

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 08160776 8

2706 (7)

Alexander Cochrane

IOANNIS ALBERTI FABRICII

THEOL. D. ET PROF. PVBL. HAMBVRG

BIBLIOTHECA GRAECA

SIVE NOTITIA

SCRIPTORVM VETERVM GRAECORVM

QVORVMCVMQVE

MONVMENTA INTEGRA AVT FRAGMENTA EDITA EXSTANT

TVM PLERORVMQVE E MSS. AC DEPERDITIS

AB AVCTORE TERTIVM RECOGNITA ET PLVRIMIS LOCIS AVCTA

EDITIO QVARTA

VARIORVM CVRIS EMENDATIOR ATQVE AVCTIOR

CVRANTE

GOTTLIEB CHRISTOPHORO HARLES

CONS. AVL. ET P. P. O. IN VNIVERS. LITTER. ERLANG

ACCEDVNT

B. I. A. FABRICII ET CHRISTOPH. AVGVSTI HEVMANNI

SVPPLEMENTA INEDITA

VOLVMEN TERTIVM

HAMBVRGI

APVD CAROLVM ERNESTVM BOHN

A. C. MDCCLXXXIII

LIPSIAE, EX OFFICINA BREITKOPFIA.

NEWSPAPER LIMITED

AVGVSTISSIMO ET POTENTISSIMO

REGI ET DOMINO

D O M I N O

FRIDERICO WILHELMO II

REGI BORVSSIAE

MARGGRAVIO BRANDENBURGICO SACRI ROMANI IMPERII
ARCHICAMERARIO ET PRINCIPI ELECTORI SUPREMO SILESIAE DVCI
PRINCIPI SUPREMO ARAVSIONENSI NOVI CASTRI ET VALENGIAE
NEC NON COMITATVS GLACENSIS GELDRIAE MAGDEBURGI CLIVIAE
IVLIACI MONTIVM STETINI POMERANIAE CASSVBIORVM VANDA-
LORVM ET MEGAPOLIS NEC NON CROSNAE DVCI BURGGRAVIO NO-
RIMBERGENSI VTRIVSQUE PRINCIPATVS PRINCIPI HALBERSTADII
MINDAE CAMINI VANDALIAE SVERINI RACEBURGI FRISIAE ORIEN-
TALIS ET MYRSII COMITI HOHENZOLLERAE RVPINI MARCAE RA-
VENSBERGI HOHENSTEINI TECKLENBURGI LINGAE SVERINI BVRAE
ET LEERDAMI DOMINO RAVENSTEINII ROSTOCHII STARGAR-
DIAE LAVENBURGI BUTOVIAE ARLAYI BREDAE

REL. REL. REL

REGI ET DOMINO SVO LONGE INDVLGENTISSIMO

HEROI ET VICTORI FELICI ET SPLENDIDISSIMO

TERRARVM PACIFICATORI BENEFICENTISSIMO

PATRI PATRIAE LENISSIMO

HOC VOLVMEN BIBLIOTHECAE GRAECAE

S A C R V M E S S E I V B E T

THEOPHILVS CHRISTOPH. HARLES

CVLMBACO - FRANCVS

Inter tot tamque splendoras, quibus caput TVVM AVGVSTISSIMVM circumcinctum est, laureas, inter tot tropaea, quae virtus TVA posuit, et inter tam insignes, quas, TE auspice et duce, exercitus TVVS, cuius vel nomen hostibus a multis annis incutere solet terrorem, reportavit victorias, permittas velim,

REX AVGVSTISIME

vt purpuram TVAM adorem, TVOque NOMINE REGIO, quod tot millia civium, imperio TVO subiectorum, mecum pie venerantur, hoc volumen ad testificandam TIBI meam animi submissionem religiose devoteque inscribam. Equidem, quid audeam, et perpetrem, ipse facile sentio: at, quum omnibus cognitum sit atque exploratum, TE, DOMINE! ad beneficiendum non factum, sed natum, et erga ciues TVOS lenissimum esse; equidem blandam concipio spem, fore, vt meae, si qua est, temeritati, aut potius incredibili pioque, meae mentis deuotae TIBI declarandae, ardori clementissime ignoscas.

Ego vero Deum precor, vt TE, DOMINE! inter stre-
pitus armorum et inter tot tela hostium, capiti TVO periculosa,
sartum tectumque conseruet, cum LIBERIS TVIS REGIIS, vir-
tutum TVARVM TVORVMQVE maiorum aemulis, vt TV
patriae et vniuersae Germaniae orbique, hostibus deuictis, stabi-
lem firmamque reddas pacem, et quam diutissime rebus adhuc fe-
lix faustusque intersis humanis. TVAE vero tutelae fideique me
meosque vt commendatos habeas, supplex et cum summa animi
submissione oro TE rogoque. Sum

NOMINIS TVI AVGVSTISSIMI AC POTÉNTISSIMI

CLIENS DEVOTVS

THEOPHILVS CHRISTOPHOR. HARLES

CULMBACO - FRANCVS

P R A E F A T I O

Quoniam in vtraque praefatione, duobus prioribus voluminibus praemissa, de instituto et consilio meo me iam satis disputasse arbitror: in praesenti TE, LECTOR BENEVOLE! haud diu morabor. Id tantum, nonnullorum hominum, etiam haud invidorum, causa repetam necesse est, me nec novum plane opus molitum esse, nec adeo multis insertis parentheseos signis molestiam, quae quibusdam visa est, creasse lectoribus. Cavi etiam, ne sensus turbaretur longioribus supplementis, nec aliena immiscerentur. Hinc multa, quae dicenda et addenda viderentur, conieci in notas aut epimetra. Nam librum aut romanensem aut philosophicum haud composui, in quo vel ad delectationem animi vel ad doctrinam et ordinem demonstrationis perpetua, nec notis amplioribus interrupta, oratio est necessaria. Atqui, si ea, quae a me aut ab aliis addita fuerunt, ab oratione Fabriciana signis quibusdam non segregassem: credo, non defuturos fuisse, qui me vel arrogantiae incusarent, vel pari modo culparent in hoc opere, quod a quibusdam in nova Fabricianae bibliothecae latinae editione, nullo discrimine eorum, quae a Fabricio scripta, et quae ab Ernestio mutata aut adiecta fuissent, factò, notatum esse scio. Neque omnem rerum atque capitum ordinem plane immutare licuit mihi, FABRICIANAM bibliothecam locupletanti. At tamen in hoc volumine ordinem multorum capitum ut defererem, capita, in quibus de philosophis eorumque scholis et adsculis, tum de versionibus et de libris apocryphis V. T. graecis agitur, artius coniungendo, necessarium, saltem commodius visum est. Eandem ob causam ca-

pita

pita de astrologis et mathematicis, de quibus Fabricius in tomo II. veteris editionis differuit, haud seiungam. Cur vero capiti de astrologis antiquissimis ea, in quibus vita scriptaque Lycophronis, Theocriti et Callimachi recensentur, praemitterem, hae potissimum fuerunt caussae. Primum spes mihi facta erat, fore, ut alius quidam vir doctus, in hoc litterarum genere versatus, curam veterum mathematicorum suscipiat; tum quia, spe illa abscissa, MONTVCLAE historiam mathem. diu frustra quae sitam, quam tamen mihi opportunam et vero necessariam fore arbitrabar, nuper demum, opitulante cl. Breitkopffio, a cl. M. EICHLERO, (cuius liberalitatem atque humanitatem gratus agnosco et laudo,) communicatam accepi.

Celebranda quoque est opera, qua me viri docti iuuerunt, nec sua laude defraudandi sunt ii, quorum humanitati atque eruditioni multa me debere lubens meritoque profiteor. Summe Venerabilis IACOBVS LINDBLOM, episcopus Lincopiensis in Suecia, aestate superioris anni media, mihi sponte misit annotationes, haud quidem numerosas, at doctas, quas ERICVS BENZELIUS, episcopus quondam itidem Lincopiensis, cuius nomen adhuc est in summa auctoritate, exemplari suo B. Gr. Fabricianae adleuerat. Quam raram viri summe venerabilis humanitatem ac liberalitatem ut religiose veneror et palam praedico; ita, ut alii imitentur, in votis habeo. Nonnullas illarum, quae ad locupletandum hoc volumen conducere, calci subieci; nonnullas illis plagulis, quas nondum ad typographum miseram, adtexui. Caput de XENOPHONTE b. ZEVENIUS, Professor quondam Wittebergensis, atque de plurimis Xenophontis libellis egregie meritis, adhuc paullo ante obitum suis ornatat supplementis; uti illa, quae de LXX reliquisque graecis V. T. interpretibus et de libris apocryphis addita sunt, b. SCHARFENBERGIUS, doctor quondam Lipsiensis, studiose collegarat et digesserat. Quoniam vero vterque iam aliquot abhinc annis vita decessit; ego post Zeunium, et cel. PFEIFFERVS, nostras atque collega mihi amicissimus, post Scharfenbergium spicilegia collegimus. STURZIUS V. C. et Professor Gera-

nus,

nus, indicem scriptorum, a Platone et Aristotele laudatorum, mihi, quod cum significatione grati animi profiteor, sponte suppeditauit. Cel. ACKERMANN, qui in superiore volumine caput de Hippocrate eximie omnibusque plaudentibus elaborarat, de Theophrasti arte medica iisque scriptis, quae ad historiam naturalem pertinent, more suo, hoc est, docte atque intelligenter disputauit. Reliquas illius capitis sectiones ego recensui. Cel. autem IAEGERVS, vniuersitatis litterarum Altdorfinae decus, caput de Callimacho gratis ornauit et auxit supplementis. Ad historiam Platonis atque Aristotelis litterariam vberius et diligentius exponendam, recentiores operum, quae philosophi illi reliquerunt, et nos ad nostram vsque aetatem seruata habemus, editores, multa contulerunt. Multa illos debuisse Fabricio, nec pauca a me fuisse iam antea congesta, nemo, in hoc litterarum genere versatus, mirabitur. Editor igitur Platoniorum operum Bipontinus singulis tomis notitiam praefixit litterariam et multa collegit. Cel. autem FISCHERVS, Professor Lipsiensis, in praefatione ad nouissimam dialogorum quorundam Platoniorum editionem de codicibus atque editionibus copiose docteque egit. Quae igitur a viris illis doctis congesta fuerunt, eorum, quae mihi ad manus non essent, aut nondum conquistata, plurima, (namque omnia repetere, molestum ingratumque fore putabam,) digessi, in vsum meum aut potius publicum conuerti, atque, lima interdum adhibita, suo intexui loco, et tamen insigniter auxi. Ad caput de Aristotele necessariis obseruationibus et additamentis illustrandum, mihi admodum fructuosa fuit diligentia cel. BVHLII, Professoris Gottingensis. Ille enim tomo primo operum Aristotelicorum vberiores et eximias de vita scriptisque philosophi, de codd. msstis, editionibus atque interpretibus tam graecis, quam arabicis et latinis praemisit commentationes: quibus ad amplificandam nostram bibliothecam ita vsus sum, vt, quae in hac antea deessent, eaque multa fuerunt, et quae scitu necessaria viderentur, suo quaeuis loco adnotarem, aut paucis verbis indicarem. Et tamen, amplissima licet illa messe, contigit, vt, praesertim in indice editionum, haud exiguum mihi relinqueretur spicilegium. Id vero nolim arroganter dixisse. Nam tanta,

P R A E F A T I O

qua fere premimur, librorum, editionum, ac versionum copia, facile fieri solet, ut una alteraque editio manibus aut memoria elabatur, aut plane incognita sit. Quis enim reperitur, qui iure quodam gloriari possit, se omnes, qui ad unum litterarum genus pertinent, libros vidisse aut plenam illorum notitiam comparasse sibi; tantum abest, ut audeat pronuntiare, se omnes illos legisse, aut, quae legit, memoria tenere? Quapropter ego eo minus dubito fateri, a me quoque plura, quae meam vel industriam in conquirendis subsidiis, vel notitiam effugerunt, vel in tempore non venerunt in manus et memoriam, esse praetermissa. Insuper haud paucorum ultimae antiquitatis hominum, rerum et monumentorum notitia et scientia partim exigua, partim adhuc obscura est, et plurium virorum sedulorum rei que peritorum industriam, curam atque investigationem, partim maiorem postulat lucem communeque studium. Atque cels. HEYNIUS in censura voluminis II. B. Gr. in ephemerid. litterariis Gottingensibus ann. 1792. plag. 19. pag. 179. (tanti vero viri iudicium et auctoritas ad meam excusationem non minus valebunt, quam ad severitatem aliorum, qui cum illo quidem haud comparandi sibi tamen vnice placent, et in carpendis aliis gloriolam ingenioli sui quamdam quaerunt, mitigandam,) Heynius igitur iam bene observavit, desiderari adhuc catalogum omnium historicorum, qui ante Herodotum et post illius aetatem innotuerunt, intelligenter contextum: deesse adhuc historiam poetarum et epicorum, qui post Homerum vixerunt, et iambicorum, et lyricorum, atque dramatis antiquissimi plenam et accuratam. Quae quidem singula singularem requirunt inquisitionem, multumque temporis atque diligentiam haud vulgarem. Ut autem vel omnium, quod vero unius hominis aetatem et vires superabit, vel unius partis tantum historiam ab origine rite deducturus, fontes ipsos adire possit, linguaeque et antiquitatis graecae scientia sit bene imbutus, non est, quod praecipiam. Tum in historia philosophiae et philosophorum critica, in explicandis veterum placitis, in examinandis et corrigendis recentiorum erroribus quid post Stanleii, Bruckeri aliorumque operam, sane laude dignam, sit emendandum et adhuc praestandum, eruditos homines haud praeterit.

Nondum

Nondum habemus veram omnibusque numeris absolutam linguae graecae historiam. Quare, credo, inique mecum is aget, qui forsân, quod non vbiuis omnium expectationi aut desiderio responderim, me acrius vituperet. De philosophis quidem eorumque dogmatibus interdum iudicaui et ab aliorum discessi sententiis: at vberiore placitorum expositionem et acrius illorum examen, ab instituto nostro alienum, aliorum diligentiae reliqui, materiam tantummodo, cuius auxilio splendidius aliquando exsurgat opus, potissimum colligendam esse ratus. Sed de labore meo et, quibus hoc volumen ditatum est, accessionibus, penes lectorem aequum atque peritum sit iudicium. Id tamen adnotandum est, me omisisse quaedam, quae alibi formulis typographicis iam descripta sunt, n. **ALBINI PLATONICI** introductionem in Platonis dialogos, et specimen Hexaplorum, caput I. Genesios hebraeis graecisque litteris dupliciter descriptum, cum versione graeca quadruplici. Atque in sequenti volumine, quod, si deus vitam viresque concesserit, reliquam voluminis secundi et magnam voluminis tertii veteris editionis partem complectetur, plura, quae Fabricius ingesserat, monentibus viris doctissimis, excludam. Suasu autem virorum prudentium, reiique ipsius consideratione motus, consilium nimiae et sterilis breuitatis, quod propter quorundam metum, ne nimis cresceret operis moles, olim ceperam et in praefatione ad volumen secundum paullo fusius declararam, abieci; at tamen studui, quantum fieri poterat, breuitati.

In calce huius voluminis adieci supplementa, quae Fabricius ad capita de Xenophonte et de Alexandro M. orae exemplaris sui adscripserat, et quae, postquam illa capita formulis iam fuerunt descripta typographicis, demum acceperam. Atque ad Xenophontem multo vberiora, quam ad reliquos, dedi spicilegia.

Ceterum repetenda est gratiarum actio, quam debeo celeberrimis **BECKIO**, qui more suo doctas etiam eruditaeque hinc inde inseruit adnotationes, et **KRI-**

LIO, amicis suauissimis, quod summam curam ac diligentiam in tollendis operarum peccatis posuerunt. Eandem mentem gratam profiteor cel. KÜNOELIO, Professori Lipsiensi. Nam postquam ven. KEILIVS Wittebergam euocatus novisque laboribus implicitus, operis amplius praeesse non potuit, (tamen, quae de re gratulor Vniuersitati litterarum Lipsicae, Mori, interea fati praematuris intercepti, successor in ordine Theologorum ven. est designatus,) doctissimus mihiq; amicissimus KÜNOELIVS, qui eruditionem et peritiam graecarum litterarum haud vulgarem iam pluribus demonstravit libris, in societatem venit ad plagulas a mendis typographicis, quantum fieri potest, liberandas. Diligentiam igitur, curam et sollicitiam virorum illorum acutissimorum mecum, L. B. laudabis, quod illi quantum cognoui, sedulo eauerunt, quo minus hoc volumen vitis typographicis inquinaretur. Quae vero mea culpa aut per infirmitatem humanam commissa sunt peccata, TE, L. B. vt ea mihi ignoscas, et, si lubet, aequo placidoque animo indices, mihiq; faueas, oro rogoque etiam atque etiam. Vale. Scr. Erlangae d. xxiiii. April. c181occlxxxxiii.

M. A. FABRICII PRAEFATIO VOL. II^{do} VETERIS EDITIONIS
PRAEFIXA.]

AD LECTOREM.

En Tibi, Lector Beneuole, Historiam Graecorum Scriptorum, eorum cum-
primis, qui exstant, a me deducam usque ad tempora geniti sospitatoris
nostri Iesu Christi. Eodem filo, quo coepi superioribus libris, telam hanc continuasse
me, nec minore studio usum in hoc esse reperies, quod pro aequitate tua non, spero,
improbabis. Saltem venam aperuisse me confido ad pleniorē et accuratiorem notitiam
auctorum eius linguae, quia res diuinas et humanas, omnium gentium antiquam me-
moriā, et disciplinarum ac sapientiae omne genus traditum accepimus. Erunt forte,
ut sunt varia hominum ingenia, qui videbuntur sibi Scipiones, si odio habebunt ni-
mium diligentem, volentque multa me omisisse, quae ut minuta vel nullius momenti ipsi
aspernantur. His me excusatum velim, licet non solum illis scripsi, magis etiam reue-
ritus iudicia caeterorum, qui praetermissa mihi vel perperam posita imputabunt. Ve-
rum in hoc scribendi genere nemini contigit ita omne ferre punctum, ut nec liturae nec
supplemento locum faceret. Nam quod in Apollonio Rhodio reprehensum est a Criticis
ἀδιόπτωτον, (ἀπτωτος ὁ Ἀπολλώνιος, Longin. II. sect. 33.) vel quod reprehendit
in oratore sui temporis PLINIVS IX. 26. epist. nihil peccat, nisi quod nihil pec-
cat; in huiusmodi scriptione numquam ut carperet liuor reperire potuit, neque in prae-
senti, ut pulcre scio, est inuenturus.

Volueram tertio hoc libro referre etiam Geographos, sed postea consitui eos subiungere horum principi Straboni, cuius insignem ac praeclaram editionem iam debere coepimus praestantissimo et doctissimo Almelouenio: de Strabone autem, qui sub Tiberio scripsit, locus erit dicendi libro IV, quem ne cum hoc ipso prodiret, modus voluminis prohibuit. Sequetur idem, ut spero, breui, tum, Deo ter Opt. Max. valetudinem supeditante quintus quoque ac sextus, in quo postremo differo de Megasthene, Berofo ac reliquis, quorum nomine Annii commenta sua proscripsit. Hoc monere visum, ne mirareris praeteritos illos hoc libro a me, ad quem referre eos aetas sua, qua vixere, videbatur.

Quae singula sim in praesenti volumine persequutus, malo te, ipso inspecto, videre, vel si paucis defungi placet, ex indice intelligere capitum, quem hoc loco infra subiici.

INDEX CAPITVM

LIBRI TERTII

CAPVT I (olim IV)

De XENOPHONTE, Atheniensi, eiusque scriptis editis ac deperditis et vulgatorum editionibus atque interpretibus. Cum supplementis I. C. ZEVI et G. C. HARLES. pag. 2

CAPVT II (olim VIII)

De scriptis ALEXANDRI M. REGIS MACEDONVM et catalogis scriptorum, qui res gestas huius Alexandri tradiderunt, tum de variis ALEXANDRIS, qui graece scripserunt. Cum supplementis G. C. HARLES. pag. 25

CAPVT III (olim I)

De PLATONE et eius scriptis editis perditisque et eorum, quas exstant, editionibus atque interpretibus. Alii PLATONES. Scripta varia de Platone et platonica philosophia per classes digesta ac recensita. Cum supplementis G. C. HARLES. pag. 57

STURZII index scriptorum, in operibus Platonis laudatorum. pag. 112

CAPVT IV (olim II)

Notitia PLATONICORVM et ACADEMICORVM philosophorum, et PLATONICARVM, digesta ordine alphabeti, cum variis observationibus FABRICII et HARLES. pag. 159

CAPVT

CAPVT V (olim VI)

De ARISTOTELE eiusque scriptis editis et eorum editionibus atque interpretibus antiquis ac recentibus. Scripta varia de Aristotele et aristotelica philosophia per classes digesta ac recensita. Cum auctario G. C. HARLES. pag. 195

Inter alia exhibentur varias lectiones codicis antiqui Lipsiensis de Xenophane, Zennone ac Gorgia. pag. 248

STVRZII index scriptorum etc. ab Aristotele laudatorum. pag. 284

EVSEBII RENAVDOTI de barbaricis Aristotelis librorum versionibus disquisitio. pag. 294

CAPVT VI (olim VII)

Scriptorum ARISTOTELIS deperditorum catalogus, digestus secundum ordinem litterarum, cum variis observationibus. pag. 388

CAPVT VII (olim IX)

De THEOPHRASTO ERESIO eiusque scriptis editis et deperditis, de vulgatarum editionibus atque interpretibus; singulatim de Prisciano Lydo. Studio I. CHR. GOTTL. ACKERMANNI et G. C. HARLES. pag. 408

GIEBENKEESII supplem. de codd. romanis. pag. 457

CAPVT VIII (olim XI)

Catalogus philosophorum PERIPATETICORVM, ordine litterarum digestus, cum variis observationibus. Cum auctario G. C. HARLES. pag. 458

In his ANATOLII insedita quasdam. pag. 462

Index scriptorum, in operibus BOETHII vniuersis laudatorum. pag. 473

CAPVT IX (olim XIII)

Catalogus philosophorum CYNICORVM, digestus ordine litterarum, cum variis observationibus. Cum auctario G. C. HARLES. pag. 511

CAPVT

CAPVT X (olim XV)

Catalogus philosophorum STOICORVM, digestus ordine alphabeti, cum variis obseruat. et auxilio G. C. HARLES. pag. 526

CAPVT XI (olim XXIII)

De EPICVRO et eius scriptis. Catalogus EPICVREORVM et CYRENAICORVM, quibus accessere Mnesibratii. De PYRRHONE et SCEPTICIS, quorum itidem, nec non MEGARICORVM, fuit DIALECTICORVM catalogus subiicitur. De EVDAEMONICIS, ELPISTICIS et aliis huiusmodi sectis minoribus. De ECLECTICA philosophia. Cum supplementis G. C. HARLES. pag. 582

CAPVT XII (olim X)

De Harmonicis ARISTOXENI, scriptisque eius deperditis. Tum de scriptis musicis ARISTIDIS, QUINCTILIANI, BACCHII, DIONYSII, ALYPII, GAUDENTII et MANVELIS BRYENNII. Catalogus scriptorum de Musica et Musicis, quae vel perierunt, vel MSS. delitescunt in variis bibliothecis. Cum supplementis G. C. HARLES. pag. 632

CAPVT XIII (olim XII)

De historia LXX interpretum, quae ambulat sub nomine ARISTEAE. De versione ipsa LXX senum, et aliis graecis librorum veteris instrumenti interpretibus, AQUILA, SYMMACHO, THEODOTIONE, de versione quinta, sexta etc. De Hexaplis, Octaplis, tetraplis Origenis, de eiusdem asteriscis et obeliscis, quibus editionem LXX. interpretum in hexaplis dispunxit. De editionibus LVCIANI, HESYCHII, EVSEBII; latina HIERONYMI de graeco, et graeca versione Hieronymianae de hebraro translationis. Cum supplementis I. G. SCHARFENBERGII et AVG. FRID. PFEIFFERI. pag. 658

CAPVT XIV (olim XXVIII)

De IESV SIRACHIDE et aliis scriptoribus sacris, qui non fuisse in canone Hebraeorum, primorumque Christianorum. De librorum illorum interpretibus. De Psalmo CLI. Psalterio Salomonis aliisque pseudepigraphis propheti-
Vol. III. - c. cis,

*cis, de quibus singularis liber promittitur, codici apocrypho N. T. res-
pon-* pag. 718
surus. Cum eorundem supplementis.

CAPVT XV (olim XVI)

De LYCOPHRONE, Chalcidensi, eiusque Alexandrae editionibus atque interpre-
tibus. *De scriptis* LYCOPHRONIS deperditis, et *index scriptorum, in com-*
mentariis Tzetzae citatorum. Cum auxilio G. C. HARLES. pag. 750

CAPVT XVI (olim XVII)

De THEOCRITO et graecis in eum scholiis; de BIONIS, Smyrnaei, MOSCHI,
Syracufi, SIMMIAE et DOSIADAE, Rhodiorum, scriptis editis ac deper-
ditis, de scholiis MANVELIS HOLOBOLI, rhetoris, qui temporibus Mi-
chaelis Palaeologi et Andronici, filii, vixit; de inscriptionibus HERODIS ac
REGILLAE etc. *Index scriptorum in scholiis ad Theocritum citatorum.*
Cum supplementis G. C. HARLES. pag. 764

CAPVT XVII (olim XVIII)

De CALLIMACHO eiusque scriptis et in eum scholiis editis ac deperditis, tum
eorum, quae exstant, CALLIMACHI poematum editionibus atque interpre-
tibus. *Indiculus scriptorum, in scholiis graecis ad Callimachum laudatorum.*
Cum supplementis W. IAEGERI et G. C. HARLES. pag. 814

I. A. FABRICII *Supplementa misa ad capp. de Xenophonte et Alexandro M.* pag. 833

BIBLIOTHECAE GRAECAE

LIBER III

DE SCRIPTORIBVS

QVI CLARVERVNT A PLATONE, ET XENOPHONTE
VSQVE AD TEMPORA NATI CHRISTI SERVATORIS NOSTRI.

Vol. II. p. 70

CAPVT I.

DE XENOPHONTE ATHENIENSI.

I. *De Xenophontis vita atque aetate.* II. *Scriptorum eius editorum notitia cum variis obseruationibus.* III. *Supposita illi scripta. Scripta item deperdita, et interpretes eius deperditi.* IV. *Editiones.*

[Cum supplementis Io. Caroli Zeunii, Professoris quondam Wittenbergenfis, et G. C. Harles.]

X

I.

ENOPHON Grylli ^{a)} F. Erchieus ex tribu Aegeide, Atheniensis, natus est Olymp. LXXXII ^{b)}. Adultior factus Socrati se in disciplinam dedit; postea insinuauit in amicitiam

a) *Menagius* p. 104. ad *Laertium* inter plures *Xenophontes*, ab hoc diuerfos, (quibus addendus *Xenophon*, Solensis, a cane adamatus, teste *Aelianus* lib. I. cap. 6. de animalibus, et *Xenophon*, Siculus, ineptus Sophista, de quo *Philostratus* pag. 511.) refert ex *Chronico Alex. siue Paschali* p. 168. *Xenophontem*, *Orzylai* F. sed pro *Orzylai* legendum *Grylli*, vt *Menagius* ipse pulcre obseruat, p. 100. b. *Fabric.* *Xenophon*, Corinthius, apud *Athen.* XIII. p. 573. *Xenophontis*, Ephesii, meminit *Politian.* *Misc.* cap. 51. *Lips.* ad *Tacit.* p. 326. *Reines.* *Inscript.* nr. XII. 103. edit. a *Cocchio.* 1726. *Heumann.*

b) Haec est sententia vulgo recepta et probata, quae quidem non disertis scriptoris testimonio nititur, sed colligitur ex eo, quod *Stesicles* apud *Laertium* II. 56. tradit, *Xenophontem* anno Olymp. CV. primo mortuum esse, atque eundem nonaginta annos amplius vixisse, *Lucianus* de Lon-

gaeis adfirmat. Quod si horum auctoritatem probaueris, efficitur primo, vt ille circiter anno Olymp. LXXXII. tertio natus sit: deinde vt, quum pugna ad Delium anno Olymp. LXXXIX. primo committeretur, cui ipsum interfuisse *Laertius* II. 22. et *Strabo* lib. IX. p. 618. confirmant, annorum sex et viginti fuerit: denique circiter quinquaginta annos natus expeditioni Cyri interfuerit aduersus Artaxerxem regem, quae cadit in annum Olymp. XCIV. quartum. Verum *Stesicles*-auctoritatem vanam reddere videntur duo: primum, quod *Xenophon* *Hist. Gr.* VI. 4. extr. adhuc *Alexandri*, *Pheraeorum* tyranni, necem commemorat, quae, si *Diodorum Sic.* XVI. 14. audis, demum anno Olymp. CV. quarta facta est; ergo, si fidem *Diodori* probas, tribus aut quatuor annis posteriori ex vita discessisse *Xenophontem* statuas necesse est. Deinde, quod *Xenophon*, quum *Cyrum* sequeretur, vocatur *reueris* *Exped.* II. 1, 13. et III. 1,

A

25: vbi

Vol. III.

amicitiam Cyri junioris ^d), eique, Olymp. XCIV. 4. aduersus fratrem Artaxerxen profecto, adfuit. Quamuis vero Cyrus in proelio isthoc interficeretur, Xenophon tamen, qui decem millibus Graecorum ^e), in auxilium illi missorum, praeerat ^f) [P] non modo in cornu, quo steterat, vicit, sed etiam exercitum suum ab hostium vi et insidiis tutum praestitit, dumque reduxit ^g). Agesilao, Lacedaemoniorum Regi, percarus, quem etiam praeceptis imbuit ^h), teste *Cicerone* III. de Oratore cap. 34. Ab Atheniensibus exilio damnatus est ⁱ), atque in Scillunthio, praedio Elidis ^j), tum in Lepreo, atque Corinthi ^k) senectutem exegit, ibique historias, ad quas idoneum illum *Isochrates* ^l) iudicauerat, et alia scripta per otium composuit. Dictione vsus est, melle, vt ait *Cicero* ^m), dulciori, ita, vt Musa atque apis Attica dictus

25. vbi de imperio exercitus suscipiendo est sermo, ipse, *ἔδην προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν*, inquit, *ἀλλὰ καὶ ἀκμάζαν ἡγῶμαι* etc. atque III. 2, 37. se ipse dicit ducum *νῦν* ^{νῦν} *νῦν*. Quae igitur quum in virum quinquagenarium minus conuenire videantur, nuperus Anabaseos interpres Gallicus, *Larcher*us Cel. in praefatione statuit, Xenophontem, quum Cyrum sequeretur, tantum sex aut septem et viginti annos natum fuisse, negatque adeo, eundem proelio ad Delium interesse potuisse, quoniam tum non nisi quinque annorum puer fuisset. Iam *Forster*us in Dissert. quae est in *Spelmani* interpretatione Anglicana Expedit. Cyri, idem statuit. Vtraque sententia, fateor, magnis impedita est difficultatibus. Nam aut Stefclis numeri sunt vitiosi existimandi, aut Diodorum a vero aberrasse est concedendum. Posterior ratio aliquid ponderis accipit ab Eusebio in Chron. qui ad annum Olymp. CIV. primum notat: *Alexander Phraeus agnoscitur*: id quod de nece illius intelligendum esse videtur. Ceterum loca Anabaseos illa ad sententiam vulgarem confutandam minus valent. Nam *νῦν*, quemadmodum dudum Carpentarius in praefat. ad versionem Gallicam Agesilai Xenophontei et Hutchinsonus in dissert. prima de Xenophonte eiusque scriptis docuerunt, de *homine temerario rerumque gerendarum rudi*, *ἡλικία* de aetate *ingrauescente et imbecilliore*, atque *νῦν* de *tempore militiae* facile accipi potest. *Zeune*. Sed compara *Wesseling*. ad Diodor. Sic. tom. II. p. 62. et *Schneider*. praefat. ad Xen. hist. gr. pag. X sqq. *Corfin*. in Fast. Attic. tom. II. p. 279. suspicatur, Xenophontem natum fuisse circa Olymp. LXXXIV. et mortuum Olymp. CV. *Harl*.

c) H. e. commendatus a Proxeno; cuius hortatu, non sine Socratis magistri consilio et responso Apollinis Sardes ad Cyrum, iam iam inde cum exercitu profecturum, venit. Vid. *Xenoph.* Exped. III. 1, 4—10. *Zeune*.

d) *Plutarch*. Agesilao p. 600. Alii etiam proelio interfuit Xenophon; vbi, victis Atheniensibus Xenophontem equo delapsum videns Socrates, qui iam ipse equum amiserat, Xenophontem in humeros receptum per multa stadia portauit atque eripuit, teste *Strabone* IX. pag. 403.

e) Haec perperam dicuntur. Nam hoc tempore nondum vllam imperii partem administrabat, vid. Exped. I. I. sed demum exercitus ducibus fraude seclata Tissaphernis e medio sublatis, et rebus Graecorum propemodum desperatis, ipse imperium suscepit, et alios, vt idem fortiter facerent, hortatus est. *Zeune*. Heumann. quoque in not. msta, id falso dici probat, quia Xenophon ipse init. lib. II. fateatur, se post mortem demum Cyri factum esse ducem. *Harl*.

f) Etsi nec solus, nec summus erat militum dux; nam communibus fere suffragiis res administrabatur: quum tamen consulendo, suadendo, mouendo, agendo, prospiciendo et vigilando eius opera, cura et industria prae ceteris conspicua existit, merito Graecorum saluus reductus, quem omnes tantopere admirantur, ei tribui potest. *Zeune*.

g) Eundem secutus est in Asiam aduersus Persas, et inde cum eodem rediit in Graeciam aduersus Boeotios, interfuitque pugnae ad Coroneam. vid. Exped. V. 3, 6. *Zeune*.

h) Hoc factum est *ἐν Ἀσσυρίᾳ*, quum esset apud Agesilaum in Asia, vt Laertius refert: sed, secundum Pausaniam, propterea, quod contra Artaxerxem, Atheniensibus beneuolum, a partibus steterat Cyri, populo insensissimi. *Zeune*.

i) *Plutarch*. de exilio p. 603. et 605. *Fabric*. Inprimis consule ipsum Xenophontem eiusque interpretēs ad Exped. V. 3, 5—13. *Zeune*.

k) *Laertius* in Xenophontis vita lib. II. sect. 53.

l) *Photius* cod. CVI.

m) *Cicero* in Oratore cap. IX. et XIX.

dictus fuerit, et Musae ipsae Xenophontis ore loquutae viderentur *), atque ab *Aristide* *) aliisque in exemplum sili tenuis, siue simplicis elegantissimi ac vere Attici proponatur. [A poeticis tamen formis non omnino abstinuit: et laconicas formas interdum occurrere apud eum, observat *Valcken.* in *Diatribae* de fragm. Euripid. pag. 292 sq. *Harl.*] In sapientiae studio Socratis discipulus, atque, ut ait *Ensebius* XV. 61. Praeparat. *Ἐταίρων γνωριμώτατος* fuit. Platonis aemulus *) potius quam amicus: elegantiarum *) in armis praecipue studiosus. Vxorē habuit Philestiam, filios Diodorum, et, qui in pugna Mantinenſi fortiter pugnans cecidit *), auo cognominem Gryllum. Obiit Corinthi Olymp. CV. 1. (ante Christum CCCLX.) annos natus XC. ut testatur *Lucianus* in *Longaeus*, qui in libro de scribenda Historia tom. I. p. 630. breui, sed insigni elogio eum vocat *δικαίον συγγραφέα*, *idoneum ac dignum Historicum* (*einen rechtschaffenen Geschichtschreiber*) ita enim malo reddere *), quam *iustum*, ut p. 704. *Ταῦτα ξίφει δικαίων τυραννοκτόνων*. Sic apud Sopatrum in Hermogenem pag. 22. extrem. *δικαίος ἦν τῶς* e Platone, quod mox exponitur *ἦν τῶς ἀγαθός* *).

II. Scripta Xenophontis *) haec ad nos perueniunt: [P]

ΚΥΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ *de Cyri maioris, (qui Olymp. LVIII. 1. Crosum vicit) vita ac disciplina libri VIII. opus lectu dignissimum* *). Veteres quidem nonnulli, ut *Aufonius*

Δ 2

nus

n) *Menag.* p. 103. ad *Laert.* Attamen *Helladius* apud *Photium* cod. CCLXXIX. pag. 872. Xenophontem Ἀττικισμῷ νομοθετην haberi vetat.

o) *Aristides* libro II. artis Rhetor. qui est περὶ ἀπολόγῃς λόγῳ.

p) Vide ad *Laert.* III. 34. *Gellium* XIV. 3. *Athenaeum* XI. p. 504 sq. *Aemilianum* III. 17. Var. *Syncellum* p. 255. *Fabric.* *Gellius* l. c. negavit, Platonis mentionem fieri in Xenophontis libris, idque tribuit aemulationi, quae inter eos fuisse traditur. At in *Mem. Socr.* III. 6. 1. vbi vid. *Ernesti*, Xen. meminit Platonis: quo loco iam vsus est *Muretus* Var. *Left.* V. 14. ad *Gellium* refellendum. adde *Valcken.* ad *Xen. M. S.* IV. 7. 5. pag. 250 sq. edit. *Ernesti. Harl.*

q) *Aelian.* III. 24. Var.

r) *Laert.* II. 52. et 54. *Aelian.* III. 3. Var.

s) At male reprehendit interpretem latinum *Fabricius*. Nam Latini eodem sensu dicunt *iustum*. vid. *Ruhnken.* ad *Xenoph. M. S.* p. 236 sq. de significatione voc. *δικαίος* eleganter disputantem. *Harl.*

t) De Xenophonte pluribus agit *Stanleius* hist. phil. p. 209 sqq. [*Brucker.* hist. crit. phil. vol. I. p. 571 sqq.] Vita Xenoph. in *Bibl. britann.* tom. VI. p. 352 sqq. de stile Xenophontis vid. *Fauaffor* p. 8 sqq. *Xenophon* pro *Chaerephon* male legitur in *Plutarcho.* vid. *Bayle* *Diction.* voc. *Lycurge*, not. 2. p. 1818 sq. *Heumann.*

u) *Laert.* II. 56. ait Xenophontem scripsisse βιβλία πρὸς τὰ τετρακόντα. Deinde enumerat solos illos libros, qui hodie existant, et sane proxime accedunt ad numerum quadragesimum, sunt enim XXXVII. exceptis Epistolis. *Menagius* quatuordecim sola superesse, perperam scripsit, neque enim *Cyripaeum* pro vno, sed pro octo computauit libris *Laertius*, atque ita in aliis. Neque valde audiendus *Suidas*, qui ex *Laertii* loco, obiter inspecto, Xenophonti tribuit libros plures, quam XL.

v) Confer *Heumanni* *Poecile*, tom. II. p. 2 sqq. *Harl.* — Vulgo vertitur *de institutione Cyri*. Male. Παιδείαν enim hic significare disciplinam militarem, ipse Xenophon docet pag. 98. Sic apud eundem *Cyropaed.* p. 122. παιδεία significat disciplinam militarem, et p. 241. eadem vox significat mores receptos et instituta publica. Ibidem p. 218. memoratur παιδεία τῶν παίδων, atque hac descriptione satis discernitur a παιδείᾳ regia. Ac sane toto hoc opere nihil aliud agit Xenophon, itemque circa disciplinam aulae domesticam. Ceterum illud peccauit Xenophon, quod nec in prooemio, nec in conclusione operis posteritatem edocuit, e quibus monumentis historiam Cyri depromserit. Illud vero totum opus legenti manifestissimum est, Xenophontem non fictitiam, sed veram scripsisse historiam; etsi facile credo, insertas passim oratio-

nes

nus cap. XXIX. nr. 3. Panegyrici, et plures e recentibus adferunt sententiae *Ciceronis*, Platonem III. de legibus secuti, qui lib. I. epist. 1. ad Q. Fratrem, *Cyrus ille*, inquit, *a Xenophonte non ad Historiae fidem scriptus, sed ad effigiem insti imperii, cuius summa grauitas ab illo Philosopho cum singulari comitate coniungitur, quos quidem libros non sine causa noster ille Africanus de manibus ponere non solebat.* Confer Acta Erud. 1718. p. 395. et 1723. p. 273. Biblioth. german. III. pag. 125—133. Menagii notas ad Laertii III. 34. p. 151. et *Tho. Crenii* tom. III. Methodor. p. 379. Dissertatio autem *Francisci Carpentarii*, quam huic sententiae *Ciceronis* opposuit, edita non est, quod sciam *).

Latine

nes et colloquia maximam partem deberi ingenio Xenophontis, hac in re imitati historicos graecos ceteros. Inepte Hieronymus hoc opus citat lib. I. adu. Iouinianum, p. 36. ita: Xenophon scribit in *Cyri maioris infantia*. Melius idem lib. II. aduersus Iouin. pag. 55. scribit: Persarum regis Cyri vitam Xenophon octo libris explicat. Confer Fabro - Cellarianum Lexicon voc. *Paedia*. Cyropaediam esse historiam fictam, contendit *Scaliger*. in Prolegomenis ad Emendat. Temp. p. 31 sq. Contra, Herodotum esse historicum fabulosissimum, Xenophontem vero esse historicum iudiciosissimum, ex collatione historiae Cyri, ab utroque descriptae, luculenter ostendit *Hardtius* in *Memoria Ximenii* p. 5—16. Idem statuit *Prideaux* Hist. V. T. tom. I. pag. 139 sq. — Xenophontis Cyropaediam semper in manibus habebat *Scipio Africanus*, teste *Cicerone* lib. II. Tusc. cap. 26. *Heumann*. Ab utraque parte peccatum esse videtur. vid. supra lib. II. cap. 20, 3. p. 331 sq. vol. II. Equidem reor, Xenophontem in his libris imperium regum, s. monarchiam, feliciter moderateque administratam, commendaturum atque praecepta fuisse daturum, quomodo princeps ab pueritia bene recteque institui, prudentiae, sapientiae omnisque virtutis legibus mature erudiri perpetuoque exerceri, corpus eius animusque rite formari et ille suis ciuibus fide, cura solertiaque imperare, denique ita regnare debeat, ut iuunde secureque cum suis viuere et, suis virtutibus recteque et gratae posterorum memoriae conscientia fretus, quiete mori possit, Cyrum tamquam exemplum boni perfectique regis quod imitarentur reliqui, proposuisse. Ex vera igitur historia Persarum Cyrique ea delegit, quae consilio suo apta viderentur: sed multa, quibus potissimum sua praecepta virtutemque, a Socrate traditam, etiam regibus regnisque vtilem, commendaret principibus, ingeniose Cyro suo adfinxisse, multa exornasse atque amplificasse, adeoque libellum fere

quemdam romanensem, ut dicunt, politicum eumque egregium conscripsisse arbitror. Hinc multus est de educatione et principis et ciuium, de disciplina militari, regio imperio, maxime utili ac necessario, de temperantia aliisque virtutibus. Idem de obitu Cyri ab aliis discedit scriptoribus, ut multa adhuc salubria consilia hac ratione commode dare regibus, et vtilitatem Socraticae doctrinae, tamquam in exemplo, laudare posset. Vera, quae plurima fuerint, falsis, ingeniose excogitatis lepideque et probabiliter expositis, suauiter miscuit. *Harl.*

*) Inscribitur *Cyri institutio* a primo libro: in sequentibus vero libris usus ac fructus illius disciplinae traditur et exemplis idoneis omnis generis comprobatur. Pari modo *Ἀριστοῦ Κῦρος* non nisi a primo libro nomen accepit: posteriores vero sex libri continent Graecorum reditum, qui cum expeditione arcto copulatus est vinculo. Quum vero Xenophon in Cyropaedia multis modis ab Herodoto aliisque scriptoribus discrepet, de eius fide in hoc opere viri eruditi inter se dissentiant. Veteres quidem, in his *Cicero*, *Plato*, *Dionysius Halic.* *Ausonius*, atque ex recentioribus, praeter *Ios. Scaligerum*, *Petaurum*, *Sethum Caluissium* et *Ger. Vossium*, inprimis *Fraguier* in dissert. sur la Cyropédie de Xenophon, tom. II. pag. 63. *Mem. de l'Acad. des I. et B. L.* [*Leutwein*. Rector scholae Halae Sueu. in prol. de Paedut. Xenophontis, Halae Sueu. 1779.] negant, Cyrum Xenophontem ad historiae fidem scriptum esse: sed fidem defendere conantur *Freret* in *Observat. sur la Cyropédie de Xenophon*, principalement par rapport à la Géographie, ibidem tom. VI. p. 340. tom. X. p. 678. *Banier* in *Reflexions sur la Cyropédie et sur l'histoire de Cyrus* ibid. tom. IX. p. 1. et inprimis *Hutchinsonus* in *Dissert. prima de Vita et scriptis Xenophontis*. Verum, quemadmodum tota operis descriptio et forma prodit, Xenophon summum suisque numeris absolutum regem et imperatorem

Latine [Paedia, de venatione, de republ. Lacedaem. de Agefil. pro Socrate, de tyrann. lat. Florent. 1504. 8. *Harl.*] interprete *Iulio Gabriele Eugubino* cum eius castigacionibus prodit Cyropaedia, Venet. 1569. 8. Laudat hanc versionem *Thom. Crenius* parte XI. Animaduers. p. 214. Deinde cum aliis quibusdam per *Ioach. Camerarium*, Paris. 1572. 4. apud Wechelum. Et ante hos, *Francisco Philelpho* interprete, [Romae, 1474. 4. per Arnold. de Villa. vid. *Audiffredi* catal. rom. edit. saec. XV. p. 443 sq. *Morell.* ad Pinelli catal. nr. 2620. tom. II. p. 53 sq. *Harl.*] Bononiae, 1520. fol. *) et in editionibus Xenophontis latinis ac graecolatinis Basileensibus, et H. Stephani. *Fabric.* Lib. I. lat. cum enarrationibus grammaticis Kauffm. Argentor. 1575. 8. *Harl.*

Graece excusa est Louan. 1527. 4. et ex parte Lugd. Bat. 1623. 8. 1627. 8. Integra Oxoniae e theatro Scheldoniano ann. 1679. 12. *Fabric.* Graece [libri IV. priores Paris. ex offic. Chr. Wechelii 1538. 4. — libr. IV. posterior. ibid. 1539. *Harl.*] — graece, ex recensione *Castalionis*, sed non sine multis vitiis, quatuor priores libri Argentorati apud Theodosium Rihelium 1565. 8. in vsum scholarum sunt recus. — Libri I. II. VIII. in vsum scholarum graece Lugd. Bat. ex officina Bonauenturae et Abr. Elzevir. prodierunt 1647. 8. textus est Stephanianae recensione. — Pari modo tota Cyropaedia edita est Amstelodami 1671. 8. [— *Xen. Cyrop.* orationes, gr. apud Iac. Bogardum. Paris. 1543. 12. — Ex *Xen.* de educatione liberor. apud Persas, gr. et lat. Paris. apud Guil. Morel. 1563. 8. *Harl.*] — Verum textu ad editiones, codicem Bodleianum et virorum doctorum, vt Mureti, Stephani et Leonclauui, coniecturas recensito, cum Leonclauiana, sed saepe reficta, versione latina, et suis animaduersionibus, quae fere ex Mureti, Stephani, Leonclauui et Raphelii. notis sunt compilatae, splendide *Cyropaediam* edidit *Thomas Hutchinsonus* Oxonii 1727. 4. praemissis duabus dissertationibus de Xenophonte, eiusque scriptis, atque addito triplici indice, vt: vocabulorum orientalium, a Xenophonte memoratorum; vocabulorum, ad rem militarem spectantium, et rerum memorabilium. Et si textus est purior, nec contemnendae sunt notae subiectae, non tamen semper diligens lectionum habitus est delectus, praetermissis saepe plane, aut in notas reiectis lectionibus optimis; atque notae interdum continent res alienas, quae ad Xenophontis orationem illustrandam minime faciunt. Eadem haec editio inde ab anno 1730. septies repetita est Londini 8. [Glasgae gr. lat. Foulis 1767. tom. IV. 8.] non nisi dissertationibus et indice vocabulorum orientalium praetermissis. [Graece Oxon. 1772. mai. 8.] — Haec minor

A 3

Hutchinsoni

peratorem descripsit, Cyrumque adeo finxit, qualis quidem in omni genere esse debuerit, non qualis re fuerit. Ergo ex scriptoribus et imprimis Herodoto, quem ob titulos saepenumero habuisse facile animaduertitur, sumisit, quicquid ad rem causamque pertinere existimabat, praetermissis aut mutatis iis, quae a persona optimi regis, qui regnum recte et honeste partim vi, partim consilio et humanitate parit, partumque prudenter et tuto conseruat, abhorreere videbantur. *Zeune.*

*) Eadem interpretatio edita est quoque octonis cum epistola *Phil. Beroldi*, Bononiensis, incunte

seculo XVI. fine loc. et anno, vna cum *Xenophontis* libello de Venatione latino per *Leoniceum*, *Philelphi* versione lat. libelli de Rep. Laced. et Agefilai laudibus, et *Leon. Aretini* versione lat. Apologiae pro Socrate et libelli de tyrannide. [conf. *Solgeri* catal. tom. III. p. 285. et paullo infra, ad sect. de Lacedaem. rep. notata. Eadem e vers. *Beroaldi* f. l. 1511. 8. expensis Trot.] Haec et Bononiensis editio horum libellorum ob vsum criticum est praefenda editioni, quam *Mich.ISINGRINIUS* Basil. 1551. octonis curauit: haec enim castigata est ad textum graecum, editionis *Castalionae*, quam idem *ISINGRINIUS* ediderat. *Zeune.*

Hutchinsoni editio repetita est nuper Lipsiae 1774. et 1784. 8. sed tantum cum selectis Hutchinsoni notis, sine versione et indice rerum, pro quo indicem Graecitatis, breuem quidem, at elegantem, addidit *Morus* Cel. Professor Lipsiensis. — *Mera* Hutchinsoniana recensio sine ullis notis, sed cum indice graecitatis, qui fere ex *Mori* indice compilatus est, et cum indice rerum, repetita est Francof. et Lips. 1776. 8. — *Cyropaediam*, ad omnes libros editos, codicem Guelferbytanum, loca veterum Grammaticorum, versiones antiquas, e libris scriptis factas, Brodaei aliorumque lectiones et emendationes diligenter recensitam, edidi (*I. C. Zeunius*) Lipsiae 1780. 8. cum notis subiectis, quae vel lectionem diiudicant, vel illustrant historias, vel loca difficiliora explanant, vel orationis elegantiam ostendunt, addito indice triplici, graecitatis, qui est copiosissimus, nominum, qui loca et homines comprehendit et illustrat, atque syntactico et rhetorico: praeterea capitibus et minoribus sectionibus argumentum breve est praemissum. — Recensio Zenniana, a qua in quibusdam locis maxime libri primi est recessum, cum indice graecitatis Germanico et pari modo argumento breui capitibus et sectionibus minoribus praemisso, repetita est Berolini 1784. 8. studio *Mart. Henr. Thiemii. Zeune*. — gr. ad Th. Hutchinsoni recensione, cum indice, Stutgard. 1789. 8. *Harl.*

Graece et latine [libri III. priores Ingolstadt. 1600. *Harl.*] Lond. 1648. 8. [ibid. 1660. 1674. 1698. 1713. 1720. Oxon. 1727. 8. Lond. 1729. 1736. *Harl.*] Librum I. II. et V. latine etiam transulit et notis illustravit *Ioh. Caselius. Fabric.* gr. et lat. Lugd. 1612. 12. *Harl.*

Gallice vertit *Franciscus Carpentarius* Paris. 1659. Amst. 1661. 8. *Fabric.* Iam ante *Cyropaediam* Gallice interpretati esse dicuntur *De Vintemille* 1547. et *Goulart* 1613. atque nuper idem fecit *Dacier*, Parisiis 1777. 12. *Zeune*.

Italice, *Iacobus Poggius Bracciolini*, Florentinus, [Flor. apud her. Iunt. 1521. 8.] in Tusculano 1527. 8. *Fabric.* vide *Paizoni* Bibl. degli autori antichi gr. e lat. volgarizzati, tom. IV. p. 40 sqq. vbi memorantur versio sine loc. et ann. in 4. — vers. *Dominici*, Venet. 1548. (in calce 1549.) 8. mutato tituli folio. 1558. etc. conf. *Freytag*. Adparat. litter. tom. II. pag. 1293 sqq. *Harl.*

Anglice libros quatuor priores *Franciscus Digby*, posteriores *Ioh. Norris*, Lond. 1685. 8. praemissa Xenophontis vita.

Germanice primus vertit *Hieron. Boner*, Augst. Vindel. 1540. fol. Idem fecit *Lasius* quidam, Rostochi et Wismar. 1761. 8. *Aug. Chr. Borhek*, Lemgoviae 1778. 8. et *Frid. Grillo* Lipsiae 1785. 8. *Zeune*. In linguam *Bohemiam* nescio quis? vertit 1605. 4. *Harl.*

Codices Cyropaediae, qui quidem ad nostram peruenerunt notitiam, sunt: 1) *Budensis*, quem, ex bibliotheca Budensi allatum, Vincentius Obsopoeus communicauerat cum Ioach. Camerario, qui interdum inde lectionem laudat in notis ad suam *Cyropaediam* Latinam. Vbi nunc hic codex lateat, nos fugit. 2) *Bodleianus* siue *Oxoniensis*, quo vsus est Hutchinsonus. 3) *Guelferbytanus*, quem excussit Zeunius. 4) *Leidensis*, nondum satis inspectus et vsurpatus. 5) *Parisiensis regii* duo numero MDCXXXV. et MDCXLL qui adhuc diligentem inspectorem religiosumque criticum desiderant. [De cod. *Vindobonensi* vid. Lambec. in *Schellhorni* Amoenit. litterar. tom. V. p. 103 sqq. *Harl.*] Idem dicendum est de codicibus, qui in Italia, et maxi-

me

me in regia bibliotheca *Taurinensi* [vid. Catal. MSS. illius bibl. p. 254. et 393. *Harl.*] latere dicuntur. *Zeune*. — *Matritensis*, teste Iriarto, pag. 369. *Harl.*

ΚΥΡΟΥ 'ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ^{γ)} de Cyri minoris expeditione ^{γ)} in Asiam, aduersus fratrem Artaxerxen Olymp. XCIV. 4. infelicitè suscepta, libri VII. a Xenophonte editi sub nomine *Themistogenis Syracensi* ^{αα)}, si credimus *Iohanni Tzetzae* Chil. IV. histor. 154. Sane Themistogenem de expeditione Cyri scripsisse, adfirmat Xenophon initio tertii libri de rebus Graecorum, cuius loci meminit etiam Suidas in *Θεμισογ.* [et ex illo *Eudotia* in *Ἰωνία* p. 233.] addens, eundem et alia scripsisse de patria sua. Huic expeditioni Xenophon ipse interfuit praefari ducis partibus functus, et in suo cornu victor ^{ββ)}: licet Cyrus, [P] cui opem ferebat, vinceretur. Confer, quae viri docti ad *Aelian.* III. 7. Var. et *M. Antonii Mureti* notas ad Xenophontis Cyropaediam et *Ἀναβάσιν*. Ingolstadt. 1602. 8. *Fabric.* inprimis cel. *Morum* in Prolegg. ad Xenoph. Hist. gr. pag. XXXV sqq. cap. VI. vbi adserit librum Xenophonti, et diuersas variorum sententias adfert atque excutit vberius. adde cl. *Schneideri* not. ad Xenoph. hist. gr. III. 1, 2. p. 124 sq. *Harl.*

Ad imitationem huius operis Xenophontei *Arrianus*, Nicomediensis, *Xenophon iunior* dictus, scripsit libros VII. *ἀναβάσεως* Alexandri M. vt *Onesicritus παιδείαν Ἀλεξάνδρου* composuerat, Xenophontem imitatus, teste *Laertio* VI. 84. De eo, quod in hoc opere prooemium nullum praemittat Xenophon, vide *Lucianum*, quomodo scribenda historia sit, tom. I. p. 618. Latine vertit hos libros *Romulus Amasaeus*, ad Lud. Avilam, Caroli V. imp. cubicularium, Bonon. 1533. fol. ^{γγ)} et *Ianus Lascaris*. Gallice *Claudius Seisselius*, Paris. 1529. fol. e latino (vt ipse profitetur) Iani Lascaris. Nouissime *Nicolaus Perrotus Ablancurtius*, Paris. 1648. 8. quam versionem Menagius II. 57. p. 103. ad Laertium ita celebrat, vt Xenophontem ipsum, (cuius sermonem Gratiae finxisse dicuntur, teste *Quintiliano*, X. 1. Inst.) elegantia vicisse

γ) *Ἀναβάσιν* vocat, i. e. Cyri adfectionem in Asiam. Initio libri secundi vocat *ἀνάσιν*. Ergo hic titulus conuenit soli libro primo. Ipse *Xenophon* initio libri quinti scribit, se primo libro descripsisse *ἀναβάσιν* Graecorum cum Cyro: item initio libri septimi. Ceteri libri nil habent de Cyro eiusque in fratrem *ἀναβάσιν*. Recte sex libros reliquos dixeris Itinerarium Xenophontis. Atqui sciendum est, a Xenophonte septem illos libros de expeditione Cyri non tam honori Cyri, quam suae ipsius memoriae dicatos esse. In solo enim primo libro historia Cyri minoris vsque ad mortem eius describitur: in ceteris sex libris memorantur fata exercitus Cyriani vsque ad eius in Graeciam reditum, et potissimum dicta factaque Xenophontis in illo temporis articulo, quae ita describuntur, vt vere dici possint vitramque facere paginam. Epitomen librorum septem de expeditione exhibet *Stamlei*. histor. philol. part. III. in vita Xenophontis cap. I. II. III. *Heumann.*

αα) Profectionem e Graecia in Asiam Graeci vo-

cabant *ἀναβάσιν*, profectionem vero ex Asia in Graeciam *κατάβασιν*, idque nos docet Xenophon vltimis verbis lib. VII. de Expeditione Cyri: Sic nos, inferioris Saxoniae incolae, dicimus, in *Ober-Sachsen hinauf reisen*. En *ἀναβάσιν*. *Heumann.*

αα) Hinc forte dubitabant *Andreas Mafius*, vir summus, Commentario in Iosuae cap. 2. an hoc opus genuinus sit foetus Xenophontis, quod ex Laertii II. 50. et 57. testimonio et ex stylo reuincit *Vossius* lib. I. cap. 2. de Hist. graecis. *Fabric.* Haud dubie probanda est eorum sententia, qui statuunt, librum Themistogenis, quem laudat Xenophon, dudum periisse, quemadmodum nonnullorum aliorum libri ad nos non pertinuerunt, quos idem argumentum tractasse accepimus. *Zeune.*

ββ) Perperam hoc dici, supra ostendimus. *Zeune.*

γγ) Eadem versio, a Castalione recensita, reperitur in Collectione Xenophontis versionum latinarum, quae Basil. apud Isingrinium 1551. 8. est edita: item in editionibus Brylgerianis. *Zeune.*

cisse illi videatur Ablancurtius. *Fabric.* Sed hic magis peruertit, quam vertit Xenophontem. Ita omittendo, addendo, transponendo, perperam intelligendo grassatus est in suum auctorem, ut saepe, magis hominis temeritatem, an incitiam admireris, sis incertus. Melius igitur rationibus suorum popularium, qui graeca ignorant, consuluerunt nuper duo viri docti, qui fideliter, et tamen eleganter, hos Xenophontis libros, Gallice sunt interpretati. Primus quidem nomen suum non professus est, sed aliunde satis constat, esse *Equitem de la Luzerne*, rei bellicae pariter atque politicae peritissimum, qui apud Americanos Legatus Regis Gallorum fuit: alter est *Larcherus* ^{ad}), vir doctissimus et scriptis aliis celeberrimus. Illius versio, quae aliquem usum praestat ad tactici Xenophontis intelligendam, prodiit Parisiis 1777. 8. huius vero, quae notis criticis et historicis, haud contemnendis, est ornata, ibidem 1778. 8. II. voll. — *Italice* vertit *Ludovic. Dominicus*. Venet. 1547. 8. [et saepius. vid. *Paisani* l. c. pag. 42. *Harl.*]

Germanice vertit *Hier. Boner* una cum Cyropaedia, de qua supra. *Ablancurtii* versionem reddidit Germanice adolescens quidam cum Longolii praefatione, Curiae 1747. 8. e Graeco autem *Aug. Chr. Borhek*, Lemgoviae 1780. 8. et *Frid. Grillo*, Francof. ad Moen. 1781. 8.

Anglice vertit fideliter et eleganter *Eduardus Spelmanus*, Londini 1742. 8. cum notis criticis et historicis haud spernendis et dissertatione Forsteri geographica, quae viris, rei peritis, valde probatur.

Separatim hos libros *Xenophontis* splendide edidit *Thom. Hutchinsonus*, Oxonii 1735. 4. recensitos ad editiones et codicem Etonensem cum notis criticis et historicis, cum appendice varietatis lectionis ex eodem codice, quam nondum commemorauerat in notis, textui subiectis, et indice Geographico. Praemissa est primum Dissertatio de Cyri Expeditionis auctore et toto, quod Graeci confecerunt, itinere: deinde varietas lectionis e codice regio Parisiensi diligenter, ut videtur, a Fr. Bern. Montefalconio hausta, cuius usum vero Hutchinsonus fecerat plane nullum. Ceterum quod de Hutchinsoniana Cyropaediae ante diximus, idem valet et de hac editione. — Haec recusa est ibidem paullo post, et repetita 1745. [et 1772. gr.] octonis, sed sine dissertatione, varietate lectionis Montefalconiana et appendice varietatis lectionis Etonensis. — Haec minor editio Lipsiae 1775. 8. repetita est, sed tantum cum *Hutchinsoni* notis selectis, addito graecitatis indice a cel. *Moro*. Quemadmodum in edenda Cyropaedia versatus est *Zeunius*, sic quoque idem *Anabasin* edidit Lipsiae 1785. 8. recensitam ad codices Guelferbytanum, Parisienses, Etonensem, Brodae librosque editos et alios fontes.

Codices Anabaseos sunt: 1) *Etonensis*, ab Hutchinsono adhibitus: 2) *Regius Parisiensis* nr. MMDXXXV. a Montefalconio excussus: 3) *Guelferbytanus*, a Zeunio collatus: 4) *Regii Parisiensis* tres nr. MDCXXXV. MDCXL. MDCXLI. a *Larchero* in paucis tantum locis inspecti. Ergo iterum et ex toto et diligenter sunt conferendi. *Zeune*. *Vindobon.* vid. in fine cap. *Taurinensis*. vid. catalog. pag. 229. *Harl.*

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ, de rebus Graecorum libri VII. historia annorum XLVIII. deducta ab Olymp. XCII. 2. ut notavit etiam *Diodorus Sic.* lib. XIII. p. 352. et lib. XV. p. 504. Primores quidem libri duo historiam belli Peloponnesiaci ab anno XXI. in cuius Augusto ineunte Thucydides

^{ad}) Vid. censuram in Bibliotheca critica, vol. I. part. IV. Amstel. 1779. pag. 97 — 105. *Harl.*

Thucydides definit, usque ad finem perducunt, ad captas nempe a Lysandra Athenas, Olymp. XCIII. 4. Reliqui quinque libri complectuntur rerum Graecarum et Persicarum Historiam continuatam ad pugnam usque Mantinensem, qua victi ab Epaminonda *) sunt Spartani Olymp. CIV. 2. Hoc Xenophontis opus ἀνέφαλον esse, ac praeter prooemium desiderari historiam biennii a fine aetatis anni XXI. belli Peloponnesiaci ad exitum aetatis anni XXIII. contendit *Vissarius* in Annalibus ad ann. Per. Jul. 4303. et ante *Vissarium* *Sam. Petitus* lib. I. Obss. cap. 12. Petauio aliter visum, hic enim lib. X. de doctrina temporum cap. 29. Xenophonti parachronismum biennii impingit. Ab utraque sententia alienus est *H. Dodwellus*, cuius Annales Xenophontei cum Thucydideis Oxon. 1702. 4. excusi his libris nostri scriptoris eximiam lucem adserunt. In illis perinde, ut diss. VIII. de Cyclis p. 342. negat, hiatum inter Thucydidem ac Xenophontem intercedere, nec Xenophontem in annorum ratione hallucinatum, sed Olympiadum, tum Atheniensium Archontum et Ephorum Lacedaemoniorum notationem Xenophonti additam esse ab aliena manu, quod obseruatum etiam *Marshamo* Canonis Chronici Saec. XVI. capite de prima Olympiade p. 487. [P] *Fabric.* adde *Corfinum*, qui *Dodwelli* sententiam probauit, in fastis attic. tom. III. pag. 256. 261. Praeclare omnem controuersiam exposuit et composuit *cel. Morus* in cap. I. prolegom. ad suam hist. gr. Xenophontae editionem. adde *Schneideri* praef. ad suam editionem, qui iam *Korpeni* progr. in quibus de locis quibusdam Xenoph. sententiam suam dixit, laudauit et consuluit. *Hartl.*

Hos libros Xenophontis, sub titulo Paralipomenon, Thucydidi Graece subiecit Aldus, anno 1502. fol. prodierunt et Graece Louanii, libri IV. 1529. 4. *Fabric.* Editionem hanc dicitur curasse *Francisc. Cramereldius*, qui eosdem ibidem anno 1530. Latinos factos edidit. — Nuper *cel. Morus* Lipsiae 1778. octonis Historiam Graecam egregie edidit, ad libros editos plerosque recensitam, et animaduersionibus criticis, historicis, geographicis et grammaticis eximie illustratam, addito vberissimo graecitatis indice, atque calci adiuncta est Leonclauii versio Latina. *Zeune.* — *Xen. hist. gr.* — et *Agessilaus*, ex rec. Ed. Wells gr. et lat. Glasgae. Fonlis. 1762. II. tom. 8. — *Zeunius* quoque editurus erat hos Xenophontis libros; sed morbo morteque impeditus tantum peruenerat ad libri II. cap. I. sect. 25. Successit igitur *cl. Schneiderus*, Prof. in vniuersitate litterar. Francof. ad Viadrum, qui contulit praeter edd. veteres tum a Moro iam comparatas, tum Iuntinam 1517. cuius V. L. *Zeunius* ad marginem libri sui adnotarat, alias ab illis non inspectas, Parisiensem, 1625. et edit. Castalionis, nec non *Fr. Porti* commentarios in Xenophontem, editos 1586. atque filii eius *Aemilii Porti* adnotationes, quas *Schn.* ex editione Leonclauii Paris. 1625. excerptis. Textus est fere is, quem concinnauit *Morus* V. C. cuius etiam notae magnam partem sunt in hanc edit. translatae. Alia addidit, collatis veterum historiis, aut fragmentis, ad emendandum aut interpretandum Xenophontem, idemque praemisit *Dodwelli* Chronologiam Xenophonteam, tum curas suas secundas in hanc historiam et *cl. Fr. Aug. Wolf* epistolam, in qua V. D. de multis locis critice et sagaciter disserit. Huius vero editionis inscriptio haec est: *Ξενοφώντος — Xenophontis*

*) Grauius errat vir doctus lib. I. cap. 5. de Hist. gr. qui, Cyripaediam in hoc tempore desinere, aliud agens scribit.

Xenophontis historiae graecae libri VII. recensuit, notat Io. Car. Zeunius in librum primum et indices adiecit Io. Gottlob Schneider, Saxo. Lipsiae 1791. mai. 8. Harl.

Compendio *latine* complexus est *Leonhardus Aretinus* in commentario rerum graecarum, ad equitem Angelum Acciarolum Lipf. 1546. 8. et in Gronouii thesauro Antiq. Graecar. tom. IV.

Integros vertit *Bilibaldus Birchheimerus*, editos cum praefat. Thomae Venatorii *f*). Prodiit et *Gallice*: Histoire de Thucydide et Xenophon par *Nic. Perrot d'Ablancourt*, Paris. 1671. 8. tribus Volum. *Italice*: Delle Guerre de Greci libri VII. tradotti dal idioma Greco nel Italiano da *Francisco di Soldo Strozzi*, con la correctione, alla traductione di *Ludovico Domenichi*. Venet. 1550. 4. *Fabric.* Item anno 1562. in eadem forma. Vid. *Jac. Mar. Paitoni* Bibliotheca degli Autori antichi etc. Venet. 1766, quaternis.

Germanice vertit primum *Io. Eustach. Goldhagenius*, Berolini 1762. 8. quae versio valde laudatur. Deinde *Aug. Chr. Borhek*, Frf. 1783. 8.

Ex codicibus, qui contineant hos Xenophontis libros non nisi vnus Venetus in bibliotheca Diui Marci nobis est notus, cuius specimen exhibitum est in Catalogo bibliothecae Diui Marci, qui Venetiis 1740. prodiit, pag. 173. *Zeune*, Parisiens. memorat *Schneider*. in praefat. *Harl.*

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ, *De Rep. Lacedaemoniorum*, quem librum Xenophonti nostro abiudicauit *Demetrius Magnus*, (qui de Homonymis scriptoribus librum composuit,) teste *Laertio* II. 57. *Graece* lucem vidit cum Aristotelis Ethicis, Politicis et Oeconomicis, Basil. apud Ioh. Walderum. 8. *Fabric.* Praeter vtramque auctoris remp. continet quoque Oeconomicum, et exhibet merum textum Iuntinae, seruatis omnibus vitiis. Idem libellus cum Rep. Atheniensium graece editus est Argentorati 1555. 8. apud Wendelin. Rihelium, vbi textus editionis Castalionae est expressus; item e recensione Welfii cum Leonclauii versione et notulis aliquot edidit vna cum Agesilao aliisque libellis *Boltonus Simpson*, Oxonii 1754. 8. Libellos quoque de vtraque republica ad editiones nonnullas recensitos et animaduersionibus illustratos addidit suae lib. de Expeditione Cyri editioni cel. *Morus*. Eosdem vna cum libellis de Vectigalibus, de Re equestri, de Magistri equitum officio, de Venatione et Arriani libello de Venatione ad editiones et loca veterum recensitos et explicatos, ita, vt in Cyropaedia factum esse supra ostendimus, edidit *Zeunius*, Lipsiae 1778. 8. *Zeune*. Libellos de vtraque republ. graece edidit *M. Bergius*, Altorphii, typis Gerlachianis perquam nitidis, cum praefat. metrica, sed sine notis. 1583. 8. — de Rep. Lacedaem. gr. et lat. Glasguae, apud Foulis. 1756. 8. *Harl.* Prodiit et separatim [gr. Lugd. Bat. 1626. 4. II. plagg. *Harl.*] Amst. 1647. 8. *Latine* vertit *Franciscus Philadelphus*, Bononiae 1502. fol. [vid. *Maittaire* A. T. indic. pag. 349 sq.] et in editionibus latinis ac graecolatinis Basileensibus, atque H. Stephani. Post Philelphum transtulit et notis illustravit *Ioach. Camerarius*, praemissa Xenophontis vita, Lipf. 1543. 8. [1556. 8. vid. infra de re equestri lib.] Paris. 1572. 8. *Fabric.* Hic mentionem faciam libri rarissimi, qui est in bibliotheca publica Noribergensi, ab *Osmondo* in Diction. typograph.

f) Aliis scribitur *Pirrhmerus*. Ceterum haec versio non solum in editionibus *Eyrlingerianis* reperitur, sed et in Collectione versionum lat. quae apud *Isingrinium* Basil. 1551. 8. prodiit. *Zeune*.

typograph. tom. II. pag. 350. obiter, plenius in *Pinelli Catalog.* tom. III. nr. 7573. vbi vid. pag. 294. cel. Morelli notam, et in *Maittarii Ann. typ. voc. Xenophon*, p. 348. memoratur: Plurimum Xenophonteorum librorum versiones latinae continentur: — *Xenophontis opera.* De venatione, per Omnibonum Vincentin. in latinum traductus. Eiusdem liber de republica et de legibus Lacedaemoniorum. Franciscus Philelfus e graeco traduxit. Eiusd. oratio de regis Agesilai Lacedaemoniorum laudibus per Philelfum traducta. Eiusd. Apologia pro Socrate per Leonh. Aretinum in latinum conuersa. Eiusd. opusculum de tyrannide, per Leonh. Aretinum traductum. Eiusd. libellus de aequiuocis. Paedia Cyri Persarum regis. In calce legitur: „Huic autem Cyripaediae idem Franc. Philelfus eques — extremam imposuit manum Mediolani ad XI. Cal. Oct. ann. 1467.“ Nec vero illo anno est typis excusus liber, sed intra ann. 1495 — 1500. fol. adde *Goetz. Memorab. biblioth. Dresdens.* tom. I. p. 475. et supra ad sect. de Cyropaedia adscripta. — *Xen. de rep. et legibus Lacedaemon.* interpr. Philelpho. (Venet.) f. l. et a. 4. vid. *Schnitzer von der Kirchenbibl. zu Neustadt an der Aisch.* fasc. II. pag. 29 sq. — francice de vtraque republ. per G. P. apud Guil. Morel. Paris. 1563. 8. — cod. gr. mst. qui continet Xenoph. Cyropaediam, de Cyri min. expeditione ac de republ. et legibus Lacedaemoniorum cum inscriptione huius particulae, νομοθεσία Λυκάργου πρὸς Λακεδαιμονίους, est in biblioth. Taurinensi, teste *Catalogo* pag. 254. cod. CLXVII. *Harl.*

ἈΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ, *De Rep. Atheniensium.* Graece hoc opusculum, non vt in editionibus Operum Xenophontis integrum, sed mutilum, nescio quomodo extrema parte libri Xenophontis περὶ προσόδων adtexta ^{gg}), excusum est post Aristotelis *Ethica*, *Politica* et *Oeconomica*, quae sine temporis nota prodierunt apud Ioh. Walderum, Basileae in 8. *Fabrit.* Graece cum versione germanica et animaduersionibus edidit I. H. Wacker, Dresd. 1744. 8. De aliis huius libelli editionibus modo diximus. *Zeune.*

Latine vertit et notis illustravit Ioach. Camerarius, Lips. 1543. 8. transtulit et Seb. Cassio, cuius versio in editionibus Xenophontis Basileensibus atque H. Stephani occurrit. Exstat et liber vterque Xenophontis, de Lacedaemoniorum et Atheniensium Rep. gallice, interprete G. P. apud Federicum Morellum, Paris. 1579. 8.

ἈΠΟΜΝΗΜΟΝΕΤΜΑΤΩΝ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ^{hh}), *Commentariorum de dictis et factis Socratis libri IV.* ad quorum imitationem *Xenophon iunior*, siue *Arrianus*, Nicomediensis,

B 2

diensis,

gg) Causa est, quia sic est in Iuntina vtraque, Halensi et Brylingeriana prima. *Zeune.* At in Iuntina ex cod. quodam orta fuisse videtur illa confusio. In cod. enim XCVII. Matritensi nr. XXX. et XXXI. teste *Iriarte* catalogo p. 385. reperitur primum Xenophontis πολιτεία Λακεδαιμονίων, tum eiusdem περὶ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων. Atque Iriarte notat, eum libellum longe aliter desinere, ac excusum, idemque, quod Fabricius obseruasset, commixtionis vitium accidisse mato, et incipere post verba (p. 694. versu 31. edit. Wechelinae 1596. fol.) οἵτινες φίλοι μάλιστα ἦσαν Ἀθηναίων; ad librum *de republ. Atheniensium* pertinentia ab hisce verbis (p. 930. v. 20.) καὶ σοφιστῶν καὶ φιλόσο-

φω libri *de prouentibus*: quaecumque igitur hinc ad finem huius libelli consequantur, ea omnino ad opusculum de prouentibus referenda. Causam commixtionis hanc fuisse putauit, quia citatum locum libri de Atheniensium republica, vbi de ipsorum pecuniis lucisque sermo, cum altero libri *de prouentibus*, in quo de eorundem Atheniensium commercio, quaestu, pecunia etiam agitur, coniungere non alienum visum fuerit, neque enim adeo mirum, similia similibus confociari. Bene concludit, ex aliis exemplaribus in alia iam dudum propagatam fuisse illam confusionem. *Harl.*

hh) Libri I. capitibus tredecim prioribus Socratem optima ratione defendit contra accusationes illas,

dienſis, ſcripſit libros quatuor ἀπομνημονεύματων magiſtri ſui Epicteti. Ita autem vocabit Xenophon, quae ex ſermonibus Socratis adnotauit. *Laertius* II. 48. καὶ πρῶτος ὑποσημειώσατος τὰ λεγόμενα εἰς ἀνδράπας ἡγάγει ἀπομνημονεύματα ἐκγεράψας. *Hephaestionis* librum περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν Ἀντιφῶντος, quem [P] per plagium ille ſibi adtribuerat, memorat *Athenaeus* XV. p. 673. Etiam ſancta euangelia de dictis et factis Ieſu Chriſti, ſeruatoris noſtri, *Iuſtinus Martyr* Xenophontis vocabulo plus ſimplici vice adpellat ἀπομνημονεύματα, vt obſeruauit *H. Dodwellus* diſſ. I. ad *Irenaeum* §. 40.

Hos libros ſeparatim graece [Louan. per Reſc. et Sturm. 1529. 4. — gr. et ſeorſim lat. Pariſ. apud Bogard. 1542. 8. *Harl.*] — gr. edidit *Petrus Viſtorius*, apud heredes Iuntae annis aliquot ante 1561. Hanc editionem, quae in his terris rariffima eſt, magno ſibi adiumento fuiſſe praedicat *Henr. Stephanus*. — Anno 1541. quaternis Pariſiis apud Iac. Bogardum prodiit editio, inſcripta: Ξενοφῶντος Ἀπομνημονευμάτων βιβλία τέσσαρα: Xenophontis *Commentariorum libri quatuor*, ad fidem ueluti et manuſcripti codicis diligenter emendati. Sed titulus librorum numerum mentitur, quoniam non niſi duo priores ſunt editi, quibus acceſſit Beſſarionis interpretatio latina in totidem libros. Ceterum hic reperiuntur lectiones nonnullae, praetantiſſimae. — Ibidem anno 1559. in eadem forma apud Martinum Iuueuē prodiit editio, cuius pars prior repetita eſt ex illa Pariſienſi, quam modo laudauimus, poſterior autem textum Iuntinum exhibere videtur. — Eiuſdem ſaeculi anno 85. etiam quaternis Roſtochii cum epiſtola *Io. Caſelii* ad Hermelingium editio graeca prodiit, repetita anno 89. ibidem. — Expreſſus eſt textus Stephanianae; ſed non ſine multis vitiis operarum. [*Xen.* inſtitutio Herculis gr. Pariſ. apud Fed. Morel. 1579. 4. — gr. et lat. cum comm. per Mich. Neandrum, Lipſiae 1577. 4. *Harl.*] — Quinquies hos libros edidit Lipſiae octonis *Io. Aug. Erneſti* re cenſitos et notis illuſtratos, adieſto graecitatis indice. Prima editio prodiit 1737: altera 1742: tertia 1755: quarta 1763. in qua *Raſkii* coniecturae acceſſerunt: et quinta 1772. quae ſuperioribus longe praeflat. Nam textum non modo plenius et diligentius ad fidem quatuor MSS. et nonnullarum veterum editionum, adiutus animaduerſionibus *Hindenburgii* praeclaris, re cenſuit et emendauit, ſed et *Ruhnkenii* et *Valckenarii* obſeruaciones addidit, multa doctrina reſertas. — Toties quoque Oxonii inde ab anno 1741. in eadem forma *Beltonus* *Simpſon* edidit, hoc eſt, repetiit Erneſtinam editionem cum notis et indice, addita tantum verſione Leonclauiana, adſperſis notulis perpaucis Stephani, Leonclauii, Porti et ſuis leuiſſimi momenti. — In quinta, quae prodiit 1780. ſub calcem acceſſerunt paucae adnotationes anonymi et coniecturae, e quibus perpaucae ſunt alicuius pretii. — [— M. S. cum apologia Socr. cum not. varr. a *Io. Gillman.* gr. lat. Londini, Bowyer. 1720. 8. *Harl.*] — Vt pauperes minore pretio hos libros emere poſſent, ſolum textum ex edit. Erneſtina quinta cum quibuſdam lectionibus variantibus repetiit *Fr. Andr. Stroth.* Gothae 1780. octonis. [editio Str. emendata et aucta, Gothae 1788. 8.] — Eadem

las, ob quas ad mortem fuerat damnatus. In reliquis capp. enarrat colloquia Socratis cum aliis habita de rebus vtiliſſimis. Sed vereor, ne pleraque debeantur ingenio Xenophontis. Quis enim credat, Xenophontem tam accurata fuiſſe memoria praeditum, vt et ſeriem ſermonum et verba Socra-

tis retineret. Vix dubito, idem de his libris, quod Cicero de eiſdem ſcriptoris Cyropaedia tulit, ferre iudicium. Tamen *Laertius* l. c. nobis perſuadere conatur, hſtoriam Xenophontis de Socrate eſſe veriſſimam, quippe quum Xenophon dicta Socratis exceperit notis tachygraphicis. *Heumann.*

dem quoque ob causam eodem anno, Halae Saxonum octonis editionem, quam minimo pretio vendibilem, curavit Chr. Godofr. Schütz, Prof. Ienensis, ubi textum ad editiones diligentissime recensuit eumque a librariorum et typographorum vitiiis liberauit, additis notis breuibus criticis. — Anno sequente Lipsiae in octonis Zeunii editio in lucem prodit, denuo recensita, et Ernesti, Ruhnkennii, Valckenarii, Hindenburgii suisque animaduersionibus illustrata, cum triplici indice, quemadmodum in Cyropaedia factum esse supra significauimus. Zeune. — *Xenophontis Memor. Socratis*. Recensuit, notis illustrauit, variisque lectionibus auxit Eduard. Edwards, S. T. P. Oxonii. E typographeo Clarendon. Londini 1785. 8. Praefatus est D. Owen post Edwardi mortem. Lectiones variae, calci libri adnexae, sunt excerptae ex XI. codd. mssis, nempe III. Vaticanis, V. Mediceis et III. Parisin. Textui subiecta est noua versio: atque adnotationes Ernesti, Ruhnkennii, Zeunii aliorumque sunt consultae. — Idem Edwards edidit: *The Socratic System of Morals, as delivered in Xenophont's Memorabilia*. 1773. opinatus, Xenophontem in M. S. philosophiae moralis ambitum disciplinamque complexum fuisse, prooemio sumto a Socratis defensione. De qua opininacula, et libro illo atque editione copiosius egit cl. Schneider. in praefatione ad suam editionem, inscriptam:

Ξενοφῶντος — Xenophontis Memorabilium Socratis dictorum libri IV. recensuit, Ernesti, Zeunii et suas annotationes adiecit Io. Gottlob Schneider. Lipsiae, sumtibus Caspari Fritsch. 1790. mai. 8. graece.

Quasdam virorum doctorum adnotationes, quae falsa, aut vulgaria, aut a Xenophonte plane aliena tradidisse sibi videbantur, refecuit, quasdam contraxit, multas Zeunii omisit, ipse vero multa ad emendandum aut interpretandum Xenophontis opusculum contulit. — Prodierunt quoque *Xenoph. M. S. libri IV. gr. et lat.* 1789. 8. Basileae, apud Schweighäuser. Basis est editio Ernestina: sed quibusdam locis aliae lectiones sunt receptae: versio latina, quae Leonclauiana esse videtur, non semper respondet graecis, admissis in textum, lectionibus. Additae sunt V. L. ut plurimum ex Ernestina editione sumtae. Harl.

Latine vertit Bessarion, Cardinalis Nicaenus ad Iulianum, episcopum Cardinalem Tusculanum [Romae 1521. 4. Harl.] Louan. 1533. 8. quae translatio occurrit in editionibus Xenophontis Basileensibus et H. Stephani. Io. Caselius, Rostoch. 1576. 4.

Gallice, Franciscus Carpentarius, qui vitam quoque Socratis scripsit. Paris. 1657. et Amst. 1699. 12. ¹⁰ Germanice e Carpentarii liberiore versione Christianus Thomafus, Halae Sax. 1693. 8. Fabric. Eadem repetita est ibidem 1720. 1765. et Tiguri 1738. 8. — Ex graeco textu vertit et notis aliquot illustrauit Io. Mich. Heinsius, Vinar. 1777. 8. et eodem anno prodit versio I. C. Künzlii, Iurauiae octonis. Zeune. Heinsii versio germanica iterum prodit auctior et emendatior. Vinar. 1784. 8. Neide, Socrates aus dem Gr. des Xenoph. Lipsiae 1789. 8. Harl. Is. Faustii dissertatio praefide D. Iacobo Schallero in IV. libros memorabilium Socratis lucem vidit Argentorati ann. 1650. Fabric. Animaduersiones in hos libros edidit cel. Car. Fr. Hindenburgius, Lips. 1769. 8. quae merito ab omnibus laudantur. — In quaedam obscuriora loca obseruationes haud contemnendas edidit Io. Melch. Faber, Coburgi

ii) Vid. Bayle Epist. pag. 853. Hermann. Gallice, Levesque. Paris. 1782. 12. Harl.

burgi 1772. 4. *Zeune*. Nouas obseruationes in Xen. M. S. nuper scripsit idem cl. *Faber* in programme peculiari, Onoldi. *W. Schroer* adnotatt. quaedam in M. S. in Magazin für öffentl. Schulen. Breae, tom. II. part. 2. p. 392 sqq. *Harl.* Herculis cum voluptate et virtute colloquium ex libro secundo Xenophontis, latino carmine expressit *Ioh. Stigilius*, Rostoch. 1591. 8. Graeco *Petrus Iuuarus Borrichius*, Lugd. Bat. 1595. 8. *Fabric.* Eundem de Hercule locum saepe Germani verterunt. Antiquissima versio videtur esse ea, quae est in libro, qui inscribitur: *Historica commentatio de Hercule ex secundo libro Xenophontis per Lucam Mutzelouium*. ab eodem in gratiam iuuentutis in vernaculam linguam translata et praeterea germanicis rhythmis expressa. Barthae in Pomerania 1593. 8. [Nuper Reiskia hunc locum vertit in libro: *Zur Moral aus dem Gr. fiberf. Dess.* et L. 1782. 8.]

Codices, qui nobis quidem innotuerunt, sunt duo apud Barauos, Vossianus et Meermannianus, et totidem in bibliotheca Vindobonensi: quorum omnium excerptis iam vsus est Ernesti. Praeterea dicuntur Excerpta Manuscripta e Xenoph. Memorabilibus latere in Bibliotheca Augustae Viandel. vid. Reiseri Index MSSorum pag. 90. *Zeune*.

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΣΤΑΣ, *Apologia Socratis ad Iudices* ^{kk}). Auctor Socratem ita defendit, vt causas commemoret, cur Socrates reus factus iudicibus non supplex fuerit, sed mori maluerit, quam viuere. Cum vero hic libellus neque in primis editionibus, Iunrina et Aldina exstet, neque multa hic reperiantur, quae non tradantur in Memorabilibus Socratis, eum Xenophonte indignum esse statuit *Valckenarius*. Verum huius opinionem nuper refutare studuit *Heinzius*, in Prolusione, quae inscribitur: *Vindictiae Apologiae Socratis Xenophontaeae*. *Zeune*. [repet. et locupletauit in II. edit. versionis suae M. S. Etiam Heumanno in n. msta videtur liber esse supposititiuus. adde eundem Act. phil. III. p. 498. *Harl.*]

Graece primus edidit *Io. Reuchlinus*, Phorcensis, vna cum Agesilao et Hierone, Hagenoae ex officina Thomae Anselmi 1520. in quaternis. — Hinc textus eius repetitus est in edd. Halensi, Castalionea et Brylingerianis: atque ipse Henr. Stephanus se huic editioni multum debere testatur. Separatim Lutetiae Parisiorum ann. 1579. [apud Maitt. A. T. ind. ann. 1553.] edidit *Morellus*. Verum cum ipsi non potuerimus inspicere, sitne noua recensio facta, an Stephaniana repetita, dicere non possumus. Stephani recensionem datam esse, suspicamur. In Chrestomathia Graeca Gesnerus ex editione Castalionis repetiit, perpaucis mutatis, et notis breuib. adspersis. [Apol. Socr. gr. cum vers. lat. interlineari et expositione grammatica. Paris. 1662. 8.] — Cum versione latina et ex recensione *Welfii*, adspersis notis quibusdam Stephani, Leonclauui, Porti et Raphelii, hunc libellum addidit calci suae editionis Memorabilium Socratis *Boltonus Simpsonus*. — Anno 1749. vna cum Oeconomico, Symposio, Hierone et Agesilao recensuit et animaduersionibus illustrauit *Io. Aug. Bachus*, Lipsiae octonis. — Eandem libellorum collectionem, fragmentis auctoris tantum auctam, more suo recensuit et Bachii, Ernesti suisque animaduersionibus et indicibus illustrauit *I. C. Zeune*, Lipsiae 1782. 8. *Zeune*. Eadem, et M. S. cum n. varr. a *Io. Gillmann*. gr. et lat. London. 1720. 8. apud Bowyer. *Harl.*

Latine

kk) Cl. Schneidero in praefat. ad Xenoph. M. S. in Addendis, Apologia videtur olim partem fecisse extremam Memorabilium, casu inde diuisa et a

grammaticis multis in locis interpolata et mutilata. *Harl.*

Latine vertit *Leonh. Aretinus*. Bononiae 1502. fol. *Fabric.* Eadem versio reperitur in Collectione Ifingriniana et editionibus Brylengerianis.

Germanice versam Apologiam edidit primum *Goldhagenius* in tomo III. Anthologiae germ. tum *I. M. Heinzius*, et addidit calci suae versionis Memorabilem Socratis. *Zeune.* [et *Aug. Guilh. Pohlmann*, cum notis, praemissa comment. de Genio Socratis. Lipsiae 1790. 8. *Harl.*]

Codex MSSus latet in Bibliotheca Augustana. vid. *Reiseri* Ind. MSSorum p. 69. *Zeune.* *Georg. Henr. Martini*, in praef. Rector scholae Nicolait. Lipsiensis, adhuc Annabergae scripsit Coniecturas in Apol. Socr. §. 4. 1763. 4. *Harl.*

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ, *Conuiuium Philosophorum*¹¹⁾. De iis, quae aduersus temporum rationem in hoc libro fixisse Xenophon arguitur, vide *Casaubonum* V. 17. ad Athenaei V. p. 16. Idem *Athenaeus* alia quaedam in Xenophontis conuiuiio reprehendit V. pag. 187 sq. Prodiit separatim

Graece, Louan. 1530. 4. Herganoae studio Vinc. Obsopoei, 1531. 8. *Fabric.* De collectionibus Bachii et Zeunii, vbi idem libellus reperitur, paullo ante dictum est. *Zeune.*

Latine vertit *Ianus Cornarius*, Basil. 1548. 8. [Reperitur haec versio in libro, qui inscribitur *de Conuiuiis*, vbi quoque Platonis aliquot scripta continentur. *Zeune.*] et *Ioh. Ribittus*, cuius versio exstat in editionibus Xenophontis Basileensibus et H. Stephani.

Gallice, *Tan. Faber*. Salmurii 1666. 12. *Fabric.* et 1670. ibidem. Sed nec versio, nec notae adiectae, sunt alicuius momenti.

Germanice interpretatus est *Seyboldus*, Lemgoviae 1773. 8. *Zeune.*

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, *Oeconomicus liber*, quem a iuvene se translatum testatur *Cicero* II. Officior. cap. 24. Ex versione illa, cuius meminit et *Hieronymus* II. in *Rufin.* seruauit quaedam *Cicero* ipse lib. de senectute, cap. 17. *Columella*, *Macrobius*, *Donatus* et *Priscianus*, quae cum graecis Xenophontis collata videre licet post *H. Stephani* *Lexicon Ciceronianum* pag. 44 — 49. *Fabric.* Xenophontem tamquam quintum Memorabilem Socratis librum scripsisse hunc *Oeconomicum*, est haud improbabilis *Galen*i sententia. Ceterum argumentum libri, quod suauius est, quam polliceri videtur, fere huc redit: praemissa disputatione de coercendis prauis cupiditatibus, et agriculturae honestate laudibusque, *Socrates* verbis *Ischomachi* primam copiose et luculenter differit de officio matrisfamilias, patrisfamilias villicique; tum praecepta de agro recte colendo addit. *Zeune.*

Hic liber *graece* excusus est [apud *Theod. Martin.* Louan. 1527. 4. — *Parisi.* in aedibus *Io. Lodoici Tiletani.* 1535. 8. — ibid. apud *Iac. Bogardum.* 1544. 4. *Harl.*] — cum

11) *Diogen. Laert.* VI. 14. *Plin.* libr. XXXIV. cap. 8. p. 518. In hoc conuiuiio sub Critobuli persona latere ipsum Xenophontem, docet *Aristippus* apud *Diogen.* II. 48. Verba enim, quae ibi *Laertius* profert, sunt Critobuli in Symposio. Ceterum *αὐτὸς δὲ* apud *Laertium* malim sic vertere: apud quem. (*Cliniam*) ita fatus est *Xenophon*. Nam Symposium illud habitum esse fingitur apud *Cliniam*. An vero hic liber forte est supposititi-
us? Vide quae adscripti ad *Acta philos. part. I.* pag. 129. *Heumann.*

cum Aristotelis Ethicis, Politicis et Oeconomicis, Basileae apud Ioh. Walderum. 8. *Fabric.* Textus est merus Iuntinus, omnibus vitis repetitis. Emendatio vero textus reperitur in Collectione Bachiana, de qua ante dictum est. Denuo autem ad omnes editiones, versiones antiquas et codicem Guelferbytanum recensitus exstat in Collectione opusculorum Xenophonteorum Zeuniana, de qua supra. *Zeune.* gr. et latine. Oxon. 1693. vid. catal. Menken, pag. 150. *Harl.* Citat praeter alios Stobaeus ferm. 83. vbi et *Brisonis et Hieroclis* Oeconomicum laudat. [C] [adde infra de Aristotele §. 34.]

E recentioribus latine vertit *Raphael Volaterranus*, dicavitque Titae Minutiae. Exstat ad calcem commentariorum vrbano-rom, Paris. 1515. fol. et in editionibus Xenophontis graeco-latinit, Basileensi et H. Stephani. *Fabric.* Latine quoque interpretatus est *Iac. Lodoicus Strebaeus*, quinque libris manuscriptis vsus. Haec versio est in Collectione *Isingrimiana*, Bas. 1551. et in editione Xenophontis Brylingeriana posteriori. — Denuo ad latine reddendum hunc librum accessit *Ioach. Camerarius*, codice MSro vsus, additis notis haud contemnendis, vbi interdum lectio codicis commemoratur, et coniecturae proponuntur. Prodiit haec versio Lipsiae 1564. 8. [1580. 4. Francof. ap. her. Wechel.] vna cum Aristotelis Oeconomicis, latine redditus. *Zeune.*

Gallice, *Stephanus Boëtius*, Paris. 1572. 8. *Fabric.* Sub titulo: *La Menagerie de Xenophon.* [vid. Sammarthan. Elog. libr. II. cap. 5. nr. 4. *Heumann.*] Atque Dumas eundem et libellum de rebus transulisse et notis illustrasse fertur, Paris. 1768. 12.

Anglice, *Richardus Bradleius*. — [per *Gentian Hervet*, London 1534. 8. *Harl.*]

Germanice vertit, et cum textu graeco e recensione Welfii edidit *Bartholdus Henr. Brocher*, Hamburgi 1734. 4. Vertit nuper *Fr. Gu. Ionth. Dillenius*, Tubingae 1778. 8. additis notis historicis. *Zeune.* Io. *Herold.* libros Oeconomicorum ex Aristotele et Xenophonte germanicos fecit teste *Mich. Neandro* Erot. ling. hebr. p. 562. *Heumann.*

Codices, qui inprimis nobis innotuerunt, sunt 1) Camerarianus, qui vbi nunc lateat, ignoramus. 2) Guelferbytanus, quo vsus est Zeunius. 3) Excerpta ex hoc libro scripta latent adhuc in Biblioth. Augustana. vid. Reiseri Ind. pag. 90. *Zeune.*

ἈΓΗΣΙΛΑΟΣ, de Agesilai regis Lacedaemonior. laudibus, de quo Thueydides, Nepos, Plutarchus, Iustinus et alii. Cicero V. Epist. ad Luceium 12. *Nec minus est Spar-tiatas Agesilau' ille perhibendus, qui neque pictor neque pŕtam imaginem suam passus est esse, quam qui in eo genere laborarunt. Vnus enim Xenophontis libellus in eo rege laudando facile omnes imagines omnium, statuasque superauit.* Confer Plutarchum in Pompeio f. 663. The-mistium Orat. 2. p. 27. edit. Harduini. *Fabric.* Etsi hunc librum veteres multi laudant Xenophontemque faciunt auctorem, nuper tamen *Valckenarius* [in Diatr. de fragm. Eurip. post edit. Hippolyti Eurip. p. 266. A. B. et ad Herodot. III. 134. 9.] eum Xenophontis ingenio indignum esse pronunciauit, profectum a Sophista aliquo. Verum argumenta viri refutauit *Kühnius*, Lipsiae 1777. in Fragmentis vindictarum Agesilai Xenophontei, [et Reitz. in comm. de prosodiae gr. accentus inclinatione, p. 38 sq.] Conf. *Zeunius* ad initium Agesilai.

Græce primum ediderunt Iuntini cum *Plutarchi* operibus, quemadmodum testatur *Fr. Asulanus* in Praefatione ad edit. Aldinam Xenophontis. Postea vna cum Apologia et Hiero-ne,

ne, ut supra significavimus, haud dubie e codice adidit *Reuchlinus*, certe haec editio nonnullas continet lectiones exquisitas. — [cum Hierone, gr. exc. Wendel. Ribelius. Argentor. 1553. 8. — gr. et lat. Lutet. Paris. ap. Seb. Cramoisy. 1620. 2. vid. Maittaire A. T. ind. p. 349. *Harl.*] — Recensuit imprimis ad codicem Harleianum et animaduersionibus quibusdam illustravit et calci suae editionis Anabaeos Xenophontae in quaternis adiunxit *Hutchinsonus*, addita Leonclauiana versione, interdum mutata. — Hutchinsonianam recensionem cum eiusdem notis selectis repetiit Oxonii 1754. octonis *Boltonus Simpsonus* vna cum Xenophontis Hierone, Republica vtraque et de Reditibus ex Welfii recensione, additis sub finem adnotationibus ex Leonclauio, Stephano, Porto, Cragio decerptis. Etsi vero in fronte libri est, recensuit *Bolton Simpson*: hic Artium Magister Coll. Reg. Oxon. Socius aut ignoravit, quid esset recensuit, aut vanus homo fuit. De Bachiana et Zeuniana libri recensione supra est dictum. *Zeune*.

Latine vertit *Franciscus Philelphus*, Bononiae 1502. fol.

Gallice, *Franciscus Carpentarius*, ad calcem Cyropaediae. Paris. 1659. Amst. 1661. 8. *Fabric.*

Germanice, *Lafius* vna cum Cyropaedia. Melius vero *Goldhagenius* cum Historia Graecorum Xenophontea.

Praeter Harleianum, quo Hutchinsonus usus est, alius codex non nobis est cognitus. *Zeune*. adde *Koeppe*. Direct. Gymnasii Hildeshem. progr. ad Xenoph. Agesilaum notae et emendationes. 1788. 8. *Harl.*

ΙΕΡΩΝ, ἡ Τύραννος, *Dialogus Simonidis cum Hierone* primo, (qui, fratri Geloni in tyrannide succedens, Syracusas in potestate habuit ab Olymp. LXXV. 2. ad LXXVIII. 2.) docens, miseram esse prae priuatis Tyrannorum conditionem; et quae facienda sint tyrannis, ut minus miseri sint, et a subiectis suis non diligantur, sed amentur. *Fabric.*

Graece cum Apolog. et Agesilao primus edidit *Reuchlinus*, ut supra dictum est. [— gr. apud Theod. Martin. Louan. 1528. 4. — Paris. exc. Christi. Wechel. 1547. 4. *Harl.*] — Cum versione Gallica textum graecum, vel ad Stephanianam vel Welfianam recensionem interdum mutatum, edidit *Petrus Coste* 1711. 8. Amstelodami, adpersis notis criticis. Hanc omnino editionem recudendam curauit 1736. 4. Noribergae, *Max. Rud. Helmetius*, versione Costiana et notis germanice redditis. Idem liber reperitur in Collectione *Bachii*, *Simpsonii* et *Zeunii*, qui ad textum emendandum praeter editiones omnes aliaque subsidia, etiam in locis, e Stobaeo excerptis, usus est lectione MSSi. *Zeune*.

Latine vertit *Leonh. Aretinus*, Bononiae 1502. fol. [Eandem versionem non ita multo post recudendam curauit *Phil. Beroaldus*, s. l. et a. octonis. Hanc habere usum criticum, facile ex eo patet, quod e libris scriptis est ducta. *Zeune*. — item vertit *Iac. Grifolus* in libro: *Demossthi. oratt. III. Olynth. lat. et I. ac II. contra Philippum* latine, interprete *Iac. Grifolo*, item *Xenophontis Hieron* vel tyrannica, lat. per eundem. Florent. Laur. Torrentinus. 1550. 4. *Harl.*] et *Erasmus*, Basil. 1530. 8. et tomo IV. Opp. Erasmi, atque in editionibus Xenophontis Basileensi et H. Stephani. [Io. Fraxin. Paris. apud Wechel. 1550. 4. *Harl.*]

Gallice, *Iacobus Miffant*. Paris. 1550. 8. *Fabric.*

Germanice nuper vertit *Goldhagenius* in parte prima *Anthologiae*, pag. 235. [etiam *Io. Geo. Schloffer*.]

Codicem *MS* *reperi* in *Bibliotheca* *Augusti* *Vindel.* testatur *Reiserus* *Ind.* p. 90. *Zeune*.

ΠΟΡΟΙ ἢ περὶ προσόδων. *De prouentibus*, argentifodinis et vectigalibus terrae Atticae, commerciisque promouendis et augendis reip. redditibusque atque civibus. Male περὶ πόρων interpres *Laertii* II. 5. 7. reddit de *feminibus*, quasi περὶ ἐπόρων legisset. [*Graece* cum versione *Leonclauiana* edidit *Bolt. Simpsonus* una cum *Agésilao* aliisque opusculis, vt supra ostendimus. — Recensuit et animaduersionibus illustrauit *Zeunius* in *Xenophontis* Opusculis politicis, equestribus et venaticis, cum triplici indice, Lipsiae 1778. 8. *Zeune*.] Latine per *Ioach. Camerarium*, Paris. 1572. 4. Transtulit et *Ioh. Ribittus*, cuius versio in edit. *Xenophontis* Basil. et *H. Stephani. Fabric.* *Germanice* vertit et animaduersionibus historicis et politicis illustrauit *D. Georg. Henr. Zink, Guelferb.* 1753. 8. *Zeune*.

ΠΕΡΙ ἹΠΠΙΚΗΣ, *de re equestri*. In hoc *Xenophon* testatur, se scribere, quae *Simon* ^{mm}) (*Atheniensis* in suo *de equitatu* libro, quem laudant *Plinius* II. 4. *Hippiatrica* et *Suidas*) minus perfecte tradiderant. *Fabric.* *Graece* ex *Wellsii* recensione cum sua versione germanica et paucis notis edidit *I. C. Haynisch*, Erf. 1743. 4. — Recensio *Zeunii* reperitur in *Xenophontis* opusculis politicis etc. de quibus modo diximus. *Zeune*.

Transtulit *Ioach. Camerarius*, [Tubingae 1539. 8.] Paris. 1572. 4. [Sed iam 1556. Lipsiae octonis eandem interpretationem ediderat, addita prolusione de nominibus equestribus. *Zeune*.] Inscriptio libri haec est: *In hoc libro haec insunt. Hippocomicus*, quae disputatio de curandis equis. *Xenophontis* liber de re equestri latinus factus. Nomina equestria graeca et latina. *Xenophontis* libri de republica *Lacedaemoniorum* et *Atheniensium*. Itemque de praefectura equestri, conuersi in sermonem latinum. Historia rei numariae siue de nomismatis graecis et latinis. Autore *Ioachimo Camerario*, Paberg. Elaborabantur Lipsiae in officina *Valentini Papae*. 1556. 8. *Harl.*] *Ioh.* vero *Leonclausius* bis; prior versio *Taurini* edita, altera in editione *Sylburgiana* exstat, graecis ad latus adiuncta, priore reiecta ad libri calcem. [P]

ἹΠΠΑΡΙΚΟΣ, *de praefectura siue disciplina equestri*, ad filium, equitum Athenis praefectum. Latine vertit et notis illustrauit *Ioach. Camerarius*, Lips. 1543. 8. At *Ioh. Ribitti* versio occurrit in editionibus *Xenophontis* Basil. et *H. Stephani. Fabric.* de *Camerarii* versione modo dictum est. *Harl.* Graece recensuit et notis explicauit *Zeunius* in Opusculis politicis etc. quod idem valet de sequente auctoris libro de Venatione. *Codex* huius libri latet in *Bibliotheca* *Augusti. Vindel.* vid. *Reiseri* *Ind.* *MS* *Storum* etc. p. 79. *Zeune*. Ἱππαρχικὸν gallice vertit, et historice persequutus est fata atque conditionem rei equestris in Graecia per diuersas periodos, tum eius emendationem et rationem ad peditatum, *Joly de Maizeroy* in *Tableau général de la Cavalerie grecque*, separatim Paris. 1780. et in *Mem. de Litterature* — des *Inscr.* ibid. eodem anno, tom. XLI. p. 295 sq. *Harl.*

ΚΥΝΗΓΕ.

^{mm}) *Suidae* *Cimon* in Ἀστυς et Κίμω, male. Vide eundem *Suidam* in Τρίλλω, et *Meursium* *Biblioth. Atticae* pag. 1461.

ΚΤΗΓΗΤΙΚΟΣ, *de Venatione*. Themistius orat. 19. nonnihil ex hoc Xenophontis maioris libro laudans; auctorem vocat τὸν πάντα σοφόν. Quae vero auctor praetermisit, suppleuit *Xenophon iunior*, siue *Arrianus*, Nicomedienſis, in libro eiusd. argumenti, de quo infra suo loco.

Latine vertit *Omnihomus Leoniceus*, Bononiae 1502. fol. *Fabric. Cyngetica*, or essays on Sporting; consisting of observat. on Hare-Hunting, containing an Account of the Hare-Hunting and Courſing of the Ancients from *Xenophon* and *Arrian*, etc. — by *William Blane* etc. edit. noua Londini, 1788. 8. *Harl.*

Quaedam EPISTOLARVM Xenophontis fragmenta, a Stobaeo ſeruata, e Conradi Gesneri versione editioni ſuae adiunxit *H. Stephanus*. Illas ad Aefchinem et Critonem tranſtulit etiam *Ioh. Caselius*. Locum ex Epiftola ad Aefchinem proſert *Eusebius* XV. 12. Praeparat.

De aliis EPISTOLIS, Xenophonti tributis et ab *Allatio* editis, dixi lib. II. cap. 10. §. 35.

Thucydidis quoque hiftoriam a Xenophonte noſtro in lucem prolatam dixi lib. II. cap. 25. §. 5. (e *Laertii* II. 57.) et Scholia Graeca in *Thucydidem*, a nonnullis tribui neſcio, cui Xenophonti. Ibid. §. 6.

III. Supposita Xenophonti.

Praetereo libellum Xenophontis noſtri nomini ſuppoſitum ab *Annio Viterbiensi*, qui inſcribitur AEQVIVOCA, et latine prodiit cum aliis eius furfuris ſcriptis, et *Annii* commentariis, Romae 1499. 4. [Baſil. 1530. 4. — Witteberg. 1612. 8. etc. *Harl.*] Vide, ſi placeat, quae de his dicta ſunt in Bibliotheca latina.

Xenophontis ſcripta deperdita.

Βλος Φιλοσόφων. Suid. in *Ξενοφῶν*. niſi tamen falſus Suidas. Vide *Ionſum* lib. I. cap. 7. ⁿⁿ⁾ *Menagium* ad Laert. II. 48.

Περὶ ἀληθείας. *Pollux* VI. 33.

Τέχναι Ῥητορικαί. *Pollux* ibid.

Ἀναμετρήσεις vero τῶν ὄλων, *Stephano Byz.* in Ὠρωπὸς laudatae, ſunt Xenophontis *Lampſaceni*, *Geographi*, *Plinio* plus ſimplici vice ac *Solino* memorati. *Periplum* vocat illud opus *Plinius* III. 48. *Hiſt.* et *Valerius Max.* VIII. 13.

Interpretes Xenophontis deperditi.

Longini τὰ περὶ *Ξενοφῶντος*, et, quod Suidas memorat, *Zenonis* Citici ὑπόμνημα εἰς *Ξενοφῶντα*, itidem intercidit, perinde vt *Heronis* ὑπόμνημα et *Aelii Harpocrationis* περὶ τῶν

C 2

ⁿⁿ⁾ Qui p. 37. 38. dilucide probat, erraſſe Suidam, male capiendo verba *Laertii*, ſcribentis: *Philosophorum primus est, qui scripsit historiam. Ἰστορίαν φιλοσόφων πρῶτος ἔγραψε.* quorum verborum non est is ſenſus: *Xenophon* primus ſcripſit hiftoriam *Philosophorum*; ſed iſte: *Xenophon* *Philosophorum* primus eſt, qui ſcripſit hiftoriam. *Heumann.*

τῶν παρὰ Ξενοφῶντι τὰ ἔργα, [vid. Eudoc. in *Ἰωνίᾳ* p. 66.] et *Hērpharstionis* liber de Antiphonte, cuius mentio apud Xenophontem in libris de dictis et factis Socratis. [P]

IV. *Editiones uniuersorum Xenophontis librorum.*

1) *Princeps editio* prodit Florentiae anno 1516. forma maiori, in aedibus *Phil. Iuntae*. Curauit eam *Euphrosynus Boninus*, qui dedicauit Laurentio Saluiato, Leonis X. Pontificis Romani nepoti. Continet vero tantum, et hoc ordine: Cyropaediam, Anabasin, Apomnemoneumata, Cynegeticum, Hipparchicum, Hippicen, Remp. Laced., Remp. Athen., Oeconomicum, Hieronem, Symposium et Historiam Graecorum. Desunt igitur libellus de Agesilao rege, Apologia, de Vectigalibus, atque pars posterior de Rep. Athen., cuius loco adiunctum est fragmentum libelli de Vectigalibus. Etsi vero hic vitiosae lectiones non absunt, haud dubie haustae ex codice, vnde descripta est, et praeterea, inprimis in libris Memorabilium Socratis, nonnullae reperiuntur lacunae: cum tamen malis multae immixtae sint optimae lectiones, sitque fere omnium posteriorum facta basis editionum, facile intelligitur, vsum criticum illius haud esse contemnendum. *Zeune*. conf. *Goetzen*. Memorabilia biblioth. Dresdens. tom. I. p. 476 sqq. vbi aliae quoque editiones ac versiones describuntur. *Harl.*

2) Anno 1525. sequuta est eiusdem formae *Aldina*, Venetiis in aedibus Aldi et Andr. Asulani foceri, vbi plures libri et hoc ordine comprehenduntur: Xenophontis vita ex Laertio, Cyropaedia, Anabasis, Historia Graecorum, Agesilaus, Apomnemoneumata, Oeconomicus, Hiero, Resp. Laced., Resp. Athen., de Vectigalibus, Symposium, Hipparchicus, Hippice et Cynegeticus. Deest igitur et hic Apologia. Ceterum est integrior, lacunae sunt repletae, et interdum meliores lectiones restituae. Asulanum igitur, qui editioni praefuit, codicibus vsum esse, a vero non abhorret. Veruntamen non pugnabo, si quis interdum ingenio suo eum indulsisse contenderit. Hoc certe non dubium est, eum Iuntinae, qua pro basi vsum est, multa vitia intacta reliquisse.

3) Anno 1527. iterum *Florentiae*, etiam folio, per heredes *Phil. Iuntae* sine vlla praefatione opera Xenophontis sunt recusa. In titulo quidem libri recensentur eo ordine, quo sunt in *Aldina*: verum, si recesseris ab Agesilao, de Vectigalibus et opusculis Dionis *περὶ βασιλείας καὶ τυραννίδος, περὶ πίστεως καὶ ἀπιστίας, περὶ τύχης, καὶ περὶ δόξης*, qui libelli hic deiuo accesserunt, non modo librorum ordo, sed et cetera omnia omnino conueniunt Iuntinae primae. Quae vitia, quae lacunae, quae interpolationes, quae transpositiones sunt in prima, eadem plane omnia repetita sunt in hac altera. Igitur valde errant, qui opinantur, Iuntinam secundam esse meram Aldinae repetitionem.

4) Anno 1540. *Xenophontis* opera *Halae Sueuorum* octonis, in tres tomos diuisa, sunt edita cum Melanthonis praefatione; in qua vero nihil nisi Xenophontis ingenium laudatur. Textus omnino repetitus est cum omnibus vitiis Iuntinae, quae tum multo parabilior erat, quam *Aldina*, quae, teste Henr. Stephano, quinque coronatis amplius vendi solebat. Ceterum huius *Halenfis* editionis titulus est duplex: verus enim locum annumque exhibet, fictus autem vitraque caret nota.

5) Anno 1545. in folio vniuersa opera prodierunt *Basileae* apud *Nic. Brylingerum*, cum praefatione *Albani Torini Vitodurani* et variorum interpretatione latina, vt *Fr. Philolphi* in Cyropaediam,

Cyropaediam, Ages. et Remp. Laced., Amasaci in Anabasin, *Pirkhomeri* in Hist. Gr., *Bessarionis* in Memorabilia, *Raph. Volaterrani* in Oecon., *Aretini* in Apolog., *Erasmi* in Hieron., *Ribitti* in de Vectigal., in Hipparchicum Symposiumque, *Camerarii* in Hippicen, *Leonitani* in Cynegeticum, et *Castalionis* in Remp. Atheniensium. Textus est merus Halensis siue Iuntinus. *Zeune*. conf. *Gostz*. Memorabil. biblioth. Dresdens. tom. I. pag. 479 sq. *Harl*.

6) Non ita multo post, (nam annus non est notatus,) prodiit noua editio mere Graeca, *Basileae* octonis apud *Isingrinium*, in duo tomos diuisa, quorum prior continet Cyrop. cum Anabasi, posterior reliqua auctoris scripta cum indice rerum. Praemissa est praefatio duplex, altera *Isingrinii*, qua declaratur, exemplar Xenophontis, multis in locis partim vetustate, partim librorum incuria deprauatum, a *Seb. Castalione* inter semel atque iterum praelegendum discipulis suis et relegendum esse restitutum: altera *Phil. Melanthonis* ista, ex Halensi editione repetita. Textus quidem est Iuntinae, sed multis locis emendatus a Castalione siue coniectura, siue codicum auctoritate. Igitur haec est prima recensio textus Xenophontei, quae in Germania est facta. Ceterum haec editio a viris doctis modo vocatur *Basiliensis*, sed minus accurate, modo *Isingriniana*, modo *Castalionea*.

7) Anno 1555. iterum edidit vnuerfum *Xenophontem* in folio *Nic. Brylengerus*, *Basileae*, curante *M. Ioanne Petri*; sed ita, vt textus Castalioneus repeteretur, et interpretatio variorum Latina quoque adderetur ex recensione Castalionis, quam *Isingrinus* 1551. *Basileae* octonis ediderat. Itaque in hac *Brylengeriana* secunda sunt quidem eadem versiones, quas diximus esse in prima, si recesseris ab *Oeconomico*, in quem loco *Volaterranae* hic substituta est *Iac. Lod. Strabii*, sed a Castalione ad textum suum Graecum mutatae, adeoque hae, quamquam ad intelligentiam sunt aptiores, ad vsum criticum tamen ineptiores. — Eadem haec *Brylengeriana* anno 1568. fraude heredum *Nic. Brylengeri*, fucata est nouo titulo, atque, vt homines ad exemplaria in taberna libraria obsoleta emenda allicerentur fortassis rei nouitate, ibidem iactatur, accessisse *Io. Brodae Turonensis* in omnia Xenophontis opera annotationes. Verum hoc ipsum ex parte est fictum et vanum. Nam illae annotationes praeclarae iam anno 1559. apud *Nic. Brylengerum* separatim prodierant. Ergo, si rem iudices ex titulis, videntur esse tres editiones *Brylengerianae*; sed re sunt duae tantum.

8) Sed noua *Xenophontis* recensio facta est ab *Henr. Stephano*, tum *Hulderici Fuggeri* typographo, qui anno 1561. graece forma maiori valde nitide edidit. Hic, *Aldina* basi facta, non modo meliorem interpretationem ex ingenio recte restituit, et verba conflat et confusa distinxit; sed vsus est etiam a) codicibus; b) veteribus editionibus, in quibus inprimis laudat *Petri Vissorii* editionem Iuntinam *Ἀπομνημονεύματα*, et *Io. Reuchlini* editionem Agesilai, Apologiae et Hieronis: c) castigationibus, quas *Henr. Scrimgerus* ex codd. in itinere, per Italiam facto, collegerit: d) emendationibus ex codd. *περὶ ἵππων*, in Hipparchico ac Cynegetico, quas ei Romae dederit *Guil. Sirletus*: e) coniecturis *Budaei* in Comment. L. gr. ait, se esse vsum tum, quum intellexerit, eas alicuius antiqui exemplaris testimonio comprobari: f) fatetur denique, ope *Plutarchi*, *Pollucis*, *Athenaei*, *Stobaei* aliorumque, Xenophontem laudantium, se plurima emendasse loca. *Zeune*. De hac editione, cuius secundam partem versio plurium interpretum latina constituit, et Xenophonte multus est *Freytag*. in Apparatu litter. tom. II. p. 1288 sqq. Exemplum membranaceum huius editionis splendidum adserua-

tur in biblioth. Elisabeth. Wratislau. teste *Kranzio* in Memorabil. illius bibliothecae, Wratislau. 1699. 4. pag. 75. *Harl.*

9) Anno 1569. cum versione latina, *Basilae* apud *Thom. Guarinum*, etiam in fol. edidit *Ioannes Leonclavius*, (Löwenklau.) calci adiectis annotationibus. Expressit textum Stephanianum, a quo interdum, imprimis in sua versione, recessit, sequutus lectionem marginis Stephanianae.

10) Eadem illa *Leonclauii* editio, sine vlla accessione et mutatione anno 1572. *Basilae* repetita est apud eundem Thomam Guarinum. Fabricius quidem ponit annum 1577. sed haud dubie a vero aberrauit. Nam nec ipse vnquam editionem de hoc anno vidi, nec ab alio vsquam commemorari memini.

11) Anno 1581. *Henricus Stephanus* iterum ad Xenophontem in fol. edendum accessit. Textum non modo retractauit, sed et annotationes suas locupletauit. Quare dubium non est, quin haec posterior superiori isti, si non splendore externo, certe bonitate interna, praestet longe. *Zeune*. Latina versio, quae seorsum excusa est, non adhaeret omnibus editionibus. vid. *Goetzii* Memorab. biblioth. Dresdens. tom. I. pag. 478 sq. *Harl.*

12) Anno 1594. [ann. 1595. apud *Goetz*. l. c. p. 481.] tertium coepit edere *Xenophontem* Io. *Leonclavius*, fol. Francof. apud *Wecheli* heredes. Perpaucis sunt, quae in textu mutauit, adeoque, ut vix recensio dici possit. Imprimis, sequente spiritu aspero, apostrophum sustulit. Verum versionem suam Latinam denuo expoliuit, et superiores animaduersiones nouis auxit multis. In quibus vero saepe nimiam animi impotentiam prodit erga Stephanum, qui eius interpretationem Latinam nonnullorum Xenophontis libellorum per aliquot annos suppresserat. Ceterum prorsus *Leonclavius* morte impeditus hanc editionem absolueri non potuit. Ergo *Frid. Sylburgius* praefationem operi praemisit. *Zeune*. Inueni edit. citatam: *Xenoph. opera* ab Io. *Leonclauio* in latinum sermonem conuersa, cum argum. et notis ab *Aem. Porto* edita. Francof. 1595. 8. II. tom. *Harl.*

13) Anno 1596. eadem illa editio nouo ornata est titulo, atque calci *Aemilii Porti* et *Fr. Porti* notae sunt additae cum indice graeco verborum phrasiumque. [vid. *Goetz*. l. c.]

14) Haec ipsa anno 1625. fol. Paris. [typis regiis per Ant. Steph.] sine vlla accessione repetita est, si exceperis operarum vitia, quae hic sunt commissa.

15) Anno 1703. edidit *Eduardus Welfus*, Oxonii, cum *Leonclauii* versione latina, voluminibus quinque, octonis. Recensuit quidem textum, sed fere temere.

16) Eadem haec *Welfiana* editio repetita est Lipsiae 1763. quatuor voluminibus, 8. cura *Car. Aug. Thiemii*. Sed non modo est correctior Oxoniensi, verum etiam ex *Hutchinsoni* editione maiori insertae sunt dissertationes. Quodsi tomus quintus, qui indices habuisset, accessisset, eius praestantia prae Oxoniensi valde aucta fuisset. [Eius editionem, opibus *Cl. Thiemii* adiutus in se suscepit *Cl. Sturz*, Prof. Gymn. Gerani.]

Qui vero separatim vel in omnia vel in nonnulla Xenophontis scripta scripserunt observationes, fere sunt hi:

Io. Brodaci Turonensis in omnia Xenophontis opera adnotationes. *Basilae*, apud *Nic. Brylingerum*, 1559. fol.

M. Anton.

M. Anton. Mureti Notae in Xenophontis Cyropaediam et Anabasin; sub calcem Mureti Commentariorum in Aristotelis libros Ethicorum. Ingolstadii 1602. 8. [rec. tom. III. Mureti Opp. a Ruhkenio editorum. Leidae 1789. 8. *Harl.*]

Fr. Porti Commentarius in varia Xenophontis opuscula. Morgii, 1586. 4. [1594. Geneu. in fol.] *Zeuni.*

M. Io. Grammii, Philos. et gr. linguae Prof. in vniuers. Hauniensi diss. Historia deorum ex Xenophonte, siue antiquitatum Xenophontearum prodromus. Cui accedit *Specimen Supplementi lexicorum ex Xenophonte*. Hauniae, 1715. 4.

Freret Remarques sur la Bataille, donnée a Thymbrée entre les Armées de Cyrus et de Croesus, (ad illustrand. Cyropaed. lib. VI. et VII.) in Mem. Parif. — des Inscr. vol. VI. pag. 532 sqq.

Bejot scripsit coniecturas in Xenophontis Cyropaediam, quinque codd. ex bibliotheca regia Parif. vsus, in vol. XXXVIII. Historiae acad. Parif. Inscript. Parif. 1770. vbi pag. 11 sq. nominat codices illos.

Pelloutier commentatus est super Xenoph. lib. de expeditione Cyri iunioris, in vol. X. Mem. de l' Acad. de Berlin, et in tom. III. suae historiae Celtarum, gallice expositae, Parif. 1770. 12.

Bernhard Georg Walch de Cyri expeditione in Massagetas comment. Gottingae, 1767. 4.

De Xenophontis methodo Socratica agit *Graeffe* in libello: Die Sokratick nach ihrer ursprünglichen Beschaffenheit in katechetischer Rücksicht betrachtet, (quae est quoque pars altera libri, Katechetisches Magazin etc.) Gottingae, 1791. 8.

Saxii Onomast. litterar. tom. I. pag. 57 sq.

Fragment de Xenophon, nouvellement trouvé dans les Ruines de Palmyre, par un Anglois et déposé au Musaeum Britannicum, à Londres, traduit du Grec par un François et lu à l'Assemblée publique du Musée de Paris du Jeudi 6. Mars 1783. à Paris de l'Imprimerie de Pierres et se trouve chez Prault 1783. Est allegoria abbatis *Brizard* ingeniosa de conuersione rerum americanarum in America septemtrionali. Conf. Journal Encyclopédique à Bouillon. 1783. tom. V. part. III. pag. 433 sqq.

De versionibus iam est passim dictum. Hic addam, *Xenoph. opera germanice* produsse Aug. Vindel. 1540. fol. conf. de version. germanicis: Schriften der Altdorf. deutschen Gesellschaft, pag. 177 — 185. [Nuperrimi interpretis, *Borheckii*, versionis vol. IV. et vltimum prodit Leingou. 1791. 4.] — *Hispanice*, interprete *Didaco Gratiano de Aldrete*, Salmancae 1552. fol. De *Italicis* v. *Paitionium* l. mein. — *Latine* per diuerfos, Basil. apud Andr. Cratand. 1534. fol. — Lugd. 1551. 12. II. tom. — De libro rarissimo, *Petri Pauli Vergerii* ad Vbertinum Carariensem de ingenuis moribus librum e magno Basilio, *Leonardi Aretini* traductionem ad Colucium eque *Xenophonte* Leon. Aretini traductionem *de tyrannide*, typis *Adami* (de Ambergau, qui Venetiis imprimebat 1471.) vid. *Schellhorn*. ad Angeli Mariae Card. Quirini libr. singularem de optimorum scriptorum editionibus etc. Lindau. 1761. 4. p. 83 sq. not. et *Audiffredum* in Catalog. histor. critico roman. editionum saec. XV. pag. 125. — et pag. 363.

pag. 363. de alia eorumdem *Bafilii et Xenophont.* libellorum eiusdemque interpretis editione apud Georg. Lauer. 4. sine a. et l. — *Xenoph. de vita tyrannica*, lat. ex verf. Leonard. Aretini, sine vlla nota, saec. XV. in 4. vid. cl. Morell. ad Pinelli Catalog. tom. I. pag. 199. — De *Candidi Decembrii*, siue potius *Lampugnini Biragi* versione Xenoph. de adfensu Cyri etc. vide *Saxii* histor. typographico-litterar. Mediolanensem, ad ann. MCCCCLXXXVIII. p. 295 sqq. (vbi *Candido Demetrio* tribuitur,) et eiusdem *Ios. Antonii Saxii* Epistol. ad Cardin. Quirinum p. 49. in calce tom. II. Argelati de scriptor. Mediolanens. vbi *Lampugnino Birago* adseritur, et tamen vna eademque epistola, 1460. scripta, in qua de hoc opere narratur, utroque loco formulis descripta est typographicis. — Locum *Diogenis Laert.* II. 48. de Xenophonte, cui occurrenti Socrates baculum praetendit, explicat *Ignat. Rossius* in Commentationibus Laert. p. 34 sqq. — Multa *Xenophontis* loca passim emendant aut explicant *D'Orville* ad Chariton. *Valcken.* et *Wesseling.* ad Herodotum, *Frid. Ludou. Abresch.* in Dilucidationibus Thucydideis, *Io. Toup.* in Emendation. in Suidam et Hesychium, Oxon. 1790. per quatuor volumina, *Petrus Horreus* in Obseruat. criticis in scriptores quosdam graecos historicos, Leouardiae et Harlingae 1736. 8. p. 515 — 532. *Georg d'Arnaud* in Specimine animaduersionum criticarum ad aliquos scriptores graecos, Harlingae 1728. 8. vbi cap. 21. p. 171 — 177. loca quaedam in Xenoph. Anabaseos libris interpretatur aut corrigit; et ita alii critici in libris et editionibus suis, occasione oblata, multa Xenophontis loca illustrarunt aut tentarunt. — *Georg. Frid. Benecke* scripsit Animaduersiones, quibus Xenophontis *Ἀπομνημονεύματων* libri I. caput illustrat, (atque in calce, germanice vertit,) Augustae Vindelicor. 1780. 4. vbi ex cod. August. quasdam profert lectiones varias et pag. 13. notat, Reiserum in Catalog. MSS. Aug. conficiendo negligentem fuisse et catalogum innumeris scaterere vitiis: atque codicem Xenophonticum saec. XIII. aut XIII. continere primum excerpta e Memor. I. cap. 1 — 5. II. cap. 1. IV. cap. 3. tum Hieronem integrum, dein ex Memor. lib. II. cap. 1. 3. 4. 6. 7. lib. III. cap. 13. 14. loca, denique fragmenta nonnulla Symposii cap. II. et cap. IV. Oeconomicon. Idem animaduertit, in Reiseri Catalog. pag. 85. nr. 56. lineam: *Narratio de Cyro forte Xenophontis* sic corrigendam esse: Cyropaediae exitus, inde a libro VIII. 7. vsque ad finem. — In *Schellhornii* Amoenitat. litter. tom. V. p. 106 sqq. e libro IX. Lambecii commentar. de bibliotheca Caesarea, recensetur cod. biblioth. Caesareae Vindobon. qui continet Xenophontis libr. VII. de Cyri iun. adfensu s. expeditione in Asiam cum adnotationibus anonymi cuiusdam antiqui scholiastae graeci marginalibus; tum eiusdem libros de magisterio equitum, de re equestri, de republ. Lacedaemoniorum, Mem. Socratis, de administratione domestica, Symposion, denique Cynegeticon siue de Venatione.

Harangues tirées d'Herodote, de Thucydide, des *Histoires grecques du Xenophon*, de sa retraite des dix mille et de sa Cyropédie — traduites par Mr. l'Abbé *Auger*. Paris. 1788. mai. 8. II. voll.

Extraits de Lucien et de *Xenophon*, avec des notes par M. l'Abbé *Gail*, Docteur agrege de l'Université. Paris. 1786. mai. 12. — — — Extraits — traduits par Mr. l'Abbé *Gail*. ibid. eod. anno. In priore tomo sunt graece exscripti *Xenophontis* libri de republ. Lacedaemoniorum et Atheniensium cum notis grammaticis puerilibus; in posteriore autem versio eorumdem libellorum cum notis historicis.

In Excerptis Peirescianis fuerunt excerpta ex Xenophontis Cyropaedia et Anabasi. vid. infra. Fabric. lib. V. cap. 5. vol. VI. pag. 492.

In *Io. Patufae* Encyclopaedia philologica vol. I. et III. tum in *Nicandri* Anthologico graeco-latino, et in *Camerarii* collectione sententiarum particulae integrae aut selectae sententiae sunt excerptae. *Harl.*

C A P V T II (quondam VIII)

DE ALEXANDRO MAGNO, REGE MACEDONVM.

I. *De scriptis Alexandri Magni.* II. *Catalogus Scriptorum, qui res gestas Alexandri tradiderunt.* III. *Varii Alexandri.* [F]

[Cum supplementis G. C. Harles.]

I.

Non exigua Aristotelis gloria est, ALEXANDRVM, Macedonem, instituisse: igitur, cum hic et ipse aliqua, rex licet, scripserit, et plura ei, velut auctori, ab aliis tribuantur, longe plurimi autem res ab illo gestas siue vera narratione tradiderint, siue monstis implicuerint fabulisque; et ista et hos praesenti capite breuiter referre, aliosque iis, Alexandri nomine claros, siue reges, siue scriptores, subiungere constitui.

Natus Alexander Pellae, Macedoniae oppido, Olymp. CVI. i. ante Christum CCCLVI. Hecatombaeonis mensis, qui Augusto vel Septembri respondet, die sexta, eadem, qua templum Dianae Ephesi conflagrauit ^{a)}. A prima aetate cupidissimus gloriae, siue inter pueros deberet

a) Locus classicus est apud *Plutarchum* in vita Alexandri pag. 7 sq. edit. Reisk. Is vero scripsit, heroa illum fuisse natum sexto mensis Hecatombaeonis, quem *Lous* vocent Macedones, et quo die fanum Dianae Ephesiae conflagrasset etc. etc. Hic locus, praesertim quaestio, num mensis *Lous* respondeat Hecatombaeoni, mire torfit viros doctos. *Vfserius* in Annal. p. 144. et *Dodwell*. de Cyclis Graecor. diff. IX. sect. 3. et 5. et diff. III. sect. 150. contendunt, Plutarchum esse lapsum: adde *Vfserium* de Macedonum et Asianorum anno solari p. 4 sq. edit. cum *Io. Seldeni* lib. de anno ciuili veterum Iudaeorum, Lugd. Bat. 1683. 8. Sed secus sentit *Corjin*. Fast. att. tom. I. diff. 3. sect. 21 sqq. p. 143 sqq. in primis tom. II. diff. XIV. p. 459. Rem tamen omnem late doctaeque exposuit et diuersas veterum sententias recensuit atque examinavit *St. Croix* in libro classico, ad quem lectores ablegare licebit, Examen critique des Anciens Historiens d'Alexandre le Grand. Paris. 1775. 4. in diff. vltima sur l'année de la Naissance d'Alexan-

Vol. III.

dre, et sur les dernières époques de la Chronique de Paros, p. 325 — 348. et qui p. 334. eorum amplectitur narrationem, Alexandrum in lucem fuisse editum Olymp. CVI. i. primo mense, et Eusebium in Chronico, ex MSto restituto, consentire animadvertit. *Harduin*. tamen ad *Plin.* H. N. libr. 34. sect. 19. p. 674 sqq. primum tredecim nummos, in honorem Alexandri M. cufos, adtulit explicuitque, tum geminam Alexandri chronologiam digessit, alteram vulgarem; alteram, quam habet veram, et putat cum sacris litteris, cum calculo Olympiadum Pliniano, nec non cum numismatibus veteribus siderumque obseruatione conspirare. Sed, quoniam vereor, ne iusto longior fiam excerptendis illius rationibus et opiniunculis, id indicasse sufficiat; et conf. *Gibert*. in recitat. de nonnullis Babylon. et Pers. regibus, germanice versa in Abhandlungen und Auszüge der Kön. Akad. der Inschriften, alte Geschichte. vol. I. Lips. 1782. pag. 441 sqq. et *Cuper*. in Thes. apist. Lacroziano, vol. III. pag. 267. Apud *Saxium* in Onomast. tom. I.

D

p. 79.

deberet concurrere, siue feras venaretur, siue sub Aristotele tractaret litteras, siue largiretur amicis, siue armis experiendum cum hoste esset, hoc vnum desiderauit, vincere omnes, vinci

p. 79. annus imperii illius auspicalis est, a. mundi, circ. 3669. Olymp. CXI. 1. ante C. N. 334. a. V. C. 418. (secundum *Harduinum* l. m. Olymp. CXIV. 1. ante C. N. 336.) Tanta vero antiquissimi generis fuit ipsi Alexandro aliisque persuasio, vt paternum genus ab Hercule, maternum ab Achille duceretur. vid. *Plutarch.* vita Alex. init. *Julian.* Caesar. (vbi cum Caesare comparatur et loquens inducitur,) ibique *Spanhem.* p. 116. 117. *Freinsheim.* in Supplem. ad Curtium, vbi vita Alexandri ex monumentis veteribus copiose exponitur, cap. 1. adde eundem *Freinsheim.* in prolegom. ad Curtium, cap. 5. vbi genealogiam Alexandri dedit. Nummi, qui Alexandri effigiem referunt, apud *Vrsinum*, *Patinum*, *Begerum* in thesauro numism. Palat. in Catalogue d'une collection de Médailles antiques, faite par la Csse Douair. de *Bentink*, Amsterd. 1787. vol. I. p. 3 fqq. in editione *Curtii Snakenburgiana* ad p. 1. Supplement. apud *Spanhem.* et *Heusinger.* ad *Juliani* Caesares et alibi occurrunt. adde *Sigeberti Hauercampi* diff. de Alexandri M. numismate, quo quatuor summa orbis terrarum imperia continentur, vt et de numis contorniat. Lugd. Bat. 1722. 4. de numis Alexandri *Semler.* in Additamentis ad catholicam historiam, (*Allgemeine Welthistorie*, IV. 53 fqq.) *Spanhem.* de cornutis Alex. M. et successorum numis, in diff. de Pr. et V. Numism. l. 387 fqq. et, quem citat *Heumann.* in nota msta, de facie Alex. bicorni *Libetanzium* in disp. cap. 3. §. 2. fin. adde *Sponii* diff. de l'utilité des Médailles pour l'Etude de la Physionomie, adiectam editioni *Juliani* Caesarum *Heusingerianae*, pag. 237 sq. quae diff. pluribus abhinc annis etiam conuersa est in linguam germanicam. De *Eurydice*, antea illyrico nomine *Audata* dicta, auia Alexandri M. vid. *Heumannii* et *Iac. Frider. Heusingeri* diff. de *Eurydice* *Plutarchi*, adiectas editioni *Plutarchi* de educat. liberorum *Heusingerianae*, p. 183 fqq. — Inter codd. biblioth. regiae Matrit. cod. LXXII. nr. 123. *regi* *Αλεξάνδρου* refert historiam regni Macedonum a Carano, primo Macedonum rege, ad Perseum vsque, a Paulo Aemilio victum captumque. Atque *Iriarte* in Catalogo p. 261 sq. observat, id opusculum exscriptum esse ex *Dexippi* de Macedonum regibus summario, quod in Thesauro temporum *Eusebii Caesariensis*, *Scaligeri* opera il-

lustrato, Amsterd. 1658. vol. I. prodit inter graecas eiusdem *Eusebii* Chronicorum reliquias p. 57. ita tamen, vt nonnulla in codice msto et in edito exemplo vicissim vel abundarent, vel deficerent, vel discreparent. — De Expeditione Alexandri M. Persica *Seconssé* scripsit in Mem. de l'Acad. des Inscri. vol. V. pag. 415. In Hist. de l'Acad. des Sciences, ann. 1731. pag. 157 fqq. sunt *Buache* Recherches géogr. sur l'étendue de l'Empire d'Alexandre et sur les routes parcourues par ce Prince dans les différentes expéditions. — Eos, qui se Alexandri M. similes dixerunt, recenset *Andr. Schottus* Obseruat. hum. lib. III. cap. 19. — At omnes, qui siue in compendiis, siue in maioribus operibus historiam vel omnis aetatis, vel antiquae Graeciae, vel hominum illustrium persecuti sunt, de Alexandro M. iam adeo fusa disputarunt, vt, vberiore illius vitae expositione instituenda, acta agerem. Lepidi tamen *Luciani* dialogi in dialogis mortuorum, XIII. in quo *Diogenes* et *Alexander* differunt, et XIV. in quo *Philippus*, pater, cum Alexandro colloquens inducitur, digni sunt, qui legantur, et *Hemsterhus.* in notis, (tom. I. Oper. *Luciani*, p. 389 fqq.) multa adscripsit ad vitam moresque regis illustrandos. — De successoribus illius regis doctum librum, (*Geschichte der unmittelbaren Nachfolger Alexanders*), confecit cl. *Conrad. Mannert*, Lipsiae 1787. mai. 8. In Thesauro Epistolico La Croziano vol. I. quaedam reperiuntur, quae hic adnotabo. *Theoph. Sigefr. Bayerus* p. 25. refert *Palladium* de Brachmanibus p. 3. dicere, Alexandrum ad Gangem vsque non peruenisse, ἀλλ' ἄχρι τῆς Σηρακῆς (Indiae Sericae) φθάσας ἔδωκεν τὴν μέταξον αἱ ὄφεις (h. e. vermes) τίκτασι, καὶ καὶ λαδίον ἐγένη etc. Idem p. 57. scribit, se in recitatione, de Scytharum origine et rebus gestis vsque ad Herodoti aetatem, ostendisse, vetusto errore traditum esse, Alexandrum res gestasse ad Caucasum; prodit idem, eundem regem ad continendas ab excursionibus barbaras Scythiae nationes, a Caspio mari ad Euxinum vsque condidisse murum, a Lucano, Claudiano, Hegefippo, et in primis *Procopio* memoratum, et, quod quidem equites, qui imperatorem Petrum M. in expeditione Caspia sequuti, et ab illo missi eo vsque cuecti sunt, retulerunt, exstare adhuc integrum murum a Derbento triginta admodum leucas; denique

vinci a nemine. Sed laudem, quam magno haud dubie animo ac virtute, siue simillima virtuti, si fortuna adspiret, temeritate sibi parabat, vana diuinitatis etiam apud suos adfectione, iracundia, ac voluptatibus corruptit, *tum hostium perniciēs* ⁶⁾ *quam amicorum, qui summum bonum daceret, terrori esse cunctis mortalibus.* Per paucum omnino tempus rebus praefuit; nam ab Olymp. CXI. i. quo pater eius Philippus fuit obtruncatus, usque ad mortem Alexandri, Olymp. CXIV. i. ante Christum CCCXXIV. non plures ei effluerunt anni, quam duodecim, et octo menses ⁷⁾, laboribus, bellis, periculis, vulneribus consumti, dignum scilicet operae pretium tot excisarum ciuitatum, tot gentium vastatarum, tot millium intersectorum.

De *Epistolis* Alexandri ad matrem, ad Antipatrum aliosque, quae vel a veteribus et frequentissime a Plutarcho citantur, vel sub Alexandri nomine feruntur hodie, etiam de longiore illa ac supposititia, quae latine tantum exstat sub titulo *de situ et mirabilibus Indiae* ad Aristotelem, perinde vt de epistolis *Philippi*, Parentis, dixi supra lib. II. cap. X. §. 17. [vol. I. p. 683. Atque ea, quae ibi Fabricius de epistolis Alexandri M. scripserat, ego vero consulto omiseram, hoc commodiore loco restituiam. Fabricius igitur haec, quae sequuntur, adnotarat:] *Plutarchus* in vita Alexandri p. 668. post adlatam Alexandri epistolam ad Aristotelem testatur, ex aliis etiam regis epistolis adparere, quod medicinae studio ab Aristotele fuerit imbutus, et amicos laborantes consilio iuuerit et victus rationem praescripserit. [De Alexandri peritia medicinae vid. infra in elencho vett. medicor. vol. XIII. p. 51. *Harl.*] Epistolas Alexandri iterum citat p. 674. 686. 698. Epistola ad *Antipatrum* p. 675. 688. 691. 696. 794. etc. ad *Philoxenum* p. 676. ad *Parmenionem* p. 677. ad *Agonem* Teium ibid. ad *Leonidem* p. 679. ad *Athenienses* de Samo p. 681. ad *Darium* p. 681. ad *Graccos* p. 685. ad *Phocionem* p. 687. ad *Peucestam* p. 688. ad *Hephaestionem* p. 689. ad *Pansaniam* medicum ibid. ad *Megabyzum* ibid. ad medicum *Alexippum* ibid. ad *Craterum*, *Aitalum* et *Alcetam* p. 696. ad *Cleomenem* de morte Hephaestionis, *Arrian.* VII. de Alexandro p. 164 sqq. Plures Alexandri M. epistolas laudat praeter *Hesychium* in Lexico tribus locis, idem *Plutarchus* de laude sui pag. 545. *Laertius* VI. 44. *Dio Chrysost.* XLVII. pag. 525. et *Plinius* lib. VI. hist. nat. cap. 17. *Curtius* lib. IV. cap. 1. etc. vide et *Eusebium* de praeparat. XV. 2. p. 792. A. 793. B. *Plutarchum* in Phocione p. 749. vbi e Duride et Charete narrat, Alexandrum post victum Darium in epistolis suis nemini scripsisse *Χαίρεν*, nisi Phocioni et Antipatro. Confer *Aelian.* lib. I. V. H. cap. 25. *Calani* epistolam ad Alexandrum, *Philō pegi tē pántrā speudōion ēnay elēuthēron* p. 680. Illas vero ad diuersos, quae Alexandri nomine leguntur in collectione latina

D 2

tina

nique adnotat, Samaritanos in chronico Iosuae res Alexandri istic gestas adtigisse: credit tamen, sub Seleucidis conditum esse murum, aut sub Ponticis regibus. (adde *Bayeri* Memorias Scythicas ad Alexandrum M. in Opusculis.) — *Bartholom. Ziegenbalg.* in epist. ad La Croze, ibidem pag. 383. scribit, se in libris praecipuorum Damulicorum auctorum, quorum amplum catalogum dedit in bibliotheca Malabarica, numquam inuenisse, mentionem fieri rerum belli ab Ebraeis, Aegyptiis, Graecis et *Alexandro M.* gestarum. *Harl.*

b) *Seneca* lib. I. de beneficiis cap. 13.

c) Praeter *Corfin.* in F. Att. *St. Croix* p. 159. *Gibertum*, *Freinshem.* et reliquos auctores citatos, vide *Eduardi Corfini* dissertationes agonisticas, Lipsiae 1752. mai. 8. diff. III. p. 85 sq. Historiam mortis Alexandri M. et eius colloquia cum sapientibus, arabice scripta, continet cod. in Bibl. Lugdun. nr. DCCCCXCIV. in Catal. Libror. illius bibliothecae p. 450. add. M. *Christ. Pylly* obseru. de eruditis, de quorum morte falsus rumor. in *Miscell. Lipsiens.* tom. IV. p. 92 sqq. *Harl.*

tina Epistolarum, [quae in cod. Paris. MMMMMMMMDCVII. nr. 3. teste Catalog. MSS. reg. Paris. vol. IV. p. 474. reperitur et] quae prodiit Argentor. ann. 1593. 8. sub titulo: *Epistolae Procerum mundi, regum, principum, rerumpubl. et sapientum virorum* pro supposititiis habet *Thom. Reinesius* in Epistola 38. ad Christoph. Adamum Rupertum pag. 312. praefertim, quas Illyriis, Lacedaemoniis, Dario, Poro, (ita pag. 201. legendum pro Pyrrho,) et Didymo, (lege Dindimo,) Brachmannorum regi, qui apud Syncellum p. 261. male *Ἀβδάμυς*, misisse dicitur. Idem dixeris de epistola Alexandri, quae *de situ et mirabilibus Indiae* ad Aristotelem, interprete, ut falso iactitant, *Cornelio Nepote*, fertur, editaque est latine, (non graece, ut adfirmat auctor Pandectarum Brandenburgensium.) a *Iacobo Cantalaunenſi* cum eius aenigmatibus in officina Io. Gormontii, sine nota loci, vel auni, quo impressa est, tum Venetiis 1499. 8. [vid. *Wolf*. biblioth. hebr. pag. 188.] Bononiae 1501. Paris. [1520. vid. Catalog. biblioth. Leidenſis pag. 390. nr. 95.] 1537. 8. et ad calcem quarundam editionum Curtii, ut Basil. 1517. Recula est curante *Andrea Paulino*, qui nec de auctore, neque de interprete dubitat, atque ideo in schola sua Darnistadiensis praelegendum discipulis suis instituit, *Giesſae* 1706. 8. [Genuinas esse et Alexandro tribuendas epistolas, quarum *Hefychius* passim, cum primis in voc. *Ἀπόστολος* et *Σκώδης* meminit, cum aliis viris doctis existimat *Val. Ern. Loeſcher*. in diſſ. de scriptis principum, praefertim Germanorum, Wittebergae 1698. pag. 3.] Exstat et inſta in membrana Hamburgi in bibliotheca Iohannea, et in aliis bibliothecis passim. [Epistola Alexandri de mirabilibus Indiae, et altera ad Dindimum, regem Brachmannorum, inſta, custoditur Oxoniae in biblioth. collegii corporis Christi, teste *Ionſio* in libro de scriptor. histor. philoſ. edit. Dornii, lib. I. cap. 13. §. 2. p. 81. ubi ille de epistolis Alexandri diſſerit. — *Alex. Epist.* de itinere suo et situ Indiae in catal. biblioth. regiae MSS. Paris. vol. III. et IV. in XII. codicibus, et responsio ad Dindimum in VIII. codd. ſeruatae dicuntur. — In biblioth. *Leidenſi*, teste catalogo, p. 370. cod. XXXI. circ. med. ſunt Epistolae mutuae *Alexandri* regis ad Dindimum regem: ibid. p. 378. cod. XX. et p. 379. cod. XXIX. *Alex.* epistola ad Aristotelem de itinere vel situ Indiae: quarum alteri cod. adhaerent *Gesta Alexandri*: ibid. pag. 494. cod. XI. Historia *Alex. M.* atque vita Alexandri narratur in tribus codicibus p. 325. 349. 378. et p. 460. cod. arab. CCCCXCIX. de re militari Alexandri M. ac dicitur *Alexandriae* inuentus et ex graeco in arabicum ſermonem conuerſus. Atqui ita passim occurrunt eiusmodi opuscula fabulosa atque supposititia, quorum inueſtigatione atque enumeratione tempus perdere nolo.] Memoratur etiam a *Palladio* lib. de Brachmanibus p. 2. edit. Bissei: *διήγημα δὲ, inquit, φέρεται Ἀλεξάνδρου τῷ τῶν Μακεδόνων βασιλέως, ἐξηγησάμενος πῶς τὸν βίον αὐτῶν (Ἰνδῶν).* Ad calcem eiusdem *Palladii* p. 85 ſqq. latine ſubiiciuntur epistolae mutuae *Dindimi*, regis Brachmanorum et Alexandri. [Alexandri regis Macedonum et Dindimi Brachmanorum regis per litteras collatio e cod. MS. et ex edit. *Pallad.* cum animadu. *Geo. Henr. Martini* ad calcem Operum *Alcuini* a *Frobenio Forſtero* editorum Tom. II. f. vol. III. Append. III. *Beck.*] De Alexandri epistola ad matrem *Olympiadem*, memorata *Plutarcho* in vita *Alex.* p. 680. *Athenagorae* p. 31. Apologiae, *Polluci* VI. ſect. 87. *Tertulliano* cap. 3. de pallio, *Minucio Felici* cap. 21. qui inſigne volumen adpellat, *Auguſtino* VIII. 5. et 27. ac XII. 10. de ciu. dei aliisque: vide notas episcopi Oxoniensis *Ioh. Felli* ad Cyprianum de idolorum vanitate p. 12. et *Georgium Gentium* ad canones ethicos *Maimonidis* p. 111. Fallitur itaque *Cellarius*, qui ex Alexandri Polyhistoris Aegyptiacis

d) Conf. *Fabricii* Biblioth. latin. tom. I. pag. 117. edit. *Erneſti. Harl.*

Aegyptiacis petita illa existimat pag. 70. ad Minucium. *Artemon* ὁ τὰς Ἀριστοτέλους ἀναγράψας ἐπιστολάς, qui *Aristotelis* epistolas recensuit, memoratur a Demetrio libr. περὶ Ἑλληνείας, [sect. 231. vbi vid. Gale, p. 124. edit. Fischeri, l. sect. 223. edit. Schneideri, cuius notam p. 173. consules.] Ita enim locum intelligo, licet alii putent, eum Aristotelis epistolas exscripsisse, [vbi Gale vertit,] et *Menagius* p. 157. ad Laert. III. 27. et 50. vel *commentario illustrasse*, vt *Moursius* in biblioth. graeca, vel *collegisse*, vt *Bernardus Moneta* tom. III. Menag. p. 587. Sic *Laertius* in Democrito, IX. 45. τὰ δὲ βιβλία αὐτῆ καὶ Θράσυλλος ἀναγέγραφε κατὰ τὰς ἐξ ἑαυτοῦ. Praetereo epistolia quaedam Alexandri, e variis scriptoribus collecta a *Gilberto Cognato*, et latine edita in eius farragine epistolarum laconicarum pag. 441 sq. *Philippi* regis epistolae quaedam in Demosthenis orationibus scriptis memorantur et exhibentur, quibus adde sis epistolam eius ad *Aristotelem* apud *Gellium* IX. 3. et *Sarisper*. IV. 6. *Policrat*. Epistolarum scriptione σφόδρα εὐδοκίμειν *Philippum*, eloquentiam edoctum Thebis apud *Epaminondam*, scribit *Dio* 2. de regno p. 23. Eius epistolam ad *Menecratem*, medicum, commemorat *Athenaeus* VII. p. 289. λόγος δυνάμει σοφιστικῶς καλλωπιζόμενος *Philippus* perstringitur a *Plutarcho* in vita Alex. p. 668. *Cicer*. II. 14. *Offic*. *Exstant* epistolae et *Philippi* ad *Alexandrum*, et *Antipatri* ad *Cassandrum* et *Antigoni* ad *Philippum* filium, trium prudentissimorum, (sic enim accepimus,) quibus praecipunt, vt oratione benigna multitudinis animos ad benivolentiam adliciant, militesque blande adpellando deliniant. — *Parmenionis* epistola ad Alexandr. memoratur ab *Athenaeo* XIII. pag. 607. *Theopompi* pag. 595. *Gorgi* μεταλλευτῆς Chalcidenfis apud *Strabonem* IX. pag. 407. vbi confer *Casaubon*. commentar. *Olympiadis* ad eundem Alexandrum *Pollux* VII. sect. 28. et *Plutarch*. in vita Alex. pag. 688. *Antipatri* longa epistola, Olympiadem criminantis, ibid. et *Arrian*. VII. de Alexandro p. 155. *Antigoni* ad *Zenonem* Citieum epistola, *Laert*. VII. 7. etc.

Strabo lib. II. p. 69. [p. 102. B. edit. Almel.] ex *Patrocle* refert, Alexandrum ipsum accurate omnia in expeditione sua indagasse, curasseque sibi locorum descriptiones a peritissimis hominibus, (*Diogneto* puta et *Bastone*,) exhiberi. Hinc est, quod Alexandri Magni *hodeporicon*, a *Strabone* laudatum, viri docti memorant. Ἐντολάς eius ἐγγράφους Cratero a rege traditas, et ὑπομνήματα τῆ βασιλείας siue commentarios post mortem Alexandri reperiunt, in quibus de variis sumptibus in memoriam *Hephaestionis* faciendis perscripserat, meminit *Diodorus Sic*. XVIII. p. 588. [P] *Fabric*. De scriptis Alexandri M. agit *Sixtus Senensis* biblioth. S. lib. 2. p. 49. *Heumann*.

Ephemerides Alexandri siue *Diarium* citari a *Plutarcho* in eius vita pag. 706. notauit in indice auctorum, *Plinio* citatorum, *Harduinus*. At *ephemerides* sequutum se ait *Plutarchus*, tum hoc loco, tum pag. 677. ὥς ἐστι λαβεῖν ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Sed et lib. I. *Sympos*. quaeft. 6. ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐφημερίδων. Verum ab Alexandro ipso scriptas non addit: quin ab alio, (regis comitum aliquo,) compositis vsum se innuit, dum extrema eius, et mortem ipsam quum p. 706. retulisset, subiungit: τέτων τὰ πλεῖστα κατὰ λέξιν ἐν τοῖς ἐφημερίσιν ἑαυ γέγραπται. *Arrianus* lib. VII. p. 195. αἱ βασιλείαι ἐφημερίδες ὥδε ἔχουσι. p. 166. ἕτως ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ταῖς βασιλείαις ἀναγέγραπται. Ab *Eumene Cardiano*, (*Aeliano* III. 23. Var.) et *Diodoto Erythraeo* scriptas esse Alexandri *ephemerides*, testatur *Athenaeus* X. pag. 434. et *Strattidem* *Olynthium* *Suidas* [atque *Eudocia* in *Ἰωνῶν* p. 381.] referunt, composuisse

fuisse libros quinque *περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων*. Confer *H. Dodwellum* diss. IX. de Cyclis sect. V. qui iunioris acui illas ephemerides esse putat; in eo tamen certe fallitur, quod pag. 372. negat illas vir doctissimus vnaquam mentione dignatum Arrianum. [conf. *St. Croix Examen* etc. pag. 20.]

Idem *Plutarchus* in Alexandri vita p. 677. refert, quod, vbi fuisset otium, tempus insumserit rex ἡ κυνηγῶν, ἡ συντάττων, ἡ δικάζων τι τῶν πολεμικῶν, ἡ ἀναγινώσκων. Verba ἡ συντάττων *Cruferius* reddit: *vel commentando*, *Amiotus*: *il composoit quelques chose*. Sed *Guarinus Veronensis*: *aut componendis rebus impertiebat*. Et rectissime, ni fallor, συντάττων non ininus quam δικάζων participium referri potest et debet ad id, quod sequitur τι τῶν πολεμικῶν, ut sensus sit, quem *Xylandri* etiam versio admittit, eum in rebus militaribus vel constituisse aliquid ac composuisse, vel ius dixisse.

Testamentum Alexandri, quo singulis satrapis suis prouincias, quibus praeerant, regendas legauerit, memorat *Ammianus Marcellinus* XXIII. 6. *ut bella praetereamus Alexandri, et testamento nationem omnem in successoris unius iura translata*. Coram hoc constituisse regem, conuocatis ante lectum suum ducibus, tradit scriptor libri I. Maccabaeorum cap. I. v. 7. [cuius auctoritatem *Tellier* ad Curtii locum memorandum, alique vindicare studuerunt.] Sed si auctorem excerptorum chronologicorum, a *Scaligero* editorum, p. 72. audimus, veniens ad mortem Alexander, *testamentum scripsit, ut unusquisque Principum regnarent singuli in proprias eorum prouincias, sic, Macedonia quidem Arideum* etc. *Diodorus* quoque Siculus XX. p. 809. auctor est, testamentum, (τὴν ὑπὲρ ὅλης βασιλείας διαθήκην,) ab Alexandro depositum fuisse apud Rhodios^{f)}. Sed famam eius rei vanam se comperisse scribit *Q. Curtius* X. 10. 6. [vbi vid. interpr. in edit. *Snakenb.* p. 809.] et apud *Lucianum* in dialogis [P] mortuorum tom. I. p. 290. negat Alexander, sibi per inopinam mortem integrum fuisse de regni successoribus quicquam statuere.

Vetus interpres latinus *Kyranidum* in prooemio: *Volo et scire*, inquit, *quod est apud Graecos quidam liber Alexandri Magni de VII. herbis VII. planetarum et alter qui dicitur Thessali Mysterium ad Hermem de XII. herbis XII signis attributis, et de VII. alijs herbis per VII. alias stellas*. Sed hoc non maioris fidei est, quam quae de lapide philosophorum epistola sub Alexandri nomine fertur a chemicis inter scriptores artis auriferae, Basil. 1593. et 1610. tomo I. vel quae hebraice exstare testatur *Bartoloccius* I. Biblioth. Rabbin. p. 482. *dicta memorabilia Alexandri Macedonis Cornuti*. Et epistola Alexandri ad matrem tempore mortis missa, et de verbis a matre prolatis dum illam legeret, et de morte Alexandri^{g)}. Fabulis

f) Conf. *St. Croix* in Exam. p. 159 sqq. qui locum lib. I. Maccab. ita explicat, Alexandrum diuississe regna sua et prouincias inter suos duces, non ut hi tamquam reges, sed tamquam satrapae possideant. (qu' Alexandre partagea son royaume aux Grands de sa cour, pour le posséder, non pas en toute souveraineté, mais seulement en qualité de Satrapes.) Idem p. 165 sqq. alios excitat, qui diuisionem illam imperii, ab Alexandro mandatam testentur, et, quod Alexander mores Persarum

imitatus est, eos quoque regem in ordinandis prouincijs sequutum esse contendit; idem vaticinium *Daniel*. XI. 4. de diuisione imperii post mortem Alexandri esse intelligendum existimat pag. 167 sq. *Harl.*

g) De Alexandri scriptis nullius fidei apud *Indacos* vid. *Wolf.* in biblioth. hebraica tom. I. pag. 185 sq. de dramate quodam graeco supra, in vol. II. cap. 22. pag. 406. *Harl.*

lis etiam adscribas licet, quae de Alexandri codice hebraico legis Mosaicæ, in quo nomen Dei aureis ubique scriptum fuerit litteris, garriunt Talmudici ^{b)} in tractatu Sopherim. Quae verò de Alexandri veneratione aduersus nomen Dei et Pontificem Iudaeorum Iadduam tradit *Iosephus* XI. 8. Antiq. consentientibus Talmudicis in Ioma f. 69. 1. et auctore commentarii maioris in Leuiticum (*Vajikra Rabba*) sect. 13. his utpote a Curtio, Diodoro, Arriano, Plutarcho non modo praeteritis, sed etiam cum istorum narratione ^{c)} aegre conciliandis, ita quisque, ut voluerit, addet vel demet fidem. Vti nec Chrysostomo ^{d)} facile accredas, Alexandrum Senatus Romani decreto Deum habitum decimum tertium fuisse. *Fabric.* Mahumedani falsa quoque de Alexandro tradere solent. Huc pertinet *Ibrahim Ben Marigi* Historia Alex. M. in cod. Leidensi MCLXXXVII. teste catalogo, pag. 484. *Harl.* — Bohemi hodiernum ostentant priuilegium ab Alexandro M. sibi datum: quod exstat et *vešéas* conuincitur in Rengerischen Staat von Boehmen, pag. 113 fqq. *Heumann.*

Vir, munerum amplitudine illustris, sed ingenio et humanitate nobilior *Gisbertus Cuperus* in commentario ad *ἀποθέωσιν* Homeri pag. 162. iam pridem spem fecit suarum *differentiarum de Alexandro vero ac falso*: quae ubi lucem viderint, nihil non veri atque certi in hoc genere illustratum confirmatumque, quicquid contra est falsi ac commentitii, argumentis haud inficiandis reiectum atque conuictum exhibebunt. [P] *Fabric.*

Iis, qui iam laudati sunt, addi possunt:

Io. Wagneri disp. praef. M. *Theodoro Kirchmaiero*, de virtutibus Alexandri potioribus, Wittenbergae, 1670. 4.

Fr. Vincentii Fassinii de Alexandro M. ingresso Hierosolyma, antequam se ad Hammonis oraculum conferret, Exercitatio, in qua Flauii Iosephi narratio defenditur. *Accedit altera de eiusdem regis imperii diuisione*, ad lib. I. *Macc. cap. I.* Florent. 1780. 8.

I. C. de Berger. diss. de meritis Alexandri M. in diuinam humanamque sapientiam. Witteberg. 1739. 4.

I. B. A. V. A. M. (h. e. *Iac. Bruckeri*, Aug. Vindel. Art. Mag.) meditationes philosophicae de falsa virtute, exemplo Alexandri M. Ienae. 1720. 4.

Idem *Iac. Brucker.* in histor. critica philos. tom. I. pag. 1349 — 1355.

Batailles d'Alexandre le Grand. — peintes par *C. le Brun* et gravées par *Seb. le Clerc*, avec le texte. Paris. 1784. 4.

Historiam Alexandri persequitur et multos tam veteres, quam recentiores scriptores de illo rege, eius bellis aliisque rebus, quae ad nostrum institutum non pertinent, excitat *cel. Bach* in *Anleitung zur Kenntniss der allgemeinen — Geschichte*, tom. II. Lips. 1788. pag. 2 fqq. *Harl.*

II. Catalogus

^{b)} Locum proferat *Guil. Schickardus* de Iure Regio Hebr. pag. 96. edit. Carpzouianae.

^{c)} Vide *Anton. van Dalem* in diss. de Hist. Aristae cap. 10. pag. 75 sq.

^{d)} Homil. 26. in 2. ad Corinth. Confer *Petavius* dogm. Theol. de incarnatione lib. XIV. pag. 509 sq. et *Steph. le Moyne* not. ad *Varia sacra* pag. 150 sq.

II. *Catalogus scriptorum de rebus gestis Alexandri M.*

e Matthaei Raderi prolus. et Ioh. Freinshemii Prolegomenis ad Curtium, et Tho. Reinesii Epistola ad Hofmannum XXXVIII. quorum obseruatibus mea adiunxi.

[*St. Croix* in *Examen* etc. sect. I. pag. 7 — 42. multos veteres, qui vitam gestaue Alexandri varia fortuna exposuerunt, recenset, et de singulorum fide atque auctoritate indicat, quod semel adnotasse sufficiat. *Harl.*]

Abrahamus Aben Phareg Mfuli, arabice MS. in biblioth. Bauarica, extrema parte mutilus.

Ado, Archi-Ep. Viennensis, saeculi IX. scriptor latinus in *Chronico*, et *Chronicorum universalium scriptores* ad vnum omnes, *graeci*, Eusebius, Syncellus, Malalas, Glycas, Cedrenus, Zonaras, Constantinus Manasses, Chron. Paschale siue Alexandrinum etc. *lotini* Freulfus, Marianus Scotus, Otto Frisingensis, Abbas Urspergensis etc.

Aesopus, latinus interpres historiae graecae fabulosa de Alexandro, quam ad *Callisthenem* auctorem referunt codices MSS. Vide *Cangii* glossarium graecum in *Ἐβέλλινος*, *Iuratum* ad Symmachi IV. 33. edit. primae et *Barthium* II. 10. *Aduersar.* Versionem suam Aesopus iste dicat Constantini M. filio. [vid. paullo post ad *Callisthenem* et *Iulium Valerium*.]

Agatharchides siue *Agatharchus Cnidius*, Grammaticus et rhetor, anagnostes Heraclidæ Lembi, Cinnæi alumnus, Peripateticus, quem sub Ptolemaeo Philometore ^h ac deinceps vixisse obseruant Vossius de Hist. Gr. et Reinesius p. 311. ad Hofmannum. De eius aetate adeundus est *Henr. Dodwell*. in diss. de aetate scripti de mare rubro, quae praefixa est tom. I. Geographorum minorum Hudsoni. Agatharchidae nomen non modo apud Rufinum et Freulfum corruptum est, ut obseruat praeter Vossium *Meursius* pag. 1200. Biblioth. Graecae, sed et apud *Theophylactum Simocattam* VII. 17. Hist. pag. 190. edit. Regiae pro *Ἀγαρχίδης* legendum *Ἀγαθαρχίδης ὁ Γνιδίος*. Attice scripsit, non Cretensium dialecto, ut ex male intellectis Photii verbis tradit A. Schottus atque inde Freinshemius. Alexandri M. res attigit in libris *περὶ Ἀσίας*, quos laudant Diodorus Sic. Phlegon, Lucianus et Athenaeus, a quo decimus liber laudatur. Hunc [P] ultimum fuisse illius operis constat e Photii cod. CCXIII. In eodem forte successorum quoque Alexandri res fuit persecutus, vnde Iosepho XII. 1. laudatur *ὁ τὰς τῶν διαδόχων* (*Ἀλεξάνδρου*) *πρώτης συγγραψάμενος*, ex quo habet quae retulit lib. I. contra Apionem pag. 1050. Eiusdem forte operis pars fuisse *Φρυγיאκά*, quae laudat Plutarchus de Fluminibus. Scripsit praeterea historiam *τῶν εἰς τὴν εὐρώπην* libris XLIX. teste Photio,

^h Vide H. Dodwelli diss. de aetate scripti de mari rubro, quae praefixa est tomo I. Geographorum minor. Hudsoni. *Peripateticus* dicitur *Siraboni* libr. XIV. *Ἀγαθαρχίδης ὁ ἐξ ἀρκάτων, συγγραφεύς*. Attice scripsisse notat Photius cod. CCL. *ὅτι λέγεται ὁ συγγραφεύς, ἀττικῆς καὶ οὐκ ὡν, τῇ τῆς ἀρκάτων λέξει, scriptor, licet atticas*

diffionis obseruans, tamen nunquam vocabulo (minus attico) *utilitur*; ita enim vertendus ille locus, non, ut Schottus, *Camarae tamen*, (vrbis in Creta,) *dialecto utilitur*. Conf. *Ex. Spanhem.* diss. IV. de vsu numism. p. 309. edit. Amstel. [conf. infra, libr. V. cap. 38. tom. IX. pag. 449. libr. VI. cap. 8. §. 1. fm. vol. XII. pag. 749.]

Photio, et de mari Erythraeo siue Arabico sinu libros V. quod opus Strabo XVI. pag. 779. et Plutarchus VIII. 9. Sympos. legisse se testantur. Excerpta a Photio cod. CCL. seruata Graece primus edidit H. Stephanus ann. 1557. 8. cum Ctesiae et Memnonis quibusdam et Appiani: latine vertit *Laur. Rhodomannus* ann. 1594. 8. [conf. supra ad Ctesiam in vol. II. p. 741. not. ff] et *R. Brettus* Anglus Oxon. 1597. 8. praeter *A. Schottum* in sua Photii editione. Hinc recudi curauit cum interpretatione Rhodomanni *Ioh. Hudson.* tom. I. Geographor. minorum, Oxon. 1698. 8. adpersis notis. Scripsisse praeterea Agatharchidem refert *Photius*, sed quae ipse non viderit, ἐπιτομὴν τῶν περὶ τῆς ἐρυθραῆς θαλάσσης ἀναγεγραμμένων libro vno. Περὶ τρωγλοδυτῶν libros V. et Epitomen Λύδης ^{m)} Antimachi. Epitomen τῶν συγγεγραφότων περὶ συναγωγῆς θαυμασίων, eorum, qui de mirabilibus ante eum scripserant, vt titulum illum exponit *Ionias* II. 12. ⁿ⁾ Περὶ ἀνέμων, (vt eidem *Ionasio* visum,) Ἐκλογαὶς ἰσορῶν, et περὶ τῆς πρὸς Φίλους ὁμιλίας. Incertum, idem ne sit Agatharchides, quem Samium adpellat *Plutarchus* in Parallelis minoribus p. 305. vbi librum secundum eius περὶ περσικῶν, et libro de Fluminibus, vbi librum quartum eius laudat περὶ λίθων. Nisi pro Agatharchide legendum ibi *Agathyrfides*. Certe *Agathyrfides* Samius quarto Περσικῶν memoratur a *Stobaeo* Serm. 7. de Fortitudine.

Agris, Argius pessimorum carminum post Choerilum conditor, quibus Alexandro adulatum refert *Curtius* VIII. 5. 8. Meminit et *Arrianus* IV. p. 262. de Expeditione Alexandri.

Amyntianus, qui ad Marcum Antoninum imp. scripsit librum de Alexandro M. illaudatum *Photio* cod. CXXXI. Praeterea librum de Olympiade Alexandri matre, tum vitas parallelas Philippi Macedonis et Augusti imp. Dionysii, Siciliae tyranni ac Domitiani. Dubitat *Freinsheimius*, idem ne sit Amyntianus, cuius περὶ ἐλεφάντων laudat *Schol. Pindari* pag. 33.

Anaximenes Lampfacenus, rhetor, qui Φιλιππικῶν, quorum septimum citat [P] *Suidas* in Μάξιστοι, et τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις, teste *Laertio* II. 3. scripsit. Vide, quos citavi lib. II. cap. XXIV. §. 9 [T. II. p. 652.] Vfus hoc Anaximene etiam *Plinius* lib. XII. Hist. quo describit arbores, quas in orbe Indico mirata est Alexandri victoria. Meminit et *Valerius Max.* VII. 3.

Andronicus, qui res Alexandri scripsit, memoratur in Volaterani Anthropologia. *Freinsheimius* ait, eum citari a *Plutarcho* in Aristide. Sed frustra hoc in vita illa quaesieris. Respiciuntur *Andronicus Aelypius*, quem inter Graecorum Historicos ad extrema Danielis intelligenda necessarios laudat *Hieronymus* praef. ad illum prophetam? [diuersus ab *Andronico*, peripatetico, aliisque, de quibus vid. Catalogum Peripateticorum.]

Andr. sthenem, Thasium, qui cum *Nearcho* nauigauit, citat *Strabo* XVI. p. 766. Periplus Indiae *Athenaeus* III. p. 393. et *Marcianus Heracleota* in Periplo p. 63. Plura *Vossius* de Hist. Graecis pag. 463. Mentio et apud *Arrianum* VII. pag. 162.

Angelus

m) Mentio huius libri Antimachi apud *Suidam* in Ὀργάνων.

n) Pag. 206 sq. edit. Dorn. vbi explicat, quis

sit θαυμασιος, et qui fuerint scriptores θαυμασίων, negatque, Agatharchidem illis esse adnumerandum. *Harl.*

Angelus Cospus, Bononiensis, vitam Alexandri M. a Iohanne Monacho scriptam, latine vertit. [Subnequitur editioni Curtii, Lugduni 1584. 12. *Heumann*.] Praefigitur editioni Diodori Siculi, quae prodiit Basileae apud H. Petri, ann. 1545. et e Iohanne Zonara est excerpta.

[*Anonymi* cuiusdam auctoris historia graeco-barbara de vita et rebus gestis Alexandri M. in biblioth. Caesareo-Vindobonensi, teste *Lambecio* vol. V. cod. CCXCVII. nr. V. p. 547. Atque eiusmodi historiae Alex. in biblioth. Leidenli aliisque seruantur mstae. *Harl.*]

Anticlidus, citatur a *Plutarcho* in Alex. pag. 691. et *Laertio* VIII. n. Ἀντικλίδης ἐν δευτέρῳ περὶ Ἀλεξάνδρου. Atheniensem fuisse, testatur Athenaeus. Laudat eum etiam Harpocratio in Καλαύρεα, et Ἐξηγητικά ipsius tribus in locis, [in Ὁξύμεια, Παλαμναῖος, et Προκωνία] vbi quidam codices interdum habent Ἀντοκλίδης, vti legitur etiam apud *Plutarchum* in Nicia p. 539. Hanc lectionem praefert in Biblioth. Attica Meursius, sed altera praeplacet Maullaco, et apud *Athenaeum* quoque XI. pag. 473. est Ἀντικλίδης ἐν ἑξηγητικῷ. Atque ita scriptum est in Scholiis minoribus et apud Eustathium ad Homerum, [et in Schol. Marcianis p. 177. ad Iliad. VII. 44.] Scripsit et νότων libros, quorum octauum et septuagesimum citat idem IX. p. 384. Meminit eiusdem operis praeter Athenaeum, *Clemens Alex.* *Eusebius* IV. Praeparat. Scholiastes Aristoph. et Suidas. De illius Δηλιακοῖς, aliisque scriptis *Vossius* in Hist. Graecis pag. 322. *Anticlidem* in hymno solis laudat *Kircherus* tom. III. Oedipi p. 128. *Fabric.* conf. *Burette* in Mem. de l'Acad. Paris. des Inscr. vol. XIII. p. 215. et *St. Croix* Exam. p. 22. qui fidem tribuit eius narrationi. *Harl.*

Antidamantis, Heracleopolitae, historia Alexandri M. et libri morales citantur a Fulgentio in Vespillonones, et fabre. Quod vero Freinshemius hinc eum latine scripsisse colligit, parum verisimile id Reinesio videtur, qui obseruat, eundem Fulgentium laudare et alios graecos scriptores, Stesimbrotum Thasium, Diophantum Lacedaemonium, [P] Socratem, Mnaseam (Callimachum, Demosthenem) ex latina interpretatione, perinde vti rhetores latini Aquila et Rutilius Lupus Demosthenis, Hyperidis, Aristotelis et aliorum Graecorum verba latine producant. Notauit hoc de Fulgentio etiam *Vossius* erudito opere de Hist. Graecis.

Antigenes, citatur a Plutarcho in Alex. p. 691. incertum, an idem de quo p. 703 sq. et quem laudat Plinius. *Fabric.* Diuersus ab Antigenide, de quo *Burette* in Mem. de l'Acad. Paris. des Inscr. tom. XIII. pag. 297 sqq. adde *Villois.* prolegg. ad Apollonii Lex. Homer. pag. 20. *Harl.*

Antisthenes, qui a Phlegonte laudatur, est Rhodius, historicus, vt recte coniiciebat *Vossius*, et constat ex *Polybio* Excerpt. Peiresc. p. 69. Ceterum narratio de Alexandro M. quae Volaterrano memoratur, et graece adhuc sub Antisthenis, vel Callisthenis nomine exstat MS. in quibusdam Bibliothecis, commentitia videtur viris doctissimis. Vnde Allatius Pseud-Antisthenem vocat, locum ex ea adferens capite 2. de Engastrimytho.

Antoninus, Archi-Ep. Florentinus, in prima parte summae historialis, latine compositae, fabulas de Alexandro refert non paucas, quas depromsit e Iulio Valerio, siue Aesopo, de quibus suo loco.

Appianus,

Appianus, Alexandrinus, praecipue in Syriacis: *quas, quisquis legerit*, inquit Reinesius, *videbit nugae, quas de Alexandro nugatus est Suidas.*

Appion Plistonices, Alexandrinus, grammaticus, inter alia de Alexandri regis laudibus scripsit, teste *Gellio* VI. 8. Cetera eius scripta retuli infra in capite de Flauio Iosepho.

Archelaus, chorographus τῆς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πατηθείσης γῆς. *Laert.* II. 17. Iubae et Archelai regis libros citat *Solinus*, ubi de rebus Indicis agit cap. 52. et *Plinius* XXXVII. 3. Archelai vel Asclepiadae, tum Parmenionis, Posidippi et aliorum in Alexandrum epigrammata leguntur lib. IV. *Antholog.* pag. 454. lib. III. pag. 347.

Arctimus. Vide infra in Qualchino.

Aristobulus, Aristobuli F. Cassandrus, s. Cassandrinus, Alexandri comes, eo superstite scripserat de singulari certamine Alexandri cum Poro, quem librum ob incredibilem adulationem in fluuium Hydaspin rex proiecit, teste *Luciano* de scribenda Historia cap. 12. tom. I. p. 610. [tom. II. pag. 16. ubi vide interpr. in edit. Reitzii; at conf. *Arrian.* in praef. et *St. Croix* in Exam. p. 19 sq.] Sed post regis mortem, (annos iam octoginta quatuor natus, ut idem *Lucianus* in Macrobiis [cap. 22. p. 224. tom. III. Reitz.] auctor est,) scripsit Historiam, quam ut fide digniorem prae ceteris sequi adfirmat et frequenter laudat *Arrianus* libris de Alexandro. Laudat et *Plutarchus* in Alexandro pag. 672. 673. 674. 676. 691. 706. Strabo, Athenaeus etc. vide *Vossium* de Hist. Gr. pag. 55. [P] De Aristobulo, Iudaeo, dixi infra in Catalogo Peripateticorum.

Aristoxenus in suis ὑπομνήμασι egit etiam de Alexandro, ut adparet ex *Plutarcho* Alex. pag. 666. forte etiam in Historiis, quas Suidas memorat. De scriptis eius dixi infra capite X.

Aristus et Asclepiades τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραφάντων. *Arrian.* VII. p. 158. Vide quae de Aristo, Salaminio, *Vossius* in Hist. Graecis p. 62.

Arriani, Nicomedienfis, libri VII. περὶ ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου adhuc supersunt, qui prae ceteris sequi se ait auctores Ptolemaeum Lagi et Aristobulum. [conf. infra, libr. V. cap. 8.] Laudatur *Arrianus* Aeneae Gazaeco in Theophrasto p. 23. ὅτε Ἀρρίανος, ἐπὶ τὸ ἀληθέστερον μᾶλλον, ἢ μυθωδέστερον συγγράφων, μνήσθῃ. Exstant etiam eiusdem Arriani Indica. *Fabric.* conf. *Guischard* praef. ad eius versionem Tactica. Arriani: eundem in Mém. milit. tom. I. disc. prélim. p. 38. et Mém. milit. sur les Grecs et les Romains, tom. I. p. 280 sq. atque *St. Croix* in Exam. p. 22 sq. et p. 197. *Harl.*

Alius Arrianus, poeta, qui carmine heroico graece Ἀλεξανδρεΐδα condidit libris XXIV. et Virgilii Georgica reddidit graecis versibus et poemata in Attalum, Pergamum regem, conscripsit, Suida teste. *Fabric.* adde Eudoc. in Ἰωνία pag. 67. *Harl.*

Asclepiades. Vide paullo ante *Aristus*.

[*Athenaeus* multa profert excerpta ex scriptoribus de vita Alexandri M. add. *Bayle* Diction. crit. v. Macedoine, et pluribus articulis ibi citatis. *Heumann.*]

Baston siue *Beton* ὁ τῷ Ἀλεξάνδρῳ βοηθῶν, siue *itinerum eius mensor*, memoratus Polybio, *Plinio* VI. 17. et 19. VII. 2. et Indice libri VI. et XIII. *Solino* cap. 52. Scripsit σαθμὸς τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας, teste Athenaeo lib. X. pag. 442. Hi sunt forte Ἀσιατικοὶ σαθμοί,

καθ' αὐτοῖς, Straboni laudati. De Bitone, qui iunior fuit, et ad regem Attalum scripsit, dixi infra inter scriptores rei militaris.

Βάρων ἱστορικός, (Varro) ἐπιτομὴν τῶν κατ' Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα. Suid.

Petrus Bizarrus, Sentinas, scriptor recens, in Persica Historia, latine edita et XII. libris persequente res Persarum ab Assyriorum vsque imperio ad annum Christi 1581.

Callinicus, Sutorius Syrus, siue Arabs Sophista τῶν κατ' Ἀλεξάνδρου ἱστοριῶν libros X. scripserat, Suida teste. At Freinshemius *Calinium*, Syrum, scriptoribus de Alexandro accenset, memoratque Plutarchum in Aristide. Sed est haec citatio ad balistam, ut ait Reinesius. Nam a Plutarcho nusquam nominatur. At, Suida obiter inspecto, Callinicum de rebus gestis Alexandri scripsisse adfirmant Volaterranus, Carolus Stephanus in Elucidario et alii. Sed Alexandrinarum rerum, siue ciuitatis Alexandriae Historiam scripserat hic *Callinicus*, quam respicit et Hieron. praefat. in Daniele, ut Vossio probe animaduersum. Sed male idem Vossius, [P] inemendato Suidae codice deceptus, ait, Callinicum hunc scripsisse ad medicum Galenum. Nam ad imp. Gallienum misit *πρεσφωρητικόν*. vide *Ionsum* p. 284. et *Valesium* ad Ammiani XXIII. 3.

Callisthenes, Olynthius, propter condiscipulatum sub Aristotele, cuius consobrinus fuit, Alexandro primum percarus, et ab ipso rege ad prodenda memoriae acta eius accitus, teste *Iustino* XII. 6. deinde propter asperius ingenium inuisus, et ab eo interfectus condidit historiam Alexandri, quam praeter *Strabonem* XVII. pag. 813. respicit *Plutarchus* Alex. pag. 680. 684. 685. Quae vero hodie sub Callisthenis nomine de Alexandro supersunt MSta graece in quibusdam Bibliothecis, [e. gr. Parisina. vid. Catal. MSS. bibl. Paris. tom. IV. cod. MMMMDCCCLXXVII. et decies adhuc; item fragmentum, cod. MMMMMMXXLI.] ea ex Persico vertit *Simson Sethus*, et nomen Callisthenis, (vel Antisthenis, de quo supra,) plane mentiuntur, cum inepta-quaedam contineant commenta, destituta omni prorsus utilitate et amoenitate, ut iudicat *Is. Vossius* pag. 33. ad Melam 9. Loca quaedam ex illo scriptore graece produxit *Iulius Caesar Burslergerus* de Circo cap. 13. 30. etc. Meminit et Casaubonus ad Polyb. Salmasius ad Solin. Idem Casaubonus Epist. ad Iosephum Scaligerum CCCCII. *Exstat in Bibliotheca* (Regis Galliae) *Pseudo-Callisthenis historia rerum Alexandri. Obseruavi hoc μύθευμα totidem fere verbis in Ebraeorum sermonem versum a Pseudo-Gorionide. Et sane cum voluptate quaedam contuli, multaque in textu etiam Italico emendavi, praesertim virorum et locorum nomina. Admiror vero imposturam. Scaliger ad Casaubon. Epistola CXIII. Pseudo-Callisthenes, puto, idem est cum eo libro, quem in calce Georgii Syncelli habeo. Est opus fabulosum. Ab eo non potuit accipere Pseudo-Gorionides, sed a latino, quod MStum me aliquando vidisse memini, ubi multa quoque ineptissima erant.* adde Epist. CXV. ad quem Casaubonus Epist. CCCCXIII. *Pseudo-Callisthenes non est ille scriptor, quem habes*

9) Cic. de Oratt. II. cap. 14. init. iudicat, Callisthenem scripsisse rhetorico paene more. add. Cic. ad Quint. frat. II. 13. coll. *Mureto* in Var. Lectt. lib. II. cap. 5. *Longin.* de subl. sect. III. 6. ibique interpr. p. 19. edit. Tollii, *St. Croix* Exam. p. 12

sq. in primis *Hemsterhus.* ad Polluc. IX. 93. pag. 1075. ubi is plures *Callisthenes* docte discernit, eorumque, praecipue *Olynthii*, opera, a veteribus memorata, recenset. *Harl.*

habes Codici Monachi adnexum, sed alius, haud paullo κομψότερος et qui decenter ἐπιμακρὸς mimum agit. Demiror impostores illos; nam ante multa saecula prodisse id fragmentum, satis constat. Et si autem libro, quem habes, idem μύθευμα continetur, Pseudo-Gorionidem tamen, qui non semel Callisthenem laudat, hunc potius, qui peris me est, transcripsisse καὶ μεταφράσαι non dubito, siue graece cum legerit, quod non puto, siue latine, aut gallice. De latina versione huius scripti dixi in *Aesopo*, infra de *Iulio Valerio* et *Qualinchino*: de germanica in *Ioanne Hartliebo Mollero*. [Clement. in *Bibl. curieuse hist. et critiq.* tom. I. p. 179 sqq. citat describitque latinas versiones: *Historia Alexandri magni* — de *preliis*. Argent. 1486. 1489. fol. 1499. 4. 1494. fol. — editionem antiquiorem, ante annum 1480. factam, memorat *Gostze* in *Memorabil. biblioth.* Dresd. vol. I. p. 259. et lepida barbari sermonis latini profert exempla. Fabulas quasdam absurdas ex illo libro iteravit cl. *Walch*, Rector Gymnasii Schleusingenensis, in *programme* III. de quibusdam antiquis libris, germanice scriptis, Schleusingae 1773. p. 1 sqq. — Ex historia Alexandri — de proeliis orta fuerit versio germanica, in qua *Eusebius*, nescio qua de causa, auctor historiae nominatur, vel potius fingitur:

Die Historie von dem grossen Alexander, wie die Eusebius beschrieben hat. In calce: *Hie endet s. h. di Histori Eusebii von dem grossen Künig Alexander. Als die der hochgelehrt doctior Iohann Hartlieb zu münchen durch lieb des durchleuchtigen fürsten etc. Herzog Albrechts seligen gedächtniss in teutsch transferirt und beschrieben hat, gedruckt und volendet durch Anthoni Sorgen in der keyserlichen stat Augspurg — Anno — Im LXXVIII. (1478.) fol. vid. cel. Zapf. Augsburg. Buchdrucker-Geschichte, tom. I. p. 46. de antiquiore edit. an. 1472. p. 23. et cel. Panzer. in *Annalen der ältern deutschen Litteratur* — Nürnberg 1788. 4. pag. 106 sq. qui plures antiquas editt. refert, Augustae Vindel. ann. 1472. p. 70. — ibid. ann. 1473. p. 74. — ibid. ann. 1480. p. 115. — ann. 1483. p. 144. — Argentor. 1488. p. 175. — ibid. ann. 1493. p. 206. — ibid. ann. 1503. p. 263. — ann. 1509. p. 313. et ann. 1513. p. 369. *Hartl.*] De aliis Callisthenis genuini scriptis praeter Vossium in *Hist. Gr.* agit *Meursius* in *Biblioth. Graeca et ad Chalcidium* p. 33 sq. [P] conf. *Eliae Rhingerti* velitatio epistol. p. 260.*

Caryssium Pergamenum in *ιστορικῶν ὑπομνήμασι* res Alexandri attigisse, ex *Athenaeo* observat *Freinshemius*.

Cephalion, *Gergethius*, antiquus *Straboni*, *Dionysio Halic.* *Diodoro Sic.* aliisque laudatus scriptor, et a *Suida* [et *Eudocia* p. 268. a quibus *Cephalion* noster cum *Cephalaeone*, qui sub *Adriano* vixit, est confusus,] male ad *Adriani* tempora relatus, in *Erato*, siue libro sexto *Musarum Alexandri* res gestas complexus fuit, teste *Photio* cod. CLXI. pag. 177. Ceterum aduersus *Scaligerum* ad *Graeca Eusebii* pag. 415. *Meursium* in *Biblioth. Graeca Vossiumque* de *Hist. Gr.* II. cap. 12. qui plures *Cephaliones* faciunt, videndus *Allatius* libro de *Patria Homeri* cap. 1. Mentio huius *Cephalionis* apud *Syncellum* quoque in *Chronico* pag. 92. et 167. ubi ei dicitur ἐπισημος εἰς ἕκ τυχῶν, et pag. 192. Κεφαλίων Γεργισαῖος (leg. Γεργήδιος) συγγραφεὺς πάντων παλαιῶν. [vid. *St. Croix Exam.* pag. 21 sq.]

Chares citatur a *Gellio* V. 2. *Plutarcho* in *Alex.* p. 675. 678. 703. ὁ εἰσαγγελεὺς p. 691. *Mytilenaeus* p. 696. ἐν πέμπτῃ τῶν περὶ Ἀλεξάνδρον ἱστορίων. *Athen.* XII. p. 514. ἐν ἐβδόμῃ

μυ XII. p. 409. ἐν τῇ δεκάτῃ XII. p. 538. et XIII. p. 575. Laudat iterum *Plutarchus* in Phocione p. 749. et II. de fortuna Alex. p. 341. At in indice *Plinii* lib. XII. Hist. male Characis nomen pro Charetis irrepsit, notante Harduino. Sed ipse vicissim de Charace adfirmat, quod de Charonte Lampfaceno apud Suidam legitur.

Charon, Lampfacenus, de Persarum quidem et Graccorum rebus commentatus est, sed ante Alexandrum scripsit, ut ex Dionysii Halic. et Tertulliani testimoniis iam notauit praestantissimus Vossius. [conf. *Eudoc.* p. 435.] At *Charon* alter, Carthaginiensis, Alexandrum non praeteriisse videtur in opere, quod memorat *Suidas* [et *Eudocia* p. 436.] de tyrannis, siue regibus Asiae et Europae. Videtur et Alexandri res gestas attigisse *Charon* [Χείρων scribitur ab *Eudocia* pag. 436.] tertius, Naucratis, nisi fallit nos idem *Suidas*, qui ait, eum scripsisse βασιλεὺς τὰς ἐκ παλαιᾶ γεγονότας ἐν ἐκάστῳ ἔθνεσ.

Choerilus, de quo *Aero* ad Horatii artem v. 357. *Choerilus, poeta, fuit, qui, Alexandrum M. sequutus, bella eiusdem descripsit: cui Alexander dixisse fertur, malle se Therfitem Homeri esse, quam huius Achillem. Choerilus, Alexandri poeta, depositus est cum eo, ut, si versum bonum faceret, aureo numismate donaretur: si malum, colaphis feriretur: persaepe male dicendo colaphis uestus est.* Vide, quae *Meursius* ad *Hefychium* illustr. pag. 220 sq. et viri docti ad *Horat.* lib. II. Epist. 1. v. 233 sq. et *Curtium* VIII. 5. 8. [St. Croix Exam. p. 114. et interpr. ad Curtii locum in edit. Snakenb. pag. 593 sq.] De antiquiore *Choerilo*, tragico, consules, ubi lubebit, quos laudauit lib. II. cap. 19. [P]

Christophorus Rossinus, scriptor recens, in senatu Burdegalensi praefes, in commentariis omnium ab orbe condito Historiarum ad Albertum de Gondi, latine editis Lutetiae ann. 1571. tit. *Macedonum origines*, res Alexandri M. accurate, iudice Reinesio, persequitur. Sed longum esset Historiae vniuersalis et Chronologiae scriptores recentes vniuersos recensere, Ios. Scaligerum, Ed. Simfonem, Reinerum Reineccium, Sethum Caluissium, Iac. Vsserium, Augustinum Torniellum, Iac. Salianum, Henr. Spondanum, Dionys. Petauium, Ioh. Cluuerum, Matthaeum Dresserum in millenar. M. Zuer. Boxhornium, Ioh. Micraelium, Christianum Matthiae, Vlr. Huberum etc. qui singuli res ac gesta Alexandri pro instituto suo adtulerunt: nec minus scriptores Lexicorum Historicorum, Lud. Morerium, Ioh. Iacobum Hofmannum, Petrum Baelium etc.

Clearchus, Solensis, discipulus Aristotelis, in libris yitarum etiam de Dario egit per Alexandrum euerso, ut testatur *Athenaeus* XII. pag. 539.

Coruinus Celer Clemens, Apuleii familiaris, eruditissimus, (ut ait idem lib. I. Floridor.) et suauissimus poetarum, omnia Alexandri facinora adgressus est pulcherrimo carmine (latino, ut opinor,) illustrare. [*Ionfus* III. 11. pag. 267. *Heumann.*]

Cleo Siculus, Alexandri adulator, de quo viri docti ad Curt. VIII. 5. 8.

Clitarchus, Dinonis, historici, filius et Alexandri comes, in primo τῶν περὶ Ἀλέξανδρον citatur ab *Athenaeo* IV. pag. 148. in quarto XII. pag. 530. Ingenium eius probari, fidem infamari, tradit *Quintilianus* X. 1. Inst. Or. [adde *Cic.* in Bruto cap. 11. nr. 42. ad Diu. II. 11. de legib. I. 2. *Longin.* de sublim. III. 7. ibique interpr. p. 19. *Tollii.*] Plura de Clitarcho *Vossius* lib. I. cap. 10. de Hist. graecis et *Reinesius* Epist. ad Hofm. pag. 313. Coniecturam vero eorum, qui Curtium Clitarchi historias potissime sequuntur,

ac veluti interpretatum latine suspicantur, destituit ratio: neque dubitat Curtius a Clitarcho nominatim dissentire IX. 5. 21. [De loco quodam *Clitarchi* vid. not. Schneideri ad Demetrium de eloquiis. pag. 249 sq. edit. Fischeri, et p. 187. edit. ipsius Schneideri. De Clitarcho ipso *St. Croix Exam.* pag. 17 sq.]

Cornelius Nepos in opere Chronicorum, quo omne aevum tribus explicaverat libris, Alexandri quoque gesta persequutus fuit. Auctor historiae Miscellae XII. 19. *maximas illas Scythicas gentes, formidatasque cunctis maioribus, Alexandro quoque illi magno fecit* (Trogus) *Pompeius Corneliusque testati sunt.* Dicitur etiam Nepos transtulisse epistolam, quae latine exstat sub Alexandri nomine de Indiae mirabilibus.

Craterus, Macedo, Alexandro carissimus, in epistola ad matrem Aristopatram varia miranda et incredibilia tradidit, quae in expeditione Asiatica observasset. Testis *Strabo* XV. pag. 702. Aiunt etiam, res gestas Alexandri scripsisse, quo auctore antiquo, nescio. Nam quae *Plutarchus* [P] in Aristide p. 355. e Cratero, Macedone, profert, videntur esse petita ex eius opere *περὶ ψηφισμάτων*, de quo *Maussacus* ad Harpocratonem in *Ἀνδρῶν* et *Νυμφαίων*. [vid. *Bayle* Diction. voc. Craterus, not. B. et C. *Heumann.*]

Q. Curtius Rufus, scriptor latinus disertissimus, de quo in Biblioth. latina.

Videntur etiam huic Catalogo inferendi esse *Cyrillus*, siue *Cersylus*, Pharsalius, et *Medius*, Larissaeus, qui *συγραφευκότες Ἀλεξάνδρῳ*, Alexandri castra sequuti, citantur a *Strabone* XI. pag. 530. vbi de Armenia agit.

Demodamantem, Seleuci et Antiochi, regum, ducem in itineribus Alexandri describendis maxime sequi se profitetur *Plinius* IV. Hist. 16. vbi male *Demonactis* nomen pro *Demodamante* habent priores editiones: quod ab *Harduino* recte emendatum ex indice *Plinii* et e *Solini* cap. 49. et pridem monitum *Salmasio* ad *Solin.* p. 985. *Stephanus Byz.* in *Ἀντισσα* notat *Demodamantem*, Milesium, et *Philonem*, (Thebanum, quem inter scriptores de rebus gestis Alexandri laudat *Plutarchus* Alex. p. 691.) meminisse *Antissae Indicae*. *Athenaeo* XV. pag. 682. *Δημοδάμας ὁ Ἀλικαρνασσεύς, ἡ Μιλήσιος ἐν τῷ περὶ Ἀλικαρνασσῆ.*

Daimachi quoque, *Platensis*, Indica huc spectant, de quibus *Vossius*. [Meminit eius *Strabo* lib. I. pag. 121. *Almel.*] At huius *Daimachi* plagiarium fuisse *Ephorum*, historicum, idem vir doctus contra *Porphyrum* apud *Euseb.* X. 3. de *Praeparat.* pag. 464. audacter negat ex temporum, quam repugnare putat, ratione. Neque tamen adeo diverso tempore ambo vixerunt, ut *Ephorus* *Daimachi* scripta legere et expilare non potuerit. Vide *Basili* Lexicon in *Ephoro*, nota C. apud *Laertium* in *Thalete* libro I. sect. 30. pro *Δαίδακος Πλατωνικός* non dubito legendum cum *Is. Casaubono* *Δαίμαχος Πλαταῖνός*, etsi hoc non probatur *Meursio* in *Biblioth. Graeca*.

Dexippus Herennius, Atheniensis, saeculo post Christum natum tertio clarus, non modo in *χρονικῇ ἱστορίᾳ* gesta Macedonum regum a Carano ad mortem vsque Alexandri adigit, ex quibus fragmentum legitur apud *Cedrenum*, atque inde a *Scaligero* descriptum lib. I. Chron. *Eusebii*. Sed et τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον composuit libris IV. teste *Photio* cod. LXXXII. *Fabric.* Idem *Fabric.* infra lib. IV. cap. 26. §. 7. haec, quae huc retraham, adnotavit, de *Dexippo*, *Iamblichi* discipulo, vol. IV. pag. 155. differens: „Constat ex *Simplicio*

Simplicio in Categor. p. 1. Dexippum (philosophum) Iamblichi fuisse discipulum, adeoque iuniorem Dexippo Herennio, Atheniensi, cuius *χρονικὴν ἱστορίαν* continuauit, teste Photio cod. LXXVII. Eunapius, qui eum in Porphyrii vita testatur vixisse temporibus Gallieni, Flauii, Claudii, Taciti, Aureliani et Probi. Idem docet Suidas [et Eudocia pag. 130.] Neque exscribere placet, quae de istoc *Dexippo*, historico, erudite Vossius in hist. graecis et Meursius in biblioth. attica, atque *H. Valesius* ad Euagrii librum V. extremum, et ad excerpta e Dexippo, quae de legationibus inter historiae Byzantinae scriptores exstant. Recte autem *Ionsus* p. 299. reprehendit Vossium, quod, Tzetam sequutus, Dexippum, qui in Categorias scripsit, cum eo, qui Scythica et Chronicorum libros, confundit eundemque putat, a quo certe non minus, quam a *Dexippo*, Coe, medico, discipulo Hippocratis, oportet distinguere. Idem tamen Fabricius lib. IV. cap. 32. vol. III. pag. 482. sui forsitan oblitus, in Elencho rhetor. graecor. scribit: „Dexippus Herennius, Atheniensis, Suid. incertum, idemne sit, de cuius scriptis alterius argumenti dixi supra cap. 25. [26.]“ vide supra ad §. I. notata.

Hic quoque recentior quidam scriptor memorari potest: Précis des Histories d'Alexandre le Grand et de Jules-César, et de leurs faits militaires, soit comparés, soit opposés entre eux, suivis de differens points de comparaison où d'opposition entre ces deux Generaux par Mr. Desclaisons, Brigadier. Paris. 1784. 12. II. voll. Harl.

Dicaearchus de Alexandro egisse videtur in libris de vita Graecorum, de quo opere, ut de aliis eius scriptis infra cap. XI.

Dio, Prusaenus, cognomento *Chrysostomus*, in dissertationibus suis, quae exstant, varia de Alexandro iucunde et eleganter refert, ut in illis de regno Alexandri congressum cum Diogene, tum fabulam Libycam, [P] Alexandro a Diogene narratam: sed et a Suida ei tribuuntur *περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἀρετῶν λόγοι* ἡ.

Diodorus Siculus in Bibliothecae suae, siue historici operis libro integro XVII. res gestas Alexandri est persecutus. [de quo iudicium tulit St. Croix in Examen etc. p. 31 — 33. adde cl. Mannert l. c. pag. 363 sqq. Harl.]

Diodotus Erythraeus scripsit ephemerides Alexandri. Vide infra in Eumene.

Diogenes Babylonius, incertum est, utrum singulare opus de Alexandro scripserit, licet haec ex eo Quinctilianus libro et capite primo Institut. Orator. Siquidem Leonides, Alexandri paedagogus, ut a Babylonio Diogene traditur, quibusdam cum vitis imbut, quae robustum quoque et iam maximum regem ab illa institutione puerili sunt prosecuta. Fabricius vid. infra in catalogo Stoicorum, nec non in catal. Epicureorum h. v. Harl.

Diognetus, itinerum menfor, quo Alexander usus est. Vide supra in Baston. Alius 2) *Diognetus*, Rhodius, architectus, cuius meminit Vitruuius X. 22. 3) *Diognetus*, Erythraeorum dux, de quo Parthenius Erotic. cap. 9. Hyginus pag. 275. Polycaenus VIII. 36. et Plutarchus de virtute mulierum pag. 254. 4) *Diognetus*, Carthaginiensis, Clitomachi pater. Steph. in *Καρχηδών*. 5) *Diognetus*, qui Antoninum imp. pingere docuit, teste Capitolino cap. 4. ad quem conferendae Casauboni et Salmasii notae: [cum Salmasio *Diognetum* pictorem a *Diogneto*, alio Stoico, eiusdem imperatoris magistro, distinguendum censet Reimar. ad Dion. Cassium libr. 71. cap. 1. §. 9. tom. II. pag. 1177.

pag. 1177. vid. infra in Catal. Stoicor. h. v. *Harl.*] 6) *Diognetus*, Megarenfium princeps Polyaen. I. 27.

Dionysus, a Ptolemaeo Philadelpho missus, et Megasthenes cum regibus Indicis morati, vires quoque gentium prodidere, teste *Plinio* VI. 17. Idem, ut videtur, *Dionysius*, in indice *Plinii* lib. IV.

Diotimum Atheniensem quoque de Alexandro scripsisse aliquid et Macedonica tractasse, conii- cit *Freinshemius* e loco *Athenasi* X. pag. 436. vbi cum *Aristo*, *Salaminio*, iungitur, et ex utroque refertur perquam bibacem fuisse *Alcetam*, Macedonem. [vid. infra in Catalog. Stoicorum.]

Dorotheus libro sexto τῶν περὶ Ἀλεξάνδρου ἰστοριῶν. *Athen.* VII. p. 276. incertum, num *Dorotheus*, *Ascalonita*, ut videtur *Freinshemio* et *Vossio*, an *Atheniensis*.

Ives Duchat, recens scriptor Gallus, hymnum graecum in Alexandrum Magnum compo- suit, ediditque cum gallica sua interpretatione. *Parisi.* 1624. 4.

Duris, *Samius*, citatur a *Plutarcho* in *Alex.* p. 672. 691. respiciente, ut videtur, eius *Μακεδο- νικά* quorum quintum citat *Athenaeus* VI. p. 249. septimum IV. p. 167. quintum de- cimum *Schol. Comici* ad *Nubes* v. 397. [P] *Fabric.* *Schol.* ad *Arist.* *Nub.* (vbi vid. quae adnotaui pag. 308.) sumtum est ex *Schol.* ad *Apollon. Rhod.* IV. 263. vbi *Duris* citatur ἐν πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ τῶν Μακεδονικῶν. Plura dabit de *Duride*, eiusque scri- ptis, in primis Macedonicis, *Ionsius* de scriptor. hist. philos. II. 2, 3. pag. 145 sq. edit. *Dornii.* adde supra in *Notitia tragicorum deperditorum* h. v. vol. II. p. 297. citatur quo- que ab *Eustathio* ad *Homerum*, ut ex indice, in vol. I. prolato, cognosci potest. *St. Croix* in *Exam.* p. 22. laudat eius fidem. *Harl.* Cf. *Heynius* in *Commentatt. Soc. Gott.* Vol. VII. pag. 112. class. philol. *Beck.*

Ephemerides Alexandri scripserunt *Aeschrius Mytilenaeus*, ut colligo e *Tzetzæ* *Chiliad.* VIII. hist. 196. is ipse, quem *Alexandri* comitem fuisse *Suidas* adfirmat. Praeterea *Diodotus Erythraeus*, *Eumenes Samius* et *Strattis Olynthius*, de quibus suo loco.

Ephippus Olynthius περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἡφαιστίωνος μεταλλαγῆς καὶ ταφῆς, *Athen.* III. p. 120. IV. p. 146. et X. p. 434. et XII. p. 537. [alius historicus, *Cumanus*, apud *Eudoc.* p. 164. alius, comicus, vid. supra in *Notitia tragicorum et comicorum deper- ditorum* h. v.]

Eratostrhenes Cyrenaeus citatur a *Plutarcho* in *Alex.* p. 665. 683. *Arriano* lib. V. de *Alexan- dro* p. 102. et 103. vbi ab eo dissentit, et p. 104. *Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης δο- κίμω ἄνδρες* *Fabric.* conf. *Eratostrhenis* geographicorum fragm. edita a *Günth. Cat. Fridr. Seidel.* *Gottingae* 1789. 8. p. XVII fqq. prolegom. infra lib. III. cap. 18. sect. 12. *Harl.*

Eumenes, *Cardianus*, e *Cardia*, *Thraciae Chersonesi* oppido, inter duces *Alexandri* celeberrimus, (de quo *Nepos* et *Plutarchus*) scripsit *ephemerides Alexandri*, e quibus nonnulla producit *Aelianus* III. 23. Var. Confer *Paulum Leopardum* lib. II. *Miscell.* cap. 12. *Athenaeus* quoque X. p. 434. *Ephemerides Alexandri* ab *Eumene*, *Cardiano*, et *Diodoto Erythraeo* scriptas esse testatur. Confer quae supra p. 205. *Fabric.* *Eumenes* non est fide dignus scriptor rerum *Alex. M.* iudice *Aeliano* V. H. lib. III. 3. *Heumann.*

Ingeniosissimus et elegantissimus scriptor recens Gallus *Euremonius*, (Charles de Saint Denis, Seigneur de Saint Euremond,) nonaginta annis maior in Anglia denatus IX. Sept. ann. 1703. binas dissertationes, dignas lectu, de Alexandro lingua patria composuit, quarum altera Caesarem cum Alexandro confert, tom. I. Opp. pag. 191. (edit. Amst. 1706. 12.) altera continet censuram tragoediae *Racini*, cuius sui, qua Alexandrum Poro inferiorem fecit et magno illo, quem in historia ubique habet atque imperterritio animo exuit, Porumque velut Gallici ingenii, non Indorum principem introduxit. tom. II. Opp. p. 300.

Christianus Fridericus Franckensteinius, qui Lipsiensem Academiam eruditione sua illustrabat, edidit anno 1674. exercitationem de Alexandro, virtutibus et vitiis magno, qua descriptionem Alexandri apud Q. Curtium X. 5. illustravit.

Paganinus Gaudentius, Rhaetus ^{p)}, Eloquentiae in Academia Pisana professor, ann. 1649. denatus, Hetrusco idiomate Alexandri M. gesta celebrasse dicitur, Pisis 1645. fol. quod opus haud vidi. [P]

Philippi Gualteri, de *Guastellione*, Insulensis, episcopi circa A. C. 1174. Magalonensis, *Alexandreis*, siue de rebus gestis Alexandri carmen heroicum latinum, libris decem constans, et inscriptum R. D. Guiliermo, antea Senonensi episc. tum archiepisc. Rhemensis, prodiit Argentinae ann. 1513. atque inde alibi, ut dixi in Bibliotheca latina. Hunc Gualterum, Virgilio et Lucano exulare iussis, sua aetate per scholas receptum conquestus est Henricus Gandauensis: Alanus vero in Anticlaudianis perstrinxit his verbis:

*Maenius in caelis audens os ponere mutum,
Gesta ducis Macetum tenebroso carminis umbra
Pingere dum tentat — — — —*

Non contemnendus tamen pro illa aetate poeta videri potest, qui in plerisque Q. Curtii historiam expressit: nam Curtium a Gualtere hausisse sua absurdum est, et, ne aliam adferam, a Joh. Sarisberiensis, qui ante Gualterum scripsit, Curtius nominatenus citatur. vid. *Ehinger*. l. c. pag. 266.

Harpocration a Raderio inter scriptores de Alexandro relatus est propter pauca illa, quae de variis huius nominis in Lexico suo habet V. *Ἀλέξανδρος*.

Joh. Hartlieb Moser, Monacensis Roius, medicinae Doctor, iussu ducis Bauariae Alberti, historiam Iulii Valerii de Alexandro M. e latina lingua in germanicam conuertit, Augustae Vindel. ann. 1478. fol. Vide Lambecium lib. II. de Biblioth. Vindobonensi pag. 949. [supra ad Callisthenem.]

Hecataeus, Abderita, Alexandri comes et *συγγραφεύς*, historias scripsit, *Flauius Iosephus* [libr. I. contra Apion. §. 22.] laudatas, in quibus Alexandri res quoque videtur adtigisse. Aliusne ab

p) Ipse hoc in se fecerat Epigramma:

*Rhaetia me genuit, docuitque Italia, Roma
Detinuit, nunc audit Hetruria cuncta docentem.*

Sed heredes vocabulum nimis ambitiosum cuncta mutarunt in *culta*.

ab hoc *Hecataeus*, quem *Eretriensem* vocat *Plutarchus* laudatque in Alexandro p. 691? [conf. *Zorn.* prolegom. ad Hecataei eclogas et in notis ad illa fragm. Altonae 1730. 8.]

Hegesander, Delphus, in libris ὑπομνημάτων multa, ad Alexandrum pertinentia, tradidisse a *Freinshemio* observatur ex iis, quae ex hoc scriptore profert *Athenaeus*.

Hegesias, Magnus, de rebus Alexandri scripsisse colligitur ex eius fragmentis apud *Dionysium* Halic. de nominum composit. p. 18. et *Agatharchidem* lib. V. de mari rubro. apud *Photium* cod. CCL, ubi inepta eius dictio reprehenditur. Eundem ridet *Plutarchus* in Alex. p. 665. quia scripserat, Dianam templo suo, Ephesi conflagranti, opem ferre non potuisse, quoniam adfuisset Olympiadi, eodem [P] tempore parienti Alexandrum? Hoc usque adeo frigidum esse adfirmat *Plutarchus*, ut incendium illud potuisset extinguere.

Helymon, poeta ineptus, quem, interpret *Ovidii* in *Ibin* et ex eo *Gyraldus* dial. 3. de Poetis, ait, ab Alexandro in cauea mori coactum, quod minus luculenter res ipsius gestas scriptis prodidisset. Sed ignotus antiquis ille *Helymon*. Itaque alii ad *Callisthenem* rectius haec *Ovidii* referunt v. 521. [ubi vid. *Salvagni*, et reliquos interpr. in ex. *Burmanni*, tom. IV. p. 130 sqq. ubi vero interpret, a *Fabricio* notatus, *Callisthenem* intellexit; *Domitius* autem de *Choerilo* narratam rem esse opinatus dicitur; de *Helymone* nullus interpret *Ovidii* l. c. cepit. *Harl.*]

Inclususque necem cauea patiaris, ut ille
Non profecturae conditor historiae.

Heraclides memoratur a *Plutarcho* in Alex. p. 669. incertum, an *Cumanus*, qui *Persica* scripsit, an *Ponticus*, ut *Reinesio* visum, an alius. Nam *Freinshemio* quidem caue adfentiaris, qui *Heraclidem* a *Laertio* citatum putat scripsisse de successione regum, cum *Sotionem* de successione philosophorum in compendium miserit.

Hermippus citatur a *Plutarcho* in Alex. pag. 695.

Hieronimus, Cardianus, τὰ ὑπ' Ἀλεξάνδρου πράγματα scripsit. Ita enim apud *Suidam* legendum. Scripsit et de rebus gestis ἐπιγόνων et διαδόχων Alexandri.

F 2

Wolfgangus

q) *Timaeo* hanc sententiam frigidam tribuit, eamque concinne dictam iudicavit *Cicero* de N. D. lib. II. cap. 27. ubi vid. *Dauisii*, qui *Turnebum* *Aduers.* lib. XXVII. cap. 4. iam laudauit, notam. *Ciceronis* tamen iudicium probat *Rutinken.* ad *Rutilium* Lupum de figuris p. 25 sqq. ubi multus est de hoc *Hegesias*, (de quo iam vid. ad vol. II. pag. 375.) multaque veterum memorat loca atque iudicia, denique notat, *Hegesiam*, *Magaetem*, cum *Hegesias*, philosopho Cyrenaico, temere confusum esse a *P. Burmanno* ad *Quintilian.* XII. 10. pag. 1085. et *Io. Boherio* ad *Cicer.* *Tuscul.* disput. I. 34. a *Vossio* tamen de historicis gr. I. 12. iam discretum. add. de *Hegesias*, *Maga.* *St. Croix* in *Examen* etc. pag. 15 sq. *Harl.*

r) In historia διαδόχων nimis sauebat partibus *Antigoni* contra *Lyfimachum* aliosque, iudice *Pausan.* *Attic.* cap. IX. p. 23. 24. XIV. p. 33 sq. Mortuus est ann. 104. natus, teste *Luciano* de longaeuis cap. 22. *Plutarchus* in vitis *Eumenis*, *Demetrii*, *Pyrri* etc. et *Diodorus Sicul.* in tribus vltimis, quos habemus, libris, eum, *Eumenis* familiarissimum, valde laudarunt, et praecipue sequuti sunt. *Vossius* de histor. graecis lib. I. cap. 17. pauca de illo dat, idemque illum confundit cum *Hieronimo*, *Phoenic.* s. *Aegyptio*. Meliora pluraque de illo collegerunt *F. Sevin* in *Mem. de l'acad. des Inscrip.* tom. XIX. p. 30 — 53. et *cl. Conr. Manwrt* in *Geschichte der unmittelbaren Nachfolger Alexanders*, pag. 352 — 357. *Harl.*

Wolfgangus Hildebrand, Germanus, patria lingua collectam a se ex variis monumentis Alexandri historiam edidit Erfurti ann. 1618. 4.

Historia Miscella de Alexandro M. agit lib. XII. cap. 19.

Iohannes Antiochenus in Chronico, e quo fragmentum de Alexandro legitur in excerptis Peirescianis, ab *H. Valesio* editis atque illustratis p. 786. Diuersus hic Iohannes Antiochenus a *Io. Malela*, in cuius Chronographiae libro octauo agitur de Alexandro.

Ioannes Monachus, cuius narrationi de Alexandro M. multum tribuit *Coelius Rhodiginus*, eamque per saepe laudat, III. 5. XVIII. 18. XXII. 20. XXIII. 4. Latine e *Ioh. Zonaras* Chronico excerpta subiungitur editioni *Diodori Siculi Basileensi*, quae prodit anno 1545. interprete *Angelo Cospo*, Bononienfi. [vid. paullo ante, de Angelo Cospo.]

Iosephus Gorienides. Vide supra in Callisthene. *Flavius* quoque *Iosephus* huc spectat propter ea, quae de Alexandro M. scribit XI. 2. Antiq. et II. 21. de Bello Iud.

Ister (*Callimachus*, ut existimo, patria *Paphius*.) laudatur a *Plutarcho* in Alexandro p. 691. inter eos, qui res gestas huius regis tradiderunt. [P] *Fabric.* conf. de eo *Suidam* h. v. et *Endociam* in *Ἰωνία* p. 246. infra lib. III. cap. 19. de Callimacho §. 1. Ex libro *Plutarchi* de Musica vol. X. pag. 665. patet, *Istrum* et *Anticlem* iam scripsisse ἐπιφανείας. vid. *Burette* in Mem. de l'Acad. des Inscript. tom. XIII. p. 216 sq. *Vossium* de histor. gr. IV. cap. 12. *Toup.* in Epist. critica, Opusc. edit. Lips. pag. 141 sq. siue vol. II. pag. 613 sqq. edit. Oxonii 1790. *Harl.*

Isidorus ὁ παραβάτης in hoc Catalogo a viris doctis ponitur propter pauca illa, quae de Alexandro tangit in Caesaribus.

Iulius Valerius quibusdam vocatur latinus interpres fabulosae de Alexandro historiae, quem alii *Aesopum* vocant. Vide supra in Callisthene, *Barthium* II. 10. et V. 14. *Aduersar.*

Isidorus, *Trogi Pompeii* Epitomator notissimus, res *Philippi* et *Alexandri*, successorumque eius non indiligenter, etsi strictim, aliquot libris persequitur. *Philippum* patrem cum Alexandro confert libro IX. cap. 8.

Wolfgangus Lazius, *Ferdinandi I.* imp. Historiographus ann. 1565. die 19. Iunii denatus, in commentariis rerum graecarum libro I. p. 22 sq. aliquot numos, Alexandri imagine insignes, exhibet et illustrat.

Leo Byzantius, Alexandri temporibus clarus, scripsit inter alia, *Suida* teste, τὰ κατὰ Φίλιππον καὶ τὸ Βυζάντιον, βιβλίους ζ'. et τὰ κατ' Ἀλέξανδρον.

In *T. Liuii*, romanae historiae principis, *Decad. I.* libro IX. cap. 17. elegans disquisitio occurrit de Alexandro M. vtrum ille, si Romanos aggressus fuisset, aequae ut a tot aliis gentibus victor fuisset rediturus. Neque absurde hoc videtur negare, quamquam non dubito, Alexandrum, si, ita ut *Hannibal*, ante Romae portas terrorem armorum suorum proferre potuisset, victoria rectius utique vsurum fuisse. In transcurso autem absolvens *Liuius* ab impacta ipsi ab ingeniosissimo viro nota est, quasi sibi manifesto contraxerit,

s) *P. Baclius* Lexico voc. *Macedoine* nota O. son peu d'attention, sa contradiction en un mot, on ne peut disculper *Tite Live*; sa distraction, sautant aux yeux.

tradiderit, iam negans, vel fama notum Romanis Alexandrum fuisse, iam iterum adfirmans, parem animis magno Alexandro ducem a populo romano destinatum Papi-rium Cursorem. Miror enim, viro erudito non fuisse observatum, quod verbuni *desinarat* hoc loco apud Liuium idem est ac *destinaturus fuerat*, si nempe Alexandrum Romanis bellum inferre contigisset. *Fabric.* conf. *M. Io. Frid. Eckhardt*, Directoris Gymnasii Isenacensis, progr. de comparatione Alexandri M. cum imperatoribus rom. a Liuiio IX. 17. facta. Isenaci, 1760. 4. *Harl.*

M. Annaeus Lucanus libro X. Pharsal. Alexandri sepulcrum Alexandriae a Caesare visum referens, in immensam felicitis illius, ut vocat, praedonis ambitionem prolixè inuehitur. Conditorium et corpus Alexandri ab Augusto quoque subiectum oculis narrat *Sustomius* in Augusto cap. 18. [P]

Lyneus Samius in suis *ἀπομνημονεύμασι* de Alexandri dictis et factis scripsisse colligitur ex *Athenaei* X. p. 434.

Manechmus siue *Menaechmus Sicyonius*, sub Alexandri successoribus clarus historicus, scripsit, *Suida* [atque *Eudocia* p. 299.] testibus, historiam Alexandri, Macedonis.

Marsyas Pellaes, Alexandri *σύντροφος* et Antigoni, regis, qui post Alexandrum regnavit, frater, scripsit *μακεδονικῶν* siue rerum Macedonicarum libros X. a Carano vsque ad Alexandri in Syriam ingressum: et librum de educatione Alexandri, *Ἀλεξάνδρου ἀγωγὴν*. Vide *Suidam*, [*Eudoc.* p. 298.] et *Vossium* lib. I. de Hist. graecis cap. 10.

Megasthenis libri Indicorum huc quoque pertinent, quorum *tertium* Clemens I. Strom. p. 305. *quartum* Iosephus laudat X. Antiq. 11. pag. 350. et I. contra Apion. p. 1045. Inter alia ostendere voluit eo loco Megasthenes, maiora fuisse Alexandri quam Herculis gesta. Multa fabulatum esse adfirmat *Strabo* lib. II. pag. 70. [p. 119. 120. B.] Laudat praeter Plinium aliosque, *Vossio* iam notatos, *Asianus* de Animal. VIII. 7. XVI. 41. et XVII. 39. [*Antigon. Caryst.* cap. 147. Mirabil. vbi vid. Beckmann.] *Phlegon* in extremo libr. de mirabilibus. [conf. *Meimf.* hist. doctrinarum etc. tom. I. pag. 383 sq. qui valde vituperat Megasthenem. *Robertson* tamen in historical disquisit. paullo post memoranda, laudat eius narrationes de India geographicas et inter absurdas fabulas multa vtilia reperit. *Harl.*] Sed inter fragmenta, a Scaligero ad calcem operis de emendatione temporum illustrata, nullum est Megasthenis, vti idem vir doctus memoria lapsus adfirmat. De Megasthene Annii conuenit inter eruditos, omnia eius, etiam ad nomen ipsum vsque, esse commentitia.

Μονόβιβλον, ὃ εἰς τὸν Ἀλεξάνδρου βίον ἐπὶ γράψαν οἱ Ἀλεξανδρεῖς. *Niceph.* X. 36. Hist. Eccles. vbi et oraculum Pythium, quo Diis Alexander adscribitur. Haussit haec *Nicephorus* e *Socrate*, apud quem III. 23. legitur τὸ μονόβιβλον ὃ Ἀδείας εἰς τὸν Ἀλεξάνδρου βίον ἐπὶ γράψεν. *Valesius* in versione pro *Αδείας* habet *Arrianus*; verum is non scripsit *μονόβιβλον*, sed libros septem de Alexandro, neque Alexandrum retulit inter Deos, quod libro illo factum esse tota Socratis oratio innuit. *Ioh. Langus*, ad *Niceph.* legit *Αδριανός*. *H. Valesius*, vir eruditissimus, ad Socratem putat respici *ψευδόμαν.* τῶν *Luciani*, qui *Ἀλέξανδρος* inscribitur. Verum et alius est iste Alexander, et tantum abest, ut hunc inter Deos referat *Lucianus*, ut pro impostore aperte traducat. Praeterea

nimis longe abit a Luciani nomine illud ὁ Ἀδρίας, pro quo Florentinus codex, Valefio teste, habet Ἀνδρίας. Forte per compendium scriptum erat Ἀλνδρεῖς pro Ἀλεξανδρεῖς, unde factum illud Ἀνδρίας ac demum Ἀδρίας. In Hist. tripartita VII. 2. hic locus plane omittitur. [P]

Nearchus aurea corona ab Alexandro donatus ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν, teste *Arriano* VII. pag. 149. ἡγεμὼν vocatur a *Plutarcho* in *Alex.* p. 702. 706. Nauarchus τῶ Ἀλεξάνδρῳ ναυτικῷ, ἐκ ἀγύμναστος τῆς θαλαττίης σάξεως in oppido Patala prope Indum fluvium sepultus: *Philostr.* III. 15. [cap. 53. pag. 137. edit. Olcarii, cuius notam consules. *Harl.*] de vita Apollonii. Periplum eius siue descriptionem navigationis, qua *Plinius* etiam usus est et *Strabo*, *Arrianus* magnam partem in *Indica* sua transcripsit, ex quibus excerptam separatim graece et latine cum variis lectt. codicis Bodleiani edidit praestantissimus vir *Ioh. Hudsonus* tom. I. *Geographorum minorum*, Oxon. 1698. 8. Incertum est, num peculiari opere et a periplo illo diuerso res Alexandri tradiderit, etsi *Suidas* ei tribuit συγγραφὴν ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου. [conf. *Fabric.* infra lib. IV. cap. 8. sect. 8. vol. III. pag. 275. edit. superioris.] Plurima mentitos, qui de India scripserunt, *Strabo* notat lib. II. p. 70. in quibus primas malae fidei partes tribuit *Daimacho* et *Megastheni*, secundas *Onesicrato* ac *Nearcho*. *Fabric.* conf. *Seidel.* proleg. ad *Eratosthenis* geographicorum fragmenta pag. XVIII. *Harl.*

Nestor Larandensis, e Lycia, sub imp. Seuero clarus *Suidae*que laudatus, scripsit Ἀλεξανδρεϊάδα, siue poema heroicum de Alexandro, cuius librum I. citat *Stephanus Byz.* in Ἑξάσπῳ.

Nicanor, qui res gestas Alexandri, Macedonis, scripsisse traditur a *Varrone* apud *Laetantium* lib. I. cap. 6. et inde apud *Sabellicum* *Enneadis* secundae libro tertio, aliosque: *Reinesio* videtur idem cum *Seleuco Nicator*, siue, Macedonum dialecto, *Nicanore*, nominatissimo inter duces Alexandri, cui *Spitamenis* filiam, teste *Arriano*, rex iunxit. Sed hic si res Alexandri scripsisset, non omissuri eum fuerant nominare *Arrianus*, *Plutarchus* et alii. Fuit et *Saenius Nicanor*, cuius commentarios suo iam tempore deperditos testatus est *Sustonius* cap. 5. de *Grammaticis*. Mentio quoque *Nicanoris* cuiusdam (*Stagiritae*, *Diodor. Sic.* XVIII. p. 592. ubi epistola Alexandri per hunc *Nicanorem* ad graecos exsules missa: et *Harpocrat.* in Νικάνωρ,) in testamento *Aristotelis* apud *Laetantium* V. 15. Idem forte de quo *Rhetor.* ad *Alex.* cap. 1. Alius, cuius caedem memorat *II. Rhetor.* cap. 23. *Nicanor*, *Parmenionis* F. praefectus scutorum, cuius subitae mortis mentio apud *Curtium* VI. 6. qui alium *Nicanorem*, Indorum telis obrutum, memorat VIII. 13. *Nicanor*, *Cassandri* frater, iussu *Olympiadis* interfectus. *Diodor. Sic.* XVIII. p. 660. *Nicanor*, *Balacri* filius. *Harpocrat.* in Νικάν. *Nicanor*, *Balacri* pater. *Arrian.* lib. II. *Nicanor*, nauarchus *Antigoni*, illaudatus *Polyaenus*, [P] et *Cassandri* dolo interemptus, *Diodor. Sic.* XVIII. p. 647. *Nicanor*, dux *Demetrii Soteris*, victus a *Iuda Maccabaeo*, 1 *Maccab.* VII. et lib. 2. cap. VIII. etc. *Nicanor*, Cypriarches. 2 *Maccab.* XII. 2. Etiam *Nicanorem* quemdam Cyprium, qui de diis scripsit, citat praeter *Arnobium* *Clemens* in *protreptico*. Sed et *Nicanor Samius* secundo de *Fluminibus* citatur a *Plutarcho* in lib. eiusdem argumenti. Praetereo grammaticum *Nicanorem*, *Varrone* iuniorem, siue *Alexandrinum*, siue *Hierapolitem*, *Phrygem*, de quo dixi lib. II.

lib. II. cap. 5. [adde *Eudocium* p. 311.] — Tum *Leandrum Nicanorem*, Cyrenaeum, cuius *μετονομασία* Harpocrati laudatae in *Ἀπλ* et Stephano Byz. in *Υδρ* et *Πάρος*, Athenaeo VII. p. 297. et Schol. Apollonii IV. 21. Pro *Nicanore*, medico, apud Hofmannum in Lexico, vel apud scriptorem, ex quo hoc hausit, Nicandri nomen reponendum existimo. Fuit et *Nicanor* quidam ex primis septem ecclesiae diaconis, teste Luca Act. VI. 5. de hoc martyrologia ad 10. Ianuar. et menologia 5. Cal. Aug. Celebratur et alius martyr *Nicanor*, in Aegypto passus sub Maximino. Sed institutum nostrum persequamur.

Nicobules nomine olim scripta ferebantur de Alexandro, de quibus dubitatum docet *Athenaeus* X. p. 434. *Νικοβέλλη δὲ ἡ ὁ ἀναθεὶς ταύτη τὰ συγγράμματα*. In Plinii codicibus adpellatur *Nicobulus*, et Harduino videtur Alexandri expeditionum comes fuisse cum Onesicrito et Nearcho, vel cum Diogneto ac Baetone iterum dimensor.

Nymphis Heracleotes libros XXIV. scripsit, teste Suida [et *Eudocia* pag. 309.] de Alexandro eiusque regni partiaris et successoribus vsque ad tertium Ptolemaeum.

Olympiadum descriptio, a Ios. Scaligero graece cum Eusebio edita, et ab ipso, ut videtur, e graecis scriptoribus collecta, Alexandri etiam res suo loco non negligit.

Olympiodorus, quo Plinius Hist. naturali usus est, videtur Harduino Alexandri M. res gestas scripsisse, et cum Nearcho et Onesicrito expeditionum eius comes fuisse.

Onesicritus, (apud *Lucianum* 2 de scribenda hist. tom. I. p. 630. *Plutarchum* Alex. p. 668. et *Palladium* de Bragmanibus p. 21 et sq. *Ὀνησικράτης*) Astypalaeensis, (*Arrian.* XVI. 39. de Animal.) [vid. *Diogen. Laert.* VI. 84. ibique Menag. p. 259 sq. edit. Meibom.] siue Aegineta, (*Laert.* VI. 75.) Diogenis Cynici discipulus, (*Plutarch.* Alex. p. 701.) Alexandri nauarchus (id. p. 702. praefectus classis Macedonicae, Solim. cap. 53. imo nauarchum siue praefectum classis, quod muneris [P] Nearchus gessit, se mentitus, cum tantum vnius navis regiae gubernator fuerit: *Arrian.* VI. p. 124. κυβερνήτης τῆς νεὸς τῆς βασιλικῆς *Arrian.* VII. p. 149.) [vid. *Ios. Gronov.* ad *Arrian.* VI. 2. pag. 237.] Calanum, Indorum philosophum, ad Alexandrum adduxit, quem sese comburentem videns in ignem ipse quoque insiliit, (si vera tradit *Lucianus* de morte Peregrini tom. II. p. 576. *) Strabo enim, *Plutarchus* et *Arrianus*, mortem Calani narrantes, de Onesicriti morte voluntaria tacent.) Scripsit, Xenophontem imitatus, *Ἀλεξάνδρου ἐγκώμιον* et *πᾶς Ἀλεξάνδρου ἡγεμονίας*. *Laert.* VI. 85. *τὰ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου*, *Lucian.* Macrobiis tom. II. p. 470. *ἐν τῇ συγγράμῳ ἥντινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἐντέγραφε*, *Arrian.* VI. p. 124. Laudat *Plutarchus*

*) Apud *Lucian.* Macrobi. cap. 14. tom. III. Reitz. p. 218. scribitur *Ὀνησικράτης*, ὁ τὰ περὶ Ἀλεξάνδρου συγγράμματα, ubi Benner incertus est, num Onesicritus Astypalaeensis cum Aeginetae idem sit, nec ne, et locum *Luciani* in morte Peregrini male interpretatur Onesicritus semet ipsum coniecisse in ignem ac periisse. Heumann. in nota mss. laudas *Popmann* ad *Curt.* X. 1. 10. *Hark*

*) Tom. III. pag. 348. edit. Reitz. ubi vide in-

terpr. Ibi dicitur ὁ Ἀλεξάνδρου κυβερνήτης. Quomodo *Lucianus* sit interpretandus, bene viderunt M. du Soul et Oporopoeus, nam in gr. textu verbis ὁ Ὀνησικράτης etc. vel addendum est *ἐν τῇ*, vel subintelligendum; quare Gesner. bene vertit, ut *Onesicritus narrat*; hic igitur ipse non insiliit, sed male narrasse arguitur, Brachmanes insilire in ignem. *Hark*

chus in Alexandro p. 668. 672. 698. 699. et 691. vbi quartum librum Lysimacho, iam regi, praelegisse traditur: quod si verum est, fabulis illud de communi cum Calano morte fuerit haud dubie adscribendum. Multas historiis suis immiscuisse fabulas constat ex his Strabonis XV. p. 698. Ὀνησίκριτος ὃς ἐκ Ἀλεξάνδρου μᾶλλον ἢ τῶν παραδόξων ἀρχικυβερνήτην προσείποι τις ἄν. Πάντες μὲν γὰρ οἱ περὶ Ἀλέξανδρον τὸ θαυμαστὸν ἀντὶ ταύτης ἀποδέχονται μᾶλλον, ὑπερβάλλεσθαι δὲ δοκεῖ τῆς ἐκείνου τῆς τερατολογίας. [adde Strabon. II. p. 121. B. edit. Almel.] Vtitur Onesicrito etiam Plinius libro II. IV. VII. etc. *Fabrit.* conf. *St. Croix* l. c. pag. 14 sq. et *Seidel.* l. c. pag. XVIII. *Harl.*

Orthogoras cum Onesicrito de rebus Indicis citatur ab *Aeliano* XVII. 6. de Animal. qui Orthogoram iterum laudat XVI. 35. ἐν τοῖς Ἰνδοῖς λόγοις. Hinc cum Onesicrito eum nauigasse, atque adeo expeditionem Alexandri auspiciis susceptam descripsisse colligit *Freinsheimius*. Confirmat eius coniecturam *Photius* cod. CXL. pag. 534. e *Philostrati* III. 53. vitae Apollon. [p. 137. edit. Olearii, cuius notam consules.] Orthogorae narrationes de mari rubro, statim post *Nearchum* commemorans. Alius *Orthogoras*, Sicyoniorum tyrannus. *Aristot.* V. 12. Politic. Alius item *Orthogoras*, Thebanus, musicus, cuius meminit *Plato* in *Protagora*. Alius denique *Orthogoras*, vates *Corinthius*, de quo *Plutarchus* in *Timoleonte* pag. 237.

Parmenionis epistola ad Alexandrum Athen. XIII. p. 607. Epigramma in Alex. sub *Parmenionis* nomine legitur in *Anthologia* lib. III. p. 347. Praetereo alias, ad Alexandrum aliorum epistolas, memoratas supra lib. II. cap. 10.

Patroclum, qui de rebus Indicis scripsit, et propter dignitatem, (nam sub Seleuco Nicatoris Indicum mare classe lustravit ac praefectus illarum regionum fuit,) et quod geographiae fuerit peritus, fide cum [P] primis dignum ait *Strabo* II. p. 68. et p. 69. ex eo refert comites expeditionis Alexandri obiter tantum singula cognouisse, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἀκριβοῦσαι ἀναγκαζάντων τὴν ὅλην χώραν τῶν ἐμπεριστατῶν αὐτῶ, τὴν δὲ ἀναγκαζομένην αὐτῶ δοθῆναι φησὶν ὕστερον ὑπὸ Ξενοκλέους τῷ γαζοφύλακός. *Alexandrum* vero ipsum accurate omnia rimatum, cum ei regionum descriptiones a peritissimis traderentur, atque hanc descriptionem sibi postea temporis exhibitam a *Xenocle*, gazae regiae praefecto. Laudat hunc *Patroclum* etiam *Plinius* Hist. Alexandrum vero etiam *Athenagoras*, vel quisquis est auctor amoenissimae fabulae, gallice editae, de vero et perfecto amore lib. V. pag. 161. refert in templo Iouis *Hammonis* dedicasse tabulam auream longam octo pedes, largam quatuor, in qua esset descripta magnitudo et situs regionum orbis terrarum. [adde *St. Croix* l. m. pag. 21.]

Phanias Eresius, *Aristotelis* discipulus, scripsit praeter alia, *Vossio* memorata, etiam nonnihil de Alexandro, quoniam *Clemens* I. Strom. pag. 337. refert *Phaniae*, *Ephori*, *Timaei*, *Clitarchi*, *Eratostrhenis*, et *Duridis* sententias de tempore, quo Alexander in Asiam traiecit.

Philippus Chalcidensis, itemque alter *Philippus Isangelus* laudantur a *Plutarcho* in Alex. pag. 691. [alius *Philippi* *Amphipolit.* historici, opera memorat *Eudocia* pag. 442.]

Philonem,

Philonem quoque, *Thibantum*, citat idem Plutarchus dicto loco; respicit forte Stephanus Byz. in *Antioch.*, ubi Philonem cum Demodainante coniungit, de quo supra.

Phylarchum his scriptoribus sine magna causa accensuit Raderus, quum suos ille XXVIII. historiarum libros orsus sit ab expeditione Pyrrhi in Peloponnesum, et Philippi atque Alexandri obiter forte aliquando meminerit^{v)}. At nulla plane ratione huc spectat *Pindarus*, qui diu obiit, antequam Alexander noster nasceretur. Et pauci eius versus, qui apud Dionysium Halic. leguntur lib. de vi dicendi in Demosthene pag. 179. ad seniores Alexandrum, Maedonem, spectant cognomento Philellenem, ut e *Dionis Chrysostomi* Diss. II. de Regno pag. 25. iam observauit Freinshemius.

Plinius vero latinorum doctissimus scriptorum non praetereundus, qui in Historia Nat. passim non modo Alexandri res tangit; sed etiam multa excerpfit, libro praesertim XII. et XIII. e scriptoribus, qui Alexandrum in Asiam et Indias sunt sequuti, et admiranda illarum regionum stilo signarunt, Callisthene, Isigono, Clitarcho, Anaximene, [P] Duride, Nearchus, Onesicrito, Polycrito, Olympiodoro, Diogneto, Nicobulo, Anticlido, Charete Mitylenaeo, Menaechmo, Dorotheo Atheniensi, Lyco, Antaeo, Ehippo, Chaerea, Democle, Ptolemaeo Lago, Marfya Macedone etc.

Plutarchus praeter vitam Alexandri, quem cum Iulio Caesare confert, scripsit libros duos de Alexandri fortuna et virtute, cui posteriori primas partes assignare non veretur. Eiusdem Plutarchi altera dissertatio, una vel plures, quibus fortunam Alexandri praetulit, aetatem non tulerunt. Sane non dubito subscribere Curtii iudicio X. 5. 35. *Alexandrum cum plurimum virtuti debuerit, plus debuisse fortunas.* [conf. cl. *Mannert.* l. c. pag. 367 sqq.]

Polyaenus, Philippi et Alexandri M. strategemata bene multa adnotauit libro quarto. Idem sparsim fecit e latinis Iulius Frontinus. [conf. *Mannert.* l. c. pag. 377.]

Polycletus Larissaeus, quem Reinesius Alexandro in expeditione Indica comitem fuisse conicit, in libris historiarum res Alexandri persequutus videtur, quoniam ex octauo eius operis libro *Athenaeus* XII. p. 539. refert, Alexandrum in aureo cubili dormiuisset, tibicinasque et tibicines eum sequutos in exercitu, et ad auroram vsque illum potasse. Citat et *Strabo* XI. p. 509. et XVI. p. 728. *Adrianus* XVI. Animal. cap. 41. et *Plinius* XXXI. 2. 14. nisi ibi *Polycritus*^{w)} legendum. Potuit tamen Polycletus etiam idem tradere, quod e *Polycrito* adfert *Antigonus Carystius* cap. 150. Mirabil. Alius antiquior fuit *Polycletus*, Sicularum rerum scriptor, qui circa Olymp. XCII. militauit, ut e *Diodori Siculi* lib. XIII. Reinesio obseruatum.

Polycritus

v) *Phylarchi* narrationem de Baccho, ex India primum adducente duo boues, de nomine Sarpidos etc. absurdam esse, pronuntiat *Plutarchus* de Iside et Osiride, vol. VII. edit. Reiskii p. 429 sq. Idem in *Symphos.* lib. V. quaest. 7. vol. VIII. p. 708. aliam refert ex *Phylarcho* narrationem. Opera eius enumerat *Eudocia* p. 422. et memorat, eius historiam pertinere vsque ad mortem *Ptolemaci* Vol. III.

Euergetae et *Berenices* atque *Cleonymi*, *Lacedaemonii*. adde *Vossius* de histor. gr. libr. I. cap. 17. pag. 111 sq. et de eius vita atque operibus *Sevin* in *Mem. de l'Acad. des Inscr.* vol. VIII. pag. 118 sqq. *Harl.*

w) Atque *Harduin.* edidit *Polycritus* et sic quoque apud *Plinium* corrigere iubet *Modestus* ad *Antig. Caryst.* cap. 150. *Harl.*

Polycritus (Mendaeus Siculus) citatur a *Plutarcho* in *Alex.* p. 691. Eodem vsus *Plinius* lib. XII. et XIII. Confer *Vossium* de *Hist. Graecis. Fabric.* Plura de hoc historico atque poeta apud *Mongitor.* in *Biblioth. Sicula*, II. p. 189 sq. qui tamen suspicatur, *Polycritum*, poetam, diuersum esse ab eo, quem *Plutarchus* et *Plinius* citant, nec non ab eo, quem *Plinius* XXXI. 2. et *Antig. Carystius* cap. 150. mirab. memorant. *Harl.*

Trogus Pompeius in libris XLIV. *Historiarum Philippicarum*, quos contraxit *Iustinus*, latino stilo condidit res omnis aevi, et totius orbis historias, praecipue vero *Philippi*, *Alexandri*, et successorum gesta. Hic est *Pompeius* qui de *Alexandro* citatur in *Historia Miscella* XII. 19.

Potaemon Mitylenaeus, *Lesbonactis*, rhetoris, *F. rhetor* et ipse, scripsit praeter alia, *Suidae* laudata, de *Alexandro*, *Macedone*.

Ptolemaeus Lagus, *Aegypti* rex, qui promptissimus licet bellator esset, pacis tamen artibus, quam militiae maior fuit et clarior, ut ait *Curtius* IX. 8. *Historiam* rerum gestarum *Alexandri*, quibus ipse interfuerat, scripsit, quam respicit praeter *Plinium* lib. XII. XIII. *Plutarchus* *Alex.* [P] p. 691. *Curtius* IX. 5. *Arrianus* ut prae ceteris fide dignum est secutus. Ceterum his, quae de eo apud *Vossium* in *Hist. Gr.* et *Humfredum Hody* de textibus *Biblior. Originalibus* p. 44. bene notata sunt, in praesenti tantummodo addam, quod hebraice adhuc opus istud superesse traditur, edendique eius spem fecit *Seb. Godfridus Starchius*, *Orientalium linguarum* in academia regia *Gryphis-Waldensi* Professor dignissimus. Modo ne, ut in *Callisthene* vidimus, thesaurus, quod aiunt, carbonēs. [Atque ipse *Fabricius* in calce fere codicis pseudepigraphi deceptus erat. vid. *Wolf. epist.* in thesauro epistolico *La Croziano*, tom. II. p. 58. atque *Heumann.* in nota msta citat *Fabricium* in cod. pseudepigr. V. T. p. 1164. et *Wolffii* bibliothec. hebr. nr. 1821. *Harl.*] — *Geographia Ptolemaei*, quae a *Marciano Heracleota* p. 2. 6. et 35. citatur, non est *Ptolemaei Lagi*, ut *Harduino* visum: sed alterius, *Eratosthene iunioris*, ut idem *Marcianus* pag. 6. diserte testatur. [conf. *St. Croix* l. m. pag. 19.]

Magistri Qualichini, (*Aretini*), *historia Alexandri* multis millibus versuum latino elegiaco carminis genere circa A. C. 1236. scripta memoratur *Labbeo* *Biblioth. nou. MSS.* pag. 68. Incipit: *Stellarum curie Aegyptus dedita quondam* etc.

Desinit in hoc tetralicho:

Historiam dictam distinxit carmine quidam
Qui Qualichinus nomine dictus erat.
Post natum Christum sunt anni mille ducenti
Terque duodeni, quando fit istud opus.

Videtur versibus reddidisse *historiam Alexandri*, nescio quo auctore, latina prosa conscriptam et editam *Argentorati* anno 1489. quae similiter incipit: *Sapientissimi Aegyptii scientes mensuram terrae.* Postremo agit de sepultura *Alexandri M.* quid diuersi philosophi de ea dixerint. Etiam auctor rhythmici germanici de *S. Annone* e comitibus de *Dassel* archiep. *Colon.* qui obiit A. C. 1064. eadem, quae nugator iste de *Alexandro* refert, quomodo inclusus dolio vitreo ad profunda maris, noscendis marinis belluis, se demiserit. *Maximus Opitius* editor versificis istius, vnus ex subiectis et familiaribus *S.*

Annonis

Annonis Germani, in notis ad cap. 14. excerptum de vita Alexandri MS, in codice chartaceo habere se ait; sed quod in narratione, quomodo Alexander pervenerit ad arbores folis et lunae, ab edito Argentoratensi discrepat, et fortassis sic in aliis: etsi quomodo Alexander se per grifones in aere levare fecerit, paene iisdem verbis repraesentet. Eiusdem generis, ex eodem fonte, ut notat Reinesius, [P] hausta Godfridus Viterbiensis in suorum Chronicorum partem XI. aliquam multa translulit, relictis nimis fabulosis et incredibilibus. Vnde cognoscas, quamvis futile scriptum habitum in pretio, in manibus omnium versatum, varie interpolatum, et in diversa exemplaria propagatum fuisse, cum spreto frugibus mallet velci glandibus: etsi vetustissimorum etiam scriptorum, Megasthenis, Oesicriti, Hegesiae, Daimachi et similium exemplo fecisse videri possit, quorum commentarii de Alexandro, rerum incredibilium et fabularum pleni, atque, ut Iuliani verbis utar Orat. I. ad Constantium p. 17. ὁ πόρος τῆς ποιητικῆς ἐξουσίας fuerunt, ne dicam de fabulatoribus Aristea Procomnesio, Ifigono Nicaeensi, Cresia, Polystephano etc. Memorat et Labbeus Historiam Alexandri fabulis refertam, quae scripta est A. C. 1217. exscripta vero ann. 1465. antiquiore caractere in membrana, additis figuris.

[William Robertson in: An historical disquisition concerning the Knowledge which the Ancients had of India etc. Londini et Edinburg. 1791. mai. 4. laudat et admiratur Alexandrum M. in toga sagoque, et legibus ferenda excellentem, et inquit, quid ille, si diutius vixisset, adhuc facere potuisset et esset facturus. Versio illius libri germanica, a Forstero facta, prodiit Berolini, 1792. mai. 8. Harl. Ante eum James Rennell in: Memoir of a Map of Hindostan, Lond. 1788. 4. diligenter expeditionem Alexandri Indicam illustrauerat. Add. Cl. Haeren Comm. I. de Graecorum de India notitia, in Commentat. Soc. Gott. Vol. X. p. 134 sq. class. phil. Beck.]

M. Antonius Coccius Sabellius, recens scriptor latinus, qui opus suum deduxit usque ad A. C. cclxiv. triennio post defunctus, de Alexandro agit Enneade IV. libro IV sq.

Satyrus, Peripateticus, in vitis illustrium virorum *) Philippi quoque Macedonis (et Alexandri forte) vitam scripsit. Certe Philippi vitam, ab eo scriptam, laudat Athenaeus. Confer de hoc Satyro Ionsum lib. II. de scriptor. Hist. Philos. cap. 11.

Selencus Nicanor. Vide supra in Nicanore. Quod hic Selencus de rebus Alexandri scripserit, apud Diodorum Sic. legisse sibi visus est Freinshemius; qua in parte memoria eum videtur fefellisse.

Carolus Sigonius, recens, sed perquam eruditus scriptor, in libello de temporibus Atheniensium.

C. Iulius Solinus, Plinii vestigiis insistens, in Polyhistore suo hinc inde aliquid adspersit de Alexandro M.

Sopater, Sophista, libro decimo Eclogarum ex Cephalionis maxime Eratone siue libro sexto Musarum Alexandri M. gesta retulit, teste Photio cod. CLXI.

G 2

Soterichus

*) Vid. Pseudo-Plutarch. in K. Orator. vitis plus citat Eudocia p. 189. et p. 368. locum ex Satyri historia profert. Harl. pag. 367. vol. IX. edit. Reisk.

Soterichus Oasites, (Steph. Byz. in *Τασσι*) sub Diocletiano clarus, (Suid. in *Βασσαρικά*) Poeta, scripsit epico carmine ut Suidas [et Eudocia p. 384.] in *Σωτήριχος* testatur, Πύθωνα ἢ Ἀλεξανδριανόν. ἔστι δὲ Ἀλεξάνδρου τῷ Μακεδόνος ἱστορία, ὅτε Θήβας παρέβαλε. De hoc *Sotericho* praeter Vossium videndus *Reinsius* pag. 316. Epist. ad Hofmannum et Rupertum. [P]

Sotion iunior, de quo *Vossius* lib. II. de Hist. Gr. cap. 7. p. 189. *Fabric.* Floruit Tiberii Augusti aeno. vide infra, in Catalogo Peripatetic. h. v. et *Ionsum*, II. 10, 1. pag. 196 sqq. *Harl.*

Strabo, geographorum princeps, praeter ea, quae in opere suo Geographico superflite, passim de Alexandro retulit, peculiarem commentarium scripserat de rebus gestis Alexandri, ut ipse testatur lib. II. pag. 71. καὶ ἡμῶν δ' ὑπῆρξεν ἐπὶ πλέον κατιδεῖν ταῦτα, ὑπομνηματιζομένοις τοῖς Ἀλεξάνδρου πράξεσι.

Strattis Olynthius, teste Suida, scripserat περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων libros quinque. *Non videtur*, (inquit *Dodwellus* de Cyclis Graecorum p. 371.) vel ephemerides Alexandri scripsisse, vel ex *Ephemeridibus Alexandri*, (ab Aeschryone, Diodoto Erythraeo, et Eumene Cardiano scriptis,) tamquam e monumentis fide dignissimis, Alexandri historiam congestisse; sed potius de illis, quid sentiendum esset, libris suis exposuisse. Seu illas defenderit, seu oppugnarit, innuit, ni fallor, fuisse tamen, qui de earum fide dubitarent.

Suidas in Lexico. Vide supra in *Appianus*.

Taarich Mircond siue Annales Mircondi, qui scripsit Persicum Chronicon praestantissimum pluribus voluminibus, cuius aliquot partes MSS. habuit Iacobus Golius. Confer fabulas de Alexandro, quas e Persarum historicis consignavit *Adamus Olearius* lib. V. Itinerarii Persici cap. 26. *Petrum Texeirum*, Lusitanum de regibus Persarum in suo Itinerario differentem, *Taarich* siue seriem regum Persiae a Guil. Schickardo editam Tubing. 1626. 4. *Herbelotum* in Bibliotheca Or. etc. Etiam *Turcom* *) quemdam res gestas Alexandri in suam linguam iussu Selimi I. transtulisse, testatur *Ioh. Boterus* in politia illustrii lib. II. cap. 2. et *Ludovicus Tubero* lib. X. in fine comment. de suis temporibus. Inter MStos codices arabicos ex Mauritania a Golio arcessitos video etiam *Ibn Mufrih*, Tyrium de vita Alexandri M. p. 21. Catalogi MSS. Iacobi Golii. *Euty chius*, Seith filius Patricii notione Aegyptius, religione Christianus Melchita, medicus insignis, et ab A. C. 933. vsque ad 950. Patriarcha Alexandrinus in Annalibus, quos arabico idiomate contexuit et ab orbe condito ad sua vsque tempora deduxit, Alexandri res strictim persequitur non sine fabulis quibusdam admixtis, tom. I. editionis, quam cum versione sua adornavit *Eduardus* ille *Pocockius* p. 267 sq. Inter alia exhibet commentitias Darii ad Alexandrum et huius ad illum litteras, [P] tum p. 283. morituri Alexandri epistolam ad

*) Videtur hic fuisse *Achmet Molla*, siue *Mawlana Achmetes*, hoc est sapiens siue doctor Achmetes, qui teste Leunclauio lib. X. hist. Turc. rhythmicis versibus librum historiae Alexandri M.

composuit, et Emiris Suleimanni nomine publicatum edidit, ab eo vicissim liberalibus praemiis adsecutus.

ad matrem, et philosophorum in Alexandrum iam defunctum dicta pag. 288 sq. Nomina illorum in Pocockii versione sunt Philemon, Plato, Aristoteles, Naren, Nilon, Lotas, Metron, Demetrius, Philocaton etc. In *Gregorii Abulphargii*, itidem Medici christiani sectae Iacobitae, Compendio Dynastiarum per eundem Pocockium arabice et latine edito, quod in Anno Christi 1284. desinit, tribus vix verbis mentio fit Alexandri Magni propter potentiam Cornuti siue Dulcarnain dicti. Dynastia VI. pag. 96. [vberius de eo exponit in Chron. Syr. Dyn. VII. p. 39 sq. et vers. lat. p. 37 sq. ed. Kirschii.]

Timagenes citatus a *Curtio* IX. 5. 21. videtur de Alexandro egisse libris de regibus, quorum primum laudat *Stephanus Byz.* in *Μίλουι*. Patria Alexandrinus fuit, rhetor et historicus Augusto imp. primum carus, mox ob maledicendi libertatem inuisus. De hoc *Quintilianus* X. 1. *Longo post intervallo natus Timagenes, vel hoc est ipse probabilis, quod intermissam historias scribendi industriam noua laude reparauit. Ammianus* XVI. 9. *Sed postea Timagenes et diligentia Graecus et lingua* (Syrum vocat Plutarch. de Flum.) *haec, quas diu sunt ignorata, collegit ex multiplicibus libris, (e Callisthenis Sybaritae libris Γαλατικῶν, teste Plutarcho) cuius fidem secuti obscuritate dimota etc.* Confer *Valesii* notas et *Vossium* lib. I. de Hist. Gr. cap. 24. et lib. III. p. 420. *Murtum* XIII. 6. Var. et *Lipsium* ad Senec. III. 23. de Ira, et epist. XCI. Alius Timagenes vel Timogenes, Milesius, de quo *Suid.* *) Timagenis, in Asia culti meminit Epiphanius in Ancorato nr. CVIII.

M. Terentius Varro. Vide supra in *Βάρεων* *Nicanor.*

Vincentius Bellouacensis, Ord. praedicatorum monachus **), saeculo post Christum natum decimo tertio clarus, de Alexandro agit libro quinto speculi historialis, nec pauca fabulosa repetit ex epistola de mirabilibus Indiae, Pseudo-Callisthene etc.

Raphael Maffeus Volaterranus, vir eximiae eruditionis anno 1521. in patria denatus, de Alexandro disserit libro XIII. commentariorum vrbanozum.

Ioh. Zonaras. Vide supra *Iohannes Monachus.* [P]

Zosimus, Graecus scriptor Historiae, a Freinshemio catalogo huic adiicitur propter illa, quae succincte de Alexandro tradit lib. I. Hist. cap. 4 sq.

III. Reges ac Principes illustres, Alexandri nomine.

In historia Troiana decantatissimus *Alexander Paris.*

Apud *Macedonas* ante Alexandrum M. fuerunt *Alexander*, Magni proauus, Amyntae I. F. rex decimus a Carano, et *Alexander* Amyntae II. F. Philippi frater, cognomento Philelæn. — Occurrit praeterea in Alexandri M. historia mentio Alexandri, Lyncestae, siue fratris

G 3

Lyncestarum,

*) *Timogenes* in τῶν παραφράσεων ad versum *Iliadis* citatur in *Apollonii* Lexico Hom. voc. Ἀγών, pag. 208. tom. I. edit. Villoson. *Hart.*

**) Falluntur, qui episcopum Bellouacensem esse adfirmant. Vide *Bollandum* praef. ad tom. I. *Act. Sanctior. Ianuarii* pag. 19. *Natalem Alexan-*

drum Hist. Eccles. tom. VII. pag. 138. edit. in fol. *Fabric.* conf. *Io. Frid. Eckhardi* Nachrichten von einigen seltenen Büchern der Bibl. — zu Eisenach. Isenaci 1775. p. 31 sqq. *Andr. Sam. Gesneri* selectas exercitatt. scholasticas varii argumenti, a me editas, Noribergae 1780. 8. p. 349 sqq. *Hart.*

Lyncestarum, tum ducis Alexandri, ex Lycia in subsidium regi venientis, alterius item ducis, quem rex nominis, quod sibi cum eo commune esset, admonuit, ut est apud Curtium VIII. II. 10. Memoratur et Alexandro cuidam, timide pugnanti, dixisse: *vel nomen vel mores muta*. Fuit et Alexander, Polyperchontis F. et Alexander, filius Lysimachi. Alexandri Magni quoque filius e Cleofide, regina Indorum susceptus, qui in India regnavit, itemque alter postumus, e Roxane natus, Alexander dictus est, quem Cassander interfecit. Sed et filius Cassandri Alexander cum Antipatro fratre suo tenuit Macedoniae regnum, perinde ut Alexander, Pyrrhi F. Sed Alexander, Persei F. a Paulo Aemilio, Cos. romano, una cum patre captus est. Vide Iustinum XXXIII. 2.

Apud *Syros* post Demetrium Soterem Olymp. CLVI. 4. regnare coepit Alexander, Bala, siue Βάλλης, Θεοπάτωρ, εὐεργέτης, quibusdam etiam Epiphanes dictus. Fuit et Alexander II. Zebina, ab Antiochenis Syriae rex aduersus Demetrium Nicatorem constitutus Olymp. CLXII. 4.

Apud *Iudaeos* Alexander Iannaëus, Aristobuli frater, a Demetrio III. Syriae rege, victus Olymp. CLXXII. 4. obiit Olymp. CLXXV. Alexander, Aristobuli F. Alexander Herodis M. filius, iussu patris strangulatus. Tiberius Alexander, procurator Iudaeae.

Rex Aegypti, (et Cypri Olymp. CLXVI. 4.) Alexander I. Lathuri frater, matrem Cleopatram interfecit Olymp. CLXXII. 2. inde ἐξοδὸς siue [P] pulsus. Alexander II. a Sylla in Aegypti regnum restitutus, et Alexander III. qui populum rom. regni sui instituit heredem.

Epiri rex Alexander, frater Olympiadis. Regnavit et postea in Epiro Alexander, Pyrrhi F. qui regnum quoque Macedoniae occupavit, ut ante dixi.

Alexander, *Pheraeus*, Pheraeorum in Thessalia tyrannus. Diuersus, ut videtur, ab Alexandro, Thessalo, apud *Polycen*. VI. 46. qui de Alexandro, Pheraeo, agit VI. 2. de quo vide sis etiam *Valesium* ad Harpocrat. pag. 7.

Omitto dicere de Alexandro, Molosso, Alexandro, Spartano, quem occiderunt Argiui, Alexandro, Phrurarcho Aeolidis, Alexandro M. Antonii filio, Tiberio Alexandro, Alabarcha Alexandriae, filioque cognomine, procuratore Iudaeae.

Inter *Imperatores Romanos* notus est Alexander Seuerus, Mammaeae F. conceptus in templo, Alexandri nomini dicato et natus eodem die, quo Alexander diem obiit: Nutrice Olympiade, nutritore usus Philippo. Sed magni cognomen a senatu ingestum recusavit. Alexander, Phryx, praefectus Africae imperatorem se Carthagine venditavit; sed captus periit A. C. 306.

Inter Constantinopolitanos *Imperatores* Alexander, Basilii F. A. C. 912. denatus.

Inter pontifices romanos octo Alexandri hactenus occurrunt. Celebrantur et Alexandri plures, patriarchae et episcopi, nec minus reges, ut Scotiae, Poloniae etc. Principes (Heturiae, Parmae etc.) sed iam dicta sufficiunt ad demonstrandum, quam late per omnes gentes nominis Alexandri celebritas et fauor patuerit. De singulis pleni sunt historiarum libri, et plerique omnes in Lexicis Historicis iam tum adnotati leguntur.

Alexandri

Alexandri varii, qui graece scripserunt.[conf. *Ionsum* de scriptor. hist. philos. lib. II. cap. 16. §. 1. 2.]*Alexander, Aegaeus*, de quo infra cap. XI. in Peripateticis. [Eudoc. pag. 56.]*Alexander, Astolus*, Pleuronius grammaticus et poeta, de quo in tragicis poet. dictum lib. II. cap. 19. Cic. ad Attic. II. 22. [infra, libr. III. 28. 7. supra, vol. I. pag. 503. vbi aliquot *Alexandri* Homéri commentatores nominantur, et alibi.]*Alexander, Aphrodisiensis*, de quo infra lib. IV. cap. 25.*Alexander, Alexandrianus* episcopus, cuius tempore Arius haeresin suam sparsit, [P] [et quem in concilio Alexandrino, ann. 324. et Nicaeno ann. 325. damnauit. vid. infra, lib. V. cap. 24. vol. VIII. pag. 340 sqq. et pag. 342. de altero *Alexandro*, qui Ambrosium habuit successorem, atque de *Alexandro*, CPolitano. *Harl.*]*Alexander, Caesareensis*, Cappadociae primum, deinde Hierosol. episcopus circa A. C. 212. de quo, vt de superiore, vide, si placet, praestantissimum Ecclesiasticae Antiquitatis vindicem, Guil. Caueum in Historia Scriptor. Eccles. litteraria ^{bb}).*Alexander, Cappadox*, Sophista, de quo Philostratus in Hippodromi vita pag. 613. [*Alex.* episcopus Cappadociae etc. infra lib. V. cap. I. vol. V. pag. 268.]*Alexander, Chersonesus Car*, e Chersoneso Cariae, qui de Caria scripsit. Schol. Apollonii ad lib. I. v. 34. et 22. Stephanus Byz. etc.*Alexander, Citieus*, Eustath. ad Homer. [Fortasse leg. *Cotyaeus*, de quo statim agit Fabric. Heumann.]*Cornelius Alexander, Asclepiadae*, Grammaticus ac Polyhistor, patria non Milesius, (vt Suid. et Eudoc. p. 62.) sed *Cotyaeus*, de quo [*Diogen. Laert.* VIII. 24. 36. *Meiners.* in histor. doctrinarum apud Gr. et Rom. I. p. 236. *Fabric.* infra, lib. IV. 30. p. 379. et copiose] *Ionsum* lib. II. cap. 16. de scriptoribus Histor. Philos. *Meursius* ad Chalcidium pag. 7 sq. et in Biblioth. Graeca, *Vossius* de Hist. Graecis et ad Plinium *Harduinus*.*Alexander, Damascenus*, Aristotelis placita sectatus. Galen. περί τῆς προγνώσεως cap. 5.*Alexander, Ephesus*, cognomento Lychnus, de quo *Voss.* Hist. Graec. pag. 318 sq. et qui duos perperam facit, Ephesium ac Lychnum, *Meursius* in Biblioth. Gr.*Alexander, Epicureus*. Plutarch. II. 3. Sympol.*Alexander, Epirotes*, Pyrrhi F. Tactica scripserat, teste Aeliano.*Alexander, Grammaticus*, qui M. Antoninum instituit. Vide Aristidae Orat. XII. tom. I. p. 142 sq. et Gatackerum ad M. Antonin. lib. I. §. 10.*Alexander, Hierapolitanus*, de quo Suid.*Alexander,*

bb) Alios *Alexandros*, n. Chomatam; alium, Monachum Cyprium; Eremitam; Abbatem Coenobii Acoemetarum; fratrem Leonis, imperatoris, et alium veterem haeticum recenset *Fabricius*

libr. V. 45. vol. X. p. 473 sq. et multos alios passim in hoc opere, quos index facile suppeditabit; neque ego cunctos hic enumerare volo. *Harl.*

Alexander, Lychnus. Supra in *Alex. Ephesus*.

Alexander, Lycopolita, cuius eximius libellus de dogmatis Manichaeorum editus est a Combesio.

Alexander, Milesius. Chacid. pag. 155. versiculos adfert Alexandri, Milesii, qui apud Theonem Smyrnaeum MS. tribuuntur Alexandro, Aetolo. Vide et supra in Cornelio Alexandro, Polyhistore.

Alexander, Molossus, citatus ab Ammonio in *Nhæc*. Eustath. ad Homer.

Alexander, Monachus, de inuentione crucis a Gretsero editus. Confer Hendreichii Pandectas pag. 109. b.

Alexander, Mynæius, de quo [Eudocia pag. 50.] praeter Vossium *Ionsius* pag. 199. et *Meurs.* Biblioth. Graeca. Citatur et ab Eustathio ad Homer.

Alexander, Numenii F. Syrus, rhetor, de quo idem Meursius. Huic *Laurentius* [P] *Normannus*, vir cum primis doctus, tribuit libros duos, qui exstant, de figuris sententiae atque elocutionis, [edit. ab Aldo Manutio inter rhetor. gr. p. 582 sq. gr. et lat. a Laur. Normanno, Vpsal. 1690. 8. cum Phaebammone et Minuciano.] vt infra in rhetoribus dicam, [lib. IV. cap. 32. vol. IV. ibid. cap. 25. p. 75 sq. ibid. cap. 31. p. 458.]

Alexander, Paphius. Eustath. ad Homer.

Alexander, Philalethes, Medicus Asclepiadeus atque Herophileus, qui *de pulsibus* scripsit, Galeno teste: et *de semine*, teste Theodoro Prisciano. Meminit et Alexandri, philosophi, nescio cuius, *Artemidorus* IV. 31. Onirotit. caput eius a Cynico percussum ligno testatus. [In elencho medicorum vett. vol. XIII. plures *Alexandri, medici*, occurrunt.]

Alexander, Pleuronius, supra in *Alex. Aetolo*.

Alexander, Pyrrhi F. supra in *Alex. Epirota*.

Alexander, Seleuciensis, Cilix Sophista, dictus Peloplaton, de quo *Philostatus*, [de vit. Sophist. V. pag. 570 sqq. edit. Olearii.] Incertum, idem ne sit Platonici Alexander, a quo M. Antoninus lib. I. sect. 12. testatur se didicisse, ne crebro neque nisi necessitate adactus aut dicto aut scripto significaret cuiquam, non vacare se, neue hoc praetextu officii vitae deesset. *Fabris.* copiose egit de illo *Eudocia* pag. 52 sq. *Harl.*

Alexander, Syrus, supra in *Alex. Numenii*.

[*Alexander (Tiber. Claud.)* philos. Stoicus in vet. inscript. apud Fulv. Ursinum elog. p. 70.]

Alexander, Thesius. Etymolog. in *Διόνυσος*.

[*Alexander, Trallianus*, medicus, de quo lib. VI. 7. 5. vol. XII. pag. 593. ibid. p. 573. vol. XIII. pag. 52. et 618.]

CAPUT III

DE PLATONE ET EIVS SCRIPTIS ATQVE INTERPRETIBVS.

- I. *Platonis nomen, aetas et vita. Alii Platones, circiter viginti.* II. *De diffinitione ac philosophia Platonis, moreque tradendi per dialogos.* III. *Scripta Platonis genuina, recensita secundum ordinem Tetralogiarum Thrasylli, adiunctis variis observationibus et interpretum veterum recentiumque notitiis.* IV. *Scripta Platonis dubia atque supposita.* V. *Deperdita Platonis scripta.* VI. *Index alphabeticus eorum, qui in dialogis Platonis colloquentes inducuntur.* VII. *De editionibus operum Platonis graecis, latinis, graecolatinis, et vernacularum linguarum aliqua vulgaris.* VIII. *Scripta varia de Platone et Platonica philosophia, in varias classes digesta et ordine recensita.* [P]

[Cum supplementis G. C. Harles.]

PLATO, non, *Platon*, (vid. Quinctil. I. cap. 5. pag. 67.) *) Aristonis et Perictyones

a) Platonis nomen accepit a Socrate, ut Tzetzes adfirmat, siue, ut alii, ab Aristone, Argiuo, Palaestrita: vel 1) ob humorum latitudinem, *Seru.* in 6. *Aeneid.* vel 2) ob latitudinem pectoris *Sen. Epist.* 58. ὅτι πλατύσφυρος, *Tzetz. Chil.* 6. *Hist.* 51. *Chil.* 11. *Hist.* 390. πλατὺς τὰ στήθη, *Olympiodor. Hesych. illustris Suid. et Ioh. Sarisberienfis* VII. 5. polieratici. Πλάτῳ τὸν ὅμον σοφιστῆς, Asterio homilia V. ex Ducaei emendat. tom. II. suetarii, in notis p. 3. Εὐρύς, πλατὺς τὸ σῶμα καὶ εὐφραδύμος, *Simpli.* IV. in physice. p. 183. Πλάτος παρδίας pro sapientia Naz. orat. XX. p. 369. Platoniae, latae laminae marmoreae, Ariugh. tom. I. Romae subterranean. p. 274. vel 3) ob latitudinem frontis, *Neanthes Cyzic.* apud *Laertium* III. 4. [vbi vid. interpr.] *Hesych. illustris, Olympiodor.* vel 4) διὰ τὴν εὐερίαν siue bonam *habitudinem corporis*, *Alexander Polyhist.* apud *Laertium*, Apuleius de dogm. Platonis, vel 5) propter πλατὺ siue copiosum atque apertum dicendi genus, (πλάτος *Aristot.* in rhetor., *latitudinem* vocat *Plinius* lib. I. *Epist.* 10.) *Laert. Hesychius illustris, Suid. Olympiodor.* [vid. Duport. ad Theophrasti char. p. 179. *Heum.*] Auctor incertus apud Damascenum in parallelis tom. II. p. 313. τί ὠφέλησεν Πλάτῳ τὸ μὲν σῶμα πλατύνει, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ εὐεργετήσας; 6) Denique *Timon* in Sillis nomen Platonis perstrinxit, tamquam dictum a verbo πλαῖνω, quod est fingere ac comminisci: ὡς ἀνέπλασε Πλάτων πεπλασμένα θαύματα αἰῶς. Apud *Laert.* III. 26. *Athenaeum* XI. p. 505. et *Hesychium illustr.* Sed et Antisthenes per conuicium pro Platone dixit *Sathonem*, dialogum edens, ita inscriptum. *Laert.* III. 35. et VI. 16. *Athenaeus* V. 20. pag. 220. XI. ult. pag. 507. Repetitum autem *Sathonis* nomen *Vol. III.*

ab obsceno αἰῶν vnde ἀνδραπόδης apud *Hesych. Platonis* pro ampla concameratione, *Sarazan.* ad carmen XXX. 5. *Damasci. Fabric.* Hae coniecturae omnes de causa, cur adpellatus sit *Plato*, ex eo refelli, et vno quasi ictu prosterni possunt, quod *Platonis* nomen in Graecia iam ante Platonem fuit usitatum, quod colligere licet ex Platonibus, quos auctor ipse hac pagina producit nr. 1. 4. 5. 9. vide omnino *Aelian.* var. hist. IV. cap. 9. *Heum.* vid. hunc *Heum.* in actis philos. tom. III. p. 675. *Harl.*

Fuere et alii *Platones* in veteribus monumentis memorati; ac sedecim hoc nomine obseruasse se indicat *Ionsius* pag. 12. de scriptoribus *Hist. Philosoph.* licet quos, quoue in loco, non addat: Ecce vero 1) *Plato*, priscae comoediae poeta. 2) *Plato*, iunior, poeta nouae comoediae, idem epigrammatum scriptor. De utroque dixi libro II. in notitia comicorum. 3) *Plato*, Thebanus, magister equitum, de quo *Plutarch.* lib. de genio Socratis f. 578. 4) *Plato*, Peripateticus, Aristotelis discipulus, *Laert.* III. 109. *Ioh. Philoponus* in I. prior. *Analyticor.* 5) *Plato*, Atheniensis, dux sub Alexandro M. apud *Curium* V. 7. 12. 6) *Plato*, Cynicus, apud *Laertium* in Diogene VI. 26. neque enim probo coniecturam *Barthii* XLII. 19. [Sed ipse *Fabricius* suam sententiam retractat infra in catalogo Cynicorum: nec *Heumann.* in Actis philos. tom. II. pag. 919 sqq. hunc agnoscit Platonem Cynicum, et corrigit in Diogene *Laert.* τότε ἀπὸν Πλάτωνα πρὸν κύνα n. a Platone illum fuisse canem adpellatum. *Harl.*] 7) *Plato*, Praxiphanis discipulus, (eiusdem, ni fallor, de quo *Laert.* III. 8. et quem *Epicurus* auscultauit, tette apud eundem X. 13. *Apollodoro.*) *Laert.* III. 109. 8) *Plato*, Sardinus, *Epicureus*, (diuersus a superiori-

H

sc.)

re,) de quo *Cicero* lib. I. Epist. 2. ad Quintum fratrem. 9) *Plato*, ex Lycaonis, Arcadum regis, filius quinquaginta, apud *Apollodor.* lib. III. [cap. 8. §. 1.] 10) *Plato*, *νομικός* Πύρρος, patria Gerasenus, Stephano Byzantino memoratus in *Γέγραφα*. 11) *Plato*, Stoicus, Panaetii discipulus, Rhodius patria, teste Seleuco, grammatico, apud *Laert.* III. 109. 12) *Plato*, medicus, cuius catapotium refert *Galenus* lib. VII. de medicamentis κατὰ τόπους tom. II. edit. Basil. pag. 264. 13) *Plato*, de quo inscriptio vetus apud Gruterum: M. ELPIDIVS PAMPHILVS PLATONI TATAE SVO BENEMENTI FECIT. *Tata* Varroni apud Nonium est *Pater*. Hoc loco videtur sonare senex, patris instar colendus, adde *Martial.* I. 201. et *Scaligeri* *Lectio.* *Auson.* lib. I. cap. 29. 14) *Plato*, martyr, Ancyrae sub Maximiniano, de quo *Martyrologia* ad 22. Iul. 15) *Plato*, praefectus vrbi Constant. apud Victorem Tununensem et Marcellinum in *Chronico*, sub consulatu Probi A. C. 513. *Anastasi* imp. 13. *Vales.* ad *Euagr.* p. 98. 16) *Plato*, pater Iohannis VII. Pontificis Maximi, natione Graecus, teste *Platina* in Iohannis vita et *Onufrio* Panuinio in *Chronico* Rom. Pontificum ad ann. 705. 17) *Plato*, Abbas Monasterii Studitarum, cui sub Constantino Copronymo successit *Theodorus* Studites, qui eius vitam composuit, graece MS. in biblioth. regis Galliarum, teste *Combesfio* in biblioth. concionatoria patrum tom. I. p. 45. latine apud *Surium* 16. Dec. gr. et lat. *Papebroch.* e MS. Vatic. ad IV. April. Vide [*Anton. Pagius* ad a. C. 812. §. 3. et 4. *Heum.* *Acta* Sanctor. mens. Iun. tom. I. p. 229. nr. 23. 24. p. 230. nr. 30. *Lambec.* in Comm. de biblioth. Vindob. VIII. p. 591 sq. 598. *Harl.*] *Acta* Sanctor. tom. I. April. p. 364 sq. *Menologium* Canisianum 11. Nou. et 4. April. *Baronium* ad A. C. 795. tom. IX. *Annal.* 18) *Plato*, Orestidensis legatus, apud *Ciceron.* de arusp. responsis cap. 16. 19) *Plato* Saecudionis Σακεδωνίως monasterii Hegumenus s. Abbas. *Cangii* Glossar. in *Μοσχιανοί* et p. 73. ad *Zonaram.* Interfuit synodo VII. siue Nicaenae II. adde histor. misc. XXII. 36. 20) *S. Plato*, frater S. Antiochi, cui aedes sacra aedificata CPoli ab *Anastasio* Dico-ro, de quo *Codinus* Origg. CPolit. nr. 94. 21) *Plato*, Picturienfis episcopus in Gallia, quem laudat *Venantius Fortunatus* lib. X. carm. 77. tom. IV. Galliae christianae pag. 872. 22) *Ioannes Plato*, aliis *Platina*, exarchus Rauennae, ann. 687 — 702. 23) *Plato*, Edeffenus rhetor, qui *Miesrobium* in litteris Armeniis inueniendis tempore *Theodosii* iunioris adiunxit. vid. Io. *Ioach. Schroederi* diss. de

antiquitate linguae Armenicae pag. 33. 24) *Plato*, qui interfuit Synodo V. tom. II. *Binii* pag. 731. 25) *Plato*, cubicularius, eunuchus, qui in aula Zenonis a tyranno Basilisco viuus exustus fuit. vid. *Combesf.* p. 10 sq. fasciculi rerum CPolitan. *Codinum* *Origin.* CPolit. nr. 35. [cuius statuum parentes, Zenone permittente, in aedibus *Procopii*, martyris, CPoli dedicarunt: postea in Hippodromion translatam. vid. *Suidam* voc. Πρόκοπος. *Verpoort-ten.*] 26) Alius *Plato*, inclusus, ἑγκλωστός, hist. miscell. XXIV. 10. et 31. 27) *Plato de Benedictis*, typographus Bononiae ann. 1488. 1493. filius; Io. Antonius Platonides. [Russia quoque et Germania nostra aetate habuerunt *Platonēs*, viros doctos.] Πλατωνίς, virgo, martyr, d. VI. April. *Act.* Sanct. tom. I. p. 599. His si adnumerēs *Platonem* nostrum, iam habebis *Platonēs* non sedecim, sed ultra viginti. Praetereo recentiores, *Platonem*, Tiburtinum, qui *Albategnii* librum de scientiis stellarum et Sphaerica *Theodosii*, Tripolitae, ex arabico latine transtulit, [Venet. 1518. conf. *Casiri* *Biblioth.* arabico-hispan. I. p. 345. b.] *Matthiam* *Platonem*, gente Germanum, cuius meditationes de libro vitae prodierunt Ambergae 1619. 12. Sed si ad tam noua descendere volumus, nullus finis *Platonum* esset, vt recte *Marquardus Gudius* in Epistola ad Menagium, cuius vtriusque observationibus plerosque hosce *Platonēs* debere me libens profiteor. Nescio, siue hoc loco etiam a me adferendum, quod *Eratosthenes* Cyrenaeus dictus est δεινέρος ἢ νείος Πλάτων; teste *Suida*: quod *Alexander* Seleucienfis, Cilix, sub Antonino Pio clarus, (de quo *Philostatus* in *Sophistis*,) per ignominiam vocatus est Πηλοπλάτων, quasi *Plato* quidam ex luto conflatus ac compositus: quod *Philonem* vel alterum, vel secundum *Platonem* Iudaeum pronunciarunt Critici, vt tradit *Hieronymus* Epist. ad Magnum Oratorem, et tritum confirmat prouerbum ἢ Φίλων πλατωνίζε, ἢ Πλάτων φιλωνίζε, quemadmodum vicissim *Plato* *Numenio* apud *Clementem* I. Strom. pag. 342. et *Eusebium* XI. 10. Praeparat. audit Μωυσῆς Ἀττικίζων: et quod *Georgius Gemistus* *Platonis* aemulatione se vocari amauit *Plethonem*, vt saltim quam proxime ad nomen accederet *Platonis*, quod ex *Manuele* *Peloponnesio* et *Georgio Chariandro* reulit *Allatius* de *Georgis* p. 383. 384. quod denique *Prosper Mandosius* in theatro Archiatrorum Pontificis Romani pag. 70. narrat, Franciscum *Columbum*, medicae artis scientia clarum, tanto amore profectum fuisse scripta ac philosophiam *Platonis*, vt eum semper in ore habuerit, et ipse *Platonis* cognomentum tulerit,

nes ^{b)} F. e Collytto ^{c)} pago, [^{d)} Atheniensis ^{e)}: primum aui sui nomine dictus *Aristoteles* ^{f)}. Natus est sex. post Isocratem annis, die VII. Thargelionis, Olympiad. LXXXVII.

H 2

3. (ante

lerit, quo posteri eius per multum temporis fuerunt insigniti.

b) Quae a Solone genus ducebat. vid. *Harduin.* ad Themistium pag. 382. *Proclus* ad Timaeum lib. I. pag. 25 sq. *Harl.*

c) *Κολλῆτα* e tribu Leontide, secundum Stephanum e codice, fuisse Platonem, iudicat *Ionsius* de scriptor. hist. philos. III. cap. 12. §. pag. 66. *Harl.*

d) An spurius fuerit, orta est quaestio. vid. *Hallische Biblioth.* tom. II. pag. 397. Praefat. ad Stanleii hist. philos. p. 9. edit. Olearii: *Heumann.* adfirmat in *Act. philos.* part. XVII. tom. III. pag. 305. *Harl.*

e) Pro Aristotele vitiose legitur *Aristoteles* apud *Savrisberiansem* VII. §. Policratici, et *Boethium* in lib. *Aristotelis* de interpretatione p. 300. quod e *Laertio* III. 4. et 43. Sexto Empirico, Ammonio in libro *περὶ Ἑρμηνείας* f. 9. ex Anthologia et aliis obuium est emendare. Pro Perictione Platonis matrem Potonem nonnulli vocarunt, teste Laertio, [et Eudocia p. 362.] quod sororis nomen esse testatur Suidas e *Laertii* III. 4. *Amphictyonem* vocat plus simplici vice Origenes contra Celsum, facili in praepositionibus *ἀμφὶ* et *περὶ*, ex quibus utrumque componitur, permutatione, qualem et in aliis nominibus propriis meminisse me observare. Quod vero ab Apolline compressam tradunt Perictionem, Aristone interim per somnium iusso, illa per decem menses abstinere, indeque natum Platonem, ut narrant scriptores, a viris doctis laudati ad *Laertii* III. 2. petinde credat, qui volet, ut aper mel in eius admodum pueri os congestisse, quod scribunt *Cicero* l. diuinat. [cap. 36. vbi vid. *Dauis.*] *Plinius* XI. 17. *Valerius Max.* I. 6. ext. 3. *Aelianus* X. 21. Var. [ibique interpr. *Diog.* III. 5. *Plutarch.* de plac. philos. I. cap. 7. *Laertius* Platonem *ἰσχυρόν* dicit, quod de orationis dulcedine intelligit *Olearius* ad Stanleii hist. phil. p. 284. etc.] Quod similiter de S. Ambrosio etiam traditur in eius vita, a Paulino scripta. Platoni puero aurem perforatam, in qua *ἄλλοθεν* siue in aurem gestarit, narrat *Sextus* I. Mathem. pag. 51. Fuerunt, qui Thebis natum esse Platonem traderent, in loco, cui nomen Cynocephalos. Vide *Tzetzae* Chiliad. XI. hist. 390. Sed scriptores praestantissimi conueniunt, patria Atticum fuisse. *Fabric.*

Crollius, qui in notitia de Platone litteraria, praemissa editioni Bipontinae, caput hoc Fabricii aliter digessit, emendauit, auxit et continuauit, et quem in subsidium vocauimus, pag. LXIII. verbis Fabricianis addidit: „Ceterum de genere Platonis et maioribus vide praeter Laertium, *Proclum* ad Timaeum Plat. p. 25. et quae fusc adfert *Th. Stanleius* part. IV. p. 279. quocum conf. *Io. Meursium* de regno Athen. lib. III. cap. 10 sq. pag. 204 sqq. vbi pluribus de Melanthio et Codro agit.“ — Vitam atque dogmata, aut peculiare opinioniones Platonis plures exposuerunt, et modo in maioribus, modo in minoribus libris, modo generatim, modo speciatim illustrarunt, aut examinarunt, aut compararunt. Atque cum passim in hoc capite, tum praecipue in fine illius haud spernenda colligam et iis, quae Fabricius congesterat, adiciam supplementa: e quibus ea, quae de vita, ingenio atque philosophia Platonis dici possint, atque magna iudiciorum de placitis, virtutibus vitisque philosophi discidia facile cognoscantur. Mihi quidem, quamquam latissimus patet campus, expatiari non licet; hoc tamen loco, ut eos, qui historiam philosophiae concinnarunt, *Diogenem Laertium* III. 1. et commentatores ad eum, *Pseudo-Origenem* in Philosophum. cap. 19. Grauium, Stanleium, Adelungium, Buddeum aliosque in vol. II. cap. 24. p. 612 sq. laudatos praetermittam, tantum memorabo,

Cudworth. eiusque interpr. *Moshemium* in *Systemate intellectuali*, tom. I. cap. IV. §. 36.

I. lac. Bruckerum in historia critica philosophiae vol. I. part. II. lib. II. cap. 6. p. 626 sqq. et in *Adpendice* I. vol. VI. p. 227 — 234.

Remarks on the life and writings of Plato. With answers to the principal Objections against him; and a general View of his Dialogues. Edinburgh. 1760. 8.

Christo. Meinersum in: *Geschichte des Vrsprungs, — der Wissenschaften in Griechenland und Rom*, tom. II. lib. VIII. cap. 3. qui, cum cum Socrate comparando, de ingenio, doctrina ac disciplina, de virtutibus vitisque orationis non minus quam philosophiae, cum primis de placitis illius de Deo, rerum ortu, animo humano, ideis etc. et de argumentandi ratione copiose acuteque disserit. Nactus tamen est doctum et sagacem aduersarium, cl. *Plessingium*, acrem Platonis patro-

num

3. ^f) (ante Christum CCCCXXX. V. C. 324.) Archonte Apollodoro. Anno aetatis [P] vice-
fimo,

num et Aristotelis oppugnatorem, cuius libros indicavi vol. II. p. 613. Neque tamen viris doctis, qui in bibliotheca vniuersali Berolinensi et in actis litterariis Ienensibus et in aliis ephemeridibus litterariis eius libros atque iudicia examinarunt, et interdum in alia omnia abierunt, omnino satisfecit. Quod vero praecipue in Periculis ad illustrandam vltimae antiquitatis philosophiam, (*Versuche zur Aufklärung der Philosophie des ältesten Alterthums* etc. vol. I. et II. part. I. II.) placita Platonis atque Aristotelis exposuit et comparavit: censores librorum varias illius opiniones atque interpretationes impugnarunt. Eruditae igitur primi voluminis censurae cum examine nonnullorum, praecipue de ideis, prolatorum, legi possunt in Gottingensib. ephem. litt. ann. 1789. pag. 2. in Salisburgensibus actis litterar. (*Oberdeutsche allgemeine Literaturzeitung*,) a. 1789. scida 18. pag. 274 sqq. vbi quoque de ingenio et meritis Platonis iudicatur, in biblioth. vniuersali Berolin. vol. 89. part. I. p. 220 sqq. in Ienensibus actis litt. eiusdem anni, mens. Mart. nr. 72. etc. Contra cl. *Plessingius* in parte II. vol. II. aduersariorum interpretationes atque censuras collegit, examinavit suasque sententias atque expositiones tuitus vberius corroborauit atque explicuit. Enimvero censores in ephem. Gotting. litt. ann. 1790. nr. 170. p. 1699 sqq. Ienensibus eiusdem anni mens. Oct. nr. 309. Lipsiensibus ann. 1791. nr. 11. p. 18 sq. nondum acquieuerunt in sententia et defensione cl. *Plessingii*, et quaedam capita philosophiae Pythagoricae, Eleaticae et Platonicae breuiter persequuti sunt. Nouissimus liber, qui huc pertinet, est

Dieterici Tiedemann Geist der spekulativen Philosophie etc. pars II. Marburgi. 1791. 8. Hos adeant, qui de Platone eiusque ingenio, argutis non magis quam sagacitate, ac philosophandi ratione plura scire cupiant. Ea tamen potissimum, quae *Meinersius* latius exposuerat, in compendium redegit *I. Gurlitt* in sciagraphia historiae philosophiae, Lipsiae, 1786. mai. 8. p. 62 — 69. *Ciceronis* et aliorum veterum testimonia de Platone collegit *Frid. Gediske* in M. T. Ciceronis historia philosophiae antiquae, Berol. 1782. 8. pag. 125 sqq. *Harl.* [Nuperrime prodiit: *System der Platonischen Philosophie von M. Wilhelm Gottlieb Tennemann. Erster Band.* Lipf. 1792. vbi in Introd. p. XXVI sq. scripta plurima de Platone commemorantur. *Beck.*]

f) De die, quo in lucem editus fuit, constat testimonio tum aliorum, tum maxime *Plutarchi*, qui VIII. 1. Sympof. testatur, die VII. Thargelionis genethlia Philosophi celebrata: quae Πλατωνία videntur adpellari *Porphyrio* in vita Plotini, vbi se carmen solenni illo die recitasse de sacro conuubio memorat apud *Eusebium* X. 3. Praeparat. [adde *G. Horn.* hist. philos. III. cap. 14. p. 192. *Ionisum* de scriptor. hist. philos. p. 59.] A Longino quoque celebrata Πλατωνία referuntur, etsi codices quidam in eo loco male Πλωτῖαν referunt. Eodem die natus *Carneades*, et, vt nonnullis traditum, *Delius* ipse *Apollo*, ἰπδομυγῖτας inde adpellatus: Pridie illius diei, vt supra obseruatum, *Socrates*, philosophus, lucem vidit. De anno pugnant veteres scriptores. Ego sequutus sum *Athenaeum*, cui Plato natus Archonte Apollodoro, qui post *Euthydemum* fuit. Vide lib. V. *Dipnosophist.* p. 217. De aliis sententiis consulendi *Chronologorum* filii, *Arnold.* Pontacus ad *Euseb.* Chronol. p. 418 sq. et quae notata *Aldou.* et rel. viris doctis ad *Laertii* III. 3. *Gudioque* in *Epist.* ad *Menagium*, [pag. 135. ad *Diog. Laert.* et comprobatur *Crollius* p. 64. not. 1. qui memorat quoque *Lamium* de S. S. Trinit. lib. II. cap. 1. pag. 82. *Petau.* misc. exercit. cap. 7.] Thema natalitium Platonis e veterum scriptis profert *Iulius Firmicus* lib. I. *Astrolog. horoscopante aquario, sole in piscibus, luna in geminis*: quinto circiter die a nouilunio. Falsum esse contendit *Scaliger.* Praefat. ad *Manilium*: sed ibidem annus natalis Platonis, (in editione saltim *Manilii*, quo vtor *Argentoratensi*, vitiose editur annus primus Olymp. LXXXIII. Nam ex *Scaligeri* notis in *Chronicon Eusebianum* constat, cum scripsisse LXXXVIII. Vide etiam *Caesi Patini* dissertationem de numo, cuius vna facie effigies Augusti imp. altera exstat Platonis, recus. tom. IX. thes. Gronou. p. 1589. Platonis effigies variae antiquae occurrunt in *Iac. Gronouii* thes. antiqq. graecarum, tom. II. tab. 83. *Spon.* Misc. pag. 140. *Fuluuium Vrsinum* pag. 53. elog. in *Laertio Wettsteniano* et alibi. [Ad Olymp. LXXXVII. 4. refert Platonis annum natalem *Saxius* in *Onomast. litter.* tom. I. p. 61. Ad idem tempus, aut lubentius ad an. primum Olymp. LXXXVIII. mox incepturae ortum confert *Dodwell.* de Cyclis diff. X. sect. 80. p. 609. Sed diuersas rationes variorum collegit, examinavit suamque sententiam, Platonem natum esse anno exeunte tertio Olymp. LXXXVII. sexto mensis Tharge-

fimo, Olymp. XCII. 3. valere iussa athletica ^{g)}, pictoria, et musices ^{h)} poeticesque studio ⁱ⁾, quibus haecenus operam dederat, atque, ut *Aelianus* III. 27. Var. tradit, etiam militia ^{k)}, [anno aet. XX. *Diog. Laert.* III. 6.] coepit audire Socratem, philosophum, qui nocte, priusquam ad se a patre deduceretur, vidit cygni pullum ^{l)} ex ara, quae in academia Cupidini consecrata fuit, volasse atque in gremio suo resedisse: et postea olorem illum pennis coelum petisse, canore musico auditus hominum deorumque mulcentem. Addit *Origenes* ^{m)}, Platonem ipsum tertio se oculo auctum sibi visum. Socrate circa Olymp. XCV. 1. ⁿ⁾ defuncto, cum interim Cratylum Heracliti discipulum et Hermogenem Parmenidium ^{o)}, philosophum, sectatus esset, annos natus duo de triginta varias regiones adiit, Euclidem, Megarensensem ^{p)}, Theodorum, mathematicum, tum Pythagoreos ^{q)}, Archytam, *Philolaum* ^{r)}, H 3 Eurytum,

Thargelionis attici die, probatum iuit *Corfinus* in dissertatione de natali Platonis die, eiusque aetate ac itineribus in *Gorii Symbolis litterariis*, vol. VI. Florent. 1751. 8. p. 80 — 116. in qua permanfit sententia in fastis attic. tom. III. p. 230. *Harl.*] Ut Plato *Philosophorum* *Homerus* vocatur a Cicero- ne Tusc. I. 32. f. 79. ita Virgilium *Postarum Platonem* dixit Alexander Seuerus, teste Lampridio cap. 31.

g) Cyrill. VI. in Julian. pag. 208. *Harl.*

h) In Musiciis audiuit Draconem, Atheniensem, et Metellum, Agrigentinum, teste *Plutarcho* p. 1136. de Musica.

i) Vid. in vol. II. in notit. tragic. deperdit. pag. 317. *Harl.*

k) Quod quidam collegerunt ex Platonis respon- sione apud *Diog. Laert.* III. 24. sed reliqui vet. auctores tacent de Platonis militia: nec probabilis illa est. *Harl.*

l) *Apuleius* de dogmate Platon. p. 249. *Laertius* III. 5. ibique interpr. *Pausanias* in Atticis, [cap. 30. pag. 76.] *Origenes* VI. contra Celsum, *Olympiodorus* [et anonymus graecus scriptor ab *Heerenio* in diario litter. bonar. editus] in vita Platonis: *Tertull.* de Anima cap. 46. *Cygnus de sinu Socratis, demulcens homines, discipulus Plato est.*

m) *Origenes* VI. contra Celsum p. 280.

n) Supra lib. II. cap. 23. §. 30.

o) *Laert.* III. 6. *Fabric.* Sed Cratylum audiue- rat iam ante Socratem, vid. *Aristot.* *Metaph.* I. cap. 6. *Brucker.* et *Croll.* *Harl.*

p) *Laert.* II. 106.

q) *Cicero* V. de Finibus, [cap. 29. vbi vid. *Davif.*] *Augustin.* IV. 8. de Ciu. Dei et III. 15. con- tra Academ. et *Hieronymus* Apologia contra Ru- sin.

r) A Pythagoreis et ab Anaxagora, etiam ex Or- phicis multum profecit Plato. vid. loca, quae larga manu congescit *Wytttenbach.* ad *Plutarchum* de S. N. V. p. 27 sqq. p. 73 sq. 78. etc. adde supra, in vol. I. p. 864. Plura congescit cl. *Pleßing.* in: Versuch etc. vol. II. tom. I. part. III. p. 81 — 137. Atqui iam *Proclus Lycius*, et *Syrianus Alexan- drinus*, testibus *Suida* in vocc. Πρόκλος et Συριανός, atque *Eudocia* p. 366. et 389. scripserant συμφωνίαν Ὀρφικῶν, Πυθαγόρειαν καὶ Πλάτωνος. adde *Valer. Max.* VIII. 7. ext. 3. et *Brucker.* in Schelhornii *Amoenitt.* litter. tom. VII. Pythagoreorum tamen neminem potius Plato sequutus videtur *Meinersio* l. c. tom. II. pag. 791. not. quam *Philolaum*, qui praeexistentiam, quam vocant, animarum adseue- rabat, et vitam, quam degerent homines in hac rerum vniuersitate, loco poenae, nec tamen sine dei voluntate deferendam putabat. vid. *Plat.* in *Phaed.* init. et *Clement. Alexandr.* lib. III. 518. Fama quoque erat, at propter varietatem et discre- pantiam narrationum lubrica, nec forsan certa vera- que, Platonem (secundum *A. Gellium* N. A. III. 17.) Philolai libros decem millibus denariorum fuisse mercatum; at narrante *Diog. Laert.* III. 9. et VIII. 15. Dionem Platonis rogatu hos libros emisse centum minis, sed nummis, quos Plato acce- perat a Dionysio. Atqui id si verum fuerat, tamen inde effici non poterit, Platonem ex Philolai libris arcana philosophiae pythagoricae, iam antea euul- gata, percepisse atque hausisse. Vide plura de Phi- lolao in vol. I. p. 862 sq. adde *Valcken.* ad *Theocr.* *Adoniasuf.* p. 194 sq. Quare, num plagiariis ea de causa sit accensendus, et num iudicio *Tzetziae*, prodentis, Chil. X. hist. 355. et XL 362. a Platone non Timaeum tantum, sed alijs quoque dialogos fuisse scriptos, sit subscribendum, eequidem dubi- to. *Harl.*

Eurytum, Timaeum Locrum, [vid. infra ad nr. XXXI.] Echecratem, Aetionem aliosque [primum Olymp. XCVIII. i. *Corfini* l. c. p. 100 sqq. rationes subducente, et locum *Ciceronis* de senect. cap. 12. explicante, tum iterum, tertiumque Olymp. CIII. 2. vid. *Corfini*. pag. 112 sqq.] accessit, Persarum magos et prophetas *) Aegypti frequentavit, nominatim [P] Sechnuphidem, Heliopolitam *). Ex Aegypto reuersus Deliis exposuit sensum oraculi *), quod Graecos iussit aram, quae in Delo erat, cubica ratione duplicare. Inuentum aliud Platonis de agro metiendo refert Vitruuius XI. 1. Ter adiit Siciliam *) varia fortuna, et modo gratia

s) *Cic.* V. 29. de Fin. *Lucan.* X. 181 sq. *Ambrosii* in 118. Psalm. tom. I. p. 1195. *Eusebius* XI. 8. Praeparat. obseruat, Platonem tum in Aegypto versatum, cum Hebraei patria secundo pulsi Persis dominantibus in Aegypto degerent. *Fabric.* Sed Platonem a sacerdotibus Aegyptiacis ad arcana doctrinae Hermeticae fuisse admissum, quod quidem Platonici iuniores sinxerunt, omnino non videtur probabile. vid. *Brucker.* de Platone sect. I. cap. 5. *Lenfant* in Bibl. German. tom. II. p. 124 — 146. et *Croll.* De praeceptoribus Platonis differuit *L. Andreas Ritter*, respond. M. Brusewitz. Gryphiswaldiae, 1707. 4. de Institutione Platonis, M. *Ianus* in diss. Witteb. 1706. et de peregrinationibus Platonis auctor respondens *Ioachim. Norelius*, praefide eodem M. *Io. Guil. Iano*, Wittebergae, 1706. 4. *Crollius* cum *Bruckero* aliter itinera Platonis describit p. 65 sq. Platonem post mortem Socratis, Atheniensium sacuitiam timentem, a. aetatis XXX. cum ceteris Socraticis Megaras ad Euclidem se contulisse, ab eoque humanissime exceptum, in dialectica profecisse, tum, teste Apuleio, cognoscendae pythagoricae disciplinae causa, primo Italiam petiisse; postea ad Theodorum, ut geometriam disceret, Cyrenas esse profectum: deinde ad Aegyptios accessisse. Ex Aegypto reuertentem in Italiam iterum ad Archytam et Eurytum venisse; Athenas denique reducem vixisse Musis et aperuisse scholam. Loca vett. quaedam vid. apud *Crollium*. *Harl.* Cf. de fontibus philos. Plat. *Tenne-mann* l. I. T. I. p. 267 sq. *Beck.*

t) *Clemens* I. Strom. p. 303. Ieremiam quoque prophetam a Platone auditum scripserat *Augustinus* II. 28. de Doctrina Christiana. Sed praeter rem scripserat, ut ipse fatetur II. 4. retractationum. Ceterum fuere, qui occasionem suscipiendi in Aegyptum itineris Platonis fuisse scriberent, quod oleum ibi voluisset vendere, ut narrat *Plutarchus* in Solone p. 79. *Fabric.* Immo fuerunt, qui traderent, Platonem multa ex pandectis sacris hausisse. Sic *Numenius*, philosophus pythagoricus,

Apania oriundus, Platonis ingenium perstrinxit, quod veluti plagio subripuerit e mosaicis libris, quae de deo et mundo prodidit, (τὴν Πλάτωνος διὰ νοίαν ἡλεγξεν, ὡς ἐκ τῶν μωσαϊκῶν βιβλίων τὰ περὶ θεῶ καὶ κόσμου ἀποσπλήσαντες) ideo dixit: τί γὰρ ἐστὶ Πλάτων ἢ Μωσῆς ἀττικίζων, teste *Hezychio* illustr. pag. 36. ex biblioth. Ioannis Sambuci, Antwerp. 1572. 8. f. p. 29. edit. Io. Meursii. Eiusdem Numenii iudicium profert *Theodoret.* Ἑλλήν. Παθημ. Θεωρεμ. II. pag. 37. nec non *Eusebius*, at dubius, libr. XI. praepar. Euangel. cap. X. p. 527. edit. Viger. (vid. *Insium* de script. hist. phil. III. 10, 4. p. 58. vbi plura de Numenio reperies: *Gatack.* de stilo N. T. cap. 44. p. 155 sq. item *Clemens Alexandr.* (qui in suis libris Platonis eiusque dogmatum mentionem iniicit admodum frequentem,) Strom. lib. I. pag. 342. C. edit. Sylburg. praeter ea obseruat, Aristobulum quoque adfirmasse, Platonem sequutum esse leges Hebraeorum, (καθολοῦσθαι — τῇ κατὰ ἡμᾶς νομοθεσίᾳ) et illum aequae ac Pythagoram multa ex sacris litteris transulisse in suorum dogmatum traditionem, (ὡς τὴν ἑαυτοῦ δογματοποιεῖν) adde eundem Strom. lib. V. pag. 560. A. et lib. I. p. 274. B. comparato Salomonis, Prou. cap. 5, praecepto cum lege Platonis, dicitur Plato ὁ ἐξ Ἑβραίων φιλόσοφος Idem *Clemens* in admon. ad gentes pag. 46. postquam contenderat, Platonem didicisse geometriam ab Aegyptiis, astronomiam a Babyloniis, rectas sanasque incantationes a Thracibus, ab Assyriis multa alia, concludit, leges, quaecumque verae essent, et de deo opinionem, illi suppeditatas esse ab Hebraeis. Locum *Ambrosii* vid. infra ad nr. XLIX. not. Sed plura de hac re disputabimus infra ad §. VIII. *Harl.*

u) *Plutarchus* de genio Socratis f. 579.

v) Ad *Laert.* III. 18 sq. ibique vid. Menag. *Plutarchus* Dionc. *Athen.* XI. p. 507. *Synellus* p. 259. *Nonnus* hist. 22. ad Naz. *Aristides* or. Platon. III. pag. 111. 381. etc. *Fabric.* *Corn. Nep.* in Dione cap. 2, 4. vbi vid. interpr. in primis *Stauer-*

ren

tiam modo indignationem vtriusque Dionysii expertus. [Ab Archyta per litteras a supplicio mortis fuisse liberatum, tradit *Endocia* in *Violario* p. 74. in *Archyta*. adde *Diog. Laert.* I. c. *Frid. Menz.* in *Aristippi* vita, *Halae Sax.* 1719. p. 25.] Rempubicam gerere noluit^{u)}; consiliis tamen adfuit Dioni et multis viris principibus: Archelao etiam, Macedoniae regi, carissimus, licet de eo non aequè meritis praeclare^{v)}: Philippum quoque, Macedonem, Perdicae primum commendauit, qui prouinciae ab hoc praefectus copiisque auctus regnum post eius obitum inuasit.

II. Dictione vsus est peramoenia, ut non defuerint, qui dicerent Iouem^{w)} ipsum, si Attice verba facere vellet, non aliter locuturum, et *Cicero* in *Oratore* cap. 3. Platonem appellet non intelligendi solum, sed etiam dicendi grauissimum auctorem^{x)}. Idea sermonis eius inter poema et prosam media est, ut notauit *Aristoteles* apud *Laetium* III. 37. et licet absit a versu, tamen, quod incitatius fertur et clarissimis verborum luminibus vitur, potius poema putandum aliquibus visum est, quam comicorum poetarum^{y)}, apud quos, nisi quod versiculi sunt, nihil est aliud quotidiani dissimile sermonis. Apophthegmata quaedam eius refert *Laetius* III. 38 sq. prae ceteris narrans, rogatum, num et ipse instar ceterorum philosophorum memorabile aliquod dictum esset ad posteros transmissurus, respondisse, prius esse opus, ut nomen ac celebritatem sibi comparet; tunc enim futurum, ut facile quamplurima ipsius memorentur. Dicitur idem gratias egisse deo, quod homo non bestia^{z)}, quod Athenis, et quod tempore Socratis natus esset, cui etiam, non sibi scripta sua voluit tribui in *Epist.* 2. ad *Dionys.* *Fabric.*

E P I M E T R O N.

Adde *Crollium* I. c. p. LXX sq. De Platonis stilo et huius vitiis ac virtutibus iam veteres libere iudicarunt. Acutum est iudicium *Dionysii Halic.* in *epist.* ad *Cn. Pompeium* de Platone, p. 750 sqq. de admir. vi. dicendi in *Demosth.* cap. 5. p. 964 sqq. cap. 23. p. 1024 sqq. vol. VI. Opp. edit. *Reiskii*, et multis aliis locis, quae index in edit. *Reiskiana* voc. *Plato* suppedabit. *Longinus* de sublim. passim laudat eius scribendi genus; sed culpat quoque in eo frigidas sententias (IV. 7.) nimiam translationum multitudinem et allegoricum tumorem (XXXII. 9.) putidas saepe et pueriles periphrases, (XXVIII. 1. ad quae loca consules interpretes

ren in minore edit. *Meinerf.* I. c. II. p. 688. not. *Harl.*

w) *Laert.* III. 23. [*Cicer.* ad diuers. I. ep. 9. sect. 45. qui causam illius consilii adfert.]

x) *Athenaeus* XI. pag. 506 sq. —

y) *Ammianus* XXII. ult. et ibi *Valef.* [*Cic.* in *Bruto* cap. 31. *Meinerf.* I. c. p. 691 sqq.]

z) De stilo Platonis vid. *Vauassor.* pag. 8 sqq. *Heum.* *Blackwal* de praestantia classic. auctor. pag. 64 sqq. ibique *Ayrerum.* *Harl.*

aa) *Cicero* in *Oratore* cap. 20. adde *Themistii*

Orationes pag. 319. edit. *Harduini.* [*Quintil.* *Inst.* oratt. X. 1, 81.]

bb) *Baelii* Resp. ad quaestiones hominis e provincia tom. I. pag. 138. Nov. Rep. lettr. 1703. tom. II. pag. 565. Vide *Lippium* ad *Senec.* *epist.* 58. *Fabric.* — *Lactant.* diuin. institt. III. 19. §. 17. quod quum is male interpretatus, Platonem vituperasset, *M. Io. Ge. Geret* in disputat. praeside *Io. Guil. Bergero* ventilata, et inscripta: *Exercitatio anti-Lactantiana, qua de mendosa eucharistiae Platonicae interpretatione agitur, Witteberg. 1722. 4.* Platonis eucharistiam s. gratulationem fusius exposuit et eum liberauit ab iniuria. *Harl.*

pretes in exemplo Tollii.) Neque tamen idem ille non celebrat Platonem. Sic cum IV. 11. (vbi vid. Langbaenium pag. 36.) nominat *Θεόν διuinum*, vti *Cicero*, Platonis admirator atque imitator, de N. D. II. 12. (vbi vid. Dauif.) *quasi quemdam deum philosophorum*. Ita plures vet. modo iure laudarunt eum, modo vituperarunt: atque bene multas sententias et iudicia auctorum quorundam veterum vtriusque sermonis de Platone eiusque oratione et libris coaceruauit cl. *Fischerus* in edit. quorundam Platonis dialogorum, Lipsiae, 1783. prolegom. p. 211 — 220. Methodi et ordinis defectum in Platone carpit *Huetius* in Huetianis pag. 218 sq. Quamquam Dionys. Halicarn. notat, Platonem ad octogesium usque ætatis annum non cessasse dialogos suos *κτενίζεν καὶ βοσρερχίζεν (calamistris inuolare) καὶ πάντα τρώπον ἀναπλέκεν*, merito tamen Taurus, philosophus, apud *Gellium* N. A. lib. I. cap. 19. miratur eorum stultitiam, qui Platonem euoluant et legere postulent, *non vitæ ornandæ, sed linguæ et orationis comendæ gratia, nec ut modestior fiat, sed ut lepidior*. Atque *Metrophanes*, Lebadensis, sophista, scripserat *περὶ τῶν χαράκτηρων Πλάτωνος, Ξενοφώντος, Νικοστράτου, Φιλοστράτου*, testibus *Suida* voc. *Μητροφάνους*, et *Eudocia* in *Violar.* p. 301. Alii eius stilum cum Homericâ dictione, tamquam fonte, ex quo multa illum hausisse, Longinus alique veteres iam animaduertunt, in libris peculiaribus comparant. A Schol. Vennet. a Villoisonio edito, ad II. I. 336. citatur *Αμμόνιος ἐν τῷ περὶ τῶν ὑπὸ Πλάτωνος μετανηγεμένων ἐξ Ὁμήρου*. *Aristocles Messenius* quaesiuert, *πότερον σπουδαιότερος Ὁμηρος ἢ Πλάτων*, auctore *Eudocia* in *Viol.* p. 71. et *Telephus*, Pergamenus, grammaticus, scripserat *περὶ τῆς Ὁμήρου καὶ Πλάτωνος συμφωνίας*, vid. *Suidas* voc. *Τήλεφος*. adde infra, §. VIII. *Io. Frider. Hillerus*, Professor quondam Wittebergensis, scripsit commentat. de dicendi genere Platonis, (quem *Themistius* orat. XV. p. 319. Harduini notauit *κερασάμενον ἐκ ποιήσεως καὶ φιλομετρίας ex poetico ac numeris soluto temperantem*.) Wittebergæ, 1763. Nec mirum id videbitur. Plato, viuido feracique ingenio præditus, iuuenis poesi valde delectabatur, et constanter amabat Homerum, quamquam ab eius et tragicorum poetarum lectione ciues novæ, quam finxit reipublicæ arcere voluit “). Hinc colorem duxit poeticum, et ingenium formauit,

ce) Quantum Plato debuerit Homero, et in quibus vterque conspiret, docet *Massieu* in comparatione Homeri cum Platone, in *Actis* societ. regiae Paris. Inscr. secundum *Gottschediæ* versionem, tom. II. pag. 1 — 22. et ibid. pag. 158 — 175. ostendit *Fraguier*, quomodo Plato vsus sit poetis. Vtriusque sententiam impugnat et lib. X. de republ. potissimum persequitur *Garnier* in comparat. Homeri ac Platonis in *Hist. et Memoir. de l'acad.* Inscr. vol. 42. ann. 1786. De causis et sententia, cur Plato poetas a noua sua ciuitate abesse iusserit, alii aliter senserunt. vid. *Maxim. Tyrium* diss. 23. (olim VII.) et ibi *Dauif.* *G. I. Vossium* de artis poet. natura et constit. cap. 3. §. 3. pag. 21. cap. 8. §. 1 — 6. p. 41 sqq. Amstel. 1647. 4. Locos, in quibus Plato inique statuit de poetarum scriptis, sedulo collegit, addito interdum iudicio, adpersitque eruditis obseruationibus, cel. *Beck.* in disp.

f. examine caussarum, cur studia liberalium artium, imprimisque poeseos a philosophis veteribus nonnullis aut neglecta aut impugnata fuerint. Lipsiae, 1785. 4. cap. 2. p. 37 sqq. *Ludou. Casalis* scripsit diss. apologeticam, quare Plato poetas reipublica sua eiecerit. Romæ, 1670. italice. vid. *Giornale di Roma*, 1670. p. 72. *Massieu* in *Vindiciis* poeseos, (in *Mem. de l'Acad. — des Inscr.* vol. II. p. 161 sqq. germanice versis a *Louisa Adolunda Victoria Gottschediæ* in eiusdem academici commentat. (ausführliche Schriften etc. part. II. Lipsiae, 1754. p. 248 sqq.) leuib. ac icuiniis argumentis tam aduersauit Platonem, quam defendit poeseos vtilitatem ac præstantiam: nec satis exacte Platonem vindicauit eiusque explicauit sententiam *Fraguier* in eodem vol. (*Memoir.* p. 168 sqq. cum *Couturio.*) adde eundem *Fraguier* in *Hist. eiusdem acad.* tom. I. p. 168 sqq. aut in versione *Gottschediæ*

formauit, omnibusque phantasmatibus quasi apertum idoneumque reddidit poeseos illecebras. Hinc in dialogis ipse multa ornavit atque illuminavit, interdum obscuravit poetica imitatione, quam ideo *Athenaeus* Dipnol. libr. XI. p. 505. B. in eo notat: atque *Timon* ibidem, Platonem, scribit, finxisse πεπλασμένα δαύματα εἰδῶτα *simulacrorum verborum peritum*. Quare vel grandaeuus studiose lectitabat Aristophanis comoedias ac *Sophronis* mimos et imitatione expressit. vid. *Brunch.* ad Aristoph. Nubes p. 65. et 66. illustriss. *Comit. de Finkensteln* in periculo de carmine bucolico, (praemisso illius libro, *Arethusa* oder die bukolischen Dichter des Alterthums. part. I. Berolini, 1789. 4.) pag. 19 sqq. pag. 26 sqq. *Valcken.* ad Theocr. Adon. p. 194 sq. et quae ego de *Sophrone* atque Platone, sedulo illius lectore, scripsi supra in vol. II. p. 492 sq. atque ad *Aristot.* A. P. cap. 1. p. 8 sq. Postquam ad amicitiam Socratis et interius philosophiae doctrinarumque reconditarum studium accessit, temperavit quidem scribendi genus; sed neque ingenium lectione poetarum et exercitio nutritum atque incitatum, neque orationem poeticam omnino mitigare et cohibere potuit. Hinc fluxerunt omnes illae vices, gratia, vberitas et ornatus orationis Platonicae, ut *Fauorinus* apud *Gellium* N. A. II. 5. recte iudicaret; „Si ex Platonis oratione verbum aliquod demas, mutesue, atque id commodissime facias, de elegantia tamen detraxeris.“ Hinc etiam ortum est perpetuum et anxium illud elegantiae et venustatis studium, crebrior ille novorum, obsoletorum, et obscurorum vocabulorum usus, illae imaginum, similitudinum; fictionum, allegoriarum ac descriptionum illecebrae. Haec omnia si quis ex Platonis scriptis colligeret, explicaret atque illustraret, is sane si praeter ea ex historia et antiquitate aut antiquiore philosophia lumen accenderet obscuris locis, et discrimen Socraticae atque Platonicae philosophiae paucis ostenderet; ille sane ad interpretandum et intelligendum Platonem plus conferret, quam colligendis omnibus apicibus litterarum atque congerenda cunctarum variarum lectionum silua. (vid. quoque *Meinertsum* l. c. II. pag. 691 sqq.) Atque forsitan cl. *Fischerus*, qui iam pluribus abhinc annis clauem promissit Platoniam, saltem magnam partem satisfaciet piis hisce desideriis. Eodem ingenio viuaci et pristino poeseos amoris ac studio ductus et deceptus Plato amabat mythos, (a quorum quidem usu Socrates, potissimum Sophistae non abstinerunt,) et populares fabulas populari inque theologia: nec tamen sollicitus videbatur, num illi veri essent, nec ne. Potius utebatur mythis, quorum fundus in Pythagoreorum opinionibus partim substructus erat, (vid. cel. *Heyne* ad Virgil. VI. 703. de mytho Platonis dereditu animorum in vitam,) ut per occasionem et ope eorum varias formas s. ideas explicaret, et modo ad ornandam atque illuminandam orationem, modo ut iis uteretur pro argumentis, modo forsitan ea quoque de causa, ut illis, sensui tantum adcommodatis, praeter expectationem puriores magisque idoneas et digniores subiiceret formas seu perceptiones, (*Begriffe*). Sed de mythis veterum, praecipue Platonis varii varia diuersaque ratione iudicarunt et scripserunt. vid. cel. *Heyne* in commentatione: temporum mythicorum memoria a corruptelis nonnullis vindicata, tom. VIII. commentatt. Societ. Gotting. antiq. *Garnier* in Mem. de l'acad. — des Inscr. tom. 32. pag. 164 sqq. (germanice vers. in *Hoffmanni Magazin für die Philosophie*, tom. III.

Schediae germanica, tom. I. pag. 189 sqq. *Merian* von dem Einfluß der Wissenschaften auf die Dichtkunst, tom. I. p. 175 sqq. *Blackwall.* l. c. pag. 32 sqq. ibique *Ayrer*, cl. *Wiedeburg.* in program.

Vol. III.

mate, germanice scripto, de his, quae Plato poetis vitio vertit, *Helmschadti*, 1789. 4. etc. ut mittam eos, qui in historia philosophiae eandem materiam attigerunt.

I

tom. III. p. 341 sqq.) qui mythos Platonis minus commode diuisit in theologicos, poeticos et politicos, cl. *Henke*, theologus Helmstadiensis, in *Observatt. variis de philosophia mythica*, Platonis praecipue. Helmstad. 1776. 4. cl. *Eberhard*, Professor Halensis, de consilio philosophiae Platonis, in *Neuen vermischten Schriften*; idein in *Vermuthungen über den Ursprung der heutigen Magic*, in mensruo lib. Berolin. mens. Iul. 1787. cl. *Wolf*, de argumento Symposii, praef. eius editioni pag. 72 sq. *Io. Christian. Hüttner*, de mythis Platonis, Lipsiae, 1788. 4, qui in dialogis Platonis tredecim mythos notauit. De Platonis opinionibus et placitis theologicis ac philosophicis h. l. non est differendum. Eum tamen inconstantiae iam adculauit *Cicero* de N. D. I. 12. qui etiam in acad. quaest. I. 13. (vbi tamen vide *Dauis*.) „Platonis in libris, ait, nihil affirmatur, et in vtramque partem multa differuntur; de omnibus quaeritur, nihil certi dicitur.“

Nullum tamen Platonis placitum ab omni aetate magis decantatum est atque exagitatum, et nullum fere obscurius, cuius explicatio viros doctos mire torfit, quam illud de rerum formis, quas Plato vocabat *ideas*, *Cicero* autem acad. quaest. I. cap. 9. et *Tusc. disp.* I. 24. (vbi *Dauis* copiose docteque de iis differit,) *species* recte se, putabat, dicere posse, et *Seneca* epist. 58. definit, eorum, quae natura sunt, exemplaria aeterna. Duplex autem quaestio orta est, num illae habitae fuerint naturae (substantiae a nostris philosophis nominantur.) aeternae, aut ab aeterno intellectu separatae, extra diuinam intelligentiam separatim existerint, quae omnia rerum exemplaria in se continent, quae aeterna sunt, et per se, ac vera talia, et naturam in se habent persistentem, per quas rebus fluxis ac mutabilibus naturae s. formae (*essentiam* barbare dicunt,) imprimuntur; an notiones tantum mentis diuinae, ab aeterno posita in intellectu diuino. In quas diuersas partes omni tempore abierint V. D. latius exposuit et nubem tam veterum, quam recentiorum scriptorum excitauit *Brucker*. tum in historia philosophica de ideis, Augustae Vindel. 1723. 8. cum supplementis in *Schellhornii* Amoenitatibus litterariis, tom. VII. de conuenientia numerorum Pythagorae cum ideis Platonis harumque ex illis origine, p. 173 sqq. et tom. VIII. p. 299. ad histor. doctrinae de ideis, rec. in illius Miscellaneis historiae philosophicae litterariae et criticae etc. Augustae Vindel. 1748. mai. 8. nr. 3. et 4. tum in historia critica philosophiae vol. I. p. 695 sqq. E recentioribus priorem sententiam cum Eusebio et Augustino tuentur *Bruckerus*, II. citt. *Plessing*. et *Schulz*. posteriorem vero cum Clemente Alexandrino, Tertulliano, Ambrosio etc (vid. *Benedictinor.* notas ad Ambros. p. 530.) *Cudworthus*, *Moshemius*, *Meiners*. atque *Agatopist. Cro-mazien*. (h. e. Appianus Buonafede). *Plessingius* suam sententiam exposuit in *Periculis* etc. (*Versuche* etc.) tom. II. part. II. pag. 117 sqq. p. 273 sqq. comparat atque examinat Aristotelis doctrinam, et pluribus locis tomi I. et tom. II. part. I. illius operis, tum *über die Platonischen Ideen, in wie fern sie sowohl immaterielle Substanzen, als auch reine Vernunftsbegriffe vorstellen*, in *Caesar's Denkwürdigkeiten aus der philosophischen Welt*, vol. III. nr. 2. Lips. 1786. 8. coll. ephem. Göttingenf. litter. ann. 1787. plag. 43. p. 422 sqq. — *Scipionem Agnellum* de ideis Platonis, Venet. 1615. 4. vehementer laudat *Morhof*. lib. I. Polyh. philos. cap. 7. p. 39.

Cl. *Schulz*, Professor Helmstadiensis, quum adhuc Wittebergae doceret, scripsit dissertat. philosophico-historicam, de ideis Platonis, Wittebergae, 1786. 4. Ille contra *Moshemium* et *Meinersium* existimat, Platonem, ideas separatim existisse, ratum, pro naturis (substantiis) habuisse illas; (quod quidem e loco *Parmenidis* non tamquam certum demonstrari, multo

multo minus ex Aristotele effici posse, alii censent;) tum contendit, secundum Platonis genuinam opinionem, illum idearum complexum non diuersum fuisse a diuino, (τῷ Θεῷ) sed id ipsum constituisse; (quod quidem cum claris in Timaeo locis pugnare, aliis videtur.)

Buonafedi iudicium exstat in illius historia philosophiae, italice scripta, vol. III. edit. Venet. cap. 39. vbi de Platone agitur, pag. 151. cl. *Meinertf.* sententia legi poterit in historia doctrinarum etc. part. II. pag. 729 sqq. et 800 sqq. — *Cudworthi* autem et *Moshemii* iudicia sunt exposita in libro: *Système intellectuale*, tom. I. p. 661 sq. (aut p. 856 sq. edit. Lugdun. Batav. in 4.) adde cl. *Tiedemanni* *Principes Graeciae philosophos*, (*Griechenlands erste Philosophen*.) pag. 476 sq. in primis p. 480 sqq. et in *Geist der spekulativen Philosophie*, part. II. p. 89 sqq. qui utramque sententiam atque interpretationem sagaciter consociat. — De *Taylori* conamine, doctrinae christianae destruendae, et ruinis illius superstruendi systematis platonici in comm. de doctrina idearum platonica, cui addita est historia theologiae platonicae per recentiores Platonis adfectorum, et comm. de natura animi etc. praemissa versionis eius anglicae Procli diss. philosophicarum ac mathematicarum. vol. I. 1788. vol. II. 1789. 4. vide the monthly Review, mens. Octobr. 1789. et Allgem. Literaturzeitung ann. 1789. mens. Nou. nr. 346. p. 332. inprimis nr. 48. ann. 1792. p. 377 sqq. vbi opinionum singularium errorumque specimina exponuntur. Librum ipsum non vidi.

Ex his iam perspicui potest, Platonem a magistro suo Socrate frequentem fecisse discessionem. Socrates omnia probabat ex experientia; Plato vero ex principiis, quae opinabatur esse prima et firmissima, nec adeo crebro adhibebat inductionem; analogiam aliaque ad persuadendum facilia commodaque praesidia. Iucundus quidem erat Socrati, (vid. *Xenoph.* M. S. III. 6. 1. ibique *Ernesti*;) docebat more Socratico, et, vti Socrates, (quem suum illud, nihil vt affirmaret, tenuisse ad extremum, *Cicero* Tuscul. disput. I. 42. scripsit,) de industria dubitabat aut dubitare videbatur vel de iis, quae certa esse sciebat, ad irridendos et contundendos sophistas, qui, quasi omnia cernere ac definire possent, de omnibus rebus cum intemperantia sermonis et fiducia impudenti, et vel in utramque partem disputare solabantur. Neque tamen aequae incertus vagusque haesitabat in definiendo et decernendo, ac postea multi academici ipseque *Cicero* fecerant. At popularem theologiam, forsitan cautior, ne, vti Socrates in reprehensionem crimenque impietatis, et vitae periculum incurreret, frequenter amplexus, alienarum praeterea, suarumque, quas finxerat, doctrinarum connexionem atque commixtionem, et quod visido ingenio abreptus, haud quiete omnia ponderauit, nec semper ideas inde confusas, rite discreuit, nec obscuras, quas habuit, formas clare explicuit, contra sermonis poetici veneribus, et lenociniis haud raro magis implicuit, disciplinam adulterauit Socraticam, et Socratem fecit multa dicentem, de quibus veracis *Xenophontis* Socrates se differuisse negaret. (vid. *A. Gellium* N. A. XIV. 3. et *Valcken.* ad *Xen.* M. S. IV. 7. 5. p. 251. edit. *Ernesti*.) Tum quia frequenter respexit immiscuitque opiniones factaeque suae aetatis nobis ignota, definitoque sermone philosophico, quem artis s. technicum vocamus, nondum, quod quidem cum superioribus philosophis habuit commune, vsus est in suis dialogis, et ipsa horum forma ac natura, (quamquam in illa arte ingenii eius felicitas atque veritas maxime eminuit,) saepe impediunt, quo minus, quae propria eius fuerit sententia, recte perspiciamus. Quae quidem omnia interpretes Platonis, ne temere et quasi e tripode iudicent, cautos prudentesque et verecundos reddere debent. Multa enim diligentius inquisiuisse, sagacius expiscatum

piscatum esse, subtilius explicuisse, meliusque digessisse Platonem docilem atque ingeniosum, et magnam omnino fuisse ingenii vim in illo, multamque litterarum copiam, negari non poterit. Quare iniquum Buonafedii *Storia* etc. l. m. p. 137 sqq. praecipue p. 165. *Heumannii* in *Actis philosoph.* tom. I. p. 196. *Stollii* in kurz. Nachricht. von den Büchern in der Stollisch. Biblioth. vol. I. p. 62. (qui vol. II. p. 286. Platonem nugarum captatorem, garrulum, ineptum prudentiae magistrum, et paene desipientem insipienter vocat,) aliorumque iudicium mihi esse videtur, Platonis ingenium fuisse mediocre. Iniquus quoque est *Bayle* in *Reponse aux Questions d'un Provincial.* Rotterd. tom. I. 1706. m. 12. cap. 12. De philosophia ac meritis Platonis et de discrimine philosophiae socraticae et platonicae praeter VV. DD. supra memoratos nuper subtiliterque disseruit cl. *Guilm. Gottl. Tennemann* in libro erudito: *Lehren und Meinungen der Sokratiker über die Unsterblichkeit.* Ienae. 1791. 8. part. I. sect. I. et II. p. 51 sqq. inprimis pag. 224 sqq. coll. cl. *Eberhardo* in neuen vermischten Schriften. Halae Sax. 1788. pag. 354 sqq. Systema philosophiae-Platonicae editurus est *Tennemann*, atque tomus primus nuper iam prodiit, Lipsiae, 1792. 8. De methodo Platonis Socratica egit *F. Ch. Gräffe* in: *Die Sokratik nach ihrer ursprünglichen Beschaffenheit*, in vol. II. des neuesten katechet. Magazin, sect. IV. iuitque vindicatum Platonem a culpa, et probatum, illum omnes philosophiae socraticae partes amplexum, methodum istam omnibus partibus ingeniose adcommodasse cum copia et permutatione, omnes perplexas, et dogmaticas inquisitiones adplicuisse doctrinae de moribus, officiis et virtutibus. Quando apud eum Socrates spinas profert metaphysicas, putat *Graeffius*, eas pertinere ad disciplinam Socratis, quam hic iuuenis ex *Anaxagorae* disciplina suam fecisset, et Platonem id vel ab ipso Socrate confitente vel a fama accepisse. At multa in hac sententia esse dubia incertaque, facile patet, et confer censorem in *Allgem. Litteraturzeitung* anni 1791. nr. 136. quaedam praeclare differentem. Contra fuerunt, (vt ait *Augustinus* de doctrina christiana cap. 28.) quidam Platonis lectores et dilectores, qui dicere auderent, omnes *Iesu Christi* sententias, quas mirari et praedicare cogerentur, de *Platonis* libris eum didicisse: recte tamen adiecit *Augustinus*, id credere esse dementissimum. Pariter irridet ac refutat *Origenes* contra *Celsum*, lib. VI. p. 286. hoc adfirmantem, *Christum* sententiarum suarum optimas e *Platonis* hausisse libris. — Locum, vbi *Plato* docuit, fuisse locum amoenum, *Academia* dictum, indeque sectam illius *academicam* vocatam, est notissimum. vid. plura in *Hieron. Matranga* libro: de academia, in qua *Plato* docuit, syntagmata VII. Panormi, 1637. 4. — *Meursii* *Ceramico* gemino cap. 19 — 27. et *Critic. Arnobian.* IV. cap. 1. apud *Brucker.* I. p. 642 sqq. addeque *Diogen. Laert.* III. sect. 20: et ad h. l. *Ignatii Rossii* commentatt. *Laertianas*, Romae, 1788. p. 42 sqq. I. *Petr. Ludewig* prima academia, villa Platonis, cum noua Halensium collata. Halae, 1693. 4. et in *Opusc.* 1729. tom. II. pag. 359. et *Struuii* *Biblioth. philos.* I. pag. 215 sqq. *Harl.*

Diem coelebs obiit supremum praetore Theophilo, Olymp. CVIII. 1. [P] [vid. *Corsini*. l. c. pag. 106 sq.] CCCXLVIII. ante Christum, Philippi Maced. XIII. [P^{da}], anno ") aetatis 81.

dd) Hermippus apud *Laertium* III. 2. *Conforin.* cap. 15. *Pontac.* pag. 435. ad *Ensebiu* *Chronic.*

ee) *Laertius* IV. 40. *Athenaeus* V. pag. 217. *Cic.* de *Senect.* cap. 5.

tis 81. ff) successore in academia relicto *Spensippo*, septem annis ante natum Olympiade CIX. 3. Epicurum, ut auctor Apollodorus apud Laertium X. 15. *Fabrit.* Sepultus est non procul ab Academia, post mortem honoribus cumulatus. Statuam ei in academia posuit Mithridates, Persa, *Laert.* III. l. 25. §. 20. aram Aristoteles, vid. epigramma apud auctorem vitae Aristotelis, *Brucker.* otium Vindelicum melet. III. pag. 268 sq. *M. Io. Fridr. Preuser.* comm. de ara, Platoni ab Aristotele posita. Wittebergae 1753. 4. infra ad §. VIII. *Harl.*

Primus *dialogos* et analyticam methodum philosophandi introduxisse quibusdam visus est, ut legas apud eundem *Laertium* III. 24. Sed dialogorum inuentorem negat *Athenaeus* XI. pag. 505. cum Alexamenes Teius ante eum Socraticos dialogos ediderit, teste *Aristotele* *περί ποιητῶν* ⁶⁵⁾, et Zeno Eleates dialogos scripserit prior. (*Laert.* III. 48.) At expoliuisse hoc genus scribendi Platonem, nemo dubitat. [Auctor vitae Platonis a cl. Heeren ex cod. Vindobon. apud Lambec. in Catal. vol. VI. pag. 277. primum publicatae in Bibl. der alten Litterat. und Kunst part. V. inedit. p. 18. scripsit, etiamsi quis dicat, ante Platonem scripsisse dialogos Zenonem et Parmenidem, se adfirmare tamen; *ὅτι ἕτος μάλιστα αὐτῶ ἐχρησάτο.*] Conf. Basilium ep. 167. atque, si placet, *Caroli Sigonii* librum de dialogo ad Ioh. Moronum Cardinalem, Venet. 1562. et Lipsi. 1596. 8. *Georgii Paschii*, Professoris Kiloniensis, diatribam de visitata, veterum exemplo, ratione tradendi per dialogos. Kilon. 1700. *Barth.* ad Claudian. p. 100. et praef. libri gallici Nouv. dialog. des Dieux. Colon. 1713. 12.

In naturali philosophia Pythagoreos atque Heraclitum, in morali Socratem, in dialectica Zenonem ac Parmenidem Eleatas sequitur. Confer, quae viri docti ad *Laert.* III. 8. et quae notavi supra lib. II. cap. 13. vbi inter Pythagoricos Platonem recensebam ⁶⁶⁾.

I 3

III. Scripta

ff) Natali suo die VII. Thargelionis. Senec. epist. 58. Exempla eorum, quibus dies, quo nati fuerunt, fatalis siue emortualis contigit, notarunt *Bonifacius* hist. ludicrae XIV. 15. *Theodor. Crusius* in schediasmate historico de die natali, viris insignibus et eruditis emortuali. Vratilau. 1708. 4. *Io. Sam. Adami*, (sub Misandri nomine latens,) in deliciis biblic. V. T. part. III. pag. 386 sq. *Christoph Andreas Brunnerus* in fato theolog. hist. part. II. pag. 650 sq. et auctor der Vergnügung müßiger Stunden. Lipsiae, 1731. 8. part. 2. pag. 25 sqq. — Laurentius Medices statuam Platonis ex ruderibus Academiae Atheniensis erutam et adlatam e Graecia, magno redemit ab Hieronymo Pistoriensi, ut traditur apud *Iac. Middelendorpium* lib. IV. de academiis. — De genesi siue themate natalitio, quod habet Firmicus, vide *Ficinum* lib. IV. Epist. ad Franciscum Bandinum tom. I. p. 739. vbi de philosophi huius vita.

gg) Conf. *Valcken.* adnotatt. ad Theocriti Adoniaz. pag. 194. *Harl.*

hh) Eclecticam philosophandi rationem sequutus est Plato: qui tamen inuidiam hominum effugere non potuit. Hinc alii Aristotelem praetulerunt illi; alii imputarunt ei Platonis interpretamenta; alii aliorum criminum cum insimularunt. vid. *Stanlei.* hist. phil. IV. de Platone cap. 13. p. 313 sq. *Brucker.* l. c. §. 9. et 10. Alii cum atheis, alii Spinozae praecursoribus adnumerarunt. Vtriusque criminis reum cum fecit *Nic. Henr. Gundling.* parte II. Otiorum cap. 3. p. 86. et, vbi *I. Christ. Wolfius* causam Platonis susceperat in Manichaeismo ante Manichaeos §. 34. p. 142. et in diss. de Atheismo falso suspectis, Witteb. 1710. *Gundling.* in parte 31. nouae bibliothecae iterum inuectus est in Platonem. At alii bene defenderunt philosophum ab illo crimine. vide Reimmanni historiam atheismi, cap. 22. pag. 159 sqq. atque *Io. Iac. Zimmermann.* in Opusculis tom. I. p. 762 — 960. et in *Schelhornii* Amoenitt. litter. tom. IX. pag. 827 sqq. tom. XII. pag. 369 sqq. tom. XIII. pag. 48 sqq. adde infra §. VIII. *Harl.*

III. Scripta Platonis ⁱⁱ) persequar eo ordine ^{kk}), quo secundum *Thrasylli tetralogias* (vid. *Laertium* III. 56 sq.) digesta leguntur in editione graeca *Aldina et Basileensi*: neque alium

ii) Quo facilius possit notitia de singulis scriptis a lectore repeti, adposui catalogum illorum alphabeticum, subiuncto numero unicuique secundum ordinem suum adscripto: [et, notante Crollio, addidi romanum numerum, qui ordinem indicat ad Syzygiarum rationem, et vicis seclufi.]

Acephalus 42. [vel Sisyphus VI. nothus.]
 Alcibiades I. et II. 13. et 14. [III. 3. 4.]
 Alcyon 41. [VI. nothus.]
 Anteraetiae (Eraetiae) 16. [II. 2.]
 [Atlanticus, 32.]
 Axiochus 43. [VI. est Aeschin.]
 Charmides 18. [IV. 5.]
 Clitopho 29. [VI. inter nothos.]
 Cratylus 5. [III. 1.]
 Critias 32. [V. 3.]
 Crito 3. [I. 3.]
 Definitiones 48. [VI.]
 Demodocus 45. [VI. nothus.]
 Epigrammata 37.
 Epimenides 47. [VI. nothus.]
 Epinomis 35. [IV. ultim.]
 Epistolae 36. [VI. 1.]
 Eryxias 40. [VI. Aeschin.]
 Euthydemus 21. [II. 5.]
 Euthyphron 1. [I. 1.]
 Gorgias 23. [III. 2.]
 Hipparchus 15. [IV. 8.]
 Hippias maior et minor 25. et 26. [V. 7. II. 7.]
 Hirundo 46. [VI. nothus.]
 Ion 27. [III. 3.]
 De Iusto 50. [VI. nothus.]
 Laches 19. [IV. 6.]
 De Legibus 34. [IV. pen.]
 Lyfis 20. [IV. 7.]
 Magicarum institutionum lib. noth. 51.
 Menexenus 28. [IV. 4.]
 Meno 24. [IV. 2.]
 Midon 39. [VI. nothus.]
 Minos 33. [IV. 11.]
 Parmenides 9. [V. 4.]
 Phaeaces 44. [VI. nothus.]
 Phaedo 4. [I. 4.]
 Phaedrus 12. [V. 6.]
 Philebus 10. [IV. 1.]
 Philosophus 30.
 Poemata varia 52.

[Politicus 8. IV. 10.]
 Protagoras 22.
 De Rep. 30. [IV. 12.]
 Sisyphus 42. [Acephalus. VI. nothus.]
 Socratis Apologia 2. [I. 2.]
 Sophista 7. [II. 4.]
 Symposium 11. [V. 4.]
 Testamentum 38.
 Theaetetus 6. [II. 3.]
 Theages 17. [II. 1.]
 Timaeus 31. [V. 1.]
 De Vacca 51. [VI. nothus.]
 De Virtute 49. [est Aeschinis.]

kk) Is ordo quoque indicatur in MS. Bavarico chart. n. 174. fol. quem in manibus habui, et ubi prolegomena in Platonem graece scripta supersunt. Hic codex, quantum memini, ut plurimum conspirat cum iis, quae cl. *Heeren* ex cod. Vindob. loco paullo ante memorato euulgavit. Ordo autem secundum Thrasylli et Dercyllidis, (quos auctores facit *Aibinus* in introductione in Platonis dial. §. 6.) tetralogias haud commodus est neque connexioni serieiue argumentorum aptus. Hinc *Albinus* l. c. §. 4. et 5. aliam instituit diuisionem. Alium seu nullum ordinem *Marsilius Ficinus* induxit in vertendis et sic edendis scriptis, et sequuta est Graeco-latina Lugdunensis 1590. Aptiorem *Heinr. Stephanus* 1578. et *Wecheliani* heredes 1602. sequuti sunt partitionem in Syzyzias, quam instituit *Io. Serranus*, de qua vide infra in indice editionum, de edit. Serrani. Hunc ordinem receperunt edit. Biontini. Quem systematis sui ordinem probabiliter tenuerit Plato, *Meiners.* l. c. II. p. 706 sqq. definire studuit. adde eundem p. 703 sqq. et *Iac. Geddes* in: An Essay on the composition and Manner of Writing of the Antients particularly of Plato, Glasguae, 1748. 8. sect. VII — XV. de Platone p. 104 sq. (*Geddes.* lib. germanice versus legitur in Sammlung vermischter Schriften etc.) *M. Dan. Christian Grimm*, Rector — de ordine et nexu dialogorum Platoniorum, an et quali statuendo? Epimetrum sapientiae platonicae florilegiis II. et III. interponendum. Annaemontani: collata tamen censura in *Paulli Bibliothek von Anzeigen und Auszügen kleiner — Schriften.* tom. II. part. III. Ienae, 1791. p. 89 sqq. Ille vero doct. *Grimm.* in progr. Platonicae sapientiae flores

aliud videtur amplexus fuisse *Varro*, qui *Thrasyllos* aetate antecessit, et libro VIII. de lingua lat. non nihil e *Phaedone* Platonis proferens [P] citat Platonem in quarto. Consule *Petrus Victorius* XVIII. 2. Var. lect. Diuersum ordinem secuti sunt alii, quorum sententias vide apud *Laertium* III. 50. et 62. *Franciscum Patritium* de dialogorum Platonis ordine, et *Sam. Petritum* IV. 2. Misc. *Fabric.* De dialogis Platonis non magnifice iudicat *Bierling.* in methodo studiorum p. 25. Plane eos contemnit *Thomas.* oratt. p. 411 sqq. *Heum.*

TETRALOGIA I.

1) ΕΥΘΥΦΡΩΝ ἡ περὶ δόξης ^{u)}, πραγματικῆς. De vera et falsa pietate, siue de iustitia aduersus deos. Hic dialogus est inter decem illos, quos *Andreas Dacierius* eleganter gallice vertit, et praemissa Platonis vita atque in philosophiam eius introductione edidit Paris. 1699. 12. ^{mm)} hoc ordine: Alcibiades 1. et 2. Theages, Euthyphron, Apologia Socratis, Criton, Phaedon, Laches, Protagoras, et rituales siue ἀντεργασαί. Ante *Dacierium* *Maucreux* ⁿⁿ⁾ gallice reddidit Euthyphronem, Hippiam et Euthydemum. Latine vertit *Franc. Philéus*, teste *Trithemio*. Italice Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem, Phaedonem, ac Timaeum translulit notisque illustrauit *Sebastianus Ericius.* *Fabric.* conf. *Car. Nürnbergeri* disp. de consilio Platonis in scribendo Euthyphrone, me praefide ventilata, Erlangae,

flores legere instituit ex Euthyphron. a cap. I — XII. *Annae Montani* 1786. Contenta dialogorum Platonis breuiter enarrantur a *Io. Fabricio* in historia bibliothecae suae, tom. III. p. 189 sqq. [copiosius a *Diet. Tiedemann* in lib. *Dialogorum Plat. argumenta exposita et illustrata.* Bip. 1786.] De methodo Platonis philosophiam tradendi dialogica diff. cl. *Io. Iac. Henr. Nafz* in comment. peculiar. i, Stuttgartard. 1787. 4. *Harl.*

ll) Platonis exemplo *Lucian.* duplices titulos praefigit dialogis suis, ut *Τόξωπις ἡ περὶ Φιλίας.*

^{mm)} Conf. Acta erudit. Lips. 1700. pag. 49. — repet. Amstel. 1700. 8. II. tom. Altera editio auctior prodiit Paris. 1701. 8. II. tom. praemissae quoque sunt commentation. de Platone, (Discours sur Platon,) de stilo Platonis et de interpretibus atque commentatoribus illius. — rec. Amstelod. 1708. 1745. 12. II. tom. Postea *Grou* e soc. Iesu gallice interpretatus est et edidit: La Republique de Platon, Amstel. 1763. et Loix de Platon, 1769. 8. II. voll. dialogues (VII.) de Platon. II. voll. Hanc editionem, quum eruditus placere vidissent biblioplae Parisienses, typis repetendam curarunt. Adiderunt *Dacierii* interpretationem dialogorum paullo ante laudatam opusque inscripserunt: Bibliothéque des Anciens Philosophes, voll. VI. in 12. 1771. praemisso *Fleury* Discours sur Platon, et fini subiuncta duorum dialogorum, Hippiae et Euthydemii, versione a *Maucreux* facta, et (tom. V.

pag. 519.) parte conuiuii a *Racino* translati. Horum omnium interpretatio tamquam continuatio superioris *Grouanae* venditur. Totum vero opus constat XI. voll. Initium versionis conuiuii, a *Racino* factae, prostat in Oeuvres de Jean Racine, avec des Commentaires, par M. Luneau de Boisjermain, Paris. 1768. 8. part. V. Gallice quoque vertit Euthyphrona *Anton. Martin.* *Delespells* Lugd. 1579. 8. Germanice vertit Euthyphronem *I. F. Kleukerus* 1778. *I. G. Schloffer* in kleinen Schriften, part. V. Basileae, 1787. adiecta vberiore illius quaestione expositione: in praefatione agitur de methodo Platonis res philosophicas tractandi in dialogis. Socratem, existimat, acquicuisse in probabilibus; Platonem fuisse dogmaticum metaphysicum, vltimius progressum. conf. censorem in Allgem. Literaturzeitung ann. 1788. n. 179. b. p. 249 sqq. Latine versum a *Petriso Tiara* in eius scriptis superfuisset, ex *Adami* vitis philos. p. 158. notat editor *Bipontinus*. Quaedam loca Platonis in Euthyphrone, Phaedone et Apologia Socratis illustrauit *Io. Car. Zrune*, Prof. quondam Witteb. in Animadu. ad Anacr. Platonem et Xenophontem, Lipsiae 1775. 8. Editiones singulorum librorum notitiae editionum infra subiungam. *Harl.*

ⁿⁿ⁾ *Franc. de Maucreux* dans ses oeuvres de Prose et de Poésie tom. I. [Paris. 1685. 12.] nouv. rep. litt. 1685. pag. 1010. addita Fontani obseru. avec quel esprit il faut lire les dial. de Platon.

langae, 1787. 4. *Lud. Casteluertii* animadu. in quaedam loca pag. 284 — 288. opusc. varr. critic. *Harl.*

II) ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ἈΠΟΛΟΓΙΑ, ἡθικός. *Socratis Apologia* ad iudices, contra accusationes Anyti, Melitique et Lyconis. Vide *Laertium* II. 39. Ex quo disces, falsos fuisse eos, qui cum Themistio Orat. XXIII. p. 269. accusationem Socratis, a Polycrate scriptam, putarunt eandem esse, qua Melitus et Anytus in iudicio aduersus Socratem vsi sunt. Polycratis enim oratio, (qua imprimis ille sibi placebat, teste Isocrate in Orat. de laude Bussiridis,) scripta demum est pluribus post Socratis mortem annis, quia, vt probe obseruatum Fauorino, in illa mentionem fecit murorum, a Conone instauratorum, quod factum est Olymp. XCVI. 1. Confer *Ionsum* de Scriptoribus hist. philosophicae pag. 36. 37. Praeter Platonem pro Socrate scripserunt Demetrius Phalereus, Galenus, Libanius, Lysias °), (qui viuo Socrati apologiam, pro eo scriptam, exhibuit, sed, vt illa vteretur, neutiquam potuit persuadere: vide *Menagium* ad *Laertium* II. 40.) Plutarchus, Theon Antiochenus Stoicus, Xenophon et Zeno. Horum omnium scripta, exceptis Libanii, Xenophontis et Platonis, perierunt. Contra Colotae, Epicurei, calumnias Socratem etiam tuetur Plutarchus p. 1117. Rectene Socrates se non defenderit in iudicio, disquirunt *Maximus Tyrius* diss. XXXIX. [et ex recentioribus *Io. Clericus* in silu. philol. cap. 3. sect. 8. p. 217. Quum vterque probauerit intermissionem defensionis, *Iac. Zimmermannus* in apologia Socratis contra calumnias Aristophanis, simul aduersus Maximum Tyrium et Io. Clericum ostendere studuit, male egisse Socratem, quod causam suam coram iudice non perorauit, in Museo heluet. part. XXIII. Turici. 1752. diss. I. Ex *Crollii* additamentis.] De Platonis [P] apologia, disertam licet et eleganter scriptam, *Cassius Seuerus* apud *Senecam*, patrem, praefat. libri 3. Controuers. (Epi. decl. praef.) *Eloquentissimi viri Platonis oratio, quae pro Socrate scripta est, nec patrono, nec reo digna est.* Non patrono quidem, qui sciret, magistrum suum illa neutiquam indigere: nec reo, qui iniquitatem inimicorum suorum indignam responsione habebat. [Particulam huius apologiae *Cicero* Tusc. I. cap. 41. pulcre expressit.] Initium huius apologiae illustrat *Iohannes Clericus* in arte Critica tom. I. p. 165. 196. Alium locum, ingeniose tentatum, vide si placet in *Ephemeridibus* litterarijs Berolinensibus ann. 1698. p. 361. Gallice apologiam vertit post *Antonium Verderium*, qui versionem suam memorat p. 81. Bibl. Gallicae, *Francisc. Hottomann.* Lugd. 1549. et *Ludou. Girium*, cumque notis edidit *Andreas Dacierius*, italice *Sebast. Erius*, vt paullo ante in *Euthyphrone* dixi. *Hieronymus* quoque *Cardanus* accusationem Socratis scripsit, idem, qui volumine singulari laudauit Neronem. *Cardano* pro Socrate respondit *Georgius Raphaelius*, Hamburg. 1696. 8.

III) ΚΡΙΤΩΝ ἡ περὶ πρακτῶ, ἡθικός. *De eo quid agendum*, Socratis, in carcere ex somno excitati, cum Critone, suadente, vt aufugeret, disputatio. Inscribitur etiam in editionibus, περὶ δόξης ἀληθῆς καὶ δικαίης, praecipue continet pulchram profopopoeiam legum, in-

99) De hac pro Socrate Apologia videtur accipiendus locus *Plutarchi* lib. de auditione pag. 40. vbi ait, Platonem rescripsisse orationem Lysiae, siue argumentum, a Lysia in oratione tractatum, de nouo tractasse. Idem p. 45. Καὶ γὰρ ὁ Πλάτων τὸν

Λυσία λόγον ἔτα κατὰ τὴν εὐρεσιν ἱκανῶν καὶ τῆς ἀταξίας αὐτιώμενος, ὅμως αὐτῇ τὴν ἐπαγγελίαν ἱκανῶν, καὶ ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ προγγύλως ἔλασσον ἀποτετέρονται. [adde supra de Lysia in vol. II. pag. 768. et in Socrate pag. 685.]

increpantium Socratem, si, licet iniuste damnatus, fugere vellet, et egregie docet vulgi opiniones contemnere, calamitates ferre patienter, inimicos non vlcisci, animo esse erecto ad sola honesta et aeterna. Laudatur a *Cicerone* de diuin. I. cap. 25. Est et hic dialogus inter eos, quos praeter *Girium* [cum apologia Platonis, Paris. 1643. 12.] gallice vertit et notis illustravit *Andreas Dacernus*. Italice *Sebast. Erius* [et *Molza*, vid. *Paitioni* etc. III. p. 113. etc.] Praeter ea gallice vertit *Simon de Vallembert*, Paris. 1542. *Philib. du Val*, Episcopus Sagien- sis, (vid. *Verdierii* bibl. gallicam pag. 723.) et *Petr. du Val* dicitur Crucimano bibl. gallicae pag. 118. 244. 459. etc. iussu regis Critonein vertisse, Paris. 1547. et cum notis Io. de Masse, (Masculi) Andegauensis, ibid. 1582. 4. *Fabric.* Dialogum, *Crito*, teutonicè vertit, adspersis obseruationibus, *Heinze*, Director quondam Gymnasi Wimariensis, Weimar. 1781. 4. et vna cum tribus Aeschinis dialogis, Dessau. et Lips. 1783. 8. — Francogallice *Sallier* in Histor. acad. inscript. Paris. vol. XIV. pag. 38 sqq. cum notis critic. et philosophicis; cod. reg. MMLXXXIX. vsus est. — Illustratur in singulari programmate a *Ruinpelio*, Erford. 1768. — M. *Abrah. Gottlieb Raabe* in Specimine interpretandi Platonis dialogi, qui *Crito* inscribitur, Lipsiae, 1791. de consilio, ordine, oeconomia etc. huius dialogi disserit, et II. priora capita obseruationibus varii generis vberioribus illustrat, dialogos Platonis redigit in classes, et hunc dialogum ad classem philosophico-dramaticorum refert. *Harl.*

IV) ΦΑΙΔΩΝ ἡ περὶ Ψυχῆς, ἡθικός. *De animi immortalitate* ^{pp}), quam variis argumentis confirmat, licet fateatur, plane certam demonstrationem asserri in praesenti vita vel plane non posse, vel difficillime posse, εἰ μὴ τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιότερῃ ὀχλήματος ἢ λόγου θεῶν τινος διαπορευθῆναι, nisi detur firmiter securiusque niti diuino aliquo testimonio. Hunc dialogum Platoni frustra abiudicasse traditur *Panaetius*, Stoicus ^{qq}), et ius sententiam eleganter refellit Epigramma ^{rr}) lib. I. Anthologiae cap. 44. p. 94. quod in MS. tribuitur Leonidae Alexandrino. Εἰς τὸν Φαίδωνα διάλογον Πλάτωνος νεθευόμενον ὑπὸ Παναετίας.

Εἴ με Πλάτων εἰ γράψῃ, δὴν ἐγένοντο Πλάτωνι
Σωκρατικῶν ὁρῶν ἄνδρα πάντα φίρου
Ἀλλὰ νόθον μ' ἐτέλεσσε Παναετίας, ὅς εἰ ἐτάλασσε
Καὶ ψυχὴν θνητὴν, καὶ μὴ νόθον τέλειαι ^{ss})

Nempe

pp) Conf. *Fabricius*, libr. de scriptor. de veritate religionis christianae p. 148 sq. *Heum.*

qq) Fallitur elegantissimus *Muretus* tom. II. orat. 8. p. 286. tradens, fuisse, qui Platonis Phaedrum *Panaetio* tribuerent.

rr) Latinam huius epigrammatis versionem metricam exhibet *Camerar.* in *Aphthonio* suo p. 224. *Heum.*

ss) Hoc epigramma *Wernsdorfius*, Prof. quondam *Dantiscanus* celeb. ita dupliciter vertit:

Vol. III.

Si Plato non scripsit me, binos pone (fuge)
Platonēs,

Socratici foetus, cui decor omnis adest.
Suppositum facit ille Panaetius, qui simul audet
Mortales animas reddere meque nothum.

vel sic:

Si Plato me haud scripsit, duo forte fuere Pla-
tones,

Socraticae soboles, nam decus omne fero.
Asi dubium facit ille Panaetius: sustinet idem
Mortales animos reddere meque nothum.

K

Nempe Panaetius a Platone de animae immortalitate dissentiebat, ut auctor [P] etiam Cicero I. Tusc. qu. [cap. 32. vbi vid. Dauif.] Ait igitur poeta, non mirum esse, si Phaedo Platonis in dubium vocetur ab eo, qui ipsam negauit animorum immortalitatem. Sed fortassis falsus est poeta, nec recte cepit, quod apud Laertium II. 64. legas a Panaetio solos, tamquam genuinos Socraticos, admissos dialogos, quos edidissent Plato, Xenophon, Antisthenes, Aeschines: de Phaëdonis et Euclidis addubitatum, reliquos vniuersos reiectos. Ex quibus verbis perspicuum est, Panaetium non in dubium vocasse Phaëdonem Platonis, sed dubitasse, an dialogi, a Phaëdone et Euclide editi, vere Socraticorum nomen mererentur. Scripsit autem Phaëdo, Eliensis, teste eodem *Laertio* II. 109. dialogos, Zopyrum, Simonem et forte alios; sed de quorum auctore ambigebatur, Niciam, Medum, Antimachum, siue Senes, et sermones Scythicos. Ceterum hunc, de quo in praesenti agimus, dialogum Platonis *Phaëdo* ipse legit, teste *Athenaeo* lib. XI. p. 505. et negauit, se quicquam eiusmodi dixisse, qualia a Platone locutus fingatur. Idem Cicero, ne alios iam nomen, sine controuersia adscribit Platoni. *Platonis*, inquit, *liber, qui est de animo*, [Tuscul. quæst. I. cap. 11.] is alio nomine Phaëdon dicitur, [adde eundem Tusc. I. 24. de N. D. III. 33. extr.] Librum *de bono mortis* vocat Aurel. Victor de viris illustr. cap. 80. Et licet inter *Aeschinis* Socratici dialogos quoque fuerit Phaëdo, si Suidae credimus, falso saepe atque incerto testi: Platonis tamen nomine hunc omnes laudant, christiani praecipue scriptores, Tertullianus, Origenes, Eusebius et alii “): sed ethnici quoque, graeci et latini. Notum praeterea vel ex *Florio* IV. 2. 71. quod *Cato*, antequam mortem sibi conscisceret, lecto noctu ad lucernam Platonis Phaëdone paululum quieuit: tum circa primam vigiliam stricto gladio reuelatum manu pectus semel iterumque percussit. Idem refert *Dio* XLIII. p. 218. *Appian.* II. de B. Ciu. fol. 489 sq. Plures scriptores, eandem rem narrantes, in notis ad *Florum* laudarunt Iohannes Camers et Freinshemius. [conf. *Plutarch.* in vita Cat. min. cap. 89 sq. *Lactant.* III. 17. *Dauif.* ad Max. Tyr. pag. 10. edit. I.] Simile quid apud Ciceronem Tusc. I. cap. 34. *Lactantium* I. c. Hieronymum tom. V. p. 60. Augustinum, [Eudociam in Violario p. 272 sq.] Nonnum hist. 15. in Greg. Nazianz. epigr. pag. 275. Wechel. et alios legitur de *Cleombroto* “), quem Ἀμβρακιωτικὸν μετράκιον vocat *Georgius Pachymeres* in Diatriba de sex philosophiae definitionibus. In eundem Cleombrotum exstat *Callimachi* Epigramma lib. III. Antholog. cap. 33. [et in edit. Ernestina *Callimachi* epigr. 24. pag. 292. vbi vid. Bentlei.] quod occurrit etiam apud *Sextum Empiricum* lib. I. cap. 2. p. 10. contra Mathemat. Ammonium Hermeae in *Porphyrii* Isagogen p. 6. alterum Ammonium in Γράμματα et Theodosium Alex. in scholiis ineditis ad Dionysium Thracem, vbi Cleombroti facto, qui post lectum Platonis librum de muro se praecipitauit, (siue ut *Callimachus* ait, ἤλατο εἰς αἶδον, defiliit in mortem, *Sen.* Epist. 77.) oppositum legas iudicium *Olympiodori*, philosophi, qui adfirmavit, iam pridem se e vita excedere voluisse, nisi de statu animae ex Platonis Phaëdone certior redditus fuisset: [P]

Εἰ μὴ γράμμα Πλάτωνος ἐμὴν ἐπέδωκεν ἐρωτήν,
Ἦδη λυγρὸν ἔλυσσε βίᾳ πολυκηδία δεσμὸν.

Paulino

tt) Adde Iac. Pontani Φιλοκαλίαν VII. 13. pag. 235 sqq.

uu) *Theobrodus* vitiose apud Petrum Abaelardum lib. II. theolog. christianae pag. 1224. vbi

magne id potius, quam bene factum ab illo, ex ipso ait cum Platone potuisse cognoscere, tom. V. thesauri anecdotor. Marteniani.

Paulino (Antonio) tamen iudice, carmine aduersus paganos v. 38. Platonis de anima liber *praeter titulum nil certi continet intus*. Certe ne Aristoteli quidem persuasit, si credimus Theodorito lib. V. *Θεωρητικ.* Argumenta Platonis confutanda sibi sumit Gomef. Pereira in margarita philosophica p. 619—632.

Olympiodori responfionem ad obiectiones varias, Phaedoni oppositas, vna cum commentario ad capita CLVII. habeo mss. Meminit in illa commentariorum *Iamblichi*, et *Plutarchi* et *Syriani*. *Olympiodori* commentarius in Phaedonem MS. exstat in variis bibliothecis. *Fabric.* In quibus lateat bibliothecis, cl. *Fischerus* in notitia codd. mss. Platonis ex Montfauconio aliisque indicat. — Laudantur particulae a *Wytttenbachio* ad Plutarchum de S. N. V. p. 80. 83. *Ruhnken.* ad Xen. M. S. p. 220. edit. Ernestii etc. atque *Fischerus* particulas, ab aliis viris doctis publicatas, in nouissima dialogorum IV. editione suo quamque loco posuit. *Democriti*, Platonici, Longini tempore viuentis, commentarios in Phaedonem et Alcibiadem laudat *Olympiodorus* in particulis, a *Ruhnkenio* in diss. philol. de Longino §. 4. editis. *Longini* comm. in Phaedonem laudat *Olympiodorus* in commentarii inediti particula, a *Ruhnkenio* l. mem. §. 6. p. 13 sq. vulgata. Est vero mst. in bibl. Vindob. vid. *Lambec.* comm. VII. cod. XX. p. 114 sq. edit. Kollarii. *Harl.*

Procli in Phaedonem intercidit, et latina *Apuleii* versio, [quae memoratur a *Sidonio Apollinari* lib. II. ep. 9. et *Prisciano* lib. X. Superest vero alia *Aristippi* latina in bibliotheca corporis Christi Oxonii, quae vsus est *Nathan. Forsterus*. *Crollius*. *Ficini* versio lat. separatim prodit Paris. apud Caluarin. 1536. ibid. apud Morel. 1554. 4. *Harl.*]

E recentioribus Phaedonem illustravit *Sebastianus Foxius*, cuius commentarius vulgatus est Basileae, 1566. fol. Anglice Theobaldus, (idem, qui vitam Catonis vulgavit.) Londin. 1716. Gallice cum notis edidit *Andreas Dacierus*. Italice *Sebast. Eriicius*. [Germanice *Io. Bernhard Koehler*, Lubecensis, Prof. quondam Gottingensis, Lubecae, 1769. 8. et *Aug. Guil. Ortlieb*, cum notis, Francof. et Lipsiae, 1771. 8. *Hofmannswaldau* in suis vers. etc. Vratislau. 1679. 8.] Nec praetereundum *Danielis Hainfii* Poema eximium de contemptu mortis, cuius argumentum magnam partem petatum e Platone: [Lugd. Bat. 1621. 12. ex offic. Elzeu. reculum in collectione poematum eius lat. et graec.] Dum autem Plato immortalem animam esse defendit, ex altera parte incidit non modo in falsum dogma de animabus, ante corpora praeeistentibus, et de *μετεμψυχώσεις*, quam recidiuatum et reciprocum discursum animarum appellat Tertullianus: sed et in alium incucurrisse videtur errorem haud leuem, quod immortalitatem hanc, atque, vt ita dicam, indestructibilitatem superstruxit dogmati de *αὐτοκίνησις* animae, vnde sequatur, illam aeternum esse et increatum inotus principium^{us}), quod soli deo proprium est. Vide *Ioh. Baptistam Crispum* de Philosophis caute legendis distribut. I. lib. I. et *P. Baylii* librum, gallice editum, sub titulo responfionis ad quaestiones cuiusdam hominis e Prouincia tomo I. cap. 12. *Nicol. le Nourry* apparat. ad biblioth.

K 2

patrum

us) Huc spectat illud Arnobii lib. II. pag. 47. *Animus, qui immortalis vobis* (necessitate nimirum essentiae, qua ratione solus deus habet immortalitatem i Tim. VI. 16. non Dei conditoris voluntate immortalem ipsi naturam tribuentis) et

deus esse narratur. Rectius idem Plato in Timaeo: Θεοὶ Θεῶν, ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων, καὶ δι' ἐμᾶ γενόμενα ἅλυστα ἐμᾶγε θείοντος. Conf. *Io. Turneri* epist. contra Dodwell. pag. 83.

patrum fol. 420. Vsque adeo abest Plato ^{uiv}) et abfuit procul ab Epicuri opinione, animum nostrum natura mortalem [P] statuente, quam vtinam profanis hominibus incrustandam nuper reliquisset doctissimus et praestantissimus Dodwellus. *Fabric.* Praeter *Pseudo-Origenem* in philosophumenis, p. 118 sqq. edit. Wolfii, qui in notis plura de hoc argumento differt pluresque citat viros doctos, tum praeter Cudworthum eiusque interpretem, Moshem. ac Bruckerum, Meinersium et Tiedemannum in variis libris illustrata est Platonis sententia de animo eiusque ortu et immortalitate:

Marfilii Ficini Florentini theologia Platonica de animorum immortalitate ad Laurentium Medicen-virum magnanimum. In calce: *Impressum Florentiae per Anton. Mifcominum, anno salutis MCCCCLXXXII.* fol. vid. de Bure Bibliographie instructive, vol. de la Jurispr. et des scienc. nr. 1266. p. 159 sq. rec. Paris. 1559. 8. et in eius Operibus, Basil. 1561. fol. II. voll. in vol. I. nr. 2.

De Platonica animorum immortalitate differit *Ioach. Sam. Weickmann*, Wittebergae, 1740. 4.

Chr. Ern. de Windheim examen argumentorum Platonis pro immortalitate animae humanae, diff. Gottingae. 1749. 4.

Georg. Henr. Ribou in diff. de anima brutorum, adiecta *Hieronimi Rorarii* libro, quod animalia bruta saepe ratione vrantur melius homine, Helmstad. 1728. 8. cap. 19. p. 682 sqq.

D. Michael Gottlieb Hanschius in diatriba de enthusiasmo Platónico, sect. III. IV. etc. Lipsiae, 1716. 4. conf. *Acta Erud.* 1716. pag. 434. et *Heumann.* in *Actis philos.* tom. II. pag. 301 — 310.

Andr. Chr. Cleemann diff. de necessitate *Θεῶν τινος λόγος*, ex sententia Socraticorum ad Plat. Phaedonem cap. VII. 50. Misenae, 1746. 4.

Io.

^{uiv}) Platonem, veluti suae sententiae fauentem, citat *Dodwellus* in *Dissertat. Epistolica* anglice edita Lond. 1706. 8. de anima, per naturam mortali, p. 22. 59. 96. et in praemonit. p. 21. Sed aduersarium ipse agnoscit p. 33. 60. et 66. vt probe obseruauit *Sam. Clarke* Epist. ad *Dodwell.* pag. 25. [conf. *Mr. Dodwell's Hypothesis concerning the Immortality of the Soul*, exacted from his Writings upon that Subject. By the Author of his Life, (Francis Brokesby,) London, 1714. 8.] Saue in *Timaeo* etiam, vbi nihil non extra Deum, atque adeo animas quoque natura dissolubiles docet Plato, hoc neutiquam eo sensu intelligit, quasi a deo non ipsis data fuisset natura immortalis, quae viri clarissimi sententia est, opinantis in folis illis, quibuscum foedus iniit deus, animos ab ipso post facta conseruari, praeter naturam illarum, per ipsius omnipotentiam ad poenas infligendas, vel per spiritum Christi in baptismo impetratum et ab anima

hominis distinctum ad vitae sempiternae perfruitionem. Platonis contra *Timaeus* animas dissolubiles fuisse innuit, nisi deus, qui eas progenuit, vniuersas immortales esse iussisset. *Iustin. Martyr.* dialog. cum Tryphone pag. 224. *Irenaeus* II. 64. *Fabric.* Controuersia, inter *Dodwellum* et *Clarkium* agitata, prelum mire exercuit, et vterque nactus est sectatores aut aduersarios. Plurium scripta recenset *Windheim.* in *Bemühungen der Weltweisen* vol. II. part. V. p. 333 — 354. Atque alii, qui multi sunt, et de animo eiusque immortalitate scripserunt, modo breuiter, modo fusius Platonis sententiam argumentaque exposuerunt. Idem *Windheim* l. c. vol. V. p. 188 — 209. recenset *Collier* libr. *Free Thoughts concerning Souls* etc. Londini, 1734. 8. vbi nr. III. et IV. Platonis sententiae examinantur, et p. 209 sqq. aliorum de hoc argumento scripta indicantur. *Harl.*

Io. Christoph. Gottsche animaduersiones ad Platonis Phaedonem et Alcibiadem II. in Actis erudit. Lipsiens. 1769. Febr. pag. 53 sq. April. pag. 187 sqq. Maio pag. 218 sqq. tum vno singularis libri fasciculo coniunctae, et adiuncto Excurſu in quaestiones Socraticas de animi immortalitate, Lipsiae, 1771. 8. conf. *Klotz* acta litter. vol. VI. part. III. nr. VIII. pag. 345 sqq.

Io. Car. Zeunii animaduersiones in Phaedonem, Lipsiae, 1773. 4. in Actis erudit. Lipsiens. 1772. April. pag. 169 sq. tum mutatae, castigatae, auctaeque in libro eiusdem: Animaduersioni ad Anacreontem, *Platonem* et Xenophontem. Lipsiae, 1775. mai. 8. p. 113 sqq.

Caroli Frid. Guil. Schmidii disp. praef. Godofredo Plouquet, super Phaedone Platonis. Tubingae. 1781. 4. Agit primum de Socraticis discipulis, a Platone memoratis. Tum persequitur placita et opiniones, de quibus in dialogo disputatur.

Franc. Vole. Reinhardi diss. ad Phaedon. 6. de morte voluntaria, quid et quam clare praecipiat philosophia. Witteberg. 1778. 4.

Ern. Godofr. Lilie disp. Platonis sententia de natura animi. Gottingae, 1790. 8. coll. ephem. Gotting. litter. 1790. plag. 176. et Paulli Biblioth. von Anzeigen — kleiner — Schrift. ten. Ienae, 1791. vol. II. part. IV. p. 179 sqq. *Harl.*

Samuel. Gottlieb Linde Commentatio de solatiis aduersus mortis horrores in *Platone* et Nouo Testamento obuiis. Lipsi. 1792. 4.

TETRALOGIA II.

V) ΚΡΑΤΥΛΟΣ ἡ περὶ ὀνομάτων ὁρθότητος, λογικός. Librum de rectitudine nominum vocat Philoſus XXXI. 9. Epist. Vterque titulus huius dialogi exstat etiam apud Suidam in ὑπὲρ τὰ ἐγκαμμένα. Agit de recta nominum ratione, vtrum φύσις an θέσις rebus imposita fuerint, et disputat quaedam ὑπὸ θεοτέρας δυνάμεως esse ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων. In Etymologiis non raro infelicitur versatus est Plato, vt obseruatum *Huetio* in *Huetianis* p. 222. et *Aegidio Menagio* ad *Laert.* III. 25. qui *Origines* linguae graecae edere voluit et cap. 76. *Anti-Bailleti* testatur, se vix sex bonas etymologias reperisse, cum simili studio Platonicas examinasset, quo *Iosephus Scaliger* *Varronianas*. Idem pag. 149. ad *Laertium*: *Platonis in Cratylo sunt fere omnia Pseudetyma, pace tanti viri liceat dixisse: sed de his alibi.* [Sed in alia omnia transit *Meiners.* in bist. doctrinar. apud Gr. etc. II. p. 762 sqq. ratus, Platonis consilium fuisse, contortas *Prodici* et aliorum etymologias risui exponendi; tum *Cratylum* refutandi, omnia vocc. esse exemplaria, imitationes et quasi imagines rerum: quam sententiam vberius persequitur et probat exemplis. *Harl.*] Seorsim excusus Philosophi *Cratylus* graece et latine 1527. Argentorat. 1541. 4. Gallicae suae translationis meminit *Antonius Verderius* Bibl. Gallicae p. 81. [*Cratylus* illustratur a *Garnier.* in Comm. acad. Paris. Inscr. tom. XXXII. p. 190 — 211. ab *Hiffmanno* germanice vers. in *Magazin für die Philosophie*, tom. V. p. 319 sqq. et a *Ioh. Frid. Fischero*, Rect. Schol. Thom. Lipsi., pluribus Commentatt., quarum prima prodiit Lipsi. 1791. extr. 4.]

Procli Commentarius siue scholia MSS. exstant in variis bibliothecis, [Barberina et aliis Italiae bibliothecis, et inter libros MSS. *Iſaaci Voſſii.* *Maximi Tyrii* scholia in *Cratylum* existerunt in bibl. vet. Palat. teste *Sylbúrgio* in Cat. msst. graec. nr. 386. in monument. pietat. et

litt. p. 722.] vt alibi dixi. [vol. VIII. p. 530. Excerpta in bibl. Bauar. Monac. cod. CLXII. teste Catal. pag. 62.]

VI) ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ ἡ περὶ ἐπιστήμης, πειρασικός ^{xx}). De scientia, siue aduersus falso iactatam sophistarum scientiae comparandae rationem: et verae philosophiae studium propter ipsorum vanitatem, auaritiam, imperitiamque ac fraudes non esse negligendum. Inter alia in hoc dialogo perstringuntur obscura scripta Heracliti et Philosophi Heraclitei, vt in Phaedone scripta Anaxagorae.

Prodi commentarius in Theaeteto intercidit, nec minus *Luperci Berytii* liber περὶ τῆ παρα Πλάτωνι ἀλεκτρίωνος, ad verba in Theaeteto pag. 77. edit. Basil. φαινόμεθα μοι ἀλεκτρίωνος ἀγνῆς δίκην πρὶν νενικηκέναι, ἀποδείσαντες ἀπὸ τῆ λόγῳ ἄδαν.

Locum ex Theaeteto, quo Socrates confert Philosophum cum viro, ciuilibus adstricto negotiis, gallice transtulit *Claudius Florus (Fléury)* ad calcem libri de delectu ac methodo studiorum: [aliuque, qui ad doctrinam Protagorae pertinet, in tom. XVI. hist. acad. Inscr. Paris. 1752. *Sallier* in Mem. de l'acad. Par. des Inscr. vol. XIII. pag. 317 sqq. pars versionis in Hist. eiusdem acad. a Gottschedia in sermonem german. translata part. VIII. pag. 102 sqq.]

VII) ΣΟΦΙΣΤΗΣ ἡ περὶ τῆ ὄντος, λογικός. De *Sophista*, quod ita differat eius doctrina a vera sapientia, quemadmodum res falsa a vero ente. Conferenda elegans *Themistii* Oratio IV. (in *Harduini* edit. XXIII.) qua Platonica κριτήρια sophistae sibi non conuenire disputat. [P] Latine reddit *Petreius Tiara*. Louan. 1533.

Porphirii commentarii ^{yy}) *Boethio* laudati interciderunt. Latina *Petreei Tiaras* versio prodit Louanii 1552. 8.

VIII) ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ἡ περὶ βασιλείας, λογικός. De prudentia politica, ac de regno, eiusque origine, fine, et quod rex debeat esse pater ac pastor populorum.

TETRALOGIA III.

IX) ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ, ἡ περὶ ἰδεῶν, λογικός. *Aristides* tom. III. pag. 508. vocat σύγγραμμα θῆον. Subtilis dissertatio de ideis et essentia rerum intelligibili. Fingit Parmenidem cum Socrate confabulantem, licet hoc temporum rationi aduersari notarit *Athenaeus* lib. XI. p. 505. F. et *Macrobius* lib. I. cap. 1. Saturnal. Similiter *Hieron.* Epist. ad Nepotian. tom. IV. p. 262. de alio quodam dialogorum scriptore, unus quidam, inquit, poeta nominatus, homo perlitteratus, cuius sunt illa colloquia poetarum ac philosophorum, quum facit Euripidem et Menandrum inter se, et alio loco Socratem et Epicurum differentes, quorum aetates non annis, sed saeculis esse disiunctas, quantos is plausus et clamores mouet! Multos enim condiscipulos habet in theatro, qui simul litteras non didicerunt.

Exstat

xx) De Theaeteto hoc Atheniensi vide Antholog. epigrammat. pag. 137. edit. Wechel. Quinque corpora regularia, mundo et elementis aptasse et magnam in Astronomicis famam sibi conciliaffe notat *Ricciolus* in *Almagesto*. *Eusebius* in *Chron.*

Olymp. LXXXV. Theaetetus Mathematicus cognoscitur.

yy) Vide *Holstenium* in *Porphirii Vita* pag. 54. cap. VI.

Exstat Procli²²) Commentarius MS. Asclepiodoto inscriptus, et Damascii, [in bibl. Vatic.] teste Gesnero in Bibl. p. 340. et Labbeo Bibl. noua MSS. ^{aaa}) *Murini Iamblichique*, quem laudat *Syrianus* in II. Metaphys. pag. 29. b. periit, et *Firmi Castricii* quoque ac *Galen*i, vt e Damascio in vita Isidori apud Photium p. 571. edit. Hoeschelii colligo. Sane Galenus scripserat libros tres πρὸς τὰς ἐτέρας ἢ Πλάτωνος περὶ ἰδεῶν δόξαντας, vt ipse testatur de libris propriis tom. IV. pag. 368. Ceterum fallitur *Menagius*, ad *Laert.* III. 58. adfirmans, Marinum putasse hunc dialogum inscribendum περὶ Θεῶν, non περὶ εἰδῶν. Potius sensus est, Marinum aduersus Procli sententiam contendisse, quod Platonis Parmenides non sit interpretandus περὶ Θεῶν, sed περὶ εἰδῶν. Ita Suidas et Photius. *Scipionis Agnelli* disceptationes de ideis, in tres libros distributae, viderunt lucem Venetiis 1615. 4. Consule etiam, si placet, quae de ideis ex Platonis mente disputat *Syrianus* ad Metaph. XII. *Seneca* Epist. 58. et 65. *Fabric.*

[Parmenidem Platonis. *italice* vertit et illustravit, praemisitque diss. *Antonius Contius*, abbas, patricius Venetus, 1743. 4. (conf. Journ. des Sçavans Jan. 1750. tom. 150. et de *Windheim* Göttingische philosoph. Bibliothek vol. III. part. VI. pag. 523 sqq.) Existimat Contius, Parmenidem aequalem fuisse Socratis, Metaphysicam Platonis a philosophia pythagorica non fuisse diuersam, agit de Nilo Platonis, de sententia illius de deo et materia, metaphysicam Platonis ab Aristotelica verbis, non re, fuisse aliam, et persequitur argumentum dialogi etc. Sed eum aeque ac Serranum, quod ad intelligentiam Procli adinet, reprehendit et excerpta ex Parmenide dedit *Iac. Stellinus*, philosophus Patauinus, (mortuus 1770. aetat. 71.) in Operibus variis, *italice* scriptis et ab Antonio Euangel. curatis vol. V. Patau. 1783. Meliora tamen dedit *Tiedemannus* in noua bibl. philol. et critica Gotting. vol. I. fasc. II. p. 246 sqq. et in argumentis Platonis p. 339 — 356. Idem *Stellini* ibid. tom. IV. pag. 124 — 143. reliquerat Iucubrationum ethicarum librum singularem de scopo et ordine dialogi Platonici, *Lyffs*, a Serrano male intellēcti, et p. 193. dialogi, *Philebus. Harl.*]

X) ΦΙΛΗ.

²²) Cl. M. *Nürnberg*er de cod. Veneto haec ad me fere scripsit: Proclum in hoc commentario eundem esse, qui est in reliquis suis in Platonem commentariis, i. e. parum respicere ad historiam philosophiae, et Platonem, vbi tantummodo fieri possit, mystica ratione explicare: dialogum hunc ab eo referri ad dogmaticos in eoque, illius mente, explicari Platonis sententiam de summo bono, de deo. Illum codicem iam adhibuit *Io. Gul. Thomson* in sua illius dialogi editione, Oxon. 1728. At, indice Nürnbergero, Thomsonus non obseruauit ex codice, alteram dialogorum inscriptionem non profectam esse a Platone ipso, quum Proclus discretas adnotasset, veteres quoque inscripsisse περὶ ἰδῶν, ex quo patere concludit Nürnberger, inscriptionem libri non habere ipsum Platonem auctorem. Aliquoties in codd. bibl. Ambros. Mediolan. teste *Montfaucon*. apud Fischer. pag. 181 sq. De cod. Vindobon. Procli et Damascii in Parmenidem et de versione Procli commentariorum lat. vel potius epitome illorum ab *Ant. Herm. Gogaua*, Grauiensi,

facta, vid. *Lambecium* et *Kollar*. comm. de bibl. Vindob. VII. cap. 18. pag. 88 sqq. *Fabric.* in vol. VIII. p. 530. *Harl.*

^{aaa}) Exstat Procli comment. scriptus in bibl. Laur. Medic. Flor. Cat. III. p. 251. Ven. D. Marci cod. CXCI. in biblioth. Athenaci reg. Taurin. cod. CXXXI. vid. Catal. huius bibl. tom. I. pag. 230. in bibl. Scorialensi, vid. *Plüer* itiner. hispan. p. 187. in bibl. Bodleiana vid. Catal. MSS. codd. Angliae, tom. I. pag. 132. nr. MMDXXXIII. Particulas ex Procli comment. dedit *Ruhnken*. ad Xen. M. Soc. III. p. 220. et in diss. de Longino §. 6. p. 16. Toupii edit. Longini praefixa. *Damascii* comment. exstat mstus in biblioth. Veneta D. Marci, in codd. CCXLV. CCXLVI. teste catal. in bibl. *Bauarica* et *Matrit.* teste Iriart. in catal. p. 328 sq. vbi de *Damascii* libris agitur: item in bibl. Scorial. olim in bibl. Didaci Hurtadi Mendozae, teste Gesner. in bibl. adde I. M. Gesner. inter fragm. Orphei pag. 406 sq. *Harl.*

X) ΦΙΛΗΒΟΣ ἡ περὶ ἡδονῆς, ἡθικός. *De Voluptate*, quod nec in illa bonum hominis consistat, nec in φρονήσει, sed in utriusque communicatione cum summo bono, deo. Schol. ineditum gr. in Philebum laudat *Allatius* cap. 10. de mensura temporum p. 100.

Galenus liber περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων, tum *Eubuli* et *Procli* commentarius intercidit, nec minus *Marini* ab auctore ipso flammis traditus. Exstat *Olympiodori* commentarius MS. cat. MSS. graec. *Sequierii*, pag. 16. *Fabric.* Vindobon in bibl. Caesarea, teste *Lambecio* VII. cod. XX, 3. pag. 115. sunt eclogae scholiorum in Philebum ex ore *Olympiodori* exceptorum. Bononiae in bibl. S. Saluatoris fuerunt *Olympiodori* comm. graeca in *Phaedonem* et *Philebum*, et *Theonis* mathematica *Platonis*. vid. *Conr. Gesneri* biblioth. v. *Olympiodor.* p. 641. 786. edit. *Frisii*. in bibl. *Scorial.* teste *Plüer* in itiner. Hispan. p. 187. *Saeptius* in bibl. regia Paris. secundum Catalog. cod. MDCCCXXII. MDCCCXXIII. MDCCCXXIV. MDCCCCLXXVIII. p. 407. et 428. cod. MMXV. p. 432. — in bibl. August. Vindelic. *Reiser* in catal. p. 82. p. 88. in quorum posteriore codice sunt brevia in plures dialogos scholia, quorum partem, editione dignam, vulgavit *Fischerus* in suis *Platonis* dialogis. — In *Platonis* *Alcibiadem*, *Phaedonem*, *Philebum* et *Gorgiam* comment. *Olympiodori* fuerunt in bibl. *Nestori*, archiatri Saxon. vid. *Thom. Reinesii* Epp. ad *Nesteros*, patrem et fil. ep. 10. p. 19. fragmenta tria dedit *Gesnerus* inter fragmenta *Orphei* p. 410. *Serrapum*, qui consilium dialogi haud recte percepit, *Stellini* in *Opp.* vol. V. correxit. *Harl.*

XI) ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ, ἡ περὶ ἔρωτος, ἡθικός. *Conuiuium* siue *de Amore*. Ita vulgo hic dialogus inscribitur, tum in editionibus, tum apud *Laertium*, licet verum titulum *Platonici* symposii esse περὶ ἀγαθῆς, de bono, contendat *Lambecius* lib. VII. de Bibl. Vindob. p. 2. Sane de Amoris laude tota est disputatio, qui p. 329. definitur ὁ ἔρως τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ εἶναι αἰεὶ appetitio, qua bonum sibi semper esse cupit ^{bbb}). *Athenaeus* lib. I. *Dipnosophist.* obseruauit numerum conuiuarum duodeviginti. Plures *Anachronismos* [P] in conuiuiio *Platonis* notauit *Aristides* *Oratione* II. *Platonica* tom. III. p. 475. 476. or. III. pag. 551. et *Athenaeus* ^{ccc}) V. p. 187. 192. 216 sq. Confer *Casaubonam* ad *Athen.* V. 18. *Aristophanem* in eo comice suggillatum, atque adeo sui in Comoedia profectus specimen editum a *Platone*, tradit *Olympiodorus* in vita ipsius p. 585. *Diophanis* defensio pro *Alcibiade*, in *Platonis* *Symposio* pag. 333 sq. *Socrati* se prostituere volente, memoratur a *Porphyrio* in *Plotini* vita cap. 15. qui illam adplaudente *Plotino* confutauit. Ceterum apud antiquos vulgati moris fuisse, in conuiuiis eruditas ventilaré quaestiones, antequam psaltriarum, citharistarum et saltatricum vsus in illis obtineret, notatum post alios *Apostolio* VIII. 3. *Prouerb.* *Platonis* symposium imitatus *Methodius* in *Conuiuiio* virginum. *Platonico* *Xenophonteum* praefert *Philo* lib. de *Therapeutis* p. 694. de *Platonico* vide et *Origenem* praef. in *Canticum Canticor.* *Francisci Catanei Diacetti* senioris, qui ann. 1522. *Florentiae* in patria sua aetat. 55. obiit, enarratio in *Platonis* *Symposium* prodiit *Basil.* fol. cum libris III. de pulcro, libris III. de amore *Platonico*, aliisque

bbb) De argumento, consilio et ratione dialogi vid. censorem editionis *Fischerianae* in bibl. critica, vol. I. *Amstelod.* 1779. p. 34 sqq. *Meiners.* in *vermischten philosoph. Schriften* tom. I. pag. 90. *F. A. Wolf.* in *prolegom.* ad suam editionem, et

editorem *Bipontin.* *Opp.* *Plat.* vol. X. in notit. *litar.* pag. IV. *Harl.*

ccc) Quem *Platoni* infensorem esse, *Casaubon.* ibi pag. 187. adnotauit in margine. *Heum.*

aliisque scriptis, quibus Platonis Theagenem, Aristotelisque physica et politica illustrat. Latine vertit Sympolium Platonis cum Symposio Xenophontis *Ianus Cornarius* Basil. 1548. 8. [Anno 1561. filius eius post obitum patris totum Platonem Cornarii cum eclogis euulgavit.] Gallice, additis etiam tribus libris commentariorum, *Lud. Regius* Paris. 1569. (1559.) 4. [conf. *Gadoyn* in Hist. acad. reg. Paris. Inscr. tom. II. vers. Gottsched. pag. 65 sqq. Priora capita Symposii pulcre vertit *Io. Racine*, quae in eius Operum Paris. 1768. 8. sub finem tom. V. leguntur. Racinius hanc opellam susceperat in gratiam feminae humanitatis antiquae studio aequae ut natalium splendore illustris, Mariae Magdalensae de Rochechouart, filiae Gabr. Rochechouartii, ducis de Mortemar; quae ipsa dein versionem, a Racinio inchoatam, ad finem cap. XXIX. vsque pari felicitate perduxit. Itaque *Racinio-Rochechouartiana* haec versio inserta legitur in bibl. vett. philosoph. gallice scripta, Paris. 1771. 8. tom. V. p. 519. *Anglicae* Floyer *Sydenhamus* cum textu gr. et notis vberioribus Londini 1761. et cum Synopsi Platonis, Ione et Hippia vtroque 1767. I. vol. dial. Platonis. vid. infra de versionibus. *Germanicae* I. G. *Schultheff.* Turici 1782. mai. 8. conf. editorum Bipontin. notitia, vol. X. Opp. pag. V. Huc quoque pertinent, a *Paiton.* in bibl. degli autori — vulgarizzati tom. III. p. 114 sqq. — vberius descripti, addita antiquiorum edd. notitia, *Il Commento di Marsilio Ficino sopra il Convito di Platone. Et esso Convito. Tradotti in lingua Toscana per Hercole Barbarossa da Terni.* Venet. 1544. 8. et *Il Convito di Platone e Lezioni sopra la definizione d' Amore di Girolamo Sorboli da Bagnacavallo* Teologo e Medico Fisico di Brescello. Modenae 1590. 4. — *Mich. Angeli Andreoli*, medici, in Galleria di Minerua tom. VI. p. 217 sqq. — Gallice vertit Mathur. Heretus, medicus Parisiens. Paris 1556. 4. Guido Fabric. Boderianus, ibid. 1578. Gandouin. ibid. 1732. 12. *Harl.*] *Iohannis Pici* Mirandulani in Platonis Convitiuum, siue potius in *Hieronymi Beniuiani* carmen de amore, ad Platonis mentem compositum, libri III. hetrusca lingua scripti leguntur inter *Pici* opera. [quos a *Stanleio* anglice versos, *Olsarius* latine reddidit in Hist. philos. p. 357 — 380.]

XII) ΦΑΓΔΡΟΣ, ἡ περὶ τῆ καλῆς, ἡθικῆς. *De pulcro falso ac vero*, eiusque amore, contra Lysiam. [Cicero eius meminit de Orat. I. 7. Tuscul. I. 22. vbi vid. *Dauis.* de diuinat. I. 37. cum nota *Dauis.* in Orat. cap. 4. 12. et 13. vbi extrema verba Socratis, in Phaedro loquentis, latine exprimit, et de optimo gen. or. cap. V. sect. 17.] Vide *Laertium* III. 25. qui sect. 38. ex *Aristoxeno* refert, hunc primum fuisse ex iis, quos Plato scripsit; habere enim quaestionem in illo propositam nonnihil *μεγακιδῶδες*, siue iuuenile. Eodem in loco *Dicaearchus* dicitur scribendi characterem in praesenti dialogo ὡς φορτικὸν siue vehementiorem reprehendisse, siquidem, ut *Olympiodorus* auctor est, totus spirat dithyrambum. Ita enim in Platonis vita: Ὅτι τῆς διδυραμβῶδους ὁ Πλάτων ἤσκητο, ὅλον ἐκ τῆ Φαίδρου τῆ διαλόγου πᾶν πλέοντος τῆ διδυραμβῶδους χαρακτήρος, ἅτε τῆ Πλάτωνος τέτον πρώτον γράψαντος διάλογον, ὡς λέγεται. Nonnullas etiam descriptiones, Iiissi, viticisque et graminei strati, ut alienas et superuacuas culpat *Plutarchus* in Erotico. Vtrum *Dicaearchus* librum scripserit *Φαίδρου περιστά*, in quo superflua et *φορτικὰ* Phaedri notauerit *Platonici*, ut conieciat *Simio Bosius* ad *Ciceronis* XIII. 39. ad *Atticum*, [vbi vero vid. notas varior.] et *Menagius* p. 152. ad *Laertium*, valde incertum esse arbitror, et *Reinesius* III. 3. Var. Lect. putauit, a *Tullio* potius respici *Phaedri* *Epicurei* librum περὶ Θεῶν, qui *Phaedrus* memoratur apud eundem *Cic.* ad *Diu.* XIII. 3. *Philippi* V. 5. de *Legib.* I. 20. de *Fin.* V. 1. Porro *Athenaeo* iudice lib. XI. p. 505. *Phaedrus* *Socratis* aetate viuis esse non potuit, ne dum ab illo amari; sed

eiusmodi anachronismos iam plures in Platone obseruatos annotauit. Alii quaedam in Phaedro minus caste ac pudice dicta carpere non dubitauerunt, e quibus illustris *Nicolfonus* in collatione cum Deista, anglice edita, part. II. p. 44. *A man finds there* (in the Phaedrus of Platon) *so much of the ἐπὶ and the ἐρώμενος, with such odd allusions to that execrable vice, that one had need of a very virtuous thoughts and a very charitable [P] mind to allegorize all the strange metaphors of that discourse into a chaste meaning.* Phaedri amores, Platoni obiectos, notat etiam *Laertius* III. 29. et 31. *Lud. Casteluertii* animaduersion. in quaedam loca p. 307 — 314. in Opusculis variis criticis Lugduni 1724. 4. Phaedrum, tamquam exemplar dialecticae Platonicae nobilissimum edidit *David. Chytraeus* Rosloch. 1572. dicatumque Fabricio publicis lectionibus fuit interpretatus. vid. Chytraci Epistolas p. 138. — *Scipionis Maffei* 100 conclusionem amorose, *Torquati Tassi* 50. conclusione amorose, cum Vitalis Zuccoli Commentar.

Procli commentarius in Phaedrum, cuius meminit V. in Timaeum p. 329. intercidit.

Hermiae, siue Hermese Ammonii Commentariorum libri III. MSti exstant in variis Bibliothecis, [nempe in bibl. Vaticana et S. Augustini; *Romae*. vid. Conr. Gesneri Bibl. p. 183. 340. edit. Frisii. Medic. Laurent. vid. Bandini Catal. tom. III. plut. 86. cod. IV. pag. 290. — Florent. in bibl. Benedictin. Montfaucon. Bibl. bibliothec. MSS. tom. I. p. 415. A: — in bibl. *Venet. D. Marci*, cum Procli comm. in Parmenidem, teste catal. p. 311. (ex hoc codice Hermiae commentarium doctum et ad cognoscendam Plat. philosophiam commentario Procli viliorem editurus est cl. *Siebenkees*, Prof. philos. Altdorfinus:) in bibl. S. Io. de Carbonaria Augustinianor. *Neapoli*, vid. *Montfaucon*. Diar. ital. pag. 310. Huius autem bibliothecae historiam, ut ait cl. *Villoison*. in Anecd. gr. tom. II. p. 251. not. eiusque codicum graec. recensionem, *Hermiae in Platonis Phaedrum* commentario graeco a se cum sua versione et notis, cumque noua ipsiusmet Phaedri versione mox edendo praemittet *Brassius*, nouae neapolitanae academiae socius. — *Hermiae* Scholia in Phaedrum et Procli comm. in Parmenidem in bibl. athenaei Taurinensis, cod. CXXXI. vid. Catal. codd. tom. I. pag. 230. — In bibl. Scorial. vid. Alex. Baruoetii catal. MSS. illius bibl. apud *Maderum* de biblioth. pag. 143. edit. II. et *Pluer*. itiner. hisp. pag. 172. — In bibliotheca regia *Parisi*, *Hermiae*, Olympiodori, Porphyrii, Procli Diadochi, (*Montfaucon*. Bibl. bibl. msst. tom. II. p. 955. D.) *Hermiae* comm. libri III. quater, in Catal. MSS. cod. MDCCCXXV. MDCCCXXVI. MDCCCXXVII. tom. II. p. 408. et cod. MDCCCCXLI. pag. 423. — In bibl. If. Vossii, nunc publ. *Leiden*, vid. Catal. bibl. Lugd. p. 391. nr. 7. *Ruhnken*. ad Timaei Lex. Plat. p. 108. edit. II. et alibi, *Goens*. ad Porphyrii antr. nymph. pag. 94. 101. 108. — In bibl. *Vindobon.* vid. *Lambec*. Comm. de bibl. illa lib. VII. p. 122. p. 90. et *Nessel*. Catal. part. IV. p. 554. C. — In bibl. *August. Vindelic.* teste Reisero, in catal. pag. 82. et p. 88. Scholia breuia in hunc et alios dialogos, quae vulgare coepit cl. *Fischer*. in edit. suis: in bibl. *Hamburg.* vid. *Müller*. ad Plat. Ion. pag. 47. in bibl. *Bauar.* cod. CLXIV. *Harl.*] Locum ex illis profert *Allatius* cap. 8. vitae Homeri, et alibi: [i. *Ruhnken*. ad Timaei Lex. saepius: *Valcken*. Diatr. de deperd. trag. ad Eurip. Hippol. p. 157. B. C. *Müller*. ad Plat. Ion. p. 47 sq. qui locum ex cod. *Hamburg.* adfert, emendat et illustrat. *Harl.*] Rhetorica praecepta et de Rhetoribus antiquis iudicium ex Phaedro Platonis excerpit et latine retulit *Bessarion* lib. I. in calumniatorem Platonis cap. 4. Platonica de amore bonesto doctrinam illustrat praeter alios *Leo Hebraeus* tribus dialogis, [tom. I. script. art. Cabbal. ex bibl. Io. Pistorii. Basil. 1587. fol.] qui ex Italico in alias quoque linguas translatus leguntur, ut latine

nam, tum gallicam a Dionysio Sylvestro. Lugd. 1557. 8. etc. [*Il Fedro* — tradotto in lingua Toscana per *Felice Figliucci Senese*. Rom. 1544. 8. vid. *Patroni Bibliotheca* etc. tom. III. pag. 116.]

TETRALOGIA IV.

XIII) ἈΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ἢ sive Ἀλκιβιάδης ὁ μείζων, ἡ περὶ φύσεως ἀνθρώπου, de natura hominis, Μελετυκός. Non hunc, sed Timaeum respicit Meletius, quum in libro eiusdem argumenti Socratis librum περὶ φύσεως ἀνθρώπου videtur memorare: Σωκράτης δὲ ἐτυμολογίας μᾶλλον μορίων καὶ ὀνομασίων ἐν τῷ περὶ φύσεως συντάγματι αὐτῷ ὡς Γραμματικός, ἢ φιλόσοφος συνετάξατο. In hoc autem dialogo Socrates Alcibiadi pudorem imponit, quod ignorans se ipsum, et a sapientia regendi homines alienus, audeat cupiatque rempubl. capessere; deinde docet, animum hominis esse hominem, corpus instrumentum animi. Conf. *Simplicium* praef. ad *Enchiridion* Epicteti p. 5. et *Iamblichi* protrepticum sect. 41 sqq. Ex hoc dialogo expressam *Perfii* satir. IV. obseruat Politian. miscell. cap. 4.

— Ex *Procli* commentario, qui desinit in verbis Platonis p. 219 sq. edit. Basil. εἰδὲν αἶρα τῶν καλῶν, καθόσον καλόν, κακόν, εἰδὲ τῶν αἰσχυρῶν καθόσον αἰσχρὸν, ἀγαθόν, et graece adhuc ineditus occurrit in variis bibliothecis, [quondam in bibl. Palatina, vid. Sylburg. catal. in monumentis piet. et litt. pag. 28. nr. 63. adhuc in bibl. Medic. Flor. Veneta D. Marci ter, *Escor.* in Hispaniis: *Parif.* biblioth. regia, ac bibl. Coislin. *Oxenii* in bibl. coll. corpor. Christi, in *Vindobon.* Caesar. *Monaco-Bauar.*, in *Bodleiana*, *Leidenf.* etc. vid. *Fischer.*] fragmenta latine vulgavit Marfilus Ficinus.

Olympiodori commentarius MS. citatur non vno loco a *Rigaltio* ad Onosandrum et a *Sam. Petitio* IV. 2. Misc. vbi ex eo profert locum, quo Alcibiadem primum omnibus reliquis Platonis scriptis praemittendum contendit ^{ddd}). Vterque, Proclus et Olympiodorus, e legato Holsteniano exstat manu exaratus in Bibliotheca *Hamburg.* Iohannea. Vterque *Iamblichi* etiam commentarium laudat; Olympiodorus praeterea *Damascii et Harpocratonis*, [item *Democriti*; vid. locum in *Ruhnkenii* diss. de Longino §. 4. ac *Fabric.* infra, de Proclo, lib. V. cap. 26. §. 15. (vbi de Procli comment. est copiosior,) tom. VIII. p. 525. colligit, auctorem videri iuniorum quendam, et diuersum ab Olympiodoro, Procli praeceptore, quod ipsi verisimilius est, quam quod Lambec. comm. lib. VII. p. 51 sq. (111. edit. Kollarii) comminiscitur, praelectiones istas Olympiodori esse a iuniorum quodam interpolatas. *Harl.*] At *Ioh. Baptistae Camotii* ineditum commentarium habuit Naudaeus, teste Labbeo *Bibl. nou. MSS.* pag. 233. Gallice Alcibiadem priorem vertit *Tan. Faber* ^{eee}) et notis illustravit ann. 1666. Salmur. et *Andreas Dacierius* ann. 1699. 12. *Parif.* [P] *Fabric.* ex gallico interprete inepte transtulit in linguam german. anonymus quidam Glogau. et Lips. 1755. 8. melius Gedicke. conf. infra in notitia versionum. — *Proclus* in Platonis Alcibiadem, latine. Venet. 1509. fol. Particulas gr. Procli comment. euulgarunt *Rich. Bentlei* in ep. ad Millium pag. 3 sq. edit. Oxon. *Fabric.* ad Sext. Empir. p. 397. *Gesner.* in *Fragm. Orphei* p. 407 sq. Ex *Olympiodori* comm. dederunt excerpta *Ruhnken.* ad *Timaei Lex.* aliquoties et in disput. de Longino §. 4. *Fabric.* ad Sext.

L 2

Empir.

ddd) Conf. *Lambec.* de B. *Vindob.* VII. p. 111 sqq. *Harl.*

eee) Vid. *Journ. de Sav.* 1666. 4. pag. 83.

Empir. l. c. *Casaubon.* ad Persium p. 429. *Hemsterhus.* ad Lucian. tom. I. p. 133. *Pierfon.* ad Moerin pag. 60. *Kruehen.* ad Sammonic. p. 222. *Valcken.* not. ad Eurip. Hippolyt. v. 380. p. 205. C. cum correctione. — Germanice verterunt Müller ac Gedicke; anglice Sydenham in vol. II. *Harl.*

XIV) ἈΛΚΙΒΙΑΔΗΣ Β', ἡ περὶ προσευχῆς καὶ μαμεντικός. *De voto siue precibus ad Deum*, quod plerique nesciant, quid orent^{fff)}, atque imprecentur sibi mala imprudentes, vade vehementer probat versus poetae, qui exstant et in Anthologia lib. I. cap. 31.

Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλά καὶ εὐχεσθῆναι καὶ ἀνέχεσθαι

ἄρμυ δὲ, τὰ δὲ δυνά καὶ εὐχεσθῆναι ἀπαλάσσειν.

Da bona, sine rogere Deum, seu nulla rogere:

Ab mala, quantumvis poscentibus, usque negato.

Non minus laudat Lacedaemoniorum formulam; τὰ καλὰ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τὰς θεὰς δίδοναι αὐτοῖς, ut honesta sibi ac bona largirentur Dii. Neque vero Deum in precibus respicere pompam et munera, sed animum iustum purumque sceleris. Sub extremum dialogi Socrates ait, expectandum, donec mittatur a deo, qui recte ad deum et homines sese gerere doceat.

A nonnullis *Xenophonti* esse tributum hunc dialogum, ex *Athenazi* XI. p. 506. testatur *Muretus* Orat. 6. [vid. *Placcium* de Anonym. 511.] *Antistheni* quoque suppositus dialogus quidam Alcibiades fuit a *Pasiphonte* Eretrico, ut est apud *Laertium* II. 61. ubi et inter *Aeschini* dialogos Alcibiades recensetur, ex quo locum addfert *Aristides* Orat. I. Platonica p. 35. Inter *Euclidis* quoque Megarici dialogos *Alcibiades* fuit, ut testatur *Laertius* II. 108. Ceterum utrumque Alcibiadem sine controuersia Platoni tribuit *Laertius* III. 51. et 59. q. Thra-syllo. Gallice et hunc vertit *Andr. Dacierius. Fabric.* Germanice Müller et Gedicke; quaedam loca *Goldhagenius* in Anthol. vol. II. liberius anonymus quidam in Museo german. mens. Mart. 1778. Latine versum a *Petreio Tiara* in eius scriptis superfuisse, prodit *Melch. Adami* in vitis philos. pag. 158. — *Plat.* dialogi duo Alcibiad. secundus et Axiochus. Interprete *Joan. Sambuco.* Viennae. 1558. 4. (conf. *Denis* Wiens Buchdruckergeschichte, pag. 554 sq.) *Io. Christoph. Gottlieb* scripsit III. progr. f. specimina observationum in Alcibiadem II. Annaemonti 1767. et 1768. et iunctim in: Animaduerss. ad Platonis Phaedrum et Alcibiadem secundum, cum excurs. in Phaedonem, Lipsiae 1771. 8. idem progr. de Archelao, Macedonum rege, e Platonis Gorgia et Alcibiade II. Annaemont. 1771. 4. *Harl.* Vernaculo sermone adnotationes in eum composuit et edidit cum dialogo *Io. Henr. Köppen*, Brunou. 1786. 8.

XV) ἸΠΠΑΡΧΟΣ ἡ φιλοκερδής de lucri cupiditate ἡθικός. Male editiones quaedam περὶ φιλοκερδῆς. Ex hoc dialogo quum nonnulla adtulisset *Aelianus* VIII. 2. Var. Hist. subiungit: λέγει δὲ Πλάτων ταῦτα, εἰ δὴ ὁ Ἰππαρχος Πλάτωνός ἐστι τῷ ὄντι. Ita legendum recte monuit Gesnerus et ad Phaedrum p. 10. Tan. Faber, assentientibus Schefero, Kühnio, et Petizonio, licet editi et manu exarati codices miro consensu addant, sed inepte profecto, vocabulum μαθητής. Docet in hoc dialogo Socrates lucripetam quemlibet lucro, velut bono alicui, inihiare; sed illud demum laudandum esse lucri studium, quod non falsam

fff) Conf. *Valer. Maxim.* VII. 2. extern. I. *Perfium* sat. X. le Spectateur tom. II. diff. 70. *Be-* *medisti Auerani* diff. XL. in anthol. pag. 105 sq. tom. I.

nam lucri speciem captet et adpetat; sed eiusmodi lucrum prosequatur, quod vere sit utile ad finem et summum boni consequendum. Hipparchus, inuenis Atheniensis, qui cum Socrate colloquens hic inducitur, diuersus est ab Hipparcho, Pisistrati F. de cuius studiis literarum et caede per Harmodium et Aristogitonem, Olymp. LXVI. 4. perpetrata adsparguntur hic quaedam; alibi non obuia. Gallice Hipparchum Platonis et Axiochum vertit *Steph. Doletus* Lugd. 1544. 12. qui totum Platonem lingua illa reddere instituit, vt testatur Franc. a Cruce Cenomana pag. 77. Bibl. Gallicae.

XVI) ἈΝΤΕΡΑΣΤΑΙ (Ita *Laert.* III. 4. ubi vid. Menag. pro quo in vulgatis ἑρασταί et in ipso dialogo) ἡ περὶ φιλοσοφίας, ἡθικός ⁴⁴⁵). *De Philosophia*, quod [P] non sit proletaria cognitio variarum artium, aduersus nescio quem, qui in hanc sententiam acceperat illud Solonis:

Γυμνάσιον δ' οὐκ οὐλοῖ πολλὰ διδασκόμενος.

Commendat Socrates inter alia inscriptionem Delphicam, quae praecipiebat σωφροσύνην αἰσικὴν καὶ δικαιοσύνην.

Gallice vertit *Andreas Dacierius. Fabric.* Ficini versio latina huius dialogi seorsum recusa est Viennae per Hier. Victorem. l. a. in 4. v. *Denis* Wiens Buchdruckergeschichte pag. 321. *Harl.*

TETRALOGIA V.

XVII) ΘΕΑΓΗΣ ⁴⁴⁶), ἡ περὶ σοφίας, μαιευτικός. *De Sapientia*, cuius studiosus Theages, Demodici F. Socrati in disciplinam dari se cupit, et a Socrate conuincitur, quid sapientia sit, ignorare, neque sapientiam doceri a se, nisi daemone suffragante, posse. Inter Plutarchi scripta, n. 68. Lamprias refert, ὑπὲρ τῆς Πλάτωνος Θεάγους. ita enim legendum.

Gallice vertit *Andreas Dacierius. Fabric.* Theagen imitatus est I. Mart. Wieland vol. I. scriptorum prosaicorum. *Harl.*

XVIII) ΧΑΡΜΙΔΗΣ, ἡ περὶ σωφροσύνης, πικραστικός. Peramoenus, qui post pugnam ad Potidaeam, quam Philippus cepit Olymp. CVI. 1. habitus fingitur cum Charmide adolescente et Critia, *de temperantiae natura et definitione.*

Latine vertit praeter Ficinum, Cornarium, Serranum, *Angelus Politianus.* [Basil. 1553. inter opera Politiani nr. 7.]

XIX) ΛΑΧΗΣ, ἡ περὶ ἀνδρείας, *de Fortitudine*, μαιευτικός. [Nomen habet a Lachete, Atheniensium praetore, quem memorat Cicero de diuinat. I. cap. 54.] Disputat, armorum disciplinam gladiatoriam iuuenibus honestis esse parum dignam, deinde disquiri de fortitudine, quid sit, vel potius, quid non sit, eamque a sapientia et virtute non esse aliam.

Gallice vertit *Andreas Dacierius.*

L 3

XX) ΑΤ-

ggg) Conf. doctrinam Aug. Magni Kraftii commentat. de notione philosophiae in Platonis ἑρασταί ubi obuia. Lipsiae, 1786. 8. *Harl.*

hhh) De Theage vid. *Asian.* IV. 15. *Brum.*

XX) ΛΥΣΙΣ, ἡ περὶ Φιλίας. [περὶ Φιλοσοφίας in cod. Bauar.] *De Amicitia, μαευτικός*. Hunc dialogum quum recitari audisset Socrates, adeoque illo adhuc superstitie (antè Olymp. XCV. 1.) editum, exclamasse fertur: pro Dii immortales! quam multa de me mentitur adolescens. *Laert.* III. 35. Hieronymus I. in Iovinianum: *tota amoris infectatio apud Platonem exposita est, et omnia eius incommoda Lyssr, (male Lyssias in edit. Francof. tom. II. pag. 38.) explicat, quod non iudicio, sed furore ducatur, et maxime virorum pulchritudini gravissimus custos accubet.* Hinc Iulius Caesar Scaliger pag. 13. Poem.

Vix unum verbum multis ex millibus aiunt

Quae posuit (Plato) de Socraticis exisse fauissis.

Ceterum in hoc dialogo docet Plato, Deum ipsum esse verae amicitiae conciliatorem, neque illam reperiri, nisi inter bonos, in quibus solis intercedit similitudo. *Gallice* Lyssidem Platonis cum Ciceronis Laelio et Luciani Toxari edidit *Blasius de Vigénere* Paris. 1579. 4. Ante Vigenarium verterat gallice *Bonaventura des Periers (Pererius)*, inter cuius opuscula legitur Lugd. 1544. 8. *Fabrit.* Consilium huius dialogi melius, quam Sertanius, perspexit atque exposuit *Iac. Stelinus* Opp. tom. IV. lucubratt. ethicar. Patavii 1779. 4. p. 124 — 143. *Harl.*

TETRALOGIA VI.

XXI) ἘΥΘΥΔΗΜΟΣ, ἡ ἐριστικός, *contentiosus, ἀνταρπητικός*. In [P] hoc dialogo Socrates Euthydemum et fratrem huius, aetate prouectiorem, Dionysodorum, patria Chios, domicilio Thurios, pollicitos docere virtutem, tantummodo sophisticis interrogatiunculis auditores suos ludere ac suspendere notat. Docet idem, bonum esse non diuitias, libertatem, eruditionem, honores, potentiam, quin imo ne immortalitatem quidem, sed sapientiam recte his vtendi. Hanc esse *τέχνην βασιλικήν*. *Gallice* vertit Franc. Maucroix 1685.

XXII) ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ, ἡ Σοφιστή, *ἐνδεικτικός*. Laudatur *Gellio* V. 3. In hoc dialogo Paralus et Xanthippus, quibus Pericles pater fuit, cum Protagora disserunt, secundo aduentu Athenis morante Olymp. XC. 1. quos multo ante infamis illa pestilentia Athenis absumserat, vt notatum *Macrobio* lib. I. Saturnial. cap. 1. et *Athenaeo* lib. XI. p. 505. vbi refert, Protagoram, lecto hoc dialogo, dixisse, Platonem optime nouisse *λαμβιβζεν*, h. e. *criminosari*. Nimirum Plato Protagorae, Sophistae characterem perstringit *τὴν ἰδέαν αὐτῷ μακρῷ μύθῳ χαρακτηρίσας*, vt est apud *Philoftrat.* VIII. 10. cuius verba recte interpretatur Petr. Wesseling. II. 25. var. obseruat. p. 257. Aliis obiectionibus *Athenaei* lib. V. p. 218. quas probat *Casaubonus* V. 18. p. 386. respondere conatur *Andreas Dacrius*, qui Protagoram gallice transtulit. Inducitur autem Protagoras, Abderites, Sophista celeberrimus, (de quo vid. *Gell.* V. 3.) promittens, Hippocratem, Apollodori F. qui ei se in disciplinam dare volebat, artem civilem docturum; sed Socrates negat, posse doceri virtutem, *Θεόδωρον* boni ac verae voluptatis scientiam, cuius vnus defectu peccant, quique peccant. Eleganter quoque explicatur dictum Simoniadis, *ἀνδρα ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπὸν*, minusque probabile dictum Pittaci, *χαλεπὸν, ἰσθλὸν ἔμμεναι*. *Fabrit.* Conf. *Georgii Fried. Richteri* Prof. phil. progr. de loco Platonis in Protagora, cur voluptates quaedam malae sint. Lipsiae 1742. 4. *Harl.*

Latina *Ciceronis* versio, cuius saepe meminit *Priscianus* et *Hieronymus*, periit. Inter *Critonis* quoque Dialogos Protagoras fuit, teste *Laertio*, II. 121. et inter *Heraclidis Pontici* scripta

Scripta *περὶ τῆ ῥητορικῆς ἢ Πρωταγόρας*. id. V. 88. Lamprias inter scripta Plutarchi refert nr. 138. *Πρωταγόρας περὶ τῶν πρώτων*. adde *Lud. Castelletrii* animaduers. pag. 238—272. opusc. var. critic. Lugd. 1724. 4. italice.

XXIII) ΓΩΡΤΙΑΣ ἢ περὶ Ῥητορικῆς, *de Rhetorica, ἀνατρεπτικός*. In hoc dialogo Socrates cum Gorgia et Polo, rhetoribus, disputans, postquam contendisset, rhetoricam nihil aliud esse, quam artem persuadendi in foro, ceterisque coetibus, non docendo accurate rei naturam, sed fidem qualemcunque faciendo oratione, *δημιουργὸν πεισικῆς*, (ita pro *πιστευτικῆς* legit *Sextus* 2. contra *Mathemat.* pag. 64.) ἀλλ' ἐ' διδασκαλικῆς, colligit, eam parum esse vilem artem aut praecelaram, sed malam potius *κολακείαν*, corruptricem *Πολυτικῆς*, nisi ad iustum et bonum referatur: vsum videlicet quemdam et peritiam venustatis in dicendo ad voluptatem audientium, et ornandas oratione causas iniustas; itaque pari passu ambulare cum *sophistica*, *ὀψοπομητικῇ* et fucatoria, siue *κομωτικῇ*, quae et ipsae voluptatem fecerentur solam, corrumpantque *κομοθητικὴν* et medicam artem ac gymnasticen. Tum vero aduersus Calliclem probat, nihil utilius esse studio philosophiae ac virtutis, et hanc veram artem civilem [P] a se exerceri solo, vel cum paucis aliis. Clauditur dialogus insigni descriptione diuini iudicii, cui post mortem anima cuiusque hominis, maxime principum, subiiciatur. Laudat *Gellius*, quem vide X. 22. et *Cicero* I. de Or. cap. 11. f. 47. adfirmans, Platonem in Oratoribus irridendis Oratorum summum videri. adde *Libanium*, qui eiusd. argumenti dialogum a se compositum innuit lib. I. ep. 64. ad *Aphemium*, *Cicer.* de Orat. III. cap. 32. sect. 129. *Tuscul.* V. cap. 12.

Agricola quidam Corinthius quum in Gorgiam Platonis incidisset, agrum vitesque deserens animum suum excolendum Platoni deinceps dedit, vt narrat *Themistius* Orat. XXIII. p. 295.

Gorgias ipse quidem, lecto hoc dialogo, dixit, se nihil eiusmodi vel auduisse a Socrate, vel ad Socratein loquutum esse, teste *Athenaeo* lib. XI. pag. 505. Idem Gorgias Platonem vocauit *ἄνδρα Ἀρχιλογόν*, ac si dicas aliorum criminatorem. At *Athenaeum*, qui eodem loco chronologicam hallucinationem commissam Platoni obiicit, castigat *Petanius* IX. 39. doctrinae temporum. Confer *Casaubonum* V. 18. ad *Athenaeum* pag. 217. Leonardi Aretini versio MS. in membr. bibl. Ehrencroniana pag. 425 sq.

Aristidis, rhetor, [vid. *Fabric.* infra, vol. IV. 30. pag. 386 sq.] huic dialogo opposuit orationes suas Platonicas, quibus rhetoricae pariter et quatuor virorum, quos in extrema parte Plato perstringit, Cimonis, Miltiadis, Themistoclis et Periclis apologiam est complexus. E recentioribus *Hieronymus Cardanus Anti-Gorgiam* scripsit. Exstat et in Gorgiam Platonis *Olympiodori* commentarius MS. ex quo nonnulla profert *Allatius* de scriptis Socratis p. 116. [Scholia ex ore Olympiodori excepta sunt in cod. Vindobon. vid. *Lambec.* comm. VII. cod. XXI. 1. pag. 117 sqq. et ibi laudatum *Philipp. Labbeum* in Synopsi graecorum Platonis interpretum p. 18. *Lambec.* ibid. p. 269 sqq. multus est de codice, qui continet Praeacnotamenta miscellanea in Platonem, auctore, vt opinatur, Ioanne, Nicolai Mystici, patriarchae Cpolitani, grammatico s. notario: ibid. pag. 271. excerpta ex Olympiodori commentario: item *Ruhnkem.* ad Timaei Lex. Platon. p. 87. edit. II. et saepius, ad Xenoph. Mein. Socr. I. 2, 16. *Reinesius* Epp. ad Nesteros p. 19. et V. Lætion. II. 18. p. 298. *Salmas.* Exercitt. Plin. p. 749. b. *Fabric.* ad Sext. Empir. p. 383. *Albert.* ad Hesych. tom. II. p. 1072. *Valcken.* Distr. post Euripidis Hippolyt. p. 70. p. 84. not. p. 86. not. Ex scholiaste MS. ad Platonis Gorgiam

Gorgiam *Koem.* ad Gregor. Corinth. de dialectis pag. 155. quaedam praebet, additque, hunc quoque scholiasten a *Ruhnkenio* aliquando in editum. *Harl.* Praefationem *Olympiodori* Scholiis in Gorgiam praemissam e Cod. MS. edidit *Mart. Ios. Routh* in ed. Platonis Gorgiae et Euthydemii, 1784. pag. 561 sq. *Beck.*] At *Hieroclis* duplex exegesis a Theoseb. bio excepta, cuius meminit Damascius apud *Photium* cod. CCXCI. pag. 555. cod. CCXLII. p. 551. edit. Hoerschel. numquam vidit lucem. Perit et *Tauri Berytii* commentarius, laudatus *Gellio* VI. 14. et *Eubuli*, memoratus a *Porphyrio* in Plotini vita cap. 20. [*Lud. Casteluetr.* anim. p. 288 sqq. — Ad Gorgiam spectant *Io. Christoph. Gottlieberi* progr. 1) de Archelao, Macedonum rege, e Gorgia et Alcibi. II. Annaberg. 1771. 2) de Periclis moribus etc. Misenae. 1775. 4. Germanice vertit *I. G. Schultheff*, Tiguri 1775. 8. et particulam *Io. Eustach. Goldahagen*, in commentatt. hebdomadarius, der *Greis*. Magdeb. 1764. 8. vol. I. part. octaua.]

XXIV) ΜΕΝΩΝⁱⁱⁱ⁾, ἡ περὶ ἀρετῆς, περὶ αἰσχύνης. de Virtute, an doceri possit, quod negat Socrates, diuino eam munere contingere concludens. Neque aliud esse scientiam, quam recordationem^{kk)} superioris vitae, quod confirmat aduocato pusione, e quo interrogat quaedam Geometrica de dimensione quadrati. Meminit *Cicero* i. Tusc. cap. 24. notatque, eundem locum accuratius explicatum in *Phaedone*. adde *Boethium* lib. III. de Consolat. metro XI. et prosa 12. [conf. *Meinersf.* II. p. 702. not. contra *Geddesium* disputans. Anglice vertit *Sydenham* 1769. rec. in vol. II. Plat. Dialog. 1774. 4.] Latine subiicitur philosophiae morali *Guil. Adolph. Scribon.* Francof. 1606. 8.

TETRALOGIA VII.

XXV) ἹΠΠΙΑΣ, μέζων, [πρῶτος, in cod. Bauar.] ἡ περὶ τοῦ καλοῦ, de Pulcro, ἀναγρεπτικός. In hoc dialogo *Hippias*, [de quo vid. *Cicer.* de orat. III. cap. 32.] Eleorum ad Athenienses legatus, et sophista celebris post varia, de se arrogantius commemorata, refert, se [P] Lacedaemone cum incredibili adplausu dixisse de praeceptis Nestoris, quae dedit Neoptolemō, desideranti nosse pulcherrima vitae instituta, quibus iuuenis gloriam consequi possit. Hinc Socrates petit occasionem ex *Hippia* audiendi, quidnam sit, quo aliquid est pulcrum, ac variis, quae adferuntur Sophistae, descriptionibus, ostendit, rem acu, quod dicitur, neutiquam tangi, pulcrumque differre a decore, ab utili, a bono, et ab eo, quod delectat, et a voluptate coniuncta cum utilitate. [Gallice vertit *Franc. de Maucroy* in *Opp.* prof. et poet. tom. I. Paris. 1685. 12. et *Amstel.* 1688. mai. 12. p. 164 sqq. *Io. P. Croufaz* subiicit edit. II. libri *Traité du beau*, *Amstel.* 1723. *Harl.*]

XXVI) ἹΠΠΙΑΣ ὁ ἐλάττων, [β. in cod. Bauar.] ἡ περὶ τοῦ ψεύδους, de Mendacio, ἀναγρεπτικός. [*Diogen. Laert.* III. 60.] In hoc dialogo eundem *Hippiam* exagitat Socrates, et ostendit, ex eius doctrina sequi, quod inter mendacem et studiosum veri nullum sit discrimen, et minus peccet, qui mala faciat de industria, quam qui inuitus. [Vtrumque dialogum, *Hippias* inscriptum, indicat *Cic.* in *Bruto* cap. 8. et 85. *Lud. Castelustris* in *Opusc.* var. criticis ital. edit. Lugd. 1727. 4. dedit animadu. quasdam in vtrumque *Hippiam*, pag. 277 sqq.]

XXVII) ἼΩΝ.

iii) Hic *Meno* fuit *Thestylus*, eiusque mentionem facit *Plutarchus* libri, περὶ πολυφιλίας, initio, pag. 93. *Hann.*

kk) Conf. *Phaedon.* pag. 382. edit. graeco-lat.

XXVII) ἼΩΝ, ἢ περὶ Ἰλιάδας, περασιμῶς, de poetico charactere, siue de poetarum exponendorum ratione. Respicitur a Suida in Διθυραμβοδιδάσκαλος, ubi ait, exflare Socratis λόγον εἰς τὸν Ἴωνα. Idem tē sit Ion, Ephesius, (cuius nomine dialogum inscripsit Plato) cum *Ione*, *Chio*, de quo libro II. in Tragicis a me dictum, vide disputantem *Ionsum* lib. II. de Scriptoribus Hist. Philos. cap. 13.

Quod in hoc dialogo et poetis et aliis viris non paucis, per populi praecipue suffragia ad honores euectis, detrahat, tamquam *δυσμενής* et inuidus perstringitur Plato apud *Athenarum* lib. XI. pag. 506.

Inter Aeschini quoque dialogos *Ion* fuit. Ceterum *Laertius* IV. 31. ubi de Arcefila scribit: Ἴωνα δὲ καὶ ἔχαρκτησε νέος ὢν, non respexit hunc dialogum Platonis, sed scripta Ionis Chii, Tragic. *Fabris*.

Hunc Platonis dialogum adeo sine ratione scriptum esse, ut absurdius quidem a nemine philosophorum proditum sit, iudicat *Casaubon*, lib. de Enthusiasmo cap. V. pag. 136. *Heum*. Enimvero istud iudicium durum est ac temerarium. Atqui, de consilio Platonis in scribendo hoc dialogo non omnes consentiunt. *Sydenham*, qui anglīce vertit hunc dialogum cum quibusdam aliis, vol. I. et *Arnaldus* (Arnaud) in Commentt. Acad. Paris. Inscriptionum tom. XXXVII. pag. 1 sqq. 1774. (qui Sydenhamum compilasse eiusque sententias ipsaque verba reddidisse, nec tamen Sydenhami nomen adpellasse arguitur a Müllero, editore dialogi, in praefat.) quid senserint, et, quae verior sit Mülleri explicatio, verbis editoris Bipontini vol. IV. in notitia p. 4. declarabo. „Platonem, ait, Sydenh. et Arnaldus arbitrantur, recte voluisse reprehendere poetas, qui diuino numine correpti canant sine ipsarum rerum intelligentia; sed, ut ne poetis bilem moueret, aut in Graecorum, illis fauentium, inuidiam incurreret, rhapsodos, qui illorum carmina recitabant, insipientiae arguere maluisse. Verius autem *Müllero*, nouo *Ionis* editori, videtur Plato rhapsodos, vanum hominum genus, simile sophistis, exagitare voluisse. Poetarum certe simiae erant rhapsodi illi, carminum recitatores, interpretes et cantores: atque suos quisque poeta inuenit rhapsodos, maxime *Homerus* homericos, qui aliorum poetarum carminibus, siue recitandis siue interpretandis inepti videbantur. Sumto igitur et concessō, poetas non scribere carmina, nisi furore diuino, qui poeticus dicitur, commotos; neque adeo arte propria pollere, aut ea, quae cecinerint, intelligere; sed ministros esse dei, carmina dicentis: rhapsodos colligit, poetarum ministros, poetarum adflatu, non sua arte, recitare vel interpretari carmina, et auditorum animos occupare. Pulcre satis deum, poetarum auctorem, confert cum magnete lapide, qui annulos ferreos concatenatos non solum adtrahit, sed iis etiam vim suam infundit; poetae animum, a deo occupatum, cum annulo, qui proxime trahitur a magnete, et ab eo similem vim suscipit; et spectatorem s. auditorem cum annulorum extremo; inter quos medius sit rhapsodus, poetae recitator, et animus. Hinc concludit, rhapsodos sua mente captos, nulla arte et scientia earum rerum, quas cecinerint poetae, instructos, in recitandis et interpretandis poetis versari; Ionemque tandem facetissime eludit.“ — *Platonis dialogus de furore poetico*, multo, quam antea, emendatius aeditus — —. Opera *Petri Raymundi Amadoni*, publici ac ordin. gr. linguae professoris. — — Viennae Austriae in coenobio praedicatorum Io. Carbo excudebat 1551. 8. Plura vide in *Denis* Wiens Buchdruckergeschichte, p. 464. sq. *Italica* versio est: Il Liside di Platone de l'amicitia, tradotto da Francesco Colombi: et il *Furore poetico*,

poetico, tradotto da *Nicolo Trivisani* in lingua Toscana. In Vinegia 1548. 8. vid. *Paitoni* Bibl. degli autori —, vulgarizzati, tom. III. pag. 113. *Harl.*

XXVIII) ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ, ἡ ἐπιτάφιος, ἡθικός^{III)}. Exhibet orationem in defunctos pro patria in variis praeliis Athenienses, tamquam scriptam ab *Aspasia*^{num)}, Milesia, dictam a *Pericle*, quem perinde ut Socratem illa rhetoricam docuit^{num)}. Ex hac oratione *Cicero* locum adfert Tusc. V. cap. 12. ipsam vero ideam *Cicero* in Oratore cap. 44. sic probatam testatur, ut quotannis Athenis in panegyri recitaretur: et *Synesius* Dione p. 37. ubi confert Periclis orationem ἐπιτάφιον eiusdem argumenti, quae occurrit apud Thucydidem lib. II. 35 — 46. Vide et *Lyfiae ἐπιτάφιον*, *Socratis* Euagoram, nec non *Dionysium Halicarn.* de Demosthenis vi in dicendo tom. II. pag. 178. *Casteluetrii* anim. I. c. p. 273. *Fabric.* adde *I. Christoph. Gottleber* animaduersionum historicarum ad Platonis Menexentum specim. I. et II. Misenae. 1779. 4. *Meiners.* I. c. tom. II. p. 696. De versione italica vid. *Paitoni* bibl. etc. tom. III. p. 118. *Harl.* *Platons Menexenus* im Grundriss. Nebst Untersuchungen über den Zweck und die Zeit des Dialogs, die Charaktere des Menexenus und der Aspasia etc. von *Ioh. Heinr. Iust Köppen*, Berl. 1790. 8. *Beck.*

TETRALOGIA VIII.

XXIX) ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ, ἡ προτρεπτικός, ἡθικός. Inter dubios dialogos exstat in editionibus quibusdam Platonis, ut Serraniana, Lugdunensi ann. 1590. Francofurt. ann. 1602. sed agnoscitur a *Thrasyllo* apud *Laertium* III. 60. et a *Laetio* III. 50. testato, [P] nonnullos Clitophonem primo loco posuisse inter Platonis scripta III. 62. In hoc dialogo Clitopho, Aristonymi filius, rogatus a Socrate, cur *Thrasymachum* praeferat, respondet, quod, quum praeclaras ab ipso (Socrate) exhortationes ad virtutem saepius audisset, non potuerit ab eodem hactenus percipere, qua in re virtus ipsa consistat, et quomodo feliciter in illius studio sit progrediendum; itaque si hoc vel ignoraret Socrates, vel docere se noller, merito se ad *Thrasymachum* vel alium quemcunque potius conferre se discendi causa. Quid vero Socrates Clitophonti responderit, non additur. Videndum igitur, an vere scripserit *Patrius* p. 938. discuss. Peripatet. solum *Philebum*, *Minoa* ac *Critiam* e Platonis scriptis truncos ad nostram aetatem peruenisse. *Fabric.* Latine vertit cum aliis, Platonis vulgo adscriptis, *Bilibaldus Pirckheimerus*, Noribergae 1523. 4. apud *Frider. Peypus.* *Harl.*

XXX) ΠΟΛΙΤΕΙΑ ἡ περὶ δικαίους, βιβλία δέκα, πολιτικός. De optimo statu Reip. libri X.^{ooo)} Exordium huius operis, bis terque in ceris scriptum Platonis manu, post eius mortem inuentum est, teste *Ephorione* ac *Panaetio* apud *Laertium* III. 37. vnde *Dion. Halic.*

III) Inscriptio haec a Platone non profecta videtur: nam vario modo citatur a veteribus. vid. *Gottleberi* notam ad h. orationis initium pag. 15. *Harl.*

num) De *Aspasia* dixi lib. II. Cap. 23. §. 31. De *Pericle* lib. II. cap. 26. ad §. 2. [adde editor. Platonis Bipont. vol. V. in notitia pag. 6.]

num) Existit olim etiam *Aristotelis Menexenos* d, teste *Diogene Laetio*, in vita *Aristotelis*. A Platonis Menexeno *Michael Apostolius* mutuum sum-

fit: *Menexenos* ἡ περὶ *Τριῶν*, dialogum de SS. trinitate, vtrum Iudaei et Turcae rectius simpliciter vnum credant deum, an Christiani deum trinum. vid. *Lambecii* comment. de biblioth. Vindobon. VII. cod. LXIX. pag. 245 sq. *Kollarii.* *Harl.*

ooo) Hos decem libros plane contemnit *C. Thomasius* Orat. pag. 412 sqq. *Heum.* et *Stolle* in Histor. eruditionis. edit. III. Ienae 1736. p. 730. qui hinc inde in illo libro Platonem valde spernit et obtreccat. vid. inprimis pag. 623 sq. *Harl.*

hic. *Quintil.* VIII. 6. pag. 75. *Muret.* V. L. libr. XVIII. 8. et *Bessario* colligunt, quanto studio vsus fuerit in pectenda sua et ornanda oratione. Platonem a peritis politicis tantum non derideri, ait *Ioseph.* II. in *Apion.* cap. 31. p. 489. Idem *Laertius* ex *Aristoxeno* et *Famorino* notat, totam fere Politicam Platonis fuisse in *Protagorae ἀντιλογικῶς* III. 37. et 57. Apud *Minucium* cap. 22. ciuitas, quam in *sermone* instituit, Rigaltius interpretatus, in *dialogis*. Platonem finxisse ciuitatem, *Liuius* XXVI. 22. *Cicero* de *Orat.* aliique et res ipsa declarant. Commemoratur et *Themistius* Oratione XXIII. p. 295. *Axiotheam*, philosopham, lecto quodam e Platonis de *Rep.* libro, tanto philosophiae studio inflammata fuisse, ut *Athenas* proficisceretur, et virili vsa veste Platonem auscultaret ^{ppp}).

Utrum Plato recte *Homerum* e *Rep.* sua ablegauerit, disputauerat olim *Aelius Serapion*, rhetor *Alex.* teste *Suida*, [et *Eudoc.* p. 381.] *Reines.* ep. ad *Daum.* p. 322. Confer, quae in hanc rem dixi lib. II. cap. 7. §. 10. [supra in *Epimetro*, et *Fraguier* in *histor. soc. reg. Paris.* tom. I. vers. *Gottsched.* p. 189 sqq. *Socratis* lib. IX. in principio loquentis verba latine reddidit *Cicero* de *Diuin.* cap. 29. conf. *Meiners.* I. c. p. 696. not. et p. 784 sq. *Harl.*]

Epitomen *Reip.* Platonis libris duobus scripserat *Theophrastus* teste *Laertio* V. 43. Ea non minus temporum iniuria amissa est, quam *Ciceronis* de *Rep.* sex libri, e Platone magnam partem repetiti ^{rrr}), et commentarii in *Remp.* Platonis graecorum scriptorum, *Menaechmi* *Alopeconnesii*, *Onofandri* et *Potamonis* ^{rrr}), *Alexandriini*, quorum meminit *Suidas*. *Zenonis*, *Stoici*, contra *Remp.* Platonis opus *Plutarcho* memoratur lib. de *Stoicis* contradicit. et *Numenio* apud *Euseb.* pag. 732 sq. Praeparat. ubi *Zenonem* tamquam iniquum et imperitum Platonis oppugnatorem perstringit. *Proclus* I. in *Tim.* pag. 24. refert, *Crantorem*, primum Platonis ἐξηγητήν, testatum, Platoni quosdam insultasse, μεταγράψαντι τὰ Ἀργυπτιῶν. De nonnullis, in quibus Plato ab *Aristotele* reprehenditur, exstat brevis diatriba *Vberti Folietas* ad *Antoninum Vaccam*, *Ktum*, edita *Romae* ann. 1574. 4. atque recusa in thesauro *Antiquitatum Italiae Graeciano* tom. I. p. 1237 sq. ^{rrr}) Iam pridem quoque ea, quae *Aristoteles* aduersus *Remp.* Platonis scripsit, ad examen reuocauerat *Eubulus*, teste *Porphyrio*, in *Plotini* vita cap. 20. p. 128. *Xenocratis* περὶ τῆς Πλάτωνος Πολιτείας [P] *Suid.* *Clearchi*, *Solenis*, *Peripatetici* περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος Πολιτεία μαθηματικῶς εἰρημένων. *Athen.* lib. 9. p. 393. *Dionysii Halicarnassensis*, musici, qui sub *Adriano* Imp. vixit, libri quinque περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτεία μουσικῶς εἰρημένων *Suid.* Narrat etiam *Photius* cod. XXXVII. Platonis *reimpubl.* reprehensam ab auctore dialogi περὶ πολιτικῆς inter *Men.* *Patricium* et *Thom.* *Referendarium*. Contra in *Epicteti* sententiis, *LIII.* ἐν ῥῶμῃ dicuntur αἱ γυναῖκες μετὰ χειρὸς ἔχειν τὴν Πλάτωνος πολιτείαν, ὅτι κανὼς ἀξιοὶ εἶναι τὰς γυναῖκας. Τοῖς γὰρ ῥήμασι προσέχει τὸν νόον, ἢ τῇ διανοίᾳ τὰν δόξαν. E Platonis de *rep.* libro V. *Prudentius* I. contra

M 2

Symma-

ppp) An Plato lib. II. de *rep.* loquutus sit de Christo, vid. *T. Eckhardus* in *Non-Christiano-*rum de Christo testimoniis, cap. 3. *Heum.* In bibl. *Vindobon.* est; indice *Nesselio*, in *catal.* part. III. p. 37. cod. XXVII. nr. 2. codex chartac. non adeo antiquus, in 4. qui praebet *Scriptorum* quorundam *Graecorum* veterum, in his *Platonis*, voces de Christo et religione christiana. *Harl.*

qqq) Sed v. *Io. Sarisbor.* VI. *Policrat.* cap. 21.

rrr) Vid. *Eudociam* in *Viol.* p. 365. *Gloekner* disp. de *Potamon.* philosophia eclectica etc. *Lips.* 1745. *Harl.*

sss) *Schurzfleisch.* in *Epp. select.* p. 276. putat, Platonem in libris suis de *Rep.* nil nisi ideas et nomen dei ingeminare, et *Foxium* vix bene operam posuisse in eo adnotationibus illustrando. *Harl.*

Symmachum: Nimirum pulchre quidam doctissimus, publica res, inquit, tunc fortunata satis, si vel reges saperent, vel regerentur sapientes. In quatuor priores libros acutae quaedam notae et reprehensiones Lud. Casfeluctrii in eius Opusc. critic. p. 197 — 237.

Ex Graecis aetatem tulit Procli commentarius^{ttt}), in quaedam Politicae Platonicae loca^{uuu}). Nescio, an etiam alii, quoniam in libris de Rep. interpretandis Theon^{vvv}) uterque, Plotinus, Proclus, Iamblichus, Marfilus Finius hircum mulgere videntur Bodino in colloquio Heptaplomere MS. lib. III.

Ex Arabibus, Averroës Paraphrasin Reip. Platonis composuit, (Excerpta quaedam in bibl. Bodl. inter codd. Pocock. XVII.) quae edita est latine, Iacobo Mantino, medico Iudaeo, interprete, Venet. 1552. 4. et inter Auerrois Opera. [Platon. libr. de rep. cum comment. Abu-Nassar Alpharabi in bibl. Medic. cod. teste Montfaucon.]

E recentioribus nominare iuvat [latine Moumelis Chrysolorae versionem], quae latet in bibl. Vaticana, teste Montfaucon. in Bibl. bibliothecarum codd. MSS. tom. I. p. 55. B. Vberti Decembrii et P. Candidi verss. latinas, quae sunt in bibl. Ambros. Mediolanensi, vid. Catal. MSS. Angliae II. p. 212. et Montfaucon. l. c. tom. I. p. 522. A. B. Ficini vers. lat. additam graeco textui in cod. Vindobon. apud Lambec. in comment. bibl. Vindob. lib. VII. p. 15. et Nessel. in catal. part. IV. cod. I. p. 1. Vberti Decembrii mst. version. lat. in bibl. Bernensi, teste Sinnero in catal. codd. mss. bibl. Bernensis tom. I. p. 574 sq. (De versione P. Candidi latina vid. Io. Leland de scriptor. Britann. p. 443. et Saxii historia typogr. literaria Mediolanensis, pag. 295. et 299.) Harl. tum] commentarium Sebast. Foxii, Morzilli Hispanensis, Basil. 1556. fol. Antonii Montecatini Partitiones et Paraphrasin, Ferrar. 1594. fol. M Antonii Mureti notas in librum I. et II. Ingolstadt. 1602. 8. Ioh. Schleidani summam doctrinae Platonis de Rep. et de legibus, Argentorat. 1548. 8. ^{www}) Ioh. Sozomenus libros X. de Rep. e graeco in latinum et e Dialogis

ttt) Cod. Procli in Politian cum scholiis margin. est in bibl. Medic. vid. Bandini catal. tom. III. pag. 195. Procli Lycii in Polit. in bibl. regia Paris. teste catal. tom. II. cod. MDCCCXXI. p. g. 408. Procli Diadochi in Polit. tres codd. ibidem, l. c. codd. MDCCCXXII. MDCCCXXXIII. MDCCCXXXIV. p. 408. Procli in Polit. in bibl. Oxon. corp. Christi. vid. cat. codd. MSS. Angliae tom. I. nr. MDLXV. p. 51. Procli Lycii de cognitione reip. Platon. Cantabrigiae, vid. Catal. cit. tom. I. part. III. nr. MX. pag. 118. Procli in libros Platonis de rep. collectio variarum diff. siue praeflectionum edita est in vtraque graeca Platonis edit. ad calcem operis Procli in Timaeum. Ex iisdem commentariis demonstrationes Procli ex libro IV. de rep. quod tres sint animi humani partes, graece f. a. Basil. apud Io. Valderum, cum Platonis, Aristotelis, Xenophontis, Plut. et Alex. Aphrodisaei scriptis quibusdam ethicis ac politicis p. 473 — 496. A Suida memorantur Procli in Politiam Platonis libri IV. quod opus magis inte-

grum fuisse videtur, quam dissertationes editae. Ex iis in ora cod. Medic. sunt scholia quaedam inedita passim adtexta. Harl.

uuu) Vnicum diff. in lib. X. exemplar mst. restabat superiore saeculo Florentiae in biblioth. nobilium Saluatorum, (vid. Syllog. epist. Burman. tom. V. p. 757.) ex eoque Alex. Morus adnotationibus suis in N. F. quaedam inseruit; sed hodie nusquam potest reperiri. vide Wytttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 89 sq. conf. Fabric. infra de Proclo, lib. V. cap. 26. §. 16. p. 526 sqq. vol. VIII. Harl.

vvv) Cod. Theon. in Plat. de materiis, in bibl. Ven. D. Marci laudatur a Montfaucon. in Bibl. etc. tom. I. p. 476. Harl.

www) Non est liber peculiaris: sed addito libro Sefellii, a Schleidano latine verso, cuius inscriptio est: Claudii Sefellii, viri Patricii, de re publica Galliae, et regum officiis libri II. Io. Schleidano interprete. Adiecta est summa doctrinae Platonis de rep. et legibus. Argentor. in aedib.

Dialogis in perpetuum sermonem redactum edidit Venet. 1626. 4. [vid. Goetz. Mem. biblioth. Dresd. II. p. 56. Politica Historie et Aristotelis cum Phaedone, Phaedro et Gorgiae parte, additis notis et argumentis, gallice, interprete Lud. Regio, Paris. 1559. et 1600. fol. [La Republ. de Platon — traduit par M^r. de la Pilloniere, London. 1725. 4. vid. de Windheim Bemühungen der Weltweisen etc. tom. III. pag. 63. — it. 1731. — etiam interprete P. Grou, Amst. 1763. — italice vertit Pumph. I. Fierembere da Fassembrone. Venet. 1554. 8. vid. Goetz. Mem. bibl. Dresd. tom. II. fascic. I. pag. 56. Paitoni Bibl. degli Autori — volgarizzati tom. III. p. 116 sq. vbi quoque versio ital. reipubl. et legum etc. Disciplina ciuile di Platone diuisa in quattro parti et riformata da Troilo Lancetta Benacense etc. Venet. 1643. fol. recensetur. — Anglice vertit Spence cum diss. de philosophia veterum, 1764. 8. Harl.] Platonem de Rep. hebraice exstare MS. in Bibl. Vaticana, legas in Iulii Bartolocci Bibliotheca magna rabbinica tom. IV. p. 353. ^{xxx}) [conf. Arndt bibliothec. politico-heraldicam p. 70 sqq. de commentatoribus Plat. Politic. et p. 72 sq. quae tulerunt iudicia V. D. de illis libris Plat.]

XXXI) ΤΙΜΑΙΟΣ ἢ περὶ φύσεως, φυσικός. De natura dialogus, qui *arx quaedam et vertex philosophiae* est, si Clauianum Mamertum audimus lib. II. de statu animae cap. 7. p. 132. Proclus Theol. Platon. lib. I. cap. 7. Τὴν περὶ φύσεως ἐπισήμην σύμπεσσαν ὁ Τιμαίος περιέχειν ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τῶν καὶ σμικρὰ συνορᾶν δυναμένων. Apuleius in Apologia: Plato, philosophus, in illo praeclarissimo Timaeo, caelesti quaedam facundia vniuersum mundum in litus ^{yyy}). Fingit vero Socratem disputantem de rebus naturalibus et vniuersi constitutione cum Timaeo, Locro, Pythagoreo, quos constat eodem saeculo non fuisse, vt ait Macrobius, lib. I. Saturnal. cap. 1. Sed fallitur Macrobius, si verum est, quod Cicero V. de finibus cap. 29. et 1. Tusc. Hieron. in Apologia contra Rufin. non longe ab extremo, alique testantur, Timaeum hunc a Platone in Italia fuisse auditum ^{xxx}). De hoc Timaeo, quem e Pythagorae magisterio astronomiae disciplinae perfecte peritum vocat Chalcidius pag. 75. pauca quaedam dixi lib. 2. cap. XIII. [vol. II. pag. 877. vbi vid. additam.] quibus in praesenti addere iuuat, quod libellus illius, Dorice scriptus, περὶ ψυχᾶς κόσμου καὶ φύσιος adhuc exstat seruatus a Proclo et commentariis suis in [P] Platonis Timaeum praemissus, hinc cum Platone saepius editus graece et latine de anima mundi

M 3

et

dib. Wendelini Rihelli 1548. 8. De Sefellii libro gallico et Schleidani versione copiosus est Goetz. in Mem. Bibl. Dresd. III. 3. p. 233 sqq. Harl.

xxx) Hebraice ex Arabico conuersa a R. Samuel Ben Iehudah, A. C. 1322. exstat MS. in bibl. Caesarea. — Chrysostomi Iauelli philosophia ciuilis ad mentem Platonis. Venet. 1536. — Rudolphi Goclunii politica Platonis. Marpurgi 1607. 8. — Politiam Platonis et Aristotelis contulit inter se Dan. Heirsius oratione XX. — Marci Musuri praef. in rempubl. Platonis citat Nic. Comnenus Papadopoli pag. 281. praenot. mystagog.

yyy) S. Augustinus sermone 241. tom. V. edit. Amstel p. 702. Plato in libro quodam suo, quem scripsit de constitutione mundi. — Lactantius VII. 1. vocat de mundi fabricatione. Hierocli in aurea carmina p. 5. ὁ Πλάτωνος Τιμαίος τῶν Πυθα-

γοράων δογμάτων ὁ ἀκριβὴς διδασκαλός. — Quod vero Plato pridie differuerat de republica, Io. Potterus ad Cleruent. Alexandrinum pag. 420. notat, Timaeum subiiciendum libris de republica, vt Epinomidem libris de legibus. — Horatii Burghundi, S. I. commentarius promittitur in Mem. de Trevoux ann. 1708. iunf. Iul. pag. 1281.

xxx) Laudatur vero etiam a Platone tamquam ἀστρονομικώτατος, et naturae vniuersae diligentissimus inquisitor. [Sebast.anus Foxius Morzillus in prolegom. comment. sui in Timaeum Platonis adseuerat quidem, Timaeum longe ante Socratis et Platonis aetatem fuisse: sed contrarium docet Lambec. in Comm. de bibl. Vindob. lib. VII. pag. 21 sq. edit. Kollarii, vbi codic. V. qui Timaei Locri libr. de anima mundi et natura pluresque Platonis dialogos atque epistolas continet, vberius describit.]

et natura. [Prodiit primum latine cum aliis veterum libellis ex *Georgii Vallas* versione, Venet. per Anton. de Strata 1488. et per Sim. Papiensem, dictum Beulaquam, ibid. 1498. fol. vid. Fabric. Bibl. lat. med. et inf. aetatis, edit. Io. Dom. Mansi, Patav. 1754. 4. tom. VI. pag. 281.] Transtulit post versionem primam *Eudouicus Nogarola*, cum cuius interpretatione et commentariis prodiit Venetiis 1555. 8. Recusus est eodem anno graece et latine Parisiis eadem forma octava, et a *Thoma Galeo* cum eadem Nogarolae versione et *Ioh. Serrani* argumento ac notulis editus iterum inter Opuscula Mythologica, Physica et Ethica. Cantabrigiae 1671. 8. et Amst. 1688. 8. In praefatione edit. Cantabrigienfis haec inter alia doctissimus Galeus: *Timaeus maior, occasione huius scriptus a Platone, potes dubitare, illustriorem an obscuriorem reddiderit* ^{aaaa}). Certe dum dialogum suum κτηνίζων καὶ βοσχυρίζων huic Locro lucem dare studuit Plato, in nonnullis locis simplicem et rectum scriptorem anili superstitione corruptit. Erat animus quaedam huc, quod facile fieri poterat, ex *Iamblichō* περὶ κοινῆς Μαθηματικῆς, *Proclo* *Syriano* et *Damascio* (qui quidem et ipsi in maiorem *Timaeum* commentati sunt, aliosque eiusdem commentatores, *Crantorem*, *Longinum*, *Numenium*, *Origenem*, *Porphyrium*, *Seuerum*, *Taurum*, saepe multis verbis citant) sed in aliud tempus reieci. [gr. in edit. Platonis Ald. et Basileensi; gr. et lat. in edit. Platonis Bipontina vol. X. cum *Ocello* a *Batteusio*, Paris. 1768. III. tom. 8. gr. et lat. ibid. 1778. 8. vid. supra, in vol. I. pag. 859. gr. et gallice cum notis amplis a *Argens*, Bercl. 1763. 8.] Anglice versum *Timaei Locri* opusculum est a *Thoma Stanleio*, in cuius Historia philosophica iam saepius lucem vidit. Ex hoc porro *Timaei* ^{bbbb}) libello Platonem concinnasse dialogum praesentem, iam pridem notavit *Timon*, sillographus, apud *Gellium* III. 18. et *Iamblichum* ad *Nicomachi* *Arithmetica* p. 148. ^{cccc}). *Proclus* p. 3. ὁμολογεῖται παρὰ πάντων, ὅτι τὸ Πυθαγορικὸν Τιμαῖος τὸ βιβλίον ὃ Πλάτων λαβὼν, ὃ περὶ τῶ πάντος αὐτῷ σύγκειται, τὸν τῶν Πυθαγορείων τρόπον τιματογραφεῖν ἐπεχείρησεν. *Synesius* de dono *Astrolabii* p. 307. Ἰταλία μὲν γὰρ πάλα τὰς αὐτὰς ἔχουσα Πυθαγόρεα τε ἀκρῶς καὶ τῶν πόλεων ἀρμολαί, Ἑλλὰς ἡ μεγάλη προσαγορεύετο. Καὶ μάλα ἐν δίκῃ, παρ' οἷς Χαερώνδας μὲν ἐνομοθέτης καὶ Ζάλευκος, ἐσρατήγηεν δὲ Λεχύται καὶ Φιλόλαοι, ὃ δ' αἰσρονομικώτατος Τιμαῖος ἐπολιτάρχης τε καὶ ἐπρέσβευε καὶ τὰλλα ἐπολιτεύετο. Παρ' ἧ καὶ Πλάτων ἡμῶν περὶ κόσμου φύσεως διαλέγεται. Alii dicunt, Platonem instituisse *Philolai* vestigiis, cuius libros ab eius heredibus magno pretio redeimerat. vid. ad *Laert.* VIII. 85. et *Gellium* III. 17. Citatur *Timaeus* a *Plinio* II. 8. *Hist. Nat.* (et in indice libri V. et lib. XVI. 22. *Timaeus*, mathematicus, nescio, an diuerfus; plures enim fuere *Timaei* et praeter *Ionisio* pag. 32. et 125. notatos, *Timaeus*, *Crotoniata* et *Timaeus*, *Pariis*, *Pythagorei*, *Iamblichō* memorati (in vita *Pythagorae* cap. vlt.) a *Clemente Alex.* V. Strom. pag. 604. *Theodorito* lib. II. *Therapevt.* p. 36. etc. *Suidas*, non satis accuratus scriptor, *Timaeo Locro* praeter libellum hunc περὶ φύσεως tribuit *Μαθηματικὰ* et librum de Vita *Pythagorae*. Sed de vita *Pythagorae* merito ambigunt viri docti. Vide *Ionisium* pag. 32. ^{aaaa}) Porro librum περὶ φύσεως respicit *Syrianus*, in XIV. *Metaphys.* vbi docet,

^{aaaa}) Adde *Meinerf.* hist. doctrin. apud Graecos etc. I. pag. 225 sqq.

^{bbbb}) Fallitur *Io. Meursius*, qui in spicilegio Theocritico scribit, quod *Timaeus* sequutus sit Platonem. — Initium *Timaei Locri* latine vertit *Philellus* XXII. 1. Epist. Ad *Timaei* Platonici prima verba respicit *Athenaeus* IX. p. 381. F.

^{cccc}) Secus sentit *Bardili.* vjd. vol. I. p. 877 sq. ^{dddd}) *Gyraldo* in libello aenigmatum pag. 25. edit. *Reusneri*, nil aliud esse totus *Platonis Timaeus* videtur, quam aenigmatum catenae quaedam. *Heum.* adde *Meinerf.* hist. doctrin. apud Graecos etc. tom. II. pag. 707 sqq. *Cren.* diss. II. de furib. librar. §. 62. *Harl.*

docet, Peripateticam [P] Philosophiam Ocelli et Timaei vestigiis insistere: *Timaeus* Platonis, quem aetate prouectum scripsisse notat *Galenus* tom. I. p. 326. edit. Basil. plurimos nactus est interpretes, quia omnium dialogorum huius philosophi est obscurissimus. Cicero quidem II. de fin. cap. 5. quem dixisset, obscuram orationem duobus modis sine reprehensione fieri, si aut de industria facias, ut Heraclitus: aut cum rerum obscuritas, non verborum facit, ut non intelligatur oratio, qualis, inquit, est in *Timaeo* Platonis. Sic etiam IV. Acad. cap. 39. Confer *Chalcidius* initio commentarii et p. 420. Praecipue numerorum harmonicorum, qui in hoc dialogo pag. 478. edit. gr. Basileens. tractantur, ratio plurimum caliginis habet, atque ab interpretibus Platonis intacta fere transmissa est, notante *Sexto Empirico* lib. I. contra Math. pag. 60. [Sive aduers. grammaticos I. cap. 13. sect. 301. vbi vid. notam Fabric.] Inde in prouerbium abiit Platonis ^{****} numeri. Idem *Cicero* VII. ad Attic. 13. *Aenigma* Oppidum ex *Velis* non plane intellexi, est enim numero Platonis obscurius. *Hieronymus* lib. II. comment. in Amosum: Obscurissimus Platonis liber, qui ne Ciceronis quidem aureo ore sit planior. Idem praefat. ad lib. XII. in Ef. Denique *Timaeum* de mundi harmonia astrorumque cursu et numeris disputantem ipse, qui interpretatus est *Tullius*, se non intelligere confitetur. *Claudii Galeni* libri IV. de iis, quae in *Timaeo* medice dicta sunt, iam pridem interciderunt, exceptis fragmentis, quae lat. exstant e translatione *Augustini Gadaldini*, Mutinensis, tom. V. Paris. p. 275 — 284. Periere etiam commentaria in *Timaeum* Platonis, scripta ab *Adrasto*, Peripatetico, (*Porphy.* p. 270. in *Harmonica* *Ptolemaei*) *Aetiano*, Platónico, (id. p. 216.) *Albino*, *Aristocle*, *Asclepiodoto*, (*Olympiodor.* in 4. *Meteorolog.*) ^{ffff} *Clearcho*, *Crantore*, *Damascio*, *Dercyllide*, *Iamblichio*, *Longino* ^{****}, *Numenio*, *Origene*, (diuerso ab *Adamantio*) *Plutarcho*, *Atheniensi*, *Porphyrio*, *Pofidonio*, *Stoico*, (*Sext.* pag. 154. VII. contra *Mathemat.* [aduersus *logic.* I. 19. pag. 389. edit. Fabric.]) *Ptolemaeo*, Platónico, *Seuero*, *Syriano*, *Tauro* (*Philopon.* VI. 8. 21. 22. 27. XIII. 15. de mundi aeternitate) et *Theodoro*, *Asinaeo*, quos propemodum omnes laudat et hinc inde expendit *Proclus*. Cuius et ipsius intercudit ἐπισκεψις τῶν πρὸς Πλάτωνα Τιμαίων ὑπ' Ἀριστοτέλους ἀντισημμένων, Consideratio eorum, in quibus Platonis *Timaeo* contradixit *Aristoteles*, quem librum saepius citat *Io. Philoponus* de mundi aeternitate contra *Proclum* II. 2. IV. 11. 14. VI. 7. 15. 27. 29. VIII. 1. IX. 2. XIII. 1. 15. XVI. 4. XVIII. 5. *Fabric.* adde infra, in vol. VIII. lib. V. cap. 26, vbi *Fabric.* de editis atque ineditis ac perditis *Procli* commentar. in aliquot Platonis libros fusius disputat, 14. p. 514. Latent, teste *Montfaucon.* in bibl. bibliothec. codd. mstorum, in bibl. *Vaticana* Platonis *Timaeus*, (tom. I. pag. 37. C.) *Timaeus*, de legibus vnus, (I. p. 89. B.) — *Chalcidius* in *Timaeum*, (I. p. 24. A.) et in bibl. *Florent.* *Dominic.* in qua etiam est *Timaeus* Plat. cum glossis interlinear. ac scholiis, idemque *Chalcidius* interprete (I. p. 424.) in bibl. *Ambros.* *Mediol.* (I. pag. 511. C.) *Proclus* *Diadochus* in *Timaeum*,

**** Vide, quae his illustrandis praeter *Chalcidius* p. 99 sq. et *Proclum* p. 193 sq. *Macrobius* II. 2. in somnium *Scipionis*. [*Fabric.* in nota ad *Sexti* *Empirici* memoratum locum laudat praeter ea *Theonem*, *Smyrnaeum*, de mathematicis in Platone p. 151 sq. *Io. Philoponum* XIII. 18. de mundi aeternitate, *Honorium*, *Augustodunensem*, lib. I. de imagine mundi cap. 81. et 83. (qui *Honorius* memo-

rat lib. I. cap. 15. de philosophia mundi glossulas suas super *Platonem*,) atque e recentioribus *Io. Replerum* de harmonia mundi, et *Io. Baptistam Ricciolum* lib. VI. *Almagesti* noui cap. 7. *Harl.* ^{ffff} Conf. *Lambecii* *Comm.* de bibl. *Vindob.* VII. cap. 18. p. 86. nota, edit. *Kollarii*. *Harl.* ^{gggg} Conf. *Ruhnken.* *diff.* de *Longino* §. 7. p. 14 sqq. in edit. *Longini* *Toupiana.* *Harl.*

maeum, (I. p. 28. C. et p. 89. B.) et in bibl. *Chiggiana* (tom. I. p. 175. A.) in aliisque romana biblioth. gr. (I. p. 158. B.) latine, (II. p. 1242.) — *Plat. Timaeus* cum aliis dialogis Platonis in bibl. *Medic. Laurent.* (Bandini catal. tom. III. pag. 273.) — *Timaeus* cum Platon. de republ. lib. X. (ibid. Bandin. pag. 208.) — *Proclus* in *Timaeum* ter, et *Platonis Timaeus*, cum bis *Procli* in Theol. Platonis libri VI. in bibl. *Veneta D. Marci* (Catal. p. 190 — 194.) — *Timaeus Plat. Patauii* in biblioth. *Iac. Zaraballae* (Tomafini bibl. Patau. MSS. etc. Vtini, 1639. 4.) — *Procli, Diadochi*, in Theol. Platonis libri 1. 2. 3. 4. 6. tum in *Timaeum* et *Parmenidem* libri VI. in bibl. *Scorial.* (*Plüer* in *Itiner. Hispan.* p. 188.) In bibl. regia *Parif.* sunt *Platonis Timaeus*, (qui etiam fuit in bibl. *Baluziana*, teste catal. illius bibl. part. III. p. 39. nr. 264.) *Timaeus Locrus, Chalcidii* comm. in *Tim. Platon.* latine, aliquoties, *Proclus Diadochus* in *Plat. theologiam* sexies, *idem* in *Timaeum Plat.* quater, (teste *Catalogo* passim,) *idem* in *Timaeum Platonis* in bibl. *Coislin.* (in *Montfauc. catal.* illius bibl. pag. 444.) — *Procli Theologiae platonicae* lib. VI. gr. *Oxonii* in bibl. *Bodleiana*, et *Timaeus* ibid. in bibl. coll. corporis Christi, (Catal. libr. MSS. Angliae, tom. I. part. I. pag. 55. nr. 704. tom. I. part. II. p. 169. nr. 3511. pag. 51. nr. 1563.) *idem* in bibl. acad. *Cantabr.* lat. MSS. Angl. I. part. III. p. 167. nr. 2273. (et in bibl. *Vindobon. Lambec.* comm. VII. pag. 91 sq. *Nessel* Cat. part. IV. pag. 160.) *Chalcid.* in *Plat. Tim.* in bibl. *Cantabr. S. Trinit.* *Timaeus Plat.* ibid. in bibl. aulae *Pennbroch.* vid. cat. cit. tom. I. part. III. pag. 97. et p. 161. — *Chalcidius* in *Tim.* et *Ciceronis* disp. in *Timaeum*, in bibl. *Vossii Lugdunensi*, *Montf. Bibl.* tom. I. pag. 677. B. — *idem Chalcid.* in bibl. *Ven. D. Marci.* (catal. pag. 469.) — *Proclus* in *Timaeum* in bibl. *Vindob.* (*Lambec.* VII. p. 44 (76.) sqq. et *Nessel.* part. IV. p. 17.) — *Procli, Lycii*, lib. VI. de *Theologia Platonis et institutiones Theolog. Platonicae*, ibid. (*Nessel.* IV. p. 27. adde codd. notatos p. 28. cod. XXXX. pag. 42. cod. LXXI. p. 97. cod. CLXXV.) et in bibl. *Monac. Bau.* (catal. p. 64.) — *Procli Diadochi* de *Platonis Theol.* lib. I. et princ. libri II. in biblioth. *Augustiana Vindel.* al. libri VI. eiusdem comment. tom. II. eiusd. lib. V. *Timaeus Plat.* (*Reiser.* catal. p. 35. et 41. pag. 74. p. 82. p. 89.) — *Chalcidii* expositiones in libros Platonis, in bibl. monast. *Elnonenfis.* (*Sanderi* bibl. Belgica MS. part. I. pag. 56. nr. 271. *Insulis*, 1641. 4.) — eiusdem *Timaeus* et in eum expositiones in bibl. monast. *S. Martini Tornac.* (*Sander.* l. c. p. 110. nr. 57) — *Platonis Timaeus, Meno, Phaedo*; item commentaria in *Timaeum Platonis*, incerti auctoris, in bibl. monast. *Dunenfis Cistert.* in *Flandria* (*Sander.* l. c. pag. 201.) *Chalcidius* in *Timaeum Platonis*, in bibl. collegii *Soc. Ies. Louan.* (*Sander.* l. mem. pag. 329.) *Timaeus Locrus*, in bibl. templi *Parcensis* ord. *Praemonstr.* (*Sander.* l. c. part. II. pag. 166.) — *Platonis Timaeus* cum aliis dialogis Platon. in bibl. *Tubingensi.* vid. *Fischeri* praefat. tertiam ad nouissimam IV. dialogorum editionem p. VI — VIII. — *Plat. Timaeus*, interprete *Chalcidio*, in bibl. *Bernensi*, teste *Sinnero* in *Catal. codd. msstor.* bibl. *Bernensis* tom. I. p. 574. *Harl.*

In Bibliothecis latet *Mich. Pselli* εἰς τὴν Πλάτωνος Ψυχολογίαν. Vide *Allatium* de *Pselli* p. 87. et p. 91. [vid. *Bandini* catal. MSS. gr. bibl. *Laurent.* tom. II. p. 474. cod. XXIX. in bibl. *Ambrosi. Mediolan.* vid. *Montfauc. Bibl.* - MSS. I. pag. 502. A. in *Bibl. Voss. Lugdun.* vid. p. 61. nr. 2262. Cat. MSS. Angliae. *Pselli* expositio mathem. in *Timaeo*, cod. in bibl. *Augustana Vindel.* vid. *Reiser.* catal. p. 82. eiusd. de *Psychogonia Plat.* ibid. *Harl.*

Ex editis graecis scriptoribus huc spectant *Plutarchi* liber περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ Ψυχολογίας et p. 1138. sq. lib. de *Musica* et *Procli* commentarius in *Timaeum*, in quinque libros distributus,

sributus, sed vix tertiam partem Timaei persequens Platonicæ. Latinae versionis, a *Cicerone* factae, non nisi fragmentum ad nos peruenit, quod illustrare aggressus est *Georgius Valla* ad calcem commentarii in Ciceronem de fato, Venet. 1492. fol. et cum graecis Platonis confert *Joach. Perionius* ad calcem versionis Nicomacheorum Aristotelis Paris. 1540. 4. et Basil 1542. 8. atque *H. Stephanus* in Lexico Ciceroniano. *Chalcidii* quoque versio integra non est, [P] ac ne dimidium quidem dialogum refert, neque commentarius eiusdem Chalcidii, (de quo in Bibliotheca latina, quemque emendatiorem edere, si tempus ferat, animus est,) ulterius procedit, quam translatio. *Fabric.* Prodiit primum ex *Augustini Iustiniani*, episcopi Nebienfis recensione Paris. apud Iacob. Badium Ascensum 1520. fol. insertis passim figuris mathematicis et variis quibusdam lection. ex alio codice in margine notatis; deinde cum fragmentis Ciceronianae versionis Paris. 1563. 4. qua eadem forma ibidem *Timaeus* ipse Platonis graece excusus est 1579. apud Guil. Morellum. *Chalcidii Timaeus Platonis* translatus et comment. illustratus cum fragm. vers. Cicer. ex recensione Io. Meursii cum eiusdem notis. Lugd. Batav. 1617. 4. sed in vtraque posteriore edit. et Morelliana et Meursii omissae sunt figurae mathem. quas Iustinianus e MS. Augustano ediderat: quare denuo scriptorem integrum cum graecis Platonis et versione Cicer. collatum recensuit, adnotationibusque illustratum, restituit figg. geometricis et Meursii notis adauctum, edidit *Fabricius* noster ad calcem vol. II. operum S. Hippolyti etc. Hamburgi 1718. fol. Ex notitia Bipontin. edit. de Platone, vol. IX. pag. V sq. conf. *I. r. Spachii* nomenclator philosophic. p. 32 sqq. vbi esse dicitur catalogus commentatorum, tam veterum, quam recentiorum copiosus, *Morhof.* Polyhist. philos. lib. II. part. I. cap. XI. §. 3. pag. 207 sq. Vitam Fabricii, a Reimaro conscriptam, p. 146 sqq. p. 158. *Harl.*

E recentioribus Timaeum Platonis illustrarunt praeter ea, quae illustrandis numeris Platonicis disputata sunt a *Ioh. Keplero* in Opere de Harmonia mundi, *Seb. Foxius Morzillus* Basil. 1554. fol. *Matthaeus Fragillanus*, Bellouacus. Paris. 1560. 4. *Paulus Benius* in Platonis Timaeum, decades III. Rom. 1594. 4. *Gallice* vertit illustravitque egregie *Lud. Regius*, Paris. 1551. 4. cum nonnullis Isocratis, Demosthenis et Xenophontis, et 1581. 4. *Italice*, *Sebastianus Ericius*, patricius Venetus ^{hhhh}, cum notis, in quibus subinde etiam observat, Marsilium Ficinum quaedam non satis recte interpretari. Venet. [Venet. 1558. 4. vid. *Paitoni* biblioteca degli autori etc. tom. III. p. 112.] Idem similiter illustravit Platonis Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem ac Phaedonem. [Venetiis. 1574. 8.] Confer. *Lambecium* lib. VII. Commentar. de bibl. Vindob. pag. 37. [p. 76 sqq. edit. Kollarii, vbi plures codices Procli recensentur, et pag. 96 sqq. a Lambecio et Kollario de Proclo agitur.] Spectat et ad Timaei locum insignem illustrandum *Cossi Mancini*, Rauennatis, synagoga Platonica, siue tractatus de modo, quo fit visio. Ferrar. 1591. 4. *Fabric.* — *Iani Bircherodii* schediasma in Platonis Timaeum, Aldorf. 1683. 4. — Noua ingeniosaque explicatio loci in Timaeo de ortu animi humani exstat in *Abichts und Berns* Neuem philosophischen Magazin, vol. II. part. I. et II. Lipsiae 1790. 8. pag. 1 — 70. — Var. lection. in Plat. Timaeum sunt in Miscell. observatt. vol. II. tom. III. p. 410. — *Raymund de Puteo*, Messan. Circulo Tusculano, ove si trattano propositioni Platoniche del Timaeo, e si aggiunge la scola Aristotelica con le sette de' Filosofi. Messan. 1656. 12. *Petri Pauli Vergerii* allegabilia dicta ex Timaeo Platonis ann. 1388. vid.

hhhh) Vid. Nicol. Comnenum tom. II. histor. gymnasii Patauini, pag. 82.

vid. Giornale d' Italia tom. IX. pag. 188. Horatii Burgiondi S. I. Obss. mathematicae in Timaeum ineditae, Journ. des Sav. 1708. II. pag. 209. — Latine se Timaeum Platonis fecisse eumque Marcello Ceruino, Cardinali, dicasse, testatur *Ludou. Nogarola* epist. de Italis, qui graece scripserunt p. 215. not. Fabricii MSta. *Harl.* *

XXXII) ΚΡΙΤΙΪΑΣ ἡ Ἀτλαντικός, ἡθικός. Adpendix veluti Timaei, diligentius persequens narrationem *de Atlantide insula*, cuius in Timaeo facta fuerat mentio. conf. *Plutarch.* quod non suauiter possit viui secundum Epicurum, pag. 1093. Per hanc Atlantidem *Olaus Rudbeckius* tom. I. Atlanticae cap. 7. Sueoniam intelligit, argumentis variis et nonnulla veri specie lectori blandientibus, auctorisque ⁱⁱⁱⁱ) commendantibus ingenitum. At plerique alii Americam innui a Platone existimant; quam sententiam propugnauit *Ianus Bircherodius* in Schediasmate de Orbe nouo non nouo, Altdorf. 1683. — [Neque, si fabulae, semper aliquid veri habentes, a fabulosis discernantur, (qualia illa de Meropide terra *Aeliano* H. V. III. 18. et ab Apollodoro apud *Strabonem* p. 207. edit. Casauboni videntur,) *Iac. Perizonius* ad Aelianum, et, qui ei adsurgit, *Christophor. Cellarius* in additamento ad vol. II. Notitiae O. A. valde ab ea opinione absunt, quod veteres quasi per nebulam de America partim ex antiqua traditione ab Aegyptiis vel Carthaginensibus acceperint, partim ex ratiocinatione de forma et situ orbis terrarum aliquid collegerint, superesse in hoc orbe etiam alias terras, praeter Asiam, Africam et Europam. conf. *Aristotel.* de Mundo cap. 3. Ex notitia Bipontin. edit. litter. de Platone vol. X. p. 1 sq. adde *Diodor. Sicul.* lib. III. capp. 60. et 61. p. 229. edit. Wesselingii in quo loco cum Platone comparando viri docti occupati fuerunt. *Harl.*] Exstat et *Georg. Casparis Kirchmaieri*, τῆ μακαρίτη, Exercitatio de Platonis Atlantide ad Timaeum et Critiam Platonis, Witteb. 1685. qui putat, a Platone respici tractus extremos Africae versus Austrum atque Occidentem. Submersam iam pridem terrae motu Atlantidem suam Plato haud vno loco disertè testatur: itaque operam et oleum forte perdunt, qui eam quaerunt in terris, hodie exstantibus, nisi tota sit fabulosa narratio, ac de industria conficta vel ab aegyptiis sacerdotibus, quod visum *Mallincroto* p. 95. paralipom. de Hist. graecis: vel a Platone ipso, vel Solone ^{kkk}), quod tamen non credo, etsi bella, quae ante nouies mille annos ab Atlanticis gesta Plato scribit, fabulis sine controuersia accensenda sunt. Non absolutum esse hunc dialogum, sed a Platone, morte praeuento, imperfectum relictum, dolet *Plutarchus* in vita Solonis, quem vide p. 96. et 92. [f. pag. 383. edit. Reisk. tom. I.] Similiter *Solon*, cum λόγον Ἀτλαντικόν carmine Graecis explicare constituisset, siue quod aliud deinde maluit agere, siue prae senio et operis magnitudine deterritus, id facere omisit. [P] vid. scholion graecum in Harmonicordem Ptolemaei, codice Coislin. p. 228. catalogi a Platone editi. Pauca quaedam *Lud. Castelletrii* animaduers. p. 274 sqq. Opusc. var. criticor. *Fabric.* Hunc Platonis librum carmine graeco reddidit *Zotius*, teste *Porphyrio* in vita Plotini cap. 7. Quemadmodum vero

iiii) Obiit septuagenario maior Vpsalae, ann. 1702. *Fabric.* In Suecia Atlantidem Platonis vere existisse, sibi quoque persuasit *M. Iac. Wilde* in libro: *Sueciae historia pragmatica*, quae vulgo ius publicum dicitur etc. Holmiae 1731. p. 33. *Harl.*

kkk) Solonem ex Psenophe, Heliopolita, et Son-

chetsaita, sacerdotibus aegyptiacis, audiuisse ἀτλαντικόν λόγον, aut ἀτλ. λόγον ἡ μῦθον, et Platonem τὴν ἀτλαντικὴν ὑπόθεσιν exornasse atque exposuissè, tradit *Plutarch.* in vita Solonis, et plura de illa fitione disputat, tom. I. p. 369. et 382 sq. edit. Reisk. *Harl.*

vero ciuitas Platonica est non-ens et idea mera, ita et Atlantica platonica. *Heum.* Atqui ab omni tempore sententiae virorum doctorum de insula Atlantide, eius situ et de Platonis narratione mirum quantum fuerunt diuisae. Fuerunt enim, qui Atlanticam platoniam meris fictionibus, fabulis romanensibus, earumque politico generi adnumerarent, e. gr. praeter Fabricium nostrum, *Cellarius* in Notit. orbis antiqui libr. I. cap. 11. §. 1. tom. I. pag. 40. item *Tiedemannus* in argumento Critiae p. 339. edit. Bipontinae. Origenes, Proclus, Porphyrius, Cosmas libro XIII. descriptionis orbis illam allegorice interpretandam esse iudicarunt. In primis *Michael Hissmann.* in additamento ad versionem suam germanicam libri *Neue Welt- und Menschengeschichte, aus dem Französischen.* — *Alte Geschichte, erster Band.* Münster, 1781. 8. p. 173 — 186. copiose ostendit, omnem illam Platonis de ista insula narrationem esse fictionem. Alii vero, qui veram esse illam historiam, et existisse quondam istam insulam autumarunt, de situ illius in alia omnia transferunt. Rudbeckii opinio iam memorata est a Fabricio. Alii somniarunt, Palaestinam esse intelligendam. Iam *Io. Serranus* in argumento in Platonis Critiam, „ex Mosaicae, inquit, historiae regula omnis haec narratio de Atlantibus expendenda est.“ De *Olinerii* opinione postea erit sermo. Hoc, quo viuimus, saeculo ex contortis praecipue etymologiis, aliisque vanis argumentis, probasse, Palaestinam, (quae tamen numquam a mari est absunta,) esse insulam atlanticam, sibi visi sunt *M. Io. Eurenus* et *Frid. Carol. Baër*, quorum prior edidit *Atlanticam orientalem*, primum in lingua Suecana conscriptam, ann. 1754. qui liber deinde in sermonem latinum translatus et inscriptus prodit:

Atlantica orientalis, sive Nηος Atlantis, a multis retro annis a M. Io. Eurenio Suecanas linguae idiomate descripta, iam autem latine versa. Berolini 1764. 8.

Posterior autem illam sententiam proposuit et tuitus est in libro, posthaec etiam in linguam germanicam conuerso:

Essay historique et critique sur les Atlantides, par Fred. Charles Baër, Paris 1762.

Alii, qui haud pauci sunt, (vid. Essay sur la population de l'Amerique, tom. I. p. 23. 29 sqq. et de la Borde in discours préliminaire ad tom. I. illius Histoire abrégée de la Mer du Sud. Paris 1791. mai. 8. qui varias variorum suspiciones de America culta et fragmenta obscura de Atlantide etc. recoquit,) quaesierunt illam insulam in America, atque *Hissmannus* l. c. in nota p. 177. memorat duas tabulas geographicas, in quibus illa orbis pars diuisa inter decem Atlantis reges cernitur: altera est: „Nouus orbis, potius altera Continens, sive Atlantis insula, a *Nic. Sanfon* antiquitati restituta. Nunc demum maiori forma delineata et in decem regna iuxta decem Neptuni filios distributa. Praeter ea insulae nostraeque continentis regiones, quibus imperauere Atlantici reges, aut quas armis tentauere ex conatibus geographicis *Guil. Sanfon*, *Nic. filii.* Paris. 1689.“ — — altera tabula est: „Orbis vetus, in vtraque continente iuxta mentem Sanfonianam distinctus, nec non obseruationibus astronomicis redactus, accurate *Robert de Vaugondy.* 1762.“ — *Tournefort* in Relation d'un Voyage du Levant tom. II. p. 406. opinatus est, insulas, quae vocantur Canariae et Azores, atque Americam esse reliquias insulae Atlant. Platonicae. — adde *Huetii* demonstrat. euangel. propos. IV. cap. 7. 6. pag. m. 173. et de insulis Atlanticis *Plutarch.* in vita Sertorii cap. 8. n. 520. vol. III. Multa etiam, quae ad quaestionem de oceano marique atlantico et insulis in eo sitis ex antiquitate illustrandam pertineant, reperies in *I. M. Gernerii* praelectt. de nauigationibus extra columnam Her-

culis, eius editioni Orphei subiunctis; vt mittam, qui de nauigationibus populorum antiquissimorum scripserunt. — Quod Voltarius Indiam esse putauit primam artium et doctrinarum patriam et veluti geneticam, *Bailly* sententiam suam, quam protulerat in *Historia veteris astronomiae* tom. I. versionis german. de Atlante, inuentore astronomiae, et populo Atlantico, in Aegyptum, Aethiopiam et Phoeniciam migrante, pag. 22 sqq. tum, ex septemtrione, in primis ex magna Tataria, non, quae aliorum est opinio, ex Aegypto, aut Persia, aut Chaldaea, aut India, doctrinarum ortum et initia esse repetenda, (p. 106. 114. ac tom. II. p. 8. 19 sqq.) vberius probatum iuit, et de insula Atlantica Platonica ingeniose subtiliusque disseruit in *Litteris de ortu doctrinarum et populorum asiaticorum*, ex versione germanica, Lipsiae 1778. 8. inprimis epist. VIII. p. 164 sqq. et *Lettres sur l'Atlantide de Platon et sur l'ancienne histoire de l'Asie*; pour servir de suite aux Lettres sur l'origine des sciences — . Londini et Paris. 1779. 8. (coll. tamen censura in *Supplem. ad ephem. litter.* Gotting. ann. 1780. plag. 40. p. 632 sqq. vbi censor multa contra argutas *Bailly* opiniones acute monet, et *Magazin der neuern französischen Litteratur*, Lips. part. V. p. 426 sqq.) Ex *ephem. litterariis* Gotting. ann. 1792. nr. XX. p. 186. cognoui *Guil. Jones* in *Asiatick Researches*, Calcuttae, 1790. vol. II. nr. 2. vbi de Tataribus, horumque doctrinis, religione et moribus agit, reiecisse *Bailly* opiniunculas, atque Tataros Indosque penitus discreuisse. *Bailly* sententiam et argumenta late recenset atque sub examen vocat auctor gallicus libri mem. et ab *Hissmanno* versi, *Neue Welt- und Menschengeschichte*, (qui in integro primo volumine originem, historiam et itinera Atlantum persequitur, et plurium VV. DD. opiniones librosque, huc pertinentes, commemorat,) p. 201 sqq. Idem p. 162 sqq. p. 349 sqq. et p. 555 sqq. fragmentum Platonis versum refert; p. 247 sqq. inquit, num patria Atlantum in vicinia poli sit ponenda, num insula *Calyptus* sit habenda Platonis Atlantis; tum adseuerat, hanc reuera quondam fuisse, p. 276. et quidem coloniam antiquioris populi. Idem p. 234. censet, collata p. 454 sqq. in Tartaria exstitisse quidem populum Atlanticum: hunc vero non fuisse indigenas terrae, sed coloniam aliorum Atlantum; e contrario (p. 334 sqq.) sententiam copiosius explicat, Caucasum fuisse primam Atlantum sedem, ex qua coloniae reliquorum Atlantum in alias insulas, partem Africae (pag. 445. p. 504 sqq.) et Asiam Europamque, fuissent deductae (p. 403 sqq.); nomen maris Atlantici olim fuisse latius sumitum (pag. 340 sqq.); Platonis Tyrreniam esse nostram Etruriam, siue Toscanam illiusque Atlantem in vicinia Sardiniae, in mari mediterraneo intra Italiam et Carthaginem esse quaerendam, (p. 355 sqq. et, vbi ea, quae antea latius disputarat, in compendium quasi redigit, p. 364 sqq.) eamque postea vi maris absumtam. Quae omnia licet acute et ingeniose essent explicata, tamen quoniam permulta in coniecturis vagis, partim audacibus sunt posita, nondum valebunt ad fidem illi opinioni omnino adhibendam, et veritatem insulae Platonicae firmiter stabiliendam. — Veram esse narrationem Platonis, et insulam Atlanticam reuera quondam exstitisse, eamque ab Aristotele quoque, Eudoxo, Strabone, Philone aliisque in Oceano, eaque parte maris, quod a monte Atlante nomen accepit, esse collocatam, contendit *Baudelot* in recitatione de bello Atheniensium contra populos insulae atlanticae, in *historia societ.* Paris. Inscr. part. III. p. 60 sqq. vers. german. Gottsched.

In *Continuatione relationum Sallengriannarum*, ad rem litterariam historiamque spectantium, (*Continuation des Memoires etc.* auctore *P. Desmolets.*) Paris. tom. I. part. I. 1726. mai. 12. pag. 19 sqq. exhibetur *Claudii Matthaei Oliuerii*, apud Massilienses caussarum patroni, diss. in *Critiam Platonis*, qua auctor historiam insulae atlanticae, quae in hoc dialogo enarratur,

ratur, nihil aliud esse, quam rempublicam et historiam populi iudaici sub decem filiarum Neptuni nomine teste propositam, demonstratum iuit, quam Plato a Solone, Solon autem a sacerdotibus aegyptiacis acceperit. Non Americam, putat, sed Palaestinam, cui descriptio ipsius insulae atlanticae, fertilissimae atque amoenissimae valde conveniat, ficta illa narratione describi. conf. Acta erudit. Lips. ann. 1728. mense Aprili, pag. 166 sqq. Bibl. française ann. 1726. mens. Iul. p. 291. Journ. des Savans 1726. Oct. p. 232. Hist. litter. de l'Europe, ann. 1727. Septemb. p. 27 sqq. Cum scriptore illo facit *Henr. Scharbau* Obsf. Sacr. tom. II. pag. 381 sqq. — *Io. Harc'ui* Atlantica Platonis insula, cod. chart. in bibl. regia Paris. saec. 18. formae mai. cod. MMMMMMMMDCXCIX. teste Catal. pag. 494. adde Monatliche Unterredungen etc. mens. Martio, 1690. p. 226 sqq. mens. Maio eiusd. ann. p. 426 sqq. 448 sq. 454 sqq. *Harl.*

TETRALOGIA IX.

XXXIII) ΜΙΝΩΣ ἡ περὶ νόμου, de lege, πολιτικός. In hoc dialogo, quem et ipsum volunt imperfectum ad nos peruenisse, praeter disputationem de eo, quid sit lex, continetur apologia pro Minoë legislatore Cretensium, quem alii describunt tanquam Τυραννικόν, βίαιον καὶ δασμολόγον, τραγωδῶντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν Λαβύρινθον, καὶ τὰ Θησῆ συμβάντα καὶ Δαίδαλῳ, vt notat *Strabo* lib. X. p. 476. qui addit, difficile dictu esse, vtra sententia vera sit. *Fabric.* — [M. *Frig. Beilouaci* schol. in Platonem de legis perfectione. Paris. ap. Thom. Richard. 1561. 4.]

XXXIV) ΝΟΜΩΝ ἡ περὶ νομοθεσίας, βιβλία ἱβ, πολιτικός. De legibus opus. Scripsit Plato iam senex, teste *Plutarcho* pag. 370. de *Iside* et *Osiride*. Omnem Platonis orationem peroratam esse vno aestiuo die, obseruat *Cicero* II. vlt. de legibus. *Socrati* tribuit *Salustianus* lib. VII. de Dei prouidentia pag. 257. *Videamus ergo, quas Socrates de pudicitia leges sanxerit. Vxorem, inquit, propriam nullus habeat, matrimonia enim cunctis debent esse communia* — —. De hac re et libros condidit, (libr. V, de republ.) et memorine haec pudenda mandauit. *Olympiodorus* in Platonis vita obseruat, Platonem a Solone genus ducere, huiusque aemulatione legum libros et de Republ. scripsisse. *Arcadibus*, *Cyrenaeis* ac *Thebanis*, quantumvis rogatus, leges ferre noluit, quia surdas eorum aures reperit ad aequabilem honorem et partitionem bonorum admittendam; vt referunt *Aelianus* II. 42. Var. *Laertius* III. 23. et *Plutarchus* ad principem ineruditum. *Athenaeus* vero Platonem reprehendit, quod leges scripserit non hominibus, quales sunt; sed quales ipse finxit inaginatione, lib. XI. pag. 508.

Ludouicus Costeluetrius, scriptor acutissimus, in commentario ad Aristotelis poeticam, *Hetrusca* lingua edito, p. 110. reprehendit Platonem, quod has de legibus dissertationes vno vespere factas dictasque fingat, properanti lectori vix intra quatuordecim absoluendas, et tamen easdem in tredecim libros ^{III}) diuidere non dubitauerit. Sed ad postremum hoc responderi potest, diuisionem librorum non esse a Platone ipso, verum a *Philippo Opuntio*. Vide

N 3

quae

III) Adnumerato *Epinomide*. *Fabric.* Errare videtur *Fabricius*. Nam de dialogo *Epinomis* hoc dici potest, qui inscribitur *πυκτεργός*. vid. nr. 35.

De hoc opere de legibus indicium vid. in C. *Thomasi* oration. p. 414 sqq. *Heum.*

quae infra nr. XXXV. *Fabric.* [Sed et *Cicero*, qui *Platonis* ad exemplum, absolutis de *Re. publica* libris, illos de *Legibus* scripsit, haud dubitavit, etiam in eo suum sequi *Platonem*. Is quidem lib. II. de legg. l. 69. vlt. et quoniam, inquit, *libitum est vobis, me ad haec impellere, hodierno sermone conficiam, spero, hoc praesertim die; video enim, Platonem idem fecisse, omnemque orationem eius de Legibus peroratam esse uno aestivo die.* Scripserat autem *Cicero* libros quinque, quorum duo ultimi plane periere. Edit. Bipont. vol. VIII. p. 1 sq. *Harl.*]

Aliud in *Platone* reprehendit *Seneca* Epist. XCIV. In hac re dissentio a *Posidonio*: non probo, quod *Platonis* legibus adiecta principia sunt. Legem enim breuem esse oportet, quo facilius ab imperitis teneatur, ut velut emissā diuinitus vox sit. Iubeat, non disputet. Nihil mihi videtur frigidius, nihil ineptius, quam lex cum prologo. Ad hoc quoque responderi potest, philosophi simul partibus fungi voluisse *Platonem*. *Fabric.* [*Cicero* quidem de Legg. lib. II. sect. 14. cap. 6. hanc in rem scribit: sed ut vir doctissimus fecit *Plato*, idemque grauis-
simus philosophorum omnium, qui princeps de *Repubblica* conscripsit, idemque separatim de legibus eius, item mihi, credo, esse faciendum, ut, priusquam ipsam legem recitem, de eius legis laude dicam, quod idem et *Zaleucum* et *Charondam* fecisse video; quum quidem non studii et delectationis, sed rei publicae causa leges ciuitatibus suis scripserunt. Quos imitatus *Plato*, videlicet hoc quoque legis putauit esse, persuadere aliquid, non omnia vi ac minis cogere. Edit. Bipont. l. c. *Harl.*]

Contra *Platonis* leges *Perseus*, *Stoicus*, scripserat libros septem, teste *Laertio* VII. 36. Passim quoque in leges *Platonicas* inuehuntur veteres scriptores *Christiani* ^{mmmm}, eorumque exemplo *Georgius Cretensis*, qui adpellari maluit *Trapezuntius* [P] in comparatione *Aristotelis* et *Platonis* Venet. 1523. 8. contra quem operae pretium est videre, quae pro legibus *Platonis* vel excusandis, vel defendendis scripsit *Cardinalis Bessarion* ann. 1472. denatus ⁿⁿⁿⁿ, libro quarto operis, quod contra calumniatorem *Platonis*, (ita *Trapezuntium* vocat,) inscripsit, [quod *Romae* primum apud eosdem typographos excusum, dein cum aliis eiusdem *Bessarionis* scriptis, (librorum *Platonis* de *Legibus* correctio, *Georgio Tapezuntio* interprete, ac de natura et arte aduersus *Trapezuntium* et *Plethonem*) *Venetis* 1503. fol. ab *Aldo* recusum, itemque] Venet. 1516. fol. ^{oooo}) Idem *Bessarion* singulari libro reprehendit crassiores quosdam errores, ab eodem *Trapezuntio* admissos, in latina versione librorum *Platonis* de legibus, iussu *Nicolai V.* scripta, dicataque reipubl. *Venetae*, sed necdum edita. vid. *Allatium* p. 376. de *Georgiis*. *Giornale de' letterati d' Italia* tom. XVI. p. 415. 429. et tom. XVII. pag. 275. ubi *Hermolai Barbari* ad *Trapezuntium* epistola data 1452. qua interpretatio *Platonis* valde

^{mmmm}) De bello philosophico, inter *Platonicos* et *Aristotelicos* orto, et de iis, qui in hac controversia in primis steterunt, et acriter pugnarunt, *Laur. Valla*, *Georgio Plethone*, *Bessarione*, *Georgio Tapezuntio*, *Marco*, *Ephesino* episcopo, *M. Musuro*, *Marf. Ficino* aliisque vberius differit *Ionsius* de scriptor. histor. philos. III. cap. 21. sect. 9 (sq. p. 116 sqq. edit. *Dornii*. *Harl.*

ⁿⁿⁿⁿ) Qui iam antea defensionem diui *Platonis* *Romae* apud *Conr. Schweinheim* et *Pannarz* edi-

derat, s. a. probabiliter ann. 1469. fol. vid. *Quirinum* de optimorum scriptorum editionibus — p. 227. ibique not. *Schelhornii*, *Lindau*. 1761. 4. *Audiffred.* catal. edit. rom. saec. XV. pag. 21 sq. Catal. *Ducis Vallieri* I. p. 369. *Harl.*

^{oooo}) Conf. *Humphredi Hodii* lib. de graecis illustribus linguae graecae litterarumque human. instauratoribus, *Londini* 1742. 8. pag. 168 sqq. de *Bessarione*, et pag. 122. de *Georgio Tapezuntio*. *Harl.*

valde laudatur. Aldus editionis suae praestantiam in titulo commendat his verbis: *passim verba graeca ipsius Platonis recitantur et emendata et cum suis accentibus. Nam in libris, Romae olim impressis, desunt. Deinde a Bessarione saepe, argumento praemisso, in latinum vertuntur. Postremo Trapezuntii tralatio eorundem verborum Platonis subiungitur, quod est perquam utile iis, qui graecis literis instituuntur, atque ex graecis bonis bona latina facere volunt* ^{ffff}). Trapezuntio, qui admodum senex obiit Romae ann. 1486. etiam in epitaphio exprobratum legitur, quod Platoni paulo acerbius insultauit, *Καινοτίμων*, siue nouus Timon et Erinnyes ideo dictus a Io. Alerienti, narrante P. Crinito III. 1. de honesta disciplina.

*Hac urna Trapezuntii quiescunt
Georgii ossa, parum Diis amici,
Quod acri et nimium procace lingua
Platonem superis parem petiuit.*

Confer *Allatium* de Georgiis pag. 378. [de versione italica, vid. *Paitoni* l. c. pag. 117.] Vt ad Platonem reuertar, eius legem de communione vxorum vide quomodo purget *Bessarion* lib. IV. cap. 3. cui adde, si lubet, *Epicetet*. Sentent. 53. *Mosellanum* ad Gellii XVIII. 2. *Liuium Galantem* in comparatione Theologiae Christianae cum Platonica lib. 1. p. 26 sq. [*Crenii* Animadu. IX. 227.] *Cotelerium* ad Patres Apostolicos tom. II. pag. 582. etc. Reprehendit *Chrysostomus* homil. II. in Ioan. et *Nicetas* IV. 10. thesauri. [Sed obscura ea de re videtur Platonis sententia. Vid. infra ad §. VIII.]

Aristotelis τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνες, siue tribus, (vt *Laert.* V. 22.) siue duobus libris opus constitit, (vt Anonymus, a Menagio editus, in Aristotelis vita,) intercederunt, perinde vt epitome legum, a *Theophrasto* concinnata.

Separatim excusi Platonis de legibus libri cum priori, qui inscribitur Minos, et Epinomide graece Louanii ¹⁷⁷⁴, graece et latine librum decimum inter dialogos selectos edidit *Ioh. Nort*, Cantabrigiae 1673. 8. In illo agitur de Dei existentia, prouidentiaque et *ἀδωροδοκία*, existimauitque Plato, eum instar prooemii legibus praemitti posse, *σχεδὸν γὰρ τὸτο ἡμῖν ὑπὲρ πάντων κάλλιστον προοίμιον ἔσθι*. *Fabric.* [Libri de legibus, latine conuersi a *Georgio Trapezuntio*. Venet. 1516. fol. vid. Catal. bibl. Barberin. tom. II. pag. 222. — *Martini Gregorii* versionem loci platonici apud Galenum castigat *H. Stephan.* p. 79. de instituendis gr. linguae studiis. — Locum pulcerrimum libri X. de legibus, quo Plato prouidam dei curam, non vniuersum modo, sed et eius singula complectentem, tuetur aduersus hos, qui curam rerum humanarum,

^{pppp}) MSS. Bessar. codd. plures exstat in bibl. Veneta S. Marci et elector. Bauarica. vid. *Fischer.* notit. codd. Platon. pag. 191. Ge. Trapezunt. in Plat. in bibl. Scorial. id. p. 193. *Harl.*

^{qqqq}) 1531. 4. ex recognitione *Franc. Craneveldii*, et cura *Rutgeri Restii*, Icti et Prof. gr. linguae, qui, Louanii officina instituta typographica, editionem suam exegit ad exemplum a Craneualdo, cui is editionem etiam inscripsit, antea recognitum, operasque rexit, vt liber quam emen-

datissime prodiret. Hinc etiam adfirmavit *Rescius*, suum exemplum non in paucis locis esse ceteris exemplaribus (Aldinis, 1513.) emendatius. vid. editor *Bipont.* vol. XI. p. XI sq. de hac editione disputans contra *Io. Georg. Schultheff.* qui Platonis libros de legibus germanice vertit, notasque subiecit, etiam criticas, pariter illas *P. Grou.* ex gallica, illius versione sumtas, et in praef. *Crolium*, in vol. VIII. pag. 3. editionem ex rec. *Fr. Craneveldii* prodidisse scribentem, erroris arguerat. *Harl.*

humanarum, vt nimis exiguarum, deo indignam iuueniliter putant, *Io. Eustath. Goldhagen* in comment. hebdomadariis, in scriptis *der Greis*, vol. IV. part. 159. pag. 133—140. edit. nou. 1787. probabiliter expressit *germanice*. Edit. Bipont. l. c. *Harl. Platons Unterredungen über die Gesetze aus dem Griech. übersetzt und mit Pere Grou's und eignen Anmerkungen begleitet von I. G. Schultheß*, Zürich 1785. 1787. II. 8.

Georgii Gemisti in I. de legibus MS.

Antonii Montecatini Epitome librorum de legibus, legumque in ordinem redactarum. Ferrar. 1594. fol. ^{rrrr}) *Ioh. Sleidani* summa doctrinae Platonis de Republ. et Legibus. Argentor. 1548. 8. [P] [vid. not. ad nr. XXX. fin.]

XXXV) ἘΠΙΝΟΜΙΣ ἡ νυκτερινὸς σύλλογος, (ἡ φιλόσοφος) πολιτικός ^{ssss}). *Theoni* p. 9. de locis in Platone Mathematicis vocatur ἐπινόμιαν. Vicissim Philo, Iudaeus, Deuteronomion Moſis (דְּוִתֵּרֹנוֹמִיּוֹן Deut. XVII. 13.) vocat ἐπινόμιδα, in libro: Qui heres rerum diuinarum. Sed et Iulius Caesar Scaliger librum postremum Poetices suae inscripsit ἐπινόμιδα, quasi *accessorium munus*. Nam et strenam ἐπινόμιδα dixit Vlpianus apud Athenaeum, et recte quidem, vt notauit Casaubonus lib. III. cap. 18. Caeterum mirum est, quod Suidas, et solus, ni fallor, tradit, quod paulo ante dixi, auditorem quendam Platonis, *Philosophum* opus de legibus in duodecim libros distribuisse, et decimum tertium, (hanc nempe ἐπινόμιδα,) loco accessorii, de suo addidisse. Quia res insolens videri potest, et plura huius discipuli Platonici scripta eo in loco recensentur, en tibi ipsa Suidae verba: [quae repetiit *Eudocia* in *Violar.* pag. 425.] φιλόσοφος, ὃς τὰς τῷ Πλάτωνος νόμους διέδλεν εἰς βιβλία ιβ'. Τὸ γὰρ ἐκ αὐτὸς προσθεῖναι λέγεται. Καὶ ἦν Σωκράτης καὶ αὐτὸς Πλάτωνος ἀκροῦς, σχολάσας τοῖς μετῴροις. Ὡν δὲ κατὰ τὸν Φίλιππον Μακεδόνα, συνεγράψατο τάδε. Περὶ τῆς ἀποστάσεως ἡλίου καὶ σελήνης, περὶ Θεῶν β', περὶ χρόνων α', περὶ μύθων α', περὶ ἐλευθερίας α', περὶ ὀργῆς α', περὶ ἀνταποδόσεως α'. Περὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπεντίων α'. Περὶ ἡδονῆς α'. Περὶ ἔρωτος α', περὶ φίλων καὶ φιλίας α'. [ἐν *Eudocia*.] Περὶ τῷ γράφειν. Περὶ τῷ Πλάτωνος, περὶ ἐκλείψεως καὶ περὶ μεγέθους ἡλίου καὶ σελήνης καὶ γῆς α'. Περὶ ἀστραπῶν, περὶ πλανητῶν. Ἀριθμητικά. Περὶ πολυγώνων ἀριθμῶν. Ὀπτικῶν β', ἐνοπτικῶν β', Κυκλιακά, Μεσότηας, καὶ ἄλλα. Aliter Suidae locum accepit Menagius ad Laertium pag. 158. Sed nec emendatio viri praestantissimi mihi probatur hoc loco, neque interpretatio, quam nec ipse secutus Menagius est pag. 428. Miror, viris doctis non anuaduersum, quod *Laertio* idem Philosophus III. 37. vocatur *Philippus*. Ait enim, plerosque arbitrari, Philippum, Opuntium, leges Platonis ex cereis, in quibus auctor eas scripserat, tabellis transcripsisse, et tertium decimum librum addidisse. Ἐνιοὶ τὲ φασιν, ὅτι Φίλιππος ὁ Ὀπεντίος τὰς νόμους Πλάτωνος μετέγραψεν ὄντας ἐν κηρῷ. Τότε καὶ τὴν ἐπινόμιδα φασὶν εἶναι. Eiusdem Philippi inter Platonis discipulos mentio III. 47. Hoc postea vidi etiam notatum accuratissimae eruditionis viro, *Ludou. Küstero* ad Suidam. Non praetereundus porro locus, *Nicomachi Geraseni* lib. I. *Aritlmēt.* p. 6. Πλάτων δὲ ἐπὶ τέλει τῷ τρισκαίδεκάτῳ τῶν νόμων, ὅπερ τινὲς φιλόσοφον ἐπιγράψουσιν, ὅτι ἐν αὐτῷ περισκοπεῖ, ποταπὸν δὲ

^{rrrr}) In *Struuii* bibl. philos. edit. Kahlilii tom. II. p. 145. vbi de Politicis Plat. libris agitur, *Montecatini* comm. in Plat. libr. de Rep. et de Legibus citatur edit. 1590. *Harl.*

^{ssss}) Platonis librum, qui philosophus inscribitur, laudat *Chalcidius* p. 221. et 348.

δεῖ τὸν φιλόσοφον εἶναι. *Fabric.* Sallier in Historia societ. reg. Paris. tom. III. pag. 146 sqq. verf. german. Gottsched. late ostendit, hoc opusculum esse supposititium. *Harl.*

XXXVI) ἘΠΙΣΤΟΛΑΙ' ἑγ, ἡθικαί. *Epistolae XIII* ^{us} de his aliisque Platoni tributis dixi lib. II. cap. X. vbi scriptores Epistolarum recensibam. *Prima*, Dionis, *secunda et tertia* Platonis scripta est ad Dionysium, *quarta* ad Dionem Syracusanum, *quinta* ad Perdiccam, *sexta* ad Hermiam Erastum et Coriscum Scepsios, *septima* (liber pro Epistola) et *octava* ad Dionis amicos: *nona* ad Archytam, Tarentinum. *Decima* ad Aristodorum, qui Laertio est Aristodemus; *undecima* ad Leodamantem, *duodecima* iterum ad Archytam, et *tertia decima* ad Dionysium. [Huc referam, quae supra vol. I. lib. II. cap. X. §. XVI. consulto omiseram. Fabricius igitur haec praeter ea adnotarat. Epistola Platonis ad *Dionem*, qua centum minis sibi emi rogabat commentarios pythagoricos Philolai, Crotoniatae, memorata a *Laertio* VIII. 15. et 85. inter tredecim illas, quas dixi, non exstat, sed intercidit. Platonis epistolam ad Archytam exhibet idem *Laertius* VIII. cap. IV. de Archyta nr. IV. sect. 81. quae inter editas est duodecima. *Decima* ad *Aristodorum*, in eiusdem *Laertii* codicibus III. 61. inscribitur ad *Aristodemum*. *Duodecimae* ad *Archytam*, et *tertia decimae* ad *Dionysium* nescio quare in editionibus Platonis Criticorum *νοθέων* praefigitur, quum a Thrasylo et Laertio agnoscantur. Fallitur etiam *Menagius* ad Laertium pag. 155. et 158. scribens, inter tredecim illas desiderari epistolam ad Erastum et Coriscum, quae laudatur a Clemente et Origene, et videri a Christianis suppositam. Est enim *sexta* inter eas, quas habemus, et quas agnoscit Thrasyllus. Alterius epistolae ad Dionysium senioremem meminit *Laert.* III. de Platone, nr. XV. sect. 21. Corisci et Erasti ad Platonein *Pollux* lib. X. sect. 150. Haecenus *Fabricius*. — De mutuis Archytae et Platonis epistolis apud Laertium egit *Vincentius Contarminus* in variarum lectionum libro cap. IX. pag. 43 sq. Traiecti ad Rhen. 1754. 8. et putat, Diogenem Laert. VIII. §. 80. et 81. parum diligentem fuisse. *Harl.*] Ordo apud Laertium a vulgato sic differt: [P]

Vulg.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Laert.	4.	5.	6.	10.	11.	8.	12.	13.	2.	1.	9.	3.	7.

Epistolis suis Plato solitus praefigere *εὐπράττειν*, vt alii *χαίρειν* vel *γαθῆν* vel *εὐδίαγεν* vel *ὕγιαίνεν* vel *εὐλογεῖν*. Vide *Mericum Casaubonum* et *Menagium* ad Laertii III. 61. *Paulum Colomesium* in obseruationibus sacris ad Act. XXIII. 26. Primae et secundae epistolae argumentum a Ludou. Casteluetro pag. 283. Opusc. var. critic. *Fabric.* — *Phileleutherus Lipsiensis*, h. e. *Bentleius* in Animaduersionibus in nuperum sermonem de cogitandi libertate, (Remarks vpon a late Discourse of Free-Thinking.) Londin. part. sec. 1713. 8. pag. 38. sqq. epistolam Platonis ad Dionysium, quae est decima tertia in ordine, et quam Tolandus vel potius Collierius, contra quem disputat, ex Cudworthi Systemate intellectuiali p. 403. a Christianis ipsi suppositam scripserat, contendit, tam genuinam esse, quam reliquas. vid. Acta eruditor. Lipsica mense Ian. 1715. pag. 7 sq. Illam tamen Platonis epistolam ad Dionysium et reliquas esse spurias pronuntiauit cl. *Meiners.* in iudicio de quibusdam Socraticorum reliquiis, in Commentatt. societ. regiae Gottingensis ann. 1783. classis histor. et philolog. —

rec.

tttt) XIII. epistolas Platonis agnoscit etiam Suidas in *Εὐπράττειν*.

Vol. III.

O

rec. in tertia Aeschini Socrat. dialog. trium editione Fischeriana p. XXXXII sq. At cl. M. Guil. Gottlieb Tennemann in: *Lehren und Meinungen der Sokratiker über Unsterblichkeit*, (Ienae, 1791. 8.) contra Meinersium probabiliter disputans, demonstrat pag. 17 sq. epistolas esse genuinas. Animaduertit igitur, in epistola XI. Socratem, morbo *σεαγγελίας* laborantem, non esse illum celebrem philosophum, sed iuniorem quendam, de quo *Menag.* ad Digen. Laert. II. §. 47. pag. 100. agit. Atque ita reliqua persequuntur argumenta Meinersiana, ea infirmare atque diluere studet, legitima dubiorum locorum interpretatione adhibita. Promittit tamen, (pag. 29.) se alio loco ostensurum esse, alteram epistolae XIII. partem esse omnino genuinam, alteram vero suspectam. — De epistola XIII. num genuina sit, nec ne, quaerit quoque *Wesseling.* in Epistola ad Venemam, Traiecti ad Rhenum, 1748. 8. p. 36—48. secat epistolam XIII. in duas partes, quo facto patefacit, ambas, sic diuulsas, sigillatimque positas, probabiliter videri genuinas. adde supra lib. II. cap. X. 35. vol. I. p. 693 sq.

Secundum Montfaucon in Bibl. bibliothecarum codd. MSS. et secundum Fischerum in Elencho MSS. Platonis Epistolarum *codices MSSi* sunt in bibl. *Vaticana* tres, quorum primus habet epistolas VI. secundus XIII. tertius XIV. — in bibl. *Laur. Medicea* duo codd. qui habent epistolas VIII. et vnus, qui praebet epistolas XIII. vt in edit. Cuiaciana pag. 276 sqq. cod. epist. ad Dionysium, et alium, in quo sunt altera ad Dionysium, cuius initium est: *πῶς χρῆ ἐμὲ καὶ σε ἔχεν πρὸς ἀλλήλους*, altera ad Aristodorum, quae est editarum decima: — in bibl. regia *Parisi.* II. codd. gr. alius cod. MXL. nr. 12. Epist. — cod. MDCCXXXIX. nr. 29. Epistola ad Perdiccam. cod. MMDCCCLV. Epistolae, cod. MMDCCCC. nr. 4. ep. ad Dionysium, et tres alii codd. epistolarum, et quatuor codd. qui exhibent latinam *Leonis Aretini* versionem: — in biblioth. *Bodleiana* Oxon. cod. Epistola ad Axiochum, et epistolae V. quae nondum editae dicuntur. — in bibl. *Vossiana* duo codd. epistolarum, — in bibl. *Vindobon.* codex epp. et alius qui habet excerptum. — in bibl. *Veneta* S. Marci, cod. epistoll. — *Patauii* cod. Leon. Aretini versio epistolarum. — *Louanii* in biblioth. Canonico-rum S. Augustini in valle S. Martini, cod. epistolae cuiusdam. — In bibl. *Bernensi* cod. epp. VI. latine. — In bibl. *Matrit.* regia secundum *Iriartum* epp. cod. XXXVI. pag. 139 sq. cum Platonis dial. de republ. et excerptis ex multis aliis eiusdem dialogis. conf. Cardin. *Angeli Mariae Quirini* II. epistolae ad Bernard. Montefalconem et Praesidem congregationis Benedictin. S. Mauri de codd. Platoniceis biblioth. Vaticanæ et de locorum quorundam difficultium sententia in eius Epp. studio *Nic. Coleti* digestis, Venet. 1756. fol. Epist. VII. et VIII. pag. 17—34.

Hic simul memorabo *editiones* epistolarum Platonicarum, praeunte potissimum editore Platonis Bipontino tom. XI. in notitia litteraria pag. III sq. Epistolas cum reliquis Platonis opp. latine dedit *Marsilius Ficinus*, de quo infra in catalogo editionum Platonis erit sermo. — *Platon. epist. quas Leon. (Brunus) Aretinus ex graecis latinas fecit.* Sine vlla nota. 4. (sed *Parisi.* per Vlr. Gering etc. circ. 1470. A. vid. *Creven.* Cat. II. 8. pag. 40.) *Platonis epistolae: eiusdem liber de philosophia.* 4. sine vlllo loci anni et typographi indicio. In Ge. Matth. Schnizer II. notitia librorum in bibl. ecclesiae Neostad. ad Aisch. p. 24. sed num graec. textus sit, nec ne, non memoratur. *Graece* primum prodierunt in Collectione epp. graecarum apud Aldum, Venetiis 1499. 4. — dein graece et latine seorsum, interpr. Marsilio Ficino, *Parisi.* apud Iac. Bogardum 1544. 4. (vid. *Maittaire* A. T. III. pag. 363.) — graece cum translatione lat.

lat. ab *Adriano Turnebo* dictata Keslero Tigurino, Paris. apud Christian. Wechel. 1548. 4. apud Engel. pag. 124. et edit. Bipont.) tum adnotante Fischero, pag. 204. in notitia edit. Platon. Epist. XIII. graece apud Andr. Wechel. 1558. 4. in catal. autem bibl. Pinell. tom. I. pag. 215. graece, apud Wechel. Paris. 1548. 4. — In collect. epistolarum apud Christ. Wechel. 1557. 4. et in lac. Cuiacii Collect. epistol. etc. Genevae 1606. fol. — *Platonis* epistolae, lat. versae et dialecticis rerum summis expositae a *Petro Ramo*. Paris. secunda editio ex typographia Matthaei Daudidis 1552. 4. et adiectae eius praelection. in Cic. orat. VIII. consul. etc. Basileae per Petrum Pernam editis 1575. 4. p. 359. et 1580. 4. pag. 521 — 606. graece, Lutet. apud Cl. Morel. 1619. 4. — gr. et latine opera et studio *Io. Jac. Beureri*, Prof. Friburg. cum notis logicis, ethicis et politicis, Machiavellismo oppositis, Basileae 1586. 4. cf. *Goezzii* memor. bibl. Dresden. vol. II. fasc. I. pag. 55 sq. — De collectione Allatii epistolarum Socratis et Socraticorum in quibus epist. XXIV. Platoni tribuitur, et de octava in cod. Barocciano, male tributa Platoni, de binis, ab Oleario editis, et Stanleii editione ac versione vid. supra in vol. I. p. 693 sq. et *Olearium* in lat. versione Stanleii historiae, Lipsiae 1711. 4. p. 321 sqq. — De Platonis atque Aristotelis epp. de anima hominis etc. vid. supra vol. I. p. 695. *Harl.*

XXXVII) ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ. *Epigrammata* quaedam Platonis leguntur apud *Laertium* III. 29 sqq. *Apuleium* in Apologia, *Gellium* XIX. 11. *Athenaeum*, et in Anthologia veterum Epigrammatum. *Fabric.* item in *Brunckii* Analectis vet. poet. graec. tom. I. pag. 169 — 175. coll. tom. III. p. 29 — 31. Varia epigr. occurrunt in cod. reg. Matrit. teste *Iriarzo* in catalogo pag. 91. 92. 98. 103 sq. 105. 450. An vero Platonis sint omnia, quae leguntur in *Brunckii* analectis, dubitat cl. *Beck* in disp. f. examine caussarum, cur studia liberalium artium imprimisque poeseos a philosophis vet. nonnullis aut neglecta aut impugnata fuerint, Lips. 1785. 4. pag. 37. not. 4. Epigramm. quaedam et Testamentum exstant quoque in *Stanleii* hist. philos. e versione Olearii, Lipsiae 1711. 4. pag. 312. 324 sqq. adde *Lambec.* comm. de bibl. Vindob. VII. pag. 275. vbi epigramma quoddam Platonis explanat. In cod. Bauarico illa non memorantur. *Harl.*

XXXVIII) ΔΙΑΘΗΚΑΙ. *Testamentum* apud *Laertium* III. 41.

IV. SCRIPTA DVBIA VEL SVPPOSITA PLATONI.

Quibus asteriscus praefixus est, illa non exstant amplius, sed interciderunt ^{uuu}).

* XXXIX) ΜΙΔΩΝ ἢ Ἰπποσέροφος. *Laert.* III. 62. e Thrasylo.

XL) ΕΡΥΞΙΑΣ ἢ Ἐρασιζαετος. *Laert.* III. 62. Sed et inter *Aeschinis* Socratici dialogos a Suida refertur in *Ἀισχίνης*, apud quem duo diuersi sunt dialogi *ἐρυξίας* et *ἐρασιζαετος*. In Platonis editionibus inscribitur: *ἐρυξίας ἢ περὶ πλάτῃς*. Ἐν ἄλλῳ, *Ἐρασιζαετος*. Sane vterque in hoc dialogo cum Socrate colloquuntur, Eryxias Stirieus, et Erasistratus. Tota autem disputatio est de veris et falsis diuitiis. Latine vertit *Sebast. Corradus*, [cum aliis V. dialogis, Lugd. 1543. 4.] *Fabric.* Hodie inter dialogos, qui sub nomine *Aeschinis*

O 2

uuu) Sic ex dialogo quodam, qui interiit, petita sunt quaedam apud *Menandrum*, grammaticum, de encomiis cap. 6. p. 46. edit. cl. Heeren. *Harl.*

schinis Socratici circumferuntur, locum secundum occupat. vid. cl. *Fischer*. de codd. et editionibus illorum dialogorum in edit. III. praef. pag. XVIII sqq. et de dialogo *Ἐρυξίας*, not. p. 49 sq. et quae adnotata sunt ad nostri Fabricii B. gr. vol. II. p. 693 sq. Notanda est probabilis versio latina *Pirkheymeri*: *Dialogi Platonis, Axiochus, vel de morte; Eryxias, vel de diuitiis; de iusto; num virtus doceri possit; Demodocus, vel de consultando; Sisyphus, sive de consulendo; Clitophon seu admonitarius; Definitiones Platonis. Bilibaldo Pirkheymero interprete. Norimbergae apud Fridericum Peypus. Anno M.D.XX.III. (1523.) 4.*

Hanc editionem, admodum raram, ipse habeo, eamque ideo hic memoro, quia et plura, quae Platoni adscribuntur, continet, in latinum sermonem translata; et Pirkheymerus in longa amoenaeque epistola nuncupatoria, 1521. scripta, de suo secessu Neopagano, suoque vitae et studiorum genere multa lectu incunda enarrat. Omnes vero illos, a se versos, dialogos, quippe qui haud vbique sili venustate vel sententiarum felicitate platonicae respondeant maiestati, nothos esse putat: at tamen iudicat, eos plerumque esse argutos et figuratos, nec non grauitate sua haud parum decoros. *Harl.*

XLII) ἈΛΚΥΩΝ *Leoni*, Academico, tribuitur a Nicia Nicaensi apud *Athenaeum* lib. XI. et *Fauorino* apud *Laertium* III. 62. atque etiamnum exstat, non quidem inter Platonis opera, sed *Luciani* T. I. p. 176. edit. Amstelod. [tom. I. p. 176. edit. Reitzii, vbi vid. interpretes.] Siquidem vera est coniectura elegantissimi *Mureti* Orat. IV. *Dau. Hoeschelii* ad Catalogum MSS. Bibl. Augustanae et *Tan. Fabri* p. 10. ad suauissimum fabulonem *Phaedrum*. Integer titulus ibi est: Ἀλκυὼν ἡ περὶ μεταμορφώσεως, et totus versatur in admirabilibus Dei operibus celebrandis, cuius potentiam homines ne cogitando quidem adsequi valemus. [latine, interprete *Augustino Datho*, praemittitur *Platonis* Opp. Paris. apud *Ascensium*, 1522. fol. etc.]

XLII) ἈΚΕΦΑΛΟΣ ἡ ΣΙΣΥΦΟΣ. *Laertius* III. 62. In Platonis editionibus inscribitur Σίσυφος ἡ περὶ τῆ βεβλήσεσθαι. *Suidas* et *Laertio* II. 60. inter Aeschinis Socratici dialogos referuntur οἱ καλούμενοι [P] ἀκέφαλοι. Disputat hic dialogus, quid sit *deliberare* ac *quaerere*, et quomodo haec inter se differant. Latine vertit *Sebastianus Corradus*, [item *Pirkheymer*. conf. testimonia veterum apud *Clericum* et *Fischerum* in dialogis Aeschinis.]

XLIII) ἈΞΙΟΧΟΣ ἡ περὶ θανάτου, de morte non metuenda propter vitae praesentis miseriam, et felicem animarum immortalitatem. Aeschines Socraticus et ipse Axiochon scripserat, testibus *Laertio*, *Harpocrate* et *Suida*. Sed quae ex eo laudant veteres, vt *Athenaeus* et *Pollux*, in hoc dialogo, qui exstat, non leguntur. Hunc *Marsilius Ficinus* latine vertit, ediditque sub titulo *Xenocratis* Platonici de morte. Sane inter *Xenocratis* scripta *Laertius* IV. 12. refert librum περὶ θανάτου. [quem quidem *Xenocratis* libellum non dialogorum more scriptum fuisse, ipsa *Laertii* verba videntur satis declarare. *Xenocrati* tamen, *Platonis* discipulo, *Speusippique* in Academia successori, illum dialogum, Ἀξίochον, vindicandum putauit *Caspar. Barthus* in *Aduersariis* LIII. 20. Quod *Laertius* II. cap. VII. §. III. f. 61. et, illum exscribentes, *Suidas* ac *Phauorinus* Aeschinem Socraticum auctorem esse, differt tradiderunt, illi adscribere eum non dubitarunt *Meursius* de *Areopag.* cap. 9. pag. 70. *Mosacur*, (*Maussac*.) ad *Harpocrat.* voc. Ἀξίochος et diss. critica de *Harpocr.* p. 382. edit. Paris. et pag. 399. edit. *Blancard.* *Gatackerus* *Aduers.* cap. 12. p. 516. *Spanhem.* ad *Callimachi* H. in *Del.* 255. et 292. *Clericus* atque *Horreus* in suis editionibus. Plura vide de hac re, tum de editionibus

editionibus atque versionibus supra in vol. II. pag. 691 sq. et pag. 694 sqq. Hic auctam pleniorē edit. Basileens. notitiam: *Platonis Axiochus, siue de morte dialogus gr. et lat. logica analysi per quaestiones in usum scholarum explicatus per Io. Iac. Beurerum* Saccingensem, acad. Friburg. prof. publ. Basileae per Hier. Frobenium clb. XXCV. (1585.) 8. conf. *Freytag*, adparat. litterar. tom. III. pag. 587 sq. — *Alcinoi de doctrina Platonis. Speusippi liber de Definitionibus, Xenocratis liber de morte.* Basil. per Mich. Isingrin. 1532. 8. (vid. *Christii Catal. part. I. pag. 250. et Iriarte pag. 229.*) — *Plat. Axiochus, s. de morte dialogus, gr. Coloniae f. 2.* — De versione Ficini et edit. Aldina, vid. infra in indice editionum, ubi de Ficino copiosius disseritur. *Harl.*] Lucem adspexit saepissime, et ad calcem librorum Ficini de veritate Religionis Christianae ann. 1507. Argentorati in 4. [vid. infra in catalogo editionum, ab initio.] Latine transtulit etiam *Rudolphus Agricola*, [Antwerp. 1511. 4. Basil. 1518. 4. et Opp. tom. II. pag. 258. Colon. 1539. 4.] cuius versio in quibusdam Platonis editionibus occurrit, vt in graeco-latina Lugd. 1590. fol. [et lat. edit. praemissa, in edit. opp. Paris. ap. Ascensium,] et *Rayanus Wesdalis*, ex cuius versione vna cum ipsius scholiis prodiit Colon. 1568. 4. Basil. 1577. 8. [it. *Io. Philonius*; access. eius *Tiliano*, s. de scientia bene moriendi. Basil. 1553. 8.] *Gallice* Axiochus et Hipparchus Platonis *Stephano Dolet* interprete, Lugd. 1544. 12. Guil. Postelli interpr. gallic. memorat *Crucemann. bibl. Gall. p. 485.* Laudant ex merito, sed Platoni perperam tribuunt Thom. Magister in voc. Βέλομαι p. 166. et in Ἐπιστέφομαι, ac *Theodorus Prodromus* (siue Hilarion, qui vixit saeculo XII. ineunte,) in *Amaranto* siue de senili amore pag. 442 sq. reprehensus eo nomine a *Gilberto Gaulmino* in notis p. 564. ^{vvvv}) Praetereo recentiores, ad Platonem auctorem referentes, vt *Mich. Neandrum*, virum optimum et doctissimum, in Anthologico graeco-latino pag. 400. [*Erasmum* in *Adagiis* p. 586. *Salmas. Exerc. Plinn. p. 521. Seberum* ad *Polluc. IX. 9.*]

* XLIV) ΦΑΪΤΑΚΕΣ. *Laertius* III. 62. e Thrasyllo.

XLV) ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ ἡ περὶ τῆ συμβεβηέντος, quinam ad consilium dandum idonei et fide digni sint habendi. Meminit *Laertius* III. 62. et *Clemens Alex. I. Strom. p. 315.* addens εἰ δὴ τῶ Πλάτωνος τὸ σύγγραμμα. Latine vertit *Sebastianus Corradus*: [item *Pirkheymer*.]

* XLVI) ΧΕΛΙΔΩ'Ν ἐβδόμη. *Laertius* vti supra, in cuius editionibus tamquam duo diuersa scripta referuntur *Χελιδών* et *ἐβδόμη*. Sed ita, vt feci, coniungenda esse, suavit *H. Stephanus*, licet fatear, tituli rationem neutiquam me capere.

* XLVII) ἘΠΙΜΕΝΊΔΗΣ, *Laertius* III. 62. et citatur sub Platonis nomine ab *Eusebio* X. praeparat. 4. pag. 471. et XI. 16. pag. 534. Sed posteriore loco legendum *Epinomide* pro *Epimenide*.

XLVIII) ὍΡΟΙ, *Definitiones*, a *Laertio* non memoratae, Platoni tribuuntur ab *Ammonio* in *Παίδευσις*, sane ex Platone collectae sunt. Sub *Speusippi* nomine edidit latine a

O 3

fe

^{vvvv}) *Gilb. Gaulminus* edidit illum *Theodori Prodromi* dialogum de senili amore, *Amarantus* inscriptum cum eiusdem *Theod. Prodromi* libris IX. de *Rhodantis* et *Dosiclis* amoribus, Paris.

1625. 8. de qua editione plura vide in *Freytagii* adparatu litterar. tom. III. pag. 587 sq. ubi quoque de *Doleti* versione gallica pauca notantur. *Harl.*

se translatas *Marfilius Ficinus*. Vertit etiam *Corradus* vir doctissimus: item *Pirkheymer*. vid. quoque ad nr. XLIII.] Speusippum quidem ὅς τις scripsisse, testatur *Laertius* IV. 5. *Fabrie*, Hunc librum Platoni omnino tribuit *Casaubon*. ad Theophrastum p. 19. *Heum*.

XLIX) ΠΕΡΙ ἈΡΕΤΗΣ, εἰ διδασκόν. Inter *Aeschinis* Socratici dialogos refertur a *Suida* (ωωωω). Contendit, ut saepe alias Plato, Virtutem [P] neque disciplina neque natura comparari, sed θεῖα μοῖρα inesse illis, qui eadem praediti sunt. Latine [post *Stobaei* sententias, a *Conr. Gesnero* latine redditas, Tiguri, 1559. fol. pag. 628. vbi quoque est pag. 630. versio lat. sequentis dialogi.] vertit quoque *Sebastianus Corradus*, [nec non *Pirkheymer*.] Germanice ad calcem *Stobaei Georgius Laetus*, vna cum sequenti dialogo.

L) ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ, de iusto, quid sit. Plures dialogos Platonem scripsisse, quibus conetur demonstrare, quid sit iustitia, neque tamen quicquam potuisse proferre, quod sit perspicuum, aut quod lectoribus persuadeat, adfirmat *Isidorus Pelusiota* lib. 4. Epist. 91. [de hoc et superiore dialogo vid. ad *Aeschinem*, supra vol. II. pag. 693.]

Hunc quoque dialogum latine verterunt *Corradus* [et *Pirkheymer*.]

LI) Platonis de *Vacca* supposititium, quod citat *Thomas Bradwardinus* de causa Dei contra Pelag. et quos vocant *Institutionum libros*, Magi circumferunt, explosos a *Ioh. Pico Mirandulano* lib. I. in *Astrologos* p. 284.

V. SCRIPTA PLATONIS DEPERDITA

POEMATATA. *Laertius* III. 4 sq. εἰς δ' οἱ καὶ παλαιῶσαι φασὶν αὐτὸν Ἰσθμοῖ, καὶ θὰ καὶ Δικαίερχος ἐν πρώτῳ περὶ βίων, καὶ γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι, καὶ ΠΟΙΗΜΑΤΑ γράψαι, πρώτον μὲν ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΥΣ, ἔπειτα καὶ ΜΕΛΗ καὶ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ. His poemata heroica addit *Aelianus*, II. 30. Var. eaque a Platone igni tradita memorat, quod Homericis multum inferiora videret. Adde *P. Victorium* XXXVI. 13. Var. lect. et *Isaacum Vossium* de viribus rhythmici pag. 53. τὰ πρώτα ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησεν καὶ ἩΡΩΙΚΑ ἔγραψε μέτρα, ἔτα αὐτὰ κατέπερσεν ὑπερίδαν αὐτῶν, ἐπεὶ τοῖς Ὀμήρῳ αὐτὰ ἀντικείμενα ἔωρα κατὰ πολὺ ἡττώμενα. *Ausonius* in dedicatione gryphi ternarii: aut ut Plato, iuvante Vulcano, liberabis insaniam. Non minus tragoedias ^{xxxx} quoque suas et dithyrambos commisisse flammis, cum Socratis philosophia captus esset, praeter *Laertium* III. 5. et *Aelianum* loco laudato refert *Olympiodorus* in Platonis vita, pag. 584. edit. Meibom. ἐποίησε δὲ καὶ τραγικά ποιήματα καὶ διθυραμβικά καὶ ἄλλα τινὰ, ἅπερ πάντα κατέκαυσε τῆς Σακράτης παραδείς διατριβῆς, εἰπόντι τοῖσιν ἔπος ^{yyyy}).

"Ἦκουσε πρόμολ' ὦδε, Πλάτων γύ γι εἶσο χαρίζα.

Eusebii

ωωωω) *Ambrosius* verò in *Psalm.* 118. p. 1195. tom. I. edit. Benedictinorum: „Discite, unde Plato haec sumserit. Eruditionis gratia in Aegyptum profectus, v' Moysis gesta, legis oracula, Prophetarum dicta cognosceret; audiuit consolationem populi, qui supra peccati modum videbatur fuisse punitus, et hunc locum quadam adoperum dote verborum in dialogum transfudit, quem scripsit de virtute.“

xxxx) Tragoedias combussisse, quod poeta dicendi genere forsan ab aemulo suo, Euripide, superaretur, sit *Ianus Vincentius Graulina* orat. I. p. 44. Sed Euripidem, Socratis aequalem, et annis etiam antevertentem, cur Platonis aemulum vocet vir doctissimus ac disertissimus, non satis video.

yyyy) Simili parodia ex *Iliad.* Σ. 392. vsus *Me-trocles* apud *Laert.* IV. 95.

Eusebii ad Iliad. Σ. p. 1262. 'Ο σοφὸς ἐκεῖνος, ἦν δὲ ὁ μέγας Πλάτων εἰς ποιητικὴν φασιν ὁρμήσας, καὶ ἩΡΩΙΖΩΝ, κατέπρησεν, αὐτὸν ἔγραψεν, ὡς Ὀμήρου ἠττώμενα κατὰ πολὺ. Ἔπειτα ἐπιθέμενος τραγωδίᾳ καὶ μέλλων ἀγωνίσσασθαι, καὶ ἀκούσας Σωκράτους, καὶ καθάπαξ αἰρεθείς ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρήνος, ἀπεδύσασθαι ἐπὶ φιλοσοφίαν, ἐφ' ἣ καὶ εὐδοκίμησε πάνυ. Conf. ad Iliad. ε'. p. 1143. *Apuleius* de dogmate Platonis, pag. 17. *Picturae non aspernatus artem, tragoediis et dithyrambis se utilem finxit. Iamque carminum confidentia elatus certatorem se profiteri cupiebat, nisi Socrates humilitatem cupidinis ex eius mentibus expulisset, [P] et verae laudis gloriam in eius animam inferere curasset.* add. *Apulei.* in Apolog. p. 266. *Gellius* XIX. 11. adferens distichon lepidissimum Platonis in *Agathonem*, addit, hoc ipso eum adolescentem tragoediis eodem tempore faciendis praelusisse. Epigrammata eius in *Stellam*, siue *Asterem*, puerum, cum *Apuleii* et *Mureti* metaphrasi leguntur in *Geuartii* lectionibus *Papinianis* cap. 14. p. 58 sq.

Praetereo dubios dialogos deperditos, de quibus dixi nr. 39. 44. 46. 47. 50. et truncos, de quibus nr. 29. tum ἀγράφως συνεσίας Platonis, e quibus *Aristotelem* subinde profecisse notat *Franciscus Patricius* tom. III. discuss. peripatet. lib. 6. p. 345. ἀγράφα δόγματα vocat *Aristotel.* *Physic.* IV. vbi *Simplic.* pag. 126. adpellat ἀγράφως συνεσίας. *Themist.* pag. 37. b. itidem ἀγράφα δόγματα.

Dictum eius, quo adfirmavit, Deum αἰεὶ γεωμετερεῖν, in scriptis Platonis hodie non occurrit, exponitur a *Plutarcho* VIII. 2. *Sympol.*

Aristoteles I. de anima citat Platonis τὰ περὶ φιλοσοφίας. vid. *Themistium* p. 66. b. et quae infra de deperditis *Aristotelis* scriptis ab initio et circa finem περὶ φιλοσοφίας.

Platonis scripta diuulgasse et in Siciliam transportata vendidisse *Hermodorum*, ipsius auditorem, referunt *Zenobius* et *Suidas* in λόγος Ἐρμόδωρος ἐμπορεύεται, atque *Cicero* XIII. 21. ad *Atticum*. *Fabric.* *Simplicius* in Comm. in I. physicorum narrat, eundem *Hermodorum* scripsisse librum de decretis Platonis, testemque adfert *Dercyllidem*, qui et ipse multa volumina de Platonis philosophia ediderit. *Harl.*

Vetustiores Platonis interpretes ad minimum LXV. reperire se ait *Franciscus Patricius* tom. III. discuss. peripatet. lib. VI. ante *Ammonium* Saccam, qui *Alexandriae* vixit circa A. C. 200. Nec pauciores post illa tempora clari fuere. Horum plerosque commemoratos lector reperiet infra capite tertio. Pulcre autem observat *Chalcidius* pag. 340. *Sententiis Platonis plene et diligenter elaboratis iuniores Philosophos, ut non optimos heredes, paternum censum in frustra dissipantes, perfectam atque uberem sententiam (non raro) in mutilas opinionulas incidisse.* Similiter *Numenius* apud *Eusebium* XV. praeparat. cap. 5. pag. 729. queritur, Platonem a suis *Pentheis* instar hinc indeque misere distrahi. [P]

VI. *Index Scriptorum, Philosophorum, Medicorum, Oratorum, Sophistarum, Artificum, aliorumque virorum memorabilium, quorum in operibus Platonis tam genuinis, quam spuris, mentio fit, paginis editionis Stephanianae accommodatus.*

(Auctore M. Friderico Guilielmo Sturz, Professore Gerano.)

- Abaris
II, 158. B.
- Acumenus
III, 227. A. 269. A. Cf. Eryximachus.
- Acusilaus
III, 178. C.
- Adimantus
II, 327. C.
ὁ Ἀείωνες, I, 33. E.
ὁ Κήπιος, I, 315. E.
ὁ Δευκολοφίδης, I, 315. E.
- Aeacus
I, 41. A. 124. C. 523. E. 524. A. II, 121. B. III, 392. E.
ὁ τῆς Αἰγίνης υἱός, I, 527. A.
- Aeantidorus
I, 34. A.
- Aeschines
I, 33. E. 59. B.
- Aeschylus
I, 291. D. II, 361. B. 362. A. 380. A. 383. A. 550. C. 563. B. III, 180. A.
Eius Τηλέφος, I, 108. A.
- Aesculapius
II, 405. D. 406. C. 407. C. E. 408. B. 599. C. III, 186. E.
- Aesopus
I, 60. C.
Eius Λόγοι, I, 60. D. Μῦθοι, I, 61. B. II, 123. A.
- Agamedes (architectus)
III, 367. C.
- Agathocles, *Atheniensis*
I, 316. E. II, 180. D.
- Agathon
I, 315. E. III, 172. A. 173. A. 174. A.
- Aglaion, vid. Leontius.
- Aglaophon, vid. Aristophon, Polygnotus.
- Alcibiades
I, 275. A. 309. A. 316. A. 336. D. 519. A. II, 121. A. 123. D. E. III, 212. D. 217. A.
ὁ Κλεῖν'ος, I, 481. D. 482. A. II, 103. A. 105. D. 113. B.
- Alcinous
Eius ἀπόλογος II, 614. B. Scil. est in Odysf. Θ.
- Alexidemus, vid. Menon.
- Amphilytus, *Atheniensis*
I, 124. D.
- Amphion
II, 677. D.
- Amycus (pugil)
II, 796. A.
- Anacharsis
ὁ Σκύθης, II, 600. A.
- Anacreon
I, 125. D. II, 157. E. III, 235. C.
ὁ Τήιος, II, 228. C.
- Anaxagoras
I, 26. D. 72. C. 97. B. D. 132. A. 400. A. 409. A. 413. C. 465. D. II, 118. C. III, 270. A. 281. C. 283. A. 311. A. 389. A.
ὁ Κλαζομένιος, I, 26. D.
οἱ Ἀναξαγόρες, I, 409. B.
- Andron
ὁ Ἀνδρετίωνος, I, 315. C. 487. C.
- Anthemion, vid. Anytus.
- Antimoerus
ὁ Μενδαῖος, I, 315. A.
- Antiphon
ὁ Κηφισιεύς, I, 33. E.
ὁ Πυριλάμπης, III, 126. B.
ὁ Ῥαμένσιος, II, 236. A.

Antisthenes

- Antisthenes
I, 59. B.
- Anytus
I, 18. B. 23. E. 25. B. 28. A. 29. C. 30. B. C. 31. A. 34. B. 36. A.
ὁ Ἀνθεμίωνος II, 90. A.
- Apemantus, vid. Eudicus.
- Apollodorus
I, 34. A. 38. B. 59. A. B. 117. D.
ὁ Φαληγεὺς III, 172. A.
μανικὸς III, 173. D.
ὁ Κυζικηνὸς I, 541. C.
- Archedemus
III, 310. B. 312. D. 313. D. E. 319. A. 339. A. 349. D.
- Archilochus
I, 531. A. 532. A. H, 365. C. III, 397. E.
- Archinus
II, 234. B.
- Archytas, *Tarentinus*
III, 338. C. 339. A. D. 350. A. 357. E. 359. C. 360. C.
- Ariphron
I, 320. A.
- Aristides
III, 376. C.
ὁ Λυσιμάχης τῷ Ἀριστείδῃ I, 130. A. 150. E. 526. B. II, 94. A. 179. A.
- Aristippus
I, 59. C.
ὁ Λακρυσσαῖος II, 70. B.
- Aristocrates
ὁ Σκελλίης I, 472. A.
- Aristocritus
III, 319. A. 363. D.
- Aristodemus
Κυδαθηγεὺς III, 173. B.
- Aristodorus
III, 358. C.
- Ariston, vid. Adimantus, Glaucon, Hegesippus.
- Aristophanes
III, 176. B. 177. E. 189. B. 213. C.
Vol. III.
- ἐν τῇ κωμῳδίᾳ I, 19. C.
Versus (Nubb. 361.) omisso poetæ nomine
III, 221. B.
- Aristophon
ὁ Ἀγλαοφῶντος I, 448. B.
- Aspasia
II, 235. E. 236. A.
ἡ Μιλησία II, 249. D.
- Astyllus
II, 840. A.
- Axiochus
Ἀλκιβιάδῃ τῷ παλαιῷ I, 275. A. Conf. Clinias.
- Bacis
I, 124. D.
- Bias
II, 335. E. III, 281. C. 282. A. 368. B.
ὁ Πριηνεὺς I, 343. A.
- Bryson
III, 360. C.
Βυζάντιος ἀνὴρ, vid. Theodorus.
- Cadmus
I, 95. A. B.
- Callaeschrus
II, 169. B. Conf. Critias.
- Callias
I, 315. D. 391. C. II, 19. B. Conf. Protagoras.
ὁ Ἰππονίκης I, 20. A. 164. E. 311. A. 314. E. 335. D. III, 366. D. 395. A.
ὁ Καλλιᾶδης II, 119. A.
- Callicles
I, 487. C. 527. A.
ὁ Ἀχαρνεὺς I, 495. D.
- Calus, vid. Sannion.
- Cebes
I, 45. B. 59. C. 61. D. 62. A. E. 77. A. III, 363. A.
- Cephalus
II, 330. B. Conf. Lysias, Polemarchus.
- Cepis, vid. Adimantus.
- P
Chaeredemus

- Chaeredemus
 I, 297. E.
 Chaerephon
 I, 21. A.
 ὁ Χαλκηδόνιος, vid. Thrasymachus.
 Charmantides
 ὁ Παιανιεύς II, 328. B.
 Charmides
 ὁ Γλαύκωνος I, 128. D. 314. E. II, 154. A.
 III, 222. B. 364. A.
 Charondas
 II, 599. E.
 Chilon
 Λακεδαιμόνιος I, 343. A.
 Chiron
 I, 371. C. II, 391. C.
 Cinesias
 ὁ Μέλητος I, 501. E.
 Cleobulus
 ὁ Λίνδιος I, 343. A.
 Cleombrotus
 I, 59. C.
 Cleophantus, Themistoclis filius
 II, 93. D. E. III, 377. A. C.
 Clinias
 II, 112. C.
 ὁ Ἀξίoches I, 271. A. 273. A. 275. A. III,
 364. A.
 frater Alcibiadis min. I, 320. A. (conf. 481.
 D.) II, 118. E.
 ὁ Κνώσσιος II, 629. C.
 Clisthenes
 III, 365. D.
 Clitomachus
 I, 129. A.
 Clitophon
 ὁ Ἀριστάνυμης II, 328. B. III, 406. C.
 Comicus
 II, 121. D.
 Connus (citharista)
 I, 295. D.
 ὁ Μητροβίης, γεροντοδιδάσκαλος I, 272. C.
 II, 235. E.
 Coriscus
 III, 322. D. 323. A.
 Cratinus
 III, 362. E.
 Creophilus
 II, 600. B.
 Crison f. Crispon (curfor)
 II, 840. A.
 ὁ Ἱμεραῖος I, 335. E.
 Critias
 III, 20. A. 392. A. 395. E.
 ὁ Καλλιόσχης I, 316. A. II, 153. C.
 ὁ Δρωπίδης II, 157. E. Conf. III, 20. E.
 Crito
 I, 38. B. 53. D. 59. B. 60. A.
 Socratis δημότης I, 33. E.
 Critobulus, Critonis filius
 I, 33. E. 38. B. 59. B.
 Ctesippus
 II, 206. D. 211. C.
 ὁ Παιανιεύς I, 59. B. 273. A. II, 203. A.
 Cypselus, vid. Periander.
 Daedalus
 I, 11. B. C. D. 15. B. II, 97. D. 121. A.
 529. D. 677. D. III, 282. A.
 ὁ Μητίωνος I, 533. A.
 Damon
 II, 118. C. 180. D. 197. D. 200. A. B.
 400. B. 424. C.
 ὁ μεσικός III, 364. A.
 Democrates
 II, 205. C.
 ὁ Λίξωνεύς II, 204. E.
 Demodocus
 I, 33. E. 122. D.
 Ἀναγυράσιος I, 127. E.
 Demophon, vid. Menexenus.
 Dinomache (mater Alcibiadis)
 II, 105. D. 123. C.
 Dio
 II, 234. B. III, 310. B. C. 315. D. 316.
 C. D. 317. A. B. C. E. 318. A. B. C.
 323. D.

323. D. 324. A. 327. A. fqq. 355. A. Erasius
 358. C. 361. D. 362. E.
Diocles, vid. Euthydemus.
Dionysius, grammaticus
 I, 132. A.
Dionysius, tyrannus
 III, 315. B. 320. E. 327. C. fqq. 353. A.
 354. D. E. 356. A. C.
 ὁ Διονυσίης καὶ Δωρίδης, III, 313. A. 356. B.
Dionysodorus
 I, 271. B.
Diopompus (athleta)
 II, 840. A.
Diotima
 III, 201. D.
Doris, vid. Dionysius, tyrannus.
Draco
 III, 365. D.
Dropides, vid. Critias.
Echecrates
 III, 358. B.
 τὸ Ἑλεατικὸν ἔθνος
 I, 242. D.
Empedocles
 I, 152. E. II, 76. C. III, 389. A.
 Σικελικὴ μέσση, I, 242. D.
Epeus (pugil)
 II, 796. A.
 ὁ Πανοπέως (statuarius), I, 533. A. II,
 620. C.
Epicharmus
 I, 152. E. 505. E. III, 366. D.
Epigenes
 I, 33. E. 59. B.
Epigramma
 III, 264. D.
Epimenides
 II, 642. D. 677. D.
Er, ὁ Ἀρμένιος, τὸ γένος Πάμφυλος
 II, 614. B.
Erasistratus
 III, 392. D.
 ὁ Φαίακος, III, 392. A.
- III, 322. D. 323. A.
 ὁ Αἰγινήτης, III, 362. B.
Eryxias
 ὁ Στερεῖος, III, 392. A.
Eryximachus
 ὁ ἰατρός, III, 185. D. Conf. 176. D. 186.
 A. B. 214. B.
 ὁ Ἀκαμένης, I, 315. C. III, 176. B. 198. A.
 268. A.
Euathlus (cursor)
 I, 129. A.
Euclides, *Megarensis*
 I, 59. C.
Eudicus
 πᾶσι Ἀπημάντες, I, 373. A. III, 286. B.
Eudorus (luctator)
 III, 378. A. Conf. Euodorus.
Eudoxus
 III, 360. C.
Euenus
 I, 20. B. 61. C.
 Πάριος, I, 20. B. III, 267. A.
Euodorus, i. q. Eudorus.
 II, 94. C.
Euphemus, vid. Stesichorus.
Euphraeus
 III, 321. C—E.
Euphronius
 ὁ Σενιεύς, I, 144. C.
Euripides
 I, 125. B. D. 154. D. 484. E. 485. E.
 492. E. 533. D. II, 113. C. 151. B.
 568. A. III, 268. C. 309. D.
 Eius Μελανίππη, III, 177. A.
Eurybius
 III, 318. C. 348. E.
Euthydemus
 I, 271. B. 386. D. II, 328. B.
 ὁ Διοκλῆς, III, 222. B.
Euthyphron
 I, 399. A. 400. A.
 ὁ Παντίς, I, 396. D.
 P 2

Glaucón

Glaucon

I, 530. D. II, 158. B. 368. A.

ὁ Ἀρίστωνος, II, 327. A. 427. C. 580. B.
Conf. Charmides.

Gobryas

III, 372. A.

ἀνὴρ μάγος, III, 371. A.

Gorgias

I, 449. A. 527. A. II, 70. B. 73. C.
76. C. 95. C. 96. D. III, 198. C.
261. C. 267. A.

ὁ Λεοντίδος, I, 19. E. 127. E. III, 282. B.

Hecaërgus

III, 371. A.

Hegesippus

ὁ Ἀρίστωνος, III, 314. E.

Helicon

ἐκ Κυζίκης, III, 360. C.

Heraclides

III, 318. C. 319. A. 320. E. 321. B. 348.
B—E. 349. A. B. C. E.

ὁ Κλαζομένιος, I, 541. D.

Heraclitus

I, 152. E. 160. D. 401. D. 402. A. B. C.
II, 498. B. III, 187. A. 289. A. B.

Heraclitei, I, 179. D. E. 440. C.

Hermocrates

III, 20. A. 108. A.

Hermogenes

I, 59. B.

παῖς Ἰππονίκης, I, 384. A. 406. B.

Herodicus

III, 227. D.

ὁ Σηλυμβριανός, f. Μεγαρέως, I, 316. E.

Gorgiae frater, medicus, I, 438. B. II,
406. A.

Hesiodus

I, 41. A. 207. A. 316. D. 340. D. 396.
C. 397. E. 402. B. 406. C. 428. A.
531. A. B. C. 532. A. II, 163. B. C.
215. C. 318. E. 319. A. 320. D. 363.
A. 377. D. E. 466. C. 468. E. 546.
E. 600. D. 612. B. 658. D. 677. E.

690. E. 718. E. 990. A. III, 21. D.

178. B. 195. C. 209. D. 359. A.

Eius versus, omisso poetae nomine, II,
364. D. 901. A.

Hieronymus, vid. Hippothales.

Hipparchus

II, 229. C. D.

ὁ Πεισιγράτης, II, 228. B.

Eius Ἐπιγράμματα, II, 228. E.

Hipparinus

III, 324. A. 353. B. 354. D. 356. C.

ὁ Διονυσίος, III, 357. C.

Hippias

I, 337. C. II, 229. B. III, 276. B. 289. A.

ὁ Ἡλέος, I, 19. E. 314. C. 315. B. 363. C.

III, 287. B.

Eius oratio περὶ ἐπιτηδευσμάτων καλῶν,
III, 286. A.

ὁ Πεισιγράτης, I, 124. D. E.

Hippocrates

Ἀσκληπιάδης, III, 270. C.

ὁ Κῶος, I, 311. B.

ὁ Ἀπολλοδώρης, I, 310. A. 316. B.

Hipponicus

I, 315. D. 384. A. Conf. Callias.

Hippothales

ὁ Τερωνύμης, II, 203. A. 204. B.

Homerus

I, 34. D. 41. A. 95. A. B. 112. A. 135. A.

152. E. 153. A. C. 160. D. 170. D.

183. E. 194. C. 216. A. 309. A. 315.

B. 316. D. 340. A. 348. C. 364. C.

365. A. C. D. 369. C. 370. A. B. C.

371. A. C. 391. C. D. E. 392. A—E.

393. A. B. 402. B. 407. A. 408. A.

410. C. 417. C. 449. A. 516. C. 523.

A. 525. D. 526. D. 530. B. C. D. 531.

A—D. 532. A—C. 533. C. D. 534.

B. 536. B—E. 537. A. B. C. 538.

B—E. 539. A—E. 541. B. E. 542.

A. B. II, 62. D. 100. A. 149. C.

150. D. 161. A. 191. A. 201. B. 228.

B. 318. E. 319. A—D. 321. C. 334.

A. B.

- A. B. 363. A. 364. D. 377. D. 378.
 D. 379. C. 383. A. 387. B. 388. A.
 B. C. 389. A. E. 390. A — E. 391.
 A. 393. B. D. 396. E. 404. B. C.
 441. B. 468. C. D. 501. B. 516. D.
 545. D. 595. B. 598. D. 599. C. D.
 600. A — E. 605. C. 606. E. 607.
 A. D. 612. B. 624. A. 658. B. 680.
 B. 681. E. 706. D. 858. E. III, 21.
 D. 174. B. C. 179. B. 180. A. 190.
 B. 195. D. 198. C. 209. D. 243. A.
 278. C. 379. D. 403. D.
Ἰάδες μῦσαι, I, 242. D.
ὁ Ἰωνικός ποιητής, III, 104. D.
 Eius *Ἰλιάς*, I, 363. B. 365. C. 539. B. D.
 II, 112. B. 392. E. 658. D.
ἐν λιταῖς, I, 428. C.
ἐν Ὀδυσσεΐα, I, 94. D. 363. B. 365. C.
 538. E. 539. D. II, 112. B. 393. B. 658. D.
Ὀδυσσεΐας ἐν νεκρίᾳ, II, 319. D. Conf.
 Alcinous,
 Eius *Μαργίτης*, II, 147. B — D.
 Versus sine nomine, I, 28. C. 44. B. 194. E.
 II, 47. E. 214. A. 804. A. 944. A. Cf.
 Poeta.
Ὀμήρειοι, I, 179. E.
Ὀμηρίδα, I, 530. D. II, 599. E. III, 252. B.
Ἰάδες μῦσαι, vid. Homerus.
 Iccus
ὁ Ταξαντίος I, 316. D. II, 839. E.
 Ion
 I, 541. B.
ὁ Ἐφέσιος I, 530. A. 533. C.
 Isis
 Eius *ποιήματα* II, 657. B.
 Isocrates
 III, 278. E. 279. A. B. 360. C.
 Italicus quidam
 I, 493. A.
 Laches
 III, 221. B.
 Laco
 III, 260. E.
 Lamachus
 II, 197. C.
 Lamiscus
 III, 350. B.
 Lamprus (musicus)
 II, 236. A.
 Leochares (artifex)
 III, 361. A.
 Leon
 I, 32. D.
ὁ Σαλαμίνιος I, 32. C.
 Leontius
ὁ Ἀγλαῖνος II, 439. E.
 Leucolophides, vid. Adimantus.
 Licymnion
 III, 267. C.
 Lycon
 I, 23. E. 36. A.
 Lycophron
 III, 314. D.
 Lycurgus (legislator)
 II, 318. C. 599. D. 630. D. 632. D.
 858. E. III, 209. D. 258. C. 320. D.
 354. B.
 Lyfanius
 II, 330. B.
ὁ Σφήττιος I, 33. E.
 Lyfias
 II, 328. B. III, 228. A. 269. D. 277.
 D. 278. B. 279. A.
 Eius *ἐρωτικός*, II, 230. E. sqq. 262. D. E.
 263. D. sqq.
ὁ Κεφάλειος III, 227. A. 263. D.
 Lyficles
 III, 314. E.
 Lyfimachus
 Aristidis filius III, 377. D. Conf. Aristi-
 des.
 Lyfis
 II, 205. C.
ὁ Δημοκράτης II, 204. E. 209. A.
 Marfyas
 P 3 I, 285. D.

- I, 285. D. II, 318. B. 399. E. 677. D.
 III, 215. C.
 ὁ σάτυρος III, 215. B.
 Meles, vid. Cinesias.
 Melesias
 III, 378. A. Conf. Thucydides.
 Melissus
 I, 180. E. 183. E.
 Melitus
 I, 2. D. 5. A. C. 12. E. 15. E. 19. B. C.
 23. E. 24. B. C. 25. B. D. 28. A. 30.
 C. 31. D. 34. A. B. 35. D. 36. A. 37.
 B. 210. D.
 Πιτθεύς I, 2. B.
 Menexenus
 I, 59. B. II, 206. D. 211. B.
 πᾶς Δημοφῶντος II, 207. B.
 Menon
 II, 78. D.
 πᾶς Ἀλεξιδῆμος II, 76. E.
 Metion, vid. Daedalus.
 Metrobius, vid. Connus.
 Metrodorus
 ὁ Λαμψακηνὸς I, 530. C.
 Miccus
 II, 204. A.
 Minos
 I, 41. A. 523. E. 524. A. II, 318. D.
 319. A. — 321. B. 624. A. 630. D.
 632. D. 706. A. III, 311. B.
 Mithaecus
 ὁ τὴν ὀψοποιίαν συγγεγραφὸς τὴν Σικελίαν I, 518. B.
 Musaeus
 I, 41. A. 316. D. 536. B. II, 363. C.
 364. E.
 Myson
 ὁ Χηνεύς I, 343. A.
 Nausicydes
 ὁ Χολαργεύς I, 487. C.
 Niceratus
 ὁ Νικίς II, 327. C.
 Nicias
 ὁ Ἡρόσκαμάνδρος I, 129. B.
 ὁ Νικηράτης I, 472. A. II, 200. D.
 Nicosthratus
 ὁ Ζωτίδης I, 33. E.
 Oenopides
 I, 132. A.
 Olympus
 I, 533. B. II, 677. D. III, 215. C.
 ὁ Φρυξ II, 318. B.
 Opis
 III, 371. A.
 Oraculum
 II, 566. C. III, 288. C.
 Oromazes, vid. Zoroastres.
 Orpheus
 I, 41. A. 315. A. 316. D. 400. C. 402.
 B. 533. B. 536. B. II, 66. C. 364.
 E. 620. A. 669. D. 677. D. 782.
 C. 829. E.
 ὁ Οἰάγρος III, 179. D.
 Versus eius sine nomine I, 69. C.
 Orthagoras (auletes)
 ὁ Θηβαῖος I, 318. C.
 Palamedes
 I, 41. B. II, 522. D. 677. D. III, 261.
 B. 311. B.
 Ἑλεατικός III, 261. D.
 Panopeus, vid. Epeus.
 Paralus
 ὁ Δημοδόκος I, 33. E.
 ὁ Περικλέης I, 314. E. II, 94. B. III,
 377. D. Conf. I, 328. C.
 Πάριος ἀνὴρ
 I, 20. A. Est Euenus, vbi vid. plura.
 Parmenides
 I, 152. E. 180. E. 183. E. 216. A. 217.
 C. 237. A. 241. D. 242. C. 244. E.
 258. C. III, 126. B. 127. B. 128. A.
 C. 178. B. 195. C.
 Patrocles
 I, 297. D. E.
 Pausanias
 III, 176. A.

- ὁ ἐκ Κερραμέων I, 315. D.
 ὁ Λακεδαιμόνιος III, 311. A.
Periander
 II, 335. A.
 ὁ Κυψέλης I, 124. C. E.
 ὁ Κορίνθιος III, 311. A.
Pericles
 I, 126. A. 314. E. 319. E. 320. A. 329.
 A. 455. E. 472. B. 503. C. 515. D. E.
 516. A. B. D. 519. A. II, 94. B. 118.
 C. D. 236. B. III, 215. E. 221. C.
 269. A. E. 270. A. 311. A. 376. C.
 377. D.
 ὁ Ξανθίππης II, 104. B. 235. E.
Phaedon
 I, 102. B.
Phaedondes
 I, 59. C.
Phaedrus
 ὁ Μυρξίνεσιος I, 315. C. III, 176. D. 244. A.
 ὁ Πυθακλῆς III, 244. A.
Phaenareta (Socratis mater)
 II, 131. E.
Phemius
 ὁ Ἰθακήσιος βραψωδός I, 533. C.
Pherecrates ὁ ποιητής
 I, 327. D.
Phidias
 II, 91. D. III, 290. A.
 ὁ Ἀθηναῖος I, 311. C.
Phidosttratus
 III, 286. B.
Philemon
 ὁ Φιλημωνίδης I, 129. B.
Philippides
 ὁ Φιλομήλης I, 315. A.
Philippus, vid. Phoenix.
Philistion
 III, 314. D. E.
Philolaus
 I, 61. D. E.
Philomelus, vid. Philippides.
Phocylides
 II, 407. A. B.
Phoenix
 ὁ Φιλίππης III, 172. B.
Phrynichus
 II, 321. A.
Phrynio
 III, 358. B.
Pindarus
 I, 173. E. 304. B. 484. B. 488. B. II,
 76. D. 81. A. 331. A. 365. B. 408.
 B. 714. E. III, 227. B.
 ὁ Θηβαῖος II, 690. B.
Pisistratus
 I, 124. D.
 ὁ ἐκ Φιλαίδωνος II, 228. B.
Pittacus
 I, 339. C. 340. C. 341. C. 343. B. D.
 344. B. 345. C. D. sqq. II, 335. E.
 III, 281. C.
 Λέσβιος I, 341. C.
 ὁ Μισυληναῖος I, 343. A.
Plato
 I, 34. A. 38. B. 59. B. III, 314. C. 322.
 A. 324. sqq.
 ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστὴν ζητήσεσ II, 266. D.
 284. B. 286. B.
 ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λόγῳ III, 363. A.
Poeta anonymus
 I, 12. A. 344. D. 485. D. II, 77. B.
 142. E. 212. E. 214. A. 328. E. 368.
 A. 386. C. D. 391. E. 414. C. 424.
 B. 776. E. 778. D. III, 197. C. 214.
 B. 241. D. 252. B. 310. A. 345. E.
 367. D. E. 374. A. 383. B.
Polemarchus
 III, 257. B.
 ὁ Κεφαλαῖος II, 327. B. 328. B.
Polus
 I, 527. A. III, 267. C.
 ὁ Ἀκραγαντῖνος I, 128. A.
Polycletus
 I, 328. C.

- I, 328. C.
 ὁ Ἀργεῖος I, 311. C.
 Polydamas (pancratiastes)
 II, 338. C.
 Polygnotus (pictor)
 I, 533. A.
 ὁ Ἀγλαοφῶντος, I, 532. E.
 Polyidus
 III, 311. A.
 Polyxenus
 III, 310. C. 314. C. 360. C.
 Prodicus
 I, 151. B. 277. E. 305. C. 315. E. 341. A.
 384. B. II, 75. E. 96. D. 163. D.
 197. D. III, 177. B. 267. B. 366. C.
 369. B. 399. A.
 ὁ Κῆος, I, 19. E. 127. E. 314. C. 315. D.
 II, 600. C. III, 397. C. Inprimis le-
 ctionis Κῆος veritas apparet e III, 282. C.
 Protagoras
 I, 152. A. B. C. E. 154. B. C. 155. D. 160.
 C. D. 161. B. D. E. 162. A. C. D.
 164. D. E. 165. E. 168. C. 169. D.
 170. A. C. E. 171. B. C. E. 172. B.
 178. B. E. 179. C. 183. C. 286. C.
 309. D. 310. E. 311. E. 335. A. 349.
 A. 385. E. 386. A. C. 391. C. II,
 91. D. E. III, 267. C. 282. D.
 ὁ Ἀβδηρίτης, II, 600. C.
 περὶ πάλης καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν I,
 232. D.
 Protarchus
 παῖς Καλλίς II, 19. B.
 Proteus
 I, 15. D. 541. E. II, 381. D.
 ὁ Αἰγύπτιος σοφιστῆς I, 288. B.
 Prouerbum
 I, 89. C. 183. D. 201. D. 208. B. 209.
 B. 231. C. 261. B. 285. C. 287. B.
 292. E. 298. C. 384. A. 447. A. 494.
 B. 499. C. 514. E. II, 19. C. 45.
 D. 48. C. 59. E. 124. B. 164. D. E.
 165. A. 167. A. 187. B. 196. D. 207.
 C. 216. C. 247. E. 300. C. 341. C.
 362. D. 408. B. 424. A. 426. E. 435.
 C. 449. C. 457. B. 492. E. 493. D.
 497. D. 701. C. 723. D. 739. C. 751.
 D. 753. E. 780. C. 818. B. 843. A.
 919. B. 968. E. III, 174. B. 195.
 B. 217. E. 222. B. 240. B. 257. D.
 279. C. 301. C. 304. E. 374. A.
 Pyrilampes
 I, 481. D. 513. B. II, 158. A. Conf.
 Antiphon.
 Pythagoras
 II, 600. B.
 Pythagorei
 II, 530. D.
 Pythocles, vid. Phaedrus.
 Pythoclides
 II, 118. C.
 ὁ Κῆος, I, 316. E.
 Pythodorus
 III, 126. B. C.
 ὁ Ἰσολόχος, II, 119. A.
 Rhadamanthys
 I, 41. A. 523. E. 524. A. E. 526. B. II,
 318. D. 319. D. 320. B. 321. B. 624.
 B. 948. B. C.
 Sappho
 III, 235. C.
 Scellius, vid. Aristocrates.
 Sibylla
 I, 124. D. III, 244. B.
 Σικελικαὶ μῦθοι, vid. Empedocles.
 Siculus quidam
 I, 493. A.
 Simmias
 I, 61. D. 102. B. III, 363. A.
 ὁ Θεβαῖος, I, 45. B. 59. C. III, 242. B.
 ξένος Θεβαῖος, I, 92. A.
 Simonides
 I, 316. D. 339. A. E.—347. II, 331. D.
 E. 332. A. B. C. 334. B. E. 335. E.
 III, 311. A.
 Κῆος, I, 341. B. E. II, 228. C.

Socrates

Socrates

I, 102. B. 143. E. 217. C. 272. C. 341.
A. 473. E. 474. A. 521. B. II, 121.
A. 153 sqq. 338. B. III, 126. B. 127.
C. 176. C. 215 sqq. 324. E. 325. B.
358. D.

• tribu *Ἀντισχίδι*, I, 32. B.

• *ὁ Ἀλωπεκῆθεν*, I, 495. D.

Eius pater I, 297. E. II, 131. E. 180. D.
E. III, 298. B.

mater I, 210. C. II, 131. E.

δαιμόνιον, I, 128. D — 130. 151. A. II,
103. A. 105. D. E. 124. C. 496. C. III,
242. B. •

Socrates alius

I, 218. B. II, 257. D.

Solon

I, 123. C. 343. A. II, 155. A. 157. E.
188. B. 189. A. 536. D. 599. E. 858.
E. III, 20. D. 21. B — E. 108. D.
110. B. 113. A. 209. D. 258. C. 278.
C. 285. E. 311. A.

Sophocles

II, 329. B. C. III, 268. C. 269. A.

Sophoniscus, vid. Socrates.**Speusippus**

III, 314. D. 361. E.

Stafimus f. Stafinus

omisso eius nomine I, 12. A.

Stephanus (Thucydidis filius)

II, 94. C. III, 378. A.

Stesichorus

II, 586. C. III, 243. A. 319. E.

• *Εὐφῆμος Ἰμεραῖος* III, 244. A.

Stesimbrotus

• *Θάσιος*, I, 530. D.

Stratonicus

III, 387. B.

Terpsion, *Megarensis*

I, 59. C.

Thales

I, 174. A.

Vol. III.

• *Μιλήσιος*, I, 342. E. II, 600. A. III,
281. C. 311. A.

Thamyras

I, 533. B. II, 620. A. 829. E.

Theastetus

I, 142. B. 143. E — 144. D. 209. C. II,
257. D.

• *Εὐφρονίς*, I, 144. C.

Theages

I, 33. E. 121. C. D. 122. D. II, 496. B.

Theodorus (statuarius)

• *Σάμιος*, I, 533. A.

Theodorus (orator)

III, 261. C.

• *Βυζάντιος*, III, 266. E.

Theodorus (geometra)

I, 143. B. 145. A. C. 164. E.

Eius scripta I, 147. D. 148. D.

Theodotes

III, 318. C. 320. E. 321. B. 348. B. C.
E. 349. B — E.

Theodotus

I, 33. E.

Theognis

II, 95. D. E. 630. C.

• *τῶν ἐν Σικελίᾳ Μεγαρέων*, II, 630. A.

Thēspis

II, 321. A.

Theuth

II, 18. B. III, 274. C. D. E.

Thrasymachus, Glauci filius, Sophista.

II, 336. B. 199. III, 261. C. 266. C.
269. D. 271. A. 406. C. 410. C.

• *Χαλκηδόνιος*, II, 328. B. III, 267. C.

Thucydides

II, 94. C. D. III, 376. C. 378. A. B.

• *Μελήσις*, τῷ *Θεκυδίδει* I, 130. A. II,
179. A.

Timaeus

III, 27. A.

• *Λοκρός*, III, 93. A.

• *τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρίδος*, III, 20. A.

Q

Timarchus

- Timarchus
 I, 129. A.
 Tiresias
 III, 311. A.
 Tisander
 ὁ Ἀφιδναῖος, I, 487. C.
 Tisias
 III, 267. A. 273. A. C. 349. C.
 Tragic
 I, 425. D. II, 318. E. 320. E. 381. D.
 522. D. 568. B. III, 309. D.
 Trophonius (architectus)
 III, 367. C.
 Tynnichus ὁ Χαλκιδεὺς
 Eius Παῖων, I, 534. D.
 Tyrtaeus
 II, 629. A. B. C. E. 630. B. C. 667. A.
 858. E.
 Xanthias
 II, 94. C. III, 378. A.
 Xanthippe
 I, 60. A.
 Xanthippus
 I, 328. C. II, 104. B. 235. E.
 ὁ Περικλῆς, I, 315. A. II. 94. B. III,
 377. D.
 Xenophanes
 I, 242. D.
 Zamolxis
 II, 156. D. 158. B.
 ὁ Θραξ, II, 175. E.
 Zeno
 I, 216. A. II, 119. A. III, 126. B. 127.
 B. C. 128. A & B.
 Zeuxippus (pictor)
 ὁ Ἡρακλεώτης, I, 318. B.
 Zeuxis
 I, 453. C. D.
 Zoroastres
 ὁ Ὀρομάζης, II, 122. A.
 Zotides, vid. Nicostratus.

Index eorum, qui a Platone loquentes in dialogis inducuntur, Fabriciano plenior.

Dialogorum illorum nominibus, qui non genuini putantur, asteriscus praefixus est.

Adimantus <i>De republ. et in Parmenide</i>	Chaerephon <i>in Gorgia et Charmide</i>
Agatho <i>in Conuiuiio</i>	Charmides <i>in Charmide</i>
Alcibiades <i>in Protagora, Alcibiade utroque,</i>	Clinias <i>in Euthydemo et *Axiocho</i>
<i>Conuiuiio</i>	Clinias, Cretensis, <i>De Legibus et in Epinomide</i>
Antipho <i>in Parmenide</i>	Clitophon <i>in cognomine dialogo</i>
Anytus, Menonis F. <i>in Menone</i>	Cratylus <i>in Cratyle</i>
Apollodorus <i>in Phaedone et Conuiuiio</i>	Critias <i>in Protagora, Charmide, Timaeo,</i>
Aristodemus <i>in Conuiuiio</i>	<i>Critia, *Eryxia</i>
Aristophanes <i>in Conuiuiio</i>	Crito <i>in Critone, Phaedone, Euthydemo</i>
Atheniensis hospes (Plato ipse, ut nonnullis	Ctesippus <i>in Euthydemo et Lyfide</i>
visum, dissentiente Laertio III, 52.) <i>De</i>	Demodocus <i>in Theage et *Demodoco</i>
<i>legibus et in Epinomide</i>	Dionysodorus <i>in Euthydemo</i>
*Axiochus <i>in dialogo cognomine</i>	Diotima <i>in Conuiuiio</i>
Callias <i>in Protagora</i>	Echecrates <i>in Phaedone</i>
Calicles <i>in Gorgia</i>	Eleates, hospes, (Parmenides, ut visum qui-
Cebes <i>in Phaedone</i>	busdam, dissentiente Laertio III, 52.) <i>in</i>
Cephalus <i>De republ. et in Parmenide</i>	<i>Sophista</i>

*Erasistratus

*Erasistratus in *Eryxia*
 *Eryxias in *Eryxia*
 Eryximachus in *Conuivio*
 Euclides in *Theaeteto*
 Eudicus in *Hippia*
 Euthydemus in *Euthydemo*
 Euthyphron in *Euthyphrone*
 Familiaris in *Protagora*
 Familiaris Apollodori in *Conuivio*
 Glaucon *De republ. in Parmenide et Conuivio*
 Gorgias in *Gorgia*
 Hermocrates in *Timaeo et Critia*
 Hermogenes in *Cratylō*
 Hipparchus in *Hipparcho*
 Hippias in *Protagora et Hippia utroque*
 Hippocrates in *Protagora*
 Hippothales in *Lyfide*
 Holpes in *Politico*
 Ion in *Ione*
 Laches in *Lachete*
 Lyfimachus in *Lachete*
 Lylis in *Lyfide*
 Megillus, Lacedaemonius, *De Legibus et in Epinomide*
 Melellas in *Lachete*
 Menexenus in *Lyfide et Menexeno*

Menon in *Menone*
 Minos in *Minos*
 Nicias in *Lachete*
 Parmenides in *Parmenide. Conf. Eleatea.*
 Pausanias in *Conuivio*
 Phaedo in *Phaedone*
 Phaedrus in *Conuivio et Phaedro*
 Philebus in *Philebo*
 Polemarchus *De republ.*
 Polus in *Gorgia*
 Prodicus in *Protagora*
 Protagoras in *Protagora*
 Protarchus in *Philebo*
 Pythodorus in *Parmenide*
 Simmias in *Phaedone*
 *Silyphus in *Silypho*
 Socrates fere in omnibus, praeter libros de *Legibus et Epinomidem*
 Socrates minor in *Politico*
 Terpsion in *Theaeteto*
 Theaetetus in *Theaeteto et Sophista*
 Theages in *Theage*
 Theodorus in *Theaeteto, Sophista, Politico*
 Trasymachus *De re publica*
 Timaeus in *Timaeo et Critia*
 Zeno in *Parmenide.*

VII. CODICES MSS. ET EDITIONES PLATONIS

[*Codices mss.*, qui vel plura vel pauciora Platonis opuscula continent, et in diuersis custodiuntur bibliothecis, sunt haud pauci, quos quum fere omnes (paucorum notitiam addere mihi licuit,) cl. *Fischerus* in notitia codd. MSS. Platon. praemissa editioni Platonis Euthyphronis sqq. gr. Lips. 1783. 8. pag. 176 sqq. diligenter enumerasset, generatim tantum, ut chartae parcam, illos indicabo. Cuius interest, ille consulat Fischeri indicem. — Omnia aut plurima Platonis Opera continent codd. II. in bibl. *Vaticana*. — codd. II. cum scholiis antiquis, Alcinoi epitoma dogmatum Platonis, Albini Isagoga aliisque opusculis, et I. cod. duobus tomis comprehensa Marfilii Ficini interpretatio lat. in Bibl. *Laurent. medicea*. — 1) Opera quaedam, 2) Platonis dialogi, cum comment. Procli. 3) Dialogi XVIII. de legibus libri XII. *Επινomis*, epistolae III. 4) Dialogi XIV. 5) dialogi quidam cum commentariis Hermiae in Phaedrum, et Procli in Parmenidem, 6) dialogi et epistolae, in bibl. *Florant. Benedictinorum*. (vid. *Montfaucon* diar. ital. p. 367.) — 1) Opera omnia, 2) dialogi XXXVIII. 3) omnes dialogi, exceptis libris de rep. de legibus et epistolis, 4) dialogi XVIII. cum *Timaeo* Locro, in bibl. *Veneta S. Marci*. — Plures dialogi in bibl. *Veneta S. Michael*. vid. *Mittarelli* Catal. illius bibl. pag. 910. in illa quoque est, teste eodem, Phaedonis versio Leon. Aretini

latina et Galenus de Hippocratis et Platonis dogmatibus libri septem. — Dialogi in bibl. *Barberina*, Romae. — dialogi cum scholiis ineditis, in bibl. *Angelica*, ibid. — opp. cum scholiis, in bibl. Caesenat. — Platonis opp. in Bibl. *Mediol. Ambrosiana*. — dialogi quidam, Proclus et Hermias in Platonem, tres codd. in Bibl. *Neapolitana* S. Ioannis de Carbonaria Augustinian. (vid. *Villoison*. Anecd. gr. tom. II. pag. 251.) — dialogi fere omnes, praeter libros de legibus in Biblioth. *Scorialensi*. — 1) dialogi XXVII. 2) dial. XXXV. cum schol. margg. 3) dialog. XXXVII. 4) Opera latine, 5) dialogi quidam, 6) dialog. XII. 7) dial. XXVIII. 8) dial. XXI. 9) dial. VII. in bibl. *Parisi*na regia et codicem nr. MDCXLII. illius bibl. qui continet Plat. de republ. lib. X. Symposium, de legibus et Definitiones, tum quaedam Xenophontea aliorumque auctorum opusc. describit editor Bipontin. vol. VII. p. 341 sq. — dial. XXVIII. in bibl. *Coislin*. nunc *Sangerman*. — Operum pars in bibl. templi cathedr. *Dunelm*. in Britannia. [De cod. Bodlei. bibl. qui Gorgiam continet, vid. Routh. praef. ad Euth. et Gorg. p. IX.] — 1) dialog. XXII. 2) dialog. VIII. et de republ. libri V. priores, 3) dialogi X. cum schol. margg. 4) dial. VIII. de rep. libri X. epistolae X. Definitiones, et *Timaeus* *Locrus*, in Bibl. *Vindobon*. vid. *Lambecii* Comment. de bibl. Vindob. VII. pag. 1—15. pag. 20—22. vbi plures codd. plurium dialogorum vberius recensentur, variis adnotationibus litterariis adspersis. — Plures dialogi in bibl. *Augustana Vindel.* et in bibl. academica *Tubingen*si, quos contulit Fischer. *Tubing.* codicis V. L. adtulit quasdam edit. Bipont. vid. vol. III. Oper. notit. p. 1. — 1) dialogi XIII. cum Albini Isagoga, 2) dial. de rep. epistolae, et excerpta ex plurimis dialogis, in bibl. *Matritensi* regia, teste Iriarto pag. 132. et pag. 138. — Publica *Erlangen*sis Biblioth. seruat cod. mst. recentiore, quem Cyrillus Lucaris, patriarcha Constantinop. quondam Ludouico Camerario dono dederat, et in quo sunt Platonis dialogi, Gorgias, Lydis et Clitophon. Singulorum et separatim scriptorum, tum dialogorum tum scholiastarum, codd. numerus est insignis, quorum indicem, cui volupe et scitu necessarium erit, praebabit notitia Fischeriana, cui addam, dialogum, *Ion*, reperiri mstum in bibl. *Matritensi* regia, cod. CXV. pag. 458. nr. 109. pag. 228 sq. *Definitiones* Plat. et pag. 459. collectionem sententiarum, quas quidam veteres philosophi, in his Plato, de deo habuerunt. *Leonardi Aretini* latina Gorgiae versio msta. in bibl. *Dresdensi*. vid. *Goetz*. memorab. illius bibl. vol. II. fasc. III. pag. 249. Platonis libris notas criticas fuisse adpositas a criticis veteribus, constat ex *Dio-gene Laertio* III. 65 et 66. vbi vide Casauboni et Menagii notas.

Scholia graeca et commentarios ineditos gr. in opera Platonis, quos Arlenius Henrico Petri, Basileensi librario, vna cum Procli, Hermiae, Damascii, Olympiodori, Theonis Smyrnaei, commentariis commiserat, *Hopperus* erat editurus; (vid. praefat. ad gr. Platonis editionem a. 1556.) at spes illa evanuit. Novam tamen spem fecit *Ruhnkenius*: is eniq. scholia gr. inedita in Platonem se editurum promisit; quo quidem labore sibi mire deunctos reddet omnes Platonis ipsiusque antiquitatis amatores: etiam criticos iuvabit, veterumque commentatorum ope multa loca melius dilucidiusque illustrabit. Veterum gr. commentatorum et scholiastarum multos codd. in bibl. Vindobonensi adseruatos recenset *Lambecius* in Comm. de bibl. Caesar. Vindob. lib. et vol. VII. a p. 75—123. Idem p. 91. nr. 2. citat *Phil. Labbei* breuem conspectum graecorum Platonis interpretum. Nondum enim omnes Platonis dialogi sunt aequae criticae ac philologice pertractati, at in quibusdam a Forstero, Fischero, Gottlebero paucisque aliis factum est. Multa loca lucem demum accipient a veteribus commentatoribus. Hinc dubito, num, nisi omnibus dialogis criticorum et philologorum studio legitime

time emendatis et explicitis, et scholiis antiquis, saltem potioribus publicatis, de meliore, adcurata tutaque Platonici systematis intelligentia atque interpretatione cogitari possit. Praeter ea interpres, qui non tantum in apicibus vocabulorum et V. L. haerere cupit; sed sententias quoque omnemque Platonis doctrinam rite explicare sustinet; eum oportet nullis partibus additum, neque Platoni neque Aristoteli vnice fauere; et philosophia antiquiore, praecipue pythagorica, qualis adhuc fuit Platonis aetate, esse probe imbutum.

At progrediar ad enumerationem *editionum*. Prius tamen latine versa, quam graece promulgata fuerunt *Opera Platonis*. Princeps igitur latine vertit ediditque *Marsilius Ficinus*, studiosissimus platonicae scholae ac philosophiae sectator atque instaurator. Fato quodam et siderum positione ad platonica philosophiam restituendam esse adactum Ficinum, disputat *Ianus Pannonius* lib. VIII. epist. Ficini, tom. I. Operum pag. 899. De institutionibus eius platonice, antequam Graeca nosset, compositis, p. 955. Is vero, effuso et immodico aduersus Platonem studio abreptus, non solum magnam in praecipuis Mosis ac Platonis eiusque sectatorum concordiam videre sibi visus est; sed etiam dialogum, Crito inscriptum, doctrinae christianae fundamentum continere, in praesamine, ipsi praemisso, adseuerauit. Eo insaniae progressus est, ut philosophiam platonica tamquam sacram legendam in sacris inque templis docendam adfirmare haud dubitaret, (vid. eius epist. lib. VIII. fol. 153.) et, quum nullam Christi aut beatae virginis aut alicuius sancti imaginem domi coleret, Platonis tamen simulacrum in cubiculo haberet, antequam illud dies noctesque ardentem perpetuo suspenderet lampadem. Idem eos, qui eodem secum in Platonem studio et amore ferebantur, suos in Platone fratres adpellauit. Socius erat academiae platonicae, a Magno Cosmo excitatae et a Laurentio Medice renouatae. Idem cum aliis viris doctis, Platonicae philosophiae admiratoribus ac sectatoribus, intererat Platonis anniuersariis, conuiuio Florentiae celebratis. Sermones, in illis epulis habiti, late recensentur in prolegomenis, Platonis conuiuio a Marsilio Ficino praemissis. vide *Angeli Mariae Bandinii* specimen litteraturae Florentinae saeculi XV. etc. tom. II. Florentiae 1751. 8. §. 33. 34. 36. 38. 39. Fabric. tamen in nota msta notat: „Zen. Acciaiolus praef. ad Theodoretum libros de veritate euangelica ex gentium philosophia, *Ficinus*, inquit, saepius mihi dicere inter loquendum solebat, factum prouidentia Florentini praefulis Antonini, quominus e Platonis lectione, quam inde a pueris summo opere adamauit, in perniciosam haeresein prolapsus fuerit. Bonus enim pastor quum adolescentem clericum suum nimio plus captum Platonis eloquentia cerneret, non ante passus est in illius lectione frequentem esse, quam quum D. Thomae Aquinatis IV. libris, contra gentes conscriptis quasi quodam antipharmaco praemuniret.“ — *Ficinus* autem, Cosmi et Christophori Landini consilio potissimum motus, Platonis opera in linguam latinam conuertere sustinuit, et, antequam publicaret laborem, plures viros doctos adhibuit censores. vid. ipsius *Ficini* praefationem et *Bandinii* libr. laudat. tom. I. ann. 1748. pag. 150 sq. De Marsilio Ficino eiusque studio Platonis insigni et editionibus versionis latius disputatum est in pluribus libris; in primis memorandi sunt:

Commentarius de platonicae philosophiae post renatas litteras apud Italos instauratione, sive Marsilii Ficini vita, auctore Ioanne Corfio, Patricio Florent. eius familiari et discipulo: nunc primum in lucem eruit Ang. Mar. Bandinius, Laurent. bibl. reg. praefectus et moderator, qui adnotationes uberrimas ex ipsius Ficini epistolis desumptas adiecit. Pistr. apud Augustin. Pizzorno. 1771. 8. ubi praecipue pag. 15 sq. 22 sqq. de eius in Platonem amore et meritis

ac pag. 37. de codd. msstis versionis aliorumque Marsilii librorum, qui ad Platonem pertinent, agitur.

I. G. Schelhornii *Amoenitates literariae* etc. Francof. et Lips. 1730. 8. vol. I. inprimis pag. 81—96.

I. P. Nicéron in *Nachrichten von den Begebenheiten und Schriften ber. Gelehrten*, ex versione Baumgartenii germanica, part. V. pag. 311. ex Schelhornio plurima hausit. Add. *Freytag*. in *Adpar. litterario* tom. I. pag. 408 sq. et *Fabricii bibl. lat. med. et infimae aetatis*, edit. Mansi, Patau. 1754. 4. tom. II. pag. 165 sq.

Quando autem prima interpretationis operum Platonis, fidae quidem, at molestae nec omnino perspicuae, editio lucem adspexerit, non liquet: Editae sunt caractere gothico minuto, multis vitiis deprauata primum; (vid. ipsum Ficinum querentem tom. I. Opp. p. 900.) *Platonis opera a Marsilio Ficino latine reddita, commentariisque illustrata*, Florentiae per Laurent. Venet. in fol. II. tom. sine anni nota. Schelhorn. l. c. p. 91. not. ex epistola libr. IX. f. 162. coniecit, euulgatam esse illam edit. anno circiter 1482. vel 1483. nisi iam circ. ann. 1480. prelo illa exierit. Anno quidem 1479. praefatio exarata videtur. vid. locum apud Bandinium in *Specim. litt. Florent.* I. p. 151. not. 2. Elegantio rem editionem, magnifico sumtu formaque regia exprimere iussisse Laurent. Medicem, celebrat Marsil. Ficinus in litteris, ep. libr. XI. f. 178. lib. X. f. 171. ann. 1491. d. 24. Nou. exaratis. — Alius, quam bibliotheca nostra possidet, eodem anno (1491.) Venetiis in fol. curatae, idem meminit Epp. lib. XI. fol. 177. In aduersa primi folii parte incipit: *Naldus Nandius Florentin. in huius operis laudem* — (sequuntur 14. versus) *Diuus Plato*. In altera s. auersa statim pagina est *Prohemium Marsil. Fic. in libr. Platonis*, cum Platonis vita. etc. fol. 46. inserta est *Epitoma Marsilii in Theetetum Platonis de scientia*. Libros de republ. excipiunt fol. 241. *Compendium Marsilii Ficini in Timaeum et septimum de subiecto libri*. Epistolas denique sequitur fol. 338. fin. *Marsilii Fic. Platonica theologia de immortalitate animorum*. in calce huius theologiae: *Impressum Venetiis per Simonem Richardum de Luero*. XIII. Aug. 1491. fol. conf. quoque *Goetz*. *Memor. bibl. Dfesd.* vol. II. fasc. I. pag. 54. *Braun*. notit. — de libris — in bibl. ad SS. Vdalt. et Afram August. part. II. p. 21 sq. — Antea tamen iam dialogum, Axiochum de morte, quem Xenocrati ab illo perperam adscribi, adnotatum est, cum libro de religione christiana et fidei pietate, in 4. sine l. et anno edidit. Epistola quidem praefixa scripta est Florentiae XXV. Iul. 1477. in alio exemplari, quod custoditur in bibliotheca D. Marci Praedicatorum manu ipsius Ficini epistola legitur, exarata Kal. Nou. MCCCCLXXVIII. Florentiae. vid. *Bandinii* not. ad Corsi commentar. l. mem. p. 32. et 33. atque *Mansum* ad *Fabricii bibl. lat. med.* etc. l. c. Libellus ille de relig. christiana cum dialogo, Xenocrati a Ficino male assignato, saepius recusatus est, *Argentinae* per Io. Knoblauch. 1507. 4. (de qua rara edit. vid. *Freytag*. in *Adparatu litter.* tom. II. p. 1204 sq.) — Paris. 1510. 4. (vid. *Maittaire* A. T. II. p. 207.) — Florentiae 1568. 8. Paris. 1578. 8. — cum notis Ludouici Crocii. Breae 1617. 12. (quae editio in *Catal. bibl. Salthen.* p. 517. nr. 2604. raris libris adnumeratur,) et saepius: tum inter opera Ficini iunctim edita Venet. 1516. Basil. 1561. et 1576. Paris. 1641. fol. II. voll. etc. vide supra in vol. II. pag. 694. — In collectione Operum Ficini (exceptis versionibus Platonis et Plotini, quae in istis non continentur,) reperitur quoque illius *Theologia Platonica, de immortalitate videlicet animorum et aeternae salutis*, primum Florentiae typis Antonii Miscomi-

ni

ni descripta 1482. fol. rec. Paris. 1559. 8. vid. *Bandin.* ad Corsi commentar. pag. 71. et 73. — Insunt praeter ea in primo volumine collectionis *Marsilii Ficini opuscula*, de philosophia platonica; vita Platonis, apologia de moribus Platonis; de Platoniorum contemplationibus; Excerpta ex Proclo in reipubl. Platonis; in II. vol. in Platonem epitome, seu argumenta, commentaria, collectanea et adnotationes; Alcinous de doctrina Platonis; Speulippus de Platonis definitionibus. — Ex latina Ficini versione prodierunt *Iamblichus* de Mysteriis, *Proclus* de anima et daemone etc. *Porphyrius* de diuinis atque daemonibus; *Theophrastus* de anima, phantasia, et intellectu cum Prisciani et Marsilii expositione, *Alcinous* — *Speusippus* — *Pythagoras* aurea verba — *Xenocrates* de morte etc. Venetiis apud Aldum, 1497. fol. et 1516. fol. vid. *Creuennae* Catal. vol. II. p. 23. et 24. in 4. Reliquit quoque commentarium in Philebum de summo bono, et versionem Hermiae in Phaedrum Platonis. vid. *Corsi* commentar. p. 43. *Bandinium* ad Corsium, p. 77. et *Schelhorn*. l. c. p. 107 sq.

De labore Ficini, aliis editionibus pretioque, quod versio sit statuendum, ita disseruit Fabricius, qui editionem Venetam 1491. a me paullo ante curatius descriptam, principem fuisse, male iudicarat; sed in nota msta primam laudat editionem, quam suspicatus est prodiisse in lucem circa ann. 1485:

Dicitur Ficinus versionis suae primum specimen ostendisse Marco Musuro, et eius censuram rogasse. At hic, inspecto Ficini labore, digitos atramento protinus immerisit, eisque prima Ficiniana versionis pagina oblitterata, demonstravit, alia versione opus esse, hanc non nisi vna litura posse emendari, vt refert *Menagius* tom. II. Antibailleti pag. 157. ^{xxxx}) Itaque Ficinus, denuo rem maiori studio adorsus, illam, quae in omnium manibus versatur, composuit Platonis versionem, quae post primam, ac Venetam, et *Florentinam* ^{aaaaa}), Labbeo memoratam editionem, saepius lucem vidit cum eiusdem Ficini argumentis. *Bonon.* 1516. *Venet.* 1517. fol. apud Phil. Pincium, et *Parisis* in aedibus Ascensianis ann. 1518. 1522. 1533. fol. Lugduni, 1550. 12. V. voll. *Basileae* apud Froben. ex recognitione, [emendatione et ad graec. codicem collatione, aut potius contaminata correctionibus] *Sim. Grynaei* 1532. 1539. 1546. 1551. 1556. fol. *Venet.* 1556. 1571. *Geneu.* 1592. 12. tum *Lugduni* ^{bbbbb}) ann. [1548.] 1557. apud Antonium Vincentium, in qua editione accessere sex dubii Platonis dialogi e versione *Sebastiani Corradi*, quae separatim viderat lucem *Lugduni* apud Gryphium 1543. 4. Ab eo tempore iterum prodit Plato, a Ficino versus, Lugd. 1567. [in bibl. Tigurina: Fischer l. c. edit. Lugdun. 1557. citat,

^{xxxx}) Spohgiam, atramento plenam primae, paginae induxisse, scribit *Theodorus Zwingerus* tom. I. theatri vitae humanae p. 136. Pro fabula tamen habet *Bernardus Moneta*, ratus, Musurum fortasse numquam visum a Ficino, certe hunc nondum venisse in Italiam.

^{aaaaa}) Apud Fischer. praef. p. 204. ann. 1491. apud Maitharium, (sed ex Orlandi Origine e Progressi della stampa etc. pag. 387.) ann. 1492. at *Engel.* in bibl. selectissima p. 127. refutat posteriorem et adnotat, in suo exemplo, inscripto: *Platonis opera*, latine per Marsilium Ficinum, *Florentiae*

per *Laurentium Venetum*. fol. nullam prorsus adesse notam anni, et impressionem videri longe antiquiorem. Est vero illa ed. prima, de qua paullo ante vberius disseruimus. Auctor catalogi bibl. Salthen. p. 304. confudit quoque duas principes edd. *Harl.*

^{bbbbb}) Hanc editionem ann. 1557. multis recenset Abbas *Morlierius*, Doctor Sorbonicus, in libro, gallice ann. 1703. edito, *Essais de literature pour la connoissance des livres* tom. I. p. 348 sq. et tom. II. p. 3 sq. *Fabric.* *Stolle* in *Nachricht von den Büchern* — in seiner *Bibl.* vol. I. p. 57 sqq. copiosius de edit. Lugdun. 1548. fol. *Harl.*

tat, 1590. fol. in bibl. Vffenbach. I. pag. 637.] fol. et ex recensione *Stephani Tremulaei* 1592. 12. tribus voluminibus. In Ficinianis editionibus scripta Platonis exhibentur hoc ordine: Hipparchus, *Ἐρασμῶς*, Theages, Meno, Alcibiades uterque, Minos, Euthyphro, Parmenides, Philebus, Hippias maior, Lysis, Theaetetus, Io, Sophista, Politicus, [P] Protagoras, Euthydemus, Hippias minor, Charmides, Laches, Clitopho, Cratylus, Gorgias, Conuiuium, Phaedrus, Apologia Socratis, Crito, Phaedo, Menexenus, De Republica libri X, Timaeus, Critias, de legibus, Epinomis, Epistolae XIII. dialogi notii VI. Axiochus, de iusto, de virtute an doceri possit, Demodocus, Sisyphus et Eryxias. His omnibus subiiciuntur *ὁροι* siue definitiones. De Ficini versione ita *Ioh. Baptista Crispus* de ethnicis philosophis caute legendis pag. 307. *Iacobus Carpentarius* in Platonis verbis exponendis negligenter uni Ficino fidem adhibet, qui potius, quid recte sentiendum, ex naturae, quam ex Platonis fundamentis ubique ostendit. Vnde saepenumero ab ipso factum est, ut pueriliter admodum se ipsum primum, deinde cum plurimos in Platone interpretando deluserit, siue quod pudeat sui laboris in vno Ethnico interpretando, siue quod ita sentiat fortasse D. Thomam interpretatus, qui Aristotelis verba raro non ad Ecclesiam vel ad tolerabilem sensum trahit. *Ludovicus Regius*, qui dialogos quosdam Platonis (Timaeum, Symposium etc.) gallice vertit et commentariis illustravit Paris. 1559. 4. in praefat. de Ficino loquens, *ce seroit temps perdu*, inquit, *de m' arrester à reprendre ce personnage en tous les endroits, où il a fallu traduisant Platon, mais plutôt luy conuient rendre grâces du labeur, qu'il a pris volontairement.* — — *Le bon Seigneur n' estoit gueres expert en grec ny en latin, et à faillir infiniment traduisant cet auteur, memement en telles difficultez qui dependent de la connoissance de l'antiquité ou de naturel, j' en ay conseray avec Mr. G. Pelissier Eueque de Montpellier et à Mrs. Turnebus et Goupil Professeurs du Roy et m' a secouru chacun à son pouuoir.* Ficini lapsus adnotauit etiam *Hetruscus* Timaei et aliorum quorundam dialogorum interpres, *Sebastianus Eriicius*. *Petri* autem *Nannii* iudicio, e Ficini quidem traductione vtcunque sentimus, quid Plato velit, sed ita, ut, si ipse Plato legeret, pro suis non agnosceret. Vbi enim in latinis Heroica illa vis et subtilitas grandiloqua, ubi illa beata nec tamen otiosa verborum luxuries? [P] *Fabric.* adde *Brucker.* in hist. doctrinae phil. de ideis p. 33 sq. *Harl.*

Princeps editio graeca est Aldina: *Omnia Platonis opera*, in calce: *Venetis in aedibus Aldi et Andreae Soceri*, mense Septembri. 1513. fol. I. II. tom.

Praefixa est Aldi ad Leonem X. supplicatio pro bonis litteris amplificandis. In hac, quantum ipse studium ad libros emendate excudendos posuerit, pluribus refert, atque inter alia de praesenti sua Platonis editione haec scribit: *Etsi opere in magno fas est, obrepere somnum, (non enim vnius diei hic labor est noster; sed multorum amorum, atque interim nec mora nec requies,) sic tamen doleo, ut, si possem, mutarem singula errata nummo aureo.* Vfus est *Manutius* in edendo Platone opera et diligentia *Musuri Cretenfis*, qui Platonem summa

ccccc) Vide *Gaddium* tom. II. de scriptoribus non ecclesiasticis pag. 144.

dddd) Conf. *Andreae Asulani* praefat. ad *Pausaniam* edit. 1516. *Hodius* de graecis illustribus

L. Gr. litterarumque humaniorum instaurator. Londini 1742. 8. pag. 294 sqq. et de edit. Platonis p. 301. et *Boerner* de doctis hominibus graecis gr. litterarum in Italia instauratoribus p. 219—232.

summa cum cura fideque recognovit ad antiquissima scripta exemplaria. Παλαιὰ καὶ ἀξιό-
πιστα ἀντιγραφα vocat ea Manutius ad calcem ipsorum dialogorum. Horum corpori prae-
missum est elegans Musuri carmen elegiacum in laudem Platonis, quod ita probatum est Leoni,
pontifici, ut ab eo non aliam, ut creditur, ob causam archiepiscopus Epidaurensis crearetur.
vid. *Dan. Heinsii* praefat. ad peplum epigrammatum graecorum et *Vossii* de poetis graecis,
pag. 84. Musuri carm. gr. in Platon. seorsim edidit gr. et lat. *Phil. Munkerus* cum versione
sua prosaica, calci subiecta, et metaphrasi latina Zenobii Acciajoli. Amstel. 1676. 4. """)
Idem *Munkerus* in epist. ad Heinsium tom. V. Syllog. epist. Burmann. pag. 424 sq. de ra-
ritate exemplarium Platonis Aldinorum disserit. — In bibl. Thom. Fridrichii, librarii Lip-
sienf. fuit exemplar edit. Aldinae cum notis msst. Conr. Horneii. Comprehendit vero
illa editio praeter dialogos secundum Thrasylli tetralogias, septem quoque spurios, in his
Axiochum, item Definitiones, atque tredecim epistolas. conf. *Fischeri* praef. ad quatuor
Platonis dialogos, edit. primae, repet. in edit. III. pag. 14 sqq. ubi de editionibus Plat. sobrie
atque diligenter disputatur. add. *Gottzii* Memorab. bibl. Dresdensis, vol. II. fasc. I. pag.
49 sqq. ubi plures Platonis editiones recensentur, *Maittaire* A. T. II. pag. 245. In bibl. Me-
dicea est exemplar in membrana impressum.

Ex Aldino exemplo fere dimanavit editio praestans et admodum rara nitidaque, inscripta:

Ἀπαντα Πλάτωνος — *Platonis omnia opera cum commentariis Procli in Timaeum et
Politica, thesauro veteris philosophiae maximo. Προτίθεται* — — *Adiectus etiam est in
Platonis omnia, sententiarum et verborum memorabilium index. Basileae apud Ioan. Valde-
rium, mense Martio, ann. M. D. XXXIII. (1534) fol. gr. II. tom.* Alter tomus hanc peculia-
rem habet inscriptionem: Εἰς τὸν τῷ Πλάτωνος Τιμαῖον — — — *In Platonis Timaeon
commentariorum Procli libri quinque, totius veteris philosophiae thesaurus, et in eiusdem Poli-
ticon difficultiorum quaestionum omnium enarratio. opus excellens.*

Haec editio, cui praefuit Io. Oporinus, (ut testatur Grynaeus in epistola ad Io. Mo-
rum nuncupatoria, et illum adhuc iuuenem impulit ad libros Platonis recognoscendos atque
castigandos,) praestat Aldinae. Nam et textus verba sunt multis in locis egregie emendata,
multaque, nec tamen omnia, Aldini exempli vitia sublata, (quamquam interdum etiam loci
sani integrique sunt corrupti nimio corrigendi studio,) et nova accesserunt ornamenta. Prae-
fixa enim sunt in meo quidem exemplo, Platonis vita ex Diogene Laertio, Musuri carmen
gr. et duo indices graeci, alter verborum ac sententiarum, alter paroemiarum: subiecti au-
tem Procli commentarii, quos Grynaeus in bibliothecis Oxoniensibus repererat, atque de-
scripserat adiutus facilitate et humanitate Io. Claimundi. add. *Maittaire* A. T. indic. f. tom. V.
part. II. pag. 150.

Ex hac ducta est editio III. cura potissimum Arnoldi Arlenii, qui codd. msst. in Italia
contulit cum exemplo Valderiano, et *Marci Hopperi* multis quidem, immo, si verbis Hop-
peri

"""" Egregium, publica omnium commenda-
tione, cum antiquis elegantia, nitore, acmine,
gravitate comparandum dicitur a *Nic. Commeno*
Papadopoli hist. gymnasii Patauini p. 295. ubi et
epigrammata eius, et praefationem in Etymologi-

Vol. III.

cum M. celebrat. Obiit Romae 1517. tumuloque
inscriptum hoc distichon:

Musuri mansure parum, properata tulisti

Praemia: namque cito tradita, rapta cito.

Fabric. in nota msta.

R

perit in praefatione fides esset habenda, infinitis locis emendata, quae tamen magnum peccatorum numerum cum exemplo Valderiano habet commune, et caret Procli commentariis.

Platonis omnia Opera, ex vetustissimorum exemplarium collatione, multo nunc quam antea emendatiora, (graece,) Praeter ea in Platonis omnia sententiarum et verborum memorabilium index. Basileae per Henricum Petri ann. 1556. fol.

Vid. *Fischer*. l. c. qui Hopperi praefationem s. epistolam ad Basil. Amerbachium recudi fecit ad calcem Cornarii Eclogarum una cum Aldi et Grynæi praefationibus ad Platonem, et *Gostz.* in Mem. Bibl. Dresd. l. m. pag. 51. Accesserunt tamen illi editioni Diuini Platonis elogium ex libro quinto C. Mylaei historiae de rerum vniuersitate, qui est de claris et eruditis viris, exemptum, et Marci Musuri carmen gr. cum latina Zenobii Acciaiolii interpretatione.

Nouum lumen adfuderunt Platonis libris *Ianus Cornarius*, medicus, graece doctissimus, defunctus 1558, et *Henricus Stephanus*. Prior latine vertit et illustrauit Platonis opera. Primum vero edidit librum

De conuiuio. item de amoris praestantia et de Platonis et Xenophontis dissensione. *Platonis et Xenophontis Symposia.* Basil. apud Oporin. 1548. 8. tum

Platonis dialogos IV. cum praefatione Iani Cornarii, Basil. ex offic. Froben. 1549. 8. (teste catalogo bibliothecae Ludewigianae, part. IV. pag. 1306. nr. 10975.) — Post eius obitum comparuerunt:

Platonis Atheniensis, philosophi summi ac penitus diuini, Opera per Ianum Cornarium, medicum physicum latina lingua conscripta. Eiusdem Eclogae decem, additis Ficini argumentis et commentariis. Basil. ex typographia Froben. 1561. fol.

Cura et cum praefatione Achatii Cornarii, filii, medici quondam Crucenacensis. Versio illa ordinem tetralogiarum sequitur, at, quamuis ab Hieronymo Mercuriali de arte gymnast. IV. cap. 10. pag. 217. edit. Iunæ aliisque laudata sit, tamen Ficinianae haud derogauit: et hodie rarioribus libris adnumeratur. Seorsum vero editae sunt

Iani Cornarii Eclogae in dialogos Platonis omnes, nunc primum separatim editae cura Io. Frid. Fischeri. Accesserunt praefationes Aldi Manutii, Simonis Grynæi Marciq. Hopperi, editioni dialogorum Platonis Venetae et Basileensi utrique praemissae. Lipsiae, apud Schwikert. 1771. 8.

Cornarius, et ingenii felicitate adiutus et codice Hasslensiano editionibusque, Aldina et utraque Basileensi, vsus, permulta loca luxata corruptaque egregie sanauit, partim obscura perite illustrauit. De cod. Hasslens. vid. Fischeri praefat. ad Cornarii eclogas et in notitia codd. Plat. l. c. pag. 201 sq.

Fabricius memorarat *Pompeii Garigliani* versionem quorundam dialogorum Platonis sibi numquam visam. Enimvero, adnotante editore Platonis Bipontino, vol. I. pag. 88 sq. Gariglianus nullam confecit Platonis interpretationem latinam, sed, teste eius aequali, *Iano Nicio Erythraeo* Pinacoth. pag. 69. edit. Lips. 1712. librum edidit latine scriptum, quo aliquot Platonis dialogos interpretatione sua illustrare conatur; sed tanta rerum verborumque obscuritate, ut non tam lucem Platoni adferre, quam tenebras obducere voluisse videatur.

Nouam

Nouam textus recensionem, quam deinde omnes dialogorum Platonis editores sunt secuti, constituit, Cornarii quidem opibus atque correctionibus fraudulenter vsus, et nitidam, eamque hodie raram, et a mendis valde purgatam editionem summa diligentia curauit *Henricus Stephanus*.

Platonis Opera, quae extant omnia. Ex noua Io. Serrani interpretatione, perpetuis eiusdem notis illustrata: quibus et methodus et doctrinae summa breuiter et perspicue indicatur. Eiusdem annotationes in quorundam suae illius interpretationis locos. Henr. Stephani de quorundam locorum interpretatione iudicium et multorum contextus graeci emendatio. gr. et lat. Excudebat H. Stephanus. 1578. III. vol. fol.

Aldinum textum praetulit illi, quem Basileensium editionum curatores concinnarunt: praeterea contulit lectiones, quas vel Ficinus sequutus videtur, vel Arlenius reperit et Hopperius in edit. Basil. II. recepit, vel Cornarius in Eclogis protulit. Nam codd. ad quos prouocat Stephanus, non fuerunt manu exarati, sed ii, quos adhibuerant Arlenius atque Cornarius. Atque illis subsidiis suisque infinitis graecae linguae copiis ingenique fertilitate instructus textum emendatum et editionem adhuc praestantem curauit. At plerasque, quas adtulit coniecturas, esse alienas, et e versione Ficini, aut Hopperii, Cornarii aliorumque penu depromtas, nomine auctoris celato, cl. *Fischerus* in praefatione pag. 18 sqq. ubi quoque praeclaras huius editionis dotes celebrat et alibi acriter lateque monstrauit; Stephanum tamen excusauit editor Bipontinus. conf. *Richard Simon* in Nouvelle Bibl. choisie, tom. I. pag. 360. Ceterum de hac editione *Fabricius* ea, quae sequuntur, scripserat:

Distribuit *Serranus* ^{ffff}) scripta Platonis in Syzygias sex, quarum primam, secundam et tertiam primum *Volumen* complectitur. In *prima Syzygia*, quae cum prima Thrasylly tetralogia conuenit, occurrunt, qui ad Socraticae doctrinae defensionem spectant, Euthyphro, Apologia Socratis, Crito et Phaedo. In *secunda Syzygia* dialogi Isagogici in vniuersam philosophiam, qui vel de vera philosophia agunt, Theages, Erastae, Theaetetus: vel oppugnant sophisticam, Sophista, Euthydemus, Protagoras et Hippias minor. In *tertia* dialogi λογικοί, Cratylus, Gorgias, et Io. *Volumen secundum* complectitur *Syzygiam quartam*, siue Dialogos Platonis ethicos generales, Philebum, Menonem, Alcibiadem primum: ethicosque speciales, Alcibiadem secundum, Charmidem, Lysidem et Hipparchum: tum politicos, Menexenum, Politicum, Minoem, libros de Rep. ac de legibus et Epinomidem. *Volumen tertium* complectitur *Syzygiam quintam*, in qua dialogi physici ac metaphysici siue theologici, Timaeus, Critias, Parmenides, Symposium, Phaedrus et Hippias maior. Denique *Syzygiam sextam*, in qua epistolae XIII. et dialogi nothi, (quibus immerito accensetur Clitipho,) et definitiones. *Leone Allatio* iudice p. 119. de scriptis Socratis, iure merito plerique hac nostra tempestate viri ingenui et docti ad Ficini interpretationem, tamquam fideliozem, ad Serrani, tamquam elegantiozem confugiunt. De eadem Serrani versione, quam *H. Stephanus* in nonnullis castigauit, *Casaubonus* item suis ad Theophrastum notis, *Tanaquil Faber* lib. I. Epist. 40. ita illustris *Huetius* de claris interpretibus p. 280. *Sententis contentus verba despexit, fidem absque eo et perspicuam, quam pollicetur, conuersionem praestiturus.*

R 2

^{ffff}) De hoc *Serrano* videndae additiones ad de hac Platonis editione Serraniana Rich. Simon. Epistolas Petri Baelii, editas gallice ann. 1714. 8. et bibl. selecta tom. I. cap. vii.

tarus. Claudius Fleurius diss. de Platone p. 289. *J'ay appris, non sans quelque surprise, que ce Jean Serranus dont le Platon est si estimé, (soit à cause de Henri Estienne, qui l'a imprimé, [P] soit par quelque autre raison,) est le même Jean de Serres, qui a écrit l'Histoire de France sous le titre d'inventaire. Je ne connois point d'auteur, à qui il ait mieux réussi de déguiser son nom. — Sa traduction est plus latine, que celle de Ficin, mais elle n'est pas si fidelle. Il abandonne la plus part des allegories et des mysteres de Marsile, en retournant seulement quelques unes au besoin, pour expliquer ce qu'il n'entend pas. — Reprehendit deinde Serranum Fleurius, quod ordinem librorum immutauerit, et analysi scholastica deformauerit scripta Platonis; hanc tamen ipse mox non diffitetur vtilem lectoribus esse, quod facile per se quilibet aequus iudex aestimabit. Fabric.*

Imperitia atque negligentia *Serrani* a multis aliis, quos Fischer. pag. 19. praefat. not. y. commemorat, est notata. Inprimis *Küsterus* in epistola ad Fabricium nostrum, (in huius vita, a Reimaro conscripta p. 284 — 291.) monet et multis exemplis, ex Phaedone tantum Platonis sumtis, ostendit, Serranum plures errores in versione sua commisisse, quam Ficinum; idemque ipse loca docte interpretatur atque illustrat. adde *Jac. Brucker.* in hist. philosophiae crit. tom. I. cap. XII. de Plat. edd. p. 659. qui, *Serranus*, inquit, *quum Platonem non satis intelligeret, sententiam magis suam, quam Platonis expressit, eiusque verba contempsit, et analysi scholastica peregrinam Platoni faciem induxit:* et *Baillet Jugemens des Savans* tom. II. nr. 868. p. 405. edit. Amsterd. 1725. 4. nec non *Niceron* in vitis eruditorum, tom. V. pag. 65 sqq. verl. germanicae Baumgarten. Halae, 1751. 8.

Τῶ Δεῖς Πλάτωνος ἅπαντα σωζόμενα. *Diuii Platonis opera omnia, quae exstant. Marcilio Ficino interprete. Graecus contextus quam diligentissime cum emendationibus exemplaribus collatus est: latina interpretatio a quam plurimis superiorum editionum mendis expurgata. Argumentis perpetuis et commentariis quibusdam eiusdem Marsilii Ficini, iisque nunc multo emendatius, quam antehac, editis, totum opus explanatum est atque illustratum. Quae cur in calcem operis translata sint, et quid pro hac translatione repositum sit, ex epistola ad lectorem patet. Vita Platonis a Diogene Laertio copiosissime descripta: item pereruditum Timaei L. cri opusculum, (quo latina exemplaria carebant,) aliaque plurima non contemnenda, huius editioni accesserunt. Adiectus est index rerum omnium locupletissimus. Lugduni apud Guillelmum Lacmaurium, 1590. fol. gr. et lat.*

Editor, qui, quae sint exemplaria illa emendatiora, aut quis editioni praefuerit, non memorat, sed consilio If. Casauboni vsus videtur, Stephanianam lectionem sequitur, ordinem vero scriptorum Ficinianum retinet. Versio spuriorum librorum latina habet auctores, anonymum quemdam, Rodolph. Agricola et Sebast. Corradum. Io. Fabricius in historia bibl. suae tom. III. pag. 139 — 200. copiosissime describit hanc editionem, quam (bonam, et praestantem hodieque raram,) nec non Wecheliam, male censet, longe praeferendas esse Stephanianae. (idem iudicat *Montfaucon* in anonymi Voyage littéraire p. 60.) Recenset Io. Fabric. singulorum dialogorum argumenta, Ficinum in summis et nostrum Fabricium sequutus: tum de Platone et Marsilio Ficino quaedam adnotat.

Platonis Opera omnia — (vti in priore editione,) Francof. apud Claudium Marnium et heredes Io. Aubrii. 1602. fol.

Ex Stephaniana aut Lugdunensi editione ducta est haec Francofurt.

Post

Post longum temporis intervallum hoc, quo vivimus, demum saeculo exeunte, omnium Platonis operum editionem, addenda clauae Platonica, molitus est et pollicitus cel. *Fischerus*, Rector scholae Thomanae Lipsiensis et Professor vniuersitatis; (vid. praefat. eius ad editionem I. tetralogiae primam:) sed hucusque aliquot tantum dialogos, vt postea videbimus, cura sua politos atque illustratos, praelo exire iussit. Medio, quod degimus, saeculo, bis promissae fuerunt nouae Platonis Opp. editiones: 1) a typographis Glasgou. Robert et Andrea Foulis, 2) a *Thoma Blackwell*, qui in peculiari epistola Londini 1751. nouam recensionem et editionem, superioribus emendatiorem, pollicitus est, (vid. *Windheim* philosoph. Biblioth. vol. V. p. 469 — 473.) Sed neutra, quantum equidem scio, lucem adspexit. [A *Iac. Moore* nouam edit. Opp. Plat. esse promissam traditur in ephem. Götting. 1753. p. 103 sq. In iisdem 1771. p. 1164. memorantur Specimina editionis cum Scholiis graecis ed. *Ang. Mar. Bandini*.]

Tandem viri docti Bipontini *Croll* et *Exter* nouam omnium Platonis operum editionem eamque vtilem et adcuratam, praemissis vita et notitia illius scriptorum atque editionum litteraria, mihi quoque fructuosa, item subiunctis variis lectionibus et coniecturis virorum doctorum curarunt:

Πλάτων. *Platonis philosophi quae exstant. Graece ad editionem Henr. Stephani accurate expressa. cum Marfilii Ficini interpretatione. Accedit varietas lectionis studii societatis Bipontinae.* vol. I—XI. Biponti, ex typographia Societatis. 1781—1787. mai. 8. addito separato tomo: *Dialogorum Platonis argumenta exposita et illustrata a Dist. Tiedemann*, philosoph. Professore in academia Marburgensi. 1786.

Dialogi Platonis plures vel iunctim, vel separatim formulis typographicis sunt descripti: primum memorabo edd. in quibus *plures dialogi coniunctim* excusi reperiuntur.

Plat. Minos, de legibus libri 12. et *Epinomis*: ad calcem libri; venundantur *Louani* a Barthol. Grauiio ex officina Rutgeri Rescii, prid. Cal. April. 1531. 4. vid. edit. Bipont. vol. I. p. 91. et vol. XI. p. 11. *Maittaire* A. T. II. p. 753. est quoque in bibl. cl. Schwarzii, Altorfini Professoris.

Io. Sturmius edidit primum separatim *Apologiam Socratis*, Argentor. 1540. 4. *Critonem*, 1540. 4. et *Gorgiam*, ita vt cum prioribus communi titulo iungeretur, 1541. 4. accessit *Cratylus* 1541. 4. apud Wendel. Rihelium.

De moribus philosophorum ex Platone. gr. et lat. Basil. 1552. 8.

Hipparchus, Amatores et Theages, gr. Paris. per Christ. Wechel. 1549. 4.

Singuli peculiari inscriptione, Σωκράτης τῷ συμποσίῳ ἐρωτικὸς λόγος, τὸν Πολιτεῶν ἢ περὶ δικαίας λόγος α', — λόγος ἔκτος, — λόγος ζ'. graece — apud Guil. Morel. Paris. 1551. 4. *Maittaire* A. T. indic. p. 153.

Eutyphro, Amatores, Hipparchus, gr. et lat. *Legum secundus*, gr. Paris. apud Guil. Morel. Paris. 1560. 4.

Platonis de rebus diuinis dialogi selecti, (n. *Apologia Socratis*, *Crito*, *Phaedo*, liber X legum, *Alcibiades II.*) gr. et cum versione Ficini latina: cura *Io. Northi*, Cantabrig. 1673. 8. (1683. in bibl. Burmanni II. p. 160.) Northus textum diuisit in sectiunculas, in quo eum sequuti sunt Forster et Fischerus: sed textus, ad exemplum Stephanianum descriptus, innumeris operarum vitiis est deturpatus. vid. *Fr. Ben. Carpzou*, epist. ad Nic. Heinsum in Sylloge

opp. Burmann. tom. V. p. 321. — Idem, teste quidem catal. bibl. Ernestinae, ibidem repetiti sunt, 1687. 8.

Τῶν Θεῶν Πλάτωνος διάλογοι ἕξ. *Sechs auserlesene Gespräche Platons, griechisch und deutsch, nebst des Herrn Dacier Vorrede und Anmerkungen, herausgegeben durch Io. Samuel Müller, des Hamburgischen Johannei Rector. Hamburg. 1736. 4.*

Sunt Alcibiades I. Laches, Protagoras, Theages, Alcibiades II. Erastae f. Amatores.

Πλάτωνος — *Platonis dialogi V.* (n. Amatores, Euthyphron, Apologia Socratis, Criton et Phaedon.) *Recensuit, notisque illustravit Nathan. Forster, A. M. C. C. C. socius. Oxonii ex typogr. Clarendoniano. gr. et lat. 1745. mai. 8. — repet. ibid. 1752. 8. et 1765. 8. [1772].*

Ficinianam versionem latinam plurimis locis immutavit. Graecus textus est is, quem Stephanus constituit. In notis non solum Stephanianae et aliorum coniecturas ac lectiones, in his eas locorum, quos Eusebius, Stobaeus, Iamblichus, Theodoretus et Cyrillus Alexandrinus citarunt; sed et suas et Zachar. Mudge emendationes atque interpretationes, in quibus etiam Platonis sententias atque opiniones explicuit docte, tum e cod. Bodleiano quaedam Olympiodori scholia praeiit. In Actis erudit. Lips. ann. 1749. mens. Ian. pag. 20 sq. censor illius editionis emendationum suarum spicilegium dedit.

Platonis dialogi tres, (n. duo Alcibiades et Hipparchus,) opera et studio Guil. Ettwal. Oxon. 1771. 8. mai.

Cel. Fischerus de Platone bene mereri coepit prima quorundam dialogorum editione, inscripta:

Platonis dialogi quatuor, Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phaedo, graece, et recensione Henr. Stephani, varietate lectionis, animaduersionibusque criticis breuibus illustrati ab Io. Frid. Fischer. Lipsiae, 1760. 8.

In praefatione intelligenter differuit de exemplaribus Platonis editis, quae solleter contulit eorumque V. L. enotauit. — Postea maiore studio curaque adhibita iterum accessit ad emendandos illustrandosque eosdem dialogos, pluribus collatis exemplaribus, ac libris veterum, qui excerpserant ex illis dialogis locos, et obseruationibus recentiorum criticorum, quae altera multo locupletior, variisque accessionibus auctior editio prodiit Lipsiae, 1770. 8.

Tertium idem eosdem dialogos edidit, ad fidem codd. MSS. Tubing. August. aliorumque et librorum editorum veterum recensuit, emendauit, explicauit I. Fr. Fischerus, ibid. 1783. mai. 8.

Haec est editio, ad cuius opes collectas ornamentaque adiecta, saepe prouocauimus. Noua est recensio e codd. potissimum, in fronte libri nominatis, aliisque veteribus recentioribusque editionibus, e quibus omnes V. L. sunt excerptae, et ex recentiorum animaduersionibus facta; notae doctae, quae sunt criticae et grammaticae, interdum antiquariae, incredibili sedulitate diligentiaque adhibita, nimium quantum auctae comparent. Praemissa sunt varii generis prolegomena: praefationes ad superiores Fischer. editiones, vita Socratis, et Platonis auctore Diogene Laertio cum notis criticis; Hesychii Mileii vita Platonis; Alcinoi isagoge in dogmata philosophi; Albini isagoge in dialogos; Excerpta ex Athenaeo XI. 15. Exc. ex Sam. Petiti miscellan. lib. III. cap. 2. de ordine librorum Platonis; de Platone caput e Fabri-

cii

cū Bibl. Gr. nostrum; elenchus codd. msst. Platonis eiusque interpretum ex Montfaucon. bibl. codd. MSS. cum adnotatt. Fischeri, adiuncto auctario; supplementa elenchi Fabriciani editionum Platonis; denique sententiae et iudicia auctorum quorundam veterum de Platone eiusque oratione et libris. In calce sunt adiecta Olympiodori scholia in Phaedonem, scholia quaedam gr. in IV. dialogos e codd. bibliothecae Laurent. excerpta atque edita ab Ang. Maria Bandino, Küstleri litt. ad Fabricium, in huius vita pag. 284. Fischeri programma siue defensio locorum quorundam Platoniorum ab emendandi libidine Henr. Stephani aliorumque, denique tres indices. conf. ephemer. litter. Götting. ann. 1784. p. 962 sq.

Idem vir doctissimus, graecarumque litterarum callentissimus emisit separatim alios dialogos:

Platonis dialogi duo, Cratylus et Theaetetus, graece e recensione H. Stephani, varietate lectionis, animaduersionibus criticis breuibus illustrati ab Io. Frid. Fischeri. Lipsiae, 1770. 8.

Platonis dialogi tres, Sophista, Politicus, Parmenides. gr. e recensione H. Stephani, animaduersiff. crit. illustrati ab Io. Frid. Fischeri. Lipsiae, 1774. 8.

In praef. ad hanc edit. aeque ac superiorem de suo consilio et ratione in edendis illustrandisque dialogis, de editoribus antecedentibus, praecipue Stephano, in quem fere iniquus videtur, et quem cum Valckenario (in diss. de scholiis in Homerum ineditis p. 117.) inuidum dixit alienae virtutis obrectatorem, de subsidiis, quae habuit, aliisque rebus disseruit. Iam uti coepit excerptis codicis et scholiastae Augustani.

Platonis drey Dialogen, Protagoras, Ion und Theages. Griechisch, mit kritischen und erklärenden Anmerkungen herausgegeben von Frid. Aug. Wolf, nebst einer Abhandlung des Abbt's Arnaud über den Ion. Nordhulæ, 1782. 8. [Haec ed. nunciata quidem est in Catal. mundin. Lips. eius anni, sed, quantum scimus, non prodit. Beck.]

Platonis Euthydemus et Gorgias. Recensuit, vertit, notasque suas adiecit Martinus Iosephus Routh, A. M. Collegii D. Mariae Magdal. socius. Oxon. e prelo Clarendon. 1784. 8. mai.

In contextu retinuit Stephan. recensionem, nec quid mutauit, nisi quod in superioribus edd. melius fuit animaduersum, et Stephanus perperam exfulare iussit. Vltus tamen est Routh codice Oxon. atque Parisiensi, et notis scriptis defuncti Thomae Waldgrauii. Olympiodori praefationem ad sua scholia [e cod. Paris.] tantum nancisci potuit, et typis exprimendam curauit: ipsa illius in Gorgiam scholia nusquam [in Anglia] licuit inuenire. In notis, fini adiectis, omnem dedit criticum adparatum, addito iudicio, verba et res philosophi explicuit, nonamque confecit versionem latinam. conf. ephemer. litter. Gotting. ann. 1786. part. 128. p. 1277 sq.

Platonis dialogi IV. Meno, Crito, Alcibiades uterque. cum animaduersionibus Gedike, Gottleber, Schneider, priorumque editorum. Curauit Bister. Berol. 1780. m. 8. — rec. emendatius et auctius, textu quoque hinc inde immutato, accentibus graecis, qui in prior editione omitebantur, atque excursu quodam et indice additis, ibid. 1790. m. 8. — Eisdem quatuor dialogos germanice vertit Fried. Gedike, Berol. 1780. 8. Nova ratione dialogum Menonem explicuit cl. J. I. Engel in *Versuch einer Methode, die Vernunftlehre aus Platonischen Dialogen zu entwickeln.* Berol. 1780. 8.

Antequam

Antequam editiones singulorum dialogorum enarrem, paucis commemorabo *versiones* omnium vel plurium opusculorum Platonis. Num vero Platonis dialogi ita transferri possint in aliam linguam, ut Plato graecus in versione agnoscatur, valde dubium videtur. Nam color ille poeticus umbraque, compositio illa vocabulorum rerumque et dictio venusta levisque, harmonia illa, musicam fere aequiparans, syllabarum et verborum exquisita, quae sensibus tantum capi potest, illa elegantia particularum ac tropica dicendi ratio, vbertas orationis sine loquacitate, et breuitas sine obscuritate, quae praecipuae sunt dialogorum platoniorum virtutes, pari ornatu, vi, dignitate sensuque vix in versione vlla exprimi, reddi atque compensari possunt. — De *latinis* Ficini et Cornarii, de *gallicis* Dacierii ac Grou supra iam disserui. — Platonis dialogos latine versos a *Pallante Strozzi*, Florentino, qui A. C. 1462. aet. 90. obiit, testatur *Iulius Negri* siue *Niger*, Ferrariensis, S. I. in historia scriptorum Florentinorum p. 443. — *Claud. Francisc. Fraguierius* latinam versionem elegantiorum Platonis meditatus, morbo interpellante consilium deseruit. vide *Ios. Oliuetum* in eius elogio, quod carminibus, Paris. 1729. 12. editis, praefixit, pag. 11 sqq. Bibl. françoise tom. 14. pag. 84.

Ludov. Regius quosdam dialogos, ut *Timaeum*, *Symposium* etc. gallice vertit, Paris. 1559. 4. *Phaedonem* — in calce, *Lutetiae Paris. M.D.LII. (1552.)* prid. Calend. Ianuar. (vid. *Maittaire* A. T. III. pag. 624.) tum de republ. *Phaedon*. et *Phaedrum* iunctim cuius libri haec est inscriptio:

La Republique de Platon, Divisee en dix livres, ou Dialogues, traduite de Grec en François, et enrichie de commentaires par Loys le Roy. Plus, quelques autres traittez Platoniques de la traduction du mesme interprete, touchant l'immortalité de l'Âme, pour l'esclaircissement du X livre de la diste Rep. Le tout reueu et conseré avec l'original Grec par Fed. Morel, Lecteur et interprete du Roy etc. à Paris 1600. fol. — Totum Platonem Stephanus Doletus, (qui Hipparch. et Axiochum gallice edidit Lugd. 1544. 12.) pollicitus est. vid. Bibl. Crucimani. et Annales Maittarii typograph. tom. III. pag. 85 sq.

Anglica quaedam ex versione Dacierii gallica profecta, et ad textum graecum exacta quorundam dialogorum interpretatio, *The works of Plato abridgd.* prodiit Londini 1701. 4. et 1749. cum diss. de vita, dogmatibus et dialogis Platonis. — *Floyer. Sydenham.* promissit et suscepit Opp. Platonis versionem *anglicam*; sed ad exitum rem non perduxit. Edidit *A Synopsis, or a general view of the writings of Plato*, de ratione legendi scripta Platonis, primumque versionis publicavit specimen 1759. [1749. edd. Bip. auctoribus] alterum *Hippiam*, 1758. et 1761. tertium, *de poesi* 1759. II. edit. 1768. quartum, *Symposium* 1761. etc. conf. cl. *Wolf* de labore Sydenham. in praef. ad Platonis *Symposium*, ab illo editum, pag. XI sqq. Plures dein vertit dialogos, qui, communititulo inscripti et in II. volumina collecti, prodierunt: *Dialogues of Plato*, vol. I. Lond. 1767. 4. — vol. II. 1773. 4. Sunt VII. dialogi. vid. plura apud edit. Bipontin. vol. III. praefat. pag. 4.

Italice verterunt Platonis opera *Dard. Bembus*, nobilis Venetus, partt. V. Venet. 1601—1607. 12. — rep. III. vol. 1742. et 1743. 4. de qua versione vid. *Wolf.* in praef. ad Plat. *Symposium* p. X sq. et *Paitoni* in Bibliotheca etc. III. pag. 109 sqq. — Obiit Bembus d. 27. Maii 1633. — *Euthyphrona*, *Apologiam Socratis*, *Critonem*, *Phaedonem*, *Timaeum*, *Sebastianus Ericius* (Erizzo) cum adnotatt. et comment. Venet. 1574. 8. Ericii versionem

tionem Timaei separatim euulgauit Ruscelli. Venet. 1758. 4. De Ericio eiusque versione vid. *Lambecii* comm. de bibl. Vindob. libr. VII. pag. 76 sq. — *Lyfidem Franciscus Colombus* et *Ionem Nic. Triuisianus*, iunctim Venet. 1548. 8. — *Hipparchum* et *Amatores Orlau. Maggi*, Venet. 1558. 4. Plura leges in *Platoni* bibliotheca degli autori — volgarizzati, tom. III. pag. 109 sqq.

Germanicas I. Sam. Mülleri et I. Fr. Gedikii versiones iam laudauit. Omnia *Plat.* opera in germanicum sermonem transferre coepit cl. *Io. Frid. Kleucker*. Lemgou. 1778 sqq. de versione vero Menonis compara iudicium Gedickii in praefat. ad memoratam dialogorum IV. versionem, et de vol. IV. edit. 1786. *Algem. Literaturz.* ann. 1787. nr. 114. Versiones singulorum dialogorum germanicas recenset auctor libri: *Vollständige Sammlung aller Uebersetzungen der Griechen und Römer etc.* Francof. et Lips. 1785. p. 103 sqq.

Arabice: Platonis lib. de legibus, atque Aristotelis de oeconomicis in bibl. Scorialensi cod. vid. *Casiri* bibl. Arabico-Hispanam Escorial. tom. I. pag. 300. et pag. 301 sq. de Platonis vita et scriptis ex arabica philosophorum bibliotheca fol. 19—33. arab. et lat. in qua Platonis quoque scripta secundum ordinem *Theonis Alexandrini* enumerantur: insunt quaedam aliena. Ibidem adnotatur, arabice conuersos esse *Politicorum* librum ab Honaino et Isaaci filio, *de legibus* ab Honaino et Iahia Ben Adi, *Timaeum* esse castigatum ab Iahia Ben Adi. — In *Timaeum* scripsit commentarium arab. Mohamad Ben Zacharia Abubaker Razaeus, Persa, teste *Casirio* l. m. pag. 263. — Ex *Syriaco arabice* vertit *Schehabeddin*, vid. *Acta Erudit.* 1720. pag. 419. *Herbelot* Bibl. Oriental. in *Aflathoun*.

Persice translata esse Platonis scripta iussu Chosrois, Persarum regis, Iustiniano imper. aequalis, testatur Agathias lib. II.

Hebraice exstant quaedam excerpta ex eius libro de republ. in bibliotheca *Bodleiana*, inter codd. Pocockianos hodie nr. XVII. vide *Io. Christoph. Wolfii* bibl. hebr. vol. III. p. 938. Idein vol. I. pag. 983 sq. adnotat, libros Platonis decem de republ. MSS. reperiri *ebraice* in bibl. Vaticana et Medicea:

Gregorius Bar-hebraeus in Chronico citat Platonem, cuius scripta apud *Syros* exstare, tradit *Affemannus* in bibliotheca orientali Clementino-Vaticana tom. II. Romae, 1721. fol. pag. 315.

Denique singulorum opusculorum editiones, quae seorsim curatae sunt, in meamque venerunt notitiam, paucis persequar. Argumenta dialogorum et epistolarum Platonis in *Morlierii* *Essais de literature*, tom. I. et II. qui laudat etiam Abb. *Bellefortium* (*Beaufort*) dum tom. II. pag. 48. Nous avons, inquit, depuis quelques années un excellent extrait de Platon, fait par Mr. l'Abbé de Beaufort, Prieur de S. Eloy etc.

Εὐδὲμον περὶ ὁρίε, i. e. *de sancto insignis Platonis dialogus* — accurata fere ad verbum interpretatione et tribus analysibus, dialectica, rhetorica, et grammatica — [sterili et puerili —] nec non aliis quibusdam notis, publice explicatus a M. Theodoro Victore, graec. litt. Profess. Marpurgi, 1596. 8. typis P. Egenolphi.

Apologia Socratis, graece Louan. apud Rescium 1529. 4. — cum praef. Sturmii, gr. per Vendel. Rihel. Argentorati 1540. 4. — Paris. apud Bogard. 1544. 4. graece. — gr. ex Vol. III. S edit.

edit. *Esfromi Rudingeri*, Noribergae ex officina Luft. 1573. cum Serrani verf. ex rec. Mich. Boschii. (vid. *Menken. Catal.* p. 155.) Argentor. 1591. 8. — cum versione ac scholiis *Esfromi Rudingeri*, Norimbergae apud Christoph. Lochnerum et Io. Hofmannum, 1591. 8. — gr. et cum verf. germanica Io. Sam. Mülleri, Rectoris scholae Hamburg. Hamburgi, 1739. 4. — Germanice vertit, addiditque criticas obss. I. H. Voff, in mensruo libello, german. Mufaeo, Lips. 1776. part. X. et XI.

Crito gr. Louan. apud Rescium, 1529. 4. — gr. Argentor. 1540. 4. — gr. Lutetiae apud Vascosan. 1551. 4. — gr. et lat. ibid. apud Bene-nat. 1571. 4. — gr. et lat. (cum versione Serrani) in *usum scholarum. cum praefat. M. Michael. Boschii, Winsemii*, Prof. L. Gr. in acad. Argentoratensi. Argentorati exc. Anton. Bertramus, 1592. 8. — In *Patufae* Encyclop. philol. vol. I. p. 123 lqq. — germanice vertit *Heinze*, Weimar. 1781. — I. Sam. Müller, Hamburg. 1740. 4. — vertit addiditque obss. G. C. Fr. Boeckh, Nordlingensis, Augustae Vindel. 1785. 8.

Phaedon gr. Paris. apud Adr. Turneb. 1553. 4. — latine, Ficino interprete, Paris. ap. Caluarin. 1536. 8. et apud Guil. Morel. ibid. 1554. 4. — gr. et lat. cum commentatt. Io. Henr. Winkleri. Lips. 1744. 8. — graece in *usum scholarum*, sine accentibus, (cura Wolfii, Prof. Halensis,) Halae, 1790. 8. — cum Critone in *Eclogis* gr. Halae, part. I. 1780. 8.

Cratylus gr. Lonan. apud Theodor. Martin. 1523. 4. — Lutet. apud Aeg. Gormont. 1527. 8. — gr. et lat. 1527. et Argentorati, 1541. 4. — gr. Paris. apud Bene-nat. 1573. 4. — Germanic. vertit *Zierlein*, in *Schirachs Magazin* vol. I. part. II.

Cratylus gr. et lat. annott. crit. et gramm. illustratus, particula I. progr. Fischeri, Lips. 1791. 4. Continet introductionem. part. II. (s. caput 1.) 1792.

Theaetetus s. de scientia. Argent. 1567. 8.

Theaeteti particulam contulit *Hier. Wolf.* in libellum, qui inscribitur *Doctrina recte vivendi et moriendi*. Basil. 1577. 8. p. 11—18. — *Garve* in diss. legendorum philosophorum veterum praecepta nonnulla et exemplum pag. 13—26. praeclarum excerpendorum vett. ex Theaeteto exemplum dedit. — De arte Socratis obstetricia ad hunc dial. exercitatio in: *Teutschen Museum* part. IX. ann. 1779. pag. 214.

Parmenides s. de ideis et vno rerum omnium principio, dialogus cum versione Ficini, studio Io. Guil. Thomson. Oxonii. 1728. 8. conf. notam supra ad nr. IX.

Convivium graece Paris. apud Christi. Wechel. 1543. 4. ibid. 1551. 4. apud Guil. Morel.

Convivium, s. de amore — gr. Salmanticae, exc. Andreas a Portonariis, 1553. 4. (vid. Maittaire A. T. indic. pag. 152.)

Πλάτωνος συμπόσιον, *Platonis Gastmahl, ein Dialog, hin und wieder verbessert, und mit kritischen und erklärenden Anmerkungen herausgegeben von Frid. Aug. Wolf.* (in praesenti Professore Halensi.) Lipsiae, 1782. mai. 8. De subsidiis, quibus usus est, et de historia argumentoque dialogi docte differit, et in notis res verbaque philosophi scite explicat editor eruditus. — Germanice vertit I. G. Schultheff. Tiguri. 1782. mai. 8.

Phaedrus graece. Lutetiae apud Fed. Morel. 1581. 4. — gr. cum praef. Io. Posselii. Rostoch. 1572. 8.

Alcibiades

Alcibiades primus, graece. Lutet. apud Vascosan. 1551. 4. — Gallice versus, cum notis *Tanaq. Fabri*. Salmur. 1666. 12. — Germanice, Glogau. 1755. 8.

Alcibiades posterior et Menexenus. gr. apud Wendel. Rihelium. Argent. 1538. 4.

Alcibiadem II. cum Menone recepti in Antholog. graecam prosaicam, Noribergae, 1781. 8. — germanice cum vertit V. D. in: Teutschen Museum, part. III. ann. 1778. pag. 213 fqq.

Platons Alcibiades der zweyte, — *herausgegeben von Io. Henr. Koeppen* — Brunsvici. 1786. 8. In prooemio summam dedit dialogi, quem propter memoratam regis Archelai mortem scriptum putat Olymp. XCV. Textus est secundum edit. Stephano-Bipontinam correcte descriptus, interdum tamen mutatus, cuius consilii rationem dedit in notis criticis, quibus quasdam adiecit exegeticas et indicem vocabulorum breuem. — adde *Sallier* in Hist. Soc. Par. Inscr. III. p. 160. vers. Gottsched.

Ἐκασταί gr. et lat. Parif. apud Bene-nat. 1573. et apud Guil. Morel. ibid. 1551. 4. — *Beniam. Coberi* exercitationum Platoniarum praeludium, s. *dialogus de philosophia*, interpretatione latina et perpetua, Analyfi logica et diiudicatione controuersiae Socraticae, et scholiis ita explanatus, vt scholasticae iuuentuti vtiliter proponi, et a studiosis philosophiae, qui Platonem cum Aristotele coniungere volunt, penitus cognosci possit. Spirae. 1605. 8. Textus gr. est in VII. capp. dissectus, et varia ratione, interdum bene intelligenterque, interdum subtilius copiosiusque explicitus.

Theages gr. Parif. apud Guil. Morel. 1551. 4. — gr. et lat. ibid. 1558. 4.

Gorgias, gr. curante I. Sturmio, Argentor. apud Wendel. Rihelium, 1541. 4. — Vituperatio philosophiae ex Gorgia, gr. 1587. 4.

Platonis dialogus IO, sive de furore poetico, ad fidem cod. Venet. veterumque edd. revocatus, una cum interpr. lat. editus et animaduersif. illustratus a Marco Guil. Müller, Ill. Gymn. Alton. Subrectore. Hamburgi apud Bohn. 1782. 8. sine accentibus; textus laud satis curate expressus. Alias commoda est et a variis, ex cod. Veneto, olim Bessarionis, a cl. Morelio excerptis atque communicatis, lectionibus aequae ac interpretatione commendabilis. — gallice per *Rich. le Blanc*. Parif. 1546. 8.

Platonis, Thucydidis et Demosthenis oratt. funebres. gr. apud Manut. 1549. 8.

Orationes duae funebres; altera *Platonis, dicta Menexenus*, altera *Lyfiae*, e recensione et cum notis *Mich. Buxted*. Cantabrig. 1696. 12.

Thucydidis, PLATONIS et Lyfiae orationes funebres, cum notis et obseruationibus anglicis. Oxon. 1746. 8. — *iidem* iunctim editi sunt ab *Edwardo Bentham*, additis obseruat. Oxon. e theatro Sheldon. 1753. mai. 8. — Sed multo praestat ab subtilitate critica et grammatica atque interpretatione historica bonoque indice commendabilis editio:

Platonis Menexenus et Periclis Thucydidis oratio funebris. Recensuit et animaduersionibus illustravit Io. Christoph. Gottleber. coll. prouinc. Misnici Rector. gr. Lipsiae, 1782. 8.

Nüscheleri germanica versio legitur in Plutarchi opusc. select. germanice redditorum, vol. I.

Platons Menexenus im Grundriss: Nebst Untersuchungen über den Zweck und die Zeit des Dialogs, die Charaktere des Menexenus und der Aspasia, und erklärenden und kritischen Anmerkungen von Io. Henr. Iust. Koeppen, Director des Andr. zu Hildesheim (postea Hannoveram ad Gymnasium moderandum euocatus, sed haud multo post habitam orationem aditalem praematura morte anno 1791. iam absumtus est,) Berol. et Stettin. 1790. 8. conf. Allgem. Litteraturz. mens. Nou. 1791. nr. 327. pag. 824 sq.

De republica, vel de iusto, gr. et lat. Marsilio Ficino interprete, Paris. apud Iacob. Bogardum. 1544. 4.

De republica liber I. gr. Lutet. apud Fed. Morel. 1587. 4.

Sortitus animarum ex Eris Pamphylii narratione de fine πολιτειῶν i. graece cum vers. lat. Ioach. Camerarii, in *Welfii* edit. Epicteti et Cebetis. Colon. 1595. 8. tom. I. p. 68 sqq.

Platonis de republ. suae iusto libri X. versionem emendavit notasque adiecit Edmundus Maffey, Trinit. Collegii Cantabr. A. B. Cantabrigiae, 1713. 8. II. voll.

Nitida eruditaque, at mendis plurimis deformata editio. Textus est variis in locis, quamvis breuiter, vel ex coniectura, vel rationibus adductis emendatus: versio Ficini saepius correctæ. In notis non admodum multis loca ex Aristotele potissimum, quando hic vel a Platone discedit, vel cum eo conspirat, Cicerone, Seneca aliisque, quae vel ex Platone desumpta, vel ipsi parallela sunt, cum studio adnotata legimus. Quod opinatur, Platonem in Aegypto sacram scripturam euoluisse, loca ex hac protulit Maffey, quibus similia apud philosophum leguntur. conf. Acta erudit. mens. Oct. 1714. pag. 453 sqq. Journ. des Sav. mens. August. 1715. pag. 139. *Christ. Ern. de Windheim* Bemühungen der Weltweisen vom Jahr 1700 — 1750. vol. III. Noribergae, 1752. p. 58 sqq. Neuer Bücheraal XXXIX. p. 153.

Platonis φιλόσοφος excerpta ex V. et VI. de republ. diatriba, separatim edita gr. in 4.

Summa und Inhalt der Platonischen Lehre von der Regierung des gemeinen Nutzens. ins teutsch gebracht von *G. Lauterbecken*, Isleb. 1554. fol.

La Republ. de Platon. — premiere partie. Dresdae, 1787. 8. Continet V. priores libros, iusto liberalius versos, et Plato, quasi in Galliis natus, loquens inducitur. Est vero nonus tomus libri: Collection de moralistes anciens etc. — Anglice vertit *Spens*. Londini, 1766. et in praefatione tam historica, quam critica agit de conditione philosophiae, aequo Platoni.

Plato über den Grund der Sittlichkeit, aus seiner Republik von G. L. Spalding in menstro libello Berolin. mens. Iul. pag. 62 sqq. ann. 1791. Ostendit Spalding nexum orationis, cuius partem vertit atque explicat; in fineque ait, se dubitare, num ante Kantium, philosophum cel. aliquis de felicitate, more Kantiano, melius sit philosophatus, quam in hac dialogi parte Plato fecit: atque alia Kantiana dogmata, saltem illorum semina inuestigare atque reperire licet in Platonis Operibus.

Averrois paraphrasis super libros de republ. Platonis, interprete *Iac. Mansino*, Romae, 1539. 8. (in bibl. Marq. de S. Philippe, Haagae Com. 1726. 8. p. 114.) alias edd. vid. supra nr. XXX. circa fin.

Timaeus gr. Paris. apud Christian. Wechel. 1532. 4. — ibid. apud Io. Lodoic. Tiletan. 1542. 4. — ibid. apud Guil. Morel. 1551. 4. — gr. et lat. cum Chalcedii explanatione. Paris. apud

apud Bene-nat. 1579. 4. — latine. ibid. apud Caluarin. 1536. 8. — apud Bogard. ibid. 1544. 4. et ibid. apud Guil. Morel. 1563. 4. — lat. *Ficini* versio seorsim Paris. 1536. 8. — 1554. 4.

Ἐκ Πλάτωνος Τιμαίης τμήμα τὸ τῷ Κριέωνος περὶ παντός βιβλίῳ συμφωνῶν. *Ex Platonis Timaeo particula, Ciceronis de vniuersitate libro respondent. Qui duo libri inter se coniuncti, et respondent, nunc primum opera Ioachimi Perionii, Benedictini Cormosriacini, proferuntur in lucem.* Paris. apud Io. Lodoicum Tiletanum, ex aduerso collegii Remensis. 1540. 4. In aduersa pagina versio Ciceronis est posita: quae Ciceronis perierunt, ea Perionius in obseruationibus vertit adnexis, in quibus et Ciceronis verba emendat saepe et vtrumque comparat.

Timaeus, lat. ex interpretatione et recensione Io. Meursii, Lugd. Batav. apud I. Costerum. 1617. 4.

Minos, gr. et lat. Ficino interprete. Paris. apud Guil. Morel. 1558. 4.

Politicus. gr. Paris. apud Wechel. 1548. 4.

De legibus, gr. Louanii, 1531. 4. — vid. ad nr. XXXIV.

Πλάτωνος νόμων προοίμιον — gr. cura Io. Casellii. Helmestadii. 1594. 4.

Epinomis s. philosophus, gr. Paris. apud Io. Bene-natum. 1573. 4.

Denique memorandae veniunt

(Ferd. Christ. Müller) *Chrestomathia Platonica*, gr. et lat. Turici, 1756. 8.

Frid. Wilh. Ion. Dillenius *Platonianische Chrestomathie*, Griechisch und Deutsch, mit critischen und philologischen Anmerkungen. Ein Lesebuch für Jünglinge, Winterthur, 1782. 8. Quae chrestomathia multo melior est, quam prior Mülleri, de qua vide *Germer*. in *Isa-goge* in erudit. vniuers. edit. Niclas tom. I. pag. 169.

Diuini Platonis gemmae, s. illustrioris sententiae, lat. a Nic. Liburnio collectae: apud Benedict. Preuost. (sed priuilegium datur Martino luueni.) Paris. 1554. 12. *Maittaire* A. T. indic. p. 153. — *Platonis Gnomologia*, gr. lat. Lugd. 1555. 12. ibid. 1582. et Colon. Allobr. 1613. 12. *Harl.*

VIII. SCRIPTA VARIA DE PLATONE ET PLATONICA PHILOSOPHIA.

VITAM PLATONIS scripserunt ~~alii~~ e veteribus *Diogenes Laertius* libro III. [P]

S 3

{Secundum

ggggg) Conf. *Philippi Labbei* conspectus *Aristotelis* et *Platonis* interpretum, Paris. 1557. 4. [de quo libro vid. *Ionsium* de script. hist. phil. III. 31, 11. p. 180 sq.] *Theopompus* librum olim scripsit contra *Platonis* scholam, in quo ait, multos eius dialogos esse superuacaneos, inutiles et falsos, eumque plures surripuisse ex dissertationibus *Aristippi*, *Antisthenis* et *Brysonis*, teste *Athenaeo* XI.

15. *Heum*. *Porphyrius*, teste *Suida*, scripsit libros VII. περὶ τῶ μὲν ἀπὸ τῶ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους ἀρίστην, quod *Platonis* et *Aristotelis* secta una eademque sit. In *Ionsii* libro III. de scriptor. hist. philos. passim excitantur veteres, historiam *Platonis* aut eius librorum sectaeque illustrantes. *Harl.*

[Secundum anonymum gr. in praeannotamentis miscellaneis in Platonem (cod. inst. in bibl. Vindobon. apud *Lambec.* in commentar. de illa VII. pag. 270.) *Aristoteles* scripserat integram orationem in Platonis defuncti laudem, in eaque eius vitam exposuit. Idem *Aristoteles* in elegiis suis laudauit Platonem; versus ipsos dedit ibidem anonymus (suspiciente *Lambecio*, *Ioannes*, *Nicolai*-mystici, patriarchae CPolitani notarius,) et versionem illorum, a *Bessarione* factam, adposuit *Lambecius*. Conf. *Andr. Schotti* vitas comparatas *Aristotelis* et *Demosthenis*. Augustae Vindel. 1603, 4. pag. 79 sq. Ibidem a pag. 78. agit *Schottus* de Platone, et *Aristotelis* reuerentia erga illum.

Lambecius l. m. pag. 277 sqq. recenset codicem, qui continet *Olympiodori*, (viri putat,) Alexandrini prolegomena generalia in vniuersam Platonis philosophiam, in capita XI. diuisa: cuius codicis editionem cum noua *Alcinoi* Epitomes dogmatum Platonis editione optat *Lambecius*, quoniam eius beneficio non solum vita Platonis apud *Diogenem Laertium* et vijs eiusdem apud *Olympiodorum* in prolegomenis scholiorum in *Alcibiadem* primum, verum etiam ipsa Platonis opera non mediocriter possint illustrari atque suppleri. *Hartl.*

Olympiodorus in prima praxi, siue praelectione ad *Alcibiadem* I. [quam cum versione et notis *Iac. Windeti* suisque *Merici Casaubon.* intulit edit. Lond. 1663. fol. *Meibom.* in edit. *Laertii* tom. II. Amstel. 1693. 4. et *Fischer.* edit. III. dialogorum, e sua recensione, gr. cum notis criticis. conf. *Fabr.* infra, lib. V. cap. 26. §. 15. vol. VIII. p. 525 sq. *Ionsum* de scriptor. hist. phil. III. 18, 2. p. 101 sq. *Hartl.*]

[*Hesychius illustris*, *Milesius*, cuius compilatio primum prodiit gr. e bibl. *Sambuci* cum versione *Hadr. Iunii* fini subiuncta, Antwerp. Plantin. 1572. 8. tum a *H. Stephano* ad calcem *Diog. Laertii*, 1594. 8. et *Geneu.* ap. *Vignon.* 1615. in *Hesychii* ill. opusculis, a *Io. Meursio* editis, Lugd. Bat. 1613. 8. et in opp. *Meursii*, a *Lamio* collectis, Florent. tom. VII. et ex eo vita Platonis praemissa edit. III. *Fischeri* cum notis criticis. adde *Ionsum* l. c. III. 19, 4. p. 105 sq. edit. *Dornii*.

Alii veteres, quos partim *Diogenes Laertius* libr. III. de Platone, sect. 2. etc. *Dionys. Halic.* in epist. ad *Pompeium*, vol. VI. Opp. edit. Reisk. pag. 757. et *Proclus* in *Timaeum* (vide *Fabric.* vol. VIII. pag. 524.) citarunt, modo vitam Platonis enarrarunt, modo illustrarunt atque exposuerunt illius scripta. Sed illorum commentarii partim interierunt, partim latent msstis in bibliothecis. Vitam philosophi composuerant *Speusippus*, *Porphyrius*, (vid. catal. codd. gr. in bibl. *Scorialensi*, in *Plüeri* Itinerar. Hispan. et *Reiser.* catal. bibl. *Augustanae* p. 73.) *Aristoxenus*, (*Laert.* V. 35.) *Phaenias*, (*Suid.* voc. *Φασηνός*.) *Zosimus Alexandrinus*, (*Suidas* in *Ζώσιμος* et *Eudocia* in *Viol.* pag. 205.) *Clearchus*, *Hermodorus*, *Xenocrates* et alii. Commentatores et scholiastae, qui magnam partem adhuc latent in codd. msstis, *Damascius*, (vid. *Ionsum* l. c. III. 19, 4. pag. 105. *Eudoc.* l. c. p. 134.) *Dexippus*, *Archimedes Trallianus* (*Eudocia* pag. 74.) *Atticus*, (*Reiser* l. c. pag. 84.) *Hermias*, *Ammonius* (*Schol.* *Venetus* edit. *Villoison.* ad *Homer.* l. 536.) *Olympiodorus*, *Proclus*, (*Fabric.* infra, lib. V. cap. 26. §. 14 sqq. *Pfeller*, (vid. *Ionf.* III. 20, 2. pag. 107 sq.) *Theon Smyrnacus* etc. iam supra in indice dialogorum memorati sunt, et *Fischerus* in notitia codd. MSS. Platonis indicauit bibliothecas, ubi latent; adde eundem ibid. pag. 207 sq. — *Didymus* *Areus* tempore forsan *M. T. Varronis* scripsit *περὶ τῶν ἀρεσκόντων Πλάτωνι σύνταγμα*, vid. *Ionsum* de scriptor. hist. philos. III. 1, 3. pag. 2. edit. *Dornii*. *Numenius*, *Apameusis*, (vid. infra in Catal.

Catal. Platonic. h. v.) scripsit libros de Platonis et Academicorum discrepantia, quos laudat *Euseb.* XIV. praep. evang. c. ex δὲ δι' ὁμοῦ. *Galenus* pro Socrate et Epicteto scripsit contra Fauorinum, atque Hippocratis et *Platonis* decreta IX. libris prosequutus est. vid. *Ionsum* l. c. III. 11, 3. p. 62. et supra in epimetro.

E recentioribus praeter interpretes Diogenis Laertii, utrumque Casaubonum, Aldo-brandinum ac Menagium, et praeter conditores historiae philosophiae aliosque, a me ad initium huius capitis iam laudatos, de Platone egerunt

Leonh. Aretinus, cuius opusculum nondum est editum.

Guarinus, Veronensis, cuius vita Platonis exstat ad calcem vett. editionum Plutarchi latinarum, Venet. per Nic. Ienson, 1478. fol. etc. et seorsim cum vita Aristotelis, Euagorae et Homeri. adde *Ionsum* l. c. III. 21, 8. p. 115.

Marfilius Ficinus, de quo supra in catalogo editionum iam disputatum est. Eius vita Platonis est in illius Operibus et praemissa illius Platoni latino, item in Magni Dan. Omeisii Ethica Platonica, Altdorf. 1696. 8.

Petri Bambi Apologia Platonis, et in eius opera dissertatio lucem publicam non videntur. vid. *Ionsum* III. 22, 13. pag. 128. sed praelo paratae ab eo sunt relictae. vid. Elogia academiae incognitorum p. 115.

Conr. Laci orat. de vita Platonis, in Phil. Melanthonis Declamatt. Argent. 1541. 4. pag. 263. ibid. 1558. 8. tom. II. pag. 347 sqq. Serueftae 1587. 8. tom. II. p. 347 sqq.

Io. Mich. Boschi, in edit. Apologiae Socr. Argentor. 1591. 8.

Platonicus moriens, praef. *Andr. Kunado*, resp. a. G. *Moehring*, Serueftae 1704. 4.

Renatus Rapinus in vitis parallelis Platonis atque Aristotelis cum aliorum excellentium eruditorum vitis, gallice, Paris. 1684. 4. et in operibus (Oeuvres du P. Rapin) Amstel. 1709. 12. vol. I. Hagae Comitum 1725. 12. vol. I. cap. III. Platonem praefert Aristoteli: multa, ex Ficino maxime deprompta, notatu digna adtulit; sed paullo confuse scripsit. Plura de eo leges apud *Bayle* diction. voc. *Rapin*.

Ioach. Langii medicina mentis pag. 150 sqq. edit. IV. Halae Magd. 1718. 8.

I. Burckhardi et Frid. Otton. Menckiniorum biblioth. virorum, militia aequae ac scriptis illustrium. Lipsiae, 1734. 8. p. 350 sqq.

Dacierii et Pillonmierii vitae iam supra commemoratae sunt.

Leonardus Cozzandus, Brixianus, in lib. de magisterio antiquorum, Genevae 1684. 12. p. 37 sqq. 124 sq. 260. 303. 358 sq.

Gautier La Bibl. des Philosophes et des Sçavans. Paris. 1723. 8. coll. *Heumannii* Actis phil. tom. III. pag. 450 sqq. 463. et *Windheim* Bemühungen der Weltweisen etc. tom. V. pag. 300.

(*Deslandes*) histoire critique de la philosophie etc. III. partt. Amsterd. 1737. 8. vid. *Brucker*. hist. crit. phil. I. p. 25 et 27. *Windheim* l. c. p. 306—337. In vol. II. lib. IV. cap. 15—22. agitur de Socrate eiusque discipulis sectisque.

Abregé

Abregé des Vies des anciens Philosophes, avec un recueil de leurs plus belles maximes, par M. D. F. Paris. 1726. 12. Inter XXVI. philosophos, quorum vitae exponuntur, est etiam Plato.

(Gilbert le Gendre, Marquis de St. Aubin) in Traité de l'Opinion, ou Mémoires pour servir à l'Esprit humain. Paris. VI. voll. 1733. 12. in tom. I. cap. 3. conf. *Windheim Bemühungen der Weltweisen* etc. vol. VI. sect. II. pag. 291 sqq. *Harl.*]

DISSENSVM AB ARISTOTELICA PHILOSOPHIA ostendere sunt conati, post deperdita scripta [*Numenii* de quo paullo ante egimus,] *Tauri Berytii et Attici*, Platonici, e quo egregia fragmenta seruauit *Eusebius* lib. XV. Praeparat., *Georgius Gemistus Pletho* de Platonicae et Aristotelicae Philosophiae differentia, Basil. 1574. 8. [conf. *Iriartii* codd. gr. bibl. reg. Matrit. pag. 346. *Fabric.* vol. X. pag. 743. *Ions.* l. c. III. 21. pag. 117 sq. *Morhof.* Polyhist. philos. lib. II. part. I. cap. XI. pag. 204 sqq. vbi haud pauci excitantur libri, huc pertinentes. *Harl.*]

Georgius Trapezuntius in comparatione Aristotelis et Platonis. Venet. 1527. 8. *Mich. Apostolius* Gemisti contra Gennadium et Gazam *ὑπερασπιστὴς* MS. in Bibl. Bodlei. Apostolium impugnauit *Andronicus Callisti*, Andronicum *Nic. Secundinus.* *Fabric.* [*Georgium*, quem *Cretensem* vocat *Philelsus* XXXI. Epist. 14. a Barlaamo effutita recoquere idem *Philelsus* ait XXXI. epist. 36. Conf. supra ad nr. XXXIV. *Allatium* libr. de *Georgiis*, *Iean. Boivin* le Cadet diff. historique sur la querelle des philosophes du quinzieme siecle, (vbi haec controversia vberius enarratur, et versio Bessarionis epistolae gallica addita est,) in Mem. de l'Acad. des Inscr. tom. II. pag. 775 sqq. edit. Paris. aut tom. IV. pag. 481 sqq. edit. Haganae, quae recitatio germanice versa est a C. A. *Heumanno* cum adnotationibus litterariis, in Actis philos. tom. II. pag. 537 sqq. et ab *Hiffmanno* in Magazin für die Philosophie etc. tom. I. p. 215 sqq. adde Nouv. Rep. lettr. 1707. I. pag. 248 sqq. — De *Theodori Gazae* lite et scriptis aduersus *Plethonem* vid. *Humphredi Hodii* lib. de graecis illustribus L. Gr. — instauratoribus, Londini 1742. 8. p. 77 sqq.

Bessarionis Epistola ad Mich. Apostolium, (ad controuersiam de praestantia Platonis prae Aristotele spectans,) gr. cum versione lat. *Io. Boiuinii*, iunioris, in hist. acad. Par. Inscript. tom. II. pag. 456. edit. Hag. rec. in versione historiae etc. Gottsched. tom. II. pag. 377 sqq. *Harl.*]

Bernardinus Donatus, Veronensis, de Platonicae atque Aristotelicae Philosophiae differentia. Venet. 1540. 8. Paris. 1541. 8. [est *Plethonis* libellus in formam dialogi redactus, vid. *Heumanni* acta phil. II. p. 567.]

Franciscus Patricius discussionum Peripateticarum (Basil. 1581. fol.) Tomo III. *Fabric.* vid. *Ionsium* l. c. III. 25. 1. pag. 137 sq. *M. Anton. Murrt.* in ethicam Aristotelis pag. 76 sqq. tom. II. orat. 22.

Henr. Vffelmanni exercit. de Platonis, Aristotelis, Stoicorum et Epicuri philosophia morum etc. Helmstad. 1668. 4. — *Io. Salenius* in diff. de differentia philosoph. Platonicae et Aristotelicae Holm. 1695. 8.

Hubertus

Hubertus Foliata de nonnullis, in quibus Plato ab Aristotele reprehenditur. Romae 1574. 4. vid. supra nr. XXX.

Tum ii, qui Aristoteli nimis fauent, tum ii, qui Platonem, spreto illo, vnice amplectuntur, modum excedere nec tempora, ingenium consiliumque vtriusque recte discernere mihi videntur. Suus cuique honos tribuendus est: suos quisque habet naeuos suasque aetatis indolisque infirmitates. Aristoteles praestitisse videtur ingenio, (quod Genie hodie vocatur,) plura saltem inuenit, aut melius constituit et ordinauit, valuit ingenio philosophico et, quod hodie nuncupatur, systematico. Hinc omnes doctrinas in artis formam redigere studuit. Atque si breuitas est signum eximii ingenii, hoc in Aristotele, saepe nimis breui, conciso, ideoque obscuro aut difficili intellectu, splenduit quam maxime. Contra Plato, quem *Metricus Casaubon.* de enthusiasmo, cap. I. pag. 6. et cap. III. pag. 35. 36. et 78. Heumann passim in *Actis philos. Stolle*, *Thomasius* aliique superstitiosum, enthusiastam et nescio quibus aliis conuitiis laceratum depexuerunt, et iniquius vituperarunt, et quem *Gatacker.* in praef. ad *M. Antonini lib. eis εαυτὸν* male putat, nihil aliud egisse, quam vt sophistarum artes sub persona Socratis traduceret, floridiore, amoeniore magisque perspicuo et populari dicendi genere vitur, philosophiam calluit et popularem et subtiliorem reconditamque, secum rapit lectores et eloquentissimus est philosophorum. Hanc ob causam *Cicero* videtur Platoni primas tribuisse, Libro quidem V. *Fin.* cap. 3. *Aristoteles, excepto Platone, philosophorum princeps* dicitur, et lib. I. *Tusc.* quaest. cap. 10. *Aristoteles*, ait, *longe omnibus*, Platonem semper excipio, *praestans ingenio et diligentia* etc. At de singulorum vitiis ac virtutibus, de placitis vtriusque diuersis, eorumque veritate aut falsitate, aliisque, quae V. D. in diuersas traxerunt sententias, rebus atque controuersis, disputare haud vacat, et de quibusdam rebus iam supra, quid equidem sentiam, aperte nec vllarum partium cupidus dixi. *Harl.*

CONSENSVM PLATONIS CVM PHILOSOPHIA ARISTOTELIS, iam tum professus est se agnoscere *Antiochus*, Academicus, eiusque auditor *Cicero* ^{hhhhh}, lib. V. de finibus §. 12. *Anthonius Theodidaxros*, de quo Hierocles apud Phot. cod. CCXIV. p. 283. *Simplic.* in libro III. de coelo et alii passim: at singulari scripto docuerat

Porphyrus libris VII. sed qui pridem interciderunt. (confer *Hofsen.* de *Porphyrus* vita cap. 8.) *Fabric.* *Porphyrus* aetate frequens, et vulgaris erat sententia, Platoniam, (n. veteris academiae, iudice iam *Cicerone* *Academ.* I. 4. de *Offic.* III. 4.) et Aristotelicam philosophiam esse vnā eandemque. conf. *Ionsum* l. c. III. 15. 4. pag. 84. *Harl.*

Hierocles in libris de fato ac providentia, ad Olympiodorum, philosophum, libro praecipue sexto. Vide *Photium* cod. CCXIV. *Fabric.* *Ionsum* l. c. III. 18. 2. pag. 99 sq. et III. 21. 9 sqq. de bello illo philosophico; supra ad sect. III. 12. 34. not. *Harl.*

De eadem re commentarium promisit e latinis veteribus *Boethius* lib. 2. de interpretatione, sed qui elaboratus ab eo non videtur, certe lucem non vidit. *Bernardi Carnotensis* similem conatum laudat *Sarisberienfis* II. 17. *Metalogici.* „Egerunt operosius *Bern. Carnotensis*

hhhhh) Idem *Cicero* *Lucullo* cap. 5. *Peripatetici*, ait, et *Academici*, nominibus differentes, re congruentes, a quibus *Stoici* ipsi verbis magis, quam sententiis dissenserint.

sis et eius sectatores, vt componerent inter Aristotelem et Platonem: sed eos tarde venisse arbitror, vt reconciliarent mortuos, qui, quamdiu in vita licuerit, dissenserint."

E recentioribus consensum Platonis cum Aristotele probare conatus est *Ioh. Picus*. (adde Politiani Miscellanea cap. 1.) *Fabric. conf. Ionsf.* III. 21. (vbi plures enumerantur.) sect. 22. pag. 121. *Harl.*

Franciscus Patritius discussionum Peripateticarum tomo II.

Seb. Foxius de naturae philosophia seu de Platonis et Aristotelis consensione, libris V. Louan. 1554. Paris. 1560. 8. Witteb. 1589. 8. Lugd. 1622. 8. Confer. *Observat. Hallens.* tom. III. p. 268 sq. [P] [diff. 14. vbi Buddeus illud iuvenile opus minoris facit, quam *Boivm.* iun. qui illud tamquam optimum hac in re scriptum celebrat.]

[Vere conclusioni di Platone conformi alla dottrina christiana et a quella d' Aristotele di *Franc. di Vieri.* Florent. 1590. 8. *Harl.*

Iac. Carpentarius Claromontanus Paris. 1573. 4.

Gabriel Buratellus, Anconitanus, in conciliatione praecipuarum controuersiarum Aristotelis et Platonis 8. Venet. 1573. *Fabric.* Buratelli chartas expertes esse eruditionis, nec illas scire tam platonicas, quam aristotelicas opiniones, iudicat *Gaudentius* de Romanorum philosophia cap. 166. vbi de iis agit, qui consensionem Aristotelis ac Platonis tentarunt. nr. IV. pag. 220. in noua variorum scriptorum collectione, fascic. II. Halae Magdeb. 1727. 8. cum iis sentit, qui putant, conciliari cum Platone nequaquam posse Aristotelem, et cap. 18. p. 136. huic praefert Platonem.

Iacobus Mazonius Caefenas libris II. praeludiorum ad Comparationem Aristotelis et Platonis, Venet. 1597. fol. Eiusdem de triplici hominum vita libri III. etc. Caefenae 1577. 4. de quo opere vid. *Rich. Simon* tom. I. bibl. selectae cap. 26.

Franciscus Diacetius, [vid. *Bayle* diction. voc. *Iacetius*.]

Petrus Massolus,

Symphorianus Champerius, (aut *Campegius*, Lugdun. medicus, sub Francisco, rege Galliarum. Libri inscriptio est: *D. Symphoriani Champetii* symphonia Platonis cum Aristotele et Galeni cum Hippocrate; Eiusd. Hippocratica philosophia; it. Platonica medicina de duplici mundo cum eiusdem scholiis: speculum Platicum etc. Paris. (1516.) 1518. 8. adde *Ionsium* III. 23, 1. p. 130. *Harl.*]

Addi his possunt *Paganinus Gaudentinus* de dogmatum Aristotelis cum Platonis Philosophia comparatione Florent. 1639. 4. *Benjamin Coberus* in Exercitationum Platoniarum praeludio, siue dialogo de Philosophia, pro iis, qui Platonem cum Aristotele volunt coniungere. Spirae 1605. 8. *Andreas Riini*, alias *Bachmanni* aequilibrium de superpondio diuini Platonis cum Aristotele Parallelo, siue Aristoteles cum Platone comparatus. Northusae 1629. 12. *Iac. Furnerius* in Synopsi vniuersae philosoph. Paris. 1655. 4. vid. *Richard Simon* tom. IV. bibl. critic. p. 104. Eiusd. Lettres, tom. IV. p. 86.

D. Io. Phil. Treunerus in diff. de Theologia Platonis et Aristotelis comparata, Ienae 1690. 4. [*Henr. Fergii* diff. de Theologia Platonis. Giesae, 1664. 4. *Heum.*

Confer

Confer, si placet, *Io. Bapt. Roesthali* disp. de philosophia conciliatrice, Witteb. 1692. 4. *Iacobum Thomafium* Oratione XV. de Syncretismo Peripatetico, et *Observationes Hallenses* III. 14. §. 3 — 7. vbi etiam de *Io. Baptifas du Hamel* libris II. de consensu veteris ac nouae Philosophiae dissecitur.

PLATONEM CVM ARISTOTELE COMPARAVIT [*Iac. Carpentarius* in Platonis cum Aristotele in vniuersa philosophia comparatione. Paris. 1573. 4. etc.] singulari et erudita diatriba, gallice edita, Philosophiam vtriusque inter se contendens *Renatus Rapinus*. [conf. C. Thomaf. orat. pag. 462 sq. Act. erud. ann. 1686. pag. 195 sq. *Henm.* vid. ad initium huius paragraphi.]

HIPPOCRATIS ET PLATONIS DECRETA libris nouem explicuit et inter se contulit, atque aduersus aliorum sententias defendit *Galenus*, qui exstant. *Proclus* συμφωνίαν Ὁρφέως, Πυθαγόρος καὶ Πλάτωνος. Cum *Orpheo* consentire Platonem, observavit et *Hierocles* libro quarto de fato ac providentia, et *Olympiodorus* commentar. in *Phaedonem*, πανταχῇ γὰρ ὁ Πλάτων παραδίδται Ὁρφέως. [conf. epimetron ad §. II.

DE PLATONIS THEOLOGIA ⁽ⁱⁱⁱ⁾ *Zenodoti* liber πρὸς Πλάτωνα περὶ Θεῶν, *Suidae* memoratus, interdidit. Exstant *Procli* libri VI. de Theologia Platonis, et *στοιχείωσις Θεολογικῇ*, in quam *Nicolai Methonensis*, episcopi, animaduersiones et fratris *Bersaldi* expositio MS. supersunt, illa graece, haec latine. [*Maximus Tyrius* in diss. XVII. pag. 188 sqq. edit. II. Dau. (diss. I. edit. prior.) quid sit deus secundum Platonem, vbi vid. *Dauisium*.] His addendus *Marsilius Ficinus*, cuius exstant Theologiae Platonicae libri XIX. de immortalitate animorum atque aeterna felicitate et Theologiae Platonicae Compendium tom. I. Opp. pag. 671. — 676. [P] [vid. supra in recensione edit. ab initio.]

Paulus Benius Eugubinus in Theologia Platonis atque Aristotelis. Patau. 1624. 4.

Petrus Lescaloperius ad Ciceronem de Natura Deorum lib. I. p. 49. sq.

Esaías Pufendorfii diss. a iuvene scripta de Theologia Platonis. *Fabric.* Lipsiae, 1653. 4. rec. in eius Opusculis, Halae, 1699. 8. pag. 70 sqq. *Stollberg* de λόγῳ et πᾶσι Platonico, diss. Witteberg. 1676. 4. adnexa eius libro de Soloecismis N. T. pag. 194 sq. et de σοφίᾳ, ibid. pag. 348. — *G. Frid. Schroteri* diss. de λόγῳ, idea dei, diss. Witteberg. 1715. — *Tob. Eckard* Non-Christianorum de Christo testimonia, edit. II. Quedlinburgi, 1736. cap. 3. de iusto platonico, e lib. II. de republ. p. 86 sqq.

Ueber den Göttlichen Verstand, (vñc, λόγος,) aus der Platonischen Philosophie [von M. Tennemann] in *Henr. Eberh. Gottlob Paulli* Memorabilibus, einer philosophisch-theologischen Zeitschrift etc. part. I. Lipsiae, 1791. 8. nr. 3. Contra vulgarem opinionem de trinitate platonica ostenditur, λόγον et πᾶν Platoni esse eadem, nec Platonem vtrique tribuisse hypostasin, aut tamquam naturas, s. vt barbare dicunt, substantias, extra deum habuisse.

Io. Bodini vniuersae naturae theatrum. Hanouiae 1605 8. lib. I. de Platonis et Aristotelis theologia.

T 2

Platonem

(iii) De Platonis theologia, vid. Clericum in Bibl. selecta tom. 27. p. 424 sqq. *Henm.*

Platonem incusarunt atheismi atque Spinozismi *Christ. Thomaf.* in summarischer Nachrichten von auserlesenen — in der Thomaf. Bibliothek vorhandenen Büchern, part. VI. pag. 546. *Nic. Hieronym. Gundling.* in noua biblioth. part. 31. pag. 1 sqq. atque inter eius Obsf. selectas tom. III. p. 103. Halae 1737. 8. tum in Gundlingianis, part. 32. pag. 103 sq. et part. 43. ac 44. *Io. Bapt. Crispus.* (vid. Heumanni Acta philos. vol. II. pag. 932 sqq.) etc. Sed eum vindicarunt ab hoc crimine *Wolf* et *Schelhorn*, (vid. Relation. de nouis libris, vol. II. Götting. 1753. 8. pag. 34 sqq. notamque supra ad §. II. fin.) *Iac. Thomaf.* de exuflatione mundi stoica, diff. II. §. 25. pag. 29. *Brucker.* in histor. philos. doctrinae de ideis pag. 51. et *Io. Franc. Buddeus* in Compendio historiae philos. cap. IV. §. 25. (vbi praecipua theologiae et philosophiae Platonicae capita persequitur) pag. 166 sqq. Atque fuerunt, qui eum numero coelitum propter virtutum meritumque splendorem esse adscriptum, adfirmarent. vid. Plato beatus, siue de salute Platonis, pia contemplatio *F. Nicolai Securi*, Relig. Erem. Mag. Venetiis ap. Valu. 1666. 12. de quo libro copiose differit *Heumann.* in Actis philos. vol. III. pag. 244 sqq. adde *Iussi Siberi* Considerationes de salute philosophorum gentilium, Platonis, Aristotelis, Ciceronis et Senecae inprimis, Dresdae 1659. 12. *Harl.*

PLATONEM HEBRAEIS PHILOSOPHEMATA SVA NON DEBERE, ostendit *Io. Clericus* Epistola critica VII. Mosaicis quidem e scriptis qui suam credit hausisse philosophiam Platonem, idem fidem facile quoque habebit fabulae de cadauere Platonis, reperto tempore Constantini M. et Irenes cum tabella aurea in pectore, cui verba insculpta: *Christus ex virgine nascetur, in quem ego credo. At sol tu me iterum adspicies sub Constantini imperio et Irenes.* Vel quod a multis traditum est, primum fuisse Platonem, qui apud inferos Christo praedicanti fidem habuerit atque ab eo fuerit ex inferis liberatus. Vide *Anystof. Sinaitam* quaest. CXI. *Barthium* ad Aeneam Gazaeum pag. 153. et *Allatum* de libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 259 sq. ^{kkkkk}) De Cabbalae ex Platonismo origine vid. *Wolf.* Bibl. hebr. p. 66.

CONSENSVM PLATONIS CVM CHRISTIANA RELIGIONE ^{uuu} ostendere conantur praeter Christianos veteres, Clementem Alex. [*Iustin. Martyr.* in Apologia II. pro Christianis cap. 13. et in Cohortat. ad Graecos cap. 27. aliosque, (quorum loca collegit *Mericus Casaubonus* de credulitate et incredulitate, anglie, Londini 1670. 8. pag. 122 sq.) tum recentiores, Augustinum Steuchum Eugubinum in libris de perenni Philosophia ^{mmmm}), Bessarionem contra calumniatorem Platonis, Guil. Postellum de orbis terrae concordia, Theophilum Galeum in Atrio Gentilium, anglie edito, [Oxon, 1672. coll. *Barnage* in hist. des Juifs, lib. III. cap. 17. §. 4 — 18. et cap. 18. §. 13. cap. 19. §. 4] et in Philosophia Generali, [vid. *Heumanni* acta philos. tom. III. pag. 793 sqq.] Marsilium Ficinum in Variis scriptis, Philippum Mornaeum libro de veritate Religionis Christianae, atque *Andream Dacierum* in diff. de Platone, notisque ad gallicam dialogorum versionem passim, *Mutius Pansa*, Pinnensis, in tractatu de osculo, seu consensu ethicae et christianae philosophiae, Marpurg. 1605. 8. qui

^{kkkkk}) Pro Platone et Plutarcho preces ad Christum fudit Ioannes Metropolitanus sub imperio Alexii Comneni. vid. Epp. Bosii et Reinesii p. 339. *Verpoorten.*

^{lllll}) Conf. Fabric. de scriptorib. de veritate relig. christian. cap. 8. p. 304 sq. *Heum.*

^{mmmm}) Vid. *Bruckeri* otium Vindelic. pag. 65 sq. *Harl.*

qui plures huius argumenti libros molitum se testatur pag. 115. 291. 485. *Liuius Galantes*, Ordinis Minorum, libris XX. de Christianae Theologiae cum Platonica comparatione, Bononiae ann. 1627. fol. quo in opere *liber primus* continet Platonis vitam et encomia, quibus praecipue veteres ecclesiae doctores cum maclarunt, tum quae iidem in ipso damnauere, et quibus argumentis defendi possit. Liber II. III. IV. considerant dogmata Platonica de Deo. Liber V. VI. VII. de Angelis. Liber VIII. IX. X. de Creatione. Liber XI. XII. XIII. de anima. Liber XIV. XV. XVI. de Daemonibus. Liber XVII. XVIII. XIX. de felicitate summa hominis. Liber denique vicesimus colligit dicta veterum poetarum, capitibus fidei christianae consentientia. *Petrus Calanna* in Philosophia Seniorum, sacerdotia et Platonica, Panormi 1599. 4. *Thom. Campanella* de gentilismo non retinendo; *Franciscus Patricius* in Aristotele exoterico, (in noua de vniuersis philosophia Venet. 1563. fol.) vbi ostendere conatur, Platonem cum doctrina christiana conspirare per capita XLIII. in quibus dissidet Aristoteles. Confer *Io. Launoium* de Varia Aristotelis fortuna cap. 17. ⁿⁿⁿⁿⁿ) *Franciscus de Vieri* in compendio doctrinae Platonicae, quatenus cum christiana fide conspirat. Italice ann. 1577. 8. His adde, quod Plato a Numenio ^{ooooo}) dictus est *Moyser Atticissans*, et ab Hebraeis plurima repetiisse a multis creditur, qua de re prae ceteris consulendus *Huetius* demonstrat. Euangel. proposit. IV. cap. 2. §. 14. *Tob. Pfäunerus* in Theologia gentili etc. *Fabric.*

Vide ad §. I. not. m. Scriptores quoque rabbin. Platonem sacrorum oraculorum lectorem habuerunt. vid. *Wolf.* in bibl. hebr. vol. I. p. 984. not. Quod in animis seriorum pythagorico-platoniorum et scriptorum ecclesiasticorum, quibus sacra cum profanis comparare sollemne fuit, ea opinio infederat; id haud adeo mirandum videtur. conf. *Menagius* ad Diogen. Laert. III. 6. p. 139. qui plura veterum loca in hanc sententiam collegit. At quando viri docti post renatas litteras in eadem haeresi versantur, Platonem legisse Moyseos et reliquorum diuinorum legatorum libros sacros, atque multa ex illis summisse mutua; id omnino videtur temerarium. Et tamen eam fouerunt opinionem *Marsilius Ficinus* in Comm. ad Platonis libros, cap. 24. extr. *Henr. Morus* in Cabala philos. ad cap. I. Geneseos, Londini 1679. p. 553. *Huetius*, hac in causa nimis credulus, tum in demonstrat. euangelica, loco a Fabricio iam citato, tum ibid. cap. XII. 3. p. 280. Lipsiae, 1694. 4. et in Alnet. quaestion. lib. II. cap. 1. p. 77. Francof. et Lips. 1719. 4. *Marshall* in Canone chronico, saec. XI. p. 151. Franquebrae, 1716. 4. *Franc. Turrianus* ad Constitut. apostolicas VII. 21. pag. 100. *Witfius* in Aegyptiacis p. 275 sqq. *Peter van Eys* in disp. de Platone Mosaizante, Franecq. 1715. *Dacier* in comment. de doctrina Platonis, praemissa versionis illius gallicae Platonis, edit. II. Paris. 1701. p. 95 sqq. p. 190 sqq. et alii. adde *Io. Guil. Jani* II. disp. de Platone iudaizante,

T 3

Wittebergae,

ⁿⁿⁿⁿⁿ) Scriptores ecclesiasticos doctrinam de λόγῳ a Platone eiusque adsculis summisse mutuari, et Platonem ratiocinando ad cogitationem de mysterio trinitatis delabi potuisse, ostendere conatus est *Souverain* in libro famoso: *le Platonisme dévoilé*, ou Essai touchant le verbe Platonicien, divisé en deux parties. à Cologne, (vel potius Amsterdam.) 1702. 8 cuius vero opiniunculas multi opugnarunt. vid. *Reimanni* Catal. biblioth. suae

theol. p. 669. *Baldi* defensionem patrum etc. *Io. Lamii* libros IV. de recta Christianorum in eo, quod mysterium diuinae Trinitatis adinet, sententia, Florent. 1733. 4. aliosque apud *Stolium* in Nachricht von den Büchern etc. vol. II. part. 13. pag. 459 sq. *Baumgarten* in Nachrichten von einer Hallischen Biblioth. tom. III. pag. 533 — 544. *Harl.*

^{ooooo}) Vid. *Eudoc.* in Viol. pag. 308. *Harl.*

Wittebergae, 1705. 4. *Christiam Kortholt* in pagano obrectatore, cap. II. §. 9. — *Iacq. Lœfant* diss. sur cette Question: si Pythagore et Platon ont eu connoissance des Livres de Moÿse et de ceux des Prophetes, in Bibl. germanique tom. II. p. 124 sqq. *Brucker*. vol. I. p. 635 sq. et in Otio Vindel. p. 97 sq. At, (quod didici ex *Iac. Thomasi* diss. de plagio litterario. edit II. §. 22 et 23. vbi de Platone, furti insimulato, agitur,) *Paullus Benius*, qui, vt ait *Thomasi* hanc de mosaica Platonis philosophia controuersiam addestrate tractat, libr. X. in Tim. Platonis p. 679. „nihil, inquit, vniquam inueni apud Platonem, quod deprehendere potuerim ex vna Moÿsis historia fuisse expressum: in multa vero incidi, ob quae existimem, eam legisse numquam.“ Praeter ea *Sam. Parkerus* in sua philosophiae platonicae censura, libro, anglice scripto, Oxoniae, 1667. negat consensum illum Platonis et Moÿseos. Nec *Georg. Horn.* in historia philos. libr. III. cap. 14. nec *Crispius* libro mox citando pag. 36. 39. *Hodius* lib. IV. de versionibus bibl. cap. 1. *Dale* diss. de Aristea cap. 27. *Barnage* Hist. Iud. lib. 3. cap. 20. §. 18 — 24. nec *Buddeus* in historia eccles. V. T. tom. II. period. II. sect. VI. ad §. 13. p. 1066. et in Compendio hist. philos. p. 143. et *Fourmont* in Hist. acad. Paris. Inscript. germanice versa a *Gottschedia* part. III. pag. 101. probant ineptam istorum opinionem, Platonem Moÿseos scripta compilasse. Atque *Clericus* in Epistolis criticis et ecclesiasticis etc. Amstelædami, 1700. 8. (de quo libro plura leges in *Stollis* Nachr. von den Büchern — in der Stollischen Bibl. tom. III. part. 17. pag. 3 — 6. quae epistolae quoque constituunt partem III. Artis criticae Amstel. 1712. 8. Lipsiae, 1713. 8. etc.) in epistola VII. vtriusque partis, tum eorum qui adfirmant, tum qui negant, profert sententias atque argumenta, ab eorumque stat partibus, qui consensum istum repudiant, et docet vberius, Platonem philosophemata sua non debuisse Iudaeis. Contra eum tamen disputat *Baltus* in Vindiciis patrum ab imputatione Platonismi, lib. IV. cap. 17. gallice editis Paris. 1711. 4. qui ostendit, Platonicos post Christum natum doctrinam de Trinitate demum e disciplina Christianorum sumsisse aut furatos esse, ad discipulos suos a professione doctrinae christianae retinendos, neque Platonem, neque Platonicum vllum ante Christi tempora illud Christianorum caput de Trinitate nouisse aut docuisse. Atqui, vt mittam Clerici, Buddei aliorumque argumenta, quantum differt distatque Plato a Moÿse! Et Plato, qui plurimam vitae partem in cognitione et perscrutatione rerum diuinarum humanarumque ponebat, multa ex Orphicis aliisque libris superiorum philosophorum, ex doctrinis et disciplina orientalium et Cosmogeniis fabulisque antiquissimis sumsisse, suo modo amplificasse atque exornasse, et nouum quoddam systema vi sui ingenii splendidissimi, feruidi ac phantasmatum capacis excogitasse videtur. Enimvero alii, ad quos haec pertinet controuersia, dirimant illam. adde *Guil. Ludou. Steinbrenneri* prolus. I. Sententiae Moÿsis et Platonis de ortu mundi comparatae. Erlangae, 1786. 4. *Harl.* et auctorem libri: Histoire critique de l'ecclésiisme ou des nouveaux Platoniciens (Avignon 1766.) tom. II. p. 75 sq.

DISSENSVM PLATONIS A RELIGIONE CHRISTIANA [P] multi etiam e veteribus ecclesiae doctoribus satis perspicue obseruarunt, qui Platonem habebant cum Tertulliano *condimentarium haereticorum* ppppp). Vnde Bernhardus Epist. 19. cap. 4. de Abaelardo: *dum multum sudat, quomodo Platonem faciat Christianum, se probat Ethnicum.* Hanc in rem operae pretium est legere, quae scripsit

Ioh.

ppppp) Vid. *Struuii* bibl. philosoph. edit. Kahlî, Gotting. 1740. 8. tom. I. pag. 28 sqq. et pag. 220 sqq. *Harl.*

Ioh. Baptista Crispus, Gallipolitanus, in erudito Opere de Ethnicis Philosophiis caute legendis, Rom. 1594. fol. ^{mm} quo praecipue Platonis doctrinam de Anima ad examen reuocauit, et pag. 235. monet, *Platonem tum praecipue cauendum esse, cum piis dogmatibus magis similis esse videtur*. Idem visum Cardinali Bellarmino, nam vt refert Malinkrotus de summo bono p. 4. *Platonicam Philosophiam Clemens VIII. Pontifex Max. in scholas, uti propositum habebat, reduxisset, nisi unius Cardinalis Bellarmini dehortatione abstinens fuisset, quas tamen repulsa si causam illius et rationes, quibus illa persuasa fuit, perpendamus, plus gloriae, quam ignominiae Platonico dogmati conciliauit, uti apud Fuligatum et Syluestrum de Petra Sancta in vita praedicti Cardinalis videre est*. Nec enim vel ipse Bellarminus prae Aristotelica ausus est *Platonicam Philos. contemnere, ideoque non alio argumento usus est, quam quod prae aliis Gentilium Philos. Sectis ad christianae religionis placita proxime accederet, ideoque ad seducendos homines et simplicitatem fidei corrumpendam maius ab illa periculum immineret*. Praeterea de dissensu Platonis a christianis dogmatibus egerunt *Ehregott Daniel Colberg*, Professor tum Gryphiswaldensis, in Christianismo Platónico Hermetico, edito germanica lingua, Lipsiae, 1690. et 1710. 8. *Frid. Christianus Bucher*, Ecclesiastes Gedanensis, in Platone Mystico in Pietista rediuiuo, itidem germanice, Gedani, 1699. 4. [*Iac. Thomaf. progr. mysterium S. S. Trinitatis — gentilibus ignotum fuisse, in eius Dissertatt. LXIII. Halae, 1693. 8. p. 30 sqq. Harl.*] *Albertus Christianus Rothe*, ecclesiastes Lipsiensis in Trinitate Platonica, Lipsi. 1693. 4. *Ioh. Henricus Feuskingius* de tribus Hypostasibus Plotini, Witteb. 1694. 4. ^{mm} et *Ioh. Frid. Wucherer*, Meinungensis in diss. II. de defectibus Theologiae Platonicae. Ienae 1706. 1707. 4. *Fabric.*

M. Io. Mich. Sonntag disp. de similitudine nostri cum deo pythagorico-platonica, Ienae, 1699. 4.

Io. Guil. Imus in diss. sub praesidio Georgii Neumanni habita, de Trinitate, Platonismi vere et falso suspecta. Wirteb. 1708. 4.

Ehregott

qqqq) De Crispo eiusque libro, hodie rarissimo, atque argumento multus est *Heumannus* in Actis philos. tom. II. p. 921—950. Quando vero Heum. eos arguit erroris, qui librum illum sub titulo: *de ethnicis philosophiis caute legendis*, laudauerint, auctor catalogi Bunau. vol. II. tom. I. p. 1518. exempli sui testimonio ostendit, primam paginam omnino habere illam inscriptionem, alterum autem folium inscriptum esse *de Platone caute legendo*, (nam cum hoc tantum rem habet Crispus,) *disputationum libri XIII. etc.* Nec Morhofio, vt putarat Heumannus, incognitum fuisse istem librum, patet ex eius Polyh. philos. II. part. I. cap. XI. 8. pag. 212. idque etiam monuit *Brucher*, in histor. phil. doct. de ideis, p. 34. *Harl.*

rrrr) Per traditionem notitiam hanc trinitatis ad Platonem aliosque peruenisse, sunt, qui credant, nec tamen dogma de mysterio trinitatis e

philosophia platonica in coetum Christianorum deriuatum. vid. *Basnage* hist. iud. lib. IV f. tom. III. cap. 3. p. 10 sqq. *Buddens* in Comp. hist. phil. p. 169. Sed caute hac in re est versandum et verba sententiaque Platonis legitime interpretanda. adde *I. Benedikt. Carpzou*. disp. Trinitas platonica, Lipsiae, 1693. *Georg. Paschii* lib. de variis modis moralia tradendi, pag. 538 sqq. *Io. Laur. Moshem.* commentat. de turbata per recentiores Platonicos ecclesia, in eius diss. ad hist. ecclesiast. Altonae, 1733. 8. *Pagan. Gaudentium* de dogmatum Origenis comparatione. Florent. 1639. 4. Versuch über den Platonismus der Kirch. nväter; oder Untersuchung über den Einfluss der platon. Philosophie auf die Dreyeinigkeits-Lehre in den ersten Jahrhunderten. Aus dem Franzöf. (des *Souverain*) herausgegeben, und mit Vorrede und Anmerkungen begleitet von *I. F. C. Loeffler*; edit. II. Zullichau. 1792. mai. 8. *Harl.*

Ehregott Daniel Colbergii Specimen historicum de origine et progressu haeresium et errorum in ecclesia, in quo ostenditur, quod haereses in primitiva ecclesia, in primis saeculis prioribus natae, pleraque philosophiae platonicae originem debeant et cum modernorum fanaticorum deliriis in multis conspirent. 1694. 4. De quibusdam, non de omnibus haeresibus, ex philosophia platonica deriuandis, certum id esse, atque recte commonstratum, existimat *Buddeus* in Compendio hist. philos. pag. 162 sq. idem iam indicauit, *Heumannum* in actis phil. part. I. §. 28 sqq. pag. 51 sqq. (vii fecerant *Renat. Moßnitzer* in diss. I. ad Irenaeum, et D. *Hooper* in diss. Londini 1711. edita,) arcessere originem Valentinianae haeresis ex philosophia platonica: qua de re suam idem *Buddeus* exposuit sententiam in diss. de haeresi Valentiniana ad §. XV. p. 619.

De Platonis *Θεογωγία*, diss. praef. Io. Mich. *Ellrodio*, resp. I. Georg. *Frosch. Baruthi* 1701. 4.

De purgatione Platonica egerunt *Iac. Thomafius* in praefationibus, iunctim editis 1681. praef. XX. et *Buddeus* in exercitat. de *Καθάρσεις* Pythagoraeo-Platonica, in *Analectis* historiae philosophicae pag. 363 sqq.

Io. *Dieter. Winklери* diss. inauguralis, praef. Io. *Engelli. Steubero*, de philosophiae Platonico-pythagoraeae fraudibus seu placitis erroneis a Paulo atque Petro 1 Tim. I. 4. IV. 7. etc. improbatis ac vitari iussis. Rintel. 1744. 4. *Harl.*

Consulendus et *Sam. Parkerus* in Philosophiae Platonicae Censura, anglice edita, an account of the Platonik Philosophy. Oxon. 1666. 4. [P]

DE PLATONIS PHILOSOPHIA ^{ssss}), (ne iam deperditos memorem, *Didymum*, *Dercyllidemque*) libros III. edidit *Georgius Acanthius*, a patria dictus *Kelhaimerus*. Basil. 8. 1554. 4. qui recensentur in *Felleri Monumentis* ineditis, p. 395 sq.

Stephani Theopoli, *Patricii Veneti*, academicarum contemplationum libri X, quibus Platonis dogmata ordine explicata aduersus Peripateticos vindicantur. Venet. 1576. fol. [Basil. 1590. 8.] — Io. *Anton. de Saura* votum Platonis de iusto examine doctrinarum. Caesaraugustae 1639. 4. — Praeclarum est *Nizolii* de Platone iudicium lib. IV. *Antibar. philos.* p. 344 sq.

Elegans de Platone eiusque Philosophia dissertatio, auctore *Claudio Fleurio* subiecta legitur huius tractatui de delectu ac methodo studiorum, qui gallice lucem vidit Bruxellis 1687. 12. recusus ibidem 1706. 12. Confer *Acta erud.* ann. 1688. pag. 370. *Fabric.*

M. Io. Frid. Dammanni dissertat. philosophico-historica, de humanae sentiendi et cogitandi facultatis natura ex mente Platonis, sectio prior, praeside *Friderico Aug. Wideburg*, P. P. O. etc. habita, Helmstadii, 1792. 4. Doctissimo auctori, qui in hac disp. multa Platonis dogmata explicat et rem saepe habet cum recentioribus historiae philosophicae scriptoribus aut Platoniorum placitorum interpretibus atque ipsis philosophis „est in animo, vt verbis eius utar, quidquid diuinum Platonis ingenium de ortu et ratione idearum in mente humana, et omnino de tota facultatis cogitandi et notiones formandi natura atque vi excogitauerit, id in quandam doctrinae formam redactum, sub oculos sistere, vt, quid intersit inter placita ingenio-

ssss) At probe discernendae sunt sententiae ipsius Platonis ab opinionibus Platoniorum. *Harl.*

ingeniosissimi Graeciae philosophi, et recentissima nostrorum philosophorum subtiliter inventa, facilius, qui volet, diiudicare queat." Hinc §. 2. breuem eorum, quae ante Platonem de ortu et formatione notionum tradita erant, exhibet descriptionem, §. 3. agit de Platonis psychologia rationali, §. 4. enumerat omnes facultates et actiones mentis, quae Platoni ad cogitandum videbantur necessariae, et §. 5. explicatur animae mundi creatio ex Timaeo.

M. Io. Chilian. Sprembergeri Oratio de praestantia et vtilitate artis dialecticae, deque definitione eiusdem platonica. Witteb. 1598. 4.

Rodolphi Goelenii idea philosophiae Platonicae, Marpurg. 1612. 8.

Martini Schookii oratio II. est de Platone et philosophiae platonicae laudibus.

Seminarium philos. Aristotelis et Platonis per *J. B. Bernardum*, Lugd. Iac. Stoer et Franc. Faber. 1599 — 1605. III. tom. fol.

Thom. Burnet archaeologiae philosophicae, subiunctae eius sacrae telluris theoriae, Amstel. 1699. cap. 13.

Theoph. Galei philosophia generalis, in duas partes distincta, vna de ortu et progressu philosophiae, eiusque translatione e sacris fontibus, in qua fusi tractatur de philosophia Platonica etc. Londini 1676. 8. libro III. pag. 187 — 690. qui tamen iure culpatur praeposterum amorem eorum, qui omnia in Platone indifferenter ament, et talem reuerentiam vocat inhonestam et plane inofficiam.

Ant. Posseuini tractatio de philosophia Platonica, in Posseuini bibliotheca selecta, tom. II. pag. 18 sqq. Omittam *Morhofii* in Polyh. philos. II. part. I. cap. 11. §. 9 sq. *Bruckeri*, *Cudworthi* etc. cogitata atque citationes librorum.

Val. Ern. Loescheri historia enthusiasmi philosophici, praesertim Platonici, Wittebergae, 1697. 4.

Car. Ioach. Sibeth de ideis platoniceis, diss. Rostoch. 1720. 4. conf. *Windheim* Bemühungen der Weltweisen etc. tom. V. pag. 240 — 243.

Historiae philosophicae synopsis s. de origine et progressu philosophiae, de vitis, sectis et systematibus omnium philosophorum, libri IV. — a *Io. Baptista Capasso*, philos. et medic. Doctore, Neapoli, 1728. 4. libro III. cap. 4 — 7. conf. Journ. litt. tom. XV. p. 156 sqq.

I. Frid. Hilleri disp. de campo veritatis Platonico, (h. e. loco, ubi animi, corporis vinculis soluti, vitae antea rationem reddunt, ut aut praemiis, aut poenis iustis adficiantur.) Witteberg. 1741. 4.

M. Io. Ge. Arn. Oelrichs comment. de doctrina Platonis de deo a Christianis et recentioribus Platoniceis varie explicata et corrupta. Marburgi 1788. 8.

Docti huius libelli censuram confer in Gottingens. ephem. litter. an. 1789. n. 123. p. 1235 sqq. Allgem. Litteraturz. an. 1788. nr. 292. b. p. 666. et in bibl. vniuersali Berolin. vol. 95. p. 273 sqq. Dissensum quoque suum declarauit *Plessing* in Versuchen zur Aufklärung der Philosophie des ältesten Alterthums, vol. II. part. II. p. 741 sq.

Io. Sigism. Kripner, Philos. P. P. O. respond. Io. Sam. Wiesner, diss. de anima mundi secundum Platonem ex essentiae diuinae particula et rerum elementis composita. Erlang. 1745. 4.

Gedanken über die Weltseele des Plato, in biblioth. philol. Gotting. vol. I. part. I. pag. 1 sq. ann. 1770.

M. Gottlob Ernst Schulz, Prof. Helmstad. progr. de summo philos. secundum Platonem fine. Helmstad. 1790. 4. conf. *Paulus* Bibliothek von Anzeigen kleiner Schriften vol. I. part. IV. pag. 411 sqq. Idem V. D. de ideis Platonis duas dissertatt. edidit Viteb. 1787. 4. — cl. *Meiners* philos. philosophische Schriften part. I. pag. 40 sqq.

Blanchard Platonis et aliorum veterum sententiae de anima mundi, in Hist. acad. Paris. Inscr. tom. VI. vers. Gottsched. p. 147 sqq.

Filosofia di Paolo Mattia Doria con la quale si schiarisce quella di Platone etc. Amsterd. part. I. II. 1728. Prior pars continet introductionem in philosophiam, atque logicam ac metaphysicam, altera doctrinam de moribus Platonis illustrat examinatque. Plura vide in Mem. Trev. 1732. p. 657. et *Windheim* Bemühungen der Weltweisen, vol. V. p. 449 — 464.

Quod *Warburton* in Opere de diuina Mosis legatione negauit, Platonem potuisse statuere, post hanc vitam superesse aut poenis diuinis licum, aut praemiis, et quod idem duplicem Platonis philosophiam, esotericam atque exotericam, adsumsit, *Geddes* in libro, supra ad initium laudato, p. 128 sqq. oppugnavit eius opiniones. cf. Relation. de nou. libris Gotting. vol. II. fasc. VII. p. 8. D.

Tiedemann über Platons Begriff von der Gottheit, in Mem. de la Societé des Antiquités à Cassel, tom. I. Cassell 1780. Eius mente Plato deum et materiam duo naturarum habuit genera; sed emanationem posterioris ex priore non docuit; contra duae illae naturae, (substantias vocant nostri philosophi,) sunt simul aeternae et a se inuicem disiunctae. At deum Plato cogitauit subtilem, semper actiuum, aethereum lucis phaenomenon, (Lichtwesen.) — Eiusdem diss. de doctrina Platonis de materia in vol. I. nouae biblioth. Gotting. philol. fasc. I. nr. 1. ann. 1782.

Philosophia experimentalis praeside Platone in concilio veterum et neotericorum convocato, seu Physica reformata Platonis, auctore *Michael Angelo Andriolo*. Clagenfurti, typis Mathiae Kleinmayr. 1708. fol. Platonis physicam, qua nullam melius posse cum scriptura sacra comparari putat, praefert Aristotelicae, quippe quae ad atheismum ducat, istamque renouare studet. conf. Acta erudit. ann. 1708. p. 309. Neuer Bücheraal der gelehrten Welt, IV. Oefnung, Lipsf. 1710. p. 303 — 306. *Windheim* Bemühungen der Weltweisen etc. vol. II. p. 406 sqq. *Harl.*

System der Platon. Philosophie von *M. Wilh. Gottlieb Tennemann*. Erster Band. Einleitung, Lipsf. 1792. 8.

In Prolegg. vniuerse de hac philosophia iudicat, p. XVII sq. vett. biographos Platonis, et p. XXVI sq. recentiores scriptt. de eo copiose recenset, p. 1 sq. vitam Platonis diligenter exponit, p. 87. sq. de scriptis P. quae genuina sint, eorum ordine chronol. interpretatione etc. disputat, tum p. 267. de fontibus philos. Platonicae. Partes eius singulas sequentibus Tomis persequetur. *Beck.*

ETHICAM Platonis conscripsit *Magnus Daniel Omeis*, Professor Altdorfinus, Altdorf. 1696. 8. et ante eum *Chrysostomus Iauellus*, Canapicius, [in moralis philosoph. platonicae dispositione, Venet. 1536. 4. coll. *Heumanno* in actis philos. tom. III. pag. 210 — 241.]

cuius

cuius exstat quoque epitome CIVILIS Platonis PHILOSOPHIAE, tom. II. Operum. Lugd. 158c. fol. *Fabric.* Disciplina civile di Platone divise in quatre parti e riformata da *Troilo Lancetta*. Ven. 1687. fol.

La Morale de Platon par *le Cointe*. Paris. 1642. 8. — *Sebast. Foxii* Ethices philosophiae compendium ex *Platone*, Aristotele, aliisque optimis quibusque auctoribus collectum. Heidelbergae excud. Lud. Lucius. 1555. 8. (*Christii* Catal. I. pag. 317.) — *Georg. Paschii* introductio in rem litterariam moralem veterum sapientiae antistitum, (adnexa eius libro, de variis modis moralia tradendi, Kiloni 1707. 4.) de Socrate, *Platone*, cuius praecipua placita in primis persequitur, et copiose recenset a §. VIII.) et academicis, p. 517 — 569. et in priore libro p. 20 — 26. p. 471 sqq. varia tradit iudicatque de Platone.

Gottlieb Stolle Historie der heidnischen Moral, (histor. doctrinae morum philosophiae gentilium,) Ienae 1714. 4. pag. 71 sqq. Eiusdem Historia eruditionis germanice scripta, edit. IV. pag. 623 sqq.

Io. Ioach. Zentgrafii diss. specimen doctrinae I. N. secundum disciplinam Platoniam, exhibens genuinam Platonis philosophiam de idea boni. Argentorati. 1679. 4.

Philosophorum sententiae de fato, et de eo, quod in nostra est potestate, collectae partim, partim de Graeco versae per *Hugon. Grotium*. Amstelod. apud Lud. Elzevir. 1648. 12. p. 36 sqq. (editus liber primus est Paris. 1648. 4. est quoque in Opp. Grotii tom. III. Amstel. 1679. fol. — *Rodolphi Goclenii* politica Platonis. Marburg. 1607. 4. — *Petri Lindstorpii*, Smolandi, diss. de meo et tuo Platónico. Aboae. 1689. 4. *Harl.*

POETICAM Platoniam *Paulus Benius* Eugubinus, Venet. 1622. Eidem RHETORICAM quoque Platoniam debemus.

De locis apud Platonem MATHEMATICIS praeter deperditum *Philippi Mendasi* opus, scripsit *Theo Smyrnaeus. Fabric.* cuius liber in codd. frequenter occurrit. de edit. Ism. Bullialdi Iuliodunensis, Lutet. Paris. 1644. 4. vid. Baumgarten. Nachricht von merkwürdig. Büchern. tom. X. p. 309 sq. *Harl.*

Ὅ ἐς τὰς παρὰ Πλάτωνι παροιμίας γράψας laudatur ab Anonymo de incredibilibus cap. IX. ubi non spernendum occurrit ex illo scriptore fragmentum super sensu fabulae notissimae de Narcisso.

EXAMEN PHILOSOPHIAE PLATONICAE *Ludovicus de Morainvillier d'Orgueville*, presbyter Oratorii et doctor Sorbonicus, Maclouii, (S. Malo, ciuitate Galliae Celticae) 1650. 8. dialectica et tom. II. physica 1655. 8.

LEXICA PLATONICA scripserunt olim *Boëthius*, *Harpocration* Argivus, et *Timaeus iunior*, Platonici. *Fabric.* Timaei lexici partem edidit *Montfaucon* in catal. bibl. Coislin. pag. 477 sq. dein totum *Dau. Ruhnken*. Lugd. Bat. 1754. 8. repetit. cura Fischeri Lipf. 1756. 8. edit. II. Ruhnken. auctior. Lugd. Bat. 1789. 8. *Harl.*

Ioh. Baptistae Bernardi, Patricii Veneti, Seminarium totius philosophiae Platonicae, siue Index copiosus materialium, in Platone et Platoniciis occurrentium, Venet. 1582. atque inde Lugduni [tom. I. II. 1599. tom. III. 1605.] et Geneuae plus simplici vice in fol. Non ex lectione ipsorum librorum, sed ex indicibus compaginatum hoc opus videtur Morhofio I. Polyhist. p. 244.

Platonis Gemmas siue sententiae collectae a Nic. Liburnio. Basil. 8. [P] Lugduni 1555. 12. *Fabrie.*

Quaedam alia maioris minorisque molis opuscula, in quibus de Platone varia ratione differitur, hic adiiciam.

De illo Platonis, philosophiam esse meditationem mortis, praeter alios, separatim egerat *Iac. Thomaf.* in progn. XIV. pag. 124 sqq. illius dissertationum LXIII. a filio, Christiano Thomasio, Halae 1693. 8. iunctim editarum.

Franc. de la Mothe le Vayer Discours de la Lecture de Platon et de son eloquence. in illius Opp. Paris. tom. II. 1656. fol. pag. 7 sqq.

Reflexions sur les Caracteres de *Platon*, de Ciceron et de Lucien, in *Archimbaud* Nouveau Recueil des pieces fugitives, tom. III. pag. 68. Paris. 1717. 12.

Ioach. Oporini epist. de vinculo, quod ex Platonis sententia deo cum materia intercedit, exstat in Nouis litterariis Lipsiensibus ann. 1719. p. 109 — 116.

Barth. Bredelo de numero, quem Plato rebus publicis fatalem statuit libr. VIII. de rep. diff. mathemat. Lipsi. 1668. 4.

In tom. II. V. VI. VII. VIII. X. histor. societ. Paris. Inscr. version, Gottsched. plures occurrunt animaduersiones et recitationes, quibus Platonis sententiae librique explicantur.

Sententiam Platonis in libro VI. de republ. (vid. supra nr. XXXIV. circa finem,) de *communi-
one uxorum* alii aliter interpretati sunt. Alii enim putarunt, Platonem cum ratione insanire; alii non explicant de communi-
one corporum, sed de concordia animorum: alii excusant philosophum, de republica, prouti sibi animo concepit, fere philosophica loquutum. vid. *Bud-
deum* in disp. de ἀνάγκαι philosophica §. 19. *Schifter.* in diff. de disciplina pythagorica §. 56. 57. *Crispum*, *Omeis*, *Paschiumque* II. citt. *Rainhard. Henr. Rollium*, Profess. Tremon. (Dortmund in Westphalia,) in progr. de bonorum communi-
one platonica, Tremoniae 1715. aliosque apud *Heumannum*, qui in Actis philos. tom. I. pag. 809 — 848. copiose interpreta-
tur reiicitque argutam istam Platonis opinionem

De priscorum sapientum placitis ac optimo philosophandi genere. Sententiae et theore-
mata varia, ad ingenuas disciplinas pertinentia, ab *Aloyfio Pifaurio*, Marini filio, Patrio Veneto, proposita etc. Parauit 1567. 4. In §. 41. dispescit academicos philosophos in sex aca-
demias earumque tres priores in Graecia, et primam quidem sub Xenocrate, alteram sub Arcefila, tertiam sub Carneade, floruisse; tres fuisse peregrinas, n. Aegyptiam, sub Am-
monio, Romanam sub Plotino, et Lyciam sub Proclo, contendit. Tum mire commendat philosophiam academiae veteris, et exponit, quae placita Plato ab Pythagora, quae a So-
crate, et quae ab Heraclito mutua sumserit. vid. *Heumannii* acta philos. II. p. 635 sqq.

Platonis de deo et vniuersi origine placita explicantur quoque a *Meinertio* in historia do-
ctrinae de vero deo, sect. VI. pag. 394 sqq. — in *Barthelemy* Itinere Anacharsidos iunioris, tom. V. versionis german. pag. 35 sqq. — a *Batteux* in Historia opinionum philosophorum de principiis rerum, german. version. Lipsiae 1773. 8. p. 208 sqq. — De reminiscencia Pla-
tonicorum programma scripsit *Io. Andr. Buttschdt.* Erlang. 1761. 4. — *Olai Petri Aschbom*, Smolandi, disp. de ἀνάμνησις Platonica, Aboae. 1695. 4.

Mureti

Mureti Commentar. in I. et II. libr. Platonis de republ. est in tomo III. Opp. Mureti a Ruhnkenio editorum, Leidæ 1789. 8.

Luxdorphiana a Platone sumptibus Petri Frid. Suhmii cum adnotatt. edidit *Olaus Wormius*, Mag. et Rector scholæ Hothersnesf. part. I. Hauniae 1790. 4. In hac particula comparisonem locorum V. et N. T. cum Platone, a Luxdorphio quondam exemplari Platonis ann. 1590. adscriptorum, secundum ordinem vtriusque foederis disposuit ediditque Wormius. In notis subiectis vberimis doctisque, quae librum maxime commendant, doctrina Platonica cum sacra frequenter a Wormio comparatur atque illustratur.

Originem notionis de immortalitate et transmigratione animorum atque opiniones iudiciaque Platonis inquirat et examinat *Bardili* in menstruo lib. Berolinensi, mense Febr. 1792. pag. 106 sqq.

In Miscell. Obss. Belgic. tom. II. pag. 271 — 283. leguntur *Antonii Mariae Saluini* in Platonem adnotata, insertis (Car. Andr. Duckeri) castigationibus, et tom. III. p. 410 — 418. eiusdem Duckeri varietas lectionis e codice Corronii in Platonis Timaeo. adde cl. Saxii Onom. liter. I. p. 62 sqq. et 545 sq.

Clar. *Schütz*, Prof. Ienensis, in pluribus prolusionibus academicis Philebi, Symposii etc. loca emendauit atque illustrauit, Ienae 1784 sqq.

Cl. *Wolf*, Prof. Halensis obseruauit in Platonis Apolog. Socrat. cap. IX. in Magazin für öffentl. Schulen etc. vol. II. part. II. Bremæ 1791. 8. p. 403 sqq.

Platonis opinionem de astris, et alia, ad illum pertinentia, quae a Diogene Laertio narrantur, explicat illustratue aut emendat *Ignatius Rossius* in Comm. Laertianis, p. 42 — 51.

Denique adnotabo, Turcas adhuc habere et amare Euclidis elementa, Aristotelis philosophiam, et omnia opera *Platonis*, quem vocant *Fillatum el Lillahi*, h. e. Platonem diuinum, obseruante Peyssonelo in: Des Herrn Baron von Totts Nachrichten von den Türken und Tataren, mit des Herrn von Peyssonels Verbesserungen und Zusätzen aus dem Französischen, part. I. Francof. et Lipsiae 1787. 8. Arabibus dicitur *Aflathoun*, vid. Herbelot. in h. v. *Harl.* [de versionibus arab. librorum Platonis v. excerpta ap. *Sim. Assmannum* Catal. de' Codici Orientali della bibl. Naliana, p. 59 sq. Platonis Sententia de natura animi — Commentatio *Ern. Godofr. Lilie*, Gött. 1790. 8. *Nast* progr. de methodo Platonis philosophiam tradendi dialogica. Stuttg. 1787. 4. *Beck.*]

Hic inseruerat b. Fabricius *Albini Platonici introductionem in Platonis dialogos*, ex codice Hoisteniano descriptam, et primum in lucem editam cum versione latina Io. *Antonii Winkleri*, Hamburgensis, qui postea ab ann. 1712. reipubl. patriae Syndicus fuit et defunctus est ann. 1728. d. IV. Dec. Quod vero cel. *Fischerus* in edit. III. Platonis IV. dialogorum Lips. 1783. 8. pag. 125 sqq. eam emendatiorem, (omissa tamen versione latina cum suis et Fabricii adnotationibus iterum excudendam curauit, et codices mssos, ubi illa exstat, enumerauit, hic illam *εἰσαγωγήν* repetere nolui. Retinui tamen *veterum de Albino Platonico testimonio*, a Fabricio collecta. Heuman. in not. msta citauit *Lilienthal*. select. hist. litt. pag. 105. *Harl.*

Galenus de libris propriis, T. IV. edit. Basil. p. 372.

Τρία δὲ μοι βιβλία παρὰ τινων ἐδόθη γεγραμμένα πρὶν εἰς Σμύρναν ἐκ Περγάμης μεταβῆναι Πέλοπός τε τῷ Ἰατρῷ καὶ Ἀλβίνῳ τῷ Πλατωνικῷ^{uuu} χάριν.

Tertullianus lib. de anima cap. XXVIII.

Quis ille nunc vetus Sermo — — Pythagoricus, ut volunt, quin et diuinus, ut Albinus existimat, aut Mercurii forsan Aegyptii.

Cap. XXIX.

Haec et Albinus, Platoni suo veritus, subtiliter quaerit contrarietatum genera distinguere, quasi non et haec tam absolute in contrarietatibus posita sint, quam et illa, quae ad sententiam magistri sui interpretatur, vitam dico et mortem.

Proclus Lib. II. in Platonis Timaeum p. 67.

Ὁ γε Πλατωνικὸς Ἀλβίνος ἀξιοῖ κατὰ Πλάτωνα τὸν κόσμον ἀγένητον ὄντα γενέσεως ἔχειν ἀρχήν, ὃ καὶ πλεονάζει τῷ ὄντος. [P]

Idem Proclus Lib. V. pag. 311.

Μόνον τὸν νῦν ἀθάνατον διατηρῶντες, ὡς μόνον καὶ μένοντα καὶ ὁμοιούμενον τοῖς θεοῖς, καὶ μὴ φθειρόμενον, ὥσπερ οἱ παλαιότεροι, καὶ ἐπεσθαι τῇ λέξει, κρίναντες δι' ἧς ὁ Πλάτων φθείρει τὸν ἀλογον, θνητὴν αὐτὸν καλῶν, τῆς Ἀττικῆς λέγω καὶ Ἀλβίνου, καὶ τοιούτης τινός.

Etiam inter philosophos, quibus vsus est Stobaeus in florilegio suo, mentio fit apud Photium cod. CLXVII. In bibl. quoque Coisliniana p. 598. inter nobiles Platonicos Albinus memoratur. Τὸν μὲν Πλάτωνα υπομνηματίζουσι πλεῖστοι. Χρησιμώτεροι δὲ Γάιος, Ἀλβίνος, Πρισκιανός, Ταῦρος, Πρόκλος, Δαμάσκιος, Ἰωάννης ὁ Φιλόπονος, ὅσις καὶ κατὰ Πρισκιανὸν ἠγωνίσαστο, πολλάκις δὲ καὶ κατὰ Ἀριστοτέλους.

Isagogen hanc Albini in Dialogos Platonis laudat etiam Petrus Alcyonius in praefatione ad libros de exilio, Gerhardus Langbaenius in Academia, sua notitia scriptorum Platonicae Philosophiae, et Nic. Rigaltius ad Tertullianum pag. 87. qui cum hoc Albino confundit alterum, longe diuersum hoc nomine scriptorem latinum, cuius meminit Boethius lib. 2. de Musica cap. 12. et Cassiodorus cap. 5. de Musica: Apud Latinos autem vir magnificus Albinus^{uuuu} librum de hac re compendiosa breuitate conscripsit, quem in bibliotheca Romae nos habuisse, atque studiose legisse

ttttt) Fuit igitur Albinus aequalis Galeni, certe scripsit post Thrasyllum ac Dercyllidem, quorum meminit cap. VI.

uuuuu) Idem forte, qui praefectus Vrbi fuit A. C. 414. et 426. cuius facundiae commissa palatia linguae. Vide Labbeum ad excerpta Photii ex Olympiodoro tom. I. Hist. Byz. p. 67. Fuit et alii hoc nomine, ut Crionius Rufus Albinus, philosophus, consul, an. V. C. 1087. a. Chr. 335. in vetere inscriptione apud H. Norisum in aduent. adu. Mal. tom. 2. Opp. Augustini p. 616. edit. Amstelod. Albinus, ad quem scribit Lucilius, poeta, apud Lactantium VI. 5. A. Posthumus

Albinus, de quo Vossius in Hist. Graecis et Latinis, Albinus iunior, qui res Romanas carmine latino scripsit, e quo versus nonnulli afferuntur a Prisciano VII. p. 741. Albinus Eremita, de quo S. Nili narrationem edidit Possinus, quem vide, si placet, in notis p. 183. Albinus, cuius librum de metris citat Maximus Victorinus de carmine heroico p. 1959. Alcuinus quoque alio nomine appellatur Albinus. Praeterea L. Albinum, de quo Plutarch. Camill. p. 139. et alios Albinos, in hist. romana obuios, de quibus Glandorpius in Onomastico, qui tamen Albinios, plebeiam gentem, cum Albinis confundit. [De alio Albino vid. Fabricii Bibl. lat. lib. IV. cap. 7. p. 789. not. Hemmann.]

legisse retinemus, Fallitur quoque auctor *Pandectarum Brandenburgicarum*, qui *Alcinoum* esse suspicatur *Isagoges*, quam hic edo, auctorem, cum verisimilius sit, ἐπιτομὴν τῶν Πλάτωνος δογματῶν, quae sub *Alcinoi* nomine ambulat, esse huius *Albini*. Verum de *Alcinoi* scripto infra libro IV. cap. 23. *Fabric.* adde *Fischer.* prol. ad edit. III. *Platonis* IV. dial. pag. 86. *Iriart.* in Catal. MSS. gr. bibl. reg. Matrit. p. 229. *Fabric.* in nota msta putat, idem esse scriptum, quod *Alphonf. Ciacconius* in bibl. MSt. memorat huius *Albini* de ordine librorum *Platonis*, aitque haberi gr. MS. Venetiis apud S. Antonium. *Harl.* De alia *Isagoga* cf. p. 161.

C A P V T IV

NOTITIA PLATONICORVM ET ACADEMICORVM (QVORVM
NOMINIBVS DISCRIMINIS CAVSSA HEVMANNVS PRAEFIXIT
ASTERISCVM,) DIGESTA ORDINE ALPHABETI *).

[*Adelandus*, Plotini condiscipulus. Illius scriptum quoddam se possidere, scribit *Io. Picus* *Mirandula.* epist. 20. pag. 66. *Heum.* not. mst.]

Adimantas,

a) *Περὶ σοφιστικῶν* aduersus Academicos scripsit *Hermogenes*, Stoicus, teste *Suida*. Mr. *Foucher* *Histoire des Academiciens.* 1690. 12. vid. *Hist. Ouvrag.* 1692. mens. Aug. p. 533. *Fabric.* Quosdam *Platoniorum* libros latine vertit *Victorinus*, rhetor, teste *Augustino* libr. VIII. *Confess.* cap. 2. *Platoniorum Alexandrinorum* seriem repraesentat *Ionsus* III. 16. p. 88. edit. *Dornii*, et III. 18. pag. 96 sqq. exhibet idem seriem *Platoniorum Atheniensium*. *Heum.* Idem *Ionsus* I. 10, 5. p. 60 sq. integram *Platoniorum* successionem in classes digessit. — De libello, litteris gothicis *Erphordiae per Wolfgangum Schencken* s. a. impresso et raro: *Catalogus Platonius Io. Iocaris Antropolensis*, in 4. folior. 6. vid. *Freytagii* adparat. litterar. tom. I. p. 361 sqq. — *Leonardus Cozzandus* de magisterio antiquorum philosophorum, *Geneuae* 1684. 12. lib. I. cap. 4 — 8. de magisterio *Platonis*, *Atheniensis*, p. 42 sqq. persequitur historiam scholae *platonicae* secundum illius aetates et vicissitudines, atque cap. IX. (ex quo nostrum caput augebimus,) alios *Platonicos* et *Academicos* enumerat. At quae ille p. 42. animaduertit, ea facio mea: quis post tot saecula omnes, (*Platonis* discipulos et adflectas) dare, vel spondere audebit? Neque ego spondeo. Atqui nescio, quid damni adferat vnius alteriusque aut plurium, praecipue ignobilium aut obscurorum, omisio. Quis hodie enumerare potest omnes *Cartesianos*, *Leibnitianos*, *Wolfianos*, *Kantianos* et aliarum sectarum

studiosos? Tum non omnes, qui in quibusdam dogmatibus *Platonem* sequuti sunt, in aliis autem in alia omnia transferunt, aut qui fata atque historiam tantum philosophiae ac philosophorum, siue plurium, siue *Platonicae* scholae, exposuerunt, iure possunt haberi *Platonici*. Quare ex schola *Plotini*, *Porphyrii*, *Iamblichi*, *Aedesii*, in genere ex secta *eclectica* apud *Brucker.* in *hist. crit. phil.* vol. II. period. II. part. I. lib. I. sect. III. numerus *Platoniorum*, cui volupe est et necessarium videtur, egregie potest augeri. At num omnes recte vocari possint *Platonici*, equidem dubito, nec tamen cum vilo litigabo. *Catalogum* tamen vere *Platoniorum Fabricianum* locupletavit *Heumannus* in *actis philos.* tom. IH. pag. 904 sqq. atque suo quemque loco ego inseram. *Io.* quidem *Langbaenius* subiunxit *Alcinoo*, ex *Heinsii* editione *Oxon.* 1667. 8. separatim euulgato, *Catalogum Platoniorum*; sed doleo, illum librum ad manum mihi non esse. Recentiorum *academicorum* historiam, in primis quibus in placitis illi discesserint a doctrina et sententia *Platonis*, et qui factum sit, ut illi post *Christum* natum ad ineptias absurdasque opiniones et ad artes *Neo-Pythagoriorum* delaberentur, erudite exposuit cel. *C. Meiners.* in: *Beytrag zur Geschichte der Denkart der ersten Jahrhunderte nach Christi Geburt, in einigen Betrachtungen über die Neu-Platonische Philosophie.* *Lipsiae*, 1782. 8. adde *Gedickium* in *M. T. Ciceronis historia philos. antiquae* p. 193 sqq. *Moshem.*

Adimantus, Platonis frater: *Laert.* III. 4.

Eius Filius *ibid.* III. 41.

[*Aedesius*, *Cappadox*, Iamblichi discipulus atque familiaris. vid. *Cozzandium* cap. VII. de magisterio Ammonii Alexandrini, p. 88 sqq. *Eunapium* in Iamblichio p. 21. et in Aedesio p. 33 sqq. edit. Antwerp. 1568. 8. *Brucker.* hist. crit. phil. vol. II. pag. 270 sqq. vbi quoque historia illius discipulorum, adeoque academicorum, explicatur. *Harl.*]

Aelianus, Platonicus, cuius commentarios in Timaeum Platonis laudat Porphyrius in Harmonica Ptolemaei p. 216. Proclus etc.

Aeneas Gazaeus, Platonicus christianus, scripsit dialogum de immortalitate animi et resurrectione: latine versus ab Ambrosio, Camaldulensi, Basil. 1516. 4. [*Aeneas Gazaeus* et *Zacharias Mitylaeus* de immortal. animae et mortalitate vniuersi ex rec. et cum. animadu. *Casp. Barthii*, gr. et lat. Lipsiae, 1655. 4.] Dixi de hoc Aenea in libro de veritate religionis p. 107. [Nouam edit. cum Comment. Gottl. Wernsdorffii parat *Io. Christl. Wernsdorf*, V. C.]

* *Aeschines*, Neapolitanus, academicus, Melanthii, Rhodii, discipulus, Clitomachi condiscipulus. *Laertius* in Aeschine II. 64. *Plutarch.* an seni gerenda Respubl. p. 791. *Eudocia* in Violar. pag. 51. vbi octo *Aeschines* enarrantur: a Carneade institutus, vid. *Plutarch.* l. c. et *Cic.* de Orat. I. 11. E vestigiis codd. apud *Cic.* quaest. acad. IV. 6. *Dauis* p. 88. legere malit in *Aeschins.*]

Agapestor siue *Agamestor*, de quo vide *Plutarchum* lib. I. sympot. quaest. 4. p. 621.

Agnon, academicus, Athen. XIII. pag. 602. *Fabric.* More plurium academicorum rhetoricen adusauit teste *Quintil.* l. O. II. 17. vbi vid. *Burmann.* pag. 193 sq. *Harl.*

Albinus, de quo dixi capite superiore.

Alcinous, de quo infra lib. IV. [vid. *Lambecii* comment. de bibl. Vindobon. VII. pag. 267. *Brucker.* hist. crit. II. p. 165 sq. *Harl.* Columnen philosophiae platonicae vocatur ab Huetio, *Quaest. Alnet.* II. 8. 3. p. 125. *Heum.*]

Alexander, Seleucienfis, Cilix, Peloplaton dictus, discipulus Fauorini ac Dionysii Milefii. *Philostr.* 2. de Sophist. p. 568. Apollon. Tyan. epist. 13.

[*Alypius*, Alexandrinus, aequalis Iamblichi, qui vitam eius descripsit. Multa inde producit *Eunapius* in vita Iamblichi et ex *Eunapio* *Baelius* in *Diction. Heumann.* in act. phil.]

Amelius, Tuscus, proprio nomine Gentilianus. Vide Syrian. XII. Metaphys. p. 47. a. 61. b. 69. a. 88. a. *Amelius*, Plotini discipulus, ab Eusebio et aliis Christianis laudatus. vid. *Frid. Adolph. Lampe* in Ioannem tom. I. p. 239 sq. et Lexic. *Baelii.* *Fabric.* vide multa apud Porphyrium in vita Plotini, et apud Holstenium in vita Porphyrii, cap. VI. pag. 240 sq.

Moshem. diff. de turbata per Platonicos ecclesia, quem tamen in multis fingenti, quam docenti similiorem esse, pronuntiat *Ruhnken.* in diff. de vita — Longini §. V. p. 10. praefixa editioni IL *Toupil.* *Moshemii* diff. auctior addita est Cud-

worthi Systemati intellectuall, ab illo latine verso, tom. II. pag. 747 sqq. edit. II. Lugdun. in 4. Hue quoque referri potest *Henr. Ledermülleri* diff. de Theurgia et virtutibus Theurgicis, praefide Ge. Andrea Willio, Altdorf. 1763. 4. habita. *Harl.*

240 sq. *Heumann.* — *Eusebium* praep. pag. 540. Longini de eo iudicium adfert *Porphyrus* in vita Plotini cap. 20. p. 130. in vol. IX. Fabr. Bibl. Gr. — adde *Phileleutherum* Lipsiens. h. e. *Bentlei.* in Remarks upon a late Discourse of Free - Thinking. part. II. London. 1713. 8. p. 36. *Harl.*

Ammonius, Alexandrinus, Plotini et Origenis praeceptor. Porphyr. vita Plotini. *Fabric.* vide *Fabric.* infra, lib. IV. cap. 26. 5. vol. IV. pag. 172. *Olear.* bibl. script. eccl. p. 42 sq. *Heumann.* adde *Cozzand.* I. cap. 7. pag. 75 sqq. *Ionsum* de scriptor. hist. philos. III. 18. i. pag. 97. et III. 13. 3. pag. 76. qui tamen confundit *Ammonium Platonicum* cum *Ammonio Peripatetico*: quod etiam fecerat *Olearius* ad Philostrat. vit. Sophist. II. 27. pag. 618. notante *Ruhnken.* in diss. de Longino p. 8. §. IV. edit. Toup. Longin. *Harl.*

Ammonius, iunior, Hermiae F. Procli discipulus, de quo infra lib. IV. cap. 26. §. 12. *Fabric.* Hieroclem apud *Photium*, bibl. cod. CCXIV. pag. 550. *Moshem.* diss. de turbata per Platonicos ecclesia §. VII sqq. etc. *Harl.*

Amyclus siue *Amyclas* potius, Heracleotes, Platonis discipulus, Laert. III. 46. *Asian.* III. 19. Var. [*Anatolius.* vid. infra, in Catalogo Peripateticor. h. v. *Heum.*]

Annicerius, Aegineta, qui Platonem, a Dionysio eiec- tum, emit, atque hoc facto nomen sibi comparauit, obscurus alioqui futurus, ut ait Syncellus pag. 259. *Laert.* [III. 20. quem locum explicat et Meibomii lectionem castigat *Rossius* in commentatt. Laertianis pag. 42 sq. *Harl.*] *Aristides* orat. II. Platonic. Ab hoc diuersus est iunior *Annicerius*, sectae Anniceriae conditor. vid. *Küster.* ad Suidam in Ἀντισπινος.

[*Anonymus* scripsit Introductionem in Platonis philosophiam, quae est in cod. bibl. Vindob. vnde vitam Platonis edidit *Heerenius* Bibl. d. alt. Litter. und Kunst, vol. V. inter Inedita pag. 3 sq. *Beck.*]

Antiochus, Philonis auditor, Ascalonita. Vide *Augustinum* II. 6. contra Academicos et III. 18. vbi foeneum Platonicum vocat, et Mnesarchum quoque, Stoicum, ab eo auditum refert, quod testatur etiam *Eusebius* XV. 9. praeparat. e Numenio. Claruit circa Olymp. CLXXV. Hunc admiratus M. Brutus, teste *Plutarcho* in illius vita pag. 984. etiam Cicero ^{b)} audisse se eum refert, quintae auctorem Academiae, in quam Stoicorum scita transtulit. (*Sextus* I. Pyrrhon. Hypotyp. cap. 33.) ἐν δευτέρῳ τῶν Κανονικῶν, *Sextus* VII. contra Math. p. 175. Eum secum habuit L. Lucullus, quum in Asia quaestorem et post aliquot annos imperatorem ageret. Confer [P] *Ciceronem* Lucull. siue IV. Acad. quaest. cap. 2 et 4. *Plutarchum* in Cicerone p. 862. *Asian.* V. H. lib. XII. 25. et *Augustinum* XVIII. 3. de Ciu. Dei. [et infra, in voc. *Philo.*] Scripsit volumen contra

b) *Aurelius Victor* de viris illustribus cap. 81. de Cicerone: *Athenas studiorum gratia peti- vit, ubi Antiochum, philo. ophum, studiose audiuit.* *Fabric.* vid. *Fabricii* Histor. Ciceron. XXVIII. 11 sqq. *Heum.* vid. infra, in Catalogo Stoicorum h. v. *Antiocho* Stoici cum Peripateticis re concinere videntur, verbi: discrepare, Cicero ait de N. D. I. 7. qui vero illam sententiam impugnat. *Cicer.* IV. acad. quaest. 43. eum vocat germanissimum Stoicum. Idem sentit *Sext. Emp.* I. cit.

vbi vide *Fabric.* p. 62. adde *Cozzand.* p. 70 sqq. *Brucker.* hist. crit. philos. vol. I. pag. 727 sq. et 775 sqq. *M. Io. Iac. Hoefler* in disp. Conciliatorum et eclecticorum diuersa philosophandi ratio, Altdorf. 1742. agit de Antiocho, et docet, hunc fuisse conciliationis auctorem, contra *Buddeum*, qui in Obsf. Halens. tom. III. obsf. XIV. §. III. Hieronymum, Rhodium, auctorem fuisse putauit, disputans. *Harl.*

contra Platonis, doctoris sui, libros II. cui titulus fuit *Sofus*, et de academica secta acutissime, vt est apud eundem Ciceronem l. c.

[*Antonius*, Eustathii, Cappadocis, filius. *Eunap.* in Aedesio, et *Brucker.* vol. II. pag. 276 sq. *Harl.*]

Antonius, Rhodius, Porphyrii et Amelii sub Plotino *συμφορητής*. *Fabric.* Proclus lib. III. ad Timaeum Platonis, pag. 187. *Hcum.*

Apolloniades, Platonis seruus, *Laert.* III. 42.

Apollonius, Syrus, Platonicus. *Spartian.* in Hadriano cap. 2.

Mich. Apostolius, de quo lib. V.

[*L. Apuleius*, siue *Appuleius*, Maudaurae natus, Africae ciuitate, philosophus platonicus, de quo in Bibl. lat. Fabriciana et a me in Notitia breuiore litteraturae rom. pag. 498 sqq. et a *Cozzando* p. 101 sq. agitur. adde *Brucker.* hist. crit. philos. II. p. 171 sqq. *Harl.*]

Arcefilaus, siue *Arcefilas*, Pitanaeus, ex Pitane aeolica. vid. *Georgii Arnaudi* lectt. gr. p. 115. Physicus, Crantoris discipulus, clarus circa Olymp. CXX. auctor mediae academiae, et Epicuri aetate ad inuidiam illius philosophi peramatus magnique habitus, vt notat *Plutarchus* contra Colotem p. 1121. Vide et *Solin.* cap. 15. *Augustinum* II. 6. contra Academicos et III. 17. vbi Zenonis, Stoicorum principis, sub Polemone condiscipulum et postea aduersarium fuisse Arcefilam, refert. Conf. *Ciceron.* II. Acad. quaeft. cap. 5. [in primis I. cap. 13. ibique *Dauif.* II. cap. 20. et 21. et cap. 24.] Audiuit et Theophrastum, Diodorum (Cronum) et Pyrrhonem, vt notat *Numenius* apud *Euseb.* XIV. Praepar. p. 279 sq. vbi plura de Arcefila, lectu digna. [adde Timonis versus apud *Diog. Laert.* III. 33. et *Rossium* in comm. *Laert.* p. 68 sq.] Verisimile aliquid, (cum Carneade,) posuit, sed nihil esse certum, vt notat *Hieronymus* II. in *Rufin.* adde *Ciceron.* III. de orat. 18. de N. D. I. cap. 5. *Sext. Empir.* adu. Logic. I. sect. 150. ibique *Fabric.* pag. 402.] *Lactantium* III. 4 sq. et 6. et quae ad Hesychium illustrem *Meursius*, ad *Laertium* IV. 28 sq. viri docti, et Hugon. Grotium ad Capellae p. 46. Ex eodem *Laertio* IV. 29. et *Plutarcho* de fortuna Alex. pag. 328. cognoscimus, nullum librum ab Arcefila scriptum esse, licet epigrammata eiusdem quaedam referat, IV. 30 sq. ^{a)} et *testamenta tria* memoret IV. 43. et *Epistolam ad Thaumasiom*, necessarium suum, exhibeat, 44. Hinc patet, illud *περὶ σωφρονισμοῦ* IV. 38. non posse accipi de librorum inscriptionibus, vt facit interpret ^{b)}; sed quod solum e regibus Eumenem accesserit et cum eo locutus fuerit Arcefilas. Cleanthis ad eum dicta, apud *Diog. Laert.* VII. 171. *Φιλόσοφον* fuisse, notauit Phanocritus apud *Athenaeum* VII. p. 275. Discipuli eius, Lacydes, Damophanes, Ecdemus. *Fabric.* Infra in catalogo peripateticorum quoque memoratur. De eius epistolis vid. supra lib. II. cap. 10. §. 36. vol. I. pag. 694. — Adde *Sextum Empir.* Pyrrhon. hypotyp. I. cap. 32. sect. 232. p. 61. *Eudociam* in *Viol.* p. 70. *Foucherum* in diss. de philosophia academica, Paris.

1692.

c) Polemonis fuisse dicitur a *Cicer.* de Fin. V. 32. *Harl.*

d) Vid. *Rossii* comment. *Laert.* pag. 63 sqq. vbi *Diog. Laert.* emendatur atque illustratur, et *Al-dobr.* cum *Meibomio* corrigitur. *Harl.*

e) Conf. *Rossium* l. c. p. 75 sqq. qui *περὶ σωφρονισμοῦ* intelligit, ad Eumenem solum ex omnibus regibus *Arcefilam litteras dedisse.* *Harl.*

1692. 12. qui lib. I. cap. 5. pag. 36. eum ab Ariflonis, Chionis et Hieronymi accusatione impudicitiae infamisque lasciuiae et, quod iuuenum corruptor fuisset, liberare studuit; item *Petrum Dan. Hustium*, scepticismi patronum, in libro, de imbecillitate intellectus humani, Amstel. 1723. 12. *Bayle*, cuius ipsius animus ad dubitandum erat proclivis, in Diction. voc. *Arceflar*, vol. I. pag. 284 sqq. qui tamen, versione Diogenis latina deceptus, perperam p. 286. adfirmavit, Arcefilaum libros scripsisse et Eumeni dedicasse. *Brucker*. hist. crit. philos. vol. I. p. 746 sqq. *Cozzand*. pag. 53 sqq. *Buddei* compend. histor. philos. pag. 147 sqq. *M. Io. Iac. Hoefler* in diss. ad Antiochum Ascalon. citata, §. VIII. qui putat, *Hustium* quidem de imbecillitate intellectus humani lib. I. cap. 14. §. 31 sq. acu rem tetigisse videri, quum duas tantum academias, alteram Platonis, alteram Arcefilae vindicaret academicis; tamen opinatur et probatum it, omnes academias in vnam, cuius Plato auctor fuit, posse reduci, et Arcefilam, notante *Sexto Empirico*, dissimulandi animo tantum dubitasse, vt auditores exploraret, num ad percipienda Platonis dogmata essent idonei. — *Tiedemann* Geist der spekultativen Philosophie, tom. II. cap. 13. p. 566 sqq.

Alius *Arceflaus*, de quo Plutarchus in Agide p. 803. alius, Mesopotamiae princeps, post Alexandrum M. *Cedrenus* tom. I. p. 155. *Harl*.

Pro *Archelao* in latina versione Philopoemenis Plutarchi p. 366. reponendum nomen *Arceflai*, vbi legitur, Demophanem et Eudemum, Megapolitanos, ipsius in Academia familiares fuisse.

Archestratus, Phrearius, *Laert.* III. 41.

Aridelus, Arcefilae aequalis, cuius mentio *Laert.* IV. 41.

Aristander. Proclus III. in Timaeum pag. 186.

Aristides, Locrus, Platonis discipulus. *Plutarch.* Timoleonte pag. 238.

Aristides Quintilianus, de quo infra in Muscis cap. IX.

Aristippus, Gyrenaens, Lacydae auditor. [*Eudocia* p. 71. quae quatuor *Aristippos* recenset,] *Numenius* apud Euseb. XVI. Praeparat. p. 736. diuersus ab *Aristippo* antiquiore, Socratico, itidem Cyrenaeo, de quo dixi lib. II. cap. 23. §. 33. [et ab *Aristippo*, qui de Arcadia scripsit.]

Aristo, Platonis pater. [Quo iure hic refertur inter Platonicos? Tamen Lutheri pater etiam fuit Lutheranus. *Heumann*.]

Aristo, Ascalonita, frater Antiochi, de quo supra. vid. *Plutarchum* in Bruto, p. 984. [Sed *Dauis.* ad Cic. quaeft. Tusc. V. 8. animaduertit, fratrem Antiochi a Cicerone semper nominari *Aristum*, non *Aristonem*, et *Ἀρίστον* quoque in Plutarchi loco esse rescribendum; tum illum *Aristum* fuisse Ciceronis (in Bruto cap. 97.) hospitem et familiarem. Denique notat, *Aristonem*, in insula Ceo natum, fuisse peripateticum. Ipse Fabricius in sequentibus verbis et paullo post in nota msta vel semet ipse corrigere, vel secum pugnare videtur. *Harl*.] *Aristum*, Antiochi fratrem, et praeter ea familiares, *Aristonem* et *Dionem*, memorat Cicero Acad. quaeft. I. 3. II. 4. *Fabric.* Diuersus fuit *Aristo*

Chius, Stoicus, de quo infra: item *Aristo*, Massiliensis, a Sulla ciuitate donatus, *Cicer.* or. p. Balb. 22. adde infra in Catal. Peripatetic. voc. *Aristo. Harl.*

Aristocles, Messenius, (licet Peripateticus secta,) scripserat *πότερον σπερματικότερος* [P] *Ὁμηρος*, ἢ *Πλάτων*, teste Suida, [et Eudocia p. 71] Plato quoque, antequam Platonis nomen adscisceret, dictus fuit Aristocles. [vid. infra in Catal. Peripateticorum.]

Aristodemus, Aegienus, Plutarchi aequalis, qui in limine libri aduersus Colotem vocat illum *τὸν ἐξ Ἀκαδημίας ὁ νεοθηκοφόρον, ἀλλ' ἐμμανέστατον ὀργιαστὴν Πλάτωνος*. [Differt ab aliis Aristodemis. vid. V. 7, 15. vol. VII. pag. 53.]

Aristonymus, ad Arcades, reipubl. constituendae causa, a Platone missus. *Plutarchus* aduersus Colotem pag. 1126. [Huius multa mentio in Stobaeo. *Heumann.*]

Aristoteles, Stagiritas, Platonis discipulus fuit, sed propriam deinde condidit sectam, de quo infra cap. seq. Quare a Platone factus fuerit alienior, dicit *Aelianus* III. 19. Var.

Aristus, Antiochi frater, quem Athenis Brutus audiuit, teste *Cicer.* I. Acad. quaest. cap. 3. et de Finibus V. 3. *Fabric.* in nota insta. vid. Dauis. et Buherium ad *Cic. Tusc.* V. 8. et quae paullo ante ad voc. *Aristo* notauimus. — *Aristus* supra p. 35. inter scriptores de Alexandro M. *Harl.*

Asclepiodotus, Alexandrinus, Procli discipulorum optimus, Damascii magister. Vide *Ionisium* III. 18. *Commentarius in Platonis Timaeum* citatur ab Olympodoro in IV. Meteorolog. [conf. infra vol. VIII. p. 524.] Multa de hoc Asclepiodoto et diligenti eius naturae inquisitione Suidas, qui *Asclepiodoti* quoque, medici, meminit in *Σωφρονός*. [Multa etiam apud *Photium* in Excerptis ex Damascii opere de vita Isidori, philosophi, cod. CCXLII. Scripsit alius forsan *artem tabficam*; vid. *Lambecii* comment. de bibl. Vindob. tom. VII. pag. 85. edit. Kollarji. *Harl.*] Sed alius, qui sub Diocletiano vixit, et eius res consignasse videtur, ut conicere licet e *Vopisto* in Aureliano cap. XLIV. [*Asclepiod.* Stoicus. vid. catal. Stoicor. h. v.]

Asclepius, Trallianus, Ammonii Hermiae discipulus. [infra, de Aristotelis scriptis. n. 26. et in catal. Peripateticorum etc.]

Aspasii commentaria in Platonem memorat *Porphy.* in vita Plotini.

Athenagoras, cui Boethus inscripsit librum *περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορριμμένων λέξεων*. *Photius* cod. CLV.

Atticus, Platonici philosophi sub M. Aurelio Antonino claruit, teste *Synkello* p. 353. Ex eiusdem aduersus Aristotelem disputationibus loca praeclara seruauit *Eusebius* XV. 4 — 9. Praeparat. et 12. et 13. Non diuersum esse puto, quod in cod. Bauarico CLXII. exstat, *Attici adu. Aristotelem a Moysse et Platone dissentientem*. Attici, Platonici, *ὑπομνήματα* memorat *Porphyrius* vita Plotini, cap. 14. *Fabric.* Videtur esse Herodes Atticus, cuius crebra mentio fit ab A. Gellio. *Heumann.* conf. *Brucker.* hist. crit. philos. vol. H. pag. 175 sq. *Harl.*

[*Augustinus*, episcopus Hipponensis: quem *Cosmas* p. 108. obseruat, platonicae doctrinae addictum fuisse, eumque dixisse lib. VII. confessionum cap. IX. et lib. III. contra academicos cap. 20. lib. de vera religione cap. 4. doctrinam illam quam proxime accedere ad christianam

christianam veritatem. Immo contendit, eo Latinorum nullum platonicam maiestatem tum sapientia, cum eloquentia exactius expressisse: quod, num vere dictum sit, alii dubitabunt. conf. *Io. Ge. Arn. Oelrichs* commentar. de scriptoribus ecclesiae latinae priorum VI. saeculor. Lipsiae, 1791. p. 202 sqq. *Harl.*

Ioan. Baulgrius, Venetus, aequalis *Bembi*, viri purpurati, quos duo Cozzandus p. 121 sq. academicis accenset. *Harl.*]

Bernardus, Carnotensis, quem perfectissimum inter Platonicos saeculi sui vocat *Ioan. Sarisberiensis* libr. IV. metalog. cap. 35.

Cardinalis *Bessario*, de quo libro V.

Biñus, Platonis seruus, *Laert.* III. 42.

* *Bionis*, Borysthenitae, vira inter academicos recensetur a *Laertio* IV. 46 sq. licet sect. 51. adfirmet, eum τὴν ἀρχὴν, h. e. omnino, τὰ Ἀκαδημαϊκὰ παρετήσασθαι, Cratetis, Academici, factum primum auditorem IV. 23. tum Theodori, athei, denique Theophrasti, Peripatetici. [adde *Eudociam* pag. 94. ex *Diog. Laert.* IV. 58. decem *Biones* excitantur.] De hoc Bione fuse Baylius in Lexico. Xenocrates eum responso indignum habuit, teste *Laertio* IV. 10. Vide et *Numenium* apud *Eusebium* XIV. Praeparat. pag. 731. *Fabric.* Apud *Cic.* acad. quaest. IV. cap. 6. vulgo legitur: ingenii non minus in hoc, quam in *Charmada eloquentiae*, vbi *Lambin.* pro in hoc malit a Bione; sed refellitur ad Ciceronis locum a *Petro Fabro* et a *Dauisio* pag. 88. et 350. vbi *Faber* monet, eum factum fuisse translugam. adde catalogum Peripateticorum h. v. et Cynicorum h. v. *Harl.*

Boëthius, cuius λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴν et περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνα ἀπορριμμένων λέξεων refert *Photius* cod. CLIV. [Laudatur a *Gemino* cap. 14. add. infra vol. IV. pag. 582.] Nescio, idemne *Boethius*, ad quem de anima rescripsit *Porphyrus*, teste *Eusebio* XIV. 10. XV. 11. et 16. Praeparat. Evangelicae. [Differt a *Boëtho*, stoico, de quo infra. Differt quoque *Boëthus*, Carthaginiensis, *Pausan.* V. cap. 17. caelator et statuarius, *Cic.* in *Verrem* IV. 14. *Plin.* H. N. XXXIII. 55. XXXIV. 8. *Harl.*]

[*Boëthius*, quem *Fabricius* infra inter Peripateticos refert, iure etiam adscribitur Platonis. Nam ipse *Fabricius* p. 283. et 285. (edit. veteris,) docet, omnes Platonis dialogos ab eo latinam traductos in linguam fuisse, iterum eum ingressum esse Platonem et Aristotelem redigere in concordiam. Ac *Laurent Valla* praef. in libros suos dialecticos: *Magis*, inquit, mihi Platonis videtur *Boëthius*, quam *Aristotelicus*. Certe *Boëthius* lib. I. de consol. philos. prosa 3. Platonem vocat nostrum, et prosa 4. scribit, Platonis ore loquentem esse philosophiam. Imo imaginem philosophiae prosa I. describens, eius tunicae inscribit litteras Π et Θ, quibus significari puto Platonem τὸν Θεόν. *Heumann.* in act. philos. III. 904.]

Byrson, Academicus, Platonis auditor, quem perstringit *Ephippus*, Comicus, apud *Athenaeum* XI. p. 509. Alius *Byrson*, siue *Bryson* Pythagoricus, de quo supra lib. I. cap. 13.

Caii, Platonici, συγγράμματα memorat *Porphyr.* in vita *Plotini*, cap. 14. Idem *Caius*, cuius discipulos *Galenus* audiuisse se testatur cap. 8. de dignos. adfectuum tom. VI. edit. Paris. pag. 532. Inter nobiles Platonicos laudatur *Γάιος* in biblioth. Coislin. p. 598.

Callimachus, quidam Platonis amicus. *Laert.* III. 42. 43.

Callipho, qui virtutem cum voluptate summum dixit esse bonum. *Cic.* II. de fin. cap. 11. *Fabric.* adde *Ciceron.* Fin. V. 25. Acad. quaest. II. 42. *Harl.*

Callippus, Atheniensis, Platonis discipulus, Dioni familiaris *Athen.* XI. pag. 508. *Laert.* III. 46. *Plutarch.* Dione et Timoleonte, et Nicia p. 533. *Suid.*

Carneades, Cyrenaeus, Olymp. CLXII. 4. defunctus ^{f)}, nihil scripsit, praeter Epistolas, et in his quandam ad Ariarathen, Cappadociae regem. Vixit annos XC. ^{g)} vel saltem LXXXV ^{h)}, eloquentia nulli secundus, et ἐν οὐκῆς assertor aduersus Chrysippum maxime strenuus. Tertiae princeps Academiae, successor Hegesini, Pergameni, aduersus Zenonem, Stoicum, scripturus, siue (vt rectius *Valerius Max.* VIII. 7.) disputaturus, cerebrum elleboro purgauit, teste *Gellio* XVII. 15. Summum bonum defendit, esse; frui rebus primis secundum naturam, teste *Cicerone* de Finib. V. 7. Eius disputationem, nullum esse ius naturale, confutat *Lactant.* epitom. diuin. institut. cap. 1. et libr. V. Institut. cap. 16. pro iustitia idem cap. 15. De eo vide, quae viri docti ad *Laertium* IV. 62 sq. *Plutarchus* Catone Maiore pag. 349. Cicero, Sextus Empiricus, *Numenius* apud Eusebium XIV. pag. 735 sq. Praeparat. *Augustinus* III. 17. contra Academicos sq. Atheniensem vocat *Synesius* f. 19. et *Philostatus* I. Sophist. p. 490. quia Athenis docuit, *Suidas*

f) Natus est Olymp. CXLI. exeunte fere anno tertio, die septimo Thargelionis attici, quo Carnea festa Cyrenae in Libya, patria nostri, agebantur, (vid. *Plutarch.* Sympol. lib. VIII. quaest. 1.) Legatus missus est Romam cum Diogene, Stoico, et Critolao, Peripatetico, Olymp. CLVI. 2. a. V. C. 598. (vid. *Cicer.* Acad. quaest. IV. cap. 45.) vt in Senatu patriae Atheniensium causam agerent, et poenam, a Sicyoniis iniunctam Atheniensibus, deprecarentur, (*Cicer.* Tuscul. quaest. IV. cap. 3. vbi vid. *Dauis.* *Plutarch.* in vita Caton. mai. tom. I. p. 349. *Aelian.* H. V. lib. III. cap. 17. circa fin. pag. 239 sqq. edit. *Abrah. Gronou.* vbi *Scheffer.* *Kuhn.* et *Perizon.* alios laudarunt et copiosius de illa legatione disputarunt, adde *Corfin.* in fastis attic. IV. p. 97 et 108.) Quando demortuus sit, non conuenit inter viros doctos. *Apollodorus* in Chronicis apud *Diogen.* *Laert.* IV. 65. scribit, cum rebus humanis excessisse Olymp. CLXII. 4. atque huius anni mortisque finitionem contra *Stanleium* et *Petauium* firmis rationibus propugnarunt *Ionsius* de scriptor. hist. philos. II. 14, 3. pag. 222 sqq. edit. *Dornii* et *Corfinius* in F. A. IV. pag. 112 sqq. nisi vt posterior annum 4 Olymp. CLXIII. signaret. Conf. praeterea de nostro eiusque aetate ac legatione et de locis quibusdam Ciceronianis *H. Vales.* in Emendatt. lib. I. cap. 29. ibique *Burmanni* notam pag. 33. De tempore, quo legatio facta est, et num Carneades aequalis fuerit Epicu-

ri, controuersia orta fuit inter *Foucher*, Canonicum Diuonicensem, et *Lantini*, supremi collegii in eadem vrbe (Dijon) consiliarium. Ad aetatem Epicuri confert eum *Foucher* in sua historia academicorum et in Journal des Sav. 1691. mens. Aug. p. 509. et ann. 1692. mense Mart. p. 704 sqq. loco Ciceronis acad. quaest. IV. 45. vitiatio nixus: secus sensit *Lantini* ibid. ann. 1692. p. 206 sqq. et p. 704 sqq. mens. Decembr. Huius litis historiam vberius exposuit, suamque dixit sententiam *Baillius* in Diction. voc. *Carneade* not. N. tom. II. pag. 63. idemque a pag. 58. copiosius de Carneade, eius aetate, eloquentia, placitis philosophicis, legatione etc. multa loca Ciceronis et *Lactantii*, huc pertinentia, collegit partimque explicuit, denique *Saldeni* ac *Moreri* peccata correxit; v. *Buddei* compendium hist. philos. p. 150 sqq. De *Arcefilao* et *Carneade*, *Cromazian.* (Buonafede) in histor. philos. ital. scripta; tom. III. cap. 41. p. 172 sqq. ed. Venetae. — *Brucker.* hist. crit. phil. I. p. 759 — 771. et vol. VI. pag. 237 sq. *Tiedemann* Geist der spekulativen Philosophie, tom. II. pag. 572 sqq. *Harl.*

g) Secundum *Cicer.* acad. quaest. IV. 6. et *Valer. Max.* VIII. 7. ext. 5. vbi singularia quaedam de eo narrantur. *Harl.*

h) Qui numerus est exactior, et tribuitur illius vitae a *Diog.* *Laert.* IV. 65. et *Lucian.* in *Macrob.* cap. 20. tom. III. edit. *Reitz.* p. 222.

Suidas autem a Cyrenaeo Carneade (quem perinde ut Hesychius Illustris vocat *λιβυν*, forte propter Clitomachum, eius discipulum,) perperam distinguit, et Anaxagorae discipulum vocat, scilicet, quia sceptices princeps creditur Anaxagoras. De aetate Carneadis vide *Petauium* cap. 8. Exerc. Miscell. Gassendum IV. 8. de vita Epicuri, et *Ionsum* II. 14. contra Petauium disputantem, [it. *Heinium* in vita Clitomachi p. 99 sq. vid. infra in Clitomacho.] Orationem eius pro philosophis Olymp. CLVI. 2. a. V. C. 599. Scipione et Marcello coss. Romae habitam in senatu, ex ingenio confingere reddereque ausus est graeco stylo *Petauius* p. 217. Orat. Imaginem Carneadis exhibet editio Laertii Wettsteiniana, nec non praeterea Gronovius tom. III. thesauri Antiq. graec. litera γ. In veteri statua, sed capite manca, apud Fulvium Ursinum p. 66. elog. ΚΑΡΝΕΑΔΗΣ ΦΙΛΟΚΩΜΟΝ ΚΤΡΗΝΑΙΟΣ. Fuit et *Carneades*, Cynicus, de quo Eunapius: tum *Carneades*, Anaxagorae discipulus, et *Carneades*, frigidus poeta elegiarum, cuius Laertius mentionem facit. Carneadem, Epicuri, ut ait *Cic.* de Fin. V. 31. 'perfamiliarem, si de Epicuro ipso, non de scriptis et placitis intelligas, a nostro esse diuersum, necesse est, quia inter mortem Epicuri et annum V. C. 599. quo Romae fuit Carneades, intercedunt plus quam centum anni. *Fabric.* vid. *Ionsum*, *Corfinum*, *Bayle* et reliquos ad notam in margine imo citatos. *Corfinus* pag. 114. apud Ciceronem de fin. V. 31. putat, alium prorsus Carneadem esse intelligendum; contra *Dauisus* ad locum Ciceronis coniicit, legendum esse *Corniades*, de quo *Plutarchus* tom. II. pag. 1089. C. adde *Pearcium* ad *Ciceron.* de Orat. I. cap. 11. vbi ego quoque in mea editione notavi, cod. Erlang. habere *Charmadam*, pro vulgata lectione *Carneadem*. adde paullo post ad *Charmidem* notata, infra in Catal. Peripateticorum, sub voc. *Critolaus*, *Cozzand.* p. 58 sqq. *Ionsum* II. 1. 7. pag. 143. Loca Ciceronis de Carneade collegit *Ernesti* in clauae Cicer. histor. h. v. *Harl.*

[*Cassiricius*. Porphyr. in vita Plotini cap. 7. *Heum.*]

**Censorinus*, Academicus, cuius meminit *Alexander* Aphrodiseus lib. I. cap. 13. quaestionum et solutionum.

Chabrias et *Phocion*, Imperatores fortissimi Atheniensium, ex Academia prodierunt, teste *Plutarcho* aduersus Colotem pag. 1126. *Phocion* Platonem primum, dein Xenocratem audiuit. idem in *Phocione* p. 743. [C]

Chaeron, Pelleneus, Platonis et Xenocratis discipulus, *Athen.* XI. p. 509.

[*Chalcidius*, de quo vide *Fabric.* bibl. lat. III. cap. 7. *Heum.*]

**Charmides*, Clitomachi discipulus, quem nonnulli cum Philone quartae faciunt principem Academiae. Vide *Sextum* lib. I. cap. 33. *Pyrrihon.* Hypotypof. [sect. 220. vbi vid. notam *Fabricii.*] et *Euseb.* XV. praep. p. 726. Ciceronem Oratore cap. 16. *Fabric.* Quod scribitur quoque *Charmadas*, hoc nomen restituit *Dauisus* *Ciceroni* in acad. quaest. IV. 6. vbi Petrus Faber pag. 350. et *Dauis.* pariter atque ad *Cicer.* Tuscul. quaest. I. 24. plura de scriptura et mutatione nominis adnotauit. adde *Burmamn.* I. ad *Quinctiliani* I. O. XI. cap. 2. pag. 989. qui de confusione nominum *Carneades* et *Charmadas* pariter agit, *Vistorii* Varr. lect. 32, 24. *Pearc.* ad *Ciceron.* de Orat. I. cap. 11. *Ionsum* II. 14. 4. pag. 227 sq. *Valesium* in emendatt. I. cap. 29. pag. 33 sq. ibique et p. 221. notam *Burmanni.* *Charmadas* scripsit quoque contra Rhetoricam. vid. *Sextum* *Empiric.* contra Mathemat. II. sect. 20. *Harl.*

Chilo,

Chion, Heracleensis. Vide, quae dixi lib. I. cap. 10. §. 5. vid. infra in *Euxenone*.

[*Chosroës*, Persarum rex, platonis dogmatibus bene imbutus. vid. *Cozzand.* pag. 109 sq. *Harl.*

[*Christus* a quibusdam deorum cultoribus dictus est fuisse Platonicus, teste *Augustino* lib. II. doct. *Christ.* cap. 28. *Heumann.*]

Chrysippus, stoeae columnen notissimum, audiuit etiam academicos, Arcesilam et Lacydem, teste *Diogene* Laertio VII. 183. *Fabric.* Inde autem non sequitur, nomen eius inter Platonicos aut academicos esse recipiendum. *Harl.*

Ciceronem Augustinus academicum vocat IV. 30. de C. D. quod philosophica sua scripta composuit *εἰς τὸν ἀκαδημαϊκὸν τρέπον*, *Plutarch.* *Cic.* pag. 886. *Fabric.* Illum magnum academiae columnen vocat *Huetius* quæst. alnet. lib. II. cap. 2. §. 13. *Thomas.* phil. aulic. cap. 1. §. 44. pag. 21. vid. *Cicero* ipse II. de diuin. 72. de fato cap. 2. *Heumann.*

Clearchum in *Platonis encomio* laudat *Laertius* III. 2. *Hieron.* I. in Iouinianum. *Clearchus*, Heracleae Ponti tyrannus, Platonis discipulus, teste *Memnone* apud *Photium* cod. CCXXIV. cap. 1.

Clemens, Alexandrinus, in scriptis suis satis testatur, Platonis se dogmatibus fauere. Confer *Albertinum* de Eucharistia p. 266 sq.

Agrium Clementem, ad quem scripsit *Plinius* lib. I. Epist. 10. (vbi vid. *Catanæum*.) pro Platónico philosopho sine causa habet *Baronius* ad A. C. CIX. 53.

[*Cleombrotus*, qui, lecto Platonis libro de immortalitate animae, se praecipitem dedit de muro, atque ita ex hac vita migravit ad eam, quam credidit esse meliorem. Ita *Augustinus* lib. I. de C. D. cap. 22. vbi vid. nota *Coquei.* *Heumann.* in act. philos. III. pag. 905. adde *Cicer.* *Tuscul.* I. 34. *Sext. Empir.* adu. *Mathem.* I. sect. 48. ibique *Fabric.* pag. 22. *Harl.*

Clitomachus, Diogneti F. Carthaginiensis ?, (*Max. Tyrio* inde diss. XXIX. pag. 294. *λίβυς*.) patria lingua Asdrubal, Carneadiæ discipulus atque in Atheniensi schola, (curiam vocat *Symmachus* X. 25. Epist.) successor, *ἐδεδος δεύτερος τῶν ἀπὸ τῆς νέας Ἀκαδημίας κατὰ τὴν θεωρίαν ὄν*, *Athen.* IX. p. 402. et scriptor voluminum ultra CCCC, in quibus magistri sui potissimum dogmata illustravit. Vide *Numenium* apud *Euseb.* XIV. praeparat. p. 739. *Laertium* IX. 67. *Ciceronem* IV. *Academ.* quæst. cap. 6. qui eum cap. 32. ad *Lucilium*, poetam, et *L. Censorinum* ait scripsisse (qui Anno V. C. DCIV. Olymp. CLVII. 4. Consul fuit) memoratque cap. 31. eius quatuor libros de sustinendis assensionibus et consolationem ad captiuos ciues suos post patriam a Romanis euersam. [*Cicero* *Acad.* IV. 4. 44. Or. 16. *Tuscul.* quæst. III. 22.] Primum ipsius de sectis librum laudat *Laertius* in *Aristippo* II. 92. De Atheismo, ei imputato, vide *Reinesii* Var. Lect. III. 6. p. 444 sq. [*Reimanni* histor. atheismi etc. pag. 171 sq.] De Clitomacho etiam diligenter agit *Ionisius* II. 14. p. 219. edit. *Dorn.* *Fabric.* adde infra in Catalogo peripateticorum, *Cozzand.* pag. 63 sq.

i) *Stephan.* in *Καρχηδών*, *Eustath.* ad *Dionys.* v. 196.

pag. 63 sq. *Brucker*. vol. I. pag. 771 sq. in primis *Heinium* in recitatione in Commentt. societatis doctrinarum regiae Berolin. ann. 1748. p. 295 sqq. et germanice versa a *Windhemio* in biblioth. philosoph. vol. VI. part. II. pag. 97 sqq. — Inter discipulos eius fuit celeberr *Philo*, de quo infra. — Alius *Clitomachus*, pancratiastes, *Aelian*. VI. 1. H. An. *Harl*.

Coriscus, Scephius, Platonis discipulus. *Laert*. III. 46. cum Socratem prius audiisset, teste *Strabone* lib. XIII. p. 608. Ad *Erastum* et *Coriscum* exstat Platonis Epistola.

Cosmus, Medices, vid. *Schellhorn*. amoenitatt. litter. cap. 2. pag. 39. 40. vol. I. *Heumann*. not. msta.

[*C. Aurelius Cotta*, qui in dialogo *Ciceronis* de N. D. academicorum partes tuetur. vid. *Cozzand*. p. 99. *Cic*. Brut. cap. 49. ad Attic. XIII. epist. 19. *Harl*.]

Crantor, Solensis, Polemonis auditor, *Laert*. IV. 17. et prius sub Xenocrate condiscipulus id. 24. πρώτος Πλάτωνος ἐξηγητής teste *Proclo* I. in *Timaeum*, p. 24. in academia vel in primis nobilis, *Cicer*. Tusc. III. 6. qui locum adfert ex eo, [et graeca verba exhibet *Plutarch*. Conf. ad Apoll. pag. 102. vid. *Dauis*. ad *Ciceronis* locum et *Cicer*. ad Attic. XII. epist. 21.] Cratetis, Atheniensis, amicus et Arcesilae. Vide *Laert*. IV. 22. Eusebium praeparat. XIV. pag. 731. Commentaria ad tres myriades σίχων siue versuum 30000. reliquisse, quorum nonnulla ad Arcesilam referebantur, praeterea poemata composuisse testatur idem *Laertius* IV. 24. et 25. E scriptis eius nullum celeberr libello breui sed aureolo, ut ait *Cicero* in *Lucullo* ²), quem fecit *de lusu*. *Laert*. IV. 27. [vid. interpr. ad *Diog*. *Laert*. IV. 24 sqq.] Ex *Crantoris* commentariis locum adfert *Sextus* X. [P] contra Math. p. 447 sq. [sect. 51 sqq. 59. pag. 701 sq. edit. *Fabric*. Laudatur ab *Horatio* Epist. II. libri I. vbi vid. *Dacier*. Plura vide apud *Bayle* in Dict. voc. *Crantor*. tom. II. pag. 220 sq. et *Brucker*. vol. I. p. 743 sqq. *Harl*.] Fuit et alius *Crantor*, Comicus, *Stobaeo* laudatus.

Crates, Tarsensis. *Laert*. IV. 23. vide etiam in Polemone. *Fabric*. conf. *Cozzand*. pag. 51. *Bayle* Dict. voc. *Arcesilas* (D) pag. 284. *Diogen*. *Laert*. IV. 21 sqq. ibique interpr. vbi plures *Cratetes* enumerantur, *Brucker*. vol. I. p. 742. etc. *Harl*.

Cronius Pythagoricis et Platoniciis a *Porphyrio* accensetur in vita *Plotini*, cap. 14. 20. et optimis Platoniciis a *Syriono* in XII. *Metaph*. p. 61. b. Eius περί παλρυγενεσίας *Nemes*. cap. 2. p. 35. de anima: de regenerationis legendum apud *Godfr*. *Viterbiensem* Chron. pro generatione. *Fabric*. *Suidas* in *Ωερύνης*, tom. II. pag. 761. ait, *Origenem* quotidie lectitasse *Numenii*, et *Cronii* et *Apollophanis* — aliorumque, qui inter *Pythagoricos* praecipui habentur, scripta. Hinc *Fabricius* eum supra in vol. I. p. 840. inter *Pythagoricos* recepit. *Harl*.

Δαίμαχος Πλατωναῖκός est apud *Diogenem* *Laert*. in *Thalete* sect. 30. pro Δαίδαχος Πλατωνικός legendum, ut notavi infra cap. VIII. *Fabric*. *Dasdachus* laudatur a *Laertio* I. 30. vbi

h) s. quaest. acad. IV. 44. vbi *Crantor* vocatur vetus academicus, h. e. e veteri academia; ab Ari-

stotele nihil magnopere dissenfit, auctore *Cicerone* de Oratore III. 12. *Harl*.

vbi Isaac. Casaubonus rescribendum censet *Daimachus. Heum.* in actis. conf. supra in hoc vol. p. 39. h. v. *Harl.*

Damascius, Syrus, de quo libro V. cap. 38. pag. 416. et 437. *Fabric.* et infra inter Peripateticos h. v. add. *Ionsus* III. 19, 4. pag. 104 sq. *Alexandri Mori* not. ad Coloss. II. 18. pag. 179. *Olearii* diss. de eclecticis cap. 3. Acta erudit. Lips. 1713. pag. 398. *Damascii* fragmentum exhibet *Wolffius* in anecdotis gr. tom. III. p. 195 sqq. *Heumann.* conf. *Lambec.* in comment. de bibl. Vindob. VII. pag. 87. not. et *Olympiodori* locum MS. in Alcibiadem Platonis apud Ruhnken. in diss. de vita et scriptis Longini §. IV. *Harl.*

Daphnus, Ephesius. Laudatur in argumento, Athenaei operibus praefixo. *Heum.* in actis phil. *Delius*, Ephesius, Platonis amicus, qui Alexandrum M. ad bellum contra Persas suscipiendum maxime est adhortatus, teste *Plutarcho* p. 1126. contra Colotem.

Demetrius, Platonis amicus, *Laert.* III. 43. et discipulus, patria Amphipolites. id. III. 46.

Alius *Demetrius*, Platonicus, qui vixit tempore Ptolemaei vndecimi, cognomento Dionysii, memoratus *Luciano* lib. de calumnia, et forte Marco Antonino VIII. 25. Nam Gatakerum puto falli, qui Demetrium Phalereum ab Antonino innui suspicatur.

Demochares, Arcefilae familiaris. *Laert.* IV. 41.

Democritus, iunior, cuius meminit *Porphyrus* in vita Plotini, cap. 20. *Syrian.* in XII. Metaph. p. 59. *Fabric.* *Democritus*, Platonicus, scripsit comm. in Platonis Alcibiadem, quem laudat Olympiodorus comment. MSt. in eundem dialogum p. 29. B. auctore *Ruhnkenio* in diss. philolog. de Longini vita et scriptis §. IV. pag. 7. ante Toupium edit. Longini. Item eodem teste p. 8. *Democritus* scripsit commentarium in Phaedonem, qui ab eodem Olympiodoro in eundem dialogum commemoratur. *Harl.*

* *Demophanes*, Megapolitanus, Arcefilae discipulus, *Plutarch.* Philopoemene p. 356.

Demosthenes, rhetor, Platonis auditor. *Laert.* III. 46. et II. 108. [Victorius varr. lection. lib. 26. cap. 4. *Heumann.*] Confer Dionys. Halic. et Epistolas Demosth. Sunt, qui referant, a Platone dimissum, quod nimius verborum captator esset. Anonymus Schol. in Aristotelis Rhetor. lib. 3. pag. 51. Ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτων ἀπέδιωκε τῆς αὐτοῦ διατριβῆς τὸν Δημοσθένην ὡς θηρολέξην.

Dercyllides ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τῆς Πλάτωνος Φιλοσοφίας laudatur a Porphyrio apud *Simplic.* in I. Phys. Idem opus puto respici ab Albino in Isagoge cap. VI. Scripsit et in *Timaetum Platonis*, Proclo teste. Alius *Dercyllides*, Lacedaemonius, ad Pyrrhum legatus, cuius dictum refert *Plutarchus* Apophthegm. Lacon. et *Stobaeus* serm. 7. vnde emendandus *Maximus*, apud quem male editum est Κερκυλλίδας.

Dexippus. In Iriarti catalogo codd. Matrit. cod. XXXIV. pag. 135. et cod. LXXVI. pag. 274. est gr. Δεξιππὸς Φιλοσόφος ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ τῶν εἰς ἀριστοτέλους κατηγορίας ἀποριῶν τε καὶ λύσεων κεφάλαια μ'. (atque indices capitum librorum I. et II. Iriarte graece excudi fecit,) tum libri II. et III. At potius ille fuit philosophus peripateticus, vid. infra in catalogo peripateticorum, h. v. *Ions.* de script. hist. philos. III. 17. 4. pag. 95 sq. *Fabricius* infra in lib. IV. cap. 26. sectione 7. vol. IV. p. 155. — Diuersus est a *Dexippo Herennio*, Atheniensi, historico, quocum tamen philosophus a Tzetza et Vossio est confusus. vid. supra p. 39 sq. de scriptoribus Alexandri M. *Harl.*

Diadumenus,

Diadumenus, quem colloquentem inducit *Plutarchus* aduersus Stoicos.

Didymus, Areius, *πιδανῶν καὶ σοφισμάτων λύσεις* libri 2. Suid. *περὶ τῶν ἀρεσκόντων Πλάτωνι*. *Euseb.* XI. 23. praeparat. De hoc Didymo, vid. *Ionsius* III. 1, 3. pag. 2 sqq. *Fabric.* adde *Eudoc.* p. 135. vbi vitiose scribitur *Διδ. Ἀθήιος*, supra in vol. I. pag. 842. h. v. *Harl.*

Dio, Alexandrinus, Antiochi familiaris, philosophus academicus. *Cicero* quaeft. acad. IV. 4. orat. pro Coelio cap. 21. 22. *Fabric.* Legatus Alexandrinorum missus est Romam, (vid. *Strabon.* lib. XVII. pag. 1147.) qui adcularet Ptolemaeum Auletem: at Romae interfecit, eaque caedes collata in M. Coelium. *Harl.*

Dio, Syracusanus, inter Platonis discipulos refertur a *Laertio* III. 46. Confer *Plutarchum* in Dionis vita, in Nicia p. 539. et contra Colotem p. 1126. *Aelianum* III. 4. Var. et 17. [Ad imitationem Platonis apud *Eudociam* p. 137. scripsisse dicitur multos dialogos, item epistolas ad Platonem aliosque. *Harl.*] Inter eos, qui Symposia siue λόγους παρὰ πόντον γεγραμμένους litteris consignarunt, refertur ab eodem *Plutarcho* in limine quaestionum Conuiualium. Idem testatur, Callippum interfecit [P] esse eodem pugione, quo Dionem, amicitiam simulans, interfecerat, p. 553. de fera Numinis vindicta. Res huius Dionis *Athanas.* [de quo plura leges in *Mongitoris* biblioth. Sicula, tom. I. pag. 85.] Syracusanus tradiderat libris XIII. testo *Diodoro Siculo* extremo libri XV. tom. II. p. 402. *Fabric.* conf. *Mongitor.* l. c. p. 159 sq. et *Stäueren* ad Cornel. Nep. vitam Dionis cap. 1 — 3. meae edit. *Harl.*

Diocles, Cnidius, e cuius *διατριβῆς* nonnulla de Arcefila profert Numenius apud *Euseb.* XIV. praeparat. p. 731.

Diodorus, praetor Adramyttenus, philosophus academicus, caussidicus ac rhetor, *Strabo* XIII. pag. 614.

Diodorus, Samius, apud *Theodorum* Prodrumum in Amarantho p. 430.

[*Dionysius*, iunior, rex Syracusanus, Platonis discipulus et patronus. vid. *Plutarch.* tom. II. Opp. p. 52. *Clearchum* libro quarto vitarum apud *Athenaeum* XII. 9. pag. 541. *Aelianum* H. V. lib. VI. cap. 12. ibique interpretes, aliosque apud *Mongitor.* l. c. p. 163 sq. et *Stäueren* ad *Cornelium Nepot.* in vita Dionis cap. 10. p. 121. m. edition. *Harl.*]

Dionysius, *Areopagita*, de quo libro IV.

Dionysius, *Halicarnassensis*, iunior.

Dionysius, Platonis seruus. *Laert.* II. 42.

Dominus, Laodiceus siue Larissaeus, Syrus, Syriani discipulus, de quo *Marinus* in vita Procli cap. 25. *Damascius* in vita Isidori apud Photium, et ex utroque *Suidas*, [et *Eudocia* pag. 138.] Scripsit ὅλην πραγματείαν καθαρτικὴν τῶν δογμάτων τῆ Πλάτωνος. Alius *Dominus*, chronographus, qui frequenter in *Malalae* Chronico citatur, et *Bentleio* videtur fuisse episcopus Antiochenus, et historiam ab orbe condito deduxisse ad tempora Iustiniani, p. 73. Epist. ad Iohann. Millium.

* *Ecdemus*, Megapolitanus, Arcefilae discipulus. *Plutarch.* Philopoemene pag. 356. *Ecdelum* vocari videas apud eundem in *Arato* p. 1028. 1030.

[*Eleucadius*, mortuus a. Chr. 112. Petrus Damianus sermonem habuit in eius die natali, apud *Surium* tom. VII. die II. Febr. Cozzand. p. 101. *Harl.*]

Eraſtus, Scepius, Platonis discipulus. *Laert.* III. 47. *Eraſtum*, et *Coriscum*, (de quo supra,) Socraticos vocat *Strabo* lib. XIII. p. 608.

Eratosthenes, Cyrenaeus, (Stoicus) ἐν τῷ Πλατωνικῷ laudatur a Theone Smyrnaeo. Δεύτερον siue νέον Πλάτωνα dictum refert Suidas in *Ερατοσθ.*

[*Eremius*. Porphyrius in vita Plotini cap. 3. *Heumann.* aliis *Herennius.* *Harl.*]

Euseon, Lampſacenus, Platonis discipulus. *Laert.* III. 46.

Euagon, Lampſacenus, Platonis discipulus. *Athen.* XI. pag. 508. Idem cum *Euseone*, iam memorato, sed vtra scriptura praeferrī debeat, incertum est.

* *Euander*, Phocensis, Lacydis successor, vt Euandro successit Hegesinus. Vide *Ciceronem* Lucullo, cap. 6. et *Laert.* IV. 60. *Numenium* apud Euseb. XIV. Praeparat. pag. 736.

Eubulus, Athenis Platonis διάδοχος. *Porphyr.* vita Plotini, cap. 15. et 20. ex Longino qui συγγράμματα eius quaedam περὶ Πλατωνικῶν ζητημάτων, Romam missa, memorat: *Fabric.* eiusdem notas in Platonis *Philebum* et *Gorgiam*, et de his, quae Aristoteles reipublicae Platonis opponit, atque quibus haec rationibus confutentur. *Harl.*

Euclides, cuius meminit idem *Porphyr.* in vita Plotini, cap. 20.

[*Euclidem*, clarum illum geometram, de quo infra agit Fabricius, fuisse Platonicum, demonstrat *Sam. Reyherus* in disp. de Euclide, cap. III. *Heum.* Sed eum numero Platoniorum excludendum esse, iam vidit *Brucker.* in hist. crit. philos. vol. I. p. 645. not. g. *Harl.*]

Eudorum, Academicum, in categorias Aristotelis scripsisse, testatur Simplicius in Categ. — *Eudori*, Alexandrini, academici, βιβλίον ἀκρίοκτητον de diuisione philosophiae laudatur apud Stobaeum pag. 161. Eclog. *Fabric.* Fuit quoque *Eudorus*, quem *dogmata Pythagoreorum* diligenter tradidisse prodiit *Simplicius* ad lib. I. *Φυσ. ἀκρ.* comment. XL. Vixit post Nicomachum, quod ostendit *Meiners.* in historia dogmatum apud Graecos etc. tom. I. p. 539. not. Is num ab *Eudoro*, academico, differat, nec ne, *Ionſus* de script. hist. phil. III. 2, 4. pag. 9. se ignorare profitetur; sed plura in hanc rem scripsi supra in catal. Pythagoreorum, vol. I. p. 845. *Harl.*

Eudoxus, Cnidius, Platonis auditor, astrologus insignis, de quo dixi infra cap. V. [adde in vol. I. p. 845. catalog. Pythagoreorum, h. v.] Platoni, in Aegyptum proficiscenti, comes fuit, teste *Strabone* lib. XVII. Platonem audiisse testantur *Sotion* apud *Loe:tium* [P] VIII. 86. [et apud *Eudociam* p. 193.] Cicero, Plutarchus aliique, sed postea τὴν ἀρχὴν αὐτὸν παρεπέμψατος omnino ipsum missum fecit. *Laert.* VIII. 87. Voluptatem summum boni esse statuit, quod refellit *Aristot.* X. 2. *Nicomach.*

Euphratus, Oreites, quem Plato misit ad *Perdicam*, commendaturus *Philippum*, qui postea rex fuit Macedonum. *Athen.* XI. pag. 506. Idem pag. 508. non εὐφραῖος adpellatur, sed εὐφρατος.

Euphrates,

Euphrates, natione Syrus, quem laudat *Plinius* lib. I. Epist. 10. non Platonicus fuit, ut visum Baronio ad A. C. CIX. 53. sed Stoicus, licet *Plinius*, eum, dicat, Platonicam illam sublimitatem et latitudinem disputando effingere. vide de eo *Olear.* ad *Philostat.* in vita Apollonii I. 13. p. 16. *Fabric.* *Εὐφράτης* pro *Σωκράτης* ex cod. Gerdes. et Arriano apud *Epictet.* cap. 29. 4. correxerunt Wolf, Meibom, Vpton atque Heyne, quos vide. — *Euphrates*, Tyrius, philosophus, qui inuidebat Apollonio, (*Philostat.* in vita Apoll. V. 33. p. 215.) Polemonis magister. vid. vit. Soph. I. cap. 5. p. 536. *Harl.* Alium tamen *Euphratem*, Platonis discipulum, ex Athenaeo memorat *Basilius* in Diction. voc. *Euphrates.* *Heumann.*

[*Eunapius.* *Brucker.* vol. II. p. 303 sqq. De eo Heumannus promissit, se alibi dicturum esse. *Ionfius* III. 17. pag. 93. *Harl.*]

Eurymedon, Myrrhinusius, Platonis amicus. *Laert.* III. 42. 43.

[*Eustochius*, *Porphyr.* in vita Plotini cap. 7. *Heumann.*]

[*Eusebius Emesenus*: *Fabricius* infra in libro V. 15. p. 554. not. e. *Heumann.*]

[*Eustathius*, Cappadox, Iamblichi et Aedesii, cui in Cappadocia successit in schola, discipulus. vid. *Eunapium* in Aedesio p. 50 sqq. *Brucker.* in hist. crit. philos. vol. II. p. 273 sqq.]

Eustrophus, Atheniensis, quem loquentem inducit *Plutarchus* de Ei. p. 387.

Eutropius, de quo *Sidonius* III. epist. 6.

Euxemon, qui cum Chione et Leone Clearchum, Heracleae tyrannum, interfecit, teste Memnone apud *Photium* cod. CCXXIV. c. 1.

Fauorinus, Arelatensis, Gallus, Hermaphroditus et Eunuchus ἀκόλαστος ὁ, quem paulo ante suam aetatem claruisse testatur *Lucianus* in Eunucho tom. I. p. 483 sq. [cap. 7. tom. II. Reitzii, cuius notam conferes, pag. 356.] Καὶ τις Ἀκαδημαϊκὸς Εὐνῆχος ἐκ Κελτῶν ὄντων πρὸς ἡμῶν εὐδοκίμησας ἐν τοῖς ἔλλησι. Sub Traiano nimirum et Adriano, illi invidente, floruit, ut notatum Suidae in *Φαῖβωρ.* et *Ἀδρ.* Confer *Spartianum* in Adriano cap. XV. [conf. *Bruckeri* hist. crit. philos. vol. II. p. 166 sqq.] *Dionem* lib. LXIX. in Excerptis Peiresc. p. 713. [tom. II. p. 1152. §. 32. et 36. ibique Valesium ac Reinardum,] *Syncellum* pag. 250. Dionis (Chrysostomi) discipulus et Epicteti (*Gall.* XVII. 19.), et si utriusque valde dissimilis fuit: familiaris Herodis Attici, quem bibliothecae suae et do-

Y 3

mus,

h) Confer *Muretum* X. 11. Var. Lect. *Fabric.* *Muretum* tamen, Vossium de histor. graec. lib. II. cap. 10. atque Gottf. *Olearium* ad *Philostat.* de vit. Soph. lib. I. cap. VIII. (vbi multus est et *Philostat.* et *Olearius* de *Fauorino*.) p. 489. errasse, dum ex loco *Luciani* in Eunucho cap. 10. not. 59. male intellecto collegerunt, *Fauorinum* fuisse in adulterio deprehensum, animaduertit *Moyse du Soul* ad *Luciani* libr. memoratum cap. 7. et 10. pag. 26. et 258. tom. II. edit. Reitzii, cuius etiam notam 13. p. 356. conferes. adde *Tillemont.* in vit.

Adriani, tom. II. p. 468 sqq. *Ionfius* III. cap. 7. sect. 7. p. 35 — 37. Dicta quaedam Demonactis in eum, quis habebatur Eunuchus, adfert *Lucianus* in Demonacte, cap. 12. et 13. pag. 380 sq. tom. II. edit. Reitzii, adde eundem in Eunucho loco supra laudato. adde *Philostat.* p. 541. — *Fauorinum* autem, a *fauore*, non *Phauorinum* latine scribendum esse, monuerunt *Olearius* ad *Philostat.* pag. 489. et Reitz. ad *Luciani* Demonactem, tom. II. pag. 380. nr. 62. *Harl.*

mus, quam Romae habuit, heredem reliquit. *Polemonis*, Smyrnaei, sophistae, aemulus, vt traditum *Philostrato* 1. de Sophist. pag. 493 sq. [pag. 490. et in vita Polemonis, §. 6. p. 536. edit. Olear.] Plurima composuisse Suidas auctor est, et scriptorum multitudine cum Plutarcho Chaeroneo contendisse. De amicitia, quae inter vtrumque intercessit, testatur liber de primo frigido, quem Fauorino Plutarchus inscripsit: et inter deperdita Plutarchi memoratur a Lampria ἐπιστολή πρὸς Φαβωρίνον περὶ Φιλίας. Sed et Fauorinus librum scripsit, cui titulum fecit, *Plutarchus*.

[Conf. *Patiniana* pag. 56. *Gaudentius* de philos. Roman. cap. 93. *Baillet* Iugemens tom. I. pag. 309 sq. Fauorinum hunc fuisse scepticum, existimat *Lipsius* II. manud. ad philos. stoicam diss. 23. Lipsius fortasse eo adductus fuit, quod *Gellius* lib. XI. cap. 5. scribat, Fauorinum X. libros composuisse πυρρώνων τρόπων. Ac sane fuit Fauorinus ille scepticus vel potius academicus, vt patet ex *Gellio* XX. N. A. cap. 1. vbi Fauorinus ita loquitur: „Scis, solitum esse me pro disciplina sectae, quam colo, inquirere potius, quam decernere.“ et ibidem Caecilius ad Fauorinum, *digrediare*, inquit, *paullisper e curriculis istis disputationum vestrarum academicis, omissoque studio, quicquid libitum est, arguendi tuendique, considerare grauius etc. Heumann.*]

E plurimis Fauorini monumentis haec in veterum scriptis laudantur:

Πρὸς Ἀδριανὸν περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας. Galen. tom. I. pag. 6. libello περὶ αἰρέσεως διδασκαλίας.

Περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς διαθέσεως. infra in Πλάταρχος.

Ἀλκιβιάδης Galen. tom. I. p. 6.

Ἀπομνημονευμάτων libri saepe laudati *Laertio*, qui quintum citat III. 40. VIII. 12. *Fabric.* [In iis multa fuisse, quae ad criticam proprie spectarent, suspicatur *H. Valesius* lib. I. de critica, cap. 15. addito libris Emendationum. p. 164. vbi Vales. et Burmann. quaedam de eo habent.]

Πρὸς Ἀρίσταρχον περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας. Galenus tom. I. p. 6.

Ἐπὶ τῷ αἰῶρι [de eo qui morte intempestina obierat.] λόγος. *Philostr.* p. 495. [p. 491. edit. Olear. vbi cod. S. habet ἐπὶ τῶν κληρῶν.]

Λόγος ὑπὲρ τῶν βαλανείων. *Philostrat.* loco laudato. [quam et antecedentem germanas et bene compositas iudicat *Philostratus*. Ergo quaedam Fauorino suppositae fuisse videntur orationes.]

Γνωμολογικά. *Suid.* [P]

Περὶ τῆς διαίτης τῶν φιλοσόφων *Suid.*

Περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας πρὸς Δύσωνα. Galen. tom. I. p. 6.

Πρὸς Ἐπίκτητον. In hoc introduxerat Onesimum, Plutarchi seruum, cum Epicteto colloquentem. Meminit *Galenus* tom. I. pag. 6. et contra scripsisse se testatur librum ὑπὲρ Ἐπικτήτου πρὸς Φαβωρίνον: de libris propriis tom. IV. p. 367.

Ἐπιτομή τετραέρτη. *Stephanus* in Ῥοπέῃς.

Τὸν

Τὸν ἥλιον μὴ εἶναι καταληπτόν. Galen. tom. I. p. 8.

Κυρηναϊκά. Stephanus in Ἀλεξάνδρεια.

Laudes febris et Therisitae. A. Gellius XVII. 12.

Μητρώων inter Fauorini scripta male refert Vossius de Hist. Gr. cap. 10 pag. 213. e male intellecto loco Laertii II. 40. Confer Iohsum III. 7. 7. p. 244. [p. 35 199. edit. Dorn.]

Λόγος ὑπὲρ τῶν μονομάχων. Philostr. pag. 495. [p. 491. quam genuinam et bene compositionem iudicat Philostratus.]

Περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας Suid. [vid. vol. I. p. 512. LIII.]

Ἐπιτομή τετάρτη τῆς Παμφυλίας. Stephanus in Ῥοπέϊς. Sed recte Holstenius post τετάρτη facit συγμῆν.

Παντοδαπῆς ἱστορίας libri, siue vt apud Stephanum in Τετράπολις, παντοδαπῆς ὕλης ἱστορικῆς, saepe citantur a Laertio, qui octauum librum laudat III. 24. et VIII. 47. [Memorantur quoque ab Eudocia in violar. pag. 53. de Alcmaeone.] Ex Photii cod. CLXI. vbi refert, Sopatrum ad librum tertium Eclogarum suarum usum fuisse παντοδαπῇ ὕλῃ Fauorini, colligas, hoc opus digestum fuisse ordine literarum.

Περὶ Πλάτωνος Suid.

Πλάταρχος, ἡ περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς διαθέσεως. Galenus in libro contra Fauorinum περὶ ἀρίστης διδασκαλίας tom. I. pag. 6. vbi testatur, eum in hoc libro concedere, quod detur aliquid βεβαίως γνωστόν. [conf. infra de Galeno, lib. IV. cap. 17. pag. 529. nr. 14. vol. III.]

Τὰ εἰς Πρόξενον Fauorino supposita, atque indigna, iudice Philostrato p. 495. [pag. 491. Olear.]

Προτεχνολογήματα ἐθνικῶν. Steph. in Αἰθίοψ.

Πυρρωναίων τρόπων libri X. Gell. XI. 5. Hisce inter philosophicas Fauorini disputationes palmam tribuit Philostratus pag. 495 [491. Olearii edit.] sq. testatus, eum his inter alia ostendisse, Pyrrhoneos quoque, licet de omnibus dubitantes, tamen posse iudicio ciuili experiri, et causas agere.

Περὶ Σωκράτους καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἐρωτικῆς τέχνης. Suid. Hunc librum impugnauerat Galenus in scripto, cui titulus, πρὸς τὸν Φαβωρίνον κατὰ Σωκράτους. Meminit ipse de libris propriis tom. IV. p. 368.

[Sententiae quaedam sunt in Collect. sententiarum Frobeniana. vid. supra vol. I. pag. 726. Harl.]

Fuit et alius Fauorinus iisdem temporibus, Peripateticus, Plutarch. VIII. 10. Sympos. et alius, rhetor latinus, antiquior, e cuius oratione, qua legem Liciniam de sumtu minuendo suavit, refert nonnulla [P] Gellius XV. 8. Sed ibi pro Fauorini nomine Augurinum reponere malit Iacobus Gronouius, refragantibus licet veteribus libris.

[Ficinus, de quo supra ad Platonem pluribus egi. Harl.]

Claudianus

Claudius Galenus, de quo infra lib. IV. praeter opus, etiamnum exstans, *περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων*, scripserat, ut ipse de libris propriis tom. IV. pag. 368. refert, *περὶ τῆς Πλάτωνος αἰρέσεως* librum I. *περὶ τῶν ἐν τῷ Πλάτωνος Τιμαίῳ ἰατρικῶς εἰρημένων* commentarios IV. *πρὸς τὰς ἐτέρας ἢ Πλάτωνος περὶ ἰδῶν δόξαντας*, libros III. *περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα λογικῆς θεωρίας*. *Πλατωνικῶν διαλόγων συνόψεως* libros VIII. *Περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων*. *Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν καὶ δυνάμεων*. *Fabric.* Fuit eclecticus. conf. *Gaudem.* de philos. rom. cap. 36. *Brucker.* hist. crit. II. p. 183 sq. *Harl.*

Georgius, Corinthius, Themist. *Fabric.* *Georgius Gemistus.* vid. supra de Platone, VIII. et *Cozzand.* pag. 112 sqq. *Buddeum* histor. philos. p. 368 sq. *Harl.*

Glauco, Platonis frater. *Laert.* III. 4.

Harpocratio, Argiuius, Caesaris *Veri* (vid. *Capitolinum* in *Vero*, et *C. Barth.* ad *Aeneam* *Gazaeum* p. 97.) familiaris, scripsit *ὑπόμνημα* in *Platonem* libris XXIV. et λέξας *Πλάτωνος* libros II. *Suid.* [*Proclus* II. in *Timaeum*, *Eudoc.* p. 73.]

Hegesander, Delphus, ἐν τοῖς ὑπομνήμασι περὶ τῆς πρὸς πάντας τῷ Πλάτωνος κακοηθείας λέγων. *Athen.* XI. p. 507.

* *Hegesinus*, Pergamenus, Euandro successit, ut *Hegesino Carneades*, teste *Cicerone* in *Lucullo* et *Laertio* IV. 60. *Clementis Alex.* codices I. Strom. pag. 301. vocant *Hegesilaum* et mediam academiam in eo defecisse testantur. *Fabric.* *Egesinum* male scribunt nomen *Manutius* aliique in loco *Cicer.* quaest. acad. IV. 6. sed vid. ad illum locum *Vrsinus* et *Davis.* Male quoque *Brucker.* vol. I. p. 759. et 728. *Egesinum* exaravit manu. *Harl.*

Hegias, Platonis amicus. *Laert.* III. 43.

Helicon, Cyzicenus. *Plutarch.* *Dione* p. 966.

Heraclides Aenijs, Platonis discipulus. *Laert.* III. 46. Vide infra in *Pithon.* [vid. *Cozzand.* pag. 46.]

[*Heracleodorus*, ad quem *Demosthenis* epistola. Particulam ex illa *Demosth.* epistola dedit *Olympiodor.* in comm. msto in *Gorgiam* *Platonis*, ubi dicitur *Heracleodorus* *Platonis* exigui temporis auditor, dein per secordiam ab eo auersus eiusque sermones negligens, in *Lambec.* comm. de bibl. *Vindob.* VII. p. 271. *Harl.*]

Heraclides Ponticus, Platonis discipulus. *Laert.* III. 46. *Suidas* *Ἡρακλείδης*. De eius scriptis *Menag.* ad *Laert.* V. 87. *Chalcid.* pag. 10. *Meurs.* *Fabric.* *Cic.* de diuinat. I. 23. *Tuscul.* quaest. V. cap. 3. *Cozzand.* p. 46. *Harl.*

Heraclitus, Tyrius, *Antiocho* familiaris *Alexandriae*, qui et *Clitomachum* atque *Philonem* multos annos audiuit. vid. *Cicer.* quaest. acad. IV. 4.

[*Herennius* idem ac *Erennius*.]

Hermias, Syriani discipulus, de quo infra lib. V. memoria et philosophia actionis praeclarus. conf. *Damascium* apud *Photium* cod. CLXXXI. et CCXLII. *Bayle* *Diction.* h. v. vol. II. pag. 755. supra ad *Platonis Tetralog.* III. nr. XI. circa fin. *Lambec.* comment. de bibl. *Vindob.* lib. et vol. VII. p. 89 sqq. de codice, qui continet *Hermiae* scholiorum in *Platonis*

Platonis Phaedrum libr. III. — Mythos veterum etiam historice explicuit, quod colligi potest ex *Eudocia* p. 91. p. 440. utroque loco iisdem verbis, de Borea. *Harl.*

Hermodorus, qui Platonis libros apud Siculos diuulgauit. Cic. XIII. 21. ad Attic. Zenobius, Vaticana appendix et Suidas in prouerbio: Λόγοισιν Ἐρμόδωρος ἐμπορεύεται. *Fabric.* Laert. I. 2. *Ionfus* I. 10. p. 49. (57.) *Heumann.*

Hermophilus, philosophus coecus, qui Theopompum geometricam sine radio docuit, teste *Claudiano Mamerto* III. 9. de statu animae.

[*Herodes*, rex Iudaeorum, fuit Platonicus, si fides *Harduino*. vid. *Acta erud. Lips. supplem.* tom. II. p. 378. 380. *Heumann.*]

Hestiaeus, Perinthius, Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Iustinus Hefychius. Infra in Numenio.

Hierius, Procli discipulus, filius Plutarchi Atheniensis.

Hierocles, de quo supra lib. II. cap. 12. §. 7. [*Bayle* dict. h. v. [p. 759 sq. edit. nou.] *Huetius* quaest. Alnet. lib. II. cap. 2. §. 8. cap. 23. p. 297. *Heumann.*]

Hippothales, Atheniensis, Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Hyperides, rhetor, auditor Platonis. Laert. III. 46.

Iamblichus, de quo infra lib. V. [*Ionfus* III. 16. 2. p. 88 sqq. *Cozzand.* p. 86. minus autem recte philosophis platonis adnumeratur. *Harl.*]

Ion, Platonicus, Chaereae praeceptor, quem ob grauitatem morum Καρόνα vulgus vocabat. *Lucian.* Conuiu. tom. II. p. 636. [et *Libani* us, infra, in libro V. cap. 9. p. 301. *Heumann.*]

[*Ioannes Italus*. vid. *Oudinus* comment. de scriptor. eccl. tom. II. col. 434. *Fabric.* infra in libro V. cap. 5. p. 394, 395, 396. et 435. *Heumann.*]

Isidorus, Procli et Marini familiaris, Gazaetus, cuius vitam scripsit *Damascius* [P] apud *Photium* cod. CCXLII. Vide et *Suidam* in *Συγγραφοίς*, *Ἰσίδωρος* etc. [*Cozzand.* p. 97 sq.]

[*Iulianus*, Imperator. Hunc purpuratum philosophum adpellat *Huetius* quaest. Alnet. lib. III. cap. 6. pag. 330. A Platonis fuit pertractus in ipsorum castra et a Christianismo auersus, teste *Libanio* apud *Fabric.* infra in libro V. 9. p. 232 sq. ibidem de Iuliani philosophia fit mentio pag. 215. 234. 238. 239. 301 sq. 377. *Pag. Gaudentius* scripsit libr. de Iuliani imperatoris philosophia. *Heumann.*]

Iustinus Hefychius, Apameensis. Vide infra in Numenio.

Iustinus, martyr, antequam Christo nomen daret, profitetur, se fuisse Platonis Χαίροντα διδάγμασι, in apologia breuiore p. 50. in dialogo cum Tryphone p. 219. et apud *Eusebium* IV. 18. hist. *Fabric.* — conf. *Gaudentius* de philos. Rom. cap. 116. fin. *Heumann.*

* *Lacydes*, Cyrenaeus, Arcefilai successor, nouae princeps Academiae secundum *Laertium* IV. 59. *Suid.* in voc. Λακύνδης. Attalo, regi Pergameno, carus, obiit Olymp. CXXXIV. 4. ante Christum CCXLI. Meminit *Plutarchus* de dignoscendo adulate pag. 63. et *Numenius* apud *Euseb.* XIV. 7. Praeparat. vbi ab auaritia οἰκισμῶν cognomentum tulisse, et a seruis furibus dogmate ipsius, quo nihil comprehendi posse sentiebat, pulcre delusum

delusum commemorat. *Lacyden* audiuit *Euander*, *Euandrum* *Hegesinus*, hunc *Carnades*. *Cic.* in *Lucullo*, l. quaest. acad. II. 6. *Fabric.* adde *Cicer.* *Tusc.* quaest. V. 37. *Cozzand.* p. 56 sq. *Brucker.* vol. I. p. 751 sqq. *Bayle* *Diction. h. v.* tom. III. p. 30 sqq. *Harl.*

Leo siue *Leonides*. Vide lib. II. cap. 10. §. 5. et hoc libro III. cap. 1. inter scripta Platoni supposita nr. XLI. supra in *Euxenone*. — *Leo*, *Byzantius*, *Suid.*

Dionysius Longinus, de quo infra lib. IV. *Fabric.* *Porphyr.* in vita Plotini cap. 14. *Valefius* ad *Eusebii* *Hist. eccles.* lib. VI. cap. 19. p. 108. *Heumann.* Scripsit commentar. in *Phaedonem* et in prooemium *Timaei*. Testimonia et loca quaedam indicauit *Ruhnken.* in *diff. de Longino* §. V. et VI. Sed *Longinus* fuit sobrius philosophiae platonicae adfecta atque interpres, nec vero *Pythagoricus*, quamuis more illius aevi studium doctrinae pythagoricae adsumsisset. vid. *Ruhnken.* l. c. §. VII. adde supra, in vol. I. pag. 851. voc. *Longinus.* *Harl.*

[*Longinianus.* vid. *Augustini* *Epp.* 20. 21. et 22. *Heumann.*]

Lupercus, *Berytius*, sub *Galieno* imp. clarus grammaticus, scripsit inter alia, teste *Suida*, περὶ τῆ παρὰ Πλάτωνι ἀλεκτρυόνος, ad locum in *Theaeteto* p. 77. edit. *Basil.*

Lycurgus, rhetor, auditor *Platonis*. *Laert.* III. 46. [*Olympiod.* in comm. mst. apud *Lambec.* in *Comm. de bibl.* *Vindob.* VII. p. 271.]

Lyficles, *Atheniensis*. *Laert.* in *Cratete Atheniensi* IV. 22.

[*Lyfsmachus.* *Porphyrus* in vita Plotini, cap. 3. *Heumann.*]

[*Macrobius.* *Huetius* lib. II. quaest. aln. cap. 8. §. 3. p. 125. *Heumann.*]

[*Malchus*, *Tyrius*, cognomento *Porphyrus*, de quo *Cozzand.* copiosus est pag. 83 sqq. *Harl.*]

Mallius Theodorus, ad quem *Claudianus* v. 149 sqq. Scilicet illa tui patriam praecepta *Platonis* *Erexere* magis, quam qui responsa sequutus *Obruat* *Eoas* *classis* etc.

Manaechnus, *Alopecensis*, philosophus *Platonicus*, qui teste *Suida* et *Eudocia* pag. 299. scripsit praeter alia philosophici argumenti, libros tres in *Politiam* *Platonis*.

[*Marcellus Orontius*, *Porphyrus* in vita Plotini cap. 7. et 20. *Heumann.* in act. p. 907. et in nota ex *Plotino* alios obscuros *platonicos* nominat, e cap. 7. *Castricius*, *Paulinus*, *Rogatianus*, *Sabinillus*, *Theodosius*, *Zoticus*; e cap. 10. *Olympius*; e cap. 14. *Philarchaeus*; e cap. 17. *Tryphonem*; e cap. 20. *Moderatum.* *Harl.*]

Marinus, *Neapolitanus*, *Procli* successor, de quo infra lib. V. cap. 26. *Ionfius* III. 19. 1. 2.

Maximus, *Tyrius*, sub *Antonino* clarus. Num etiam *Verissimi* imp. praeceptor, cum *Apolonio*, *Stoico*, et *Basilide*, *Scythopolita*? Ita videor mihi posse colligere e *Syncello* p. 351. Dixi de hoc infra lib. IV. *Fabric.* — *Maximus* alius. *Porphyrus* in vita Plotini cap. 17. conf. *Ionfius* III. 9, 4. pag. 49. *Heumann.* *Maximus*, *Epirota* vel *Byzantius*, *Iuliani* apostatae praeceptor, *Cozzandus* pag. 107. *Byzantinum* fuisse credit *Ionfius* l. c. adde *Moshemii* *disp. de turbata per Platonicos ecclesia* §. 28. *Brucker.* *hist. crit. phil.* vol. II. p. 177 sq. *Maximi Tyrii* *sententiam* etc. vnde mala orta sunt, *diff. 25.* siue in altera *Davisi*

viii edit. 41. enarrat et oppugnat *Bayle* in Diction. voc. *Pauliciens*. not. L. — De *Maximo*, Ephesio, theurgicae artis perito, Iuliani amico, post illius autem interitum mala atrocia passus, vid. *Brucker*. II. p. 281 sqq. *Harl.*

Megalophanes, Arcefilai discipulus. *Suidas* in Φιλοποίμην. *Fabric.* vid. *Küster*. ad h. l. tom. III. p. 607. nr. 3. et p. 608. nr. 2. *Harl.*

Melantas, cui *Boethus* Lexicon Platonicum inscripsit, teste *Photio* cod. CLIV.

Melanthius, Rhodius, cuius suavitatem praedicat *Cicero* in Lucullo cap. 6. Fuit *Carneadis* discipulus, praeceptor *Aeschini* Neapolitani, *Laert.* II. 64.

Menecrates, Elaita, Xenocratis discipulus. *Strabo* XII. p. 530.

Menedemus, a Platone missus ad Pyrrhaeos, reip. constituendae causa. *Plutarch.* contra Colotem p. 1126. Eretrienfis, Platonis auditor, *Laert.* II. 134. *Hesych.* Illustris, et *Cyrillus* VI. contra Iulian. pag. 208.

Mentor, Bithynus, Carneadis discipulus. Vide *Laertium* IV. 63. *Numenium* apud *Euseb.* XIV. p. 738. Praeparat. [add. *Bayle* Diction. in Carneade not. M. p. 63. *Harl.*]

Metrodorus, Stratonicus. *Cic.* acad. quaeft. IV. 6. vbi Carneadis discipulum fuisse innuit.

Metrophanes, Lebadiensis, rhetor, scripsit inter alia περὶ τῶν χαρακτήρων Πλάτωνος, teste *Suida*.

Miltas, Thessalus, *Plutarch.* in Dione p. 967. c. *Fabric.* f. in edit. *Reisk.* vol. V. pag. 291. vbi *Plutarchus* illum vocat ἄνδρα μάντιν, καὶ μετεσχηκότα τῆς ἐν Ἀκαδημαίᾳ διατριβῆς. Vixit tempore Platonis. *Harl.*

Mnesistratus, Thafius, Platonis discipulus. *Laert.* III. 47. [P]

Lucius Nero, (alias *Tubero*), cui *Aenesidemus* *Pyrrhonios* libros octo inscripsit, teste *Photio* cod. CCXII.

Nestor, Tarfensis, Strabonis aetate clarus, qui eius meminit XIII. pag. 675. *Fabric.* adde *Cozzand.* pag. 99. Inter Stoicos recenset eum *Ionfius* II. 18, 1. p. 250. ipseque *Fabricius* infra in catalogo Stoicorum. *Harl.*

Nicolaus Damascenus dicitur etiam Platonicus a *Suida* in Νικόλ. [et *Eudocia* pag. 308.] Sed Peripateticum fuisse, praeter *Suidam* ipsum consentiunt *Plutarchus*, *Athenaeus* et alii. [vid. infra, in Catal. Peripateticorum.]

Nigrinus, de quo *Lucianus* tom. I. p. 21. [p. 37. edit. *Reitz.* vbi vid. *M. du Soul.*]

Numenius, Apameensis, Pythagoricis ^{m)} et Platonicis a *Porphyrio* in Plotini vita cap. 3. fin. cap. 14. cap. 17. cap. 20. 21. accensitus, scripsit libros περὶ τῆς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πρὸς Πλάτωνα διασάσεως, e quorum primo praeclara fragmenta seruauit *Eusebius* XIV. 5 sq. Praeparat. ⁿ⁾ περὶ τῶν Πλάτωνος ἀπορρήτων id. XIII. 5. e libro περὶ τὰ γὰρ θᾶ
L 2 XV. 17.

^{m)} Vide supra in catalogo Pythagoricorum, vol. I. pag. 854 sq. *Eudoc.* pag. 308. *Harl.*

ⁿ⁾ Vide *Valesius* ad *Eusebii* hist. eccles. lib. VI. cap. 19. *Heumann.*

XV. 17. °) Plura eius scripta memorat *Origenes* 3. contra Celsum p. 198. Ἐποπα, et περὶ ἀριθμῶν, περὶ τόπων et τρίτον περὶ τὰ γὰρ 98. et lib. V. p. 269. libr. περὶ ἀφθαρσίας ψυχῆς. Alius *Numenius*, grammaticos, qui inter Arati interpretes recensetur, et medicus, cuius *Θηριακὸν* laudat Nicandri scholiastes. [vid. *Eudox.* pag. 310. et Fabric. in catalogo medicorum infra in vol. XIII. p. 351.] *Numenii*, philosophi, dogmata omnia edidit *Amelius*, qui inde centum fere libros commentariorum collegerat, teste Porphyrio, quos deinde dono dedit *Iussino Hesychio*, Apameensi, quem filium adoptauerat. Fuit et *Numenius* Heracleotes, cuius ἀλιευτικὸν, et περὶ δειπνῶν laudat Athenaeus, VII. pag. 282. Ne dicam de *Numenio*, ab Antiocho rege, Melenae in Arabia praeposito, qui in eadem die classe et aestu reuertens equitatum vicit. *Plin.* VI. 28. *Fabric.* *Numenius*, Pyrrhoneus, *Diog. Laert.* IX. 68. et 114. conf. *Ionisius* III. 10. 4. p. 57 sqq. qui de aetate, (sub Antonino Vero,) scriptisque Numenii, Apameensis, et de aliis *Numeniis* agit sollerter. Secundum *Proclum* in Timaeum pag. 93. finxit duos Demiurgos; patrem et alium, mundi conditorem, adeoque theologiam contaminauit Platonice. adde *Cudworth.* tom. I. p. 827. et *Stobaeum* in Eclogis physicis lib. I. cap. 40. ex quo loco aliisque argumentis colligit *Mosheim.* ad *Cudworth.* systema intell. cap. IV. 13. n. g. fin. pag. 311. tom. II. Numenium duo principia, bonum alterum, alterum malum credidisse. — Locum *Origenis* IV. contra Celsum. pag. 543. edit. *Maurin.* de *Numenio Apameensi* aliter vertit et exposuit *Rossius* in Comm. *Laert.* pag. 206 sqq. (vbi de nostro Numenio, Platónico agit,) ac *Thuillierus*, a Ruaeo cum Origene editus Paris. 1733. et *Brucker.* hist. crit. phil. vol. II. (in sect. III. de philosophis platonice, in his pag. 176 sq. §. IX. de *Numenio*.) et *Valesius* ad Euseb. H. E. VI. cap. 19. fecerant, quorum omnium interpretationes ille culpat reiicitque. *Harl.*

Olympiodori, Platonici, duo fuerunt, vnus, ad quem *Isidorus* Pelusiota II. 256. Epist. alter Damascio iunior, cuius commentarii in quosdam Platonis dialogos exstant MSS. Fuit et tertius *Olympiodorus*, Peripateticus, quem audiuit Proclus. Vide quae infra libro V. cap. 26. pag. 526. et cap. 36. pag. 354. *Fabric.* *Nedhami* praef. ad Hieroclem pag. 19. *Heumann.* adde infra, in catal. Peripateticorum h. v. De *Olympiodori* comment. in quosdam Platonis libros supra ad Platonis dialogos egimus. De hoc *Olympiodoro* platónico copiosus est *Lambec.* Comm. de bibl. Vindobon. tom. VII. p. 99 sqq. p. 271 sqq. et pag. 278 sq. cum nota Kollarii. Plures *Olympiodoros* enumerat *Fabric.* lib. V. cap. 36. tom. IX. p. 351 sq. — *Ruhnken.* ad Timaei Lex. Plat. p. 36. etc. dedit fragmenta, *Harl.*

Onofander. de quo infra cap. XXX. §. XI.

Origenes. Porphy. vita Plotini, cap. 3. qui eius librum de daemonibus memorat. *Fabric.* Vide *Pearson.* Prolegg. ad Hieroclem p. 29 sq. *Fabric.* Bibl. Gr. IV. 26. pag. 97 et 160. not. e. *Heumann.* *Pearson*, loco ab Heumanno citato, confudit cum Io. Ionsio de scriptor. hist. phil. III. 16. 2. hunc Origenem, deorum cultorem, cum Origene Adamantio; sed errorem reuocauit in Vindiciis Ignat. II. pag. 10. quem sequitur *Huetius* in Origenianis

o) Vid. *Küster.* ad Suid. in Νημήσιος. Citatur et Numenius a *Syriano* in XII. Metaphys. p. 61. b.

Origenianis lib. I. cap. 1. sect. VII. adde *Vales.* ad Euseb. H. E. VI. 19. pag. 120. Hic Origenes cum Amelio et Aquilino fuit condiscipulus Porphyrii. vid. *Eunap.* in vita Porphyrii p. 17. qui trium illorum volumina, sua quidem aetate, scribit, exflare, sed estimationem prope nullam esse, quia nullae adsint dicendi videres, quamvis dogmata pulcre habeant, sciteque sint orationi intexta. Ex Eunapii tamen loco Huetius frustra tertium aliquem fingit *Origenem*. Noster scripsit *περὶ δαιμόνων*, (Porphyr. in vita Plotini cap. 3. pag. 97. in Fabric. Bibl. Gr. vol. IV. pag. 97. et cap. 20. p. 128.) ex Longini prooemio; tum, vti quidem vulgatum est in textu Fabriciano p. 97. *ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεὺς* quae verba quum sensum obscurum gignant, nec Valesii expositio in notis ad Eusebium p. 121. probata sit a Fabricio l. c. aliisque, *Brucker.* in historia critica philos. vol. II. pag. 216. (vbi §. IX. de Herennio et Origene agit eosque adnumerat philosophis eclecticis,) not. n. voc. *Βασιλεὺς*, non ad imperatorem Galienum, sed ad deum, regem vniuersi, referendum suspicatus est. Acutior tamen est emendatio *Ruhnkenii* in diss. de Longino, (vbi §. V. docte eruditeque disputat de Origene, Longini magistro,) p. 11. edit. II. Longini Toupianae, *ὅτι ἄνθρωπος ποιητὴς καὶ βασιλεὺς*, i. e. *mentem hoc vniuersum condidisse et conditum regere*; et ita liber scriptus illi videtur ad refellendos eius aetatis philosophos, qui tria rerum principia statuerunt, de quibus vide *Th. Galeum* ad Iamblichum de Mysteriis p. 297. et *R. Cudworth.* System. intell. tom. I. p. 884. Idem *Ruhnken.* memorat *Origenis* commentarium in Timaei Platonici prooemium, saepe a Proclo in eundem Timaeum laudatum, in quo, vt ait Ruhnkenius, interdum a Longino, qui illud ipsum prooemium singulari libro explicuerat, dissentit, vt cognoscere licet ex Proclo pag. 10. 26. *Harl.*

Alius *Origenes Adamantius*, Christianus, sed in multis et ipse Platonissans, de quo infra lib. IV. [qui ab ipsis ethnicis philosophis habitus est pro summo philosopho, teste Eusebio, H. E. lib. VI. cap. 18. et 19. *Heumann.*]

[*Olympius.* Porphyrius in vita Plotini cap. 10. *Sozomenus* VII. 15. *Heumann.*]

[*Orontius.* vid. Marcellus. *Heumann.*]

Pamphilus, Platonis auditor, quem Sami audiuit Epicurus, teste *Cicerone* de nat. deor. I. cap. 26. cum *Pamphilo*, grammatico Alexandrino, vt fecit *Suidas* [tom. III. vbi vid. *Küsterum* contra *Lambec.* qui lib. II. de bibl. Vindob. cap. 7. pag. 535. 536. de vtroque Pamphilo eorumque scriptis agit, docte disputantem,] non confundendus. conf. *Burm.* ad Quintil. I. O. tom. I. pag. 246 sq.

Panaretus, Arcefilai auditor, corporis habitu perquam gracilis. Mentio apud *Athenaeum*, lib. XII. p. 552. et *Aelian.* H. V. libr. X. 6.

[*Paulinus.* Porphyr. in vita Plotini, cap. 7. *Heumann.*]

Philippus Opuntius. Vide quae supra cap. I. inter scripta Platonis nr. XXXV. Alius *Philippus Chollideus*. Laert. III. 41.

Philo, quartae Academiae auctor, non magister Carneadis, vt Hieronymo dicitur, sed Clitomachi, qui Carneadi successit, per multos annos discipulus, de quo *Numenius* apud *Eusebium* XIV. 9. Praeparat. Larissaeum patria fuisse, docet *Stobaeus* p. 160. Eclog. Cicero eum audiuit XIII. 1. ad diuers. Itaque Philonis partes sibi sumisit in libris academi-

cis, vt testatur IX. ad Diuērf. epist. 8. Audiuit eum Heraclitus, Tyrius, (Cic. acad. quaest. II. 4.) et Antiochus. [Cic. ibid. I. 4. vbi Philo dicitur *magnus vir*; idem de Oratore III. 28. Philonem in academia maxime vguisse scribit, atque in Bruto 89. eum vocat *principem academias*. Cum Antiocho tamen Philo habuit litem. Nam *Philo* in II. libris negauit, duas esse academias, erroremque eorum, qui ita putarunt, coarguit; at Antiochus contra suum doctorem edidit librum qui *Sofus* inscribitur. vid. *Cicer.* quaest. acad. I. cap. 4. et II. cap. 4. Philo autem artem bene dicendi non minus quam acute philosophandi exercuit. *Cicero* quidem Tuscul. quaest. II. 3. circa finem; *postea*, ait, *memoria Philo, quem nos frequenter audiuius, instituit alio tempore rhetorum praecepta tradere, alio philosophorum.* Harl.] *Plutarchus* in Cicerone pag. 861. ἀπαλλαγεῖς δὲ τῶν ἐν παισὶ διατρεβῶν Φίλωνος ἤκαστε τῆ ἐξ Ἀκαδημίας, ὃν μαλιστα Ῥωμαῖοι τῶν Κλιτομάχου συνήθων καὶ διὰ τὸν λόγον ἐθαύμασαν, καὶ διὰ τὸν τρόπον ἠγάπησαν. adde *Ciceron.* de N. D. lib. I. cap. 3. et 7. *Augustinus*, qui eum fuisse Antiochi magistrum quoque tradit, eum vocat *hominem circumspexitissimum*; qui ad *Platonis auctoritatem, Academiam, legesque reuocare aduersarios cedentes iam coeperit.* III. 18. contra Academicos. adde *Brucker.* hist. crit. phil. vol. I. pag. 773 sq. vol. II. p. 35. Alius *Philo*, dialecticus et longe antiquior, quocum familiariter versatus est *Zeno Citieus*, Laert. VII. 16. Itaque fallitur *Aldrobandinus*, qui confundit. *Fabric.* confundit quoque *Stanlei.* hist. phil. part. IV. p. 409. De *Philone*, stoico, vid. infra in catalogo Stoicorum. Alius *Philo Byblius*, de quo *Brucker.* l. c. I. p. 238 sq. *Philo*, architectus, *Cicer.* Orat. I. 14. et *Iunius* de Pictura, in catal. artificum. *L. Philo*, Romanus, *Cicer.* in Caecil. 19. Alios *Philones* enumerant *Ionsus* lib. III. cap. 4, 4. p. 17 sq. et *Fabric.* infra in lib. IV. cap. 4. vol. IV. pag. 118 sqq. Harl.]

Philo, Iudaeus, de quo libro IV. cap. IV. §. 1. [*Ionsus* II. 4. p. 14 sqq. *Buddei* hist. phil. pag. 661 sqq. *Clerici* epist. 8. tom. III. artis crit. p. 209. *Cozzand.* p. 100. *Buddeus* in introd. in hist. philos. Hebraeorum p. 215 sqq. edit. II. Harl.]

[*Philopoemen*, Achaeorum magister equitum et demum praetor, Ecdemum et Demophanem, Arcefilai, philosophi, conuictu vtentes, est seclatus. *Polybius* in collectaneis Constantini Porphyrog. a Valesio editis p. 41. 42. et ex eo *Suidas* in *Φιλοποίμην*, tom. III. p. 607. edit. Küsteri, cuius notam consules. Harl.]

Phorion, Atheniensium imperator, Platonis auditor et Xenocratis, teste *Plutarcho* tom. IV. edit. Oxon. p. 179. Vide supra in Chabria et Cleone. [P]

Phormio, ad Eleos a Platone missus, reipublicae constituendae causa. *Plutarch.* p. 1126. contra Colotem.

Pithon, Aenius, qui cum fratre Heraclide Thraciam, Coty interfecto, tyrannide liberauit, Platonis discipulus fuit, teste *Laert.* III. 46. et *Plutarcho* contra Colotem p. 1126. Alii *Python*, vt *Philostrato* VII. 2. at apud *Aristotelem* V. 10. Politic. male Paron. Vide *Magnii* notas ad laudatum Laertii locum, [et *Bayle* Diction. voc. Cotys. not. C et D. *Heumann.*]

Genestus Pletho, de quo libro V.

Plotinus, de quo, vt de *Plutarcho* Chaeroneasi, dixi libro IV.

Plutarchus,

Plutarchus, Atheniensis, Syriani praeceptor, de quo libro V. *Fabric.* Conf. *Lilienthal* select. hist. lit. p. 111. *Heumann.* *Cozzand.* p. 91 sq. fuit Nestorii filius, quem, scholae atheniensis regimen obtinentem, per integrum fere biennium audiuit Proclus. vid. *Lambec.* comm. de bibl. Vindobon. VII. p. 93 lqq. vbi notatu digna leguntur, et p. 101. adde *Moshem.* de turbata per Platonicos ecclesia, §. 1. pag. 762. *Harl.*

[*Plutarchus*, Chaeronensis. In plerisque eum sequi Platonem, ipse observavit *Fabricius* bibl. gr. lib. IV. cap. 11. §. 1. p. 331. Possit eum iure et Platonicum et Peripateticum appellari, iudicat *Huetius* Quaest. Alnet. lib. III. cap. 2. p. 253. qui etiam videndus lib. II. cap. 2. §. 13. *Heumann.* adde *Brucker.* hist. crit. phil. vol. II. pag. 178 sqq. at cum aliis contaminavit philosophiam platoniam. vid. *Meiners.* Beytrag zur Geschichte der Denk- art der ersten Jahrhunderte nach Christi Geburt etc. p. 35 sq. p. 61. p. 73. etc. in primis *Cudworth.* in system. intellectualem, cap. IV. §. 13. in diss. num. Plutarchus duplicis dei patronus fuerit, tom. I. p. 298—305. et in sequenti comm. num. Plato bina numina crediderit, vbi multa Plutarchi loca examinantur atque illustrantur, pag. 306—313. cum doctis *Moshemii* adnotationibus. *Harl.*]

Polemarchus, Eudoxi familiaris. *Simplicius* ad II. de coelo.

Polemo, Atheniensis, Xenocratis auditor ^{p)}, quo viso et audito ad frugem rediit, et qui luxuria antea diffluxerat, philosophiae operam dedit ^{q)}, ut praeter Plutarchum et alios, *Menagio* ad *Laert.* IV. 16. laudatos, tradunt *Cicero* IV. Acad. quaest. [cap. 42. lib. I. 10. vbi academiae veteri addictus perhibetur.] *Arrianus* III. 1. et IV. 11. *Epictetorum*, *Themistius* pag. 92. *Orat.* *Origenes* III. contra Cels. pag. 152. *Choricius* in laudatione *Procopii* Gazaeci inedita, *Nazianzenus* alique, laudati a *Biscoli* tom. II. hor. subeessu. lib. V. cap. 9. *Xenocrati* successit in Academia *Olymp.* CXVI. 3. ^{q)}, ante Christum CCCXV. Multa scripsisse *Laertius* IV. 20. et *Suidas* testatur, sed nullo eius monumento ingenii nomine tenus laudato, et suo iam tempore nullum amplius exstitisse *Suidas*, [qui plures recenset *Polemones*,] adfirmat. *Polemo* ἐν τοῖς περὶ τὴν κατὰ φύσιν βίαν citatur a *Clemente* VII. *Strom.* p. 117. et forte ex eodem libro petum, quod de beatitudine ex *Polemonis* sententia refert II. *Strom.* p. 410. et quod *Cicero* IV. de finibus, cap. 7. *Polemonem*, ait, planissime summum bonum dixisse secundum naturam vivere. adde eundem quaest. acad. IV. cap. 42. *Physiognomica*, quae exstant, alterius *Polemonis* esse videntur, ut dixi infra cap. IV. de *Aristotele* nr. XXXVIII, not. f. cap. 10. Discipuli *Polemonis*, Atheniensis, fuere praeter *Zenonem* et *Arcefilam* (*Cic.* I. Academ. quaest. *Euseb.* praeparat. XIV. pag. 729.) *Crates* (cui scholam transmisit, et de quo *Doufa* ad fragm. *Lucilii* p. 135. et *Petr. Victor.* VI. 2. variar. lection.) et *Crantor*, in quibus desiit vetus Academia, teste *Clemente* I. *Strom.* pag. 301. [Sed *Cicero* l. c. diserte, post hoc, n. *Speusippum* et *Xenocratem*, *Polemo*, ait, et *Crates* unaque *Crantor*, in academia congregati, diligenter eis, quas a superioribus acceperant, utebantur. Iam *Polemonem* audierant adfides *Zeno* et *Arcefilas*.]

p) *Cic.* de *Orat.* III. 18. vbi dicitur non magno opere dissensisse ab *Aristotele*. *Harl.*

q) *Conf.* *Corfini* F. A. III. p. 61. et *Eudoc.* pag. 364. *Cozzand.* p. 50. *Brucker.* vol. I. p. 740 sqq. *Harl.*

q) Respicit *Plinius* XX. 3. narrans, Athenis commensabundos iuvenes ante meridiem conuen-

tus sapientium doctrinae cum corona in capite frequentasse.

cefilas.] Alius *Polëmo*, Platonicus, Plotini discipulus, de quo Porphyrius in Plotini vita. *Fabric.* — Alius *Polemon*, Euegeti filius, aequalis Aristophanis, Byzantii, Aristarcho, qui Olymp. CLVI. floruit, paullo senior, et circa illam Olymp. viuis excedens, fuit Atheniensis ciuis, (de patria ipsa non convenit inter veteres,) rerum atticarum scriptor, et aliorum operum, quae perierunt, auctor: Panaetii, Stoici, auditor, secundum *Suidam*, tom. III. pag. 139. quocum tamen conferes, quae *Ionsius* II. 13. 1. pag. 212. regessit, et infra ad *Polemonem* in catalogo Stoicorum notata. De eo, illius aetate scriptisque vid. quoque *Vossium* de histor. graecis lib. I. cap. 18. p. 119 sq. edit. III. et *Corfin.* F. A. tom. IV. p. 106 sq. — Alius *Polemon* sophista, ex consulari familia, patria Laodiceus, de quo copiosus est *Philostratus* de vit. Sophist. I. cap. 25. (vbi pag. 530 sqq. Olearius plura adnotauit,) et *Fabricius* infra in libro IV. cap. 30. nr. 2. vol. IV. p. 368 sqq. qui in not. b. septem diuerfos *Polemones* recenset. *Harl.*

Polis, Spartanus, cui, Siciliam adnauiganti, Plato exportandus a Dionysio traditus fertur. *Synce.* pag. 258. *Aristides* tom. III. pag. 381 sq.

Porphyrius, de quo dixi libr. IV.

Potamo, Alexandrinus, Plotini discipulus, teste Porphyrio, in vita eius cap. 9. *Fabric.*

[De *Potamone* magna est antiquitatis obscuritas, nec minor iudiciorum, a viris doctis latorum, diuersitas. A Potamone, de quo Fabricius laudauit Porphyrium, diuersum fuisse alium, sensisse videtur Heumannus. Namque cum in nota msta ad Fabricii B. Gr. h. I. tum in Actis philos. vol. III. pag. 908. locupletando hoc Fabricii caput, adscripsit: „*Potamo, Alexandrinus*, qui postea condidit sectam eclecticam. vide *G. Olearii* diss. de eclecticis cap. 1. et 2.“ quae diss. adnexa est latinae versionis historiae Stanleianae philos. Atque hunc a Porphyrio memoratum Potamonem confundi non decere cum alio, a Diogene Laertio et Suida excitato, monuerunt *Fabric.* B. Gr. lib. IV. cap. 26. pag. 109. et *Olearius* in diss. laudata cap. I. fin. Antea secus sensisse videtur Heumannus in iisdem actis philos. vnde liticula quaedam orta est. Res sic se habet. Tria tantum de Potamone, philosopho, nota sunt clara antiquitatis testimoniis, Diogenis Laertii, Porphyrii et Suidae, qui quidem de vno eodemque homine egisse visi sunt viris doctis; at de aetate illius valde discrepant: Eudociae, quae Suidae verba repetiit, locus pag. 365. nihil decernit. *Diogenes* igitur in prooemio segm. 14. scribit, *πρὸ ὀλίγου paullo ante sua tempora*, ortam esse sectam eclecticam, auctore Potamone, Alexandrino, eiusque formam atque philosophandi rationem describit. Hoc ergo duce Potamonis aetas saeculo secundo siue medio siue vergenti adliganda est. Secundum *Porphyrium* (in *Fabric.* B. Gr. lib. IV. cap. 26. pag. 109.) Potamo, siue praeceptor siue discipulus fuerit, saeculo tertio in viuis fuit. *Suidas* denique sub voc. *Ἀρεσις*, tom. I. pag. 656. repetit tantum Diogenis Laertii verba; at tomo III. pag. 161. sub voc. *Ποτάμων* tradit, hunc fuisse philosophum Alexandrinum, qui vixit *πρὸ Ἀνύστου καὶ μετ' αὐτόν· ἔστιν αὐτῷ εἰς τὰς Πλάτωνος πολιτείας ὑπόμνημα*. Haec loca, quomodo intelligenda et comparanda sint, valde exercuerunt ingenium et diligentiam virorum doctorum, aliis aliter iudicantibus, aut modo Laertium, modo Suidam corrigentibus. Qui Laertii narrationem amplectuntur, *Lipsius* in manuactione ad philosophiam stoicam lib. I. diss. V. pag. 12. edit. Antwerp. 4. *Gotfr. Olearius* in diss. de philosoph.

Ios. eccl. cap. I. §. 1. et *Iac. Brucker.* in hist. crit. phil. qui tom. II. pag. 193 sqq. de Potamone copiosus est, et diuersas variorum sententias recenset atque examinat, illi ipsi de aetate Potamonis valde dissentiunt. Lipsius quidem contendit, a Potamone paullo ante M. Antonini imper. aeuum institutum eclecticae s. electivae philosophiae esse inventum. Olearius putat, philosophi aetatem a Suida indicatam, ex Laertio quidem emendandam, neque tamen ita coarctandam esse, ut ille Dione, philosopho, aut Traiano imperatore iunior statuatur. Brucker. denique misso ambiguo Porphyrii loco, quod schola eclectica, saeculo III. ineunte, auctore Ammonio enata, antea a Potamone conciliatio reliquarum sectarum cum Platone tentata est, in ea versatur sententia, Potamonem non quidem ante saeculi II. finem quaerendum, nec tamen diu post ea tempora inclaruisse videri. Ex Porphyrio veram Potamonis aetatem, sub Alexandro Severo, imperatore, esse cognoscendam, indeque Laertium atque Suidam emendandos, iudicarunt *Heumannus* et *I. Matth. Gesner.* in Heum. Actis philos. vol. I. pag. 330 sqq. et p. 851 sqq. et p. 859. qui tamen in diuersas abierunt sententias in Porphyrio emendando explicandoque; Heumannus demum in responsione ad Gesnerum ibid. pag. 868. concludit, Potamonem Alexandriae docuisse philosophiam, quum Plotinus coepisset eam discere. *Suidae* auctoritatem sequuntur *Ger. Io. Vossius* de sectis philos. cap. 21. et *Menagius* ad *Diog. Laert.* pag. 1. atque, quoniam Heumannus Suidae fidem labefactauerat, hanc *Iac. Haseus* in diss. de aetate Potamonis, Alexandrini, eclecticorum philosophorum principis, Actis phil. Heumannianis, vol. III. pag. 711 sqq. inserta, omni eruditione adhibita, studuit stabilire, μετ' Αὐγούστου, imperante Augusto apud Suidam interpretatus. Atque Hasei interpretationem probauit *Moshem.* in diss. de turbata per recentiores Platonicos ecclesia §. 2. quae et subiuncta est Cudworthi systemati, ab illo latine verso, et recusa in vol. I. illius dissertationum ad histor. ecclesiast. pertinentium. Iam Fabric. infra de philosophia eclectica, Potamonem Augusto imperat. supparem fuisse, haud negat. Quod Heumannus litem dirimere noluit, *Bruckerus* l. c. pag. 196 sqq. Hasei sententiam argumentaque sub examen vocauit et refutauit. At enim omnis controuersiae cardo in quaestione potius vertitur, num Porphyrius, Diogenes et Suidas de vno eodemque, an, quod equidem arbitror, de pluribus iisque diuersis Potamonibus loquuti sint. Plures quondam eiusdem nominis exstitisse, vel inde patet, quod *Suidas* alium quoque memorat *Potamonem*, Mitylenaeum, filium Lesbodactis, oratorem, qui, Romae sub imperatore Tiberio eloquentiam professus, scripsisse dicitur de Alexandro Macedone, Fines Samiorum, Bruti encomium, Caesaris encomium, et de perfecto oratore. Idem ex Suida tradidit *Eudocia* pag. 355. quae tamen in fine addidit vocc. πάντῃ Σαυμασῆς, quae illa forsan in Suidae codice etiam repererat. Quare si tres illi Potamones, de quibus Diogenes, Porphyrius et Suidas disserunt, probabiliter fuerunt diuersi et diuersis temporibus vixerunt, Diogenis Laertii narrationem de Potamone, eclecticam philosophandi rationem coram discipulis intra saeculum medium II. et medium saeculum tertium proficente, esse intelligendam, sit credibile: id quod etiam M. *Hieronymus Georgius Gloeckner* in disput. docta de Potamonis Alexandrini philosophia eclectica, recentiorum Platoniconum disciplinae admodum dissimili, Lipsiae 1745. 4. vidit, et vberius exposuit. Idem a paragrapho XI. singula Potamonis philosophumena, a Stoicis plurima quidem sumpta, ita tamen, ut nulli sectae vnice adhaereret, sed, quae sibi veriora viderentur,

tur, eligeret, mutaret, aut nouis augeter inuentis, duce Laertio persequitur illustratque, Bruckeri aliorumque sententias examinat, et multa alia fufe doctèque disputat de eclectica Potamonis secta, eius fati, quid eruditi de ea iudicarunt, de origine sectae recentiorum Platoniorum, num hi a Potamone originem traxerint, quomodo comparari possint, de insigni inter Potamonem atque iuniores Platonicos dissimilitudine, et num Ammonius condendae sectae occasionem a Potamonis instituto arripuerit, quod Gloeckner negat. Diu igitur iam ante *Mainersum*, qui paucis tantum tetigit Potamonis nomen, aetatem, (ab Ammonii tempore parum remotam,) et philosophiam in *Beytrag zur Geschichte der Denkart* etc. pag. 15. Gloeckner. philosophum illum a neoplatonicis esse distinguendum, vidit et demonstrauit. Pauca etiam sunt vagae quae *Hoesler* in disp. supra memorata, §. 13. Buddeus in *histor. philos.* p. 535 sq. alique de eo litteris mandarunt. *Harl.*]

Prifcianus, Lydus, Simplicii aequalis, teste Suida in *Πρόβets*. Dixi de eo infra cap. IX. vbi de Theophrasto. [P] Inter nobiles Platonicos refertur in bibl. Coislin. p. 598. vbi Philoponus aduersus eum scripsisse traditur.

Procles, Xenocratis discipulus, cuius *librum de Isthmiis* citat *Plutarchus* V. 3. *Sympol.*

Proclius, qui in Troade versatus est. *Porphyr.* in vita Plotini, [cap. 20. p. 128. vol. IX. B. Gr. et lib. V. cap. 16. p. 692. vol. VII.]

Proclus, Syriani discipulus, de quo infra lib. V. cap. 26. et ad vitam eius, a Marino scriptam. *Fabric.* conf. *Lambec.* comment. de bibl. Vindob. VII. pag. 98 sqq. *Cozzand.* pag. 93. *Ionfius* III. 18. p. 96. *Harl.*

Mich. Psellus, de quo itidem lib. V.

Ptolemaeus, Platonicus, qui scripsit in Timaeum, teste Proclo.

Pyrallianus, Aristidis, rhetoris, amicus, ἐκ τῆς ἱερᾶς ἀνῆρ καὶ περὶ τὰς Πλάτωνος λόγους εὖ γε-
γυμνασμένος, vir, de fano et in platonica philosophia egregie exercitatus, vt ait *Aristides* orat. IV. sacra, tom. I. pag. 593. 594. *Fabric.* [edit. Steph. 1654. 8. vbi lepidae quaedam historiologiae narrantur.]

Pythocles, Arcefilae familiaris. *Laert.* IV. 4.

Nicolaus Rhetor, Plutarchi, Atheniensis, et Procli discipulus, de quo Suidas et Marinus in Procli vita.

[*Rogatianus*, *Porphyr.* in vita Plotini cap. 7. *Heumann.*]

[*Sabinillus*, *Porphyr.* in vita Plotini cap. 7. *Heumann.*]

[*Sallustius*, vid. infra in catal. Cynicorum, h. v. *Heumann.*]

Serapio, Alexandrinus, rhetor, qui deinde philosophiae operam dedit sub Plotino, vt refert *Porphyrus* in huius vita, cap. 7. Suidas voc. *Σεραπίων*.

Seuerus, Platonicus, cuius *συγγράμματα* memorat *Porphyrus* vita Plotini cap. 14. Scripsit in Timaeum Platonis, teste Proclo, et librum *περὶ ψυχῆς*, e quo fragmentum apud Eusebium XIII. 17. Praeparat. Mentio Seueri, Platonici, apud *Syrianum* in XII. *Metaphys.* pag. 44. et saepius in *Damascio* de vita Isidori apud Photium cod. CCXLII. Eum

Eum cum Seuerio imp. perperam confundit Photii interpres, A. Schottus. *Fabric.* *Seuerus* tamen, imperator, perfectus fuit Platonicus, teste *Eutropio* in breuiar. hist. rom. VIII. 10, 10. cuius et vxor *Iulia Domna* fuit philosopha. vide *Bayle* diction. voc. *Iulie. Heumann.* At *Eutropius* cap. 19. edit. Verheyk. tantum scribit, Seuerum *philosophiae scientiam* ad plenum adeptum esse. *Aelius Lamprid.* in vita Alexandri Seueri cap. 3. inter illius praeceptores nominat *philosophum Stilionem*, qui, si *Stilpo* est, vti suspicatur Casaubonus ad h. l. p. 884. edit. Hackian. hic alius ac philosophus Megarensis fuerit necesse est. Apud *Aelium Spartianum* in vita Seueri cap. 18. dicitur *philosophias ac dicendi studiis satis deditus, doctrinas quoque nimis cupidus*, vbi vid. p. 625 sqq. *Salmasium*, de Septimio Seuerio, philosophiae laudem adfectante, inprimis de eius vxore, *Iulia*, quae philosopha audiebat, et totos dies philosophando disputandoque terebat cum philosophis et sophistis, copiose disputantem. De *Iulia*, rhetoricae et philosophiae studiosa, vid. quoque *Philostr.* vit. Apollon. I. 3. p. 5. edit. Olearii, eiusdem epist. ad Iuliam Augustam p. 919 sq. vbi illa laudatur pro Aeschine, Socratico, erudite differuisse, et *Menag.* de mulieribus philosoph. cap. 16. *Harl.*

Seuerianus, Procli discipulus. Suid. Σεβηρ, e Damascio in vita Isidori.

[*Sextus*, Platonicus, Plutarchi ex sorore nepos. vid. infra, in libr. VI. cap. 7. vol. XII. pag. 613. sq. et in elenchico medicorum, vol. XIII. p. 394 sqq. *Heumann.*]

Simplicius, Cilix Ammonij Hermiae et Damascii discipulus, de quo infra lib. V.

Sosthenes, Platonis amicus. Laert. III. 43.

[*Sopater. Sozomen.* lib. I. cap. 5. *Gaudent.* de philos. rom. cap. 171. et add. cap. 31. *Fabric.* B. Gr. IV. 26. p. 148. not. vol. IV. *Heumann.* conf. *Eunap.* in Aedesio pag. 39. *Lambec.* de bibl. Vindob. vol. VII. pag. 18 sq. ibique Kollar. *Brucker.* hist. crit. phil. vol. II. p. 262. not. 1. *Fabric.* V. 38. vol. IX. p. 423. *Harl.*]

SPEVSIPPVS, Atheniensis ὁ, Potonae, Platonis sororis, filius, *Laert.* III. 4. et testamenti eius vna cum Sosthene et aliis curator. id. III. 43. discipulus, 46. Platoni successit Olymp. CVIII. 1. ante Christum CCCXLVIII. et academiae praefuit per annos octo, idem IV. 1. successore relicto Xenocrate, idem 2. et Suidas. Scripta eius refert *Laertius* IV. 4 sq. versuum 34075. ὁ fuisse testatus, quae Aristoteles post Speusippi mortem tribus talentis siue 2250. thaleris emit, vt praeter Laertium narrat *Gellius* III. 17. In his fuerunt praeter alia *Λυσίας*, *Κέφαλος*, *Κλενόμενχος*, *Ἀρίστιππος*, *Μαυδορόβελος πρὸς Γεώλλων* et Ὅροι siue *definitiones*, quas viri docti easdem esse putant cum iis, quae inter Platonis scripta leguntur, vt supra cap. 1. [in h. edit. cap. III.] nr. XLVIII. dixi ὁ. *De-*

Λα 2

finitionem

3) Soleus dicitur apud Probum in VI. Eclog. Virgilii.

4) Non 43475. vt legas in praeclara Wettsteniaqua edit. Nam εἴχοι μ, γ' explicandum myriades γ' porro 3 quatuor chiliades denotat.

5) Sic in editione: *Alcinoi*, Platonici, de Platonis doctrina liber, et liber de Platonis definitionibus, ab eius nepote, *Speusippo*, compositus, et

Xenocratis, Platonici, de morte, graece et lat. Marfilio Ficino interprete, Paris. apud Michael. Vasosanum. 1533. et 1550. 8. — *Alcinoi*, philosophi Platon. de doctrina Platonis liber. *Speusippi*, Platonis discipuli, liber de Platonis definitionibus. *Xenocratis*, philosophi Platonici, liber de morte. Totius diuinae Platonis philosophiae breuissimum iuxta ac pulcherrimum compendium, Basilicae per Michael. Isingrinium. 1532. 8. *Harl.*

fnitionem beatitudinis ex Speusippi mente dat *Clemens* II. Strom. pag. 418. Speusippi librum, cui titulus [P] Πλάτωνος περὶ δέπνης siue Περὶ δειπνον, vt *Meursius* legit p. 1610. Bibl. Atticae, laudat *Laertius* III. 2. [vbi vid. *Menag.* pag. 134.] nec absurde tum idem *Meursius*, tum *Ionsus* lib. I. cap. 10, 1. suspicatur, non aliud fuisse scriptum, quam *Laertio* IV. 5. memoratum Πλάτωνος ἐγκώμιον, quod videtur etiam citare *Hieronymus* I. contra Iovinian. *Epistolam ad Philippum*, Macedoniae regem, *Athenaeus* XI. p. 506. *Epistolam ad Dionem* *Plutarchus* de amico ab adulatore discernendo p. 70. Speusippum ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων *Laertius* in Parmenide IX. 29. Idem liber fuit, si *Meursium* audimus, qui *Laertio* IV. 4. vocatur φιλόσοφος, siue, vt scribendum coniecit, φιλόσοφοι. Ibidem *Laertius* inter Speusippi scripta etiam memorat librum περὶ φιλοσοφίας. Sed et μαθηματικόν, e quo petita videntur, quae Speusippum laudans refert *Proclus* 3. in Euclidem pag. 50. Vide eundem lib. II. p. 22. Libellum de numeris pythagoricis auctor Theologumenon Arithmeticae p. 61. Καὶ Σπεύσιππος ὁ Ποτῶνης μὲν υἱὸς τῆς τῆς Πλάτωνος, διάδοχος δὲ Ἀκαδημίας παρὰ Ζενοκράτους ἐκ τῶν Ἐξαιρέτως σπουδασθεῖτων αἰεὶ Πυθαγορικῶν ἀκροάσεων, μάλιστα δὲ τῶν Φιλολαῶν συγγραμμάτων βιβλιδίον τι συντάξας γλαφυρόν, ἐπέγραψε μὲν αὐτὸ περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν. Etiam in aliis dogmatibus vestigia Pythagoricorum pressit Speusippum, conflat ex *Aristotele* lib. I. Ethic. Nicomach. cap. 6. ad quem locum Eustratius vocat Speusippum Θεόλογον, siue, vt interpres, qui de diuinis apud Graecos scripsit. [vid. supra in catalogo Pythagor. vol. I. pag. 875.] Speusippum ἐν δευτέρῳ ὁμῶν *Athenaeus* II. pag. 61. III. pag. 86. et 105. VII. 303. 308. 313. 319. 327. 329. IX. 369. 391. ἐν τετάρτῳ IV. p. 133. Idem opus respicitur IV. pag. 301. (neque vllum fuit eius de piscibus scriptum, vt ex interprete, male intellecto, auctor indicis.) II. pag. 68. VII. pag. 324. vbi Speusippus citatur. Speusippum ἐν τῷ πρὸς Κλεοφῶντα πρώτῳ *Clemens* Alex. I. Strom. pag. 367. Laudatur etiam Speusippus a Theophrasto in Metaphysic. Dionysii, tyranni, literas ad Speusippum, quibus auaritiam et voluptates ipsi exprobrat, profert *Athenaeus* VII. pag. 279. Plato apud *Plutarchum* pag. 71. de dignoscendo adulatore, dixit, vitae se suae exemplo maxime emendasse Speusippum. *Fulvius Ursinus* p. 54. elog. exhibet veterem statuam; sed capite truncam, cum inscriptione Σπεύσιππος Εὐευμέδοντος Ἀθηναῖος. *Fabric.* Nihil magnopere ab Aristotele dissensisse dicitur apud *Ciceron.* de Orat. III. cap. 18. Plura de eo vide apud *Bayle* Dict. voc. *Aristote*, not. E. vol. I. pag. 324 sq. *Cozzand.* p. 45. *Brucker.* hist. crit. phil. vol. I. pag. 728 sqq. vt *Stanleium* reliquosque historiae philol. auctores mittam. De morte eius, nec eum obiisse phthiriasi, copiose disputat, verusque *Diogenis Laertii* de Speusippo paullo obscuriores libr. IV. sect. 3. illustrat *Rossus* in commentatt. *Laert.* p. 53 sqq. *Harl.*

Symeus, de quo dixi libro V. cap. 22. §. XI.

Syrianus, quo de ipso etiam lib. V. cap. 26. *Fabric.* vid. *Lilienthal* select. histor. lit. pag. 112. *Olearius* diss. de Eclecticis, cap. 3. *Ionsus* III. 18. 1. *Heumann.* — *Lambec.* de bibl. Vindob. VII. pag. 93 sq. et pag. 456. vbi in nota codic. msta *Syrianus* inter rei militaris scriptores, quos adhibuit imperator Leo, nominatur. *Brucker.* hist. crit. phil. vol. II. pag. 315 sqq. de secta eclectica, vbi pag. 317. alius *Syrianus* ex hac secta, sed *Procli* praeceptore iunior, ex *Photio* p. 564. ac p. 339. memoratur; ibid. p. 464. *Syrianus* in sexta Peripateticorum aetate numeratur. *Harl.*

Licinius

Licinius Sura, ad quem *Plin.* iunior. lib. IV. epist. 30. [vbi vid. Catanaeum et Cortium,] et libr. VII. epist. 27. qua ex eo quaerit, num sint aliquid phantasmata. *Fabric.* vid. Neue biblioth. tom. IV. p. 276 sqq. *Heumann.*

[*Tatianus*, Syrus, sub exitum saeculi II. qui multa scripserat. Platonicis accensetur a *Cozzando* p. 105. conf. *Tenzel* in exercitationn. selectis, part. I. exercit. V. §. 39. p. 218 sqq. et p. 455. in *Addendis Fabric.* B. Gr. lib. V. cap. 1. §. 19. vol. V. p. 81 sqq. *Harl.*]

Taurus, Berytius, sub Antonino Pio clarus. *Syncell.* p. 351. Scripsit *περὶ τῆς τῶν δογματῶν διαφορᾶς Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους*, Suid. item de dissensu Platonicorum a Stoicis *Gell.* XII. 5. Commentarium [P] in Gorgiam, idem VI. 14. in Platonem, Philopon. VI. 18. de mundi aeternitate. *Fabric.* conf. *Hafaeus* de acad. Beryt. cap. XI. §. 7. *Heumann.* adde *Cozzand.* p. 104. *Brucker.* l. c. vol. II. p. 169. *Harl.*

Theaetetus, Heracleotes Ponticus, Platonis discipulus. Suid. in *Θεαίτ.*

Telaeles, Phocensis, cui et ciui eius *Euandro* viuus scholam tradidit *Lacydes.* *Laert.* IV. 60.

Theo, Smyrnaeus, de quo infra lib. III. cap. 5. §. 21. [*Brucker.* II. p. 165.]

Theo, item Alexandrinus, de quo infra lib. V. [*Brucker.* II. p. 351. not. u.]

Theodahatus, Gothorum rex. vid. *Procop.* lib. I. de bello Gothico, cap. 6. pag. 322. *Fabric.* *Dion. Sammarthanus* in vita Cassiodori lib. II. *Heumann.* — conf. *Leonard. Aretinus* lib. I. de bello italico contra Gothos, *F. D. de Sainte Marthe*, in vita Cassiodori, Theodorico Magno — olim a secretis — tandemque Abbatis Viuaricnsis, secundum exemplar Parisin. 1695. 12. (gallice scripta,) libr. II. Acta erudit. Lips. ann. 1695. mensis Octobr. p. 447 sq. *Harl.*

Theodestes, Platonis discipulus. Suidas in *Θεοδέστῃς.*

Theodorus, Atheus, Cyrenaicus, Cratetis, Atheniensis, auditor, auctor postea sectae Theodoraec. *Laert.* IV. 23. *Fabric.* Ab eodem *Diogene Laert.* II. 85. et 86. dicitur fuisse quoque discipulus *Aristippi*, Metrodidacti. adde *Suidam* h. v. vbi Zenonis auditor nominatur. Plurium igitur sectarum doctores audiuit, et a Fabricio infra etiam recensetur inter Cyrenaicos. Athenis et Cyrenis eiectus est. *Diog. Laert.* II. 100 sqq. idem tradit sect. 97 sq. (vbi vid. interpr. inprimis Menagium,) Theodorum omnes de diis opiniones sustulisse et scripsisse librum *Περὶ Θεῶν*, ex quo Epicurus complura sumfisse arguitur. adde *Sextum Empir.* Pyrrhon. hypotyp. lib. III. cap. 24. sect. 218. et adu. Mathem. IX. cap. 49. sect. 51. ibique *Fabric.* pag. 561. *Corsinio* in syllab. philosoph. pag. XXXIV. edit. Plutarchi lib. de placitis philof. floruisse videtur circa Olymp. 130. Apud *Ciceronem* eius fit mentio de N. D. I. cap. 2. et Tuscul. quaeft. I. 43. vbi, quum rex Lyfimachus propter libertatem linguae crucem minaretur, Theodorus respondit, *sua nihil interesse, humine an sublime putrescat*: plurium testimonia ad illum locum congestit *Dauis.* Num iure, an iniuria adnumeratus sit atheis, tam antiquiores, quam recentiores valde dissentiunt, quorum magnam vim iam contulit *Reimannus* in historia atheismi et atheorum pag. 174 sqq. Atque ego cum *Clemente Alexandrino* in admonitione ad gentes nr. 15. *Mureto*, in variis lection. libr. IX. cap. 17. *Bruckero* in hist.

hist. crit. phil. vol. I. de secta Cyrenaica pag. 602 sqq. (vbi copiosus est de illo,) aliisque, qui mitius sentiant, lubentius facio: omnis vero quaestionis cardo vertitur in notione athei. — Diuersus est *Theodorus*, Cyrenaicus, geometra, quem audierunt Socrates et Plato. *Harl.*

Theodorus Asinaeus, quem *Proclus* se audisse testatur 4. in *Timaeum* p. 246. et alibi. *Fabric.* vid. indicem scriptorum in *Procl.* ad *Timaeum*, infra in vol. VIII. pag. 551. adde *Holsenium* in vita *Porphyrii* cap. 6. pag. 242. *Fabric.* lib. IV. 26. §. I. vol. IV. pag. 148. et V. 33. §. 43. vol. IX. p. 184. vbi plures *Theodori* enumerantur. Fuit e *Porphyrii* schola, teste *Photio*, cod. CCXLII. p. 563. *Platonici Nemesio* cap. 2. de anima vbi citatur eius liber, ὅτι ἡ ψυχὴ πάντα τὰ ἔδη. adde *Brucker.* II. p. 232. de successione scholae Plotinianae et Porphyrianae. *Harl.*

Theodosius, Ammonii, Platonici, auditor. *Porphy.* in vita Plotini cap. 7.

Theodotus, Athenis διάδοχος. *Porphy.* vita Plotini, cap. 20. vbi memorat eius in *Philebum* et *Gorgiam*, et de his, quae *Aristoteles* *Platonis* Reip. opposuit. *Fabric.* Sed errat, nam l. c. haec scripta tribuuntur *Eubulo*. *Heumann.* Alius *Theodotus*, Valentini discipulus. *Clemens Alexandrin.* in excerptis hypotyp. pag. 793. *Buddeus* in diss. de haeresi *Valentin.* §. XVII. pag. 685 sqq. subiuncta eius *Introductio* ad hist. philos. Hebraeor. *Harl.*

Theomedon, cum *Eudoxo* Athenas venit, *Platonem* auditurus. *Laert.* VIII. 86.

Theomnestus, academicus, quem audiuit *M. Brutus*, Athenas delatus post *Caesarem* infectum. *Plutarch.* in *Bruto* p. 994.

[*Therapeutae*. *Heumanni* act. philos. tom. III. p. 526. adde *Cudworthum*, *Bruckertum* aliosque, quorum nubem h. l. colligere nolo.]

Theophrastus, qui *Aristotelis* postea successor fuit, *Platonem* prius audiuit. *Laert.* III. 46.

Theopompus, Chius, ἐν τῷ κατὰ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς. *Athen.* XI p. 508.

Theosebius, Hieroclis discipulus, praeceptor *Isidori Gazaei*. *Damascius* apud *Phot.* cod. CCXLII. pag. 511. *Suidas* in *Επίκτητος*. Fallitur enim *Mericus Casaubonus*, qui per *Theosebium* ibi intelligit *Marcum Antoninum imp.* [conf. *Fabric.* B. Gr. lib. IV. cap. 23. §. 1. p. 22. vol. IV. *Heumann.*]

Theudatus, de quo *Procopius* lib. I. *Gothicor.* [vid. supra *Theodahatus*.]

Thrasippus, *Platonis* amicus. *Laert.* III. 43.

Thrasylus. Schol. *Iuuenalis* VI. 576. et quae viri docti ad *Suetonii Tiberium*. *Ionsus* lib. III. cap. 3, 2. p. 13. de scriptoribus *Hist. Philosoph.* vbi et plures *Thrasyllos* recenset. Videtur autem hic ipse, qui *Platonis* libros, (vt *Democriti* quoque,) digessit in tetralogias. *Fabric.* vid. supra de *Platone* §. III. infra de *Astrologis* cap. 20. §. XI. pag. 518. et lib. IV. cap. 22. pag. 2, 3. not. c. vol. IV. *Porphy.* vita Plotini cap. 20. *Gaudent.* de philos. Roman. addend. cap. 14. *Heumann.*

Thrasymachus, *Platonis* discipulus. *Suid.* in *Θερασμ.*

Timaeus,

Timaeus, Cyzicenus, Platonis discipulus. *Athen.* XI. pag. 509. Alius *Timasus iunior*, philosophista, qui ad Gentianum scripsit Lexicon Platicum, memoratum *Photio* cod. CLI. [De quo supra sub fin. capituli de Platone.] vid. *Ionf.* I. 6, 32.

Timolaus, Cyzicenus, Platonis discipulus. *Laert.* III. 46. Num idem cum Timaeo iam memorato?

[*Tryphon*. *Porphyrus* in vita Plotini cap. 17. *Fabric.* Bibl. Gr. IV. 36. pag. 179. vol. IV. *Heumann.*]

Tychon, Platonis servus. *Laert.* III. 42.

Valentinus, haeresiarcha, platonicae phil. sectator. *Tertull.* de praescript. cap. 30. adde cap. 7. *Fabric.* adde supra ad cap. de Platone §. VIII. *Vossium* de histor. gr. lib. IV. cap. 17. *Cozzand.* pag. 104. *Buddei* diss. de haeresi Valentin. §. XIV. contra Colbergium disputantis, pag. 615 sq. quae diss. subnexa est eius Introductioni ad historiam philosophiae Ebraeorum, edit. II. Halae 1720. 8. vbi §. 2. et 3. de patria et aetate Valentini agit; *Io. Christoph. Wolf.* de Manichaeismo ante Manichaeos. Hamburgi 1707. 8. pag. 194 sqq. qui quaedam contra Buddeum adnotat, aliosque, qui de secta Valentin. egerunt. *Harl.*

[*Varro.* *Huetius* quaeft. Alnet. lib. II. cap. 2. §. 13. *Heumann.*]

XENOCRATES, Chalcedonius^{v)}, Platonis discipulus, *Laert.* III. 46. Aeschini ab eo subtractus, *Athen.* XI. pag. 507. itineris in Siciliam comes, *Laert.* IV. 6 et 11. valdeque probatus Platoni, *Aelian.* III. 19. Var. post Speusippum academiae praefuit ab Olymp. CX. 2. per annos quinque et viginti, hoc est vsque ad Olymp. CXVI. 3. (ante Christum CCCXV.) [P] relicto successore, Polemone, *Laert.* IV. 3 et 14. ^{w)} obiit anno aetatis LXXXII. ut idem *Laertius*; at *Lucianus* [in *Macrobiis* cap. 20. p. 222. tom. III. edit. Reitz.] LXXXIV. *Menysus* CIII. quem vide IV. 12. de Archontibus Atheniensibus. Imaginem Xenocratis, asino^{x)} vehentis, e Chifleti Socrate, itemque aliam in *Sponii* Misc. pag. 136.

v) Male interdum *Καρχηδώνιος* pro *Χαλχών*. ut apud *Clementem* V. *Stromat.* pag. 590. et in *Protreptico* pag. 44. *Fabric.* De hoc *Xenocrate* vid. *Ionsius* I. 10, 5. p. 58 sqq. vbi de eius aetate, mortis tempore, in quo non consentiunt veteres, scriptisque egit, et *Taylor.* in praef. ad *Lycurgum* p. 113 sqq. vol. IV. Orator. graecor. edit. Reiskii. Quaedam, quae ad Xenocratem pertinent, adnotat cl. *Buhle*, in vita *Aristotelis*, tom. I. *Opera* pag. 88. 92. et 95. edit. Bipontinae. Senerissimus philosophorum fuit, ideoque magnus et clarus, atque ciues, quia ei, non iurato, crederent, eum iurare non permisissent: ab *Aristotele* nihil magnopere diffinit: vide *Cicer.* acad. quaeft. I. cap. 4. ad *Atticum* I. epist. 16. spreuit *Alexandri* dona magna, quinquaginta talenta, *Cic.* quaeft. Tuscul. V. 2. vbi *Danil.* not. 9. p. m. 43 sq. plura congestit testimonia, *Aelian.* V. H. lib. III. cap. 19. ibique *Perizon.* *Harl.*

w) Conf. *Corfini* F. A. tom. IV. pag. 61.

x) Ob tardius ingenium, quod in eo notauerat *Plato.* *Fabric.* Gemma cum figura *Sileni*, manu thyrsum tenentis, asinoque vecti est nr. 320. in *Gorlaci* dactylitheca: repetita quoque a *Perizonio* ad *Aeliani* V. H. lib. III. cap. 18. pag. 245. edit. Abr. Gronov. nomen *Xenocratis* in ea exhibetur, atque *Perizon.* de philosopho etiam explicat, quia *Silenus* sit philosophus antiquissimus, tum quia *Xenocrates* inter bibendi cupidos referatur, et in certamine bibendi in festo *Bacchi*, quod *Congiorum* dicebatur, discessisse victor tradatur apud *Aelian.* V. H. lib. II. cap. 41. vbi vid. *Perizon.* pag. 173 sq. et *Plato* eum asino adsimulasset. At quid *Xenocrates* cum thyrso, qui proprius est *Baccho* atque *Sileno*? Quare *Menagius*, *Perizonius* iique, qui illos sequuntur, errasse iure visi sunt *Herrmanno Virico a Lingen* in minoribus opusculis, germanice scriptis, part. I. Witteber-

gae,

pag. 136. et in Laertio Weststeniano etiam obuiam, habes tomo secundo Thesauri Antiquit. Graecar. Gronouiani. tab. XCI. *Fulsius Vrsinus* p. 55. elog. exhibet vetus marmor, sed capite truncum, cum inscriptione *Ξενοκράτης Ἀγαθάνορος Καλλυαδόνιος*. — De vita eius et dogmatis confer, si placet, Lexicon *Baylii*, voc. *Xenocrates*, et notas viror. doctor. ad Orat. *Cic.* pro Balbo cap. 5. tom. V. p. 528. [*Brucker.* vol. I. p. 732 sqq. et vol. VI. p. 235. it. vol. I. p. 781 et 1041. Platonis dogmata iam contaminauit sententia de daemonibus malis, secundum *Plutarch.* de Iside et Osiride Opp. tom. VII. pag. 425. edit. Reiskii. *Harl.*] Stoicam sectam condidisse, ait *Nonnus* hist. 23. ad Nazianz. [Pythagoricam potius philosophandi rationem artius coniunxit cum Platonica, et, id, quod etiam fecit Aristoteles, omnem philosophiam distinxit in tres partes, logicam, naturalem et moralem. vide *Tiedemanni* Geist der spekulativen Philosophie part. II. pag. 328 sqq. *Harl.*] Scripta eius bene multa refert *Laertius* IV. 11 — 14. in quibus *Καλλυκλῆς, περὶ τὸν Παρμενίδεα, Ἀρχέδημος, Κεφάλαιον* (pro quo forte legendum *Κεφάλαιος*, vt supra in *Speusippo*), *Πυθαγόρεα, πρὸς Ἀρῖβαν, πρὸς Ἡφαισίωνα, ἔπερ θανάτου, de morte*: quod scriptum *Ficinus* existimauit esse dialogum huius argumenti *Axiochum*, qui inter Platonis scripta legitur et ab aliis tributus est *Aeschini Socratico* 2). Animam definiuit *ἀρεθμὸν ἑαυτὸν κινῶντα*, vt legitur in Scholiis ineditis ad *Dionysium Thracem*. In dialectica tractatione initium fecit a *Φωνῆς* siue vocis consideratione, quo nomine reprehensum narrat *Porphyrus* ad *Musica* *Ptolemaei*. pag. 193. Praecepta de regno a *Xenocrate* petiit *Alexander M.* teste *Plutarcho* contra *Colotem* p. 1126. et *Laertius* inter *Xenocratis* scripta refert *Στοιχεῖα πρὸς Ἀλέξανδρον περὶ βασιλείας*. Vitam Platonis scripsisse, testatur *Simplicius*, vt *Laertius* libros duos composuisse *περὶ μαθητῶν de discipulis*, tum *de Geometris, περὶ Γεωμετρῶν* libros quinque. *Συμποτικὰς νόμους* memorat *Athenaeus* V. pag. 186. Inter *Theophrasti* scripta etiam *τὴν τῶν Ξενοκράτους συναγωγὴν* memorat *Laertius* V. 47.

Diuerfus ab hoc *Xenocrates* fuit 2), *Medicus*, qui de percipienda ex animalibus utilitate *περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζῴων ὠφελείας*, (*Clementi Alex.* I. Strom. pag. 717. *περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζῴων*

gae, 1730. pag. 94 sq. Nomen vero additum *ZENOKPAT* non designat philosophum, sed artificem illum celebrem, quem *Fabric.* ipse paullo post laudat, et qui, vt ait *Plinius* H. N. lib. 34. cap. 8. *Tificratis discipulus, aut, vt alii, Euthy-cratis, vicit utrosque copia signorum et de sua arte composuit volumina*. Hic nomen adiecit gemmae, cui *Silenus* insculperat. Fabulam quamdam, quae num probabilitatis speciem habeat quamdam, subdubito, de *Xenocrate* narrat *Hübner*, in comment. de scholarum pestibus paedantismo et galantismo, in *Miscell. Lipsiens.* tom. IV. p. 75. laudatque *Richerii* obfetricem animorum c. 2. p. 22. nimirum, vt ostenderet, quosdam studiis inutilissimis operam suam addicere: fecit id, ait, *Xenocrates, Platonis discipulus, qui, vt nu-*

merum syllabarum, quas elementa et litteras alphabeti, varie inter se collata, componerent, resciret, maximam vitae suae partem in computandis litteris et syllabis subducendis, impendisse legitur: neque tamen ex hoc labore aliud, quam centies millena et ducenta circiter syllabarum millia consequutus est. Harl.

y) Vid. supra inter deperdita Platonis scripta, IV. nr. 43. et paullo ante, ad *Speusippum. Harl.*
z) Edidit lib. *Fabricius* infra in vol. IX. lib. V. cap. 38. pag. 453 sqq. separatim vero prodiit: *Ξενοκράτους περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζῴων τροφῆς*. cum latina interpretatione *Io. Bapt. Rasarii* et *Conrad. Gesneri* scholiis: nunc primum integritati restituit, varietate lectionis animaduersionibusque illustrauit atque glossarium adiecit *Io. Georg. Frid. Franzius.*

Francos.

ζώων τρεφῆς) libros scripsit, quorum primum laudat *Galenus* X. de simplic. tom. II. p. 132. *Aphrodisiensis* hic fuit, teste *Galeno* prooem. lib. VI. de simplic. medic. tom. II. pag. 68. et *Artemidoro* IV. 4. Onirotit. vbi idem opus respicit, quod facit etiam *Aetius* Tetrab. I. lib. II. cap. 83. Vixit sub Tiberio, imperatore, vt ex eodem *Galeno* colligo pag. 130. ὁ Ξενοκράτης ἄνθρωπος ἐ πάλαι γεγώς, ἀλλὰ κατὰ τὰς πάμπας ἡμῶν, τῆς ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἀπηγορευκυίας ἀνθρώπους ἐσθίεν. Ex hoc *Xenocratis* opere *Oribasius* II. 58. collectan. medic. (quae latine tantum exstant e versione *Ioh. Baptistae Rasarii*.) seruauit locum prolixum de alimento ex aquatilibus. Graece minus integrum edidit cum versione sua et scholiis *Conradus* [P] *Gesnerus* iunctum *Iani* *Dubrauii*, *Olmocensis* episcopi, libris de piscinis et piscium, qui in eis aluntur, natura, Tiguri 1559. 8. Integrius exstat in codice MS. bibliothecae Iohanneae huius vrbis *Hamburgensis*, ne de Vaticana et regis Galliae bibl. dicam, de quibus vide *Labbeum* Bibl. Nou. MSS. pag. 174. et 127. Nescio, an cum hoc confundendus sit *Xenocrates*, Ephesius, quem de gemmis egisse docet et nuperrime scripsisse adfirmat *Plinius* XXXVII. 2. Sane pro eodem habuit *Labbeus* pag. 174. *Xenocratis* librum περὶ λίθων in Vaticana adhuc superesse testatus. Ex hoc *S. Ambrosius* in Psalm. 118. tom. I. p. 1182. nonnulla adfert de Topazio lapide. Fuit et *Xenocrates*, cuius πρῶτον χρονικῶν citat *Etymol.* Magnum in Ἀσσυρία. Et Philosophus hoc nomine, cuius οἰκοσκοπικὸν οἰανισμα de signis domi adparentibus, (confer. *Casaub.* cap. V. lection. Theocrit.) laudat *Suidas*. [Ex eius libro narrat pluscule *Eudocia* in *Violar.* p. 41. *Harl.*] — *Xenocratis* Ἐλεγεῖον siue Epigramma in Imaginem *Mercurii* exstat IV. Antholog. cap. 12. nescio, an illius philosophi hoc nomine, quem *Elegias* non satis feliciter scripsisse ait *Laertius* IV. 15. Idem memorat, *Xenocratem*, Tacticum perantiquum, tum statuarium huius nominis, discipulum *Tificratis*, vt e *Plinii* XXXIV. 8. constat, qui de toreutice scripsisse traditur in indice libri XXXIII. et de pictura, XXXV. 10. [conf. *Franc. Iunii* catalogum architectorum, mechanicorum etc. additum eius libro de pictura veterum. *Roterod.* 1694. fol. p. 228.] — Praetereo *Xenocratem* iuniorem, *Chalcedonensem*, auctorem λόγος Ἀρσινοητικῆς, et alium, auctorem ἀσμάτων, *Aristoxeno* antiquiorem. His denique accedit *Xenocrates*, *Agrigentinus*, *Isthmionica*, quem celebrat *Pindarus* *Isthm.* Od. 2. [conf. *Corsini* diss. agonisticas, *Lips.* 1752. 8. p. 199. et 227.]

Zenodotus, *Procli* discipulus. *Damascius* apud *Photium* cod. CCXLII.

Zethus, *Theodosii*, philosophi, gener, *Plotino* familiaris. *Porphyr.* in vita *Plotini* cap. 7.

[*Zosimus*, chemicorum scriptor. vid. *Fabric.* B. Gr. lib. V. cap. 5. p. 613. *Heumann.*]

[*Zoticus*. *Porphyr.* l. cit. pag. 7. *Heumann.*]

PLATO.

Francof. et *Lipsiae*, 1774. et cum nouo forsan tituli tantum folio, 1779. 8. cel. *Grunerus*, medicus-Ienensis, edidit varias lectiones *Xenocratas*, Ienae, 1777. 8. adde biblioth. philolog. vol. IV. part. I. Nouam libelli editionem curabit doctiss. *Caietanus Ancora*, Neapolitanus. *Harl.*

Vol. III.

Bb

P L A T O N Í C A E **)

Aedessa, vxor Hermiae, de qua Suidas.

Amphiclia, Aristonis filia, filii Iamblichi vxor, quae Plotinum audiuit, teste *Porphyrio* in Plotini vita, cap. 9.

Arria. Galenus, siue quisquis auctor, cap. 2. de theriaca ad Pisonem, tom. II. edit. Basil. pag. 485.

Agraeus, Platonis serua, testamento eius libera dimissa. *Laert.* III. 42.

Axiothea, Philasia, *Laert.* IV. 2. et III. 46. *Clemens* IV. Strom. pag. 523. *Themistius* XXIII. pag. 295.

Caerelia, siue *Caerellia*, de qua *Corradus* ad *Cic.* XII. 51. ad Attic. [P]

Gemina, mater et filia, quae Plotinum auscultauerunt, teste *Porphyrio*.

Hypatia, Alexandrina, Isidori, philosophi, vxor, filia Theonis Alex. de qua *Socrates* VIII. 15. Hist. et *Menagius* in Hist. mulierum philosopharum, [p. 29 — 33.] qui tamen fallitur, quum Hypatiam a *Salmasio* Hippiam vocatam scribit: *Salmasio* enim sermo est de Hippia, sophista, cuius solertiam in omni genere opificii celebrat *Apuleius* in floridis: *Fabric.* De hac praestantissima femina, nata circiter ann. Chr. 350. imperante Constantio, et in seditione populari secundum Pagii rationes ann. Chr. 414. misere pereunte, infra in libro V. cap. 22. §. X. vol. VIII. p. 219. vberius disputabitur. Iis, quos iam laudauit cl. *Saxius* in Onom. litterar. vol. I. pag. 458 sq. addi possunt quatuor doctae disputationes cel. Io. *Christoph. Wernsdorffii* de Hypatia, philosopha Alexandrina. *Wittebergae*, 1747. et 1748. 4. *Heumann*, in actis philos. tom. II. p. 96. et *Cozzandus* p. 108. *Harl.*

Lasthenia, Mantinea ex Arcadia, *Laert.* IV. 2. et III. 46. *Clemens* IV. Strom. p. 523. *Athenaeus* VII. pag. 279. vbi male Σαρκδικῆς pro Ἀρκαδικῆς, et XII. p. 546. vbi Speusippo peramatam notat e Dionysii tyranni ad Speusippum Epistolis. *Fabric.* adde in vol. I. catalog. Pythagoricarum, h. v. *Harl.*

[*Sospatra*, Eustathii, Cappadocis, vxor et Antonini mater, de qua *Eunapius* p. 57 sqq. lepidas mirasque narrat historiolas, aut potius fabulas Milefias. *Harl.*]

His adde foeminam, (nisi *Arria* est, de qua supra,) cui *Laertius* vitas Philosophorum inscripsit et Φιλοπλατωνος vocat, III. 47. tum *Theodoram*, cui *Damascius* inscripsit vitam Isidori. *Phot.* cod. CLXXXI. [P]

**) Conf. *Aegidii Menagii* Historia mulierum philosopharum. Amstelod. c1692CVIIC. (1692.) t. pag. 27 — 35. *Harl.*

CAPUT V

DE ARISTOTELE, STAGIRITA, EIVSQUE SCRIPTIS EDITIS.

- I—V. De Aristotelis vita atque aetate. Scriptorum eius, vel ipsi tributorum, quae exstant, notitia critica, cum variis observationibus, et interpretum praecipuorum commemoratione. Scripta Logica. VI. VII. Rhetorica. VIII. Poetica. IX—XXIII. Physica. XXIV. Physionomica. XXV. Problemata. XXVI. Metaphysica. XXVII. XXVIII. Mathematica. XXIX—XXXII. Ethica. XXXIII. Politica. XXXIV. Oeconomica. XXXV. Peplus et alia quaedam. XXXVI. Philosophia secundum Aegyptios, quae sub Aristotelis nomine exstat latine. XXXVII. Alia Aristoteli tributa, quae latine tantum leguntur. XXXVIII. Aristotelis Operum editiones. XXXIX. Varia scripta de Aristotele eiusque philosophia.

[Cum auctario G. C. Harles.]

Indicem scriptorum in Aristotelem eiusque interpretes dare animus est libro quinto, [cap. 29. de Simplicio vol. VIII. etc. At iam superiore saeculo edidit *Philippus Labbeus*, Bitoricensis, *Aristotelis et Platonis graecorum interpretum, typis hactenus editorum, synopsis*, Paris. 1657. 4. cui, (vbi *Dornius* ad *Ionsum* de scriptoribus hist. phil. III. 31. II. p. 180. adnotauit,) adnectit primo quadruplicem adpendicem de Aristotelis et Platonis praecipuis omnium operum editionibus; deinde syllabum librorum Aristotelis et Platonis, in quos exstant veterum Graecorum commentaria aut paraphraes; tertio indicem virorum eruditorum, quorum opera graeci Aristotelis et Platonis interpretes et philosophi in lucem prodierunt, aut latinitate donati fuerunt; quarto catalogum cognominum ad nomina sua seu praenomina reuocatorum. Quem librum oculis vsurpare mihi non licuisse, doleo; at Fabricium et Buhlium illo iam fuisse vfos, suspicor. Ego vero statim catalogum plurium, qui vitam et philosophiam Aristotelis vberius exposuerunt, ab initio praefigam.

Vitam igitur Aristotelis composuerunt eiusque philosophiam illustrarunt cum antiquiores, tum recentiores numero haud pauci. Primum memorabo antiquiores vitae Aristotelicae scriptores, quorum multi iniuria temporis perierunt; dein e recentioribus eos potissimum, ad quos postea erit interdum prouocandum, missis scriptoribus de sectis vitisque philosophorum, partim a *Ionso* de scriptoribus hist. philosoph. libr. IV. p. 249 sqq. et alibi passim atque in differtat. de historia peripatetica p. 387 sqq. laudatis, partim a me in tomo secundo nostrae bibliothecae p. 612 et 620. atque supra ad Platonein memoratis. Ea tamen, quae *Fabricius* infra initio sect. XXXIX. de scriptoribus vitae Aristotelicae congeffit, huc referam, meisque inseram observationibus. Reliqua, quae de Aristotelis fati etc. ibi collecta referuntur, h. l. nondum attingam. Cel. *Buhle* in Aristotelis vita plurimos enumerauit. Ad eos igitur, quorum scripta perierunt, pertinent *Hermippus* et *Apellico Tuius*, quorum libri de Aristotele apud *Eusebium* de Praeparat. euangel. XV. 2. *Athenaeum* Dipnos. XIII. p. 589. C. *Diogenem Laert.* V. 1. et alibi occurrunt, (de *Apellicone* vid. *Ionfus* II. 15, 3. p. 332 sq. infra in catalogo Peripateticorum, de *Hermippo* idem in diff. de historia peripat. pag. 394 sq.) *Apollodorus*, Atheniensis, cuius chronica *Laertius* in vita Aristotelis exscripsit, *Aristoxenus* in *Bleis ἀνδρῶν*, vide *Suidam* voc. Ἀριστόξευος, infra in capite de eo et vet. musicis, *Aristocles*, *Messenius*, qui in libris de philosophia Stagiritae inprimis vitam et placita exposuit, ex quo de Aristotele quaedam citat *Theodoretus* Θεοδωρετ. ferm. IIX. et XII, *Sotion* ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν φιλοσόφων, opere magni ambitus, postea ab *Heraclide Lembo* in epitomen redacto, (vid. infra catal.

tal. Peripateticorum.) *Demetrius Magnesus*, de poetis ac scriptoribus aequiuocis, (*Diog. Laert.* V. 3.) *Timotheus*, Atheniensis, de vitis, (*Diog.* III. 5. ibique *Menag.* V. 1. etc.) *Diocaearchus*, peripateticus, probabiliter quoque de Aristotele, in opere *περί βίῳ*, (de quo *Menag.* ad *Diog. Laert.* III. 4. fin.). *Damascium*, Isidori et Simplicii discipulum, concinnasse vitam Aristotelis, probabile videtur cl. Buhlio, p. 80. (conf. *Ionssi* script. histor. phil. III. 19, 4. et diss. de historia peripatet. p. 392.) De fide quorundam quid statuendum sit ex mente cl. *Meinersii*, vid. in vol. I. de Pythagora p. 770 sq. Aliorum vitae Aristotelis graecae, partim a librariis editae, latent adhuc in bibliothecis. *Nicander*, Alexandrinus, teste *Suida* in *Λισχρίων*, librum scripserat *περί τῶν Ἀριστοτέλους μαθητῶν*.

Quorum veterum vitae Aristotelis adhuc exstant, eas iunctim edidit, recensuit, notisque doctis varii generis, maxime criticis, illustravit cel. *Buhle* et vol. I. editionis suae Aristotelis praemisit. Hoc autem sequuntur ordine: 1) *Diogenes Laertius*, ex libr. V. (ad quod caput in primis conferendae sunt animaduersiones *Menagii*, in edit. Meibomiana, et *Rossii* in *Commentatt. Laertianis* §. 38. p. 83 sqq. de *Hermia*, apud *Diogenem Laertium*, loco *Diogenis*, a Meibomio male intellecto, et *Suidae* loco quodam agit. 2) *Ammonius* *Hermeae* vel *Io. Philoponus*. *Ἀριστ. βίος κατ' Ἀμμώνιον*, in prolegomenis commentarii ad *Categorias*. Textus tamen graecus non integer ad nos peruenit. Ad *Ammonium* igitur plerique referunt hanc vitam, ut librarii quorundam codicum, *Fabricius* noster, (qui in nota obleruat, *Ammonio* *Saccae* hanc vitam perperam tribuisse *Ionsum* de scriptor. hist. phil. III. 13, 3. pag. 86.) *Iriarte* in *Catal. codd. graec. Matrit.* vbi in cod. XV. varia Aristotelis scripta continentur, p. 54. nr. 46. alique. At quoniam in nonnullis codd. vti *Matrit.* nullum auctoris nomen additur, tum in illa vita occurrunt minus graece dicta, denique absurda, quae neque ab *Ammonio* potuerunt proficisci, neque a *Philopono*, fuerunt, qui hanc vitam Aristotelis abiudicaret *Ammonio*, et librario potius cuidam imperito, aut seriori grammatico assignandam censerent; inprimis id validis argumentis ostenderunt *Fr. Patricius* in *discuss. peripatet.* tom. I. lib. I. pag. 7. et *Buhle* in notis ad illam vitam p. 51 sq. graece exstat praefixa *Opp. Aristotelis* edit. Aldinae 1495. fol. et *Ammonii* commentariis in *Categorias* *Aristot.* apud *Aldum* 1503. fol. gr. et lat. in edit. *Arist. Duvalliana*. — 3) *Vita ex vetere translatione*, horrido sermone expressa. Facta est translatio maximam partem ex vita graeca, quam modo vidimus a nonnullis tribui *Ammonio*: at multa in ea insunt, quae in graeco desideramus; defunt alia, aut aliter narrantur, quae in illo legimus: quare suspicatur *Buhle*, vitam, quam nunc habemus, aliis tantum antiquioris esse epitomen, a librariis passim denuo interpolatam. Praefixa est ista vita latinae editioni *Operum Aristotelis Venetae*, 1496. fol. Hinc *Petr. Io. Nunnescius*, Hispanus, qui praeterea *Damascium* auctorem perperam habuit, iam refutatus a *Vossio* libro II. *histor. gr.* cap. 22. frustra conatus est persuadere viris doctis, vitam illam primum a se in lucem esse protractam. *Nunnescius* autem edidit illam in libro inscripto:

De recta atque utili ratione conficiendi curriculum philosophici *P. Io. Nunnescii*, *Valentini*. — Accessit huic libro duplex ratio explanandi *Aristotelis* breui indicata: vna solis methodis eiusdem contenta: altera, quae sit praehucantibus explanationibus, atque vtraque illustratur

d) De quo vid. *Ionssi* libr. cit. III. 19, 4. pag. 104 sq.

tur cap. I. lib. Perihermenias. *Vita Aristotelis ex veteri translatione cum eiusdem Petri Io. Nunneshii notis.* Barcinone ex typographia Sebastiani a Cormellas, 1594. 8.

Vid. *Gregorii Maiansii* specimen bibliothecae hispano-Maianianae — ex museo *Davidis Clementis*. Hanouerae 1753. 4. pag. 84 sq. Vbi Maiansius, „hic libellus, ait, demonstrat, Nunnesium fuisse peripateticum insignem, et inter eos eruditione nemini secundum. Utinam in lucem prodisset eius *liber de claris peripateticis*: quo in libro, ut ipse ait fol. 178. *quae singularia in quoque fuisse potuimus obseruare, colligimus, ut paullo ante in Andronico fecimus.*“ Idem Nunnesius, teste Maiansio l. c. p. 80. edidit *de causis obscuritatis Aristoteleae, et de illarum remediis orationem; librum de constitutione artis dialecticae, in quo exemplo Gajeni docetur ex notione finis, sur singula praecepta artis tradantur.* etc. Valentiae, typis Io. Mey, Flandri. 1554. 8. Orationem, subtiliter et erudite scriptam, atque eloquentiam philosophicam esse, censet Maiansius. — Post haec *vita Aristotelis*, (quam ab Ammonio aut Philopono scriptam plurimi crediderunt,) separatim gr. et lat. *una cum veteri translatione et P. I. Nunneshii erudito commentario*, (in quo de moribus philosophi, de ratione philosophandi, de scriptis, auditoribus et successoribus egit,) item *eiusd. Nunnesii* institutione philosophiae peripateticae s. de recta atque utili ratione conficiendi curriculum philosophiae peripateticae atque memorata oratione, iterum typis descripta est, (cura *Lucas Holstenii*, ut ipse innuit in libello de vita et scriptis Porphyrii cap. 1.) Lugd. Bat. 1631. 8. et Helmstadii 1666. al. 1667. 4. (add. *Ionsii* lib. de script. hist. phil. III. 26, 1. pag. 142 sq.) — Adnotante Buhlio, subiuncta quoque est vita illa cum *Nunnesii* notis libello *Sebastiani Foxii Morzilli* de ratione studii philosophici. Lugd. Bat. 1621. 12. — *Foxii* autem *Morzilli* libellum ita citat Maiansius: — *Seb. Foxii Morz. de philosophiae studii ratione Epistola ad Franciscum fratrem, eamque extare scribit in libello, cui titulus est: H. Grotii et aliorum diff. de studiis instituendis.* Amsterod. ap. Lud. Elzevir. 1643. 12. in qua quidem collectione vitam illam Aristotelis deesse arbitror.

4) Sequitur in edit. Buhlii *anonymus* graecus de vita scriptisque Aristotelis. Copiosior est ceteris, quod ad successores eiusque libros adinet. Innouerat libellus ille mstus iam Octaviano Ferrario, (vid. lib. de sermon. exoter. pag. 16.) *Menagius* autem, nactus illum a Philippo Loialtaeo publici iuris fecit notisque illustravit ad Diogenem Laertium lib. V. sect. 35. tom. II. p. 201 sq.

5) *Dionysius Halicarn.* in Epistola ad Ammaeum, tom. VI. p. 727 sqq. edit. Reisk.

6) *Hesychius illustris*, Milesius, *περὶ σοφῶν*, p. 9 sq. — 7) *Suidas* voc. *Ἀριστοτέλης*.

E recentioribus, ut ad hos veniam, praeter *Nunnesium*, de quo paullo ante sermo fuit, et Laertii interpretes, Grauium, Stânleium, Adelungium aliosque historiae philos. conditores, saepe a me iam laudatos, memorandi sunt:

Francisci Patricii discessionum peripateticarum tom. IV. quibus aristotelicae philosophiae uniuersa historia atque dogmata cum veterum placitis collata, eleganter et erudite declarantur. Operis, veteri rerum nouitate gratissimi, argumenta sequens docebit pagina. Basileae ad Perneam Lecythum. 1581. fol.

Quatuor tom. qui antea separatim in lucem editi fuerunt Venetiis, (quando autem hic lucem viderint, nusquam, quamquam multos, postea partim nominatos, consului, reperire

potui:) in hac editione iunctim prodierunt. [Venetiis primum prodiiſſe 1571. 4. obſeruat *Gerdes*. Floril. libr. rar. pag. 273. *Beck*] Patricius, coeco Platonis amore abreptus, Ariſtotelem inique tractauit, adeo illi inſenſus, vt Ferrariae contra Stagiritam, doceret, immo vero in epiſtola ad Gregorium XIV. ſ. dedicatione, nouae ſuae philoſophiae praemiſſa, huic auctor eſſet, vt Ariſtotelis libri e manibus iuuenum excuterentur, ac Plato reſtitueretur. Quare in diſcuſſionibus peripateticis philoſophiam Ariſtotelicam inprimis ſumiſit ſibi reſutandam. At enim non ſectatus eſt philoſophiam platonicaſ veterem, ſed quae ab Alexandrinis academicis mutata erat et adulterata. Neque tamen laude ſua defraudandus eſt liber; maxime tomus I. ad vitam ſectamque Stagiritae cognoscendam multum conſert. Tredecim enim libris diſſeritur de Ariſtotelis vita, moribus, libris, (de quibus a cap. 2. ſuſius diſputat, et, qui genuini aut ſpurii ipſi videantur, ſtudioſe inquiri,) auditoribus, ſectatoribus, expoſitoribus, interpretibus, ſectis, philoſophandi ratione. De Patricio et hoc libro, haud admodum frequenti, plures viri docti diuerſimode iudicarunt, aut notitiam illius dederunt *Morhof*. in polyhiſt. philoſoph. lib. I. cap. 8. pag. 45 ſq. et lib. II. part. I. cap. 12, 2. pag. 216 ſq. *Jonſus* III. 15. 1. p. 137 ſq. *Ian. Nicius*, Erythraeus, in Pinacotheca, part. I. p. 203. *Io. Launoius* de varia Ariſtotelis in academia Pariſienſi fortuna, cap. 14. pag. 279 ſqq. edit. Elſwichii, *Papadopulus* in hiſt. gymn. Patau. tom. II. lib. II. cap. 35. nr. CCXII. *P. Bayle* in diction. voc. *Patrice*. vol. III. Auctor Theſauri bibliothecaliſ, tom. I. Noribergae 1738. 4. pag. 252 — 254. *Brucker*. hiſt. crit. phil. tom. IV. part. I. pag. 422 ſqq. qui alios VV. DD. laudat. *Baumgarten* in Nachrichten von einer halliſchen Bibliothek, vol. I. pag. 209 — 215. [*Niceron* T. XXXVI. p. 15.] — Defendit tamen Ariſtotelem M. *Melchior Weinrich* in orat. apologetica pro Ariſtotelis perſona aduerſus calumnias et criminationes Fr. Patricii, philoſophi platonici, Lipſiae 1614. 4. — E contrario Patricium in adcuſando Ariſtotele temere ſequitur V. D. in Obſeruatt. Hal. tom. III. obſ. X. — *Conring*. in epiſt. ad Racheleium adfirmat, Patricium omnium Ariſtotelis hoſtium optime de ariſtotelicae philoſophiae hiſtoria meritum eſſe. *Gafſendi* diſſ. aduerſus Ariſtotelicos *Rich. Simon*. tom. IV. bibl. criticae p. 100. ait, eſſe epitomen operis Patriciani, de quo idem multa tom. I. bibl. ſelectae cap. 25. p. 166 ſqq.

Aliquoties citatum legi opusculum Patricii, cui ſit nomen *Ariſtoteles exotericus*; at enim pars eſt vltima, duobus foliis conſtans, operis, quod tantae eſt raritatis, vt, iudice Sorrello de perfect. hominis pag. 517. eius pretio bibliotheca quaedam parua poſſit coemi ^{b)}, et quod inſcriptum eſt:

Noua de vniuerſis philoſophia libris quinquaginta comprehenſa: in qua ariſtotelica methodo non per motum, ſed per lucem, et lumina ad primam cauſſam aſcenditur. Deinde noua quadam, ac peculiari methodo tota in contemplationem venit diuinitas. Poſtremo methodo platonica rerum vniuerſitas a conditore deo deducitur. — — Ferrariae apud Benediſt. Mamnerellum, ann. MDXCI. (1591.) fol.

Exemplar huius editionis fuit in bibl. Baumgartenii, et ab eo in Nachrichten von einer halliſchen Bibl. tom. I. pag. 199 — 209. copioſe deſcriptum, vbi pag. 200. Bayle emendatur. Nomen Patricii in fronte libri non indicatur. Altera autem editio quam in manibus habeo, repetita

b) Admodum parua ſit bibliotheca neceſſe eſt: Noriberg. habeo, adſcript ſiſt. ob ſummam raritatem 12 flor. nam Solgerus exemplo ſuo, quod ꝑ bibl. publica

repetita tantum fuerit, sed in titulo ita differt, ut, iactationibus prioris ed. omissis, reliqua, quae Patricius in priore editione iam euulgauerat, simul indicentur; quare post verba: *deo deducitur*, haec sequuntur: *Auctore Francisco Patritio, philosopho eminentissimo et in celeberrimo romano Gymnasio summa cum laude eandem philosophiam publice interpretante. Quibus postremo sunt adiecta Zoroastri oracula CCCXX. ex Platonice collecta. Hermetis Trismegisti libelli, et fragmenta, quotcunque reperiuntur, ordine scientifico disposita. Asclepii discipuli tres libelli. Mystica Aegyptiorum, a Platone dictata, ab Aristotele excepta et perscripta philosophia. Platoniorum dialogorum nouus penitus a Francisco Patritio inuentus ordo scientificus. Capita demum multa in quibus Plato concors, Aristoteles vero catholicae fidei aduersarius ostenditur. Venetiis. Excud. Robertus Meietus. 1593. fol. — Capita repetiit Launojus l. c. pag. 283 sqq.*

Quoniam Patricius Bernardino Telesio, adnotante I. G. Lottero in commentario de vita et philosophia Telesii, Lips. 1733. 4. pag. 56. 57. 61. multa debuit, per hanc occasionem memorabo opus, in quo Telesius multa contra Aristotelem disputat, et ab aliis argumenta aristotelica expenduntur:

Tractationum philosophicarum tomus unus, in quo continentur L. Philippi Mocenici, Veneti, vniuersalium institutionum ad hominum perfectionem, quatenus industria parari potest, contemplationes V. II. Andreae Caesalpini, Aretini, quaestionum peripateticorum libri V. III. Bernardini Telesii, Consentini, de rerum natura iuxta propria principia libri IX. — Excudeb. Enstathius Vignon Atrebat. 1588. fol.

Adde, quae infra ad §. XXXII. adnotantur. Ad Aristotelem redeo.

D. Io. Georgii Niemeieri diss. resp. Chstii. Günth. Gödeke de Aristotele eiusque philosophia. Helmstadii 1703. 4. quae diss. exhibet breuem quidem, at plenam tamen historiam et veluti imaginem Aristotelis, eius philosophiae et huius factorum ad recentissima usque tempora. — Ibidem comparuerunt *Herm. Conringii Aristotelis laudatio. Orationes duae* (de Aristotele et eius philosophia,) 1633. 4. quae iure laudantur ab Hugone Grotio epist. 358. Recusae sunt illae II. oratt. in tom. V. Operum Conringii, Brunsvig. 1730. fol. p. 726 sqq.

Rapinus in: *Comparaison de Platon et d'Aristote*, Paris. 1671. 12. et in *Rapini Opp.* tom. I. pag. 208 sqq. sequutus est Schottum. conf. Bayle diction. voc. *Rapin*.

A Fabricio haec notantur: „*Hieronymus Gemusaeus* de vita Aristotelis et eius operum censura, *Guarinus Veronensis* et *Leonardus Aretinus* de vita Aristotelis, *Philipp. Melancthon* tom. II. Declam. pag. 370 sqq. et alia vita Aristotelis ab eodem scripta, tom. III. p. 679 sqq. ubi denique *Io. Iac. Beurcrus* Basil. 1587. 8. [a Brückero I. pag. 777. not. o. edit. 1581. et ad *Ionfi* lib. de script. hist. philos. III. 15. 5. p. 139. edit. ann. 1589. 8. citatur ?] Cum primis vero

c) Liber *Caesalpini*, Profess. academiae Pisanae, primum editus est Venetiis apud Iuntas, 1593. 4. adiectur libellus *Daemonum inuestigatio peripatetica*, ubi e principijs aristotelicis de daemionibus superstitione agit, atque refutat Galenum.

d) Ex Io. Philopono, praefixa est Aristotelis *Opp.* Lugd. 1578. fol.

e) At Leon. Aretini vita Aristotelis non exstat: sed est eadem, quae auctorem habet *Guarinum*, et adhaeret calei vitarum parallel. *Plutarchi*, Venetiis per Nic. Ienson, 1478. fol. et praemissa *Aristot.* *Opp.* Basil. 1531. fol. reperitur autem in alia antiqua *Plutarchi* editione f. a. et l. in calce huius sententiae: *Plutarchi de vita atque gestis Aristotelis*

vero dolendum, non vidisse lucem Io. Ionsii dissertationes reliquas de historia peripatetica, quarum prima tantum edita est Hamb. 1652. 4. in qua plures Aristoteles recensentur, et *peripatetica* philosophia nomen accepisse docetur a *peripato*, in quo Aristoteles docuit. In reliquis voluit Aristotelis vitam, mortem, vitia, virtutes, diligentiam etc. tum antecessores eius, eorumque sententias ex ipso, successores item et aduersarios, denique libros eius, cum in genere, tum in specie genuinos, spurios, deperditos et mutilos persequi. Illam dissert. subiecit Io. Hermannus ab Elswich editioni suae Io. Launoii lib. de varia Aristotelis in academia Parisiensi fortuna, Vitembergae, 1720. 8. pag. 385—428.

In Gronouii thes. antiqq. graecar. edit. Venet. vol. X. varia sunt scripta, quae huc pertinent: n. 1) *Pseudo-Origenis*, philosoph. p. 283. (cap. XX. pag. 135 sqq. in editione illorum philosoph. curata a I. Chrstph. Wolfio, qui in notis quaedam explicuit illustrauitue.) 2) *Guil. Morellii*, Tiliani, de veterum philosophorum origine, successione, aetate et doctrina cum Hier. Wolfii adnotationibus, p. 332 sq. de Aristotele, 3) *Desiderii Iacotii*, Vandoperani, de philosophorum doctrina, pag. 365 sqq.

La Vita de Aristoteles per *Esteuan de Villa*, in: Las Vidas de doze Principes de la Medicina, per Estev. de Villa, en Burgos, 1647. 8.

M. Io. Mich. Schwimmers — academia prisca Graeciae, siue tractatus historicus de Graeciae priscis professoribus Socraticis, Platoniceis seu Academicis, Peripateticis et Stoicis aliisque, opusculum singulariter vtile. Ienae, 1674. 4. valde culpatur ab Heumanno in Actis phil. tom. I. p. 1070 sqq. et ex Hornii Vossiique libris compilatum esse arguitur.

Morhof. in Polyhistore philosophico libr. I. cap. VIII. copiosus est de Aristotele scriptoribusque de secta ac philosophia peripatetica isagogicis atque historicis; cap. IX. de interpretibus Aristotelis graecis; cap. X. de interpretibus Arist. arabicis; cap. XI. de interpret. Arist. latinis; cap. XII. de Aristotelis impugnatoribus.

Heumannus in Actis philos. vol. III. p. 345 sqq. praemissa notitia, ex editione perantiqua *Problemata Aristotelis*, sine l. et a. nota in 4. lat. recudi fecit et explicuit poema vetus scholasticum de vita et morte Aristotelis, idemque adnotauit, Cornelium Agrippam in libro, de vanitate scientiarum cap. 54. pag. 221. testatum esse, theologos Colonienfes, coeco Aristotelis amore impulsos, non solum librum de salute (aeterna) Aristotelis edidisse, sed et alium versu et metro de vita et morte Aristotelis; quem (librum) theologica insuper glossa illustrarunt, in cuius calce concludunt, Aristotelem sic fuisse Christi praecursorem in naturalibus, quemadmodum Ioannes Baptista in gratuitis.

In

telis per Leonard. Aretinum, historia, in Latium traducta linguagium. Quae vita vna eademque est cum vita, a Guarino conscripta, quamvis inscriptiones tantum diuersae, id quod ex utriusque collatione adparere, et Fabricium aliosque, ut duplicem esse Guarini atque Aretini vitam putarent, deceptos esse. monet auctor catal. Bunau. tom. I. vol. II. pag. 1036 sq. Mansius quidem in edit. Fabricii bibl. lat. med. et infimae ae-

tatis tom. I. p. 293. scribit, Leon. Aretini vitam Aristotelis nondum prodiisse. Curatius tamen rem expedit *Apostol. Zenus* in: *Dissertationi Vossiani*, tom. I. p. 88. Aretinum primum collegisse vitas Plutarchi a diuersis auctoribus latinitate donatas, Romae per Vdalt. Gallum, 1470. fol. rep. saepius, et Venet. 1502. fol. vbi aliae vitae accesserunt, in his vita Platonis atque Aristotelis, a Guarino confecta.

In *bibliotheca philosophica Struuiana* — *aucta a Lud. Mart. Kahlis*, Gottingae, 1740. 8. tom. I. p. 40 sqq. 223 sqq. tom. II. p. 147 sqq. et p. 379 sqq. multi scriptores de Aristotele eiusque philosophia ac libris etc. citantur.

E recentioribus potissimum laudandi sunt *Bayle* in *Diction.* vol. I. voc. *Aristote.* In *Francisc. Buddeus* in compendio historiae philosophicae, Halae Saxon. 1731. 8. cap. IV. §. 27 — 33. p. 186 — 234. — *Io. Anton. Vulpii* scholae duae, 1) de Aristotele eiusque laudatoribus et reprehensoribus; 2) quae praecipue ei vitio vertantur. Adiectum est syntagma de veteribus philosophis, libro I. Physicorum ab Aristotele memoratis. Patavii. excud. Ios. Cominus. 1728. 4. — *Brucker.* in historia critica philos. vol. I. pag. 776 sqq. et vol. VI. pag. 238 sqq. — *Meiners.* in historia doctrinarum apud Graecos et Romanos, (Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom.) tom. I. pag. 165 — 206. qui potissimum defendit Aristotelis fidem historicam in tradendis atque examinandis Pythagoreorum veterum placitis, eumque a calumniis aliorum vindicat; — *Gurlitt* in *Sciagraphia hist. philos.* (germanice scripta,) pag. 113 sqq. — *Dieterich Tiedemann* in: *Geist der spekulativen Philosophie*, Marburg. 1791. tom. I. cap. VII. pag. 212 sqq. — *Camus* in introductione ad versionem gallicam librorum Aristotelis de historia animalium; *Buhle* in vita Aristotelis, per annos digesta, praemissa vol. I. Opp. Aristotelis pag. 80 sqq. — Ex his Fabricii narratio abunde poterit suppleri. In altera editione Introductionis in histor. L. Gr. tom. I. pag. 432 sqq. de Aristotele copiose disserui. — Bene multi alii qui vario modo variaeque fortuna de scriptis, opinionibus Aristotelis aliisque rebus, ad eum pertinentibus scripserunt, passim in hoc capite memorabuntur. *Harl.*

ARISTOTELES ^{f)} natus est Stagiris Macedoniae ^{g)}, in agro Olynthiaco, [vrbe Macedoniae, in sinus Strymoniaci litore sita,] Olymp. XCIX. 1. ^{h)} praetore Diotrephe, ante Christum CCCLXXXIV. Patrem habuit Nicomachum, medicum Amyntae, regis ⁱ⁾, qui Alexandri M. auus fuit, matrem Phaestidem. Educationis illius curam post parentum

f) Fuere multi hoc nomine, nam duos et triginta recenset *Ioh. Ionsius* in diff. I. de Philosophia s. historia Peripatetica, et lib. I. de Scripto-ribus Hist. Philosoph. cap. 12. E Ionsio *Mena-gius* ad Laertii V. 35. *Fabric.* Margini exempli sui adscripsit Fabricius: „*Aristoteles*, Rhodius, Phocaeae princeps, Proclus pag. 27. in Timaeum, Aristot. lib. II. Oeconom. — *Aristoteles*, Echinacensis, episcopus, qui subscripsit concilio CPolitano a. C. 459. Lambec. comm. de bibl. Vindob. VIII. p. 423. (p. 893. edit. Kollarii.) — *Aristoteles*, Argivus, Polyb. II. 53. Plutarch. Arato pag. 1028. 1047. et Cleomene pag. 814. — *A. Licinius Aristoteles*, quem commendat Cicero XIII. epist. ad Diuers. 52. — *Aristoteles* aliquis, qui Iustino XII. 7. Aristaeus Battus, Cyrenes conditor. — *Aristoteles*, Panormitanus, orator et philosophus, de quo Philadelphus Mugnòs in suo Laertio nouo,

Vol. III.

quem Panormi 1654. 4. euulgauit, est commentitius, ut iam notatum est a Mongitore in Bibl. Sicula I. p. 84 sq. vbi quoque agit de *Aristotele Siculo*, oratore.“ adde *Molleri* Homonymoscopiam pag. 287 sqq. *Bayle* *Diction.* voc. *Aristote*, architecte. *Harl.*

g) Alii ad Thraciam referunt, minus bene. Vide *Nunnesium* ad vit. Aristotelis, latine ab Anonymo scriptam. [et *Buhlium* pag. 82.]

h) *Dionysius Halicarn.* Epistola ad Ammaceum p. 121. *Apollodorus* apud Laert. V. 9. *Andreas Schottus* in vitis comparatis Aristotelis ac Demosthenis. Augustae Vindel. 1603. 4.

i) Ammonius siue Philoponus in vita Aristotelis, quam latine vertit etiam *Petrus Alcyonius* ad calcem paruorum naturalium et aliorum artis scriptorum, Venet. 1521. [conf. *Fabric.* in elencho medicorum infra in vol. XIII. pag. 83.]

Gc

parentum obitum gessit Proxenus, Atarnensis ⁴⁾. Hinc literis humanioribus imbutus, ad philosophiam iussu Oraculi ⁵⁾ [P] se contulit. Athenis per aliquod tempus pharmacopolam et medicum egisse, tradunt *Athen.* VIII. pag. 354. alique, [quos laudat Buhle pag. 84 sq.] Ab anno aetatis decimo septimo ⁶⁾ (Olymp. CI. i.) frequentavit Platonem. Cui cum industriam singularem ⁷⁾, sed non item probasset praefidens ⁸⁾ ac liberius ingenium et declinationem corporis cultusque curam ⁹⁾, Aristoteles ab eo discessisse, atque ipse scholam Athenis condidisse, vel expulso Platone, in ipsa eius peripato ¹⁰⁾, vel saltem in Lyceo ¹¹⁾ traditur ¹²⁾.

Alii,

⁴⁾ Id. Philoponus. Alterius *Proxeni*, Boeoti, qui Xenophontem Cyro iuniori commendauit, mentio apud *Laert.* II. 49.

⁵⁾ Idem Philoponus.

⁶⁾ *Dionysius Halicarn.* *Laertius* V. 6. et *Synellus* p. 258. *Prosper.* in *Chron.* p. 694. *Aristoteles XVIII. aetatis suae anno Platonis auditor est.* Apud Philoponum legas per triennium Aristotelem etiam fuisse discipulum Socratis; sed error est, cicutam enim biberat Socrates Olymp. XCV. r. duodecim annis ante Aristotelem natum. *Fabric.* *Leo Allatius* in dialogo de Socratis scriptis Paris 1637. 4. quaestionem mouit, vtrum Socrates Aristotelis discipulus esse possit, nec ne? quod iam adfirmarant, saltem prodiderant memoriae Ammonius in vita et Olympiodorus in *Gorgiam Platonis prax.* 48. Socrates, qui cicutam bibit, intelligi nequit, vt Niemeierus alique, quos iam citat, in *diff. mem.* §. VII. animaduertunt. At *Ionsius* III. 29. 9. pag. 168. controuersiam ita componendam esse putat, vt ponatur, duos tum vixisse Socrates, quos in Platonis Politico obseruauit, et quorum ille, Platonis praeceptor, ante Aristotelem natum mortuus; hic vero, Platonis condiscipulus atque familiaris, Aristotelis praeceptor, sine vlla contradictione esse potuerit. *Socrates o miretas* occurrit in *Metaph.* *Aristot.* VII. II. *Hart.*

⁷⁾ Vnde Plato domum Aristotelis adpellabat domum *Anagnostae*, teste Philopono.

⁸⁾ *Aelianus* III. 19. Var. adde IV. 9.

⁹⁾ *Laert.* V. 1.

¹⁰⁾ *Eusebius Praeparat.* p. 79r. *Aelianus* loco laudato.

¹¹⁾ Philoponus, qui tamen hoc refellit.

¹²⁾ De illo inter Platonem et Aristotelem dissidio, quod alii nimis exaggerant, et de ingrato aduersus praeceptorem animo, cuius notam nonnulli Stagiritae philosophi nomini inurunt, abunde disputarunt, et Aristotelem bene purgarunt ab illo crimine *Perizonius* ad *Aelian.* H. V. lib. III.

19. init. Niemeierus, (in *diff. cit.* §. 34.) Bayle, Brucker atque Buhle. Cl. tamen *Io. Adam Emmrich*, Inspector Lycei Meiningensis, in *progr. de ingrato Aristotelis erga Platonem animo*, Meiningae 1786. contra Bayle et Brucker. disputans, renouat aduersionem, argumentis ab indole et charactere Aristotelis et testimonio *Diog. Laert.* atque *Aeliani* sumtis. Ammonius quidem in vita Aristotelis pag. 44 sqq. qui hunc defendit, dissensum inter vtrumque haud omnino negat; at, ingrati animi suspicionem ab Aristotele remoturus, prouocat ad aram, supra in cap. de Platone iam memoratam, quam ille dedicauerit Platoni cum inscriptione. Atque *M. Io. Frider. Preuser*, qui in commentat. de ara, Platoni ab Aristotele posita, Wittebergae 1753. 4. de illa est copiosus, vel ope illius monumenti crimina mentis ingratae, Aristoteli facta, diluere adlaborat, idemque pag. II. prouocat ad testimonium Olympiodori in commentat. in *Gorgiam Platonis*, Aristotelem scripsisse in laudem Platonis integram orationem, in qua vitam eius primo descripserit, postea eius celebrarit laudes. Argumenta, quibus vtitur ad Aristotelem defendendum, firma sunt, nec tamen noua: at quod ad inscriptionem, quae arae addita et ab Aristotele ipso composita putatur, adinet, cl. *Buhle* ad Ammonii vitam p. 53. ex Olympiodori commentario fragmentum illud integrum adfert; tum negat, istud pertinere ad Aristotelem, et illi potius esse videtur fragmentum carminis, quod ab alio in laudem Aristotelis confectum, atque Eudemo, huius discipulo et familiari, inscriptum, postea in numerum elegiarum Aristotelis ad Eudemum transisset. Insuper, ara licet posita, tamen oriri potuerunt inter vtrumque altercationes et disceptationes de rebus philosophicis acriores, et fieri potuit, vt Plato, dum vineret, eiusque familiares, inuiderent laudi Aristotelis: sed ab inuidis credulisque hominibus res est mire agitata et exaggerata. vid. *Buhle* pag. 86—90. De *Lyceo*, loco in suburbio Athenarum, et a templo, *Apolli-*

lini

Alii *), Platone superflite, negant, hoc accidisse; sed Aristotelem illius fuisse auditorem per annos viginti *) vsque ad defunctum scilicet Platonem Olymp. CVIII. r. anno aetatis Aristotelis XXXVII. [Platone Olymp. CVIII. r. mortuo, et Speusippo in academia locum illius occupante, Aristoteles ad Heriniam, eunuchum, Platonis discipulum, Atarnae, Assi, aliarumque vicinarum urbium tyrannum, se contulit, ab eoque per tres annos vna cum Xenocrate honorifice habitus est. Hermia, cuius virtutes scolio celebravit, (vid. supra in vol. II. pag.

Cc 2

III sq.

lini Lycio ibi dicato, nomen sortito, vid. *Suidas* tom. II. h. v. p. 467. *Meurii* Athenae atticae II. 3. *Phil. lac. Crophii* diff. praefide, *Io. Andr. Schmidio*, de gymnasiis litterariis Atheniensium, repetita a *Chr. Fr. Bruckero* adiectaque *Scip. Aquilano* de placitis phil. ante Aristotelem, et *Franc. Dominici Haebelin* comm. Lycei Atheniensis cum Georgia Augusta comparatio, *Gottinae* 1741. 4. collata animaduersione *Bruckeri* l. c. vol. VI. p. 239. — Vnde secta eius nomen *Peripateticorum* acceperit, haec quaestio multos exercuit. Alii, ut *Ionius*, cui accedere videtur *Meibom.* ad *Diog. Laert.* prooem. I, 17. et V, 2. plura colligens loca, deriuant a *peripato*, *ambulacro*, in Lyceo, (conf. *Perizon.* ad *Aeliani* H. V. lib. III. cap. 19. pag. 255 sq. de vi voc. *Περπατωρ* erudite differenterem,) vbi docuit Aristoteles, alii, quae antiqua et vulgaris est expositio, a *περιπατῶν*, quod Aristoteles et cum maxime eius sectatores inambulantes disputabant in Lyceo, (vid. *Cicer.* I. academ. quaest. cap. 4. vbi *Dauisii*, illam sententiam probantis, notam conferes, *Diogen. Laert.* II. cit. *Ammon.* in comment. in *Aristot.* Categ. p. 4. et alibi apud *Fabric.* lib. IV. cap. 26. p. 169. vol. IV. alii) quae explicatio haud omnino spernenda esse videtur, si dixeris, id nomen de Aristotelis discipulis per eminentiam fuisse usurpatum, deinde ad sectas dignoscendas in consuetudinem abiisse. *Heumannus* in actis philos. tom. II. pag. 876 sqq. sect. de nomine *peripateticorum* primum reiecit *Ionii* et alteram vulgatam explicationem, tum docte recenset varias significationes voc. *περιπατωρ* et *περιπατῶν* atque concludit, Aristotelicos fere per ignominiam ideo vocatos fuisse *peripateticos*, quia 1) *περιπατῶν* et *disputare* in illorum schola fuissent synonyma, 2) Aristotelici in arte disputandi praecipue excelluissent, 3) auditorium Aristotelis fuisset in *peripato* et *peripatum* Lycei κατ' ἔξοχην ita dictum, quique ibi docebant, et in *περιπατῶν* adpellati, et 4) Aristoteles suas lectiones vocasset *περιπατῶν*. Quae quamquam ingeniose excogitata et probabiliter exposita vi-

dentur, ac *Bruckeri* ad sensum promeruerunt, in hist. crit. philos. vol. I. pag. 788. (vbi de nomine isto fustius disputatur:) tamen nondum ad persuadendum et conuincendum vnice faciunt. Atqui *M. Christian Elieser Gensel*, in disput. *Peripateticorum nomen, libelli argumentum*, Lipsiae, 1760. 4. in eo potissimum versatus est, ut praecipue §. XII sqq. *Heumanni* interpretationem refutaret, argumentaque, quae firma putabat ille, funditus euerteret. Docte sciteque id quidem fecit, nec tamen omnem ita diremit controuersiam, ut nullus locus relinqueretur dubitationi, et parum modeste verecundeque egit cum aduersario. Collegit primum aliorum cum veterum, tum recentiorum sententias, tum eas examinavit, atque loca antiquiorum, quae ab aliis male intellecta existimabat, aliter interpretatus est: denique illam ornat amplificatque sententiam, *περιπατωρ* quoque significare *disputationem*, et ab Aristotele suas ad auditores disputationes dictas fuisse *περιπατῶν*, adeoque a ratione docendi ortum esse illud *Peripateticorum* nomen; compara tamen *Perizon.* ad *Aeliani* l. c. p. 255. — In fine explicat illustratque locum *Cebetis* in *Pinace*, vbi occurrunt *περιπατητικοί*, qui adnumerantur τῶν ψευδοσπουδαίων amatoribus. *Harl.*

t) *Philoponus* [f. *Ammon.* p. 45. *Buhl.*] in vita *Aristot.* quae praefigitur *Ammonii*, siue *Philoponi* commentariis in *Categorias*. Quae de Aristotelis schola *Alexandriae*, viginti auditoriis distincta, narrat *Beniamin Tudelensis*, fabulam olent, ut alie eius non pauca. *Fabric.* Secundum *Abdollariphi* in compendio memorabilium *Aegypti*, arabice, e cod. msto *Bodleiano* edito, a *D. Ios. White* — praefat. *H. E. G. Paulus*, *Tubingae* 1789. m. 8. p. 62 sq. vbi describitur columna *Pompeii* sic dicta, quam ille *Seueri* columnam dicit, et porticum, 400 columnis instructam, circa illam esse ductam narrat, quam ab *Alexandro M.* instructam et *Aristotelem* in ea docuisse tradit. *Harl.*

u) *Apollodorus* apud *Laert.* V. 9.

111 sq. Buhle in vita Aristot. pag. 91. et quae notavi ad alteram editionem meae anthologiae gr. poeticae pag. 87 sq.) crudeliter interfecto, Atarna Mitylenen profugit.] Vxorem duxit Pythiadem, Hermiae iam defuncti sororem, [secundum alios, sororis germanae filiam, aut pellicem Hermiae, vid. *Buhle* l. c. et *Brucker*. I. pag. 782 sq.] illaque exstincta, Herpyllidem, ciuem suam, e qua Nicomachum suscepit. Confer insignem locum Aristoclis apud *Eusebium* XV, 2. praepar. vbi calumniae, a sophistis, vel invidis philosophis congestae, refelluntur. Pythiadis, filiae Aristotelis, apophthegmata laudat *Petrus Aleynius* II. de exilio p. 205. De eius tribus maritis liberisque vid. *Sextum Empir.* I. Mathem. sect. 258. [vbi vid. Fabricium nostrum pag. 271. add. *Buhle* pag. 103. de familia philosophi.] Ad Philippum, regem, venit relicta Academia *) anno aetatis suae XLII. atque ALEXANDRI Magni, quintum decimum annum agentis, studiis est praefectus Olymp. CIX. 2. **) eumque erudiit per quinquennium **), hoc est, vsque ad Olymp. CX. 3. aetatis XLVII. Philippus, Alexandri pater, interfectus fuit Olymp. CXI. 1. hinc Alexandro M. mouente in Persas, reuertit Athenas Aristoteles Olymp. CXI. 2. anno aetatis quinquagesimo, ibique per tredecim *) annos in Lyceo docuit. [Atque, si vera narrat *A. Gellius* N. A. XX, 5. ille horis matutinis paucos tantum eosque familiares interiorum remotioremque docuit philosophiam; vespertino autem tempore, omnibus, quotquot adesse vellent, sui fecit copiam, et coram iis, *exotericis* dictis, de rebus leuioribus minusque grauib. differuit.] Gratia regis vtriusque vsus est singulari, vt Philippus Stagiram, ipsius patriam, a se prius euersam, Aristotelis precibus instaurauerit **), et Alexander incredibiles sumtus **) impenderit, quo felicius naturae arcana scrutari philosophus posset: eumque habuerit parentis prope loco, donec adfectus hic sub extremum vitae **) [P] per suspiciones de Callisthenis coniuratione refrixit. Denique post Alexandri mortem, quae accidit Olymp. CXIV. 1. et cuius auctorem Antipatro fuisse Aristotelem, venenumque **), quod illi daretur parasse, nescio, quam vere a nonnullis traditur, aliis de causis sycophantias Atheniensium **), quia illis impietatis suspectus fuit, pertimescens exsulatum concessit Chalcidem **), Euboeae metropolin, nolens eodem modo in se peccari, vt in Socratem, (vid. *Origen.* in Celsum I. pag. 51.) ibique aconito hausto discessit e vita, eodem, quo Demosthenes, anno

v) *Plutarch.* de exilio pag. 603.

w) *Apollodorus* ibid.

x) *Iustinus* XII. 16. *Hist.* [alii septem, alii octo annos eum consumpsisse in rege instituendo tradunt. vid. *Schottum* p. 111. *Patricium* in discuss. peripat. p. 5. *Buhle* p. 94 sq. *Harl.*]

y) *Laertius* V. 4. et 5. et 10. Falluntur itaque, qui Aristotelem Alexandri comitem fuisse in expeditione Asiatica narrant.

z) *Plutarch.* in Alexandro pag. 668. et contra Colotem pag. 1126. *Dio* 2. de regno p. 36. et orat. 47. p. 525. *Ammonius*, siue *Philoponus* in vita, qui addit, Stagiritas in eius honorem *Aristotelian* quotannis celebrasse.

aa) *Plinius* VIII. 16. *Hist. nat.*

bb) *Plutarchus* Alexandro p. 668. 696. *Laert.*

V. 10. *Fabric.* Male audit apud *Lucian.* in dial. mort. XIII. 5. vbi Alexander Aristotelem propter turpes adulationes lucrique cupiditatem vehementer carpit: in nota pag. 393. tom. II. edit. Reitzii, *Hemsterhusius* comparat laudes, quibus Alexander quondam mastrauit suum praeceptorem. *Harl.*

cc) *Plutarch.* Alexandro pag. 707. *Arrianus*, *Plinius* etc. Vide *Patricii* discuss. Peripatet. lib. I. qui est de vita Aristotelis p. 6. *Fabric.* *Curt.* X. 10, 14. ibique interpr. in edit. *Snakenb.* *Buhle* pag. 99 sq. *Harl.*

cd) *Aelian.* III. 36. Var.

ee) *Strabo* X. pag. 448. *Laertius* V. 5. *Anonymus* auctor vitae a Menagio editus, *Hesychius* illustis, et *Suid.* in *Aristotelis*. *Fabric.* *Bayle*, *Brucker*, locis cit. *Buhle* p. 100 sqq. *Harl.*

anno Olymp. CXIV. 3. aetatis LXIII. ante Christum CCCXXII. successore Athenis relicto ^{ff)} *Theophrasto*. Quae alii de morte Aristotelis ex taedio, quod Euripi naturam non valuisset explicare, tradunt vel fabulantur, vide, si lubet, *Nonni* hist. 33. ad Nazianz. et hist. 12. et apud *Lilium Gyraldum* dialogismo 30 tom. II. Lamp. Gruteri pag. 451 sq. [edit. Venet. 1553. 8. pag. 157. et in eiusd. Opp. Lugd. Bat. 1696. fol. tom. II. pag. 912. et, ut multi putant, *Iustin. Martyr*. Paraenet. ad gentes pag. 34. *Gregor. Nazianz.* orat. III. p. 79. Ad fabulas milesias ablegat *Tam. Faber* Epistol. critic. part. I. epist. 14. pag. 49 sq. narratiunculam istam, Aristotelem se in Euripum misisse praecipitem: sed conf. *Bayle* Dict. voc. Aristote, not. z. p. 329. qui Iustinum ac Gregorium ab ista credulitatis nota liberat ope melioris interpretationis: adde *I. G. Walch*. in *Parergis* academ. pag. 362 sqq.] Vtrumque in dubium vocat *Mich. Lilienthal* in Aristotele, a crimine autochiriae defenso, Regiomont. 1706. 4. et in selectis histor. et litterar. ibidem 1715. 8. pag. 113 sqq. obseru. V. vbi morbo eum obiisse, non aconito, neque in Euripum dedisse se praecipitem, contendit: ita etiam *Aueranius* diss. IV. in Euripidem. [Hodie res incerta manet, vtrum morbo quodam sit exstinctus, an sibi ipse mortem consciverit. Certiora sciremus, si *Antipatri* de morte Aristotelis epistola ab interitu fuisset seruata: vid. *Iosum* I. 13, 2. p. 81. et *Buhlium* p. 102.] Praeter alia *πιδανῶ* seu persuadendi vi eum valuisse, etiam post mortem Aristotelis professus est Antipater in epistola de philosophi obitu, teste *Plutarcho*, in Catone maiore pag. 335. et Coriolano pag. 234. Dictionem eius aureo flumini comparauit Cicero, ut notatum ab eodem *Plutarcho* pag. 872. In vetere marmore, quod Venetiis vidit Fortun. Licetus, *Ἀριστοτέλης Κάλλυστος τῶν φιλοσόφων*, legitur. vide *Reinsf.* Inscrip. claf. XVII. 17. pag. 819. *Fabric.*

E P I M E T R O N.

Si de quo philosopho in vtramque partem est disputatum, et a partium cupidis est peccatum, id Aristoteli euenisse constat. Nimiis fuerunt alii in eo vituperando, alii in illo laudando; prouti vel auctoritas hominum, vel consuetudo temporis et scholae cuiusdam, vel maior siue Platonis siue Aristotelis amor aut maior cum alterutro vsus fere ac familiaritas ad iudicandum impulerunt hominēs. Infinitum foret, si, quae tum veteres tum recentiores diversimode senserint et pronuntiarint de nostro, eius ingenio moribusque, et philosophia, colligerem; atque plenae enumerationi me imparem esse, in tanta omnis aetatis iudiciorum copia, profiteor. Quaedam congeffit *Thomas Pope Blount* in censura celebrium authorum pag. 32 sqq. edit. Geneu. et *Bayle* Dict. voc. Aristote not. H. pag. 326. Quae fata et vicissitudinem eius philosophia per omnia saecula sit experta, quot adsecras et quot oppugnatores illa habuerit, iam multi docuerunt. E multis h. l. nominare liceat *Patricium* in disc. peripat. I. lib. 10 — 12. pag. 127 — 193. *Launoium* et *Elfwichium* de varia Aristotelis — fortuna, (de quo libro infra pluribus disputabitur,) *Niemciurum* in disput. laud. in primis *Brucker*. in hist. crit. phil. vol. II. p. 463 sqq. vol. III. p. 534. etc. et vol. IV. part. I. p. 148 — 352. Quatenus Aristoteles cum Platone possit comparari, et alter alteri praestare mihi videatur, supra in capite de Platone meam qualemcumque sententiam dicere memini; de moribus eius et habitu corporis

Cc 3

quaedam

ff) Conf. *Strabo* XIII. p. 906. edit. Alm. vbi biblioth. aristotelicae vid. infra in catal. editionum. *Harl.*

quaedam post alios notauit cel. *Buhle* in vita Aristotelis pag. 103 sq. adde *Fr. Patricium* in discuss. peripat. tom. I. lib. I. pag. 11 sqq. Fac vero, Aristotelem fuisse laudis gloriaeque cupidiores, quod quidem proprium esse videtur summorum ingeniorum, hominumque, qui non semper habitant secum; fac, cum aliorum inuenta pro suis interdum vendidisse, aut, ut vnus quasi videretur, qui ceteris praestaret acumine, sagacitate et eruditione, aliorum veterum placita aliquoties peruertisse, et, ut facilius refutaret, obscurius exposuisse, aut omnes fere philosophos acriter et inique notasse, aliaque multa, quae philosophum dedecерent, patrasse^{gg}); tamen fatendum est, multa ab inuidis et obrectatoribus, qui numquam deesse solent magnis ingeniis, fuisse excogitata, aut exaggerata et multo plures nituisse in eo ingenii animique virtutes. conf. *Brucker*. I. p. 793 sqq. Obscuritate illum saepius laborare, haud omnino quidem est inficiandum. Etenim, dum breuitati studuit, praecepta perspicui scribendi generis crebro migrasse videtur. At in summa verborum breuitate est maxima rerum vbertas; nec poterit negari, calumniam obscuritatis saepius ortam esse ab ignorantia linguae et philosophiae graecae et a fuga laboris^{hh}). De furto, cuius noster incusatur, litterario legi potest *M. Iac. Thomassii* diss. de plagio litterario, edit. II. Lipsiae 1679. 4.º §. 364 sqq. p. 160 sqq. Splendidissimum in eo fuit ingenium, quod in nouis inueniendis studioque doctrinarum, quas sciuerat, in formam artis redigendarum maxime cernitur, summa acies iudicii atque sagacitas, ardentissimus amor litterarum earumque, licet diuersarum, et librorum amplissima cognitio. Indefessus erat naturae perscrutator, acutissimus philosophus, qui noluit in verba magistri iurare, nec vnice in philosophia habitare ac regnare, sed cum seuerioribus litteris etiam amoeniores atque historiam scite vtiliterque iunxit, et cuius sollertiam, subtilitatem, ordinem et ἀκριβειαν vel illius aduersarii atque calumniatores laudare solent. Urbanitas vero tanta erat in illo, ut a maledictis in eos, a quibus dissensit, et durioribus verbis perpetuo abstineret: quo nomine in exemplum modestiae proponitur a *Bessarione* in epistola ad Michael. Apostolium. Atqui, illam virtutem si omnes philosophi, qui vel ab eius steterunt partibus, vel eius oppugnarunt sententias vniuersamque philosophiam, omni aevo fuissent imitati, tot tragoedias, vel cum atrocitate et facitiae interdum excitas, non vidisset aut memoriae traditas accepisset orbis litterarius. Sed vela sunt contrahenda, quia in fine huius capitis de aliis, quae huc pertinent, quaestionibus atque controuersiis, commodius differere licebit. De eius philosophicis placitis veris falsisque aut incertis consulendi sunt Buddeus, Brucker, Tiedemann, Cudworth eiusque interpretes atque commentatores, Moshemius, atque alii, qui multi sunt, et de Aristotele, Platone aut philosophis graecis scripserunt. — Omni saltem aetate manebit illi laus et honor, licet iugo illius philosophiae excusso, et fordibus, quibus cum ab illo ipso, tum in primis ab eius adseculis

gg) Vid. quae congeffit et disputauit *Brucker*. in adnotatt. ad *Aquiliani* librum de placitis philosophorum ante Aristotelem p. 2. not. a. et in hist. crit. philos. vol. I. p. 803 sq. et vol. VI. pag. 240. ubi memorat, *Paganinum Gaudentium* in diss. de contemptu veterum Aristoteleo, (in coll. opusculorum Pgg. Gaudent. Pisis 1641.) exemplis luculentis ostendisse, male in plerisque accusari veteres ab Aristotele, et hunc eius morem fuisse, ut in omnibus prorsus controuersiis ar-

bitrum et censorem, etiam eorum, quae non nosset, ageret.

hh) Conf. *Nunnesii* supra memoratam orat. de causis obscuritatis Aristotelis earumque medela, quam vna cum *Bart. Ios. Paschalis* orat. de optimo genere explanandi Aristotelem, et *Io. Bapt. Monlorii* orat. de vtilitate analyseos Aristoteleae recudit Wechel. Francof. 1591. 8. item *Brucker*. in Otio Vindelico p. 104 sq. et in hist. crit. philos. vol. I. pag. 801 sqq.

adseclis et scholasticis conspersa fuit sapientia, coeli filia, recentiore aetate absterfis. Viuo autem et mortuo summi honores illi sunt habiti. Statuam illius memorat *Pausanias* lib. VI. cap. 4. p. 462. Illius imagini diuinos honores exhibuisse dicuntur Carpocratiani, vid. *Bayle* dict. voc. Aristote, not. T. p. 328. Effigies illius barbata e tabella quadam marmorea apud *Fuluium Vrsinum* pag. 56. elog. alia imberbis, quam T. Pomponius Atticus domi suae teste *Cicer.* ad Attic. IV. 9. habuisse dicitur, apud *Vrsinum* inter illustrium imagines nr. 35. et Schottum, nec non in Wettsteniana Laertii editione, tum in Museo Capitolino, tom. I. (ex Fulvio et Bellorii imagin. ill. vir. part. I. nr. 8.) Romae 1741. fol. nr. 8. pag. 12. de Aristotelis effigie differitur, et in Museo Florentino, tom. II. tab. 42. nr. 8. (vbi tamen *Gorius* pag. 93. putat, Senecae potius referri imaginem) de qua vid. *Io. Fabri* commentar. in Vrsini imagines illustrium pag. 20 sq. *Schottum* in vitis comparatis Aristotelis ac Demosth. p. 152 sq. ex Vrsino, *Brucker.* in hist. crit. phil. I. p. 793. not. z. et VI. p. 239. Vtraque, forsan commentitia, cum primis, vt Schotto p. 153 sq. videtur, barbata, apud Gronou. tom. II. thes. antiqq. gr. tab. 90. apud Lambec. de bibl. Vindob. tom. VII. p. 77. (p. 166. edit. Kollarii,) et Graeuum ad Hesiodum pag. 90. edit. primae. — Aristotelis faciem Michael Hospitalius, (vt Fabric. in not. msta adscripsit,) visus referre, vt Beza in epigramm. et Sammarthanus in elogis p. 119. notarunt. adde Bayle dict. voc. Aristote N. Ita Lutheri Muretus. Pariter in margine Fabricius iam laudauit *Cornelii Dieterici Kochii* comm. de Aristotele in nummo aureo Stagiritarum, in cuius vna facie ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ, in altera pietas, manibus expansis. Helmstad. 1703. 4. Kochius illum nummum habuit genuinum et probum; sed istum probabiliter aereum et commentitium spuriumque esse, ostendit *Heumann.* in act. phil. tom. III. pag. 70 sqq. Alium nummum aereum et adulterinum, in quo Aristoteles audit *naturae miraculum*, commemorat *Schottus* l. c. pag. 154. — Quanta auctoritate apud Arabas floruerit Aristoteles, infra ostendetur: sed incredibilem rem narrat *Philippus Catizius* in exercitatione siue oratione III. an abolenda studia, Paris. 1647. p. 39. *Sunt et, qui arbitrentur, codicem graecum hodiernum ex arabico fuisse restitutum, quum ipsum περὶ ἡρώων perierit:* quod adnotarat Fabric. qui etiam orae adscripserat: „Fallitur *Alexander de Rhodes*, S. I. qui lib. de regno Tunchinensi p. 43. Confusum, Sinarum philosophum, eodem tempore, quo apud Graecos Aristotelem, scribit vixisse. Nam Sinenisium Confusius ex traditione natus est anno ante Christum 551. ducentis fere ante Aristotelem annis.“ — Mahometani adhuc valde amant magnique aestimant scripta aristotelica: vt supra ad Platonem iam animaduerti. — Sed haec sufficiant. *Hart.*

SCRIPTA ARISTOTELIS, QVAE EXSTANT¹⁾

I) LOGICA¹⁵⁾

I. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ, *Categoriae* siue *Praedicamenta*; hunc enim titulum fuisse, (non περὶ κατηγοριῶν, vel, vt *Laertius* V. 26. κατηγοριῶν,) testatur *Simplicius*. Confer *Isidorum*

ii) *Gassendus* Exercit. paradox. IV. §. 1. 2. 3. 4. contendit, incertum esse, an Aristoteles sit auctor librorum, sub ipsius nomine exstantium. Immo §. 13. plane negat, libros, qui in scholis tractam-

tur, (quos quidem §. 12. nominat,) ab Aristotele scriptos esse. *Heumann.* Inter *Caelii Secundi Carionis* Epistolas selectas, Basil. 1553. 8. est pag. 84 — 90. epistola, an libri, qui Aristotelis nomi-

ne

rum II. 26. Orig. Aphrodiseus tamen in I. Topic. pag. 35. περὶ τῶν δέκα Κατηγοριῶν. [Iudicium de hoc libro vid. in *Gassendi* Exercit. Parad. V. §. 2. VI. §. 1. VII. §. 1. VIII. §. 1. *Heumann*.]

Dubitatum fuit a nonnullis, num Aristotelem auctorem agnoscat hic libellus, praecipue quum et alius exstaret liber κατηγοριῶν, ab isto diuersus, sub Aristotelis nomine, eodem numero σίχων, vt Adrastus apud Simplicium refert, et meminit Ammonius, Boethiusque. *Franciscus Patricius*, (qui exceptis Mechanicis et libro de dogmatibus Zenonis, Xenophanis et Gorgiae, omnia, quae hodie exstant, Aristoteli supposita esse suspicatur,) libro Categoriarum obicit, tom. I. discuss. Peripatet. pag. 21. quod alibi in scriptis Aristotelicis, vbi Categoriarum mentio fit, non citetur, etiam vbi decem κατηγορίας memorat, vt I. Topic. cap. 7. Addit *Felix Accorombenius*, quod in eo multa reperiantur, quae non consonant iis, quae in Metaphysica Aristoteles confirmat. *Ludouicus Viues* lib. III. de causis corruptarum artium pag. 99. ait, Pythagorici illum, nescio cuius, vel Megarensis esse sibi videri. Viuem, ni fallor, sequutus *Ionsius* pag. 4. *Auctor libri de categoriis*, inquit, *quicumque Platoniorum vel Pythagoricorum is demum fuerit*. Ac verum quidem est, [P] Pythagoricos, et in his *Archytam* libro περὶ παντός scripsisse de decem praedicamentis, ante Aristotelem; sed ideo nolim Aristoteli librum hunc abiudicare contra diserta Ammonii in quinque voces p. 16. b. et aliorum veterum testimonia, quae produxit *Vossius* de Natura Logicae cap. 10. Maxime notandus locus Ammonii in Categor. pag. 13. Ἐκρίθη δ' ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν, κατηγοριῶν μὲν τέττε ἓνα γήσιον τῷ Ἀριστοτέλει, Ἀναλυτικῶν δὲ τέσσαρα. Ἐκρίθη δὲ ἕκαστε τῶν νοημάτων καὶ τῆς φράσεως, καὶ τῷ αἰεὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πραγματείαις μεμνησθαι τέττε τῷ βιβλίῳ τὸν φιλόσοφον. Inter hos interpretes siue exegetas fuit etiam *Andronicus Rhodius*, qui tamen suspicatus est, partem tertiam, quae agit de postpraedicamentis, a capite 10. ad finem libri, ab alio esse adiectam. Τινὲς μὲν γάρ, inquit *Simplicius*, ὧν καὶ Ἀνδρονίκος ἐστίν, παρὰ τὴν πρόθεσιν τῷ βιβλίῳ προσκείσθαι φασὶν ὑπὸ τινος ταῦτα. Confer *Boethium* praef. libri IV. in Categ. Itaque et *Grotius* ad Matthaei XIV. 4. laudat scriptorem τῶν μετὰ τὰς κατηγορίας inter opera Aristotelis, et ad Hebr. V. vlt. Κατηγοριῶν scriptorem, Aristotele non nominato. Falsi tamen sunt, qui cum *Coelio Secondo Curione* Libr. II. Epp. p. 350. Andronici paraphrasin, non Aristotelis ipsius scriptum habere nos opinantur. Scripsere Κατηγορίας et περὶ ἐρμηνείας et ἀναλυτικὴν etiam Aristotelis exemplo *Eudemus* et *Phainus* et *Theophrastus*, Peripatetici, teste Ammonio, ibid.

In Aristotelis Κατηγορίας commentati sunt e Graecis, qui exstant ⁴⁾ et editi leguntur, *Porphyrus*, *Ammonius*, *Hermeae F. Simplicius*, *Michael Psellus*, et cuius libri tres quaestionum in

ne circumferuntur, sint Aristotelis, nec ne? *Cl. Buhle* p. 104. promisit, se de libris, quos Aristoteles scripsit, vti de tempore, quo illi compositi sunt, acturum esse in commentatione, (quam nondum vidi,) de librorum serie et nexu. *Harl.*

kk) Quam disciplinam ab Aristotele et inuentam et perfectam fuisse, notat *Aphrodiseus* in extremo commentario ad Sophisticos Elenchos. *Fabr.*

— conf. *G. I. Vossium* de natura et constitut. logicae cap. 10 sqq. *I. G. Walchii* parerga academ. p. 521 sqq. *Brucker*. I. p. 805 sqq. *Harl.*

ll) Editiones indicaui, vbi de singulis egi, suo loco. De perditis dictum infra in notitia Peripateticorum. *Fabric.* Sollerter egit de interpretibus librorum Arist. gr. et eorum editionibus *cl. Buhle* tom. I. Arist. prolegg. *Harl.*

in Categoriis latine tantum editi sunt, *Dexippus*, in quibus respondit ad ea, quae aduersus categorias disputauit *Plotinus* Ennead. VI. lib. 1. 2. 3. *Iohannis* vero *Philoponi* commentarius Ammonii ὑπομνήματι in editis permixtus, ab eo distinctus legitur in MSto Codice eximio Bibl. Caesareae ^{mm}), qui etiam vitam Aristotelis, Ammonio tributam, ad Philoponum auctorem refert, et praeterea exhibet synopsis κατηγοριῶν a *Photio* concinnatam ⁿⁿ). Eadem Photii Synopsis et Scholia *Ioh. Damasceni* MSta sunt in bibl. regis Galliae, teste Labbeo ^{oo}), qui etiam pag. 114. Bibl. nouae MSS. memorat *Georgii Scholarii* prolegomena in quinque Voces, Categorias, et de interpretatione, tum pag. 115. *Sophomiae*, monachi, in Aristotelis Categorias, tractationem de Homonymis, Synonymis, Paronymis, Heteronymis, Polyonymis; et pag. 201. *Anonymi* graeci in categorias commentarium. *Davidis* cuiusdam commentarios graecos in Aristotelis praedicamenta et quinque voces Porphyrii, Venetiis in Biblioth. Sanctorum Iohannis et Pauli Mstos indicauit Gesnerus. *Mich. Pselli* ἐξηγήσιν MS. ἐκ τὰς κατηγορίας, quae incipit: τῶν πραγμάτων τὰ μὲν κοινῶν etc. *Allatius* de Psellis p. 85. [P] *Davidis*, philosophi, comment. in Isagogen Porphyrii et in Aristotelis praedicamenta in cod. Bauar. CLXXII. *Fabric.* — Codices msst. enumerat cl. *Buhle* pag. 157 sqq. in primis pag. 164 sqq. commentarios graecos, quibus Aristotelis Organon, aut singuli libri, eo pertinentes, illustrantur, et qui necdum editi, nec ab aliis diligenter satis notati sunt. Hic commentatores, qui in bibliothecis latent, paucis referam. Variorum scriptorum *Aristotelis* eiusque *graeorum* interpretum codd. reperiuntur in bibliotheca Coisliniana, et enumerantur a *Montfaucon* in Catalogo biblioth. Coislin. part. I. cap. VI. pag. 218 sqq. Sic in cod. CLVII. *Organon Aristotelis* cum commentariis Magentini etc. p. 219 sq. p. 227. cod. CLXX. fol. 164. *Porphyrii* isagoge cum interpretatione Magentini, fol. 174. eiusdem *Magentini* in decem Categoriis. — In cod. Veneto S. Michaelis, teste *Mitarello* in catal. MSS. pag. 73. *Logica* cum Isagoge Porphyrii, cod. gr. In codice *Mediceo* plut. LXXII. nr. 5. *Organo* praemissa est *Porphyrii* introductio vna cum *Davidis* prolegomenis philosophiae et commentario in illam ab ore *Heliae*, philosophi, excepto, (*Fabric.* B. gr. vol. IV. p. 187. *Bandini* catal. bibl. Laurent. tom. III. pag. 29.) *Davidis* commentar. in *Porphyrii* isagogen et in *Aristotelis*

mm) Tom. VII. pag. 143. vbi Lambec. est de eo multus. adde *Iriarte* de codd. Matrit. pag. 137. nr. CLXXXVIII. it. p. 54. vbi varia sunt Aristotelica nr. 46 sqq. *Harl.*

nn) Io. Philoponum, non, Ammonium, quamquam sub eius nomine in quibusdam codd. exhibeatur, commentarii esse auctorem, docet *Buhle* pag. 51. tom. I. Opp. Aristot. auctoritate cod. Vindobon. praecipue nixus. In tom. VII. Lambecii comment. de bibl. Vindob. pag. 123 sqq. multi libri Aristotelis eiusque interpretes copiose recensentur. *Harl.*

oo) Idem cod. continet organon Aristotelis, *Porphyrii* isagogen et *Mich. Pselli* comm. in libr. de interpret. vid. *Buhle* pag. 161. *Expositio totius Organi Aristotelis*, siue omnium eius librorum,

ad Logicam pertinentium, n. in Isagogen Porphyrii de quinque vocibus, et in ipsius Aristotelis Categoriis, librum de interpretatione, analytica priora et posteriora, Topica et sophisticos elenchos, auctore *Georgio Pachymere*, Proteclico magnae eccles. et dicæophylace aulae CPolitanae, (qui obiit circa a. Chr. 1340.) in cod. msto Vindobon. vid. Lambec. VII. p. 153 sqq. ibique Kollar. qui in nota pag. 156. alia refert. ib. cod. LXVII. p. 234. copiose describitur: *Pachymeris* epitome vniuersae Aristotelis philosophiae, ex quo latina *Bechii* versio, haud bona et ex II. codd. lacunosis et corruptis facta, Basil. 1560. fol. emendari et locupletari potest, teste Sambuco et Lambecio. add. *Buhle* pag. 166. de cod. Medic. II. plut. 85. *Harl.*

Dd

Vol. III.

telis Categorias nondum editus in cod. Veneto D. Marci (catal. pag. 117.) in cod. Bauar. CLXXII. in Mediceo I. plut. LXXII. et cum alijs in Mediceo (*Bandin.* tom. III. pag. 239.) nimirum in horum ultimo sunt praeterea *Anonymi* commentar. in *quinque voces Porphyrii*, initio mutilus, tum alius in eundem librum commentar. cui in margine adscriptum legitur τὸ Μαγεντήν, (at Buhle p. 165. dubitat, num illud vere a Magenteno scriptum sit.) Eiusdem *Magenteni*, (cuius tamen nomen recentius adscriptum est,) commentar. in *Categorias*, atque *Io. Philoponi* comm. in eundem librum, diuersus ab eo, quem in bibl. Vindobon. esse testatur *Nesselius* catal. part. IV. pag. 79. *Leonis Magenteni* commentarii in *Categorias* nondum editi, cum Aristotelis Organo etc. in cod. Paris. CLVII. — Inter codd. *Nanianos*, (catal. pag. 454.) cod. CCLXVI. nr. 2. est δαβιδ, τὸ φιλοσόφ, ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν πέντε φωνῶν, σχολία. — et pag. 497. cod. CCXCVI. *Ammonii* ὑπόμνημα εἰς τὰς πέντε φωνὰς ἀπὸ φωνῆς ἀμμωνίᾳ τὸ ἐρμεία. — In bibl. Escorial. sunt quinque codd. msst. gr. 1) *Categoriae*. 2) *Categoriae* cum expositione *Ammonii*, 3) in easdem incerti paraphraes, 4) tum *Dauidis* expositio, 5) denique *Porphyrii* comment. telle *Plüer*, in itiner. hisp. *Ignatii*, philosophi, *Metropolitani Selybriae*, in *scripta Aristotelis logica* commentar. inedit. in cod. Medic. XVI. plut. LXX. In cod. Veneto D. Marci *Categoriarum* et *libri de interpretatione* primum est longa quinque vocum *Porphyrii* expositio, auctoris, ut e nota adparet, anonymi, in omnibus *Ammonium* *Hermeae* et *Ioannem Philoponum* sequuti. *Categoriis* praefixa sunt scholia sub nomine *Olympiodori Alexandrini* adhuc inedita — in cod. Mediceo 35. plut. 71. *Categoriae* et *lib. de interpretatione* cum scholiis *Ammonii* et *Pfelli*. — et cod. 20. *Categor.* cum *Porphyrii* *Isagoge* et *Ammonii* in hanc et in illas commentario. — Inter codd. *Nanianos* gr. (catal. pag. 451.) in cod. CCLIX. nr. 4. est *Georgii Scholarii* logica: titul. γεωργίᾳ τὸ σχολαίᾳ ἐπιτομή τῆς ἀριστοτέλους λογικῆς. — In cod. Mediceo II. plut. 86. *Georgii Pachymerae*, *Diaconi Proteidici* et *Dicaeophylacis* compendium philosophiae ex mente *Aristotelis*, libris constans XII. titulis XLVII. capp. CCXXXIIX. — in cod. Bauar. CLXX. (vid. Catal. pag. 65 sq.) etiam *Georg. Pachymerae* libri XI. de philosophia: liber I. respondet Organo *Aristotelis*, II. libris *Physicorum*; III. libris de coelo; IV. de ortu et interitu; V. de meteoris; VI. libris de partibus animalium; VII. de motu et incessu animalium; VIII. de sensu et sensibili; IX. de generatione animalium; X. libris *Physicorum*; XI. *Ethicis* ad *Nicomachum*. — graece quoque exstat in cod. medic. XXII. eiusdem plutei tum in Vindobon. XXXIII. (vid. *Lambec.* tom. VII. pag. 150.) et in cod. Coislin. CLXIV. (vid. *Montfauc.* catal. bibl. Coislin. part. I. pag. 221.) — *Latinam* eius *versionem* e duobus alijs codd. sed lacunosis et corruptis edidit *Philippus Bethius*. vid. *Bandini* catal. gr. codd. tom. III. pag. 286. 366. — In cod. Bauar. CLX. (catal. pag. 61 sq.) *Prolegomena* *Ioannis* cuiusdam in *Porphyrii* *Isagogen*: in eandem commentarius *Ammonii*: *Ammonii* prolegom. in *categorias* et scholia: *Aristotelis* libri de *interpretatione* cum scholiis. Eiusdem *priora analytica*. *Aphrodisiensis* in libros priorum et posteriorum. *Aristotelis topica*. *Porphyrius* in *categorias*, cuius tamen una tantum pagella adest. — *Nicephori Blemmydae* commentar. in VI. posteriora praedicamenta, in cod. Bauar. CLI. (catal. p. 60.) — In bibl. *Guelpherbytana* est *Organi* codex bonae notae; de quo Buhle in praef. ad vol. II. pag. XIII sq. intelligenter differuit. Exstant quoque in codd. anonymorum plures singulorum *Organi* librorum paraphraes, et in eos commentarii atque scholia. *Harl.*

Perierunt

Perierunt *Andronici Rhodii* et *Themistii*, Euphradae, metaphrasis, tum et liber, a Suida laudatus, de scopo et inscriptione Categoriarum. Commentaria *Adraſti* (qui Categorias vocabat *Ante Topica*, testante et improbante Porphyrio,) *Alexandri Aphrodisiensis* et *Alexandri Aegaei*, *Aspasii*, [vid. ad section. 29. not. b.] — *Aristonis*, *Eudori*, *Boethii*, *Sidonii*, *Hermi* ^{pp}), *Lucii*, *Maximi* ^{rr}), (qui Iamblichi discipulus fuit et Alexandrum Aphrod. in plerisque erat secutus, teste Simplicio,) *Nicoſtrati*, Macedonis, et *Pasſcratis*, Rhodii, et quae aduersus Categorias scripserant *Athenodorus* et *Cornutus*, Stoici. *Fabric.* — In ecclesia graeca magni fuit habita, et commentariis illustrata philosophia Aristotelis. Sic exstant *Theodori Metochitae* commentarii in libros philosophicos Aristotelis. vid. Fabricii Bibl. Gr. V. 33. p. 216. item *Olympiodori* comm. in Aristot. meteorol. vid. Fabric. libro cit. cap. 36. pag. 352. Sic *Io. Philoponus* fuit clarus in Graecia interpret Aristotelis. *Heumann.*

E latinis exstant *Seuerini Boethii* libri IV. quos consul scripsit, et praef. lib. I. adfirmat, se alium praeterea commentarium componere proposuisse de iisdemategoriis ad doctiores, in quo ad scientiam Pythagoricam perfectamque doctrinam introducere illos voluit. Sed numquam lucem vidit alter ille commentarius. Sub *Augustini* quoque nomine ad Adeodatum legitur liber de decemategoriis; sed quem inter spuria tomi primi reiecerunt nuperi editores Benedictini. [In cod. Vaticano apud Monſaucon bibl. bibliothecar. tom. I. pag. 37. sunt *Categoriae Aristotelis e graeco in latinam translatae a S. Augustino cum prologo Alcuini ad Carolum Magnum.*] — Auctor forte est *Vegetius Praetextatus*. Themistii quidem magisterio vsum se testatur, quem suae aetatis egregium atque eruditum philosophum vocat cap. 3. et 22. memorat et Augurium cap. 12. et inter doctissimos habere se ait, qui primus latine dixit praedicamentum *Situs*, quod auctor libri vocat *iacere*. *Io. Scoti Erigenae* commentarii memorantur a Baleo, Hugone et Petro de S. Victore, et mssii codd. superesse dicuntur in quibusdam bibliothecis.

Auerrois ^{rr}), Arabis (*Ebn Rhofd* s. *Rofchd*) qui saeculo XII. floruit, commentarius in Categorias latine versus a Iacobo Mantino, Iudaeo, exstat tomo primo eius operum. *Fabric.* Opera eius, in primis commentarios in libros Aristotelicos, arabice scripta, recenset *Casiri*, (tom. I. bibl. Arabico-hispanae pag. 304 sqq.) et illorum versiones hebraicas, *Wolf.* in libris infra ad notam rr memoratis, idem *Wolf.* in citata bibl. hebraea, vol. III. p. 12 sqq. quod semel notasse sufficiat: *Wolf.* quoque animaduertit, in quibus bibliothecis lateant codd. Insuper cl. *Buhle* p. 169 sq. indicat versiones Organi aut singulorum eius librorum *hebraicas, syriacas, arabicas et armenicas*, quae mstae exstant. In bibl. *Vffenbach.* (teste *Maio* in Bibl.

Dd 2

Vffenb.

^{pp}) Apud *Boethium* II. in *Categor.* p. 151. pro *Hermia* suspicor reponendum nomen *Hermi*. Hic est *Herminus*, ad quem *Demonax* apud Iulianum tom. I. p. 870. ἀληθῆς ἄξιος ἡ δίκαια κατηγορεῖται. *Boethii* versionem laudat *Areſtinus* IV. vlt. epist.

^{qq}) Illum tamen exstare in Paris. cod. reg. DCCCCLXVI. cum *Gregorii Nazianzeni* synopsis, Labbeus apud *Buhlium* p. 167 sq. testatur. *Hark*

^{rr}) De *Auerrois* praeter *Hendreichium* in pan-

deſtis Brandenburgicis consulendus *Nicolaus Antonius* tom. II. bibl. veteris Hispanae pag. 240 sq. [*Herbelot* in bibl. orientale, voc. *Rofchd* p. 719. *Casiri* in bibl. arabico-hispan. tom. I. pag. 184 sq. p. 298 sq. 446. 450. et 466. *Io. Chriſtoph. Wolf.* in bibl. hebr. tom. I. p. 17 sqq.] Scripta eius ex arabico hebraice, atque inde demum latine versa esse, notat *Rich. Simon* supplemento ad Leonem Mutinensem p. 104. adde *Poffeuinum* XII. 16 sq. bibl. qui, quam male versa sint et edita, adnotat.

Vffenb. MSS. I. p. 117. 118.) fuit cod. LXXXVI. continens 1) *Auerrois* commentar. in *Porphyrī* Isagogen, s. libellum *περὶ πέντε Φωνῶν*, de quinque praedicabilibus; 2) eiusdem commentat. in Aristotelis *κατηγορίας*, s. praedicamenta, ex arabica lingua in hebraeam conuersa a *Iacobo*, fil. *R. Aba Mori*, fil. *R. Simson Antoli*, p. m. vti quoque vocatur in cod. CXXV. biblioth. Caesareae in catal. Nessel. et a Maio copiose descriptus. *Harl.*

Latine verterunt *Categorias* e recentioribus *Ianotius Manettus*, *Ioh. Argyropylos*, *Byzantinus*, *Iac. Ludouicus Strebæus*, aliique, infra in indice editionum laudandi, vbi et memoravi versiones, hebraicam, gallicas etc. commentarios item selectos virorum doctorum, *Iac. Schegkii* etc. *Pauli Rabi* commentarius in *Categorias* separatim mihi laudandus est, qui lucem vidit Regiomonti, 1704. 8.

II. ΠΕΡΙ 'ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ, de interpretatione nominum et verborum, atque adeo enunciationum vi ac significatione liber acroamaticus, grammatica veluti quaedam ¹⁾ philosophica, quam quum scriberet Aristoteles, non in atramento ²⁾, sed in mente calamus tinxisse [*P*] (τὸν κάλαμον ἀποβρέξαι εἰς νῦν, *Suid.* in *Ἀριστοτ.*) ait *Isidorus* II. 27. Orig. ³⁾ Vt mirum sit iudicium *Francisci Sanctii*, qui lib. I. *Minervae* cap. 5. librum hunc indignum profecto Aristotelis nomine esse adfirmat. Obscuritatem s. τὸ ἀσαφὲς τῆς λέξεως notat *Ammonius* comment. in *Porphyrī* quinque voces pag. 28. et in hunc ipsum *περὶ ἑρμηνείας* librum p. 92. ait, quosdam ob neglectum in eo ordinem habuisse illum pro scripto *υπομνηματικῷ* *τέκνῳ* siue commentario potius, memoriae causa in chartam coniecto, quam elaborato volumine. Sed et nonnulla huic libro obiicit *Patricius* *discuss.* *Peripatet.* tom. I. lib. 3. p. 21. Ac pridem eum Aristoteli abiudicauit vndecimus ab Aristotele in schola peripatetica successor, *Andronicus Rhodius*, (teste *Ammonio* et *Boethio*), sed ab hoc dissentit *Alexander Aphrodisaeus*, qui inter alia hoc argumento confutauit *Andronicum*, quod *Theophrastus*, vt in aliis solet, quum de similibus rebus tractat, in libro de adfirmatione et negatione iisdem aliquibus verbis fuerit vsus, quibus in hoc libro Aristoteles vsus est, et leuius ea tangit, quae ab illo dicta ante cognouit. *Alexandro* accedit *Ammonius*, ostendens vtique in libris Aristotelis de anima τὰ νοήματα, παθήματα τῆς ψυχῆς adpellari, quod *Andronicus* in memoriam sibi non reuocans, de alterutro istorum operum addubirauit, *Boethiusque* et tota *Peripateticorum* schola, nisi quod partem quintam, siue postreimam (cap. XIX sq.) a iuniore quodam adiectam suspicati sunt *Porphyrus* et *Ammonius*, pag. 108. Meminit inter Aristotelis scripta etiam *Laertius* V. 26. *Fabric.* Iudicium de hoc libro vide in *Gassendi* exercitt. parad. V. §. 3. VI. §. 2. VII. §. 2. VIII. §. 1. *Heumann.*

Exstant

ss) Une espece de Grammaire raisonnée. *Rapini* reflex. sur la Logique pag. 735. *Fabric.* — *Heumannus* in *Poecile*, tomi II. lib. I. p. 6. primum contra *Piccartum* in Isagoge in lectionem Aristotelis cap. 14. §. 33. pag. 136 sqq. cum *Durrīo* contendit, librum hunc γνήσιον esse Aristotelis foetum; tum docet, male verti titulum libri *περὶ ἑρμηνείας* ab interpretibus de interpretatione; sed oportere hanc latinam libri aristotelici esse inscriptionem de eloquentione logica; quia et ἑρμηνεία etiam significet eloquentionem, et ipse Aristoteles

in hoc libro, capite quarto §. 6. disertè scribat, se h. l. non agere de eloquentione oratoria aut poetica; superesse igitur, concludit *Heumannus*, vim et sensum eloquentionis logicae. *Harl.*

tt) Sic *Basilium*, ait *Nazianzenus*, non atramento, sed in Spiritu S. calamus, quum scriberet, tinxisse.

uu) Ex *Isidoro Sarisberiensis* III. 4. Metaph. Alcuin. Epist. 62. p. 1578. Opp. Iudice scriptore barbaro vitae Aristotelis versibus Leoninis, qui licet obscurus, mentem solidat quasi murus.

Exstant in hunc librum e graecis editi *Ammonius* ^{vv}), et huius vestigiis insistentes *Magenten* ^{ww}), metropolita Mitylenaeus ^{ww}), tum *Mich. Psellus*, cuius paraphrasis graecae et latine lucem vidit. Alias eius ineditas *ἐξηγήσεις* in eundem librum memorat *Allatius* de Psellio pag. 86. [etiam in cod. Veneto D. Marci. vid. Buhle pag. 157 sq. adde pag. 164 sqq.] *Ioh. Philoponi*, (cuius etiam Psellus meminit,) scholia, manu exarata, habentur in Bibl. Vindobonensi, quemadmodum in Bibl. Regis Christianissimi commentarius *Photii*, teste Colomesio de Photii scriptis [cod. de interpretat. cum comment. Hermiae, et alius in bibl. Escorial.] itemque *Georgii Scholarii*, ut notavit *Labbeus* Bibl. MSS. pag. 316. qui et *Iohannis Itali* commentarium MS. in librum de interpretatione memorat pag. 113. [est cod. Paris. reg. MCCMXLIII. adde notata ad nr. I. de codd. — *Arist. περὶ ἑρμ.* cum *Mathusalae*, monachi, adnot. marginalibus et interlin. in cod. Vindob. Lambec. VII. p. 228, 6.]

Perierunt commentaria *Aspasi*, *Alexandri Aphrodisiensis*, *Galen*, *Hermi*, *Porphirii*, quem excellentissimum expositorum Boethius vocat, seque sequutum prae ceteris testatur; *Syriani Philoxeni*, et *Procli* aliorumque: multos enim interpretes nactum esse hunc librum, testatur Ammonius. [Etiam *Euphrades Themistius* laudatur in cod. CLVII. *Coislin*. apud Montfaucon bibl. Coislin. pag. 219. itemque ibid. ἐν τῇ ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ αἰ εἰς τοὺς κατηγήσεις προσθήκαι.]

E latinis veteribus huc spectat *Apulii* liber, qui a Coluio editus est sub titulo *περὶ ἑρμηνείας* siue de Syllogismo Categorico, in quibusdam editionibus inscribitur: *De Philosophia rationali*. Inter *Seuerini Boethii* Opera duplices commentarii in hoc Aristotelis scriptum exstant. Minores siue primae editionis libris II, et maiores siue secundae editionis libris VI. quibus biennium fere commentando se infumisse testatur praefat. libri vlt. Addi quoque debet eiusdem *Boethii* introductio ad libros Categoricalos, tamquam breuiarium, quod promisit praef. libri IV. et commentariis subiicitur. *Io. Sarisberienfis* in Metalogico *perierminiarum librum* vocat tum aliis locis, tum III. 6. Sicut autem *elementaris est praedicamentorum*, *perierminiarum vero syllabicus*, ita et *topicorum liber quodammodo dictionalis est*. Licet enim in perierminiis agatur de simplici enuntiatione. etc.

Ex arabibus *Auerroes*. [vid. ad segm. antecedens.]

E recentioribus praeter *Thomam Aquinatem*, *Iacobus Schegk*, *Augustinus Niphus*, *Alfonsus Baroccus*, Venetiis, 1569. fol. aliique, de quibus infra. [P]

Dd 3

Latina

vv) Qui e Procli scholis se profecisse testatur. Ammonius vero, Magentenus et Psellus, diuidunt in *Τμήματα* quinque I. cap. 1—6. II. cap. 7—11. III. cap. 12—15. IV. cap. 16—18. V. cap. 19. 20. *Fabric.* conf. omnino *Lambecii* comm. de bibl. Caesarea Vindob. VII. cod. XXIX. nr. 2. pag. 146 sqq. vbi is obseruat, illum comment. Ammonii editum quidem esse gr. ab Aldo Manutio Venet. 1503. fol. et a Io. Bernardo Feliciano, Venet. typis Nicolinianis, 1545. 8. atque latine a Bartholom. Syluano Salonensi, Venet. apud Io. Gryphium, 1549. 8. sed omnes illas editiones beneficio cod.

msti Caesarei posse valde emendari. Ex Veneto fratrum Nicolinarum exemplari, sed eo ad amulum msti Bodleiani recuso, et mendis, quae latebant, liberato, auctarii loco subiectus est libro *Alexandri Aphrodisiensis de fato et de eo, quod nostrae potestati subiectum*, cum singuli epigraphe p. 179 sqq. *Ammonii Hermiae* in libri Aristotelis de interpretatione, sectionem secundam *commentarius*, gr. et lat. Londini. 1658. 8. *Harl.*

ww) In bibl. Coislin. Montfauc. p. 227. *Ammonii* comm. et *Magenteni* exposit. in bibl. Vindobon. vid. Lambec. tom. VII. p. 143. *Harl.*

Latina *Ioh. Argyropoli*, iunioris, vt notat Gesnerus, [conf. Humphr. Hodijs de Gr. illustribus L. Gr. instauratoribus, pag. 205.] versio in antiquis latinis Aristotelis editionibus occurrit: *Romuli Laurenzoni*, Florentini, libri IV. de eloquutione, in Aristot. Is 1544. obiit.

III. ἈΝΑΛΥΤΙΚΩΝ προτέρων βιβλία β', ὑστέρων βιβλία β'. *Analyticorum priorum libri duo, Analyticorum posteriorum libri totidem*, Acroamatici. Analytica citantur cap. 12. περὶ ἐξηγήσεως. *Galenus* de libris propriis tom. IV. pag. 367. innuit veram et antiquam inscriptionem Analyticorum priorum fuisse περὶ συλλογισμῶν, quod confirmat et *Boethius* 2. de interpret. edit. primae pag. 253. *Scriptis autem duos resolutorios libros de Syllogismo*. Posteriorum Analyticorum antiquum titulum idem *Galenus* indicat fuisse περὶ ἀποδείξεως, de demonstratione. Ἐπιγράφεσι δ' αὐτὰ σχεδὸν ἅπαντες οἱ νῦν Ἀναλυτικῶν προτέρων, ὥσπερ καὶ δευτέρων. Τὰ δὲ περὶ ἀποδείξεως αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τῶν μὲν προτέρων ὡς περὶ συλλογισμῶν γεγραμμένων μέμνηται, τῶν δὲ δευτέρων ὡς περὶ ἀποδείξεως. *Suidas* in Ἐπισήμῃ citat Aristotelem ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ. Analytica quidem, quorum meminit *Aristoteles* VI. 3. ad Nicomachum, diuersa fuisse ab iis, quae hodie habemus, contendit *Samuel Petitus* II. 2. Obseruatt. pag. 175 sq. Et *Laertius* V. 23. memorat priorum Analyticorum libros octo: (vel nouem, vt *Patricius*, vel decem denique, vt *H. Stephanus* in codice suo reperit,) et Ἀναλυτικῶν ὑστέρων μεγάλων libros duos. Quid? quod *Ammonius* in Categorias pag. 13. testatur, *Ptolemaei* Philadelphi tempore repertos in bibliotheca Alexandrina quadraginta libros Analyticorum. Ἀμέλει φασὶν ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὗρησθαι Ἀναλυτικῶν μὲν τεσσαράκοντα βιβλίας — ἐκρίθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν, τέσσαρα εἶναι γνήσια τῷ Ἀριστοτέλει. *Philoponus* in 1. Analyt. pag. 4. φασὶ γὰρ ὡς τεσσαράκοντα εὗρέθη τῶν ἀναλυτικῶν βιβλία ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις, καὶ τὰ τέσσαρα μόνα ταῦτα ἐκρίθησαν εἶναι Ἀριστοτέλους, καὶ πρὸς τῷτο εἰδὲς ἀμφέβαλλεν. Rationem tituli Ἀναλυτικῶν reddit idem *Philoponus* dicto loco, et *Vossius* de natura Logicae cap. 12. ^{xx}) Videndus et *Iosephus Blanicus*, Iesu socius, in locorum Aristotelis, quae ad mathesin pertinent, expositione, quam cum dissertatione de Mathematicum natura et Chronologia clarorum Mathematicorum vulgavit Bononiae ann. 1615. 4. ^{yy}) Non incite de his libris, Aristotelem laudans, *Iacobus du Portus* p. 223. poematum.

Quando ergo in Logica primas tulit atque secundas,
Rite priora ille et posteriora dedit.

Nec immerito *Vossius* reprehendit Proclum, qui scholis ad Platonis Cratylum Aristoteli vitio vertit rem inprimis dignam laude, quod analytice eius nimis sit perspicua et a quouis, non plane hebetē ac stupido, possit intelligi. Contra *Petrus Ramus*, acutus sane et disertus, [P] sed nimis acerbus Aristotelis insectator, libro septimo scholarum dialecticarum, in Analyticis hisce assiduam obscuritatem queritur et reprehendit. Alia in eis carpit *Marius Nizolius* IV. 2 sq. Antibarbari philosophici.

Exstant

xx) Conf. cl. *Buhle* in notis ad Analyt. vol. II. Opp. pag. 84 sqq. *Harl.*
yy) Iudicium de hoc opere vide in *Gassendi*

Exercitt. paradox. V. §. 4. VI. §. 3. VII. §. 3. VIII. §. 2. *Heumann.*

Exsunt e graecis commentatoribus editi quidem in primum *priorum* Analyticorum, *Alexander Aphrodisiensis*^{zz)}: (qui vero in librum secundum circumfertur MS. ^{aaa)} non est Alexandri, iudice *Andrea Schotto* in vita Aristotelis pag. 155.) in utrumque *Leo*^{bbb)} *Magentinus* (ex *Ammonio*.) et quem *Leo* fere sequitur *Ioh. Philoponus*^{ccc)}, ut *Anonymi*^{ddd)} de Syllogismis, et *Nili*, qui latine tantum exstat, de ratiocinationibus libellum praeteream.

In *posterorum* Analyticorum libros utrosque *Themistius*^{eee)} et *Ioh. Philoponus*, [vid. *Lambec.* VII. pag. 149.] in librum secundum *Eustratius*, *Anonymus*, et, qui latine tantum editus est, *Mich. Psellus*. *Nicomedis*, (an Pergameni rhetoris, de quo *Philostratus* pag. 587.) scholia in priora Analytica fuisse in bibliotheca Stronzaea, testatur *Frisius* in *Gesneri* supplemento^{fff)}. *Theodori Prodromi*^{ggg)} in posteriora, Romae in Vaticana exflare iam notavit *Conradus Gesnerus*, [adde *Buhle* pag. 158. *Montfaucon.* bibl. bibliothecar. tom. I. pag. 10.] *Iohannem Tzetzen* in Analytica priora memorat *Index Interpretum*, Aristotelis operibus subiectus, in edit. *Du Valliana*.

Georgii

zz) Cod. Vindob. apud *Lambec.* VII. p. 127, 4. *Pselli* paraphrasis libri primi Analyticorum priorum mst. in cod. Medic. vid. *Bandini* catal. bibl. Laurent. III. p. 239. et *Buhle* p. 165. *Harl.*

aaa) Qui cod. Bau. CLX. habet in utrumque librum. *Harl.*

bbb) *Magentinus* adpellatur in commentario in Aristotelis analytica priora, cum *Io. Philopono* graece edito a *Vidore Trincauello*, Venet. typis *Bartholom. Zanetti*. 1536. fol. v. *Lambec.* de bibl. Caes. VII. p. 147. *Harl.*

ccc) Cuius comm. in libros II. priorum analyticorum cum textu Aristotelis est in cod. Mediceo XX. plutei LXX. vid. *Buhle* pag. 160. *Arist.* lib. I. *Analyt. prior.* cum *Philoponi* comm. et *Philoponi* comm. in *Anal. prior.* libr. II. in cod. Vindobon. XXX. *Lambec.* VII. p. 148. et 149. *ibid.* p. 128 sq. in cod. *Coislin.* *Montfaucon.* p. 220. *Harl.*

ddd) Hic libellus de Syllogismis separatim editus est graece et latine cum notis et disputationibus *Mich. Wolffii*, professoris Ienensis. Ienae 1621. 8. Graece subiicitur *Philoponi* in priora Analytica Commentariis. *Fabric.* *Alexander Iustinianus*, genere Venetus, natu Chius, *Io. Philoponi* comm. in *Aristotelis* duo priores analyticos libros latine edidit, emendato mille locis exemplari graeco, msti codicis ope, Venet. 1560. vid. *Humphred.* *Hodium* de graecis illustribus L. Gr. — instauratoribus, Londini 1742. 8. p. 325. *Harl.*

eee) In cod. Taurinensi, Veneto D. Marc. Vindob. *Lambec.* VII. p. 150, 7. et 151, 2. *Harl.*

fff) *Nicomedis* scholia exstare quoque in cod. regio DCCCCLXVI. notat *Labbeus*, teste *Buhlio* p. 167 sq. In cod. *Coisliniano* CCCXXIII. (*Montfaucon.* catal. illius bibl. part. II. p. 444.) sunt scholia in *analytica priora*, quae dicuntur esse τὰ ἐνὰ τὴν φιλοσοφίαν. Hoc loco non *Ioannem Italum*, *Michaelis Pselli* discipulum, sed, quia nomen *summi philosophi* pluribus Aristotelis interpretibus commune sit, haud dubie *Ioannem Pediasimum*, qui diu post *Io. Italum* floruit saeculo XIV, intelligendum esse, opinatur *cl. Buhle* p. 167. *Io.* vero *Itali* libri de interpretatione succinctam expositionem et libellos de syllogismorum figuris, et de eo, quod est in nostra potestate secundum *Aristotelem* e codice *Naudaeano* XVI. citavit *Labbeus* bibl. nou. MSS. p. 113. — In codicibus IV. *Escorial.* (teste *Pluero* in itinerrario hisp. p. 158.) *Priorum analyticorum* lib. I. cum commentario *Alex. Aphrodisiaci*, 2) priora et posteriora analytica cum expositione *Philoponi*, 3) prior. lib. I. sine commentario, 4) priora et poster. analytica. In cod. Mediceo X. plut. LXX. est commentarius *anonymi* ineditus in libr. I. *Analyt. prior.* tum scholia *anonymi* in lib. I. *Analyt. poster.* et in cod. XV. eiusdem plutei *anonymi* expositio libri II. *Analyt. poster.* — Scholia *anonymi* ad *Analyt. poster.* in cod. XXXI. Vindob. apud *Lambec.* VII. p. 150 sq. et ad *analyt. priorum* librum II. in cod. XXX. Vindob. apud *Lambec.* l. c. pag. 149, 5. *Harl.*

ggg) Et *Leonis Magentini*, cuius comm. in priora et posteriora *Analyt.* mst. in bibl. *Coislin.* cum textu *Organi*. vid. *Buhle* pag. 162. *Harl.*

Georgii Scholarii ἐξηγήσειν MS. in Aristotelis Analytica laudat *Leo Allatius* de Georgiis p. 406. quem de *Georgii Pachymeris* paraphrasi et expositione in plerosque Aristotelis libros vide pag. 366 sq. Perierunt *Theophrasti* Analyticorum libri, et Ἀναλυτικῶν compendium, et περὶ συλλογισμῶν λύσεως, *Eudemi* et *Porphirii* scripta, quibus usum se libro II. de syllogismo categorico testatur Boethius. *Galen*i libri VIII. in Analytica priora, et XI. in posteriora, *Themistii* in priora^{hhh}, *Apollinaris* in primum posteriorum MS. dicitur exstitisse Venetiis, *Theodorus Prodronus* Romae, *Georgii Gemisti* paraphrasis apud Hurtadum Mendozam.

Interciderunt scripta *Albini*, latini scriptoris, et *Vegetii Praetextati*, qui, Themistium fere secutus, Analytica latinis auribus exposuerat teste Boethio.

E latinis exstat idem *Boethius*, qui quatuor Analyticorum libros latine vertit, et priores duos libris duobus de syllogismo categorico illustravit, in quorum calce promittit Analytica sua, quae lucem non viderunt. Subiecit et idem Boethius libros binos de Syllogismo Hypo-thetico ad Symmachum, librum item de diuisione, et alium de definitione. [P]

Auerrois commentarium, Arabis scriptoris, in Analytica priora habemus e latina versione *Iohannis Francisci Buranae*. [De versionibus syriacis et arabicis vid. *Casiri* tom. I. pag. 305.]

E recentioribus utraque Analytica interpretatus est praeter *Iac. Ludouicum Strebacum*, *A. M. Torquatus* Colon. 1545. 8. *Iacobus Schegk* Tubing. 1570. fol. priora *Augustinus Niphus*, *Ioh. Baptista Monlorius*, Francos. 1593. 4. posteriora *Iacobus Zabarella*ⁱⁱⁱ), *Paulus Crellius* alique, de quibus postea. In posteriora Analyt. et Topicorum libros comment. *Casp. Cardilli Villalpandei*, Compluti. 1558. 4. *Argyropuli* versio exstat in antiquis editionibus latinis. Vertit et priora *Simon Simonius* Lips. 1573. 4.

IV. ΤΟΠΙΚΩΝ βιβλία η̄. De locis, unde argumenta probabilia petuntur, libri VIII. Exoterici. Citantur ab *Aristotele* ipso lib. 1. prior. Analyticor. cap. 1. καθάπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς εἰρηται, cap. 15. περὶ ἐρμην. et lib. I. Rhetor. cap. 2. φανερόν ἐκ τῶν τοπικῶν, licet *Patricius* tom. I. lib. III. discuss. Peripatet. pag. 22. neget, in libris, quos habemus, reperiri ea, quae ibi citantur, quod tamen accuratius inspicienti falsum videbitur. Obiicit ibidem, quod *Cicero* in Topicis ait, Trebatium obscuritate ab Aristotelis Topicis reiectum esse, cum *Simplicius* contra testetur, σαφέστατα, siue clarissime Aristotelem tradere Meteora et Topica.

hhh) De *Themistii* paraphrasi in Aristotelis posteriora et physica, in libros item de anima, memoria et reminiscencia, somno et vigilia, in somnis et diuinatione per somnum, interprete *Hermolao Barbaro*, vid. infra in vol. VIII. p. 28 sqq. et *Apostol. Zenum* in Dissertazioni Vossianae, tom. II. p. 377 sqq. Editionibus paraphraseos Themistii in Analytica posteriora, a Buhlio tom. I. Opp. Arist. p. 313. excitatis, adde edit. *Them.* commentar. in poster. Aristot. Venet. apud Anton. Iuntam, 1520. fol. *Harl.*

iii) *Zabarella*, (natus Patauii 1533. defunctus ibid. 1589.) edidit veterem II. analyticorum versionem latinam, cum graeco textu comparatam atque emendatam cum commentario in duo libros, primum 1:82. postea rec. in Zabarella Operibus, cura Iul. Facii apud Io. Mareschallum, Lugdunensem, 1587. fol. tom. IV. conf. *Brucker*. hist. crit. phil. vol. IV. part. I. p. 200 sqq. et *Baumgarten* Nachrichten von einer hallischen Bibliothek. tom. I. pag. 216 sqq. *Harl.*

Topica. Sed Trebatio ob plures rationes obscurum esse potuit, quod Simplicio respectu aliorum obscuriorum fuit admodum perspicuum. Liberius quoque, ut solet, versatus est in interpretandis Aristotelis Topicis Cicero, perinde vti e graecis *Themistius*, ut operam mihi videatur iussisse *Antonius Quatrenus*, qui (teste Allatio in apibus urbanis pag. 45.) probare singulari libro conatus est, Topicorum libros, qui exstant, non eos videri, e quibus Cicero ac Themistius suam locorum enumerationem desumerunt. [Iudicium de hoc opere vid. in *Gassendi* Exercitatt. parad. V. §. 5. VI. §. 4. VII. §. 4. VIII. §. 2. *Heumann*.] Reprehenduntur Aristotelis Topica a *Mario Nizolio* IV. 1. Antibarbari. *Samuel Petitus*, Vir certe doctus, sed in coniecturis suis saepe praesidentior atque inde infelicio, II. 2. obseruationum p. 172 sq. contendit, libros nostros Topicos a Laertio memoratos esse sub aliis titulis, hac ratione:

Τὰ πρὸ τῶν Τόπων Topicorum quae exstant liber

1.

Ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν ζ' ab accidente, a genere, a proprio etc.

2. 3. 4. 5.

Τοπικῶν πρὸς τὰς ὁρὰς α', β'

6. 7.

Ἐρωτήσεως ^{kkk}) καὶ ἀποκρίσεως α'

8.

Exstant e graecis comment. *Alexandri Aphrodisi*; [cod. mst. scriptus 1486. inter codd. Nanianos, teste catalog. pag. 447.]^{uu}) periit *Themistii* commentarius e quo nonnulla seruauit Auerroes. *Iohannis* vero *Itali*, qui *Mich. Pselli* discipulus fuit, in librum II. III. et IV. manu exaratus occurrit in bibliotheca Caesarea Vindobonensi, ut notatum *Lambecio*, quem vide lib. IV. p. 322 sq. et lib. VII. pag. 257. [Integer *Itali* comment. in omnes Topicorum libros in bibl. Vatic. *Montfauc.* bibl. bibliothecar. tom. I. p. 10.]

E latinis, *Ciceronis* Topica huc spectant, quae libris septem exposuit *Boethius*. Exstat et eiusdem *Boethii* latina Topicorum Aristotelis interpretatio, qui et commentariorum suorum, (sed quae lucem non [P] viderunt,) meminit in extremo libri quarti de differentiis Topicis. Idem libro II. pag. 871 sq. *Themistii* locorum partitionem confert cum *Ciceronia*. Libros quatuor *Boethii* de differentiis Topicis recensuit ad vetustas membranas *Iohannes Voegelinus*, et ad tres priores metaphrasin graecam siue scholia graeca Anonymi adiecit, *Augustae Vindel.* 1608. 8.

Ex Arabibus *Auerroes*, e latina versione *Abrahamii de Balmer* et *Iacobi Martini*. [ex versione hebraica *Theodori Thodrossi*. vid. *Labbei* bibl. nouam MSS. p. 306. nr. 2270. *Wolf*. bibl. Hebr. vol. I. pag. 18. *Logica* et *Topica* Aristot. hebraice transtulit a. C. 1314. *Clemens*, fil. *Clementis*, filii *Meir*, vid. *Wolf*. l. m. vol. IV. p. 963. De versf. arab. et syriacis, *Casfr*. bibl. arab. Hispana I. p. 305.]

E recentioribus *Antonii Demochari* siue *Democharis*, Theologi Sorbonici, Hypomnema. *Parif.* apud *Simonem Colineum* 1534. fol. 1535. 4. Eiusdem *Democharis* latina versio Topicorum exstat in editione latina Aristotelis. *Basil.* 1542. fol. — *Iosephi Saenz de Aguirre* in Logicam

kkk) *Alexander Aphrodisius* ad lib. VIII. Topic. p. 249. διὰ τὸ τοῦ καὶ ἀξιοῦσι τινος ἐπιγράψαν τὸ βιβλίον τὸ περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, ἄλλοι δὲ περὶ τήξεως καὶ ἀποκρίσεως.

lll) *Anonymi* commentar. in *Topica*, nondum Vol. III.

editus cum gr. *Organo* Aristot. in cod. *Coislin.* CLVII. et in alio cod. *Coisl.* CLXX. *Topica* cum scholiis *Magentini*. *Montfauc.* bibl. *Coislin.* part. I. p. 217. *Buhle* p. 162. *Harl.*

Ee

Logicam et Metaphys. etc. Salmant. 1675. fol. Iac. Schegkii Commentarius Lugd. 1584. 8. Io. Eberhardi Busmanni dialectica Regiomontana.

V. ΠΕΡΙ ΣΟΦΙΣΤΙΚΩΝ ἙΛΕΓΧΩΝ βιβλία β'. *De Sophisticis Elenchis* siue argumentationibus libri II. ^{mm}) exoterici. Libris Topicis ab ipso, ut videtur, Aristotele subiecti, ut Samuel Patitur lib. II. cap. 2. Obseruat. pag. 173. colligit ex capite ultimo libri posterioris Elenchor. A Laertio non memorantur, vnde Patricius pag. 23. alia insuper causatus, Aristoteli eos abiudicat. Reprehenduntur a Nizolio IV. 4. Antibarbari philosophici. Fabric. Iudicium de hoc opere vid. in Gassendi Exercit. paradox. VI. §. 4. VII. §. 4. VIII. §. 2. Heumann.

E Graecis commentaria exstant edita quidem *Alexandri Aphrodisei*, quem Pseud-Alexandrum vocat Andreas Schottus, et inedita *Iohannis Philoponi*, quae fuerunt etiam apud Thomam Reinesium. Sed et Mich. Pselli prolegomena in Sophisticos Elenchos, quae Meta sunt in Bibl. Regis Christianissimi, Allatius memorat pag. 86. libri de Psellis, testatus ea in alio codice tribui *Michaeli Epheso*, quem a Psello diuersum esse contendit pag. 40 sq. [etiam in cod. Medic. vid. Bandin. catal. tom. III. pag. 10.] Anonymi paraphrasis graeca msta in bibl. Bauar. pag. 8. — Elenchi sophistici cum scholiis *Magentini* in bibl. Segueriana, vid. Catal. msst. graec. pag. 23. et *Montfaucon*. cat. codd. bibl. Coislin. pag. 225. cod. CLXVII. et p. 219. fin. cod. CLVII. — [In bibl. Scorial. teste *Plüer*. Itinerar. Hisp. pag. 159. sunt codd. 1) reprehensiones Sophistarum. 2) eadem cum exposit. *Ephesi*. 3) eadem cum adnott. *Aphrodisiati*.] In Bibliotheca Hurtadi Mendozae fuerunt *Mich. Ephesi* et *Stephani*, philosophi, in Elenchos commentarii.

Scripsit et *Galenus* librum περὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων, qui occurrit tom. II. edit. Charterii pag. 73.

Latine vertit libros Aristotelis de Sophisticis Elenchis *Boethius*, cuius interpretatio inter eius scripta, saepius edita, legitur.

Arabis *Auerrois* commentarium latine vertit *Abraham de Balmes*, tom. I. Opp.

E recentioribus illustrarunt *Augustinus Niphus*, qui *Hermi* nonnulla, veteris commentatoris, Boethio laudati, legisse se testatur: tum *Ioach. Perizonius*, *Ioh. Habichorstius* Colon. 1556. 8. alique mox memorandi. Transulit et *Nic. Faurentinus*, et *Simon Grynaeus*, cuius versio exstat in latina Aristotelis edit. Basil. 1542. fol. [Aristotelis librorum philosophicorum noua translatio Io. Argyropoli. Lipsiae 1503. fol.] *Analysis Griffingii Powellii* prodiit Oxon. 1664. 8.

Alpharabii commentarium Arabice MS. in Logicam Aristotelis memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. pag. 255. [P] Aristotelis paruum logicum libellum, hebraice, Rinae Tridenti editum, commemorat Io. Christoph. Wolf. in accessionibus ad notitiam Karaeorum pag. 43.

ORGA-

^{mm}) In indice Ptolemaei apud *Casirium* in bibl. bibl. *Bernensi* est teste *Sinnro* in catal. pag. 283. arabico-hispan. I. p. 307. liber unus citatur. In cod. graecus de *Elenchis*. Harl.

O R G A N V M.

Scripta Logica Aristotelis, haecenus recensita, iunctim excudi solent, (praeixa *Porphyrri* Isagoge in Categorias, de qua infra lib. IV. in *Porphyrrio* dixi,) sub titulo 'ORGANIⁿⁿⁿ', quia notum est, dialecticam a Philosopho adpellatam esse ὄργανον ὀργάνων, *instrumentum instrumentorum*: et in academiis quibusdam, ut in patria mea Lipsiensi, qui rationalem disciplinam profitentur, Professores Organi adpellari solent. Hoc quidem opere Aristotelem omnium mortalium ingenium longe superasse, scribit *Casaubon*. ad *Persium* pag. 115. [Superbo hoc iudicio num philosophi nostri subscribant, dubito. Iustam tamen laudem Aristoteli, cum antiquioribus comparato, tribuit *Themistius* orat. XXVI. pag. 329 sq. edit. *Harduini*. *Harl.*] Io. *Neldelii* institutio de usu organi Aristotelici in disciplinis omnibus Francof. 1607. et Helmstad. 1666. 4. praeixa *Hermanni Conringii* epistola.

Latine prodiit cum commentariis *Themistii*, *Ammonii*, et *Boethii* Paris. 1511. fol. [reliqua vide infra in indice editionum.]

Liber Categoriarum, de interpretatione, Analytica et Topica, *Hebraice ex Arabico* versa, exstant MSS. in bibl. Vaticana, teste *Bartoloccio* Bibl. Rabbinicae tom. I. pag. 480. Ex Arabibus R. Mose ben Maimon et Ebn Netzer Elpharati, qui ebraice exstant in bibl. Caesarea, cui adde, quod *Labbeus* Bibl. noua MSS. pag. 202. testatur, in bibliotheca Caroli de Montchal fuisse Logica Aristotelis per *Abuchamad*, ebraice, et desuisse in tractatu de locis Topicis, similiter glossam R. *Moyse* filii Iosuae, filii Mar David, quae desuit in tractatu de demonstratione. *Syriace* versit Aristot. dialecticam Iacobus Edessenus, clarus circa a. C. 650. vid. *Affmanni* bibl. oriental. pag. 475. 493. *Fabric.* [supra, vbi de codd. Opp. et Organi ipsius egi, quaedam iam notavi.]

Commentarios recentium scriptorum in Organon, et Logicae peripateticae scriptores enumerare difficile fuerit et plenum taedii, ut si quis telas araneorum percensere adgrediatur. Solent etiam in editionibus [P] quibusdam Aristotelis, Du Valliana praecipue et in *Possuini* Bibl. selecta XII. 4 sq. *Pauli Bolduani* Bibl. Philosophica pag. 440 sq. satis prolixi catalogi, utinam perinde distincti et accurati, exhiberi eorum, qui in libros Aristotelis scripserunt. In praesenti itaque suffecerit laudasse Organi Aristotelici illustratores praecipuos, Iacobum Fabrum, Franciscum Toletum, Collegium Conimbricense, Iacobum Schegkium, Ludou. Lucium, (cum cuius commentario analytico et paraphrastico tabulisque synopticis prodiit gr. et lat. Basileae 1619. 4.) Iacobum Carpentarium (Paris. 1564. 4.) Petrum Ramum (cuius libri XX. Animaduersionum in Organum Aristotelis emendatores prodierunt Francofurti apud Andream Wechelum 1581. 8.) Augustinum Niphum, Antonium Bernhardum Mirandulanum, Zachariam Vrsinum, (Iacobum Zabarellam, de quo vid. *Baumgart.* Nachrichten von einer

Ee 2

Hallischen

ⁿⁿⁿ) Iudicium de organo Aristotelis vid. in *Gassendi* exercitatt. parad. V. §. 1. *Heumann.* Editiones, versiones etc. infra simul indicabo. In cod. gr. MS. bibl. Bodlei. Baroe. LXXXVII. sunt *Porphyrri* Isagoge cum scholiis marginal. et *Aristotelis* Organon cum scholiis cum effigie Argyro-

poli, quem auctorem scholiorum in utrumque librum fuisse, contendit *Humphred. Hodius* de graecis illustribus L. Gr. — instauratoribus etc. p. 195. eumque multos Aristotelis libros interpretatum esse, idem *Hodius* pag. 202 sqq. significat. *Harl.*

Hallischen Bibliothek. tom. I. p. 216 sqq.) et, qui Aristotelem aduersus Ramum defensorum Iohannem Casum et Balthasarem Keckermannum.

Epitome Organi Aristotelici graece et latine exstat auctore *Georgio Pachymere*, diacono, cum versione Phil. Bechii, Cantabrigiae 1666. 8. itemque altera *Nicephori Blemmydae*, cum versione Ioh. Voegolini, Augustae Vindelicor. 1605. 8. et tertia *Mich. Pselli* libris V. cum versione Eliae Ehingeri Witteb. 1597. 8. quarta *Ioh. Damasceni*, inter eius opera saepius excusa ex versione incerti: quinta *Gregorii Aneponymi* cum versione Ioh. Voegolini, Augustae Vindel. 1600. 8. et sexta denique *Gerardi Mathisii* Colon. 1569. 8.

E Latinis huc spectant *Marciani Capellae* Liber IV. *Cassiodori* de disciplinis caput III. *Isidorus* II. 22 sq. Orig. *Iohannis Sarisberiensis* Metalogicus, etc.

II) RHETORICA.

VI. ΤΕΧΝΗΣ 'ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ βιβλία γ'. *Artis Rhetoricae libri* ^{ooo}) III. Acroamatici: in quibus dicendi artes omnium superiorum, a Tisia vsque, exposuisse Aristotelem, testatur *Cicero* II. de Orat. 39. et de Inuent. II. *Sextus Empiricus* II. contra Mathematic. p. 66. laudat Aristotelem ἐν τῷ πρώτῳ τεχνῶν ῥητορικῶν. *Dionysius Halic.* de nominum compositione p. 29. ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν ῥητορικῶν τεχνῶν. Et Epistola ad Ammaeum p. 122. [p. 733. tom. VI. Reisk.] ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν τεχνῶν. *Quintilianus* II. 17. *Aristoteles, ut solet, quaerendi gratia quaedam subtilitatis suae argumenta excogitauit in Gryllo, sed idem et de arte Rhetorica tres libros scripsit* etc. Post Topica et Analytica hoc opus composuisse observat idem *Dionysius* epist. ad Ammaeum pag. 121. [tom. VI. Reiskii pag. 729 — 733. *Dionys.* nempe, in tota illa epistola euicturus, Demosthenem artem rhetoricam non hausisse ex praeceptis Aristotelicis, inquit in vtriusque aetatem, et docet, Aristotelem scripsisse libros rhetoricos (τὰς τέχνας) post bellum Olynthiacum, (cap. 9. pag. 734.) et post bellum, cum Philippo ab Atheniensibus gestum, (cap. 12. pag. 745. vbi vocantur illae αἱ ῥητορικαί.) contra Demosthenis aliorumque oratorum exemplis adiutum Aristotelem conscripsisse τὰς τέχνας. (cap. ult. pag. 749.) Quare si libri rhetorici Aristotelis, quos habemus adhuc, iidem sunt, quos *Dionysius* nominat, illos circa Olymp. CXI. 2. ante C. N. 395. exaratos fuisse, suspicatur *Buhle* p. 95 sq. *Harl.*] De aliis eius Rhetoricis scriptis vide *Menagium* ad Laertii V. 24. Non enim adfentior Maioragio, qui alios rhetoricorum libros, a *Quintiliano* lectos, vel hos, quos habemus, mancos esse mutilosque contendit IV. 6. Antibarbari philosophici: neque plane certa mihi videtur *Ionsii* coniectura, qui caput sextum et septimum libri primi Rhetoricorum putat respici ab eodem Laertio, cum inter Philosophi scripta refert librum περὶ συμβαλλας. [Iudicia de his libris etc. collecta leges in: *Baillet Jugemens des Savans*. tom. VII. p. 12 — 23. edit. Amsterd. 1725. 4. *Harl.*]

Insignis

^{ooo}) *Cardinalis de Bagni* librum omnium praestantissimum post sacras litteras duxit esse Rhetorica Aristotelis. Vide *Naudaeana* p. 3. *Iac. Burckhardi* libellus de summo eruditorum in rhetoricis Aristotel. magni aestimandis consensu.

— Aristotelis exemplo *Augustinus Valerius*, episcopus Veronensis, scripsit libros III. rhetoricae ecclesiasticae. — *Quintilianum* vero praeter rem saepius recedere ab Aristotele, notat *Vossius* de rhetoricae constitut. cap. VI. pag. 47.

Insignis horum librorum editio graeca Paris. 1559. 1562. 4. ex officina [P] Guil. Morelii, cum notis. Prodierunt et graece Basil. 1529. 4. et Paris. 1549. 8. apud Vascosanum. [de editionibus infra in recens. edit. singulorum librorum vberius differitur.] Aristotelis Rhetorica cum scholiis Gregorii Nazianzeni manu exarata legisse se, testatur Erasmus Adagio: *festina lente*. Paraphrasin graecam doctissimam et antiquissimam ineditam memorat Labbeus pag. 732. Bibl. nouae MSS. et p. 106. *Aspasi* commentarium. Sed et *Stephani* scholia graeca ^{PPP}) in Rhetoricam Aristotelis memorari video in Frid. Sylburgii catalogo MStorum Bibl. Palatinae p. 20. Eadem scholia graeca *Stephani* in librum I et II. memorans Labbeus p. 271. testatur praeterea in codice regis Galliae centesimo primo occurrere scholia MSS. graeca, editis ad extremum libri tertii, trium foliorum accessione auctiora ^{PP}). Nimirum Conradus *Neobarius* ^{rrr}), typographus regius, graece edidit Paris. 1539. minoris folii forma, et Georgio Seluae, episcopo Vaurensi, dicauit scholia succincta et erudita, nescio cuius, scriptoris sub titulo: εἰς τὴν Ἀριστοτέλους Ῥητορικὴν ὑπόμνημα Ἀνώνυμον. Neque tantum extrema parte mutila sunt, vt iam dixi, sed initio quoque desideratur commentarius in caput primum et dimidium secundi. [In bibl. Paris. regia cod. MDCCCXVIII. continet rhetoricæ compendium, et habet scholia anonymi eadem, quae Contr. Neobarius edidit; reperiuntur tamen in eo sub finem nonnulla, quae in edit. Neobariana desiderantur.] Auctor autem minime est *Alexander Aphrodisaeus*, vt ex eo, quod Daniel Barbarus Alexandrum subinde in commentariis suis laudat, coniciebat *Gesnerus* in partitionibus rhetoricis titulo 2. Nam certum est, auctorem, quisquis fuit, Constantino et Basilio Magno fuisse iuniorem et Christianum, atque, vt videtur, Constantinopoli scripsisse. p. 25. habet quaedam de more iudiciorum, Constantinopoli peregrinis iniquiore. p. 18. b. memoratur ipsi ὁ ἐν τῇ νέᾳ Ῥώμῃ περιώνυμος τῆς τῆς Θεῆς σοφίας ναός. p. 13. b. 50. 52. 60. citatur Hermogenes et p. 13. b. Minutianus. p. 32. b. mentio metropolitaram et *θητορέων* siue muneris docendae rhetoricae. pag. 42. citat prouerbia Zenobii, e Tarrhaeo collecta pag. 50. Καὶ νῦν οἱ ἀναγινώσκοντες τὰ μαρτυρογράφια. pag. 70. b. Χρεῖα δὲ μᾶλλον φωνῆς μεγάλης, ἵνα πῇ μὲν ὑποκρίνηται τὰς τυραννικὰς φωνὰς, πῇ δὲ τὰς γυναικείας, πῇ δὲ τὰς ἀναιμῆνας, ὥς ἐστιν ἰδεῖν ὑποκρινομένους ἐν τῇ ἀγίᾳ σοφῷ (intelligitur sepulchrum Constantini M. vide *Cangii* Constantinopolin Christianam p. 108.) ἀναγινώσκοντας. Magni Basilii meminit p. 60. b. et p. 57. εἰ μὲν εἴπῃς, ὅτι ἐμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις τῶν λόγων ἀεὶ προτιθεῖς ὁ μέγας Βασίλειος, αὐτὸν ἡμῖν νῦν προθήσειν ὑποθέσιν. pag. 61. Χριστὸς γεννᾶται, δοξάζατε, χριστὸς ἐξ ἑρανῶ, ἀπαντήσατε. Alterius scholii, a se reperti, mentio in librum III. p. 64. c. εὗρον δὲ καὶ σχόλιον, λέγον, ὅτι ἐκ τῆς Ἰσοκράτους ἐστὶ τῆτο. Similiter pag. 70. et p. 65. b. εὗρον σχόλιον τοιοῦτο etc. atque iterum eadem pagina: εὗρον σχόλιον, ὅτι αἱ ἐκκλησίαι ἰδίαι εἰσι τῆς [P] Δημοκρατίας. Vititur et quandoque vocabulis graeco-barbaris, vt pag. 68. b. verbo *μεγικρίζειν* et *τζιντζερίζειν* pro ψεκάζειν.

E e 3

ppp) Sunt quoque in cod. Taurinensi CIII. vid. Catal. bibl. Taurinens. part. I. p. 213. Buhle pag. 197. *Harl*.

qqq) Idem forte opus, quod in biblioth. Caesarea exstare testatur *Nesselius* IV. p. 135. Incerti auctoris explicatio in rhetoricam Aristotelis ex-

stat quoque in cod. Bauarico CXXXIX. pag. 56. Catalogi.

rrr) Epistolam Neobarrii exhibet *Mich. Maittaire* tom. III. Ann. typogr. p. 7. Diuersum hoc esse ὑπόμνημα a commentariis Nazianzeni, Erasmo inspectis, putabat *Rogerus Aschamus* epist. ad Io. Sturmium pag. 292.

καὶ ζεν^{ss}). pag. 73. Δομῆσιον ponit pro eo, qui in ecclesia psalmum praeit cantoribus, qui locus addendus Cangio in glossario graeco p. 321. *Fabric.*

Codd. rhetoricorum, et rhetoricae ad Alexandrum, (de qua in sectione sequenti sermo est,) reperiuntur in bibliothecis, Vaticana, Veneta, (in bibl. *Ven. S. Michaelis*, teste Mitarello in catal. codd. msst. p. 70. *Ars rhetorica* et *Topicorum* libri, cod. gr. saec. XV. in tabulis, codicem obtegentibus, adnotatur: *ista rhetorica Aristotelis est Francisci Patritii Venetiarum et amicorum suorum.*) Neapolitana, Florentina, Medicea, (in qua codex, *Aristot. de arte rhetorica libri IV.* sed primus liber in codice in duos diuiditur,) *Taurinensi*, (in qua etiam exstant Aristotelis rhetorica ex hebraica interpretatione Todros Todrosi cum commentario Ben Raschid.) *Matritensi*, (cod. LVIII. apud Iriarte p. 196 sq. initio occurrunt tres libri Aristotelis, tum alius aliorum libris insertis fol. codicis CXXII. prolegomena in Hermogenis rhetoricam vtilia, et in *Aristotelis rhetoricas*, opus anonymum, cuius auctorem Iriarte suspicatur eundem esse, cuius fragmenta vulgavit Aldus Manutius in Veneta rhetorum graecorum edit. 1509. pag. 196. 197. quod tamen, quia Aldinam non vidit editionem, pro certo dicere non conatur.) *Parisiensi regia*, in bibl. *Estorial*. Rhetorica ad Alexandrum, (vid. *Plüer* in itineraio per Hispan. p. 159.) in bibl. *Bauar.* rhetor. Aristotelis ad Alexandrum, cod. CXLIII. (vid. Catal. p. 57.)

Auerroes scripsit commentarium in Aristotelis rhetoricam et poeticam Auenione anno Hegirae 570. Hunc ex lingua arabica transtulit in hebraicam *R. Todros* a. 1337. et cod. mst. adseruatur in bibl. *Vindobonensi*. vid. *Lambecii* comm. tom. I. p. 292. — In bibl. regia *Paris.* (vid. Catal. tom. I. pag. 455.) sunt in cod. *Aristotelis Rhetoricorum* libri duo, ex Syriaca lingua in Arabicam ab anonymo conuersi, et ibid. (catal. I. p. 32.) rhetorica et poetica in duobus codicibus, hebraice, in vno, interprete anonymo, in altero, cum *Auerrois* commentariis, hebraice a *Theodoro* s. *Theodorida* conuersis. *Harl.*

Versionem latinam MS. Rhetoricorum Aristotelis, auctore *Guilielmo* (Dorotheo, Veneto, ni fallor,) *Labbeus* testatur exstare in codice DCLX. regis Christianissimi. [In cod. *Bernensi*, teste *Sinnero* in Catal. codd. etc. p. 282. est latina versio rhetoric. Aristotel.] In antiquis Operum Aristotelis editionibus latinis, vt Veneta 1496. fol. rhetorici libri desiderantur, qui e veteri translatione prodire Lips. 1504. fol. [P] *Fabric.* Apud *Leich.* de origine et incrementis typogr. Lipsiensis, in Annalib. typogr. Lipsiens. ad ann. 1504. hanc editionem non reperi indicatam; at ad ann. 1503. p. 81. *Aristotelis rhetorica per Franc. Philadelphum traducta*, per Melch. Lotter. fol. 1503. Atque *Fabricius* in margine exempli sui notarat: „*Francisci Philaelphi* versionem, qui admodum iuuenis, quum Florentiae doceret, hos libros transtulit et Alphonso, regi, [vel potius patri purpurato,] dicauit, in antiquis Aristotelis recurrere, et ad calcem orationum Philaelphi legi, notatur in Diario Veneto, Giornale d' Italia tom. XIV. p. 338.“ vid. *Apostoli Zenum*, (auctorem illius obseruationis in Giorn. d' Italia,) in Dissertazioni Vossiani, tom. I. pag. 295 sq. vbi vero diserte additur *Arist. rhet. ad Alexandrum*. adde ipsum *Fabricium* in fine sequentis segmenti. Atque huius versio deprehenditur in collectione rhetoricorum

sss) Vnde nec Gregorii Nazianz. esse potest, cui comment. r. in rhet. rica tribuitur ab Erasmo in Adagiis, *Alcinoi apologus et festina lente.*

torum latinorum apud Aldum et Andr. Asulanum, socerum. Venet. 1523. fol. — Veteres duo *latinos* interpretes, qui in membrana mss. in bibliotheca Helmstadiensi adseruantur, memorat *Christophor. Schraderus* ad libr. rhetor. I. pag. 4. — De *Hermolai Barbari* versione latinae vid. *Zeni* dissertationi Vossianae, tom. II. p. 381. et in diario eruditorum Italiae tom. 28. p. 201. 211. 212. 241. Omnia quidem Aristotelis Opera Hermolaus Barbarus latine vertere voluit, et bonam partem iam pridem peractam esse, professus est in praefatione ad Pomponium Melam. conf. *Zeni* diss. Vossianae II. p. 386. Ceterum plures codices latini librorum de arte dicendi et rhetoricorum ad Alexandrum exstant, notante cl. *Buhlio* p. 190. in bibliotheca Parisiensi, et variis quidem interpretibus, Guilelmo, Philelpho et aliis. Codici VIIMDCXCIV. additus est commentarius *Aegidii de Roma*, ordinis fratrum Eremitarum Sti Augustini. *Harl.*

Ceterum falluntur hi, qui libros istos tres inscribunt Aristotelis Rhetorica *ad Theod. Hem.* Nam illa in his libris citantur libro III. cap. 9. αἱ δ' ἀρχαὶ τῶν περιόδων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδωραίοις ἐξηριθμούνται, quae verba in illa versione p. 188. male sunt omissa.

Praetereo *Alpharabii*, Arabis, declarationem in Rhetorica Aristotelis, latine editam cum *Aegidii Columnae, Romani*, in eadem commentario Venet. 1481. fol. *Auerrois* commentarium scriptum a. Ch. 1174. *Abrahamo de Balmer* interprete tom. II. Opp. [conf. *Buhle* p. 322 sqq. Opp. Aristot. tom. I.]

VII. ΡΗΤΟΡΙΚΗ Σ ΠΡΟΣ ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΝ βιβλίον α'. *Rhetoricae ad Alexandrum* liber, Exotericus, quo continentur praecepta civilium et iudicialium orationum. Hunc Aristoteli abiudicant duplici nomine vtri docti, quod Προσφωνητικῶν prooemio ⁱⁱⁱ) utatur, et quod Laertius eius non ineminit. Itaque auctorem volunt *Anaximenem* Lamplicenum ⁱⁱⁱⁱ), rhetorem, Aristotelis aequalem. Ita Petrus Victorius, Robortellus, Nunnesius, Muretus pag. 286. Orationum (edit. Jac. Thomassii,) Aldobrandinus in nota ad Laetium II. 3. alique apud *Menagium* pag. 71. ad Laetium, qui his adsentitur: perinde ut *Andreas Schottus* in vita Aristotelis pag. 164. *Vossius* de Rhetoricae natura pag. 63. et de hist. graecis p. 57. Non videntur tamen plane explorata esse haec argumenta, et pro Aristotele auctore facit, quod liber de mundo itidem ipsius est ^v), ut infra adparebit, qui habet προοίμιον eiusmodi: et *Laertius* alia etiam Aristotelis in Catalogo suo praetermisit, et in hoc libro cap. 1. auctor sibi tribuit τέχνας τῶν Θεοδωρῶν γενομένας, quas Aristotelis fuisse, *Laertius* et multi alii testantur, et constat ex testimonio *Aristotelis* ipsius, paulo ante adducto lib. III. Rhetor. cap. 9. Patrius quidem praeterea obiecit doctrinae diversitatem et stili, aliaque, ut ait, multa, [P] per quae a prioribus tribus hic discrepare liber ei videtur tom. I. discuss. peripatet. lib. III. pag. 25. Sed nec multa illa nominat, et doctrinae diversitas aliqua intercedit

ⁱⁱⁱ) Dan. Heinsius p. 622. Oration. *Aristoteles* nunquam προσφωνητικῶν προοίμιον ἐστὶν ὕψος, neque dedicare libros suos solet, unde liber *Rhetoricorum* quoque ad Alexandrum ut inter *Aristotelica* ἀνέστη: et reiicitur. *Fabric.* Prius argumentum inuertit *Coelius Sec. Curio* lib. II. Epp. p. 348. prouocans simul ad Ciceronem. *Verpoorten.* — Dixerim, librum hunc ipsum esse genuinum

foetum Aristotelis: at epistolam dedicatariam alium habere auctorem. *Heumann.*

ⁱⁱⁱⁱ) Sub *Anaximenis* nomine videtur laudare *Quintili* nus, vid. p. 151. edit. Capperonierianae.

^v) Id tamen ab aliis negari, suo loco videbitur: argumentum igitur inde peti non potest. *Harl.*

cedit fortassis, at contrarietas nulla, nec sili ita magnum est discrimen; ad regem praecipue scribentis, ut alium auctorem necessario arguat, vel audiendus sit *Dan. Heinsius*, qui p. 563. Orat. critica plane auctoritate, *nemo tam est imperitus*, inquit, *qui Alexandri Macedonis aetate scriptum persuadere aliis aut sibi possit, multo minus γνήσιον τῷ πατρὸς ἔναι τὸ τεχνίον.*

Latine vertit, ne de *Ioh. Marinelli* expositione, Venet. 1578. 8. edita dicam, *Franciscus Philadelphus*, cuius versio occurrit in Graecolatini Operum Philosophi editionibus, etiam Du Valliana tomo III. [vid. ad antecedens segmentum notata.] *Anglice* prodiit cum tribus libris Rhetoricorum, qui lucem viderunt Lond. 1686. 8.

III) P O E T I C A.

VIII. ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ βιβλίον α'. *Liber de arte Poetica*, (primus fortasse ex tribus,) quo praestantissima epici carminis et tragoediae praecepta traduntur ^{www}. Sane *Laertius* II. 46. et *Plutarchus* libro de Homero laudant Aristotelem ἐν τέλει περὶ ποιητικῆς, ubi male viri docti Casteluetrus, Nunnius et Vossius [quos citavit *Menagius* ad locum *Dionigenis* pag. 98.] iubent reponere περὶ ποιητῶν. Nam et *Boethius* in limine libri primi maiorum commentariorum in librum de interpretatione pag. 290. citat Aristotelem in libris, quos de arte poetica scripsit ^{xxx}). Libro secundo videtur egisse de Comoedia, Dithyrambice, Nymorum

^{www}) De hoc libro copiose agit *Morhof*. polyhist. litter. VII. 1, 2. et 3. *Heumann*.

^{xxx}) Nolo ea repetere, quae in Introductione ad historiam L. Gr. edit. II. p. 444. in primis tum in praefatione ad editionem meam Aristotelici libelli egregii, ubi quoque *Vossii* iudicium ex §. 5. cap. V. de artis poeticae natura et constitutione recudendum curavi, atque editiones aliaque subsidia et interpretes recensui, tum passim in notis et in appendicibus, de hac lite et de ipso libelli argumento disserui, variorumque libellorum, in quibus capita poetices aut sententiae praeceptaque Aristotelis illustrantur, frequentem inieci mentionem. Scriptores de arte poetica et speciatim eos, qui in Aristotelis et Horatii artem poeticam sunt commentati, excitant *Io. Maria Crescimbenius* in historia poeseos italicae libro sexto, *Morhof*. polyhist. litterar. lib. VII. cap. 1. p. 1002 sqq. atque *Hadrianns Bailletus* in iudiciis eruditorum, (Jugemens des Savans,) tom. II. pag. 44 sqq. quorum catalogus valde potest augeri. *Lessingius* enim in praeclearo libro: Hamburgische Dramaturgie, *R. Hurd* Anglus, eiusque interpres germanicus *Io. Ioach. Eschenburg* in Horazens Episteln an die Pisonen und an den Augustus mit Kommentar und Anmerkungen etc. Lipsiae, 1772. 8. *Laelius Bisciola* lib. I. cap. 12. horarum subleci. *Cooke* Grundsätze der dram. Kritik. *Franc. Hedelin*

d' Aubignac la pratique du Theatre, Amsterd. 1715. 8. etc. german. vers. a *Wolfg. Balthaf. Adolph von Steinwehr*, Hamburg. 1757. 8. *Bossu* Traité du poeme epique, Paris. 1675. 12. et saepius, *Isaac Casaubonus* de satyrica Graecorum poesi — — edit. *I. Jac. Rambach*. Halae 1774. 8. *Curtius* in versione artis poeticae Aristotel. germanica, Hannou. 1753. 8. [*Ath. Auger* de la Tragédie Grecque, et du nom qu'on devoit lui donner dans notre langue, Par. 1712. ubi sextum caput francog. versum et illustratum est.] etc. multa Aristotelis loca et praecepta erudite explicuerunt. Alios, qui de poesi scripserunt, praecepta dederunt, aut illustrarunt libellum Aristotelis, et quorum copia insignis est, enumerant cel. *D. Christian Heintz Schmid* in Anweisung der vornehmsten Bücher in allen Theilen der Dichtkunst. Lipsiae 1781. 8. in specie de Aristotele p. 69 sqq. et cel. *de Blankenburg* ad *Sulzeri* Theorie der schönen Künste, tom. I. voc. Drama p. 711 sqq. voc. Dichtkunst pag. 629 — 683. edit. ann. 1792. mai. 8. et tom. II. voc. Heldengedicht p. 411 sqq. Multa Aristotelis iudicia aristotelicique libelli et poetices praecepta persequitur *Io. Georg. Müller* in Exercitatione de natura media poeseos inter philosophiam et historiam e fontibus graecis, maxime loci cardinalis cap. IX. poeticorum Aristotelis. Ienae apud *Io. Adolph. Müllerum*, 1707. 8. cuius libri summam et vberiore notitiam dedi in praefatione ad

morum poesi, Satyra, Auletice et Citharistice: tertio vero, vt nuperus editor coniecit, tractabat de animorum purgatione a prauis affectibus, deque emendatione morum, vtpote poeticae imitationis, recte institutae, praecipuo apud veteres ac proprio fine. Sane illud argumentum in Poeticis se tractasse innuit *Aristoteles* VIII. 7. politic. vti de variis ridiculorum generibus in eodem opere egisse constat ex III. 26. Rhetor. Simplicius quoque in Categorias profert ex Aristotelis de poetica definitionem synonymorum, quae in edito libro non exstat^{yyy}). Etiam alium quemdam *Aristotelem*, *Cyrenaicum*, *περί ποιητικῆς* scripsisse, testatur *Laertius* V. 35. ^{zzz}) Sed nostro Stagiritae Aristoteli, quem et ipsum de poetica egisse idem *Laertius* notauit, liber praefens tribuitur ab Ammonio, Simplicio, Hermia, aliisque veteribus, vt notatum *Vossio* de artis poeticae natura cap. V. sect. 5. pag. 29. qui pag. 27 sq. agit etiam de [P] *Critone*, Socratis aequali, *Zenone*, Citieo, et *Democrito*, qui itidem de Poetica arte scripserunt, vt longo post tempore fecit *Proclus*, e quo Chrestomathiae seruatae a Photio cod. CCCXXXIX. [P] *Fabric.*

Codices MSSi sunt in bibl. Veneta D. M. quatuor in bibl. Laurent. Medicea; in Taurinensi ex interpretatione *Todros Todrosi* ann. 1337. facta; duo in bibl. Matritensi, (de quibus vid. *Iriartum* catal. pag. 294. et 366 sqq.) sex in bibl. regia Paris.; in Vossiana; in Guelpherbytana, cuius V. L. excerpfit *Curtius* in commentario, versioni suae teutonicae subiecto. vid. *Buhle* de codd. Aristotel.

Auerrhoes scripsit in Aristotelis poeticam commentarium, quem ex arabico in hebraicum sermonem translulit *R. Todros*, et cod. mstus exstat in bibl. Vindobonensi, teste *Lambecio* in commentar. tom. I. pag. 292. — Rhetor. et poetica hebraice in duobus codd. Paris. regis, in altero, interprete anonymo, in altero cum *Auerrhois* commentariis, hebraice a *Theodoro* siue *Theodorida* quodam versis. Arabica et poet. versio, interprete *Abou Bâschar*, inscribitur *aboutika* siue *abotika* poetica. vid. *Herbelot*. bibliothecam orientalem p. 40. et p. 78. b. in voc. *Aidi. Harl.*

IV) P H Y S I C A.

IX. ΦΥΣΙΚΗΣ 'ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ βιβλία ἦ. *Physicae auscultationis siue doctrinae Naturalis* libri VIII. Acroamatici, quorum primo agit *περί ἀρχῶν* siue de principiis, in secundo de natura, fortuna et casu, in reliquis libris de affectionibus generalibus corporum, praecipue de motu, cuius doctrinae compendium ex Aristotele persequutus est binis de motu libris *Proclus*. Ac libros tres postremos physicae auscultationis respicere videtur *Aristoteles*, quum lib. I. de coelo cap. 7. τὰ *περί κινήσεως* citat, quem titulum iisdem *Andronici* ac *Simplicii*

ad meam Aristotelis A. P. ed. p. XXXV sqq. vbi quoque p. LXII. iam commemoravi, summam nostri libelli, adpersis paucis animaduersionibus, exhibuisse *Buffet* in: Suite de la grammaire française sur un plan nouveau, ou traité philosophique et pratique de Poésie. Paris. 1728. p. 113 — 118. vt alia mittam scripta, quae numero permulta sunt. *Harl.*

Vol. III.

yyy) Hoc argumento, sane non grauissimo, librum hunc abiudicat Aristoteli *Cassius* lib. II. epist. pag. 349. *Verpoorten*.

zzz) *Libri tres de poetis* memorantur in indice apud *Cassium* biblioth. arabico-hispan. tom. I. pag. 306. et pag. 307. tamquam diuersi a superioribus, de arte poetica secundum *Pythagoram*, eiusque sectatores, libri duo. *Harl.*

Ff

plicii auctoritate vindicare conatus est Iacobus Schegkius. *Laertius* tamen V. 23. distinctum Aristotelis opus memorat libros duos de motu, et constat, Aristotelem perinde ut eius discipulum Theophrastum idem argumentum quandoque saepius tractasse. Libro sane quarto de coelo, locum de motu ex physica auscultatione citans non τὰ περὶ κινήσεως, sed πρώτες λόγους vocat, ut notavit *Simplicius* sect. 14. ad libr. IV. de coelo ^{aaaa}). *Nicomachus* quoque, Stagiritis, Aristotelis filius, teste *Suida*, [et *Eudocia* p. 308. περὶ Νικομάχου.] praeter Ethicorum libros sex, scripserat περὶ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως τῷ πατρὶ αὐτοῦ, et *Xenocrates*, Aristotelis aequalis, [P] scripserat φυσικῆς ἀκροάσεως libros sex, teste *Laetio* IV. 13. *Iustinus Martyr* in dogmatum Aristotelicorum eversione, qualis hodie liber ille exstet, impugnat libros octo Physicorum et libros quatuor ^{bbbb}) de coelo, ut *Photius*, qui cod. CXXV. duos tantum primos Physicae auscultationis libros impugnatos a Iustino fuisse affirmat, codicem minus integrum habuisse notet *Ioh. Ernestus Grabe* tom. II. Spicilegii Patrum pag. 152. *Galenus* quoque in libris ἀποδείξεως, qui interciderunt, omnes Aristotelis demonstrationes, quae in libris physicis exstant, excusserat, unde Aristotelis ἐξέτασις dicitur a *Themistio* in I. de anima, obseruante *Petro Petitio* apud Menagium p. 208. ad *Laetium*. *Fabrie*. Iudicium de hoc opere vid. in *Gassendi* Exercit. parad. V. §. 6. VI. §. 5. VII. §. 5. et 6. VIII. §. 3. *Heumann*.

In libros octo physicae auscultationis exstant e graecis eruditissima commentaria *Simplicii*, et *Themistii* ^{cccc}) paraphrasis: et quae latine tantum e Camotii versione edita sunt *Mich. Pselli* ^{dddd}) commentaria, et paraphrasis *Theodori Metochitae* ^{eeee}), *Gentiano Herueto* interprete.

^{aaaa}) *Adrastus* apud *Simplicium* testatur, primos quinque libros a quibusdam inscriptos fuisse περὶ ἀρχῶν, de principiis, reliqua tria περὶ κινήσεως, de motu. Libros quinque primos plerique vocarunt τὰ φυσικά, et tres posteriores περὶ κινήσεως. id. p. 216. Sed *Porphyrus* quatuor posteriores de motu inscripsit, teste *Simplicio* ad exordium libri V. *Franc. Caballus* scripsit de numero partium ac librorum physicae doctrinae *Aristot.* Venet. teste *catal. biblioth. Barberinae* tom. I. pag. 203.

^{bbbb}) E quarto quidem nihil adfert *Iustinus* vel quisquis auctor, sed tantum e primoribus tribus. At p. 137. pro ἐκ τῶν ἑνῶν legendum ὀκτώ. *Iustinus* enim scripserat ἐκ τῶν Θ. quod in his Aristotelis physicis perinde, ut in *Homeri* libris, non denotat numerum nonum, sed octauum. Confer quae infra post nr. 15.

^{cccc}) Interpretes graeci haud raro textum Aristotelis pro lubitu mutare, interpolare, eique de suo aliquid addere ausi sunt: quae mutationes postea sine auctoris nomine in libros, ad eorum exempla scriptos, transierunt: „Ita, ut ait cl. *Buhle* in praef. p. XX sq. *Themistius* totum fere caput secundum libri sexti Auscultationum physicarum paullo liberius propter obscuritatem mutauit, pro ipsius Aristotelis verbis paraphrasi sua inserta.

Ex *Themistii* codice fluxere alii, ex quorum vno editio Veneta Camotii expressa est; sicut ex eadem codicum stirpe fuit is, quem *vetus interpres latinus* ante oculos habuit: nam et Camotius et *vetus interpres* non ipsa Aristotelis verba, sed *Themistii* expositionem in textum receperunt. *Conradus Gesnerus* autem et *Simon Grynaeus* in editione Basileensi alium codicem sequuti, ipsa Aristotelis verba restituerunt, paraphrasi huius loci *Themistiana*, cum ea in ipso *Themistii* commentario in Auscultationes physicae non reperiatur, ad calcem librorum physicorum reiecta, id quod etiam in editione *Moreliana* obseruatum est. Textum editionis Basileensis vere Aristotelicum esse, docet *Simplicius*, (ad *Aristot. ausc. phys.* fol. 245. a. ed. A. J.) qui *Themistii* fraudem simul aperuit, ut adeo huic rei fides derogari nequeat. * *Themistii* paraphrasin latine verterat *Vettius Praetextatus*, quod opus periit; postea (a. 1480) *Hermolaus Barbarus*. vid. *Zeni* dissertazione Vossiani, vol. II. pag. 378 sq. idem scripsit praelectiones in illam paraphrasin. *Zen.* I. laud. p. 383. adde p. 367. et infra ad sect. XIV. notata. *Harl.*

^{dddd}) *Pselli* scholia in VIII. libr. *Physic.* in cod. *Bauarico* CXLV.

^{eeee}) Conf. *Fabr. Bibl. Gr.* vol. IX. p. 216. Specimina operum *Theodori Metochitae* edidit *Ian. Bloch*

prete ^{III}). In libros quatuor primores lucem vidit graece etiam *Iohannis Philoponi* expositio. [ad librum sextum vsque comment. gr. Philoponi est in cod. CLXVI. bibl. Coisliniana] *Anonymi* Synopsin Graecani MS. memorat *Labbeus* Bibliothecae novae MSS. p. 116. [*Georgii Pachymeris* expositio in Aristotelis naturalis auscultationis siue physicorum libros octo, msta est in cod. *Vindobonensi*, teste Lambecio, tom. VII. pag. 181. et in cod. XLIV. nr. 2. Lambec. ibid. p. 182. et cod. XLII. p. 173. *Georgii Pachymeris* prolegom. in Aristotelis libros VII. physicorum, tum *Simplicii* Prolegom. in eisdem libros, *Themistii* paraphrasis in eisdem et eiusdem paraphrasis in libros III. de anima, librum de memoria et reminiscencia etc. *Harl.*] *Mich. Pselli* argumenta et considerationes siue ἐπιστάσεις in librum VI. et VII. MSS. graece in Bibl. Caesarea, teste *Nesselio* IV. p. 66. Confer *Allatium* de Psellis p. 66. Perierunt commentaria *Alexandri Aphrodisei*, saepe laudata, hinc inde reprehensa a *Simplicio*. *Fabric.*

Commentarius *Georgii Pachymerae*, adhuc ineditus, cum physicis Aristotelis exstat teste *Bandinio* tom. III. in bibliotheca medica, cod. V. plut. 87. — In bibl. regia Matritensi teste *Iriarto* pag. 52 sq. cod. XV. varia Aristotelica comprehendit, epitomen dictorum ab Aristotele in physica auscultatione nondum editam, (conf. infra ad §. X.) prolegomena in physic. auscultat. tum metaphrasin II. priorum libr. ausc. phys. cum scholiis, quae nondum edita et diuersa a reliquorum paraphras. etc. sunt. — De codicibus gr. vide *Buhle* pag. 171 sqq. [Codex Lips. de quo infra pag. 247 sq. partem Phys. Auscult. habet.] Biblioth. *Erlangens.* habet codic. qui continet textum latin. omnium libror. physicorum et recent. qui praeter alia continet Aristot. *auscultationes physicas* graece cum fragmento ex *Simplicii* in eas commentario. Alios quosdam codd. in quibus sunt physica, metaphysica, mechanica aliaque eius generis scripta Aristotelis, praecipue eos, qui exhibent commentatores veteres, paucis commemorabo. *Veneta* S. Michaelis bibl. docente *Mittarellio* cat. illius bibl. p. 70. habet cod. graec. ann. 1418. scriptum, qui complectitur Aristot. de naturali auscultatione, libr. VIII. de coelo lib. III. de generatione et corruptione libr. II. sed secundus est in fine aliquantulum mutilus. In eadem bibl. sunt MSS. (vid. *Mittarell.* pag. 73.) Excerpta ex Aristot. libris de problematibus *Alexandri Aphrodisei* et *Marci Antonii Zimarae*; tum excerpta ex libris *Physicorum* et *Meteororum*. — In bibl. *Veneta* D. *Marci* 1) auscultat. physicarum libri VIII. cum prolegomenis *Simplicii* et *Themistii* paraphrasi, *Metaphysicorum* libri XIV. 2) membran. continens auscultatt. physicas et alia physica atque metaphysica Aristot. 3) duo codd. Auscultatt. physicae, quorum posterior. praeter commentarium *Simplicii* adiunctam quoque habet particulam operis *Proeli Diadochi*, inscripti: *σολυγίας φυσική*. et alios novem codd. sine commentar. varia physica, logica et ethica Aristot. continentes, et a *Buhlio* distincte expositos. In cod. CCXVIII. est anonymi commentarius in Arist. auscultatt. physicas, et

Ff 2

in

Blöth sub titulo: Specimina Operum Theodori Metochitae quae inferibuntur. *Τεωρηματισμοί καὶ σημειώσεις φυσικαί*, e codd. mss. cum praefat. et adnotatt. vulgata. Hauniae, 1790: 8. [vbi in praef. etiam de Th. M. paraphrasibus Opp. Arist. agitur.] *Theod. Metochitae* paraphrasis auscultationum physicarum, librorum de coelo, de generatione et corruptione, de meteoris, de anima et paruorum naturalium, (quae quidem latine tan-

tum prodijt ex versione *Herueti*,) paraphrasis de animalium partibus et libri de sensu et sensibili, gr. in cod. Mediceo IV. plut. 85. (*Bandini* cat. MSS. bibl. Laurent. III. pag. 250.) item in cod. Veneto D. *Marci* (vid. *Catal.* pag. 121.) et cod. *Bavar.* CXL. et CXLII. (vid. *Catal.* pag. 56 sq.) *Harl.* ffff) *Georgii Metochitae* antiquioris expositio gr. inedita, in cod. Medic. *Bandin.* *Catal.* MSS. gr. III. pag. 250 sqq. *Harl.*

in cod. CXXIV. anonymi scholia in quatuor primores physicorum libros. — In bibl. *Medicea*, teste Baudisio in catal. et referente Buhlio sunt fere XXIX. codd. in quibus modo plures libri, modo pauciores, modo vnus tantum physicorum et metaphys. etiam alius generis scripti exstant. Inter hos *cod.* VI. plut. LXXXVII. continet fragmentum libri quarti auscultationum physicarum cum *Ioan. Philoponi* commentariis. *cod.* XIX. plutei 86. praebet prolegomena et praemeditationes ex *Thomae Aquinatis* in Aristotelis physica commentario, haud dubie a *Georgio Scholario* e latino sermone in graecum conuersa: — *anonymi* prolegomena in eadem et excerpta ex *Simplicii* commentario, *Thomae Aquin.* librorum de anima in graecum sermonem translata a *Georgio Scholario*, patriarcha constantinopolitano, aliaque; in *cod.* XXVI. plut. 87. Meteorologicorum libri IV. cum scholiis partim graecis, partim latinis, quae videntur esse Francisci Philelphi. — in *cod.* XVII. aliis Aristotelicis additus est *Thomae Aquin.* in libros de anima commentarius e latino in graecum sermonem conuersus a *Georgio Scholario*, qui tamen Thomam sua a Io. Philopono furatum esse contendit. — in *cod.* XXVII. plut. 87. sunt de animalium historia libri X. Libri autem decimi paragraphus vltima, quae in editis latine tantum legitur, in hoc codice graeca habetur. Praeter ea libri in editionibus VII. VIII. IX. in codice sunt IX. VII. VIII. et libri octauus in codice, (in edd. noni,) caput vltimum desideratur. Pariter in *cod.* IV. eiusdem plutei, sunt praeter alia aristotelica, de historia animalium, diuisione et dispositione librorum ab editis diuersa. Ex secundo enim libro duo fiunt in codice, quorum prior desinit in verbis *σαρκὸς τὴν φύσιν* (lib. II. cap. XII. in fine,) alter incipit a verbis, *τῶν δ' ἐνὸντων ζώων* — quae sunt prima capituli XIII. septimus vero liber est vltimus in codice, in quo etiam reperitur de animal. in celsu lib. cum scholiis marginalibus: — *cod.* XX. plut. 87. continet praeter libros de coelo, libros III. de anima cum scholiis marginalibus interlinearibus et *Themistii* paraphrasin librorum de anima, quae in *cod.* in VII. libros distribuitur, quum in editt. sit tripartita. Codex facit ex primo loco duos, totidem ex secundo, ex tertio tres: quam librorum diuisionem etiam agnoscit Suidas voc. *Θεμιστίος*. — *Themistii* paraphrasis graece quoque exstat in II. codd. Mediceis, (*Bandini* cat. tom. III. pag. 278.) et in bibl. Vindobon. (*Nessel.* catal. part. IV. pag. 66.) — *cod.* Medic. 23. plut. 87. lib. III. de anima, cum anonymi prolegomen. et *cod.* XXV. iidem cum breui librorum de anima summatario. — *cod.* verustus XII. plut. 87. Aristotelis metaphysicorum lib. XIV. cum *Alexandri Aphrodisei* commentario; quatuor postremi libri eodem ordine dispositi sunt, quo in edd. Duualliana antiquioribus. In eodem pluteo sunt duo codd. metaphysicorum et in pluteo 70. *cod.* XVI. duodecim tantum continet libros, in *cod.* XV. plut. 87. sunt *problematum naturalium* sectiones XXXVIII. et eorundem pars, sed diuerso ordine a recepto in editt. in *cod.* XX. eiusdem plutei.

In bibl. *Parifina* regia multi sunt variorum physicorum etc. codd. commentatoribus graecis destituti, a Buhlio pag. 179 sq. iterum enumerati. Contra in bibl. *Coislina* teste Montfaucon in cat. I. pag. 220 sqq. plures cum commentariis: *Anonymi* et *Mich. Pselli* schol. graeca in octo libros auscultatt. physie. *Auscultationes physicae* cum commentario *Io. Philoponi* integro vsque ad librum sextum; inde a septimo incipit *Simplicii* expositio. — Libri de coelo I. et II. cum commentario amplissimo, libri autem III. et IV. cum commentario duplici, sine interpretum nomine. — Libri de generatione et corruptione cum comment. *Io. Philoponi*. — *Meteorologica* cum comm. eiusdem, *Alexandri Aphrodisei* hypomnematē, eiusdem scholiis in librum quartum, et *Olympiodori Alexandrini* in omnes libros. — Scholia

lia

lia addita sunt libro de mundo ad Alexandrum de senectute et iuuentute, vita et morte, et de respiratione.

Bibliotheca *Vindobonensis* adseruat multos, antiquitate et bonitate praestantes cod. a *Lambecio* tom. VII. copiose recensitos. Memorabimus tantum cod. XXXVII. qui continet *auscultationes physicas* cum anonymi *διαλέξεις τῶν φυσικῶν πραγμάτων* praemissa et praefatione de variis philosophorum veterum opinionibus physicis sub titulo: *δόξαι παλαιῶν*, et alios libellos aristotelicos cum antiquis scholiis ac Guarini adnotationibus propriis, ipsius manu scriptis, partim graecis, partim latinis. — Codici XLII. *parua* quoque *naturalia* complectenti, adspersa sunt scholia *Mathusalae Machiris*, monachi S. montis Sinai, qui totum cod. XLII. (Lambec. VII. pag. 173 sqq.) plura scripta Aristotelis aliorumque manu sua descripsit. In codice XLIV. (Lambec. VII. p. 182 sqq.) sunt *Simplicii*, *Georgii Pachymeris* et *Themistii* paraphraes physicorum. — in cod. XXXVI. *Alexandri Aphrodisiensis* commentaria in Aristotelis libros quatuor Meteorologicorum. — cod. L. habet Aristot. de anima libros III. et librum de inseparabilibus lineis: — cod. LII. (Lambec. VII. pag. 206 sq.) *Simplicii* comm. in Aristot. libros de anima, et cod. LIII. *Sophonias* paraphrasis in eosdem, nondum edita. vid. ad nr. XIV. — cod. LIV. Aristoteles de partibus animalium lib. IV. cum *Michaelis Ephesi* scholiis, et Arist. lib. de animalium incessu cum eiusdem scholiis atque Aristot. de generatione animalium libri V. cum *Mathusalae Machiris* adnotationibus gr. sparsim in margine adiectis. — cod. LVI. praebet libr. de Physiognomonia, libelli partem de ventorum regionibus et nominibus, ex Aristotelis libro de signis, libr. de mirabilibus auscultationibus a superioribus edit. valde discrepantem et alia Aristot. — cod. LVIII. *Metaphysicorum* libri XIV. cum eclogis siue excerptis ex *Io. Philoponi* in eosdem expositione. adde notata ad §. XXVI. Versiones librorum Aristotelis argumenti physici hebraicas, arabicas, syriacas et armenicas in bibliothecis Parisiensi, Taurinensi, Scorialensi, Bodleiana, Vindobonensi et Leidensi custoditas enumerat cl. *Buhle* p. 188 — 190. quibus addes cod. *Vffenbachianum*, qui continet commentarios *Auerrois* in Aristotelis octo libr. physicae auscultationis ex lingua arabica in hebraicam translatos. vid. *Maii* catal. MSS. bibl. Vffenbach. I. pag. 116. sqq. *Harl.*

Ex Arabibus *Auerrois* commentarius exstat, subinde laudantis praeceptorem suum *Auempace*, habetur autem ex latina versione *Iac. Martini* tom. IV. Opp. et cum *Tiberii Bacierii* lectura, Papiæ 1507. fol. 8885 [P]

Memoro tantum adhuc commentarium *Comimbricenses* philosophorum, Colon. 1600. 4. — *Iosephi Saenz de Aguirre* Salmantiae 1672. fol. II. voll. *Ioach. Perionii* vers. librorum VIII. physicorum per *Nic. Gruchium* emendata. Paris. 1577. 4. *Caesaris Cremonini* apologiae dictorum Aristotelis. Venet. 1613. 1616. 1627. 4. — In editione operum Aristotelis graecolatina Du Valliana adiuncta occurrit *Iulii Pacii* translatio: cum cuius versione prodierunt hi libri Hanou. 1629. 8.

X. ΠΕΡΙ 'ΟΥΡΑΝΟΥ βιβλία δ'. *De coelo libri IV.* ^{hhhh} quorum primus agit de mundo et corporibus, circulariter mobilibus, quae incorruptibilia ⁱⁱⁱⁱ esse existimat Aristoteles

Ff 3

^{gggg} Bene est, quod Alfarabium, (vid. *Gratian. Aschpan.* de superstitione erudita pag. 60.) aiunt, septuagies hoc Aristotelis opus perlegisse: sexcentos enim e philosophis videas nostra aetate,

qui ne semel quidem illud euoluerint.

^{hhhh} In cod. arabico apud *Casit.* l. m. I. pag. 307. citantur *de coelo et mundo libri decem.* *Harl.*

ⁱⁱⁱⁱ Aristotelis dogma de aeternitate mundi singulari

teles, *secundus* de sphaeris coelestibus ac stellis: *tertius* de simplicibus corporibus, 'quae sunt sub luna, siue de quatuor elementis, et *quartus* de grauitate ac leuitate ^{kkkk}). Hos libros non de coelo, sed de mundo potius inscribi debere, existimabat *Alexander Aphrodisiensis* ^{llll}, cuius commentarius, frequentissime laudatus a Simplicio, intercudit, non minus quam *Syriani* et *Ammonii*.

Exstat e graecis in hos libros eruditus *Simplicii* commentarius, et quae latine tantum prodiit metaphrasis *Theodori Metochitae*. [graec. in cod. Bauar. CXL. vid. catalog. p. 56 sq. et cod. CXXXIX. inest Arist. de coelo cum aliis.] *Damascii* parecholae in librum I. Labbeo pag. 112. Bibl. nou. MSS. memoratae, necdum viderunt lucem ^{mmmm}). Paraphrasis *Themistii*, quae latine prodiit Venet. 1474. fol. non e graeco translata est, sed ex hebraeo, per *Moysem Alatinum*, Spoletinum. [Ex arabica lingua in hebraicam translulerat *Serachia ben Iizchak* et hebraicam versionem editurus erat doctus Hebraeus, *Meier Benedikt. Compers*, cum versione Arist. libelli ebraica. vid. *Baumgarten* in Nachrichten von merkwürdigen Büchern. tom. X. pag. 465 sqq. Num vero praelo exierit illa versio, equidem nescio.] — *Auerrois* paraphrasis et comment. latine, tom. V. Opp. Paulo Israelita interprete.

E recentioribus iuuat laudare editionem graecam Parisiensem *Guil. Morellii*, cum notis, tum *Thomas Aquinatis* commentarios, praeterea Commentaria Luc. Philensi 1563. et *Conimbricensium* Philosophorum, Colon. 1600. 4. et *Ioh. Lud. Haukenreuteri* Francof. 1605. 8. *Augustini Niphi* expositionem. Venet. 1525. fol.

In graecolatinis Operum Aristotelis editionibus seruatur latina versio *Iohannis Argyropuli*, et *Ioach. Perionii* (Parif. 1577. 4.) versio, ab Oporino excusa. In Chinensem siue Serum linguam translatos hos libros a *Roderico de Fiqueryredo* ann. 1625. legas in Bibliotheca Iesuitica Nathanaelis Sotuelii. [adde infra in catal. editionum.]

XI. ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ βιβλία β'. *De generatione et corruptione libri II.* ⁿⁿⁿⁿ)

E grae-

gulari opere oppugnaturum se promisit *Ioh. Philoponus* in libro erudito eiusdem argumenti aduersus argumenta Procli VIII. 6. X. 5. et XIII. 1. [vid. infra in lib. V. cap. 26. §. 13. vol. VIII. pag. 522 sq.] Confer XI. 9 sq. vbi paucis et obiter contra Aristotelem disputat. [conf. *Cudworth*. syst. intell. cum notis Moshem. I. pag. 166. 188. 274 sq. 366. 370. 642.]

kkkk) Iudicium de hoc libro vid. in *Gassendi* exercitt. paradox. V. §. 7. VI. §. 6. VII. §. 7. VIII. §. 4. *Heumann*.

llll) At veteres ἀπὸν vocab. interdum pro mundo vtuntur. vid. *Proclum* in Timaeum pag. 83. *Fabric.* conf. *Gissanii* conlectan. in Lucretium, v. mundus. *Macrob.* in somn. Scip. I. cap. 20. et II. cap. 11. *Valer. Flacc.* I. Argon. 563. ibique *Carrion*, *Bulacum* et *Burm.* etc. *Harl.*

mmmm) In codice Matritensi LXXXVIII. apud *Iriart.* p. 321 sqq. plura reperiuntur variorum auctorum opuscula. In his problemata *Aristotelis*, multa medica et physica, eiusdem de animalium proprietate prooemium nondum editum, (de quo infra disseretur.) eiusdem problemata, tum (pag. 328 sqq.) plura *Damascii opera*, et quidem ex *Damascio* in primum librum *de coelo* nonnulla, *Damascii epitome* in quatuor primos et octauum Physicorum Aristotelis — In cod. *Scorialensi*, teste *Plüer* in Itinerar. Hisp. p. 158. sunt duo codd. *de coelo. Harl.*

nnnn) Iudicium de hoc libro vid. in *Gassendi* l. m. V. §. 8. VI. §. 7. VII. §. 8. VIII. §. 5. *Heum.* Codd. II. mssii in biblioth. *Scorialensi*, teste *Plüer* Itiner. pag. 158. *Harl.*

E graecis exstant commentaria *Ioh. Philoponi*, et quae latine tantum vidit lucem, *Theodori Metochitae* ⁰⁰⁰⁰) Paraphrasis. Spectat et huc *Alexandri Aphrodisei* de mixtione liber, qui cum eius commentariis in *Meteora* [P] prodiit. Epitomen *Michaelis Pselli* in Bibliotheca Caesarea exflare legas apud *Vossium* de Philosophia pag. 29. e *Verderio*, vt fuspicio, vel *Israele Spachio* hoc scribentem. Sed in *Lambecii* et *Nesselii* catalogis hoc non inuenio.

Auerrois commentar. ex arabico hebraice versus exstat in bibl. Vaticana et Caesarea nr. CXIX. Vertit R. Moses Tabora, ben Samuel, ben Schudai. Latine legitur tom. V. Opp. Expositio Auerrois et paraphrasis, Vitali Nisso interprete.

In graecolatina editionibus Aristotelis habetur latina versio *Francisci Vatabli*. Paraphrasis *M. Antonii Maioragii* prodiit Basil. 1554. fol. Vertit praeterea *Petrus Alcyonius*, Venetiis 1521. Basil. 1546. 4. et *Ioach. Perionius*, cuius versio per Nic. Gruchium emendata 1577. 4. nec non *Georg. Trapezuntius*.

XII. ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ Βιβλία δ'. *De meteoris* ^{rrrr}) libri IV. Horum primum nonnulli olim abiudicarunt Aristoteli, quorum argumenta adfert ac refellit *Olympiodorus* ^{qqqq}). Librum quartum *Aphrodiseus*, et, cuius perierunt commentaria, *Ammonius*, subiunxerunt, eodem *Olympiodoro* teste, libris duobus de generatione et corruptione, quibus etiam magis congruit, iudice *Aphrodiseo*. Idem *Aphrodiseus* lib. III. ἀπαρίων καὶ λύσεων cap. 14. ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ μὲν τετάρτῳ μετεωρολογικῶν, ὄντι δὲ μᾶλλον οἰκείῳ τῇ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς πραγματείᾳ. Exstant e graecis *Alexandri Aphrodisei* ^{rrrr}), (sive alterius et vetustioris auctoris, vt videtur *A. Schotto* pag. 157. Vitae Aristotelis, et *Petro Vissorio* XXV. 22. Var. lect.) commentaria, et *Olympiodori*, (sed libri secundi et quarti extrema

⁰⁰⁰⁰) Graece in cod. Bauar. CXL. (cat. pag. 56 sq.) Cl. *Buhle* I. p. 185. „Commentarius, ait, in libros de generat. et corrupt. in cod. Veneto D. Marci (vbi plures *Metochitae* comm. in multos Aristotelis libros iunctim exhibentur, p. 120. cat.) *Theodoro Metochitae* adscriptus a *Fabricio* Bibl. Gr. vol. IX. p. 365. tribuitur *Michaeli Ephesio*, in alio autem codice Veneto nr. CCXXXVII. cat. p. 117. et quidem in nota, a librario adiecta, *Iohanni Philopono*. Rectius tamen videtur ad *Michaeliem Ephesium*, (diuersum a *Michaeli Psello*, qui saec. XI. inclauit: etenim *Ephesium* *Alatius* coniecit fuisse *Ducam Parapinacem*, *Pselli* discipulum. vid. *Allatii* diatr. de *Psellis* edit. *Fabric.* ad calcem vol. V. pag. 21.) referri: adspulantibus huic sententiae duobus codd. medicis. Nam exstat primum in cod. medico, *Oceanus* inscripto, plut. 85. — — deinde in cod. medic. IX. plut. 85. in utroque sub *Michaelis Ephesii* nomine.“ *Harl.*

^{pppp}) *Μετεωρολογικὴ πραγματεία* a veteribus scriptoribus interdum accipitur pro parte Astrologiae, vt docet *Jf. Casaubonus* ad I. Strabonis p. 7. *Vof-*

fius III. 1. theologiae gentilis. Sed *Aristoteles* in his libris agit de *Meteoris*, quae infra lunam gignuntur, quae μεταρίων vocat *Achilles Tatius* *Iliogoge* in *Aratum* cap. 32. Perinde vt *Clemens Alex.* VI. *Stromat.* p. 549. distinguit τὴν μεταρίων τῶν κατὰ τὸν αἶρα συμβαινόντων, καὶ τὴν μετέωρον τῶν κατὰ τὸν ἄραν πνευμάτων φιλοσοφίαν. De μεταρίοις iidem disputat et *Seneca* in quaestionibus naturalibus, qui *Aristotelem* plus simplici vice laudat. *Theophrasti* περὶ μεταρίων librum IV. citat *Plutarchus* in quaestionibus graecis. At *Laetius* et *Olympiodorus* περὶ μετεώρων.

^{qqqq}) *Olympiodorus*, iuuenis forte, in *Arist.* meteorologias scripsit commentarios, quos cum *Io. Philoponi* scholiis in lib. I. edidit *Aldus Man.* Venet. 1551. fol. graece cum latina interpretatione, IV. libr. auctore *Io. Baptista Camotio*, prodiit ibidem 1555. et 1577. fol. secundum *Ionisum* de script. hist. philos. III. 18, 2. pag. 101. *Harl.*

^{rrrr}) Huic adsignantur in cod. Vindob. apud *Lambec.* VII. pag. 185 sq. editi sunt Venet. 1527. fol. *Harl.*

trema parte mutila,) et *Ioh. Philoponi*, qui Alexandrum laudat, in librum primum neque illum integrum^{ssss}), tum paraphrasis *Theodori Metochitae* [graece in cod. Bauar. CXLII. Catal. pag. 57.] ex latina Gentiani Herueti interpretatione. *Pfelli* paraphr. mst. in Seguier. bibl. pag. 26.

Ex arabico hebraice vertit R. Salmon Aben Tybbon. Habuit mstum Bartoloccius L. pag. 481. *Fabric.* — Iudicium de hoc Aristotelis opere fert *Gassendus* in Exercitt. parad. V. §. 9. VI. §. 8. VII. §. 9. VIII. §. 6. *Heumann.* — *Aristotelis metheororum* libri IV. cum commentario *Coisiani de Tienis*, Venetiis per Ioan. et Gregorium fratres de Forliuio. 1491. fol. vid. infra in catal. editionum Operum. — rep. Venet. 1507. fol. — *Meteorologica* cum *Iac. Fabri Stapulensis* paraphrasi et commentario *Io. Coslaci Norici*, in officina Frederici Peyrussi. Norimberg. 1512. 4. *Harl.*

In graecolatinis editionibus Operum Aristotelis occurrit versio latina *Francisci Vatabli*.

E recentioribus post *Comimbricenses* non praetermittendus *Nic. Cabeii* commentarius Rom. 1646. fol. et *Francisci Vicomercati* Paris. 1556. 1565. fol. *Augustini Niphi* Venet. 1531. fol. Vertit et *Petrus Alcyonius*. Venetiis 1521. Basil. 1546. et *Ioh. Genesius Sepulveda*. Paris. 1532. fol. [cum paraphrasi *Iac. Fabri Stapul.* Lips. 1515. fol.] *M. Anton. Laureius*. Neapoli 1605. 4. *Thomas Linacri* adfectam versionem laudat *Th. Morus* p. 298. Opp.

XIII. ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΟΥ, *De mundo liber*, exotericus, siue epistola de vniuerso ad Alexandrum. In codice Dan. Heinssii inscribatur *περὶ κοσμοποιίας*. Sed verus est titulus ΠΡΟΣ ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ, vt e *Stobaeo* notaui lib. II. cap. 10. §. 17. [in hac editione infra in sect. XXXV. de epistolis Aristotelis:] neque [P] dubito, hoc scriptum inter *γνήσια* Philosophi monumenta referre, tum ipsius *Stobaei* auctoritate, tum *Demetrii* lib. de elocutione cap. 253. et *Apuleii*^{tttt}), qui, latine prope modum ad verbum conuertens, *Aristotelem prudentissimum et doctissimum Philosophorum*, et *Theophrastum* sequi se ait. Praeterea *Iustini Martyris* in Adhortatione ad Gentes pag. 6. *Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ πρὸς Ἀλέξανδρον, τὸν Μακεδόνα, λόγῳ σύντομόν τινα τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας ἐκτιθέμενος ὅρον.* *Ioh. Philoponi* de mundi aeternitate contra Proclum VI. 18. duobus in locis: *ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ κόσμου λόγῳ, ὡς ἐκ θεῶ πάντα* etc. Auctoris denique vitae Aristotelis, a Menagio editae, qui inter eius scripta refert librum *περὶ κόσμου γενέσεως*. Tum graecorum codicum mstorum fides, qui diserte Aristoteli tribuunt, vt *Caesarei* II. vel III. *Aldinus*, et is, quo *vetus interpret* vsus est, qui in latinis veteribus exstat editionibus. Praetereo tamquam non satis explorata nec diserta Ciceronis, Origenis, *Plutarchi* V. 20. de placit. philosoph. Theodoriti, et Themistii testimonia, (de quibus vide, si placet, *Naudaeum* diatriba de fato §. XVIII.) et recentiora suffragia *Thomae Bradwardini* lib. I. de causa Dei contra Pelagium cap. 29. *Bessarionis* III. 10. contra calumniatorem Platonis, et *Arsenii*

^{ssss}) Cod. mst. meteorologicorum primus lib. cum expositione *Io. Philoponi* in bibl. Scorialensi, teste *Pluer* itiner. pag. 158. *Harl.*

^{tttt}) Quum *Apuleius* libri sui *de mundo* initio non dicat, se versionem libri graeci scribere, sed

se satis clare conditorem illius libri profiteatur, hinc credo, *Apuleium* verum esse illius libri auctorem; graecum vero textum esse versionem. Sic habemus *Eutropii* historiam romanam, graece redditam, item historicos libros *Iulii Caesaris*, graece versos. *Heumann.*

Arsenii Monembasiae Archi-Episc. in limine Apophthegmatum. [Aristoteli tribuit *Brissotius* lib. I. de regno persico §. 73. *Heumann.*] Fateor, addubitasse *Proclum* lib. V. in *Timaeum* pag. 322. ὅς περ Φησι πάλιν Ἀριστοτέλης, ἔπερ ἐκείνους τὸ περὶ κόσμου βιβλίον, et longe plurimos e recentibus abiudicasse audacter Aristoteli, vt faciunt *Muretus* II. 8. Var. Lect. diuersum dictionis genus obliiciens, *Scaliger* uterque, *Isaacus Casaubonus*, *Salmasius* pag. 1247. ad Solin. *Dan. Heinsius* orat. V. pag. 75. edit. II. et pag. 25 sq. ad Maximum Tyrium, *Menagius* ad Laert. pag. 203. 323. *Vossius* de scientiis Math. pag. 272. et de Philosophia pag. 28. [*Vossius* de sect. philos. cap. 17. §. 13. *Huetius* in quaest. Alnet. lib. II. cap. 2. §. 13. et cap. 5. pag. 141. *Viner* ad Augustini libr. IV. de C. D. cap. 2. adde *Th. Cronii* animaduers. philol. part. XI. pag. 111. qui aliorum de hoc libro sententias collegit, et *I. A. Fabric.* Opusc. p. 68. *Heumann.*] *Naudaeus* loco laudato, et *D. Philippus Jacobus Spenerus* ^{uuuu}), ὁ μακαρίτης: vel *Theophrasto* tribuisse, vt *Petrus Alcyonius* praef. et nonnulli apud *Coelium Rhodig.* VIII. 16, vel *Nicolao Damasceno*, vt *P. Victorius* XXV. 13. Var. Lect. refutatus a *Mureto*, et *Nic. Leensis* VI. 12. ^{uuuu}) *Epiphyllidum*, nec non *Simon Portius* apud *Iac. Thomaeum* cap. XI. Physicae quaest. 15. et *Dan. Heinsius* in dissert. qua multis argumentis hoc scriptum Aristoteli eripere [P] summo studio conatur p. 563. Orat., vel *Anaximeni Lampaseno*, eidem, cui *Rhetorica* ad Alexandrum adscribi supra dixi, vel denique *Posidonio*, Stoico, [vid. infra in catal. Stoicorum, h. v.] vt *Thom. Gianninus*, Ferrariens. et *Thom. Aldobrandinus* et *Menag.* ad *Laertii* VII. 138. 152. Adde *Gassendum* tom. I. Opp. 145. *Gabr. Naudaeum* de fato §. 18. 19. et *Iac. Thomae.* de stoica mundi exustione pag. 179. Vicissim Aristoteli librum hunc vindicant praeter testimonia veterum, paulo ante laudata, veterumque codicum auctoritatem *Petrus Petitus* II. 19. Obs. (qui Aristotelem in exotericis scriptis vsu prooemio obseruat e *Ciceronis* IV. ad Atticum 16. et nihil in illo contineri, quod placitis Aristotelis non sit consentaneum, contendit:) [*Caelius Sec. Curio* lib. II. Epist. pag. 347. *Verpoorten.*] *Elmenhorstius* ad *Apuleium* de mundo, et *Fortunius Licetus* in Allegoria Peripatetica, *Ioh. Philippus Pfeifferus*

^{uuuu}) Verba eius haec sunt praef. ad *Tobulas* in *Hodosophiam* *Dannhauerianam* D. 3. b. Non nego, ab illo tempore, quo iuuenis non indiligenti opera libros Philosophi euolebam, non valde me ipso delectatum, quod male me haberet, dum minus in eo inuenirem, quod aliquam *Theologiam* naturalem saperet, quam in multis aliis antiquorum philosophis diuinitatis alicuius studiosioribus, cuius tam rara in operibus jatis diffusis vestigia conspiciuntur, si librum de mundo excipias, qui ob id prae aliis placuit, sed post alias ex hac etiam causa Aristoteli abiudicandus. Simile iudicium *Iusti Lipsii* lib. I. de constantia cap. 18. Et talis in diuinis ubique fere *Aristoteles* est: libellum illum de mundo excipio, qui, totus aureus, ab alia mihi videtur et coelesti aura. Melius tandem consultum sub finem vitae hunc librum conscripsisse Aristotelem existimat *Gassendus* de *Physiologia* *Epicuri* pag. 369. *Fabric.* Conf.

Gaudentius de Rom. philosophia cap. 106. et 196. fin. *Heumann.*

^{uuuu}) Horum sententiae fauet censor editionis libelli *Kappianae* in ephemerid. *Göttingensib.* ann. 1792. pag. 1286. qui praeter ea laudat *Simplicium* in comment. ad *Aristot.* de coelo, vbi is in prooemio: ἀλλ' ἄπειρ, αἰτ, βέλαιτό τις τὴν Ἀριστοτέλους περὶ κόσμου διπλὴν ἰδῆν, ἐν πάσις ὁμῇ ταῖς φωναῖς αὐτῇ πραγματικῇ περὶ κόσμου πραγματεύεσθαι ἔντιον, Διὸ καὶ Νικόλαος ὁ περιπατητικὸς περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κατ' ἀδὴς ποιῶνται λόγον. Neque *Conringius* in *Conringianis* pag. 128. parum abest, quin illum librum a *Nic. Damasceno* scriptum esse, cum aliis iudicet. Spurius quidem illi omnino videtur, quia nec stilum habeat Aristotelis, nec vllius Peripatetici testimonium: praecipue quia *Britanniae* fiat mentio, quum tamen notum sit, eam *Julii Caesaris* aetate demum innotuisse Romanis ac Graecis. *Harl.*

Pfeifferus singulari dissert. Regiomonte ann. 1667. tum qui commentariis et notis librum illustrarunt, *Olaus Wormius*, pater, Rostoch. 1577. 8. *Ioh. Langius*, philosophus et medicus, Francof. 1601. 8. ^{www}) et *Bonau. Vulcanius*, qui graece cum veteri *Apuleii* et recentiore *Guil. Budaei* versione edidit, scholiisque et castigationibus in contextum graecum et interpretum utrumque illustravit, subiuncto Gregorii Cyprii encomio maris, et Pauli Silentiarum iambicis quibusdam, Lugd. Bat. 1591. 8. Budaei versio exstat in graeco-latini operum Aristotelis editionibus. *Petri Aleynii*, qui librum Theophrasto tribuere mauult; interpretatio prodit in edit. lat. Opp. Aristotel. Basil. 1542. fol. Venet. 1521. atque Basil. 1546. 4. inter alia quaedam Aristotelis scripta, ab eodem translata. Transtulit et *Ioh. Gemesius Sepulveda*. Paris. 1548. 4. *Fabric.*

[Hic liber inscribendus est *Cosmographia* siue Compendium cosmographiae. Liber vero de mundo, adnotante *Sebast. Basso* philos. natur. p. 191. siue sit Aristotelis, ut fert ipse nomen, siue, ut quidam volunt, sit Aristoteli alienus, non tamen aliena est doctrina, quam ex libris eius aristotelicam esse, fatendum est. Ego vero sic argumentor: si Aristoteles auctor esset libri *de mundo*, ob nobilitatem argumenti id ignotum esse non potuisset Aristotelici, Aristoteli aetate propioribus, nec aliis viris doctis. Atqui veterum nemo hunc librum tribuit Aristoteli. Ergo eius auctor non est Aristoteles. Aristotelicum vero quempiam esse auctorem, inde colligo, quia haec ipsa videtur fuisse occasio, librum hunc Aristoteli tribuendi. *Heumann.* Conf. *Budaei* Isagogen historico-theologicam, lib. I. cap. IV. ad §. XXX. pag. 289. Nec recentiore aetate defuerunt, qui in utramque partem disputarent. *Cudworth.* in system. intellect. cap. IV. §. 21. pag. 605. librum *de mundo* nomen Aristotelis falso gerere, sed eius antiquitatem non posse in dubium vocari, iudicat. Ex eodem Empedoclis versu, quem *Cudworth* adtulit, ab auctore libri citato, colligit *Brucker.* in hist. crit. phil. tom. I. pag. 1112. not. c. falso tribui libellum Aristoteli; idem alio argumento utitur l. m. pag. 799. not. 9. Fusius autem *Brucker.* *voûsâv* libri demonstrare et *Fabricii* rationibus satisfacere studuit in Otio Vindel. melet. III. pag. 120 sqq. 174 sqq. Argumenta, quibus alii auctoritatem libri vindicatum iuerunt, bene quoque diluit, et grauiora, quibus eum genuinis Aristotelis monumentis docuit abiudicandum, protulit *I. G. Walch.* in parergis academicis pag. 272—276. At tamen item, quae paene consopita videbatur, resuscitarunt, et libellum esse adferendum Aristoteli duxerunt *St. Croix* in Examen critique des Historiens d'Alexandre p. 296 sq. ac *Batteux*, (qui librum hunc edidit cum Ocello Lucano ac Timaeo Locri. additis versione gallica et observationibus, Paris. 1768. 8.) in praefat. et in adnotationibus pag. 136 sqq. Hic arbitratur cum aliis, ab Aristotele iam sene confectum esse librum extremis imperii Alexandri M. annis. Secus tamen sensit illius censor Gottingensis, (foran cl. *Meinerf.*) in bibliotheca philolog. vol. I. p. 115 sqq. *Meinerf.* quidem in historia doctrinae de vero deo, in sect. VII. in qua pag. 420—455. Aristotelis de deo sententiam persequitur, pag. 454 sq. argumenta, opinionibus Aristotelis aperte repugnantia, ex ipso libello colligit aut repetit, quibus fides libri impugnetur. Spurium quoque illum iudicat cl. *Buhle* in disputat. de distributione librorum Aristotelis in exotericos et acroamaticos eiusque rationibus et caussis, Göttingae

^{www}) Vid. *Lambec.* comment. VII. pag. 186 sq. ubi eod. mst. recenset, et notat, *Langii* ver-

sionem lat. cum commentario editam esse a. 1606, typis Matth. Becker. Harl.

Göttingae 1786. 8. pag. 71 sq. — Inprimis diligenter versati sunt nouissimus huius libri editor cl. M. Io. Christianus Kappius et cl. M. Io. Augustus Goerenz. Prior, in excursu primo p. 335 sq. contra Batteſium docte disputans, ita fidem et auctoritatem libelli inuincit frangitque, vt ostendat, nostrum libellum praeceptis, sententiis et opinionibus Aristotelis non conuenire, et vero iis repugnare, tum, adcurate in scripturae genus, in nostro libello obuium, inquirendo, id, doceat, ab Aristotelis sermone esse diuersum. Pag. tamen 353 sq. concedit, nostrum libellum conscriptum esse haud longe post Aristotelis tempora ab homine, qui, scriptis Aristotelis perlectis, huic aristotelicae doctrinae nonnulla praecepta et placita Pythagorae, Platonis et Zenonis admisceret; vnde factum esse, bene coniicit, vt multa Stagiritae praeceptis modo conuenientia, modo repugnantia in hoc opusculo offenderemus. Tum alia de ratione argumentandi, probandi dicendique erudite differit, denique summam libri praebet. — Posterior, M. Goerenz, in disp. de libri *περί κόσμου*, qui inter Aristotelis scripta reperitur, auctore, Wittebergae m. Aprili 1792. 4. illam sententiam, quae Aristotelem auctorem respuit, probabiliorem animaduertens, primum examinat dissentientium rationes, tum argumenta alia, ab aliis omiſſa, a Kappio tamen partim adlata et exposita, cogit, et contra Petitem ac Batteſium tela potissimum dirigit. Denique suspicatur, auctorem Aristotelis nomen libro suo quaestus causa supposuisse, qui eum regi Ptolemaeo Philadelpho pro Aristotelis libro venderet. Quidquid est, satis euictum esse puto a Kappio et Goerenzio, superiorum V. D. vestigia prementibus, Aristotelem non fuisse libelli parentem. — I. G. Schultheſſ, qui germanice vertit libellum secundum recensitionem Batteusii, inscripsit; *Aristoteles Brief an Alexander den Großen über die Welt* — Tiguri 1782. 8. et a pag. 38. subiunxit annotationes, cum suas, tum Batteusii excerptas; a Batteusio tamen interdum discessit et p. 38 — 41. nominauit, qui diuersimode iudicant de auctore libri: inprimis Heinsii argumenta, (dissertatt. pag. 563 sqq.) quibus, libello Aristotelis nomen male praefixum esse, ostendit, paucis repetit. Harl.]

XIV. ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ βιβλία γ'. de anima libri III. quorum primo veterum Philosophorum hoc de argumento sententias ad examen reuocat, secundo agit de anima sensitua, tertio de rationali. Fabric. — De hoc opere iudicium fert Gassendus exercitt. paradox. V. §. 10. VI. §. 9. VII. §. 10. VIII. §. 7. Heumann. — Aristotelis esse negat Caelius Sec. Cur. II. epp. p. 349. Verpoorten. Meminit tamen, vt Fabricius in nota iusta notauit, huius πραγματείας Aristoteles ipse libro *περί ἐρμηνείας*.

Inter codd. Nanianus est cod. CCLXIX. (catalog. pag. 456.) qui continet Aristotelis opus de anima et de sensibus. — in bibl. Bernensi, (teste Sinnero Cat. 282 sq.) duo codd. sed mutili. — in bibl. Scorialensi, (auctore Plüero l. m. pag. 158.) est cod. de anima, et alius de eadem libri III. cum argumentis Simplicii, adhaeret fragmentum ex eadem. — De versionibus librorum et interpretum graecorum arabicis et syriacis vid. Casir. bibl. arab. hisp. I. pag. 305 sq. Harl.

Perierunt Alexandri Aphrodisei et Plutarchi Nestorii F. commentaria Simplicio laudata, et quae de anima scripserant Theophrastus a Themistio citatus, Porphyrius et Iamblichus.

Intercidit quoque Aristotelis ipsius dialogus Eudemus, qui de anima agebat, et ab eodem Simplicio plus simplici vice in testimonium citatur.

Exstant e graecis commentaria erudita *Simplicii* (et *Ioh. Philoponi*, tum *Themistii* paraphrasis, Lud. Nogarolae commentario illustrata ^{xxxx}), et cuius versio latina sola *Herveto* auctore prodiit, Metaphrasis *Theodori Metochitae* ^{yyyy}). In *Alexandri* quoque *Aphrodisiensis* libris quatuor ἀποριῶν et λύσεων quaedam librorum de anima loca illustrantur. *Fabric.* — Inter codd. Vindobonenses apud Lambec. VII. pag. 199 sqq. sunt codd. XLVIII. et XLIX. continentes libr. III. de anima et reliqua paruorum naturalium Aristotelis; cod. L. de anima libri III. et liber de Insecabilibus lineis; cod. LI. lib. I. de anima, sed imperfectus; cod. LII. *Simplicii* commentaria in Aristot. libros III. de anima, quae etiam typographicis formulis descripta sunt Venetiis 1527. fol. latine vertit Evangelista *Langus Asulanus* et edidit Venet. 1554. — Eclogas siue Excerpta ex iisdem *Simplicii* commentariis, sub titulo βραχέας ἐξηγήσεως s. *brevis expositionis* graece edidit *Jacob. Schegk*, Basil. typis Io. Herwagii, 1544. 8. vid. infra in Catal. edd. librorum de anima. — In cod. LIII. Vindob. est *Sophoniae* paraphrasis, nondum edita, in Aristot. libros tres de anima, in totidem libros diuisa. Idem *Sophonias* opus exstat in cod. XXXII. bibl. Mediceae, plutei 71. (*Bandini* Catal. tom. III. pag. 21.) et in cod. Bavar. CXIX. vbi *Sophronius*, vitiose forsitan, dicitur. Quis ille *Sophonias* et quando vixerit, non liquet; *Lambecius* tamen VII. pag. 209 sq. suspicatur, hunc esse eundem Monachum, cuius commentarium graecum mstum in Aristotelis *Categorias* Philippus Labbeus in noua bibliotheca MSSorum p. 115. commemorat. adde *Buhle* I. Opp. Arist. pag. 187 sq. *Fabric.* in vol. X. lib. V. cap. 45. pag. 545. conicit, eundem esse *Sophoniam*, ad quem Simon Constantinopolitanus

^{xxxxx}) *Themistii* paraphrasis trium librorum Aristot. de anima, cod. CXXVIII. in bibl. Taurinensi, (catal. codd. gr. pag. 229.) cum eiusdem paraphrasi librorum quorundam paruorum naturalium et librorum octauo et septimo naturalis auscultationis. — conf. ad §. IX. adnotata. *Themistii*, Peripatetici lucidissimi, paraphrasis in Aristot. posteriora et physica, in libro item de anima, memoria ac reminiscentia; somno et vigilia, insomniis et diuinatione per somnum, interprete *Hermolao Barbaro*. Vir quidam doctus in Actis eruditorum Lips. ann. 1685. mense Octobr. p. 460 sq. primum notat, *Antonio Zimarrae*, qui tabulas super Aristotelem edidit, Themistium falso creditum esse *Alexandri Aphrodisiaci* abbreviatorem, et *Hermolaum* obseruasse, Themistium haud timide dissemisse ab Alex. Aphrodisaeo, quum collibuisse, ordinemque ac seriem eius variasse, vestigiis tamen eius insistentem Aristotelis posteriora et reliquos memoratos libellos Logenter ac perspicue explanauisse, seque ipsum paraphrassen Aristotelis non obscure esse professum. Tum adnotat censor, hos libros Themistii paraphrasticos ab *Hermolao Barbaro* latinos redditos et Venetiis editos esse 1570. fol. vna cum Themistii eiusdem paraphrasi in libr. III. de anima a Comite-Lu-

douico Nogarola, Veronensi, translata et subtilissimis scholiis illustrata; sed, iudice *Vossio* de philosophia p. 8. Themistium ab Hermolao, dum nimium studuisset elegantiae, tanta conuersum esse libertate, vt saepissime longe aliud diceret, quam senserit Themistius, optandumpue adeo esse, edi tralationem veterem, quam apud Carpentanos alicubi delitescere aiunt. Eundem annum edit. 1570. designant *Bayle* et *Fabricius* infra de Themistio vol VIII. lib. V. cap. 18. VI. p. 29. et p. 30. indicat editiones versionum Hermolai Barbari. At *Zenus* in Dissertazione Vossiani tom. II. p. 377 sqq. vbi de versione Hermolai Barbari, Nogarolae atque editionibus agit, errorem notat, et animaduertit, Hermolaum ann. 1580. conuertisse Themistium. Editioni Paris. 1528. fol. apud Simonem Colineum additus est Alexander Aphrodisaeus de anima ex Hieron. Donati versione. *Harl.* ^{yyyyy}) In cod. Bavar. CXL. (Catal. p. 56 sq.) sunt *Theod. Metochitae*, magni Logothetae, commentaria in libr. Aristot. de physico auditu, de anima, de coelo, de ortu et interitu, tomus I. et in cod. CXLII. comment. in tertium de anima, in parua naturalia, in libros de incessu, partibus et generatione animalium, in meteora, in librum de sensu et sensili, tom. II. *Harl.*

tinopolitanus saeculo XIII. scripsit. — Inter codices *Nanianos* est cod. CCLXXXIII. (teste Catalogo p. 458.) qui continet *Corydallei* commentarios in duos Aristot. de anima libros. — An idem fuit Theophilus Corydalleus, cuius logica in eodem codd. Nanianorum catalogo nr. CCLXXIV. exstat mista, et qui praeterito vixit saeculo? — In cod. Veneto D. Marei est paraphrasis in libros Aristotelis de anima, cod. mst. DCXXXV. secundum *Villoison* in anecdot. graecis tom. II. pag. 248. — *Auerrois* comment. hebraice exstat MS. in bibl. Caesarea, (latine tom. VI. Opp.) commentar. R. *Schem Tob* ben R. Isaac Spret scriptus a. Chr. 1471. Lipsiae in bibl. Senatoria. Vetus latina versio in cod. *Gotttingensi*, circiter saec. XII. exarato. (*Buhle* p. 183 sq.) Edit. antiquissimas vid. infra in catal. editionum Opp. et edit. post saec. XV. in indice editionum librorum singulorum. *Harl.*

In editione graeco-latina Casauboniana et aliis quibusdam occurrit [P] versio *Ioh. Argypoli*, in Du Valliana tomo II. *Iulii Parii. Bonaurenturae Belluti*, Catanensis Siculi, ord. min. disputat. in Aristotelis libros de anima. Venetiis 1643. 4. — [*Francisci a Vico Mercato* commentarii in libr. de anima. Venet. 1574. fol. *Benzel.*] Commentaria *Petri Martinanffii*, Toletani, prodire Segunti 1575. fol.

XV. PARVA NATURALIA, libelli XI.

a) ΠΕΡΙ 'ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ (siue potius 'ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΩΝ) ΚΑΙ 'ΑΙΣΘΗΤΩΝ, de sensu, siue sensoris et rebus sensibilibus. Laudat hunc librum *Simplicius* p. 205. in *Phyf. Themistius* pag. 81. b. *Porphyrius* ad Ptolemaei Harmonica pag. 328. et respicit *Priusianus Lydus* in commentario ad Theophrastum de sensu.

Exstat e graecis commentarius *Alexandri Aphrod.* [graece in cod. Bavar. CL. catal. pag. 60.] et metaphrasis, quae latine duntaxat prodit *Theodori Metochitae. Aspasius*, ab Alexandro Aphrodis. laudatus, periit.

Auerrois paraphrasis huius et sequentium libellorum, tom. VI. Operum. — Hebraice excusus est Venetiis cum commentario R. Leui ben Gerson. — Plautauitius [si nomen recte scriptum est,] habuit MS. cum commentario Raphaelis, insignis medici ac philosophi. *Fabric.* — [*Maynetti Maynetii* commentarius in librum Aristotelis de sensu et sensibilibus. Florent. 1555. fol. in bibl. Vpsalienfi. *Benzel.*]

Gg 3

In

zzzzz) *Parua Naturalia* verterunt *Petrus Alcyonius* Venet. 1521. et Basil. 1546. 4. atque in ed. latina Opp. Aristotel. Basil. 1542. fol. *Ioh. Genesius Sepulveda* Paris. 1532. fol. qui etiam Bononiae edidit errata *Petri Alcyonii in interpretat. Aristotelis a I. G. Sepulveda collecta.* — Commentaria *Augustini Niphi* prodierunt Venet. et Rom. 1523. fol. cum praef. Franc. Palmerii, qua Alcyonius perstringitur. *Nic. Leon. Thomaei* explicat. [Venet. 1523. fol.] Paris. 1530. fol. ap. Sim. Colineum. *Petri Pomponatii* commentarium MS. habuit Naudaeus, teste Labbeo p. 214. Bibl. nou. MSS. *Fabric.* Variorum libellorum codd. mssos

atque commentarios graecos mss. iam passim commemoravi. De *Hermolai Barbari* versione quorundam libellorum latina et de cod. Bau. qui *Metochitae* commentaria continet, vid. ad sectionem antecedentem adnotata. In bibl. *Scorialensi* sunt, teste *Plüero*, itinerar. Hisp. p. 159. codd. III. 1) parua naturalia, cum expositione *Theod. Metochitae*, 2) de memoria et reminisc. liber vnus. 3) De sensu et sensibili, somno et vigilia, liber vnus. De insomniis, vnus. De diuinatione per somnum; de longitudine et breuitate vitae; de iuuentute et senectute; de vita et morte; et denique de coloribus. *Harl.*

In graeco-latinis editionibus Operum Aristotelis occurrit hic liber et quatuor proxime sequentes cum latina versione *Francisci Vatabli*.

b) ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ἈΝΑΜΝΗΣΕΩΣ, *de memoria et reminiscencia*, citatur a Stobaeo, *Suida* in Μνήμη. *Gellio* VII. 6. VIII. 7. *Nonio* in, *meminisse* etc.

Exstant e graecis Scholia *Mich. Ephesi*, et *Themistii* Paraphrasis, et latine tantummodo edita metaphrasis *Theodori Metochitae*. *Fabric.* cod. gr. *Bauar. Mich. Ephesi* comm. in libr. de memoria et reminisc. de somno et vigilia, de diuinat. per somnum, de motu animae, de breuitate vitae, de senect. iuuentute et respirat. in Cat. p. 60. de *Metochitae* com. vid. ad sect. praec. Hunc libellum esse Aristotelis negat *Coelius Sec. Curio* lib. II. Epist. p. 349. *Verpoorten* notante. Editus autem est cum superiore, commentariis *Simonis Simonis*, *Lucensis*, illustratus, *Geneu.* 1566. fol. *Harl.*

c) ΠΕΡΙ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, *de somno et vigilia*. Cum superiore libro tamquam vnum scriptum citatur a *Suida* in Μνήμη. Exstant e graecis *Themistii* Paraphrasis, Scholia *Mich. Ephesi*, et latine tantummodo edita Metaphrasis *Theodori Metochitae*. [In bibl. *Bernen*si, teste *Sinnero* in Cat. p. 283. cod. *Aristot.* de somno et vigilia, et de diuinat. per somnum, idem de memoria.]

Graece et latine prodit hic libellus, et duo proxime sequentes, cum versione *Nicol. Leonici Thomaei*, subiuncto Hippocratis libro de insomniis, *Iul. Caes. Scaligeri* commentariis illustrato. *Giesl.* 1610. 8.

d) ΠΕΡΙ ἑντηνίων, *de insomniis*.

Exstant e graecis *Themistii* paraphrasis, et *Mich. Ephesi* scholia, et versio latina paraphraseos *Theodori Metochitae*.

e) ΠΕΡΙ τῆς καθ' ὕπνον ΜΑΝΤΙΚΗΣ, *de diuinatione per somnum*.

Exstant e graecis *Themistii* Paraphrasis, et Scholia *Mich. Ephesi*, et latina versio Paraphraseos *Theodori Metochitae*. — Prodit separatim, graece, *Cracou.* 1529. 8. — gr. et lat. cum versione et scholiis *Christoph. Hegendorfini*, *Basil.* 1536.

f) ΠΕΡΙ τῆς κοινῆς τῶν ζῴων κινήσεως, *de communi motionis animalium causa*. Graeca emendatius edidit *Florentiae Thomaeus*, et *Parisiis Guil. Morellius*.

Exstant et e graecis Scholia *Mich. Ephesi*, et cuius latina versio duntaxat lucem vedit, *Theodori Metochitae* Paraphrasis.

In graecolatinis operum Aristotelis editionibus habetur latina [P] versio *Nicolai Leonici Thomaei*. Transulit et *Petrus Alcyonius*, cuius versio edita cum *Gazae* historia animalium. *Basil.* 1534. fol.

g) ΠΕΡΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΒΙΟΤΗΤΟΣ, *de longitudine et breuitate vitae*. [*Coelio Sec. Cur.* l. c. epist. non videntur esse Aristotelis. *Verpoorten.*]

Exstant e graecis Scholia *Mich. Ephesi*, et cuius latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitae*.

In

In graecolatinis Aristotelis operum editionibus hic et proxime qui sequuntur libelli duo occurrunt cum versione *Francisci Vatabli*. Cum versione et scholiis *Christoph. Hendorfini*. Basil. 1536. *Auerrois* Paraphrasis tom. VI. Opp.

h) ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΓΗΡΩΣ, ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ, *de iuuentute et senectute, vita et morte*. [cod. gr. inter codd. Nanianos, teste Catal. p. 447.]

In hoc libro citantur libri de anima et de partibus animalium. Alium Aristotelis librum de vita et morte laudat *Apollonius* cap. 26. Hist. commentitiae. [at *Apollon.* non ex scripto libro, sed ex memoria locum citasse et sensum tantum expressisse videtur ita, ut, prouti verba sonant, ex illis nolim colligere, alium Aristotelis librum de vita etc. ab Apollonio esse laudatum. *Harl.*

Exstant e graecis Scholia *Mich. Ephesi* et latina versio paraphraseos *Theodori Metochitae*.

i) ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΝΟΗΣ, *de respiratione*.

Exstant e graecis scholia *Mich. Ephesi*, [vid. *Lambee*. de codd. bibl. Vindobon. VII. pag. 213 sq.] et cuius latina versio tantum prodiit, paraphrasis *Theodori Metochitae*.

Versus XXV. *Empedoclis*, qui cap. 7. adferuntur, latina metaphrasi praeter *Vatablum* donauit *Iosephus Scaliger*.

k) ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΠΟΡΕΙΑΣ, *de animalium incessu* siue *gressu communi* liber. Eminentate edidit Guil. Morellius, Parisiis, et Florentiae *Nicolaus Leonicus Thomaeus*, [quem pessime de Aristotele meritum esse, iudicat Casaubonus cap. VI de entusiasmo p. 153. *Heumann.*]

Exstant e graecis scholia *Mich. Ephesi* ^{aaaa)}, et, cuius latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitae*. [in cod. Bauar. CXLII.]

In graecolatinis Operum Aristotelis editionibus occurrit latina interpretatio *Nic. Leonici Thomaei*, qui libros Aristot. omnes, paruorum naturalium nomine venientes, latine vertit, et commentario illustrauit Basil. 1566. fol.

l) ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, *de spiritu animali* libellus, cum anonymi interpretis latina translatione legitur in editionibus graecolatinis Operum Aristotelis. Aristotelis esse negat *Hier. Mercurialis* II. 12. Var. lect. et Sylburgio stilus Alexandrum potius Aphrodiseum, aut alium, quam Aristotelem, refert. Videtur tamen ad eum prouocare Aristoteles ipse lib. I. de motu animalium, et Galenus V. de simpl. medic. facultate. Perplexissimum librum saepe vertisse se, saepe versionem concerpisse, tandem etiam commentariis illustrasse testatur *Iulius Caesar Scaliger* Exerc. CCLXXIII. Vertit etiam et illustrauit *Daniel Furlanus* cum scriptis quibusdam Theophrasti. Hanou. 1605. fol. Ac Meursius existimat, hunc ipsum esse librum περὶ πνευμάτων, quem inter *Theophrasti* scripta memorat *Laertius* V. 45.

aaaa) Textus Aristot. graecus cum scholiis *Michaelis Ephesi* in cod. Vindobon. LIV. nr. 2. teste *Lambecio* VII. pag. 213 sq. Scholia gr. edidit *Franciscus Asulanus*, cum *Simplicii* commentariis

in III. libros Aristotelis de anima et *Alexandri Aphrodisiens.* commentariis in librum de sensu et sensilibus, typis Aldinis, 1527. fol. *Harl.*

V. 45. [P] *Stratoni Lampfacmo* tribuendum coniicit *Patricius* discuss. peripatet. pag. 74. inter cuius scripta idem *Laert.* V. 5, 9. laudar. Latine primum prodit in editione latina Aristotelis. Basil. 1542. fol. interprete, ut videtur, *Hieronymo Gemusaco*.

Quae haecenus recensui scripta Physica, (excepto libro de mundo,) apud *Laertium* V. 26. memorari videntur sub titulo *Φυσικῶν κατὰ σοιχεῖον* ^{bbbbb}), βιβλία λή, qui numerus XXXVIII. confirmatur etiam ab Anonymo Menagii. Sed Casaubonus suspicatur legendum καὶ *Rerum naturalium ordine literarum scripti libri XXIV*. Rationem inscriptionis illustrat *Coelius Rhodiginus* XVII. 17. Ingenio illi inenarrabili *Aristoteli*, qui ex nobili lectionis multiugae variantisque cura est a Platone anagnostes nuncupatus, tria Philosophiae munia suscepta pertractataque sunt, *Physicum*, *Metaphysicum*, *Morale*: sed ita, ut *Alphabetis* tribus omnia sit complexus; nam *Physicorum* libri elementa implent omnia, siquidem octo leguntur de rerum naturalium principiis, de coelo ac mundo quatuor, de generatione ac corruptione duo, de meteoris quatuor: de animae historia tres, de animalium motu unus, et duo, qui parua, ut modo dicitur, naturalia complectuntur. Huic vero sententiae vetus suffragatur attitulationio, in qua more *Homerico* ita enotabatur librorum ordo, ut *Physicorum* diceretur ^{cccc}) alpha, qui primus; beta, qui secundus; et deinceps. Quam rationem in *Moralibus* item est secutus. Nam si de mutilati forent temporum incuria, ac praecurtati, plenum literarum numerum in *Ethicis*, *Politicis*, *Oeconomis* agnosceremus. Id ipsum et in *Metaphysicis* consequeremur, si pleraque deprauasset vetustas. Quae autem de plantis aut de animalibus tanto sunt concinnata *Philosopho*, iam elementa non sunt, sed velut ex elementis coaptatae syllabae, in quam seriem veniunt et magna moralia. Omnia vero haec, problemata et *Physionomica* addiuinatio consequentur, quae ab elementis distita longe sunt. In omnia alia abijt *Samuel Petitus*, qui IV. 8. Miscell. per *Φυσικά κατὰ σοιχεῖον* putat a *Laertio* intelligi opus, quo veterum *Physicorum* ordine literarum digestorum opiniones recensitae fuerunt et ad examen reuocatae et cuius fragmenta hodie super sint libelli de dogmatibus *Xenophanis*, *Zenonis* et *Gorgiae*. Merito non probatur et multis refellitur haec *Petiti* suspicio a *Ionso* p. 56. de scriptoribus Hist. Philos. nec *Menagio* ad *Laert.* p. 196.

XVI. ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΊΣΤΟΡΙΏΣ βιβλία ι, *Historiae de animalibus libri X* ^{ddddd}) quorum primi quatuor agunt de partibus, sensu, memoria et aliis affectionibus hominis et animalium omnis generis: tres proximi de eorum ortu, octauus et nonus de vita, et decimus ^{cccc}) de causis sterilitatis. *Cic.* V. de finib. 4. *Persequutus est Aristoteles animantium*

^{bbbbb}) Nisi subintelligendum vocabulum *προβλεμμάτων*. Vide, quae infra nr. XXV. [Sic *Procli σοιχεῖον Φυσική*, cuius cod. est in bibl. Monaco-bauarica. vid. Catal. p. 60. cod. CL.]

^{cccc}) Sic *Theophrastus* scripserat νόμον κατὰ σοιχεῖον, ad. *Laert.* V. 44.

^{ddddd}) Conf. de inscriptione libri *Perizon.* ad *Aelian.* H. V. lib. IV. 19. p. 374. Is praeter ea *Isop.* π. ζ. vertere iubet cum *Casaubono* ad *Diog.* *Laert.* III. 18. scientiam s. cognitionem animalium. Li-

bri XIX. syriace et arabice versi dicuntur apud *Casir.* I. pag. 306. *Harl.*

^{eeee}) Decimum tamen operis librum *Aristotelis* non esse, contendit *Couwingius* *Introduct.* in artem medicam cap. V. §. 14. pag. 192. At *Andreas Laurentius* anatomiae suae lib. VIII. quaest. 30. *Aristoteles*, inquit, omnia fere, quae de natura animalium scriptis mandauit, ab vno didicit *Hippocrate*: quum tamen ingratus vir eius nunquam meminerit. *Heumann.*

tium omnium ortus, actus, figuras etc. Plura volumina de animalibus scripserat Aristoteles, ad quinquaginta ferme, teste Plinio, vel, (vt *Antigonus* Hist. commentitiae cap. 66.) ad septuaginta. *Plinii* locum adscribam ex VIII. 17. Hist. *Aristoteles diversa tradit*, [P] vir, quem in his magna secutus ex parte, praefandum reor, *Alexandro Magno, rege, inflammato cupidine animalium naturas noscendi, delegataque hac commentatione Aristoteli, summo in omni doctrina Viro, aliquot millia hominum in totius Asiae Graeciaeque tractu parere iussa, omnium, quos venatus, aucupia, piscatusque alebant, quibusque viuaris, armenta, alueoria, piscinae, aviaria in cura erant, ne quid usquam gentium ignoraretur ab eo: quos percontando quinquaginta ferme volumina illa praeclara de animalibus condidit: quae a me collecta in arctum, cum iis, quae ignorauerat, quaeſo, vt legentes boni consulant, in vniuersis rerum naturas operibus medioque clarissimi omnium regum desiderio cura nostra breuiter peregrinantes.* *Athenaeus* IX. pag. 398. refert, *Aristotelem* in sumtus huic operi necessarios ab *Alexandro* accepisse talenta octingenta, hoc est summam, (non, 480000. vt est in *Chevraeanis* tom. I. pag. 214.) sed 600000. amplius thalerorum ^{ffff}), vnde *πολυτάλαντος πραγματεία* audit eidem *Athenaeo*. *Johannes d'Espagne* error. popular. IV. 11. iudicat, id opus omnino esse admiratione dignum, et multa, quae vera sint habenda, in illo reperiri; at putat, multa tamen inesse, quae, per famam tantum audita, fuissent recepta, quaedam repugnare sensibus atque experientiae, vt *Scaligerus* multique alii animaduertissent. Inde non sine causa miratur *Athenaeus* VIII. pag. 352 sq. vnde tam multa prodiderit *Aristoteles*, quae captum humanum excedere videantur. Pleraque tamen illorum, quae velut parum credibilia ab *Athenaeo* ibi notantur, constat esse certissima. *Olaus Borrichius* de Medic. Hermet. pag. 244 sq. et *Io. Listerus* in epist. ad *Io. Raium* notauit, *Aristotelem*, paucis contentum experimentis, observationes suas praecipitalle. vid. *Bibl. Anglois* tom. IV. pag. 7. et 10. atqui *Listerus* l. c. existimat, pro tantis ad hoc opus, quae habebat, subsidiis, expectationi non satisfecisse *Aristotelem*. Is tamen aequius forsan iudicasset, si *Aristotelis* temporibus vixisset, et si totum in nostras venisset manus. — [*Aelianus* H. V. lib. IV. cap. 19. (vbi vid. interpr. in exemplo *Abrah. Gronouii* pag. 373.) tribuit *Philippo*, patri *Alexandri*, istam liberalitatem ac munificentiam, atque *Kühn*. ita componit litein, vt suspicetur, *Philippo* operis incepti, filio vero, consummati impensas deberi. At enim, *quae* definite tradit, *Aristoteli* *Philippum* copiosas praebuisse diuitias, et philosophum per diuitias *Philippi* cognitionem ipsorum animalium consequutum esse, malim putare, id quod saepius ei accidit, in nomine regis errasse. Nam tantos sumtus *Philippus* nondum potuerat erogare, atque num ad consilia sua perficienda, reliquasque impensas, ad bella gerenda Graecoſque, suis consiliis profuturos, corrumpendos maxime necessarias, faciendas, tantam vim nummorum perdere quasi potuerit, valde dubito. Quare, *Plinii* et *Athenaei* locis citatis et maiore probabilitatis specie motus, arbitror cum *Bruckero*, *Buhlio* etc. libros de animalibus esse serius, quam volunt alii, immo vero post *Olymp. CXI. 2.* ante *Chr. n. 336.* (quae quorundam fuit sententia,) compositos, et tum demum, vbi *Alexander*, magna Asiae parte sibi iam subiecta, tantam nummorum copiam non tam profundere, quam praeceptorum suo comunode largiri potuerat. *Harl.*]

Quod

ffff) 1440000 *Carolus*. aequare talenta octingenta scribit *Perizon.* ad *Aeliani* l. c. *Harl.*

Vol. III.

Hh

Quod vero ad numerum librorum adinet, praeter hos decem alii etiam ex editis ad hoc argumentum spectant, vel iam a me memorati, vel mox recensendi: de partibus animalium IV. de generatione V. de incessu I. de motu I. de spiritu I. Neque diuersa ab his contineri suspicio in libris XIX. de historia animalium, quos ex *Arabico* in latinum translatos a *Mich. Scoto* memorat *Labbeus* Bibl. nou. MSS. p. 201. vel in libro XII. XIII. XIV. et XV. quos arabice ex Oriente secum adtulit *Iacobus Golius*. [adde *Casir.* l. m. I. pag. 307. b.] Ceterum longe plures interciderunt, quorum speciales quosdam titulos notavi infra, capite proximo, ut sunt, *Ἀνατομῶν* libri VIII. *Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν*. I. *περὶ τῶν ζώων ἡδῶν*. *Περὶ τῶν μυθολογούμενων ζώων, ὑπὲρ τῶν συνδετῶν ζώων, ζωικά περὶ ἰχθύων* ^{SESSE}), *περὶ θηρίων*, *περὶ ζῶης καὶ θανάτου* diuersus ab eo quem habemus, etc. *Laertius* nouem tantummodo libros *περὶ ζώων* memorat V. 25. et nouem duntaxat libros vertit, qui post *Trapezuntium* ^{hhhhh}) hoc opus interpretatus est, *Theodorus Gaza*, Thessalonicensis. Confer *Vossii* lib. de Philosophia pag. 34. Decem libros agnoscit Anonymus vitae Aristotelis scriptor graecus, quem *Magnagius* edidit. De ordine iterum turbat nos *Samuel Petitus*, qui p. 145. commentarii ad *Leges Atticas* ita scribit: *Harpocration* in *ἐβδομοσμομένῃ* laudat *Aristotelem* in nono historiae de animalibus, quod *videri possit* *μνημονικὸν* *Grammatici* fuisse *ἀμείκτημα*, nam ea habentur VII. 12. Verum nullus dubito, plures fuisse libros Aristotelis *περὶ ζώων ἰσορίας*, quam graece hodie exsint, et certe apud Arabes supersunt ad nouendecim, (potius mihi persuadeo, illos XIX. ut iam innuebam, esse libros X. historiae, et libros IV. de partibus, ac libros V. de generatione animalium,) tum etiam in unum coaluisse librum, qui olim apud veteres duo erant. Nam, ut [P] puto, primus liber generalia illa complectebatur tantum, quae sex primis capitibus ad haec usque verba: *Ταῦτα μὲν ἔν τετον τὸν τρόπον ἐξήταϊ νῦν ὡς ἐν τύπῳ, γεύματος χάριν*. Hinc incipit liber secundus, cuius argumentum *τὰ τῷ ἀνθρώπῳ μέση*. Sequitur secundus, ut vulgo editur, qui veteribus tertius fuit. Tertius vulgati ordinis est quartus veterum, sed quartus, qui vulgo censetur, in duos rursus distribuendus est, quorum prior, qui quintus est, veteribus septem primis capitibus definitur. Ab hac vero clausula alter, qui sextus est, incipit: *τὰ μὲν ἔν μέση* etc. — Libros duos de animalibus contra Aristotelem scripserat *Afinius Pollio Trallianus*, teste *Suida* in *Πολίων*.

Cum

ggggg) Videant, quibus integrum est, vtrum ex Aristotelis *ζωικών περὶ ἰχθύων* aliquid exstet in eod. hebraico biblioth. Vaticanae, quem memorat *Bartolocius* l. pag. 481. sub titulo: — —
מאמר מסבב בעל חיים אשר ביבשה בים.

hhhhh) *G. Trapezuntii* vestigia passim legere, licet dissimulet, *Theodorum*, notat *Politianus* cap. XC. *Miscell. Fabric.* *Theod. Gaza* obtulerat *Sixto* IV, pontifici romano, libros de animalibus, latine a se versos, et exhibuerat codicem, sumptuosius ornatum, sperans, magnum se facturum esse laboris praemium: sed pontifex, interrogans, quanti ornasset librum, nihil praemii praeter eos sumtus rependit; (n. quinquaginta aureos, teste *Pierio* lib. II. de infelicitate litteratorum,)

quam iniquitatem Gaza aegerrime tulit, et ob inopiam, Roma deserta, in Apuliam se contulit. Plura vid. apud *Humphr. Hodium* de graecis illustribus L. Gr. — instauratoribus etc. p. 62 sqq. De *Georgio Trapezuntio* vid. eundem lib. I. cap. 4. et de eius versionibus quorundam Platonis atque Aristotelis librorum latinis p. 112 sq. De editione Gazae versionis Aldina vid. infra in catalogo editionum. Versio autem illius, e codice graeca, plurimis in locis mire discrepat a vulgata lectione, adeoque aberrat a veritate naturae sensusque verborum graecorum: quo factum est, ut recentiores historiae naturalis scriptores, illa decepti, multos errores immerito imputarent Aristoteli. *Harl.*

Cum Aristotele *περὶ ζῴων* Artemidorus coniungit *Aristophanis* in Aristotelem *ὑπερνήματα* II. 14. Onirocritic. respiciens haud dubie compendium, quod in Aristotelis libris de natura animalium composuisse Aristophanem Byzantium, testatur *Hierocles* in *Hippiatricis* pag. 4. Nec optima fide in hoc labore Aristophanem versatum esse, ex eo ipso Hieroclis loco obseruat *Mauffacus* ad Aristotelem pag. 1246. Citatur Aristotelis *ἐν τῇ περὶ ζῴων πραγματείᾳ* ab *Eratosthene* cap. 34. Catasterism. aliisque innumeris, quemadmodum vestigia eius diligentissime legunt, qui de animalibus post ipsum scripsere, *Plinius* e Latinis et *Albertus Magnus*: ex Arabibus *Anicenna*ⁱⁱⁱⁱ⁾, e graecis *Aelianus*, *Oppianus*, *Emanuel Phile* etc. ne de perditis loquar, *Theophrasto*, *Eudemo* etc. et aliis infinitis, opportuniore fortassis loco a me recensendis. Tantum adscribam in praesenti verba *Artemidori* lib. IV. 24. Onirocrit. Πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζῴων, καὶ Ἀρχελαῖος, καὶ τῶν Ξενοκράτους Ἀφροδισιεύς παρακηκοότες ὅφ' ἔκαστον τῶν ζῴων θεραπεύεται, καὶ τί ἕκαστον φοβᾶται, ὃ μάλιστα χαίρει, εἰς συντάγας καὶ θεραπείας ἀναπεπλάκασιν, ὃ μάλιστα κατακόρως ἐν τρίτῳ τῆς ἐκείνῃ συντάξεως κέχρηται ὅτος, ὃ ἐγὼ καίπερ εὖ εἰδὼς τὸ ὄνομα ἐκ ἐπιμνήσεως. *Michaelis Ephesi* Scholia, (nec dum edita,) in hos Aristotelis libros memorat hinc inde *Augustinus Niphus* in suis commentariis. [P]

MS. codicem, e quo loca nonnulla, habita a plerisque pro fanis, emendare possit, possidere se testatus est *Reinesius* epist. 58. ad *Hofmannum* pag. 522.

Hebraice etiam lecti sunt Aristotelis libri de animalibus. vid. *Wolfi* bibl. hebraeam pag. 220 et 263.

In latinis antiquioribus Aristotelis editionibus hi libri de historia animalium plane desiderantur. In aliis *Gazae* interpretatio occurrit. In graecolatina libri novem adiunctam habent *Gazae*, decimus *Scaligeri* translationem.

XVII. ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΜΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΣ Δ'. *De partibus animalium*, earumque causa ac ratione ^{αλλὰ}, libri IV. citantur a *Syriano* pag. 25. b. in 2. *Metaph.*; ab *Athenase*, H h 2 ad

iiii) *Anicennae* versionem arabicam ante ann. 1290. latine fecit *Michael Scotus*, (libri XIX. teste *Labbeo* bibl. nou. MSSt. p. 203. adde *G. Mackenzie* de Scriptoribus Scotis, tom. I. p. 210 sq.) Illa *Albertus Magnus* usus esse, *Scotus* vero a graeco textu saepius abiisse et a sensu verborum aberrasse dicitur. Alia praeter ea latina versio, saeculo XIII. facta, incerto auctore, adhuc manu exarata, frequenter in bibliothecis reperitur. Quae, quod textum graecum sequitur verbotenus, codicis graeci scripti vice fungitur. Vtramque versionem mutam adhibuit *Camus* in editione et interpretatione sua librorum Aristotelis de animalibus, earumque lectionem cum codd. graecorum varietate adnotavit. At quia expectationi ea comparatio non satisfecit, cel. *Schneider* in censura editionis *Camianae*, (in commentariis de rebus in scientia naturali et medicina gestis, vol. XXV.

part. I. Lipsiae, 1782. pag. 594.) optat, ut utraque versio latina tandem in lucem proferatur, et diligenter vbique cum graeco textu et *Alberto M.* contendatur. — In codice *Matritensi* occurrit fragmentum libri, Aristoteli adscripti, *de animalium proprietate*, Ἀριστοτέλης περὶ ζῴων ιδιότητος προῤῃμῶν. Hoc ut ineditum, et quod *Constantinus Lascaris* manu adscripserat, *Isaen* γὰρ Ἀριστοτέλῃ, *Iriarte* in catal. gr. codd. Matrit. p. 322. publici iuris fecit; ipse tamen fassus est, ad rem potius medicam pertinere. Clar. vero *Buhle* I. pag. 178. suspicatur, illud prooemium potius esse initium commentarii siue in Hippocratis aphorismos, siue in alium Hippocratis aut Galeni librum. *Harl.*

kkkk) Lib. 2. cap. 1. ἐκ τίνων καὶ ἐν ποσῶν καὶ πόσων συνίστηεν ἕκαστον τῶν ζῴων ἢ τὰς περὶ αὐτῶν δεδιόταται εὐφρόνιστον. Δὲ αὖ δ' αὐτίκῃς ἕκαστον τῶν ὅρων τὴν

ad quem vid. Casaubon. VI. 13. Emendatius graeca edidit Florentiae Nic. Leonicus Thomaeus.

Exstant e graecis scholia Mich. Ephesiⁱⁱⁱⁱ). Cui nonnulli addunt *Danielem Cretensem*, sed adhuc ineditum. Ex Arabibus *Auerroem*, qui inter alia Aristotelem aduersus Galeni obiectiones defendit, tom. VI. Opp. e versione Iac. Mantini, qui etiam *R. Leni* expositionem ex hebraico se vertisse testatur.

Latine vertit *Theodorus Gaza*, cuius versio occurrit in graecolatinis Aristotelis Operum editionibus. Librum primum commentario illustravit *Leonicus Thomaeus*. [Venet. 1540. 8. adnexus est *Pfelli* versioni latinae.]

XVIII. ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΓΕΝΕΣΕΩΣ βιβλία ε. *De generatione Animalium libri V.* quos et ipsos Nic. Leonicus Thomaeus emendatius graece edidit.

E graecis exstant scholia Ioh. Philoponi. [*Mathusalea*, monachi montis Sinai, adnotationes sparsim adiectae sunt codici Vindobon. LIV. scripto 1550. ex libro valde antiquo, teste *Lambec.* VII. p. 214.] Ex Arabibus *Auerroes*, qui Aristotelem suum itidem tuetur aduersus Galenum, tom. VI. Opp. Iac. Mantino interprete.

Theodori Gazae versio exstat in graecolatinis Aristotelis editionibus:

XIX. ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ βιβλία β. *De Plantis libri II.* memoratur a *Laertio V.* 25. et de Plantis scripsisse se testatur Aristoteles ipse sub extremum libri de breuitate vitae, et initio libri quinti Historiae de animalibus. Citat et *Athenaeus* XIV. pag. 652. et *Simplicius* prolegom. in libros physicos, ubi historias et causas plantarum ab Aristotele scriptas perinde ut animalium docet. At qui hodie exstant libelli duo de plantis sub Aristotelis nomine, graece a recentiore quodam (*Musuro*, vel *Lastari*, vel, ut *Simoni Grynaeo* visum, *Theodoro Gaza*, vel potius *Maximo Planude*, ut suspicatur *Caesar Scaliger* p. 26. in lib. I.) translati [P] sunt e latino Galli, nescio cuius, qui ex Arabico illos translulerat, quae arabica versio ex altera priore latina fuerat concinnata, ut prooemium graecum, libris hisce praefixum, perspicue docet. Ἀλλὰ τις Κελτὸς τὸ γένος ἐκ τῶν Ἀραβικῶν λειμώνων εἰς τὰς Ἰταλικὰς μετακινήτων Φυταλίας etc. Non mediocrem vero auctor graecae versionis fatetur corruptionem huic opusculo illatam, διὰ τὰς συχνὰς τῶν μεθερμηνεύσεων μεταβολὰς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τὰς Ἀραβίας ἐκείθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀράβων εἰς Ἰταλίας, καὶ εἰς ἡμᾶς (Ἕλληνας) ἐκ τούτων ἐπ' ἔσχατον. Hinc latinismi frequenter in his libris obuii, et Romae mentio lib. I. cap. 7. Sed et res ipsas earumque tractationem non mediocriter ab Aristotelis rationibus diffidere contendit *Iulius Caesar Scaliger*, cuius eruditi in hos libros commentarii, siue accusationes potius (uti vocat *Mercurialis* var. lectio. III. 16.) lucem videntur

τὸν τρέπον, ἐπισκεπτόν τὸν, χαρίζαντες κατ' αὐτὰ τῶν ἐν ταῖς ἰσχυραῖς ἀρμητικαῖς.

III) Aristotelis textus gr. de partibus animalium libri IV. cum *Michaelis Ephesi* scholiis, MS. exstat in bibl. caesarea Vindobon. teste *Lambecio* in comment. VII. pag. 213, quae a *Petro Kithario*

cum *Porphirii* libris IV. περὶ ἀποχῆς ἐμφύων de abstinentia ab esu animalium, s. ut ille vertit, de non necandis ad epulandum animantibus, Florentiae, 1543. typis Bern. Iunctae, graece in folio, latine autem *Dominico Monthesauro*, Veronensi, interprete, Basileae, typis Petri Pernae, 1559. 8. edita sunt. *Harl.*

runt Geneuae ann. 1566. fol. et Marpurgi 1598. 8. *Taberne sint*, inquit Sylburgius, *an multo recentioris Arabis, peritiores iudicent.* Menagio iudice sunt centones, male assuti e locis variis Aristotelis, et libro primo historiae plantarum Theophrasti. [add. *Halleri* biblioth. botan. tom. I. pag. 29 sq. ubi de argumento et edit. illorum librorum agitur.] Memorantur hi libri ab *Auerro* lib. I. Physic. cap. 1. Sed *Alexander Aphrodisius* in lib. de sensu et sensibili cap. 4. iam sua aetate negabat, exflare scriptum philosophi de Plantis. [graece exstat in cod. Scorilian. teste *Pliero* Itin. Hisp. pag. 159.]

In antiquis latinis editionibus exstat ^{mmmm}) vetus translatio anonymi, ex Arabico facta et Rogero cuidam, quem dilectissimum vocat, dicata, nec in duos libros distincta, sub titulo libri *de vegetabilibus*. Eamdem versionem, sed quibusdam mutatis, video comparere in graecolatinis editionibus Operum Aristotelis. Interpres ait, se, Aristotelis librum ex arabico latine transferentem, nostri idiomatis angustias quantulumcumque adiectione ampliasse.

Graece primum prodierunt Basileae 1539. 8. ad calcem Geoponicorum, ex officina Roberti Winter, cum praefatione *Simonis Grynaei*. Deinde cum operibus Theophrasti, ibid. 1541. fol. Hinc in graecis et graecolatinis Aristotelis editionibus. Iam enim comparent in Isingriniana Basil. 1539. fol. p. 435 sqq. [de natura stirpium, lat. interprete *Andrea a Lacuna* Colon. 1543. 8.]

XX. ΠΕΡΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ α', *de coloribus liber*, magna eruditione refertus, siue Aristotelis sit, siue Theophrasti, vt sentit *Mercurialis* III. 13. Var. lect. vel *Stratonis Lampisceni*, vt visum *H. Conringio* in epistola ad Rachelium, et lib. de habitus corporum Germanorum caussis cap. ultimo, nec non *Patricio* pag. 44. discuss. Peripatet.

Exstant in hunc librum *Michaelis Ephesi*, graeci scriptoris, scholia; sed latine tantum edita. Meminit et *Pachymeres*, *Simone Portio* notante, et *Plutarchus*, qui bina de coloribus volumina ab Aristotele scripta [P] testatur. Latine vertit praeter antiquum interpretem (cuius versio in editione latina Veneta ann. 1496. male discerpta est in libros duos, quorum alter perperam inscribitur de plantis,) *Lud. Coslius Calcagninus*, cuius interpretatio occurrit in lat. et graecolatinis Aristotelis editionibus ⁿⁿⁿⁿ), Du Valliana quidem tom. II. p. 793 sq.

XXI. α. ΠΕΡΙ 'ΑΚΟΥΣΤΩΝ, *de audibilibus*, siue de his, quas sub auditum cadunt, libellus, seruatus a *Porphyrio* in commentatio ad Harmonica Ptolemaei p. 246—254. edito graece et latine tom. III. Opp. Ioh. Wallisii. Oxoniae 1699. fol. Idem *Porphyrus* p. 231. testatur, πᾶν τὸ σύγγραμμα; totum librum ^{oooo}) se commentario suo inseruisse. Latine primus vertit *Antonius Gogauinus*, Grauiensis, ad calcem Harmonicorum Ptolemaei, a p. 157. Venet. 1562. 4. De Abulpharaio, celebri philosopho ac medico, refert *Gabriel Sionita* cap. 2. de vrbibus et moribus Orientalium, quod librum Aristotelis de auditu, inuentum in Harran, Mesopotamiae vrbe, quadragies perlegit, et eidem libro superscripsit: *Vellem iterum legere.*

Hh 3:

Fabrie.

^{mmmm}) In iisdem editionibus praecedat alius libellus, qui inscribitur *de Plantis*, sed male: est enim pars libri de coloribus. Incipit: *in omnibus autem plantis principium colorum herbeum est.*

ⁿⁿⁿⁿ) Calcagnini praefat. exstat XIV. 14. Epist.

^{oooo}) Sollemne fuit *Porphyrio*, integros aliorum tractatus suis inserere commentariis. Sic commentariis in Platonis Sophistam inseruerat *Andronici*, *Rhodii*, librum de diuisione, teste *Boethio* lib. de diuisione pag. 638.

Fabric. — Abu-Bacharis — commentarium super librum Aristot. de auditu citat *Maimonides*, More Nevochim 422. Buxt. *Benzel*.

b. ΠΕΡΙ ΘΑΥΜΑΣΙΩΝ ἈΚΟΥΣΜΑΤΩΝ siue, (vt in alio, satis fideli magisque pleno exemplari, se reperisse testatur *Petrus Victorius* VII. 24. varr. lection.) ΠΑΡΑΔΟΞΩΝ. *Liber de admirandis narrationibus* ppppp). Graece post Thomaeum aliosque emendatus editus ab H. Stephano, cum libro superiore, Paris. 1557. 8. Multa ex hoc refert, Aristotele auctore laudato, *Antigonus Carystius* Histor. mirab. cap. XXXI—CXXVII. Sequutus etiam *Paullus Silentarius* in poematio in thermas Pythias, vt pulcre obseruatum est ab *Huetio*. Citat et *Athanaeus* XII. p. 541. [P] *Suidas* in Κοτιῶν. *Stephanus Byz.* in Τήνος et alibi. [in voc. Τήνος, ad quem locum iudicat *Holsten.* fragmentum illud, ab H. Stephano in MSto repertum, reuera esse Aristotelis. conf. *Beckmanni* notam ad Aristotelis librum p. 367. *Harl.*] Sed in Γελαῶνι male quaedam editiones et in his Berkeliana habet, πέμπτῳ περὶ θαυμασιῶν ἀκουσμάτων, quum illud πέμπτῳ a *Xylandro* recte sit expunctum. Recurrit idem error in Berkelii versione, voc. Γεμαρα. Etiam *Laertius*, Patricio iudice, per συναγωγῆς α', β', V. 25. hoc scriptum intelligit. Meminit et θαυμασιῶν ἀκουσμάτων inter Aristotelis scripta *Anonymus Menagii*. Si qua coniecturae venia, inquit *H. Doduellus* diss. de aetate peripli Hannonis cap. 21. crediderim, hoc opus e variis Aristotelis operibus collectum esse a discipulo et successore illius, *Theophrasto*, verbis nonnumquam suis, nonnumquam ipsius Aristotelis. Aristotelis esse negat praeter *Erasmum* et *Lud. Viuem* ad Augustini lib. IV. de C. D. cap. 2. pag. 385. *Philander* ad *Vitruuium* VIII. 3. idque se multis posse demonstrare argumentis, *Ionsus* lib. II. cap. 11. pag. 176. *Vossius* de Hist. graec. p. 514. *Ioh. Bodaeus a Stapel* ad *Theophrastum* pag. 214. [et *Moller.* in Homonymoscopia p. 288.] etc. Etiam *Theophrasti* esse, e *Plinio* obseruasse visus est sibi *Ioh. Camers* ad *Florum*, et *Harduin* ad *Plin.* H. N. IIX. 57. tom. II. pag. 361. [Historiam, mures exedere ferrum, (cap. 24. vbi vid. *Beckman.* pag. 56.) *Plinius* tribuit *Theophrasto*, at *Aelian.* hist. anim. V. cap. 14. Aristoteli.] Contra tamen *Iulius Caesar Scaliger* ad eundem *Theophrastum* de causis plantarum pag. 325. *Commentarius de miraculis auditis, Aristotelis est, non Theophrasti. Est enim illius neptareus stylus.* Liber ipse genuinus Aristotelis, sed fragmentum, quod ad calcem huius libri legitur, ὑποβολυμαίων est *Maussaco* in limine notarum ad *Plutarchum* de fluminibus, ex quo multa in illud congesta et inde auulsa esse obseruat. Repetita etiam ex illo nonnulla a *Psello* in διδασκαλία παντοδαπῇ, quam edidi vol. quinto huius bibliothecae. — Inscriptionem veterem siue hexastichon sub finem libelli, [cap. 145. pag. 295. edit. *Beckmanni*,] ab auctore adlatum erudite post *Salmasium* ac *Isaac. Vossium* [ad Periplus Scylacis, ann. 1639. pag. 4. et, mutata pristina sententia, viginti post annis, ad *Pompon. Melam.* III. 6. p. 809 sq. edit. *Abr. Gronou.* ann. 1748. 8.] emendat et interpretatur *Io. Bonhierius* ad *Scipion. Maffei* in huius antiquitatibus Galliae selectis. Paris. 1733. 4. pag. 161 sqq. adde *Bibl. raisonnée*, tom. XII. p. 350 sqq. *Fabric.* De libro περὶ θαυμασιῶν ἀκουσμάτων vid. *Sallier* in historia acad. Paris. regiae Inscript.

ppppp) De auctore libri, codicibus, versionibus atque editionibus diligenter egit cel. *Io. Beckmann* in praefat. ad suam huius libri editionem, de qua infra in catalogo editionum agetur. *Casaubonus* in notis ad *Aeneae Poliorcet.* pag. 1808. verum libri indicem esse putat ἀκούματα, (h. e.

auditiones vel historias auditas) θαυμάσια. Atque *Hemsterhus.* ad *Aristophanis* *Plutum* v. 586. pag. 181. a. citat opus *Admirandorum*, idque corruptissimum vocat. Ipse *Fabricius* in vol. I. lib. I. cap. 6. §. 10. pag. 40. librum negauit esse Aristotelis. *Harl.*

script. tom. VII. pag. 273. adde cl. *Niclas* not. p. 297 sqq. et cel. *Heynii* correctiones p. 419. in Beckmanni editione libri Aristotelei; atque ipse doctiss. *Beckmannus* non solum *Bouhierii* dissertationem de illa inscriptione adiecit pag. 402 sqq. sed etiam praemisit iudicia virorum doctorum de libri auctore. Ipse vero pag. XIII sq. praefationis putat, aliquam saltem, etsi fortasse minimam, libelli, quem nunc habemus, partem conscriptam esse vere ab Aristotele. Hunc, suspicatur, multa notatu digna, sine ordine sibi ad subsidium memoriae adnotasse, et in aduersaria quasi coniecisse, quibus aliquando uti posset: multa suis exemplaribus adscripsisse subinde possessores, quae posthac in contextum recepta essent, unde repetitiones eiusdem rei exstitisse sit credibile. Probabilior tamen videtur esse coniectura cl. *Buhlii* in dissertatione, de distributione librorum Aristotelis etc. p. 77. hunc librum ex aliis Stagiritae scriptis, in primis ex animalium historia et meteorologicis absque ullo consilio et delectu esse confarcinatum. adde cl. *Villoison*. anecdot. gr. tom. II. pag. 129. not. qui auctorem libri *περί θάουμ. ἀνθρώπου*. incertum esse pronuntiat. Ex loco quodam, (cap. 179. p. 352. vbi vid. Beckmann.) colligit cl. *Schneider*. in periculo critico in Antholog. Constantini Cephalae pag. 152. auctorem nostri libelli esse recentiorum Nicandro, ex cuius verss. 128 sqq. illa, de nigra vipera, ab auctore libri *θάουμ. ἀνθρώπου*. translata.

In editionibus graecolatinae Aristotelis occurrit incerti auctoris latina interpretatio. Vertit etiam *Dominicus Montefaurus*, Veronenfis; cuius versio legitur inter opera Auerrois, Venet. 1552. fol. tom. VII. [et in edit. *Beckmanni*, pag. 372 sqq. qui in praef. pag. VI sq. de illa versione et editionibus agit.]

XXII. ΠΡΟΣ ΤΑ' ^{mm}) ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ' ΖΗΝΩΝΟΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ' ΓΟΡΓΙΟΥ, *aduersus dogmata* quaedam physica ac metaphysica *Xenophanis, Zenonis Eleatae et Gorgias*, libelli tres, graece tantum leguntur in editione graecolatina Aristotelis Lugdunensi Casauboniana; sed in ceteris exstant cum latina versione *Ioh. Bernardi Feliciani*, ut in Du Valliana tom. II. pag. 834 sq. Vertit etiam latine *Arnoldus Ferronus* Burdegalensis, qui Aristotelem aduersus Xenophanem ac Bessarionem defendit, Lugd. 1557. 8. *Franciscus* vero *Patricius* tom. II. discuss. Peripatet. pag. 26. et 34. hos solos libros et mechanica, quod Aristotelis sint, omnem controuersiam effugere existimat ^{rrrrr}): merito ta-

men

qqqqq) Hanc inscriptionem probat librorum argumentum, et Laertii Anonymique Menagiani auctoritas, et quod similiter philosophus scripserat *πρὸς τὰ Μελέων, πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος* etc. Itaque omisi titulum, qui in editionibus et Codice Lipsiensis, *περί Ξενοφάνους, περί Ζήνωνος, περί Γοργίου*. *Fabric.* In vol. II. lib. II cap. 34. 2. vbi de Xenophane disputatum est, p. 618. diuersas Fabricii aliorumque sententias iam memoraui et doctam *Fülleborni* laudavi dissertationem, in qua is non solum variorum de illo libello iudicia collegit atque partim diiudicauit; sed etiam totum fragmentum critice atque exegetice persequutus est: num vero Aristoteles certo dici possit huius libri auctor, dubitauit. — In bibl. *Vindobonensi* est, teste *Lambecio* comment. vol. VII. pag. 218. codex, qui praeter alios libros Aristotelicos continet li-

brum de Xenophane etc. Hunc codicem, censet *Kollarus* in nota, futurae nouae editioni fore utilem, praesertim, quum alias etiam siue lectiones, siue coniecturas, Politiani manu probabiliter, marginibus adscriptas, conseruet. Inter codd. *Vossianos* fuit quoque liber noster manu exaratus. *Harl.* Post *Füllebornium* libelli priorem partem nuper tractauit *Clar. G. L. Spalding*, Gymn. Berol. Prof. in Disput. inscripta: *Vindictae philosophorum Megaricorum tentantur*; subiicitur *Commentarius in priorem partem libelli de Xenoph. Zen. et Gorgia* (Berol. et Hal. 1792. 8.) p. 25 sq. *Beck.* ^{rrrrr}) Eandem Patricii fuisse sententiam, putabant *Naudaeus* in Apolog. des grands hom. cap. VI. p. 101 sq. et *Brucker*. in histor. crit. phil. I. p. 799. not. p. sed Patricio fieri iniuriam, bene monuit *Fülleborn*. in diss. m. p. 10. not. II. Patricius

men dubitari ait *Ionfus* I. cap. II. §. 4. pag. 65. Meminit inter scripta Philosophi *Laertius* V. 25. et Anonymus Menagianus. In editis graeca admodum sunt corrupta, et hinc inde etiam manca, quae suppleri et emendari possunt ex codice MS. eximio Bibliothecae Paulinae, quae est Lipsiae in patria mea: ex quo hoc facere pridem [P] instituit Ienensis Academiae lumen *Ioh. Andreas Bosius*; sed his eius conatibus, ut egregiae quam parabat, Iosephi editioni fata intercesserunt. Habeo et ipse lectiones eiusdem codicis, quas mecum olim pro sua in me voluntate communicavit cuius meus carissimus idemque doctissimus *Godfridus Olearius*, atque hoc loco pace ipsius, in lectoris usum integras inferere non dubitavi.

Variae lectiones Codicis Bibl. Paulinae Lipsiensis, cum Is. Casauboni editione libri Aristotelis de Xenophane, Zenone et Gorgia collati.

Primaam partem huius libri non *περὶ Ξενοφάνους*, uti Casaub. editio habet, sed *περὶ Ζήνωνος* inscribit MS. secundam contra inscribit *περὶ Ξενοφάνους*, quae repudianda procul dubio est lectio ^{sssss}).

Ed. Cas. pag. 752. col. 1.

- v. 3. πάντα δι' ἀμφοτέρω. πάντα αἰδία ἀμφοτέρω.
 ibid. lacuna suppletur verbo γενέσθαι.
 5. προὔπαρχεν. εἰ τῶ τινῶν προὔπαρχεν.
 εἴτ' ὄντων τινῶν
 6. ὡς δὴ] εἰ δὴ
 7. ἢ δ' ἐν] καὶ εἰ ἐν
 9. ἐν εἶναι] ὄν εἶναι
 10. πλέων] πλέω
 ibid. πέρατα] περ . . . λία
 ibid. ὁμοιον] ὄν ὁμοιον
 11. πάντα] πάντη
 ibid. ἀνόμοια] ἀνόμοιον
 ἔτι ἐν θείναι] ἔτι εἶναι f. ἐν τι εἶναι
 12. μέτριον] ἀμετρον
 13. ἔτι] εἰς τι
 ibid. ὑποχωρήσαν δὲ, ἀνάγκη] ὑποχωρήσαν
 δὲ ἀνάγκη.

pag. 752. col. 1.

- v. 14. δοξασθαι] δέξασθαι
 15. τοιούτων δὲ ὄντων ἀνωδυνων τε καὶ ἀνάλη-
 γήτων ὑπὲς . . . καὶ ἀνοδον εἶναι] τοι-
 ῦτο δὲ ὄν τὸ ἐν ἀνώδυνον τε καὶ ἀνάληγ-
 τον, ὑγιὲς τε καὶ ἀνοσον εἶναι.
 18. μὴ ὄν] ἐν
 20. πολλά] πολλά τε καὶ
 23. χωρίζοντων] χωρίζοντα
 24. τὸ ὑπ' ἀλλήλα] τὰ ὑπ' ἀλλήλα
 25. τέτον δὲ τὸν τρόπον] τέτων δὲ τῶν τρό-
 πων
 27. ταῦτα] ταῦτα
 28. ἀπασαν] ἀπατᾶ
 29. ἀναιρεῖ] ἀναιρεῖν
 ibid. ἀλλ' αἰδίων] ἀλλὰ ἐν αἰδίων
 30. αἰ] αἰ
 ibid. ὄν βέβαιον] εἰς βέβαιοι
 31. εἰδέν] ὅθεν

pag.

cuius enim non dixit, eos esse spurios, qui non sint a Diogene nominati, sed controuersos: atque ipse plures eorum vindicat Aristoteli, tom. I. libr. IV. *Harl.*

^{sssss}) Enimuero *Fabricius* ipse hanc suam retractauit sententiam ad *Sextum Empir.* *Pyrrhon.* I. 225. pag. 59. not. N. atque in exemplo suo bibl. graecae manu ita nostrum locum correxit — *περὶ Ξενοφάνους*, quae haud repudianda est lectio: nam licet in priore *Xenophanis*, in posteriore *Zenonis* mentio: tamen dogmata uniuersa, quae in posteriore parte referantur, magis in

Xenophanem, priora in *Zenonem Eleatem* conueniunt. Atque *Fülleborn.* in *Beyträgen zur Geschichte der Philosophie*, Züllichau et Freistadt, 1791. 8. part. I. nr. 3. ubi agit de systemate *Xenophanis*, ad hunc *Xenophanem* pertinere censet *Aristotelis* librum. *Harl.* Nec *Zenonis*, nec *Xenophanis* dogmata capite 2. exponi, sed *Melissi* discipuli *Parmenidis* efficere studuit *Spalding.* I. I. p. 57 sq. Caeterum lectiones cod. *Paullini* non diligenter ab *Olcario* enotatae sunt, dabiturque omnis lecti. Cod. varietas ad *Arist.* scripta a me alio tempore. *Beck.*

pag. 752. col. 1.

v. 34. ὄντες] πάντες

ibid. εἰ δὲ μὴ] εἰ δὲ μὴ ἦν

35. 36. ἐπιδείξαι τὰς τοιαύτας ποιότητας
μάλισα] ἐπιδείξαντα τοιαύτην ποιότητα
ἢ τὰς μάλισα, distinctio vero non post
ὁρθῶς sed post δοκῶσας ponitur40. πολλά. γένοιτο γὰρ ἂν ὄν] πολλά γένη.
τὸ γὰρ ὄνibid. ὅτι ἐστίν] ὅτι ἐστίν, forte ὅτι ἐστὶ ἐν, simi-
li enim modo etiam supra ἦν pro ἐν scri-
ptum reperi.

43. ἔχοντες] ἔχοντες

44. post ὑπολήψεις ταύτας ista adduntur in
MS. καὶ ὡς ἂν ἐ γένοιτ' ἂν ἔδεν ἐκ μηδενός
πολλά δὲ

pag. 752. col. 2.

v. 2. συμβαίνειν ἂν τις εἶναι] συμβαίνει ἐναν-
τίας εἶναι

3. βέβαιον] βέβαια

ibid. λαμβάνεται] ὑπολαμβάνεται

18. post τὰ γινόμενα additur in MS. ἔδὲ γὰρ
ἂν ἔτι αὐτοῖς ἅπαντα γίγνεται.

20. ἐατέον] λεκτέον

21. αὐτὸ] αὐτὰ

22. ἕτερά γε ἀντὶ τῆς τίς ὡς ἐκεῖν εἶη] ἕτε-
ρον γὰρ ἀντὶ τῆς ἴσως ἐκεῖν εἶη

23. ἀνακάμπτει] ἀνακάμπτειν

28. κινεμένα] κειμένα

29. distinctio post ἐκεῖνον ponitur, post προσα-
γορεύσαι omittitur: particula quoque ἐν
non comparet.

30. ἅπαντα] τὸ ἅπαν

32. ἔτι ἅπαντα] ἔτι εἰ ἅπαντα

ibid. πρὸς ἐν αἰδῖον] πῶς ἐν αἰδῖα εἶη, prae-
terea adduntur ista: ἀλλὰ γὰρ τῆς μὲν εἶναι
τι, ὡς ὄντος καὶ κειμένα διαλέγεται. εἰ
γὰρ φησι μὴ ἐγένετο. ἔσω δὲ αἰδῖον εἶη

36. τ' αὐτὰ] ταῦτα

ibid. ἔκ τε] ἐκ τῆς

37. ἀβήκτον] ἀπρηκτον

38. ὅπη καὶ τίς αἰέν. ἐρεῖ δὲ ὅμως. τῶν ὄν-

Vol. III.

pag. 752. col. 2.

των] ὅπη καὶ τίς αἰέν ἐρείδῃ. ὅμως τῶν ὄν-
των

v. 41. διαλλάξις] καὶ διαλλάξις

ibid. ὀνομάζεται] ὀνομάζετ'

42. προσιῦσαν] εἰ πρὸς εἰσὶαν

ibid. ὅτι] ὄντι

ibid. ἐπὶ] ἐπεὶ

43. ὥς τὸ πῶς γ' ἂν] ὥς τὸ πῶς γὰρ

ibid. ἐπαρξῆς ἴστο] ἐπαυξησεῖτο. Verbum
Empedoclis hic recitari patet, qui tamen
nec prout in editis, nec prout in MSco
legitur, commodum fundit sensum.46. φθίρεσθαι. πλήν καὶ εἶναι] φθίρεσθαι
πάλιν καὶ εἶναι.

47. ἢ ἐν. ἢ εἰ] ἢ ἐν εἶη

ibid. εἶη ταῦτα] ταῦτά φησι.

pag. 753. col. 1.

v. 10. ποτε] πολλά

ibid. post γίγνεσθαι adduntur ista: καὶ δια-
λύεσθαι εἰς σώματα, ἕτως δὲ ἀναλυόμε-
να καὶ ἴσα γίγνεσθαι

11. εἴ τι μᾶλλον] εἰ omittitur

15. γίγνεται] ἤρξατο

21. πᾶν ἐν εἶναι] πᾶν, ἐν ὄν [P]

24. in MS. post ἀγέννητον exigua quaedam
lacuna est, post illam autem sic legitur:
ποιεῖ. καὶ ὡς αὐτός

25. εἰ τὰδε] εἰ omitt.

26. εἶναι ἐ ἄλλω] in MS. ita:
εἶναι ἐχ' ὡς ἄλλ τινί.

28. πρὸς αὐτὸ] πρὸς τὸ αὐτὸ

29. γῆν] γῆ

30. ἢ εἴ τι] εἰ omitt.

ibid. ἕτος] ἕτως

33. ἀνομοίων ἀμερῶν] ἀνομοιομερῶν

ibid. ἔτω γε εἶναι] γίνεσθαι

34. ἅπασαν γῆν] ἅπαν γῆ

38. ἔχον] ἔχοι

39. πολλά. omittitur et mox pro ἐνάριθμα
legitur ἐν ἀριθμῷ

42. ἀδύνατα] ἀδύνατον

li

pag.

pag. 753. col. 1.

- v. 43. ἀπείρονα] ἀπειρος
 44. ἔδεν] ὀλίγον
 46. εἰ δὴ δι] εἰ δὴ δεῖ
 47. ὄντος τῷ] ὄντος ἐν
 52. μηδὲ] μὴ
 ibid. διὰ τῶτο καὶ ἐν τῶτῳ] διὰ τί καὶ ἐν τῶτο
 53. πῶς γὰρ αὖ] πῶς γὰρ ἦν
 ibid. ὅσον; ἢ τί κενὸν μὴ ὅλον αὖ οἶόντε εἶναι]
 ὅσον ἢ τὸ μὲν ὅλον αὖ οἶοντα εἶναι.
 55. κινεῖται] κινεῖσθαι
 56. τό γέ τι] τῶτό γε
 59. ἴσως] ἥσσαν
 60. lacuna suppletur his verbis: πρὸ αὐτοῦ
 63. κινεῖμενα] κρινόμενα
 65. ὡς ἐν] ὡςθὲν
 66. ὅτι ἐν εἰς] ὅτε ἐν
 67. καὶ εἰς τὸ πρ.] καὶ εἰ τὸ πρ.
 68. ἢ ἀλλοιώσιν] ἦν ἀλλ.
 69. ἔδεν omitt.
 73. post αὐκίνητον additur ἔτ' εἰ ἐν
 74. post ἐτεροειδῆσθαι additur τὰ ὄντα

pag. 753. col. 2.

- v. 6. Φέρεται] Φαίνεται
 7. μιγνυμέναι] τὰ μιγνυμένα
 9. ἅπαν τι] ἅπαντι
 11. Ζήκωνας] Ξενοφάνες
 14. ὁμοίων] ὁμοίαι
 15. ἀνομοίων] ἀνομοίαι
 19. ἢ ὁμοίαι] ὁμοίαι
 20. ἔτ' ἀνόμοιον] τὸ ἀνόμοιον
 21. τὰ ἐκ ἐκ ὄντος γενέσθαι] τὸ ἐκ ὄν ἐξ
 ὄντος αὖ γενέσθαι
 23. προσήκειν αὐτόν] αὐτὸν φεράσκειν εἶναι
 24. αὐτόν εἶναι] αὐτῶν εἶναι
 26. κρεῖκτον] κρεῖκτων
 29. θεὸν] τὸ θεῖον
 32. ἓνα μόνον] ἓνα ἄρα εἶναι μόνον
 37. ἀπειρον γὰρ τὸ μὴ εἶναι] ἀπειρον μὲν ὃ
 μὴ ὄν εἶναι
 41. περὶ αὐτῆς] περὶ αὐτῆς μοχλὸς τε sequens ὃν
 omittitur

pag. 573. col. 2.

- v. 46. ἡρεμεῖν γὰρ] ἡρεμεῖ δὲ καὶ
 52. καὶ ἔτος τὸ γιγνόμενον γίγνεσθαι ἐξ ὄν-
 τος] τὸ γιγνόμενον καὶ ἔτος γίγνεσθαι ἐξ
 ὄντος
 54. εἰ καὶ] ἢ καὶ
 55. ἢ ἀνομοίαι] ἢ καὶ ἐξ ἀνομοίαι
 56. περὶ] παρὰ. In eodem versu εἶπερ
 ἅπαντα MS. non agnoscit
 57. ἐπικρατίσον] ἔτι κρατίσον
 59. κατὰ omitt.
 62. ἐπεὶ γὰρ τῷ] ἐπεὶ τοῖ γε
 63. ἀλλὰ διὰ τὴν] ἀλλὰ τῇ διὰ
 67. οἶοντα] οἶον τε
 69. 70. τῶτο δὲ τινα εἶναι ἀνάγκη ἓνα τὰ
 πάντα] τῶτο δὲ τιν' εἶναι ἀνάγκη ἓνα τὸν
 τὰ πάντα
 70. ὅρα ἴσως τῶτο βελ.] ὅρα, ἀλλ' ἴσως τῷ-
 το βελ.

pag. 754. col. 1.

- v. σῶμά γε καὶ ἔχων] σῶμά γε αὖ καὶ ἔχων
 7. ἐν γίνεται] ἐγγίγνεται
 8. αὖ μὴ] εἰ μὴ
 ibid. ὅσον] ὄν
 10. ἀπέχεν] ἀπέχει
 ibid. post σφαιροειδὲς ὄν adduntur ista τῶτο
 γὰρ ἐστὶ σφαιροειδὲς ὃ
 ibid. pro πυρὰς leg. πρὸς
 11. διαφορεῖ] διαφέρει
 ibid. ἀπλῆν] ἅπεσι
 12. ταῦτα λεχθῆναι τῷ ὄντος] ταῦτα αὖ
 λεχθῆναι κατὰ τῷ ὄντος
 13. post τότε additur γὰρ ὄν
 ibid. αἰσθάναιτα. αὖ νῦν ἀμφῶ] αἰσθάναιτα
 νῦν. ἀμφῶ
 14. ὅπη διανοητὰ] καὶ διαν.
 15. ταῦτο omittitur
 16. post ἔδεν additur οἶμα, contra μοχλὸν ὄν
 omittitur
 18. post ἔχον ἐστὶν additur ἅπαν
 29. ἴσον omitt.
 32. σχεῖν] ἔχει

pag.

pag. 754. col. 1.

- v. 32. post πεπεράνθαι additur πρὸς τι συνάπτειν, τοῖς δὲ πεπεράνθαι μὲν, μὴ μέν-
τρι πρὸς τι πεπεράνθαι.
35. κινεῖσθαι] τῷ κινεῖσθαι
ibid. μὴ τὸ ἴσον, ὥσπερ] τὸ μὴ ἴσον ὅπερ
37. τὸ ἡρεμεῖν] τῷ ἡρεμεῖν
38 ἔτι] ἐπὶ
40. ἐπὶ τῷ] ἐπὶ τὸ
41. ὅπερ καὶ] ὅπερ τε καὶ
lin. 43. ἀποφασίητ ἐλεχθέντων] ἀπόφασις
ἢ τὸ λεχθέν
44. μεταλαμβάνει] μεταλαμβάνειν
45. μὴ ἐν] μὴ ἐνός
47. τσαύτας ἀποφάσεις· ὧν] τὰς αὐτὰς
ἀποφάσεις ὧν.
ibid. πληθός, ἢ καὶ μὴ, ὡς ἢ] πληθός ἢ
μὴ ὡς ἢ
49. σῶμα, ἢ] σῶμα ἢ
51. μὲν] μόνον
ibid. αὐτὸς] ἕτος
52. τῷ κύκλωθεν ὧν] τε :: :: :: κύκλω φε
:: :: :: θεὸν
53. φύσει] φησὶ
54. εἴ τε δὲ] δὲ omitt.
56. μηδαμῆ τε] μηδαμῆ γε
61. ἄλλω] ἄλλοις
65. ἀν] ὅτι
68. γὰρ μὴ εἴη] μὴ omitt.
71. ἦν omitt. [P]

pag. 754. col. 2.

- v. 4. ἔσθδὲ ταὐτὸ] εἰ δὲ ταὐτὸ
7. post γὰρ additur καὶ
8. εἰ τὸ] ἢ τὸ et mox ἔστιν omitt.
9. ὡς περὶ] ὡσπερ
10. ὄντος τῷ δ' ἐκ ὄντος] ὄντοιν τῷ μὲν ὄν-
τος τῷ δὲ δοκῶντος
ibid. τὰ δ' ἐκ ἀλλ.] τὸ δ' ἐκ ἀλλ.
11. τὰ ἀμφω] τὸ δὲ ἀμφω
12. lacuna suppletur vocē ὅτε
14. τῷ ὄντι] τῷ μὴ ὄντι
ibid. καὶ ἐστίν. ἔτι εἰ δὲ] καὶ ἐστίν ἔτι. εἰ δὲ

pag. 754. col. 2.

- v. 16. πότερον] πρότερον
17. τότε μὴ ὧν ἔστι] τότε μὴ ὧν ὧν ἔστι
22. ταὐτὸν μὴ ὧν] τ' αὐτὸ τὰ μὴ ὧν
25. ἢ μὴ γενόμενον εἶναι] ἢ γινόμενον εἶναι,
omissa negatione.
29. μηδαμῆ, δέον εἶδ'] μηδαμῆ ὧν εἶδεν
30. τὸν εἶδεν] γένεσθαι
33. εἶδεν ἀν ἐκ μηδενὸς ἀν γενέσθαι εἰ δ' ἔστι
τὸ μὴ ὧν haec MS. non agnoscit
ibid. ἐκ τῷ ὄντος] ἐκ τῷ μὴ ὄντος
34. διὰ ταῦτα εἶδ' ἐκ τῷ μὴ ὄντος haec MS.
non agnoscit
36. ἐν ἢ] ἐν ἢ et paulo post pro εἴτε μὴ ἐν leg.
εἰ δὲ μὴ τε ἐν
37. ἐν μὲν] ἐν μὲν
38. ἐν σχομεν] ἔχομεν. Post hanc vocem au-
tem in MS. iterum lacuna, et postea se-
quitur: γε τῷ τῷ Ζήνωνος etc.
38. inter ἀν et εἶναι vacuum denuo in MSto
inuenio spatium quemadmodum et inter
μὴ et μήτε.
40. εἶδ' ἀν] εἶδεν ἔστιν
41. ἐκ ἀν εἴη] ἐκ ὧν εἴη
ibid. κινεῖται, καὶ εἰ] κινεῖται καὶ ἐν
43. πάντα] πάντως
46. δει] δεῖν
50. μᾶλλον ὁρῶμεν] μᾶλλον αὐ ὁρῶμεν
51. ἐκεῖτο] ἐκεῖ
54. ὥτε καὶ εἰ] ὥτε εἰ καὶ
ibid. ἡμῖν γνωστὰ εἶναι] ἡμῖν γε ἄγνωστ' ἀν
ibid. εἰ δὲ γνωστὰ] εἰ δὲ καὶ γνωστὰ
54. φασὶ] φησὶ
ibid. εἴποι] εἴπη
57. εἰ ἔν τις μετεννοεῖ] ὃ ἔν τις μὴ ἐννοεῖ
59. posteriorem lacunam MS. non agnoscit,
in quo sic legitur: εἰ λέγει δὲ χρεῖμα ἀλ-
λὰ λόγον. ὥτε εἶδ' etc.
61. ἀλλ' ἀκέρειν] εἰδ' ἀκέρειν
65. εἴτι ἐν] εἴτι ἐν
68. σχολὴν ἄλλο] σχολή. ἄλλω
ibid. ἐν ἔστι] ἐνεστι
70. λεκτὰ] λόγος

Li 2

XXIII

XXIII. ἈΝΕΜΩΝ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΓΟΡΙΑΙ, *ventorum certis regionibus vel oppidis adtributorum loca et adpellationes*. Fragmentum ex opere Aristotelis περὶ σημείων χειμῶνων, *de signis tempestatum*, quod memorat [P] *Laertius* V. 26. In editione graecolatina Aristotelis Casauboniana Lugdunensi tantum graece exstat. In ceteris legitur cum versione *Ioh. Bernardi Feliciani*, ut in Du Valliana nouissima tom. II. p. 848 sq. Pro genuino Aristotelis foetu habent viri docti, ex his *Christophorus Cellarius* in Notitia orbis antiqui lib. I p. 39. et *Salmafus* ad Solinum, ubi de ventis differit. Occurrit et inter Theophrasti opera, p. 244. editionis graecae Oporinianae.

PHYSIOGNOMICON.

XXIV. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΟΝ, *de Physiognomia liber*, cuius veluti compendium quoddam exstat lib. II. Analyticor. prior. capite vlt. Memoratur a *Laertio* V. 25. *Stobaeo*, etc. ^{ttttt}) In editionibus graecolatinis, etiam nouissima Du Valliana tom. II. pag. 640. legitur cum versione *incerti*. Translulerunt praeterea latine *Andreas Lacuna* Paris. 1535. 8. *Iodocus Willichius*, Refellianus. Witteb. 1538. 8. Illustrarunt *Franciscus Sanchez*, [in commentario, qui exstat inter opera medica, Tolosae Tectosagum, 1636. 4. et cum libr. quod nil scitur. Rotterod. 1649. 12.] *Camillus Baldus*, Bononiae et Mantuae 1621. fol. etc. *Polemonis* ^{uuuuu}) et *Adamantii* libros eiusdem argumenti in graeca sua Aristotelis editione subiunxit Sylburgius. Tractarunt Physiognomica etiam *Auerroes* tom. VII. Opp. *Michael. Scotus*, de quo operae pretium fuerit consulere glossarium Cangii in *ceruellerium* [et *Boyle* diction. voc. *Scot*, not. *D*, atque] *Albertus Maghus* lib. I. de animalibus, ut recentiores praeteream, *Ioh. Baptistam Portam*, qui pag. 259. libr. Aristotelis de physiogn. arabice sibi monstratum testatur Romae ab Antiocho, patriarcha, [vid. *Franz*. l. c. pag. X sq. *Guil. Gratarolum*, (de quo Baelius tom. II. Lexici pag. 1380.) *Ioh. Euelinum* (Act. Erud. 1698. pag. 338. aliosque quos refert in Bibl. Philosophica *Martinus Lipenius* p. 1166 sq. In hebraica versione, quam bibl. Caesarea seruat, dicatus est hic liber Alexandro M. vid. *Nesselii* catal. scriptor. orientaliū nr. 96.

PROBLEMAT A.

XXV. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ Τμήματα λή ^{uuuuu}) *Problematum*, siue quaestionum omnis generis, cum responsionibus non minus acute plerumque, quam modeste propositis, *Sectiones XXXV/III.*

^{ttttt}) Si liber vere Aristoteli debetur, ad genus librorum exotericum referendus videtur cl. *Buhle* in diss. de distributione librorum Aristotelis etc. pag. 78. sed, quoniam fide tantummodo Diogenis Laertii et Stobaei liber de physiognomia tribuitur Aristoteli, nec apud antiquiores graecos interpretes eius sit mentio, praeter ea nimis ieiunus est, quam ut vere ab Aristotele profectus fuerit, et fragmentum potius est; idem cl. *Buhle* malit fere supposititium habere. *M. Io. Georg. Frid. Franz* in praef. ad scriptores physiognomoniae veteres p. VII sqq. (vbi de hoc libello, eius-

que interpretibus, commentatoribus et editionibus agit,) partem aliquam utique genuinam esse, alias vero partes mutilatas et philosopho suppositas esse cum Auerroce, Sanchezio aliisque censet. conf. *Loffii*, Prof. Erfurt. comment. de physiognomica Aristotelis, in Actis acad. elect. Mogunt. doctrinar. vtil. ad ann. 1777. Erfurti 1778. 4. *Harl.*

^{uuuuu}) De his infra, nr. 38.

^{uuuuu}) Apud *Laertium* V. 26. vna serie memorantur: *Φυσικῶν κατὰ σοφίαν λή, ὑπερδιαικμήτων προβλημάτων α, β*. Forte igitur et post *Φυσικῶν* subintel-

XXXVIII. maiorem partem physici argumenti, nonnullae etiam medici, vt sect. I. et mathematici, vt sect. XV. et musici sect. XIX. et philologici sect. XXII. et ethici sect. XXVII—XXX. Scripserat Aristoteles *Problemata Physica*, quae laudantur ab *Apollonio* Hist. mirab. cap. 7. 9. 21. 22. 28. 37. et 51. *Gellio* XIX. 4. 5. 6. [P] *Plutarcho* VIII. 10. *Symphosio*. *Athenaeo* lib. I. pag. 24. etc. horum plures fuere libri, nam septimum citat *Gellius* III. 6. Ex Problematis sect. 30. qu. 1. petium quoque videtur, quod *Cicero* lib. I. *Tuscul.* cap. 33. et *de diuinat.* cap. 38. [ad utrumque locum vid. *Dauis.* ac *Plutarch.* in *Lyfandro* p. 334.] ex Aristotele notant, melancholicos esse ingeniosos et habere aliquid diuini.

Scripserat et *Problemata Encyclia* (*quaestiones orbiculares*, siue ex orbe vniuerso liberalium disciplinarum petitas, vocat *Tiraquellus* de legibus connubial. pag. 338. *miscellaneas* *Salmaf.* pag. 240. in *Simplicium*), quae ab eodem *Gellio* laudantur XX. 4. Horum duos libros fuisse, testatur *Laertius* V. 26. qui eodem loco addit, totidem libros *ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων*, totidemque *προβλημάτων ἐν τῶν Δημοκρίτη* ab Aristotele scriptos fuisse.

Non peruenisse ad nos vniuersa haecce problemata, certum est, quia Aristoteles ipse non vno in loco testatur, se in problematis quaedam tractasse, quorum in his, quae exstant, nulla sit mentio, vt ostendit *Sylburgius* in praefat. Deinde in illis frustra quaeras, quae ex Aristotelis problematis proferunt *Athenaeus*, et quae *Gellius* lib. I. cap. 11. lib. III. cap. 6. et XIX. cap. 5. et 6. *Alexander* lib. I. probl. 41. *Macrobius* VII. 12. e problemat. physicis, *Apuleius* in *Apologia*. Vicissim leguntur in nostris VII. 3. quae *Gellius* XIX. 4. profert e problematis physicis, et quae idem XIX. 2. et quae *Macrobius* II. 8. *Saturn.* ex eodem, vt videtur, opere adferunt, exstant XXVIII. problem. 7. vnde notandus *Patricius* p. 79. *discussio.* peripatet.: exstant itidem in nostris XXX. 10. quae *Gellius* XX. 4. adducit e Problematis *ἐγκυκλίου*. Et quae e Problematis Aristotelis adducit *Galenus* 3. in VI. *Epidem.* tom. V. p. 478. occurrunt in nostris V. 31. Hinc colligo, non habere nos integra problemata vel *ἐγκύκλια* vel physica, vel denique *ἐπιτεθεαμένα* siue *penitus considerata* (*wwwwww*), neque rursus inte-

li 3

grum

subintelligendum vocabulum *προβλημάτων*. Ita inanes fuerint coniecturae virorum doctorum super illo loco, quas adtuli supra post nr. XV. *Fabrie*. Horum Problematum verum auctorem esse Aristotelem, statuit *Casaubon.* de entusiasmo cap. II. pag. 28. — Aristotelis problemata vocat *ἀπορίας* *Athenaeus* lib. I. p. 19. *Heumann.* — In cod. regio *Matritensi* LXXXIV. teste *Iriarte* pag. 321 sqq. occurrunt praeter alia multa variorum auctorum scripta *Aristotelis problemata multa medica et physica, eiusdem* de animalium proprietate operis prooemium, *Alexandri Aphrodisi problemata physica*, ex *Cassii Iatrosophi* *problematis* etc. Quae Aristotelis problemata 57. medica fol. 4. cod. et probl. physica 14. fol. 18. cod. exstant, illa etiam in excusis prostant exemplaribus. At fol. cod. 23 sq. reperiuntur sectionis III. problemata 22. et fol. 27 sqq. probl. medica et physica 175. Horum singulorum inter-

rogationes graece subiecit *Iriarte* pag. 323 — 327. quia arduum ei videbatur vel ostendere, ex quibus problematum editorum sectionibus delecta sint, vel pronuntiare, an ex libris eorumdem amissis excerpta fuerint. Enimvero graece edita sunt, sed valde mendosa, a *Victore Trincauello*, Venet. 1536. fol. vna cum *Alexandri* libro de fato: lat. *Hieronymo* et filio *Io. Baptista Bagolino* interpretibus, Venet. 1541. 1549. 1555. 1559. 1563. Quod Bagolinus vterque multa emendarunt, adhibitis etiam mssis illa versio futuro textus graeci editori diligenter erit consulenda. Alia exstat versio *Gentiani Herueti*. Basil. 1548. 8. apud *Io. Oporin.* Illi autem *scholiorum, dubitationum et solutionum* libri V. ab *Iriarte* male relati sunt ad problematum physic. collectionem, *Alexandro* tributam. vid. *Buhle* p. 289. Opp. *Harl.*

(*wwwwww*) Eadem est sententia *Wowerii* de *Poly-math.* cap. 13. §. 3. *Heumann.*

grum ex his opus nos desiderare, ut opinabatur *Meursius* p. 1259. Bibl. Graecae, [et *Coelius* lib. II. epp. pag. 30.] nec denique physica et ἐγκύκλια fuisse eadem, ut eidem Viro doctissimo visum fuit, neque auctorem Problematum, quae hodie exstant, esse *Theophrastum*, quamquam et ipse problematum συναγωγήν scripsit pluribus libris, teste *Laertio* V. 45. et 48. et quae de senibus, difficulter sternutantibus, e *Theophrasto* refert *Plinius* XXVIII. 6. in problematis hodie leguntur XXXIII. 12. Praeterea in libellis περὶ κόπων et περὶ ιδρώτων, qui exstant inter *Theophrasti* opera, multa eadem leguntur, quae in problematibus, ut ex *Aristotelis* problematis conflatos dixerit *Mercurialis* lib. I. var. Lect. cap. 9. Verisimile itaque est, ex vniuersis *Aristotelis* pariter et *Theophrasti* et aliorum fortassis scriptorum ^{xxxx} problematis hoc, quale habemus, opus conflatum fuisse ^{yyyy}, indeque fieri, quod notat *H. Stephanus* ^{zzzz}, ut multa in eo sint repetita, quaedam etiam ter posita, mutatis tantum aliquot verbis: multa longe maximam styli differentiam inter se habeant, multa etiam ne mediocri quidem Philosopho, nedum ipso *Aristotele*, aut omnium eius discipulorum praestantissimo, *Theophrasto*, digna [P] inueniantur. Denique inde fieri, ut in *MStis* codicibus, iis quidem, qui antiquitatem prae se ferunt, multa eorum, quas in vulgatis editionibus leguntur, desideramus, quae autem illic exstant, alio plerumque ordine collocata reperiamus.

[Hinc etiam in cod. medico XX. plutei 87. continetur *problematum physicorum* pars, at diuerso ordine a recepto in editionibus, vid. *Bandini* catal. III. p. 405.]

Suidas in *Ματρίας*, ex *Athenaei* libro I. pag. 19. Ἐποίησε δὲ ὁὗτος καὶ περὶ τὰς Ἀριστοτέλους ἀπορίας. *Casaubonus* lib. I. cap. 16. ad *Athenaeum* pro περὶ legit παρὰ, et interpretatur in hunc sensum, *Matrean* composuisse quaestiones ad *Aristotelicas*, hoc est, quae cum *Aristotelis* problematis possint comparari. Alios problematum scriptores laudat *Theophrastus Simocatta* in extremo ἀποριῶν φυσικῶν. Οὐ γὰρ τὸς Δημοκρίτε σφετερίζομαι πόνης, εἰδὲ τὴν Ἀριστοτέλους εὐκλείαν ἐμαυτῷ περιγεράψοιμι, εἰδὲ τι λωποδυτήσω τῷ Πλάτωνος, ἢ τὸν Ἰαμβλίχον ἀσεφάνωτον καταλύτοιμι, ἢ Πρόκλον, ἢ Γαλήνῳ, τὸς ἐν ἐπισήμῃ κομψὲς, ἢ Πλωτίνῳ, ἢ Σωσίωνα (Σωτῶνα). ἐκ Ἀλέξανδρον, ἢ Θεόφραστον τῆς γνώσεως θάλασσαν, ἐκ Αἰλιανόν, ἢ τὸν τῆς ἐπισήμης πλῆτον τὸν Πλάταρχον, ἐκ Ἀμβρονα, ἐκ Ἰμβρασίον ἢ Δαμάσκιον ἢ τὸν Τιμαγένης Ἰερουλέα. Non meminit *Cassii*, de cuius problematis dixi infra nr. XXXVIII. nec *Matreae*, de cuius lepidis et ad risum compositis problematibus *Athenaeus* et *Suidas*, qui παρὰ τὰς Ἀριστοτέλους ἀπορίας adpellantur. vid. *Casaub.* ad *Athenaeum* libr. I. cap. 16. *Dexippus* in *Aristotelis* problemata, mst. fuit in bibliotheca cancellarii Seguierii. vid. Catalog. eius MSS. graec. pag. 3. Vide etiam *Georgium Vallam* libro tricesimo expetendorum fugiendorumque problemata physica ex *Aristotele* et aliis suo tradentem stilo. — Problemata eiusmodi physica scripsit

Scipio

xxxxx) A *Thoma Gatackero* cap. IX. p. 400. Aduersar. citatur *Aristoteles*, an *Alexander Trallianus* in problematibus. Videtur viri docti cogitationibus sese obtulisse, quod aliqui tribuerunt *Alexandro* huic *Tralliano* problemata, quae exstant sub nomine *Alexandri Aphrodisei*. *Fabric.* — Opus problematicum est ex variis centonibus veterum Peripateticorum confutum. *Conring.* de

German. corpor. habitu p. 40. *Naudaeus* lib. X. de magiae suspectis cap. XII. §. 2. fin. *J. Vossius* ad P. Melae III. 8. pag. 587. *Heumann.*

yyyyy) Hanc sententiam maxime probabilem adoptauit quoque cl. *Buhle* in disp. de distributione libr. *Aristot.* p. 86. *Harl.*

zzzzz) In praef. ad *Aristotelis* et *Theophrasti* scripta quaedam, ann. 1557. 8.

Scipio du Pleffis (Pleix) la curiosité naturelle redigée en questions selon l'ordre alphabetique, à Rouen 1648. 12. *Ioach. Camerarii* problematum συμμικτων decuria XXI. ann. 1595. 8. et tomo IV. thesauri critici Iani Gruteri. — Adpndix problematum, 1596. 8.

M E T A P H Y S I C A.

XXVI. ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΙΔ'. *Metaphysicorum libri XIV.*

Acroamatici ^{aaaaaa}), quod opus ab Aristotele vulgatum indignatus fertur rex Alexander, sibi soli hanc sublimioris sapientiae partem seruata[m] [P] cupiens. Sed respondit Aristoteles ἐκδιδάσκοντα καὶ μὴ ἐκδεδωκέναι, vulgasse se, et non vulgasse: quia nempe non satis plene ac perspicue singula tradiderit. Ἀληθῶς γάρ, addit *Plutarchus*, haec narrans in Alexandro pag. 668. ἡ μετὰ τὰ φυσικὰ πρᾶγματ' εἰς πρὸς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν εἰδὲν ἔχουσα χρήσιμον ὑπόδειγμα τοῖς πεπαιδευμένοις ἀπ' ἀρχῆς γέγραπται. Quorum verborum hic est sensus: in metaphysicis non docere Aristotelem rudes, sed eruditos iam et philosophia imbutos monere, et hoc primum statim scribentis fuisse institutum. Anno 2. Olympiadis CXI. scriptum esse ab Aristotele hoc opus contendit *Sam. Petitus* ad Leges Atticas pag. 64. Idem diuersum quoque librorum ordinem probat, eo modo, quo vides in hac tabella, vbi varias editiones, inter se discrepantes, cum Petiti sententia contuli ^{bbbbbb}).

Vetus

^{aaaaaa}) Vide *Fastos* Altdorfia. 1719. pag. 67. Aristotelis metaphysicam sub censuram vocat *Syrbius* in disputatione quadam. Iudicium de Aristotelis libris metaphysicis fert *Gassendus* Exercitatt. parad. I. §. 10. p. 20. V. §. 11. VI. §. 20. VII. §. 11. et VIII. §. 8. *Heumann*. — De codd. msst. vide supra ad section. IX. in enumeratione codicum. *Metaphysicorum libri XIII.* numerantur in indice arabico apud *Casirium* bibl. arabico-hispan. pag. 307. b. Nomen inde ortum esse quidam putant, quod *Andronicus Rhodius*, quum scripta aristotelica, quae perturbata, nec naturali ordine collocata reperigbat, in nonnullas πραγματάς, quarum vltima fuit φυσική, diuideret, ea opuscula, quae in quamnam classē coniceret, nesciebat, post vltimam, n. post physicam posuit, et totam illorum opusculorum congeriem vocauit τὰ μετὰ τὰ φυσικά. — *Liebler* in praef. ad suam epitom. philos. naturalis Aristot. „non ita multis, ait, ante annis quidam Theologiae doctor Romae ad nos Tubingam venit, qui mirari se dicebat, quod studiosis theologiae sancta biblia proponerentur: potius enim metaphysica Aristotelis docenda esse, in quibus recondita essent admiranda mysteria, quum in sacris libris vulgaria tantum traderentur, quae quouis e populo facile intelligere queat.“ *Harl.*

^{bbbbbb}) Peripatetici soliti erant libros Aristotelis litteris graecis ex ordine alphabeti designare, ut notat *Simplicius* ad initium 6. Physic. — *Nic. Damascenus* apud Alexandrum et Auerroem prooemio libri X. ait, Aristotelis libros interurbato, confusoque, saltem obscuro ordine congestos. *Patricius* a Theophrasto emendatos esse suspicatur. Contra *Franc. Patricii* obiectiones disputat, et metaphysica Aristotelem agnoscere auctorem contendit *Theodorus Angelutius*, [italice *Angellucci*, medicus, mortuus ann. 1600. Hic contra *Franc. Patricium*, qui Platonem extollere studuit, depresso Aristotele, scripsit Sententiam, quod *Metaphysicae sunt eadem, quae Physicae*, Venet. 1584. 4. apud *Franciscum Zilettum*, (fol. 83. contendit, metaphysica Aristotelis ad physicam tractationem pertinere.) Quod *Patricius* in *Apologia*, Ferrariae 1584. 4. suam tuebatur sententiam, *Angelutius* opposuit *Exercitationum cum Patricio librum*, in quo de metaphysicis auctores, appellatone, dispositione etc. Venetiis 1585. 4. (pag. 16 sqq. auctorem esse Aristotelem efficere adlaborat.) Contra hunc librum *Franciscus Mati* scripsit *disputationes contra calumnias Angelutii in Patricium*, Ferrariae 1588. 4. *Harl.*] Aristoteles in veteri metaphysica citatur a *Vincenzio Bellou* in speculo doctrinali lib. I. cap. 22. 24. — *Alexander*

Vetus et <i>Argyro-</i> <i>pyli</i> ver- sio	<i>Bessarionis</i>	<i>Graec.</i>	<i>Du Vallii</i>	<i>Sam. Petiti</i> IV. 9. Misc. cuius rationes pro- bantur <i>Iac. Thomasio</i> in Historia Metaphy- sicae cap. X. et <i>Fabiano Torrero</i> in diss. de fatiis metaphysicis, Vpsal. 1706. 8.
I.	I.	A τὸ μᾶλλον	I.	V. περὶ ἀρχῶν, α'. <i>Laert.</i> V. 23.
II.	II.	A ^{cccc} το ἑλατ- τον	II.	III. περὶ ἐπιστημῶν, α'. <i>Laert.</i> V. 22.
III.	III.	B'. 2.	III.	VI. περὶ ἀρχῶν, β'.
IV.	IV.	Γ'. 3.	IV.	IV. περὶ ἐπιστημῶν, β'.
V.	V.	Δ'. 4.	V.	I. περὶ τῶν ποσᾶχῶς λεγομένων. <i>Laert.</i> V. 23.
VI.	VI.	E'. 5.	VI.	VII. } περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν, α'. <i>Laert.</i> V. 22.
VII.	VII.	Z'. 6.	VII.	VIII. }
VIII.	VIII.	H'. 7.	VIII.	IX. περὶ ὕλης
IX.	IX.	Θ'. 8.	IX.	X. περὶ ἐνεργείας
X.	X.	I'. 9.	X.	II. ἡ ἐκλογή τῶν ἐναντιῶν. <i>Laert.</i> V. 23.
XI.	XI.	K'. dddddd) 10.	XIII.	XIV. περὶ ἐπιστήμης. <i>Laert.</i> V. 23. [P]

XII.

Alexander de Burgo, Messanensis, metaphysicam Aristotelis tuetur in oratione pro studiis primae philosophiae, Patav. 1714. 4. — Hodierna, qualem a scholasticis accepimus, metaphysicam, velut Lexicon vocum quarundam abstractarum philosophicarum vix ea adtingit, quae Aristoteles habet libro V. et X. ut notavit *Iacob. Thomasio* in historia metaphysicis, quae adjuncta exstat Erotomatibus eius philosophicis, saepius excusis Lipsiae in 8. Vide sis etiam *Sam. Christian. Holmannum* tom. I. Introduct. in philosophiam, Acta erudit. Lips. ann. 1735. p. 189 sqq. *Fabric.* Cl. *Buhle* in disp. de distributione libror. Aristotel. p. 86. An libri omnes, sit, quos nunc in Metaphysicis numeramus, vere Aristotelem auctorem agnoscant, id nostro tempore vix tum certitudine adfirmari aut negari potest, quum iam veteres interpretes in varias opiniones de singulorum librorum sinceritate discesserint. *Hart.*

cccc) Hunc librum primum minorem praeponendum in fronte libri secundi physicorum putabat Franciscus Beatus, Venetus. confer *Nizolium* IV. Antibarbari philos. p. 339. Auctor eius quibusdam creditus *Pasitrates*, (Rhodius, Bonaei F. Eudemi frater,) teste *Io. Philopono* in Παραβλαῖς pag. 7. At deridendos eos, qui hunc librum spurium existimant, non dubitat *Syrianus* ad lib. B. p. 17. quia Aristoteles ipse ad illum ibi respicit. *Alexander* quoque *Aphrodisiens* p. 55. et 82.

Aristotelis esse putat, sed mutilatum, et praefactionem quamdam videri naturalis disciplinae. Ab Aristotele etiam respici adnotat ad II. Sophist. Elench. pag. 62. edit. graecae Venetae 1529.

dddd) In hoc libro cap. 3—9. multa repetuntur ex libro γ' et δ. Quam ἀνακεφαλαιώσων Aristotelis esse negat, vtilem interim fatetur *Vossius* lib. de Philosophia p. 142. *Fabric.* Cl. *Buhle* in Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, part. IV. pag. 1 sqq. docte disputavit de sinceritate Metaphysicae Aristotelicae, in variorum sententias, num? et quinam libri illius genuini habiti sint, collegit atque examinavit, suumque tulit iudicium. Nec Cicero, Diogenes Laert. alique antiquiorum plurimi citant illos libros; nec ipse Aristoteles contra suam consuetudinem. Docet autem doct. *Buhle*, neque sub libris περὶ φιλοσοφίας, neque sub ἐγκυκλίου φιλοσοφίᾳ περὶ τὰ θᾶν, Aristot. metaphysicam posse intelligi: coniecit, Aristotelem respexisse ad metaphysicam suam ubi (Auscult. phys. I. 10. p. 462. A. etc.) πρώτης φιλοσοφίας mentionem facit, et ostendit, partem metaphys. quamdam esse genuinam, multa diuersa et aliena: Buhliti igitur mens est, tres priores libros esse separata et a metaphysica omnino diuersa fragmenta: genuinam Arist. metaph. incipere a libro quarto: librum quintum non pertinere ad metaphysicam; genuinum autem librum secundum esse eum, qui hodie sextum occupauit locum: dubium esse

XII.	XII.	Δ'. ⁱⁱⁱⁱ) 11.	XIV.	XIII. περὶ φιλοσοφίας γ'. Laert. V. 22.
deest	XIII.	Μ'. ⁱⁱⁱⁱ) 12.	XI.	XI. περὶ φιλοσοφίας α'.
deest	XIV.	Ν'. 13.	XII.	XII. περὶ φιλοσοφίας β'.

Simplicius in lib. I. de anima text. 26. meminit suorum in metaphysica commentariorum. Sed illa interciderunt. Perierunt ab Alexandro Aphrodis. laudati *Aspasius*, (pag. 19, 26. edit. lat. Paris. 1536. fol.) *Eudorus*, (ibid. pag. 26) *Harmostus*, [a cl. Buhle in catalogo interpretum graecorum omissus.] Exstant e graecis vniuersi *latine* tantum editi, in omnes hos libros quidem *Ioh. Philoponus* [graece in bibl. Vindobonensi,] ex versione Francisci Patricii, Ferrariae 1583. fol. In libros duodecim primores *Alexander Aphrodisiensis* ex Ioh. Genes. Sepuluedae, Cordubensis, versione: (in libros XIII. ac XIV. fuit MS. in bibliotheca *Ioh. Vincentij Pinelli*, teste *A. Schotto* in vita Aristotelis pag. 160. Meminit et *Possennius* XII. 25. et 29. Bibl. selectae). — In librum XII. (Graecis XI.) *Themistius*, ex interpretatione Mosi

esse decimum: vndecimum profectum esse a serio compilatore, et duodecimum esse fragmentum alius operis: praeter IV. et VI. adhuc libr. VII. VIII. IX. XIII. XIV. secundum vet. editionum ordinem pertinere ad genuinam Aristot. metaphysicam: per Andronicum Rhodium ortam esse confusionem. *Harl.*

eeeeee) Hic liber graece editus est emendatus Parisiis a Guil. Morello.

ffffff) Libri duo postremi, quamvis Thomae Aquinati haud lecti, et omisi in Argyropyli versione, tamen Aristoteli tribuuntur a Syriano et Philopono, tum ab Aphrodisco quoque. Aristotelis vero esse et ad hoc opus pertinere, probat Du Vallius etiam ex eo quod VIII. 1. Philosophus ipse promissit, se dicturum de entibus mathematicis atque ideis. Librum metaphys. nonnulli finiebant, teste *Syriano* in XII. p. 99. verbis fere postremis capituli penultimi: ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν ἰκανῶς τὰ διηρημένα καὶ διωρισμένα. Sed vulgata librorum diuisio est ex mente Alexandri Aphrodisci.

gggggg) Aegaeo Alexandro tribuit Patricius, qui putat, Genesium confudisse Alexandrum Aphrodisiensem cum Alexandro Aegaeo. Atqui Genesius Sepulueda praefixit nomen *Alex. Aphrodisci*, nullo alio argumento nixus, quam quod dictio sit eadem fere, quae in ceteris Aphrodisci libris observatur, et quod illi saepius a Syriano et Auerrhoë sub Alexandri Aphrodisci nomine citentur. Varia contra Genesii opinionem monuit Patricius; quae partim graua sunt, partim leuia, et quae recenset atque, quae inania sunt, refutat cl. *Buhle* tom. I. Opp. Aristot. p. 292 sq. (vbi et ipse dubitat, an commentarii vere Alexandrum Aphrodisiensem auctorem agnoscant, et de Alexandro

vtroque a p. 287. copiose agit.) Grauiissimum est argumentum, quod auctor iterum prouocauerit ad *Sofigenem*, praeceptorem, (in *Metaphys.* pag. 239. 362. 393.) et *Aspasium* (ibidem pag. 19. 26. edit. Paris. fol.), aequalem suum, cuius quidem vtriusque aetas cum aetate Alexandri Aegaei conveniat, minime vero Alexandri Aphrodisiensis. In codicibus quibusdam, nisi vel a librariis, vel ab confectoribus catalogorum nomen plenum additum fuerit, assignantur commentarii Alexandro Aphrodisiensis. Sic in cod. Baur. CXLIX. p. 60. catal. *commentarii Alexandri Aphrodisiensis in Aristotelis metaphysicam*: in cod. medico XII. plut. 87. (*Bandin.* catal. tom. III. p. 394.) *Aristotelis metaphysicorum libri XIV.* cum *Alexandri Aphrodisiensis* commentario, qui totum codicis marginem ambit: in cod. Taurinensi CX. *Alex. Aphrodisci* comm. in septem libros metaphysicorum Aristotelis, scilicet a libro VI. vsque ad XII. et cod. CXXXIV. (catal. mss. graec. pag. 226 et 230.) qui continet commentaria *Alexandri Aphrodisci* in vltimos nouem libros metaphysicorum Aristotelis: (editores catalogi adiecerunt hanc animaduersionem: „notatu digna sunt scholia in XIII. et XIV. librum, quae nec graece, nec latine adhuc prodierunt, quamvis nonnulli dubitauerint, vt obseruat Fabricius tom. IV. Bibl. Gr. (de Alexandro Aphrodisco,) num ea *Alexandro Aphrodisco*, an potius *Alexandro Aegaeo*, vel alii cui libet, aut etiam *Michaele Ephefio* tribuenda sint.“ atque cl. Buhle p. 185. Opp. tom. I. Aristot. iudicat, ex tribus illis codicibus, n. medico et duobus Taurinensibus, posse integri commentarii graeci editionem adornari.) in cod. Coisliniano CCCXXI. (apud Montfaucon catal. p. 446.) fol. 1.

Kk

Alexandri

Vol. III.

Mosis Finzii^{hhhhh}). — In librum III. XIII. et XIV. (Graecis II. XII. et XIII.) *Syrianus Philoxenus* ex translatione *Hieronymi Bagolini*ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ). Graece supersunt in variis bibliothecis, ut suo loco dicam.

Astlepii (Tralliani) scholia in VI. primores libros ex ore *Ammonii Hermiae* excepta, MSS. occurrunt, [in bibl. reg. Paris. cod. MDCCCCI. et MDCCCCIV. atque forte eadem sunt, quae in cod. MDCCCXLIX. Paris. regio sub nomine *Ammonii* exstant, manu eleganti Auverni Germani Romae ann. 1544. scripta, atque in cod. Bauar. CLVI. (cat. pag. 61.) sunt *Ammonii* scholia, an eadem? in VI. priores libros non sine lacunis, *Metaph.* cum scholiis *Hermiae* in cod. Escorial. teste *Plüero* p. 159. *Harl.*] tum teste *Labbeo* p. 113. Bibliothecae novae MSS. in codice scripto Venetiis ab Antonio Eparcho anno 1574. Idem testatur *Ioh. Baptistae Camotii* (qui medio saeculo post Christum natum XVI. Venetiis floruit,) scholia graeca inedita in librum XIII. *Metaphys.* fuisse in bibliotheca Renati Moreau. Habetur et *Georgii Pachymeris* Epitome, [in cod. Bauar. CLXXI. cat. pag. 66.] et *Herennii Philonis* Commentarius MS. qui in Leidensem transiit ex bibliotheca Isaaci Vossii, et citatur a *Dionys. Petauio* dogm. theol. de deo III. 4. et *H. Dodwello* in diss. de Sanchoniathone pag. 16. *Fabric.* Est quoque *Herennii* explicatio in metaphysicam in cod. Bauar. CLXXIX. cat. pag. 70. — In cod. Coisliliano CLXV. teste *Montfaucon.* pag. 222 sq. est *Theodori Metochitae Logothetae* opus de rebus philosophicis, politicis, ethicis etc. in eoque *περὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν βιβλίων τῶν μετὰ Φυσικά*, item *περὶ τῆς Ἀριστοτέλους δοξαστικῆς, καὶ περὶ τῶν μαθηματικῶν*, tum *περὶ Ἀριστοτέλους καὶ τῆς εἰς τὸ Φυσικὸν καὶ λογικὸν εὐδοκίμησης τῆς ἀνδρὸς*, atque *ὅτι περὶ τῆς Ἀριστοτέλους καὶ περὶ τῆς Φυσικῆς κατ' αὐτὸν καὶ λογικῆς* etc. — In bibl. Escorialensi, te-
fle

Alexandri Aphrodisi in 4. lib. Aristotelis metaphysicorum. — Sed in eodem cod. Coisliliano reperiuntur *Michaelis Ephesi* scholia in 5. libr. metaphys. Aristot. tum eiusdem *Michaelis Ephesi*, (ut putat *Montfaucon*, non enim scribitur nomen,) in lib. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. metaphysicorum: tum in cod. CLXI. Coisl. (p. 222. cat.) sunt varii libri Aristot. ethici, politici, oeconomicus, in primis metaphysici XIII. cum commentariis, in his *Michaelis Ephesi* scholia in metaphysicum libr. quintum. Atqui *Anton. Scaynus* commentarios in metaph. malit vel *Alexandro Aegaeo*, vel alteri cuicumque, aut *Michaeli Ephesi* tribuere. *Harl.*

^{hhhhhh} *Themistii*, Paphlagonis, paraphrasis in librum duodecimum metaphysicorum Aristot. latine tantum ex hebraico a *Mose Finzio*, Hebraeo, conuersa, edita est Venetiis, 1558. 1570. fol. vid. *Buhle* tom. I. Opp. Arist. p. 313 sq. *Harl.*
ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ Vide *Fabric.* infra in vol. VIII. pag. 45r. Integra *Syriani* exhibentur in codd. Parisiensibus MDCCCXII. et MDCCCXCIII. (ex cod. Paris. quodam delumtum esse videtur *Syriani* fragmen-

tum, quod adtulit *Ruhnken.* in diss. de Longino, §. IV.) tum in codd. Paris. MDCCCXCIV. leguntur in libros I. XII. et XIII. cum fragmento libri de providentia; in cod. MDCCCXCV. comment. in librum secundum; in cod. MCCXCVII. in libros III. XIII. XIV. (et hunc, putat *Buhle* V. C. p. 187. tom. I. Opp. ante oculos habuisse *Bagolinum*;) — in cod. medico XXV. plut. 85. et Hamburgensi, olim Holsteniano, comm. in libros III. XIII. XIV. metaphys. — in codd. Coislim. (*Montfaucon.* cat. part. I. p. 220 sqq. et 446.) in quorum priore sunt praeter alia Aristotelica, anonymi prooemium et Aristotelis metaphysicorum I. cum amplissimis commentariis, tum alius I. liber et lib. II. item lib. III. cum commentariis ignoti, (cuius nomen deletum est,) nec non *Syriani Philoxeni*, lib. IV. metaphys. cum commentariis τῷ αὐτῷ, lib. V. postea liber VI. cum scholiis, initium librorum VII. VIII. VIII. X. XI. XII. XIII. posthaec *Syriani Philoxeni* in Aristotelis metaphysicorum librum II. eiusdem in Aristotelis dubia circa mathemata et numeros in XI. et XII. metaphysicorum. add. ad §. LX. *Harl.*

ste *Plüero* in itinerar. Hisp. pag. 159. sunt codd. 1) metaphysicorum a libro 1—13. cum glossematibus, et 2) metaphysicorum paraphrasis incerti. *Harl.*

Hebraice exstant metaphysica Aristotelis in codice DLXXXV. regis christianissimi, ut notat *Labbeus* p. 279. Et cum commentariis *Auerrois* ex Arabico hebraice versis, in bibl. Vaticana, teste *Bartolottio* l. pag. 481. et *Colbertina*, vid. *Wolf.* bibl. hebr. tom. III. p. 816. [et *Leidensi*, vid. catal. bibl. Leid. p. 446. 405.] Commentarii *Auerrois* versio latina, Patau. 1474. 4. *Auerrois* commentarii et epitome leguntur latine, Opp. tom. VIII. Venetiis 1551. fol. — *Alexandri*, Arabis, commentarius, a *R. Mose ben Salomon* versus hebraice. vid. *Wolf.* bibl. hebr. pag. 187. — Arabice vertit *Auicenna* libro *Abi Nasri Alpharabii* de scopo metaphysicorum et ortu. vid. tom. I. thesauri diss. exegeticarum Ikeniani pag. 68. *Fabric.* — In *Casiri* bibliotheca arabico-hispana tom. I. pag. 304 sqq. recensentur Aristotelis scripta ex arabica philosophorum bibliotheca, vbi pag. 306. ex metaphysicorum libris litterarum graecarum serie digestis, atque iude sic dictis, *Isaacus*, dicitur, praeter *Abu Zacharia ben Adi* litteram A. minutam transfuisse: exstare etiam apud Arabas graece litteram N. hasce litteras arabice reddidisse fertur *Statius Alchindus*; litteram A. *Abu Maschar Mata* arabice et *Honainus* syriace transfuisse: *Themistii* commentarium una cum textu *Abu Baschar Mata* et *Schamlasus* in arabicam linguam conuertisse: ex iis libris metaphysicis non paucos arabice vertisse *Isaacum Honaini* filium; denique *Syriani* commentarius in litteram B. arabice exstare perhibetur, testante *Iahia Ben Adi.* *Harl.*

In editionibus graecolatinis leguntur cum versione *Bessarionis* ^{ΛΑΡΑΑΑ}, ut tomo IV. Du Vallii, qui notas et argumenta addidit. E recentioribus illustrarunt praeter *Thomam Aquinatem*, *Johann. Scotum* [vid. *Buhle* de interpr. lat. Aristot. pag. 339. tom. I. Opp. Arist.] et *Alexandrum de Hales*, *Petrus Fonseca* ^{IIII}, (qui tamen fallitur, cum alios praeterea libros octo de philosophia prima ab Aristotele scriptos adfirmat ex deprauatis codicibus latinis *Eusebii* praeparat. XIV. 17 sq. vbi ex Aristotelis libro octauo de Philosophia magnum fragmentum adfertur; sed Aristoclis, non Aristotelis [P] recte legitur in graecis editionibus). *Paulus Harbus*, [*Vicomercatus* vid. *Buhle*] de interpr. Arist. lat. I. Opp. pag. 347. vbi quoque de reliquis interpretibus lat. agitur,] *Franciscus Suarez*, *Iacobus Cheyneus*, *Scotus*, *Antonius Scaynus*, [cuius commentar. prodiit Romae 1587. fol.] *Petrus Ramus*, [cuius scholar. metaphysicar. libri XIV. excusi sunt Paris. 1566. conf. *Freigii* vita Rami, huius praelection. in Cicer. oratt. VIII. consulares praemissa, Basil. 1575. 4. Bayle Dict. artic. *Ramus.* *Brucker.* hist. crit. phil. tom. IV. pag. 540.] *Iac. Carpentarius*, [*Augustinus Niphus*, *Euty-chius*, dictus *Suessanus*, qui vixit saec. XVI. ineunte, et cuius expositiones in Metaphysica prodierunt Venetiis 1547. fol. *Nicolaus Dorbellus*, f. *de Orbellis*, (mortuus ann. 1454.)

Kk 2

comment.

kkkkk) *Bessarionis*, (mortui Rauennae ann. 1472.) versio lat. Metaph. saepissime edita est. *Argyropyli* et *Bessarionis* versio cum metaphysicis *Theophrasti* lucem vidit Paris. 1516. fol. apud H. Stephan. aum. *Thomae Aquinatis* expositio in XII. libr. metaphysicorum cum versione antiqua et *Bessarionis*, Venet. 1560. fol. [conf. *Buhle* de interpr. lat. p. 332. 345.] cf. *Humphred. Ho-*

dium de graecis illustribus L. Gr. instauratoribus p. 167 sqq. *Fabric.* Bibl. Gr. vol. X. p. 405. etc. *Bessarionis* versio lat. exstat quoque inter *Bessarionis* opera. Venet. apud Aldum. 1516. adde infra in catal. editt. Metaphys. *Harl.*

IIIIII) Cuius versionem ut elegantem ac dilucidam commendat *Suaresius* apud *Sotwellum* pag. 672. biblioth. Iesuitar.

comment. in Aristotelis physica; metaphysica, ethica et libros de anima, Basil. 1503. M. Io. Versoris quaestiones super metaphysicam Aristot. cum textu eiusdem. Colon. f. 2. (per Henr. Quentell.) fol. vid. Braun. notit. de libris — bibl. ad S. Vdalrici et Afram. II. pag. 16. Harl.] et Christianus Dreierus, Philosophus ac Theologus Regiomontanus, cuius Philosophia prima, ex Aristotele aliisque commentatoribus accurate conscripta, lucem vidit ann. 1644. 4. Franc. Vicomercatus in partem libri XII. vbi de deo et mentibus diuinis. Paris. 1551. 4. — Ioachimi Henrici Eitholzii studium in metaphysicis Aristotelis explicandis laudat Schurzstisch. 2. Epist. arcan. pag. 520 sqq. — Ias. Chynasi analysis et scholia. Hanou. 1616. 8. — Ernesti Soneri, Prof. Altdorf. commentarius postumus in libros XII. metaphysicos Aristotelis, editus a I. P. Felwünger, Ienae 1657. 4. Fabric. — Propter raritatem addam mentionem antiqui libri, a Freytagio in Adparatu litterario, tom. I. pag. 538. curatius descripti: Duodecim libri Metaphysice ab Aristotele summo philosophorum principe pro consumatione totius philosophiae editi. — In calce: — — summo studio Magistri Ioannis Peylick de Czeytz, (fuit n. Ciza in Saxonia ortus, Magister, Ictus, decretalium Professor et senator Lipsiensis,) ubi mendosum visum est, eliminatum. — — Impressum Lyptzick per baccalarium Martinum Landspergk de Herbipoli. ann. 1499. fol. — rec. 1503. et 1509. Huc quoque referri possunt Exercitationes scholasticae in varias partes philosophiae, praesertim in Aristotelis metaphysicam, siue series disputationum ontologicarum naturali ordine dispositarum; quibus praemissum est breue compendium philosophiae, opera et studio Edm. Purchotti, Lugd. 1711. 12. conf. Acta erudit. Lips. 1715. m. Aug. adde infra in catalogo editionum libror. metaphysicorum. Harl.

Praetereo alios, magno numero laudatos in bibliotheca philosophica τῆ μακαρίτη Martini Lipenii, cui tamen caue credas memoranti, inter alios Olympiodorum in metaphysica Aristotelis Venetiis editum. Nam in meteora quidem, in Metaphysica vero nusquam exstat Olympiodori commentarius. [adde Buhle de latinis Aristotelis interpretibus tom. I. Opp. Aristot. pag. 327 sqq.]

SCRIPTA MATHEMATICA (μεματῆματα).

XXVII. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, Quaestiones Mechanicae, Αἰτιολογία τῆς τῶν Μηχανικῶν ἐνεργείας inscribitur apud Labbeum pag. 200. bibl. nouae MSS. Laertio Μηχανικὸν α. lib. V. sect. 26.

In

mmmmmm) Codd. MSSi sunt in bibl. Veneta D. Marci, codd. CCXIV. CCXV. qui praeter multos alios Aristotelis libros continent librum de infecabilibus lineis et quaestionum mechanicarum lib. I. — in bibl. Medicea cod. XXI. plut. 87. de lineis infecabilibus, cod. XLV. plut. 28. quaestiones mathematicae, cum mathematicis figuris, in margine minio expressis, (Bandinii catalog. tom. II. p. 68.) — in pluribus Vaticanis codd. de infecabilibus lineis et alii libri Aristot. (Montfaucon bibl. bibliothecar. part. I. pag. 8. 10. 11.) —

mechanica in bibl. monasterii S. Seuerini Neapoli (Montfaucon bibl. biblioth. I. pag. 237.) — In bibl. Parisina regia duo codd. mechanicorum et libr. de infecabilibus, (catal. tom. III. p. 475.) — In bibl. Vindobon. cod. LVI. nr. 6. et 8. Mechanicorum liber et de infecabilibus lineis. (Lambec. commentar. tom. VII. p. 217 sq.) — Huc referri possunt, quae Casiri in bibl. arabico-hispan. I. p. 306 ex arabica philosophorum bibliotheca de Aristotelis scriptis notat, „in librum de speculis siue de optica, commentarium edidit Alhagiag Ebn

In graecolatina editionibus, etiam Du Valliana postrema tom. II. p. 759. leguntur cum versione *Nic. Leonici Thomasi*. [Separatim cum notis *Thomasi* et figg. Paris. 1530.] — Interpretatus praeterea est *Victor Faustus*, Venetus, et *Alexander Piccolomineus*, Romae 1547. 4. Venet. 1565. 8. eiusque versionem vertit italice *Orestes Vannocci* Romae 1582. 4. et illustravit *Iosephus Blancanus*, praecipue vero *Henricus Monantholius*, medicus ac mathematicus regius, qui graeca recensuit, nouamque versionem et doctum commentarium addidit Paris. 1599. 4. [et Lugd. Batav. typis Commelian. 1600. 4.] Idem Monantholius hunc librum Aristoteli vindicat aduersus obiectiones Francisci Patricii et Hieronymi Cardani lib. de Porportionibus. *Bernardini Baldi* commentarius lucem vidit ann. 1582. *Ioann. de Gregarria*, Romae 1627. 4. Ex Baldi comm. pleraque se excerpisse profitetur *Dan. Mosgling*, medic. et mathem. in tomo I. operis, mechanische Kunstkammer, p. 127 sqq. Francof. 1629. fol.

XXVIII. ΠΕΡΙ 'ΑΤΟΜΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ. *De lineis infecabilibus* Liber Laertio V. 43. memoratus, ac graece primum editus inter nonnulla Aristotelis ac Theophrasti ab *H. Stephano* ann. 1557. 8. Itaque in editionibus scriptorum Aristotelis omnium vel quorundam, quae hunc annum antecesserunt, ut Florentina Leonici Thomaei, et Basileensibus legitur tantum graeca huius libri paraphrasis, quam *Camotius* in Veneta sua Aristotelis editione tribuit *Georgio* ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ *Pachymerae* ^{oooooooo}, sub cuius deinde nomine in Sylburgiana tom. IV. p. 26. et graecolatina comparuit, atque in his quidem cum latina versione *Iacobi Schegkii*. Liber ipse Aristotelis graece tantum legitur in editione graecolatina Lugdunensi ann. 1590. fol. sed in ceteris infecutis, quemadmodum et in Duvalliana postrema tom. II. p. 809. latinam versionem *Iulii Martiani* ^{pppppp} *Rotae* adiunctam habet. *Theophrasto* a quibusdam fuisse tributum testatur *Simplicius* in III. de Coelo comment. 8. et [P] *Ioh. Philoponus* in lib. I. de generat. ac corruptione, quorum loca iam attulit *Menagius* ad Laertium pag. 205. *Conringius* orat. 2. de laudibus Aristotelis: *Superat hodieque de infecabilibus lineis libellus, Xenocrati oppositus, cuius acumen summi etiam geometrae admirantur. Fabric.*

[*Petrus Catena*, Venetus, Theol. D. et LL. AA. Professor in gymnasio Patavino, ea, quae in *Porphirii* Isagoge et *Organo Aristotelis* e mathesi adducuntur, commentario seorsim illu-

Kk 3

stravit,

Ebn Mathari. * 'Οπτικὸν quidem, tamquam Aristotelis librum, a se lectum, indicat *Andreas Bellunensis*, Avicennae interpres, teste *Nunnesio* ad vitam Aristotelis. Apud Hesy. hium vero pro ὀπτικῷ potius legendum esse *τοπικῷ*, monuerunt *H. Stephanus* et *Casaubonus*. At ex *Andreae* adducti testimonio liquet, eo in libro Aristotelem nouam adtulisse sententiam de cono visiuo, quem non, ut alii, vel rotundum putabat, vel quadratum; sed, quod inter ea medium est, hexagonum etc. quae vberius a *Ioanne Keplero* in Paralipom. ad Vitellionem explicata et correctae esse scribit *Io. Christoph. Heilbronner* in historia matheseos vniuersae etc. Lipsiae 1742. 4. p. 170. Idem a p. 168. incipit de Aristotele, et de eius scriptis mathematicis, horumque editionibus agere, p. 171 —

236. recenset illustratque loca mathematica praecipua, quae in Aristotelis scriptis sparsim inueniuntur. *Harl.*

ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ Conf. *Allatium* de Georgiis, pag. 366. ^{oooooooo} In cod. Vindobon. L. est liber de lineis infecabilibus; sed additam esse paraphrasin graecam *Georgii Pachymerae*, (ut cl. *Buhle* pag. 182 Opp. I. Arist. scribit,) e *Lambecii* narratione tom. VII. p. 209. et 210. non patet. *Harl.*

^{pppppp} Eadem *Rotae* versio legitur inter opera Auerrois tomo septimo, Venet. 1542. 1551. fol. At in antiqua editione latina operum Aristotelis, Venet. 1496. alia, nescio cuius, interpretatio legitur, quae incipit: *Vtrum sunt indimisiuiles lineae, et totaliter in omnibus quantis est aliquid* etc.

Aragit, Venet. 1556. — *Iosephi Blancani* loca mathematica Aristotelis, ex vniuersis ipsius operibus collecta atque explicata, Bonon. 1615. 4. — *Io. Boroschi* apologia pro Aristotele et Euclide contra Petrum Ramum et alios de numeris perfectis. Dantis 1652. 4. — *Philippus Müllerus*, Profess. Lipsienf. ex operibus Aristotelis excerpfit *eclogas mathematicas*, (n. arithmetica tantum et geometrica capita, omiſſis astronomicis,) et *Vogelii Aristoteli resolute* subiunxit. Lipsiae 1625. 8. — De Aristotelis scientia et dogmatibus astronomicis agit *Io. Frid. Weidler*. in historia astronomiae. Wittebergae 1741. 4. pag. 109 sqq. nec non *Io. Frid. Pfaff*. in commentat. de orbitis et occalibus siderum apud auctores classici commemoratis, Gottingae 1786. 4. p. 47 sqq. [Harl.]

SCRIPTA ETHICA.

XXIX. ἩΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΩΝ *Ethicorum ad Nicomachum libri X.* ^{mmmm} Acroamatici, quos Nicomacho ^{mmmm} ipsi, (Aristotelis filio,) tamquam auctori, tribuit *Cicero* V. 5. de finibus, [vbi *Dauid*. tamen adseuerat probatque, Aristoteli libros illos esse tribuendos,] atque, vt videtur, *Laertius* VIII. 88. [ad quem locum confer *Menagium*.] Compara *Marii Nizolii* Antibarbarum philos. IV. 6. pag. 335. [Ciceroni adstipulatur *Caelius* lib. II. Epist. pag. 349.] — At *Samuel Petitus* IV. 10. Misc. Nicomachum ne natum quidem fuisse contendit, quum hos libros scriberet Aristoteles, vt ipsi videtur circa Olymp. CXI. vnde consequitur, nec ipsi dicatos fuisse, quod tamen praeter Ammonium siue Philoponum in vita, adfirmat vno ore totus veterum chorus. Sed nec de dispositione librorum quisquam facile *Petito* adfenserit, qui, videns, a *Laertio* memorari ἩΘΙΚΩΝ libros V. et a *Suida* Nicomacho tribui ἩΘΙΚΩΝ libros VI hoc vnum et idem opus putat, et ad hoc quoque referendos esse titulos apud eundem *Laertium* librorum περὶ τὰ γὰρ δὲ, περὶ ἡδονῆς et Φιλίας, hoc pacto:

ἩΘΙΚΩΝ α', β', γ', δ', ε', οἱ δὲ ζζ.

Περὶ τὰ γὰρ δὲ α'.

Περὶ ἀρετῶν α'. οἱ δὲ δύο.

Περὶ Φιλίας α'.

Περὶ ἡδονῆς α'.

Περὶ τὰ γὰρ δὲ δεύτερον

Liber I. Ethic. Nicom.

II. III. IV. V. VI. VII.

VIII. IX.

Libri X. prior pars.

Libri X. pars posterior.

Idem

qqqqqq) Iudicium de hoc opere fert *Gassendus* Exercit. paradox. V. §. 12. VI. §. 11. VII. §. 12. VIII. §. 9. *Heumann*. [Sed *Gassendi* criminatio- nes sunt falsae, aut iniquae.]

rrrrrr) Vide *Menagium* ad *Laert.* pag. 203. et 391. De *Nicomacho* haec habet *Aristocles* apud *Euseb.* XV. 2. Praep. rat. Μὲν δὲ τὴν Πυθαγόρου τῆς Ἑρμῆα τελευτῆς Ἀριστοτέλης ἔφημεν Ἐρμυλλίδα Σταγαιρίτην, ἐξ ἧς υἱὸς αὐτοῦ Νικόμαχος γένετο. Τῶτον δὲ Φασιν ἑρφανὸν τραφέντα παρὰ Θεοφράστου, καὶ δὲ μαρτυροῦναι ἂντα ἀποδεικνύειν ἐν πολλοῖς. Alius *Nicomachus*

apud *Plutarch.* in vita *Alexandri* p. 692. *Aristoteles* ipse citat suos libros I. *Metaphys.* *Fabric.* Si filius Aristotelis fuit moriente patre puer, sequitur, hos libros ei non fuisse dicatos ab Aristotele, quippe qui ne adolescentem quidem iudicet lib. I. cap. 3. idoneum horum librorum lectorem. *Heumann*. Adde *Nunnesium* ad *Ammonii* vitam Aristotelis p. 30. *Cl. Buhle* in diss. de distributio- ne librorum Aristot. p. 79 sq. post alios viros doctos ostendit, ab Aristotele ipso, *Platone* probabili- ter adhuc florente, conscriptos esse hos libros. [Harl.]

Idem Petitus coniicit, Nicomachum nonnulla in opere parentis interpolasse. Caputum distinctionem, vt in aliis fere Philosophi libris, veteres codices habent nullam; sed librorum distinctionem praeter MStos codices confirmant interpretes graeci, qui exstant^{ssssss}. Exstat autem 1) *Paraphrasis*, quam sine nomine auctoris primum Lugd. Batav. 1607. 4. deinde sub *Andronici Rhodii* nomine edidit cum latina sua versione *Dan. Heinsius* ^{uuuu} 1617. 8. recusam Cantabrigiae 1679. 8. Quamquam antiquissimi illius *Andronici*, de quo infra in Peripateticis dicam, (et cui audacter tribuit *Reinesius* pag. 312. Epist. ad Hofmannum,) non esse, docet *Salmasius* ^{uuuuuu} ad Simplicium pag. 227 sq. 241. et *Olympiodoro* potius tribuendum [P] putabat *Naudaeus* in Bibliographia politica ^{vvvvvv}. Sed et in Bibliotheca Caesarea occurrit sine nomine auctoris, teste *Nessilio* parte IV. pag. 7. ac *Lambec.* VII. et *Heinsius* adfirmat, *Andronici*,

^{ssssss} Codd. mstos *ethicorum*, scholiis aut paraphrasi vett. partim stipatos, partim destitutos, enumerat cl. *Buhle* tom. I. Opp. Aristot. pag. 190 sqq. et p. 286 sqq. de interpretibus illorum agit. Hic scholia potissimum, commentarios etc. tantum paucis persequar. Primum laudandus est cod. elegantissimus LIX. decem librorum ethicorum sine vlllo commentario, in bibl. *Vindobonensi* pulcerrimis miniaturis inauratis in frontispiciis singulorum librorum exornatus. vide *Lambec.* comment. tom. VII. p. 220 sqq. qui speciminis loco quatuor imagines, acri incisas, exhibuit; idem pag. 224. docet, illos libros omnino conscriptos fuisse ab Aristotele, laudatque *Theophil. Goltium*, vberius de hac re disputantem in Prolegomenis epitomes doctrinae moralis, ex decem libris ethicorum Aristotelis ad Nicomachum collectae, et per quaestiones atque responsiones dispositae. — In eadem bibl. (*Lambec.* pag. 224 sqq.) in codice LX. sunt quinque priores *Ethicorum* ad Nicomachum libri; in cod. LXI. decem libri, in cod. LXII. et LXIII. iidem bis cum *anonymi* cuiusdam auctoris *scholiis graecis* marginalibus; in cod. LXIV. iidem X. libri a Monacho *Mathusala* in Aegypto descripti; in cod. LXV. *anonymi* cuiusdam antiqui auctoris *paraphrasis* in Arist. ethicorum libros X. vbi *Kollarus* in nota pag. 229 sq. probat ea, quae *Fabricius* de cod. Vindobon. et auctore paraphraseos scripsit, additque, se ea, collato cum *Heinsii* editionibus codice Vindob. dare pro certo posse. — in cod. *Bavar.* CXLV. (p. 58. Catal.) est *paraphrasis* ethicorum ad Nicomachum, incerto auctore. — In bibl. *Venet.* D. *Marci* sunt tres codd. *Ethicorum*, (catal. pag. 114 sq.) — in bibl. regia *Parisi.* existant vndecim codd. illorum: codici MMDCCLIV. adscripta sunt scholia varia manu eaque recentiore, quae *Mi-*

chael. Pselli esse verosimile habetur. — in bibl. *Medicea* sunt nouem codd. ethicorum: in his cod. septimus plut. 81. cum vberissimis notis marginalibus et glossis interlinearibus, scriptus a *Io. Rhosio* ann. 1475. emendatus a *Fr. Zenobio Acciajolo*, alius, (*Bandini* catal. tom. III. p. 221.) cod. mediceus XI. plutei eiusdem est membramae. in folio min. saeculo X. scriptus, omnium antiquissimus. — In bibl. *Scorialensi* (teste *Plütero* in itineralio hisp. pag. 159.) sunt in codd. 1) *Ethica* cum paraphrasi incerti, 2) eadem eum paraphrasi *Io. Cantacuzeni*, 3) eadem cum paraphrasi *Pachymenis*, 4) eadem sine commentario. 5) in decem eorundem libros paraphrases *Ioan. imperatoris*, 6) ex iisdem libris fragmentum. In bibl. *Quedlinburgensi* est cod. qui continet Aristot. libros magnorum moralium, latine, cum suis capitulis. vid. *M. Tob. Eckhardum* de codicibus mst. Quedlinburgensibus. Quedlinburg. 1723. 4. p. 19. vbi quoque is memorat, in cod. XVI. nr. 9. reperiri spuriam *Alexandri M. epistolam* ad Aristotelem. *Harl.*

^{tttttt} Magnam huius paraphraseos editione gratiam apud *Casaubonum* iniit *Heinsius*, et multum, inquit is, tibi grauiores illae litterae hoc nomine debebunt. Nam *Eustratius* meo iudicio persaepe friget. *Scholastici*, quos vocant, rem aperuisse contenti, de verbis auctoris parum sunt solliciti. Recentiores interpretes contrariam plane viam, ni fallor, insisterunt etc. vide Epist. *Casauboni* 507. edit. Graeu.

^{uuuuuu} Conf. *Pag. Gaudentius* lib. de philos. tom. cap. 21. *Heumann*.

^{vvvvvv} Confer *Placcii* ^{vvvvvv} *paraphrasi* librum de Anonymis scriptoribus pag. 62. editionis primae; Theatrum anonymorum p. 341 sq. et *Baelii Lexicon* tom. I. pag. 252. editionis secundae.

Andronici Rhodii nomen in Codice suo adscriptum fuisse a manu recentiore atque indocta. Capitum distinctionem, (diuersam ab ea, quae est in editionibus Aristotelis,) hic sibi tribuit, quisquis fuit auctor paraphraseos VIII. 1. recentior fortassis etiam Olympiodoro. Nam fuit quoque *Andronicus* quidam *Callistus*, philosophus Peripateticus Thessalonicensis, tempore Gregorii Palaeologi, ad quem epistola eius exstat in codice regis Galliae 955. teste *Labbeo* Bibl. nou. MSS. pag. 98. Idem pag. 101. memorat *Nicolai Secundini* epistolam ad Andronicum Callistum, philosophum, et pag. 99. Cardinalis Bessarionis ad eundem, et pag. 112. *Andronici Callisti*, Peripatetici, de Physica scientia et fortuna, eiusdem diuisiones physicas, et librum *περί παθῶν*, de animi affectionibus (*wwwwww*), quem itidem sub *Andronici Rhodii* nomine edidit *David Hoeschellius* ann. 1593. 8. atque paraphrasi Nicomacheorum deinde *Heinsius* subiunxit, cuius latinam versionem elegantem, non tamen ubique fidelem, esse adfirmat *Samuel Rachelius* introductione ad Nicomachea pag. 136. Idem *Labbeus* pag. 114. memorat [et esse in cod. Scorial. paullo ante notauimus.] *Ioh. Cantacuzeni* paraphrasin librorum ad Nicomachum, scriptam sub nomine *Iosephi*, siue *Ioasaphi*, monachi. Eiusdem *Cantacuzeni* in libros quinque, et aliam *Georgii Pachymeris*, quae fuit in bibl. Hurtadi Mendozae, laudat etiam Gesnerus. Eadem *Pachymerae* paraphrasis exstat Mediolani in bibl. Ambrosiana. [in bibl. Veneta D. Marci, cod. CXXII. in cod. Bauar. CLXX. (Catal. pag. 66.) vbi est ultimus librorum XI. *Georg. Pachymerae* de philosophia.] — 2) Exstant *Commentarii Graecorum* in Nicomachea, graece primum edita a *Paulo Manutio* (*xxxxxx*) Venet. 1536. fol. et latine versa a *Ioh. Bernardo Feliciano*, qui interpretationem suam Cardinali Alexandro Farnesio inscripsit, Venet. [ap. heredes Luc. Anton. Iuntae, Florentini,] 1541. Basil. 1542. Paris. 1543. Venet. 1589. fol. et *Sam. Rachelio* curante Helmst. 1662. 4. Felicianus alio codice vsus est, quam Manutii editione, et in libros 2. 3. 4. duplicibus commentariis mutilis et diuulsis, quae vtcunque composuit, vnde non mirum, eius versionem a graeco edito hinc inde dissidere, et quaedam interdum in illa addi, alios quoque subinde auctores commentariorum ad singulos libros denotari, vt ex hac tabella patebit:

Manut.
In Lib. 1. Eustratius *yyyyyy*)

Felician.
Eustratius. [P]

In

wwwwww) *Andronici* liber *περί παθῶν* exstat in cod. Bauar. CLXVIII. (catal. p. 64.) Separatim prodiit graece et lat. ad disputandum propositus, praefide *Schallero*, et respondente ac interprete latino *Larizio*, Argentor. 1652. 8. *Conringius* tamen lib. de prudent. ciu. cap. IX. pag. 154 sq. existimat, libellum esse tribuendum cuidam Stoico. — *Fabricius* orae exempli sui adscripsit eam, quae sequuntur. „Laudat *Casaubonus* ad Theophrastum pag. 149. Exstant definitiones *κοσμιότητος* et *εὐταξίας* in libello, qui est penes nos, *περί παθῶν* *Ἰωσήφ*, *Andronici* philosophi, quem de affectionibus animi scripsisse accurate, ex *Galenii* aliquot locis satis constat. Laudat etiam *Turrianus* ad Const. Apost. V. 12. pag. 67.“ *Harl.*

xxxxxx) Manutii praefatio exstat in editione eius Epistolar. Lips. 1720. 8. p. 942. *Fabric.* Inscriptio libri est. *Εὐστράτιος — Εὐστράτιος et aliorum insignium peripateticorum commentaria in libros decem Aristotelis de moribus ad Nicomachum una cum textu suis in locis adiecto*; in calce: *Venetis in aedibus haeredum Aldi Manutii et Andreae Asulani soceri. M D XXXVI. Harl.*

yyyyyy) [Inter codd. Nanianos, (catal. pag. 482.) est cod. CCLXII. qui continet *Eustratii* commentar. in tertium et quartum Ethicor. Aristotelis.] Fuit hic *Eustratius*, Metropoli Nicaenus sub Imp. Alexio Commeno, saeculo post natum Christum XII. circa ann. Chr. 1117. clarus, cuius etiam commentarius in librum secundum posterorum

	<i>Manut.</i>	<i>Felician.</i>
In Lib. 2.	Anonymus vel Aspasius ^{zzzzzz})	Eustratius.
3.	Anonymus	Eustratius.
4.	Aspasius	Eustratius.
5.	Mich. Ephesius *)	Mich. Ephesius.
6.	Eustratius	Eustratius.
7.	Aspasius ^{b)}	Aspasius. [P]

In

rum Analyticorum exstat, et prodiit graece Venet 1534. fol. et latine, Andrea Gratarolo interprete, ibid. 1542. 1568. fol. Scripsit eruditam hanc Ethicorum illustrationem senio iam confectus et morbis, in gratiam coniugis Imp. aut in gratiam cuiusdam reginae, Cypri forte, vel alterius. Praef. libri VI. ὃ σοι γίνετο βασιλὶς Διουβῆς, βασιλὶς Φιλόλογε, βασιλὶς Φιλόγαθε καὶ Φιλόκαλε, ὅτι ψυχὴν etc. Καίτοιγε ἡμῶς ἰλιγομένους, καὶ γῆρα καὶ νόσους κατακαμπετόμενοι etc. *Eustrathium* male adpellat Franciscus Patricius; et *Philelsus* XXVI. 1. Epist. fol. 178. b. perperam tribuit Eustathio Thessalonicensi [item *Leon. Aretinus* epist. I. libr. V. p. 188 sq. edit. Basil. 1535.] Eius *ἑρμολόγησις*, qua satisfacit pro erroribus, quos in libris duobus adversus Armenios admiserat, servatur manu exarata in Bibl. Caesarea, teste *Nessilio* part. I. pag. 422. Alia *Eustratii* scripta memorat Allatius, quem, si placet, vide II. 10. de consensu p. 629. [conf. infra in vol. IX. pag. 512.] Laudat hunc *Anna Comnena* XIV. Alexiados pag. 453. συμπαραῖσαν δὲ τὰς Εὐστράτιος ὁ τῆς Νικαίας πρέσβης, ἀνὴρ τὰ τε θῆα σοφὸς καὶ τὰ θύραθεν αὐτῶν ἐπὶ ταῖς διαλέξεσι μᾶλλον ἢ οἱ περὶ τῆς σοφίας καὶ Ἀκαδημαίαν ἐνδιαιτῶντες. Meminit etiam *Manuel Calecas* tom. 26. bibl. P.P. pag. 450. G. Alius fuit 1) *Eustratius* apud Agathiam lib. III. pag. 90. D. Alius, cuius mentio in Epistola XV. Aeneae Gazaci. 2) *Eustratius* Thaumaturgus saec. IX. de quo *Boilandus* IX. Januar. tom. I. pag. 598. 3) *Eustratius*, presbyter CPol. de quo *Photius* cod. CLXXI. et eruditissimus *Caveus*, qui cum circa ann. Chr. 578. floruisse observat. Licet ad saec. VII. vel VIII. respiciatur in perpetuitate fidei catholicae circa eucharistiam tom. IV. 3. Vitam Eutychii ab illo scriptam citat *Allatius* lib. de interstitiis ordinum apud Graecos pag. 151. Edidit graece et latine *Papebrochius* ad calcem tomi I. Aprilis. Quemadmodum librum de vita functorum statu Photio lectum vulgavit idem *Allatius* de consensu vtriusque ecclesiae circa purgatorium p. 319 — 561. Rom.

Vol. III.

1655. 8. latine ex Allatii versione tom. 27. bibl. PP. pag. 362. Male huic commentarios in Aristotelem tribuit *Oudinus* p. 174. 4) *Eustratius*, monachus, sacrorum praepositus, ad quem Theodori Studitae epistola. 5) *Eustratius*, ad quem epistola 39. Firmi, episcopi Caesariensis, qui a. Chr. 439. obiit. 6) *Eustratius*, Comes, idem epist. 3.

zzzzzz) *Aspasio* potius, quam *Eustratio* tribuendos ducit commentarios in lib. II. et IV. *H. Conringius* epistola ad Rachelium pag. 423. Hic est *Aspasius* celeberrimus Peripateticus, cuius commentarios in schola Plotini lectos testatur Porphyrius, et cuius discipulum audiuisse se refert Galeus, (qui sub Antoninis floruit,) lib. de cognoscendis et curandis animi morbis, Opp. tom. VI. p. 532. edit. Paris. vnde de aetate Aspasio constare potest. Eius commentarios in plerosque Aristotelis libros, singulatim in lib. de interpretatione memorat *Boethius* pag. 290. *Aspasius et Alexander*, sicut in aliis *Aristotelis* libris, ita in hoc quoque commentarios ediderunt. Laudat deinde *Aspasium* pag. 252. 291. 303. 316. 321. 333. 347. 356. 394. In libros physicorum scripsisse constat e Simplicio, ut in metaphysicorum libros ex Alexand. Aphrodisaeo: in Categorias e Galeno de libris propriis cap. 11. Scripsit et in Platonem, Porphyrio teste. Distinguuntur quoque in cod. Coislin. pag. 220. [conf. *Buhle* tom. I. Opp. Aristot. p. 296.]

a) *Michaelis Ephesii* multi eundem faciunt cum Mich. Psello, qui saeculo post Christum natum XI. claruit. Sed distinguendos monet *Allatius* libro de Psellis p. 40 sq. et Michaelis hunc Ducam Parapinaceum Pselli discipulum fuisse coniecit. [conf. *Buhle* l. c. p. 306.]

b) *Aspasii*, veteris Peripatetici, esse dubitat *Hermannus Conringius*, propter mentionem τῶν ἀγγέλων. Sed hoc argumentum non adeo firmum mihi esse videtur, quum apud plurimos τὰς ἑξῶς istud vocabulum pro bonis geniis occurrat, ut notavi in bibl. antiquaria. *Aspasii* commentarios in ethi-

L I

ca

	<i>Manus.</i>
In Lib. 8.	Aspasius
9.	Eustratius ?
10.	Eustratius ?

Felician.
 Aspasius.
 Eustratius (vel secun-
 Eustratius) dum alios
Mich. Ephesus. Fabric. In
 cod. Coisliniano (ap. Mont-
 fauc. cat. bibl. Coisl. p. 220
 sq.) *Aristotelis ethica* cum
 commentariis veterum con-
 tinentur, in eoque in libros
 IX. et decimum commenta-
 rii diserte adscribuntur *Mi-
 chaeli Epheso. Harl.*

Intercidit *Andranti* [qui vixit circa a. Chr. 204.] *περὶ τῆς τῶν ἐν τοῖς ἡθικοῖς Ἀριστοτέ-
 λος ἀμφιβόλου παρατιθεμένων ἐννοίας*, quem librum *Hephaestion* per plagium sibi tribue-
 rat teste *Athenaso* XV. p. 673.

Ex Arabibus exstant commentaria *Auerrois*, latine, *Iacobo Mantino* interprete, tom. III.
 Opp. [In bibl. Paris. (catal. tom. I. p. 32.) *Auerrhois* comment. in *Ethica* ex arabico hebraice
 vertit *R. Moses fil. Iosuas* Narbonensis. ibid. sunt *ethica*, hebraice versa e graeco, auctore *R.
 Meir Alvarez. Taurinensis* cod. (catal. part. I. pag. 12 sq.) continet *ethica* et libros de re-
 publica. *Auerrois* Epitomen Ethicorum, a. Chr. 1176. [De versf. arabic. vid. *Casiri* bibl.
 arab. hispan. tom. I. pag. 306.] arabice scriptam, in hebraicam linguam a. Chr. 1330. vertit
Ioseph ben Caspi, quae versio MS. habetur in Bibl. Caesarea, [*Lambec.* comm. tom. I. pag.
 292.] *Aristotelis Ethica* per *Don Meier*, medicum regis Castiliae a. Chr. 1405. Hebraice
 versa cum Commentariis *R. Schem Tob* [al. *Tob*,] fuit MS. apud Iulium Bartoloccium, [P]
 [et est in cod. Vaticano, item Bodleiano CCCXCIV. et cum aliis anonymor. comment. he-
 braice ex graeco cum scholiis *R. Don Meier Alguadeshi* in cod. Bodleiano CCCLXXXVII.
 et vid. *Wolf.* tom. III. bibl. hebr. pag. 666. adde *Buhle* tom. I. Opp. pag. 194 sq. de *R. Io-
 saphi*, filii *Schem Tob*. comment. vid. *Wolfii* bibl. hebr. tom. IV. p. 860.]

Commentariis, infra memorandis, Thomae Aquinatis, Alberti M., Donati Acciaiolii,
 Melanchthonis, P. Victorii, Mureti, Lambini, Zwingeri, Gallutii, Gifanii et aliorum, addi
 possunt *Ioseph. Saer de Aguirre* Salamant. 1675. fol. II. voll. *Io. Magirus* in corona virtutum
 moralium.

ea MSS. habet *Ioseph. Valetta*, Neapoli, fol. *In-
 hus Niger* quid sibi vult, quando de *Cyriaco
 Strozza* differens p. 124. historiae scriptorum Flo-
 rentinorum sit? a lui dobbiamo la traduzione
 che fece dal Greco in Latina de' libri XI. et XII.
 dell' *Etica d' Aristotele*, fino al suo tempo incog-
 niti e tutti i secoli antichi.

c) *Aspasio* tribuitur in catalogo MSS. Bibl.
 Mediceae, sed perperam, quum auctor fuerit ho-

mo Christianus. p. 150. ὡς περ καὶ ὁ μέγας ἱεροκλής
 ἀπὸ Γεωργίου ἐν τῇ τῇ μεγάλῃ Βασιλεῖ ἐκτετακτῇ, μὴ
 φερεῖ ἢ οὐκ εἰς αὐτὸν.

dy-Rectius *Mich. Ephesus* habetur auctor Com-
 mentariorum in lib. IX. et X. nam Heraclitum
 ciuem suum vocat, et meminit commentariorum
 suorum in *Sophisticos Elenchos*, *Physica* ac *Meta-
 physica*.

moralium. Francof. 1604. 8. *Iac. Scheghius* Basil. 1550. fol. *Rob. Balforeus*, Lugd. 1652. 4. *Eduardus Brerewood.* Oxon. 1640. 4. etc.

Quanti fecerint iam pridem plerique hos Aristotelis libros, patet vel ex Apologia Augustinae Confessionis, quam composuit Melanchthon, pag. 62. *Audiuimus quosdam pro catione* *), *ablegato Euangelio, Aristotelis Ethica enarrare. Nec errabant isti, si vera sunt, quae defendunt aduersarii*, (scilicet, per opera rationis nos posse iustificari.) *Nam Aristoteles de moribus ciuilibus adeo scripsit erudite, nihil ut de his requirendum sit amplius.* Christianis tamen virtutibus, Christi doctrinae et gratiae diuinae male cum Ethicis Aristotelis convenire, itaque ex illis non instituendos esse Christianos'), probe sensit D. *Lutherus* tom. I. Altenb. p. 178. [Iam ann. 1521. eo nomine a theologis Parisiensibus notatus. Idem tamen postea in commentario in Genesim fol. 708. et 709. a. laudat Aristotelis ethicam, praecipue librum quintum adpellat *praeclarissimum*. vid. *Heumannum* in act. phil. tom. II. a p. 579 — 615. de Lutheri ac Melanchthonis iudiciis de philosophia, praesertim aristotelica, adnexa *Io. Christoph. Coleri* epist. ad *Heumannum* de philosophia et thesibus Melanchthonis. *Heumann*, pag. 382 sqq. ex Lutheri scriptis loca eius et iudicia excitat, causasque iudicii inquirat, et pag. 591 sq. adnotat, duo professores argentoratenses, *Laurentium Thomam Walliserum*, professorem philosophiae practicae, et *Ioannem Ludou. Hauenreuterum*, professorem physices, defendisse Lutherum in duabus disputationibus, in Actis academiae argentoratensis in iubileo lutherano ann. 1617. habitis editisque ann. 1618. 4. priorem vindicasse Ethicam Aristotelis atque exposuisse duo Lutheri loca, in quibus Aristoteli iniuriam fecisse videtur, et alia loca, in quibus ille sententiam mutauit; posteriorem considerasse Lutheri iudicium de scriptis Aristotelis. *Harl.*] Ethica Aristotelis cum moribus Christianis contulit *Andreas Hyperius*, Lichae, 1600. 4. cum lege Mosaica R. *Ioseph ben Schem Tov*, (Tob.) de quo vid. *Wolf.* bibl. hebr. pag. 571. [et *Ios. Rodriguez de Castro* Biblioteca Española, T. I. Madr. 1781. pag. 346.] De Aristotelicae Ethices ab historica et poetica Ethice differentia liber *H. Stephani* prodiit Basileae 1590. 8. in quo multorum Aristotelis locorum fidelior interpretatio quorundam et emendatio adfertur, ad calcem Musae, principum monitricis. — *Gebhardi Theodori Meieri* analysis et expositio Ethicorum Aristotelis. Helmstadii 1659. et 1670. 4. — *Christophori Landini*, Florentini, commentaria memorat *Iulius Negri* pag. 138. de scriptoribus Florentinis; *Guil. Barchii*, episcopi Fesulani, qui ann. 1480. obiit, ibidem p. 316. — *Virgilii Salzburgenis* Moralogium ex ethicorum Aristotelis libris. Lips. 1509. fol. — *Quaestiones M. Io. Versoris*, Colon. 1494. fol. [vid. infra in indice editt. Opp. ad ann. 1491.] — Ciuitas veri siue morum *Barthol. Delbene*, *Aristotelis* de moribus doctrinam carmine et pictura complexa et illustrata commentariis *Theodori Manilii*. Paris. 1609. fol. *Bruneti Latini*, Florentini, compendium, italice, et Lugduni 1568. latine, commentarius. *Fabric.* — *Leon. Aretinus* in longa Epist. I. libr. V. edit. Epistolarum illius Basil. 1535. 8. declarat contra calumniatores, se recte ex graeco τὸ ἀγαθὸν summum bonum translulisse, et multa docte profert

Ll 2

ex

e) Vid. *Baelii Lexic.* in *Aristote* not. (V.) C. A. *Heumanni* acta philos. tom. I. p. 712 sq. [vbi tria Melanchthonis loca lepidasque de infano Ethicorum Aristotel. amore historiolas protert.] *Gottfr. Arnold.* *Kirchen- und Ketzerhistorie* lib. XV. cap. 2.

§. 10. lib. XVI. cap. 10. §. 18 sqq. [coll. *Heumanni* act. philos. tom. II. pag. 602 sq.] bibliothec. *Schraderianam* nr. 3225.

f) Confer. *Ioh. Francisci Buddei* distribam de nacuis Ethicae Aristotelicae.

ex graecis interpretibus ad suam sententiam atque interpretationem tuendam. — *Chrysostom. Iauellus Canapicius* edidit Aristotelicae moralis philosophiae dispositionem, 1534. et moralis philosophiae platonicae dispositionem Venet. 1536. in quo libro comparat et defendit Platonem. conf. *Heumannii* acta philos. III. pag. 210 sqq. His addi possunt *Iac. Thomasi* breuiarium ethicorum Nicomach. Lipsiae 1638. 8. — *Aristotelis* ethica, ad sacrarum litterarum normam emendata, a *Io. Crellio*, eiusque ethica Christiana. Cosmopoli 1651. 4. et *Crellii* Opera, tom. IV. Irenopoli 1656. fol. — *Iac. Thomasi* oratio pro Aristotele, quod iure suo usus fuerit, negans, lib. I. Nicom. cap. 3. idoneum ethicae auditorem esse iuuenem, inter eius Orationes (Lipsiae 1683. 8.) pag. 162 sqq. — *Io. Burtard. Maius* in diss. an *Aristoteles* doctrinae moralis demonstrationem in incerto statuerit? resp. *Andr. Lud. Koenigsmanno*, Kilon. 1706. contra V. D. in Halens. Obs. 2. part. II. defendit Aristotelem, negatque, eum in incerto statuisse illam demonstrationem. conf. v. *Windheim* Bemühungen der Weltweisen vol. V. pag. 349 sq. — — *Io. Ioach. Zentgrau* disp. II. et III. de fine hominis — ad Aristot. I. Ethic. cap. 10. et cap. 3. in eius specimine antiquitatum moralium. Argentorati 1696. 4. — — Iniqua iudicia de Ethicis Aristotelis tulerunt *Gassendus* in Exercitatt. paradox. tom. III. qpusc. philosophic. Lugd. Batau. 1638. et *Brucker*. in hist. crit. phil. tom. I. pag. 835 sq. sed plura defenderunt aut praecepta de moribus aristotelica illustrarunt atque interpretati sunt *Platnerus* V. C. multis in locis Aphorismorum, (vid. part. II. §. 21. 22. 23. 28. etc.) et *Io. Frid. Gottl. Delbrück* in docta disput. *Aristotelis ethicorum Nicomacheorum adumbratio accommodata ad nostrae philosophiae rationem facta*, sub praesidio cl. *Frid. Aug. Wolfii* ventilata, Halae 1790. 8. coll. erudita censura in Bibliothek von Anzeigen und Auszügen kleiner — Schriften etc. vol. III. part. II. Ienae 1792. pag. 206 — 226. — Aristotelem eiusque praecepta morum iam iustis laudibus celebravit inultaque exposuit de, e Aristotele, eius vita librisque et sententiis vario modo disseruit et plures citauit libros, in quibus diuersimode iudicatur de ethicis illius, *Georg. Paschius* in libro: de variis modis moralia tradendi et introduct. in rem litterariam moralem veterum sapientiae antistitum, Kilon. 1707. 4. per caput dimidium VI. prioris libri pag. 469 sqq. §. 1—11. et in posteriore libro cap. II. de Aristotele et peripateticis p. 569 — 603. atque p. 593 sqq. enumerat multos, tam veteres, quam recentiores moralium Arist. commentatores. — Nec spreuit omnino, nec vnice laudauit Stagiritae opiniones decretaque, paucis comprehensa, *Gottl. Stolle* in der Historie der heidnischen Moral, Ienae 1714. 4. §. 65 sqq. pag. 79 — 93. *Harl.*

XXX. 'ΗΘΙΚΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ, *Magnorum Moralium libri II.* qui Aristoteli vindicantur a *Vossio* lib. de philosophia cap. XVIII. §. 8. et in graecolatinis editionibus leguntur cum versione *Georgii Vallae*, Placentini *). Ad patrem Nicomachum scriptos esse ab Aristotele, nescio quo argumento, adfirmant viri quidam docti. Requiro etiam rationem, cur
magna

g) Dubitant de auctore *Hugo Grotius* ad Luc. VIII. 15. et *Ionsius* p. 4. de Scriptoribus Hist. Phil. [et *Caelius* lib. II. epp. p. 359. de codd. MSS. vid. *Buhle* tom. I. Opp. Arist. p. 190 sqq.]

h) Separatim edita est *magnorum ethicorum* versio lat. *Georgii Vallae* cum Nicephori Blemmyidae logica — *Tinnaco* de mundo — *Cleome-*

de de mundo — Aristot. de mundo et poetica aliisque, e graeco latine versis, Venetiis, per Ant. de Strata 1488. per Sim. Papiensem, dictum Bevilacqua, 1498. fol. — *Arist. magna moralia*, latine versa, a *G. Valla*. Paris. 1497. fol. et cum variis Aristot. operibus, Venetiis per Bernardin. Venetum, 1504. fol. conf. Fabricium in B. L. edit. Mansi vol. VI. pag. 281. *Harl.*

magna moralia auctor inscripserit, quum sint breviora reliquis, et succinctius singula persequantur. Meminit Simplicius in Categor. [P] [Magnarum ethicarum disputationum Aristotelis libri II. ex interpretatione *Viti Amerbachii* cum — explicatione quinti libri Ethicorum et disp. de usuris. Basil. 1554. 8. *Vallae* versio est inter scripta varia, a *Georgio Valla* edita: Venetiis 1498. fol. eadem cum versione Arist. moralium VII. ad Eudemum, inter Arist. opp. moralia et politica, Lugd. 1560. 12. *Harl.*]

XXXI. ἩΘΙΚΩΝ ἘΤΑΗΜΕΙΩΝ, *Moralium ad Eudemum* libri VII. ¹⁾ ab aliis ²⁾ *Eudemo*, vel *Theophrasto*, tamquam auctori, tribuuntur; sed Aristoteli adscribunt codices antiqui, etiam *Simplicius* in Categor. et *Fauorinus* apud *Laetium* V. 21. (nam quod ibi ex septimo Ethicorum profertur, septimo Eudemiorum legitur,) *Gemistus Pletho*, qui post *Nicomachea* scriptos existimat, et velut in illorum supplementum atque emendationem. *Eudemus* vero, cui hos libros Aristoteles inscripsit, non fuit *Eudemus Cyprius*, Ciceroni I. de diuinatione memoratus, qui prius occisus esse videtur: neque *Eudemus*, qui Archontis munere functus est Athenis Olymp. CVI. 4. ut suspicatur *Samp. Petitus* IV. 10. Misc. sed *Eudemus, Rhodius*, auditorum Aristotelis post *Theophrastum* praestantissimus. In graecolatina Aristotelis editionibus leguntur cum translatione *incerti*, Basileae pridem edita, quam *Leonardo Aretino* ³⁾ perperam tribuunt *Sylburgius* et alii quidam. Prodierunt *Ethica ad Eudemum* et *Magna Moralia* cum *Nicomacheis Politicisque* et Aristotelis atque *Xenophontis* *Oeconomicis* graece itidem Basileae apud *Ioh. Walderum*, sine anni notatione, 8. Aristotelem in *Ethica noua* citat *Vincentius Bellou.* in speculo doctrinali IV. 4. 5.

XXXII. ΠΕΡΙ ἈΠΕΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΚΙΩΝ, *de virtutibus et vitiis* libellus, siue fragmentum seruatum a *Stobaeo* Serm. 4. ⁴⁾ in cuius prima editione graeca, Veneta 1536. 4. et prima graecolatina *Gesneriana* integrum vna ferie legitur; sed in posterioribus per diuersa loca disiectum. Latine vertit *Ambrosius Leo* ad calcem dialogi sui de Nobilitate, Venet. 1531. 8. *Andreas a Lacuna*, qui scholia etiam et exempla addidit vocauitque librum aureum et adamantinum. Colon. 1543. 8. *Nicol. Perottus*, vid. *Giornale d'Italia* tom. XIII. pag. 455. [*f. Zeni* diss. *Vossiane* tom. I. pag. 265. qui edit. ann. 1504. 4. memorat,] et *Simon Grynaeus*

LI 3

Basil.

1) In bibl. *Matrit.* (vid. *Iriart.* p. 228.) est cod. Ethicorum Eudemiorum libr. VIII. quod liber VII. in excusis exemplaribus, in cod. in duos est diuisus. — cod. *Mediceus* XII. plut. 81. optimae notae praeter *Ethica* continet *Eudemiam*, in quo, vti in cod. IV. med. eiusdem plutei, et in cod. XV. et XX. septimus liber in duo est distinctus. (vid. *Buhle* Opp. tom. I. pag. 192. *Harl.*)

k) *Christianus Dreierus* p. 347. *Metaphys. egregius auctor, siue Theophrastus, siue Eudemus fuerit Moraliū Eudemiorum.* *Franc. Patricius* discuss. *Peripatet.* p. 25. et 49. *Eudemi* potius credendi sunt esse, cum praesertim stylo et rerum aliqua diuersitate sint ab *Nicomachiis* differentes a quibus videntur *vsurpasse quartum, quintum et sextum libros, qui iidem ipsi sunt et rebus et*

verbis cum quinto, sexto et septima *Nicomachiis.* Sane *Εὐδήμῃα Ἠθικά* dici possunt, quae *Eudemum* habent auctorem. Sic *Alexander Aphrodisaeus* in II. *Topic.* laudat *Εὐδήμῃα ἀναλυτικά ἢ Εὐδήμῃα ὑπερ ἀναλυτικῶν*, ut iam *Nuñezio* annotatum. vide et *Ionsium* lib. I. cap. 15. qui *Eudemo* hos libros adiudicat.

l) Ab hac versione differt *Aretini* [cuius versionis ed. vet. vid. in indice edd. Opp. ad ann. 1475.] *liber de moribus* ad *Galeotum*, ex *Eudemis* excerptus, qui legitur in edit. latina Aristotelis. Venet. 1496. tom. II. p. 123. Etiam *liber de fortuna*, qui in eadem edit. pag. 348. exstat, decorptus est ex *Eudem.* II. 8. et VII. 14 sq.

m) Vid. *Hamburg. Briefwechsel.* 1751. pag. 609 sqq. *Harl.*

Basil. 1539. 8. cum cuius versione etiam occurrit in graecolatina Aristotelis editionibus, etiam Du Valliana tom. IV. pag. 387. [*Alex. Chamaillardi* versio est inter Aristot. Opp. moralia et polit. Lugd. 1560. 12. et alibi, vti mox indicabitur.] Prodiit et additum *Gemisti Plethonis* libro de virtutibus, cum Iustii Velsii versione, *Platonis Theaeteto* cum versione Adolphi Occonis, *Nemesii de voluptate*, cum versione Nicasii Ellebodii, *Platonis Axiocho*, cum interpretatione *H. Wolfii* et notis, *Demetrio* denique *Cydonio*, siue *Nemesio Emeseno* de contemptu mortis cum versione Raph. Seileri et *H. Wolfii* notis, Basil. 1577. et 1586. 8. [fasciculus illorum scriptorum inscriptus est *doctrina recte vivendi ac moriendi*.] cum versione *Georgii Hermonymi* Spartani MS. in biblioth. Alex. Petavii pag. 420. Exstat quoque separatim hic libellus [P] cum quadruplici versione, tetraplorum more exhibita, *Alexandri Chamaillardi*, *Sim. Grynasi*, *Andreae de Lacuna* et *Iusti Velsii*, Hungari, Basil. 1552. 8. — *Alexandro Chamaillardo* interprete, tom. III. Aristotelis et Averrois edit. latina, Venet. 1551. fol. Vtraque Grynasi et Chamaillardi interpret. in edit. latina philosophi Basil. 1542. Scorsum quoque *Georgii Gemisti Plethonis* liber de virtutibus editus gr. et lat. ab *Adolpho Occo*, medico Augustano, vna cum *Aristotelis* libello de virtutibus et vitiis, Basil. 1552. 8. — tum lib. de virtut. et vitiis ab *Alexandro Chamaillardo*, gr. et lat. Venetiis 1545. 8. — dein cum versione ac praefatione *Pauli Sperlingii*, Rectoris, in usum scholae Hamburgensis ann. 1603. 8. — cum commentario et isagoge *Francisci Tidicaci*, Colon. 1609. 8. — [cum *Gemistio Plethone* recensuit *Eduard Fawcener*, (qui quoque *Andronium peripateticum*, indicat esse auctorem,) Oxon. 1752. 8. adde infra notit. edit. Ethicorum etc.] Auctorem non esse Aristotelem, sed e conciliatoribus Platonis aliquem, existimabat *Iac. Thomafus*, ὁ μακροτέρης, Exerc. 2. de virtutibus quatuor cardinalibus §. 4. *Alcibiadem* quemdam esse auctorem, ex Arsenii, Monembasiae archiep. collectaneis observavit A. Schottus in vita Aristotelis pag. 165. Equidem Aristotelis *πραγματεῖαν περὶ ἠθικῶν ἀρετῶν*, ab Ammonio explicatam, memorat Zacharias, Mytilenes episcopus, in dialogo de aeternitate mundi p. 207. sed videtur potius respicere librum secundum et sequentes Nicomacheorum, in quibus de virtutibus differit Philosophus. [Codd. MSSi sunt quinque in bibl. reg. Par. vnus in bibl. Matrit. 109. cum alius (Christiani) lib. de virtutibus. *Iriarte* p. 429.]

XXXIII. ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ, siue vt Laertius V. 24. vocat, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ἈΚΡΟΑΨΕΩΣ, de Republica libri VIII. Acroamatici, Nicomacheis ab auctore subiuncti, quod illorum extremum caput cum Politicorum initio conferenti patebit. Opus haud dubie praeclarumⁿ⁾; sed quod nec integrum, si viros quosdam doctos audimus, neque eo ordine, quo ab auctore scriptum est, ad nos pervenit. Nam quod ad ordinem adinet, *Antonius Scainus*, Salodienfis^{o)}, in quinque quaestionibus ad octo libros de rep. (quem librum, non vbiq[ue]

n) Id eximie laudat *Aretinus* lib. VIII. ep. 1. et vlt. Sed *Hobbesius* in *historia ecclesiastica, carmine elegiaco concinnata*, authore *Thoma Hobbio*, Malmesburienfi, Augustae Trinobantum, 1688. 8. valde carpit politica Aristotelis praecepta. vid. *Baumgartenii* Nachrichten tom. X. pag. 219. de libro Hobbesii raro. *Harl.*

o) Hic *Scainus*, quem male Antonium Serenium vocat *Bolduani* atque inde *Lipenii* bibl. phi-

losophica, Paraphrasin in Politica edidit Hetrusca lingua, cum adnotationibus quibusdam dubisque, Romae 1578. 4. Eius quinque quaestiones vero prodierunt latine ibid. ann. 1577. 4. [Conf. *Clement. bibl.* II. p. 87. not. 67.] De prima et secunda iam dixi. Tertia disputat, ab Aristotele civilis facultatis doctrinam tradi potuisse, etsi temp. ipse non administraverit. Quarta, contemplatiui, non actiui philosophi personam gerere Aristotelem.

vbique obuium, et Heinſio Conringioque incallum quaesitum, mecum olim communicaui Vincentius Placcius, ὁ μακαρίτης,) quaestione prima p. 7. et 16 sq. non dubitat libros VII. et VIII. quibus de optima Politia agitur, praemissos fuisse ab auctore libris IV. V. et VI. qui sunt de rebusp. a rectissimo statu aberrantibus. Idem fere in mentem venit *Angelo Segnio*, ut testatur *Petr. Victor.* ad lib. IV. cap. III. pag. 297. tum *Mureto* XIV. 14. Var. Lect. et *Hermannio Conringio* in Introductione lectu digna ad hos Aristotelis libros, editos Helmſtadii 1656. 4. cap. V. Idem *Scainus* pag. 20. quum negasset, librorum distinctionem esse ab ipso Aristotele, sed ab Andronico, Rhodio, vel alio prisco philosopho profectam contendisset, obseruat, verba postrema libri tertii supplenda esse ex initio libri septimi hunc fere in modum: Ἀνάγκη δὲ τὸν μέλλοντα περὶ αὐτῆς (ἀρετῆς πολιτείας) ποιήσασθαι τὴν προσήκουσαν σίψιν, διορίσασθαι πρῶτον etc. Porro integrum non peruenisse ad nos hoc opus, [P] sed libros quosdam postremos desiderari, *testes sunt*, (Gifanii verba agnosceis, Prolegom. in Aristotelis Politica pag. 9.) *et vetus interpres, qui eas partes diligenter conquistas reperire se non potuisse ait, et Petrus Victorius, qui in lib. Rhetor. I. decem Politicorum libros* (e Laertio, πολιτικά α', β' γ'), praeter octo libros πολιτικῆς ἀκροάσεως memorante,) *adducit, et in notis ad hos libros ait, eorum optimam et perfectissimam partem desiderari. Tum quia et Aristoteles ipse lib. I. Polit. cap. vlt. ait se posterius de virtute mulierum, et VII. 10. de seruis explicaturum, quae tamen neutra in hoc opere reperiuntur. Praeterea, quod caput est et firmissimum argumentum, optimae Reip. institutionem ad adolescentes duntaxat perduxit, quam tamen per omnes aetates deducendam monuerat X. vlt. Nicomach. ut sua cuique officia et partes, suaeque studia attribuerentur* 1). Haec vero multis idem Scainus quaestione secunda refellit, et docet, nihil plane tamquam propriam ac legitimam partem acroasibus Aristotelis Politicis deesse, quod vel ex professo se tractaturum, vel incidenti sermone indicauerit. Itaque et *Cyriaci Strozzae* 2), Patricii Florentini, conatum superuacaneum fuisse, qui duos libros ex ingenio

lem. Quinta denique, quod forma disciplinae facili ac populari vsus sit Aristoteles in opere politico contexendo. Haec porro *Scaini* est italica illa politicorum versio, in qua aliam librorum distinctionem existare scripsit *Sylburgius* in praefat. et quam a se visam negat *Conringius* p. 613. Introductionis.

p) *Laert.* V. 24. atque iterum 23. πολιτικῶν α', β'.

q) Multas lacunas in Aristotelis libris *Conringius* obseruauit, quas stellulis notauit in editione, Helmſtad. 1656. 4. — *Hertius* in elementis prudentiae ciuilis part. II. sect. 1. §. 1. queritur, in Aristotelis politicis nihil tradi de religione, nihil de vniuersitatibus seu collegiis, nihil de importandis et exportandis, et singillatim de anno, nihil de aetario, nihil de belli, pacis foederumque ratione, nihil de legationibus, pauca de nummo, de munimentis ciuitatum, de consultationibus, de legibus, de iudiciis similibusque. — Aristoteles ἀριστοκρατικὴν adfirmat meliorem esse

statum, quam regnum: vnde *Guil. Bigotius*, ut aristotelicus inductus, in contemptum venit apud Franciscum I. regem Galliarum. vid. *Baluzium* ad vitam Petri Castellani pag. 164.

r) Obiit Pisa ann. 1565. aetat. 63. vti leges in elogiis *Massonii*, part. II. pag. 228. vbi vitam *Strozzae* describit, et in bibliotheca Kiekmanniana tom. IV. p. 21. et 1569. si credimus *Iulio Nigri* pag. 124. hist. scriptor. Florentin. Vide eius vitam in tomo secundo Operum Aristotelis editionis postremae Du Vallianae p. 461. vbi libri duo *Strozzae*, Francisco Medices dicati, leguntur graece cum latina ipsius auctoris versione. Prodeunt etiam Colon. 1601. ad eadem VIII. librorum politicorum Aristotelis, qui cum Genesi Sepuldae exhibentur, et separatim Florentiae 1562. 4. graece et ann. 1563. [1573.] 4. latine. Gallice interpretatus est *Feder. Morellus*, Paris. 1600. fol. [vid. Bibl. philos. Strunianam, edit. Kählii II. pag. 153.]

genio suo graeca oratione Politicis Aristotelis veluti in supplementum subtexuit, quibus de bellica facultate, de principatu et de sacerdotio differit, ita, vt, quum non pauca cumulet poetarum loca, Aristoteli libenter concedat scientia et iudicandi ac dicendi facultate. [P] *Fabric.*

[Codd. mssti sunt V. in bibl. regia-*Parif.* cum *Oeconomicis* vnus in bibl. *Matrit.* (vid. *Iriart.* pag. 149.) in bibl. *Florentina* cod. medicei V. et XXI. plut. 81. cum *oeconomicis*, ibid. cod. VI. (vid. *Montfauc.* *Palaeogr. graecam* lib. I. p. 85. et *Bandinii* catal. tom. III. p. 225 sq.) — Anonymi graecus commentar. inst. in Politica Aristotelis memoratur cum insigni laude in catal. Io. Riolarii, medici parif. Londini 1655. 4. p. 65. — Versio *hebraica* in bibl. *Taurinensi*, (part. I. p. 12 sq. catal.) *arabica* e graeco facta a *Iahia*, in bibl. *Leidenfi*, (catal. pag. 451.) et ex arabico in hebraicam linguam a Iehuda Charisio translatus liber de administratione regni octopartitus, memoratus a *I. C. Wolfio* p. 221. bibl. hebr. quem aliud agentem scripsisse in graeco Aristotele frustra quaeri et procul dubio suppositum, Fabricius in nota msta obseruat. De alia versione arabica operis desiderati, in quo respublicae centum et duodecesaginta descriptae fuerant vid. *Herbelot.* et *Villoison.* in *Anecd. graecis* II. p. 157. not. *Simplicium* in Politica Aristotelis et versionem illius latinam *Nicolai Perotti* in cod. Vatic. nr. MDCCXCVII. memorat *Apostol. Zenus* in *Dissertationi Vossiane*, vol. I. pag. 266. *Hark.*]

Commentariis illustrarunt, praeter alios infra laudandos

[*Libri politicorum Arist.* cum commento — *M. Io. Versoris* Colon. per Henr. Quentell. 1492. fol. vid. ad §. seq.]

Ioh. Buridanus, philosophus circa ann. Chr. 1340. celebrer, in quaestionibus ad VIII. libros Politicorum, Oxon. 1640. 4.

Donatus Acciaiolus, qui ann. 1488. diem obiit. [MSt. in bibl. Bernensi. vide *Sinneri* Catal. pag. 286.] Venet. 1566. 8. 1569. edente commentarium *Io. Baptista Rasario*.

Iac. Faber Parif. 1516. fol.

Franciscus Robortellus Venet. 1552. 4.

Ioachimus Comerarius Francof. 1581. 4.

Obertus Gifanius Francof. 1608. 8. Huius versio, desinens in cap. 7. libri VII. seruata ab Hermanno Conringio in latina sua Politicorum Aristotelis editione, Helmstad. 1637. 4. sed in graeco-latina 1656. 4. praetulit P. Victorii versionem.

Paulus Benius Patau. 1613.

Phil. Scherbius, Professor Altdorfinus, Francof. 1610. 8.

Mich. Piccartus, in eadem Academia Professor, argumenta politicor. Aristotel. Lips. 1615. 8. Ienae 1659. 8. [Is multa, ab aliis ommissa, suppleuit. Laudantur eiusdem observationum politicarum decades sex, priores atque posteriores. Noribergae 1651. 8. Eiusdem dissertatt. politicae Altdorfii 1661. 8. *Piccarti* argumenta, cum praef. de naeuis istius operis Aristot. etiam prodierunt Helmstadii 1715. 4.] vt omittam *Theoph. Golium*, cuius quaestiones in Politicam exstant, aliosque.

Iohannis Feldeni Analysis lucem vidit Helmst. ann. 1654.

Gebh.

Gebh. Theodori Meieri analysiſ politicaꝝ Ariſtotelis, [in præfat. de variis interpretibus agit] ibid. 1669. 4. [potius per partes in diſſ. academicis ab ann. 1664 — 1667. 4. emiſit.]

Antonii Montecatini interpretatio tabulae, et commentarius in libros 1. et 2. Ferrariae ann. 1594. fol. et in librum 3. ibid. 1598. fol.

Exſtant et *Ich. Sturmii* ſcholia, *Martini Borrhai* ſive *Cellarii* ac *Dionyſii de Burgo* adnotationes in librum primum.

Chryſoſtomi Iauelli analyſis politicaꝝ Ariſtotelis. [Iauellus, cognominatus Canapicius, cuius opera iunctim edita prodierunt Lugduni 1580. II. voll. fol. edidit philoſophiae moralis *Platonicae* diſpoſitionem, Venetiis, in officina Aurelii Pincii, Veneti. 1536. 4. Dedicatio ſcripta eſt Placentiae 1535. die Nouembris primo: ſubiuncta eſt a fol. 74. vsque 153. *civilis philoſophiae ad mentem Platonis diſpoſitio*, in quo libro comparantur dogmata Ariſtotelis et Platonis politica, et Plato in ciuilibus defenditur contra Ariſtotelem. conf. *Heumannii* acta philoſ. tom. III. pag. 210 ſqq. in primis pag. 235 — 241. *Harl.*]

Theodori Zwingeri argumenta, ſcholia et tabulae in Ariſtotelis politica. *Fabric.*

[*Vberti Folietae* diatribe de illis, in quibus Plato ab Ariſtotele reprehenditur in republica, Romae, 1574. 4.

Henningi Arnſaei, Halberſtadienſis, de republica, ſeu reflectionis politicae libri II. — Reuocantur hic non tantum omnium neotericorum ſcripta ad ordinem et principia Ariſtotelis ac Platonis, ſed et hodiernae republicae conferuntur cum praeteritis etc. Francof. 1615. 4.

M. Dan. Wülſeri Synopſis philoſophiae ariſtotelicae, recuſa ſtudio *Io. Mich. Dilheri* tom. II. diſp. academ. nr. XXI. p. 588 ſqq. vbi inueſtigauit doctrinas Ariſtotelis politicas.

Ferdinand. Rhoenſis, (*de Roa*.) commentarii in politicaꝝ Ariſtotelis libros. Acceſſerunt repetitiones tres de domino et ſeruo, de iuſtitia et iniuſtitia, de felicitate, edit. a *Martino de Frius*. Salmanticae. 1714. fol.

Gottlob Sam. Treuer de naeuis librorum politicaꝝ Ariſtotelis. Helmſtad. 1715. 4. — præfat. ad *Piccarti* argumenta politicaꝝ Ariſtot. Helmſt. 1715. adde *Chr. Thomafii* oratt. academ. pag. 437 ſqq.)

Hermann. Conringii Introductio in politicam Ariſtotelis, Helmſtadii, 1646. 4. vbi quoque de verſionibus atque interpretibus agit. — Eiuſdem liber de ciuili prudentia, ibid. 1662. 4. huc referri poteſt.

De Ariſtotele et reliquis prudentiae ciuilis ſcriptoribus praeter *Gabr. Naudaeum*, cuius bibliographia politica Venetiis, 1633. 12. primum prodiit, deinde ſaepius recuſa eſt et aliorum ſcriptis aucta cura Herm. Conringii, Francof. 1673. 12. et praeter *Conringium* in introductione etc. copioſius diſputatur in *Memoires de Trevoux* ann. 1710. art. I. pag. 1 ſqq. quam commentationem germanice vertit multisque obſeruationibus, maxime litterariis, locupletauit *Gottl. Stolle* in: Kurze Nachricht von den Büchern — in der Stollſchen Bibliothek parte XII. pag. 285 — 303. *Morhof.* in Polyhiſt. practico, pag. 489 ſqq. *Struuius* in bibliotheca philoſ. tom. II. edit. Lud. Martin. Kahlii, cap. II. pag. 146 ſqq. *Stolle* in Hiſtorie der Gelahrtheit p. 732 ſqq. etc. *Harl.*]

XXXIV. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, *de cura rei familiaris* librum vnum memorat Laertius V. 22. Hodie duo sub Aristotelis nomine leguntur. Priorem solum *Leonhardus Aretinus* vertit et Cosm. Mediceo inscripsit, quae translatio exstat in editione latina Operum Aristotelis, Venet. 1496. fol. aliisque. Supplevit vero ipse post caput sextum, siue addidit, quatuor capita de officio vxoris et mariti, quae ex latino Aretini graece postea vertit [P] *Iacobus Tusanus*, Aretinum in graeco illa codice reperisse ratus. Posterior, qui Oeconomorum publicorum liber a nonnullis inscribitur, licet eiusdem argumenti videatur esse, non est tamen eiusdem generis, iudice *A. Schotto* pag. 164. Vitae Aristotelis. Neque Aristotelem habere auctorem existimat *Vossius* pag. 155. de Philosophia. *Non possum, inquit, mihi persuadere, posteriorem ab eodem fonte esse. Neque enim verisimile fit, Aristotelem tot voluisse congerere exempla, quibus Tyranni possent ciues expilare. Respondent, adferre ea, non ut imitentur principes viros, sed ut doceat alios, quid fieri soleat. Verum non est Aristotelici moris, in tam breui libello tot condensare exempla, praesertim tam rei foedae, quam, qui narrat, docet.* Partem priorem huius secundi libri non esse Aristotelis, disputat quoque *Samuel Petitus* IV. 12. Misc. sed posteriorem existimat esse filuam exemplorum ab Aristotele collectam illustrandae de diuitiis πραγματεία. Fragmentum strategematum vocat Erasmus. — Ex *Corydalei* commentario in oeconomica Aristotelis quaedam graece profert *Nic. Commenus* p. 237. praenot. myslagog.

Latine vertit vtrumque librum *Ioachimus Camerarius*, Francof. 1583. cuius interpretatio in graecolatina editionibus Aristotelis occurrit, ut *Dualliana* postrema tomo III. Translulit et *Iacobus Ludouicus Strehacius* vna cum Oeconomico Xenophontis, Paris. 1544. 4. non sine notis, et *Iacobus Faber*, Stapulensis. Paris. 1506. *Bernardinus* item *Donatus* Venet. 1540. et in edit. latina Opp. Aristot. et Auerrois Venet. 1551. fol. tom. III. [item *Gilbertus Cognatus Nozeremus* in Operibus, Basil. 1562. fol. part. I. nr. 10. p. 223 sqq.] Epitomen concinnauit *Raphael Volaterranus*. Commentarius *Iohannis Casti*, (eiusdem qui Sphaeram Ciuitatis scripsit,) siue thesaurus Oeconomiae prodit Hanou. 1598 et 1610. 8. cum vers. duplici notisque *I. Conr. Dieterici*, Francof. 1587. 4. — *M. Antonii Mureti* notae cum eiusdem adnotationibus in Nicomachea et Xenophontis ac Platonis quaedam, Ingolstadii 1602. 8. *Fabris*.

[De codd. vide ad sect. antecedentem et *Buhle* l. cit. Arabice fecisse dicitur, et commentarium in oeconomica Aristot. scripsit *Abdallah Abulpharagius Ebn Althajeb*. vid. *Casiri* bibl. arab. hispan. tom. I. p. 300. et *Gregor. Abulpharag.* hist. dynast. p. 235. hebraice vertit *R. Abraham fil. Tibben*, cuius cod. mst. est in bibl. regia Paris. — In bibl. *Vffenbach*. teste catal. biblioth. tom. III. (pag. 119. in cod. CLXX. nr. 15.) Arist. libri oecon. latine, (p. 510 sq. in cod. VI.) excerpta latina ex oeconomicis et reliquis scriptis Aristotelicis. — In bibl. *Bernensi* teste *Sinnero* Catal. p. 285. cod. versionis gallicae a *Laurentio* ann. 1405. confectae. — *Io.*

s) Erasmus: „De oeconomicis Laertius non recenseret, nisi vnum librum, quem Leonardus Aretinus verterit duos. Quoniam posterior non inuenitur, in huius locum Aldus supposuit fragmentum strategematum, nihil faciens ad rem oeconomiam. Prior γρηγοριανος est Aristotelis; sed vtiuum absolutus? Secundus, quem vertit Aretinus,

nec cohaeret cum superiore, nec respicit ingenium Aristotelis.“ *Fabris*. In bibliotheca *Vffenbachiana* (vide catal. bibl. Vffenb. tom. III. in 8. p. 549. nr. 8.) fuit cod. qui continet *Aristot. oeconomic.* libr. II. a *Leonardo Aretino* nouissime translator cum commentario vberissimo. vid. indic. edit. *Hart.*

Io. Heroldus libros oeconomicorum ex Aristotele et Xenophonte germanicos fecit, teste *Mich. Neandro*, erotem. linguae ebr. p. 561. *Harl.*]

XXXV. ΠΕΠΛΟΣ siue fragmentum *Pepli* ¹⁾, epitaphia heroum Troianorum Graecorumque ultra quadraginta, distichis elegiacis composita, quae sine homine auctoris graece primum ex codice Mediceo vulgavit ad calceam Anthologiae Epigrammatum graecorum *H. Stephanus* Paris. 1566. 4. Deinde Aristoteli vindicavit *Guil. Canterus* et latino versu reddidit anno eodem, Basileae 4. cum notis, et *Aspersionii* heroum epitaphiis emendationibus, qui *Pepli* auctorem in plerisque expressit. Recusa est *Canteri* editio Antwerpiae ann. 1571. 8. in eiusdem *Canteri* nouis lectionibus p. 18. Hinc cum sua, (qui prior *Cantero* reddidisse versu *Peplum* se testatur,) et *Canteri* versione et *Musonii* epitaphiis edidit *H. Stephanus* ad calceam certaminis [P] *Homeri* et *Hesiodi* et fragmentorum ex *Matronis* aliorumque *Parodiis* *Homericiis*, Geneu. 1573. 8. Ab eo tempore et in editionibus Anthologiae, [*Brun. kii* *Analectis* veterum poetarum graecor. tom. I. p. 178—183. coll. not. in tom. III. p. 32 sq.] et cum *Canteri* versione in graecolatinae Aristotelis editionibus plus simplici vice prodiit, etiam in postrema *Du Valliana* tom. IV. pag. 677. Ceterum Aristoteli vindicatur ex hoc loco *Eustathii* in *Iliad.* β. p. 216. ἰσορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Πορφύριος, καὶ ὅτι Ἀριστοτέλης σύγγραμμα πραγματευσάμενος, ὅπερ ἐκλήθη Πέπλος, γενεαλογίας τε ἡγεμένων ἐξέθετο καὶ νεῶν ἐκάστων ἀριθμὸν, καὶ ἐπιγράμματα εἰς αὐτὸς, ἃ καὶ ἀναγράφεται ὁ Πορφύριος ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὀμηρον, ἀπλᾶ ὄντα καὶ ὅθεν τι παχὺ καὶ φλεγμαῖνον ἔχοντα. Δίσιχα δὲ τὰ ὅλα ἐκείνα δίχα τὲ ρηθέντος εἰς τὸν Ἀϊαντα. Ἰσως γὰρ ὁ ἐπιγραμματοποιὸς ἐφιλοτιμήσατο ἀπεναντίας ἐλθὼν τῷ ποιητῇ ἐπὶ μὲν τῷ λαμπρῷ Ἀϊαντι πολυλογῆσαι, τὰς δὲ ἄλλας ἦπτον σεμνῶναι. Latinae versionis iuxta adscribam haec *Don. Heinsii*, ex praefatione, *Peplum* Graecorum suorum Epigrammatum praefixa: *Summus vir omnisque vel scientiae vel eruditionis princeps, Aristoteles, cum Homerum assidue legeret, qui in eius scriptis exstarent, heroum genealogiam conscripserat, singulisque singula epigrammata tribuerat, quae duobus non amplius versiculis, excepto uno, quod Aiaci dederat, constarent. In quibus mira erat simplicitas, nulla affectatio, distio casta ac graeca, acumen rarum, non, quemadmodum Laertii, putidum plerumque et ineptum; nihil occurrebat denique, quod Critici de eo iudicant παχὺ τε καὶ φλεγμαῖνον. Quia autem in Panathenaeis Mineruae circumferri peplus solebat, in quo pugna Titanum, Deae victoria, ac eximia virorum magnorum spectabantur opera, urbanitatis omnis ac amoenitatis parens, opus, in quo uniuersa pariter deorum ac heroum gesta persecutus erat, Peplum vocarat. E quo paucos*

Mm 2

illor

f) De velo Panathenaeae nauis, quarto quoque anno instrui solitae, cui victoriae Palladis et heroum res gestae intextae erant, vide *Diodorum Siculum* X. pag. 757. (783.) *Suidam* in Πέπλος, *Plutarch.* in *Demetrio* p. 893. et 894. *Schol. Euripidis* *Hecuba* v. 469. *Lutatium* ad *X. Thebaidos* *Statii* p. 342. *Proclum* I. in *Timaeum* p. 41. et e recentioribus *Loensem* VIII. 23. *Epiphylidum*, *Meurisii* *Panathenaea* cap. 17 sq. *Benedicti Auernanii* diff. 25. ad *Euripidem* tom. I. *Opp.* p. 466 sqq. etc. *Fabric.* — In arabica philosophorum biblio-

theca, vbi scripta aristotelica genuina, dubia spuriaeque ac versiones syriacae arabicaeque enumerantur, in *Casiri* biblioth. arabico-hispana, tom. I. p. 308. citantur Aristotelis *Epitaphia heroum*, quas *Pepli* nomine censentur, libri sex. — De epigrammate quodam s. fragmento elegiae ad *Eudemum* vid. cl. *Buhle* ad *Ammonii* vitam Aristotelis tom. I. pag. 33. qui, id carmen, putat, ab alio in laudem Arist. confectum esse atque *Eudemo* inscriptum, postea in numerum elegiarum Aristotelis ad *Eudemum* transiisse. *Harl.*

illos versus, qui nunc Pepli nomine censentur, excerpserat Porphyrius. Nam de tota scripti ratione ac instituto quasdam alibi, nondum forte satis intellecta, dicemus. Vide etiam Io. Meursii Panathenaea, cap. 18. tom. VII. Gronov. thes. pag. 98. Sam. Petitum ad leges Atticas p. 24 sq. Meminit et Pepli inter Aristotelis scripta auctor vitae Anonymus, a Menagio editus. *Aristotelis Pallium* vocat Tripartita VII. 2. quod apud Socratem III. 23. et Nicephorum X. 36. est πέπλος, Gellio etiam in praefat. et Clementi Alexandrino VI. Strom. pag. 617. sed sine Aristotelis nomine memoratus. Alteri tamen cuidam *Aristoteli* tribuit Joh. Tzetzes *) ad Hesiodum pag. 3. Ἀριστέλης γάρ, εἰ ὁ Φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τὰς πέπλους συντάξας ἐν τῇ Ὀρχομενίων πολιτείᾳ. Fabric. Atque alterius Aristotelis foetum esse contendunt Patricius tom. I. discuss. Peripat. p. 18. ac 49. et Moller. in Homonymoscopia p. 288 sq. qui etiam laudat Fabric. in Decade decadum nr. 58. litt. K. 4. b. Harl.

ΣΚΟΛΙΟΝ, *Carmen*, siue *Pæean in Hermian*, eunuchum, de quo vide si placet quae dixi lib. II. cap. XV. §. 18. [tom. II. p. 111 sq.] Fabric. adde cl. Buhle Opp. Aristot. tom. I. p. 90 sqq. vbi de Hermia late differit, et pag. 32. ac 34 sq. in notis ad Diogenis Laertii vitam Aristotelis, vbi metricam versionem huius carminis latinam ex edd. Laertii Veneta 1497. fol. et Parisiensi recudi fecit. Ego id recepi in Anthologiam graecam poeticam, edit. Baruthinae, p. 87 sqq. De eius studio poeseos et Homeri obseruantia vid. supra in vol. I. p. 507. in notitia commentariorum deperditorum de Homero, voc. *Aristoteles*, et in libro ac vol. II. cap. 19. in notitia tragicorum deperditorum voc. *Aristoteles*. Num inter musicos quoque referri possit vid. infra, in catalogo scriptorum deperditorum de musica p. 267. veteris editionis. Harl.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ, *Epistolae*, de quibus dictum est lib. II. cap. X. §. 17. [vol. I. p. 683. huc vero referam, quae ibi omiseram, quibusdam additis. Fabricius igitur haec scripsit: „Aliam Aristotelis ad Alexandrum epistolam, siue volumen potius (σύγγραμμα ἀντ' ἐπιστολῆς,) memorat Demetrius libro de eloquutione §. 253. cuius iudicio §. 239. Aristoteles ὡς μάλα ἐπιτετευχέναι δοκεῖ τῇ τύπῃ ἐπιστολικῇ. Ex illa longiore epistola, περὶ τῶ πάντων, fragmenta exstant apud Stobaeum eclog. p. 7. 14. et 70 sqq. quae omnia ad verbum leguntur in libro, quem sub Aristotelis nomine habemus *de mundo*. Vnde perspicuum esse puto, et scriptum illud vere esse Aristotelis, et tamquam epistolam missum esse ad Alexandrum. [Sed vide, quae supra ad sectionem XIII. adnotata sunt.] De deperditis Aristotelis epistolis agit Casaubonus ad Athenarum XIV. 22. Ionsius de scriptoribus historiae philos. I. 13. p. 83. et Menagius ad Laertii lib. V. sect. 27. quorum obseruationibus eruditae adde, epistolam Aristotelis de Alexandro ad Antipatrum memorari a Plutarcho de profectu virtutis sentiendo p. 78. et in Alexandri vita p. 675. 688. 691. 694. 697. 699. 705. Idem p. 668. post adlatam Alexandri epistolam ad Aristotelem, de qua iam dixi, testatur, ex aliis etiam regis epistolis adparere, quod medicinae studio ab Aristotele fuerit imbutus, et amicos laborantes iuuerit consilio et victus rationem praescripserit.“ De Epistolis Alexandri vide supra in hoc vol. p. 27 sq. Hic addam, *Aristotelis* epistolas ad Olympiadem, graece scriptas cum aliis aliorum epistolis exstare in bibliotheca Bernensi, teste Sinnero, pag. 276. Sex epistolae *Aristot.* sunt in cod. Naniano, (vid. Catal. graecor. Nan. codd. p. 475. cod. CXII.) Maiorem quandam copiam epistolarum olim

*) Cui assentitur Fabric. in B. L. lib. III. cap. X. §. 2. nr. 5. p. 142. edit. Ernesti tom. III. Harl.

olim exstitisse, aut sub nomine Aristotelis fuisse circumlatam, cognoscimus ex arabica philosophorum bibliotheca in *Casiri* bibliotheca arabico-hispana tom. I. p. 308. vbi notantur *Aristotelis epistolae*, quas in *VIII.* libros contulit vir quidam nomine *Aretas*. — Alias epistolas *XX.* libris *Andronicus* recensuit, praeter illas, quae in libro *V.* *Andronici* memorantur, ubi et *Aristotelis* librorum index occurrit. Aristot. epistolas in corpus redegit, s. in plura exemplaria descripsit, (ἀνέγραψε) *Artemon*, teste *Demetrio*, de eloquutione sect. 231. vbi vide notam in exemplo *Fischeri* pag. 125. siue sect. 223. edit. *Schneideri*, cuius notam consules. Hic vero *V. D.* p. 173. obseruat, *Simplicium*, qui epistolarum Aristotelis mentionem facit in prolegomenis ad *Categorias* p. 2. illas integras adhuc legisse videri. Ab auctore libri de eloquutione Aristotelis epistolae aliquoties memorantur. Adde infra in catalogo deperditorum Arist. scriptorum voc. Ἐπιστολαί. De epistolis Aristotelis, in codd. Paris. Matrit. et Mediceo obuiis, vid. *Buhle* I. Opp. Arist. p. 201. — De Platonis et Aristotelis epistolis de anima vid. in vol. I. lib. II. cap. 10. §. 39. p. 695. notata. ibid. §. 48. p. 701 sq. Photii iudicium de Aristot. epistolis. — *Aristotelis* et *Philippi*, regis, epistolae in *Io. Patusae* encyclopaedia philologica, vol. I. pag. 186. De editionibus epistolarum infra commodior erit differendi occasio. *Harl.*]

ΔΙΑΘΗΚΑΙ, Testamentum, quod descripsit *Laertius* lib. V. sect. 11 sq. [P] [Explicuit quoque ἱερὰ ἀποφθέγματα, vid. supra libr. II. cap. 12. §. 5. vol. I. p. 788.]

Praetereo scripta, ex *Aristotele* collecta, quales sunt ὅροι ἀπὸ τῶν ἡθικῶν καὶ πολιτικῶν, qui in thesauro librario Augustissimi Imperatoris *MSti* exstant teste *Nesselio* IV. pag. 149. [et *Lambecio* comment. vol. VII. cod. LXV. nr. 2. et 3. pag. 230 sq. vbi vid. not. *Kollarii*: adde *Casiri* bibl. mem. I. pag. 307. b.] tum manifeste supposita, vt quae in eadem bibliotheca servantur προδόσεις siue praedictiones de *Christi* incarnatione, id. I. pag. 230. et III. p. 37. quales qui ab *Aristotele* profectas sibi persuadet, idem nullo quoque negotio fidem adhibuerit fabellis Iudaeorum, *Aristotelem* v), Iudaeum Hierosolymitanum, e tribu *Beniamin* ortum fuisse garrientium, vel adfirmantium w), quod omnis sapientia *Aristotelis* furtim ablata sit e sapientia *Salomonis*. Nam cum *Alexander Macedo* *Hierosolymas* sibi subegisset, *Aristotelem*, (si Iudaeis placet,) praefecit thesauro librorum *Salomonis*. Ille vero, quicquid boni in illis inuenit, id omne suo ipsius nomine edidit, admixtis saltem quibusdam pessimis opinionibus, v. g. de *Mundi* aeternitate: aut denique nugantium, *Aristotelem*, in extremo vitae constitutum, retrastasse vniuersam suam philosophiam, eoque nomine epistolam dedisse ad *Alexandrum*, quam hebraice et latine exhibet *Iulius Bartoloccius* tom. I. Bibl. Rabbinicae pag. 475. e *R. Gedaliae* *Scialfceleth hakkabbāa*: latine *Iohannes a Lent* p. 6. Theologiae Iudaicae, et *Io. Iust. Losius*

Min 3

v) *Bartoloccius* I. p. 471 sq. et *Ioh. Franciscus Buddens* de Philos. Hebraeorum pag. 165.

w) Vide, *Iac. Thomasi* de plagio literar. §. 364. *Theod. Hackspani* dissertationem, *Lipmano* subiunctam p. 284. *W. E. Tentzelii* dialogos menstruos anni 1689. p. 1216 sq. *Bartoloccium* p. 474. 480. *Bacchi* Lex. in *Aristotele*, nota B. C. *Ionsium* de scriptor. Hist. Philos. lib. I. cap. 18.

Wolfii bibl. hebr. tom. I. pag. 218. *Ioh. Morini* Exerc. Biblic. p. 283. *Fabric.* *Io. Fridericum* de religione Aristotelis contra Iudaeos, Regiomont. 1705. *Brucker* hist. crit. philos. I. p. 794. *Clearch.* in spurio libro apud *Iosephum* contra Apion. I. cap. 22. Clementem atque Eusebium, de consuetudine Aristotelis cum quodam Iudaeo; citatur a *Meinersio* in histor. dogmatum apud Graecos et Romanos, tom. I. pag. 212. *Harl.*

fur ad librum, Aristoteli tributum, de pomo p. 48 sqq. aut persuaserit sibi, Aristotelem quotidie summo mane usum fuisse hac precum formula ²⁾, quae ab eodem Bartoloccio profertur ex bibliothecae Vaticanae codice MS. cui titulus מוסר הפילוסופים *Eruitiones Philosophorum*:

*Terribilis, cuius dominia me subiiciam,
Et Aeternae, qui numquam (regnare) cessas,
Et Auctor omnium rerum.
Libera me ab igne tuo magno.*

In Brigittae reuelationibus leges, Salomonem et Aristotelem non sibi, sed aliis didicisse: quod repetit auctor fasciculi temporum.

XXXVI. Haud dubie quoque suppositi sunt Aristoteli, qui latine saepius prodierunt, *Theologiae* siue, vt lib. IV. cap. 5. ipse auctor adpellat, *Mysticae Aegyptiorum Philosophiae libri XIV.* ¹⁾ quos ex graeco, vt aiunt, arabice ab Abenama, Saraceno, translato reperit Damasci *Franciscus Roseus, Rauennas*, et medico ac physico Cyprio, Iudaeo, cui *Miser Rouas* nomen erat, transferendos tradidit, qui primus ex arabico vertit, non italice, vt plerique ²⁾ adfirmant, sed latine, verum incondito et semibarbaro [P] stilo, atque, vt ait Petrus Nicolaus, iuxta arabicum indigesto, ac ob imperitiam latinitatis et dictionem compositam illiterato. Haec interpretatio numquam edita est, quod sciam. Sed mox rursum, fere eodem tempore, latinitate, atque, vt auctor ipse loquitur, *Romanae ephraeos toga* donati sunt a Petro Nicolao ex Castellaneis, medico ac philosopho Faentino, cuius versionem Romae ann. 1518. ^{aa)} 4. edidit et Leoni X. dicauit *Franciscus*, quem dixi, *Roseus*. At Leo, pontifex, in epistola, ad Roseum data, 30. Dec. ann. 1517. testatur, gratum hoc sibi munus fuisse, et editionem scripti huius, egregia doctrina refecti, suo hortatu a Roseo susceptam. Quamquam vero latinam magis et compositam dictionem Petrus iste Nicolaus lectori pollicitus est, tamen huius quoque interpretatione nihil esse et in verbis et in orationis compositione insulsius, adfirmat *Iacobus Carpentarius* Claromontanus Bellouacensis, philosophus Parisiensis, qui novam interpretationem horum librorum, siue potius versionis, a Petro Nicolao olim compositae, metaphrasin, (ipse enim Arabismi penitus imperitus Carpentarius fuit, vid. Casauboniana pag. 18.) condidit, scholiisque illustratam edidit Parisiis 1571. 4. Quum vero Carpentarius iste,

x) Io. Chr. Wolfii bibl. hebr. p. 223. tom. I.

y) Ioannes Dee, Londinensis, praef. ad libr. Mahometi Bagdedini de superficialium diuisionibus, Pisauri 1570. 4. ait, se *Anaxagorae*, illius antiquissimi philosophi ac praestantissimi, libellum unum in philosophia occulta mysticaque incomparabilem, Aristotelis nomine per multa iam saecula insignitum, ipsi Anaxagorae restituisse, idque argumentis certissimis. Fabric. — Vide Casaubon. ad Laertii V. 27. in Casaubonianis pag. 18 et 225. Fabric. cod. apocryph. V. T. pag. 221. Heumann. Aristoteli tribuuntur libri de theologia, et Alchindus commentariis arabicis eos illustrasse dicitur in Casiri bibl. mem. pag. 306. b. Harl.

z) Italicam fuisse Rouae translationem existimauit praeter Carpentarium et Franciscum Patriclum in praefat. ad mysticam hanc philosophiam, *Stephanus le Moyne* prolegomenis ad varia sacra, tum Ioh. Gottlieb Hardt in exercitatione de hoc opere, edita Lipsiae ann. 1688. §. VII. Verum rectius *Michael Neander* in erotematis linguae hebraeae pag. 558. et *Isaac Casaubonus* in Casaubonianis p. 18. versionem Rouae latinam inconditam adpellant. Sane Petri Nicolai verba, a me adducta, hoc perspicue videntur suadere.

aa) Clement in Biblioth. cur. histor. et critiq. tom. II. p. 109. adnotat: excus. esse Romae apud Iac. Mazochium, 1519. Kal. Iun. Harl.

ille, vt sermo tolerabilior foret, paraphrastes esse maluerit, *Franciscus Patricius*, qui libros de mystica Aristotelis philosophia recudi fecit in sua de vniuersis philosophia, Ferrariae 1591. et Venetiis 1593. fol. praetulit Petri Nicolai versionem licet barbariusculam, *quoniam non tam sumus*, inquit, *delicati, vt verba sententiis praeferamus*. Ex eadem versione legitur etiam in tomo antepenultimo edit. latinae Opp. Aristotelis Wecheliana, Francof. 1593. 8. *Carpentarii* vero interpretationem, at sine scholiis, in vtraque sua Aristotelis editione expressit *Guil. Du Vallius* ann. 1629. tom. II. p. 1035. et ann. 1639. tom. IV. p. 603 sq.

In hoc opere, de deo, λόγῳ, anima, vniuerso, rerumque principiis non Aristotelico more, sed ita fere, vt in Hermético Poemandro sit, disseritur, mundusque statuitur intelligibilis, in quo per sapientiam diuinam anima nostra ideas rerum contemplatur, ita fere, vt Malebranchius, (vid. Mem. Treuoltinas ann. 1707. pag. 48.) aetate recentiore sibi imaginatus est, vt Platicum potius aliquem, quam Aristotelem auctorem esse res ipsa clamet, quamquam *Franciscus Patricius* ^{bb)} in prolegomenis [P] ad suam editionem, et *Athanasius Kircherus* in praefatione paraenetica ad Obeliscum Pamphilium illud audacter tribuunt Aristoteli. Ac *Thomas Aquinas* libro de vnitae intellectus apologetico aduersus Auerroem (tom. 7. Opp. Opusculo XVI. pag. 99.) testatur, se Aristotelis libros XIV. de substantiis separatis vidisse *graece*, necdum in linguam latinam translatos, in quibus multarum quaestionum de deo et animo explicatio contineretur, quae in physicis et metaphysicis Philosophi scriptis non satis essent expositae: additos fuisse necessarios tamquam metaphysicae adpendices ipsoque ab Aristotele physices secundo, et metaphysices duodecimo promissos. Arabi cuidam philosopho tribuendum ratus est *Petrus Ramus*, (quem sub Thessali methodici titulo perstringit Carpentarius,) praefat. ad scholas metaphysicas, et *Eduardus Stillingfletus* responsione ad Cresslyum pag. 83. Et sane Arabem scriptorem sapit, quod XIV. 15. legitur: *Quare probatum,*

^{bb)} Sententiam suam de his libris Patricius, qui eis plurimum tribuit, complexus est hoc titulo, quem operi praefixit: *Mystica Aegyptiorum et Chaldaeorum, a Platone voce tradita, ab Aristotele excepta et conscripta Philosophia: Ingens diuinæ sapientiae thesaurus*. Putat enim, Aristotelem, qui ἀγνοῦν Platonis meminit IV. 2. Physic. ita hosce libros ex Platonis, qui per tredecim annos Aegyptiacae sapientiae studiosus fuerit, ore collegisse, prout indies ab eo sermo de eis haberetur, et ita eos vel tunc in aduersaria congestisse, et postea nulla habita ordinis ratione perferuisse. Confusos igitur ob eam causam videri esse, et in meliorem ac scientificum ordinem haud multo labore posse digerere. Quod et fecissemus, inquit, nisi mordacium hominum recensioes vereremur, idque non sine grauium veterumque auctorum exemplo fecissemus, qui Platonis dialogos in trilogias vel tetralogias, Platini scripta in Enneades digesserunt. Idem Patricius existimat, Ammonium Saccam his libris usum fuisse, et *Plotinum* IV. 4. similitudinem duorum lapidum

ex libri IV. cap. 2. in librum suum de intelligibili pulchritudine deriuasse. Sane auctor vult videri Platonis fuisse auditor, vt lib. I. cap. 5. *Plato igitur olim dedit animae plura adtributa, quorum nos auriti fuimus testes, sed non scripsit vllum*. Praeter Platonem, qui *Philosophi* nomine etiam hinc inde innuitur, citantur *Anticles* lib. I. cap. 4 et 5. Pythagoricae sectae adscelae, quorum opinio de anima, quod sit harmonia, refutatur III. 5. Attici quidam, qui animam entelechiam vocauerunt III. 6. Sapientes Aegyptii XIV. 14 et 15. Sapientes et Archisophi Babyloniae X. 17. XIV. 3. 14. Auctor ait, in metaphysicis se de substantiis, a materia abstractis, egisse, XII. 7. et Metaphysica sua, libros de anima, et de natura laudat lib. I. cap. 1. libros de anima iterum X. 10. Regis Babyloniae mentio XIV. 13. Aristotelem porro auctorem esse horum librorum, recte negat Patricius ipse in discuss. Peripateticis p. 26. qui nescio an aequè feliciter coniecit, auctorem esse Palaephatur, licet ab hoc Aegyptiorum theologiam scriptam fuisse Suidas adnotarit.

probatum, quod Deus, cuius nomen exaltetur, creauit uniuersum absque consultatione seu cogitatione. Verum hoc et alia eiusmodi non minus ab interprete Arabe addi, quam ab auctore proficisci potuerunt. Itaque nihil deficiat *Hofstenius* in notis ad vitam Pythagorae, a Porphyrio scriptam, pag. 68. *Vetus et incognitus auctor admirandi operis de diuina sapientia secundum Aegyptios*. D. *Lutherus* in epistola, data 7. Dec. ann. 1519. [edit. Buddei pag. 10. nr. 14. *Heumann*.] *Adtulit Doctor Iohannes Hefus ex Italia Theologiam Aristotelis mysticam, nuper in Syria, ut scribunt, repertam, hoc est per sycophantam aliquem somniatam, ut ego sentio, quo nobis hunc hostem Christi, illustriorem factum, specioso titulo aduersus Christum diutius olant*. Vide et *Obséruat. Hallens.* tom. VIII. pag. 232. *Fabric.* Conf. *Io. Laurent. Beckh* diss. de theologia Aristotelis, siue mystica philosophia secundum Aegyptios, libro, superiori saeculo Damasci reperto, praef. *Io. Gottl. Hardt*, Lipsiae 1688. 4. *Harl.*

XXXVII. In antiquioribus latinis Aristotelis editionibus, ut Veneta ann. 1496. 1551. etc. occurrunt libelli quidam, in graecis et graecolatinis editionibus haud obuii, quorum 1) est *De Nilo*, siue de causis incrementi [P] Nili, in quibus refertur inter alia, quid hac de re senserunt Thales, Examii F. Milesius, Diogenes, Nachythenus F. Apolloniates, Anaxagoras, Hegesibuli F. Clazomenius, Athenagoras, Arminisci F. et Nicagoras, Cyprius. Neque quicquam video ^{cc)}, cur hic liber non possit ad Aristotelem auctorem referri, praecipue quum inter Philosophi scripta Anonymus vitae auctor, a Menagio editus, referat *περί Νείλου ἀναβάσεως α'*, et idem scriptum laudet Alexander Aphrodiseus in Meteorolog. Sane dignus erat hic libellus, qui, emendatus descriptus, ederetur ad calcem Herodoti, ubi veterum de Nilo testimonia collegerunt viri docti. *Aristonis* esse ^{dd)}, quem de Nilo scripsisse testatur Strabo, vix crediderim; quoniam ille fufius hoc argumentum fuit persequutus, neque Arabes Aristonis libros interpretatione dignos habuerunt. [In catalogo librorum Aristot. arabico, ubi tamen plures spurii quoque occurrunt, in *Casiri* bibl. I. p. 307. memorantur *de aegyptiaco Nilo libri III.* *Harl.*]

2) Liber *de proprietatibus elementorum*, qui, *Ioh. Pico iudice* ^{cc)}, cuiuscumque potius est, quam Aristotelis, varia enim continet, cum Philosophi dogmatibus pugnantia, v. g. de anno 36000. annorum, de diluviis, pestilentia et ventis e coniunctione planetarum in piscibus, geminis et signo virginis orientibus. Memorat et Romam, et Arabum sectas, et ridiculam fabulam refert de Socrate in hanc sententiam: *Fuit in diebus Philippi, regis, via in monte Armeniae, inter duos montes, et superueniebat ei in quibusdam mementis hora, qua non transiret super illam viam aliquis equum et pedum, qui non caderet mortuus, quando erat inter illos duos montes. Interrogauit ergo de illo rex, Philippus, quosdam sapientes suos, et nesciuerunt causam illius, donec praeceperit Socrates ei facere fabricam altam. Fecit ergo ei, et Socrates posuit*

cc) Non tamen ex hoc libro petittum, quod apud *Sirahonem* lib. XVII. p. 790. legitur, Aristotelem imbres aestiuos habuisse pro causa incrementi Nili, idque didicisse eum a Thrasyalco Thaso.

dd) Ita sentit *Patricius* discuss. peripatet. lib. X. cap. 135.

ee) *Ioh. Picus* lib. I. contra Astrologos p. 284. cui praeter Nunscium de causis obscuritatis Ari-

stotelis p. 47. adfentitur vtrumque laudans *Iacobus Thomafius* de stoica mundi exustione p. 60 et 72. Eadem quoque sententia *Francisci Patricii* p. 26. lib. I. discuss. Peripatet. Occurrit hic liber etiam in editione Operum Aristotelis latina cum Auerrois commentariis, tom. VII. p. 110. Venet. 1551. fol.

perforavit in ea speculum de chalybe. Apposuit ergo inspicere in speculo, quod praeparauerat oppositum duobus montibus. Vidit enim duos dracones magnos, unum ex hoc monte, et alium ex monte secundo, et unusquisque eorum operuerat os suum aduersus socium suum, et egrediebatur ex orificiis eorum vapor, ut corrumpere illum aërem. Et dum iterum Socrates sedebat aspiciendo in speculo, et consideraret dracones, transibant super illam viam equites. Vidit ergo Socrates eos cadentes de ostiis. Scituit ergo, quod fuit illud propter vaporem, qui fuerat egressus de ventribus draconum, et quod ille corrumpere aërem illius loci. Festinavit ergo descendere ad regem [P] et narrauit ei, praecepitque exire in montem et videre, quare interfecisti sunt, saluatusque est locus, et non accidit in eo quod acciderat. Miratus est ergo rex de sapientia Socratis, etc.

3) Liber de Pomo, quod Aristoteles, morti vicinus, manu tenere, (quod etiam de Homero narratur in eius vita,) eiusque odore se recreare fingitur, atque interim de morte contemnenda et animae immortalitate amicos docere. Hunc librum iam Erasmus in praef. ad Aristot. recte iudicauit christiani esse scriptoris; meminit quoque Abrahami et Noae, qui fuerint omnibus sapientiores^{ff)}. Equidem *Manfredus*^{gg)}, qui in praef. eum ex Arabico hebraice pridem ab Abrahamo Leuita ben Chasdai circa ann. Chr. 1200. (conf. *Io. Christoph. Wolfii* bibl. hebr. tom. I. pag. 57.) translatum latinam in linguam vertisse se ex Hebraeo testatur, ait, Aristotelem hunc in exitu vitae suae edidisse, quo probaret, sapientes de hospitii lutei exitu non dolere. Etiam loquens et ad scripta sua prouocans Aristoteles inducitur. Qui vult intelligere, inquit, philosophiam, et esse sapiens, legat et addiscat octo primos libros (Physicorum,) quos aggregaui, quousque perueniat ad librum de anima, et de ipso cognoscet — — — Et rationabiliter docet, philosophiam scire omnes huiusmodi rationes, ut sapientia non fallatur, nec verbis capiat, et intelligat locos et propositiones, in quibus sit et sophisma: et in his libris est veritas omnium scientiarum; sed non sunt particularia. Et aggregaui quemdam alium librum, qui dicitur *Metaphysica*, et declaravi in eo, quod firmamentum superius et stellae non sunt de naturis, quas videmus etc. Meminit pomi illius scriptor barbarus vitae Aristotelis, compositae versibus leoniniis in *C. A. Heumanni* actis philos. XV. p. 366 sq. Sed nemo

ff) Neque tamen est credibile, auctorem esse Guilelm. de Campellis, ut suspicatur Nic. Staphorst tom. 3. hist. eccles. Hamb. pag. 423.

gg) Verba eius haec sunt: Quapropter nos *Manfredus*, diui *Augusti* imperatoris *Friderici*, II. filius, dei gratia princeps Tarentinus honoris montis sancti angeli dominus et illustris regis *Conradi* serui in regno Siciliae baiulus generalis — — cum corpus nostrum grauis infirmitatis adeo molestia maceraret, ut nulli de cetero posse corporaliter viuere crederemur — inter theologica et philosophica documenta nobis occurrit liber *Aristotelis*, principis philosophorum, qui de pomo dicitur, ab eo editus in exitu vitae suae, in quo probat, sapientes de hospitii lutei exitu non dolere — — quibus adstan-

tibus diximus, ut eum librum legerent — — quem librum cum non inueniretur inter Christianos, quoniam eum in hebraico legimus, translatum de arabico in hebraeum, sanitate rehabitatum ad eruditionem multorum de hebraea lingua transtulimus in latinam, in quo a compilatore quaedam recitabilia inseruntur. Nam dictum librum *Aristoteles* non vocauit (non titulum de pomo indidit libro) sed vocatus ab aliis extitit, qui causam hilaritatis mortis suae (*Aristotelis*) discere voluerunt, sicut in libri serie continetur. Occisus est *Manfredus* iste ann. Chr. 1266. Siciliae administrationem suscepit ann. 1251. Rex autem a Siculis salutatus, Saracenorum subnixus subsidio, 1250. conf. *I. C. Wolfii* bibl. hebraic. p. 57 et 222.

Vol. III.

Nn

nemo facile erit haud obefae naris, qui lecto libro dubitabit, otiosi esse hominis commentum. Exstat et hebraice excusus Riuae Tridenti 1562. 4. sub titulo ספר החכמה cum libro R. Salomonis ben Gavirol virtutum animae, sed et Venetiis 1549. 4. et Francofurti ad Oderam 1693. 8. Etiam MStum occurrere in Vaticana, tellatur Bartoloccus I. p. 482. Hebraicam versionem cum sua latina interpretatione notisque edidit Io. Iustus Lofius in diss. [inscripta: I. I. L. biga dissertationum, quarum prima exhibet librum de pomo Aristotelis, quod moribundus in manu gestauerit etc. ex arabica lingua olim in ebraeo-rabbinicam translatum a R. Abr. Leuita, nunc latine versum et notis illustratum; altera ostendit consensum Kabbalisticorum cum philosophia academica et peripatetica dogmatum, cum praefat. Io. Henr. Maii. Giessae 1706. 4. vid. Catalog. Bunau. vol. I. tom. I. pag. 742. et tom. II. pag. 1040.] qui sola editione Francofurtensi vsum se testatur, et pag. 47 sq. obseruat, ab ipsis reſici Iudaeis, Maimonide et Gedaliah, tanquam librum supposititium, perinde vt alium *Beth Hassabath* et *librum myſteriorum*. (vid. Works of the learned, 1708. pag. 405. 443.) Ceterum veteris latinae versionis nullam facit mentionem, et male pag. 56. contra Buxtorfium (vid. eius biblioth. rabbin. pag. 427.) negat, Abrahamum Leuitam vixisse circa ann. Chr. 1200. Nam valde iunior esse nequit, quum versione eius vſus fuerit Manfredus.

4) *Liber de Causis*, et doctrina philosophorum, diuisus in capita 32. Aristotelis non esse,prehenditur [P] ea ipsa ratione, quod multa, ab Aristotelis ^{hh}) dogmatibus diuerſa, continent, vt monuit Patricius pag. 26. diſcuſſ. Peripatet. vid. *Seldeni* Opp. tom. III. p. 1885.

5) *Libellus de intelligentia*, qui inſcribitur, manifeſte non eſt Aristotelis, sed cuiusdam, qui in Aristotelem eſt commentatus, et in librum de mundo praefatur.

6) *Liber de bona fortuna*, qui a Pomponatio de incantationibus pag. 209. citatur, et in iuſdem antiquis latinis editionibus occurrit, nihil aliud eſt, quam cento confutus e locis quibusdam Eudemiorum Moralium, vt ſupra ad nr. XXXI. notare me memini.

7) Sunt et alia quaedam, non inter ſcripta Philoſophi quidem edita, quod ſciam; at quae tamen ſub eius nomine feruntur. (*Librum de prudentia praefecti militaris poſt victoriam et cladem* ſub Aristotelis nomine iactant Arabes. vid. Acta eruditor. tom. VIII. ſupplem. pag. 419. nec non *teſtamentum Aristotelis et Hippocratis*, ibid. pag. 422. [*Cyranantia Aristotelis*, Vlmae 1490. 4. vid. *Gemeiner* von den in der Regensburg. Stadt-Bibl. befindlichen — Büchern etc. pag. 201. (*Strauff*) Opera rariora bibl. Rebdorf. pag. 231. de *Platonis teſtamento libri VI*. ſecundum arabicam philoſoph. biblioth. apud *Casirium* I. m. tom. I. pag. 307. vbi alia deperdita aut ſuppoſititia indicantur.] — Scriptum breue *de lapide philoſophorum et de perfeſſo Magiſterio*, (quod inſcriptum, *Lapidarius Aristotelis de nouo e graeco translatus* prodit Merſeburgi 1472. 4. cum Aristotelis, Polemonis et aliorum phyſiognomonicis, et exſtitit Mindae apud Io. Lud. Büneimannum, rectorem Gymnaſii,) occurrit latine inter ſcriptores verae Alchemiae, a Guil. Gratarolo collectos, Baſil. 1561. fol. et inter ſcriptores artis auriferae ibid. 1593. 8. 1610. tom. I. pag. 232. in theatro chemico, Vrfellis 1602. 8. tomo III. pag. 56. et

^{hh}) In editione Venet. 1551. fol. inter Opera conuerſus, et Auempaci ab aliis, vel Alpharabio Averrois tomo VII. pag. 134. traditur ex Hebraco vel Proclo adſcriptus.

et Argentorati 1673. 1622. et 1659. 8. tomo III. et V. Incipit: *cum solerti indagine uniuersarum rerum* etc. [adde Buhle l. Opp. pag. 265. Fabric. infra in vol. XII. pag. 709 sq.] Aristotelis *de Gemmis et de Alchemia* Arabice MS. memorat Labbeus nouae Bibl. MSS. p. 255. [adde Buhle tom. I. Opp. p. 266.] Similiter sub Aristotelis nomine librum *de regiminibus coelestibus* (de Astrologia, arabice, Hotting. pag. 255. Bibl. Or.) iactarunt nugiuenduli: quos expodit Ioh. Picus Mirandulanus lib. I. contra Astrolog. pag. 284. Idem reiecit *librum de secretis secretorum*, seu *de regimine regum*, ad Alexandrum M. qui MS. exstat in Bibl. Vaticana, unde iconem ingentis cornu stentorei, quo per 100 stadia exercitum conuocare potuit rex, exhibet Athanasius Kircherus in lib. II. part. I. cap. 7. in arte magna lucis et umbrae pag. 159 sqq. et Phonurgiae pag. 132. tom. II. pag. 274. Conf. Georgii Pajchii inuenta nou-antiqua pag. 103 sqq. Journ. des Savans 1713. II. pag. 230. et Morhofii stentorem hyaloclasten cap. 7. et 14. Fuerunt et in bibliotheca Renati Moreau teste Labbeo pag. 215. Aristotelis secreta secretorum et *Epistola de conseruatione humani corporis*, versa per nescio quem Nicolaum, (eumdem forte, qui mysticam philosophiam transtulit, de qua nr. XXXVI.) Platonis et Aristotelis *Epistolae de anima hominis, et quatuor temporibus*. [In bibliotheca Erlangensi Arist. epist. in secreta secretorum, s. de conseruatione sanitatis ad Alex. M. a Io. Hispano e graeco in latin. translata, (vid. Hocker. cat. pag. 81.) in bibl. Bernensi, teste Sinuero pag. 283. catalogi, est codex membranaceus, *Aristotelis liber secreti secretorum ad Alexandrum, quem transtulit Philippus Dom. Guidoni, Tripolitano episcopo, ex arabico in latinum*, et Sinnerus ex libro exemplum subiecit. Exstat quoque instus in bibliotheca monasterii S. Michaelis, *Venetiis*, (vid. Mittarelli catal. pag. 894.) et in *medicea*, teste Montfaucon. bibl. bibliothecar. pag. 399. Editionem vetustam sine loci et anni et typographi nota, e versione Philippi, iussu Guidonis, habet bibliotheca Rebdorfiana, eamque describit cl. Andr. Strauff in Operibus rarioribus, quae latitant in biblioth. — in Rebdorf, Eichstadii 1790. 4. pag. 13. Cod. autem membran *tractatus integer Aristotel. de secretis secretorum s. de regimine principum, ex translatione Phil. ad Guidonem de Valentia* est in bibl. Erlangensi. vide Hocker. l. c. — Le Secret des secrets d'Aristote etc. litteris gothicis, sine l. et a. vid. Denis Suppl. Annal. Maittaire. tom. II. pag. 494.] — In bibl. Gust. Schroederi pag. 828. in bibl. Groningensi, *Aristotelis secreta secretorum sive de regimine principum*, ex arabico versa latine a Magistro Philippo, clerico in Valentia, cum anonymo de Aristotelis vita et morte. [adde Braun in notitia — de libris — in bibl. — ad S. Vdalricum et Afram, part. II. pag. 58.] In catalogo MSS. Bibl. Angustanae pag. 51. inscribitur *Aristotelis liber de arte viuendi, qui etiam dicitur secretum et regimen principum. Est autem liber de seruanda sanitate per medicinam et diastam*. Exstat et hebraice ex Arabico translatus sub titulo סדר הסודות, cuius meminit Hottingerus p. 57. Bibl. Or. et Bartoloccus l. pag. 482. Sed et Alexander Achillinus, medicus ac philosophus, Bononiae ann. 1516. fol. post editionem ann. 1501. ibid. fol. impensis Bened. Hectoris, in lucem emisit *opus septisegmentatum*, in quo latine reperiuntur I. Aristotelis secretum *) secretorum

Nn 2

ad

ii) Librum *de secretis secretorum* sub Aristotelis nomine laudat Thomas Bradwardinus in causa dei contra Pelagium. — Ex graeco arabice, ex arabico latine versum reperit, et ex latino gallice vertit saeculo XIII. Gotofridus de Waterfordia,

ordin. praedicatorum. vid. Jac. Eckardum tom. I. de scriptoribus ordin. praedicator. p. 467 sq. — In opere *septisegmentato* memorantur Aesclepiades, medicus, p. 10. liber Aesculapiorum pag. 5. (Aesclepius,) Hippocrates, medicus, pag. 6. b. p. 8.

Sanayes,

ad Alexandrum M. de Regum regimine, de [P] Sanitatis conseruatione, de Physiognomia etc. cum prologo Iohannis ⁴²), (qui transtulit librum) Hispanensis, filii Patricii ⁴³). 2) Aristotelis (Theophrasti potius,) de signis aquarum, ventorum, tempestatum. 3) Aristotelis de mineralibus, lapidibus et metallis, ex arabico, vt videtur, translatus. 4) Alexandri Aphrodisiensis de intellectu. 5) Auerrois de beatitudine animae. 6) Alexandri Achillini Bononiensis de vniuersalibus. 7) Alexandri Macedonis in septentrionem monarchiae de mirabilibus Indiae ad Aristotelem. Etiam Philippi secretum secretorum fuit in Bibl. Thuanæ. Et Aristotelis *librum quaestionum babylonicarum* memorat Guevarra Horologii Principum II. 17. [Aristoteli falso tributus Zabaislarum liber *Haistamchus*, item alius, de imaginibus loquentium. Maimonides More 427. Buxt. *Benzel*.] Parabolas, de cauenda mulierum consuetudine, hebraice a R. Meir versas, vid. I. C. Wolfii bibl. hebr. pag. 222. — Liber, cuius meminit *Albertus Magnus* in speculo astronomico *de libris licitis et illicitis* incipit: *Dixit Aristoteles Alexandro regi, si vis percipere* etc. addit Albertus: *Hic est liber, quem quidam vocant mortem animae*. At tempus est, vt, missis supposititiis Aristotelis scriptis, editiones germanorum eius operum recenscam. [P]

XXXVIII. Editiones et versiones Operum Aristotelis.

Index Scriptorum aliorumque virorum memorabilium, ab Aristotele laudatorum ad edit. Aurel. Allobr. 1607. 8. confectus a M. Friderico Guilielmo Sturz ^{mm}.

(Achilles, Anal. poster. II, 14. Rhet. I, 3. Aeschines, *περὶ Κρατύλου*. Rhet. III, 16. III, 16. Mirab. auscult. 114. Aeschylus, Meteor. I, 6. bis. Hist. animm. IX, 49.

Sanayes, Græcus, p. 9. Plato, p. 6. Adam, inventor medicinae, p. 10. Enoch p. 10. b. sancti prophetae p. 6. 13. b. 17. b. Themistius, magni cornu stentorei repertor, p. 17. (conf. Abulpharagium p. 85 et 86.) Hermogenes, medicus, pag. 10. Hermes p. 15. Hermes triplex in philosophia pag. 12. b. eius tabula smaragdina, ibid. vbi bis pro *Hermete* male excusum *Hermogenes*, vti etiam p. 5. b. 3. b. in *præceptis magni doctoris Hermogenis*, ibid. pro *regno calculorum* legendum *Chaldaeorum*; liber cuiusdam Medorum pag. 15. quidam antiquorum philosophorum, (Salomo, ni fallor;) p. 15. Aristotelis liber de viribus lapidum, herbarum ac plantarum, p. 12. — Liber incipit: *Fili gloriofissime, iustitiae imperator*. — *Michael Neander* in Erotematis linguae hebraicae p. 558. eius libri meminit his verbis: *Aristotelis liber de secretis secretorum ad Alexandrum M. per Iohannem quendam, filium Patricii e graeca lingua in Chaldaeam (in præfat. Iohannis legitur in Romanam,) translatus, ex chaldaea (syriaca,) in arabicam, postea per Philippum quendam, clericum, (vocat se ipse minimum Clericorum Guidonis de Valentia Tripoli gloriosi pontificis, cuius*

iussu opus illud vertisse se adfirmat,) ex arabica in latinam, impressus olim in Italia, quaternionibus 11. diuisus per capita 24. Tractat autem primo de moribus, officiis et virtutibus, quae regem decent: deinde de corporis custodia, de horum eligendi in astronomia: alchymistica quaedam, et copiosius de sanitate tuenda. [an hic est liber I. de alimentorum regimine? memoratus a Casirio l. c. tom. I. p. 308.] Postea de quatuor temporibus anni, de quatuor membris principalibus, de cognitione ciborum, aquarum et virorum, de balneis, de apertione venarum, de iustitia, de electione baiuli, siue ministri et consilarii, notarii, nuntii, praepositi, de proceribus et eorum virtutibus, de forma praeliandi, de physiognomia.

kk) Baleus hanc versionem libri de regimine principum male tribuit Ioanni Scoto Erigenae.

ll) Scriptum manifeste supposititium, et Aristotele longe recentius, in quo Plinius citatur. confer *Petrum Petium* de Nepente homerico, cap. 18. pag. 58 sq.

mm) In Metaphysicis sequutus sum rationem Bessarionis, quam cum reliquis contulit Fabricius B. G.

IX, 49. Ethic. Nicomach. III, 2. Poet.

4. 22.

Νιόβη, Poet. 18.

Σίσυφος, sine Aeschyli nomine, Poet. 18.

Φιλοκτήτης, Poet. 22.

Χοηφόροι, sine nomine, Poet. 16.

Aesion, Rhet. III, 10.

Aesopus, Rhet. II, 20. bis.

οἱ Αἰσώπε μῦθοι Meteor. II, 3. οἱ Αἰσώ-

πειοὶ λόγοι Rhet. II, 20. ὁ Αἰσώπε

Μῶμος. De partib. animm. III, 2.

Agathon, Ethic. Nicom. VI, 2. 4. Eudem.

III, 1. 5. V, 2. 4. Rhet. II, 19. 24. Poet.

9. 15. 18. ter.

(Ajax, Anal. poster. II, 14. problem. XXX.

-1. et saepius.

Alcaeus, Polit. III, 14. Rhet. I, 9.

ἐν τινὶ τῶν σκολιῶν μελῶν, Polit. III, 14.

(Alcibiades, Anal. poster. II, 14. Hist. animm.

VI, 29. Rhet. II, 15. Poet. 9.

Alcidamas, Rhet. II, 23. III, 3. quater.

ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ, Rhet. I, 13.

it. sine nomine, Rhet. II, 23.

Alcmaeon, Hist. animm. I, 11. De anima I,

2. Problem. XVII, 3. Metaph. I, 5.

ὁ Κροτωνιάτης, Hist. animm. VII, 1. De

generat. animm. III, 2. Metaph. I, 5.

Alcman, Hist. animm. V, 31.

Amasis, Rhet. II, 8.

περὶ τῆς ποδανιπτῆρος, Polit. I, 12.

Anacharsis, Anal. poster. I, 10. Ethic. Ni-

com. X, 6.

Anaxagoras, Phys. I, 4. bis. 6. III, 4. 5. IV,

6. VIII, 1. bis. 5. 9. De coelo I, 3.

II, 12. III, 2. 3. bis. 4. IV, 2. De ge-

ner. et corrupt. I, 1. quater. Meteor.

I, 3. 6. 8. 12. II, 7. 9. De partibus

animm. IV, 2. 10. De generat. animm.

I, 18. bis. III, 6. IV, 1. De anima

I, 2. quater. III, 4. bis. De respiratio-

ne 2. bis. Ethic. Nicom. VI, 7. X, 9.

Eudem. I, 5. V, 7. Rhet. II, 23. Pro-

blem. XI, 33. XVI, 8. De plantis I,

1. ter. 2. bis. De Xenophane, Zen. et

Gorg. 2. bis. Metaph. I, 3. 4. 6. bis. 7.

bis. IV, 4. 5. bis. 7. X, 6. XI, 6. XII,

2. 6. 10. XIII, 5. XIV, 4.

ὁ Κλαζομένιος, Meteor. II, 7. Eudem. I,

4. Metaph. I, 3.

Anaxandrides, Ethic. Nicom. VII, 11. Eu-

dem. VI, 9. Rhet. III, 10. 11.

Γερωντομανία, Rhet. III, 12.

οἱ Εὐσεβεῖς, Rhet. III, 12.

Anaximander, Phys. I, 4. III, 4. De coe-

lo II, 12. De Xenophane etc. 2. Me-

taph. XII, 2.

Anaximenes, De coelo II, 12. Meteor. II, 7.

De Xenophane etc. 2. bis. Metaph. I, 3.

ὁ Μιλήσιος, Meteor. II, 7.

Androcles, ὁ Πιθεύς, Rhet. II, 23.

Androton, εἰς Ἰδριέα, Rhet. III, 4.

Anonymus, poeta, Ethic. Nicom. II, 5. V,

8. VII, 14. VIII, 1. IX, 11. 12. Magn.

moral. II, 11. Eudem. I, 1. IV, 3.

VI, 13. VII, 1. 2. 5. 10. Polit. I, 13.

II, 7. Rhet. I, 6. 11. II, 9. 10. 21. 23.

III, 6. 8. 9. 10. 11. 14. 17. Rhet. ad Alex.

26. Poet. 21. 22. Problem. XXV, 7.

XXVI, 21. 43. 48. 59. De mundo 6. —

In rhetoricis saepe quoque afferuntur

loci ex oratoribus, quorum nomen non

additum est. Conf. Epigramma, Ora-

culum, Prouerbium.

Antimachus, Rhet. III, 6.

(Antipheron, ὁ Ὀρεΐτης, De memoria 1.

Antiphon, Elench. I, 10. Phys. I, 2. II, 1.

Nn 3

Eudem.

B. G. 3, 6. 26. Libri de mirabilibus auscultatio-
nibus editione vsus sum Beckmanniana. Nomina
eorum, qui non vulgo inter viros doctos nume-
rantur, vncinis includenda putavi. Sturz. Hunc

indicem, multis vtilem, et diligenter confectum,
beneuole mihi misit Sturz, professor eloquentiae
in gymnasio Gerano celeb. quod grata mente pro-
fiteor. Harl.

- Eudem. III, 5. Rhet. II, 6. Quæst. mechan. proœm.
 ἢ Ἀνδρομάχη, Eudem. VII, 4.
 ὁ Μελέαγρος, Rhet. II, 23. conf. cap. 2.
 Antisthenes, Topic. I, 9. Polit. III, 13. Rhet. III, 4. Metaph. IV, 29.
 οἱ Ἀντισθένης, Metaph. VIII, 3.
 Apollodorus
 ὁ Λήμιος, Polit. I, 11.
 Ἀπόλλυς, pars Odysseæ, Poet. 23. vid. Eustath.
 Archilochus, Polit. VII, 7. Rhet. II, 23. III, 17.
 Archytas, Rhet. III, 11. Problem. XVI, 9. Metaph. VIII, 2.
 Aripbrades, Poet. 22.
 Aristides, Rhet. II, 23. III, 14.
 Aristippus, Metaph. II, 2. Rhet. 2, 23.
 Aristogenes, De spiritu 2.
 Aristophanes, (apud Platonem) Polit. II, 4.
 Aristophanes, Comicus, Poet. 3.
 ἐν τοῖς Βαβυλωνίοις, Rhet. III, 2.
 Astydamas
 ὁ Ἀλκμαίων ὁ Ἀστυδάμαντος, Poet. 14.
 Autocles
 εἰς Μιξιδημίδην, Rhet. II, 23.
 Bias, Ethic. Nicom. V, 3. Eudem. IV, 1. Rhet. II, 13.
 Bryson, Anal. poster. I, 7. Elench. I, 10. bis. Rhet. III, 2.
 Herodoti filius, Hist. animm. VI, 5. Sed IX, 11. est Ἡρόδοτος ὁ τῷ Βρύσανος τῷ σοφιστῇ πατήρ.
 Caeneus, Anal. poster. I, 9.
 Callias, Elench. II, 2. 3. Rhet. II, 4. Metaph. I, 1. 7. VII, 5. 8. 10. 11. X, 9. XII, 3. XIII, 4. et sæpius.
 Callippides, Poet. 26. bis.
 Callippus, Rhet. II, 23. bis. Metaph. XII, 8.
 Callisthenes, Mirabil. auscult. 144.
 Callistratus
 ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ ἐκκλησίᾳ, Rhet. III, 17.
 Carcinus, Poet. 17.
 ἐν τῇ Ἀλόπῃ, Ethic. Nicom. VII, 8. Eudem. VI, 7.
 ἐν τῷ Θυέσῃ, Poet. 16.
 ἐν τῇ Μηδείᾳ, Rhet. II, 23.
 ἐν τῷ Οἰδίποδι, Rhet. III, 16.
 ἐν τῇ Τυροῖ, Poet. 16.
 Cephisodotus, Rhet. III, 10. ter.
 Chaeremon, Rhet. II, 23. III, 12. Poet. 1. 24. Problem. III, 16.
 Chares, Rhet. III, 10.
 ὁ Πάριος, Polit. I, 11.
 Charondas, Polit. I, 2. IV, 11. 13.
 ὁ Καταναῖος, Polit. II, 12.
 Chilon, Rhet. II, 12. 23.
 Choerillus, Topic. VIII, 2. Rhet. III, 14.
 Chonnides, Poet. 3.
 Cleon, Metaph. VII, 15. X, 5.
 Cleophon, Rhet. III, 7. Poet. 2. 22.
 κατὰ Κερτίς, Rhet. I, 15.
 ἐν τῷ Μανδροβέλω, Elench. I, 14.
 Clidemus, Meteor. II, 9.
 Clitthenes, Polit. III, 2. V, 12. VI, 4.
 Corax, Rhet. II, 24. Rhet. ad Alex. 1.
 Corinthus
 ὁ Λευκάδιος, De physiognomonia 3.
 Coriscus, Anal. poster. I, 21. Elench. I, 13. II, 2. 3. 4. 5. 6. Phys. IV, 11. V, 4. De partib. animm. I, 4. De generat. animm. IV, 3. De memoria 1. De insomniis 3. Eudem. II, 1. Metaph. V, 6. VI, 2. VII, 11.
 Crates
 Λόγοι μῦθοι, Poet. 5.
 Cratylus, Metaph. I, 6. III, 5.
 Critias, De anima I, 2. Rhet. III, 16.
 Ctesias, Hist. animm. II, 1. III, 22. VIII, 28.
 ὁ Κνίδιος, De generat. animm. II, 2.
 (Cydias, Rhet. II, 6.
 Cypria f. Cypriaca, Poet. 23.
 Deliacum, epigramma, Ethic. Nicom. I, 9.
 Demades, Rhet. II, 24.
 Demaratus, vid. Temaratus.
 Democrates,

Democrates, Rhet. III, 4.

Democritus, Physf. I, 2. 5. II, 2. III, 4. bis.

IV, 6. VIII, 1. bis. De coelo I, 7.

II, 12. III, 2. 7. bis. 8. IV, 6. De ge-

ner. et corrupt. I, 1. bis. 2. quinquies. 7.

8. bis. 9. Meteor. I, 6. bis. 8. II, 3. 7.

Hist. animm. IX, 39. De partib. animm.

I, 1. bis. III, 4. De generat. animm.

II, 4. bis. 7. in versione latina. 8. ter.

IV, 1. ter. 3. 4. V, 8. bis. De anima I,

2. ter. 3. bis. 4. 5. bis. II, 7. De sen-

su 2. 4. bis. De divinatione per somnum

2. De respiratione 4. De plantis I, 1.

De spiritu 3. De Xenophane etc. 2. Me-

taph. I, 4. IV, 5. ter. VII, 13. VIII,

2. XII, 2. XIII, 4.

ὁ Ἀβδηρίτης, De coelo III, 4. Meteor. II,

7. De generat. animm. II, 6. IV,

1. De respiratione 2.

ὁ Χίος, Rhet. III, 9.

Demodocus, Ethic. Nicom. VII, 9. Eudem.

VI, 8.

Demosthenes, Rhet. II, 23. 24. III, 4.

Dicaeogenes

ἐν Κυπρίοις, Poet. 16.

Diogenes, De gener. et corrupt. I, 6. Hist.

animm. III, 2. De anima I, 2. De re-

spiratione 2. bis. 3. Metaph. I, 3.

ὁ Ἀπολλωνιάτης, Hist. animm. III, 2.

Dionysius, Topic. VI, 6.

ὁ σοφιστής, De physiognomonía 3.

ὁ χαλκῆς ἐν τοῖς ἐλεγείοις, Rhet. III, 2.

Diophantus, Polit. II, 7.

Empedocles, Topic. I, 12. IV, 3. Physf. I,

4. bis. 6. II, 2. 8. VIII, 1. ter. De

coelo II, 1. 12. ter. III, 2. ter. 3. 4. 6. 7.

bis. IV, 2. De gener. et corrupt. I, 1.

septies. 8. quinquies. II, 1. bis. 3. 6. ter.

Meteor. II, 3. 9. IV, 9. De partib.

animm. I, 1. bis. II, 2. De generat.

animm. I, 18. ter. 23. II, 8. bis. IV, 1.

quinquies. 3. 8. V, 1. De anima I, 2.

4. 5. ter. II, 4. 7. III, 3. 6. De sen-

su 2. bis. 4. bis. 6. De respiratione 7.

14. ter. Ethic. Nicom. VII, 5. VIII,

2. Magn. moral. II, 11. 12. bis. Eu-

dem. VI, 3. VII, 1. Rhet. I, 13. III,

5. Poet. 1. 21. 25. Problem. XIV, 14.

XXIV, 11. XXX, 1. De plantis I, 1.

ter. 2. quater. De spiritu 3. 6. 9. De

infecabilib. lineis, in fine. De Xeno-

phane etc. 2. ter. Metaph. I, 3. 4. qua-

ter. 6. bis. 7. bis. III, 1. 3. 4. bis. IV,

5. bis. V, 4. XII, 2. 6. 10. XIV, 4.

ὁ Ἀκραγαντίνες, De coelo I, 10.

ὁ Φυσικός, De mundo 6.

Φυσιολόγος, Poet. 1.

ἐν τῇ κοσμοποιίᾳ, Physf. II, 4.

ἐν τοῖς Περσικοῖς, Problem. XXI, 22.

ἐν τοῖς Φυσικοῖς, Meteor. IV, 4.

αἰποδείξεις καὶ ἔπη, Ethic. Nicom. VII, 5.

Eudem. VI, 3.

it. omisso nomine, Metaph. X, 2.

Epicharmus, De generat. animm. I, 18. Ethic.

Nicom. IX, 7. Rhet. I, 7. III, 9. Poet.

3. Metaph. IV, 5. XIII, 9.

Μῦθος, Poet. 5.

Epigrama, Rhet. I, 7. 9. Mirabil. auscult.

145. Conf. Deliacum.

Epimenides, ὁ Κρης, Polit. I, 2. Rhet. III, 17.

Eubulus, (omisso nomine)

ἐν Μυσοῖς, Poet. 24.

Euclides

ὁ ἀρχαῖος, Poet. 22.

it. sine nomine, in Commentario in Li-

brum περὶ ἀτόμων γραμμῶν 2.

Eudoxus, Ethic. Nicom. I, 12. X, 2. Me-

taph. I, 7. XII, 8. bis. XIII, 5. Mi-

rabil. auscult. 187.

Euenus, Ethic. Nicom. VII, 11. Eudem. II,

7. VI, 10. De virtutib. et vitiis. Me-

taph. IV, 5.

Euripides, De sensu 5. Ethic. Nicom. V, 11,

VI, 9. VIII, 2. Magn. moral. II, 11.

bis. Eudem. IV, 7. V, 8. VII, 10.

Polit. III, 4. V, 9. 10. VIII, 5. Rhet.

I, 11.

- I, 11. II, 6. III, 2. 14. 15. Poet. 13. bis. 17. 18. 22. 25. bis.
 Ἀλκμειῶν eius, Ethic. Nicom. III, 1.
 Ἐκάβη, Rhet. II, 23.
 Μήδεα, Poet. 14. 18. et cap. 15. sine poetæ nomine.
 Τηλέφος, Rhet. III, 2.
 Φιλοκτήτης, Rhet. ad Alex. 19.
 Φοίνισσα, Ethic. Nicom. IX, 6. non addito Euripidis nomine, quod saepius fit in poetica, vt Ἑλλη Poet. 14. Ἰφγένεια in Aulide Poet. 15. in Tauris Poet. 11. 14. 16. bis. Κρεσφόντης Poet. 14. Ὀρέτης Poet. 15. Conf. 25.
 Eurypylus, poema, Poet. 23.
 Eurytus, Metaph. XIV, 5.
 Geryones, poema, Problem. XIX, 48.
 Glaucō, Poet. 25.
 ὁ Τηῖος, Rhet. III, 1.
 Gorgias, Elench. II, 9. Polit. I, 13. Rhet. III, 1. 3. ter. 7. 17. 18.
 ὁ Λεοντῖνος, Polit. III, 2.
 ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ λόγῳ, Rhet. III, 14.
 Ἐγκάμιον εἰς Ἡλείας, Rhet. III, 14.
 Hegemon, ὁ Θάσιος, Παρὰδία, Poet. 2.
 Hegesippus, Rhet. II, 23.
 Heraclitus, Topic. I, 9. VIII, 3. bis. Phys. I, 2. bis. III, 5. Meteor. II, 2. De partib. animm. I, 5. De anima I, 2. De sensu 5. Ethic. Nicom. II, 2. VII, 5. VIII, 2. X, 5. Eudem. II, 7. VI, 3. VII, 1. Polit. V, 11. Rhet. III, 5. bis. De mundo 6. Metaph. I, 6. IV, 3. 5. 7. 8. XI, 5. 6. 10. XII, 4.
 ὁ Ἐφέσιος, De coelo I, 10. III, 1. Magn. moral. II, 6. Metaph. I, 3.
 ὁ σκοτεινός, De mundo 5.
 οἱ Ἡρακλετίζοντες, Problem. XIII, 6. XXIII, 30. Metaph. III, 5.
 Ἡρακλῆδης auctor, Poet. 8.
 Hermotimus, ὁ Κλαζομένος, Metaph. I, 3. (Herodicus, Rhet. I, 5. II, 23.
 Herodorus, Brylonis pater, Hist. animm. IX, 11. Conf. VI, 5.
 ὁ Ἡρακλεώτης, De generat. animm. III, 6.
 Herodotus, Hist. animm. III, 22. (VI, 5.) VIII, 18. De generat. animm. II, 2. Eudem. VII, 2. Rhet. III, 16. Poet. 9.
 ὁ Θέριος, Rhet. III, 9.
 ὁ μυθολόγος, De generat. animm. III, 5.
 Heroica, Ethic. Nicom. I, 10.
 Hesiodus, Phys. IV, 1. De coelo III, 1. Ethic. Nicom. I, 2. Polit. I, 2. V, 10. Oecon. I, 2. 4. De Xenophane etc. 1. 2. Metaph. I, 4. bis. 7. II, 4. it. omisso nomine Rhet. II, 4. 10. Problem. IV, 26.
 Hippasus, ὁ Μεταποντῖνος, Metaph. I, 3.
 Hippias, Metaph. IV, 29.
 ὁ Θάσιος, Poet. 25.
 Hippocrates, Elench. I, 10. Meteor. I, 6. 7. Eudem. VII, 14. Polit. VII, 4.
 ὁ Χῖος, Meteor. I, 6.
 Hippodamus Εὐρυφῶντος Μιλήσιος, Polit. II, 8. bis.
 Hippon, De anima I, 2. Metaph. I, 3.
 Homerus, Topic. VIII, 2. Elench. I, 9. Meteor. I, 14. Hist. animm. III, 3. 12. VI, 20. 21. 28. VIII, 28. IX, 32. 44. De partib. animm. III, 10. De generat. animm. V, 5. De anima I, 2. III, 3. De animalium motione 4. Ethic. Nicom. III, 5. 11. bis. 13. V, 11. VII, 1. 7. VIII, 12. 13. Magn. moral. I, 20. (21.) Eudem. III, 1. 7. IV, 7. VI, 1. 6. Polit. I, 2. bis. 12. III, 5. 14. IV, 4. VIII, 3. Oecon. I. append. bis. Rhet. I, 6. 11. 15. II, 3. 23. III, 11. 12. 16. Poet. 1. 2. 3. bis. 4. ter. 8. 15. 23. 24. ter. Problem. X, 38. (29.) XXIII, 23. XXVI, 33. XXX, 1. bis. De mundo 6. Metaph. IV, 5.

Ilias

- Ilias Anal. poster. II, 7. Elench. II, 4.
 Hist. animm. IX, 12. Poet. 4. 8. 15.
 18. 23. 24. 26. bis. Metaph. V, 24.
 VII, 4. bis. VIII, 6.
 Margites, Ethic. Nicom. VI, 7. Eudem.
 V, 7. Poet. 4. bis.
 Odyssea, Poet. 4. 8. bis. 13. 17. 23. 24. bis.
 26. Ἐκθεσις f. lib. IX. Poet. 24.
 Νίπτρα f. lib. XIX. Poet. 16. Cf.
 Ἀπόλλας.
 Versus, sine Homeri nomine, Elench. I, 3.
 Ethic. Nicom. II, 9. Polit. III, 16.
 Rhet. I, 7. bis. II, 2. quinquies. 3.
 III, 4. 14. 15. 16. 17. Poet. 25. Pro-
 blem. IX, 9. Metaph. XII, 10. Mi-
 rabil. auscult. 113. 119. Conf. Ano-
 nymus, it. Poeta.
 οἱ ἀρχαῖοι Ὀμηρεῖοι, Metaph. XIV, 6.
 (Iason, Polit. III, 4.
 ὁ Θετταλός, Rhet. I, 12.
 Ileus, Magn. Moral. II, 7.
 Ilias parua, Poet. 23. bis.
 Iphicrates, Rhet. I, 9. II, 21. 23. bis. III, 2.
 10. bis.
 πρὸς Ἀριστοφῶντα, Rhet. II, 23.
 ἐν τῇ πρὸς Ἀρμόδιον, Rhet. II, 23.
 Isocrates, Rhet. II, 19. III, 11. 14. 17.
 Ἑλένη, Rhet. II, 23. III, 14.
 ἐν τῷ ἐπιταφίῳ, Rhet. III, 10.
 Εὐαγόρας, Rhet. II, 23.
 ἐν τῷ πανηγυρικῷ, Rhet. III, 7. (9.) 10. 17.
 ἐν τῇ ἀντιδόσει, Rhet. III, 17.
 ἐν τῷ συμμαχικῷ, Rhet. III, 17.
 ἐν τῷ Φιλίππῳ, Rhet. III, 17.
 Italici, vid. Pythagorei.
 Λάκαινα, poema, Poet. 23.
 Lamprus, Magn. moral. II, 7.
 Leodamas, Rhet. I, 7.
 Leophanes, De generat. animm. IV, 1.
 Leptines, Rhet. III, 10.
 Leucippus, Phys. IV, 6. De coelo I. 7. III,
 2. 4. De gener. et corrupt. I, 1. ter. 2.
 Vol. III.
 bis. 8. sexies. De animm. I. 2. Metaph.
 I, 4. XII, 6. bis.
 ἐν τοῖς καλεμένοις λόγοις, De Xenophane
 etc. 6.
 Leuinus, Elench. I, 13.
 Λιβυκοὶ λόγοι, Rhet. II, 20.
 Lycimnius, Rhet. III, 2. 12.
 ἐν τῇ τέχνῃ, Rhet. III, 13.
 Lycoleon
 ὑπὲρ Χαβρίδ, Rhet. III, 10.
 Lycophron, Elench. I, 14. Phys. I, 2. Rhet.
 III, 3. bis. 9. Metaph. VIII, 6.
 ὁ σοφιστής, Polit. III, 9.
 (Lyfander, Anal. poster. II, 14. Problem.
 XXX, 1. et saepius.)
 (Lyfithidas, Rhet. ad Alex. 2.)
 Magnes, Poet. 3.
 Maracus
 ὁ Σαρακῆσιος, Problem. XXX, 1.
 Megarici, Metaph. IX, 3.
 Melissus, Topic. I, 9. Elench. I, 4. 5. II,
 5. Phys. I, 2. quinquies. 3. ter. III,
 6. IV, 6. 7. De coelo III, 1. De
 Xenophane etc. 4. 5. 6. Metaph. I, 5.
 bis.
 Mnastheus, Ὀπέντιος, Poet. 26.
 Moerocles, Rhet. III, 10.
 Musaeus, Hist. animm. VI, 6. Polit. VIII, 5.
 Myniscus, Poet. 26.
 Neoptolemus, poema, Poet. 23.
 Nicanor, Rhet. ad Alex. 1.
 Nicocharis, ὁ τὴν Δηλιάδα ποιήσας, Poet. 2.
 (Oeneus, Rhet. III, 16.)
 Onomacritus
 ὁ Λοκρὸς, Polit. II, 12.
 Ὀπλων κρίσις, poema, Poet. 23.
 Oraculum, Rhet. III, 5.
 Orpheus, Oecon. I. append.
 τὰ Ὀρφικά, De mundo 7.
 τὰ Ὀρφικά καλέμενα ἔπη, De anima
 I, 5.
 τὰ καλέμενα Ὀρφέως ἔπη, De generat.
 animm. II, 1.
 Oo
 (Oxylus,

(Oxylus, Polit. VI, 4.)

(Pamphila

Λατῶς θυγάτηρ, Hist. animm. V, 19.)

Pamphilus, Rhet. II, 23.

Parmenides, Elench. II, 7. Phys. I, 2. ter. 3.

ter. 5. 9. III, 6. De coelo III, 1. De gener. et corrupt. I, 3. II, 3. De partib. animm. II, 2. Commentar. in librum *περὶ ατόμ. γραμμῶν* 1. ter. 5. De Xenophane etc. 2. 4. Metaph. I, 3. 4. 5. ter. II, 4. III, 5. XIV, 2.

Parmenon ὁ ὑποκριτής, Problem. XXVII, 3.

Paron Pythagoreus, Phys. IV, 13.

ὁ Αἰνίας, Polit. V, 10.

(Passon, Metaph. IX, 8.)

Periander

ὁ Κορίνθιος, Rhet. I, 15.

Pericles Rhet. II, 15. III, 4. 10. bis. 18. et facpius.

τὸν ἐπιτάφιον λέγων, Rhet. I, 7.

Πέρσις Ἰλίας, Poet. 18. 23.

Phaleas, ὁ Χαλκηδόνιος

ἐν πολιτείᾳ, Polit. II, 7. ter.

(Phaylus, Rhet. III, 16.)

Pherecydes, Metaph. XIV, 4.

ὁ Σύριος, Hist. animm. V, 31.

Phidon, Polit. V, 10.

ὁ Κορίνθιος, Polit. II, 6.

Philaegides, De diuinat. per somnum 2.

Philemon, ὁ ὑποκριτής, Rhet. III, 12.

Philippus, ὁ κωμωδιδάσκαλος, De anima I, 3.

Philocrates, Rhet. II, 3.

Philoctetes, poema, Poet. 23.

Philolaus, Eudem. II, 8.

ὁ Κορίνθιος, Polit. II, 12.

Philoxenus, Polit. VIII, 7. Problem. XXVIII, 7.

ὁ ἐξ Ἰχθιδας, Eudem. III, 2.

Μακεδῶν, Oecon. II.

Eius Κικλῶπες, Poet. 2.

Phocylides, Polit. IV, 11.

Phormis, scripsit μύθους, Poet. 5.

Phrynichus, Problem. XIX, 31.

Phrynis, Metaph. II, 1.

Physiologi, Metaph. I, 7. IV, 23.

Pindarus, Oecon. I. append. Rhet. II, 24.

vid. Poet. 26. omisso nomine Rhet. I, 7.

Pitholaus, Rhet. III, 10.

Pittacus, Anal. prior. II, 27. Polit. II, 12. III, 14. Rhet. II, 12. 25.

Plato, Topic. IV, 1. VI, 2. bis. 5. Phys. I, 4. III, 4. ter. 6. VIII, 1. De gener. et corrupt. I, 2. 8. II, 3. Ethic. Nicom. I, 2. II, 2. X, 2. Magn. moral. I, 1. De virtutib. et vitiis, ab init. Polit. II, 12. Rhet. I, 15. Problem. XXX, 1. 6. De plantis I, 1. Commentar. in lib. *περὶ ατόμ. γραμμ.* I. bis. De mundo 7. Metaph. I, 6. quater. 7. bis. III, 1. 4. IV, 5. V, 11. VI, 2. VII, 2. X, 2. XI, 8. XII, 3. 6. bis. XIII, 8. Conf. Aristophanes.

ἐν τῷ Φαίδωνι, De gener. et corrupt. II, 9.

Meteor. II, 2. Metaph. I, 7. XIII, 5.

Εὐθυδήμης λόγος, Elench. II, 3. Rhet. II, 24.

ἐν τῷ Γοργίᾳ, Elench. I, 12.

ἐν τῷ Μένωνι, Anal. prior. II, 21. Anal. poster. I, 1.

ἐν τῷ ἐπιταφίῳ, f. Menexeno Rhet. III, 14.

ἐν τῇ πολιτείᾳ, Magn. moral. I, 33. (all. 34.) Polit. II, 1. IV, 4. 7. V, 12. VIII, 7. Rhet. III, 4.

τὰς νόμους γράφων, Polit. II, 7. ἐν τοῖς νόμοις, Polit. II, 9.

ἐν τῷ Τιμαίῳ, Phys. IV, 2. bis. De coelo I, 10. II, 12. III, 1. 2. 8. IV, 2. De gener. et corrupt. I, 2. 8. II, 1. 5. De anima I, 2. De sensu 2. De respiratione 5. Conf. Timaeus.

ἐν τῷ Φαίδρω, Rhet. III, 7.

Poeta, Phys. II, 2. De mundo 6. bis.

Polus, Metaph. I, 1.

Polybus, Hist. animm. III, 3.

Polycletus, Phys. II, 3. Ethic. Nicom. VI, 7. Eudem. V, 7.

Polycrates,

Ilycrates,

εἰς Θρασυβλήν, Rhet. II, 24.

εἰς τὰς μῦς, Rhet. II, 24.

Polycritus,

ὁ τὰ Σικελικὰ γεγραφὼς ἐν ἔπεσιν, Mirabil. aufcult. 122. Conf. cap. 142. ibique Beckmann.

Polyeuctus, Rhet. III, 10.

Polyides, Poet. 17.

ὁ σοφιστὴς περὶ τῆς Ἰφιγενείας, Poet. 16.

Prodicus, Topic. II, 2. Rhet. III, 14.

ὁ ἱατρός, Eudem. VII, 10.

Protagoras, Elench. I, 13. Ethic. Nicom. IX, 1. Rhet. II, 24. III, 5. Poet. 19. Metaph. III, 2. IV, 4. 5. IX, 3. X, 1. XI, 6.

Protarchus, Phys. II, 6.

Prouerbiales versus, Ethic. Nicom. V, 3. IX, 10. Eudem. IV, 1. VI, 2. VII, 2. Polit. I, 7. VII, 7. Problem. XX, 2. XXVI, 28. 31. 47.

Πρωχέα, poema, Poet. 23.

Pythagoras, Magn. moral. I, 1. Rhet. II, 23. Metaph. I, 5.

Pythagorei, s. Italici, Anal. poster. II, 11. Phys. III, 4. 5. IV, 6. De coelo I, 1. II, 2. ter. 9. 12. bis. III, 1. Meteor. I, 6. 8. De anima I, 2. De sensu 3. 5. Ethic. Nicom. I, 4. II, 5. V, 8. Magn. moral. I, 33. (34.) Eudem. IV, 3. Oecon. I, 4. Problem. XV, 3. Comment. in librum de infecabilib. lineis 2. Metaph. I, 5. quater. 6. sexies. 7. bis. III, 1. 4. VII, 11. X, 2. XII, 7. XIII, 4. 6. bis. 8. XIV, 3. ter.

Πυθαγορικοὶ μῦθοι, De anima I, 3.

Sappho, Rhet. I, 9. II, 23. bis.

Sardo, poema, Phys. IV, 11.

Satyrus, ὁ Φιλοπάτωρ, Ethic. Nicom. VII, 6. Eudem. VI, 4.

ὁ Κλαζομένιος, Problem. III, 26.

Scylax, Polit. VII, 14.

Sibylla, Mirabil. aufcult. 97.

Simonides, Hist. animm. V, 8. Ethic. Nicom. IV, 2. Rhet. I, 6. 9. II, 16. III, 2. Metaph. I, 2. XIV, 3.

Sinon poema, Poet. 23.

Socrates, Elench. II, 8. Phys. V, 4. De partib. animm. I, 1. 4. Ethic. Nicom. III, 11. IV, 13. VI, 13. bis. VII, 3. bis. 5. Magn. moral. I, 1. bis. 9. 20. (21) 34. (35.) II, 6. Eudem. I, 5. III, 1. bis. V, 13. bis. VI, 2. bis. 3. VII, 1. 14. Polit. I, 13. II, 1. 2. 3. bis. 4. bis. 5. quinquies. 6. ter. IV, 4. V, 12. VIII, 7. bis. Rhet. I, 2. 9. II, 4. 15. 20. 23. quater. III, 14. 18. Problem. XXX, 1. Metaph. I, 1. 3. 6. 7. III, 6. IV, 2. 4. V, 7. 9. 29. VII, 6. 8. 10. 11. 13. 15. X, 5. XII, 3. 8. XIII, 4. ter. 5. 9.

Socratici, Rhet. III, 16.

Σωκρατικοὶ λόγοι, Poet. 1.

Socrates, ὁ νεώτερος, Metaph. VII, 11.

Solon, Ethic. Nicom. I, 11. bis. X, 9. Eudem. II, 1. Polit. I, 8. II, 7. 12. III, 11. IV, 11. Rhet. I, 15. II, 23.

ἐν τοῖς ἐλεγείοις, Rhet. I, 15.

Sophocles, Rhet. I, 14. II, 23. III, 9. 14. 15. 16. 18. Poet. 3. 4. 18. 25. Metaph. V, 5.

Ἀντιγόνη, Rhet. I, 13. 15. III, 16. 17. Cf. Poet. 14.

Ἡλέκτρα, omisso poetae nomine, Poet. 24.

Λυγχεύς, Poet. 11.

Οἰδίπτεος (τύραννος), Poet. 11. bis. 14. bis. 15. 16. 24. 26.

ἐν τῷ Τηρεῖ, Poet. 16.

Φιλοκτήτης, Ethic. Nicom. VII, 3. 10. Eudem. VI, 2. 9.

Sophon,

Μίμοι, Poet. 1.

Sofistratus, Poet. 26.

Speusippus, Ethic. Nicom. I, 4. VII, 14. Eudem. VI, 13. Metaph. VII, 2. XII, 7.

Ο ο 2

Stefichos.

- Stesichorus, Hist. animm. V, 9. Rhet. II, 20. bis. 21. III, 11.
 Sthenelus, Poet. 22.
 Stratis, De sensu 5.
 Stratonicus, Eudem. III, 2.
 Syennesis, Hist. animm. III, 2.
 ὁ Κύπριος, Hist. animm. III, 2.
 Telecles, ὁ Μιλήσιος, ἐν τῇ πολιτείᾳ, Polit. IV, 14.
 Telegonus, ἐν τῷ τραυματίᾳ Ὀδυσσεύ, Poet. 14.
 Temaratus, s. Demaratus, Mirabil. auscult. 192.
 Terpander, Problem. XIX, 32.
 Thales, De anima I, 2. 5. Ethic. Nicom. VI, 7. Eudem. V, 7. Polit. I, 11. bis. II, 12. Metaph. I, 3. bis.
 ὁ Μιλήσιος, De coelo II, 12. Polit. I, 11.
 Themistocles, Elench. II, 2. et saepius.
 Theodamas, Rhet. III, 4.
 Theodectes, Rhet. II, 23. III, 9. Rhet. ad Alex. 1.
 ἐν τῷ Αἰάντι, Rhet. II, 23. bis.
 ἐν τῷ Ἀλκμαίωνι, Rhet. II, 23.
 ἡ Ἑλένη, Polit. I, 6.
 ἐν τῷ Λυγκεῖ, Poet. 18.
 ἐν τῷ Ὀρέσῃ, Rhet. II, 24.
 ὁ Σωκράτης, Rhet. II, 23.
 ἐν τῷ Τυδεῖ, Poet. 16.
 ὁ Φιλοκτήτης, Ethic. Nicom. VII, 8. Eudem. VI, 7.
 Theodorus, Elench. II, 9. Rhet. II, 23. III, 2. 11. 13. Conf. Poet. 20.
 ὁ τῆς τραγωδίας ὑποκριτής, Polit. VII, 17.
 Theognis, Ethic. Nicom. IX, 9. X, 10. Eudem. III, 1. VII, 2. 10. Conf. Anonymus.
 Theopompus, Polit. V, 11.
 Theseidis auctor, Poet. 8.
 Thibron, περὶ πολιτείας Λακωνῶν, Polit. VII, 14.
 Thrasymachus, Elench. II, 9. Rhet. III, 8. 11.
 ἐν τοῖς ἐλέοις, Rhet. III, 1.
 Timaeus, De anima I, 3. De sensu 2. Cf. Plato.
 ὁ Λοκρὸς, Mirabil. auscult. 192.
 Timotheus, Metaph. II, 1. bis.
 Πέριπαι, Poet. 2.
 Tisias, Elench. II, 9.
 Troades poema, Poet. 23.
 Tyrtaeus, Εὐνομία, Polit. V, 7.
 Xenarchus, Μίμοι, Poet. 1.
 Xenocrates, Topic. II, 2. VI, 2. VII, 1. bis. Commentar. in librum de lineis infecabilib. 1. bis.
 Xenophanes, Rhet. I, 15. bis. II, 23. bis. Poet. 25. De Xenophane etc. 2. Metaph. I, 5. bis. III, 5. Mirabil. auscult. 37.
 ὁ Κολοφώνιος, De coelo II, 12.
 (Xenophantus, Ethic. Nicom. VII, 8. Eudem. VI, 7.)
 Xuthus, Phys. IV, 9.
 Zaleucus, Polit. II, 12.
 Zeno, Anal. prior. II, 19. Topic. VIII, 3. Elench. I, 9. 10. II, 4. 7. Phys. IV, 1. 3. VI, 2. 9. bis. VII, 5. VIII, 7. Rhet. I, 12. De infecabilib. lineis, ter. Commentar. ad hunc librum 1. bis. 5. 6. ter. De Xenophane etc. 2. 4. 5. 6. bis. Metaph. II, 4.

Hactenus index.

[Contextum graecum ad nos nec integrum nec incorruptum peruenisse, nec pristinae integritati suae omnino posse reddi, propter fata, quae Aristotelis manuscripta post eius mortem subierunt, veteres iam sunt conquesti, et hodie inter omnes constat. Codices enim, Aristotelis manu exarati, diu sub claustris ferisque retenti, indeque humore corrupti blattisque

que arrosti tandem ab Apelicone Teio, magno pretio emti atque Athenas translati, et in nova exempla transcripti, sunt ex eius ingenio suppleti et emendati. Alia exempla ab ineptis librariis romanis et graecis sunt deformata, postquam Andronicus, Rhodius, cui libri Aristotelis per Tyrannionem innotuerunt tempore Sullae, illos in *παραμαρτίας* distribuerat, pluribusque bibliopolis describendos diuulgandosque dederat. conf. *Strabo* XIII. pag. 609. (f. pag. 906 sq. edit. Almelou.) ibique not. Casauboni. Denique interpretes graeci pro lubitu multa mutarunt, interpolarunt et addiderunt: quae mutationes postea sine auctoris nomine in libros, ad eorum exempla scriptos, transierunt. Quod tamen interpretes graeci, de lectione aristotelica solliciti, ipsum nouum textus librorum Aristotelis quasi recensum fecerunt, et codices, qui vetustate omnes, qui adhuc supersunt, vicerunt, vtiliter vsurparunt, opera et vsus illorum ad innumera Aristotelis loca mendosa, quae ex codicibus librorum aristotelicorum superstitibus nihil auxilii et medelae accipere possunt, sananda mire facit. De fati bibliothecae Aristotelicae causis et textus corrupti vid. *Bayle* Diction. artic. *Andronique*, praecipue *Tyrannion* not. *D. Francisc. Patricius* in discuss. peripatet. tom. I. lib. 4. p. 36. *Brucker* in Otio Vindelico pag. 80 sqq. et in histor. crit. phil. vol. I. pag. 799 sq. *Villoison* Anecd. graec. tom. II. p. 136 sq. not. 1. *Heyne* in Opuscul. acad. tom. I. p. 126 sq. in primis *Buhle* in praef. ad tom. I. Opp. Aristot. p. XVII sqq. qui in nota p. XIX. conciliat *Athen.* Deipnos. I. p. 3. B. cum Strabone et Plutarcho, qui repugnare isti videntur. adde infra §. XXXIX.

Codices MSSTi singulorum librorum aristotelicorum, et interpretum graecorum non minus, quam arabicorum aliorumque multi supersunt, et passim latent in bibliothecis. Multos quoniam passim commemoravi, omnes autem fere enumeravit cel. *Buhle* in tom. I. Oper. Aristotelis, in elenco codicum Arist. p. 155 — 201. atque librorum philosophi interpretes graecas, arabicas, eorumque commentarios, atque latinos pag. 275 — 358. diligenter copioseque recensuit, nolo repetitione illorum chartam tempusque perdere. Id tantum adnotare iuvat, codices, qui omnia *Aristotelis opera* exhibeant, admodum raros esse, et tres tantum in bibliotheca Vaticana exstare, obseruante *Montfaucon* in bibl. bibliothec. tom. I. p. 33. Idem *Montfaucon* in diario italico prodit, reperiri in bibl. *ambrosiana Mediolanensi* (pag. 14.) multos *Aristotelis* operum codices, item *Simplicii*, *Syriani*, *Porphirii*, *Herennii*, *Ioannis*, grammatici, commentarios in Aristotelem manu exaratos, *Psellum* in physica Arist. cod. membran. XII. saec. et *Hammonis* comment. in libros Aristot. *περί ἀγνείας*, in bibl. *Veneta* D. Marci codices bene multos Aristotelis (p. 64.), in bibl. *Neapolitanis* Stagiritae codd. bene multos cum variis interpretibus, (p. 306 et 310.) in bibl. B. Mariae *Florentina*, *Aristot.* rhetor. *Simplicii* in Arist. categorias et *Porphirii* isagogen (pag. 367.) *Argyropyli* et *Leonardi Aretini* versiones latinas (pag. 375.) — In bibl. *Mutinenfi*, *Alexandri Aphrodisi*, *Simplicii*, *Aspasii*, *Blemmydas*, *Io. Philoponi* et aliorum paene innumerorum codd. in Aristotelem, (p. 33.) — In bibliotheca *Rehdigeriana* Wratislau. exstare multa Aristotelis msssa, nude notat *Kranz* in memorabilibus illius bibl. pag. 88.

Arabes, praecipue, quos illi potissimum sequuti sunt, Syros in vertendis atque interpretandis Aristotelis scriptis multum versatos esse, aliquoties iam notauimus. *Casiri* eos codd. qui in bibl. regia Escorialensi custodiuntur, in bibliotheca arabico-hispana Escorial. Matriti 1760. fol. II. voll. diligenter recensuit. *I. Petr. de Ludewig* in diss. sine historia philosophiae apud Turcas, (Halaë 1691. rec. in *Chr. Ern. de Wundheim* fragmentis historiae philosophicae,

lofophiae, Erlangae 1753. 8. p. 1 sqq.) §. 3 sqq. §. 10 sqq. fata philosophiae, dialectices imprimis aristotelicae, apud Turcas et Arabes, atque praecipuos scriptores persequitur. Curatius tamen versatus est in hoc argumento pertractando Io. Andr. Michael Nagel in diss. de studio philosophiae graecae inter Arabes, Altdorf. 1745. rec. in *Windheimii* farragine s. fragmentis mem. p. 56 sqq. Ille vir, post fata quoque celeberrimus, §. 4. docet, Arabes praecipue philosophiae aristotelicae operam dedisse; §. 5. recenset quosdam cultores philosophiae graecae apud Arabes; §. 7. interpretes quosdam arab. enumerat, et §. 8. ac 9. docet, interpretationes arabicas librorum graecorum non admodum magni esse aestimandas, ideoque miseris fuisse primas Aristotelis versiones latinas ex versionibus arabicis factas, et causas aperit, quia ipsius linguae graecae flos illis temporibus periisset, et Syri, quos Arabes saepe tamquam duces in versionibus suis sequebantur, vocabula graeca non intellexissent, eamque ob causam Arabes, ea si vertebant, plerumque male vertissent; §. 11. epistolam Aristotelis ad Alexandrum M. quae insipidam redolet fabulam, et in qua Aristoteles suos ipsius libros flammis tradendos censet, ex Gedaliae libro: שלשלו הקבלה p. 83. col. 2 sq. repetit. — Docte etiam disputat cl. *Buhle* de studii graecarum litterarum inter Arabes initiis et rationibus, in *Commentatt. societ. reg. doctrinarum Gotting.* ann. 1791. et de versis praecipue aristotelicis scriptis atque interpretibus arabicis, quos secundum ordinem litterarum enumerat, eorumque libris atque editionibus, in vol. I. *Opp. Aristot.* p. 315—327. [Cf. *Herbelot. Bibl. Orient. Art. Ketab*; *Giamb. Toderini Letterature Turchesca* T. I. p. 79. et in *Catal. Bibl. Constant.* T. II. p. 73. etc. *Ios. Rodriguez de Castro Bibl. Española* T. I. passim, v. c. p. 346.] — Addam, quae *Fabric.* orde adlauerat: „Arabice commentariis Aristotelem illustravit *Abulpharaius*, monachus Nestorianus, qui a. Chr. 1047. obiit, diuersus a *Gregorio Abulpharao*, qui dynastiarum scripsit historiam, et defunctus est ann. 1286. vid. *Assmannum* tom. II. *bibl. orient.* p. 309.^u vide quoque infra de versionibus. Idem in nota msta iussit h. l. inferere *Eusebii Renaudoti* de barbaricis Aristotelis librorum versionibus disquisitionem, quam ab auctore Parisiis missam acceperat, et in vol. XII. p. 246 sqq. primus dederat: eius consilio eo libentius obtemperavi, quia saepius ad illam a viris doctis prouocatum esse cognoui.

EVSEBII RENAVDOTI de barbaricis Aristotelis librorum versionibus disquisitio, ad virum eruditiss. Antonium Mariam Saluinum, Gr. L. in academia Florentina Professorem.

1) De barbaricis Aristotelicorum librorum interpretationibus prolixa sane, si quis omnia persequi vellet, neque multum utilis foret tractatio, quae, si ad aliquot historiae litterariae capita reducatur, praeter raritatem, (paucos enim de hoc argumento recte scripsisse, manifestum est,) habet utilitatis nonnihil: coenosos enim philosophiae scholasticae, horridae illius, et ab aristotelica mundicie alienissimae, fontes aperit; in qua plus, quam oportebat sapere, neque saepe ad sobrietatem maiores nostri sibi visi sunt, dum philosophiam, multis modis contaminatam, ambitiose profitebantur; neque tamen quicquam minus, quam Aristotelem scirent et docerent. Ex prauis enim interpretationibus ratas illas plerorumque magistrorum sententias, seu *νομίας δοξας* eorum, qui Reales, Nominales, aut aliter quomodocumque adpellati sunt, vanissimas propemodum omnes, ortas fuisse, certissimum est: quae quo magis laboratum fuit in illis recensendis aut emendandis, tanto obscuriores illae factae fuerunt, adeo, ut nihil minus in scholis, quam Aristoteles praelegeretur; antequam illustrissimae familiae medicae beneficio, comparatis ipsis Graecorum codicibus, graue illud virus versionum barbararum

bararum pelleretur, et aristotelica philosophia ex ipsis fontibus serio a tot summis viris, quod Florentia produxit, illustraretur, non minus, quam platonica. Magna quippe et iam a primis post Christum saeculis fuit aristotelicae doctrinae obscuritas in occidente, cum etiam florente romana republica, Aristoteles non nisi Sullae, Dictatoris, tempore legi apud Romanos coeperit, cum eius ille libros, captis Athenis, Romam deportatos in bibliotheca sua collocauisset, transcriptique fuissent a Tyrannione, Grammatico, et quodammodo lucem aspicere ea ratione coepissent. Quamvis porro tunc Aristotelis acumen et eloquentiam, omnes prope, Cicero prae ceteris, admirati fuerint, Platone tamen semper excepto, cum tot essent nobiles Philosophorum familiae, Epicureos, Academicos, Stoicos, qui se professi fuerint, multos reperimus, Peripateticum inter Togatos ferme neminem.

2) Aduersus Aristotelem, et omnem eius philosophiam, praesertim dialecticam artificem, ut eam Tertullianus vocat, struendi et destruendi, S. S. ecclesiae doctores acriter inuesti sunt: cum Platonica, ut religioni magis consentaneam, longe anteferrent. Itaque primis ecclesiae saeculis Platonici fuere prope christiani omnes, Aristotelici praeter haereticos paucissimi. Versiones porro latinas Aristotelis librorum antiquiores Boëthii aetate, si quae fuerint, satis obscurum est; atque illae solius prope dialecticae fuerunt, reliqui libri vix cognoscebantur. Multas S. S. PP. aduersus Aristotelem tetras sententias collegit *Ioannes Lau-noius* cap. 2. libri de varia Aristotelis fortuna.

3) Vsque ad Caroli Magni et posterorum eius tempora, cum ingens totum occidentem barbaries occupasset, vix quidquam, quod ad ista philosophiae aristotelicae continuata studia pertineat, in historiae monumentis reperitur. Fuerunt autem Carolino saeculo viri graece docti, a quibus nouae versiones aliquot librorum factae sunt, nec aliis vti videntur esse quicumque philosophiam, vsque ad annum 1100. et serius adhuc tractauerunt. Talibus porro versionibus vsos fuisse Petrum Abailardum, Roscelinum, eius magistrum, Petrum Lombardum, Petrum Pictauiensem. Gilbertum Porretanum, et alios illius temporis philosophos verisimile omnino est, ut etiam, quod dialecticos solos libros haberent, reliquos ignorarent. Suadent id Abaelardi ipsius epistolae et apologia, tum Ioannes Sarisberienfis in *Metalogo*: acceperunt, sed serius, nempe ante Concilium Senonense, Parisiis celebratum ann. 1209. libri metaphysici, qui eiusdem concilii sententia cum Almerico condemnati sunt.

4) Cum vero tricis illis dialecticis, occupata per multos annos fuissent omnium ferme, qui doctrinae opinione florebant ingenia, graecaeque linguae peritia omnis intercidisset, neque superesset, qui versiones veteres emendare posset, maxima ex describentium ignorantia, et exemplarium diuersitate, perturbatio codices illarum ferme omnes inuasit, ut ex contextu, quem antiqui Scholasticorum in Aristotelem commentarii repraesentant, satis adparet.

5) Emendatae tamen, aut magis corruptae versiones illae fuerunt, a nonnullis hominibus, qui circa annum 1200. *codices graecos* ex oriente in Europam adtulerunt, ex quibus primae tantum, ut in re obscurissima coniectando adsequi possumus, metaphysicorum, naturaliumque versiones prodierunt, quas tamen ab interpolatis, de quibus deinceps agendum erit, dignoscere impossibile omnino est: operae pretium omnino nullum. Nam licet ab anno 1099. quo Hierosolymitana vrbs in christianorum potestatem venit, multa essent Graecos inter atque Europaëos commercia, pauci tamen admodum ex istorum numero graece sciebant, et ex ipsa Graecia studiis humanioribus aut philosophicis, subsidium ex transmarina expeditione

peditione exiguum omnino comparatum est vel prope nullum. Verum plures europaei arabicam linguam ex commercio cum Syris Palaestinis, quam graecam ex bellis, in Graecia gestis, aut Constantinopolitano imperio latinorum didicerunt. Itaque nonnulli arabicos codices Aristotelis ex oriente ad nos detulerunt et latine sunt interpretati, atque aliquorum eius librorum, praesertim politicorum, et ethicorum versiones barbarae, et obscurissimae adhuc in bibliothecis reperiuntur. Quod, si quis arabicas versiones interpretari posset, eius opera tunc potissimum infumebatur in emendandis antiquioribus aliis, quae cum iam essent non bonae, ab illis hominibus, qui scientiarum expertes omnino erant, corruptiores exiuerunt.

6) Atque illud fatum ultimum fuit librorum Aristotelis, qui toties a sciolis emendati et recensiti iuxta veteres latinos interpretes, tum iuxta recentiores, tandem ex comparatione illorum cum versionibus, ex arabica lingua factis, quae et ipsae corruptissimae erant, tales tandem euaserunt, ut auctor ipse, si reuixisset, sua verba recognoscere non potuisset. Longe maior autem istarum ultimarum, ex Arabico exemplari versionum, copia in Galliam, et alias regiones, inuecta est ex Hispania et Africa, ubi florebat inprimis philosophiae aristotelicae studium. Nam qui Africam et Hispaniam tenebant Muhamedani principes, quum litteris et litteratis fauerent, magnam ex oriente librorum arabicorum multitudinem conquisiuerunt, quorum exemplaria maiorem in modum multiplicata, totam deinceps Europam, nouis in Aristotelem commentariis repleuerunt. Accesserunt hebraicae versiones multorum de philosophia et medicina scientisque mathematicis librorum, qui, a Iudaeis in alias linguas transfusi, nouam commentandi materiam dederunt, adeo, ut certatim Arabes, tum Africani, tum Hispani, Iudaei, et ipsi tandem Christiani, Aristotelis philosophiam, ab Auerroe, Cordubensi, prolixis commentariis explicatam, excolere tanto animi ardore coeperint, ut omnes eam quoque ad suarum religionum placita accommodauerint, et in fidei subsidium, non commode modo, sed utiliter adhiberi posse, censuerint. Vnde autem haec studia apud Arabes incepterint, paucis est exponendum.

7) Initio Muhamedani imperii nulla Pseudoprophetae, aut inprimis eius discipulis scientia exulta est praeter gentilem illam, qua Arabes gloriabantur facundiam, et poeticam. Facundiam vocabant verborum, et eam praesertim, quae ex vocum obsoletarum et rarioris usus copia constaret, adeo, ut qui pauca multis verbis, iisque non vulgaribus, modo per homoeoptota disposita forent, diceret, is eloquentissimus iudicaretur. Poeticae par apud eos ratio, quae syllabarum quidem certa mensura, eaque multiplici constaret, artem vero, plane nullam, adeo, ut neque poematis epici, neque dramatis, aut odes, aut alterius cuiuscunque poeseos formam vel somniando viderint, eodemque stylo decurrant hymni ad deum, historiae, tum ioculares, tum seriae, et quidquid tandem versu scribi potest, eodem modo ab illis scriptum reperiatur. Comparationes et si quae sunt orationis lumina ex tentoriis, camelis, venatu, vetustis arabum moribus translata sunt, magna copia, nullo delectu, nullo iudicio. Poemata eius generis, maxime ea, quae ad gentis suae laudem pertinerent, memoriae commendabant, qui plura memoriter sciret, is doctissimus habebatur: ingeniosissimus, qui, ad principes adiens, extemporaneo aliquo poemate eos saluaret; quo²⁸⁾ in genere Hali,

28) Emir Cond in eius vita etc.

Hali, Muhamedis gener, maxime excelluisse dicitur. Haec erat omnis Arabum litteratura, Medicinae quidam studiosi sub primis Califis Ommiadis fuerunt; et primus inter eos memoratur Hareth f. Calda, qui initio rerum Muhamedanarum vixit. Sed omnes vsque ad Maserjowia, Christianum Nestorianum, qui sub Moruano fuit, sola experientia medicinam exercebant: scientiae ipsius plane expertes. Is autem graecos recentiores aliquot tractatus, atque inter alios Aaronis Alexandrini Pandectas arabice transtulisse dicitur ^{oo}). Philosophiae vero naturalis, quae fundamenta artis explicaret, cura, apud primos illos arabes medicos nulla omnino fuit.

8) Itaque certior inchoatae apud eos philosophiae secundum Graecorum disciplinas epocha referri debet ad Abassidarum initia: post annum imperii Muhamedanorum CXXXII. I. C. DCCXIX. Familia haec, ex Chorasana profecta, duce Abul Abbas Safah, Califas, Ommiae filios, extinxit, et imperio simul atque pontificatu in se translato diu regnavit. Ex ea familia secuudus Abujasar Almanfor scientiarum graecarum studia ad Arabes transtulisse dicitur, conquisitis libris, et adhibitis doctissimis viris, qui eos arabice interpretari possent. Sed quamuis communiter ita statuunt arabes historici, cum tamen vix quidquam extet primarum illarum interpretationum, laus illa ad successorem eiusque pronepotem, Almamonem, septimum ex Abassidarum stemmate Califam, referri vulgo solet a melioribus autoribus. Vixerunt quidem sub Almanfore Syri non pauci, medicinae studio et professione clarissimi, atque inter alios Bochtiehus ^{pp}) et eius filii, qui non pauca medicorum veterum opera arabice verterunt, et nonnulla philosophica. Fuit etiam Theophilus, Syrus, Edeffenus, quem Maronitam fuisse dicit Abulfaragius, quamuis alii Nestorianum dicant, a quo multa, ante Almamonis imperium ex graecis syriace versa sunt, atque inter alia Homeri libri, si quidem Abulfaragio credendum; neque enim quidquam in monumentis Syrorum occurrit, vade eius testimonium confirmari queat, aut inter illos quisquam, eruditus licet, Homeri quidquam nisi nomen sciuisse videtur: vnde illum Emir Condus, et alii non inter poetas, sed inter sapientes, seu philosophos referunt.

9) Vertebant autem Graecorum libros in vernaculam suam linguam Syri, quia quotidie sub Arabum imperio graecae vsus obsolesebat, et cum neque iam ad academias christianas commeare liceret, quae in Graecia supererant, Alexandria quoque, olim philosophiae, medicinae, astronomiae et mathematicarum artium studiis florentissima, Muhamedana seruitute premeretur, graecique illi doctores omnino conticuissent, Syri docti, vt suis ciuibus, qua sola ratione licebat, auxilio forent, multos syriace libros interpretati sunt, vt, qui graece nescirent, possent ex versionibus syriacis sanctorum patrum opera, canones conciliorum, omnia tandem, quae ad theologiam et ius ecclesiasticum spectabant, intelligere, philosophiae quoque et reliquis scientiis dare operam, ne, si barbaries, quam victores Arabes inuexerant, etiam aduersus liberalia studia inualefceret, facilius ex summa ignorantia ad impietatem Muhamedanam dilaberentur. Igitur versiones illae syriacae, quae omnium antiquissimae sunt, priuato primum consilio Christianorum institutae, arabicarum exemplar fuerunt. Fuisse autem multas, non modo discimus

^{oo}) Dynast. pag. 127.

^{pp}) Ita scribendum hoc nomen, non vt Pocockius Bachiuu.

scimus ex catalogo syriacorum librorum Hebed Iesu, metropolitae Sobensis, quem Abraham Ecchellenfis edidit, sed ex multis aliis Syrorum et Arabum autoritatibus. Nam quod ad res sacras pertinet, praeter scripturae utriusque testamenti libros, quorum inter omnes syriacae versionis praecipua est antiquitas, SS. Patrum opera multa extant eadem lingua, tum philosophica, mathematica, et medica longe plurima, et ex illis libris, quorum multi iniuria temporum interciderunt, reperiuntur in glossariis excerptae voces graecae multae, quod syriacis reddi non facile potuerant. Plenum illarum est Lexicon Bar Hali.

10) Verum sub Almamone potissimum floruerunt celeberrimi omnium prope librorum interpretes, de quo referre libet verba Abulfaragii, quia solus ex arabicis autoribus, qui latine editi sunt, de hoc argumento scripsit; ita tamen, ut emendari et illustrari aliquibus in locis narrationem eius oporteat. Is porro historiae Dynastiarum p. 160. secundum Eduardi Pocockii versionem ita scribit: *Primus eorum (Arabum), qui scientiarum operam dedit, fuit Califa secundus, (ex Abbassidarum numero) Abuiaasar Almanfur, qui praeterquam, quod legis peritia excelsit, philosophiae etiam studio incubuit, ac praecipue astronomiae. At ubi devolutum est inter ipsos imperium ad Califam septimum, Abdallam Almamonem, Aaronis Reschidi filium, perfecit ille, quod orsus fuit avus ipse, Almanfur, et scientiam locis suis quacere aggressus, cum Graecorum regibus intercedens, petiit ab illis, ut, qui apud illos essent, libros philosophicos ad ipsum mitterent; qui, cum ad ipsum, quos haberent, misissent, conquisitis ille interpretibus peritis, eos ipsis accurate vertendos imposuit.* Ita Arabes multi, tum Muhamedani, tum Christiani, qui hunc autorem secuti sunt: at antiquiores plerique et quorum iudicium reliquorum opinioni praefendum est, Emir Cond et eius epitomator, Cond Emir Schah, a quibus historia generalis accuratissime scripta est, tum autor Leb Tawavikh, et alii non pauci testantur, versiones arabicas, quae Almamonis auspiciis prodierunt, ex syriacis non minus quam ex graecis codicibus fuisse expressas, quod quidem praeter alia multa suadet vetus Dioscoridis interpretatio arabica, in qua syriacae multae voces ad marginem adiunctae reperiuntur, tamquam primaevis, quod illa versio repraesentabat, exemplaris.

11) Omnes tamen versiones illas arabicas veteres, nonnullae serius a Syris christianis elucubratae, prorsus aboleuerunt. Inter alios celeberrimi duo interpretes fuerunt Nestorianae sectae, Honain, filius Isaaci, et Isaac, eius filius, qui anno Hegirae 298. decessit, I. C. 910. octoginta circiter annis post Almamonem. Primi quippe interpretes, ut de illis autores varii observant, Syri quidem, graece sciebant, magis omnino, quam qui eos secuti sunt, sed arabicae linguae aut erant expertes penitus, ut illi, a quibus syriacae versiones factae sunt, aut non ita periti, ut arabice eleganter scribere facile possent. Qui primitus sub Almamone ex syriacis interpretationibus arabicas fecerunt, graece plerumque nesciebant, atque adeo primitivum exemplar consulere non poterant. Hinc saepissime ab illis peccatum in vertendo fuerat. Honain autem prae caeteris illud habuit, quod Hirae natus, et iuuenis Bagdadum profectus, arabicam linguam, cuius in ea vrbe summa puritas erat, accurate didicerat: postea, cum a Ioanne, filio Masowia, (quem vulgo Mesue appellant homines nostri) receptus in scholam ad medicinae studium non fuisset, in Graecorum ditiones se contulit, ubi biennium in graeca lingua addiscenda consumpsit: mox in patriam rediens Basorae aliquamdiu substitit, quo arabicae linguae maiorem facultatem consequeretur. sub celebri magistro, Chalilo, Ahmedis filio. Basorenses autem eximia prae caeteris linguae illius peritia commendabantur, ita, ut

proverbum

prouerbiū inde natum fuerit. Is igitur, praesidiis instructus, qualibus ante eum nemo, ad interpretandos libros animum adiecit: feliciter omnino, cumque medicis interpretandis plus operis impendisset ⁷⁹⁾, filius eius, Isaac, Aristotelem et multos alios pari successu arabice reddidit. Ita de utroque scribit autor insignis, Ebn-Chalican, in vitis virorum illustrium, et alii ferme omnes. Quanta porro versionum illarum fama fuerit, vel eo solum constat, quod Aristotelis, et praecipuorum Galeni, Hippocratisque librorum arabica exemplaria antiquissima, quae in bibliothecis reperiuntur, Honaini, aut Isaaci, eius filii, nomen prae se ferant, reliquae vetustiores prorsus interciderint: illae scilicet, quibus antiquiores medici inter Syros et Arabes vsi fuerant, Georgius f. Boethichuae, et alii eiusdem nominis et familiae celeberrimi: Iohannes f. Masowiah, seu Mesue: Zacharias Tifurienus, Maseyowiah, Iohannes f. Batrick, interpres, et multi alii.

12) Ita factum, ut ab eo tempore Honaini et Isaaci versiones librorum Aristotelis, de quibus potissimum quaerimus, apud Arabes inclauerint, et passim lectae ab studiosis philosophiae fuerint. Iuxta illas Auicenna in oriente, Alfarabius, Elgazali, (quem Algazel vocant) Abenbeia, (vulgo Avenpace) omnes tandem Aristotelis interpretes eum legerunt, et explicare aggressi sunt, quorum in Europa celeberrimus Abenrached (vulgo nobis Auerroes) fuit, cuius tamen in oriente fama omnino mediocris olim erat, nunc ita obliuioni traditus est, ut rarissime opera eius arabice inueniantur. Floruerat autem ab Almamonis tempore philosophia inter Arabes, ita tamen, ut apud plebem, et omnes, qui traditionibus superstitionis addictiores erant, quicumque philosophiae studium profitebantur, magna contemptae religionis suspicione, et Zindicaismi, seu atheismi suspicione laborarent. Hinc saepe seditiones aduersus philosophos multae, maledicta aduersus Alfarabium, Auicennam et Auerroem frequentissima: sed tamen fauore principum, ex familia Bowiae, et Seljutkidarum, tum aliorum, cum iam Califae vix quidquam ex antiqua dignitate retinerent, auxerunt vehementer philosophandi libertatem. Christianis orientalibus philosophia maxime culta est, occasione controuersiarum de religione christiana aduersus Muhamedanos et Iudaeos, qui eam rationibus philosophicis impugnabant: tum magis adhuc propter antiquas de incarnati verbi mysterio disputationes inter Melchitas, seu orthodoxos concilii Chalcedonensis defensores, et Iacobitas, Dioscori Monophysitarumque sectatores, et Nestorianos, utrisque infensissimos. Hinc multi et quidem subtilissimi in tribus illis partibus extiterunt dialectici et metaphysici, quorum extant in bibliothecis disputationes de propriis ecclesiae suae doctrinis circa incarnationis mysterium variae: de veritate religionis christianae aduersus philosophos, Iudaeos et Muhamedanos, in quibus de deo vno et trino, de Christo, deo et homine, philosophice disputant, nam de reliquis theologiae christianae capitibus numquam prope philosophati reperiuntur.

13) In Aegypto et Africa, quae proprios ab aliquot saeculis principes habebant, labente decimo saeculo, cum non modo nulla esset spiritualis Califarum autoritas, nam Fatimidae, qui primo Africae magnam partem occupauerunt, tum nouum in Aegypto regnum fundaverunt, quod Salaheddinus destruxit, et in suam, quae Yubidarum dicta est, familiam translu-

P p 2

lit,

79) Vid. Abulfarag. pag. 172.

lit, Califis Bagdadensibus anathema dicebant, eosque non modo vt imperii vsurpati per tyrannidem, sed vt occupati per vim, et caedem Hali pontificatus reos diris deuoueant. Ita maior omnino sub illis principibus philosophandi libertas, quia maior quam alibi traditio- num et historiarum, per manus acceptarum, in quibus fundata erat iurisperitia eorum, qui Califis adhaerebant, contemptus inter eos homines fuit. Neque minor in Hispania libertas tum sub illis principibus qui reiecta quoque Califae communione et auctoritate Africam tenebant, et Maroci sedem regni constituerant, vbi non minus quam Fessae, Segelmessae et in aliis populosis vrbibus magnopere floreant liberalium artium studia. Ea igitur libertate vt complures tum Africani, tum Hispani Arabes totos se philosophiae aristotelicae tradiderunt, quorum celeberrimus Averroes fuit et multi alii, quorum nomina occurrunt in appendice bibliothecae Hispanicae Nicolai Antonii, quamuis ex arabicae linguae ignorantia plerumque adeo corrupta sint, vt agnosci vix queant.

14) Ex Africa et Hispania idem philosophiae aristotelicae studium per Iudaeos in omnem prope Europam se diffudit, praesertim in Italia et Gallia, vbi tunc ingens erat eorum numerus, quantum ex historiis publicis, tum ex iudaicis intelligere facile est, quae latine editae sunt, et quas consulere quiuisset per se poterit; qui hebraice nesciet, nempe *Tribus Iuda*, versa a Georgio Gentio, *Germen Davidis* a Vorstio praeter *Itinerarium Rabbi Beniamini*, et quidam alii de rebus iudaicis libri, a Christianis editi. Erant quippe tunc Iudaei in aulis omnium ferme principum, non modo Muhamedanorum, sed etiam romani pontificis, qui, dum Beniaminus scriberet, Iudaeum habebat Rabbi Iechielem nomine, qui domestica ipsius negotia administrabat. In principum vero ministerio magnam ex medicinae professione auctoritatem acquisiuerant. Eam vt magis excolerent, cum artis medicae principes tunc in Europa fere ignorarentur, vixque extaret Hippocratis, Galeni, aut aliorum latina versio, in euoluendis Arabum libris multum se exercuerunt, qui tunc erant in Iudaeorum manibus; nam in Africa et in Aegypto arabicam linguam vernaculam habebant, eaque erat Hispanis quoque Iudaeis notissima, cum Arabes maiorem adhuc Hispaniae partem tenerent. Igitur arabicorum librorum ope Iudaei quoque philosophari coeperunt, circa vndecimum saeculum, vt philosophiae medicina accederet, quod vix antea fecisse reperiuntur.

15) Quippe in oriente, praesertim vero in famosis scholis Sorae et Pumbeditae, ex quibus praecipui doctores, ob signato vtroque Talmude posteriores prodierunt, in vnicuique sacrae Scripturae suarumque traditionum studio occupabantur Iudaei omnes, vsque ad postrema tempora eorum, quos Gheonim appellabant. Vnde quantum ex autore Zemakh David, R. Abraham filio Dior, et aliis, qui de suae gentis viris illustribus memoriae aliquid prodiderunt, manifestum est, opera eruditorum omnia in colligendis explicandisque traditionibus iuridici occupabatur; adeo, vt, cum vtrumque Talmud lingua corrupta, quam dialectum babylonicam aut Hierosolymitanam vocant, scriptum foret, eadem in commentatorum scriptis barbarie occurreret, qui purius hebraice scriberet, vix quisquam reperiebatur. Nam ipsa sacri bibliorum textus hebraici peritia rarissima erat: linguae scilicet aliquem vsum ex assidua illius in synagogis lectione, habebant, sed cum neque grammatica vlla extaret, neque Lexicon, pauci aut nulli commentarii, qui literam explicarent, sed antiqui tantummodo, allegorici praesertim, aut ex sola magistrorum traditione constantes, quales illi, quos *Rabbot* vocant, aut quorum

rum excerpta, vndique collecta, in vnum librum compegit autor Ialkuth, tunc ex ignorantia puri sermonis hebraici, pauci admodum Iudaei eo scribebant, sed arabico.

16) Coepit in Africa per Rabbi Iudam Chiug, R. Ionam, aut Gianzai, et nonnullos alios excoli grammatica, et commentarii literales aliquot in lucem prodierunt, qui, a Iudaeis, Hispanis et Gallis auide excepti, eos ad maius linguae suae studium acuerunt. Itaque cum eodem ferme tempore haec studia grammaticalia, tum literalis sacrarum scripturarum interpretationis nata et propagata fuissent, maior omnino quam antea fuit librorum, in omni disciplina, a Iudaeis compositorum, copia. Africani quidem et Aegyptii, vt Orientales nonnulli, arabice scribebant, atque ita R. Saadias Gaon Mosis Pentateuchum, vel, vt aliis placet, totam scripturam sacram interpretatus fuerat, quod alii quoque fecerunt, vt interpretes ille, quem Erpenianum vocant, quia eius versio a Thoma Erpenio edita fuit, et alii, qui in bibliothecis reperiuntur. R. Moses, filius Maiemonis, compendium Talmudicum eadem arabica lingua scripserat, quae etiam postea More Nebuchim, siue doctorem perplexorum ediderat: et multa alia. Haec vero scripta, quum Iudaeis, quibus arabica lingua familiaris erat, vsui esse possent, reliquis, qui in Gallia, Italia, Germania, Poloniaque erant maximo numero, inutilia plane fuissent, si in aliquam notam ipsis linguam non forent interpretata. Vulgares quidem, praeter quam minus erant commodae ad scientias tractandas, non adhibuerunt, idque duplici videntur ratione fecisse: nempe, ne simul, dum Iudaeis suis prodesse satagerent, Christianorum quoque studiis promouendis darent operam, quod fecissent, si vernaculis interpretationibus autores suos publicassent: Latine vertere non poterant, quum primis illis post annum millesimum saeculis nullius ferme, qui eam linguam sciret, Iudaei memoria sit: perpetua potius in eorum scriptis appareat illius non minus, quam graecae ignorantia. Vnde cum in aliqua voce abstrusiori explicanda, cuius synonymon non facile in hebraica lingua reperire licebat, laborant sacrae scripturae Iudaei commentatores, Aben Ezra, Salomon Iarchi, David Kimhi, vt solent non latinis, etsi tunc in Europa satis notis, sed Aben Ezra et Kimhi, vtpote Hispani, apud quos vernacula arabica tunc erat, arabicis, rarius aliquando vulgaribus hispanicis: Salomon, in Occitania natus, Iarchi enim ab oppido Lunel dicto vocabatur: quamuis alii Trecentem fuisse perhibeant, tamen in Gallia, proprie dicta, et Lutetiae etiam cum diu vixisset, vernaculas nostrates adhibet. Tales quoque Glossae in variis bibliothecis reperiuntur, antiquiores quidem, hispanicae, italicae, aut gallicae; recentiores, germanicae, latinae vix vnuquam, ita, vt etiam, si ea lingua scribere voluissent, vix potuissent.

17) Cum igitur, vt mox observatum fuit, hebraicam linguam, et eam Talmudica dialecto longe puriorem, iam in promptu haberent Iudaei prope omnes, eaque, vt latina in scholis apud nos, ita in synagogis publice inter eos doceretur, coeperunt ea, quae Christianis patere nollent, hebraice scribere; et post commentarios omnis sacrae litteraturae varios, tam in sacram scripturam, quam in Talmud vtrumque, cum Moses, Maiemonis filius, magna in Aegypto medicinae et philosophiae laude inclaruisset, coeperunt multi eius exemplo animum ad philosophos Arabes legendos adiungere, aut Graecos qui arabice extabant.

18) Ab ea circiter aetate repetenda initia sunt versionum illarum hebraicarum, quae postmodum Europam repleuerunt. Nam Moses et Iuda, filii Tybbon, omnia fere, quantum ex variis codicibus adipisci licet, Aristotelis opera, arabicis exemplaribus vsi, hebraice

transfulerunt; nec enim extabant alia in hominum manibus. Versiones porro arabicae tum Aristotelis, tum Hippocratis et Galeni, ipsae erant quas Honain, aut Isaac, eius filius elaborauerant. Ab illis et aliorum autorum exemplaribus quibus Ebn Sina, Ebn Beia, Ebn Rached, Alfarabi, atque alii, tum philosophi, tum medici, in commentando vti fuerant, omnes prope Iudaeorum hebraicae versiones prodierunt; dici quippe vix potest, quanta philosophandi libido eos ceperit. Ex hebraicis postea versionibus, quae, ad exemplaria arabica comparatae, meliores omnino barbaris illis latinis multoties interpolatis videbantur, istae dum emendari coeperunt, factae sunt adhuc deteriores: cum non aliter recenseri, nisi electa inter diuersissimas lectiones, quae verisimilior videretur, ab imperitissimis emendatoribus possent. Calonymus etiam, vel ut hebraice vocabatur, *Chem tob*, et obscuriores alii multa similiter ex arabico conuerterunt; adeo, ut Hippocrates, Galenus, Aëtius, Oribasius, et nonnulli alii graeci medici tum demum hebraice loqui coeperint, quos consecuti sunt, qui maiori apud illos obesae naris homines in pretio erant, Razis, Serapion, Mesue, et multi alii, qui syriace vel arabice de medicina scripserunt: praesertim Auicenna, quem etiam ante annos centum octoginta aut circiter Iudaei hebraice integrum Neapoli typis ediderunt. Ita hebraice versa Mathematicorum insigniorum opera praecipua Euclidis, Ptolemaei, Theodosii, Archimedis, quae versiones in bibliothecis extant.

19) Sed nullus magis fuit in manibus, quam Abenrached, seu Auerroes Cordubensis, cuius cum exigua aut prope nulla in oriente apud nobiliores Arabum philosophos fama esset, at in Europa commentator per excellentiam appellatus, caeterisque omnino praelatus est. Ea vero, quae antiquissima fuit eius editio, simul cum Aristotelis contextu, cum primum ex arabicis codicibus facta fuisset, et ex collatione hebraicorum exemplarium mire interpolata, tandem obscurata maiorem in modum fuit per Iacobum Mantinum, et Abrahamum de Balmis, Iudaeos, qui, cum latine scirent, nouam, sed ex hebraica versione dederunt. Itaque omnium deterrima illa vltima fuit, quamvis recusa multoties et magnifice Venetiis fuerit. De qua minutatim secundum diuersa vltimae editionis volumina egit diligenter Nicolaus Antonius in bibliotheca hispanica. Vbi illud tamen animaduertendum erit, laudari ab autore virum nostratem clarissimum, qui in dissertatione de optimo genere interpretandi scripsit, se versionem Auerrois quorundam librorum arabicam diligenter cum latina editione contulisse, reperisseque fideliter consentientem. Illud cum vir clarissimus scriberet, aetologo cuidam fortasse nimium detulit, nihil enim facilius ab linguarum peritis, quam summa arabici et latini Auerrois discrepantia agnoscitur; neque vir ille, quem intime nouimus, etsi summa conditione celebris, arabice tunc adeo sciebat, aut scit etiamnum, nam adhuc viuit, ut vel commata duo nisi alienis oculis conferre posset. Verum id certissime constare debet, veteres Auerrois et aristotelici textus versiones, quae coniunctim extant, factas fuisse ad arabica exemplaria: posteriores, Mantini, et Balmesii, ad hebraica. Vnde fraudi esse memini debet, quod vir summus, Ioannes Viues, libro V. de causis corruptarum artium scripsit de Auerro: *Aristotelem vero, quomodo legit, non in sua origine purum et integrum, non in lacunam latinam deriuatum; non enim potuit, linguarum expertus, sed de latino in arabicum transuolutum. Quidquid enim Aristotelis operum arabice versum fuit, in oriente, non in occidente, versum est, neque ex latino codice, sed primum, ut diximus, ex graeco, syriace; tum ex utroque arabice. Quidquid autem Abulfaragius et nonnulli alii dixerint de Honainorum, patris et filii,* in

in vertendis autoribus peritia et elegantia, quam parum potuerint Syri in Aristotelis libris interpretandis, satis quisque intelligit, cum difficultas eorum, siue materia spectetur, siue oratio, acutissimos quoque graecos et in philosophia consummatos tantopere exercuerit; et si linguam a pueritia familiarem haberent, essentque ab omni graecanica eruditione, quae Arabibus prorsus incognita est, paratissimi. Quanta vero sit versionis illius aristotelicae, quam Auerroes commentario suo explicare aggressus est, inconcinnitas et obscuritas, vere et eleganter allato exemplo demonstrat eo, quem indicauimus loco, Viues, quem consulere operae pretium erit.

20) Multa, si opus esset, eiusmodi specimina dari possent, ex quibus commentatoris illius, fama, quam vsque ad bonarum artium ex graecis fontibus instaurationem apud nostros obtinuit, parum digni, obscuritas et infantia deprehenduntur. Vnde, quod Scholastici nostri veteres, dum aristotelici videri volunt, nihil minus quam magistri sui doctrinam discipulis praelegerint, manifestum est: quamuis enim Themistii et Alexandri Aphrodisaei quaedam arabice et hebraice versa fuissent, maior adhuc exemplarium et ipsarum versionum corruptela erat. Neque mirari satis possumus, D. Thomae Aquinatis, qui Aristotelem talium interpretationum subsidio vnico legerat, acumen et industriam, cum saepe Aristotelem verius, saltem verisimilius non modo, quam illi, quos sequebatur, Auerroes, et Arabes reliqui, sed quam Graeci nonnulli, interpretatus agnoscatur.

21) Longioris operae foret philosophicos omnium librorum, qui in Arabum manibus extiterunt iam ante annos octingentos, catalogum texere, nam fuerunt sane multi; quorum plurimi in hebraicam linguam eo, quo diximus, trium circiter saeculorum interuallo a Iudaeis translati fuerunt, eo successu, vt postea doctissimi quique inter Hebraeos ita philosophiam cum religione coniunxerint, vt, quod inter Christianos accidit, idem apud illos obseruetur. Scilicet sicut exorta theologia scholastica, quae dialecticae physicae et metaphysicae aristotelicae principiis, nouam res diuinas tractandi methodum in scholas induxit, ita Iudaei, qui omnia ex scripturis, et patria traditione probare contenti erant, nec progrediebantur vterius, ex eadem philosophia audacius et saepe non sine simpliciorum fratrum suorum scandalo, omnia explicare aggressi sunt.

22) Primus hoc fecit, aut saltem inter primos, R. Moses Maiemonides, edito libro *Mora Nebuchim*, seu *Doctore dubitantium*; quo titulo citatur a D. Thoma: erat enim antiqua eiusdem versio, priusquam suam Buxtorfius ederet, quae inter eruditos notissima est. Liber ille, quia, praeter Hebraeorum consuetudinem, philosophiae placitis religionem explicat, omnibus ferme, qui tunc erant maiori apud suos autoritate, Iudaeis ita displicuit, vt facile aduersus eum Rabbi quidam, Salomon e Montepessulano, magnas turbas excitauerit, quae ad anathemata, inter varias synagogas, Narbonenses, Biterrenses, et Catalonicas vtrunque pronuntiata, exarserunt. Extant acta pleraque huius controuersiae, sed hebraice tantum, in collectione variarum epistolarum hebraicarum Ioannis Buxtorfii. Male quoque audiit autor libri *Bellarum Domini*, R. Leui fil. Gerson, et alii nonnulli, quamuis, vt apud nos factum fuerat erga primos theologos, qui philosophiam theologiae, aristotelicam praesertim, coniunxerant, vt initio tamquam parum orthodoxi exagitarentur, et tam ipsi, quam eorum discipuli, scholis postea regnarent, ita et Iudaeis illis contigerit. Nam Moses Maiemonides et alii philosophi superiores

superiores tandem euaserunt, imo quod haberent sua hebraica lingua autores multos, quorum versiones latinae intelligi vix poterant, quod saepius ex comparatione cum aliis, non melioribus, interpolatae fuissent, demum omnes fere autores Peripateticae doctrinae ex illorum libris aut commentariis publice praelegebantur. Auerrois et Auicennae, Alfarabii, Algazelis, Auempace, et aliorum latinae editiones ab illis recognitae sunt, aut de nouo factae, sicut illae, quas vltima Aristotelis cum Auerroe editio repraesentat; donec tandem editis in Italia graecis commentatoribus, Arabes et Hebraei ex scholis philosophiae et medicinae facessere iussi sunt.

23) Vt vero paucis verbis intelligatur, quos potissimum autores haberent Iudaei illi philosophi in pretio, quosque arabice et hebraice legebant, referemus particulam epistolae Moses Maiemonidis ad Samuelem, filium Tybbon, quae hebraice extat in collectione Buxtorfiana. Duos quosdam libros, qui Aristoteli tribuebantur, et erant quoddam philosophiae compendium, reiecit vt spurios. Razis metaphysica non probat, quia, inquit, medicus erat magis quam philosophus: nec aliter iudicat de Isaaco Israelita vulgo dicto, qui *fundamentorum et definitionum* libros ediderat. Concludit ex recentioribus, neminem in logicis Alfarabio praeferendum: mox Abubeker, filium Elfaëg, vulgo Auempace. Aristotelis libros legendos prae omnibus tamquam omnis philosophiae fundamenta, quidquid noui autores habeant, accepisse ex Alexandro, Themistio et Abenrached seu Auerroe. Pythagorae, Hermetis, Procli et Porphyrii libros veteris philosophiae specimina continere, sed in quibus legendis tempus inaniter collocetur. Habent quippe tum Arabes tum Hebraei multa Pythagorae et Hermetis: de Porphyrio mirum quod ita iudicet, Isagoge quippe eius aequalem prope cum Aristotelis libris apud eos habet auctoritatem. Platonis profunditatem laudat, sed parabolas scripsisse tantum ait, res scilicet abstrusas eleganter explicatas: nec mirum, nam vix quidquam Platonis transfulerunt, quod quam boni elegantiae et ingenii iudices forent Syri, Arabes et Hebraei, satis ostendit. Verum Aristotelem sufficere, vt qui omnia ab aliis ante se tractata perfectius exposuerit, et ad eum scientiae gradum peruenerit, qui, quantum humani ingenii vires possunt, perfectissimus iudicandus sit, adeo, vt solo lumine, per prophetiam diuinitus infuso, superetur. Laudat Auicennam et Abulpharabio praefert. Ex ipsius opere *doctoris perplexorum seu dubitantium*, quo titulo laudatur a D. Thoma, intelligi potest acutissimi hominem ingenii fuisse, Peripateticum vero Graecorum aut recentiorum comparatione vix mediocre. Scholasticos vero doctores non minus quam Iudaeos philosophos diuinasse potius legendo Aristotelis libros quam eos ad litteram explicasse. Agnoscunt id, quam verum sit, qui vel pagellam graecam cum iis conferent interpretationibus, quas aut Auerrois latina editio, aut commentarii S. Thomae repraesentant. Illarum, et aliarum quarumcumque omnium, nulla est, quae non insignes mutationes passa sit ex diuersorum exemplarium comparatione, quorum alia ad graecum codicem, alia ad arabicum vel syriacum, alia ad hebraicum reformata erant, ita tamen, vt censores versionum, quae vera esset lectio, discernere non possent, sed eligerent duntaxat, quae verisimilior illis videretur. Quod cum in ipsis arabicorum librorum interpretationibus adeo frequens est, vt, quae ante ducentos prope annos habebatur, et Venetiis edita est Auicennae philosophia, tantum abeat ab auctoris sensu, vt, qui eam legat, nihil minus quam Auicennam teneat, multo magis sane erga Aristotelem accidit, perplexum et obscurum autorem.

Quod

Quod latinae versiones prius sunt formulis typographicis descriptae, quam graeca editio parata esset: primum ea, quae Fabricius de *versionibus et editionibus latinis* scripserat, hic ponam.

Latinae versiones antiquae operum Aristotelis praeter libros logicos, a *Boëthio* conuersos et inter eius opera obuios ^{rr)}, memorantur duae: prima, quae circa ann. Chr. 1220. iussu *Friderici H.* imp. ^{ss)} partim e graeco, partim ex arabico sermone composita est *per viros le-ctos et in utriusque linguae prolatione peritos*, vt est apud *Petrum de Vineis* III. epist. 67. Huius versionis pars legitur in prima editione latina operum Aristotelis, sed valde imperfecta et inemendata, licet vicissim supposititia quaedam et in aliis plerisque editionibus haud obuia scripta complectente, Venetiis, non ex Aldi officina, vt habet Labbeus, sed per Gregorium de Gregoriis, expensis Benedicti Fontanae ann. 1496. fol.

Altera rogatu *Thomae Aquinatis* e graeco facta esse fertur (siue a *Guilielmo de Morbeka* in Brabantia, ordin. Praedicator. ann. Chr. 1273. vide *Chronicon Slaucum* in *Erpoldi Lindébrogii* scriptor. septentrion. p. 206. et *Iac. Echardum* de scriptoribus ord. Praedicator. p. 390. ^{tt)} siue a *Thoma* [P] [aliis *Ioann.* al. *Henrico*, aliis *Guilelmo*] *Cantipratano* ^{uu)}, vt notat *Alfon- sus Fernandes*, ann. Chr. 1271. quod ex *Auentino* lib. VII. *Annalium* pag. 566. obseruat *Iac. Thomafus* in diatriba, inserta obseruationibus *Hallenfis* tom. VI. p. 160. et in commone- fatione de versionibus latinis *Nicomacheorum* p. 106 sq. Huius versionis mentio apud *Lelandum* de scriptoribus Britannicis p. 351. vbi de *Ioanne Baconthorpo*, qui omnia Aristotelis ope- ra, latine sua aetate versa, commentariis illustrauit.

Saeculo decimo quinto Nicolai V. ^{vv)} pontificis, et Petri Medices auspiciis, tum priua- to etiam motu, *Leonhardus Brunus Aretinus*, anno 1440. denatus, *Georgius Trapezuntius*, *Theodorus Gaza*, *Bessarion*, Cardinalis, *Ioh. Argyropulus*, *Georgius Valla* ^{ww)}, et alii vi- ri

^{rr)} Conf. *Buhle* de interpr. lat. Aristot. tom. I. Opp. pag. 333 sq. de edit. vet. Venetiis per Io. de Forliuio et Gregor. fratres. 1497. fol. vid. *Strauß* opera rariora bibl. Rebdorf. p. 241 sq. *Harl.*

^{ss)} Confer *Leonhardum Aretinum* IV. vlt. et VII. 4. epist. *Auentin.* lib. VII. annal. Boior. *H. Conringii* *Antiquitates Academicas* p. 95 sq. et in *Supplem.* p. 343 sq. 349 sq. *Bulaei* hist. acad. Pa- ris. tom. 3. pag. 102 sq. 711. *Vincentium Placcium* de Anonymis p. 53 sq. editionis primae. *Anton: Wood.* in antiquitat. Oxon. *Hottinger* hist. ec- cles. tom. III. p. 92. ex Viue, *Io. Georg. Schel- horn.* amoenitat. litterar. tom. XIII. pag. 203 sq. etc.

^{tt)} *Chronicon Slaucum* ad ann. 1279. apud *Lindébrog.* l. c. „Anno domini 1279. *Wilhelmus de Brabantia* ord. Praedicator. transtulit omnes li- bros Aristotelis de Graeco in latinum, verbum e verbo, qua translatione Scholares adhuc hodierna die vtuntur in scholis, ad instantiam S. Thomae de Aquino doctoris.“

Vol. III.

^{uu)} Vide *Natalem Alex.* Sec. XIII. et XIV. cap. IV. artic. 4. *H. Conringii* introduction. in Ari- stotelis *Politica* cap. 9. et *Valerij Andreae* *Bibl. Belgicam* in *Guil. Moerbecanus*, quem cum *Henrico Brabantino* et *Thoma Cantiprantano* eundem facit. [*Fabricii* bibl. M. et I. aetatis lib. XIX. tom. VI. p. 247 sq. Sed, *Bulaco* iudice, illa lat. ver- sio est antiquior.]

^{vv)} *Bessarion* praefat. ad versionem *Metaphysi- corum*.

^{ww)} De versionibus *Gazae* vid. *Humphr.* Ho- dius de graecis illustr. L. Gr. instauratoribus pag. 68 sqq. de *Georg. Trapezuntio* idem pag. 110 sqq. de *Bessarione* id. pag. 167 sqq. de *Argyropylo* id. pag. 202. 205 sqq. vbi de singulis aliorum iudicia adducuntur. Curatius tamen de versionibus quo- rumdam, codicibus atque editionibus disserit *Apost. Zenus* in dissert. Vossian. de *G. Trapezun- tio*, tom. II. p. 10 sq. atque in catalogo editionum de singulorum edd. disputabitur. *Harl.*

Q9

ri docti, elegantius et lucidius Aristotelis scripta e graeco in latinam linguam transferre coeperunt. Hinc e variorum interpretatione prodierunt [Venet. 1507. vid. in cat. edit. ad h. annum,] Basil. 1538. fol. 2. voll. quae editio a Simlero recensetur: [item a Buhlio pag. 218.] Saepius deinde reclusa tum ibidem 1542. tribus voll. fol. ^{xx}) Hieronymo Genusaeo curante, et 1563. fol. tum Lugduni 1542. ^{yy}) apud Iacobum Iuntam 8. et 1549. fol. ex officina Ioh. Frellonii, cum indice locupletissimo: tum ann. 1551. 12. decem voluminibus, et 1580. apud Ioh. Berion, 12. [VI. Tomis] nec minus [Lugd. 1578. fol. et] 1581. fol. apud Stephanum Michaelis, ex recognitione Iac. Martini, et Venetiis apud Octavianum Scotum 1538. 8. et apud Cominum de Tridino 1560. 8. et apud signum seminantis 1572. 12. et cum Auerrois ^{zz}) commentariis [labore I. Bapt. Bugolini. Venet.] 1556. et 1560. 1562. vndecim voluminibus, fol. [editio ap. Iuntas 1562. constat XI. voll. 8. Exemplum est in bibl. Vniu. Lips. Beck.] et 1575. 8. XII. voluminibus ^{aaa}), et Geneuae 1608. Denique sine Auerrois commentariis Francofurti ann. 1593. 8. typis Wecheliani, paginis editioni graecae *Sylburgianae* respondentibus. Haec editio distincta nouem voluminibus, in quorum antepenultimo leguntur etiam tria scripta supposititia: 1) de causis, 2) de proprietatibus elementorum, et 3) de mystica philosophia secundum Aegyptios. — Prodiit quoque latine Aristoteles Romae 1668. 4. cum paraphrasi et indice copioso *Sylvestri Mauri*, Iesuitae, sex voluminibus. [P] vid. Giornale di Roma 1669. pag. 1.

[Nunc in noticia editionum primo latinarum antiquiorum, in quas etiam editt. singulorum opusculorum vetustas recipere fas erit, usque ad primam graecam Aldinam, et vero ad exitum saeculi XV. usque, tum reliquarum secundum temporis ordinem pergamus. Quod cel.

Buhle

xx) Tomus I. inscriptus est: *Aristotelis* — Opera, quae in hunc usque diem extant omnia, latinitate partim antea, partim nunc primum a viris doctiss. donata, et graecum ad exemplar diligenter recognita. Omnia in tres tomos digesta: acc. — supra censuram Io. Lud. Viues Valentini de libris Aristotel. et Phil. Melanchthonis commentationem doct. adiecta nunc primum fuit de ordine librorum Aristotelis, deque illius scriptis legendis dissertatio etc. Melanchth. comm. praefixa est tomo III. Harl.

yy) *Lugdunensem* edit. ann. 1542. neque Buhle refert, neque Angel. Maria Bandinius de Florentina Iuntarum typographia etc. tom. I. vbi cap IV. p. 36. de Lugdunensi Iunt. typographia agit; contra hic meminit editionis: *Aristot. Opp. VIII. voluminibus* in 12. comprehensa, in quorum postremo, quod indicem vberissimum complectitur, tam in prima, quam vltima pagina legitur, *Lugduni apud heredes Iacobi Iuntae* MDLXI (1561.) — in fine tom. II. et IV. *Lugduni ex typographia Theobaldi Pagani*: — in calce tom. VI. part. II. legitur — *Excudebat Boquetus*; at in fronte tomi V. *Lugduni apud Ioannam Iacobi Iuntae* F. MDLXXIX. (1579.) vnde coniicit Bandin. bis fortasse haec *Aristotelis Opera* in lucem

Iuntinis typis prodierunt, annis videlicet 1561. et 1579. — conf. infra, in catal. editionum Opp. Aristot. ad ann. 180. aliam *Iuntinam* versionis *Aristotelicorum* latinae editionem Venetiis 1560. 4. memorat Zinus l. m II. pag. 10. Harl.

zz) Circa A. C. 1198. vid. Nic. Antonii bibl. vet. hispan. adpend. pag. 240 sq. Aiton. Pagi ad ann. Chr. 1197. nr. XI. *hebraice* pleraque vertit Rabbi Leui. vid. Wolf. tom. IV. pag. 1122. adde pag. 751 sq. 790 sq. 818. Fabric. Auerroes qui floruit circa ann. Chr. 1173. Aristotelis libros in arabicum sermonem, ex Syriacq. non e Graeco denuo transtulit, et plerosque triplici commentario instruxit: in quibus tamen fere semper Alexandri Aphrodisiensis interpretationem et sententiam sequutus est. Illam versionem arabicam vna cum commentariis postea *hebraice* reddiderunt docti Rabbinii plures, et ex hac hebraica versione fluxerunt antiquissimae illae barbarae et incomtae latinae, quibus scholastici doctores vsi sunt, priusquam textus Aristot. graecus esset repertus, ut ait Buhle pag. 323. Opp. I. et probauit, qui quoque commentariorum Auerrois interpretes quosdam nominat Harl.

aaa) De qua edit. copiosus est Buhle pag. 324. Opp. I. Harl.

Buhle in enumerandis editionibus in tom. I. Opp. Aristotelis inagnam adhibuit diligentiam, et potiores quasdam copiosius recensuit, nobis eo breuioribus de iis interdum esse et cupidos lectores ad illum ablegare licebit nec commemoratio Maïttarii aliorumque, quando a Buhlio iam laudati sunt, necessaria videbitur. At tamen, quod in hac rerum imbecillitate et incredibili fere editionum copia fieri solet, nec vero vlla inde oriri potest criminatio, spicilegium relictum est. Quarum igitur adhuc editionum, praecipue antiquiorum, exempla, quae haud pauca sunt, adhuc vel vidimus, vel alibi notata deprehendimus, earum notitiam aliaque dicenda, aut a Fabricio olim iam obseruata, sine vilo verborum strepitu et ambitione interspergemus.

Auerrois commentaria in libros Aristotel. *de anima* latine, (cum textu latino Aristotelis) in fine, „Nobilis Vicentini Ioannis Philippi Aureliani et fratrum impenſa: opera vero atque ingenio *Laurentii Canozi*, Lendenariensis, impresse *Pataui*. A. C. M. CCCC. II. et LXX. (1472.) fol.

Vid. *Seemilleri* bibl. acad. Ingolſtadienſ. incunab. typograph. tom. I. p. 44.

Aristotelis oeconomica, *Leonardo Aretino* interprete, cum eiusdem commentariis. 4. sine vlla loci, anni et typographi nota.

Mazzuchelli in gli ſcrittori d'Italia vol. II. part. IV. pag. 2207. coniiicit, Taruifi, (Trivigi) per Gerard. Liſa, 1471. id. memorat alias edd. Venet. 1508. et 1550. Senis 1508. 4. Lipsiae ap. B. Mart. Herbipolensem 1510. fol. adde infra catal. edd. Politicor. atque oeconom. librorum.

Lapidarius Aristot. cum eius aliorumque physiognomic. Merſeburg. 1472. 4. vid. ad §. XXXVII. nr. 7. init.

Aristotelis ethicorum decem libri, latine, Leonardo Aretino interprete per Conr. Sweynheim et Pannarꝝ die lunae vndecima Ianuar. Romae. 1473. fol.

Vid. *Laire* specim. typograph. romanae, (Romae 1778.) pag. 193. et *Audiſſredi* catal. roman. editionum saec. XV. p. 126.

Aristotel. libri metaphysicae cum commentariis *Auerrois*, Cordubensis: in calce, (vti in exemplo, primo loco notato,) — *Opera atque ingenio Laurentii Canozi*, Lendenariensis. Impreſſa *Pataui* A. C. MCCCCIII. et LXX. (1473.) fol.

Vid. praeter Buhlium, *Seemiller* l. c. I. p. 51.

Aristotelis parua Naturalia cum commentariis *Auerrois*, f. l. et a. fol. mai.

Aristotel. octo libri physicorum cum commentariis *Auerrois*, f. l. et a. et typographi nota. fol. mai.

Veramque edit. propter characterum similitudinem ex officina *Laurentii Canozi* circ. ann. 1473. aut 1474. prodiſſe ſuſpicatur *Seemiller* l. m. tom. IV. p. 134.

Arist. de generatione et corruptione, cum commentario *Auerrois* per Laurent. Canozium. *Pataui* 1474. (quarto decimo Kalendas Iulii.) — et *Arist.* de meteoris libri IV. cum commentariis *Auerrois* in librum quartum. *Pataui* per *Laur. Canoz.* 1474. (octauo Kalend. Iulii.)

Q q 2.

Vid.

Vid. *Seemiller*. l. c. tom. I. p. 55. *Denis* suppl. Maïtt. I. p. 34.

Traductio noua problematum *Aristotelis* ad Nicolaum Pont. M. per *Theodorum Gazes Grecum per particularum diuisionem*. In calce: *Mantuae — per Ioannem Vurster de Campidopa* (Kemptern) *et Ioannem Baumeister socios, volumen* etc. fol. sine anni nota. 4. Referendam autem esse editionem saltem ad ann. 1474. docet *Buhle*: ante ann. 1478. editam quoque existimat *Denis* in suppl. Ann. Maïtt. tom. II: circa ann. 1472. fuisse excusam, sentit *Bure* in Catalogo bibl. Vallier. I. p. 373.

Aristotelis problemata, ex interpretatione *Theodori Gazes*, cum praefat. *Nicolai Gupalatini*, Veneti physici. Romae per Io. Reynhard. de Eyningen M. CCCC. LXXV. (1475.) in 4. mai.

Vid. *Audiffredum* l. c. pag. 198. *Laire* l. m. pag. 222. Conf. *Mittarellium* in bibl. monast. S. Michaelis Venet. Adpend. p. 188 sq. (vbi de *Gupalatino* eiusque praefatione, quam typis curauit repetendam, agit) et ex illo *Buhle*. Eadem autem praefatio exstat quoque in edd. Venet. 1488. 1501. quae igitur merae sunt repetitiones.

Problematum *Aristotelis* sectiones duo de quadraginta *Theod. Gaza* interprete. Problematum *Alexandri Aphrodisiei* libri II. eodem *Theodoro* interprete, f. l. et a. 8.

In bibl. regia Berolinensi. vid. *Wiedekind* — Verzeichniss von raren Büchern I. p. 203.

Aristot. de moribus ad Eudemum, latine, *Leonardo Aretino* interprete, per Io. de Westphalia — — Lovanii. d. X. Iun. 1475.

Vid. *Maïttaire* A. T. IV. part. I. p. 113.

Aristotelis de animalibus libri latine, interprete *Theodoro Gaza*; in calce; quos *Ludouicus Podocatharus Cyprius* ex archetypo ipsius *Theodori* fideliter et diligenter auscultauit, et formulis imprimi curauit per Ioann. de Colonia, sociumque eius Ioannem Manthen de Gherretzen. Venetiis 1476. fol.

Vid. Catal. bibl. ducis de la Valliere tom. I. p. 470. Pars est editionis sequentis, apud *Braunium* in notitia histor. litterar. de libris — in biblioth. — ad S. S. Vdalricum et Afram existentibus part. I. p. 68 sq. ac Venetiis apud Io. de Colonia etc. 1476. typis descriptae:

Aristotelis de natura animalium: libri nouem. De partibus animalium libri quattuor. de generatione animalium: libri quinque. Interprete *Theodoro Gaza*. fol.

Conf. (Schwarz) de libris quibusdam, saec. XV. excusis in Actis erudit. et curiosi Francicis, fasc. XIV. Noribergae 1728. 8. p. 115. vbi describit illam editionem elegantem ac nitidam. — Quod Georg. Trapezuntius libros de animalibus quoque latine verterat; odium inter illos ortum et diuersa de vtriusque interpretatione iudicia sunt lata. vid. *Politian.* Miscell. cap. 90. *Parrhasium* in Quaesit. per epist. pag. 131. ed. H. Steph. 1567. 8. *Allat.* diatr. de Georgiis p. 381. et *Zeuum* in dissert. Vossian. tom. II. pag. 10 sq. ac 20 sq. vbi e cod. notatur *Georgii Trapez.* in peruerfionem problematum *Aristotelis* a quodam *Theodoro Cage*, (ita enim per ignominiam nominabat *Gaza*?) editam, et problematum *Aristotelis philosophiam protectio*. adde infra in catal. edit. *Problematum*.

Aristotel. *Politicorum* libri VIII. *Leonardo Aretino* interprete. Florentiae 1478. fol.

Alias

Alia saec. XVI. edd. infra in cat. edit. politicorum indicabo. In variis bibliothecis, Vaticana, reginae Sueciae, Laurentiana, Brixienſi, Gaddiana et Riccardiana Florentiae, Veneta D. Marci, Patauina, Mediolanenſi etc. ſeruantur codd. verſionis Aretini. vid. *Mazzuchelli* gli ſcrittori d'Italia, vol. II. part. IV. p. 2207.

Aristotelis libri X. moralium, libri VIII. moralium, libri II. oeconomicorum a *Leonardo Bruno Aretino* latine verſi, fol. ſine vlla anni, loci, typographique nota et ſine reliquis ſignis.

Eſt exemplum in bibliotheca noſtra academica e bibliotheca Heilbronnenſi. Incipit ſtatim (A) *Aristotelis ethicorum libros latinos facere nuper inſtitui* etc. ſed a manu vetuſta ſupraſcriptum eſt: *Liber ſanctae marie virginis in hailſbrun. Leonardi aretini in libros ethicorum nouae translationis prologus incipit feliciter*. — Initio politicorum praemiſſa eſt epiſtola ad Nicolaum poſt vacationem apoſtolicae ſedis in concilio conſtantienſi, quam ſequitur, vt manu ſupra ſcriptum legitur, *prologus in politica ariſt. ad Senenſes*. — Oeconomicorum verſioni praemiſſa eſt adnotatio iuſta: *Leonhardi Aretini in oeconomia ariſt. nouae translationis incipit feliciter ad Cormam de medicis prologus*. Denique in fine ſequuntur *Explanatio Aretini* ad ſanctiſſ. Nicolaum, epiſtola ad Senenſes, ſcripta Florentiae 8. Kal. Dec. 1438. et eorundem reſponſio, data Senis d. 28. Dec. 1438. Cum hiſ conſpirant ea, quae *Seemiller* de exemplo in bibl. Ingolſtadienſi, l. c. tom. I. pag. 146. copioſius adnotauit, ſuſpicatus, hanc editionem eſſe forte omnium primam, ſaltem ante annum 1477. a *Io. Mentelin* excuſam. Omnium prima quoque videtur *Braunio*, l. III. tom. I. p. 14. illam deſcribenti. adde *Buhlium* pag. 209 ſq.

Aristot. ethicorum libri X. latine redditi a *Leonardo Aretino*, ſine vlla nota. ſaec. XV. 4.

Vid. cl. *Morellium* ad Pinelli catal. I. p. 216. nr. 1213. — Alia editio illius verſionis ſine anni nota Coloniae. vid. *Braun.* part. I. pag. 61. — Florent. 1478. fol. — Pariſ. apud Higman, et Hopyl. 1497. — Oxon. 1498. conf. *Mazzuchelli* ſcrittori d'Italia vol. II. part. II. pag. 2208. vbi quoque in nota III. codd. verſionis indicantur.

Aristotelis Ethica ad Nicomachum latine, interprete *Ioanne Argyropylo*, Byzantio. Finit per me *Nicolaum (de Lorenzo)*, vt opinatur Maittaire IV. part. II. A. T. p. 756.) Florentiae ſ. a. (per Nicolaum Alemannum, circa ann. 1478. ſuſpicatur Creuenna in Catal. vol. II. p. 27. 28. edit. 4. et vol. II. p. 73. edit. in 8.) Pinelli Catal. I. p. 216.

Aristot. opera quaedam logica, latine per Vdalric. Geringh. Pariſ. 1478. fol.

Aristot. *Ethica* ex verſione Leonardi Aretini. Oxon. 1479. 8. vid. *Denis* Annalium ſupplement. etc. tom. I. pag. 102. nr. 699. ex Meerm. adpend. pag. 26. — Idem *Denis* tom. II. p. 493 ſq. aliquot peruetuſtaſ editiones ſine anni nota indicat: n. *Aristot. hiſtoriam animalium*. Eiuſdem quaestiones varias etc. — *Problemata* cum vita *Aristotelis*, 4. (niſi ea eſt edit. quam Heumannus memorauit, et eſſe quoque dicitur in bibl. Gothana.) — *Ethicorum* liber ex Leonardo Aretino traduſtus, (probabiliter Io. Wurſter, Mantuae 1473. fol. — *oeconomica* cum comment. *Leonardi Aretini*, (intra 1470 — 1480.) — *Oeconomicorum* lib. Leonard. Aretino interprete, ſ. I. et a. in 4.

Arist. rhetor. lib. IV. ex interpr. *Georg. Trapezuntij*. Venet. 1478. fol.

Aegidii Romani commentarii in libros posteriorum *analyticorum* (sic) Aristot. Patau. 1478. fol. vid. ducis de *Valliere* Catal. tom. I. p. 370 sq.

Plura *Aristotelis* opuscula sunt eodem anno Augustae Vindelicorum seorsum et iunctim excusa: nimirum

Aristotelis physica s. physicorum libri VIII. Augustae Vindelic. per Ambrosium Keller. 1479. fol. min.

Aristotelis opuscula logicalia continentia 1) Porphyrii Isagogen in cathedrias Aristotelis. 2) Arist. categoriar. librum. 3) eiusdem libros II. Perihermeniarum, 4) Gilberti Porretani libr. de sex principiis, 5) libr. diuisionum Boethii, 6) *Arist.* priorum *analyticorum* (sic) libr. I. et II. — in calce: Impr. per Ambrosium Keller — sub anno Millesimo quadringentesimo septuagesimo nono. (1479.) min. fol.

Aristot. analyticorum posteriorum liber primus et secundus, ibid. per eundem Keller 1479. min. fol.

Arist. Elenchorum libri II. ac Topicorum VIII. ibid. eod. anno apud eundem Keller.

Isagoge *Porphyrii* in cathedriata separatim quoque ibid. apud eundem, 1470. min. fol.

De his omnibus Kellerianis exemplaribus vid. *Seemiller* part. II. pag. 43 sq. (*Strauff* monumenta typographica — bibl. Rebdorf. Eichstadii 1787. 4. pag. 143.) *Zapf* Augsburgs Buchdruckergeschichte part. I. Augustae Vindel. 1786. 4. pag. 49. 52. 53. qui etiam pag. 51. e Maittario refert edit.

Aristotelis ethica ad Nicomach. latine, Augustae Vindel. 1479. fol.

Aristotelis libri de generatione et corruptione cum expositionibus *Aegidii Romani*. Accedunt quaestiones *Marfilii Inguen* super iisdem libris Aristotelis. Patau. per Io. Herbort de Seligenstadt. 1480. in fol. magno.

Vid. *Seemiller* l. m. II. pag. 62.

Aristot. poetica, ex arab. in latin. per *Henr. Alemannum*. Venetiis. 1481.

Vid. Catal. bibl. Bodleian. tom. I. p. 71. Pars esse videtur edit. eiusdem anni mox memorandae.

Themistii paraphrasis posteriorum analyticorum Aristot. octo physicorum, de anima, memoria et reminiscencia, de somno, et vigilia, de insomniis et de diuinatione per somnum. Omnia ex interpretatione *Hermolai Barbari*, Patricii Veneti. Taruissii per Bartholom. Confalonierum et Morellum Gerardinum. 1481. fol. min.

Vid. *Seemiller* tom. II. p. 70. *Zeni* dissert. Vossian. II. p. 377 sq. vbi plures enumerantur illius paraphraseos editiones saeculi sequentis.

Rhetorica, (a *Lanzelloto* e graeco translata,) et *Postica*, (ab *Hermann*o, forsan *Contracto*, *Alemanno* ex arabica versione Auerrhois latine facta.) cum *compendiosa declaratione Alpharabii*, ad formam clariorem *reducta* per *Lanzellotum de Zerlis*, artium et medicinae doctorem et physicum *Veronensem*. Venetiis per Mag. Philippum Venetum ann. 1481. fol. vid. infra, edd. *Rhetoricor.*

Eadem

Eadem esse videtur edit. de qua cl. Morellius ad Pinelli Catalog. III. pag. 3. differit vberissime.

Porphyrii Isagoge, Aristotelis praedicamenta, Gilberti Porretani lib. sex principiorum, *Arist.* de interpretatione, topica, elenchi sophistici, analytica priora et posteriora. Ibid. per eundem Phil. Venetum, 1481. fol.

De utroque libro vid. *Buhle* p. 205 sq.

Aristotelis libri de anima, cum expositione *Gaetani Thienensis* fol. In calce: „— *Gaetani Tiennensis* Vicent. commento in tria volumina Aristot. de anima — finis impositus est: *Antonii de Strata* de Cremona impensa ingenioque diligenter impresso: et per clarissimos artium doctores Mag. Casparem et Iohannem Antonium de Sicilia conterraneos sollerti cura emendato. Venetiis. 1481. 2do Cal. Octobr.“ (rec. 1486. vide ad h. annum.)

Exemplo, quod est in bibl. academ. Erlangensi, additus est liber, cuius initium est: *Incipit quaestio de sensu agente disputata per Gaetanum de Tiennis arcium et medic. doctorem famosissimum*, et in medio fere libro fol. D. *quaest. super textu Aristotelis de substantia orbis*, edit. a *Ioh. de Landuno* philos. clariss. ibid. eod. anno, undecimo Cal. nouembris.

Liber praedicabilium *Porphyrii*. Liber praedicamentorum *Aristotelis*. Liber sex principiorum a *Gilberto Portitano* editus in supplementum breuitatis *Aristotelis* circa sex vltima praedicamenta. *Aristotelis* liber peri armenias. libri diuisionum et topicorum *Boethii*. libri analecticorum — topicorum — elenchorum. haec omnia e graeco in latinum translata. fol. sine l. et a.

Bure in Catal. bibl. Valler. tom. I. p. 375. circa ann. 1480. excusus liber esse videtur.

Aristotelis 1) libri octo Physicorum; 2) libri III. de coelo et mundo. 3) libri duo de generatione et corruptione. 4) libri IV. meteororum. 5) libri III. de anima; 6) liber de plantis. 7) liber de coloribus. 8) de morte. 9) de intelligentia. 10) de lineis indiuisibilibus. 11) de inundatione fluuii. 12) liber physiognomiae. 13) de causa motus animalium. 14) Epistola ad Alexandrum M. 15) *Aristotelis* vita. 6) liber de sensu et sensato. 17) de memoria et reminiscentia. 18) de somno et vigilia. 19) de causis. 20) de bona fortuna. 21) de longitudine et breuitate vitae. 22) de iuuentute et senectute. 23) de aspiratione et respiratione. 24) de morte et vita. 25) libri XII. metaphysices. — Accedit seorsum impressus *Auerrohis* tractatus de substantia orbis. In calce libri duodecimi metaphysices legitur: „Expliciunt opera Arist. de naturali philosophia impressa *Venetis* — per magistrum *Philippum Venetum*: eiusque impensis diligentissime emendata: anno domini Millesimo. CCCC. LXXXII. (1482.) pridie Nonas Aprilis.

Vid. *Seemiller* l. c. fascic. II. p. 97 sq.

Probleumata Aristotelis determinantia, multas quaestiones de variis corporum humanorum dispositionibus valde audientibus suauer, cum eiusdem Aristotelis vita et morte metrica descripta, subiunctis metrorum cum interlineali glosa sententialibus expositionibus. sine l. et a. et typographi et paginarum nota. in 4. caractere gothico.

In bibl. Erlangensi. Aristot. probl. sunt per quaestiones et responsiones in compendium redacta, et cum alijs, Hippocrate, Constantio, Auerrhoe, Auicenna etc. comparata. Versus

Versus et expositiones hominis Christiani, qui in ultima pagina Aristotelem praecursorem Christi in naturalibus habet, scholasticorum sapiunt aetatem. vid. infra ad ann. 1488.

Aristotelis problemata, cum expositione — — *Petri de Ebano*, (ab Abano, Apono,) Patuini. — in fine: „Explicit expositio problematum Aristotelis, quam Petrus edidit Paduanus, ea nullo prius interpretante. — — impensa Io. Herbert Alemanni. — ann. 1482. d. XXV. Febr. fol.

Vid. de rarissima hac editione *Buhle* pag. 206. et infra in indice edd. *Problematum* ann. 1505.

In presenti volumine lector subscripta reperies opuscula philosophorum principis Aristotelis per diuini Thomae Aquinatis commentaria compendiose exposita: de sensu et sensato, de memoria — — de morte et vita, de bona fortuna. Ultimo altiss. proculi de causis cum eiusdem Thomae commentationibus. In calce: *Parua haec Aristotelis naturalia cum S. thome aquinatis expositione diligentissime emendata fuere per clar. artium et medicine doctorem Magistrum Onofrium de Sontania Placentinum: ac impressa Padue per hieronimum de durantis. a. dom. MCCCCLXXXIII. (1483.) fol.*

In biblioth. regia Berolinensi. vid. *Wiedekind* ausführl. Verzeichniß von raren Büchern. part. I. pag. 207.

Aristotelis tractatus varii, de anima libri III. de sensu et sensato, de memoria et reminiscencia, de somno et vigilia, de longitudine et breuitate vitae, de structura orbis, (Averrhois,) meteorologicorum libri IV. metaphysicorum libri XII. de praedicabilibus (Porphyrii); de praedicamentis, perihierminias; Analecticorum priorum libri II. Analecticorum posteriorum libri II. topicorum libri VIII. politicorum libri VIII. oeconomicorum libri II. physycorum libri VIII. de coelo et mundo libri VI. de generatione et corruptione libri II. Omnia latine, Averrhoë interprete. Venetiis per Andream de Asula. tomi III. 1483. fol.

Vid. *Pinelli* catal. tom. I. pag. 218. ibique cl. Morellium. *Buhle* l. c. pag. 206 sq. hanc latinam edit. principem omnium fere operum Aristotelis habet: sed antiquiorem collectionem atque editionem iam ad ann. 1473 sq. et 1482. notauimus.

Liber Arist. de celo et mundo etc. In calce: *Gaietani Vincentini philos. praestantiss. in libros Arist. de celo et mundo expositio cum ipso Aristotele diligenter Venetiis impressa a. Ch. MCCCCLXXXIII. (1484.) fol.*

In biblioth. academ. Erlang. et exemplo subiectus est commentarius recent. instus in Physica etc. Aristotelis, s. vberior logica operum diuisio.

Aristotelis liber, qui dicitur, *secretum secretorum*. Louanii, 1484. 4.

Aristot. libri III. de anima, cum commentariis *Gaietani Thienenfis*. Vincentiae. impress. impensis Henr. de Sancto Vrso. 1486. fol.

Vid. *Seemiller* l. c. III. pag. 44. et supra ad ann. 1481.

Autoritates Aristot. Seneca, Boetii Platonis Apuleij affricani, Porphyrij et Gilberti porritani. 4. sine a. et l.

Vid.

Vid. *Strauff* in Opp. rarioribus bibl. Rebdorf. Eichstadii 1790. 4. pag. 229. qui coniicit, opusculum prodiiſſe ex offic. *Mich. Reyſer* typographi Eichſlett. intra ann. 1480 — 1492.

Idem liber. fol. in fine: finitum eſt et completum hoc opusculum. Per me Michael. *Gryffen.* Ciuem Rutlingenſem — MCCCCLXXXVIII. (1488.)

Vid. *Strauff.* lib. m. p. 230. et p. 238. recenset aliam eiusdem libri editionem *Spirae* per *Conradum* hiſt. ann. 1496. fol.

Questiones vener. domini Iohannis Verſoris super veterem et nouam logicam Arefotilis (ſic). Coloniae per Conradum de Bopardia. 1486. fol. min.

Vid. *Seemiller* l. c. pag. 68 ſq.

Ariſtot. problematum particule viginti, Gaza interprete, per ultimam emendationem. Venetiis per Antonium Cremonenſem de Strata. ann. 1488. fol.

Eſt repetitio editionis ann. 1475.

Alexandri Aphrodiſi problemata, Georgio Valla Placentino interprete; Ariſtotelis problemata, Theodoro interprete, a Calphurnio emendata: per Anton. de Strata Cremonenſem, *Venetiis* 1488. fol.

Georgio Valla interprete. Nicephori Blemmidæ logica. — — — *Ariſtot. de mundo, magna ethica et poetica, etc. Venet.* per Anton. de Strata 1488. — per Sim. Papienſem dictum Beuilaquam. 1498. fol. vid. ſupra ad §. XXX.

Ariſtot. de moribus, Io. Argyropulo interprete. Pariſ. per Io. Higman. 1488. 4. adde ſupra edd. ſ. a. poſt a. 1478.

Ariſtot. et aliorum propoſitiones vniuerſales. Bononiae per Vgonem Rugerium. 1488. 4. vid. Denis Supplem. Maittair. l. p. 239. vbi quoque occurrunt *Copulata* ſupra vet. artem *Ariſt.* cum textu, Colon. 1488. et *Auerrois in meteora Ariſtot.* Venet. per Andr. de Aſula. 1488. fol.

Problemata areſtotilis.

In calce: „Finiunt problemata Arefotilis. Et ſic eſt finis; ſit laus et gloria trinis. Impreſſum *Magdeborch*, a. domini M. CCCC. LXXXVIII. (1488.) Finitum in vigilia Iohannis ante portam latinam.“ — Exemplum habet bibl. academ. Erlangenſis. De ratione problematum idem tenendum eſt, quod ſupra ad a. 1482. notauimus de editione ſ. l. et a. quam quidem verſibus de vita et morte Ariſtotelis auctam eſſe ſcripſimus. Num vero haec Magdeburgenſis, an illa, (quod equidem opinor,) aetate ſit ſuperior, dicere nequeo, nec altioris inſpectionis ſtudio in praefenti neceſſarium videtur.

Ariſtotelis opera omnia cum commentariis Auerrois — — — *Venetiis* ſtudio et impenſis Bernardini de Tridino, tom. II. fol. 1489. — it. *Venet.* expenſis Octauiani Scoti per Bonetum Locatell. 1497. fol. vid. *Seemill.* IV. p. 84 ſq.

Questiones ven. magiſtri Iohannis Verſoris super octo libros Phiſicor. — *Eiusdem quæſtiones ſubtiliſſime in via S. Thome super libros de celo et mundo Ariſtotelis.* — *Item super libros de gener. et corruptione: super libros IV. meteororum: super III. libros de anima: super*
Vol. III. Rr parua

parua naturalia copulata iuxta doctrinam excell. doctoris S. Thomae de Aquino. — Impresse per me Henric. Quentel, incolam ciuitatis — Colonienf. ann. 1489.

In bibl. Neostad. ad Aißum, teste *Schnizero* in III. Anzeige der Kirchenbibl. zu Neustadt an der Aisch. 1784. 4. pag. 43.

Cyromantia Aristotelis: in calce: Vlme a. millesimo quadringentesimo nonagesimo. (1490.) 4.

Vid. *Zapf* älteste Buchdruckergeschichte Schwabens pag. 105.

Questiones mag. Io. Versoris super libros ethicorum Aristotelis et textus eiusdem. — In calce: — — per Henric. Quentel. ciuem — Colonienf. 1491. fol. — rep. 1494. fol.

Vid. *Mylii* memor. bibl. Ienenf. pag. 200. *Strauß* opp. rariora biblioth. Rebdorf. pag. 231 sq. *Helmschrott* part. I. pag. 148.

Repertorium autoritatum Aristotelis — per (Petr.) Wagner. Nuremb. 1490. 4.

Aristot. Meteororum libri cum comment. Caietani de Tienis. — omnia autem emendata per — *Franciscum de Macerata* et — *Angelum de Monte* — ulmi, ordin. Minor. *Venetis*, cura Ioann. de Foroliuio et Gregorii fratrum. 1491. fol.

Conf. *Braun* l. c. part. II. pag. 227 sq. *Seemiller* fascic. IV. pag. 17.

Textus paruorum naturalium Aristotelis cum commentario clarissimo secundum doctrinam Alberti M. — *De sensu et sensato. De memoria et reminiscencia. De somno et vigilia. De longitudine et breuitate vitae.* Accedunt comment. in *Aristot. De iuuentute et senectute. De inspiratione et respiratione. De vita et morte. De motu animalium. De motu corporis.* In calce legimus, haec commentaria esse M. Ioannis de Mechilinea — in acad. Colon. quondam Vicecancellarii — nunc primum emendata per eiusdem acad. Rectorem, *Iacobum Tymens de Amorsfordia.* — Impressa — per Ioan. Koelhoff de Lubeck Colonienf. ciuem a. 1491. fol.

Vid. *Seemiller* IV. pag. 19 sq. *Denis* suppl. p. 301. Posterior ibid. memorat quoque *Aristot.* textum III. libr. de anima cum commento — per *Ioh. de Mechlinia* — reuisa — per *Gerh. de Herderwick.* Colon. 1491. fol.

Versio librorum IX. Aristotelis de animalibus, sive de natura animalium (per Theodorum Gazam) — *de partibus animalium, librorum IV. de generatione animalium, libr. V.* Ioan. et Gregorius de Gregoriis opera et impensa *Venetis* impresserunt. *Sebastian. Marilius* Romanus recognouit, et per capita disposuit. — a. 1492. fol.

Vid. *Buhle.* — rec. impensis Octau. Scoti, Venet. 1494. et 1498. fol.

Aristot. politicorum libri VIII. latine, ex versione Leonardi Aretini, cum comment. D. Thomae Aquinatis, et conclusionibus Fr. Ludouici Valentiae Ferrariensis. — *Romae*, per Mag. Eucharium Silber, alias Franck. a. 1492. fol. — ibid. 1495. fol. si vere exsistit editio posterior.

Vid. *Laire* pag. 274. 283. inprimis *Andiffredum* pag. 305 sq. et pag. 336.

Ethica Aristotelica: Ioanne Argyropylo interprete. Romae per Eucharium Silber, alias Franck. a. 1492. fol.

Vid.

Vid. *Laire* pag. 275. *Audiffredum* pag. 306. *Seemiller* IV. pag. 26.

Aristotelis libri politicorum cum commento loh. Versoris. — *Aristot. Iconomicorum cum comm. Versoris.* Colon. per Henr. Quentell. 1492. fol.

Vid. *Braun* part. II. pag. 233. et *Strauß* Opp. rar. bibl. Rebdorf. pag. 232 sq.

Aristotelis problemata; Alexandri Aphrodisiensis problemata; Mechanica Aristotelis; eiusdem metaphysicorum libri XIV. Theophrasti metaphysicorum liber vnus. Venetiis apud Aldum. 1493. fol. [Non memorat Serie dell' Edizioni Aldine, ed. sec. Pad. 1790.]

Aristot. ethica, lat. interprete Aegidio Delfo. per Georgium Wolf. Paris. 1493. 4.

Sequentium librorum editiones sine l. a. et typogr. nota *Helmschrott*, Coloniae circa a. 1493. et 1494. typis *Henr. Quentell* excusae esse suspicatur; praecipue ob id, quod primo est additum.

Copulata pulcherrima in nouam logicam Aristotelis, textum simul impressum, luce clarius exponentia secundum viam — *Thomae Aquinatis*, quorum frequens exercitium est apud magistros in florentissimo studio Colonienfi, bursum montis regentes. fol.

Liber Thopicorum Aristot. fol.

Questiones M. Io. Versoris super metaphysicam Aristotelis cum textu eiusdem. fol. (conf. quoque *Braun*. II. pag. 16.)

Copulata super libros de anima Aristotelis cum textu iuxta doctrinam Thome de Aquino hic continentur. fol.

Questiones subtilissime in via sancti Thome mag. Io. Versoris super libros de celo et mundo Aristotelis cum textu eiusdem etc. fol.

Question. Versoris super parua naturalia cum textu Aristotelis etc. fol.

Copulata totius noue logice Aristotelis. fol.

Aristotelis liber I. et II. Elenchorum fol.

Epitomata suae reperationes logice veteris et noue Aristotelis iuxta viam — *Alberti doctoris magni etc.* 4. (it. Colon. per Henr. Quentel 1496. fol. vid. *Seemiller* IV. pag. 70.)

Plura de singulis adnotat *Ioseph Maria Helmschrott* in Verzeichniss alter Druckdenkmale der Bibliothek — zum h. Mang in Füessen. Vlm. 1790. 4. part. II. pag. 26—30. — Idem *Helmschrott*. pag. 135 sq. part. I. copiosior est de quatuor libris, huc pertinentibus, qui sequuntur:

Copulata pulcherrima — super octo libros phisicor. Aristot. cum textu. iuxta doctrinam — Thome de Aquino. Colon. per Henr. Quentel. 1493. fol. — it. 1494. ibid. (vid. *Helmschrott*. pag. 148.)

Quaestiones mag. Io. Versoris super libros de generatione et corruptione cum textu Aristotelis. (Coloniae per Henr. Quentel,) ann. 1493. fol.

Io. Versoris quaeft. super IV. libros meteoror. Arist. (Coloniae per Henr. Quentel,) 1493. fol.

Libri II. Elenchorum Aristot. (Colon. per H. Quentel,) 1493. fol.

Positiones circa libros physicorum et de anima Aristotelis iuxta ordinarium et disputatum processum magistrorum Coloniae in bursa montis regentium etc. 1494. fol. (Colon. per Henr. Quentel.)

Vid. *Helmshrott*. l. m. part. I. p. 148 sq.

Porphyrus Isagoge et Aristotelis Organon lat. exaratum per mag. Vdalar. Geringh. Paris. sine anni nota fol.

Lipsiae sine anni et typographi nota formulis typographicis sunt descripti: *Aristotelis* libri IV. de coelo et mundo. — meteororum in latinum translati libri quatuor — liber de anima. (conf. *Seemiller*, IV. pag. 122.) — Paruorum naturalium libelli. — *Isagoge Porphyrii ad Categorias Aristotelis*. fol.

Vid. *Leich.* de origine et incrementis typographiae Lipsiensis, p. 104.

Aristot. de celo et mundo libri IV. cum *Auerrois* expositionibus. Venet. studio et impensa Octau. Scoti 1495. fol.

Eiusdem de generat. et corruptione libri II. cum *Auerrois* exposit. ibidem 1495. fol.

Arist. libri VIII. *Physicorum* cum commento *Auerrois*, Venet. 1495. fol.

Vid. *Demis* supplement. etc. II. pag. 385.

Tertius abbreviatus *Aristotelis* super octo libris physicorum et tota naturali philosophia: compilatus a magistro *Thonia Bricot* etc. Paris. ap. Wofg. Hopil. 1494. fol. vid. *Valliere* catal. I. pag. 371 sq.

Tot editionibus versionis latinae et commentariorum, hodie a raritate potius, quam ab utilitate commendabilem, factis, tandem cura *Aldi Manutii graecus* textus, typis excusus, lucem vidit.

Aristotelis Opera, graece, una cum scriptis *Theophrasti* et *Philonis* libro de mundo atque historia philosophica *Galeno* adscripta. *Venetis* apud Aldum Pium Manutium, quinque voll. in fol. min. 1495. 1497. et 1498.

Aldus usus est Alexandro Bondino, s. Agathemere, cuius epistola graeca praefigitur, correctore, et dicauit edit. Alberto Pio, principi carpeni. De hac editione, quae iam Erasmi aetate fuit admodum rara, et caro pretio stetit, (conf. Erasmi praef. et *Antonii Vrcii Codri* epist. 4. *Memoires litteraires* pag. 296 sq.) docte copioseque egerunt et singula volumina, quae ab aliis quatuor, ab aliis rectius quinque numerantur, diligentius descripserunt *Clement* in *Bibliotheq. curieuse, histor. et critique* etc. tom. II. p. 91 sqq. not. 75. *Hamberger* in *zuverlässigen Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern* etc. tom. I. pag. 267 sqq. *Seemiller* IV. p. 61. nr. 32. pag. 80. nr. 11. pag. 87. nr. 51. 52. cl. *Morelli* in *Catalogo bibl. Pinellian.* vol. I. pag. 212 sq. *Goetze* memorab. bibl. Dresd. III. p. 132 sqq. *Buhle* Opp. *Arist.* I. pag. 210 sqq. Iam Fabricius, quae alii quoque monuerunt, adnotauit haec manu in exempli sui ora: „Puto, falli Andream Cheuillerium, de origine typographiae Paris. pag. 235. qui primum putat fuisse Aristotelem ex scriptoribus, quos graece Aldus excudit. Sane logica Aristotelis absoluit demum mense Nou. [Calendis Nov.] ann. 1495. Sed Apollonii Syntaxis, Theodori

Theodori grammaticana etc. iam edidit mense Decembri ann. 1494. Theocritum, Hesiodum aliaque ei adiuncta, mense Februar. 1495. fol. — adde Serie dell' edizioni Aldine etc. II. Patau. 1790. 12. pag. 3. 5 sq. 8. [Desunt ed. Ald. Rhetoricorum et Poëtics libri.]

Diui Aquinatis — in libros Aristot. de celo et mundo preclariss. commentaria cum additionibus *Petri de Aluernia.* — Venetiis — per Gregorium et Io. de Gregoriis fratres. 1495. fol.

Vid. *Seemiller* IV. pag. 64.

Arist. Opp. omnia, latine, impensis Benedicti Fontanae per Gregorium de Gregoriis, Venetiis 1496. fol.

Argyropylo, Aretino, Hermolaoque etc. interpretibus. Desunt tamen in hac collectione plures libri, qui in serioribus edd. demum accessere; contra alii, qui in illis omitti solent, sunt recepti. Praeter *Buhlum* pag. 214 sqq. confer *Braun.* de libris in bibl. Vdalsici et Afrac II. pag. 285. *Seemiller* IV. p. 73.

Commentaria diui Thome Aquinatis — in libros perihermenias et posteriorum Aristotelis et eiusdem fallaciarum opus. Quaestiones magistri dominici de flandria — in libr. posteriorum Aristotelis et in fallacias S. Thome de Aquino. — Impr. per Otinum Papiensem. 1496. fol.

Vid. *Seemiller* IV. pag. 71.

Aristot. de anima lib. III. de sensu etc. impensa — Octau. Scoti. Venetiis. 1496. fol.

Aristot. lib. X. Ethic. Politicorum VIII. Econom. lib. et Phylionomia cum praefat. et com. *Leonardi Aretini* ibid. 1496. fol.

Arist. Ethica cum introduct. Paris. 1496. 4.

Quaestiones Versoris iuxta textum de anima Aristotelis. — — (Colon.) per Henric. Quentel. 1496. 4.

Vid. *Seemiller* fasc. IV. pag. 65.

Arist. de anima III. libr. cum comment. — Colon. impensis Henr. Quentell. 1497.

Arist. de natura animalium libri IX. de partibus animalium lib. IV. de generatione animalium lib. V. interprete *Theod. Gaza.* Venetiis per M. Otinum Papiensem de Luna 1497. vid. *Denis* suppl. A. Maittair. I. pag. 421.

Gaietani Vicentini in libros Aristot. de celo et mundo expositio; cum ipso textu; in fine — accuratissime emendata per eximium attium et medicinae doctorem Mag. Io. Antonium Sicani Veronensem; ac diligentissime impress. per Otinum Papiensem de Luna, anq. MCCCCXCVIII. (1498.) etc. fol.

Vid. *Strass* opera rar. bibl. Rebdorf. pag. 242. vid. ad ann. 1481. et 1484.

Aristoteles de mundo, magna ethica, poetica; lat. cum multis aliis variorum opusculis, *Georgio Valla* interprete. Venet. per Sim. Papiensem, dictum Beuilaquam. 1498. fol.

Aristotelis Posteriora analytica cum Io. Versoris quaestionibus explanatis, resolutis et relectis per Io. Glogouiensem. — in opido Lipsensi per Baccalarium Wolfgangum (Stoekel) de Monaco. 1499. 4. vid. *Denis* Annal. supplem. tom. I. p. 459.

Philosophiae naturalis compendium libris physicorum, de generat. et corruptione atque de anima *Aristotelis* correspondens, non sine accurata lucidissimaque textus eiusdem elucubratione. ex variis — *Thomae* — *Egidii*que *Rhomani* — voluminibus attente congestum. — In calce. „Impressum — in insigni oppido *Liptzensi* opera — Melch. *Lotter*. 1499. fol.

Vid. *Leich*. l. m. p. 65. *Strauff* Opp. rar. — *Rebdorf*. p. 243 sq.

Aristotelis Opp. latine, cum commentariis *Averrhois*, per *Ioan. Baptist. Bagolinum*, tomis X. Venet. apud Iuntas 1500 — 1502. fol. — curante Octauiano Scoto secundo. Venetiis. 1538. 8. — *Aristot.* Poetica, rhetorica, ethica Nicomach. oeconom. et politica, interpretibus variis. Venet. fol. per Bern. Venetum de Vitalibus 1504. vid. *Maittaire* A. T. tom. II. part. I. p. 167. [Vallae interpr. Poeticorum Philelphi Rhetoricorum, Argyropyli Ethicorum, et alia insunt. Exemplar est in Bibl. Paullina Lips. *Beck*.]

Aristot. Opp. quae a Io. Argyropylo, Hermolao Barbaro, Leonardo Aretino, et G. Valla e graeco traducta sunt. Cum noua errorum castigatione, vt studenti patebit. Venet. sumt. heredum Octauiani Scoti. — Maxima diligentia Barthol. de Zanis de *Portefo*. 1507. fol. (vid. *Buhle* p. 216. et *Clement*. pag. 99.)

Aristotelis opera varia, latine, *Petro Alcyonio* interprete. Venetiis, 1521. fol.

Vid. *Clement*. l. c. p. 98. qui obseruat, *Io. Genes. Sepuluedam* edidisse *Errata* Petri Alcyonii in interpretat. *Aristotelis* a I. G. Sepulu. collecta; Alcyonium igitur omnia, quaecumque nancisci potuit, emisse exemplaria et flammis tradidisse: idque in causa insignis exstitisse raritatis. conf. *Bayle* Dict. artic. *Alcyonius*.

Ταῖς ἐν τῇ ἐν τῇ βιβλίῳ. — In hoc libro haec sunt, *Porphirii* introductio, *Aristotelis* praedicamentorum lib. I. perihierminias L. I. priora et posteriora resolutoria lib. IV. topicorum libri VIII. Elench. lib. I. Florentiae per heredes Philippi Iuntae 1521. 4. graece.

Textus edit. Aldinae mai. est repetitus. In auersa prima pagina, quae titulum praefert, legitur εἰς Ὀργανον Ἀριστοτέλους Ἀνώνυμος. etc. vid. *Ang. Mar. Bandini* Iuntarum typographiae annales, part. II. Lucae 1791. 8. p. 164 sqq.

Τῶν ἐν τῇ ἐν τῇ βιβλίῳ περιεχομένων ὀνόματα καὶ τάξις. Ἀριστοτέλης περὶ ζώων ἰσορείας. Βιβλία θ'. — περὶ ζώων μορίων — — περὶ ζώων πορείας. — περὶ ψυχῆς, (et reliqua opuscula graece designata, quae in indice scriptorum supra, nr. XV. XX. XXI. b. XXII. XXIII. XXVIII. nominata sunt, tum) Θεοφράστῃ περὶ ἰχθύων, — ἰλίγγων — κόπων — ὁσμῶν — ἰδρωτῶν. Omnia ex exemplaribus N. Leonici Thomaei diligenter emendata. Florentiae per heredes Phil. Iuntae. 1527. 4.

Vid. *Bandinium* l. mem. pag. 213 sq. Bernard. Iunta in epist. dedicat. gloriatur loca circiter duo millia, quae in illis mendose mutileque legebantur, sedulo restituisse.

Ἀριστοτέλης ἅπαντα, *Aristotelis* — — opera, quaecumque impressa haftenus extiterunt omnia, summa cum vigilantia excusa. Per Des. Erasm. Roterodamum. *Basil.* apud Io. Bebelium. 1531. fol. II. voll.

In plurimis scriptis κατὰ πόδα sequutus est Erasmus, adiutus, vt ipse in praef. ad Io. Morum ait, studio, vigilantia, fideque Simonis Grynaei, Aldinam lectionem. In dialecticis tamen, vt ipse profitetur, adhibitus est emendatissimus codex, in quo vix vlla fuisset pagina, quae non aliquod operae pretium adtulisset: in physicis auscultationibus consulta sunt

Simplicii

Simplicii commentaria, ex iisque libro septimo, (fol. 106. b.) pro Themistiana paraphrasi repozita sunt ipsius Aristotelis verba: in libris de animalibus loca non pauca repurgata sunt praesidio translationis Theodoricae. In Topicis fol. 63. b. et 65. b. ex vetere exemplari sunt quaedam notata: et hinc inde V. L. adscriptae. In meo exemplo V. D. ad Problem. 12. pau-
cas adscripsit correctiones. — Praemissa est vita Aristotelis, a Guarino Veronenſi composita.
— Erasmi praefatio legitur quoque inter eius Epistolas XXVIII. 13. Adde *Buhle* p. 216. etc.
— Ex hac prima Basileensi expressa est altera, cum praef. Erasmi, emendante *Simone Grynaeo*. Basil. per Io. Bebelium et Mich. Isingrinium. 1539. fol. II. voll. (De latinorum versio-
num edit. circa hoc tempus vid. ad initium huius sectionis; imprimis de edit. Basileensi, ann.
1542. *Stolle* in: Nachricht von den Büchern in der Stöllischen Biblioth. tom. I. part. I. pag.
65 sqq. vbi singulorum voluminum contenta enumerantur, et de Aristotele atque Gemusaeo
agitur.)

Noua lux orta est textui graeco et noua fere plurimorum scriptorum recensio facta est,
adhibitis Iulii Vellſii, Matthiae Flacci et Petri Victorii castigationibus, in tertia editione Ba-
sileensi:

Ἀριστοτέλης ἅπαντα. *Aristotelis Opera omnia*, graece, cum praefatione Erasmi (et
vita Aristotelis ex Laertio,) per Io. Bebelium et Mich. Isingrinium. 1550. fol.

Plura scripsi de luculenta et praecleara hac editione in praef. ad Aristotelis A. P. p. XIX
sqq. adde *Buhl.* pag. 219 sq.

Aristotelis Opera, (cum commentariis Georgii Pachymerae in textum Aristot. de lineis
indiuuiduis, Alexandri Aphrodis. problem. et Theophrasti historia plantarum,) studio Io. Ba-
ptistae Camotii. graece. *Venetis* apud Aldum filium (hinc haec editio vulgo dicitur *Aldina*
minor;) impensis Feder. Turrisiani, 1551. 1552. 1553. min. 8. VI. voll. [Tertium volumen reli-
quis serius prodit, a. 1553. v. Serie dell' ed. Ald. p. 95.

Est critica editio, et probata lectio restituta, adhibitis nonnullis codd. MSS. ac veteri-
bus interpretibus gr. atque editionibus: hinc Sylburgius in principio notarum ad vol. Aristot.
de animalium historia iam animaduertit, illam a Florentina Thomaei, et Basileensi Isingrinii
in multis discrepare. adde *Buhle* pag. 220 sqq. — De latina edit. Opp. *Aristot. et Auerrois*,
Venetis apud Iuntas XI. voll. 1552. fol. — ibid. 1562. XIV. voll. 8. et alia apud eosdem
1573 — 1575. vid. *Beckmanni* praefat. ad Aristotelem de mirabilibus auscultat. pag. VI sq. —
Buhle autem cit. loco etiam copiosus est de editione *Arist. Opp. latina* cum commentariis
Auerrois Cordubensis *Veneta*, apud Corninum de Tridino. 1560. et 1562. XI. voll. 8. —
tum de edit. *latina Basileensi* cum praefat. C. Prosperi Cyriaci etc. 1563. fol. IV. voll. — nec
non de edit. *Opp. fere omnium philosophicorum Aristot. ex duplici interpretatione, altera anti-*
qua, a Thoma Cantipratano, *ut fertur, adornata, altera recentiorum variorum*, exstant
cum commentariis S. Thomae Aquinatis, inter *Opp. omnia eiusdem Thomae*, Romae 1570.
fol. tom. I — V. et Antwerpiae 1612. fol. tom. I — V. et aucta commentariis Caietani aliorum-
que. Paris. 1660. fol. vol. I — VI.

Octo libros *Physicorum*, poetica et oeconomica versibus exposita, Mediolani 1578. 4. a
Bernardo Baldino, Mediolanensi, memorat *Philippus Picinelli* p. 86. Athenaei eruditorum
Mediolanensium, id quod adscripsit Fabric. orae exempli sui.

Aristotelis

Aristotelis Stagiritae Opera. Post omnes, quae in hunc usque diem prodierunt, editiones summo studio emaculata et ad graecum exemplar diligenter recognita. Ab *A. Iac. Martino* — Lugduni apud Stephan. Michaelis. 1578. voll. II. fol. (vid. *Buhle* p. 226 sqq.)

Arist. Opp. latine ex variorum interpretatione, cum indice. Lugduni apud Iacob. Berion. 1580. 12. tom. VII. Sic *Buhle* citat ex catal. bibl. Casanat. at vereor, ne eadem sit, quam *Clement.* tom. II. pag. 99 sq. in not. copiose describit: eodem igitur adnotante, primus tom. *Organon*, Lugduni ap. Ioannam Iac. Iuntae F. 1579. 16. tom. II. Phys. apud eandem ex typogr. Theobaldi Pagani, 1579. tom. III. IV. V. et pars prior Viti ap. eandem: pars posterior. exc. Bas. Bouquet. tom. VII. index apud eandem exc. Bas. Bouquet. 1579. 16. Eadem est, quam supra initio h. sectionis inter lat. edd. (p. 306.) nominaui.

Nouam lucem opemque graeci textus locis haud paucis adtulit *Sylburgius* ^{bbb}) in praecleara raraque editione, de qua iam egi in praef. ad Aristot. A. P. pag. XX sqq. atque in Introductione ad histor. L. Gr. tom. I. pag. 437. et cuius singulos tomos diligenter describit *Clement* in Biblioth. curieuse etc. II. pag. 92 sqq. Basis tamen est editio III. Basileensis. Constat autem integra editio XI. tomis, non vno eodemque anno excusis, qui modo in plura, modo in pauciora volumina redigi et compingi solent. Hinc Fabricius *quinque* voluminibus illam constare scripserat. Singuli autem tomi peculiare habent inscriptiones: quo factum est, ut plena integraque exempla omnium partium s. tomorum raro inuenirentur. Sed antea Wechelus praelo suo exire iusserat editionem Aristotelis, multis ignotam, de qua in recensione Sylburgianae editionis plura disseram: Tomi I. quem in manibus habui, inscriptio haec est:

Aristotelis Organum, s. logicae tractationes omnes; — ad exemplaris fidem, quod possemus Lutetiae excusum est, diligenter emendatum et in capita distinctum, graece. Francof. Excudebat Andreas Wechelus sibi et Thomae Guarino MDLXXVII. (1577.) 4.

Praefatus est *Simon Grynaeus*. Insunt Porphyrii Isagoge et reliquae Organi partes. Post decem fere annos apud Wecheli heredes comparuit editio *Sylburgiana*, cuius primus tomus habet generalem hanc inscriptionem:

Ἀριστοτέλης τὰ εὐρισκόμενα. Aristotelis opera quae exstant, Addita nonnusquam ob argumenti similitudinem quaedam Theophrasti, Alexandri, Cassii, Sotionis, Athenaei, Polemonis, Adamantii, Melampodis. In toni cuiusque fine adiecta varians locorum scriptura, et praecipuis editionibus, nonnumquam etiam e multis codd. Emendationes quoque non paucae ex interpretum

^{bbb}) Virum hunc, sine ostentatione atque alios exagitandi libidine doctissimum et praeclaris accuratisque veterum scriptorum editionibus immortaliter meritum, sustulit lues epidemica Heidelbergae die XVI. Februarii anno 1596. (aetatis 60.) ut refertur in Abr. Sculteti vita p. 34. conf. Epitaphium eius in monumentis Heidelberg. pag. 72. et *Adami Bernhadi* curiosa eruditorum historia, edita germanice pag. 757. Io. Fabricii, Helmstädiensis theologi, biblioth. tom. IV. p. 386.

Discipulus* fuit Laur. Rhodomanni, et Wechelianae ac Comtuelinianae typographiae, quibus haud meliores Germania vidit, *typothetae*. Vitam eius et scripta petes, ubi libebit, e *Melchioris Adami* Vitis Philosophorum, *Antonii Teisserii* elogiis Thuaneis parte 2. *Pauli Freheri* theatro, et *Rüdigeri* siue personati *Adolphi Clarmundi* Vitis clarorum virorum, germanice editis, parte 1. *Fabric.*

terpretum versionibus, aliorumque doctorum virorum animaduersionibus praeter ea capitulum index, et duo rerum ac verborum, notatu digniorum inuentaria, latinum et graecum. Initio praemissa quaedam de Aristotelis vita et scriptis ex auctoribus tum veteribus tum recentioribus. Opera et studio Friderici Sylburgii Veterensis. Francofurdi, apud Andr. Wecheli heredes, Claudium Marnium et Ioannem Aubrium. 1587. 4. graece.

Ex praefatione quaedam excerptit cl. Buhle pag. 227 sqq. Primo tomo nihil variarum lectionum atque adnotationum est adiunctum, nec indicem habet ille. Quibus vero tomis adhaerent observationes, ab initio illarum Sylburgius dedit notationem diuersae lectionis e praecipuis editionibus, et quae alia adhibuerit subsidia, indicauit. Libri autem *Ethicorum* prioris editionis statim in fronte dicuntur *opera doctissimi viri Petri Victorii emendati*. Francofurti 1577. Libri *Politicorum ex castigationibus P. Victorii emendatiores facti*, eodem anno: vterque tomus in priore editione caret notis et indicibus. Nam nisi omnium, vti reor, tamen plurimum tomorum duae, eaeque interdum diuersae, editiones, factae fuerunt. Exempli, cuius partes enumerat *Clement*, tomi signati sunt ann. 1584. aut 1585. aut 1587. Illius autem exempli, quod ego habeo, partes aliae ann. 1577. aliae ann. 1584. praelo exierunt. Duplex quoque exemplar habuit et recensuit *Freytag* in adparat. litterario tom. I. pag. 541 sqq. qui titulum primi voluminis L. 1577. etiam ponit, et diuersitatem indicat. Mei exempli tomus, qui continet Aristotelis *ethica*, in fronte tantum habet *opera doctiss. viri P. Victorii emendati*: apud *Clement* sequuntur adhuc: *additae in fine praeter V. L. a Victorio adnotatas, aliae quoque scripturae diuersitates e Basileensi, Veneta et aliis editionibus: emendationes etiam nonnullae ex doctorum virorum obseruat.* cum indicibus. 1584. Meum exemplum constat 192. pagg. id, quod *Clement* habuit, pagg. 232. Apud *Clem.* vltima pars inscripta est: *Aristotelis politicorum et oeconomicorum libri qui exstant. Addita in fine diuersa locorum lectio — emendationes — Indices.* 1587. in meo exemplo sunt duo seiuncti tomi: prioris inscriptio est, *Arist. oeconomica sive de rebus domesticis*, ex typographia Andreae Wechel. 1577. pagg. 33. posterioris sententia est, *Aristotelis Politicorum s. de optimo statu reipubl. libri octo* ex typogr. A. Wecheli 1577. pagg. 230. — Tertiae partis prior editio inscripta est *de physica auscultatione, de coelo — — de longitudine et breuitate vitae. I. Ad exemplaris fidem, quod postremum Lutetiae excusum est, emendati.* ex typogr. Andr. Wecheli 1577. sine notis et indicibus. posterior editio: *de physica auscult.* — — *et breuitate vitae. I. Addita in tractatus cuiusque sine varia locorum lectio, e libris tum impressis tum manuscriptis. Ad haec index capitulum, et rerum ac verborum notatu digniorum bina inuentaria, alterum graecum alterum latinum.* apud heredes Andr. Wecheli 1584. Quoniam vtriusque editionis huius tomi exempla habeo; praefationes atque interdum recensionem textus graeci esse diuersas, nouis subsidiis acquisitis, possum adfirmare. Hinc patet atque ex quibusdam locis fit manifestum, primum ann. 1577. Wechelum typis suis, meliores tantum edit. recusas dedisse; postea Sylburgium ann. 1584 sqq. nouam singulorum tomorum curasse editionem, plura exempla aliorumque virorum doctorum animaduersiones consuluisse, atque lectionis varietatem notasque adiecisse: toti vero operi generalem praefixisse inscriptionem; singula quoque huius editionis exempla, quod suum quodque inscriptionem habet peculiarem, seorsum occurrunt, atque in catalogis tamquam singulares editiones aliquoties designantur. Mei autem exempli partes non vnus, sed diuersae editionis sunt tomi. Hinc forsitan, prouti priorem aut posteriorem compares editionem, editio latina Francof. 1593. quemadmodum Fabricius adnotarat, potest paginis

edit. graecae Sylburgianae respondere, aut, id quod Clement contendit, difficultate quadam laborare. Sed ii, quibus potestas data est utriusque editionis curatius conferendae, certiora edicent. adde *Io. Fabric.* in historia bibl. Fabricianae part. III. pag. 453 — 457. vbi quoque de iis, quorum libri adiecti sunt in hac editione, agitur. Ceterum adiungam, quae Fabricius de hac editione et quibusdam, qui insunt, alienis libris obseruat. *Harl.*]

Editio nitida, emendatissima, locupletissima, in qua praeter scripta Aristotelis graece vsquam edita, (excepto *Peplo*.) exhibentur *Theophrasti* ^{ccc)} *Metaphysica*, *Characteres Ethici*, et *ἐκλογαὶ περὶ κόπων, περὶ ὀρέων, περὶ παραλύσεως, περὶ λεπτοψυχίας, περὶ ἰλύγγων*, et quem sub incerti auctoris titulo publicauerat, Aldus, *περὶ σημείων ὑδάτων καὶ ἀνέμων*, tum *Alexandri* ^{ddd)} *Aphrodisei*, seu cuiuscumque alterius, *Problemata*, et libellus, quod virtus non sufficiat ad beatitudinem siue potius cap. 43. ex libro 2. de anima fol. 156 sqq. *Cassii* ^{eee)}, *Iatrosophistae*, *Problemata* LXXXIV. Excerpta e *Sotione* ^{fff)} [P] *περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν*

ccc) De Theophrasti scriptis vide cap. sequens.

ddd) De scriptis *Aphrodisiensis Alexandri* infra lib. IV. vbi et de *problematis*, quae nonnulli tribuunt *Alexandro Tralliano*.

eee) [In cod. *Matrit.* apud *Iriart.* pag. 328. sunt ex *Cassii, Iatrosophistae*, *problem.* sex *problemata*: quae in editis sunt 12. 20. 23. 35. 63. et 64. sequuntur *ἀλλότρια* quinque *problemata*.] *Cassius Felix* vocatur in *MSSo.* codice. quem memorat *Labbeus* *Bibl. nou. MSS.* pag. 49. vbi testatur, in codice *MCXXV.* regis christianissimi exstare latinum *problematum Cassii* versionem, adornatam *Ardabure* et *Asclepio* siue *Callepio* *Coss.* anno *Christi* 474. Et video, praeterea memorari *Cassii Felicis*, sub *Claudio* imper. medici, libros duos de curatione morborum *, (vide *Conringii* *Introduct.* in *Medic.* pag. 53. et *cat.* *codd. mssor.* *Io. Mori*, episcopi *Norwicensis*, n. 53.) Graece prodierunt *Cassii* *problemata* *Κασσίου ἰατροσοφιστῆς ἱατρικαὶ ἀπορίαι καὶ προβλήματα περὶ ζώων καὶ τετραπόδων*, *Georgio de Sylva*, episcopo, curante, *Parisi* 1541. 8. et ibidem eodem anno latine in 4. interprete *Adriano Iunio*, cum graeci exemplaris castigationibus. *Quis hic scriptor fuerit*, inquit *Iunius* praef. ad *Cornelium Rhemnium*, quoue tempore traflu vixerit, nihil equidem, ut ingenuus fatear, compertum habeo. Memorat *Suidas* *Longinum* cognomento *Cassium* magni illius *Porphyrii* praecceptorem, qui quaestiones et proble-

mata *Homerica* scripserit. Citatur et quidam *medicinae* scriptor, *Cassius Calpitanus*; vter vero huius sit auctor libri, an alius quispiam et an is, quem *Galenus* *IV.* 7. et *IX.* 4. de compositione medicamentorum secundum locos citat, nec scimus. *Hippiatrica*, malim dubium silentio transire, quam temere assuevando ineptiae notam incurere. Certe quisquis tandem sit, ut non infimae in re medica classis, ita lectione non persunctoria, sed saepius iterata dignissimus est, adderem et, aequali cum veterum multis nominis auctoritate, ni aliorum censurae praeiudicium distare primus formidarem. [conf. infra, in *elencho* medicorum vol. XIII. p. 109. supra in hoc capite sect. XXIV. et XXV.] Plerique viri docti, ut *Hieron. Mercurialis* *III.* 11. Var. lect. et *IV.* 13. *Vossius* lib. de *Philosophia* p. 94. et *Daniel Clericus* *Hist. Medicinae* tom. II. pag. 126. *Io. Conr. Barchusen* in *histor. medicinae* p. 522. *Io. Rhodius* ad *Scribonium* p. 263 non plane certa coniectura haec *problemata* tribuunt *Cassio*, medico, qui *Augusti* et *Tiberii* temporibus floruit, quem ingeniosissimum saeculi sui *Medicum* vocat *Celsus* praef. Idem *IV.* 14. et *V.* 25. plasma *Cassii* collum refert, quod laudat praeter *Galenum* *IX.* 4. κατὰ τόπον *Scribonius Largus* compositione 120. vtri antidotum compos. 176. et collyrium *Aetius* tetra bibl. 2. lib. 3. cap. 99. *Asclepiadis* scetae addictum *problematum* scriptorem obseruatum est *Mercurialis*.

*) *Cassii Felicis* medicina de Graeco in latinum translata, *Ardabure* et *Asclepio* seu *Callepio* *Coss.* h. e. anno *Chr.* 447. mss. rariss. *bibl. regiae* notante *Ge. Hier. Welsch* in *Speci-*

mine *supplem.* ad *biblioth. Gesneri-Simlero-Frisian.* in *Schelhornii* *amoenit. litterar.* tom. VI. pag. 496. *Harl.*

κηρῶν καὶ λιμῶν παραδοξολογμένων, et ex *Athenaei* (εεε) libro II. similia excerpta de aquis quibusdam, et fontibus mirificis: *Polemonis* (hhh) et *Adamantii* (iii) *Physiognomica*, et *Melampodis* (kkk) *περὶ παλμῶν μαντική* et *περὶ ἐλαίων τῶ σώματος*. [P]

Ss 2

Haftenus

Mercuriali, et laudat nominatenus Asclepiadem Cassius problemate statim primo, tum problemate 40. citans eius librum *περὶ ἐλαίων*, Andr. Iunii versio latina et castigationses recusae sunt ab H. Stephano inter medicae artis principes tom. I. p. 752. ann. 1567. fol. Proderunt et graece emendatione cum noua *Conr. Gesneri* versione et scholiis et *Antonii Schaebergeri* catalogo medicamentorum simplicium ac parabilium, quae pestilentiae veneno aduersantur, Tiguri 1562. 8. Hinc graece cum *Theophylacti Simocattae*, (de quo infra lib. V.) ἀπορίας φυσικῆς et epistolis e recensione *Bonau. Vulcanii*, Lugd. Batav. 1596. 12. Denique graece et latine cum notis ab *Andrea Riuiuo*, Lipsi. 1653. 4. Gesnerus in Bibl. notat, vnum duntaxat problematum Cassii librum excusum esse, *Vennetiis*, inquit, *alterum quoque haberi audio*. In calce msti codicis, Iunio teste, legebatur aliquid de differentia αἵμας et ψύμας, quod veluti alienum reiecit merito *Iac. Tusanus*. Alius fuit Γένιος siue Γένσιος ἰατροσοφιστής, ad quem Procopii Gazaei existant epistolae, et cuius e Damascio meminit Suidas, tum Stephanus Byz. in Γέν. [vid. infra in volum. XIII. p. 170. *Eudoc.* in *Violar.* p. 99 sq.] Fuit et *L. Annius Cassius*, Mithradorus medicus, cuius mentio in veteri inscriptione apud *Sponium* in *Misc. eruditae antiquitatis* pag. 142. ne dicam de *Dionysio Cassio*, Vticensi, qui de re rustica scripsit teste Varrone et Columella, et cuius *βιβλιοθηκὴ* laudat Scholiastes Nicandri: tum de aliis *Cassii* compluribus, de quibus *Baelius* in *Lexico*, quibus addendus *Cassius Maximus*, cui Onirocritica sua inscribit *Artemidorus*, et *Cassius*, *Scepius*, *Laert.* VII. 32. et 34.

fff) Ediderat *H. Stephanus* Parisi. 1557. 8. Confer *Photium* cod. CLXXXIX. *Vossium* II. 7. hist. graec. et *Ionsum* p. 166. qui Sotionem hunc sub Tiberio claruisse notant.

ggg) Lib. 2. pag. 41 sq.

hhh) *Polemon* hic, quisquis fuit, (Xenocratis enim discipulum, Atheniensem, vix credo,) antiquior fuit Origene, qui eius meminit lib. I. contra Celsum p. 26. Ἐάν δὲ καὶ τῶν φυσιογνωμῶν κρητῆς, ὅτε Ζηπάρις, ὅτε Λόξος, ὅτε ΠΟΛΕΜΟΝΟΣ, ὅτε δὲ τινὸς ποτ' ἐν τοιαύτῃ γραφέντος καὶ ἐκφυλακμένου ἀδύνατον εἶναι τοῖς ἡδούσι τῶν

ψυχῶν πάντ' εἶναι τὰ σώματα. Albertus M. φυσιογνωμικὸν siue φυσιογνωμικῶν ἱγχαρίδιον tribuit *Polemoni*, rhetori, parum verisimiliter, libro 8. de animalibus: ut autem melius sciatur ea, quae dicenda sunt, ponemus singulorum membrorum per se significationes, sequentes auctores magnos huiusmodi artis, *Aristotelem* videlicet et *Auicennam*, *Constantinum* ipsum, et ipsum, quem commendat *Aristoteles*, *Philemonem*, (Philo quidam laudatur a Polemone) *Loxum* quoque et *Paiaemonem*, (Polemonem,) *declamatorum*, qui *Physiognomica* perfectius ceteris tradiderunt. (Atque *Philemonis*, Physiognomi, librum syriace versum memorat *Greg. Abulpharagius* histor. dynastiar. VI. pag. 86. et p. 56. vbi cum Hippocratis, medici, aequalem facit. Sed et in libro secreti secretorum, qui Aristotelis nomine fertur latine versus ex arabico, capite ultimo, quod tractat de Physiognomia fol. 18. *Philemon* summus laudatur doctor et magister physiognomiae, atque de Hippocratis forma refertur etc.) *Adamantius* (de quo paullo infra) similiter testatur, se Polemonis vestigiis insistere, sed quem existimauerit Polemonem, non addit. Διὸ παραφράσαι μὲν ἀλόμην τὰ Πολέμωνος καὶ κοινῇ τῆς λέξεως. In multis dictio adeo est impura, vt, iudice Sylburgio, non Polemonis, Atheniensis, sed hominis semibarbari esse videatur. Etiam ἀδολογία vocabulum, christianum magis, quam ethnicum Philosophum respicit, nisi a recentiore manu interpolatum Polemonis scriptum malis. [Polem. Adamanti ac Melampodis Physiogn. et de maculis schediasma *Hermani Vennii*, mst. fuit in bibl. Vffenbachiana.] Graece primum edidit *Camillus Peruscius* cum *Aeliani Varii*, *Adamantio* et *Melampode* [item ex *Heraclide* de reb. public. comment. et de *neuis* cum ep. gr. *Perusci* et indice vocc. in *Aeliano*.] Rom. 1545. 4. Latine vertit *Nic. Petreius*, *Corcyraeus*, cum *Meletii* et *Hippocratis* de structura hominis, *Dioclis* epistola de tuenda valetudine ad *Antigonum*, regem, et *Melampodis* de naeuis, Venet. 1552. 4. *Vigneul Marville* tom. 3. p. 258. miscell. hist. et litterat. „Nous avons, ait, le livre de Polemon, traduit de Grec en Latin par le Comte *Charles de Montecuculli*, qui l'a illustré par des remarques savantes. Mais je n'y a trouvé, de quoi

pouvoir

pouvoir contenter un esprit raisonnable, touchant cette espece de divination, qui se fait par la Physionomie." Prodiit edente *Francisco Montecucoli*. Mutinae 1612. 4. Idem Franciscus e Caroli, fratris sui, versione latina Polemonem vertit italicè, quam editionem euolui, Venetiis 1652. 8. cum *Io. Baptistae Portae* physiognomia humana et diuina, itidem e latino italicè translata. *Italice* eum Porta et alii, Parau. 1626. 4. [Venet. 1668. 4. de his versionibus italicis, et alia a *Paullo Pintio* facta, ac studio *M. Anton. del Moulin* edita, Lugduni per Io. de Tournes, 1590. 8. copiosius differuit *Paitoni* in biblioteca degli autori antichi — vulgarizzati, tom. III. p. 173 sq. *Harl.*] De *Polemone*, Atheniensis, dictum superius cap. 3. De *Polemone*, utroque rhetore, infra suo loco lib. IV. De *Polemone*, Periegete, Panaetii discipulo et Timaei, Historici, aduersario Vossius in Hist. graecis.

iii) *Adamantii*, sophistae, libri duo *Φυσιογνωμῶν* ex Aristotele et Polemone, vt ipse faterur, magnam partem expressi (hinc Adamantium Polemonis metaphrasten vocat *Haar. Iunius* pag. 514. Epistol.) et Constantio, quem *Φιλτατος* adpellat, (illo opinor, qui Placidiam Honorii uxorem duxit, de quo *Sozomenus* IX. 16.) inscripti viderunt lucem graece cum Polemone et aliis Rom. 1545. 4. separatim primo ex episcopi Varensis bibliotheca, Paris. 1540. 8. apud Conradum Neobarium et cum versione *Iani Cornarii* Basil. 144. 8. Basil. 1556. 8. [Cornarii editio rara est inscriptaque: *Adamantii Sophistae Physiognomonicon*, i. e. de naturae indicia cognoscendis libri II. per *Ianum Cornarium*, medicum physicum, latine conscripti. *Iani Cornarii*, medici physici, Professoris scholae Marpurgensis, de vtriusque alimenti receptaculis, disertatio, contra quam sentit Plutarchus. *Plutarchi*, Chaeronensis, philosophi, loci duo, ad idem argumentum pertinentes, sed reprobati. *Adamantii* etiam exemplar graecum est adiectum. Per Robertum Winter. Basileae anno M. D. XLIII. (1544) 8. Cornarius in epistola nuncupatoria, proderit, inquit, hoc scriptum (*Adamantii*) ad intelligendum multis in locis Aristotelem. Sicut Aristoteles adhibitus mihi profuit ad multos corruptos in *Adamantio* locos restituendos. — Adiecti graecum exemplar, tum quod rara admodum est eius copia, tum, vt, si quis id malit, graece legere possit. Quin et vt conferri mea lectio ac versio possit ad eam graecam, quam sequutus sum. — Viderur fuisse *Adamantius* hic sophista, posterior illis, quos Philostratus descripsit, homo, vt

adparet, multae doctrinae ac eloquentiae, quam cum philosophia coniunxit. Tales enim quondam sophistae adpellabantur etc." *Harl.*] Gallice per *Ioh. Bonum*, medicum, Paris. 1556. 8. atque interprete puero duodecenni *Henrico de Boyvin du Vaurouy*, qui Adamantium et Melampodem e graeco gallice versum cardinali Richelio dicauit Paris. ann. 1656. 8. [germanice in Trifolio physiognomico, edito cum Elsholzii lib. de symmetria corporis humani, Noribergae 1695. 8.] Videtur hic fuisse Adamantius gente Iudaeus, *ἱερὸν λόγον σοφιστῆς*, qui tempore Attici episcopi Politanus christianam amplexus religionem, Alexandriam se contulit ibique sedem fixit teste *Socrate* VII. 13. Hist. Citatur Adamantius, (idem fortassis, confer Marfilium Cognatum IV. 17 Variar. Obseru.) ab *Aetio* Tetrabibl. I. 3. 163. vbi de ventis, II. 4. 27. et 31. vbi de dentium curatione. Alia Adamantii medicamenta laudat *Oribasius* lib. 3. Synopsi Adamantium *ἢ τοῖς περὶ ἀνέμων* citat Schol. Hesiodi ad Theogoniam. *Adamantii liber de ventis* MS. in Bibl. regis christianissimi cod. MCCXIII teste *Sabbao* p. 111. Bibl. nou. MSS. in catal. mstorum bibl. Paris. nr. MMCCCLXXXI. in bibl. reg. Matr. t. apud *Iriart*. pag. 342. nr. CXIX.] *Adamantii* et aliorum de ponderibus et mensuris, maxime Medicorum, MS. id. p. 12. et *Cangius* in glossario graeco *Fabric.* Nouissima Aristotelis, Polemonis, Adamantii et Melampodis physiogn. editio est: *Scriptores Physiognomoniae veteres*, ex recensione Camilli Perusci et Frid. Sylburgii, graece et lat. recensuit, animaduersiones Sylburgii, et Dan. Guil. Trilleri in Melampodem emendationes addidit, suasque adpersit notas *Ioan. Georg. Frideric. Franzus* Altenburg. 1780. 8. Idem Franz in praef. de illis auctoribus atque editionibus, Fabricio nostro maxime duce, fuisse disserit. At multa corrigenda restant in illis scriptoribus physiognomicis, quos Augae stabulum esse scribit *Schneider* in Periculo critico in Anthologiam Constantini Cephalae, p. 141. idem a p. 136. quaedam Polemonis atque Adamantii loca sagaciter emendat. — E codice biblioth. regiae Matr. ab *Iriart*. pag. 268 sq. copiose descripto *Adamantii* opus multum lucis et medelae forsan petere poterit: saltem *Iriarte* prodit, opus mstrum frequentissime ab impresso (romano) exemplari cum capitum, vel segmentorum ordine, numero ac titulis, tum maxime ipso verborum contextu, qua pleniori, qua defectiori, (nonnumquam etiam prorsus alio,) dissidere. *Harl.*

kkk) De Melampode dixi lib. I. cap. 15. *Fabric.*

Hactenus Fabricius. A lectione Sylburgiana parum discessit *Casaubonus*, qui haud leuem quidem, ob penuriam temporis, tumultuariam tamen operam, rogatu aliorum, impendit Aristoteli, adnotandis (vt ipse ait in praefatione sub finem,) in ora libri, tum variantis scripturae diuersitatibus, quas vel editionum, vel aliquot veterum codicum collatio peperisset, tum ipsius locorum multorum emendationibus: ibidem profitetur: „*et si non plus temporis est impensum, quam, quantum partim operae vix aliquando interiungentes, partim aliae occupationes nobis concedebant, spero tamen, non defuturos gratos homines, qui nostro hoc labore se adiutum iri fatebuntur.*” Quare *cursum egisse Casaubonum*, aperte scribit *Lipsius* in epistola, ad eum data tom. I. sylloges Burmannianae p. 368. — Inscriptio haec est:

Ἀριστοτέλης τὰ σωζόμενα. Operum Aristotelis Stagiritae — noua editio. Graece et latine. — Graecus contextus, quam emendatissime praeter omnes omnium editionum est editus: adscriptis ad oram libri et interpretum veterum recentiorumque et aliorum doctorum virorum emendationibus: in quibus plurimae nunc primum in lucem prodeunt, ex bibliotheca *Isaaci Casauboni*. Latinae interpretationi adiectae sunt, quae graeco contextui melius responderent, partim recentiorum, partim veterum interpretum; in quibus et ipsis multa nunc emendatius, quam antehac, eduntur. Accesserunt ex libris Aristotelis, qui hodie desiderantur, fragmenta quaedam. Adiecti sunt etiam indices duo perutiles etc. Lugduni apud Guil. Laemarium 1590 fol. typis minoribus satis elegantibus: II. tom. I. volum. — recens. Geneuae 1596. — Lugduni 1597. ex A. Iac. Martini recognitione fol. — ex catal. bibl. Casanat. I. p. 266. ap. Buhl. Aureliae Allobrogum apud Petrum de la Roviére, 1605. II. voll. Eadem editio vero in (*Grassii*) memorabil. bibl. S. Augustini Neustift in Tyrol. (germanice,) Brixiae 1790 4. p. 73. citatur an. 1606—1607. 4. II. voll. [Equidem vtor exemplo, huius edit. Aureliae Allobrogum ap. Samuellem Crispinum, MDCV. II. voll. fol. Beck.] Labbeus memorat quoque editionem Geneu. 1646.

Praeterea in editione Casauboniana accesserunt *Kyriazi Strozae* Politicorum libri II. et de secretiori parte diuinae sapientiae secundum Aegyptios libri XIV. conf. *Io. Fabricii* Histor. biblioth. Fabricianae, part. III. p. 200.

Aristotelis Opera omnia, graece et latine, (ex variorum interpretatione) Latinae interpretationes graeco contextui convenientiores et emendatiores, quam antehac editae sunt (per Iulium Pacium.) Geneuae apud Guil. Laemarium, 1597. 8. II. voll. (litteris minutis. Pacius in praefat. significat, se ordinem librorum, praecipue physicorum atque eorum, qui ad civilem philosophiam pertinent, melius immutasse omniaque philosophi opera ad septem classes retulisse, sui que consilii rationem exponit. Exemplum huius editionis cum notis H. Grotii mastis seruatur in bibl. Leidensi, vid. Catal. p. 153.) — rec. minutis atque inelegantibus typis Geneuae, (al. Aureliae Allobrogum,) apud Sam. Crispinum 1607. 8. — In Catal. Pinell. tom. I. pag. 214. *Pacii* editio gr. et lat. Aureliae Allobrogum, 1606. II. tom. 8.

Collegii Coninbricensis in vniuersam Logicam, Physicam, libros de generatione et corruptione et parua naturalia Aristotelis commentarii cum textu graeco-latino. Coloniae et Moguntiae, 1600. 4. III. voll.

Multa iactitauit in fronte libri, parum praestitit *Du Val*, Casaubonianumque exemplar, venustioribus tamen typis, vt plurimum recudi fecit in editione, ita inscripta:

Aristotelis Opera omnia, quae exstant. Graece et latine, veterum ac recentiorum interpretum, vt Adriani Turnebi, Isaaci Casauboni, Iulii Pacii studio emendatissima, cum

Kyriazi Strozae, patricii florentini, libris duobus graecolatini de republica, in supplementum Politicorum Aristotelis. Nquissimae huic editioni, omnium, quae hactenus prodierunt, ornatissimae, accessit brevis ac perpetuus in omnes Aristotelis libros commentarius, siue *synopsis analytica doctrinae peripateticae*, non antehac visa. — Auctore *Guilermo du Val*, Pontefiano, philos. gr. et lat. in academia Paris. Prof. et Doctore med. qui et praeter operam illam synopsis adiecit *Anthologiam anatomicam ex scriptis Hippocratis et Galeni*, ad libros Aristotelis de historia, generatione et partibus animalium, et praeter ea libb. XIII. metaphysicorum notis et argumentis auxit ac illustrauit, quatuorque eorum postremos hactenus male collocatos in legitimum ordinem restituit. Adiecti sunt indices tres ex edit. Casauboniana. Lutetiae Paris. 1619. fol. II. voll. — ibid. 1629. II. voll. fol. — tertium, cum noua propaedia ad philosophiam aliisque nonnullis ab eodem *du Val* additis, ibid. forma maxima 1639. — denique ibid. forma paullo minore, at vitiose excusa, IV. voll. fol. 1654. *Harl.*

Franciscus quoque *Ximenius*, Cardinalis post illustre Bibliorum Complutensium opus insignem Aristotelis editionem fuit molitus, de quo sic *Aluarius Gomezius* libro secundo de rebus gestis *Ximenii* pag. 44. *Non satis animi sui magnitudini Ximenius ingens hoc Bibliorum edendorum opus esse arbitrabatur, adhuc alia secum voluebat, quae, morte praeventus, absolueri non potuit. Nam ut Ioh. Vergaram, aliosque complures, qui eo tempore apud eum vixerunt, dicentes audiui, Aristotelicorum voluminum editionem parabat, ut singulae paginarum facies ternis columnis distinguerentur, quarum primae graeca Aristotelis verba emendatissime contineret, media vulgatae translationem, extrema vero nouam quandam et meliorem versionem: ut eis veluti commentariis scriptoris alioqui difficilis sensus abditu illustrarentur. Nam et earum disciplinarum cognitionem, quas in schola sua tractandas proposuerat, cum quoque auctorem pernecessarium esse intelligebat. Atque ad nouam illam versionem faciendam viros aliquot, in graecis et philosophicis litteris doctissimos arcessendos undecumque curasse. Huic rei inter alios, qui adhuc conquirebantur, Iohannes Vergara designatus est, qui diligenter latinos fecit octo de physico auditu libros, tres de anima, Metaphysices vero quatuordecim. Hi Toleti in templi maximi Bibliotheca seruantur. At cum Bibliorum editioni Aristotelica esset successura, atque illa nondum absoluta Ximenius^{III)} e viuis sublatus sit, mortis praecupantis iniuria, quae semper viris magnis periniqua et immatura accidit, praecari operis ingenti spe studiosos homines frustrauit. Fabric.*

[Ab eo tempore vsque ad nostram aetatem Aristotelis opera, a nonnullis libris si distetseris, paene abiecta iacuerunt. Nullus quidem omnium Operum vel typis repetendorum, vel castigatus edendorum curam suscepit. Nostra demum aetate felicitas contigit Aristoteli, ut doctum is idoneumque nancisceretur veluti patronum atque editorem, ab ingenio, litteris diligentiaque instructum *Buhlium*, Professore philosophiae in vniuersitate Gottingensi cel. quem saepius iam adpellaui. Is suasu cel. *Heynii* operam studiumque Aristoteli addicturus, primum in singulari commentatione consilium et rationem operis aperuit orbi litterario:

Nouam omnium operum Aristotelis editionem impensis societatis Bipontinae propediem euulgandam indicit Iohannes Gottlieb Buhle. Gottingae typis Io. Christ. Dieterich 1790. 4.

Docte disserit de hodierna textus graeci Aristotelici conditione; de studio superiorum editorum in edendis emendandisque libris aristotelicis laudabili quidem, at non satis cauto, constanti

III) Obiit ex praebito veneno die 2. Nouembris anni 1517. aetat. 80.

constanti et curato, de fatis librorum Aristot. atque editionum causisque textus corrupti, interpolatiue, de commentariis graecis, ad pristinum et genuinum Aristotelis textum, quantum fieri potest, restituendum saltem ad vulgatae lectionis aristotelicae emendationem admodum vtilibus, et maiorem ferme opem ferentibus, quam quae e codicibus, hodie cognitis, peti poterit; denique de via et ratione, quam tenuit in edendis emendandisque Arist. operibus. Praeter codices, quos nactus est, atque editiones, praecipue veteres, consuluit graecos interpretes fere omnes, quotquot euulgati exstant, versiones latinas antiquissimas, quas e codicibus graecis factas esse constat, commentarios editorum et alias virorum doctorum hinc inde sparsas obseruationes. Basin suae editionis fecit Duuallianam, quam typis exscribendam operis daret, hac tamen lege, vt manifestos errores, qui e codicibus aut certa coniectura tolli possent, corrigeret, rectius, vbi sensus poposcit, interpungeret, manifestas interpolationes vncinis includeret, et vulgarem librorum Aristot. in capita et sectiones distinctionem mutaret, nouamque in plurimis libris adderet versionem latinam, aut saltem refingeret veteres. Insuper librorum argumenta elaborauit. Hanc comment. postea praefixit vol. primo praefationis loco.

Quae vero pollicitus est vir doctissimus in illa commentatione, ea quoque praestare studeuit: anno enim sequenti lucem vidit volum. I. inscriptum:

Ἀριστοτέλης. Aristotelis Opera omnia graece, ad optimorum exemplarium fidem recensuit, annotationem criticam, librorum argumenta, et nouam versionem latinam adiecit Io. Theophilus Buhle, Prof. philos. — volumen primum. Biponti, ex typographia societatis. 1791: mai. 8. — Vol. II. ibid. 1792.

Primum volumen ornant varia praemissa, a quibus me quoque profecisse lubens merito fateor. Comprehendit autem id 1) Aristotelis vitam a) auctore Diogene Laertio, cum notis Buhlii, b) auctore Ammonio, c. not. c) ex vetere translatione, d) auct. anonymo, e) Dionysio Halic. f) Hefychio Milesio, g) Suida: 2) Arist. vitam, a Buhlio per annos digestam. 3) Buhlii commentat. de libris Aristotelis acroamaticis et exotericis. 4) Elenchum codicum et editionum librorum Aristotelis. 5) de librorum Arist. interpretibus graecis, arabicis et latinis secundum litterarum ordinem. Recensum commentatorum in Aristotelem secundum librorum eius ordinem, in quos illi commentati sunt, (ex quo vno obtutu in singulis libris interpretes graeci, arab. et latini possunt cognosci,) excipiunt Porphyrii Isagoge *περί τῶν πέντε φωνῶν* atque Aristot. Categoriae, gr. et lat. cum notis criticis. Vol. II. continet libr. de interpretatione atque analyticorum priorum et posteriorum libros. — Reliqua volumina sequuntur. *Hart.*

De Aristotelis libris *syriace et arabice* ^{mm)} redditus consulendus *Hottingerus* Biblioth. Oriental. pag. 219 sq. *Herbelotus* in bibl. oriental. [etiam in linguam germanicam conuersus.] in *Aristoth. Lofus* ad libr. Aristoteli tributum de pomo p. 24 sqq. vbi et varia Aristoteli haud dubie

^{mm)} Interpretes Arabes ab *Auerroë* nominantur *Methaeus* quidam, tum *Alkindus* et *Isaac* et *Albesagar* atque *Ioannes*: vide *Patricius* *discuss. peripatet.* pag. 14. *Ioannem Mesuem*, *Chaldaeum* arabicam operum Aristotelis versionem concinnas-

se, refert *Io. Leo Africanus*, ab *Hottingero* editus. *Fabric.* — *Casirii*, *Wolfii*, atque *Buhlii* operam in recensendis versionibus Aristotelis orientalibus passim saepiusque laudauimus. *Hart.*

dubie ab Arabibus supposita, nec cuiquam veterum Graecorum vel Latinorum memorata sunt. De versionibus *hebraicis* ex [P] Arabico fere confectis, *Iulius Bartolocius* tom. I. bibl. Rabbinicae p. 480 sq. *Io. Christoph. Wolfius* biblioth. hebr. p. 217—223. qui epistolam Aristotelis moralein arabice et hebraice commemorat pag. 144. et 221. de commentariis hebraicis, vel hebraice ex arabico versis in Aristotelem. *Wolf.* ibid. de Auerroë, pag. 18 sqq. *Abu Chamed*, p. 7. *Abunafar Alpharabi*, p. 7 sq. *Iudae Toletani*, p. 437. *Moses Maimonides* graecum Aristotelem euoluiffe videtur, graecae etiam linguae gnarus, qua tot epistolas ad amicos exaravit, licet id. p. 835. malit arabice versum. Add. et *Ioh. Franciscus Buddeus* introductione ad philosophiam ebraeorum p. 162 sq. In *Persicam* quoque, (de qua *Agathias* lib. 2. *Suidas* in *Xoapōns*.) et *Turcicam* translatos linguam, et *Tartaricam*, testimoniis *Belonii*, *Adami Olearii* et *Bergeroni* notauit *Mottanus* ⁿⁿⁿ) *Vayerus*. Libros de coelo in *Tschinenfium* linguam translatos a *Roderico de Fiquyredo*, an. 1625. legas in bibl. Iesuitica *Nathan. Sotvelli. Fabric.*

[Nunc progrediar ad enumerationem editionum singulorum librorum, et quidem

1) *ad Organon pertinentium*. Editiones et versiones saec. XV. vide ad initium catalogi editionum Opp. Aristotelis, memoratas.

Aristot. Praedicamenta et alia opuscula, cum *Porphirii* introductione, graece. Venet. apud Aldum. 1495. fol. vid. *Nicol. Rossii* catalog. Romae 1786. 8. pag. 60.

Aristotelis Logicorum libri recogniti *Boëtio Seuerino* interprete et paraphrases in eosdem, cum adiectis adnotatt. ordinatore *Iac. Fabro Stapulensi*. Paris. ex offic. Wolphgangiana 1503. fol. — *secunda* recognitione ibid. ex offic. H. Stephani, 1510. fol. (cum singulari tituli forma typis expressa: in biblioth. Erlangensi.) — rec. ibid. apud Sim. Colinaeum 1520. 8. — apud eundem 1530. fol. — 1531. et 1537. — Venetiis 1588. 12. et inter Boethii Opp. Basil. 1546. fol. etc. — *Praedicabil. Porphirii* et *Aristot. Categor.* interpr. *Boëtio Seuerino*. Paris. 1544. 8. — et *Topic.* cum *elenchis* etc. — ibid. 1545. 8. apud Colin.

[*Organon*, lat. cum Auetrois Comment. Venet. ap. Bon. Locatellum 1508. fol.

• *Textus praedicamentorum*. Lips. 1509. fol. Conr. Kachelofen.

De interpretatione, lat. Lips. fol. f. a. ap. Mart. Herbipolit. — ib. per eund. 1506. fol. — *Libri Topicorum*, lat. 1503. fol. Lips. Melch. Lotter. — L. *Analyticorum priorum*, lat. ib. 1503. fol. Melch. Lott. — L. *Analyt. posteriorum*, lat. Lips. 1502. fol. Wolf. Monac. 1505. fol. ap. eund. 1508. fol. ap. Melch. Lotter. — L. *Sophist. elenchorum*, lat. Lips. 1503. Mart. Herbipol. 1508. Wolf. Monac. fol. — L. *Categoriarum*, lat. Lips. 1506. fol. Mart. Herbipolit. Beck.]

Aristot. Organon, latine, cum commentariis *Themistii*, *Ammonii* et *Boetii*. Paris. 1511. fol.

Aristotelis pars logica — *Analyt.* — *Topic.* et *elenchorum libri*. In calce: August. Vindel. in officina Milleriana. 1517. fol. vid. *Zapfs* Augsburg. Buchdruckergeschichte tom. II. p. 99. — *Perihermenias*, Eutycho Aug. Nypho philotheo Sueff. interpr. Venet. 1519. fol. sumt. Octauiani Scoti.

Veteris artis: id est *Porphirii* vniuersalium: et *praedicamentorum Aristotelis*: *Perihermeniasque expositio* — — opus maius *Isenachten*. — opere precium, cum *Materni Pissot.*

hexasticho.

nnn) Vide *Baelii Lex.* in *Aristote*, nota K.

hexasticho. 4. f. vlla nota. — — *Compendiaria et admodum brevis paruulorum logicorum explanatio* — cum eiusdem alio hexasticho. 4. — — *Analiticorum: Topicorum: et Elenchorum Aristotelis succinctum et breuiculum interpretamentum* — — cum *Materni Pistotienfis* alio hexasticho. sine vlla loci, anni, typographi nota. 4. litteris gothicis, faec. XVI. init. probabiliter: in bibl. acad. Erlangensi: in vno volumine.

Aristot. Dialectica cum quinque vocibus *Porphirii* — *Argyrophilo* traductore: a *Io. Eckio* — declarata. — In calce: Excusa in officina Millerana, Augustae Vindelic. 1516. fol. (1517. in *Gras* memor. bibl. Neustift in Tyrol p. 13.) vid. *Zapfs* Augsburg. Buchdrucker-geschichte part. II. p. 95. et meam Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 439.

De edit. *Organi Florentina*, curante Antonio Francino Varchiensis, 1521. vide supra in Catal. Operum Aristot. ad h. an.

Aristot. Organon et *Porphirii* Isagoge, Louanii, apud Theodor. Martinum Alostensem. 1523. 4.

Aristot. Organum et alia. Gr. Venetiis apud Zanett. 1536. 8.

Porphirii Isagoge, graece, cum *Petri Oliuarii Valentini* castigationibus ex graecis vetustis tum codicibus, tum interpretibus Aristotelicis. Paris. ex offic. Christiani Wecheli. 1537. 4. — *Aristotelis* Praedicamentorum liber. graece, permultis nitori pristino restitutis, cum ex vetustis codicibus, tum ex interpretibus graecis, per *Io. Oliuarium Valentinum*. ex offic. Ch. Wecheli. Paris. 1538. 4.

Conf. *Buhle* p. 232. vbi memorabilem locum ex Oliuarii praefatione excerptit, de codd. et subsidiis, quibus Hermolaus, Leonicensus, Sepulveda, Faber, Augustin. Niphus, Dancsius et Soarius vsi sunt.

Exercitium veteris artis: super predicabilia Porphyrii: Kathegorias et peri armenias Aristotelis: sex principia Gilberti Poritani: ego magister Iohannes Glogowienfis — — per *questiones in leuiorem modum institui*. Cracou. 1504. 4.

Exercitium super omnes tractatus paruorum logicalium M. Petri hispani: per M. Iohan. Glogouiensem. —. Cracou. 1504. 4.

De vtroque opere, quod Ottomar Nachtigall Argentorati 1517. recudi fecit, vid. *I. Dam. Ianozki* in: Nachricht von den in der Zaluskischen Biblioth. sich befindenden raren polnischen Büchern. part. IV. p. 116 sqq. Ibidem pag. 118. memorantur:

Questiones in libros priorum et elenchorum Aristotelis per M. Io. de Glogouia collectae impensisque Io. Halleri nouiter recognite ac impressae. Cracou. 1511. 4.

Epitoma figurarum in libros phisicorum et de anima Aristotelis. in fine: — per *M. Michaelem de Vratislauiam*. — opera et impensis — *Io. Haller*. Cracou. (ann. 1503. aut 1504.) 4. vid. *Ianozki* l. c. pag. 126 sqq. vbi multus est de Ioanne Vratislauiensi, et pag. 130. rorum librum indicat: *Libri de anima Aristotelis* — sub gemina translatione, (per Rudolph. Agricolam iuniorem.) *Florianus Vnglerius impressit*. Cracou. 1512. 4. Hos libros, vti multos alios, non tam propter vtilitatem, quae hodie exigua aut nulla erit, quam ob raritatem excito.

Aristot. analytica posteriora, latine, ad graecam veritatem diligenter restituta. Paris. ap. Io. Lod. Tiletanum. 1540. 4. — praemissa est *Raphaelis Volaterani* Isagoge.

Aristot. Elenchi sophistici. latine, cum expositione *Aug. Niphi*, (qui vetustissimum Pontani codicem adhibuit,) ibid. apud Tiletan. 1540. fol.

Aristot. Topica inuentio in octo secta libros, latine ab *Augustino Nipho* interpretata atque exposita. ibid. apud eundem 1540. fol.

Porphyrri institutiones quinque vocum, ad Chrysaorium. *Aristotelis Categoriae*. eiusdem de interpretatione liber. *Ioachimo Perionio*, Cormoeriaceno interprete, vna cum eiusdem quoque annotationibus. His coniunximus in dialecticae studiosorum gratiam, *Michaelis Pselli*, Peripatetici, *Blennidas*, *Georgii Pachymerii* in eosdem Porphyrii et Aristot. libros Epitomen atque paraphrasin, vna cum compendio de syllogismis, autoris incerti. Omnia nuper (Parisiis) et e graeco sermone in latinum translata, et in lucem edita: adiecto — indice. Basileae. — in calce: *Basileae in offic. Roberti Winter*. ann. 1542. 8.

Non solum propter versionem atque adnotationes, in quibus sedulo comparantur Ciceronis loca formaeque loquendi, sed etiam propter castigationes graeci contextus atque coniecturas fini subiectas haec editio est notanda atque commendanda. — Idem dicere licet de sequenti libello:

Aristotelis de arte inueniendi, sive Topicorum libri octo, nuper *) latinitate donati, *Ioachimo Perionio* Cormoeriaceno interprete. Eiusdem *I. Perionii* commentationes, in quibus *Topica Ciceronis* cum his Aristotelis coniungit, ut omnes, quid Cicero in suis ab Aristotele mutuatus sit, intelligant. Item, *Elenchorum* siue de reprehensionibus fallacibus et captiosis, eiusdem Aristotelis liber, eodem *Perionio* interprete. Adiectis quoque locorum aliquot primae editionis, ab ipso *Perionio* diligentissime recognitae, castigationibus. Basileae. — in calce: Excudi faciebat Ioannes Oporinus. a. M. D. XLIII. (1544.) mense Februario. 8.

Aristotelis Praedicamenta cum commentariis Ammonii Hermeae, a *Barthol. Syluano* Salonensi, nuper latine conuersis, et a *Gastone Sala* nuperrime recognitis. Imprim. Sim. Colinaeus pro se et Io. Roigny. 1542. fol.

Aristot. lib. de interpretatione, latine, cum *Ioannis Arborei Laudunensis* commentariis, apud Simon. Colin. Paris. 1542. 8.

Aristot. Topicorum libri VIII. latine, cum Alex. Aphrodisei commentario, *Guil. Dorotheo* interprete, apud Ioann. Roigny; excud. Io. Lodoic. Tiletan. Paris. 1542. fol.

Idem gr. et lat. cum magni *Augustini Niphi*, medici, philosophi Sueffani, comment. ibid. apud Iac. Kerver. 1542. fol.

Aristot. Elenchorum libr. II. cum adnott. *Alex. Aphrodisei*, latine, *Guil. Dorotheo* interprete, apud Sim. Colin. Paris. 1542. fol.

Aristot.

ooo) Prima n. editio prodit Paris. 1541. certe scripsit Perionius in praef. Lutetiae Paris. XVII.

Cal. Iulii M. D. XLI. — *Elenchi* inscriptionem quoque habent peculiarem.

Aristot. Analyt. posteriora, latine, cum *Io. Grammatici Philoponi* commentariis, e graeco sermone in latinum, iam ante aliquot annos conuersis, sed nuper cum graeco exemplari collatis, apud Io. Roigny, exc. Io. Lod. Tiletanus. Paris. 1543. fol.

Ἀριστοτ. περὶ ἐρμηνείας libri II. lat. apud Sim. Colin. Paris. 1544. 8.

Aristot. Analytic. priorum et posterior. libri, latine, seorsim excusi per Sim. Colinaeum. Paris. 1545. 8.

Aristot. Dialectica, *Anitio Manlio Seuerino Boëtio* interprete, per *Martianum Rotam* restituta. Venetiis apud Iuntas. 1547. fol. Deest in Catal. apud Bandinium de Florentina Iuntarum typogr. part. I. pag. 19.

Porphyrus Institutio, (1550.) *Aristotelis* Categor. lib. de interpretatione: libri Analyt. priorum et posteriorum, *Iac. Lud. Strebao* interprete. apud Vascosanum. Lutet. 1551. 4.

Aristotelis Categoriae, graece, cum graecis *Simplicii* in eisdem commentariis et latine *Iusti Velfii*, Hagani, scholiis. apud Mich. Ilingrinium. Basileae, 1551. fol.

Aristot. analyticorum posteriorum liber primus. graece. ap. Guil. Morelium. Paris. 1552. 4.

Aristot. Topicorum libri octo, cum *Alex. Aphrodis.* explicatione, latine; septimum Muretus nunc primum latine et eleganter interpretatus est; in ceteris libris usitatam interpretationem sequuti sumus, sed multis partibus, quam antea, emendatiorem. Io. Gryphius excud. Venet. 1554. fol. [Liber septimus ex versione Mureti et cum eius Comm. legitur T. III. Opp. Mureti ed. Ruhnck. p. 487 sq.]

Aristot. Dialectica, Boeth. Seu. interpr. adiectis recens Ang. Politiani in singulos libros argg. Lugd. apud Anton. Vincentium, 1553. 8.

Organum *Aristotelis* vniuersum vna cum *Porphyrus* Eisagoge. — *Ioach. Perionio*, Benedictino Cormoeriaceno interprete. Adiectae sunt eiusdem — Obseruatt. Basileae per Io. Oporinum, 1554. 8. vid. ad edit. ann. 1542.

Aristot. de interpretatione, latine, *Ioach. Perionio* interprete, per *Nicol. Gruchium* correctus et emendatus. Lutetiae apud Vascosan. 1555. 4.

Aristot. Logica, latine ab eruditissimis hominibus conuersa. ex officina Mich. Vascosani, praefatus est Guil. Guerentaeus. pars I. Lutet. 1556. 4. pars II. 1557. 4.

Aristot. liber de interpretatione, *Boëtio* interprete, cum *Mich. Pselli* paraphrasi nunc primum latinitate donata. apud Io. Lodoic. Tiletanum. Paris. 1559. 4.

Porphyrus — Isagoge in dialecticam. — Viennae Austriae typis Aegidii Aquilae. impensis Io. Lieb. 1550. 4. — *Aristot.* lib. praedicamentorum. — ibid. 1550. 4. — *Aristot.* perihermenias libri II. — ibid. 1551. 4. — *Aristot.* prior. analyticorum libri II. ibid. 1551. 4. — posteriorum analytic. libri II. — ibid. 1552. 4. — Topicorum libri VIII. ibid. typis Mich. Zimmermann. 1553. 4. — Elenchorum libri II. ibid. 1553. 4. vid. *Denis* Merkwürdigkeiten der Garellischen Biblioth. pag. 275—284. Eiusdem Wiens Buchdrucker Geschichte, pag. 483. 496. 507.

Organum *Aristotelis*, graece: *Porphyrus* Isagoge, *Aristotelis* Categoriae, de interpretatione; Analyticorum priorum et posteriorum libri, Topicorum libri VIII. Elenchor. philosoph.

phist. libri II. Paris. apud Guil. Morel. 1562. 4. — rec. et in capita distinctum, Francofurti apud Andr. Wechel. 1577. 4. cum praef. Sim. Grynaci.

Aristot. Organum. — *Ioach. Perionio*, *Nic. Gruchio*, *Firmino Durio interpretibus*, Basil. 1563. — id. partim interprete *Ioach. Perionio*, partim *Nic. Gruchio*, Rhotomagensi, cum adnotatt. *Gerardi Matthiæ*, Geldriensis. Colon. 1565.

Ἀριστοτέλης — — *Aristotelis Asclepiadae* — — *Organum* — — graece. cum praef. Grynaci. Basil. apud Thom. Guarinum. 1566. 8.

De hac vitiose excusa edit. vid. Buhle.

De organo tamen nemo hucusque melius meruerat, quam *Iul. Pacius a Beriga*, vir vtriusque linguae et philosophiae peripatet. peritissimus, et H. Casauboni praeceptor. Saepius quidem prodiit ex eius noua recensione *Organum*: at probe dignoscendae sunt editiones. Prima editio, ad quam curandam praeter varias edd. et gr. comment. vno tantum codice msto vsus est Pacius, inscripta est:

Ἀριστοτέλης Ὀργανον. Aristotelis — Organum h. e. libri omnes ad logicam pertinentes, graece et lat. *Iulio Pacio* interprete, cum argumentis, notis et tabulis synopticis. Morgiis, ex officina Laimariana. 1584. 4.

Conf. *Io. Fabric.* in historia bibl. Fabricianae, tom. III. p. 458 sq. vbi quoque de *Porphyrio* et *Pacio* differitur. — In *Pinelli* catal. tom. I. p. 217. nr. 1221. occurrit editio: *Aristot. Organ. cum aliis a Iul. Pacio*, graece, (Viennae) 1584. 4. Posthaec Pacius nouis subsidiis instructus, iterum ad emendandum contextum accessit in edit. inscripta:

Ἀριστοτέλης — Organum, — — gr. et lat. *Iul. Pacio a Beriga* interprete. *Cum triplici indice. Editio secunda* accurate recognita et emendata. Francofurti ap. heredes Andr. Wecheli, Claudium Marnium et Ioan. Aubrium. 1592. 8.

Est in bibl. publ. Erlang. Quare quum illam manibus versum, adfirmare possum, eam editionem neque in forma quartam esse, neque prioris repetitionem. Nam typographus ad lectorem ipsam vtriusque editionis differentiam diserte indicat atque, Pacium in hac editione II. ad quinque exemplaria manu exarata Palatina contextum graecum diligenter recognouisse, multis locis emendasse, alia in multis locis suppluisse, et coniecturas de quibusdam locis emendandis, in spatio prioris editionis adscriptas, nunc ferme omnes propter librorum mstorum auctoritatem recepisse in contextum; latinam recognouisse interpretationem, atque in distinctionibus capitum, diuisionibus signisque quaedam mutasse etc. Additi sunt III. indices; sed notae s. scholia omissa:

Haec melior editio repetita est; at in fronte auctior:

Aristotelis — Organum — graece et latine. *Iul. Pacius a Beriga* recensuit, atque ex libris tum mstis tum editis emendauit: e graeca in latinam linguam conuertit: tractatum, capitum et particularum distinctionibus ac perpetuis notis illustrauit. Additi sunt tres indices. — Francofurti apud heredes Andreae Wecheli etc. 1598. 8.

In hac editione, quam quoque in manibus habeo, vti in praecedenti, eadem est praefixa typographi ad Lectorem epistola, paullo contractior, iidemque indices additi, at marginem opplent scholia: quo factum est, vt illa pluribus constaret plagulis: at typi sunt mi-

nus

nus luculenti atque venusti. Clar. *Buhlius*, qui ad manus tantum habuit edd. ann. 1598. 1606. 1682. scribit *Organon* nouis curis a Pacio calligatum, Francof. 1597. 4. mai. apud heredes A. Wecheli produsse, (quod quidem de editione 1592. rectius dici, iam animaduertimus,) illique eodem anno comitem accessisse *commentarium analyticum in Isagogen Porphyrii et Organon Aristotelis*, de eoque videndum esse Casaubonum in Exercitati. pag. 81. editioni autem ann. 1598. Pacium ultimam manum impendisse videri ^{ppp}).

Commentarium tamen fuisse simul excusum, patet ex longiore titulo in Catalogo Bunaviano, vbi praeterea additur: „accessit eiusdem Pacii in vniuersum Organum commentarius analyticus *nunc primum* in lucem editus,“ tum ex epistola dedicatoria editioni *Geneuensi*, quam nostra quoque academica bibliotheca possidet, praemissa, illa vero editio hanc habet epigraphen:

Aristotelis — Organum. — Iul. Pacius recensuit, atque ex libris cum manuscriptis tum editis emendauit: e graeca in latinam linguam conuertit: tractatum, capitum et particularum distinctionibus, argumentisque; nec non perpetuis notis et tabulis synopticis illustravit. Additi sunt indices tres — — *Editio tertia. Tot locis emendata et aucta, ut noua editio videri possit. Accessit eiusdem Pacii in vniuersum Organon commentarius analyticus nunc primum in lucem editus.* Geneuae. ex typis Vignonianis. ann. M. DC. V. (1605.) 4. typis luculentis.

Quatenus haec editio differat a superioribus, et num, quod *Hambergerus* in zuverläss. Nachricht. tom. I. pag. 275 sq. obseruat, textus graecus idem sit, qui reperitur in edit. ann. 1598. an mera repetitio edit. ann. 1597. ii decernant, quibus otium est et potestas data singularum editionum curatius comparandarum. Praefixa quidem est eadem typographi ad lectorem epistola, quae praemissa est editioni ann. 1598. 8. At singulis capitibus praemittitur argumentum, et notae sunt multo ampliores, et ad intelligentiam auctoris multo efficaciores. His quidem haec edit. praestat superioribus, quas in manibus habui. Commentarius peculiarem habet inscriptionem: *Iulii Pacii a Beriga in Porphyrii Isagogen et Aristotelis Organum commentarius analyticus. Aureliae Allobrogum ex typis (minuris) Vignonianis.* 1605. Epistola nuncupatoria data est *Kal. Martius A. R. S. cl. LXXVII.* (1597. Nulla vero additur praefatio de consilio auctoris. Adnotat cl. Buhlius edit. Francofurt. ann. 1598. saepius repetitam esse, tum eodem illo loco, tum Harouiae 1606. 1611. 1617. 1623. tum Helmstadii cura *Andrae Frolingii* 1682. 4. eiusque praefationem sub finem esse videndam. — Pacii translationem in graeco-latina sua Operum Aristotelis editione retinuit *Guil. Du Vall.* At in editionibus ceteris graecolatinis occurrit *Nicolai Gruchii* interpretatio siue recognitio interpretationis *Ioachimi Perionii*.

Graecolatini Aristotelis — Organi, siue instrumenti instrumentorum aut philosophiae manus, *pars prior.* In qua *Porphyrii Isagoge, Categoriae, liber de interpretatione*, et *utraque analytica* comprehenduntur. Omnia correctae, in capita, praemissis argumentis,

T t 3

distincta,

^{ppp}) Rara esse videtur illa editio. In bibliotheca tamen Pinelliana, (vol. I. pag. 217.) existit, ita autem indicata: *Aristot. Organum et alia, a Iulio Pacio, gr. lat. Francof. hered. Wecheli*

1597. 4. Sed plena inscriptio eaque longa reperitur in Catalogo Bunav. I. pag. 120. vbi dicitur *Editio secunda, emendata et aucta.*

distincta, conuersaque a Io. Hospiniano, Steinano. Adiectus est — index. Basileae ex Officina Oporiniana 1573 8.

In epistola dedicatoria scribit Hospinian. se nouem ante annis edidisse *Organum graecum*, partim diligenti variorum exemplarium, partim interpretum inspectione et collatione correctum, atque in capita, et partes capitum, in periodos item et articulos distinctum, et pro munusculo chartaceo a scholaris et Basiliensis academiae principibus accepisse donum argenteum; huic editioni post alios, quos enumerat, addito iudicio suam adiecisse versionem, de qua multus est, latinam. In praefatione promittit lectiones suas in *Organum*, et de suis in *Organum* meritis mendisque correctis modeste disputat. Ego vero priorem editionem non vidi.

Organon Aristotelis, gr. et latine studio Io. Spondanii. Basil. 1583. apud Oporin.

Quaestionum et commentariorum in Organon Aristotelis pars I. II. et III. in qu. et textus graecus integer quaestionibus accommodatus est, et tum verborum tum sententiae habita ratione in latinam linguam conuersus: praetectorum vero artis differendi Aristotelicorum usus, exemplis philosophicis, oratoriis, et poeticis commonstratus. Industria et studio Guil. Hildenii. Berlini, sumtibus ac typis auctoris ann. 1585. 8.

Versionem et commentarium laudat Buhle. adde Stolle Nachrichten von den Büchern — in der Stoll. Bibl. tom. I. p. 345 sq. qui adnotat, Nicol. Hieron. Gundlingium in sua Logica lib. I. cap. 5. lib. II. cap. 9. lib. III. cap. 11. summam atque historiam logicae Aristot. dedisse.

R. Balfourei Scoti comment. in libros *Aristotelis* de philosophia vol. I. II. quibus illustrantur, quaecumque sunt difficulta in Organo et libris Logicae. Editio secunda auctior et correctior. Burdigalae 1620. 4.

Textum graecum esse vitiosissime impressum, et copiosum commentarium parum fructuosum, ait Buhle p. 238.

Aristotelis Organon cum explanatione M. Io. de Lapide, praemissa isagoge Porphyrii, fol. sine l. a. et typographi indicio.

Mich. Pselli Synopsis Organi Aristotelici graeco-latina, nunc primum edita ab Elia Ehingero. Witteberg. ex typograph. Zach. Lehmanni. 1597. 8.

Vid. Catal. Bunau. I. pag. 120. vbi et in Menkenii ac Rossii catal. plures interpretum graecorum et lat. editt. indicantur.

Iosephi Rotellae fructus honoris in Porphyrii Isagogen et *Aristotelis Logicam*. Caesena 1602. (Fabric. in nota msta.) — Casi summa veterum interpretum in Aristotelis dialecticam, Francofurti 1606. 8. — *Organum Aristoteleum* in quaestiones et responsiones redactum a M. Michaelis Piccarto (Prof. Altdorfini.) Lipsiae 1613. 8. — *Eiusdem* Isagoge s. introductio ad organicam doctrinam *Aristotelis* per quaestiones et responsiones. Altdorf. 1614. 4. — Philippi Zaphiri in poster. analytic. Aristotelis explanatio. Venet. 1567. fol. vid. Nic. Rossii catal. bibl. pag. 135. vbi variae interpretum graecorum editt. occurrunt, quas hic repetere nolo.

Bernartini Petrellae in duos Aristotelis libros posteriorum analyticorum commentarii, Patau. 1595. fol. — adde supra in fine §. V. Harl.

Editiones

Editiones librorum rhetoricorum.

Aristotelis Rhetorica ex arabico latine reddita interprete *Hermannno Alemanno*, praemissa *Alpharabii* declaratione super eadem rhetorica. Excerptum ex eiusdem *Aristotelis poetica* per eundem *Hermannum*, de Auerrois textu arabico latine redditum, ex recensione *Lancillotti de Zerlis* Veronensis. Venetiis per Philippum Venetum. 1481. fol.

De hac editione admodum rara intelligenter fuseque disputat cl. *Morrellius* in nota ad *Pinelli* Catal. part. III. pag. 3 sqq. atque suspicatur, sub nomine *Hermani Alemanni* latere de *Schildis*, Westphalum ordin. Herem. S. Augustini. vid. supra in catal. edd. Opp. ad ann. 1481.

Aristotelis rhetorica et poetica, graece, in rhetoribus antiquis graecis, (vol. I.) ap. *Aldum*. 1508. 1509. voll. II. fol. — ex officina Frobeniana per Hieron. Froben. et Io. Heruag. *Basil.* 1520. 4. — typis *Froben.* 1529. 4. — ex offic. *Gerardi Morhii* Campensis ap. collegium Sorbonae. *Parif.* 1530. 8.

Aristotelis rhetorica, lat. cum *Aegidii Romani* commentariis, Venet. 1515. fol. (vide supra in fine §. VI.) — rhetorica ad Theodecten, interprete *Georgio Trapezuntio*, conf. *Zeni* dissert. Vossian. tom. II. pag. 10. et supra ad §. VI. vbi quoque edit. Lipsiensem ann. 1503. memorauimus, adiuncta rhetorica ad Alexandrum, ex interpretatione *Fr. Philselphi* (vid. Serie dell' edizioni Aldine, edit. II. p. 57. ad h. 2.) — iisdem interpretibus iisdem *Aristot.* libri, *Parif.* impensis Sim. Colinaei. 1530. fol. ibid. 1540. et *Basil.* 1534. 8. *G. Trapez.* versio est quoque in latinis Aristotelis editionibus, Veneta apud Iuntas, *Basil.* 1542. fol.

Aristot. Rhetorica, graec. *Basil.* apud Froben. 1529. 4. (*Pinelli* bibl. tom. III. pag. 2. nr. 5659.)

Aristotelis de rhetorica libri III. de eadem ad Alex. M. lib. I. de poetica; graece, in aedibus Bartholomaei Zanetti; aere et diligentia Io. Franc. Trincauelli. Venet. 1536. 8. — Venetiis ap. Gryphium. 1546. 8. (*Pinelli* bibl. tom. III. p. 2. nr. 5657.)

Aristot. de arte rhetorica libri III. gr. cum commentariis anonymi. *Parif.* apud Conr. Neobarium. 1539. fol.

Aristot. rhetor. libri III. interpret. *Hermolao Barbaro*, cum commentario *Dan. Barbari* et *Hermolai Nepotis*. Lugd. apud Seb. Gryphium 1544. 8. (notante Buhlio sed animaduertente Fabricio) Venetiis 1544. 4. — *Basil.* 1545. 8. Lugd. 1545. *Parif.* 1549. 8. Lugd. 1558. 8. conf. *Zeni* diss. Voss. II. pag. 381. et supra ad §. VI.

Aristot. de arte rhetorica, libri III. graece, *Basil.* apud Isingrin. 1546. 8. — Argentor. apud Windel. Rihel. 1547. 8.

Aristot. de arte rhetor. libri III. ex versione latina et cum commentario *Petri Victorii* positis ante singulas declarationes graecis verbis auctoris. *Florent.* in offic. Bernardi Iuntae. 1548. fol. — reper. *Basil.* 1549. fol. — et *Florent.* ex Iuntarum typographia 1573. fol.

Vid.

qqq) Antea excusa cum *Philselphi* orationibus et aliis opusculis. Venet. 1494. fol. fol. 45 sqq. — item latine Lipsiae 1503.

Vid. *Bandini* Annales Iuntar. typogr. part. II. pag. 248. Prima Victorii editio opido rara est, et apud Fabricium aliosque *Venetis* lucem adspexisse dicitur. Fabric. notam addidit instam; „Bina aureorum millia sibi a nobili quodam oblata presbytero, ut rhetoricae volumen recusum eius inscriberet nomini, constantissime reiecit. *Imperial.* p. 153 sq. *Musei.*“

Aristot. rhetorica, graece, ex recensione Petri Victorii, et seorsim latine, *Hermolae Barbaro* interprete. Paris. apud Vascosan. 1549. 8.

Aristot. rhetoricorum libri III. ex versione *Consulti Chirii Fortunatiani*, castigatiores iam redditū, opera *Petri Nannii Alcmariani*, Louanii 1550. 8.

Aristot. libri de arte dicendi, graece, cum versione latina *Hermolai Barbari*, et comment. *Mart. Borrhaci* Basil. 1551. fol. (vid. Menken. Catal. I. p. 68.) — rep. ib. 1555. fol. — et cum V. L. et observationibus, quibus in locis a graeca vulgata lectione Hermolaus variaverit. Paris. apud Thomam Brumenium, describebat Guil. Morelius. Paris. 1559. 4.

Aristot. libri III. de arte rhetorica, latine, interprete *Carolo Sigonio*, Bononiae apud Alexandr. Benatium, 1565. 4. Venetiis apud Iordan Zilettum 1566. 8. — recus. curante *Io. Castilio*, Rostoch. 1577. 8. et cura *Christoph. Schraderi*, Helmstad. 1634. 8. — latine per *Iac. Carpentarium*. Paris. 1567. 4. — ibid. 1572. et 1578. 4.

Aristotelis rhetoricorum libri III. in latinum sermonem conuersi et scholiis breuioribus explicati a *Io. Sturmio*, nunc primum in gratiam et vsum studiosorum dicendi doctrinae editi: Argentinae. Excud. Theodos. Rihelius. in calce; Argentorati excud. Theod. Rih. M. D. LXX. (1570.) 8. graece et lat. Scholia nata sunt e scholis *I. Sturmii*, a discipulis excepta. Editionem curauit *Io. Cocinus*, Pilecensis, Boiemus, qui in epistola nuncupatoria ad Consules et senatum reipubl. reginae Hradeczii in Boemia id tradit; at ipse fatetur, non omnia esse exquisita et aequae polita, ac si a Sturmio fuissent retractata; at tamen Sturmii ingenio apta dignaque.

Aristotel. de arte rhetorica libri III. cum *M. Antonii Maioragii* commentariis. Additis nuper graeco textu ad ipsius *Maioragii* versionem et Petri Victorii sententiam emendato, noua capitum diuisione etc. — (*Maioragio* iam defuncto, primum in lucem prolati sunt commentarii ab eius amitino *Primo Comite*.) Venetiis 1572. fol. — dein cum duplici indice, per *Fabium Paulinum Vtinensem* philosophum et graecarum litterar. publ. Venetiis doctorem. *Venetis* gr. et lat. apud Franciscum de Franciscis. Senensem (1591.) fol. — rec. Patauii, (nitide quidem at vitiosissime.) ap. Ioan. Cagnolum 1689. 4.

A Natali Comite et Giberto plagii, omnia e commentariis Victorii furripuisse, ad censatur *Maioragius*; sed defenditur a *Kohlio* in praefatione de vita et scriptis *Maioragii*, Deliciis epistolicis, Lipsiae 1731. 8. editis, praemissa p. 84 sqq. Plura de altera praesertim editione, et de *Maioragio* leges in *Freytagii* adparatu litterar. tom. I. pag. 544 — 548.

Aristot. de arte rhetorica libri III. graece. Paris. apud Benenatum. 1575. 8.

Rhetoricae Aristotelis ad Theodecten libri III. quos *M. Anton. Maioragius* vertebat: eiusdem *Aristot.* lib. ad Alexandrum de rhetorica, *Fr. Philadelpho* interprete, cum expositione *Io. Mayinelli*. Venet. apud Io. Valgrisiū. 1575. 8.

Aristot.

Aristot. rhetorica, interprete *Antonio Riccobono*, cum eiusdem explanationibus. Venet. apud Paul. Meietum. 1579. 8. Pars esse videtur sequentis editionis, peculiari titulo munita.

Aristot. ars rhetorica, graece ab *Ant. Riccobono*, *Rhodigino*, latine conuersa. Eiusdem *Riccoboni* explicationum liber, quo Aristotelis loca obscuriora declarantur. — — *Aristotelis ars poetica* ab eodem in latinam linguam versa, cum eiusdem de re comica disputatione. Venetiis apud Paul. Meietum. 1579. 8. — Editio *Rhetoricas* libri III. ab *Antonia Riccobono* latine conuersi, separatim editi sunt cum paraphrasi, interiecta rerum explicatione et collata *Riccoboni* multis in locis conuersione cum Maioragii, Sigonii, Victorii et Mureti conuersionibus, et separatim edita Francosurti apud heredes Andreae Wecheli, Claudium Marnium et Ioan. Aubrium. 1588. 8. subiunctis XXV. de usu artis rhetoricae Aristotelis commentariis, ibid. 1595. 8. Hanouiae 1606. 8. et 1630. 8. Sed in Italia separatim antea fuisse editam, coniectio ex epistola Riccoboni dedicatoria ad Richardum Bar. a Staremberg, auditorum suum, praemissa paraphrasi et data *Patauii* ann. MDLXXXVII. (1587.) Ab initio paraphraseos agitur de autore, et inscriptione horum librorum rhetoricorum. Riccoboni versio retinetur in editionibus Opp. Aristotelis graeco-latini, etiam Duvalliana tom. III.

Aristot. rhetorica ad Theodecten, cum commentariis *P. Victorii*, positis ante singulas declarationes graecis verbis auctoris, iisque fideliter latine expressis. Florentiae apud Iuntas. 1579. fol. Praeclara raraque est haec editio.

Aristot. libri III. de arte rhetorica. Brixiae, apud Petr. Mariam Marchettum. 1584. 16.

Aristot. artis rhetor. libri III. Duos priores vertit *M. Anton. Muretus*, Romae, 1585. 8. — 1598. 8.

Huetius de interpretat. lib. II. Stadae 1608. 8. p. 258 sq. laudat operam Mureti scientiamque bene interpretandi. adde *Clement* Bibl. II. pag. 106. Publicis illum praelectionibus quoque illustrasse hos libros, patet ex Mureti oratione VII. (edit. Thomassii VIII.) voluminis II. *Mureti* commentarius cum versione librorum II. rhetoricorum prodit. Ingolst. 1602. 8. [Repetita est versio cum Scholiis Mureti in eius Opp. omnibus a Dau. Ruhnkenio editis, T. III. pag. 615 sq.]

Aristotelis artis rhetoricae — libri III. *M. Aemilio Porto*, Francisci Porti F. — noua interpretatione illustrati et nunc primum in lucem emissi. — Item *Franc. Porti Cretenfis* in eosdem libros perpetui latini commentarii, ante non excusi. — Spirae ap. Bern. Albinum cloloHC. (1598.) 8. — Londini. 1619.

Conf. *Clement* Bibl. II. pag. 106 sq.

Ἀριστοτελὲς — *Aristotelis de rhetorica* seu de arte dicendi libri III. graecolat. Contextu graeco, ad exemplaria selectiora emendato; latino, paraphrasi, vbi opus, intertexto; utroque etiam in particulas distincto. Margini interiori, adscriptis locis auctoris, ex ipso citatis vel ex *παράλληλῃς* similibus; exteriori, adposita analytica methodo; cuius tabulae synopticae in sua loca distributae. Londini typis Eduardi Griffini. cloloCXIX. (1619.) 4. rec. ibid. 1696. 4. (editore *Theodoro Goulston*.)

Meo exemplo adscriptit vir doctus ad p. 27. lin. 20. (libr. I. cap. 5. sub finem): „Aristoteles quatuor tantum exercitia commemorat, neque eo minus eum, cui quatuor istae facultates insunt, vocat *πενταθλον*. Mendum igitur subesse videtur. *Clericus* in siluis philol.

Vol. III.

Vv

lib. I.

lib. I. restituit: ὁ δυνάμενος τὰ πᾶσι διπτεῖν πως ἄνω, ἄλτικός· ὁ δὲ κινεῖν etc. adde de hac edit. Clement I. cit.

Pauli Benii Eugubini, philosophiae et sacrae theologiae doctoris, qui quatuor ac viginti annos in Patauino Gymnasio professus est eloquentiam e prima sede, in Aristotelis libros rhetoricorum commentarii: in quibus Aristotelea de arte dicendi praecepta non solum copiose declarantur, verum etiam centum oratoriis controuersis interpositis illustrantur: cum Platone, etiam in decretis multis, cum M. Tullio in toto dicendi artificio conferuntur. Accessit Platonis rhetorica ex eius monumentis excerpta. Ad illustriss. et reuerendiss. Barbarinum Urbani VIII. nepotem. — Venetiis apud Io. Guerilium c1610/20XXIV. fol.

Hic quidem annus signatus est in meo exemplo, quod tantum continet primum Aristotelis librum, in particulas 332. dissectum. Cuilibet particulae graecae subiecta est Riccoboni et Maioragii versio latina cum commentario operoso et nimis verboso, sententias tantum auctoris praeceptaque illustrante. At pluribus partibus opus constitisse, certum est, atque in numero anni romano, quo editi dicuntur commentarii, C excidit, et scribendum erat c1610/20CXXIV. (1624.) Nam in praefatione iudicat Ben. de superioribus editoribus atque interpretibus, in his, de P. Victorio, M. Antonio Maioragio, (1514 nato,) Bernardo Mirandulano et Antonio Riccobono. Tum in grandi, quod habeo, volumine initium nescio cuius, an bibliopegae culpa, capessunt *Pauli Benii Eugubini — oratoriae disputationes, seu rhetoricae controuersiae, in quibus cum veterum multorum, tum maxime Aristotelis de ratione dicendi praeter ea explanantur et cum Platonis Ciceronisque decretis conferuntur. Hic praeter ea, quae in Aristoteleas rhetoricas commentariis et controuersis dubitantur, ut Aristotelica de arte dicendi praecepta declarentur, et cum Platone et M. Tullio conferantur, controuersiarum vela panduntur explicatius: et Platonis rhetorica subiicitur, ex variis eius locis excerpta, (eidem Barbarino sunt dicatae: et in fronte prodiisse rectius scribuntur,)* Venetiis apud Io. Guerilium c1610/20CXXV. (1625.) In calce vltimae partis, s. Platonis rhetoricae scriptum est: *Voluminis quinti finis.* — Cl. Buhlius ex catalogo bibl. Casanat. tom. I. p. 269. paucis verbis illam citat edit. — 1624. tom. II. — Partes autem esse videntur editionis: *Beni Opera omnia.* Scilicet de historia libri IV. In *Sallustium* commentarii. In *Virgilium*, in *Aristotelis rhetoricam* commentarii. Oratoriae disputationes. In *Ciceronem* pro L. M. commentarii. Oratt. 75. His accessere epistolae, praefationes, epitaphia, elogia. Item in *Aristotelis poeticam* commentarii. Venetiis, 1624. fol. V. voll.

Multas singulorum librorum editt. vid. in Rob. Fyscher. catal. bibl. Bodlei. tom. I. pag. 138. adde *Widkind* — Verzeichn. von raren Büchern. I. pag. 385 sq. Idem *Benius* edidit commentarios in Virgilii Mar. Aeneidem. Venet. 1623. fol. Meum exemplar continet tantum textum librorum V. cum initio libri VI. et cum verboso commentario atque indice.

Aristotelis libri de rhetorica tres, de poetica vnus; graece et latine: *Dan. Heinso* huius, *Antonio Riccobono* illorum interprete, collatis inter se excusis aliquot exemplaribus, recensiti et summa cura pristino nitori restituti. apud Io. Libert. Paris. 1629. 8.

Aristot. rhetorica, graec. et latine, *Antonio Riccobono* interprete, editio postrema, a mendis, quibus scatebat, expurgata. apud Sebast. et Gabr. Cramoisy Paris. 1648. 8. — — graece et lat. cura *Christophori Schraderi*. Helmstad. 1648. 4. — repet. ibid. 1661. 4. 1672. 4. atque

atque cum commentario inscripto: *de rhetoricorum Aristotelis sententia et usu*, ibid. 1674. 4. Graecus textus est is, quem Victorius constituit; latina autem versio duorum priorum librorum est Antonii Mureti; tertii vero libri, Antonii Maioragii. Singula capita Schrader. in sectiones distinxit minutiores. — *Ars rhetor.* gr. et lat. Londin. 1696. 4. cum notis variorum Cantabr. 1628. 8. memoratur in *Nia Rossii* catalogo biblioth. Romae, 1786. mai. 8. pag. 134. vbi multae librorum Aristotelis, eiusque interpretum graecorum editiones paucis indicantur.

Aristotelis de rhetorica — libri tres, graece et latine. Contextu graeco ad exemplaria selectiora emendato; latino paraphrasi, vbi opus, intertexto, utroque in sectiones distincto; appositis locis auctoris, ex ipso citatis vel ex παραλλήλῃs similibus, cum methodo analytica. Huic editioni accessere notae quaedam e *Victorii*, *Maioragii* ac *Fabii Paulini* commentariis selectae, (singulis libris subiectae,) variae lectiones (ex edit. Morel. et Basil.) indexque rerum memorabilium. Cantabrigiae typis academicis, sumt. Gul. Thurlbourn. 1728. 8. mai.

Conf. Acta eruditor. tom. X. Supplem. pag. 440.

Ἀριστοτέλης τέχνης ῥητορικῆς βιβλία τρεῖς. Ex theatro Oxon. (cum notis et V. L. ex edd. Camor. Basil. et P. Victorii). 1759. 8. (curante Oluell.) — — graece ex aliquot editionum collatione, (cura Garuii et Reitzii,) Lipsiae sumtu Suikerti. 1772. 8. — Ex rhetor. II. 21. fabulas Stesichori et Aesopi recepit Io. Vpton in suam chrestomathiam, inscriptam: *ποικίλη ἱστορία*, siue nouus historiarum fabellarumque delectus cum notis et versione. Londini 1701. 8.

Raph. Cyllenii Angeli tabulae rhetoricae, quibus omnia, quae ab Aristotele tribus de arte dicendi libris, et a *Demetrio Phalereo* suo de eloquutione libro tradita sunt, praecepta explicantur. Venet. 1571. fol. — *Iac. Brocardi* partitiones oratoriae, quibus rhetorica Aristotelis praecepta explicantur. Venet. 1558. 8.

Antonii Bernhardi Mirandulani in librum III. Bononiae 1595. 4.

Andreae Godfredi Ammonis rhetorica Aristotelis in breues aphorismos contracta cum diss. de imitandi necessitate et Aristotelis rhetoricorum usu ac praestantia recudi curauit *Iac. Burkhard*, Coburgi 1715. 8. post edit. Gustrou. 1663. 8. et Hannouer. 1681. 8. — Fabricius dubitat, num Io. Baptistae Pignae Ferrariensis commentarii, in quibus, ut ille ipse ad Horatii A. P. scribit, ex scriptoribus optimis, graecis et latinis omnis generis, exempla adiunxerat lucem viderint. — *Ger. Io. Vossii* commentariorum rhetoricorum s. oratoriarum institutio- num libri sex, (quarta edit. auctiores et emendatiores, Lugduni Batau. 1643. 4. etc.) sunt instar commentariorum in Aristotelis rhetoricam. Vid. supra ad sect. II. et §. VI. fin. notata. — *Gibert* in Jugements des Savans sur les Auteurs qui ont traité de la Rhetorique — tom. I. Paris. 1713. mai. 12. de Platone et Aristotele huiusque commentatoribus est copiosus.

Editiones artis poeticae.

Quae vna cum rhetoricis aliisque libris iunctim prodierunt editiones, et quae supra ad sectionem III. iam adnotaui, tum edd. saec. XV. supra in notitia Opp. Aristot. enumeratas, hic omitto.

Aristotelis poetica interprete *Georg. Valla* Placentino, *rhetorica* — *Ethica* — *oconomica* et *politica*, — *moralia magna* etc. (variis interpretibus) per *Bernardin. Venetum de Vitalibus*. Venetiis 1504. fol. — *ars poetica*, latine, *Georgio Valla* interprete, cum *Auerrhois summa*, Venet. 1515. fol.

Aristot. poetica, gr. et lat. scorsim, *Alexandro Paccio*, (*de Pazzis*) *Patricio Florentino* interprete, (qui tribus admodum vetustis codd. msstis, vno praesertim Vaticano, vfus est,) Venetiis apud Aldum 1536. 8. (cuius editionis exemplar cum notis msstis fuit in biblioth. Almeloueniana p. 221.) — rec. graece, *Basil.* apud Robert. Winter 1537. 8. — gr. et lat. *Paris.* in offic. Christ. Wecheli 1538. 8. *Lugd.* 1549. *Venet.* 1572. et cum *Auerrhois Cordubensis paraphrasi*, *Venet.* 1600. 8.

Vid. *Buhle* p. 258. tom. I. *Opp. et Iulium Negri* p. 22. histor. scriptor. Florentinor. In edit. *Paris.* apud Wechel. p. 57 sq. sunt variae lectiones ex edd. excerptae, et *Paccii* versio lat. separatim posita peculiarem habet inscriptionem. *Paccii* versio est quoque in tomo II. *Operum Aristotelis et Auerrhois latine editorum*, Venetiis 1552. fol. et in editione *Aristotel. latina*. *Basil.* 1542. fol.

Francisci Robortelli in librum Aristotelis de arte poetica explanationes — qui ab eodem auctore ex msstis libris, (duobus n. Mediceis, perantiquo alio membran. et edit. Aldina,) multis in locis emendatus fuit, vt iam difficillimus atque obscurissimus liber a nullo ante declaratus facile ab omnibus possit intelligi. *Florentiae* in offic. *Laurentii Torrentini* 1548. fol. — commentarius est recusus *Basil.* 1555. fol.

Addito eiusdem commentario in *Horatium de A. P.* et dissertationibus de *satyra*, *epigrammate*, *comœdia*, *salibus* et *elegia*. vid. *Morhof.* *Polyhist. litt.* tom. I. pag. 1004. et *Buhle* pag. 259.

Aristot. de poetica liber, cum lat. versione *Alexandri Paccii*, *Vincentii Madii*, *Brixiani* et *Bartholomaei Lombardi communibus explanationibus ac propriis eiusdem Madii annotatt.* Venetiis apud Vincent. Valgrisi. 1550. fol.

Addita est *Madii* de *ridiculis* et in *Horatii* librum de arte poetica interpretatio. *Robortellum* potissimum sequitur *Madius*. Huius et *Robortelli* edit. valde laudat, ac *Madium* quibusdam in locis praefert *Victorio Curtius* in praef. ad suam *Aristotelicae A. P.* versionem germanicam, et aliorum editiones atque interpretationes ibidem recenset.

Aristotelis de arte poetica. graece, apud *Guil. Morel.* *Paris.* 1555. 8. (cum variis editionum lectionibus.)

Est noua textus recensio ex vet. cod. msto.

Petri Victorii commentarii in primum librum Aristotelis de arte poetarum. Positis ante singulas declarationes graecis vocibus auctoris: iisdemque ad verbum latine expressis, acc. index. *Florentiae* in officina Iuntarum, *Bernardi filiorum.* 1560. fol. — ibid. 1573. secunda editio, (quae fuit in catal. *Menken.* I. pag. 69 sq. alia ex ann. 1563. sunt signata.)

Vt rara, ita praestans est editio ex antiquis exemplaribus emendata aliisque litterarum, antiquitatis, ingenique praesidiis ornata.

Aristot.

Aristot. poetica, gr. et lat. interprete *Anton. Riccobono*, Venet. 1579. 8. — rep. cum partition. ac notationibus, Venet. apud Fel. Valgrisiuin. 1584. 4. — *Aristot. A. P.* ab eodem in L. L. versâ, cum eiusdem de re comica disputat. Venetiis apud Paul. Meietum 1579. 8. (cum *Arist. rhet.* vide edd. *Rhetor. h. a.*)

Poetica Antonii Riccoboni, poeticam *Aristotelis* et nonnullas *Ludouici Castelletrii* columnias refellens: eiusdem ex *Aristotele* ars comica. Vicentiae 1585. 4. — repet. Patavii 1591. 4. (Patav. 1587. 4. apud Fabric.) Illius versio seruata est in edd. Opp. *Aristot. graeco-latina*, etiam Dualliana postrema, tom. IV.

Ludouicus enim Castelletro, Mutinensis, (quem ex hac vita migrasse a 1571. prodit *Morhof.* in Polyhist. litter. lib. VII. cap. 1. sect. 3. pag. 1004.) edidit gr. et italice *La Poetica d'Aristotele vulgarizzata e sposta* — Viennae Austriae per Casp. Stainofer 1570. 4. — repet. Basil. per Pietro de Sedabuoni (Sedabonis) 1576. 4. 1582. Mire laudant operam Castelletri *Iul. de la Mesnardiere* in sua poetica, Paris. 1640. 4. *Laur. Crassus* in Teatro d'Humorini letterati, tom. I. pag. 65. et alii. Sed praeter Riccobonum carpit eum *Dacier.* vid. quae notauimus in praef. ad *Aristot. A. P.* p. XXXII. in primis *Clement* in Biblioth. II. p. 101 sq. de vtraque Castelletri rara editione. Fabric. de *Castelletro* eiusque commentario, quem eruditissimum dicit, haec notauit: „*Nic. Comnenus* Papadop. hist. Gymnasii Patav. p. 224. laudat quidem Castelletrii comment. at multa carpit. — Quum incendio correptas sensisset aedes suae Castelletri nihil prius exclamauit, quam *al Poetica, al Poetica*, vt hoc potissimum ingenii sui praestantissimum monumentum flammis eriperent. Refert *Menagius* in Menagiana tom. II. p. 82. conf. quae de *Castelletrio*, acuto, sed paullo acerbior critico notata sunt a *Teissierio* in elogiis Thua-neis, Morerio, Bachelioque in Lexicis, *Gaddio* tom. I. de scriptoribus non ecclesiasticis pag. 122. et a *Bentleio* prolegom. ad apologiam dissertationis de epistolis Phalaridis pag. 102 sq. adde *Buhle* p. 272. et *Paizoni* in Biblioteca degli autori antichi — vulgarizzati, tom. I. pag. 96 sq. — *Sposizione della poetica d'Aristotele con Lud. Castelletro*, del Sig. Horatio Marta: in *Rime et Prose del Sign. Horat. Marta.* Neapoli 1616. 4.

Aristotelis de poetica liber. *Daniel Heinsius* recensuit, ordini suo restituit, (n. capp. VII. et XIII. transpositis,) latine vertit, notas addidit. Accedit eiusdem de tragica constitutione liber. in quo praeter cetera, tota de hac *Aristotelis* sententia dilucide explicatur. Lugduni Batav. apud Ioan. Balduinum. Prostat in bibliopol. Ludou. Elzeuiri 1611. 8.

Epistola dedicatpria scripta est 1610. at editionem huius anni exflare, dubito. Multis autem annis post secundis curis castigata prodit editio paulum diuersa:

Dan. Heinsii de tragoediae constitutione liber. in quo inter cetera tota de hac *Aristotelis* sententia dilucide explicatur. Editio auctior multo. Cui et *Aristotelis* de poetica libellus cum eiusdem notis et interpretatione accedit. Lugd. Batav. ex offic. Elzeuiriana. 1643. 12.

De vtraque editione iam copiosus fui in praefatione ad *Aristot. poet.* p. XXIII sqq. et in appendice I. pag. 221 sqq. Heinsii cogitata de ordine *Aristotelis*, et causas, cur immutauerit vulgatum capitum ordinem, recudi feci. At *Curtius* et *Batteux* in praefatt. ad suas versiones libelli et posterior quoque in Mem. de Litterat. — de l'Acad. des Inscri. vol. 41. Paris. 1782. (vbi ille praeter ea quaedam libelli aristotelici loca corrigit, aut coniectando emendare admissus est,) Heinsianam eamque audacem transpositionem improbarunt. Iudice *Rich. Simon-*

no tom. I. bibl. select. cap. 24. Heinsius, si cum aliis poeticae aristotelicae interpretibus conferatur, *et cor solus habet, solus et ingenium.*

Q. Horatii Opp. cum notis *D. Heinsii.* acc. Horatii ad Pisones epistola, et *Aristotelis* de poetica libellus, ex offic. Plantin. 8. (in Vissenbach. Catal. tom. I. pag. 684.)

Aristotel. de arte poetica, graece et lat. cum commentariis *Pauli Benii*, in quibus ad obscura quaeque decreta plenius dilucidanda, centum poeticae controuersiae explicantur. Patauii, per Franciscum Bolzettum. 1613. fol. (vid. Catal. bibl. Menken. I. p. 68, *Rossii* Catal. p. 134. — rep. Venetiis 1623. — Num, (quod equidem suspicor,) haec sit eadem editio, an ab illa diuersa aut repetita, quae dicitur *cum versionibus Paccii et Riccoboni, ac commentariis P. Benii* apud Io. Guerillum prodierit, *Venetiis* 1624. fol. discernere non possum. Fabric. tamen in obseruatione msta notauit, editioni ann. 1613. additam esse duplicem Paccii et Riccoboni versionem. *Benius* vero etiam *Platonis* poeticam ex eius dialogis collectam adiecit. conf. de Benii Opp. paullo ante ad ann. 1624. editionum *rhetoric.* adnotata.

Aristotelis poetica analytica methodo illustrata: gr. et lat. ex versione *Theod. Goulstoni*, Londini 1623. 4. — haec editio, in qua textus graecus mera est Sylburgiani repetitio, est recusa, ita tamen, vt accederent *integrae notae Sylburgii et Dan. Heinsii, nec non selectae aliorum*, Cantabrigiae 1696. 8. Atque eandem esse suspicor, quam eodem anno eademque forma, teste auctore Catal. bibl. Bodleianae pag. 17. *Vptonus* curasse *suasque etiam tam impress. quam MSS. immiscuisse* dicitur.

Videbis, quae de vtraque editione et Goulstoni interpretatione scripsi in praef. ad *Aristot.* A. P. pag. XXVI sqq. et p. XXXIII sq. adde *L. Neocori* (Küsteri) bibliothecam librorum nouorum, Traiecti ad Rhen. 1697. 8. tom. I. pag. 92 sqq. Acta erudit. Lips. ann. 1697. pag. 377 sqq. et *Clement* Biblioth. II. pag. 101.

Aristotelis poetica, gr. et lat. Edinburg. 1731. 12. — gr. *cum versione Theod. Goulstoni et variantibus lectionibus*, (ex Sylburgio fere collectis,) Glasgae 1745. 12. — graece et lat. cum notis, (sine accentibus,) Oxoniae e typographia Clarendon. 1760. 8.

Le quatre poëtiques: D' Aristote, d' Horace, de Vida, de Despréaux, avec les Traductions et des Remarques par M. l'Abbé *Batteux*, Professeur Royal, de l'Académie Française et de celle des I. et B. L. tom. II. à Paris. 1771. 8.

Elegans est editio, et quodammodo noua textus graeci Aristotelici recensio. *Batteux* vt plurimum quidem sequitur Sylburgium et Victorium; ex duobus tamen codd. Parisin. ex Casteluetro et Dacier. loca quaedam feliciter emendat. In paucis breuibusque notis, textui subiectis, de lectione, (quod tamen saepius et curatius fieri debuerat,) et sensu loci agit, in adiectis vero obseruationibus vberime explicat sensum rerum ac praeceptorum, comparat gallicos tragicos, et frequenter propocat ad *Cornille* discours de la Tragédie.

Cl. *Schütz* (in praesenti Professor Ienensis,) *Aristotelis* librum primae parti *Chrestomathiae suae graecae*, Halae Saxon. 1772. 8. inseruit, additis quibusdam variis lectionibus.

La Poetica de Aristoteles dada a nuestra lengua Castellana por Don Alonso Ordonnez. — Amadese nueuamente el texto Griego, la Version Latina y Notas de Daniel Heinsio, y las del Abad Batteux, traducidas del Francés, y se ha suplido y corregido la traduccion Castellana por et Lic^{do} Don Casimiro Florez Canseco, Cathedratico de Lengua Griega en los Reales Estudios de esta Corte. Madrid. 1778. 8. con el retrado de Aristoteles.

Textus

Textus gr. est is, quem Heinsius constituerat. Animaduersiones esse dicuntur aestheticae, criticae atque antiquariae cum variis lectionibus ex codd. in bibl. Escorialensi. [Prima editio prodierat Madr. 1626. 8. La poetica de Aristoteles dada a nuestra lengua Castellana por D. Alonso Orpoñez das Seixas y Tobar, Señor de San Payo etc.]

Diuersum est opus *Gonsalezi*, quod satis indicat titulus: *Nueva idea de la tragedia antigua o Illustracion ultima al libro singular de Poetica de Aristoteles Stagyrta*, por Don Iusepe Antonio Gonsalez de Salas. En Madr. 1633. 4. Recusum cum additamento: *Tragedia practica y Observaciones, que deben preceder a la tragedia Española intitulada las Troyertes*. 1778. 8. II. voll.]

Aristotelis de poetica liber: ex versione *Theod. Goulstoni*. Lectionis varietatem e codd. IV. bibliothecae medicae: verborum indicem et obseruatt. suas adiunxit *T. Wistnley* — Oxoniae ex offic. Clarend. 1780. 8.

Textus graec. est Sylburgianus: indicem nudum vocabulorum excipiunt Vallae lat. interpretat. cum Goulst. notis paraphrasticis et notae. Notae autem tam variorum, quam editoris sunt criticae.

Ego vero edidi *Aristotelis de poetica librum graece et latine*, (n. cum versione latina Goulstoni,) cum *Frid. Sylburgii* meisque notis, (tam criticis quam grammaticis,) Lipsiae, impensis Crusii 1780. mai. 8.

Aristotelis de poetica liber — cum praelectione, versione et notis editoris *G. Cooke*. Cantabrig. 1785. 8. — graece recensuit *Frid. Volgangus Reitzius* Lipsiae 1786. 8. est omnino noua recensio, multis immutatis, atque dolendum, *Reitzii* commentarium lucem non vidisse. [Ostendit tamen *Cel. Wolfius*, Prof. Halensis, se eum editurum esse.]

Nuper adnunciata est noua editio, (sub praelo iam sudans,) et recensio cum notis copiosis criticis atque exegeticis *Tyrrhwitt*, (qui XVI. annos labori impenderat, et a cuius sagacitate atque eruditione multa praeclara possunt expectari,) cura *Burgesii*, cum indice. Textus esse dicitur mutatus secundum crisin *Tyrrhwitti* additaque *Goulstoni* versio, sed correctæ,

Morh f. in Polyhist. litter. VII. 1. 3. pag. 1004 sq. memorat commentatores *Alexandrum Piccolomineum*, qui italico sermone scripsit commentar. in Aristotelem, Venet. 1575. 4. *Franciscum Patricium* in libro: Della poetica la deca historiale, et la Deca disputata Ferrariae, 1584. — *Anton. Sebast. Minturnum*, libris VI. de poeta, Venet. 1559. 4. — Alibi et supra ad §. VIII. atque in Introd. in hist. L. Gr. tom. I. p. 463 sq. plures maioris-minorisque molis libellos, in quibus res verbaque Aristotelicae artis poeticae varia imparique ratione illustrantur, iam adduxi. Multae sunt commentatt. huc pertinentes in Actis societatis reg. Paris. Inscriptionis. Quare paucorum libellorum faciam mentionem. — *Ger. Io. Vossius* in poeticarum institutionum libris III. multa Arist. praecepta illustrat, et est veluti commentator aut scholasticus Aristotelis.

Valde iniquus est auctor libelli: *Anmerkungen übers Theater*, Lipsiae, 1774. 8. et nimis alto supercilio contemnit Aristot.

Reflexions sur la poetique d'Aristote, de Mr. *Rene Rapin*. Paris. 1674. 12. qui de editoribus atque interpretibus A. P. aristotelicae graue tulit iudicium; sed castigatus esse dicitur in: *Remarques sur ces reflexions*, (per *Franc. Vauassorem*,) ibid. 1675. 12. — — *Frid. Rapin* observationes. Lipsiae 1687. 12. — *Petri Laurbeckii* commentarius, (per disputationes acad-

academicas.) Aboae 1675 fqq. 4. — Ad cap. IX. poet. quid sit *imitatio*, sensu Aristotelis, est erudita commentatio in noua bibliotheca artium bonarum Lips. vol. 42. part. II. 1791. pag. 1 fqq. Auctor intelligit fictionem, siue adsumat formam dramaticam, siue tamquam narratio a poeta ipso proponatur. — *Μίμησιν* et *μιμῆσθαι* apud Aristotelem in A. P. esse, res non tam studio et voluntate, quam ex mero aliquo animi adfectu, imitando exprimere et quasi praesentes sistere probatum it, et quid sit *μίμησις πρᾶξιως*, explicat *Ilgem* in prolus. I. disquisitionis actionis principis in Iliade Homeri. Numburgi 1791. 4. — De vi vocabuli illius disputat quoque aliosque V. D. laudat cl. *Renat. Gotthelf Loebel* in docta I. commentat. in Aristotelis notionem tragoediae, Lipsiae 1786. 4. [Aristotele's Treatise on Poetry translated with Notes and two Dissertations on poetical and musical Imitation. By T. Twining. Lond. 1789. 4. The poetic of Aristotle translated with notes by Henry James Pye, Lond. 1788. 8. Sextum caput francog. vertit et notis illustravit *Ath. Auger* in libello: De la Tragédie Grecque, Paris. 1792. 8. *Beck.*]

Editiones Physicorum.

Latine, Aristot. libri VIII. de physico auditu physicorum appellati Nouiter correcti etc. f. a. (vid. *Buhle* p. 239 sq. Lips. probabiliter ann. 1499.) et ibidem libri de coelo et mundo; tum libri meteororum, porro liber de anima, praenotata in fronte *Iac. Fabri*, Stapulensis, in libros de anima introductione fol. f. a. Libri metaphysicae per Mart. Landsberg de Herbi-poli. Lips. 1499. fol. rec. 1503. 1509. vid. *Leich.* p. 75. et 104. *Freitag.* adpar. litterar. I. pag. 338 fqq. *Physica Aristotelis* post *veterem interpretem* verbum verbo inepte quidem, vt ait *Vicommeratus*, fideliter tamen reddentem, vertit et Petro Mediceo dicauit *Io. Argyropylus*, Byzantius, (de quo vide supra in Catalogo editionum Operum latinarum, vbi quoque alias vetustas saeculi XV. edd. enumeravi,) cuius versio occurrit in editione latina Operum Aristotelis, Venet. 1496. fol. aliisque etiam in graeco-latiniis, excepta Duualliana. — Ex versione duplici, veteri vna, altera, quae priore semper loco ponitur, *Argyropuli*, et commentariis *Thomae Aquinatis*, Venet. 1501. fol.

Aristot. physica et metaphysica, cum commentario et dialogo *Iac. Fabri*, per Henr. Stephanum. Paris. 1504. 4. — *Arist. de anima*: in calce: *Liptzk impensis Iac. Thanners* 1502. fol. (vid. *Freitag.* adpar. litt. I. p. 540.)

Samuel Cassinas, f. de *Cassinis* edidit *Commentaria sub triplici modo expositionis in VIII. physicor. Aristotelis*: in calce: in oppido cunei in Pedemontium opera Sim. Beuilaqua 1510. vertit *Bilius*. vid. *Saxii* histor. typogr. litter. etc. p. 82. et respons. ad *Quirinum* etc. p. 50.

Ex physiologia Aristotelis libri duodeviginti, de auscultatione naturali, octo; de coelo, IV. de anima III. *Io. Argyropylo interprete*. de generatione et corruptione II. meteorologorum IV. de sensu et sensibili I. de memoria et reminiscencia I. de somno et vigilia I. de insomniis I. de diuinatione in somno I. de longitudine et breuitate vitae I. de iuuentute et senectute et vita et morte et respiratione. *Francisco Vatablo interprete*. Quibus omnibus, *antiqua tralatio*, tricenos libros continens, ad Graecum per eundem *Vatablum* recognita; columnatim respondet. In calce: *Parisis in audibus Henr. Stephani. Mense Augusto. M.D.XVIII. (1518.) fol.*

In bibl. acad. Erlangenfi. — In eadem bibl. absque vetere translatione, eadem opuscula, *Lugduni* ap. heredes Sim. Vincentii, f. a. in 8. in calce: *Lugduni excudebat Mathias Bonhomme. Arist.*

Arist. de generatione et corruptione. *Augustino Nipho* interprete et expositore. Venet. per Bonetum Locatell. 1506. fol. vid. *Clement* biblioth. II. pag. 88 sq.

Aristot. liber physicorum. Lipsiae 1503. fol. — de generat. et interitu II. Meteoror. IV. de mundo; ex opere de animalibus libri X. *Petro Alcyonio* interprete. Venet. ap. Bernard. de Vitalibus 1521. fol. — Basil. 1546. 4. — *Aristotelis* tota naturalis philosophia cum paraphrasi et adnotatt. *Francisci Vatabli*. Paris. apud Sim. Colinaeum 1531. fol. — — *Augustini Niphi* expositio Venet. 1519. 1525. fol. — *Gualteri Burlaei* 1589. fol. — *Io. Baptistae Rubaei* Venetiis 1598. 4. de natura libri VIII. interprete *Ioachimo Perionio*, cum eius obseruat. contra *Iac. Lud. Strebacum* et praefatione de ordine librorum de ratione naturae, Basil. 1552. 8. — rep. et per *Nic. Grucchi*um correcti. Lutet. 1556. 4. — Paris. 1577. 4. — *Physica* de coelo et anima libri, *Io. Argyropylo* interprete etc. Lugduni 1546. 8. ibid. 1558. 8. — libri IV. physicorum cum commentariis *Philoponi* e graeco in lat. conuersi per *Guil. Dorotheum*, Theologum Venetum. Venetiis 1554. — naturalis philosophia latine, variis interpretibus. Coloniae 1568. 4. voll. II. vid. *Clement* II. p. 100. adde ad sect. XII.

Alberti M. — introductiones in lib. *Arist.* physicor. de coelo et mundo, de generat. meteororum, de anima etc. Cracou. 1516. 4.

Aristot. textus de generatione et corruptione cum expositione *Aegidii Romani* etc. Venet. 1520. fol. vid. *Clement* bibl. II. p. 89. et *Buhle* 241. ex *Maittaire* A. T. ind. part. I. p. 74.

Aristoteles de naturali auscultatione, cum paraphrasi *Themistii*, graece. Excud. *Christian. Wechel.* Paris. 1532. 4.

Aristot. de mundo, graece, cum *Guil. Budaei* versione latina et *Simonis Grynaei* scholiis; accesserunt *Philonis* et *Cleomedis* libri, graece et lat. *Georgio Valla* interprete, Basileae. apud *Io. Walderum*. 1533. 8. In lib. *Aristotelis* textus graec. ex edit. *Erasmiana* Opp. sumtus et nouis mendis typographicis auctus est: ita, vt haec editio, quamquam rara, nullum praebet vsum criticum.

Aristot. de anima libri III. graece, cum introductione latina *Iac. Fabri Stapulensis*, Basil. 1538. 8.

Iac. Stapulensis introductiones in libros physicorum et de anima *Aristot.* cum *Iodoci neoportuensis* annotatt. declarantibus candide dicta singula obscuriora ipsius introductionis prodierunt quoque Cracou. curante *Gregorio Sthavischyn*, Prof. Cracou. impensis *Io. Haller.* 1510. 4. vid. *Ianozki* Nachricht von denen in der — *Zaluski*schen Bibl. sich befindenden raren polnischen Büchern. part. IV. pag. 154.

Questiones M. Ioan. Versoris super tres libros de anima *Aristot.* per *M. Io. Glogowiensem* — nouiter emendatae. — Cracou. arte et impensis *Io. Haller.* 1514. 4. vid. *Ianozki* l. c. part. IV. pag. 119.

Aristotelis et *Philonis* de mundo libri, graece, per *Conrad. Neobarium*, regium typographum. Paris. 1540. 12.

Aristot. de coelo libri IV. de generatione et corruptione libri II. Meteorologicorum lib. IV. latine, ex versione veteri recognita, cum argumentis *Raph. Volaterrani*, et digressionibus *Auerrois*. Venet. apud *Hieron. Scotum*. 1541. 8.

Vol. III.

Xx

Aristot.

Aristot. et *Philonis* libri de mundo; *Ocellus Lucanus* de vniuersi natura, latine. illi *Budaeo*, hic *Christiano Aurelio* interprete, et *Simonis Grynasi* annotatiunculae in *Aristot. de mundo*. Paris. apud Iac. Bogard. 1542. 12.

Aristotelis de anima libri tres, et e prolixis ac copiosis quidem illis *Simplicii* commentationibus breues excerptae interpretationes eorundem, *Iac. Schegkio* collectore. Basil. per Io. Heruagium. 1544. mense Martio. in 8. graece.

Epistola dedicatoria, in qua etiam differitur de Aristotelis libr. de anima et de *Simplicii* commentatt. scripta est Tubingae 1543. Cal. Aug.

Quartus liber *meteororum Aristotelis* omnibus naturae studiosis commodus: *Franc. Vatable* interprete, Wittebergae per Ios. Klug. 1543. 8.

Editorem fuisse *Hermannum Tulichium*, cognoscimus ex carmine eius praemisso.

Aristotelis de coelo liber primus, graece, apud Christian. Wechel. Paris. 1544. 4.

Aristot. de naturali auscultatione libri VIII. graece, cum lat. versione et commentariis *Francisci Viconerati*, Mediolanensis. Paris. apud Vascosan. 1550. fol. et Venetiis, 1564. fol.

Aristot. de mundo liber. item *Theophrastus* de ventis, gr. Lutetiae apud Vascosan. 1551. 4. — — de anima et parua naturalia lat. *Perionio* interprete. Basil. 1553. 8. — *M. Antonii Maioragii* commentarii in duos libros *Aristot. de generatione et interitu*: eiusdem paraphrasis in IV. *Aristot. libros de coelo*. Basil. 1554. fol. — Translulit lib. *de mundo Petrus Alcyonius*. vid. paullo ante notata; item *Io. Genes. Sepulveda*. Paris. 1548. 4.

Aristoteles — *Aristotelis de naturali auscultatione*, seu de principiis, cum praefatione Doctoris *Zanchi*, (Bergomatis Theologiae in Gymnasio Argentoratensi Professoris,) Argentorati excudeb. Vuendelinus Rihelius. 1554. 8. graece.

Praemisit *Zanchus* docta copiosaue prolegomena de Aristotelis philosophia et hoc libro eiusque inscriptione. Cum Melanthon *Aristotelem* in hoc genere praefert *Platoni*, et respondet argumentis secus sentientium. *Sturmius* in longa ad *Zanchum* epistola subiecta non omnino quidem dissentit; at tamen *Platonis* causam grauer defendit. *Margini* textus graeci hinc inde adpersae sunt variae lectiones; fol. III. in lib. VII. *Themistii* verba, quae pro aristotelicis, auctore *Simplicio*, legebantur, sunt eiecta, et fol. 151 — 155. separatim posita.

Aristot. libri de coelo; de ortu et interitu, Meteorologica et de anima, graece et lat. per *Ioachim. Perionium* et per *Nic. Gruchium* correcti. voll. II. Lutetiae Paris. 1554. 4. — de ortu et interitu libri II. *Ioach. Perionio* interprete, per *Nic. Gruchium* correcti Paris. 1560. 4. — Meteor. — de animo — parua naturalia, eodem *Per. interpr.* per *Nic. Gruch. correcti* ib. 1560. 4.

Aristotel. lib. de mundo, lat. *Guil. Budaeo* interprete apud Mich. Vascosan. Lutet. 1555. 4. Exstat quoque in *Budaei* Opp. Basil. 1557. a pag. 445.

Io. Genes. Sepulveda iussu pontificis rom. versionem aristotelicorum operum susceperat. Latina libr. *Arist. de ortu et interitu* versio lucem vidit 1526. — repet. cum aliis *Madrit*, 1775. ideo autem in *Operibus Sepulvedae* IV. voll. *Madrit* 1781. med. 4. versio latina librorum aristoteli-

aristotelicorum non iterata est: contra in vol. I. insertus index vitiorum typographicorum, atque emendationes Politic. Aristot. et scholiorum e msto Sepuluedae.

Aristotelis commentationum de natura libri VIII. de coelo IV. de ortu et interitu II. Meteorologix IV. de anima III. et parua naturalia; graece: cum variis lectionibus, apud Guil. Morel. Paris. 1561. 4. et saepius.

Ἀριστοτέλης περὶ ψυχῆς βιβλία τέσσα. Praefixa est praefatio, in qua necessarius et legitimus philosophiae usus indicatur, autore *Vuolfgango Meurero*, medico, philosophiae aristotelicae in incluta academia Lipsica P. P. Lipsiae in officina Ernesti Voegelini, Constantiensis. 1564. 8. graece.

A pag. 113. adposuit Themistii locum de praestantia librorum Aristot. de anima et Iac. Stapulensis breuem in illos libros introductionem.

Aristotel. libri de generatione et interitu, lat. per *Flaminium Nobilem*. Lucae. 1567. fol.

Aristotelis de anima libri III. cum Averrois commentariis ex antiqua translatione suae integritati restituta. His accessit eorundem librorum noua tralatio, ad graeci exemplaris veritatem et scholarum usum accommodata, *Michaelis Sophiano* interprete, etc. Venetiis apud Iuntas 1574. 4.

Aristoteles de Mundo, graece: cum duplici interpretatione latina; priore quidem *L. Apuleii*; altera vero *Guil. Budaei*, cum scholiis et castigationibus *Bonauenturae Vulcanii* tam in Aristotelem, quam in vtrumque eius interpretem. Accessit seorsim *Gregorii Cyprii encomium maris*, graece, nunquam antea excusum et *Pauli Silentarii Iambica*. Lugd. Bat. ex offic. Plantiniana, apud Franc. Raphelengium. 1591. 8.

In epistola nuncupatoria contendit Vulcan. plumbeis illos niti argumentis, qui hunc excellentem librum, qui non nisi a Naturae genio scriptus censeretur, Aristotelis esse negent. Apuleii versionem, quam e codd. potissimum emendat illustratque, mire laudat. Multa Aristotelis loca corrigit, comparat explanatque, ut haec editio critica bonaque iure habeatur. *Gregorii* encomium peculiarem habet inscriptionem, et nouam paginarum seriem. *Silentarii* carmini pag. 13. praemisit epistolam ad Henr. Stephanum, in qua scribit, illud in Stephani Anthologia epigrammatum graecorum pessime esse habitum ab correctore, et a se restitutum et breuib. ut putat, aliquot notis Emanuelis Chrysolorae, (fini subiunctis,) illustratum. — In bibl. Leiden. (catal. pag. 156.) seruatur exemplar cum adnotatt. H. Vossii.

Aristot. de generat. et interitu, lib. primus a *Flaminio Nobilio* in L. L. conuersus — edit. II. Patauii apud Petr. Paull. Tozzium et Io. Speron. 1596. fol. vid. *Clement* bibliothec. curieuse etc. tom. II. p. 89. nr. 69.

Ἀριστοτέλης — — Aristotelis — naturalis auscultationis libri VIII. Iul. Pacius a *Beriga* cum graecis tam excusis quam scriptis codd. accurate contulit, latina interpretatione auxit, et commentariis analyticis illustrauit. Adiectus est geminus index —. Francofurti ap. heredes Wecheli, Claudium Marnium et Io. Aubrium. 1596. 8. — recuf. Hanouiae 1608. et ibid. typis Wechelianis, sumt. Clem. Schleichii et Petri de Zetter 1629. 8.

Pacius in epistola, Sedani Kal. Martii 1596. scripta, ipse gloriatur, se ex codd. Heidelbergensibus et edd. hos libros ita emendasse, ut haec editio reliquis multum antecelleret.

Atque omnino est editio praeclara, quamquam in verbosis commentariis multa sint, quae nostris philosophis non adeo probentur. Ego vero primam et ultimam, quae in margine graeci textus vilia habet scholia, in manibus habui.

Aristotelis de anima libri III. gr. et lat. cum commentario Iulii Pacii. Francofurti 1596. 8. rec. Hanouiae 1611. 8. et Francofurti 1621. 8.

Aristotelis libri de coelo, ortu et interitu; meteorologica, de mundo, parua naturalia: gr. et lat. per Iul. Pacium. Francofurti, 1601. 8.

Aristotelis physicorum libri VIII. graece et latine, cum commentario Io. Ludouici Hauentreuteri, Francof. e collegio Musarum Paltheniano. 1604. 8.

S. Thomae Aquinatis, doctoris angelici, ordinis Praedicatorum in octo Physicorum Aristotelis libros commentaria ex vetustissimo ac fidiissimo msto exemplari, nuper diligentissime castigata, et locis quam plurimis integritati restituta: cum duplici textus translatione, antiqua et Argyropoli recognitis. Ad haec accessit Roberti Linconiensis in eosdem summa etc. Paris. apud viduam Dionysii Moreau et Edmundi Couterot. 1649. fol.

S. Thomae Aquinatis. — in quatuor libros Aristotelis de coelo et mundo commentaria. Quae qudm morte praeuentus perficere non potuit, absoluit Petrus de Aluernia: cum duplici textus translatione, antiqua videlicet et Io. Argyropoli noua, diligenter recognitis. Quae omnia nuper sunt maxima diligentia castigata etc. Paris. apud eosdem. 1649. fol.

S. Thomae Aquinatis — in tres libros Aristotelis de anima praeclarissima expositio: cum duplici textus translatione, antiqua scilicet et noua Argyropoli, nuper recognita et doctissimorum virorum cura et ingenio ab innumeris expurgata erroribus, nec non curiosis et antehac non visis exactissimis adnotationibus copiosissime referta: cui etiam singularum lectionum summae mira breuitate collectae, ad studiosorum commodum additae sunt. — cum indicibus. ibid. 1649. fol.

S. Thomae Aquinatis — in libros meteorologicorum Aristotelis praeclarissima commentaria, cum duplici textus interpretatione, una Francisci Vatabli, antiqua altera. Denuo maxima diligentia et fidelius, quam antea a mendis et erroribus expurgata. Addito indice. Paris. 1649. fol.

Aristot. de mundo, gr. et lat. Glasg. apud Foulis 1745. 12.

Aristotelis de Mundo liber. Curauit editionem Io. Christian Kappius, (Corrector Gymnasii Curienfis,) Altenburgi ex officina Richteria 1792. 8. graece.

Summam diligentiam adhibuit cl. Kappius in curanda hac editione. Orationem graecam ex edit. quas vsurpare ei licuit, et quarum V. L. subiecit gr. textui, concinnauit eamque delegit lectionem, quae ipsi aptissima videbatur; in notis tamen vberimis, in quibus verba et sententiam auctoris docte explicuit, plura loca ingeniose tentauit. Tres adiecit Excursus locupletes diligentiae ingenique testes: in quorum primo agit de parente huius libri, et Aristotelem non fuisse opusculi auctorem ostendit: in altero disserit de aetheris aeternitate; in tertio de ventis, eorum apud veteres distributione, numero variisque nominibus est multos. Indici amplo plenoque inserit varii generis animaduersiones.

Huc

Huc pertinent *Hermolai Barbari* compendium scientiae naturalis ex Aristotele. Venetiis 1548. 8. — Basil. emendat. per Conrad. Gesnerum apud Oporinium. — Paris. apud Petr. Roigny 1546. et 1553. 4. — Lausannae 1579. — Marpurgi cura P. Egenolphi. 1597. et 1607. 8. vid. *Zeni* diff. Vossianae II. pag. 381 sq. — *Dan. Heinsii* oratio in librum de mundo, qui vulgo Aristoteli tribuitur, inter eius Orationes, edit. nou. Lugd. Batav. 1615. 8. editus, p. 75 sqq. praecipue p. 79 sqq. Multis argumentis fultus abnegat is Aristoteli illud opusculum. — *Io. Cour. Danthaueri* colleg. psychologicum, in quo maxime controuersae quaestiones circa III. libr. Aristot. de anima ventilantur, explicantur. Argentor. 1660. 8.

Epitome philosophiae naturalis, ex *Aristotelis libris* ita excerpta, ut eorum capita breuiter et dilucide explicet, et ad eandem cum fructu legendos praeparare studiosos possit, multis locis auctor et emendatior: quae etiam scholatum *Petri Rami* in octo libros acroamaticos Aristotelis errores passim detegit, per *Georg. Lieblerum*, professorem physices in schola Tubingensi. Basil. ex offic. Oporiniana. 1575. 8. Epistola nuncupatoria ad priorem editionem data est *Tubingae Kal. Aug.* 1561.

Hippocratis aphorismi ex noua *Claudii Campensii* medici interpretatione, (gr. et lat.) eiusdem aphorismos amputat. quibus illustratur euidentissima Galeni errata. His deinde nexae sunt animaduersiones simul cum apologia in Galenum, itemque *naturales animaduersiones in Aristotelem*. — Lugduni apud Claudium Ravot. 1579. 8.

Conr. Gesneri — physicarum meditationum, annotationum et scholiorum libri V. nunc recens ex variis Gesnerianae diligentiae relictis schedis et libris studiose collecti, methodice dispositi, et conscripti per *Caspar. Wolphium*, Tigurinum medicum — Tiguri, in offic. Froschouiana 1586. fol.

Instar commentarii opus hoc haberi potest in multa Aristotelis loca physica. Praesertim liber V. qui efficit partem II. et peculiarem habet inscriptionem continet, scholia et adnotationes Gesneri tum proprias, tum ex Graecorum commentariis breuiter et ingeniose collectas in Aristotelis libros de meteoris, de anima et reliquis, qui ad parua Aristot. naturalia pertinent. Interpres et editor futurus varie in his reperiet utilia: criticas tamen animaduersiones hinc inde quidem, sed rarius deprehendi.

Graecorum, qui Physica Arist. illustrarunt, editiones varias memoratas inuenies in *Catal. Bunau. I. p. 122 sqq.* *Iul. Castellani* in libros Aristot. de intellectu humano dispp. etc. Venet. 1567. 4.

Simonis Simonii in librum Aristotelis de sensuum instrumentis —; in librum de memoria et reminiscencia commentar. Geneu. 1566. fol.

Cl. Berigardi circulus Pisanus de veteri et peripatetica philosophia, in *Aristotelis* libros physicorum de coelo, ortu, interitu, meteoris, anima edit. II. pars I—VI. Patav. 1660. et 1661. 4.

Bonaquenturae Belluti Catanensis Siculi, ordinis Min. disputationes in Aristotelis libros de anima. Venet. 1643. 4. — Eiusdem disputat. in libros de coelo et mundo et meteoris. Venet. 1640. 4. — Eiusdem in Organum Aristotelis, Venet. 1639. 4. 1646. 4. et Neapoli 1660. 4. — in octo libros physicorum Romae 1637. 4. et alibi. — in libros de generatione et corruptione. Venet. 1640. 4. Hae omnes disputat. quinque tomis comprehensae, prodierunt

runt ita inscriptae: *Philosophias ad mentem Scoti cursus integer*. Venetiis apud Nicol. Pezzana. 1688. fol. vide *Mongitor. biblioth. Siculam*, tom. I. p. 112. — *Hier. Dandini comm. in libr. de anima*, Paris. 1711. fol.

At infinitum prope foret omnes veterum commentarios *Aegidii Romani*, (de quo vide *Freitag. adpar. litterar.* tom. I. p. 536 sqq. vbi plures antiquae Lipsienses editiones Aristot. recensentur.) *Thomae Aquinatis* et aliorum scholasticorum, eorumque editiones, aut aduersariorum scripta spinosa recensere. Nam quis hodie leget haec?

Editiones paruorum naturalium.

Aliquot versiones vetustas latinas et editiones iam in praecedenti sectione, et supra ad §. XV. et in catalogo editionum Operum Aristotelis enumerauimus.

Aristotelis de animalibus libri; *parua naturalia*, cum *Theophrasti* opusculis quibusdam graece. Omnia ex exemplaribus *N. Laonici Thomasi* diligenter emendata Florent, per heredes Phil. Iuntae 1527. 4.

Exemplar cum multis emendatt. adscriptis est in bibl. Leidenf. vid. Catal. p. 146:

Aristotelis parua, quae vocant, *naturalia*, lat. interprete *Nic. Leon. Thomaso*, cum eiusdem commentariis, impensis Simon. Colinaei. Paris. 1530. fol.

Aristot. de diuinatione per somnum, graece. Cracou. 1529. 8.

Aristot. de longitudine et breuitate vitae et diuinatione per somnum, gr. et lat. *Christ. Hegendorphio* interprete, cum scholiis, apud Westhemer. Basil. 1536. 8. repet. anno proximo ibid.

Aristot. de longa et breui vita et de diuinatione etc. per *Sim. Grynaeum* latine. Basil. 1539. 8. — de generatione et corruptione, meteorologica, de anima, parua naturalia, lat. Fr. Vatablo interprete. Lugd. 1546. 8. — parua naturalia, lat. per *Ioach. Perionium*, Paris. 1550. 4.

Ἀριστοτέλης — Aristotelis de somno et vigiliantia, de iuuentute et senectute, et vita et morte, de respiratione. Francos. ex offic. Brubachii 1550. 8. gr.

In calce additae sunt varr. lectt. paucae, quae in alio exemplari adnotatae fuerunt.

Ioach. Curaeus de sensu et sensibilibus. Libelli *Aristotelis* de sensu et sensibilibus castigata versio et analysi logica. Francos. 1590. 8. — de sensu et sensibilibus, ex versione et cum analysi ac quaestionibus *Rodolphi Goelenii*. Francos. 1596. 8.

Editiones librorum X. historiae de animalibus, de partibus et generatione animalium et de plantis.

Confer ad §. XVI — XIX. et de ed. Thomae cum paruis naturalibus paullo ante notata.

De latina *Georgii Trapezuntii* versione historiae animalium, ortaue inde lite cum *Theodoro Gaza*, aliorumque de vtraque versione iudiciis diuersis agit *Zenus* in Dissertazioni Vossiane, tom. II. pag. 11. et 20. adde supra in catal. edit. Opp. ad ann. 1476. atque in nota ad §. XVI. quatenus *Gazae* versionis fides sit habenda.

Fabricius haec, partim manu sua correctâ, scripserat: „*Latinam* versionem *Georgii Trapezuntii* prae illa *Gazae*, *Politiano* cap. 90. Misc. laudatam non vidi: nec, quantum scio, lucem vidit, quam ad editionem parasse se testatur *Petrus Alcyonius*. *Politiano* vero, *Trapezuntium Gazae* praefereenti, indignatus *Ianus Parrhasius* quaesitis per epistolas LX.

Interpre-

Interpretatio librorum nouem cum libris IV. de partibus et V. de generatione animalium, per *Theodorum Gazam*, qui Nicolao V. (non Sixto V. uti legas in alteris Scaligerianis pro Sixto IV.) illam destinauerat, prodiit nitidissimis typis Venet. 1476. fol. Basil. 1533. fol. — *Gaza* praefert *Vossius* IV. 3. Institutt. orator. Ipse quidem *Gaza* profitetur, non minus eleganter se illos libros latine expressisse, quam *Aristoteles* graece scripsit. *Rondeletio* tamen iudice (pag. 124. libri de insectis et zoophytis cap. 18.) *Gaza*, dum latinam linguam locupletiolem reddere studet, latine scribendo, graeca maxime fugiens, nominibus latinis omnia exprimere voluit, aliquando tenebras rebus ipsis offundit, ita, ut de ipsis difficile ancepsque iudicium reliquerit. — *Pinedo* ad Stephanum Byzant. pag. 306. — *Decimum* librum vertit etiam *Io. Bernardinus Felicianus*, cuius translatio exstat tomo VI. Operum Auerrois, Venet. 1551. fol. — Haec *Fabricius*.

[*Aristot.* Historia animalium, lat. Lips. 1503. Iac. Thanner. fol.]

Aristotelis de natura animalium libri IX. de partibus animalium IV. de generatione animal. V. *Theophrasti* de historia plantarum libr. IX. et decimi principium; eiusdem de causis plantarum; *Alexandri* Aphrodis. problemata. Omnia latine, *Theod. Gaza* interprete. Venet. in aedib. Aldi et Andr. Asulani. 1504. et 1513. fol. vid. Serie dell' Edizioni aldine, ed. II. Patau. 1790. 12. pag. 24. et 35. *Buhle* pag. 240.

Aristotelis de animalibus libri XX. latine, partim *Gaza*, partim *Alcyonio* interprete, ex officina Simonis Colinaei. Paris. 1522. fol. — rec. ibid. apud eundem 1524. fol. — et 1533. fol. — gr. [ed. *Leon. Thomaeo*] per her. Iuntae 1527. 4. in Menkenii Catal. p. 91. [in bibl. acad. Lips.]

Aristot. libri V. de animalium generatione, cum Philoponi commentariis, gr. Venet. 1526. fol. — repet. Lugduni 1560. 12. et 1579. 12. — de plantis lib. II. graece, in Geoponica. Basil. 1539. p. 494. et in ed. Theophrasti. ibid. 1541. fol.

Aristoteles et Theophrastus. Historia animalium et plantarum. *Theodoro Gaza* et *Petro Alcyonio* interpretibus. Basil. per Andr. Cratandrum. 1534. et 1550. fol. — cum praefatione Cratandri, correctius Lugduni apud Theobaldum Paganum, 1552. 8. — De generatione et corruptione, *Nipho* interprete et expositore. Venetijs, sumptibus Oct. Scoti per Bonetum Locatell. 1506. fol. — *Aristotelis* liber primus de partibus animalium, lat. cum explanatione *Leonici Thomati* et *Mich. Ephesi* scholiis in IV. libros de part. animalium. Basil. 1559.

Aristotelis liber, qui decimus historiarum inscribitur, a *Iul. Caesare Scaligero* et commentariis illustratus. (Edidit Stephanus Syluius filius.) Lugduni, 1584. 8.

[*Aristot.* de animalibus, graece. Frf. 1585. ex offic. Wechel. Historia animalium, graece, ibid. 1587. ex offic. Wechel.]

Aristot. historia animalium, graece et lat. cum versione noua et commentariis *Iul. Caesaris Scaligeri*, (post huius fata ex filii Stephani Siluii autographo,) atque animaduersionibus *Philippi Iacobi Maussaci*, (ad calcem voluminis reiectis.) acc. fragmentum, quod decimus historiarum inscribitur. Tolosae, 1619. fol.

Maussacum ad hoc opus suscipiendum instigauerat *Franciscus Peirescius*. vid. *Gassendum* in vita Peirescii, lib. III. ad ann. 1619. Alius codex mssus in bibliotheca Leidensi, inter libros

bro Scaligerianos. vid. Syllogem Epistolarum Burmannianam, tom. I. pag. 360. Gazae iniquiorem notat *Gabriel Naujaeus* in iudicio de Cardano.

Histoire des Animaux d'Aristote, avec la Traduction françoise, par Mr. Camus, Avocat au Parlement, Censeur Royal etc. à Paris chez la Veuve Desaint, Libraire. 1783. tom. I. — *Notes sur l'Histoire des Animaux d'Aristote*, par Mr. Camus. tom. II. ibid. eod. anno. 4.

Prius volumen continet prolegomena de fontibus historiae aristotelicae aliisque rebus, et textum graecum, satis nitide, quamvis non ubique diligenter excusum, atque hinc inde lectione codicum (quorum V. L. Camus acceperat,) veterumque editionum emendatum, nec raro studio emendandi corruptum. Sub finem voluminis adiecta est collectio variarum lectionum ex codd. mssis, versionibus duabus antiquis, (quarum altera, saeculo XIII. facta, incertum habet auctorem, alterius vero ex arabico concinnatae, qua usus est Albertus Magnus, perhibetur auctor Michael Scotus,) et recentiore Gazae excerptarum, interfertis paucis et brevis editoris animadversionibus ac iudiciis. Posterior tomus commentarium Cami etc. Camus tom. I. p. 35. animaduertit, duplicem esse MSSorum classem, ita, ut nostri codd. ex duobus diuersis fontibus fluxerint, et Gazam videri msto duplicis illius generis usum fuisse. Sed de virtutibus et vitiis huius editionis copiose intelligenterque agit, et acutas emendationes scitasque interpretationes textus graeci bene multas profert, docet luculentis exemplis, quantum hodieque ad illustrandam veterum historiam naturalem Antonini Liberalis excerpta mythica habeant, et codicem graecum, qui fuerat Beati Rhenani, et priores libros sex ex historia animalium continet, atque interdum integram veramque Aristotelis scripturam seruasse videtur, paucis curateque describit cel. *Schneiderus* in longa doctaque illius editionis censura in commentariis de rebus in scientia naturali et medicina gestis, voluminis XXV. parte I. Lipsiae 1782. 8. p. 589 — 637. Ita docte egregieque perfunctus est labore censor graecae linguae et hist. naturalis scientissimus, ut lectores futurique interpretes atque editores illorum Aristot. librorum censura carere nequeant. adde censuram operis in Gotting. ephem. literariis, ann. 1783. plag. 143. p. 1426 sqq. Idem doct. Schneider. permulta loca Aristotelis scienter interpretatur, aut critice pertractat in commentariis ad Fridericum II. de arte venandi, tum in specimine primo amphibiorum physiologiae, Francof. ad Viadr. 1790. 4. in primis loca, ubi Aristoteles de piscibus scripserat, egregie illustrat corriguit in opere inscripto:

Petri Artedi Synonymia piscium graeca et latina emendata, aucta atque illustrata. Siue historia piscium naturalis et litteraria ab Aristotelis vsque aeuo ad saeculum XIII. deducta, duce Synonymia piscium Petri Artedi. — auctore Io. Gottl. Schneider, eloquentiae et philos. Professore. Lipsiae, 1789. 4.

Pag. 179 sqq. est anatomia et physiologia piscium ex *Aristotele* aliisque collecta. pag. 227 sqq. index auctorum, qui de piscibus eorumque vario usu scripserunt, — ad saec. XIII. deductus, ubi pag. 230. iudicat, libros Aristotelis de historia animalium, de partibus, generatione et motu animalium, cum aliis ad animalium physiologiam spectantibus hodieque exstantibus, nondum rite emendatos atque explicitos, accuratiorem interpretis operam expectare: p. 247 sqq. appendix exhibet historiam Hippopotami veterum criticam: pag. 343 sqq. subiicit observationes criticas, postquam inciderat Lipsiae in codicem bibl. Paulinae, qui veterem *Thomas*, uti putant, versionem, notis quam plurimis et difficilibus satis scriptam et ex graeco ita factam, ut antiquissimi codicis graeci fidem atque auctoritatem obtineret, in mem-

bris

bris habebat, eamque diligenter comparauit cum verbis graecis Aristotelis. Inde multa Aristotelis loca laxata sanauit. — *Conn. Gesneri animalium historia*, lib. IV. instar commentarii in Aristotelis libros de animalibus haberi potest. conf. de eo *Buhle* de interpretibus Aristotelis latinis p. 337 sq. Opp. tom. I. — Add. *M. Frid. Andr. Gallisch* comm. de Aristotele rei naturalis scriptore. Lipsiae, 1776. 4.

De Aristotele eiusque libris de animalibus atque editt. aliisque, qui multi sunt, scriptoribus Zoologicis tam antiquis, quam recentioribus vide D. *Georgii Rudolphi Boehmeri*, Prof. Witteberg. bibliothecam historiae naturalis etc. part. II. vol. I. Lipsiae, 1786. 8. p. 1 sqq. — adde *Stephani Pace*, Franciscani, la Fisica de' Peripatetici, Cartesiani, ed Atomisti, al paragone di vera Fisica d' Aristotele. Venet. 1718. 12. III. voll. — *Blasius Merrem* in: Versuch eines Grundrisses zur allgemeinen Geschichte und natürlichen Eintheilung der Vögel part. I. vol. I. Lipsiae, 1788. de Aristotelis scriptis et systemate memoratu notabilia tradidit, sed temporis rationem interdum esse curatius definiendam, notat censor libri in Berol. biblioth. vniuers. vol. 92. part. II. pag. 486.

Editiones librorum de coloribus, de audibilibus, et de admirandis narrationibus.

Conf. ad §. XX. et XXI. et supra in Catal. edd. Opp. notata.

Aristotelis de coloribus libellus, graece, cum lat. versione et commentar. *Sim. Portii*, Neapolitani, ex officina Laurent. Torrentini. Florentiae, 1548. 4. — rec. Paris. apud Vascosan. 1549. 8.

Portius graeca contulit cum duobus codd. msstis, et testatus est, sibi potius videri sapere Theophrastum, quam Aristotelem. — Prodiit etiam lib. de coloribus latine ex *Calcagnini* versione cum Anton. Thylefii de coloribus libello, ad calcem *Astuarii* de vrinis. Traiecti ad Rhen. 1670. 8.

Aristotelis et Theophrasti scripta quaedam, quae vel numquam antea, vel minus emendata, quam nunc, edita fuerunt, graece, cum *Henr. Stephani* ad calcem adnotationibus. ex officina H. Stephani, Parisiensis typographi. Paris. 1557. 8.

Praeter characteres aliaque *Theophrasti* scripta et Sotionis quaedam, edidit Stephanus graece primus *Aristot.* de audibilibus, ac de lineis infecabilibus, librum vero de admirandis narrationibus, veterum exemplarium opera renouatum. vid. *Buhle* p. 245 sq. Opp. tom. I.

Libr. de audibilibus integrum *Franciscus Patricius* deinde inseruit libro sexto tom. I. discussionum peripateticarum pag. 85 sq. et latinam suam versionem pag. 90 sqq. subiunxit, quam seruarunt curatores editionum graecolatinarum Aristotelis ante *Du Vallium*, qui tom. II. p. 783. hunc libellum exhibet cum versione *Adriani Turnebi*; (vide *Turnebi* Opp. omnia. Argentorati, 1600. tom. II.) sed male inscribit fragmentum, quum sit liber integer, etsi in epitomen contractus: *Φέρει καὶ τὰ τέττα συντέμνοντες διὰ τὸ μῆκος ἕναι παρατιθέμεθα.* Cum *Porphyrio* denuo latine translulit *Io. Wallisius*. vid. supra §. XXI. a.

Aristoteles de atomis, de auditu et miraculosis auditionibus, graece. apud H. Stephanum. 1573. 8.

Aristotelis de coloribus libellus, latine per *Emmanuel Margunium*. Accessit *Michaelis Ephesii* explicatio in eundem. Patauii, 1575. 8.

Vol. III.

Yy

Ἀριστοτέλης

Ἀριστοτέλης — *Aristotelis liber de mirabilibus auscultationibus explicatus a Io. Beckmanno*, Prof. Gotting. additis adnotationibus Henr. Stephani, Fr. Sylburgii, If. Casauboni, I. N. Niclas, subiectis sub finem notulis C. G. Heynii; interpretationibus anonymi, Natalis de Comitibus et Dominici Montesauri, atque lectionibus variis e codice caesar. bibl. Vindobonensis. Gottingae apud viduam Abrahami Vandenhoek. 1786. 4.

Res et verba docte explanantur. In praef. de auctore libri, codd. atque edd. fusiusque de aliquot rarioribus Operum Aristotelis editionibus, de Montesauri versione etc. agitur. vid. supra ad §. XXI. b.

Aristotelis liber aduersus Xenophanem, Zenonem et Gorgiam, interprete Arnoldo Ferrono; Bessarionis Nicaeni disputat. de infinito pro Xenophane aduersus Aristotelem; *Arnoldi Ferroni* pro Aristotele aduersus Bessarionem libellus. Lugduni apud Tornaesium. 1557. 4. adde supra in §. XXII. notata.

Editiones libri de Physiognomia.

Versiones latinas vide §. XXIV. indicatas. add. *de Physiognom. libellus a Matthia Leucomanno cygneo edita Lypzik per Bactal. Wolfgang. Monacensem*. 1517. 4. Meo exemplo V. D. permulta scholia, aut interpretationes glossasque interlin. adscripsit. — *Franc. Sanchez* comment. in eius tractatu quod nihil scitur. Rotterod. 1649. 12. p. 295. *Aristot. Physiognomonica* lat. per Iac. Fontanum. Paris. 1611. 8. alia edit. et versio lat. cum Aristot. tractatu de pomo etc. sine l. et a. apud *Buhle* pag. 248. — Papiæ 1515. fol. — De editione *Franzii* vide ad not. Fabricii g, de editione *Sylburgiana* in catalogo editionum Operum Aristotelis.

Editiones Problematum.

De editt. saec. XV. vide supra in catalogo edd. Operum.

Problemata Aristotelis, cum eiusdem vita et morte metricè descripta, f. l. et a. 4.

Vid. *Heumannii* Act. philos. tom. I. p. 345 sqq. — aliam edit. *Aristotelis et Alexandri Aphrodis.* problematum, *Theod. Gaza* interprete, f. l. et a. in 8. memorat *Widekind* in ausführhl. Verzeichniß von raren Büchern, part. I. pag. 203. — *Problemata* latine sine l. et a. 4. vid. *Buhle* p. 239. et 248. in primis *Clement* Biblioth. etc. II. pag. 104. vbi vid. de edit. Venet. per *Io. Herbart Alemannum* 1482. — Ab exemplo, ab Heumanno descripto, paullulum, saltem foliorum numero, diuersum esse videtur id, (saec. XV.) cuius vberiore notitiam dedit *Freitag* in apparatu litter. tom. II. pag. 939 sqq.

Ante *Gazam* verterat *Problemata Georgius Trapezuntias*, cuius translationem reprehendit idem *Gaza* in praefatione et *Perottus*: vnde ingentes inter eos exortae sunt similitudines. vide supra in catal. editt. Operum ad ann. 1476, et *Humphred. Hodium* de graecis illustribus L. Gr. — instauratoribus p. 61. et 104. Exstat MSt. Venetiis apud patres Theatinos et Oxoniae in collegio corporis Christi.

Aristotelis Problemata, latine, cum duplici translatione antiqua et noua *Theodori Gaza* et expositione *Petri ab Apono*. Venetiis, 1501. fol. — rec. Paris. 1520. fol.

Aristotelis problemata in duas XL. sectiones cum Aristot. de natura animalium lib. IX. aliisque physicis scriptis Aristot. *Theophrasti* de historia plantarum etc. et *Alexandri Aphrodis.*

dis. problematibus non unquam antea impressis, Theodoro Gaza interprete. Venetiis apud Aldum. 1504. fol. et 1513. fol.

Vid. supra, catal. edit. de natura animalium.

Problemata Aristotelis cum duplici translatione, antiqua videlicet et noua, siue *Theodori Gazae*, cum expositione *Petri de Apono*. Tabula, (h. e. repertorio in commentaria Aponi,) secundum *Magistrum de Tusignano* per alphabetum. *Problemata Alexandri Aphrodisi*. *Problemata*, (s. potius quaestiones romanae) *Plutarchi*: in calce: Venetiis per *Gregorium de Gregoriis* a. 1505. fol.

De Petro de Apono copiosus est *Heumann*. in actis philos. tom. II. p. 69 — 115. vbi pag. 110 sq. curate describit illam editionem; et pag. 112. recudi fecit praefationem *Massariae*, in qua hic agit de Theodori versione ac Petri de Apono commentario, et scribit, se, ut membra melius adhaerent, problematum ordinem, quo a Gaza conscripta sunt, de industria immutasse. — Recusa est illa editio expensis *Lucas Antonii de Giunta*, Florent. 1518. fol. (vid. *Clement* l. c. pag. 104. et *Catal. bibl. Bunau*. tom. I. pag. 125. item *Widekind Verzeichniss von raren Büchern*. I. pag. 203. qui edit. apud *Gregorium de Gregoriis*, Venet. adsignat anno 1500. *Engel* in bibl. selectissima, (Bernae 1743. 8.) pag. 10. ac p. 1 sq. de raritate commentar. P. de Apono, qui habuit edit. Florent. raram ann. 1518.) — *Fabric.* de *Alex. Aphrodisi*. in B. G. lib. IV. cap. 25. vol. IV. p. 74. notat, *Gazae* versionem *Aristotelis et Alexandri Aphrodisi problematum* lucem quoque vidisse Venet. 1524. 1552. fol. et cum copioso indice *Bafil.* apud *Andr. Cratandr.* 1537. fol. *Fabric.* ibidem citat edition. *Parisi.* 1520. fol. forsitan diuersis annis signatum idem est exemplum. vid. *Clement* l. c. qui etiam laudat raram editionem *Aristotelis et Alexandri problematum*, interprete *Theod. Gaza*. *Parisi.* ex officina *Sim. Colinaei.* 1524. fol.

Aristotelis Problemata, latine. Coloniae, ex offic. liberorum *Henrici Quentell.* 1508. 4.

Problematum Aristotelis sectiones duae de quadraginta. Problematum Alex. Aphrodisi libri duo, Theodoro Gaza interprete. Ad haec eruditissima problemata Plutarchi (a Petro Io. Nunneseio conuersa) apud *Borbonium bibliopolam. Valentiae*, typis Io. Mey, Flandri. 1554. 8.

Vid. Specimen bibliothecae hispano — *Maianisanae* — ex museo *Dau. Clementis* p. 79 sq.

Aristotelis problemata et metaphysica, graece. Basileae 1531. fol.

Aristotelis problemata, quae ad stirpium genus et oleracea pertinent, cum aliis variis argumenti libellis, apud *Sim. Colin.* *Parisi.* 1533. 8.

Aristot. problemata, latine, *Theodoro Gaza* interprete. *Parisi.* 1539. 8. — repet. *Colon.* 1571. 12. — *Lugduni* 1579. 12. — *Colon.* 1601. 12. — *Amstelod.* 1643. 12. In edit. graecolatina occurrit versio *Theodori Gazae*.

Problemata Aristotelis ac philosophorum medicorumque complurium. — *Marci Antonii Zimarae*, Sanctipetrinatis, *problemata*, his addita, vna cum trecentis *Aristotelis et Auerrois* propositionibus, suis in locis insertis. Item *Alexandri Aphrod.* super quaestionibus nonnullis physicis, solutionum liber, *Angelo Politiano* interprete. *Parisi.* 1552. 12. — 1558. 12. (quam editionem copiose describit *Freitag.* in adpar. litter. tom. III. pag. 135 sqq.) *Lugduni* apud *Theobald. Pagon.* 1561. 12. et *Parisi.* 1650. 12. *Amstelod.* 1680. 12.

Addita sunt *Iul. Caesaris Scaligeri* problemata Gelliana. At, quae in parte prima occurrunt, ea non sunt mera aristotelica, nec est problematum Aristotelicorum versio latina; sed inepta compilatio variarum quaestionum, quae ad historiam naturalem hominis et animalium spectant, ad quas ex Aristotele, Hippocrate, Galeno, Avicenna, Auerroë aliisque philosophis et medicis et nonnumquam e scholasticis theologis respondetur. vid. *Freytag*. l. mem. Editionis primae, quam paucis verbis Buhle indicavit, versio germanica facta fuisse videtur. Nam *Freytag*. librum, (in philosophischen Bücheraal, part. I. Lipsiae 1741. 8. p. 30 sqq. descriptum:) *Problemata Aristotelis. Mancherley zweifelhafter Fragen gründliche Eroerterung und Auflösuug des hochberhümpten Aristotelis und vieler anderer bewerten Naturerkundiger* — —. *Newlich aus dem Latein ins Teutsch gebracht*. 1553. 12. esse versionem libri istius latini, putat exemplisque probat. adde *Clement* l. c. pag. 105 sq. et supra in catal. editionum Opp. post ann. 1482. aliam edit. Francof. ad Moen. 1557. 8. *Widkind* p. 203. aliam huius versionis editionem Basil. 1566. 8. Fabricius indicant; sed *Buhle* p. 274. memorat illius versionis editionem Basil. apud Emanuel Koenig, 1666. 8. — 1668. (de antiquioribus versionibus germanicis et editionibus vide infra in catal. versionum, sub finem;) gallicam vero Lugduni per lean de Tournes 1587. 12. memorat *Freytag*. l. m. p. 137.

Arist. Problemata cum Alexandri Aphrod. et Cassii problematibus et Theophrastorum quorundam Collectaneis, graece. Francof. 1585. 4. ex off. Wechel.

Aristotelis problemata, graece et lat. ex versione *Ludowici Septalii*, cum eiusdem commentariis. Francof. 1602. 1607. fol. tom. I. et II. — apud her. Wecheli. Lugduni apud Claudium Landrium. 1632. fol. vid. Catal. Bunau. tom. I. p. 125.

Iulii Gustauini, patricii Genuensis, medici Pisani, comm. in primores decem sectiones. Lugd. 1608. fol.

Iulii Gustauini reliqui commentarii et *Roberti Titii* comment. s. scholia in vniuersa Aristotelis problemata, quae ille promiserat in litteris, ad Velferum Bononiae a. 1602. datis, non viderunt lucem, adnotante Fabricio, qui praeter ea prouocauit ad Giornale d'Italia, tom. 33. part. II. pag. 211. At enim Gustauini commentarios absolutos esse et perfectos, indicat *Morhof*. Polyhist. tom. II. lib. 2. cap. 1. §. 8.

Alexandri et Cassii problemata subiunxit Sylburgius in graeca sua editione.

Ludouici Rouzaei problematum miscellaneorum Antaristotelicorum centuria dimidiata ad dom. studiosos in academia Leydensi. Lugd. Batav. 1616. 12. Problemata, interdum ridicula lepidaque, ad recentiore aetatem pertinent, et ipse in praefatione, in qua ingeniosus videri voluit, *antaristotelica* explicat, *minime aristotelica*, i. e. *nugatoria*.

Editiones Metaphysicorum.

Vide in indice editionum Operum et ad §. XXVI.

Aristotelis Metaphysica, cum commentariis Thomae Aquinatis. Venet. 1502. fol.

[Arist. libri Metaphysicorum lat. Lips. per Mart. Herbipol. 1503. fol. lat. ib. per Mart. Lantzperg. 1509. fol.]

Aristotelis Physica et Metaphysica cum commentario et dialogo *Iac. Fabri* per H. Stephan. Paris. 1504. 4.

Bessarionis,

Bessarionis, Cardin. Niceni, in calumniatorem Platonis libb. IV. eiusdem correctio librorum Platonis de L. L. Georgio Trapezuntio interprete. Eiusdem de natura et arte adversus Trapezuntium. Eiusdem *Metaphysicorum* Aristotelis XIV. libb. tralatio. *Theophrasti* *Metaphysicorum* lib. I. Venetiis in aedibus Aldi et Andr. Soceri. 1516. fol.

[Lat. iuxta Bessarionis translationem. Lips. per Wolfgang. Monacens. 1519. f. ib. 1520. f.]

Aristot. Problemata et *Metaphysica* gr. Basileae 1531. fol.

Aristotelis metaphysicorum libri XIII. latine, interprete *Joach. Perionio*, Paris. per Thom. Richard. 1558. 4.

[*Aristotelis* et *Theophrasti* *Metaphysica*. graece. Francof. 1585. 4. ex off. Wech.]

Nic. Tawrelli synopsis metaphysices Aristotelis ad normam christianae religionis explicatae, emendatae, completatae. Hanov. 1596. 8. — rec. cum notis *Iac. Feuerlini*, in *Feuerlini* *Taurello* defenso. Norimbergae 1734. 4. *Feuerlini* diss. apologetica pro Nicolao Taurello, philosopho Altdorfino, atheismi et deismi iniuste accusato. Altdorfii 1734. 4. — *James Burnet de Monbodo* antient *Metaphysics*, or the science of vniuersals etc. Londini 1784. Theismum Platonis atque Aristotelis restaurare sustinet. conf. ephem. Gottingenf. litterar. a. 1784. nr. 132.

Iac. Wilh. Feuerlin. disp. respondente Io. Soph. Ios. Herm. Schölin, de authentia et inscriptione librorum Aristot. metaphysicorum. Altdorfii 1720. 4. Contra Patricium, Marium Nizolium, qui in libro de veris principiis et vera ratione philosophandi etc. libr. IV. cap. 6. omnes, qui Aristoteli tribuuntur, libros, nonnisi excerpta e libris Stagiritae genuinis a filio Nicomacho facta putat, (improbantibus Patricio pag. 16. discuss. perip. et Leibnitio in notis ad Nizolium,) contra I. B. Hamelium, Ramum, Gassendum, et Cael. Curion. Secundum vindicat authenticam metaphysic. Arist. conf. *G. J. Voff.* de philos. sectis cap. XVII. §. 13. et de philosophia cap. XVII. §. 3. [Add. *Fülleborn* in praef. ad versionem lib. I. *Metaphys.* in *Beyträgen zur Gesch. der Philos.* P. II. p. 1 sq.]

Editiones scriptorum mathematicorum.

Conf. supra ad §. XXVII. et XXVIII. notata.

Quaestiones mechanicas vertit *Leonius Thomasus*, cuius versio, figuris illustrata, occurrit tom. VII. operum Auerrois, 1551. fol.

Aristotelis mechanica, graece, emendata, latina facta et commentariis illustrata ab *Henrico Monantholio*. Paris. 1599. 4. et Lugduni, ex bibliopolio Commeliano 1600. 4. — Eadem ex versione latina *Nicolai Leonici* inserta sunt *Michaelis Pselli* compendio mathematico etc. Lugduni Batav. 1647. pag. 99. teste *Buhlio* pag. 247 sq.

Editiones scriptorum ethicorum.

Conf. supra in indice editionum Operum Aristotelis, et ad §. XXIX—XXXII. iam observata, citatasque editiones, quas hic nolo iterum indicare. Latinos illorum librorum interpretes antiquiores persequitur *Buhle* in catalogo interpretum latinorum, librorum Aristotelis, tom. I. Opp. p. 327 199.

Aristotelis ethica ad Nicomachum, graece. f. a. vetustissima ed. in folio vid. *Buhle* p. 248 sq.

[Libri morales ex versione triplici cum commentario. Paris. exc. Io. Higmannus et Wolsf. Hopylius 1497. f. — Libri Ethic. ad Nicom. lat. Lips. ap. Mart. Herbipol. f. — lat. ib. 1498. Wolsf. Stöckel. — lat. ib. 1500. f. *Iac. Thanner.*]

Aristotelis ethicorum libri iuxta antiquam translationem Henr. Korbein, cum commentario ad mentem Martini Magistri et Io. Buridani. Paris. 1500. fol. — sententia et expositio cum quaestionibus Heraldii Odonis super libros ethicorum Aristotelis cum textu eiusdem latino. Venetiis, per Simon. de Lucra: impensis dni Andree Torrefani de Asula. 1500. fol.

Ethica Aristotelis cum commentariis: ex offic. Henr. Stephani. Paris. 1502. fol.

Aristot. ethica, interprete Leonardo Aretino, Paris. apud H. Steph. 1504. 1506. 1510. et 1511. fol. — Argyropulo interprete, qui Florentiae hos libros illustravit commentariis, quos ex ore eius collectos vulgavit Donatus Acciajolus, Florentinus, cum comment. Fabri Stapulensis. Venet. apud Iac. Peucium, 1506. 8. — Paris. apud Sim. Colinaeum, 1530. 8. Venet. 1535. fol. in offic. Luc. Antonii Iuntae. Lugd. 1561. 8. Paris. apud H. Stephan. vid. editionem paullo post pluribus indicatam.

Argyropuli versio occurrit quoque in edd. latinis Aristotelis Venet. 1496. Basil. 1542. Paris. 1505. fol. Lugd. 1517. fol. Venet. 1575. fol. etc. — Leonardi Bruni Aretini versio repetita quoque est Paris. apud Ascensium 1516. — e recens. Fabri Stapul. ib. apud Sim. Colin. 1526. 1527. 1532. fol. Venet. 1508. fol. Laudatur a pluribus Bruni Aretini versio. vid. Mazzuchelli gli Scrittori d'Italia tom. II. part. IV. Brixiae, 1763. fol. pag. 2208.

Ἀριστοτέλης περὶ ἀρετῶν βιβλίον Α. τῷ σοφωτάτῃ Μιχαήλ τῷ Ψέλλῃ ἰατροῦ εἰς ἀρετὰς καὶ κακίας. Ὅροι Πλάτωνος. Francofurti ad Viadrum per Io. Eichhorn. 8. sine anno.

*Decem librorum eth. Aristotelis tres conuersiones: prima Argyropyli Byzantii, secunda Leonardi Aretini, tertia vero antiqua per capita et numeros conciliata^{rrr}). communi familiarique commentario (n. vt fol. sequenti diserte dicitur, Iacobi Stapulensis, qui praefatus est,) ad Argyropylum adiscripto. Paris. impensis — Henr. Stephani 1510. fol. — repet. versio Argyropyli, cum comm. Fabri 1514. 8. apud H. Stephan. tum rec. est editio anni 1510. sed addita epigraphe circa oram tituli: *Hec quarta recognitio typis absoluta est in officina Henrici Stephani.* addita est Iac. Stapulensis introductio in ethicam Aristotelis. Paris. 1516. fol. — et apud Sim. Colin. 1542. fol.*

Exemplar ed. 1516. est in bibl. acad. Erlang. prima pars continet Argyropyli versionem cum commentario Iacobi Stapulensis: cui additur tamquam altera pars sine noua inscriptione et distinctione, at nouo foliorum ordine: *Aristotelis magnorum moralium lib. II. Georgio Valla Placentino interprete*, praemissa Iac. Stapulensis epistola ad Guil. Budeum. Tum sequitur *Leonardi Aretini* dialogus de moribus; et in fine: in alma Parisiorum litteraria dia-triba 1516. Continuo at noua foliorum serie incipit *Aristotelis ethicorum libri ad Nicomachum interprete Leonardo Aretino.* In calce: „Omnia vno volumine comprehensa et accuratissime recognita — — absoluta impensis — Henr. Stephani in almo Parisiensium studio. anno 1516. die 10. mensis aprilis.“ — *Argyropyli* versionem esse quoque recusam apud Sim. Colin. Paris. 1530. alibique, paullo ante memorauimus.

Aristotelis

^{rrr}) Duarum antiquiorum meminit Aretinus IV. ult. epist. Lelandus autem de scriptoribus Britanniae p. 443. Aretinus, ait, (notante Fabricio in nota msta.) captabat Hunfridi Ducis Claudi-ami amicitiam, vnde pollicebatur, dedicaturum

se ei Aristotelis Ethica latinissime loquentia: id quod ut in exemplari meo msto adparet, edita, (forte addita) praestitit: at postea auaritia stude-ns romanum pontificem operi praefixit.

Aristotelis ethica Nicomachea, graece. Louan. apud Theodor. Martin. Aloftensem. mense Octobr. 1513. 4.

Aristot. moralia magna, interpretibus *Girardo Ruffo*, Vaccariensi, et *Georgio Valla*, Placentino. ex offic. Sim. Colinaei. Paris. 1522. fol.

Aristot. de virtutibus et vitiis libellus. graece, cura *Cheredami*. Lutet. 1529. 4.

Aristot. ethica, lat. cum *Io. Maioris*, theologi Parisiensis, commentariis. apud Rodoc. Badium et Io. Paruum. 1530. fol.

De editione cum *Eustratii* etc. commentariis *Aldina*, et edit. versionis *Feliciani* iam supra ad §. XXIX. est vberius disputatum. *Io. Bernardi Feliciani* versio est in editione Aristotelis latina cum Auerroee Venet. 1562. 1573. et 1592. atque in editionibus graecolatina in 8. separatim quoque Louan. in 8. editam esse, manu adnotauit Fabricius.

Aristotelis ethica ad Nicomachum, libri X. graeca. excudebat Io. Lodoicus Tiletanus. Paris. 1538. 4. — ibid. 1540.

Aristot. liber de virtutibus, gr. et latine per *Adolphum Oeconem*, f. l. et a. 8. — Exstat quoque hic libellus graece in opusculo inscripto: *Compendium vitae et mortis*. Basil. 1586. p. 31. et cum *admonitionibus S. Nisi*, Franeckeræ, 1608. in fine.

Ἀριστοτέλης — *Aristotelis de moribus ad Nicomachum libri decem*. (cum praefatione Io. Sturmii,) Argentorati per Wendelium Rihelium. 1540. 8. graeca.

Non spernenda est haec editio; at tamen sequentes duae cum eadem Sturmii praefatione, et ibid. recusae: *Aristot. de moribus libri decem. cum variis lectionibus in fine adiectis: excudeb. Wendelini Rihelii heredes* 1556. 8. (quam edit. memorat Buhle,) — repet. ibid. excud. *Iosias Rihelius* 1563. 8. (quam edit. ipse habeo,) sunt magis criticae et praeferrandae. Sturmii, aut quicumque praefuerit operis, non solum plura, quae tuto corrigi putarat, reposuit, ex codicibus tum scriptis, ad quos aliquoties, et semel ad antiquissimum et fidelissimum codicem, prouocauit, tum editis, vestigiisque latinae veteris versionis atque Argyropyli, delegit, addito saepius iudicio suo, lectionis varietatem, et ipse loca aliquot suspecta coniectando emendauit. *Aetini* vero interpretationem non citauit, quia (vt ipse profectur,) plurimis coniecturis intellexit, illum non satis fidele exemplar habuisse.

Aristotelis et Xenophontis Ethica, politica et oeconomica, Basileae 8. Buhle addit ann. 1540. Num eadem sit editio, ac illa, cuius exemplar habeo, nescio. Etenim meum exemplum, quod quidem eandem prae se fert inscriptionem, praeter ea habet additamentum: „cum aliis aliquot ex *Platarcho*, *Proclo* et *Alexandro Aphrodisiensis* commentationibus. Basil. apud Io. Vualker: sed anni indicio caret. Initium capit *Platonis* (siue potius *Aeschini*) dialogus de virtute.

Aristotelis de moribus, quae *Ethica* nominantur, ad Nicomachum filium libri decem, a *Ioachimo Peronio* latinitate donati cum eiusdem commentariis. Paris. apud Tiletanum 1540. 4. in cat. bibl. Augustano p. 578. at a. 1542. 4. in catal. Bunau. l. c. — *idem*, cum particula *Timaei* Platonis, a Cicerone versa, et *Arati* phaenomenis, a Cic. conuersis Basil. ap. Robert. Winteran. 1542. 8. — *idem* correcti a *Nich. Gruchio* apud Mich. Vascosan. Lutet. 1552. 4. Lugd. 1556. 8. — *Ethicorum libri X. latine Io. Bern. Feliciano* interprete, cum *Raph. Volaterrani* argumentis.

argumentis. Venetiis per Hieron. Scotum. 1542. 8. et inter *Aristot. opera moralia*. Lugd. 1560. 12. — *Arist. de virtutibus* libellus, nuper quidem graece inuentus, iam vero primum per *Sim. Grynaeum* latinitate donatus. — Venet. 1545. 8.

Aristotelis de moribus ad Nicomach. libri X. graece et lat. a *Petro Victorio* editi. Florent. apud Iuntas 1547. 4.

In Maittaire indice, et Pinelli catalogo vol. I. pag. 215. ac *Bandini* annal. Iuntarum typogr. part. II. p. 239 sqq.

Magnarum ethicarum disputationum libri duo, ex interpretatione *Viti Amerbachii* etc. Basileae apud Io. Oporin. 1554. 8.

Aristotelis de moribus ad Nicom. libri X. graece cum variantibus lectt. codd. tum Victorianorum tum aliorum. apud Adr. Turnebum. Paris. 1554. 4.

Aristot. de moribus ad Nicom. libri X. ita graecis interpretatione recenti cum latinis coniunctis, ut ferme singula singulis respondeant, in eorum gratiam qui graeca cum latinis comparare volunt. apud *Adr. Turnebum*. Paris. 1555. fol. in calce: excudebat et cum graecis latina coniungebat Guil. Morelius.

Hoc est vltimum opus e typographia *Turnebi*, qui in praefatione ipse prodit, versionem latinam, graecis accommodatam, a quodam litterarum studio sibi fuisse oblatam. — repetita est haec editio cum *Turnebi* praefatione Heidelbergae typis Ludouici Lucii 1560. 8. — Basil. apud Oporin. 1573. 8. ibid. 1586. 8. (vtraque Basil. editio totidem paginis et plagulis constat et pagina respondet paginis.) et 1592. 8. — Vim *Φερόμεως* recte quidem interpres adsequutus est in multis; et tamen ea est illius versionis obscuritas, ac paene adfectata inaequalitas, ut discitentibus paruo possit esse vsui, iudice *Rachelio* pag. 146. introductionis, quae olim Basileae 1563. et 1592. post, *Io. Magiri* commentariis aucta, Francofurti prodit 1608. et 1627.

And. Hyperii in *Aristotelis Nicomachica* annotatt. Basil. ex offic. Oporin. 1586. 8.

Aristot. Ethic. — latine, *Argyropylo* interprete, ad graecum exemplar recogniti et cum *Donati Acciajoli* commentariis editi ab *Antonio Francino*. Paris. apud I. de Roigny. 1555. fol. — recogn. et nitide rec. Lugduni apud Antonium Vicentium 1567. 8. (conf. introd. meam in hist. L. Gr. tom. I. pag. 456.) — *Aristot. philosophia moralis*. Lugd. apud Iuntas 1560. 12. (vid. *Engel.* in catalogo librorum rarissimorum p. 10.)

Aristotelis de moribus ad Nicom. libri X. graece, cum *Petri Victorii* et *Guil. Morelii* variantibus lectionibus, Paris. apud Guil. Morel. 1560. 4.

Idem — graec. et lat. a *Victorio*, Florent. apud Iunt. 1560. 4. in *Pinelli* catal. tom. I. pag. 215.

Ethicae doctrinae elementa et enarratio libri quinti *Ethicorum* (*Aristotelis*, a pag. 163.) etc. autore *Philip. Melanthon* 1565. 8. in fine: Lipsiae Io. Rhamba excudebat. *Melanthonis* praefatio scripta est mense Octobri 1550.

Aristot. de moribus — latine; *Dionysio Lambino* interprete; nunc de integro ab eodem recogniti ac correcti, cum eiusdem annotationibus, apud viduam Guil. Morelii. Lutetiae 1565. 4.

Aristotelis

Aristotelis de moribus — libri decem. In quibus latina graecis, *Dionysio Lambino* interprete e regione respondent. Libri per capita methodice distribuuntur. Capita singula argumentis suis declarantur. — nec non annotationibus *Lambini* nouisque *Zuingeri* scholiis illustrantur. Opera et studio *Theodori Zuingeri*, Basiliensis, medici et philosophi. Adiecta sunt *fragmenta quaedam Pythagorcorum vetustissima*, ex emendatione et versione *Guil. Canteri*. Basileae, per Io. Oporinum et Eusebium Episcopium 1566. 4. — rec. ibid. 1582. fol. additis *Theophrasti* character. interprete cl. Auberio.

Versio *Lambini* edita 1566. esse Luteriae apud viduam Guil. Morelii, ab aliis dicitur. Ea exstat quoque in graecolatins *Aristotelis* edit. Casauboniana et Dualliana, ac in noua edit. Wilkinson.

Aristot. De virtutibus et vitiis, cum *Gemistio Plethone* et aliis. Basil. 1577. 8. vid. ad §. XXXII. alias quoque edd.

Aristotelis Ethicorum liber quintus M. Antonio Mureto interprete, Venet. apud Marc. Amadorum 1571. 8. — 1583. 8.

Aristot. Ethica, latine, per *Sam. Heilandum*, Londini 1581. 8. apud cl. Buhle. Sed vereor, ne prior editio in Germania comparuerit, aut ista Londinensis editio, minus curate citata ab aliis, sit repetitio libelli, quem in manibus habeo, sic inscripti:

Aristotelis ethicorum ad Nicom. libri decem, in gratiam et usum studiosorum, breuiter et perspicue per quaestiones expositi per Sam. Heilandum, Tubingensis scholae Professore Ethices. Tubingae. Excebat Georg. Gruppenbachius. 1579. 8. (in Catal. Vffenbach. tom. I. p. 655. adsignatur illi editioni annus 1580.) — praefatus est praeter auctorem etiam Schegkii. — repet. ibid. 1588. 8.

[*Ethicorum magnorum libri II. Ethicorum. Ethicorum Eudem. libri VII, de virtutibus et vitiis, Theophrasti characteres etc. omnia graece. Francof. ex off. Wechelii* 1584. 4.]

Petri Vistorii commentarii in X. libros Aristotelis de moribus ad Nicomachum. Positis ante singulas declarationes graecis verbis auctoris iisdemque ad verbum latine expressis. Accessit rerum et verborum memorabilium index plenissimus. Florentiae ex offic. Iunctarum. clodLXXXIV. (1584.) fol.

Hoc anno signata sunt exempla et meum et alia in Cat. Menken. atque in Catalogo *Nir. Rossi* pag. 135. et id, quod Hambergerus indicauit. Adde quae in Introduct. in hist. L. Gr. tom. I. p. 453. iam notau. Buhle annum 1583. in elencho edd. posuit.

Ethicorum Aristotelis Nicomachiorum explicatio accuratissima Ioachimi Camerarii, Pabergensis, nunc primum post eius obitum a filiis in lucem edita. In qua commentatione textus non modo ex diligenti Aristotelicorum cum aliis comparatione, exquisitaque obscuriorum vocabulorum expositione luculenter enarratur; sed etiam multis in locis ex studiosa diuersarum editionum et veteris libri manuscripti collatione emendatur, non sine magno ethicae philosophiae et utriusque linguae studiosorum emolumento. Adiectus rerum verborumque memorabilium index latinus et graecus. Francofurti apud Andr. Wechelium 1578. 4.

Epistola *Ioach. Camerarii* nuncupatoria scripta est Lipsiae d. IX. mensis Septembris 1570. Iam vero ex inscriptione patet, librum lectoribus atque interpretibus praebere insignem usum tam grammaticum quam criticum. *Petri Martyris* commentar. Tiguri 1563. 4. et *Vistorini Strigelii* paraphrasin potius perspicuam praecipuorum locorum, quam iustam totius operis

operis versionem Lipsiae 1572. 8. nec non *Simon. Simonii*, Lucensis, versionem libri I. cum eximio commentario, - Geneu. 1567. 4. laudarat Fabricius.

Aristot. de virtutibus et vitiis, graece in usum scholarum, Lugd. Bat. apud Franc. Rapheleng. 1593. 8.

Ioan. de Groot in praemisso epigrammate ait, auctorem siue Aristotelem fuisse, siue alium non inferiorem, *ὃν τε παρέσχεν ἢ τε Σταγείρης μέγας, ἢ τε τις ἄδὲν ἐλάττων.*

Aristot. ethicorum libri X. cum notis; adiecta ad contextum graecum interpretatione latina Dionysii Lambini, sed innumeris locis interpolata, ac parte libri IX. cum X. toto proprio Marte versa — studio et opera *Matthiae Bergii*. Francof. 1591. 8. — edit. altera emendatior et notis, (ex Victorio et Sylburgio excerptis) auctior ex ipsius *Bergii* recognitione et indice graeco, (curante *Conrado Rittershusio*, qui praefatus est.) Francof. apud hered. Andr. Wecheli 1596. 8. gr. et lat. — Hanou. 1611. 8. (12.)

De *Matthia Bergio*, Brunsvicensi, tandem post varia fata, Professore Altdorfsino, denato ann. 1592. vid. cl. *Georg. Andr. Willii* Nürnbergisches Gelehrten Lexicon tom. I. p. 91 sqq.

Aristotelis I. tomus ethicorum in quo ethicorum ad Nicomachum libri X. latine. (interprete Dionysio Lambino,) — *II. tom. in quo Ethicorum magnorum lib. I. Ethicorum ad Eudemum, L. VII. de virtutibus et vitiis I.* (interpr. Georg. Valla, V. quodam D. et Sim. Grynaeo,) tom. III. politicorum lib. VIII. (interpr. Dion. Lambino) acc. libri IX. et X. (a Stroza lat. facti) Oeconom. II. (interpr. Ioach. Camerari.) Francof. apud Wechel. 1593. 8. III. tom.

Aristot. ethicorum — libri X. graece et latine, ab *Antonio Riccobono* conuersi, et commentariis illustrati. Francof. ap. hered. Andr. Wecheli. 1596. 8. — Fabric. memorat edit. Patau. 1593. 8. et Hanou. 1610. 8.

Aristotelis ethicorum Nicomachum libri duo, cum explicatione *Petri Martyris Vermilii*, et eiusdem librorum ethicorum libri X. cum scholiis *Andreae Hyperii Flandri*, et *Rodolphi Goclenii* notis et lemmatibus logicis. *Lichae* 1598.

Oberti Giphani — *commentarii*, (verbosi, nec tamen sua laude defraudandi,) in *decem libros ethicorum Aristotelis ad Nicomachum*. post sat bene longam suppressionem, boni publici gratia, iam primum in lucem editi. Francofurti, impensis Lazari Zetzneri, 1608. 8.

Aristot. Ethicorum ad Nicomachum libri quinque priores, graece, cum noua interpretatione, comment. et quaestionibus *Tarquini Gallutii*, Soc. Ies. Paris. apud Sebast. Cramoisy 1632. fol. — *Eiusdem Gallutii* in libros V. posteriores noua interpretatio, comm. et quaestion. ibid. 1645. fol.

Ἀριστοτέλης — *Aristotelis Ethicorum ad Nicomachum libri decem*. Cum *Dionysii Lambini* versione latina a *Matthia Bergio* interpolata. Accesserunt huic editioni loca parallela — cura *Samuelis Rachelii*, (Prof. quondam Helmstad.) cuius etiam praemissa est in vniuersam Aristotelis philosophiam moralem introductio: Helmaestadii, typis Henning Mulleri 1660. 4.

Textus est secundum edd. Florent. Victorii et Sylburg. emendatus. pag. 349 sq. adhaeret syllabus variarum lectionum et notarum maxime necessariarum, ad graeci contextus expeditam considerationem, partim ex P. Victorii, partim ex Fr. Sylburg. notis excerptarum: partim aliunde depromptarum opera M. *Bergii* collectus.

Arist.

Arist. ethica contracta gr. et lat. in *Huberi* specimine philosophiae civilis. Franequerae 1686. 8. — *Ethica ad Nicom.* Magna moralia et ad Eudemum, politica et oeconomica, cum paraphrasi *Sylvestri Mauri* S. I. Venet. 1696. 1698. 4. Versionem vero non suam adiunxit, sed eam, quae in tomis Auerrois legitur.

Aristot. Ethica ad Nicomachum, Io. Argyropylo interprete, cum comment. *Io. de Aguirre*, Romae ap. Anton. de Rubeis. 1698. fol.

Aristotelis Ethicorum Nicomacheorum libri X. graece, cum lat. versione Dionysii Lambini, curante cum notis *Guil. Wilkinson*. Oxonii e theatro Sheldoniano. 1716. 4.

Arist. de virtutibus, gr. et lat. Oxon. 1752. 12.

Io. Casellii in librorum *Aristotelis* de vita et moribus interpretationem, prooemium. Rosloch. 1569. 4.

Eiusdem in eorumdem librorum interpretationem programma. Helmaestad. 1593. 4.

Ficetini cuiusdam versionem vidisse se testatur *Obertus Gifaninus*. *Vicentinum* vocat *Iac. Thomafius*, qui *Andreas* praeter ea *Trebatii* et *Andreas Bilii* meminit in Commonefactione de versionibus latinis Nicomacheorum, quae subiicitur breuiario et analysi eorumdem, editae Lipsiae 1658. 8.

M. Antonii Mureti notae in libros decem Nicomacheorum, oeconomicorum etc. prodierunt Ingolstadt. 1602. 8. — in Mureti Opp. Veronae 1727 sq. 8. tom. V. p. 1 sqq. — auctiores aut emendatiores cum aliis Mureti versis et interpretationibus Aristotelicorum scriptorum, in tomo III. Opp. Mureti, edit. Dau. Ruhnken. Leidae 1789.

Theatrum Aristotelicum, pandens doctrinam librorum X. Nicom. a *Christoph. Prebiso* I. V. D. et P. P. quondam Lips. antehac apertum, nunc vero recognitum, notisque necessariis et perpetuis illustratum publiceque disceptatum a *M. Io. El. Reu*, cum auctario quaestionis de virtutum moral. ἀνταπολογησεις etc. Altdorf. 1662. 4. — rec. 1665. 8.

J. Crellii ethica aristotelica. eiusd. ethica christiana. Selenoburgi. 4. vid. biblioth. Benteian. I. pag. 142.

Veterum scholiastarum graecorum, Eustratii, Aspasii aliorumque commentatt. in *Aristot.* opus ad Nicomach. cura *Sam. Rachelii*. Helmst. 1662. 4.

Arist. Ethicor. ad Nicom. lib. I. lat. cum explicat. *Andom. Talaei*, in huius Operibus. Basil. ex offic. Petri Pernae (cum praef. Io. Thom. Freigii, scripta Friburgi 1575. mense Iulio.) 1576. 4. p. 647 sqq. *Aristot.* placita late examinantur, et modo confirmantur, modo refelluntur.

Caelii Calcagnini paraphrasis in librum I. ethicorum *Aristot.* — in *Calcagnini* Opp. Basil. 1544. fol. pag. 453 sqq. — *Emanuelis Thesauri* — philosophia moralis, deriuata ex alto fonte magni *Aristotelis* etc. italice, Turin. 1671. Venet. 1674. 12. et 1728. latine versa a Cyriaco Lentulo, Noribergae 1692. (apud Kahlum in bibl. philos. Struuiana part. II. p. 30.) 1699. 12. melius versa a *Philippo Adamo Vlrich*. Doct. et Prof. Wirceburgensi. Wirceburgi 1731. 8. vid. Acta erudit. 1731. p. 139. von *Windheim* Bemühungen der Weltweisen etc. vol. V. p. 520 sq. adde supra in §. XXVIII. [*Aristotelis Ethicorum Nicomacheorum* adumbratio ad nostrae philosophiae rationem facta, auctore *M. Io. Frid. Gottl. Delbrück*, Hal. 1790. 8. qui etiam Specimen vers. vernac. edidit, a *Garnio* factae, in libell. mensr. Berol. (Berlin. Monatschr.) 1791. mense Nou. pag. 459 sq. *Beck*.]

Editiones librorum Politicorum et Oeconomicorum.

Praetermitto editiones, supra in elencho edd. Operum Arist. et ad §. XXXIII. ac XXXIV. iam memoratas.

Aristot. Politica et Economia, Argyrop. interprete. Venet. ap. Iac. Pencium. 1506. 8. — *Leonhardi Aretini* versio occurrit in antiquis latinis Aristotelis editt. vt Lipsiae 1502. fol. etc. et in graeco-latini octaua forma editis.

Politica Aristotelis, Leon. Aretino interprete; Economica et Hecatonomiarum libri VII. Iac. Fabro Stapul. interprete, cum illius scholiis. Econom. publicorum lib. I. Leon. interprete, cum illius scholiis. apud Petrum Portam et Beatum Rhenan. 1506. fol. Buhle citat hanc edit. ex catal. libr. bibl. reg. Paris. at vereor, ne eadem sit, quam actutum indicabo.

Contenta. Politicorum libri Octo. commentarii. Economicorum duo. commentarii. Hecatonomiarum septem. Economiarum publ. unus. Explanationis Leonardi in oeconomica Duo. ex recognitione et cum praefatione Iac. Fabri, (scripta 1505.) Ex officina H. Stephani apud Parisios 1506. fol. — *Hec secundaria est castigatissima ex offic. H. Stephani* ib. 1511. fol. in calce: „Recognitoribus in officina quam accuratissime *Petro Porta* et *Beato Rhenano* ex offic. H. Steph. M. D. XI. Vltima Martii.“ (exemplum est in bibl. Erlangensi, etiam in Academ. Lips. bibl. vtriusque edit. 1506. et 1511. exempla.) — rec. ibid. 1516. et apud Sim. Colinaeum 1526. — cum comment. ac annotatt. variorum. ibid. apud H. Steph. 1517. fol. citat hanc editionem *Buhle*. — *Oecologium ex Aristotelis oeconomicorum libellis* — congestum — per *W. Storkel*, Monacens. — Lips. 1511. fol.

Aristot. — Oeconomicorum libri duo translati e greco in latinum a Leonardo Arethino. — in calce: „Impressum Liptzik per Baccalarium Martinum Herbipolensem. a. 1507.“ fol.

Exemplo, quod est in bibl. Erlangensi, multa manu V. D. sunt adscripta. conf. supra in cat. edd. Opp. ab initio. — Ead. edit. et versio Senis. 1508. 4.

Oeconomicorum Aristot. libri, graecis et latinis annotatt. suis locis illustrati. — in calce: Cracouiae per Matthiam Scharffenberg. M. D. X. X. X. VII. (1537.) 4.

Editor est *Georg. Libanius*, Ligniciensis. Textui graeco subiungitur *Leonardi Aretini* versio lat. ad marginem adiectae sunt pauculae adnotationes, textui vero litterae insertae, ad notas, finit adnexas, respicientes. De hac rarissima editione copiosus est *Io. Boguslaus Proschowski* (h. e. *Frieze*, Saxo, in notitia libri graeci, omnium primi, in Polonia typis excusi, in Miscell. Lips. nouis, tom. V. part. II. p. 367—374. add. *Io. Dan. Janozki* in: Nachricht von den in der Zaluskischen Biblioth. sich befindenden raren polnischen Büchern. part. V. Breslau. 1753. 8. p. 194 sqq. qui vero monet, iam ante illam editionem Cracouiae typis fuisse excusa Sibyllae Erythr. et Phocylidis carmina.

Aristot. Politicorum libri octo. Argentor. cum praef. *Iac. Bedroti*, graece, per *Wendelin. Rihelium*, mens. Martio 1540. 8.

Aristot. Politica, graece, apud *Io. Lod. Tiletannum*. Paris. 1540. 4.

Insunt tantum liber primus, secundus et tertii pars, cum emendationibus et notis marginalibus.

Aristot. et Xenophontis ethica, politica, oeconomica, graece. Basil. 1540. 8. vid. paulo ante de editionibus ethicorum, ad h. a.

Arist.

Aristot. oeconomic. libri II. graece. Paris. (apud Neobarium) 1541. 8. — lat. *Bernardi-
no Donato Veronenſi* interprete. apud Iac. Bogardum. Paris. 1541. 8. — gr. et lat. a *Bern.
Donato*. Venetiis 1542. 8.

Aristot. de republica, qui Politicorum, libri VIII. *Ioachimo Perionio*, *Benedictino Cor-
moeriaceno*, interprete, acceſſerunt eius in eosdem libros obſervationes et argumentum. Pa-
ris. apud Tiletanum. 1543. 4. — recuſ. Baſileae ſunt. Io. Qporini 1544. 8. cuius editionis in-
dici ſubiunctum eſt in *Aristot. Politicorum* lib. I. argumentum per *Raph. Volaterranum*.

Aristot. Politica, a *Iac. Ludouico Strebato* e graeco conuerſa, cum animaduerſionibus
ad verſionis Perionianae libros III. primores. Paris. 1542. 4. apud Vaſcoſan. — — ibid. ap.
Io. Roigny; excud. Matth. David 1549. 4. — rep. ibid. 1550. et addita Perionii verſione ibid.
1553. 4. (1554.) — — I. II. III. IV. et V. libr. (eth.) enarratio per *Phil. Melanthon.* acc.
orat. de *Arist.* collatio actionum forenſ. attic. et roman. in *Politicor* aliquot libros *Aristot.*
comm. Lugd. Seb. Gryph. 1548. 8.

Aristot. Politicorum liber primus, *Leon.* interprete, cum *Raphaelis Volaterrani* argu-
mentis. Venet. apud Hier. Scotum. 1543. 8.

Aristot. Politica, graece, apud Vaſcoſan. Paris. 1548. 4. — lat. a *Cornelio Valerio ab
Auater*, *Ultraieſtino*, apud Vaſcoſan. ibid. 1548. 8. — — interprete et enarratore *Io. Ge-
neſio Sepulveda*, *Cordubenſi*, Paris. apud Vaſcoſan. 1548. 4. (cuius interpretatio omnium
optima videtur *Gifanio*, proxima *Lambini.*) repet. adieſtis *Cyriaci Strozae* de republica libris
duobus, latine. Colon. in offic. *Birckmanica*, 1601.

Aristot. Polit. graece, cum praef. *Iac. Bedroti*. Argentor. 1549. 8.

Aristot. Oeconom. lat. *Gilberto Cognato*, *Nozereno*, interprete, apud Guil. Morelium.
1551. 4. — ibid. 1560. 4. (adde ad §. XXXIV.) — cum *Felicis Figliucci* expoſitione. Venet.
1583. 4.

Aristot. Politicorum liber primus, gr. et lat. cum commentario a *Michaeli Toxite* con-
fecto, ex ſcholis *Io. Sturmii* matutinis. Tiguri, apud Chriſt. Froſchouerum. 8. ſine an-
ni nota.

— *Aristotel. Politicor.* libri VIII. graece, ex *Petri Viſſorii* recognitione, apud Guil. Mo-
relium. Paris. 1556. 4. ³³⁵ acc. *Strozae Kyriaci* de republ. libri II. octo *Aristotelis* eadem de
re additi. gr. et lat. Florent. apud Iunt. 1562. et 1563. 4.

Aristot. Politica, *Leonardo* interprete, cum *D. Thomas Aquinatis* explanatione; nec
non *oeconomica* ex antiqua interpretatione. Venetiis, apud Iuntas. 1558. (1568. fol. in cat.
Menken I. pag. 67.).

Zz 3

-Oeconomica

³³⁵ Sed anteaſſit alia *Viſſorii* editio critica. Certe *Canringius* in introductione p. 647. „Hanc,
ait, *Iſingrinianam* edit. (1550.) biennio poſt excep-
pit *Florentina* editio, a *Petro Viſſorio*, magno
italium rerum artifice, plurimis locis feliciter,
collatorum multorum exemplarium et veteris in-
terpretationis ope, emendata ſimulque illuſtrata

nonnullis adnotationibus.“ Atque in praefatio-
ne, *Sylburgium* maxime ſequutum fuiſſe *Petri
Viſſorii* illam editionem, quae *Florentiae* anno
ſuperioris ſaeculi quinquageſimo ſecun-
do (1552.) typis excuſa eſt, diſertis verbis de-
clarat.

Oeconomica scripta, quae extant nomine *Aristotelis*, lat. cum interpretatione oeconomici libri *Xenophontis*, per *Ioach. Camerarium*. Lipsiae (1564.) 8. in Menken. Catalog. I. pag. 127.

Aristot. de Politicis libri VIII. latine, *Dion. Lambino* interprete, apud Io. Benenatum. Lutet. 1567. 4.

Lambini versio est quoque in tomo tertio *Ethic. Aristotelis*, Francof. apud Wecheli heredes 1593. 8. in graecolatinis *Aristot.* editionibus Casaubon. et vtraque Duualliana, in posterioris quidem tomo III.

Aristot. politicorum libri octo, graece, apud Io. Benenatum. Paris. 1574. 4.

Petri Victorii commentarii in VIII. libros Aristotelis de optimo statu ciuitatis. Politis ante singulas declarationes graecis verbis auctoris: iisdemque ad verbum latine expressis. accessit — index. Florentiae apud Iuntas, 1576. fol.

Admodum rara sunt huius nitidae nec laude sua defraudandae editionis exempla. Textus graecus est, quod molestiam creat, in infinitas particulas dissectus, cui subdita est versio latina, et hanc statim excipit commentarius perpetuus isque mire copiosus, in quo vero verba nec grammaticae nec critice perpenduntur aut explicantur, sed sensus particulae vberius explanatur aut cum aliis auctorum locis et ciuitatum consuetudinibus etc. neque tamen accurate pleneque comparatur. In longa praefatione neque de consilio, quod sequutus sit, neque de subsidiis, quae adhibuerit, aliisque, quae in praefatione dici solent, rebus agit Victorius. Equidem non sperno operam Victorii et vero bonitatem editionis praedico; at Victorius ille graecae latinaeque linguae, critices, historiae atque antiquitatis peritissimus, meliora et eruditiora in hac edit. praestare potuerat debueratque: at in antecedentibus, quas e Buhlio laudavi, neque vero ego ipse vidi nec tractavi, editionibus maius critices studium adhibuisse videtur. Alia ratione istam editionem, quam ipse habeo et inspexi, describit *Freytag.* in adparatu litterar. tom. I. pag. 548 sqq.

Politicorum et oeconomicorum Aristotelis interpretationes et explicationes accuratae, nunc primum a filiis in lucem editae, auctore *Ioach. Camerario*, Pabepergenfi. Francof. ap. Andr. Wechel. 1581. 4.

Aristotelis politicorum libri octo ex Dion. Lambini et P. Victorii interpretationib. puriss. graecolatinis, *Theod. Zuingeri* argumentis atque scholiis, tabulis quin etiam in tres priores libros illustrati: *Victorii* commentariis perpetuis declarati. *Pythagorae veterum fragmenta politica*, a *Io. Spondano* reuersa (gr. et lat.). Index rerum et verborum pleniss. Basilicae *Eusebii Episcopi* opera ac impensa. clodXXCII. (1582.) fol.

Aristot. libri *Politicorum* et *Oeconomicorum*, graece. Francof. ex off. Wechel. 1587. 4.

Aristotelis politica, ab *Anton. Montecatino* lat. versa et commentariis illustrata. Ferrariae 1597. fol. vid. supra §. XXXIII. fin. — a *Petro Ramo* latine facta et dialecticis rerum summis breuiter exposita et illustrata. Francof. apud Claud. Marnium et heredes Io. Aubrii. 1601. 8. — latine, interprete *Io. Genesio Sepulveda*, Colon. Agrip. 1601. 4.

Aristot. *Politicorum* libri VIII. graec. et lat. cum perpetua *Dan. Heinsii* in omnes libros paraphrasi. accedit accuratus rerum index. Lugd. Bat. ex offic. Elzeuiriana, 1621. 8. mai.

Nitidae

Nitidae huic editioni a p. 971. accesserunt ex Heraclide de politiis, ex Nic. Damasceno de moribus gentium reliquiae, et Aristotelis, quae de variis rebus publicis citantur, fragmenta: denique p. 1041 sqq. *Andreas Schotti* animaduersiones criticae in priores Politicorum Aristot. libros. Laudat operam Heinſii Conringius in introductione p. 648. edit. ann. 1656.

Aristotelis Politicorum libri VIII. graece, (vti scribit Buhlius,) *Oberto Gifanio*, Icto, interprete, cum prooemio *Hermani Conringii*, et in politica Aristot. introductione. Helmſtadii apud Iac. Lucium. 1637. 12. At num graecus textus additus sit huic editioni, quam non vidi, propemodum dubito. Saltem ipse *Conringius* in praefat. ad editionem alteram, inscriptam:

Ἀριστοτέλης — *Aristotelis politicorum libri superstites. Editio noua. Cura Hermani Conringii. cum eiusdem Introductione et emendationibus.* Helmſtadii typis et sumptibus Henningi Mulleri. 1656. 4.

In praefatione igitur scribit, se ante annos nouemdecim edidisse politicorum Aristotelis latinam versionem, quam Obertus Giphanius confecit; tum pergit de hac noua editione: „Iam voluo quasi — idem saxum, nouo tamen et insolito modo. — Edo videlicet politica eadem Aristotelis, sed graece latineque, idque ratione haecenus haud vsitata. edo introductorium libellum, sed plus quam altera parte auctiorem et quasi nouum; addo denique librum emendationum mearum, quo graecus textus infinitis locis corrigitur, atque integritati suae restituitur.“ Basis criticae huius editionis est quidem Sylburgiano Victoriana: at Conring. perpetuum sermonem, in suas periodos incisum, dedit: dein stellulis passim sparsis indicauit, vbi hiare orationem et lacunam subesse arbitratus est: fragmenta Aristot. de historiis rerum publ. qualia collegit Casaubonus, et Victorii versionem latinam reddidit. In introductione multa modo historice, modo critice, modo philosophice eruditeque de hoc opere, eius auctore, consilio, argumento etc. pertractantur, et cap. IX. de editoribus, interpretibus et commentatoribus huius operis intelligenter iudicatur. In emendationibus subiunctis varias easque potiores lectiones collegit Conring. quas interdum examinauit, saepius suas proposuit coniecturas ingeniosas, interdum locum obscurum lucida interpretatione illustrauit. — Illa editio recusa est gr. et lat. in tomo III. Operum Conringii, iunctim sex voluminibus in fol. excusorum, curante D. Io. Guil. Goebelio. Brunſuic. 1730. fol. pag. 491 sqq. et p. 422 sqq. sunt *Herm. Conringii* paratitla politicorum Aristot. et p. 457 sqq. *Conringii* Introductio.

Aristotelis Politica, cum notis et paraphrasi perpetua *Dan. Heinſii* et *Seueri Christ. Olpii*. gr. et lat. Ienae 1660. 4.

Neque tamen omnino criticam et satis emendatam habemus editionem: atque quantum superſit ingenio ac diligentiae futuri editoris, patet ex particula operis, a *Fr. Wolsf. Reitzio*, Professore quondam Lipsiensi, graece doctissimo, edita:

Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους Πολιτικῶν περὶ τῆς πόλεως μακαρίας. Lipsiae 1776. 8.

Multa etiam superſunt ex antiquitate et historia graecarum ciuitatum diligentius explicanda.

Caelii Calcagnini paraphrasis Politicorum Aristotelis exſtat in illius Operibus, Basil. 1547. fol. pag. 457 sqq. — *Anton. Scainus* edidit *Quaestiones in octo libros Aristotelis, qui exſtant, de republica*. Romae 1577. 4. (conf. *Clement* Bibliothecae etc. II. p. 87.) — De libris oeconomi-

oeconomicis conf. *D. Georg. Rudolph. Boehmeri* bibliothecam scriptorum historiae naturalis, oeconomiae etc. part. I. vol. II. Lipsiae 1786. mai. 8. sect. XI. p. 567 sq. — De versionum latinarum editionibus, vid. *Bunau. Catal.* I. p. 126.

Editiones epistolarum.

Aristotelis epistolae sex, tres ad Philippum, binae ad Alexandrum, et una ad Theophrastum: Exstant in collectione epistolarum graecarum *Aldina*, Venetiis 1499. et *Cuiaciana*, Aurel. Allobrog. 1606. p. 314. quaedam in *Ioach. Camerarii* collectione epistolarum, (*Ἐκλογὴ καὶ οἶον ἀπάνθισμα διαφόρων ἐπιστολῶν ἑλλήνων* etc.) Tubingae 1540. 8. — adde supra vol. I. pag. 683. et in hoc cap. §. XXXV. circa finem. — *Latine* cum apophthegmat. ex variis auctoribus decerptis, et *testamento* in *Th. Stanleii* hist. philos. p. 421. 424. 425. 440. edit. Lips. 1711. — *Tres* epistolae *Aristotelis* graece insertae sunt *Io. Patufas* encyclopaediae, Venetiis 1710. tom. I. pag. 186. — Insertae quoque sunt reliquis editionibus Opp. *Aristotelis* graecolatinitis, vt *Calaubonianae* et *Duallianae*.

Aristotelis epistolae, quae extant. cum duabus *Philippi Macedonis*, et una *Alexandri M.* *Philippi F. Lubecae.* ex officina typograph. *Io. Albini*. 1615. 4. curante *Ioach. Dreierq.*

Vid. *Clement* bibliothecae tom. II. p. 85 sq.

Aristotelis epistola ad Alexandrum M. qua vniuersam suam philosophiam retractat, (a nugacibus Rabbinis conficta) *hebraice et lat.* exstat in bibliotheca Rabbinnica *Iulii Bartoloccii*. Romae 1675. tom. I. p. 476. conf. §. XXXV. fin.

Dicta notabilia ex libris *Aristotelis* excerpta. Venetiis. apud *Io. Patauin.* 1537. 8. — ibid. in offic. *D. Bernardini* 1536. — Sententiae ex *Aristotele* aliisque collectae a *Ioach. Camerario* in libello *περὶ γνῶμικῆς διδασκαλίας σύνοψις.* gr. et lat. Lips. sine anni nota. 8. — Sententiae *Aristotelis* nobiliores in libro: *Apophthegmata graeca regum ac ducum, philosophorum item aliorumque* — ex *Plutarcho* et *Diogene Laertio* cum lat. interpretat. Excud. *H. Stephan.* 1568. 12. pag. 594 sqq.

VERSIONES.

De latinis iam satis disputatum est in indice editionum: de reliquis vid. *Buhle* tom. I. Opp. *Aristotel.* pag. 268. Quare equidem ero breuior: ἀσύμβολος tamen non discedam.

Hispanicae. *Vincentii Marinerii Valentini* versio Operum *Aristotelis* latet adhuc msta in scriniis bibl. Madritensis. vid. *Iriarte* catal. MSSt. gr. vol. I. pag. 515 sq. *Sim. Aprilis* versio hispan. Ethicorum libr. X. Saragossae 1584. 4. quidem prodiisse dicebatur in catalogo quodam librorum venalium; at librarium, qui catalogum confecerat, fuisse deceptum, nec illam versionem exstare, monet *Maianfus* in specimine biblioth. Hispano-Maianfianae, e museo *Clementis* p. 112. — *Artem poet.* hispanice vertit *Alonso Ordonez das Seyias y Tobar* Madrid. 1626. 8. — repet. cum textu graeco, (vti supra in catal. edd. A. P. iam scripsimus,) ibid. 1778. 8. — *Primera Parte de la Filosofía llamada la Logica, o Parte Racional* — Colegida de la doctrina de los Filósofos antiguos, i particularmente de *Aristoteles* por *Petro Simon*

Simon Abril, Dotor. — Impressa en Alcalà de Henares. 1587. 4. Non tam versio Aristot. logicae est, quam potius compendium ex illa factum. vid. Specimen bibliothecae Hispano-Maianfianae, ex museo Dau. Clementis pag. 113. — *Nicomachea* hispanice vertit *Carol. Principes de Viano*. vid. Journ. des Sav. 1726. p. 457.

Gallicae. Organum Aristotelis interpretatus est *Philippus Canaius de Fraxinis*, cuius paraphrasin commendat *Rolandus Marefius* pag. 46. epist. et *Pessseuinus* XII. 4. bibl. selectae. — *De anima* libros III. gallice vertit *Ludou. Regius*, dein *Petrus Morcassus*, Paris. 1641. 8. *Problem.* Lugdun. 1570. 8. — *Rhetorica* verterunt *I. du Sin.* Paris. 1608. *Rob. Stephan.* Paris. 1624. 8. repet. tertium librum vertit addiditque *Rob. Stephan.* nepos ibid. 1630. 8. (vid. Maittaire A. T. III. part. II. pag. 895. coll. tom. II. part. II. pag. 722. vbi in nota b. annus editionis scribitur M.D.XXX. — *Poetica* *Noruillio* interprete. Paris. 1671. 12.) — *Fran. Cassandre* Paris. 1654. 4. emend. 1675. 12. 1685. Amstel. 1698. 8. 1717. 12. ^{ttt}) — *Haagae Com.* 1718. 8. *Art. Post.* cum notis elegantibus atque eruditis *Andr. Dacier* Paris. 1692. 12. (conf. acta erudit. Lips. 1692. p. 560. Hist. des Ouvrag. 1692. Sept. p. 38. Journal des Sav. 1692. p. 429.) Amsterdam 1733. 8. — *Nicolai Petri Bessii* interpretatio, cuius mentionem fecit *Vignolius Marvillius*, personatus scriptor, tom. I. miscellan. historico-litterar. p. 211. num lucem adspexerit, equidem nescio. — *Batteux* versionem cum textu graeco iam supra me laudare memini. — *Norville* interpretatus est poeticam, Paris. 1671. 12. — *Franc. Carpentarii* versio rhetor. et commentarius ineditus memoratur in Journ. des Sav. 1675. pag. 134. in eius elogio, quod exhibent ephemerides Paris. 1702. 31. Iul. et in memoriis acad. Inscript. tom. I. pag. 410. — *Rhetor. ad Alex.* gallice vertit *Balduinus s. Banduinus* Paris. 1669. 12. — Gallicam *ethicorum* versionem a Cardin. *Perron* compositam et III. tom. eius Opp. insertam, memorat *Du Pin* bibl. ecclesiast. tom. 17. pag. 37. — *Ethicorum* librum I. vertit *du Perron*: in eius Opp. Paris. 1622. fol. p. 805 sq. libror. X. versio gallica *Nicol. Orem*, (*Nicole Oresme*), cum glossis. Paris. apud Ant. Verard. Paris. 1488. fol. de qua edit. et de Oreino copiosus est *Clement* in Bibl. curieuse etc. II. p. 88. adde *Labbe* bibl. nou. MSS. p. 349. — eosdem verterunt *P. L.* Paris. 1553. 4. — *P. de Tyard.* ibid. 1578. 4. — gallica paraphrasis *Beneuentani*, dicata reginae Galliarum Margarethae, lucem vidit (Paris.) Rothomagi, 1644. 8. — *La Morale d'Aristote*, traduction nouvelle, par *Catel.* Tolose. à Paris. 1644. 4. — *De mundo* libr. post *Oresmium* verterunt *Lud. Migret*, Paris. 1541. 8. et *P. Saliat*, Lugd. 1543. 8. — *Lauri Hayarti*, presbyteri, interpretationem *Ethicorum* memorat *Crucemannus* p. 496. bibl. gallicae. — *Politica* verterunt *Nicol. Oresme* Paris. 1486. 1489. fol. (vid. *Clement* Biblioth. II. p. 103.) et *Loys le Roy, dit Regius*, Paris. 1568. 4. 1576. fol. et 1600. in qua tertia editione accessit versio libri noni et decimi *Politicorum*, quos graece compositos a *Cyriaco Strossa* in gallicum sermonem transtulit *Frider. Morelius*. — Le gouvernement des princes traduit du Grec d'Aristote en François, par le Docteur *Philippe*, f. l. et a. — Trois traités, le Gouvernement — par *Philippe*; le tresor de noblesse — et les fleurs de Valere le Grand, qui parlent des faits des Romains, trad. par *Simon de Hedin*. Paris. apud Ant. Verard. 1497. fol. — *Oeconomica*

ttt) Cassandri versio in exemplum optimae versionis commendatur a Boilauio De-praeco, 626. conf. vitam Boilauui pag. 109 sq. (praef. ad Longin. ed. I.) Fureterio aliisque apud
Vol. III.

Aaa

Oeconomica vertit *Nic. Oresmius*, (vid. Journ. des Sav. 1732. pag. 453.) postea *Regius* Parif. 1566. 1600. fol. — *Gabr. Boussin*, Parif. 1544. — cum *Xenoph. oecon. Steph. de la Boetie*. Parif. 1600. 8. — *Physiognomica* gallice vertit *Io. Bonus*, medicus, Parif. 1553. 8. — *de mundo* vertit, *Lud. Meigret*. Parif. 1541. 8. — *Lettre d'Aristote en Grec sur le système du monde*, cum obif. *Battelfi*. Parif. 1768. 8. — *Varias Politicorum* libr. versiones gallicas, hispanicas, italicas, germanicas et polonicas memorat *Hendreich*. in pandectis brandenburgic. pag. 280. — *Le secret de secrets* Aristote etc. in 4. sine l. et a. vid. Ducis de Valiere catal. I. pag. 574. vbi quoque de MSto quodam, origine et auctore huius libri agitur.

Italicæ. Qui pleniorum versionum italicarum, quae multae sunt, notitiam cupit, is adeat *Clement* biblioth. curieuse etc. tom. II. pag. 86 sqq. *Melchior. Lud. Widkind* ausführliches Verzeichniss von raren Büchern, part. I. pag. 196 sqq. in primis *Paitoni* Biblioteca degli autori — vulgarizzati tom. I. pag. 92 sqq. qui praeterea aliarum versionum breuem iniicit mentionem, ducibus aliis auctoribus. Illarum notitiam, ne nimis fiam verborum, silentio hic transeo, atque eas, quarum certiorum aut ampliorum notitiam dedit *Paitoni* cum reliquis, h. l. paucis indicare sufficiat. — *Physica* Aristot. verterunt italice *Anton. Brucioli*, Venet. per Bartholom. Imperatore, 1551. 8. 1558. — *Meteorol.* Sebast. Faustulus da Longiano 1542. f. l. et typographo. 8. — eadem anonymus, cum comment. Venet. 1554. 8. — *Franciscus Vieri*, iunior, Florent. 1573. et 1582. 8. — *philosophiam naturalem* etc. Venet. 1554. 8. — *Mechanica* cum declaratione (*Anton. Quarimus*.) Modenae 1573. fol. — *Alexandri Pucolomini* paraphrasin mechanicorum vertit *Orest. Vanocci*, Romae 1582. 4. — de coelo et mundo libr. *Anton. Brucioli*, Venet. per Barthol. Imperator. et Franciscum, generum, Venet. 1552. et 1556. 8. — de *generatione et corruptione* libr. *Anton. Brucioli*, Venet. per Barthol. Imperatore et Francisc. 1552. 8. 1556. ^{uuu} 8. et 1579. 4. eosdem *Francisc. Sansoninus*, Venet. per Barth. Imperatore 1551. 8. et *Franciscus Venier*. ibid. 1579. 4. — de *anima* libros *Franc. Sansonin.* Venet. per Barth. Imperatore 1551. 8. *Bern. Segni*. Florent. 1549. 1583. 4. — eosdem ibid. *Ant. Brucioli* 1557. 8. paraphrasin eorumdem librorum edidit *Angel. Buonvicini*, Venet. 1565. 8. Ex Crescimbeno, Fontanino etc. aliorum librorum Aristot. physicorum et philosoph. versiones obiter indicat *Paitoni* pag. 129. — — *Rhetoricam* Brunettus Latinus Rom. 1541. de qua et alia *Brucioli* 1545. 8. dubiis aut falsis vid. *Paitoni* pag. 92. Traditione antica de la Rettorica d'Aristotele, nuovamente trovata. Patau. per M. Fabrian. 1548. 8. — *Phil. Arrighetti*, Florentini, versionem italicam et commentarios in A. P. et rhetoricam memorat *Iul. Niger* pag. 166. historiae scriptor. Florentinorum. — *Rhetor.* et *poetic.* in linguam vulgarem Florentinam vertit *Bern. Segni*, Florent. per Laur. Torrentinum, 1549. 4. 1551. 8. — *Rhetor.* Venet. 1551. 8. et 1561. — *Polit. rhetor. poet. et libr. de anima*, *Segni*, Florent. 1583. 4. 1594. 4. — *rhetor.* in linguam toscan. *Hannib. Carus*, Venet. 1570. 4. (1571.) *M. Franc. Petrarchae* epist. italice scripta ad auctorem praefationis, praemissae Cari versionis, prodit Venet. 1733. 8. — *Rhetor.* in tom. IV. part. 4. degli autori del ben parlare, Venet. 1643. 4. — *rhetor.* cum praef. *Biagio Schiavo*. Venet. 1732. 8. — eosdem *Alex. Piccolomini*.

^{uuu} Vid. D. *Io. G. Schelhorn's* Ergötzlichkeiten aus der Kirchenhistorie und Litteratur, vbi tom. III. Vlmae, 1762. 8. pag. 379 sqq. et tom.

IV. pag. 643 sqq. de vita et scriptis Brucioli copiose agitur; pag. 653 sq. tom. IV. illius versiones librorum Aristot. italicæ enumerantur.

colomini. Venet. 1571. 4. (de edit. Venet. 1597. 4. vid. Paiton. p. 95) — *Poetic. vertit Alex. Piccolominus*, Sienae, 1572. 4. et edidit cum adnotatt. Venet. 1575. 4. — *Poetic. Oſſavian. Caſtelli*, Spoletinus. Romae 1642. 12. fide aliorum alias verſiones obiter indicat Paitoni pag. 106 ſq. — *Ethicorum* librorum verſiones italicae exſtant numero plures. *Taddai* verſio eſt in libro: *il Teſoro di Brunetto Latino* etc. Venet. 1528. 8. 1533. 8. — *Ethic.* cum rhetorica Cicer. etc. Florent. 1734. 4. — *Ethic.* e verſione et cum comment. *Bern. Segni*, Florent. per Laur. Torrentinum 1550. 4. et Venet. 1551. 8. — *Feliciſ Figliucci*, Senenſis, verſionem paraphraſticaum, Romae 1551. 4. et aliam Florentini cuiuſdam, verbum verbo exprimentem, vidiffe ſe teſtatur Giſaniuſ. — De libro rariffimo: *L' Ethica d' Ariſtotile, ridotta in compendio da Jer Brunetto Latini. Et altre Traduttioni et ſcritti di quei tempi. Con alcuni dotti auvertimenti - intorno alla lingua.* In Lione per Giovanni di Tornes. 1568. 4. commentat. Paitoni ſcripſit et primum euulgauit in *Raccolta d' Opuſcoli*, tom. XLVI. tum emendatius, et de Bruneti Latini Theſauro (Teſoro) euſque editionibus rariſ accuratius egit in Biblioteca degli autori etc. p. 103 ſqq. adde *Clement* biblioth. II. pag. 87. — *Ethica* more paraphraſeos cum notis, vertit *Ant. Scainuſ*, Romae 1574. 4. — libr. *de virtute et vitiis* vertit *Iul. Ballinuſ*, Venet. 1564. 8. vid. *Paitoni* pag. 123. (vbi verſiones quorundam, nonnullas italicas libr. ethicorum in MSS. enumerat:) *Clement* p. 109. ex Haym notizia de' libri rari p. 252. citat an. 1565. — *Politicoꝝ* libros italicice vertit *Ant. Brucciuluſ*, Venet. 1542. 8. (1547.) — more paraphraſeos cum adnotationibus et ſermonibus etc. auſt. M. *Ant. Scaino da Salo*. Romae, 1578. 4. vid. *Clement* l. c. p. 103. et *Paitoni* l. m. 124. qui conſectorem catal. bibl. Huſſianae, citantem edit. Florent. 1546. 4. errorem commiſſiſſe monet, et arbitratur, fuiſſe *verſionem Bern. Segni*, quae prodiit Florent. 1549. 4. — Venet. 1551. 8. 1599. 4. — Fabric. in nota mſta citat quoque edit. *Scaini* interpretat. Romae 1558. 4. — Dello ſtato delle repubbliche ſecondo la mente di Ariſtotele con eſſempi moderni Giornate otto e CCXXII. auvertimenti civili di *M. Nic. Vito di Gozzi*. Venet. Ald. 1591. 4. — *La Morale politica d' Ariſtotele, tradotta e dichiarata da Panſilo Perſico*. Venet. ſ. a. — *Col nome de Dio Il Segreto de Segreti, le Moralita et la Phiſionomia d' Ariſtotele, Dove ſi tratta è mirabili ammaeſtramenti ch' egli ſcriſſe al Magno Aleſſandro ſi per il reggimento de l' Imperio, come per la conſervatione de la ſanita, et per conoſcere le perſone à che ſiano inclinate, ad eſempio et giovamento d' ogn' uno accomodatiffimi, Fatti nuovamente volgari per Giovanni Manente*. Stampata in Vinegia per Iuan Tacuino da Trino. 1538. 4. — Alia verſionis euſdem editio de conſervatione valetudinis, *Phyſiognom. et ſecretorum, Delle maraviglioſe occulte* etc. Venetiis 1669. 12. vid. *Paitoni* l. m. p. 121. et pag. 128. — *La morale d' Ariſtotele dal' Carolo Anton. Donadovi*, Venet. 1709. — Curioſi problemati philoſofici, ſcelti da quelli, che Ariſtotele intitolo, delle coſe naturali, da *Tommaſo Vincenzo Falſeti*. 1786. 8. Ex problematibus delegit atque explicuit XL, at vbi reperirentur apud Ariſtotelem, non indicauit.

Anglicae. Meteorologica verſa ſunt anglice ab *Edmund Pargiter* — poetica a *Rimero*, et edita cum *Renati Rapin* obſervationibus poeticis, e gallico in anglicum ſermonem translatis. Londin. 1674. 8. — *Ariſtotle's Poëtic.* — Londin. 1775. 8. — *The Poëtic of Ariſtotle*, translated from the Greek with notes. By *Henry Iameſ Pye*. Londin. 1788. 8. auſtor promittit commentarium in A. P. Ariſtot. vid. *The monthly Review* menſ. Febr. et Nou. 1789. — *Ariſtot. Treatiſe on Poetry* translated; with Notes on the Translation and on the Original, and

and two Dissertations on poetical and musical Imitation. By *Thom. Twining*. London. 1789. 4. Notae a p. 137 — 565. continent emendationes textus, illustrationes, confirmationes et interpretationes effatorum ac iudiciorum philosophi, et commentationes in plures libelli particulas. Laudatur in ephemer. Gottingens. litterar. 1789. plag. 195. adde *L'Esprit des Journaux* m. Sept. 1790. tom. IX. Paris. p. 45 — 58. — *Rhetor.* anglisce versa Londini 1686. 8. iisdem auctoribus, qui *artem cogitandi* gallice verterunt. — *The Problems of Arist.* and other philosophers and Physicians. London. 1607. 12. 1680. 12. — *Libri, Secreta Secretorum*, versio anglica prodit Londini 1702. 8.

Belgice *Rhetor.* ad Alexandrum M. vertit *Guil. van Schaep*. Lugd. Batau. 1677. 12.

Germanicae. conf. *Schummels* Uebersetzer-Bibliothek p. 83 sq. et auctor libri: *Vollständige Sammlung aller Uebersetzungen der Griechen und Römer*, Francf. et Lips. 1785. p. 110 sq. (vbi vero eadem notitia eademque verba ex Schummelii libro translata sunt.) Memorantur igitur versiones 1) *Problematum* 1557. 8. Colon. 1608. 8. Argentor. 1631. 8. Sunt tamen antiquiores versiones germanicae: *Proplemata*. Titulum excipit effigies Aristotelis ligno incisa: Tum inscriptio: *Ein Tractat mancherley fräg menschlicher und thierlicher natur, und geschicklichkeit zu latein genant Proplemata Aristotelis und anderer natürlicher meister, als ir hernach finden werdet.* Sub fin. *gedrückt und vollennet am Tag Seruacy a. dom. lxxxll. (1482.)* sine loci nota, typis gothicis. vid. Theophili Sinceri bibliotheca — oder analecta litteraria von lauter alten und raren Büchern, Nürnberg. 1736. 8. pag. 152 sq. Antiquae et rarae sunt editi. *Proplemata Aristotelis*, germanice, (probabiliter Augustae Vindelicorum.) 1492. 4. est potius nonnullorum Aristotelis aliorumque problematum compilatio. vid. cel. *Panzer* in *Annalen der ältern deutschen Litteratur*, Norib. 1788. 4. pag. 197 sq. — recus. Augustae Vindel. per *Hanssen Schatzen* 1493. 4. vid. *Panzer* l. c. p. 206. qui alias editiones vetustas recenset, (p. 240.) *Vlmensem* per Io. Zainer 1499. 4. — (p. 312.) *Augustanam* per Froschauer 1509. 4. — (p. 380.) *Argentorat.* per Mathiam Hupffuf. 1515. 4. adde supra in indice editionum *problematum*, et in indice editionum Opp. post ann. 1482. unde forsitan versio prima confecta est. Aliam adde, a *Buhlio* indicatam: *Ein Büchlein, das durch die natürlichen meister Aristotilem. Avicennam. Galienum. Albertum und andern von mancherley seltzamen wunderlichen Fragen beschrieben — und heist Proplemata Aristotelis.* Getruckt zu Augspurg von Froschauer 1512. 8. — *Problemata Arist.* germanice versa et explanata occurrunt in *M. Gottfried Voigts* neuvermehrten physikalischen Zeitvertreib etc. Rostock. 1675. — 2) *Rhetorices* pars de motibus animi et moribus in libro, a Schirachio edito: *Ueber die Harmonie des Stils aus dem Marmontel*, Bremae et Lips. 1768. 8. — 3) *Oeconomicorum* libri secundi versio in: *C. F. Hugo* Abhandlungen aus dem Finanzwesen. Berol. 1774. 8. — 4) *Poeticas* versio auctore *Mich. Conrad.* Curtio cum doctis notis et commentationibus. Hannouer. 1753. 8. Loca quaedam vertit et exposuit *Lessingius* in der Hamburg. Dramaturgie. — 5) *Die Ethik des Aristoteles in X Büchern*, aus dem Griechischen, mit Anmerkungen und Abhandlungen von *Dan. Ienisch*, Prediger zu Berlin. Dantisci 1791. 8. cf. censuram in ephemerid. litterar. Erford. 1792. plag. 24. Super hac versione *Frid. Delbrück* scripsit, loca quaedam examinavit, suamque versionem, iudicio Garuii interdum addito, comparavit in menstruo Berolin. libro (Berlinische Monatschrift) mense Nou. 1791. 8. p. 459 sqq. Delbrück antea dederat versionem libri octavi Ethicorum germanicam, veluti specimen, in *Eberhardi* philosophischen Magazin vol. III.

vol. III. Halaë 1790. 8. — 6) Metaphysic. librum I. vertit Fülleborn in Beyträgen zur Geschichte der Philosophie, part. II. nr. 11. 1792.

Polonice vertit Politica atque Oeconomica *Sebast. Petricus*, teste Nicol. Comneno lib. 2. hist. gymnasii Patauini, p. 279. prodiit vero Cracou. 1605. fol. est quoque illa editio in bibl. Vpsalensi, notante Erico Benzelio. *Harl.*

XXXIX. Scripta de Aristotele et Aristotelica Philosophia.

DE PHILOSOPHIAE ARISTOTELICAE CVM PLATONICA *consensu vel dissensu* consulendi scriptores quos retuli supra in cap. de Platone §. ult. [Conf. *Dorn.* ad *Ionsium* de scriptor. hist. philos. III. 21, 10. pag. 116 sqq. cap. 23. pag. 129 sqq. cap. 25. pag. 137 sqq. cap. 27. sect. 3. et 6. p. 151 sq. *Morhof.* in Polyhistore philosoph. lib. II. part. I. capp. XII sqq. pag. 214 sqq. *Iac. Carpentarii* Platonis cum Aristotele in vniuersa philosophia comparatio. II. partes. Paris. 1573. 4. — *Iac. Mazonii*, Caesenatis, comparatio Platonis et Aristotelis. Venet. 1597. — *Apost. Zenus* in dissert. Voissiane tom. II. pag. 21 sqq. vbi citat rarum librum: *Comparationes philosophorum Aristotelis et Platonis a Georgio Trapezuntio viro clarissimo. Venetiis per Iac. Pensum de Leuco a partu virgineo MDXXII. non. Ianuarii* in 8. vt Brucker. aliosque, iam supra memoratos, praetermittam. *Harl.*] Rationem cur Plato *Dinius*, [vid. *Procl.* ad Euclidem 18. 22. 23. edit. Basil. gr.] Aristoteles dictus fuerit *Daemonius*, quod scilicet res naturales, orbi lunae subiectas, in quibus daemonum genus versari existimabant, diligentissime tractasset, exponit *Bessario* lib. I. contra calumniatorem Platonis cap. 3.

DE FORTVNA SCRIPTORVM ARISTOTELICORVM, quomodo in tenebris diu iacuerunt et in lucem denique fuerunt protracta, atque emendata a *Tyrannione*, grammatico, nota sunt, quae scribunt *Strabo* XIII. pag. 609. et *Plutarchus* in Sylla p. 468. *Athenaeus* pag. 3. *Ammonius* in vita Arist. et *Suidas* in *Τυραννίων*, quae loca illustrauit idem praestantiss. *Baehius*, vbi de Tyrannione agit. [Adde, quae supra ad initium huius capitis notata sunt.] *Rapinus* in comparatione Platonis et Aristotelis, [in: Les Comparaisons des grands Hommes de l'antiquité. tom. I. Paris. 1684. 4. vid. Acta eruditor. ann. 1686. mense April. pag. 195 sqq. mire laudat Aristotelem.] atque auctor libri: *Les amenitez de Critique* Paris. 1717. 12. qui narrationi Strabonis detrahit fidem. vid. Iourn. des Savans 1717. pag. 655 sqq. *Moses du Soul* ad *Plutarchi* Sullam, tom. III. edit. Londin. pag. 548. qui apud *Plutarchum* legit *ἐπιδιασκευάσασθαι* re censuisse pro *ἐνσκευάσασθαι* compilasse. biblioth. raisonnées tom. VIII. pag. 311 sq. *Andr. n. ci Rhodii* πίνακας, qui Aristotelis ac Theophrasti scripta in πραγματείας digessit, memorat praeter *Plutarchum* loco laudato, *Porphyrius* in vita *Plotini*. *Adrastrum* vero *Aphrodisiensis* περὶ τῆς τάξεως τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας laudat *Simplicius* in Categor. Occasionem, varia Aristoteli scripta supponendi, narrat *Ammonius* in Categor. his verbis: Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον πάνυ ἐσπεδακέναι Φασὶ περὶ τὰ Ἀριστοτελικά συγγράμματα, ὡς καὶ περὶ τὰ λοιπὰ, καὶ χρήματα δίδοναι τοῖς προσφέρονσιν αὐτῷ βιβλῆς τῆς φιλοσοφίας, ὅθεν τινὲς χρηματίσασθαι βεβλόμενοι ἐπιγράφοντες συγγράμματα τῷ τῆς φιλοσοφίας ὀνόματι προσήγον. Ἀμέλει, φασὶν, ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὐρεῖσθαι Ἀναλυτικῶν μὲν [P] τεσσαράκοντα βιβλῆς, κατηγοριῶν δὲ δύο etc. *Simplicius*: ἔγραψεν

ἔγραψεν δὲ πολλὰ βιβλία κατ' ἐκείνον μάλιστα τὸν χρόνον, ὅτε πολλοὶ τῶν βασιλέων (Aegypti et Pergami) περὶ τὰς βιβλιοθήκας σπευδάζοντες πολλὰ χρευσίς τὰ ἀπεξεωγμένα τῶν βιβλίων ὠνέντο.

De distinctione scriptorum Aristotelis in EXOTERICA, quae extrinsecus auscultantibus, Seneca epist. 34. populariter scripta Cicero V. 5. de fin. adpellat, et ACROAMATICA, limatioribus comprehensa commentariis, λόγος, videndi e veteribus Plutarchus in Alex. pag. 668. Gellius XX. 5. Galenus initio libri de facultatibus naturalibus, Themistius Orat. pag. 319. edit. Harduini, etc. E recentioribus Othavianus Ferrarius in libris duobus de sermonibus exotericis et disciplina encyclo^{vuu}, qui post edit. Venet. 1575. 4. cura Goldasti cum huius epistola de Cryptica veterum philosophorum disciplina ad Rudolph. Goclenium, recusant sunt Francof. 1606. 8. Salmasius ad Simplicium in Epicet. pag. 228 sq. P. Victor. VII. 18. varr. lection. D. f. d. Heraldus pag. 615. animaduers. in Salmas. Melchior Zeidler in tractatu de gemino veterum docendi modo exotérico et acroamático, dialectico et analytico, Regiomonte 1685. 4. Petrus Ioh. Perpinianus epistola ad Muretum, quae inter Mureti epistolas legitur lib. I. epist. XL. Andreas Christianus Eschenbachius lib. de Poesi Orphica pag. 4 sq. Ioh. Henr. Meibomius commentario ad Hippocratis iusiurandum pag. 95. Mich. Piccartus, Isagoge in Aristot. cap. 10. pag. 32 sqq. Fabric. — Io. Lomeier de bibliothecis cap. V. pag. 69 sqq. in libro: de bibliothecis accessio altera, collectioni Maderianae adiuncta, a I. A. S. D. (h. e. Io. Andrea Schmid, Doctore,) Helmstad. 1705. 4. qui putat, libros Aristotelis, quos hodie habemus, non exotericos, sed acroamaticos esse. In primis commendanda est docta cl. I. Gottlieb Buhle commentatio, (quam saepius laudauimus, et in qua de vi et origine vocabulorum, ac librorum exotericorum, acroamaticorum, ἐγκυκλίων etc. de eorum diuersitate atque signis, ipsisque Aristot. libris praeclare differit,) de distributione librorum Aristotelis in exotericos et acroamaticos eiusque rationibus et causis, Gottingae 1786. 8. maximam partem recusa in primo volumine Operum Aristotelis. Iure is existimat, plurimos librorum, quos adhuc ab interitu seruatos habemus, Aristot. ad classem acroamaticorum esse referendos. Consentit quoque eius censor in ephemer. Gottingensib. ann. 1786. pag. 85. qui tamen monet quaedam, et censet, iudicia, quae passim Cicero tulit de egregio dicendi genere Aristotelico, probabiliter valere de exotericis scriptis deperditis.

DE ARISTOTELIS RELIGIONE praeclare sentiunt Iulius Caesar Scaliger, qui Platoni etiam anteferre eum in diuinis non dubitat Exerc. CCCLXV. Petrus Lefchalopius in Aristotelis theologia descripta, ad calcem commentariorum in lib. I. Ciceronis de natura deorum: Ioh. Ionsius de Scriptoribus Hist. philosophicae pag. 8. Fortunius Licetus in libris duobus de pietate Aristotelis erga deum et homines et de animarum rationalium immortalitate secundum opinionem Aristotelis, Patav. 1629. fol. [Vtini 1645. 4. idem de allegoria peripatetica Patav. 1630. 4.] Hieronymus Capraedonus^{uuuu}, Soncinas, Ord. Praedic. libris tribus de theologia Aristotelis. Venet. 1609. 4. Antonius Sirmondus, Augustinus Niphus [Venet. 1518.] et Casp. Contarenus in libris de immortalitate animae contra Pomponatium, Caspar

^{vuu}) Ἐγκύκλιος res obviae et vulgares, Meursius II. 5. exercitatur. criticar.

^{uuuu}) Huius opus inter libros atheos refertur

a Valentino Loecherio in relatt. nouantiquis ann. 1705. pag. 546.

Caspar Cardillus de Villalpando in apologia Aristotelis aduersus eos, qui aiunt, sensisse, animum cum corpore extinguere. Compluti 1560. 8. *Salomo Geisnerus* in XXX. testimoniis Aristotelis de dei prouidentia explicatis et vindicatis, ad falcem commentarii ad Ciceronem de fato. Wittebergae 1594. 8. *Seraphinus Piccinardus* in dogmatica philosophia peripatetica christiana. Patav. 1673. 4. (Giornale di Roma, 1694. p. 97 sq.) *Melchioris Cornaci*, S. I. Aristoteles rediuius romano-catholicus. Herbipoli 1652. 4. 1660. 4. partes III. Notandum est Cardinalis Pallavicini dictum: *Senza Aristotele noi mancavamo di molti articoli di fede.* [*Iulius Caesar Vaninus* in Amphitheatro aeternae prouidentiae diuino — magico, christiano — physico — aduersus veteres philosophos, atheos, Epicureos, Peripateticos et Stoicos. etc. Lugduni 1615. mai. 8. in exercitat. 30. Aristotelem a Chalcidii calumnia vindicat, probans, illum optime de dei prouidentia sensisse: exercit. 32. disputat ex mente Aristotelis, an deus possit agere in his inferioribus sine medio instrumento coelestis corporis etc. conf. *Stolle* Nachricht von den Büchern — der Stollischen Bibl. tom. II. pag. 181 sqq. in primis pag. 185.] *Gerh. Ioh. Vossius* de Idololatria lib. I. cap. 10. et lib. de philosophia pag. 143. *Christianus Dreierus* pag. 43. Metaphys. qui totam philosophiam peripateticam in deum reduci in eoque. vltima acquiescere adfirmat. Quid? quod Coloniae a *Lamberto* ^{xxx} quodam de Monte, chartis decem in folio edita est *quaestio Magistralis, ostendens per auctoritates Scripturae diuinas, quid iuxta saniorum doctorum sententiam probabilius dici possit de saluatione Aristotelis Stagiritae.* Ann. 1487. Et notus est *Iohannis Zeisoldi* liber de Aristotelis in illis, quae [P] ex lumine naturae innotescunt, cum scriptura sacra consensu et ab ea adparente dissensu, Ienae 1661. [1664.] 4. at confer *Buddei* obseruat. de conciliatione philosophorum cum S. S. in Obseruat. Halens. tom. III. obs. XIII. §. V. et VI. p. 239 sqq. — [Num Aristoteles salutem fuerit adeptus sempiternam, *Mich. Walther* in miscellan. pag. 589. — Licet opinionioni aduersatus est *Christianus Schotanus*, doctor et professor theol. Franequeranus, in libro de *ethnismo Aristotelis*, Franequerae 1664. 8. *Iusti Siberi* considerationes de salute philosophorum gentilium, Platonis, Aristotelis, Ciceronis et Senecae, Dresdae. 1659. 12. Lepidae sunt de Aristotele fabulae *P. Chrystostomi Henriques* et *Iac. de Paradiso*. Prior narrat, deum adparuisse Bonifacio, episcopo Lausanensi, et dixisse: *Cessa, cessa iam et noli orare pro anima eius, quia non fundauit ecclesiam meam, sicut Petrus et Paulus, nec legem meam*; alter ex *Iac. de Voragine* refert, Aristotelem adparuisse post mortem cuidam discipulo suo, et respondisse, se modo nihil scire, nisi poenas, quas sentire cogeretur. vid. *Acta erudit.* ann. 1713. p. 532 sq. etc. conf. *Dorn.* ad Ionsium de scriptor. hist. philos. III. cap. 24. pag. 135 cap. 29. 3. 4. p. 164 sq. cap. 30. 13. pag. 173. *Cudworth.* in system. intellectuali, cap. IV. §. 24. ibique Mosheim p. 628 — 643. ubi docetur, Arist. censuisse, plura esse numina, atque esse summum omnium rerum principium

^{xxx} *Gesneri* bibl. pag. 475. *Voetii* diss. select. tom. II. pag. 602. *Baelii* Lex. in Aristot. nota R. conf. Nouantiquas relationes, *Unschuldige Nachrichten*, ann. 1726. p. 66 sqq. *Fabric.* De hoc libro rarissimo, quem alii ann. 1481. alii ann. 1487. alii vt *Marchand*, *Oppenheim.* ann. 1498. alii saec. XVI. editum esse scribunt, copiosus est *Clement* in bibliothecae etc. tom. II. pag. 110 sq. isque suspicatur, quoniam de illo libro nihil cer-

ti apud vllum reperit, forsan adnexum esse instar appendicis libro aequae raro: *Expositio textualis probatissima in octo libros Physicorum Aristotelis, ex omni granario naturalis philosophiae, maxime tamen ex preclarissimis commentariis Sti Thom. Aquinatis per ven. Mag. Lambertum de Monte, S. Pagine Prof. Colonensem*: — Coloniae a. M. CCCC. XCVIII. (1498.) opera atque impensis *Henr. Quentel.* fol. Harl.

principium et numen. Adde *I. A. Fabricium* in delectu argumentorum pro veritate religionis christianae cap. VIII. §. 3. pag. 307. Huc etiam referri potest liber, a magistratu Parisiensi suppressus, et cuius auctor fuisse dicitur *Faydit: Alteration du dogme theologique par la philosophie d'Aristote, ou fausses idées des scholastiques sur toutes les matieres de la Religion.* tom. I. traité de la Trinité. (1696.) in 12. Refutavit eum *Hugo*, Canonicus regularis ordin. Praemonstr. Luxemburg. 1699. et *Faydit* respondit 1704. vid. *Lud. El. du Pin* bibl. des auteurs ecclesiastiques, tom. XVIII. pag. 308 sqq. et *Clement* biblioth. curieuse etc. tom. II. pag. 111 sq. Journ. des Savans tom. 71. pag. 332 sq. Mox alios excitabimus. *Hartl.*] De iis, qui Iudaeorum sacra amplexum fuisse Aristotelem fabulantur, dixi supra §. XXXV.

Alii vicissim Atheis eum audacter adscribunt, vt *Lactantius* qui Aristotelem, scribit, nec deum coluisse nec curasse, *Valerianus Magnus* libro de Atheismo Aristotelis, ann. 1647. [conf. *Dorn.* ad Ionium de scriptor. hist. philos. III. 29, 4. pag. 165.] et Hallenses tom. VIII. Obs. 10. Auctor praefationis in *Wittichii* inuestigationem epistolae ad Hebraeos, post fata viri illius acutissimi editam, qua Aristotelis et Spinosae eandem de mundo Deo fuisse sententiam disputat, *Guil. Postellus* tom. 7. bibl. Bremens. pag. 726. Multa etiam de impietate Aristotelis et ad detrahendum eius famae colligit *Olaus Borrichius* de medicina hermetica libr. II. cap. 10. p. 237 sqq. cui adde [*Mich. Mourgues* Plan theologique du Pythagorisme etc. tom. I. epist. II. pag. 75 sqq.] — *D. Io. Faustium*, theologum Argentorat. in examine theologiae gentilis, qualem docuit Aristoteles. — *Conringium* in *Conringianis* p. 124 sqq. edit. in 8. — *D. I. Conr. Danhaueri* dialogos de Aristotele rediuvio ex orco, et in orcum recidiuo contra Melchior. Cornaeum, Argentor. 1654. 4. *Zachariae Grapii* diss. an Aristoteles fuerit atheus, Rostoch. 1703. Quin imo *Samuel Parkerus* diss. 1. de Deo p. 65. Aristotelem *Atheorum omnium Principem*, atque ipso *Epicuro* apertiore religionis hostem pronunciat. Animorum ab eo negatam fuisse immortalitatem, integris libris contenderunt *Petrus Pomponatius*, et *Simon Portius*. *Dei providentiam usque ad lunae regionem ait progredi, infra vero neque providentiae scitis regi, nec angelorum ope consultisque sustentari, nec vero daemonum prospicientiam putat interuenire, proptereaque tollit omnem diuinationem, negatque praenosci futura*, obseruante *Chalcidio* pag. 345. Confer *Tho. Campanellam* de gentilismo non retinendo, *Gemistum* et *Patricium* in scriptis, quibus Platonis ab Aristotele dissensum demonstrare adgrediuntur. Quod providentiam circa res singulares atque infra lunam a deo negauerit, vide testimonia veterum apud *Franciscum Baltum*, S. I. p. 85 sqq. libri, qui inscribitur, Iugemens des SS. Peres sur la Morale de la philosophie payenne, *Fabric.* — Varia patrum aliorumque doctorum ecclesiae romanae sinistra de Aristotele iudicia cumulat *M. Philagrius le Roy R.* focii Sorbonici, (homo personatus,) in libro inscripto: *Philosophia radicalis ecclesiastica inter Peripateticos et Antiperipateticos media ex selectissimis autoribus compilata et iuxta ordinem alphabeticum digesta in tractatus L.* — Antwerpiae apud Io. Meursii heredes. 1713. fol. Ipse vero pronuntiat, nullam esse prauam doctrinam, (haeresin vocant,) quae non in Aristotele fulciatur, et stultos sciolos putare ostendit, Aristotelem aut alium philosophum esse ab ecclesia tamquam principem et ducem constitutum. vid. *Acta* erudit. Lips. ann. 1713. mense Dec. pag. 531 sqq. *Io. Guil. Zieroldus*, quo fere nemo acius scripsit contra Aristotelem, in introductione solida in historiam ecclesiasticam, et, mutato titulo, recusaque prima prioris partis plagula atque inscripta: *Philosophia Aristotelico-scholastica haeresum patrona et obstructor,*

trix, 1713. platoniam philosophiam rure laudat, contra in Aristotelis systemate omnium haeresium vestigia, natales aut occasionem deprehendere sibi videtur. Plura de Platonis atque Aristotelis philosophia ac religione diuersisque variorum de illa iudiciis, collecta reperies in *Christ. Gottl. Joecheri* philosophia haeresium obice, Lipsiae 1732. 4. Actisque eruditior. Lips. ann. 1733. mens. Febr. p. 76 sqq. — Deum esse vnicam motus causam aeternam, ab omni mortali concretionem segregatam, eum esse ordinis ac pulchritudinis auctorem, beatissimum, et diuina prouida cura mundum gubernari, docuit Aristoteles. Eam quidem philosophi fuisse doctrinam, ostendere fatigit *Meiners.* in historia doctrinae de vero deo, sectione VII. p. 420 — 455. nec reticet falsas opiniones. — *Richard. Blackmore*, Eques et medic. D. in: *Essays upon several subjects* etc. vol. II. Londin. 1717. 8. Aristotelis et sequacium, ab vniuersi huius productione pariter deum remouentium, atheismum persequitur. vid. Acta eruditior. Lipsienf. ann. 1718. pag. 265. *Harl.*

Mihi quidem non videtur temere inter Atheos reiciendus esse Aristoteles, etsi mundum aeternum a deo naturaliter emanasse sensit, et multos docuit graues atque maximos errores, quorum vim si omnem penetrasset, vel consequutiones vniuersas fuisset amplexus, in ἀθεότηας forte potuisset incidere; vel saltem perinde omni se exsoluere religione, vt Epicurus fecit. Neque disputo, quali ipse fuerit animo erga deum, vel num omnem eius conscientiam amoremque mente eliminauerit, in cuius operibus contemplandis per omnem fere vitam tam assidue fuit versatus. Hoc saltem adfirmo, ex scriptis Aristotelis, qualia hodie exstant, hoc neutiquam constare, nec posse firmiter concludi, Aristotelem fuisse Atheum ^{yyy}), neque adeo Hippocratem, ex scriptis Hippocratis, quod conatus est demonstrare vir acuti et acris ingenii: [*Gundling.* in Otis.] Nam, quod non plura de deo dixerit vterque, ferendum in philosophis, qui rationes proximas rerum naturalium exponere volebant, non ad causam primam, quam praesupponebant ^{zzz}), tamquam ad aram semper confugere, siue, vt Aristoteles Anaxagoram lib. I. Metaphys. cap. 4. eo nomine reprehendens loquitur, tragicorum more deum ex machina inducere ad explicandum argumentum. Ex eo autem, quod in idea dei, vel modi, quo ipse in creando aut operando utitur, peccauerunt, non magis licet eos adscribere Atheis, quam alios quoscumque, qui essentiam dei aut adtributa eius describere, et rem homini incomprehensibilem aequare conceptionibus humanis satagunt. Quam primum enim aliquis conabitur [P] exponere, quid sit deus, quomodo produxerit atque conferuet omnia, qua ratione intersit mundo, illico alius, qui aliter sentit, clamabit, ab hoc tolli deum. Neque vero Tertullianus erat Atheus, cui deus erat corpus in apologetica orat. neque Sabellius, qui Nazianzeno audit atheus; neque omnes athei, qui dei praescientiam vel

^{yyy}) Certe contrarium diserte voluit ipse in scriptis suis docere, vt quum lib. I. Topic. cap. XI. ait, neutiquam dubitandum de quibuslibet: sed tantum de iis, quae cum ratione possunt in dubium vocari: οἱ μὲν γὰρ ἀπορῶντες, πότερον δὲ τὰς θεῖς τιμᾶν, ἢ τὰς γυναικας ἀγαπᾶν, ἢ δὲ, καλίστους διαταγὰς οἱ δὲ, πότερον ἢ χιών λευκὴν, ἢ δὲ, αἰσθήσεις, Nam qui ambigunt, vtrum oporteat deos colere et parentes diligere, nec ne, poena correcendat

Vol. III.

sunt: qui vero dubitant, vtrum nix sit alba, nec ne, sensu indigent. Conf. lib. X. Nicom. cap. 8. vbi videbis, prouidentiam quoque et curam rerum humanarum diis tribui. *Fabric.* adde *Ionisium* de script. histor. philos. I. 1. 5. pag. 2 sqq. *Harl.*

^{zzz}) Conf. *Iac. Frid. Rimmanni* Illadem post Homerum pag. 178. ex *Erhardi Weigelii* analysi aristotelica, ex Euclide restituta pag. 174.

Bbb

vel infinitatem, quia capere non possunt, negant: neque athei vniuersi illi, quibus persuasum est, a deo homines ferri ad malum, nec denique athei nos, licet Michaeli Serueto athei dicamur ^{aaaa}, qui deum vnum patrem, filium et spiritum S. credimus, et hominem *ἄνθρωπος* vnitum deo. Omitto dicere, quod infelix fortassis, religioni certe et humano generi parum utilis, nec honorificus labor est, principes ingeniorum et praestantissimos totius antiquitatis viros, inuitos trahere in societatem atheorum, et vniuersum ethnicismum confundere cum Spinozismo atque Atheismo, quum Apostolus quoque in ethnicorum sapientibus non tam desideret cognitionem dei, quam, quod deum, quem ex operibus cognoscebant, non tamquam deum honore sunt super omnia prosequuti, Rom. I. 21. *Fabric.* Moderatum cautumque hoc iudicium equidem amplector: id laudat quoque *Io. Francisc. Buddeus* in thesibus theologicis de atheismo et superstitione cap. I. §. 15. p. 38 sqq. vbi de Aristotelis atheismo vberius disputat, memoratque *Ienkin Thomasi* historiam philosophicam de atheismo cap. II. pag. 48 sqq. aliorumque sententias. Idem tamen putat, ipsum philosophiae, quod Aristoteles constituit, systema, ita comparatum esse, vt quilibet atheus id admittere possit, immo vero doctrinam Aristotelis parum abesse ab atheismo; eos vero in magno versatos esse errore, qui Aristotelis cum scriptura sacra consensum demonstrare adgrederentur. adde eundem Buddeum ibidem pag. 238 sq. Contra Buddeum disputat *Reinmannus* in historia atheismi et atheorum cap. 27. pag. 182 sqq. et Aristotelem eximit turba atheorum: idem facit Agatopist. Cromazian. (h. e. *Buonafide*) in historia philosophiae, italice scripta, vol. III. p. 248 sqq. edit. Venet. 1782. 8. — Moderate etiam iudicat *Moshem.* ad Cudworthi systema intell. IV. §. 24. p. 642. propensior tamen est ad sentiendum, Aristotelem non posse oninino absolui ab crimine atheismi, atque fatetur, deum Aristotelis talem sibi videri, qualem nec amaret ipse, nec metueret, i. e. nomine potius, quam reapse deum; immo vero, inter deum Aristotelis et deos Epicuri parum esse discriminis arbitratur. Argumenta eius, quae multa sunt et graua, quibus ad id iudicium ferendum inductus est, repetere aut excutere hic non vacat. Id tamen monendum existimo, cauendum esse, quo minus ex locis librisque, quorum fides incerta est, aut qui interpolati habentur, rationes desumantur. — *Io. Christoph. Wolf.* in Manichaeismo ante Manichaeos etc. p. 147 sq. subscribit philosophi accusatoribus, quos ille adducit. — *Brucker.* in hist. crit. phil. I. p. 832 sqq. ostendit, prouti notio atheismi formetur, Aristotelem vel immunem esse ab illo impietatis crimine, vel ad classem atheorum esse referendum. — Vberime tamen explanauit controuersiam, permultorum, qui in vtramque partem disputant, sententias et rationes conguessit atque partim examinauit, denique argumenta, quibus atheismi conuinceretur philosophus, in classes redegit *L. Georg. Walch.* in exercitatione historico-philosophica de atheismo Aristotelis, in Parergis academicis, Lipsiae 1721. 8. p. 197 — 366. Ita in his fuerunt, qui inter Spinozae praecursores Aristoteli principem locum assignarent. *Harl.*

DE VARIA PHILOSOPHIAE ARISTOTELICAE FORTVNA ^{bbbb}
librum singularem *Parisis* ad Henr. Ludouic. Monmorium 1653. 8. edidit *Ioh. Launoius*,
Theologus

^{aaaa}) Vide *Memoirs of literature*, tom. I. p. 372. b. 374. b. Londini 1712. fol. et tom. II. p. 75. b. 76. a. ibid. 1712. 4.

^{bbbb}) Conf. *Romani Telleri* diss. de existimatione philosophorum gentilium, in primis Aristotelis apud Christianos, Lipsiae 1695. — *Duplexis*

Theologus Sorbonicus, recensum Hagae Comitum 1656. 4. et tertium 1662. 8. ^{ccc)} editio auctior et correctior, atque ex ista in tomo IV. Operum Launoii p. 173. Geneu. 1732. fol. cuius summa haec est: Capite I. ex Rigordo, S. Dionysii monacho, in vita Philippi Augusti refert ann. 1209. ^{ddd)} Parisiis in concilio Senonensi Aristotelis libros flammis addictos fuisse, quod Almarico errorum ansam praeberint, et nouis erroribus dare imposterum queant. Capite II. profert testimonia duorum et triginta veterum ecclesiae doctorum ^{eee)}, quibus subtilitas Aristotelica, tamquam euangelicae ac piscatoriae simplicitati aduersa, improbatur ac reiicitur, n. Iuliani, Clementis Alex., Irenaei, Tertulliani, Origenis, Lactantii, Eusebii, Hermiae, Basilii, Nazianzeni, Epiphani, Theodori presb., Faustini presb., Gregorii Baetici Eliberitani episcopi, Ambrosii ^{fff)}, Chrysostomi, Hieronymi, Simpliciani Mediolanensis episcopi, Augustini, Cyrilli, Socratis, Theodreti, Aeneae Gazaei, Nemesii, Sidonii Apollinaris, Mansueti, episcopi Mediolanensis, Bedae, Rabani Mauri, Remigii Lugdunensis, Leonis IX., Ernulfi.

Bbb 2

et

sis Argentorat. in collectione iudiciorum de nouis erroribus ab initio saeculi XII. ad ann. Chr. 1713. Paris. 1724. fol. tomo primo; Journ. des Savans 1725. pag. 678 sqq. — Seraphinus Piccinardus de imputato scholasticis studio effreni in Aristotelem ab effrenibus in philosophia recentioribus. Patav. 1676. 4. Eiusdem Piccinardi exstat dogmatica philosophia peripatetica, christiana, ibid. 1671. 4. Lipsiae a magistris olim in philosophiam aristotelicam iuratum: formulam vide in Frid. Gentzkenii historia philosophiae pag. 164. et in C. A. Heumannii actis philos. XVI. pag. 627. Fabric. Quanta auctoritate floruerit Aristotelica philosophia in vniuersitate Oxoniensi, patet ex statutis illius ann. 1705. et ann. 1710. quo equidem exemplo vtor, 8. recurs, vbi tit. VI. sect. 2. § 9. p. 36. haec lex exstat: *Aristotelis supremam sit autoritas: et altera: Aristotelem totamque Peripateticorum doctrinam defendere teneantur; sub poena, quod, si quis secus fecerit, eius responsio minime sibi cedat pro forma et insuper mulsetur quinque solidis*, vid. Acta erudit. Lips. a. 1720. mens. Febr. p. 76. vbi de libro: *Gulielmi Taswell, S. T. P. physica Aristotelica modernae accommodatior in vsum iuuentutis academicae*, Londini 1718. 8. agitur. Auctor illius libri est severus peripateticus: Aristotelis enim opinio, mundum creatum esse ab aeterno, et in aeternum duraturum, si non omni modo defendenda, saltem excusanda illi videtur, etc. Adde in Bruckeri histor. crit. philos. totum caput tertium periodi III. part. I. libr. I. de philosophiae aristotelicae genuinae restauratoribus, in tom. IV. part. I. p. 61 — 352. vbi simul nubes auctorum et librorum excitatur. Harl.

^{ccc)} Haud erat, quod de secunda edit. dubitaret *Christ. August. Heumann*. in actis philos. tom. I. pag. 691 sq. [vbi Heumann. longam libri Laun. censuram, additis hinc inde animaduersionibus confecit] Tertiam recenset auctor der summarischen Nachrichten von der Thomasschen Bibliothek, III. pag. 195 sqq. adde pag. 753 sqq. — Denuo secudi curauit *Io. Hermann. ab Elfwich*. [addita Ioan. Ionsii de historia peripatetica diss. et docto Elfwichii schediasmate de varia Aristotelis in scholis Protestantium fortuna praemisso, Wittembergae 1720. 8.] vid. Journ. des Sav. 1722. 8. Acta eruditor. tom. VII. supplem. pag. 405. [et Dorn. ad Ionsium de scriptor. histor. philos. III. 31. II. pag. 181. Harl.]

^{ddd)} Adde Bulaeum, tom. III. hist. acad. Paris. pag. 51.

^{eee)} Confer Benedictinorum notas ad Ambrosium tom. II. p. 450. *Casaubon*. ad Nysseni epist. p. 101 sq. 139. *H. Ernestium* in Sopho Asopho, et *Ludou. Thomasinum* de philosophia lib. I. cap. 17. Rectius tamen fortassis fecissent quandoque sancti patres, si, quod facere poterant, respondissent ad argumenta, quam vt, querentes de subtilitate, eamque euangelicae simplicitati etiam atque etiam opposcentes, speciem praebuissent detrectantium pugnam, aut logicam disciplinam omnino repudiantium: vt Nicephor. Gregor. X. §. p. 313. negat, locum esse syllogismo, vbi de rebus diuinis disputatur.

^{fff)} Nic. Cruseus lib. de docta ignorantia, legitur, inquit, *beat. Ambrosius litanis addidisse, a dialectica Aristotelis libera nos, Domine!*

et Bernardi, quibus addit coetum episcoporum Ponti, epistola ad Leonem [P] Thracem, et sextam Synodum. Capite III. Bernardum refert Abailardo dialectica Aristotelis exprobrantem, et Ottonem Frisingensem Trithemiumque eodem nomine illum arguentes, tum Galteri opus, Abailardo et Lombardo oppositum. Narrat praeterea, a Roberto Corceone, Parisiensi theologo, derideri eos, qui philosophicas, (hoc est Aristotelicas, nulla enim alia eo tempore philosophia vigeat,) propositiones in doctrina de sacramento Eucharistiae intrudunt.

Capite IV. profert constitutionem, qua idem Robertus, a papa Innocentio III. academiam Paris. reformare iussus A. C. 1215. Aristotelis metaphysicam et physicam legere vetuit, *Dialectica* eius recepta in locum Logicae S. Augustini, quam antea Lutetiae traditam observat cap. V. Capite VI. Gregorius IV. in concilio provinciali A. C. 1231. Aristotelis libros *physicos et metaphysicos* legi prohibet, *quodvisque examinati fuerint, et ab omni errorum suspicioni purgati*. Quo ipso concilii Senonensis decretum emolliendo confirmasse videtur Launoio cap. VII. qui notat, Simonem Tornacensem sub idem tempus ob nimiam in Aristotele operam navatam haerefeos postulatam, alios itidem eodem nomine ab Odone reprehensos. Sanctum quoque Ludovicum, Odonis aequalem, magistrorum commentarios, quos eum non libenter legisse testatur Gaufridus Bellilocus (Beaulieu), sanctorum patrum libris postposuisse. Nihilominus Albertum M. et Thomam Aquinatem vetitos Aristotelis libros etiam illustrasse commentariis, forte quod decretum illud nescirent, vel potius, quod interpretatione sua malis, per Aristotelem, male intellectum, illatis, optarent occurrere, Pontificis ipsius, ut videtur, indultu. At capite VIII. adfertur Simonis, sedis apostol. legati, decretum, quo A. C. 1265. Aristotelis physicorum et metaphysicorum lectionem, non ut Gregorius IX. fecerat, addita clausula, sed simpliciter interdicat.

Vicissim capite IX. occurrit instrumentum duorum Cardinalium, Joannis et Aegidii, commissariorum, ab Urbano V. ad academiam Parisiensem reformandam missorum A. C. 1366. quo praeter organum Aristotelis permittitur, imo iniungitur lectio *librorum de anima, de generatione et corruptione, de coelo et mundo, paruorum naturalium et metaphysicorum*. Capite X. A. C. 1387. a facultate theol. Paris. notatur Thomas Aquinas, quod in pluribus locis doctrinae suae ipse errarit ideo, quod principia philosophiae, siue potius verba quaedam Aristotelis, ad conclusiones theologicas nimis applicavit. Vti Clemens VII. tum Petrus [P] de Alliaco, Ioh. Gerson et Nic. de Clemangis, Parisiensibus theologis, philosophiam Aristotelis exprobrarunt, Vicentius etiam Ferrerius inter alia his verbis: *Praedicare verba damnatorum, damnatio est: Dicit enim Hieronymus, quod Plato et Aristoteles in inferno sunt*. Nicolaus tamen V. A. C. 1447. laudatur a Bessarione, quod *omnium Aristotelis scriptorum* lectionem non modo probavit, sed et iusserit, de integro latinitate donari. Orta et inter eundem Bessarionem ac Marcum Ephesium controuersia, quorum hic ex recentiorum academiarum sententia Aristotelem, ille ex veterum ecclesiae doctorum suffragio Platonem in christianis scholis praeferendum esse contendebat. Capite XI. Guilelmus, Cardinalis Totauillaes A. C. 1452. a rege Carolo VII. ad reformandam academiam Paris. missus, praeter libros, a commissariis Urbani V. concessos, etiam *Moralia* Aristotelis legenda studiosis praecipit. Antea quoque a Buridano et aliis lecta et illustrata fuerat philosophi ethica; sed primus, ut a Launoio cap. XII. observatum, auctoritatem publicam huic rei addidit Totauillaes. Tunc publicus ethicae lector Parisiis fuit constitutus, quem singulis bienniis quaelibet natio vice

vice et ordine legebat. Subnectit hisce Launoius querelas de theologicis quaestionibus, per Aristotelica sophismata infuscatis, Hieronymi Hangeſti libro de academiis contra D. Lutherum, Ioh. Maioris, Iacobi Almaini, Iodoci Chlichthouei, (qui primus theologorum Paris. contra Lutherum scripsit,) Alberti Pighii, Melchioris Cani, Ioh. Maldonati, Ioh. Trithemii, Francisci, Rothomagensis archiepiscopi, et Francisci Rogerii, archidiaconi Tullenſis.

E contrario facultas Paris. Lutherum ann. 1521. inter alia notauit eo nomine, quod Aristotelis moralem philosophiam cum Christi doctrina conuenire negasset.

Capite XIII. de *Petro Ramo* ^{ssss}) agitur, cui, Aristotelem oppugnanti, sese opposuit *Antonius Goueanus* ^{hhhh}), qui plures statim ex academiae magistris in suas partes traxit, ita, vt post multas altercationes ad arbitros demum deueniretur, quos Ramus optabat, Ioh. Quintinum in decretis doctorem, et Ioh. Bellomontanum, artis medicae magistrum: Goueanus Petrum Danesium et Franciscum Vicomercatensem, quibus Franciscus I. rex proprio motu Ioh. Salignacum, theologiae professorem adiunxit. Ramus vero ab iudicio arbitratorum provocauit, donec, rege omnem prouocationem vltiorem prohibente, libros suos arbitrio censorum submittere est coactus. A quo tempore subtrahentibus sese [P] Quintino et Bellomontano, Ramus ⁱⁱⁱⁱ) solus relictus, eiusque libri damnati sunt, hinc regis edictum, per

Bbb 3

quod

^{gggg}) In *Theodori Zwingeri* theatro vitae humanae, tom. II. pag. 1177. traditur Ramus, quum Lutetiae, suscepturus titulum magisterii, pro more liberam disputandi copiam examinadoribus facere cogeretur, ostendendi ingenii causa, paradoxon illud suscepisse; *quaecumque ab Aristotele dicta essent, commentitia esse*. Attonitos nouitate et insolentia problematis magistros, quum auctoritatem Aristotelis, quo, tamquam scuto, sese ad omnes insultus munire consueuerant, sibi ereptam viderent, irrito conatu per diem integrum magistrandum oppugnasse. Ex hoc fortuito successu ansam deinde arreptam a Ramo animaduertendi et inquirendi et serio et libere in Aristotelis simias potius, quam in ipsum Aristotelem, cuius, inquit, *diuinum ingenium nemo sanus merito reprehenderit. Fabric.* — Add. *Petri Rami* vita per *Thomam Freigium*, praemissa *Rami* praelectionibus in *Ciceronis* orationes octo. Basileae per *P. Pernam*. 1575. 4. vbi pag. 9 sqq. eadem historia narratur. *Dorn.* ad *Iosii* de script. hist. phil. III. 23. 3. 4. p. 130 sq. cap. 25, §. 4, 6 — 9. p. 138 sq. cap. 30. 16. p. 174. vbi plures plurium, in vtramque partem disputantium et Aristotelem defendentium, libri enumerantur. adde notam sequentem. *Harl.*

^{hhhh}) De hoc vid. *Ioseph. Aurel. de Ianuario* in *Republ. Ictorum* pag. 190.

ⁱⁱⁱⁱ) Quanti denique constiterit bono Ramo, Aristotelem oppugnasse, narrat *Thuanus* lib. 52. Hist. ad ann. 1572. vbi de nuptiis Parisinis: *Petrus Ramus, in Verumanduis natus, quum diu bonas litteras, philosophiam et postremo mathematicas scientias in Prelaea schola, cui praerant, et postea in regio auditorio docuisset, postremo erroneam in philosophicis doctrinam inuexit, Aristotelem voce et scriptis importune oppugnans, qua de re cum Iacobo Carpentario, Claremontano, magnae controuersiae ei fuisse, et ante maiores cum Antonio Goueano et Ioachimo Perionio. Tamen ex eo commendatione dignus fuit, quod ingenio, diligentia, assiduitate, et opibus etiam suis, quantum in ipso fuit, rem literariam iuuit ac promouit, instituta mathematicae professione, cui annum veltigal 10. librarum et facultatibus suis adtribuit. Is a Carpentario aemulo et seditionem adiuuante inuicissis sicariis e cella, in qua latebat, extractus, et post depresso pecuniam insidit aliquot vulneribus per se nasstras in aream praecipitatus est, effusis visceribus, quae pueri furentes, magistrorum, pariter incitatorum, impulsu, per vias sparserunt, et cadaver ipsum scuticis in professoris opprobrium diuerberantes, contumeliose et crudeliter raptauerunt. Contra Petr. Ramum pro Aristotele duas orationes scripsit *Ioach. Perionius*, Paris. 1543. 8. cum libris III. dialecticae [conf. Casauboniana*

quod Aristotelis scripta non dialectica tantum, de quibus praecipue cum Ramo lis erat, sed vniuersa adseruntur et commendantur. Ait igitur Launoius cap. XIV. primum fecisse Franciscum, regem, quod nulli ante eum reges vel imperatores fecerunt: nam Philippum quoque Augustum igni tradita Aristotelis scripta vidisse, ac tacuisse. Capite XV. in noua reformatione academiae Paris. ann. 1601. Aristotelis libri logici, ethici, physici ac metaphysici doceri praecipiuntur. Cap. XVI. Facultas theologica Paris. ann. 1624. theses Anti-Aristotelicas, a Ioh. Bitauto, Antonio de Villon et Stephano de Claues vulgatas, notauit censura; Bitaudus vero cum reliquis duobus intra viginti quatuor horas Lutetia exire iubetur SCo, nec cuiquam, poena corporis proposita, permissum, theses illas vendere, vel in publicum protrahere, aut contra veteres et probatos auctores villa dogmata tenere.

Capite XVII. leguntur loca veterum scriptorum ecclesiasticorum, qui fauent Aristoteli, vt Hieronymi et Lanfranci Cantuariensis. Et quod Anatolium, Laodicensem episcopum, Alexandriae philosophiam Aristotelis tradidisse scribit *Eusebius* VII. 26. Hist. Beda sententias, ex Aristotele excerptas, in vnum corpus compegit. Petro Cellensi mos disputandi Aristotelici exprobratur a Nicolao, S. Albani monacho. Aristotelem laudauit et Rhodiensis episcopus sessione quarta concilii Florentini, et Pius II. papa, in bulla retractationum suarum. Iohannes Sarisberienfis Aristotelis libros descriptos mitti sibi flagitat a Richardo, archidiacono [P] Constantiensi Epist. 202. et e recentioribus Melchior Canus X. 5. Locor. theolog. Thomae Aquinatis sententiam praefert Augustinianae, quorum illa Aristotelis, haec Platonis philosophiam retinendam existimauit, ita tamen, vt ne per diuum Thomam, quod Audomarum quoque Talaus iure reprehendit, ex Aristotele deus fieret. Aristotelis doctrinam retineri etiam voluit Antonius Bernardus Mirandulanus, Casertae episcopus, libro XXVI. euersionis singularis certaminis sect. 6. *Franciscus* vero *Patricius* ^{kkk}), (post Guil. Postellum, qui in

niana, a Wolfio edita, pag. 18. vbi Carpentarius dicitur sceleratus non tam falsae Rami doctrinae oppugnator, quam caedis illius viri boni auctor.] In eundem Ramum hoc exstat *Dauidis Parei* testichon:

„Quae mutas, perdis, dixit Democritus, et
quae

Seruas in physicis, sunt, Epicure, mea.

Nonne idem Aristoteles in Ramum mastiga
dicat?

Quae mutas, perdis; quae retines, mea
sunt.“

Vide et bibliothecam gallicam Francisci Grudei Crucimani p. 410. Acta erudit. tom. V. supplement. p. 381. Bibl. Lubecens. VI. p. 219 sqq. *Christian. Frid. Lenz* historiam Petri Rami, Wittebergae 1713. *Fabric.* Multa diligenter congeffit de philosophia Aristotelica eiusque fati, bene disposuit, doctaque explicuit *I. G. Walch.* in comment. de progressu ac fati logicae, libr. II. cap. 1. sect. I. in parergis academic. pag. 521 sqq. et, postquam sta-

dium antiquioris aetatis emensus, ad tempus recentius litterasque renatas peruenerat, in sect. III. pag. 609. etc. *Rami* molimina fataque; eiusque adfectorum et propugnatorum non minus, quam aduersariorum conatus scriptaque indeque ortas controuersias, magno cum strepitu et acrius atque crudelius, quam philosophos decuit, agitas, ordine persequutus est. Multos alios, qui vitam et philosophiam Rami exposuerunt, excitat auctor *thesauri bibliothecalis* tom. I. Noribergae 1738. 4. pag. 254 sqq. vbi librum recensuit, inscriptum: *P. Rami professio regia, h. e. septem artes liberales in regia cathedra, per ipsum Parisiis apodictico docendi genere propositae, et per Io. Thomam Freigium in tabulas — relatae* etc. Basil. per Sebast. Henricpetri. 1776. fol. Vtilia scitu de Ramo, fati atque interitu etc. adnotauit *Freytag.* in adparatu litterario tom. I. pag. 505 — 511. vbi *Carpentarius* a culpa crimineque necis liberatur. *Harl.*

kkk) De quo et *Telefio* vide ad initium huius capitis: et de *Telefio* eiusque adfectorum atque oppugnato-

in praefat. ad Iuliani Martyris euerfionem Aristotelicorum dogmatum, dicatam Carolo, Cardinali Lotharingo, bellum aduersus Aristotelem, velut haereticorum et atheorum parentem, suscepisse se Iuliani lorica tectum ait.) acriter aduersus Aristotelicam philosophiam disputauit tomo quarto discussionum Peripateticarum ann. 1581. et ann. 1591. in noua de vniuersis philosophia, vt Gregorio XIV. suaderet, ablegandum esse Aristotelem, eum cum Platonis philosophia contendit, et in tribus et quadraginta capitibus hanc ei praeferendam, christianaeque religioni propiorem esse contendit. Quae publicus censor Iacobus de Lugo eatenus probauit, vt minime negetur, *Aristotelis philosophiam esse ancillam theologiae*. Neque Patricius Gregorio, vt Aristotelem, Platone recepto, proscriberet, persuadere potuit, neque illud facere ausus est Clemens VIII. a Bellarmino monitus, quod eo magis cauendus sit Plato, quo facilius possit, dum ad placita christiana propius videtur accedere, erroribus subtilioribus praebere ansam et decipere incautos. Concludit Launoius, neque Platonis, neque Aristotelis philosophia in religione esse opus, cui sufficere debet diuinorum scriptorum auctoritas, et, quam ex Vincentio Lirinensi et Theodorito addit, ecclesiae catholicae traditio.

Quamquam autem ab illo tempore etiam late imperium obtinuit Aristotelis philosophia, quae Graecis primum, hinc Arabibus atque inde scholasticis doctoribus per plurimum iam pridem saeculorum spatium probata fuit: tamen a uorum patrumque nostrorum memoria praecleari quidam viri pulchre ausi sunt imperium eius excutere, quod contra ipsius voluntatem, (neutiquam enim sibi potius, quam naturae rerum credi, aut nihil a posteris addi inuentis suis voluit Aristoteles,) plane in tyrannidem abierat. Prae ceteris *Petrus Gassendus* hoc egit in Exercitationibus paradoxis ⁱⁱⁱⁱ) aduersus Aristotelicos, monens, hos ex germana philosophia fecisse sophisticam, et immerito philosophandi libertatem sibi ipsis ademisse, apud ipsum vero Aristotelem innumera deficere, superfluere, [P] fallere et contradicere. Tum *Sebastianus Basso* ^{mmmm}) in philosophiae naturalis aduersus Aristotelem libris XII. Paris. 1621. Amstel. 1694. 8. Inprimis vero *Renatus Cartesius* pmoeria sanioris philosophiae, quomodo pace Aristotelis feliciter proferenda essent, laudatissimo exemplo demonstrauit, qui de Aristotele ⁿⁿⁿⁿ), *quam ille homo, inquit, tam felix exstiterit, vt, quaecumque olim suis cogitans suis incogitans scriptitauit, hodie a plerisque pro oraculis habeantur, nihil magis optarem, quam vt*
a veri-

pugnatoribus *Lotter*. in comment. de Telefio §. 52. *Harl.*

ⁱⁱⁱⁱ) Gratianopoli ann. 1624. 8. Hagae Comit. 1656. 8. et tomo III. Opp. Aduersus has exercitationes oratio exstat *Heur. Vffelmanni* Helmstad. 1665. 4. — *Le petit livre que Gassendi a publié aduersus Aristotelicos, pour auoir lieu de donner plus de cours à sa nouvelle philosophie, n'est qu'un tres petit abrégé d'un excellent ouvrage, composé par un Italien sur les ouurages et la doctrine d'Aristote.* (Francisci Patricii discussion. peripateticarum, tomi IV.) Haec *Richard. Simon*. tom. IV. Bibl. critique chap. 12. pag. 100. *Fabric.* conf. de illo libro *Baumgarten*. in Nachrichten von einer Hallischen Biblioth. vol. IV. pag. 515

sq. adde *J. G. Walchii* parerga academ. p. 656 sq. *Dorn.* ad Ionsum de script. hist. phil. pag. 177 sq. *Morkhof.* in polyhist. philos. lib. I. cap. 12. de Aristotelis impugnatoribus pag. 65 sq. *Harl.*

^{mmmm}) Hunc Bass. virum acerrimi iudicii et scientiae maximae vocat *Launoius* p. 200. de varia Aristot. fortuna, edit. 1662.

ⁿⁿⁿⁿ) *Cartesius* epist. de motu cordis ad medicum Louanensem, quae exstat in *Beuerouicii* quaeft. epistol. p. 125. Philosophiam Cartesianam contulit cum Aristotelica *Renatus le Bossu* in libro, qui inscribitur: *Parallele de la Philosophie de Descartes et d'Aristote.* Paris. 1675. 12. vid. *Journ. des Savans* 1675. pag. 109.

a veritate non recedendo, eius vestigia in omnibus sequi possent. Tantum vicissim optandum erat, ut multi ex Cartesii adseculis non pro libera et diligenti veritatis inquisitione, quam magister ipsorum praeiuit, novam sectariam et aequae ut Aristotelicorum servilem, nec minoribus adeo difficultatibus⁰⁰⁰⁰ obnoxiam philosophiam, coepissent introducere. [At haec olim fuerat philosophiae facies, hodie valde immutata.]

COMMENTARIOS ET INTERPRETES in Aristotelem veteres graecos recensuit *Philippus Labbeus* in breui conspectu Aristotelis et Platonis Graecorum interpretum typis editorum. Paris. 1657. 4. [vid. ad initium h. capitis.] Catalogi eorum, qui in Aristotelem scripserunt, sed non satis distincti neque accurati, leguntur in editionibus graecolatinis Aristotelis, in Posseuini Bibl. selecta, in Bibl. Philosophica Balduani et Lipenii: in Hendorichii Pandectis Brandenburgicis etc. [Morhof. et Buhlium itidem recensuisse interpretes veteres, aliquoties iam adnotatum est.]

Felicio Accoromboni, Nobilis Eugubini, cuius Romani, commentarius obscuriorum locorum et sententiarum in omnibus Aristotelicis scriptis, et controuersiarum inter Platonicos, Galenum et Aristotelem examinatio lucem vidit Romae ann. 1590. fol.

DE

0000) Suite du voyage du Monde de Mr. des Cartes p. 105. *Les Peripateticiens ont aussi leurs difficultez a résoudre, on n'en peut pas douter, mais fussent elles encore plus grandes de beaucoup, qu'elles ne sont, tandis que les Cartesiens n'auront rien de plus intelligible à nous dire, il faut s'en tenir là et raisonner sur ce point particulier, comme fut sur toute la Philosophie un grand Ministre d'Etat il y a vingt cinq ans. On lui conseilloit de ne point faire apprendre à son fils aîné l'ancienne Philosophie, par ce que lui disoit on, il n'y a dans cette Philosophie que des niaiseries et des folies. On m'a dit aussi, répondit-il, qu'il y a bien de fadaïses et des chimères dans la nouvelle: ainsi, continua-t-il, folie ancienne, folie nouvelle, je croy qu'ayant à choisir, il faut preferer l'ancienne à la nouvelle.* *Edicta regis Galliarum et decreta facultatis Paris. pro Aristotelica philosophia contra Cartesianam refert Io. Du Hamel ad calcem philosophiae suae. siue commentarii in vniuersum Aristotelis philosophiam, Paris. 1705. 12. conf. Acta erudit. ann. 1708. p. 518. Ad illa exhibenda compositum est a Boilaëo Despræo edictum ludicrum nomine magni senatus in Parnasso pro tuenda Aristotelis doctrina in regno chimaerarum aduersus inimicam ei rationem pag. 264 sqq. Opp. edit. 1702. Caussam Aristotelis tuendam susceperunt philoso-*

phi summi nominis. Leibnitius in epistola ad Boletum ann. 1697. après avoir tout pensé, je trouve, que la philosophie des anciens est solide, et qu'il faut se servir de celle des modernes pour l'enrichir, et non pas pour la détruire. — Huetius lib. VI. commentar. de vita sua p. 385. quamvis, ait, suis quoque labore vitiis aristotelica disciplina, quae excusare velle, hominis sit inuevecundi vel imperiti: multis tamen partibus eam quisquiliis Cartesianis antecellere fatebitur, quisquis utramque attente introspexerit. — Hugo Grotius praef. ad libros de iure belli et pacis, inter philosophos, inquit, merito principem locum obtinet Aristoteles, siue tractandi ordinem, siue distinguendi acumen, siue rationum pondera consideres. Utinam tantum principatus iste ab aliquot hinc saeculis non in tyrannidem abiisset, ita, ut veritas, cui Aristoteles fidelem nauauit operam, nulla iam re magis opprimatur, quam Aristotelis nomine. — Add. Iosephi de Munnana dignitas Aristotelis acclamata et vindicata. Hispalii 1702. 4. Fabric. — adde M. Sam. Mafseouii exercitac. academic. Vter in scrutinio veritatis rectius dubitet, Aristoteles an Cartesius? Regiomonti, 1704. 4. Singula persequendo et comparando praefert ille Aristotelem, et concludit veritatis scrutatoribus, non Cartesii, sed omnino Aristotelis dubitandi vestigia sedulo legenda esse. Harl.

DE LOCIS IN ARISTOTELE MATHEMATICIS, *Iosephus Blaucanus* Mathematicum in Gymnasio Parmensi Professor librum vulgavit Bononiae 1615. 4. cum diss. de Mathematicarum rerum natura, et Chronologia illustrium Mathematicorum.

ISAGOGEN ad lectionem Aristotelis ^{pppp}, cum singulorum eius librorum scopo et partitione scripsit *Mich. Piccartus*, Norimb. 1605. 8. recusam, [P] *I. Conr. Durrio* curante ann. 1660. [4. rec. 1665. 8. vid. *Will* Nürnberg. lch. Gelehrten-Lexicon, part. III. pag. 171. adde *Dorn*. ad *Ionsium* III. 27. 3. pag. 151.] cum epistola *H. Conringii*, qua non dubitat hoc scriptum praefere libris, si exstarent, *Andronici Rhodii* et *Adraffi*, quos de ordine scriptorum Aristotelis considerunt. *Analyfin* et *Epitomen* scriptorum philosophi composuere *Carpentarius*, *Du Vallius* etc.

LEXICON Philosophiae Aristotelicae, vt Platonicae et Stoicae, sub titulo seminarii edidit [tom. II. editio altera Lugd. tom. I. II. 1599. tom. III. 1605. fol.] *Ioh. Baptista Bernardus*, cuius viri mentionem feci supra in extremo capitis primi. *Petrus* quoque *Petitus*, medicus Parisiensis, Lexicon vocum philosophicarum Aristotelis concinnaauerat; sed illud lucem non vidit. *Clitarchi* librum de interpretatione vocabulorum Aristotelis laudat *Eustratius* in IV. *Nicomacheorum*. [Index rerum omnium, quae in *Aristot. Opp.* continentur exc. *Bergon*. 1580. 12.]

DE ARISTOTELIS DISCIPVLIS scripserat *Nicander*; *Alexandrinus*, teste *Suida* in *Ἀισχρίων*. *Maximi ὑπόμνημα πρὸς Ἀριστοτέλην* quale fuerit, non possum dicere. Memoratur a *Suida*.

ARISTOTELIS DETRACTORES e veteribus fuere *Cephisodorus*, *Isocratis* discipulus, de quo dixi lib. II. cap. 26. in *Isocrate*, [conf. *Ionsium* I. 13. 1. pag. 79 sq.] *Timaeus* historicus, cuius inuectiuam in Aristotelem improbat *Polybius* Excerpt. Peiresc. p. 46. [conf. *Basilium* in vita Aristotelis pag. 103 sq.] *Eubulides*, *Laert.* II. 109. eiusque discipulus *Alexinus*, [vid. *Ionsium* II. 2. 1. p. 145 sq.] contra quorum criminationes videndus *Aristocles* apud *Eusebium* XV. 2. praeparat. *Epicurus*, qui Aristotelem traduxit in epistola *περὶ ἐπιτηδεύματων* apud *Athenaeum* VIII. pag. 354. *Dicaearchum* quoque his adnumerat *Themistius* in *Sophista* p. 285. Singulare praeterea odium in Aristotelem fuit *Caracallae*, Imp. qui scripta eius comburi iussit, quum fidem haberet iis, qui *Alexandro M.* venenum Aristotelis consilio datum fuisse tradiderunt. Vide *Xiphilinum* pag. 329 sq. [*Ionsium* III. de script. hist. philos. cap. 13. §. 1. pag. 73 sq.] Antiquioribus philosophis, quos subinde impugnat Aristoteles, iniuriam facisse, et vetustiores illos rectius pleraque tradidisse contendit *Paganinus Gaudentius* in dissertatione exoterica de Aristoteleo veterum contemptu, edita Pisis 1640. 4. *Fabric.* Recentiores passim nominauimus: adde *Morhof.* Polyhist. philos. libr. I. cap. XII. pag. 65 sqq. De *Thomae Campanellae*, Aristotelicae philosophandi rationi inimici, scriptis aliquot vid. *Baumgartenii* Nachricht von einer Hallischen Bibl. tom. I. pag. 110 sqq. eiusdem Nachrichten von merkwürdigen Büchern tom. VIII. pag. 319 sqq. et 418 sqq. Iudicium de antiquis inuidis et aduersariis et de fide Aristotelis sobrium tulit *Meiners.* in histor. doctrinarum apud vett.

^{pppp}) Similem Introductionem a *Nunnesio* scriptam esse, supra iam obseruatum est. *Harl.*

vet. tom. I. pag. 201 sqq. acrius vero iudicat de eo *Plessingius*: de quo vide supra ad Platonem p. 59 sq. observata: imprimis in *Caesars Denkwürdigkeiten aus der philosophischen Welt*, tom. III. Lipsiae 1786. 8. Plessing. contra Meinersium disputans et grauitur inuectus in Aristotelem, huius doctrinam, ingenium, fidemque in recensendis aliorum placitis atque opinionibus, culpat et vehementer impugnat. Idem adcurat eum arrogantiae, plagii atque contradictionum: tribuit praeter ea Aristoteli, uti Platoni, idearum innatarum doctrinam. Enimvero Plessingii crimina diluerunt censores in ephemerid. litter. Gottingenf. ann. 1787. plag. 43. pag. 422 sqq. et Lipsiensibus ann. 1786. plag. 118. pag. 1880 sqq. atque Lipsiensis censor non vult quidem Aristotelis superbiam, plagia, contemptum aliorum philosophorum et libidinem alienorum inuentorum sibi arrogandorum omnino defendere: at aegre fert, fidem atque auctoritatem philosophi adeo improbari atque frangi ac negat, quod libri Aristot. genuini diu delituerunt, a blattis vermibusque arrosi humoreque putridi facti sunt, et postea, reperi, ab aliis interpolati, corruptique; alia scripta philosophi nomine prauo consilio lucrique caussa supposita fuerunt, ea, in quibus philosophus secum pugnare videatur, ipsi esse imputanda. Atque imatas ideas cum Platone credidisse Aristotelem, vix credibile videtur. vid. *Platneri* philos. Aphorism. II. pag. 78. et *Gurlitt*. sciagraphiam historiae philosoph. pag. 122. *Harl.*

EX ENCOMIIS, in philosophum collatis, iuuat vnicum, cui lubens adfentior, adscribere *Quintiliani* X. 1. Institut. Orat. Quid Aristotelem, quem dubito scientia rerum, an scriptorum copia, an eloquendi suauitate, an inuentionum acumine, an varietate operum clariorem putem. Ceterum nimias et humanum captum superantes laudes, quibus eum oneravit praeter alios Auerroes, ut merito exhibet *Malebranchius* lib. II. de inquirenda veritate, cap. 7. [P] ita illis subscribere non mirum est, auctorem ineptum vitae Aristotelis, scriptae versibus leoninis subiectaeque Problematis philosophi ante annos ducentos circiter latine in 4. sine anni nota, [supra ex *Heumannii* Actis philos. XV. pag. 350 sqq. iam memoratae,] quo iudice:

*Vnquam comperta, nec sunt sua verbula certa
Errorem sapere, falsi quicquam vel habere.
Quicquid contextit, rationis lumine rexit etc.*

[vid. veriff. 62 sqq. apud *Heumannum* p. 353 sq.] — *Io. Sarisberienfis* II. 16. Metalogici, ait, Aristotelem commune omnium philosophorum nomen praeceminentia quadam sibi proprium fecisse. Idem *Quintiliani* locum laudat II. 2. Alia vide in *Heumannii* actis philos. IV. pag. 606. IX. pag. 595. 598 sqq. et XI. pag. 711 sq. — *M. Io. Bohemus* in progr. de vita Aristotelis edito ann. 1657.

*Summus, ait, Aristoteles rationis meta, theatrum
Naturae, veri vis, sapientiae apex.*

— Aristotele fatto prigioniero per la lanterna proibita, Amsterd. 1698. 12. di Michiel Milano romano. Galleria di Minerua. tom. II. pag. 363. — *S. Augustinus theologorum Aristoteles* dictus est a Ludouico, Cardinali Arelatensi, in Concilio Basileensi: oratio hoc titulo edita a Stephano Dechames S. I. ann. 1656. — Notandum adhuc est, quod *Gayot de Piteval* Bibl. des gens de Cour tom. III. pag. 470. narrat: Un Espagnol avoit mis tout Aristote en Sonnets:

nets: il demanda au Roi d'Espagne la permission de faire imprimer son livre: le Roi au lieu de mettre sur le Placet que l'on lui presenta: *permis de l'imprimer*, mit: *permis de renfermer l'Auteur de cet Ouvrage. Fabric.*

Coronidis loco varia per lancem saturam quasi adponam. Aretinus in libro Inscripto, et a Stollio in Nachricht von den Büchern — der Stollischen Bibliothek tom. I. pag. 375 — 380. copiose descripto:

Andreae Casalpini Aretini quaestionum peripateticarum libri V. — Daemonum inuestigatio peripatetica — editio secunda. Quaestionum medicarum libri II. de medicamentorum facultatibus libri II. — nunc primum editi, Venetiis apud Iuntas 1593. 4.

multa Aristotelis loca citat atque interpretatur; atque sensum philos. optime perspexisse, et multos eosque periculosos admisisse errores, dicitur. In praefat. is mirifice laudat Aristotelem, cuius ingenio et studio philosophia summum honoris gradum consequuta sit: quamquam haud diffiteatur, Aristotelem philosophis, qui ante illum vixerunt, plurima debere. Contra illum scripsisse fertur *Nicolaus Taurellus* in libro: *Alpes caesae, h. e. Andreae Casalpini monstrosa et superba dogmata discussa et excussa. scriptum acre etc. Francof. 1597. 8. mai. vid. Willii Nürnberg. Gelehrten-Lexicon, tom. IV. p. 7, et 9.*

Sennert. de chemicorum cum Aristotele et Galeno consensu et dissensu. Wittebergae 1655. 4.

Io. Frid. Kessleri dissertatio isagogica in definitionem aristotelicam nominis Logici, respond. Valentino Schmid, Suinforto-Franco, Lipsiae. 1662. 4.

M. Georgii Pauli Roetenbeccii disp. respondente Andr. Theoph. Ambergero, Aristotelicae philosophiae diuisionem sub examen vocans. Altdorf. 1705. 4. — Idem edidit orationem de philosophiae aristotelicae per singulas aetates fortuna varia, Altdorfii 1668. — tum disput. de principio aristotelico et Cartesiano, ibid. 1685. — et disp. de Stoicorum et Peripateticorum circa gradum necessitatis bonorum externorum ad summam beatitatem disceptatione, ibid. 1709. Add. eiusdem Logica vetus et noua. Francof. et Lipsiae, 1703. 8.

Erhardi Reuschii diss. historico-moralis, Vir prudens Aristotelicus cum sapiente Stoico collatus, praeside Magno Dan. Omeisio habita, Altdorf. 1704. 4.

Antiquae germanae ac solidae, i. e. aristotelicae philosophiae principia in academia Iulia tradita editaque a *Iona Comrado Schrammio*, Theol. D. et P. P. Helmstadii 1718. 4.

Adami Tribbeckouii de doctoribus scholasticis et corrupta per eos diuinarum humanarumque litterarum scientia, liber singularis. Editio secunda cui accessit *Christ. Augusti Hammani* praefatio etc. Ienae 1719. 8.

In hoc libro et in praefatione de Aristotele, eiusque interpretibus, Thoma Aquinate, Auerroee, Auicenna et philosophis arabibus, de Alberto M. Aristotelis summa, aliisque adsculis et fatis philosophiae Aristotelico-scholasticae multa bene disputantur.

Iac. Carpentarii vniuersae artis differendi descriptio, ex Aristotelis organo collecta, et in libros III. distincta. edit. II. Paris. 1564. 4.

Io. Anton. Vulpii scholae duae, altera de Aristotele, eiusque laudatoribus et reprehensoribus, altera, quae praecipue eidem philosopho vitio vertantur. Acc. eiusdem *Vulpii* syn-

tagma de veteribus philosophis libro I. physicorum, ab Aristotele memoratis. Patau. 1728. 4.
4. — Saxius in Onomastico litter. tom. I. p. 76 — 78. et 548.

Discorso di Rinaldo Odoni, per via peripatetica, ove si dimostra, si l'anima secundo Aristotele è mortale o immortale. Venet. apud Aldum 1557. 4.

Io. Erii Strengnensis, (postea *Stiernstråle*) disputationes pluseculae in libros VIII. physicorum Aristotelis, Dorpat. 1642. — Eiusdem disputation. in III. libros *περὶ τῆς ψυχῆς*, 1671. 4. etc.

Martini Erii Gestrini, in Aristotelis mechanica, argumenta et notae, in quibus non solum summa eorum, quae in quolibet capite tractantur verum etiam problemata singula e fundamentis partim geometricis, partim physicis resolvuntur et explicantur. Vpsaliae 1627. 4.

Breuiarium politicorum Aristotelis, auct. *Io. Scheffero*, Stockholm apud Heinr. Kejser. 1684. 8.

Vid. *Fant* histor. litteraturae gr. in Suecia p. 69. p. 121. et 132.

Sallier in historia societ. Paris. Inscr. tom. V. p. 57 sqq. version. germ. Gottsched. adfert *Meziriaci* scriptas adnotatt. ad libr. *περὶ θαυμασίων ἀκρομάτων*.

Sed vela sunt contrahenda, ne lectoribus ipsis fiam molestus. Nec finem reperirem: nam intra ducentorum annorum spatium ad 12000. volumina de philosophia Aristotelis prodidiisse, ait auctor libri: *Reflections upon learning*, Londini 1708. 8. *Harl.*

C A P V T VI

SCRIPTA ARISTOTELIS DEPERDITA, DIGESTA SECVNDVM ORDINEM LITTERARVM *).

Περὶ τὰ γὰρ θῆ, γ'. *Laert.* V. 22. *Alex. Aphrodisius* in I. metaph. p. 26. in IV. p. 119. et in XII. p. 386. *Simplicius* in I. de anima text. 26. vbi testatur, Aristotelem in hoc opere Pythagorica Platonicaque *περὶ τῶν ὄντων* decreta, e Platonis sermonibus memoriae mandata, tradidisse. Idem respicit *Philoponus* in IV. Physic. comment. 28. ἀγράφῃς τῆ Πλάτωνος συνθεσίας perscripsisse Aristotelem testatus. *Philoponus* in libr. I. de anima ad verba: ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας λεγομένοις etc. τὰ περὶ τὰ γὰρ θῆ ἐπιγραφόμενα περὶ φιλοσοφίας λέγει· ἐν ἐκείνοις δὲ τὰς ἀγράφῃς συνθεσίας Πλάτωνος ἰσορεῖ ὁ Ἀριστοτέλης. ἔστι δὲ γνήσιον αὐτῆ τὸ βιβλίον. ἰσορεῖ ἔν ἐκῇ τὴν Πλάτωνος καὶ τῶν Πυθαγορείων περὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν δόξαν. Meminit et *Suidas* in Ἀγαθῇ δαίμονος. Vide infra, quae de libris *περὶ φιλοσοφίας*. Anonymus Menagii et MStus *Laertii* codex regius Parisiensis, *περὶ τῆ ἀγὰρ θῆ α.* male. Nec melius *Sam. Petitius*,

a) Commentat. de libris Aristotelis deperditis iam specimina quaedam emendationum dedit. adiecturus est cl. *Buhle* editioni suae Aristotel. *Harl.*
vid. cum ad *Diogenis* vitam philos. pag. 36. vbi

titus, qui IV. 10. Misc. legit α, β. *Fabric.* conf. *Danif.* ad *Givex.* de N. D. I. cap. 13. pag. 39. *Harl.*

Λίτια ποιητικά, siue αἰτία ποιητικά. Anonymus Menagii.

Περὶ τῶ αἵρετῶ καὶ συμβεβηκότος, α. *Laert.* V. 23. et Anonymus Menagii.

Περὶ Ἀλεξάνδρου libros VIII. memorat Anonymus Menagii. Librum quintum, sed non visum sibi, citat *Eustathius* ad *Dionysii periegesin* v. 114c. Ἀριστοτέλης ὡς Φασιν ἐν πέμπτῳ περὶ Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ἢ ὑπὲρ ἀποίκων α. *Laert.* V. 22. περὶ ἀποίκων, Anonymus Menagii ἀποικίων. Idem Anonymus memorat librum, Aristoteli falso inscriptum, cui titulos Ἀλεξάνδρου ἐγκλησία. *Fabric.* Alexandri laudes ab Aristotele scriptas fuisse, conicere licet ex *Themisio* orat. III. p. 45. fin. edit. *Harduin.* vbi praeconium Xenophontis, quo celebrarat Agefilaum, coniungit cum eo, quo Aristoteles ornauit Alexandrum. *Harl.*

Πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος α. *Laert.* V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀναλυτικῶν libros quadraginta in bibliotheca Alexandrina sub Aristotelis nomine repertos esse, testatur *Ammonius* ad *Categor.* et *Philoponus* et *Magentenus* in I. *Analyt.*

Ἀνατομῶν, libri octo; *Laert.* V. 25. siue libri sex, vt Anonymus Menagii. Ex aliorum narrationibus pleraque scripsisse, contendit *Hieronimus Mercurialis* 2. 10. Var. *Lect.* eorum nempe, quos per totius Asiae Graeciaeque regiones animalia alere et Aristoteli parere Alexander iusserat, quos percunctando, inquit *Plinius* VIII. 16. *Hist.* praeclara illa de animalibus volumina condidit. Anonymus Menagii inter ψευδεπίγραφα Aristotelis refert Ἀνατομὴν ἀνθρώπου. Menagius eandem esse putat succinctam et elegantem tractationem certe ex tessellis aristotelicis compactam, περὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις μορίων quam *Petrus Laurebergius* Hamb. 1616. 4. [Amstel. 1618. 4.] cum versione sua edidit sub titulo: Anonymi Philosophi antiquissimi εἰσαγωγή ἀνατομική. De hac videtur accipiendum illud *Galenii*, siue quisquis auctor, in *Isagoge* cap. X. tom. IV. pag. 375. περὶ δὲ τῶν ἐκτὸς μερῶν τῶ σώματος ἢ μορίων καὶ τίνες αἱ ὀνομασίαι αὐτῶν πρῶτος μὲν ὁ Ἀριστοτέλης ὑπελάβετο διδάξαι τε καὶ γράψαι. add. *Vincentii Placcii* Anonymos n. 996. pag. 240. *Fabric.* In arabica philosophia de scriptis Aristot. apud *Casirium* biblioth. arabico-Hispan. tom. I. p. 307. citantur de animalium motu atque eorum anatomicae libri septem. — *Laurebergii* editio εἰσαγωγῆς ἀνατομ. recusa est cum notis *Trilleri* et *Bernardi*. Lugd. Batav. 1744. 8. *Harl.*

Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν α. *Laert.* V. 25. Anonymus Menagii, *Apollonius* *hist. mirab.* cap. 39. Respicit ipse Aristoteles, (iudice Menagio,) III. 2. *hist. animal.*

Περὶ συμβιώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Anonymus Menagii.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς. idem.

Περὶ ἀνθρώπου φύσεως. Idem Anonymus.

Ἀπολογία. *Athenaeus* lib. XV. p. 697. addens cautelam: εἰ μὴ κατέψευσαι ὁ λόγος. Titulus integer scripti: ἀπολογία Εὐσεβείας πρὸς Εὐρυμέδοντα, et ab Anonymo Menagii inter Pseudepigrapha refertur.

Ἀπορημάτων ποιητικῶν α. Anonymus Menag.

Ἀπορημάτων Ἡσιόδε α. id.

Ἀπορήματα Ἀρχιλόχε, Εὐριπίδε, Χοιρίδε ἐν βιβλίοις γ. id.

Ἀπορήματα Ὀμηρικά. Vide infra in Ὀμηρ.

Ἀπορημάτων Θείων, α. id.

Προτάσεις περὶ ἀρετῆς α, β, γ. Laert. V. 23. aut Ἐνστάσις siue ἐνστάσις α, vt Ambrosius Laertii interpret et Anonymus Menagii.

Περὶ ἀρχῆς α. Laert. V. 23. quo in loco Samuel Petitus IV. 9. Misc. legebat περὶ ἀρχῶν α, β. et exstare hodie putabat sub titulo libri I. et III. Metaphys. In Anonymo Menagii est περὶ ἀρχῶν ἢ φύσεως α. et περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ὅλης φύσεως. Themist. in II. de anima pag. 73. b. et 74. 76. b.

Περὶ τῆς Ἀρχύτης φιλοσοφίας α, β, γ. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἐκ τῶν Τιμαίης καὶ Ἀρχύτης α. siue Τὰ ἐκ τῆ Τιμαίης καὶ τῶν Ἀρχυτέων, Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀστρονομικὸν α. Laert. V. 26. Anonymus Menagii. Fabric. conf. Heilbronneri histor. mathematicos pag. 169. Harl.

Ἀτακτα β. Laert. V. 26. Male Casaub. πρότακτα. Male etiam Anonymus Menagii διατάκτων β. pro ατάκτων. Alios ατάκτων, h. e. Miscellaneorum scriptores vide apud Wouweranum cap. 13. Polymath. et Henr. Valesium ad Harpocrat. in Παιανίως. [conf. Buhle pag. 39. Opp. tom. I.]

Περὶ βασιλείας α. Laert. V. 22. Ammonius in vita: Μερικὰ μὲν ἔν ἐστιν ὅσα πρὸς τινὰ ἰδίᾳ γέγραπται ὡς ἐπιστολᾷ, ἢ ὅσα ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τῷ Μακεδόνα περὶ τε βασιλείας, καὶ ὅπως δὲ τὰς ἀποικίας ποιῆσθαι, γεγράφηκε. Anonymus Menagii, et Nunneseianus, cuius haec sunt verba: *Vt omnibus hominibus uniuersaliter beneficeret, scripsit Alexandro librum de regno, docens ipsum, [P] qualiter oportet regnare: et in tantum mouit animum Alexandri ad faciendum, (leg. benefaciendum) quod dicebat: quod non benefeci aliquibus hodie, non regnaui.*

Περὶ τῆ βελτίονος α. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Περὶ γάμου, siue γαμικὰ παραγγέλματα. Hieron. I. contra Iouinian. scripsere Aristoteles et Plutarchus et Seneca noster de matrimonio libros.

Ὑπὲρ τῆ μὴ γενναῖν. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Γεωργικά. Anonymus Menagii refert inter scripta Aristoteli supposita. Fabric. conf. Niclas ad Geoponic. librum II. cap. 26. pag. 1032 sq. de hoc spurio Aristotelis opere, ex quo alii, in his Aldrouandus in Ornithol. III. 3. qui auctorem libri Aristotelis finium vocat, quaedam excerpserunt. Arabes etiamnum habent tale opus Geoponicum, quod Aristoteli tribuunt, et apud Herbelotum in bibl. orientali pag. 975. inscriptum est *Ketah al Falahat le Arifshu*. In Casiri bibliotheca arabico-hispana, vol. I. pag. 308. inter libros Aristotelicos, (vbi etiam spurii aut deperditi occurrunt.) ex arabica philosophorum bibliotheca citantur *de agricultura libri XV. Georgicon inscripti*. Harl.

Artem

Artem grammaticam Aristotelis Pipino inter alios libros misit Paullus pontifex, nisi in epistola Paulli potius legendum *dialectica*, vt recte *Duchefnius* coniecit. Nam mox sequitur: *Dionysii Areopagitae libros, geometricam, orthographiam, grammaticam, omnes gracco eloquio scriptores, nec non et horologium nocturnum.*

Γρύλλος. Vide infra *περὶ Ῥητορικῆς*. *Laert.* V. 25. *Quintilianus* II. 17. *Petri Burmanni* epist. ad Claud. Capperonerium, p. 78.

Προβλήματα ἐκ τῶν Δημοκρίτου α', β'. *Laert.* V. 26. Anonymus Menagii.

Πρὸς Δημόκριτον α'. *Laert.* V. 27. Tractatus fuisse videtur, licet a Laertio inter epistolas male referatur.

Διαρῆσεις σοφιστικαί, δ'. *Laert.* V. 22. Anonymus Menagii, sed vnum duntaxat librum numerans. *Fabric.* In cod. CCLVII bibl. Venetae D. Marci pag. 128. catalogi indicantur Aristotelis *diuisiones variae*, atque *Zanetti* putabat, id esse opusculum *διαρῆσεις διuisiones*, inter deperdita recensitum: enimvero *Villoison*, in anecdotis graecis, tom. II. p. 254. qui eum codicem diligentius excussit, se deprehendisse, prodit, in hoc Veneto codice opusculi nihil aliud occurrere, nisi diuisiones e varijs Aristotelis operibus excerptas, quibus etiam quasdam de suo adiecit huiusce collectionis auctorem, nec germanum esse Aristotelis foetum, ostendit. Attamen *διαρῆσεις Ἀριστοτέλους* ibi citari, exemplo adducto, probat. *Harl.*

Διαρῆσεις ιζ'. id. 23.

Διαρετικῶν α'. id.

Διαρετικὸν α'. id. 24. *Simplicius* in *Categ.*

Διάλογοι. *Dio Chrysost.* Orat. 52. de Homero, (qui locus contra Dauisii coniecturam vindicatur in *Actis* erudit. ann. 1712. pag. 6.) et *Basilii* epist. 167. qui docet, eum mature a dialogis scribendis destitisse, quod cum Platone paria facere non posset. *Fabric.* conf. *Buhle* p. 121. Opp. *Aristot.* tom. I. in nota, vbi praecipue de dialogo deperdito, (cuius tamen fragmenta supersunt,) *Eudemus*, est copiosus. *Harl.*

E *diatribis* Aristotelis locus adfertur a *Stobaea* ferm. 43. pag. 303.

Διάφορα. Anonymus Menagii, nisi hoc vocabulum loco motum sit, et referendum ad *ἐγκώμια*, aut exciderit aliquid, ad quod referri debebat. Vide supra in *Ἀτακτα*.

Διδασκαλία. Vide supra lib. 2. cap. 19. in notitia *Tragicorum*, vbi de *Aristotele*. *Suidas* in voc. *Ὀνησκία*.

Περὶ δικαιοσύνης δ'. *Laert.* V. 22. Anonymus Menag. *Demetrius* de elocutione sect. 28.

Περὶ δικαίων β'. *Laert.* V. 24. Anonymus Menag.

Δικαιώματα α', β'. *Laert.* V. 26. *Harpocrat.* in *Δευμός*.

Δικαιώματα πόλεων vocat *Eustathius* in *Iliad.* η. p. 559. et Anonymus Menagii. *Nunhestinus*: *Iustificaciones graecarum ciuitatum, quibus, inquit, liter Graecorum determinabat. Scripta autem est ab eo posterius historia Politiarum.* Male *δικαιώματα πολέμων* apud *Ammonium Grammaticum* in *Ἠῆς*, licet sint iam sua belli, sicut pacis iura, et illam lectionem tueantur viri magni *Hugo Grotius* praef. de iure B. et P. §. 36. ac *Valesius* ad *Harpocratem*.

Harpocraton. pag. 273. [P] (109 sq.) *Fabric.* conf. *Buhle* ad *Diog. Laertii vitam Aristotelis* pag. 39. Opp. I. *Aristotel. Harl.*

Διονυσιακῶν ἀσικῶν καὶ Ἀθηναίων προοιμίων, α'. Anonymus Menagii. Ceterum, vt docet scholiastes Thucydidis, hymni apud veteres prooemia adpellabantur.

Νίκαι Διονυσιακά. Vide infra in Νίκαι.

Περὶ δόξης. Anonymus Menagii.

Τὰ ἐγκύκλια, *Arist.* I. 1. *Nicomach.* cap. 5. Καὶ περὶ μὲν τῶ καὶ ἡδονὴν βίῃ καὶ τῶ πολιτικῇ αἵσιν. Ἰκανῶς γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις ἐζητᾶται περὶ αὐτῶν. Puto, falsos fuisse eos, qui teste *Eustratio* p. 10. exillimarunt, ab Aristotele respici poema quoddam heroicum, in quo post certum numerum versuum subiinde vltima verba primis responderint, atque ideo opus inscriptum fuisse ἐγκύκλια. Φασὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἐπη τινα ἐκθέσθαι ἐπιτηδες κατὰ τινα ἀριθμὸν συμποσώμενα (leg. συμπονέμενα) ἐν ἐτέρᾳ καὶ ἐτέρᾳ θέσει καὶ τάξει, ὧν ἑκάστη ἀπὸ τῶ αὐτῶ τε ἤρχετο καὶ τὸ αὐτὸ κατέληγε, διὸ καὶ ἐγκύκλια ταῦτα ὠνόμασεν. Verius est, hoc opere comprehensas fuisse promiscuas et exotericas de variis rebus disputationes, ad Encyclopaediam spectantibus. Hic enim sensus vocis ἐγκυκλίων, vt obseruarunt *Wouweranus* cap. 24. polymathiae et *Salmasius* p. 240. ad *Simplicium*, *Franciscus Patricius* tom. I. discuss. peripatet. lib. 6. *Ios. Scaliger.* siue Iuo Villiomarus aduersus Rob. Titium III. 20. [*Buhle* p. 133 sqq. Opp. *Arist.* tom. I. docte fuseque agit de diuersis ἐγκυκλίας significatibus.] Ἐγκύκλια Aristotelis problemata citantur a *Gellio* XX. 4. Ἐγκυκλίων duos libros memorat Anonymus Menagii et *Laertius* V. 26. Problematum saltem pars hodie exstat; vt supra in editis Philosophi scriptis notaui, nr. XXV.

Ἐγκώμια ἢ ὕμνοι. Anonymus Menagii: in his vnum in *Hermiam*, tyrannum Troadis, *Athen.* XIV. pag. 696. In hunc vere aureum de virtute hymnum *Aristot.* exstat noster fusior commentarius, nondum editus, inquit *Allatius* ad S. Methodii conuiuium virginum p. 388. [De carmine in *Hermiam* v. *Himer.* Or. VI, 6. ibique *Wernsdorf.* p. 505. *Beck.*]

Τέχνη ἐγκωμιαστική. id.

Ἐγκώμιον λόγος. id.

Ἐγκώμιον πλῆθος. id.

Περὶ εἰδῶν καὶ γενεῶν. *Laert.* V. 22. Anonymus Menag. περὶ εἰδῶν.

Περὶ ἐκείων α'. *Laert.* V. 24. Anonymus Menag. περὶ ἐκείων.

Ἐλέγεια in Eudemum Cyprium, quorum initium: Καλλιτέχνης μητρὸς θυγάτηρ. *Laert.* V. 27. Anonymus Menagii. *Olympiodorus* commentar. in Gorgiam Platonis, et ex eo *Patricius* discuss. Peripatet. pag. 94 sq. *Bessarion* contra calumniatorem Platonis lib. I. cap. 3. vbi versus aliquot latine redditi, in Platonis laudem. *Andr. Schottus* in vitis comparatis Aristotelis et Demosthenis, pag. 79.

Περὶ ἐναντίων α'. *Laert.* V. 22. Anonymus Menagii. ἐκλογή τῶν ἐναντίων dicitur *Aristoteli* IV. 2. *Metaphys.* et *Sam. Petitio* iudice exstat hodie sub titulo libri X. *Metaphys.* [P]

Ἐνθυμή-

Ἐνδυμήματα ῥητορικᾶ. Ἐνδυμημάτων αἰρέσεις, (al. minus bene διαίρεσεις,) α. Laert. V. 24. Anonymus Menagii: Ἐνδυμημάτων ῥητορικῶν, α. Ἐνδυμημάτων καὶ αἰρέσεων. Ἐνστάσεις, α. Vide supra in Ἀρετῆς.

Περὶ Εὐβοίας. Schol. Appollonii lib. I. sed respicit partem operis πολιτεῶν, quae erat de Rep. Euboeorum.

Ἐξηγημένα κατὰ γένος. Laert. V. 26. Aliae editt. ἐξηγμένα. Anonymus Menagii ἐξητασμένων κατὰ γένος, ιδ'.

Ἐπη, quorum initium: Ἀγνὲ Θεῶν πρέσβισθ' ἑκάτηβόλῃ. Laert. V. 27. Anonymus Menagii.

Περὶ ἐπιστημῶν, α. Laert. V. 22. Anonymus Menag. Samuel. Petitus IV. 9. Misc. opinatur, hos libros hodie exstare sub titulo libri II. et IV. Metaphys.

Ἐπὲρ ἐπιστήμης, α. id. 23.

Ἐπιστολαί. De Aristotelis epistolis deperditis pariter, et iis, quae exstant, iam dixi supra in Epistolographis lib. II. cap. 14. nr. 17. et 37. [et supra in cap. de Aristotele ad nr. 35.] Anonymus Menagii memorat epistolas viginti. Laertius V. 27. epistolas ad Philippum, Selymbriorum epistolas, (hoc est, ut intelligo, scriptas Selymbriorum nomine, quae fuit vrbs Propontidis:) Ad Aristonem, 1. Ad Hephæstionem, 1. Ad Mentorem, 1. Ad Philoxenum, 1. Ad Themistagoram, 1. Ad Democritum, 1. Ad Antipatrum IX. Ad Alexandrum IV.

Ἐπομνήματα ἐπιχειρητικῆ siue ἐπιχειρηματικῆ (λόγος), vel, ut alii, ἐπιχειρηματικά, γ. Laert. V. 23. Simplicius in Categor. Anonymus Menag. ὑπομνημάτων ἐπιχειρητικῶν, γ. Videndus Themistius ad haec libri de memoria et reminiscencia: ὅσα ἐν τοῖς ἐπιχειρηματικαῖς λόγοις ἔστιν ἀληθῆ, δὲ τιθέναι ὡς ὑπάρχοντα.

Ἐπιχειρημάτων, β. Laert. V. 24. Anonymus Menagii.

Περὶ Ἑρμῖονος ἱερῆ. Schol. Theocriti Idyll. 15. 64. quem vide.

Περὶ ἐρισικῶν, α, β. Laert. V. 22. et 29. Hesych. illustris, licet H. Steph. testetur, eo in loco codices nonnullos legere ἑρωτικῶν. Anonymus vero Menagii hosce libros eosdem facit cum sophisticis elenchis, qui exstant. Ἐλέγχων σοφιστικῶν ἢ περὶ ἐρισικῶν νικῶν.

Λύσεις ἐρισικαί, δ. Laert. V. 22. Anonymus Menag.

Προτάσεις ἐρισικαί. infra in Πρωτ.

Ἐρωτικός, α. Laert. V. 22. Sed Athenaeo XV. pag. 674. laudatur secundus liber ἑρωτικῶν et Anonymus Menagii memorat ἑρωτικῶν libros sex. Forte ex hoc opere sunt, quae profert Athenaeus XIII. p. 564.

Ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, α, β. Laert. V. 23. Ex Sam. Petiti sententia [P] hic est liber octauus topicorum ex iis qui extant. Ceterum τὰ περὶ ἐρωτήσεως a topicis distinguuntur apud Laert. V. 29.

Εὐδήμος ἢ περὶ ψυχῆς. In Eudemum Cyprium, familiarem suum defunctum, dialogus. Plutarch. in Dione et Consolat. ad Apollon. pag. 115. Proclus 5. in Timaeum et in Phaedonem

donein pag. 957. ac Gorgiam. Vide *Patricii* discussiones peripateticas lib. VII. pag. 93. Respicit *Cicero* I. de diuinat. cap. 25. *Laert.* V. 22. Inter alia in hoc dialogo confutauerat eos, qui animum tantum habuerunt pro harmonia, teste *Simplicio* in I. de anima text. 54. qui illius iterum meminit lib. III. text. 1. *Olympiodorus* inst. in Phaedonem Platonis: ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Εὐδήμῳ ἔως ἐπιχειρεῖ τῇ ἀρμονίᾳ ἐναντίον εἶναι ἢ ἀναρμονία, τῇ δὲ ψυχῇ ἔδεν ἐναντίον, εἰς αὐτὴν γὰρ. ὅτι ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς ἔως. ἢ ψυχὴ τὴ ζωὴ μία ἐκάστῃ, αἱ δὲ ἀρμονίαι πολλαί. *Fabric.* adde cl. *Buhle* de distribut. librorum p. 93. f. Opp. *Aristot.* tom. I. pag. 121. uot. et ad *Diogenis Laertii* vitam, ibid. p. 37. ad lin. 16. *Harl.*

Περὶ εὐγενείας, α. *Laert.* V. 22. Anonymus Menagii. *Athenaeus* sub init. libri 13. ubi codices quidam male περὶ συγγενείας. An genuinum Aristotelis, dubitat *Plutarchus* in *Aristide* extremo. Sane inter *Theophrasti* scripta fuit etiam liber huius argumenti. Sed in fragmento libri, quod etiamnum inter opera Aristotelis exstat, e *Stobaei* Serm. 84. verba illa, ad quae *Plutarchus* respicit, occurrere, adnotatum est a *Seldeno* in praef. ad praeclarum opus, quod de titulis honorum edidit. Aliud fragmentum apud eundem *Stobaeum* Serm. 86. *Plutarchus* libro de nobilitate: Ἀριστοτέλην γὰρ ὀρῶμεν ἐν ἐκδεδομένῳ περὶ εὐγενείας βιβλίῳ, καὶ ἐν τοῖς ἐπαινετοῖς διακεκοσμηκότα etc.

Περὶ εὐρημάτων. *Clemens Alex.* I. Strom. p. 308. [vid. supra in vol. II. p. 150. not. hhhhhh. *Harl.*

Περὶ εὐχῆς, α. *Laert.* V. 22. *Simplicius* in II. de coelo. Anonymus Nunnesei et Menagii. Respicit *Varro* *Eumenidibus* apud *Nonium* in *Miras*. Vide *Scaligerum* siue *Iuonem Villiomarum* aduersus *Rob. Titium*. IV. 13.

Περὶ τῶν ζώων ἡδῶν καὶ βίῳ. *Athenaeus* VII. pag. 282. et 307. Eadem leguntur tamen in edito de animalium Historia libro IX.

Ζωικά. *Apollonius* cap. 27. hist. commentitiae, ubi hoc opus ab altera πραγματεία περὶ ζώων distinguit. Vide infra περὶ ἰχθύων et eundem *Apollonium* cap. 28. *Sam. Pefitus* II. 19. Obfl. pag. 143. Ζωικά explicat, quae in animalibus proueniunt, siue sint animata, ut pediculi, lumbrici, etc. siue inanima et excrementa, lacrimae, sudor etc.

Περὶ τῶν μυθολογούμενων ζώων, α. *Laert.* V. 25. Anonymus Menag.

ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων. *Laert.* V. 25. Anon. Menag.

Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, liber diuersus ab edito. *Apollonius* hist. mirab. cap. 26.

Περὶ ἡδονῆς, α. *Laert.* V. 22. et 24. Vel *Aristoteles* bis tractauit idem argumentum, vel, quod hoc loco probabilius mihi videtur, eundem librum bis numerauit *Laertius*. Memorat et Anonymus Menagii.

Τέχνης τῆς Θεοδέκτη συναγωγή, infra in Τέχνη. [C]

Θεολογούμενα. *Macrobius* I. Saturnal. cap. 18. nisi diuersus a nostro *Aristoteles* intelligitur: nam, velus a celebri illo *Stagirita* eum distincturus, *Aristoteles*, inquit, qui *Theologumena* scripsit, *Apollinem* et *Liberum Patrem* unum eundemque Deum esse, cum multis argumentis afferat etc. De nostro quidem *Ammonius* in vita: Τῇ δὲ Θεολογίᾳ εἰ καὶ μηδὲν προσέθηκεν, ἀλλ' ἐν ἑδὲν αὐτῆς ἑλλίπες ἐπραγματεύσατο: ὅ γὰρ τὰ ἐγκόσμια μόνον ἦδεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπερκόσμια. Idem *Ammonius* ad lib. περὶ ἑρμηνείας fol. 12. ὑπὲρ

ὑπὲρ ἧς (ἀληθείας τῆς κατὰ τὴν ὑπαρξιν τῶν ὄντως ἀπληξάτων ὄντως θεωρουμένης) καὶ αὐτὸς ἐν τῇ θεολογικῇ διέλεκται πραγματείᾳ καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ὑπὲρ ψυχῆς. Interpres Rafarius per hanc theologicam Aristotelis πραγματείαν intellexit Philosophii metaphysica. Haud absurde. *Julianus* Epist. ad Themisium p. 265. Aristotelis dictum refert: ὅτι μὴ μείον αὐτῷ προσήκει φρονεῖν ἐπὶ τῇ θεολογικῇ συγγραφῇ τῇ καθ' ἐλόντος τὴν Περσῶν δυνάμιν, ἢ π μινὺς ἰγγέντες σὲ ἀνίμος ὁβ θεολογικῶν, quod elutubrarat opus, gerere posse, quam Alexandrum, qui Persarum opes euerterat.

Θέσεις ἐπιχειρηματικαὶ ἢ ἐπιχειρητικαί, κέ. Θέσεις ἐρωτικαί, δ'. Θέσεις φιλικαί. β'.
Θέσεις περὶ ψυχῆς, α'. *Laert.* V. 24. et Anonymus Menagii, qui addit *Θέσεις πολιτι-
κάς* libris II. Memorat Theon quoque in progymnasin. et Suidas in *Γυμνάσια* ex
Aphrodisæo in *Topic.* Arift. pag. 16. et in *Θέσις* ex eodem pag. 43. 45. *Θέσεις*, Aristo-
telis pariter et Theophrasti, de quo infra.

Περὶ ὀφίων de bestijs venenatis. Eratosthenes cap. 41. Catasterism.

Ἱατρικὰ libri duo, *Laeti*. V. 26. licet in antiquioribus edit. legatur *τακτικά*, quod probat *Ionsius* I. 12. p. 62. Anonymus Menagii: *περὶ ἱατρικῆς*, β. et postea *περὶ ἱατρικῆς*, ζ. Medicinæ operam dedisse Aristotelem, testatur præter Anonymum Nunnesii et Aelianum IX. 22. Var. Plutarchus in Alex. qui hoc nomine gratum regi fuisse adfirmat. Etiam *φαρμακοπώλης* aliquando fuit Aristoteles, si vera sunt, quae narrat *Aelianus* V. 9. Var. Vide et infra in *Συναγωγή*. (Arabibus adhuc esse *libros quinque de medicina* sub Aristotelis nomine, testatur Herbelotus pag. 972. b.) *Fabric.* conf. *Buhle* pag. 38 sq. Opp. Arist. tom. I. *Harl.* [De meritis Aristot. in medicinam et historiam nat. egit imprimis Cl. *Kurt Sprengel* in Versuch einer pragm. Gesch. der Arzneik. I. pag. 318—349. De anatomia Arist. et imprimis num humana cadauera secuerit, scripsit *Andr. Westphal*. Gryphisw. 1745. *Beck.*]

Περὶ ἰδίων, α'. *Laert.* V. 22. an ἰδῶν? de quibus duos libros scripsisse testatur *Syrianus* in extremo commentarii ad XIII. *Metaphys.*

Περὶ τῆς ιδέας, α'. Laert. V. 23. Anonymus Menagii, *Alex. Aphrodisaeus* 4. in Metaphyf. Scholiaſtes MS. ad Dionyfium Thracem: ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ ὄροι τῶν καθόλου καὶ αἰετμένων εἰσιν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἔφηκεν ἐν τῷ περὶ ιδεῶν, ἃ πρὸς τὰς Πλάτωνος ιδέας ἔστιν αὐτῷ πεποιημένα.

Περὶ ἰχθύων. Athen. lib. VII. pag. 302. nisi pars potius operis de animalibus respicitur.

Περὶ ἰχθύων ἡ ζωικόν. *Athenaeus* VII, pag. 286. 320. vbi refert quaedam in historia animalium
haud obuia. Confer supra in *Zwικά*.

Περὶ καλῶ, α'. *Laert.* V. 24. Anonymus Menagii περὶ κάλλους.

Κατηγοριῶν liber alter diversus ab eo, qui exstat. Memoratur ab *Adraſto* apud Simplic. et Amonio ad *Categorias*, sed pro spurio habitus. Vide *Patricii* discuss. peripatet. tom. I. pag. 20. [P]

Κρίσις. *Eutocius* ad Archimedem de circuli dimensione ait, plures hoc problema soluere conatos esse, uti non fugiat eos, qui Eudemi historiam geometricam legerunt, καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν μετασχόντας κηρίων. Idem *Eutocius* sub extremum libri laudat Porum
Ddd 2 Nicaenum.

Nicaenum, Philonis Gadarenfis discipulum, ἐν κηρίοις. Commandinus utrobique legit Κυρίων et Κυρίεις, male.

Περὶ κινήσεως, α', β'. Laert. V. 23. Philoponus VII. 3. contra Proclum et Anonymus Menagii, qui vnum duntaxat librum memorat. Sunt, qui putent, hos esse libros postremos Φυσικῆς ἀκροάσεως, in quibus de motu agitur.

Κορίθιος. Vide infra in Νήρινθος.

Περὶ Κυάμων. Laert. VIII. 34. [vbi vid. Menag. et Meinerf. in histor. doctrinarum apud Gr. et Rom. tom. I. p. 431 sq. Harl.

Κτίσις siue *Origines Urbium*. Plutarch. quod non suauiter viuatur secundum Epicurum, pag. 1093.

Κύκλος a quo diuersum opus περὶ ποιητῶν, γ'. licet Anonymus Menagii legat Κύκλος ἡ ποιητῶν, γ'.

Κωμικοί. Erotianus in Ἑρακλείης νόσος. Videtur fuisse pars διδασκαλιῶν, qua de Comicis egit. Confer *Ionsum* pag. 55. de scriptoribus histor. philos. cui tamen non adsentior, opus hoc iuniori cuidam Aristoteli, grammatico,tribuendum esse, coniectanti.

Κυρήνη. Menagius ad Laertium pag. 204. notat, Aristotelem ἐν Κυρήνῃ citari a Polluce IX. 6. Forte respexit descriptam ab Aristotele in opere πολιτειῶν Remp. Cyrenaicorum. Possunt etiam verba Pollucis ita intelligi, vt, teste Aristotele, adfirmet, tetrastatereim aureum in vsu fuisse Cyrenis.

Περὶ λέξεως καθαρῶς, α'. Anonymus Menagii.

Περὶ λέξεως, β'. Laert. V. 24. Forte iidem, qui Simplicio ad Categorias: τὰ παρὰ λέξιν, vt Menagius adnotauit.

Περὶ τῆς λίθης de *Magnete*, Laert. V. 26. Galenus, vel quisquis auctor libri de incantatione, laudat Aristotelem in libro de lapidibus. Sic et Anonymus Menagii. Et Philippus Labbeus pag. 355. Bibl. MSS. testatur, librum Aristotelis de gemmis arabice exstare MS. In secreto secretorum, sub Aristotelis nomine pag. 12. in aliis siquidem libris nostri planarie de proprietatibus lapidum et viribus herbarum et natura plantarum declarauimus.

Ἐγκώμιον λόγος. Anonymus Menagii inter Pseudepigrapha refert.

Μαγικός siue Μαγικόν. Anonymus Menagii, inter Pseudepigrapha philosophi referens, tum Laert. prooem. sect. 1. et 8. Plinius XXX. 1. Suid. in Ἀντισθένης, vbi testatur, hunc librum ab aliis Antistheni, ab aliis tributum Rhodoni. [P] Respicit fortasse Rabanus Maurus XV. 4. de vniuerso tom. I. pag. 204. ex Aristotele referens de Zoroastre, primo Magorum, quod vicies centum millia versuum, ab ipso condita, indicia voluminum eius declarentur.

Μαθηματικόν. Laert. V. 24. Περὶ τῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐπιστάς. Anonymus Menagii.

Περὶ μακροβιότητος. Idem Anonymus.

Περὶ Μεγέθους. Laert. V. 24. et Anonymus Menagii. Vnde non probo Meursii coniecturam, qui apud Laertium μέθης pro μεγέθους scribere iubet pag. 123. ad Hesych. illustrem, et ipse rectius de hac coniectura sua ambigit p. 128. ad Apollon.

Περὶ

Περὶ Μήθης. *Apollonius* Hist. mirab. cap. 25. *Athenaeus*. *Macrobius* VII. 6. *Plutarch*. III. 3. Sympos.

Μεθοδικόν. *Laert.* V. 24. Περὶ μεθόδου Anonymus Menagii, qui inter Pseudepigrapha refert.

Μεθοδικὰ ἢ. *Laert.* V. 23. et 29. Hefychius illustr. Aristoteles ipse in Rhetor. et ex eo *Dionysius Halic.* epist. ad Ammaeum p. 121. 122.

Πρὸς τὰ Μελίσσας, α. *Laert.* V. 25. Anonymus Menagii.

Μενέγενης, α. *Laert.* V. 22. Anonymus Menagii.

Περὶ μετάλλων, μονόβιβλος. *Olympiodor.* in Meteor. I. pag. 5. *Simplic.* praef. in libros Physicorum; *Philoponus* in I. meteorol. p. 76. a. Aristoteles siue Theophrastus ἐν τῷ περὶ μετάλλων laudatur a *Polluce* VII. sect. 99. *Fabric.* Sed ab eodem *Polluce* X. 144. simpliciter dicitur Θεόφραστος ἐν τῷ μεταλλικῷ. addo vol. IX. p. 608. in indice scripti. in Philoponi comment. *Harl.*

Περὶ μίξεως scriptum suum memorat *Aristoteles* cap. 3. lib. de sensu, nisi respicit locum lib. I. de generat. et corrupt. cap. 10. vbi de hoc argumento egit, vt a *Menagio* notatum pag. 195. ad *Laertium*.

Μνημονικόν, α. *Laert.* V. 26. Anonymus Menagii. *Gellius* IX. 8. περὶ τῆς μνήμης. Fragmentum apud *Stobaeum* Serin. 25.

Περὶ Μονάδος. *Laert.* V. 25. Anonymus Menagii.

Περὶ Μουσικῆς. *Laert.* V. 26. et Anonymus Menagii. *Plutarchus* lib. de Musica pag. 1139. ex Aristotele locum bene longum adfert, quem ex eius libro de Musica petiit esse non dubitat *Patricius* discuss. peripatet. pag. 76. Aristotelis problemata, quae ad musicam spectant et Auerrois in Aristotelem de musica MS. in codice regis Gallicae MMCLXX. teste *Labbeo* p. 116. Bibl. nouae MSS.

Περὶ τῆς τῆ Νείλες ἀναβάσεως. Anonymus Menagii, auctor de vita Pythagorae apud Photium cod. CCLIX. sub extremum. Alexander in lib. Meteorolog. Videri possit hoc scriptum aetatem tulisse: nam latine in veteribus editionibus Aristotelis exstat libellus de Nilo, vt dixi capite superiore §. 37.

Νήρινθος α. Anonymus Menagii et *Laert.* V. 22. vbi Meursius legendum putat Κορίνθιος. Sane *Themistius* Orat. IV. pag. 121. (siue Orat. XXIII. pag. 295. edit. Harduini,) narrat, Aristotelem in dialogo, cui titulus Κορίνθιος, celebrasse Corinthium quendam agricolam, qui, lecto Platonis Gorgia, agrum colere desiit, et Platoni in disciplinam se dedit. [P] [conf. *Buhle* de libris Aristotelis exotericis et acroamaticis pag. 121. not. Opp. tom. I.]

Περὶ νήσων de insulis singulari libro egisse Aristotelem, incerta valde coniectura colligitur e loco *Plinii* IV. 12. vbi Aristotele auctore refert, Delon ita dictam, quod repente adparuerit enata.

Νίκαι Διονυσιακά ^{b)} siue *liber de iis, qui in Dionysiis vicissent*. *Laert.* V. 26. Cerrabant enim tragici tetralogiis siue quaternione tragoediarum in Dionysiis, Lenaeis, Panathenaeis et Chytris. Vide Libanii argumentum in Orat. Demosthenis aduersus Midiam, et quae viri docti ad eundem *Laertium* III. 56. Idem argumentum nostra aetate illustrandum sibi sumisit Ezechiel Spanhemius, cuius praeclarum opus de Dionysiorum festo et *Διονυσιονίκαις* iam pridem expectamus. Nam Meursii quidem de iisdem Dionysiis liber singularis, cuius spem facit in Graecia feriat, vna cum ipso auctore-intercidit. *Fabric.* — conf. supra in vol. II. pag. 194. notata et *Ruhnken.* in auctario ad Hesychii lexic. vol. II. *Harl.*

Νόμιμα Ῥωμαίων. Anonymus Menagii, qui illudere lectori videtur.

Νόμιμα βαρβαρικὰ siue *βαρβαρικῶν συναγωγή.* Idem Anonymus, et Theophrast. Cicero, Varro 6. de lingua lat., *Apollonius* hist. mirab. cap. XI. [de quo loco vid. *Schneider.* in Periculo critico in antholog. Constantini Cephalae etc. pag. 145.] Aristotelem ἐν *Τυρρηνῶν νομίμοις* laudat *Athenaeus* lib. 12. Vide et infra *πολιτεία*, tum *Woweranum* cap. 9. Polymathiae, *A. Schottum* ad Zenobii V. prouerb. 25. et *Ionsum* pag. 49. 50. vbi de aliis *νομίμων* scriptoribus. *Fabric.* adde *Toupii* Emendatt. in Suidam et Hesych. vol. I. Oxon. 1790. p. 232 sq. *Harl.*

Νόμων, δ'. *Laert.* V. 26. Male apud Anonymum Menagii *νομίμων δ'.* Respicit forte *Gellius* II. 12.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς. Anonymus Menagii.

Νόμος συσπαικός siue *νόμων συσπαικῶν, α'.* *Laert.* V. 20. Anonymus Menagii et Proclus in praef. ad Remp. Platonis, ex emendatione Meursii, vbi alioqui legitur *συσπαικός*. Sed *Laertius* et Anonymus potius ex Proclo emendandi. Sane *Casaubonus* ad *Athenaeum* pro *συσπαικός* apud *Laertium* legit *συνεσιαστικός*, *Ionsius* pag. 57. *συμποτικός*: et *νόμος συμποτικός*, leges conuiuales, scripsisse Aristotelem, diserte tradit *Athenaeus* XV. 5. et V. p. 186. Adde quae infra in *Συμπόσιον*.

Πρὸς τὰ Ξενοκράτους. *Laert.* V. 25. Sed in codice MS. Florentino *Laertii* *Ξενοφάνους*. Ac sane exstat etiamnum libellus Aristotelis de dogmatibus *Xenophanis*; cui adde, quod paulo ante *Laertius* memorauerat librum, Anonymo Menagiano etiam notatum, *περὶ τῆς Σπυσιππε καὶ Ξενοκράτους Φιλοσοφίας.* [P]

Ὀλυμπιονίκαι. *Laert.* V. 26. VIII. 51. Anonymus Menagii.

Ἀπορημάτων Ὀμηρικῶν, libri sex, *Laert.* V. 26. siue *septem*, vt Anonymus Menagii, *Phrynichus* in *Βασιλισσαν.* Anonymus Nunnesii: *Aristoteles autem iuuenis adhuc existens doctriam eloquentiae docebatur, vt declarant Homericorum commenta scripta ab eo, et Iliadis dictamen, quod dedit Alexandro.* Respicit et *Plutarchus*, Aristotelem laudans lib. de audiendis poetis 32. De *ἐκδόσει* Homeri Aristotelica, quam ἐκ τῆς νάεθης vocabant, dictum supra lib. II. cap. 2. §. 12. Τὰ Ὀμήρου προβλήματα memorat *Anthonius* in vita

b) Definitio legis apud *Athenaeum* ex Aristotele: νόμος ἐστὶ λόγος ὁρισμένος καὶ ὁμολογούμενός τῃ πόλει, μὴνόν, πῶς δὲ πράττειν ἔμελλεν.

vita Aristotelis, et Anonymus Menagii libros decem *προβλημάτων Ὀμηρικῶν*, qui praeterea inter scripta Aristotelis refert *εἰ δὲ ποτε Ὀμηρος ἐποίησεν τὰς ἡλίας βῆς*, siue dissertationem de solis bobus ad Odyss. α. v. 8. Etiam de Homero scripsisse, testatur *Plutarchus* libro, quod non suauiter vini possit secundum Epicurum p. 1095.

Ὀπτικόν. *Laert.* V. 26. et Anonymus Menagii. Hunc Aristotelis librum a se lectum indicat Andreas Bellunenſis Auicennae interpres, teste Nunnesio ad vitam Aristotelis. Verum apud Hesychium illustrem in *Ἀριστοτέλης*, non *Ὀπτικά* legendum, sed *Τοπικά*, vt apud *Laertium* V. 29.

Περὶ παθῶν Ὀργῆς, α. *Laert.* V. 23. Anonymus Menagii *περὶ πάθους ὀργῆς*.

Ὀρισμῶν βιβλία γ'. *Laert.* V. 24. Anonymus Menag.

Περὶ ὄψεως, α., β'. Anonymus Menagii. Confer paullo ante *Ὀπτικόν*.

Πάθη, α. *Laert.* V. 24.

Περὶ παιδείας, α. ἢ *παιδευτικόν*. *Laert.* V. 22. et IX. 53. Anonymus Menagii.

Παραβολαί, α. *Laert.* V. 26. Anonymus Menagii.

Παραδόξων liber secundus laudatur a *Plutarcho* in *Parallelis*, p. 312.

Παροιμία, α. *Laert.* V. 26. Hoc opus reprehendit *Cephisodotus*, (siue, vt rectius scribitur, *Cephisodorus*, Iſocratis discipulus, de quo supra lib. II. cap. ult.) teste *Athenasio* lib. II. pag. 66. vbi Delechampii versio emendanda γ. Vide *Vigeri* notas ad Eusebii praeſeparat. euangel. pag. 75. *Menagius* ad *Laertium* pag. 197. ex Andr. Schotti praef. ad prouerbia Graecorum, ait, Aristotelis *παροιμίας* citari a Zenobio, qua in parte virum doctissimum memoria fefellit. Respiciunt eodem notante Menagio *Didymus* in Odyſſeae X. v. 19. et Schol. *Apollonii* lib. I. p. 10. vbi de Ancaeo. His adde Synesium, qui in caluitiei encomio [P] p. 85. ex Aristotele prouerbiū definit *παλαιῶς φιλοσοφίας ἐγκατάλειμμα περιωδὲν διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα*. Videtur idem Aristotelis opus respicere *Apostolius* VII. 44. vbi de aere Dodonaeo et IX. 12. vbi de prou. *εἰς κόρακας*. *Fabric.* vid. *Buhle* in vita Aristotelis p. 95. tom. I. Opp. Aristot. *Hark.*

Περὶ τῆ πάσχειν ἢ πεπονθέναι, α. *Laert.* V. 22. et *Aristoteles* ipse IV. 3. de generat. animal. quamuis *Ionſius* I. 1. pag. 19. putet, respici lib. I. de generatione et corrupt. cap. 6. non, librum singularem.

In Platonis laudem Orationem praeclaram conscripsit Aristoteles, vt ex Olympiodori cōmentario in Gorgiam obseruat *Beſſario* lib. I. cap. 3. in calumniatorem Platonis.

Τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, α., β., γ'. *Laertius* V. 22. Sed duos tantum libros numerat Anonymus Menagii. Aristoteles ἐν *Πλατωνικοῖς* laudatur a *Plutarcho* in *Colotem* pag. 1118. Vide et *Laert.* III. 80. 109. *De Platonis Philosophia*. *Syrian.* in XII. *Metaphys.* p. 93. b. [supra in vita Platonis §. XXX. fin.]

Περὶ πλῆτς, α. *Laert.* V. 22. *Cicero* II. de Officiis, 16. Anton. Menag. qui *Ἐγκαίμιον πλῆτς*, praeterea memorat: atque inter pseudepigrapha recenset.

Περὶ

c) Emendationem dat Fabricius lib. IV. Bibl. Gr. cap. IX. pag. 281. vol. III. *Hark.*

Περὶ ποιητῶν, α', β', γ'. Anonymus Menagii, *Laert.* V. 22. III. 48. VIII. 57. *Macrobius* V. 15. *Saturnal.* et *Athenaen.* XI. 15. [*Eudocia* pag. 170. ex *Diogene Laertio* in *Empedocle*, citat *Aristotelem* ἐν τῷ περὶ ποιητῶν.] *Dialogum de poetis* memorat Anonymus Nunneseii.

Ποιητικά. *Laert.* V. 26.

Πραγματεῖαι τέχνης ποιητικῆς, α', β'. *Laert.* V. 24. Librum tertium περὶ ποιητικῆς id. 2. 46. *Plutarch.* de *Homero.* *Libri de arte poetica* *Boethius* in I. de interpretat. pag. 290. [vide supra ad sectionem VIII.]

Τὰ ἐκ τῆς (Πλάτωνος) πολιτείας α', β'. *Laert.* V. 22. *Proclus* praef. in *Platonis Remp.* καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐπιτεμνόμενος τὴν πραγματείαν ταύτην ἐπὶ τῷ Φησὶν ἐπιτέμνεσθαι τὴν πολιτείαν, καὶ ἐν τῷ συσσιτικῷ (*Meursius* legit *συσατικῷ*) τῶτον αὐτὴν προσ-αγορεύει τὸν τρόπον. Vide supra in νόμος συσατικός.

Πολιτεῖαι πόλεων ἐνῆ. *Respublicae ciuitatum* CLVIII. ^{d)} *Laetius* et *Anonymus Menagii*; (*Respublicas* CCL. numerat *Anonymus Nunneseianus*; sed *Ammonii* siue *Philoponi* codices CCLV.) seorsimque gubernationes democraticae, oligarchicae, aristocraticae, et tyrannicae. *Laert.* V. 27. vnde apud *Anonymum Menagii* pro πάλεων ιδιωτικῶν legendum ἰδῶς τυραννικῶν, καὶ δημοκρατικῶν, καὶ ὀλιγαρχικῶν. Citantur in *Schol.* ad *Aristophanis Vespas* v. 157. 642. Opus praestantissimum, in quo, ut ait *Cicero* V. de finibus cap. 4. omnium [P] fere ciuitatum, non Graeciae solum, sed etiam Barbariae, mores instituta ac disciplinae exposuerat. In his fuere praeter alias, quarum ipsa etiam nomina nos fugiunt, descriptiones Reip.

In Politicis memorat *Aristoteles* eorum republ. quos litteris maiusculis designabo:

ABYDENORVM.

Ἀδραμυττηνῶν. *Steph. Byz.* in Ἀδραμύττειον.

ἈΘΗΝΑΙΩΝ. *Schol.* *Comici* ad *Acharnenses* v. 233. ad *Aues* v. 1354. ad *Plutum* v. 278. *Harpocrat.* et *Suidas* in Στρατεῖα. *Zenobius* prou. VI. 29. *Hesych.* Εὐθύνας. *Suid.* in Περιπόλος, et aliis sex locis.

ΑΕΓΙΝΕΝΣΙΥΜ. Αἰγινήτων. *Athenaeus* VI. pag. 272. *Casaubon.* ad h. l. pag. 468.

Αἰτωλῶν. *Strabo* VII. 321.

Ἀκαρνανῶν. *Strabo* VII. 321.

Ἀκραγαντινῶν. *Pollux* IV. 24. sect. 174. et IX. 6. sect. 80.

ἈΜΒΡΑ-

d) In arabica huius operis versione, quae memoratur ab *Herbeloto* in bibliotheca orientali, CX XIV. ciuitatum mentionem fieri adfirmat *Hagi Kasah.* [adde *Villoison.* anecdot. graec. II. p. 157. not.] Politias siue de rebuspubl. scripsit quoque

Critias, de quo *Casaubon.* ad *Athenaeum* XI. 3. item *Dicaearchus*, de quo infra. Πολιτεῖν suarum meminit ipse *Aristoteles* in extremo *Nicomacheo-*rum.

ἈΜΒΡΑΚΙΩΤΩΝ. Steph. Byzant. in *Δεξάμεναι*.

AMPHIBOLITARVM.

ANTISSAEORVM.

APOLLONIATARVM ad mare ionicum et ad pontum Euxinum.

ἈΡΓΕΪΩΝ. Pollux X. 46. sect. 179.

Ἀρχαίων. Harpocrat. in *Μύριοι*.

Ἀχαιῶν. Sopater apud Photium cod. CLXI.

Βορτιαίων. Plutarch. Theseo pag. 6.

BYZANTIORVM.

Γελαίων. Schol. Pindari Pythionic. I. pag. 171.

GILENTIVM.

DELPHICORVM.

Δηλίων. Laert. VIII. 13. Athen. VII. pag. 269.

EPIDAMNENSIVM.

ERYTHRIENSIVM.

Εὐβοέων. Videtur respicere Strabo, Aristotelem laudans, lib. X. pag. 445. et 447. Schol. Apollonii lib. I. vers. 558.

ZANCLAEORVM.

HERACLEOTARVM.

HERAEENSIVM.

HESTIAENSIVM.

ἩΛΕΪΩΝ. Harpocrat. in *Ἑλλανοδίκαι*.

Ἡπειρωτῶν. Stephan. Byz. in *Ἀμύνται*.

THEBANORVM.

THERENSIVM.

THVRIORVM.

ΘΕΤΤΑΛΩΝ. Athen. XI. p. 499. Harpocrat. et Suidas in *Τετραρχία*, Photius cod. CLXI.

Ἰθακησίων. Tzet. in Lycophr. v. 799. Eustath. ad Iliad. Θ. pag. 700. In toto opere haec fuit quadragesima secunda, ut praeter scholiasten Comici docet Suidas in *Σκυτάλη*.

IAPYGVN.

Ἰμερταίων. Pollux IV. 24. sect. 174. et IX. 6.

ISTRENSIVM.

CARTHAGINIENSIVM.

CATANAEORVM.

Vol. III.

Ecc

(Καίρων.

(Κάρων. *Apollonius Hist. mirab. cap. 11.*)

Κερκυραίων. Schol. *Apollonii IV.* 983.

Κιανῶν. Schol. *Apollonii I.* 1177.

Κίων. Sopater apud *Phot. cod. CLXI.*

CLAZOMENIORVM.

CNIDIORVM.

Κολοφωνίων. *Athen. XIV.* pag. 618.

COORVM.

CORINTHIORVM.

CRETENSIVM.

Κροτωνιατῶν. *Athen.*

Κυθνίων. *Harpocrat. in Κύθιοι.*

ΚΥΜΑΪΩΝ. Schol. Sophoclis in argumento Oedipi Tyranni: Suidas in Τύρρανες.

ΚΥΠΡΙΩΝ. *Harpocrat. et Suidas in Ἀνακτες.*

ΚΥΡΗΝΑΪΩΝ. Pollux IX. 6. Schol. Aristophanis ad Plutum v. 925.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΪΩΝ. *Harpocrat. in Μόρων; Eustath. ad Iliad. I. pag. 741. [P] Schol. Aristophanis ad Acharn. v. 319. Zenobius II. 24. prouerb. Schol. Pindari Isthmionic. 7. pag. 476. Plutarch. Cleomene pag. 808.*

LARISENSIVM.

LEONTINORVM.

ΛΕΥΚΑΔΪΩΝ. *Strabo VII.* pag. 322.

ΛΟΚΡΩΝ. *Clemens I. Strom. pag. 352. Casaubon. ad Athen. VI. 18. Polyb. lib. XII. in excerptis Peiresc. pag. 49 sq.*

Λύκων. Sopater apud *Phot. cod. CLXI.*

MAN'TINAEENSIVM.

ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΩΝ. *Athen. XIII. p. 576. Harpocrat. in Μασσαλία.*

ΜΕΓΑΡΕΩΝ. *Suid. Strabo VII.* pag. 322.

Μεθωναίων. *Athen. VI.* pag. 235.

ΜΗΛΙΕΩΝ. *Suid. in Τῶν Φιλτάτων.*

MILESIORVM.

MYTILINAEORVM.

MOLOSSORVM.

ΝΑΞΪΩΝ. *Athen. VIII. p. 348. Videtur respicere Plutarchus de virtute mulierum f. 254.*

Ὀπεντίων. *Hesych. in Ἀσπετος. Harpocrat. in Ἀμφισσα. Strabo VII.* pag. 322.

ORAEEN-

ORAEENSIVM.

Ὀρχομενίων. *Pollux* X. 38. sect. 77. Appendix Vaticana prouerb. IV. 3. *Tzetz.* ad Hesiod. pag. 3. b. vbi de auctore dubitat, et ad alium Aristotelem, qui peplum scripsit, referendam arbitratur.

Παρίων. Sopater apud *Photium* cod. CLXI.

Πελληνίων. Harpocrat. in *Μασητες*.

RHODIORVM.

RHEGINENSIVM.

ΣΑΜΙΩΝ. *Zenobius* VI. 12. prouerb. *Apostolius* XVII. 25. Schol. Comici ad *Aues* v. 472. Suidas in *Σαμίων*.

Σαμοθράκης. Schol. *Apollonii* lib. I. v. 917.

ΣΙΚΤΩΝΙΩΝ. *Pollux* IX. 6. sect. 77.

ΣΥΒΑΡΙΤΩΝ. *Athen.* XII. pag. 520.

ΣΤΡΑΚΟΥΣΙΩΝ. *Athen.* X.

ΤΑΡΑΝΤΙΝΩΝ. *Pollux* IX. 6. sect. 80.

Τεγεατῶν. Schol. Aristoph. ad *Nubes*. Schol. *Apollonii* IV. 22.

Τελῶν. Schol. Pind. I. Pyth. [imo Τελῶν]

ΤΕΝΕΔΙΩΝ. *Steph. Byz.* in *Τένεδος*. Schol. Comici ad *Nubes* v. 397. *Apostolius* XVIII. 28. Prouerb.

ΤΡΟΙΖΗΝΙΩΝ. *Athen.* I.

Τυρρηνῶν. *Athen.* I.

ΦΩΚΕΩΝ. Clemens I. Strom.

CHALCIDENSIVM IN SICILIA.

CHALCIDENSIVM IN THRACIA.

CHIORVM.

Fragmenta ex hoc opere collegit If. Casaubonus, quae in recentioribus operum Aristotelis editionibus, et in editione Politicorum Heiniana Ienae etiam repetita et in graecolatina Conringiana ann. 1656. leguntur. Licet vero in notis ad Laertium idem Casaubonus testetur, tantummodo gustum quemdam se euulgasse, plenam syllogem cum accuratior de scriptis Philosophi tractatione alii loco seruasse: numquam tamen locupletior [P] illa collectio adspexit lucem. Vide et *Vossium* de hist. graecis lib. IV. cap. 9. et supra in *Δικαιώματα* et *Νόμιμα*. In itinere, quum Alexandrum comitaretur Aristoteles in asiatica expeditione, hoc conditum opus Ammonius tradit: Ἀμέλει καὶ συνώδυσεν αὐτῷ μέχρι καὶ ἔσω τῶν Βραχμάων, ἐνθ' ἔστητε τὰς διακοσίας πεντήκοντα πέντε πολιτείας. Simplicius prolegom. in Categor. laudat γνησίας Aristotelis πολιτείας, quasi et spuriae sub Philosophi nomine ambulassent, ut obseruat Nunnesiuss, et de Orchomeniorum Politia paullo ante notabam. Alii,

Ecc 2

cum

cum doctissimo Ionfio, negant, Aristotelem in asiatica expeditione Alexandri comitem fuisse.

Πολιτικῶν, α', β'. *Laert.* V. 22. codices vulgati. Pro quo MS. regis Galliae πολιτικῶν, α'. Anonymus Menagii πολιτικόν, α'.

Πολιτικὰ, α', β'. *Laert.* 24. Idem forte cum superiore.

Περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων ἢ κατὰ πρόσθεσιν, al. πρέσθιν, α'. *Laert.* V. 23. et Menagii Anonymus, licet in quodam Laërtii codice sint notati libri ε', non α'. *Samuel Petit* IV. 9. Misc. putat, hunc librum hodie exflare et esse quintum Metaphysicorum. Aristoteles quidem περὶ τῶν ποσαχῶς λέγεται ἑκάστω ἐγίσε se πρότερον testatur lib. VI. Metaphys. extrem. lib. VII. cap. 1. et lib. X.

Περὶ ποταμῶν liber quartus laudatur a *Plutarcho* in extremo libri de fluminibus.

Προτάσεις, α'. *Laert.* V. 24. et 29. *Hesych.* illustr. Anonymus Menagii.

Προτάσεις ἐριστικά, δ'. *Laert.* V. 23. et, qui vnum duntaxat librum memorat, Anon. Menagianus.

Προτάσεις περὶ ἀρετῆς. Supra in Ἀρετῆς.

Προτρεπτικός, α'. Anonymus Menagii, *Laert.* V. 22. ad *Thenisonem*, *Cypriorum regem*. Teles apud *Stobaeum* Serm. 93. *Arsenius*, *Monembasiae archiepisc.* in *Apophthegmatis*, vbi de Zenone.

Περὶ τῶν πυθαγορείων, α'. *Laert.* V. 23. Anon. Menag.

Πρὸς τὰς πυθαγορείους, α'. *ibid.* Confer supra in Ἀρχυτ.

Συλλογὴ τῶν τοῖς πυθαγορείοις ἀρεσκόντων libris pluribus, quorum secundum citat *Simplicius* in 2. de coelo et 4. Phys. Lau. atar et Alexandro Aphrodis. in I. Metaph. pag. 18. in opinionibus pythagoricorum, et liber secundus p. 33. At *Iamblichus* cap. 6. sect. 31. de vita Pythag. citatur Aristoteles ἐν τοῖς πυθαγορικῇς φιλοσοφίας et *Theoni Smyrnaeo* Arithmet. cap. 5. ἐν τῷ πυθαγορικῷ. Aenigmata pythagorica explicasse, testis *Hieronym.* Apolog. in *Rufinum*. Pythagorica apophthegmata *Stobaeus* Serm. 41. Respicit *Plutarchus* apud *Gellium* IV. 11. *Laertius* VIII. 19. 36. *Apuleius* de Deo Socratis pag. 697. vbi ex Aristotele refert, Pythagoricos miratos, si quis negaret, se umquam vidisse daemonem. *Porphyrus* [P] vita Pythag. *Aelianus* II. 26. Var. Hist. *Apollonius* cap. 6. Hist. mirab. Confer *Ionfium* pag. 54. [vid. infra ad notitiam libr. περὶ φιλοσοφίας.]

Πυθικός, α'. *Laert.* V. 26.

Πυθιονικῶν ἀναγραφή siue ἑλεγχοι α'. *Laert.* V. 26. *Plutarch.* Solone p. 83. Respicit *Hesychius* in Βεθός.

Πυθιονικαὶ Μουσικῆς, α'. *Laert.* V. 26.

Περὶ ῥητορικῆς, Γεῦλλος, α'. *Laert.* V. 22. *Quintil.* 2. 17. Anonymus Menagii et MS. *Laertii* codex περὶ πολιτικῆς de politico dicendi genere ἢ Γεῦλλος. Idem Anonymus: περὶ ῥήτορος ἢ πολιτικῆς, hoc est, de artifice λόγῳ πολιτικῆς et ῥητορικῆς πολιτείας, ut vocat

cat Dionysius Halicarnassensis. Apud eundem Anonymum: *περὶ Ῥητορικῆς τῆς μετὰ Φυσικῆς*, i. Puto legendum, *περὶ Ῥητορικῆς*. Τῶν μετὰ τὰ Φυσικῆς, i.

Ἐπιτομή Ῥητορικῶν. *Laert.* lib. II. sect. 104.

Σημεῖα Χειμῶνων. *Laert.* V. 25. et Anonymus Menagii, apud quem male *συμμαχία* χερμῶνων pro σημασία, ut doctissimo editori observatum. Ex Aristotelis *περὶ σημείων* superest fragmentum de loco et nominibus ventorum, de quo capite superiore §. XXXIII.

Περὶ τῶν Σέλωνος ἀξόνων, i. Anonymus Menag.

Σοφιστής, α. *Laert.* V. 22. et VIII. 57. [et ex Diogene Laertio *Eudocia* pag. 170.] Respicit *Sextus Empiricus* VII. contra *Logicos* p. 139.

Περὶ τῆς Σπενσιππε καὶ Ξενοκράτους Φιλοσοφίας. *Laert.* V. 25.

Περὶ σοιχείων, α, β, γ. *Laert.* V. 23. Anonymus Menagii; *Aristoteles* ipse cap. 4. libri de sensu. Nec facile adsentior *Ioncio* I. 1. pag. 19. qui non singulare opus innui putat; sed lib. II. de generat. et corrupt. cap. 2. 3. ubi *περὶ σοιχείων*.

Συλλογισμοί, α. *Laert.* V. 23. Anonymus Menagii.

Συλλογισμῶν α, β. *Laert.* V. 23. Anonymus Menagii.

Συλλογιστικὸν καὶ ὅροι, α. *Laert.* V. 23. siue ut Anonymus Menagianus, *συλλογιστικῶν ὅρων* α. In his scriptis, iudice *Sam. Petito*, *Aristoteles* tradiderat *ἐξωτερικῶς*, quae deinde in *Analyticis* posterioribus *ἀκρεαματικῶς*. Vide eius observationes lib. II. cap. 2.

Περὶ Συμβελίας α. *Laert.* V. 25. Anon. Menagii *περὶ συμβελῆς*. Nec adsentior *Ioncio* I. 2. pag. 19. putanti, nihil aliud de hoc argumento scriptum ab *Aristotele*, quam libri I. *Rhetor.* cap. 6, 7. licet hunc forte locum respiciat *Philosophus* I. *Rhetor.* cap. 18. et lib. II. cap. 19.

Συμπόσιον, α. siue *περὶ συμποσίων ἢ συσσιτίων*. Anonymus Menagii. *Laert.* V. 22. *Athenaeus* lib. 15. p. 674. Respicit et *Plutarchus* initio [P] *symposiacar.* quaest. et *Macrobius* VII. 3. *Saturnal.* Vide supra in *Νόμος Συσσικτός*. Etiam *συσσιτικῶν προβλημάτων* libros tres inter *Aristotelis* scripta memorat idem Menagii Anonymus.

Συναγωγῆς α, β, γ. *Laert.* V. 25. Non libri *περὶ θαυμασιῶν ἀκρομάτων* intelliguntur, ut sensit *Patricius*, neque opus de collectione syllogistica, quo sensu *συναγωγή* sumitur apud *Laert.* V. 29. et *Hesych.* illustr. sed intelligitur *συναγωγή ἱατρική*, ut *Reinesius* pag. 34. Var. Lect. observat ex hoc loco *Galenus* I. ad *Hippocr.* de nat. hum. *πάρεσι τὰς τῆς ἱατρικῆς συναγωγῆς ἀναγνῶναι βίβλους ἐπιγεγραμμένας μὲν Ἀριστοτέλει, ὁμολογούμενας δὲ ὑπὸ Μένωνος γεγραφθῆαι. Διὸ καὶ Μενώνεια* (male *Μηλώνεια* apud *Plutarch.* VIII. 9. *sympof.* pag. 733.) *προσαγορεύουσιν ἔνιοι τὰυτὰ τὰ βιβλία*.

Τακτικά male adnumerantur scriptis *Aristotelis*, neque ab *Aeliano*, *Tacticos* scriptores laudante, omissa fuissent, si quidem exstiterent. Vide supra *Ἱατρικά*.

Τελεταί. Schol. *Apollonii* lib. IV. p. 280.

Τεχνῶν συναγωγή, *Laert.* V. 24. Anonymus Menag.

Τέχνη ἐγκωμιαστική. Anonymus Menagii.

Τέχνης α'. idem.

Τέχνης τῆς Θεοδέκτε συναγωγὴ ἐν γ'. Idem. *Aristoteles* ipse Rhetor. ad Alexandrum cap. 1. περιτεύξαι δὲ δυὶ τέτοις βιβλίοις, ὧν τὸ μὲν ἐστὶν ἐμὸν ἐν ταῖς ὑπ' ἐμῇ τέχναις Θεοδέκτη γραφείσαις, τὸ δὲ ἕτερον Κόρακος. Idem III. 9. Rhetor. αἱ ἀρχαὶ τῶν περιόδων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδεκταίοις ἐξηριθμηται. *Laertius* V. 24. memorat librum non nisi unum τέχνης τῆς Θεοδέκτε συναγωγῆς, recte. Libros tres *Aristotelis* Rhetor. Theodecti a quibusdam tributos, docet *Quintilianus* II. 15. [10. vbi vid. Gesner.] et Theodecti ab Aristotele, vt pro suis ederet, donatos narrat *Valerius Max.* VIII. 14. 3. Laudatur praeterea Theodectes Rhetor a *Quintiliano* pluribus locis: [vid. indicem edit. Gesner. et infra, lib. IV. cap. 32. p. 488. vol. IV.] De Theodecte, Phaselite, qui Olymp. CXI. 2. iam obierat, vide *Plutarchum* Alexandro p. 674.

Τὰ ἐκ τῆ Τιμαίει καὶ τῶν Ἀρχυτείων. Vide supra Ἀρχυτ.

Τὰ πρὸ τῶν τόπων. *Laert.* V. 24. et Anon. Menagii. Ex *Sam. Petiti* sententia hic est liber I. Topicorum ex iis, qui exstant. Confer *Suidam* in Τόπος ex Alexandro Aphrodisi. in I. Topic.

Ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν, ζ'. *Laert.* V. 23. Idem *Petitus* legit πρώτων, et putat, hoc opus contineri libris Topicorum, quos habemus, 2. 3. 4. 5.

Τοπικῶν πρὸς τὰς ὁρες, β'. *Laert.* V. 24. Eodem *Petito* iudice, sunt liber 6. et 7. Topicorum. Anonymo Menagii memoratur τοπικῶν πρὸς τὰς ὁρες καὶ πάθη liber vnus. Porro non puto, editam Antonii [P] Quaerengi exercitationem, qua, teste *Allatio* p. 45. Apum vrbana, disputauit, quos habemus *Aristotelis* Topicorum libros, non eos videri, ex quibus *Cicero* ac *Themistius* suam locorum enumerationem desumerunt. *Aristotelis* τόπος memorat *Plutarchus* lib. I. Sympol. quaeft. 2. p. 616.

Περὶ τραγωδιῶν α'. *Laert.* V. 26. Anonymus Menag.

Περὶ τύχης α', β', γ'. Anonymus Menagii.

Εγκώμια ἢ ὕμνοι. idem. Vide et supra in Διονυσιακῶν.

Υποθήκαι. idem Anonymus.

Περὶ φιλίας, α'. *Laert.* V. 22. licet *H. Stephanus* testetur, in quibusdam cod. φιλοσοφίας eo loco legi pro φιλίας. Anonymus Menagianus tres *Aristotelis* περὶ φιλίας agnoscit.

Tractatus ad *Philippum*, quibus Athenienses regi commendasse legitur *Aristoteles* apud Anonymum Nunnesei, nihil aliud fuerunt, quam epistolae, *Laertio* V. 27. memoratae.

Περὶ φιλοσοφίας α', β', γ', δ'. *Laert.* V. 22. in MS. regis Galliae, et vita *Aristotelis*, quam edidit Menagius: etsi in vulgatis *Laertii* codicibus tantum numerantur libri tres. Apud *Suidam* in Σωτᾶδας Hieron. Wolfii versio laudat librum sextum *Aristotelis* de Philosophia; sed in Graeco *Aristocles* est, non *Aristoteles*, cuius tertium de Philosophia librum citat *Cicero* I. de Nat. Deorum sect. 33. [cap. 13. vbi vid. *Dauis*.] primum *Laertius* prooem. sect. 8. Idem opus fuit supra sub titulo περὶ τὰ γὰρ δὲ. *Suidas* in Ἀγαθῷ δαίμονος.

e) Minime fuit idem opus, quia *Aristoteles* libros περὶ τῆ ἀγαθῆς seorsim citat et discernit a libris περὶ φιλοσοφ. in *Metaphys.* IV. 2. pag. 303. 2. tom. IV. Opp. vid. *Buhle* in *Bibl. der alten Literatur*, part. IV. pag. 10 sq. vbi *Mureti* et *Petiti* opiniones relicit. *Hartl.*

δαίμονος. Ὅτι περὶ τὰγαθῶ βιβλίον συντάξας Ἀριστοτέλης τὰς ἀγράφας τῆ Πλάτωνος δόξας ἐν ταυτῷ κατατάττει, καὶ μέμνηται τῆ συντάγματος Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ψυχῆς ἐπονεμάζων αὐτὸ περὶ φιλοσοφίας. *Simplicius* in I. 2. de anima, ubi Aristoteles ipse se laudat ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας. Περὶ φιλοσοφίας νῦν λέγει τὰ περὶ τὰγαθῶ αὐτῆ ἐκ τῆς Πλάτωνος ἀναγεγραμμένα συντάξις, ἐν οἷς ἰσορεῖ τὰς τε πυθαγορείας καὶ πλατωνικάς περὶ τῶν ὄντων δόξας. Confer *Muretum* VII. 21. Var. Lect. Idem opus obseruante *Patricio* respicit *Philoponus* in 4. Phys. comment. 28. τὰς δ' ἀγράφας συντάξις τῆ Πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης συνεγράψατο. Ceterum non minus fallitur meo iudicio *Sam. Petitus*, qui IV. 9. Misc. putat, libros Aristotelis de philosophia hodie exstare sub titulo XII. XIII. et XIV. Metaphysicorum; quam *Petrus Marsus*, qui librum περὶ φιλοσοφίας existimauit esse vniuersum opus metaphysicorum, secundum libros *Φυσικῆς ἀκροάσεως*, tertium libros de coelo, in *Commentar.* in *Ciceronem* de natura deorum. [P] *Fabric.* Forfan in hoc opere itidem persequutus erat Aristoteles diuersa philosophorum, praecipue Pythagorae et Platonis. dogmata: et forfan libri de pythagorica philosophia, supra in: συλλογὴ τῶν τοῖς Πυθαγ. ἀρεσκόντων, ex Iamblichio et Theone citati, aut libri περὶ τῶν Πυθαγορείων etc. partes et capita praecipua fuerunt. Locus *Simplicii* a *Fabricio* iam adlatus me, id ut crederem, adduxit. At, prouti aliquis exemplar plurium aut paucorum capitum possedisse videtur, ita is, tribus aut quatuor libris constituisse opus, scripsit, si numeri α', β', γ', δ' in cod. regio sunt veri. vid. *Buhle* ad locum *Diogenis* in *Opp. Aristot.* tom. I. pag. 36. *Harl.*

Περὶ φύσεως α'. Anonymus Menagii.

Φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον libri XXXVIII. *Laert.* V. 26. et Anonymus Menagii. Confer, quae capite superiore inter edita scripta post nr. XV. sed et quae nr. XXV. *Pellux* X. cap. 41. sect. 170. καὶ ἐν Ἀριστοτέλει δὲ ἡ Θεοφράστει φυσικοῖς γέγραπται. Quo in loco si φυσικοῖς legendum sit, ut sibi persuadent viri eruditissimi, respicientur libri Φυτῶν, Aristoteli tributi; non, Theophrasti scripta de plantis, de quorum auctore non est dubitatum. Sed omnino legendum mihi videtur Φυσικοῖς. *Fabric.* Φυτικοῖς, propter mentionem arborum hic factam, legendum putabat *Hemsterhus.* ad locum *Pollucis.* *Harl.*

Περὶ Φυτῶν Aristotelis libri genuini interciderunt. Vide ibidem nr. XIX.

Περὶ Φωνῆς. Anonymus Menagii.

Χρεῖαι. Stob. Sed iunioris esse Aristotelis notat *Francisc. Patricius* discuss. Peripateticar. pag. 98 quod in illis mentio Zenonis Citiei.

Περὶ Φωνῆς. Anonymus Menagii.

Περὶ χρέονος. Idem Anonymus.

Περὶ χρωμάτων, β'. Plutarch. Confer, quae capite superiore nr. XX.

Περὶ ψυχῆς, α'. *Laert.* V. 22. Anonymus Menagii. *Suid.* in Ἀγαθῶ δαίμονος. Vide supra in *Εὐδημος*, et adde haec *Petri Pomponatii* lib. de incantationibus pag. 207. *Albertus M.* in fine libri de licitis libris et illicitis dicit, *Aristotelem* scripsisse librum ad *Alexandrum M.* qui inscribitur de morte animae, in quo multa ponuntur aduersus deos, leges

et sacerdotes, et liber iste fortassis per sacerdotes gentilium et fortassis per nostros pontifices penitus exstirpatus est. Platina enim in libro de vitis Pontificum scribit, per pontifices multos libros fuisse exstirpatos. Verum ad haec confirmanda antiquiore teste opus erat, quam Alberto, et firmitate argumento, quam Pomponatii suspicionibus.

Alia Aristotelis fragmenta, non citatis libris apud veteres occurrentia, collegit *Franciscus Patricius* tomo I. discuss. Peripateticarum libro VII. Tenendum vero est, ea, quae sub Aristotelis nomine in antiquorum scriptis leguntur, aut Aristotelis scripta memorantur, non Aristotelis Stagiritae esse omnia, quum fuerint etiam alii scriptores hoc nomine, iuniores. [C]

CAPUT VII DE THEOPHRASTO ERESIO.

I. *Theophrasti actas, scripta, quae exstant. Historia plantarum.* II. *De plantarum causis.* III — XI. *De lapidibus et alii tractatus minores.* XII. *Fragmenta, a Photio servata.* XIII. *Characteres ethici.* XIV. *Metaphysica.* XV. *De sensu liber et Prisciani Lydi in illum expositio.* XVI. *Testamentum.* XVII. *Scripta, quae perierunt, recensita ordine alphabeti.*

[Studio Io. Chr. Gottl. Ackermanni et G. C. Harles.]

Theophrasti historia non solum admodum manca est apud veteres, sed etiam multis fabulis impedita. Nos vero hic neque vitam illius vberius exponere, neque fabellas repetere atque refellere iuvat. De eius autem vita, eruditione, philosophia et libris consulendi sunt:

Diogenes Laertius libro V. et interpretes ad illum, praecipue Menagius, qui tamen collecta minus bene disposuit.

Patricius in discuss. peripateticis, tom. I. pag. 157.

Desiderius Facotius de philosophorum doctrina, in Gronovii thesauro antiq. graecarum, vol. X. pag. 370 sq. edit. Venetae.

G. I. Vossius de philosophia, cap. XI. §. 32. et de philosophorum sectis cap. XVII. §. 20.

Ionsius de scriptor. hist. philos. lib. I. cap. 14, 2. pag. 85. inprimis

Heumann in actis philosoph. part. XVII. tom. III. pag. 661 sqq. qui aliquot fabulas expunxit.

Stanleius in historia philosophiae part. V. tom. II. pag. 87 sqq. versio. lat. Olearii et edit. Venetae.

Brucker in hist. critica philos. vol. I. pag. 840 sqq.

de Haller in bibl. anatom. tom. I. pag. 51 sqq. inprimis bibl. botan. tom. I. pag. 31 — 38. [Sprengel Versuch einer pragm. Gesch. der Arzneykunde I. pag. 350 — 362.] — *Meur-sii* liber paullo post indicabitur. — *Hieron. Cardanus* in Operibus, (Lugduni 1663. fol. tom. X. nr. 15. de clarorum vita et libris,) pauca habet de Theophrasto, plura de Platone atque Aristotele. — *Aeneas Gazaeus* scripsit librum sub titulo, *Theophrastus*. vide Olearii bibl. eccles. tom. I. pag. 16.

Ego

Ego vero hoc loco, ne perpetuis notis et vncis molestus fiam lectori, ea pauca, quae Fabricius tum typis describi fecerat, tum adluerat margini sui exempli, comprehendam, measque ita intexam adnotationes, vt nouus labor esse videatur.

Theophrastus, insignis philosophus, patriam habuit *Eresum*, siue, vt alii scribunt, *Eresum*, maritimam Lesbi urbem in colle positam; (vid. *Bayle Dict. tom. II. art. Erese*;) vnde *Eresius* cognominatus est. Male igitur ἐξ ἐρέας pro ἐρέας, apud *Plutarch. de exilio* p. 605. emendante *Gesnero* ad *Stobaeum*, serm. 38. pag. 230. vbi *Plutarchi* locus adfertur. Similiter *Phanias* apud *Etymologum* et *Suidam* in Κύρβας perperam vocatur Ἐφέσιος pro Ἐφέσιος, quod a *Scaligero* *Vossio*que obseruatum est. Natus est probabiliter Olymp. CII. 2. nec *Corfinio* in fastis atticis, tom IV. pag. 90. *Theophrasti* natiuitas Olymp. C. antiquior esse videtur. In *Eusebii chronico*, interprete *Hieronymo*, pag. 537. edit. *Vallarsii*, ad Olymp. CXV. 3. *Theophrastus philosophus agnoscitur, qui a diuinitate loquendi, vt ait Cicero, nomen accepit*. Qui quidem praefationem *Theophrasti* ad characteres genuinam nec lectionem de aetate mutandam censent, illi, (vt *Saxius V. C.* in *Onomast. I.* pag. 83. posuit,) eum scribunt in lucem editum fuisse Olymp. XCVII. 1. sed de numero annorum, quos vixisse fertur, paullo post dispiciemus. Primum vsus est in patria doctore *Leucippo*, aut, forsan rectius, *Alcippo*. Postea pater *Melantas*, vitae generis fullo, qui opibus haud destitutus fuisse videtur, eum valde iuuenem, vt philosophia aliisque artibus imbueretur, *Athenas* misit. Num, quod plerique produnt, *Platonem* audiuerit, mihi haud liquere videtur. Id autem certum est, illum in primis sectatum esse *Aristotelem* et huius fauorem amoremque alacritate discendi ingenique praestantia sibi conciliasse. Fabulam vero sapit, quod vel veteres de origine nominis tradunt. *Suidas* igitur in voc. Θεόφραστος prodit, nostrum vero nomine appellatum fuisse *Tyrtamum*, (vid. quoque *Ammon. ad libr. III. περὶ ἐξηγέσεως* fol. 19.) ab *Aristotele* autem propter eloquentiam esse dictum *Euphrastum*; ac deinde *Theophrastum*. De hoc posteriore nomine conspirant alii. *Strabo* quidem libr. XIII. pag. 918 sq. edit. *Almelou.* narrat, *Theophrasto* antea nomen fuisse *Tyrtami*; sed *Aristotelem* illud *Theophrasti* ei nomen fecisse, partim vt prioris (*Tyrtami*) asperitatem fugeret, partim vt dictionis *Theophrastae* praestantiam commendaret, tamquam diuinæ: omnes enim suos discipulos *facundos* (λογίς vid. *Almelou. notam*;) hunc *facundissimum* fecisse *Aristotelem*. Consentiant *Dio-genet Laertius* V. segm. 38. *Stephan. Byzantin.* voc. Ἐφραστός et alii, laudati a *Colomesio* pag. 249. Opuscul. et a *Menagio* ad *Laertium* V. 38. quibus adde *Boethium* in *Aristotelem* de interpretatione pag. 309. *Tzetsum* *Chiliad. VI. hist. 51.* et *Olympiodor. in vita Platonis* *). At *Heumannus* ac *Bruckerus* satis ostendunt, vix esse verosimile, ab *Aristotele* ipso id nominis illi fuisse inditum. Neque *Theophrasti* nomen *Atheniensibus* fuit inauditum. Sic Olymp. CX. 1. in fastis atticis apud *Corfin.* IV. pag. 37. et Olymp. CXVI. 4. ibid. pag. 61. occurrunt *Theophrasti* archontes, a nostro diuersi. Atqui, si philosopho nostro id nominis honoris et mirae eloquentiae causa fuerit inditum, illud probabilius esse videtur, a discipulis aut aliis eius eloquentiae admiratoribus fuisse inuentum. *Cicero* quidem in *Orat. cap. XVIII. sect. 62.*

Theophrastus,

a) *Hieronymus* autem lib. II. contra *Rufinum*, cuius balbutiem perstringit, per ironiam illum vocat *Theophrastum*. Vicissim *Tyrannion* dictus

est, qui antea vocabatur *Theophrastus*, ingentis bibliothecae possessor, temporibus *Luculli*, teste *Hesychio* illustri ac *Suida* in *Tyrannion*.

Theophrastus, tantum ait, diuinitate loquendi nomen inuenit, et *Plinius* H. N. praef. lib. I. aduersus *Theophrastum*, inquit, hominem in eloquentia tantum, ut nomen diuinum inde inuenit. *Quintilianus* autem I. Orator. X. 1, 83. famae tantum id tribuit, dum in *Theophrasto* ait, tam est eloquendi nitor ille diuinus, ut ex eo nomen quoque traxisse dicatur. Idem tamen libr. VIII. 1, 2. et *Cicero* in *Bruto* cap. 46. referunt, ab anicula quadam *Theophrastum*, adnotata vnius verbi adfectione, hospitem fuisse dictum; quod quidem tulisse eum moleste, se non effugere hospitis speciem, quum aetatem ageret Athenis, optimeque loqueretur^b). Ex his autem perspicere quoque poterimus, quanti eius eruditionem atque eloquentiam fecerint antiquiores. *Theophrastum* *τρυφὴν ἰδίαν*, siue *delicias suas* vocare *Cicero* solebat, teste *Plutarcho* in *Cicerone* pag. 872. *amicum suum*, qui τὸν θεωρητικὸν βίον longe omnibus anteponat, in *Epist. ad Atticum* II. 16. Ἀντὶ φιλήκεος καὶ ἰσορικοῦ παρ' ὄντιν' ἑν τῶν φιλοσόφων vocatur a *Plutarcho* in *Alcib.* p. 196. *Seneca* natur. quaestion. lib. VI. cap. 13. iudicat, *Theophrastum esse non, ut Graecis visum est, diuini, tamen et dulcis eloqui virum, et nitidi sine labore*. Recentiorum quorundam iudicia collegit *Thomas Pope-Blount* in censura celebr. authorum pag. 36 sq. edit. Geneu. — Quamuis autem *Aristoteli* perquam gratus iucundusque esset; tamen vix credibile est, eo superstitite, *Theophrastum* Athenis docuisse, aut ab *Aristotele*, morti vicino, successorem iocoso modo fuisse designatum: quam quidem lepidam fabulam a *Gellio* N. A. lib. XIII. cap. 5. enarratam ornatamque, *Heumannus* l. c. pag. 675 sqq. exagitat. Eum tamen *Aristoteli* magistro suo in schola Atheniensi successisse *Olymp.* CXIV. 2. a. V. C. 431. ante Chr. nat. 321. ex *Laertio* V. 36. *Corfinus* fast. att. IV. pag. 53. et *Saxius* in *Onom.* pag. 83. alique colligunt. Probabilius est, eum, magistro suo defuncto, Athenis scholam aperuisse. Ut autem litterarum, sic patriae fuit amantissimus. Hanc quidem ab eo bis liberatam fuisse a tyrannide, prodit *Plutarchus* aduersus *Colotem* p. 1127. siue tom. X. pag. 631. edit. Reisk. idem in libello, non posse suauiter viui sec. *Epic.* tom. X. pag. 513. tradit, illum patriae suae tyrannos excidisse (ἐκκόψαι); pag. autem 508. et 509. laudat, *Theophrastum* in conuiuio de concentibus vocum disseruisse, eumque delectatum esse disputationibus et doctrinis de choris et quaestionibus (προβλήμασι) de tibiis, numeris et concinnatione sonorum. Criticis eum adnumerat *Henr. Valestus* de critica cap. VII. p. 155. librorum V. emendationum etc. a *Burmanno* editorum. Eloquentia, doctrina, suauitate et subtilitate dicendi effecit, ut magnus numerus, et secundum *Diogenem Laertium* bis mille discipuli, in his viri magni nominis, ad eum audiendum confluerent^c). Ut autem in doctrina scriptisque, ita quoque in vestitu fuit elegans. *Hermippus* quidem apud *Athenaeum* l. p. 211 narrat, eum statis horis venisse in scholam, veste splendida ornatum: *Teles* vero apud *Stobaeum* serm. 95. prodit, *Theophrastum* vsum esse calceis nitidissimis, veste mollissima, visuque lautissimo. Neque tamen effugere potuit inuidiam et obrectationes aliorum. Ab *Eumolpidarum* aliquo, *Agonide*, crimen impietatis s. atheismi illi obiectum est: at mani successu; vid. *Diogenem Laertium* l. cit. sect. 37. in primis *J. du Roudel* in: *Reflexions sur un chapitre*

b) Adde *Salmas.* funer. hellenist. p. 240. *Henr. Stephan.* pag. 40. paralipom. grammat. graecae, *Bernard. Monet.* tom. III. Menagianorum pag. 589 sq.

c) *Laert.* V. 37. *Hesychius illustris* et *Suidas.*

Plutarchus de profectu in virtute: Ζῆνον ὅρων τὸν Θεόφραστον ἐπὶ τῇ πολλῇ ἔχον μετῃ τῆς θανάτου, ὁ ἑκάς μὲν χορὸς μάζων, ἡμῶς δὲ συμφανότερος. adde infra in catal. *Peripateticorum* voc. *Theophrastus*.

chapitre de Theophraste, ou Discours de la superstition. Amstelod. 1686. 12. qui de cauta Theophrasti ratione de superstitione rebusque sacris differendi pluribus agit. Idem pag. 25. integrum ex Theophrasti fragmentis, apud Simplicium, locum, in quibusdam Philoſophi litteris repertum, primus edidit: in quo ipſo loco Theophrastus grauiter ſatis de innato nobis numinis ſenſu diſputaſſe deprehenditur. Idem Rondellus in extremis libelli paginis quaedam loca vulneraque in hoc Theophrasti capite a Caſaubono praetermiſſa aut minus feliciter curata, ſanare ſuſtinet. conf. Acta erudit. Lipſ. ann. 1686. pag. 383 ſqq. Tum, Sophocle, Amphiclidæ filio, Olymp. CXVIII. 2. contra philoſophos iniquam legem ferente, Athenis cedere cogebatur; ſed anno ſequenti, quum Athenienſes legis latae puderet et hanc illi ita abrogarent, vt Sophocli quinque talentorum multam irrogarent, rediit et docendo diſputandoque ſcholæ ſuae ſamam atque auctoritatem comparauit. vid. *Diog. Laert.* V. 38. *Athenaeum* XIII. pag. 610. *Meuſum* de fortuna Athen. cap. 3. *Sam. Petiti* comment. in leges atticæ, p. 390 ſq. edit. Weſſelingii Aduerſarios quoque naſtus eſt Epicurum, et Leontium, meretriculam iſtam Epicuream, quæ contra Theophrastum eleganter ſcripſiſſe dicitur. vid. *Ciceron.* de N. D. I. cap. 33. *Bayle* Diction. art. *Leontium*, *Gaſſendum* vit. Epicur. libr. VII. cap. 5. 6. Vtut diutiſſime vixiſſet, tamen moriens adcuſaſſe naturam dicitur, queſtus, ſibi tunc egrediendum eſſe e vita, quando ſapere coepiſſet. vid. *Ciceron. Tuſcul.* III. 28. ibique *Dauſii* notam, *Diogen. Laert.* V. 41. etc. Obiit autem, viribus naturæ exhaustis et decrepituſ, Olymp. CXXIII. 3. Enimvero, quot annos natus vita deceſſerit, de ea re certant viri docti. Equidem malim ſequi *Diogenem Laertium* qui lib. V. 4. ἐτελεύτα, ait, δὴ ἡγενοῦς, βίης ἔτη πε, annos quum vixiſſet LXXXV. at locus, qui eſt in præſatione ad characteres, et aduerſatur *Diogeni* iudicio, valde exercuit interpretes tum *Diogeni* tum *Theophrasti* alioſque viros doctos: aliis aliter interpretantibus aut emendaturis. *Fabricius*, *Laertium* erraſſe contendens, ita ſcripſerat. „Hunc (*Laertii*) numerum corruptum eſſe conſtat ex præſatione *Theophrasti* ad characteres, in qua teſtatur, ſe, quum illos ſcriberet, annorum fuiſſe XCIX. quem numerum confirmat *Io. Tzetzes* Chiliad. VIII. pag. 943. Neque audiendus *Sam. Petitus*, qui lib. II. cap. 9. contra MSS. codicum conſenſum pro XCIX. legendum eſſe contendit LXXIX. οξ. pro υξ. *Hieronymus* epiſt. 2. ad *Nepotianum*: *Vnde ſapiens vir Græciæ Theophrastus*, (ita legendum pro, *Themisto*cles.) quum expletis CVII. annis ſe mori cerneret, dixiſſe fertur, ſe dolere, quod tum egrederetur e vita, quando ſapere coepiſſet. Confer *Menagium* p. 205. et 211.“ Haſtenus *Fabricius*. Repetiit ille et ornauit ſuam ſententiam ſub finem huius ſegmenti: annos natus, ait, XCIX. characteres ſcripſit, quemadmodum ipſe cap. I. teſtatur, neque neceſſe eſt, illa, quæ de *Polysperchonte* et *Cassandra* memorat cap. 9. eodem accidiſſe anno, Olymp. CXV. 3. quo liber ſcriptus eſt, (qui longe poſt ſcriptus videtur;) ſed exempli ſaltem loco adduxit rem, ante plures licet annos geſtam; verum notiſſimam. Videtur ſane *Theophrastus*, qui teſte *Hermippo* apud *Athenaeum* I. pag. 21. inter docendum, quum de moribus ageret, gulofum exſerta lingua labra circumlingendo, alios mores aliis geſtibus argumento congruentibus exprimebat, in ſingulis horum characterum capitibus non morum vitioſorum naturam perſtringere vniuerſe; ſed notare ac deſcribere certos quosdam homines ſuae ætatis; eorumque mores ridiculos, quos forte per vitam obſeruauerat, ad viuum exprimere ac depingere. Haec *Fabricius*. Enimvero ſagaciſſimi doctiſſimique viri, *Palmerius* in *Exercitatt.* in optimos fere gr. auctores p. 616 ſq. *Caſaubonus* in priorẽ characterum editione, (nam poſtea mutarat ſententiam, exiſtimans, mendum eſſe in

libris Laertianis, et pro $\epsilon\theta'$ emendari debere $\epsilon\theta'$, quam rationem probauit *Solanus* ad Luciani *Μακροβ.* p. 223. tom. III. edit. Reitzii.) *Corfin.* in fastis attic. tom. IV. p. 89 sq. *Fischerus* in nota ad charact. pag. 6 sq. aliique arbitrantur, Theophrasti libros esse corrigendos e Laertio, et pro *ἐννεήκοντα ἐννέα* rescribendum *ἐβδομήκοντα ἐννέα*. *Heumann.* in actis philos. l. c. pag. 679 sq. et *Brucker.* l. m. pag. 842. censent, locum, in praef. charact. glossema, quod in textum irrepsisset, aperte prodere. At probabilior est sententia cl. *Car. Gottlob Sonntag*, qui in epist. gratulatoria in prooenium characterum Theophrasti, Lipsiae 1767. 4. ex tota orationis forma, tum quod auctor filios suos commemoret, quorum et ne matrimonii quidem in antiquis scriptoribus nulla omnino reperitur memoria, porro, quod ratio temporis cap. 8. et cap. 23. non constet, nec cap. 26. de laude oligarchiae recte intelligi possit, ex aliisque argumentis acute commonstrat, totum illud prooenium esse spurium, neque ex eo argumentum contra Diogenis Laertii testimonium de aetate Theophrasti posse deduci. — Successit ei in Lyceo Strato: qui secundum *Diogenem Laertium* V. 58. *σχολαρχῆν δὲ καὶ Φησὶν Ἀπολλόδορος ἐν χρονοκρίσις, ἤρξατο τῇ τρίτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, τῆς σχολῆς ἀΦηγησάμενος ἔτη ὀκτωκαίδεκα*, scholis praefici coepit, ut *Apollodorus in chronicis refert, Olympiade centesima vicesima tertia*. Stratonem successit *Lycon*, Lyconi *Aristo Ceus*, Aristoni *Critolaus*, Critolao *Diodorus*. vid. *Ionsum* de scriptor. hist. philos. lib. I. cap. XI. pag. 68 sq. — Theophrasti effigies in veteri marmore apud Fuluium Ursinum pag. 59. elog. atque inde in Laertio Wetsteniano atque apud Gronou. tom. II. thesauri tabula 92. in *Amadutii* II. charact. Theophrasti hactenus ineditis, ex rudibus hortorum Tiburtinorum Pisonum apud equitem et Hispaniarum regis legatum Azaram cum subscriptione $\square E \square \Phi P A \Sigma T \square C$, item Romae quondam in aedibus Marchionis de Maximis, teste *Montfaucon.* in diario italico pag. 255. [vid. *Amadat.* praefat. ad characteres recens editos pag. 67.] — Quae eius in doctrinis physicis et philosophicis fuerunt sententiae, eas conditores historiae philosophiae referunt. Id quidem tenendum, neque vero mirandum est, eum a magistro suo interdum discessisse. Inconstantem eum fuisse in sententia de diis, et modo menti diuinum tribuisse principatum; modo coelo; tum autem signis sideribusque coelestibus, monet *Cicero* de N. D. I. cap. 13. Idem in *Academ.* I. cap. 16. et mire laudat Theophrastum et reprehendit: *Theophrastus*, ait, *uir et oratione suauis, et ita moratus, ut prae se probitatem quamdam et ingenuitatem ferat: vehementius etiam fregit quodam modo auctoritatem veteris disciplinae: spoliavit enim virtutem suo decore, imbecillamque reddidit, quod negavit, in ea sola positum esse, beate viuere.* Quod Aristotelis bibliothecam habuerat, illius sententias placitaeque multo melius scire et tractare potuit, quam, illa bibliotheca diu occultata, multisque postea partibus erosâ, antiqui peripatetici. vid. *Strabon.* libr. XIII. pag. 906 sq. *Almelou.* Theophrastus autem magistri sui exemplo scripsit infinita; eiusque scripta in ordinem redacta fuisse ab Andronico Rhodio, testatur *Porphyrus* in vita Plotini cap. 24. ab initio. Primum, ducibus Diogene Laertio et Fabricio, recensebimus ea, quae vel integra vel ex parte saltem supersunt: et quidem nr. I—XII. pertractauit cel. *Ackermannus*; quibus et ea, quae Fabricius orae sui exempli adieuerat, et alia quaedam adspersam: reliquis segmentis ego adieci supplementa. *Harl.*

I. *Περὶ φυτῶν ἰσορίας*, sub qua inscriptione hi libri a Varrone citantur libr. I. de re rust. cap. 5. pag. 101. in vol. I. script. rei rustic. edit. Bipont. vnde etiam a Galeno aliisque Graecis simplici tantum *περὶ φυτῶν* titulo citantur, siue *περὶ φυτικῶν ἰσορίων βιβλία* i. *Historiae plantarum*

plantarum libri X. ex quibus priores nouem integri sunt; decimi vero fragmentum exiguum, siue initium tantummodo exstat, quod incipit: *περὶ δὲ τῶν ἑσίων*. Scripsisse hoc opus Theophrastus fertur circa annum Romae conditae CCCCL. dicasseque Nicodoro, archonti, Olympiad. CXVI. 3. vti ex *Plinii* loco libr. III. hist. nat. cap. 5. probare voluit *Ioannes Meurfus* in *Theophrasto*, siue de illius libris, qui iniuria temporis interciderunt singulari libro, edito primum *Lugd. Bataur.* 1638. 12. et recuso in *Iac. Gronouii thesaur. antiquitatum graecar.* tom. X. p. 604. A. et post eum *Fabricius*: sed ipsa dedicatio in Theophrasti de historia plantarum libris, vti nobis hodie restant, non legitur. Apud *Diog. Laertium* libr. V. segm. 46. pag. 294. edit. Menag. pro *Φυτικῶν ἱστορίων* legendum *Φυτικῶν*, vt notarunt *Calaubonus* et *Menagius*, ad *Laertium* et *Io. Meurfus* in *Theophrasto*, in tom. X. thesaur. antiq. graecar. Gronouian. p. 640. C.

Cum libri Aristotelis de plantis genuini interciderint, quique adhuc exstant, libri duo, sint sputii, *Theophrastus* *) princeps eorum auctorum omnium censendus est, qui de plantis scripserunt. Etsi quidem non medicis scripsit, sed ad physiologiam potius plantarum, et ad vsus earum oeconomicos respexit, mirum tamen fuisse in viro sagacitatem cum summa diligentia coniunctam, omnes reperient, vt quasque stirpium vel communitates, vel discrimina, propriamque in vitae duratione, modo proueniendi et germinandi indolem cognosceret. Ea fere omnia reperient non ex aliis scriptoribus compilata, sed in itineribus per vniuersam Graeciam in ipso natali solo adnotata *), praeter ea, quae ab Alexandri comitibus de rebus Arabicis, Aegyptiacis et Indicis habuit. Palmarum cultum, sexus, species, foecundationem accurate exposuit, Gossypium arboream, papyrus, iuncos, harundines Aegypti, cedros Syriae, aromata Indiae, cinnamomum, myrrham, cognita habuit. Descriptiones multo meliores et ornatiores dedit, quam veterum quisquam: plantas plures, quam quingentas memorauit et descripsit, rariores potissimum. Hortum ipse possedit, vt hortensium plantarum indolem cominus speculari posset *).

Codices manuscripti.

1. *Graeci*. Duo codices graeci, alter saec. XIV. alter saec. XV. scriptus, qui valde, et varia fortuna a lectione vulgata recedunt, exstant in biblioth. Laurentiana Medicea. Exempla textus ex libri IX. cap. 8. et 11. edidit *Bandini* in catal. tom. III. pag. 431 sq. Theophrasti historia

Fff 3

d) *Cicero* de fin. B. et M. lib. V. cap. 4. vbi ornatum in Peripateticorum disciplina laudat, Aristotelem cum Theophrasto comparat, et quaedam eorum et aliorum Peripateticorum scripta atque scribendi rationem percenset, Theophrastus, ait, stirpium naturas, omniumque fere rerum, quae e terra gignerentur, causas et rationes persequutus est etc. *Harl.*

e) Non multum peregrinatum esse Theophrastum, adeoque pleraque omnia aliena fide referre, notat *Tournefortius* tom. I. itineris, gallice editi, pag. 19. edit. Amstelod. Idem monet, difficillimum saepe esse, definire, de quibus plan-

tis loquatur Theophrastus. — In *Thuanis* pag. 441. refertur, *Benedictum Manzuolum*, episcopum postea Regiensem, in Theophrasto de plantis, ope MSS. et industria sua restituendo, plurimum operae posuisse. Hic diu de loco aliquo corrupto sollicitus quum fuisset, eum aliquando praesente Claudio Puteano, monstrauit Iul. Caes. Scaligero, qui protinus restituit, vt Manzuolus admiratus diceret, genium ipsi esse familiarem, *Fabric.* not. msta.

f) Vid. in primis de Theophrasto, botanicorum principe, *Hallerum*, in bibliotheca botanica, libr. I. cap. XL. tom. I. pag. 31 sq.

historia plantarum exstat graece inter codices MSS. collegii corporis Christi Oxoniens. vid. catalogos codd. MS. Angliae et Hiberniae P. II. pag. 51. nr. 1580. 113. porro graece in bibl. S. Marci Venet. vid. Montfaucon. tom. I. pag. 476. et in museo Antonii Capelli. vid. Montfaucon. tom. I. p. 480. [De cod. Veneto-D. Marci, qui continet historiae plantarum libr. IX. cum fragmento libri X, et de generatione plantarum, libr. V. ac iussu Bessarionis per Demetr. Sguropulum ann. 1443. scriptus est, vid. Catal. codd. illius bibl. gr. pag. 134. in primis *Villoi-Jou.* in anecdot. gr. tom. II. p. 251. not. 2. *Hartl*] Librorum VIII. non integrorum, codex graecus extat in biblioth. reg. Parisin. (Fonteblandensi) nr. MDCCCXXIII. Heidelbergensi codice graeco, qui postea cum bibliotheca reliqua in Vaticanam transiit bibliothecam, vsus est in operum Theophrasti editione *Daniel Heinsius*, at parum, vt refert ipse, ab eo adiutus. (vid. praef. Heinsii edit. praefixam.) In bibliotheca Holstenii exemplar Theophrasti erat cum MSS. Romae collatum. vid. *Thom. Bartholin.* epist. med. Cent. IV. epist. 66. [In quinque codd. in regia bibl. Paris. varia ex Theophrasti historia reperiuntur, nr. MDCCCXXIII. MDCCCCLIII. MMLXIX. MMLXXX. MMCCCCVIII. teste Catalogo.]

Alio libro Dan. Heinsius vsus est, in quo doctus quidam vir lectionum varietatem partim e codicibus, partim ex Plinii et aliorum auctorum locis correxerat. Opera *Theophrasti* ab Isaaco Vossio cum codice MS. collata exstant in biblioth. Leidenſi, vid. catal. biblioth. Lugd. Batau. pag. 137. Exstant in eadem bibliotheca Theophrasti opera graece Basil. 1541. fol. in quibus adparet Ios. Scaligeri manus, sed et in fronte praefertur *Ιωάννης Κερόσως*, cuius siue alterius viri docti manus vehementer hunc librum correxit, ex collatione MS. siue ex meditatione. vid. catal. bibl. Lugd. Batau. pag. 335. Aduersaria in Theophrastum in biblioth. S. Germani. Excerpta ex Theophrasti historia plantarum exstant in biblioth. reg. Paris. nr. MMLXXXII. *Georgii Gemisti Plethonis* excerpta ex Theophrasto de plantis exstant in bibl. electoris Bauar. vid. Montfaucon tom. I. p. 590. Aldina prima graeca historiae plantarum et librorum de causis plantarum editio, variis lectionibus ex duobus codicibus aucta, quam I. Alb. Fabricius ex bibliotheca Marq. Gudii acceperat, cum MS. Fabricianis in bibliothecam vniuersitatis Haunienſis transiit. Inspexit cl. *Moldenhawer* (*tentam. in histor. plantar. Theophrasti, Hamburg. 1791. 8. p. 14.*) exemplar. Codices nec descripti, nec nominati sunt. Alterius codicis lectiones in ora libri adscripsit Hermolaus Barbarus, alterius ex Hermolai Barbari et Scipionis Carteromachi schedis excerptis Marq. Gudius. Quae horum codicum variae lectiones, illis, quas editio Heinsiana exprimit, omissis, prodierunt in programme Abrah. Kallii: *nonnulla de Theophrasti historia plantarum bene merendi subsidia.* Hauniae, 1772. 8. Codicem, ex quo Hermolaus Barbarus varietatem lectionis exscripsit, praestantissimum fuisse, ab Herm. Barbaro accurate collatum, et corruptis inueteratis medelam inopinatam adferre: alterum minus veterem et minus praestantem fuisse et sparsim solummodo inspectum videri, cl. Moldenhawer refert in libr. cit. p. 14. Nomina plantarum ex Theophrasto magis obuia exstant graece in biblioth. reg. Paris. nr. MMCCCCVIII. [Perierunt *Andranti* libri V. *περὶ τῶν παρὰ Θεοφράστου ἐν τοῖς περὶ φυτῶν καὶ ἰσoriῶν καὶ λέξιν ζητημένων*, quos memorat Athenaeus XV. pag. 673. *Fabris.* not. msta.]

11. *Latini.* Libri de historia plantarum ex *Theod. Gazae* interpretatione exstant latine in biblioth. S. Marci Venet. et in biblioth. Laurentiana Medicea. vid. Montfaucon in biblioth. MSS. tom. I. pag. 400. et in biblioth. Fratrum Minorum Cesenae. Libri X. de plantis latine saeculo XV.

saeculo XV. scripti, historiam plantarum Theophrasti exhibentes, exstant in biblioth. C. Christ. nr. MDLXXXVIII. *Theophrasti* de plantis libri sunt, ut puto, latine, in bibl. Guil. Pelliserii. vid. Montfaucon. tom. II. pag. 1199. *Theophrasti* opera et epistolae exstant in bibl. Ambrosiana Mediolan. an graece, an latine, dubium. Aliquid Theophrasti exstat latine in biblioth. Lugd. Batau. vid. catal. eius bibliothecae, pag. 342. Adversaria in Theophrastum de plantis sunt in biblioth. Coislinian. San-Germanensi. vid. Montfaucon. tom. II. pag. 1114.

Editiones.

1. *Graecae.* Θεοφράστου περί φυτῶν ιστορίας βιβλία δέκα. — subiectis libris de causis plantar. et metaphys. Aristot. problem. mechan. metaphys. Alexandri Aphrodis. problem. (omnia graece) — Ad calcem: *Exscriptum Venetiis*, in domo Aldi Manutii, Calendis Iunii. MIIID. fol. ut quartum tomum editionis Aldinae primae Aristotelis constituat. Sed hic tomus saepe in duo volumina diuulsus, ita ut prior historiam plantarum et libros de causis plantarum contineat: inde quibus hoc solummodo volumen contigit, recensent Aldinam sine anno. Alii annum, quo incepta, (MCCCCXCV.) alii, quo finita est (MCCCCXCVIII.) haec Aristotelis et Theophrasti editio, adferuat. Alii, Halleri exemplo, biblioth. botan. lib. I. cap. 11. tom. I. p. 35. ex vna hac editione tres diuersas efficiunt, alteram sine anno, alteram 1495. tertiam 1498. editam. Accessisse huic editioni Theod. Gazaë versionem latinam historiae plantarum ex Italico libro: Serie dell' edizioni Aldine. edit. II. Patav. 1790. pag. 5. et 8. memorat Harles, in *introduc. in histor. linguas graec.* tom. I. sect. III. §. 10. pag. 478. edit. Altenburg. ann. 1792. 8. [conf. supra in catal. editionum Aristotelis.]

Praefixa est Aldi Manutii ad Albertum Pium principem epistola, qua se exemplaribus usum proficitur. Princeps haec editio et reliquarum omnium fundus, quam Oporinus variis lectionibus et coniecturis auxit, Heinsius correxit, Bodaeus suis et aliorum coniecturis cummulauit 4).

Theophrasti opera, summo studio partim hinc inde conquesta, atque in unum veluti corpus redacta: partim a multis, quibus etiam hactenus scatebant mendis doctorum virorum industria ac meliorum exemplarium ope repurgata. Per Io. Oporinum. Basil. 1541. fol. 4). Eius editionis exemplis quibusdam Hier. Gemusaei, aliis Ioach. Camerarii praefatio praemittitur, quorum neuter sibi arrogat notas marginales. Coniectura Casp. Hofmanni est, Oporinum illas collegisse, collatione facta cum Gazaë versione. At quum raros emtores inueniret, praestrinxisse oculis lectorum nomine Camerarii. vid. epist. Hofmanni ad Reines. pap. 681. In textum paucae coniecturae receptae sunt, eaeque apertissimae. conf. de hac edit. cl. Fischer. in praefat. ad characteres Theophrasti fol. 5.

Θεοφράστου περί φυτῶν ιστορίαν, καὶ περί φυτῶν αἰτιῶν, καὶ τινὰ ἄλλα αὐτοῦ βιβλία περιέχων τόμος VI. *Theophrasti historiae de plantis et de causis plantarum et quosdam alios ipse*

g) Theophrasti de historia plantarum. De causis plantar. caet. gr. fol. Venet. apud Aldum, 1503. recenset Quesnel, catal. bibl. Thuan. part. II. p. 200. memorat etiam Hallerus. De ea, orta

foran ex Aldina, errorē facilē, dubitat CL Møldenhawer. pag. 6.

h) Asterisco notatos libros ceram habui. *Acker-mann.*

ipſus libros continens tomus VI. Venetiis, apud Aldi filios, 1552. 8. * Prioribus tomis opera Ariſtotelis contenta. Edidit hanc editionem, quae repetitio Aldinae primae fere eſt, et expenſas ad eam praebuit Federicus de Turriſanis, Aldi filiorum auunculus.

II. Graecolatinae. Θεοφράστου τῷ Ἐφεσίου ἅπαντα. Theoph. Erefi: graece et latine opera omnia. Daniel Heinfus textum graecum locis infinitis partim ex ingenio, partim e libris emendauit: hiulca ſuppleuit, male concepta recensuit, interpretationem paſſim interpolauit. Cum indice locupletiffimo. Lugd. Batauor. ex typographio Henr. ab Haefſens. Impenſis Ioh. Orſers, And. Clouq, et Ioh. Maire, 1615. fol. * Vſus eſt Heinfus cod. Heidelbergenti et Aldina editione prima, cui doctus quidam vir notas adſcripſerat, correptiones textus ex manuſcripto quodam exemplari et ex Plinii locis parallelis continentes. Vſus quoque eſt nonnullis, quae Iſaacus Caſaubonus ad eum tranſmilerat. Textum vtique correxit: ſed quum nuſquam inuauat, manuſcriptorum fide, an Plinium ſequutus, an coniectura ductus, tenuis ſane huius editionis eſt auctoritas. Gazaee verſionem textui oppoſitam paſſim correxit, meliorem lectionem, quam ſubinde Gaza obſeruare non poterat, ſequutus. Textum mendofiſſimum ſe deprehendiſſe et Gazaee vitia minime emendata Hallerus refert, in biblioth. botan. lib. I. cap. II. p. 36. tom. I. conf. ceterum de hac edit. Ezech. Spanheim. obſ. ad Ariſtoph. Plut. v. 1088. cl. Moldenhauer pag. 6.

Theophrasti Erefi de hiſtoria plantarum libri decem graece et latine. In quibus textum graecum variis lectionibus, emendationibus, hiulcorum ſupplementis: latinam Gazaee verſionem noua interpretatione ad margines: totum opus abſolutiſſimis cum notis, tum commentariis: item rariorum plantarum iconibus illuſtrauit Ioannes Bodaeus a Stapel, Medicus Amſtelodamienſis. Acceſſerunt Iulii Caſaris Scaligeri in eodem libros animaduerſiones et Roberti Conſtantini annotationes, cum indice locupletiffimo. Amſtelodami, apud Henricum Laurentium, 1644. fol. * Edidit hoc opus, octauo poſt obitum auctoris, filii ſui, anno *) Egbertus Bodaeus, pater, medicus practicus. Praefationem compoſuit et reliqua, quae ad editionem ſpectant, curauit Io. Arnoldus Coruius, I. C. Textum graecum Heinfii recepit. Varias lectiones editionis Aldinae ſecundae, Baſileenſis, negligentius licet, tum ſuas, Scaligeri, Conſtantini, Salmaſii coniecturas in margini addidit. Gazaee interpretationem adnotationibus copioſis in margine adpoſitis caſtigauit, ipſe nouam auctoris verſionem meditat. Scaligeri ac Conſtantini animaduerſiones ſuis praepoſuit. Notas ipſe copioſiſſimas addidit, imprimis ad plantas a Theophrasto deſcriptas facientes, et ſane omnia effecit, quae eius aetate, qua herbarum ſcientia confuſa iacuit, qua Graeciae finitimarumque regionum flora nondum culta erat, qua praefidia, ad botanicam praefantiſſima, quibus nos inſtructi ſumus, deſiderabantur, effici potuerunt. Vaſtam eruditionem in hoc opere effuſam eſſe et omnia collecta, quae Ariſtoteles, Athenaeus, Plinius, Dioſcorides, Bucolici, Geoponici, Nicander, Pollux et Suidas, nuperi denique Theophrasteis adſinia habent: abundantia tamen et vbertate ipſa peccare hoc opus, et ad aliena nonnumquam ſermonem abduci, vt etiam acceptarum a capite bonae ſpei plantarum icones adiecerit, monet Haller. in bibl. botan. lib. I. cap. II. pag. 36. tom. I. Icones ligno incifae et obſcurae ſunt. conf. Moldenhauer. pag. 8. Achermann.

i) Immortuus eſt nono libro Io. Bodaeus, Amſtelodami, hieme anni 1636.

Ackermann. In calce commentarii p. 1187. pater *Egbertus Bodaeus* notas filii *ad libros* etiam *de causis plantarum*, de quibus saepius *ad libros* de plantis ille facit mentionem, absolutas esse, fuit testatus: *quas, inquit, speramus pridem etiam publici iuris facere, ut opus de plantis perfectum fiat.* Sed non viderunt lucem, ut nec commentarius siue notae in Theophrasti opera, quarum spem fecit *Dm. Heinsius*. adde *I. Caes. Scaliger* de plantis. Paris. apud Vascosan. 1556. 4. *Fabric.* not. mst.

III. *Latinae.* Latine historiam plantarum post barbaram Guilhelmi, nescio cuius, (forte de Morbecka) interpretationem iussu Nicolai V. Pontificis Romani vertit *Theodorus Gaza*, Thessalonicensis; ipse Graecus ac graecarum aequae ac latinarum litterarum peritissimus. Magnum huius viri acumen et linguae utriusque facultatem hanc versionem demonstrare recte monent *Hallerus* biblioth. botan. lib. I. cap. II. tom. I. p. 35. et cl. *Moldenhawer*, l. c. p. 8. Quam vero omnes voces graecas vellet latinas reddere, et verborum adeo ordinem atque constructionem adsequi, factum est, ut latina minus intelligantur, quam ipsa graeca. In plantarum nominibus saepissime deliquit, quod in ea rei herbariae aetate non mirandum. Inconstanter etiam vocibus graecis latinas supposuisse iam dudum notatum est. *Ἐλάτην* modo abietem vertit, modo pinum: *πύκνον* modo pinum, modo piceam: omnes solani species, licet inter se differant, vesicarias vocat. In capitum quoque distinctione, quam primus instituit, interdum peccasse, cohaerentia discerpisse, distinguenda coniunxisse observat *Salmasius* in prolegom. ad Solin. et *Gonzalez de Sales* in mantissa ad libr. de duplici terra viuentium sect. II. Vno codice solum, et eo corrupto, praestantiores tamen Aldinis, usus est, nisi omnia coniecturae tribuenda. Textus ex ea versione varie ab editoribus emendatus est. Exempla quaedam emendationum dedit cl. *Moldenhawer*, l. c. p. 8. ^{h)}

Eius versionis editiones hae prodierunt: *Habentur hoc volumine haec Theodoro Gaza interprete Theophrasti de historia plantarum lib. IX. Et decimi principium duntaxat. Eiusdem de causis plantarum, lib. V.* (ex typographi errore: nam sex sunt.) * sine vlla loci et anni mentione. Prima est pars operis, cuius altera pars problemata Aristotelis et Alexandri Aphrodisieii complectitur, pariter sine loci et anni mentione vlla edita. Est editio, ut videtur, ineuntis saeculi XVI.

Porro prodit cum libris de causis plantarum, *Tarvisi, per Bartholomaeum Confalonarium de Saladio* 1483. fol. Maittaire. Cl. *Braun.* notit. hist. litterar. part. II. pag. 101. [*Bursi* bibliograph. instructive de la Iurisp. etc. nr. 1548. p. 315.]

Venetis, 1499. fol. cum Aristotelis et Alexandri Aphrodisieii problematibus, Aristotelis mechanicis, metaphysicis et *Theophrasti* metaphysicis. vid. catal. biblioth. Augustan. p. 875. — *Venetis apud Aldum Manutium*, cum libris VI. de causis plantarum et *Aristotelis* quibusdam libris, nec non *Alexandri Aphrodisiensis* problematibus; sine anni mentione fol. *

Aldus Manutius vero hunc librum Matthaeo Longio dedicavit subscripto dedicationi anno 1504. Versio cum graecis exemplaribus collata et correctior est. Adiecti sunt quatuor graecarum vocum in Aristotelis et Theophrasti libris obuiarum indices, a Theodoro Gaza compositi. Repetitam esse hanc editionem in aedibus Aldi, Venetiis, 1513. fol. Cl. *Moldenhawer* refert, l. c. pag. 9.

Theophrasti

^{h)} Conf. *Matthiolus* lib. IV. epist. medicinal. fol. 147. *Fabric.*
Vol. III. Ggg

*Theophrasti de historia et de causis plantarum libri quindecim. Theodoro Gaza interprete. Eiusdem Tabulas duas capita librorum complectentes: quarum unam libris de historia, alteram de causis plantarum, una cum vocabulis quibusdam Graecorum et Latinorum nominum, praefixas invenies lector. Theodoro Gaza interprete. Venerit Parisiis, apud Christianum Wechel. — 1529. 8. ** Porro prodit eadem Theodori Gazae versio cum libris de causis plantarum et Aristotelis historia animalium Basil. apud Andr. Crataedr. 1534. fol. vid. cl. Buhle de Aristot. edit. in Oper. edit. Bipont. tom. I. pag. 242. et 1550. fol.

*Aristotelis et Theophrasti historiae, Cum de natura animalium, tum de plantis et earum causis — Lugduni, apud Theobaldum Paganum, 1552. 8. ** Isque primus tomus est, qui Aristotelis de historia animalium, de partibus animalium et earum causis, de generatione animalium, de communi animalium gressu ac motu libros continet. Alter tomus hunc titulum habet: *Theophrasti philosophi clarissimi, de historia plantarum libri IX. cum Decimi principio: et de Causis, sive earum generatione libri VI. Theodoro Gaza interprete. Quantum diligentis huius editioni Ioannes Iordanus — adhibuerit in restituendis, quae corrupta erant, ex Graeco, docebit te sequens Epistola ad Lectorem. Lugd. apud Theob. Paganum: 1552. 8. ** Exstat eadem plane editio apud Guil. Rouillium, ibid. cod. ipseque Iordanus in epistola ad lectorem ait, Rouillium, typographum diligentissimum, hanc editionem parasse. Impresor fuit Nicolaus Bacquenois. Gazae versionem, exemplari graeco Basileensi adhibito, multis in locis Iordanus correxit.

iv. Editiones horum librorum non omnium.

*Io. Iac. Pauli Moldenhawer tentamen in historiam plantarum Theophrasti. Hamburgi, 1791. 8. ** Edidit vir doctissimus capita quatuor priora libri primi de historia plantarum graece et latine. Adiutus omnibus, quae ad obscurum atque corruptum hunc auctorem illustrandum atque emendandum vilo modo pertinere possint, manu quoque scriptis praefidiis, supra memoratis, instructus, nec non linguae graecae, botanices insigni peritia, novam Theophrasti librorum de historia et de causis plantarum editionem meditatur, quam cupidi expectamus. Textum collatis editionibus omnibus et varietate lectionis in Hafniensi codice restituit, lectionis varietate subiecta. Versionem Theod. Gazae emendavit. Notas copiosissimas, etiam ad plantas Theophrasti illustrandas, addidit. Praemisit editorum Theophrasti librorum recensionem, summo studio factam, qua et nos potissimum hic vti sumus.

*Theophrasti de suffruticibus herbisque ac frugibus libri quatuor Theodoro Gaza interprete. acc. Plinii Natur. hist. lib. XX. capita tria. Ad calcem: Argentorat. per Henr. Sybold, mense Augusto. 8. ** Libri sunt Theophrasti de historia plantarum a sexto vsque ad nonum, latina. Auctor editionis ipse Henr. Sybold est. Exemplari Trewiano, quod coram habeo, annus editionis adscriptus est 1528.

v. Versiones in alias linguas.

Libri de historia plantarum tres priores italice prodierunt titulo: *Istoria della Pianta di Teofrasto libri III. tradotti in Italiano da Michel Agnolo Biondo. In Venezia 1549. 8. vid. cl. Moldenhawer l. c. p. 10. et auctores, quos ibi citat.*

vi. Com.

VI. Commentarii.

*Julii Caesaris Scaligeri commentarii in Theophrasti libros de historia plantarum cum Rob. Constantini adnotationibus prodire Lugduni, apud Ioannam, Jac. Iuntae f. 1584. 8. * 1588. 8. vid. catal. biblioth. Lugd. Batav. pag. 133. et in Io. Bodaei a Stapel editione historiae plantarum graecolatina supra nr. II. dicta. Correxerit Scaliger, pro utriusque linguae cognitione, quae in eo summa erat, graecum Theophrasti textum et Gazae versionem infinitis in locis, nullis tamen, ut videtur, codd. MS. usus. Multa acute et subtiliter fecit: at quum herbarum cognitionem non haberet, quae subtilius observauerat auctor, perturbavit primum, tum confutavit atque castigavit.*

Roberti Constantini adnotationes ad calcem additae paucae quidem sunt, at acutissimae. Icones ad Theophrastum sculpi curauerat, quae interciderunt. vid. Haller biblioth. botan. libr. I. cap. II. p. 36. cl. Moldenhawer l. c. p. 10. II.

Felicio Accoromboni explanatio sententiarum difficilium in Theophrasti libris de plantis prodit in eiusdem interpretatione obscuriorum locorum et sententiarum omnium operum Aristotelis et Galeni de temperamentis. Romae, apud Sanctium et Soc. 1590. fol. p. 697—727. In salebrosis impositisque locis sententiarum ordinem felici saepe successu indagat.

In libros V. priores Solenandrum commentatum esse, Hallerus memorat in biblioth. botan. lib. I. cap. II. tom. I. pag. 35.

*Differentias plantarum Theophrasto observatas ordine systematico disponere conatus est Conr. Gesnerus in libro: de stirpibus et earum partibus tabulae, ex Theophrasti praecipue libris confectae. Cum eiusd. de stirpium collectione tabulis. Argent. 1553. 8. Rec. per Casp. Wolphium. Tiguri, 1587. 8. Pertinet huc quoque Caspari Bauhini πλὴν θεατρὶ βοτανικῆ, sive index in Theophrasti, Dioscoridis, Plinii et botanicorum, qui a saeculo scripserunt, opera, plantarum circiter sex millium ab ipsis exhibitarum nomina cum earundem synonymiis et differentiis methodice secundum genera et species proponens. Opus XL. annorum. Basil. 1623. 4. et saepius. conf. de hoc libro Halleri biblioth. botan. lib. VI. cap. 386. tom. I. p. 385. 386. — Ildephonsi Sorellae epitome medica de differentiis herbarum ex historia plantarum Theophrasti Valentiae, 1627. et 1642. 8. — Dominici Vignae animadversiones sive observationes in libros de historia et de causis plantarum Theophrasti. Factae et observatae circa arbores, frutices, subfrutices, stirpes, plantas et herbas, quibus omnibus difficile nomen sit et ad nomen Italicum et vulgatum pro viribus redactae. Pisis, apud Sylu. Marchettum et Car. Massinum, 1625. 4. * Aliam editionem memorat Hallerus in biblioth. botan. lib. VII. §. 456. tom. I. p. 426. Pisis, 1628. 4. Compilavit auctor botanicorum sententias. — Porro huc pertinet: The Calendar of Flora by Theophrastus. At Athens. Latitude 37° 25'. By Benj. Stillingfleet. In eiusd. Miscellaneous tracts relating to natural history, husbandry and physics. The second edition Lond. 1762. 8. p. 319—327. Collegit plantas graecas, quarum efflorescentiam Theophrastus tradidit, maxima tamen longe parte omissa.*

*Pertinent porro ad Theophrasti de historia plantarum et de causis plantarum libros: Theophrasti sparsae de plantis sententiae in continuatam seriem ad propria capita reuocatae nominaque secundum litterarum ordinem disposita per Caesarem Odonum. Accesserunt disputationes duae — Bononiae, apud Alexandrum Benaccium, 1561. 4. * Prior editio prodit Bononiae,*

noniae, 1556. 4. Instituti ratio iam ex titulo patet. — Eandem operam et Aristotelis de animalibus libris impendit Odonus. Deinde etiam Georg. Wolffg. Wedelii exercitatio de corchoro Theophrasti, in exercit. medic. philolog. sacr. et profan. Cent. I. Dec. VIII. 6. pag. 41. Eiusd. exercit. de bulbo veterum, in exerc. med. philolog. Dec. X. exerc. 6. pag. 48. Eiusd. exerc. de Thaeo Theophrasti Eresii, in exerc. med. philolog. Cent. II. Dec. III. exerc. 2. pag. 13. Eiusd. de oenanthē Theophrasti Eresii, ibid. exerc. 9. p. 83.

Ad textum Theophrasti in libris de historia plantarum emendandum pertinent: Ioannis Meursii lectiones Theophrasteae, in quibus eorum librorum, qui supersunt, loca aliquot emendantur. Adnexae sunt eiusdem clarissimi viri Theophrasto, siue de illius libris, qui iniuria temporis interciderunt, libro singulari Lugd. Batau. ex offic. Elzevir. 1640. (1638.) 12. Rec. in thesaur. antiq. Graec. Gronou. tom. X. pag. 647. * et in operib. Meursii ex recens. Io. Lami, vol. IV. pag. 122—131. Acutissimae in plura Theophrasti loca coniecturae et emendationes sunt.

Loca quaedam corrupta correxere, emendauere, obscura explicauere Adrianus Turnebus, in aduersar. tomis III. Petr. Andr. Matthioli, in comment. in VI. libros Dioscoridis. Venet. 1565. fol. * Marfilii Cagnatus, in variarum obseruat. libr. IV. Rom. 1587. 8. Hieronym. Mercurialis, in variar. lect. lib. VI. Venet. apud Iuntar, 1588. 4. * Iosephus Scaliger in animaduers. in Guilandini comm. in tria Plinii capita de papyro in opuscul. Paris. 1610. 4. Salmaſius in exercitat. Plinian. in Solini polyhistora. Thom. Reineſius, in var. lectionib. Casp. Hofmannus in variar. lectionum libris. Iacobus Palmerius, in exercitationibus in optimos auctores graecos. Lugd. Batau. 1668. 4. pag. 582—603.

VI. Doctorum virorum opera in Theophrasti de historia plantarum libros, quae non edita sunt.

Novam librorum de historia et de causis plantarum editionem, versione noua et tele animaduersionum tali, qualem in Athenaeum Casaubonus texuit, instructam, triginta annorum labore molitus est Caspar Hofmann, Aristotelis, Galeni, Hippocratis, Athenaei, Dioscoridis accurato studio, linguae peritia, herbarum cognitione pro istis temporibus instructissimus; notis praeterea Dalechampii MS. a Iungermann subministratis, adiutus. Quae anno demum 1643. ineunte absoluta et prelum expectans in bibliothecam Gothofredi Thomae ex eaque ad incertum possessorem, Anglum forte, transiit. vid. Reineſii epist. XXXIII. pag. 188. XXXIX. p. 317. XLII. p. 360. XLIV. p. 376. Hofmanni epist. ad I. C. Bauhin. Richter mantiss. I. p. 320. cl. Moldenhauer pag. 15. [vitas Altdorfinorum medicorum I. Jac. Baieri p. 65.]

Scheferus etiam, medicus Francofurtensis, emissurus erat vtrumque Theophrasti de plantis opus, notis illustratum. vid. Reineſii epist. XXXIII. pag. 188.

Adolphus Vorſſius in Theophrasto, cum commentariis notisque criticis edendo summo studio per plures annos elaborauit, et fere absoluit opus. vid. Th. Bartholini epist. medicinal. Cent. IV. epist. 66. et 79. qua Ioannem van Horne vrget Bartholinus, vt heredibus Vorſſii edendi Theophrasti auctor sit.

Petri Bellonii versionem gallicam ineditam refert la Croix du Maine, biblioth. Gallic. pag. 385.

Benedictus

Benedictus Manzoni, episcopus postea Regiensis, in Theophrasti de plantis operibus MStorum ope et ingenio restituendis plurimum operae posuit.

Notas aut commentarios in Theophrastum editurus erat *Daniel Heinsius*, in quibus quoque, quae ad eum miserat Isaacus Casaubonus publicare volebat. vid. *Dan. Heinsii* praefat. ad lectorem, Theophrasti edit. graecolat. praemissam. Has Casauboni in Theophrastum castigationes Heinsius Casp. Hoffmanno per Richterum destinavit. vid. Richter. epist. p. 158.

Renatus Blaesenius, medici, emendationes ineditas in Theophrastum et Dioscoridem refert Renatus Moreau, in epist. ad Hofmannum, pag. 626.

II. Περὶ Φυτικῶν αἰτιῶν βιβλία ἡ. *De causis plantarum libri VIII.* Eum librorum numerum Diogenes Laertius diserte notat libr. V. 46. pag. 294. conf. *Io. Meursius* in Theophrasto, in thesaur. antiq. graecar. Gronou. tom. X. pag. 640. Ex his sex tantum primores ad nos peruenierunt, in quorum limine bis et lib. IV. cap. 10. et 12. suarum ἱστοριῶν, vt ante αἰτίας scriptarum, meminit. Apud Diogenem Laertium l. c. itidem pro φυτικῶν αἰτιῶν male legitur φυσικῶν. Veteres quidam vtrumque Theophrasti scriptum de historia et de causis plantarum vno τῶν φυτικῶν, aut etiam περὶ φυτῶν designasse videntur et citasse indistincte. Itaque apud Scholiaften Nicandri ad alexipharmaca, nisi numerus corruptus, citatur liber XIV. Θεοφράστου μὲν ἔν ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ τῶν φυτικῶν κείμενον αὐτὸ προσηγέρευσε. Isque erit de causis plantarum liber quartus. Titulo περὶ φυτῶν vtriuque opus Galenus, Suidas, alij, citant. Varro, (de re rustic. lib. I. cap. 5.) *Clemens Alexandrinus*, (Stromat. III. p. 436. edit. Sylburg.) *Apollonius Alexandrinus* (histor. mirab. cap. 46.) hos libros titulo: τῶν φυτικῶν αἰτιῶν citauerunt.

Magis hi libri in generalibus versantur, ad plantarum φυσιολογίαν pertinentibus, minus in descriptionibus: hinc quoque ad characteres plantarum cognoscendos minus conferunt.

Codices manuscripti.

Theophrastus de causis plantarum exstat graece, et quidem bis, in bibliotheca Medicea. vid. Montfaucon. tom. I. pag. 404. et 405. Exstat quoque inter codd. MSS. collegii corporis Christi Oxoniens. et quidem graec. vid. catal. codd. MSS. Angliae et Hibern. part. II. pag. 51. nr. 1580. 113. in biblioth. S. Marci Venet. Montfaucon. tom. I. pag. 476. in Museo Ant. Capelli Venet. vid. Montfaucon. tom. I. pag. 480. *Theophrasti* de generatione plantarum libri V. iussu Bessarionis anno MCCCCXLIII. descripti, exstant graece in biblioth. S. Marci Venet. *Theophrast.* impressum exemplar de causis plantarum exstat cum emendationibus et notis inter codd. MSS. Isaaci Vossii. vid. catal. MSS. Angliae et Hibern. pag. 70. nr. 2696. Codex alius in biblioth. Corp. Christ. Codex latinus exstat in biblioth. reg. Parisin. nr. MMMMMMDCCXCIV. Alius ex versione Theod. Gazae in biblioth. Medicea. vid. Montfaucon. tom. I. p. 400. Arabicam versionem huius operis memorat Abul-Pharagius in histor. dynast. pag. 94. [Gemisti Plethonis ex Theophrasti libris de Historia plantarum in cod. regio Matrit. teste Iriart. catal. pag. 28, 106.]

Editiones.

Libri de causis plantarum seorsim raro prodierunt, et fere semper cum libris de historia plantarum. Graecam editionem in bibliotheca Lugd. Batau. adseruari, docet catal. biblioth. Lugd. Batau. p. 133. Titulus hic est: *Theophrastus de odoribus et de causis plantarum. graec.* sine loco et anno, ut ego quidem puto, in 4to. Multa huic exemplari adscripta esse, docet idem catalogus. Prodiere in editionibus historiae plantarum graecis, quas supra memoravi, omnibus, et in graecolatina Dan. Heinsii operum Theophrasti editione.

Versio latina Theodori Gazae est. Ea cum libris de historia plantarum prodit, quarum editionum recensionem vide supra.

Liber I. prodit solus graece Paris. 1550. 4. vti ex biblioth. botanica Segnerii memorat Hallerus. Liber VI. de causis plantarum solus quoque graece et latine prodit Paris. 1558. 8. Maittaire. Idem liber prodit graece et lat. Paris. 1588. 8. Haller. bibl. botan. lib. I. cap. 11. tom. I. pag. 37.

Commentarii.

Iulii Caesaris Scaligeri, viri clariss. commentarii, et animadversiones in sex libros de causis plantarum Theophrasti. Exquisite rerum ac dictionum penitus abstrusarum Graecae Latinaeque linguae explicationem in his commentariis re ipsa comperient lectores: et ipse index operi additus demonstrabit. Lugduni, apud Gul. Rouillum, 1566. fol. [et Lugd. 1584. 8. Fabric.] Auctor permultis in locis coniectura acutissima emendatus. Argumentum et ratio operis studiose enarrata. Quae intacta reliquerat in libris de causis plantarum Iulius Caesar Scaliger, illustravit correxitque Isaacus Casaubonus scriptis animadversionibus in libr. de causis plantarum, quae vero non editae sunt. vid. Casauboni epist. ad Thuanum, ann. 1598. epist. 158. p. 84. edit. Almeloueen.

Pertinent huc quoque *Felici Accoromboni, Conradi Gesneri, Ildephonsi Sorellae, Dom. Vignae, Beni. Stillingfleet, Caesaris Odoni, Io. Meursii* labores supra memorati. Qui enim res in libris de historia plantarum obuias illustrarunt, simul ad librum de causis plantarum respexerunt.

Varia quoque in libros de causis plantarum meditata est Ioannes Bodaeus a Stapel, quae, quod ultimam auctoris manum desiderabant, non edita sunt. vid. Io. Arnold. Coruini praefat. ad libr. de histor. plantar. a Io. Bodaeo a Stapel. Monuit tamen Egbertus, Bodaei pater, in fine commentariorum in Theophrastum, pag. 1187. notas filii sui ad libros Theophrasti de causis plantarum absolutas esse, eumque sperare, fore, ut hae etiam publici iuris fiant.

III. *Περὶ λίθων. De lapidibus* liber, scriptus Olympiade CXVI. 2. Archonte Praxibulo ¹, ut ex *Plinii* XXXIII. 7. colligit *Meursius*, in Theophrasto pag. 637. tom. X. thesaur. Gronouian. Memorat praeter *Diogenem Laertium* lib. V. 44. *Athenaeus* III. 13. [Multa ex eo ad verbum *Plinius* lib. 37. et lib. 33. cap. 7. 13. lib. 36. cap. 18. *Fabric.*]

Codicem

f) Meminit eius Theophrastus pag. 12. *Fabric.*

Codicem MS. graecum, quem Palatinum vocat, eundem forte, quo *Daniel Heinsius* usus est, memorat et lectionis varietatem ex eo subinde notat *Io. de Laet*, in libris duobus de gemmis et lapidibus, mox enarrandis. Codex graecus eius libri exstat in biblioth. Lugd. Batav. vid. catal. pag. 396. et inter codd. MSS. Isaaci Vossii. vid. catal. libr. MSS. Angliae et Hibern. tom. II. pag. 60. nr. 2207. [cod. gr. Theophrasti de igne, Metaphys. lib. I. de lapidibus, de vertigine, de lassitudinibus, de piscibus, de ventis, de odoribus, in bibl. Veneta D. Marci. vid. catal. pag. 128.] Eius libri rarissimos codd. MS. esse questus est *Dan. Furlanus* in dedicatione libri de lapidib. ad *Io. Vincent. Pinellum* scripta et in scholiis et emendat. in Theophrasti librum de lapidibus, in Theophrasti operibus plerisque, p. 16.

Editiones graecae. Prodiit, ut puto, graece in prima Aldina editione graeca. Venet. MIID. fol. deinde Basileae, 1541. fol. deinde Venetiis, apud Aldi filios, 1552. 8. vbi a pagina 569. vsque ad pag. 582. legitur. De his omnibus edit. vid. quae supra nr. I. diximus. Porro prodiit graece Parisiis, apud Morellum 1577. 4. vid. catal. biblioth. Pinelli tom. I. pag. 292.

Editiones graecolatinae. Theophrasti libri de igne, de odoribus et de lapidibus gr. et lat. studio *Adr. Turnebi*. Paris. 1566. 4. Textus ex Aristotele, Plinio emendatus.

Theophrasti Eresii, Peripateticorum post Aristotelem principis, pleraque antehac latine nunquam, nunc Graece et latine simul edita. Interpretibus *Daniele Furlano Cretenfi, Adriano Turnebo*. Accesserunt liber de innato spiritu, Aristoteli attributus et *Danielis Furlani* vberes ad omnia commentarii. Ex bibliotheca *Ioannis Vincentii Pinelli*. Hanoviae, typis Wechelianiis, apud *Claudium Marium et haeredes Ioannis Aubrii*. 1650. fol. * Primum de lapidibus liber in hac collectione locum occupat. Textus secundum Aldinam editionem recusus est: eum tamen multis coniecturis, at nullo codice MS. adiutus, emendavit Furlanus. Commentarii Furlani in hunc librum amplissimi sunt, partim coniecturarum, quibus textum emendavit et hiulca supplevit, rationem, partim correctiones errorum, quos *Adr. Turnebus* in versione eius libri commisit, exhibentes. Contulit quoque Furlanus sententias Aristotelis, Theophrasti, cum recentiorum, inprimis *Georgii Agricolae* placitis.

Theophrasti Eresii opuscula graece et latine emendatiora. Lugdun. Batavor. 1613. fol. * Haec alterum quasi totum editionis Heinsianae constituunt. Primum locum occupat Theophrasti liber de lapidibus graece et latine, et quidem secundum textum Aldini emendationem et interpretationem, a Furlano profectas.

Gemmarum et lapidum historia, quam olim edidit Anselmus Boetius de Boot, — postea Adr. Tollius recensuit, figuris melioribus et commentariis pluribus illustravit. Tertia editio longe purgatissima. Cui accedunt *Ioannis de Laet* de gemmis et lapidibus libri II. et Theophrasti liber de lapidibus, gr. et lat. cum breuibus notis. Lugd. Batavor. ex offic. *Io. Maire*, 1647. 8. * Praemisit Theophrasti de lapidibus librum operi de gemmis *Io. de Laet*. Textus est Furlani, attamen ex codice Palatino aliquot locis restitutus, in aliis quibusdam coniectura editoris emendatus. Versio pariter Furlani est. Breuibus in notis lectionis varietates, coniecturae ex Plinio, aliis, et Plinii loca parallela, emendationes plurimae continentur, subinde acutissimae. [Mei exempli orae permultae sunt adscriptae V. L. Harl.]

Theophra-

Theophrastus's history of stones. With an English version and critical and philosophical notes, including the modern history of the gems described by that author, of many other of the native fossils. By John Hill. London, 1740. 8. Quae Hillii editio graece et germanice prodit versa ab Alberto Henr. Baumgärtner: *Theophrast von den Steinen, griechisch und deutsch, mit Hills physikalischen und kritischen Anmerkungen, Norimbergae, 1770. 8.* * - Textum Hillius restituit, lacunas suppleuit, non tamen codicibus MS. sed coniectura et Plinio, quem Theophrastum exacte saepe transtulisse refert, et Salmasii emendationibus atque coniecturis vsus. Notae partim emendationum rationem, partim loca ex Plinio exhibent, nec non multa de iis lapidibus, quos Theophrastum descripsisse verosimile est.

Editiones Latinae. Duplex huius libri versio in latinam linguam exstat; altera Adr. Turnebi, altera Dan. Furlani. Turnebi versio non inelegans est, sed cui tamen absolutae perfectionis manus deesse videatur. Fundamentum Furlano Turnebi versio praebuit, vt ipse fatetur in praefat. ad comm. in lib. de lapid. pag. 16. Libri de lapidibus et de odoribus latina Turnebi versio prodit Parisiis, apud Morellum 1578. 4. vid. catal. biblioth. Pinelli tom. I. p. 292. et cum Turnebi operibus.

Hillii editio gallice versa prodit, at absque graeco textu: *Traité des pierres de Théophraste, traduit du Grec, avec des notes physiques et critiques, traduites de l'Anglois de M. Hill. a Paris. 1754. 8. min.* *

Multa ad hunc librum illustrandum et ad textus vitia, quae copiosissima sunt, delenda habet Salmasius in exercitat. Plinianis in Solini polyhistora. [Nonnulla eius illustrat et expendit Georg. Agricola libro IV. de ortu et causis subterraneorum.]

IV. *Περὶ ἀνέμων. Liber de ventis, a Diogene Laertio V. 42. Alexandro Aphrodisiensi in II. metaphysicor. et Olympiodoro Alexandrino, in commentar. in meteor. memoratus.* Continet de ventis particulares quaestiones, quas in meteoris non explicauit Aristoteles. Codex MS. exstat in biblioth. Lugd. Batav. vid. catal. pag. 396. et inter codd. MS. Isaaci Vossii. vid. catal. MSS. Angl. et Hibern. tom. II. pag. 60. 2207. Exstat graece in editione prima Aldina, in Basileensi, in altera Aldina, a pag. 512. vsque ad pag. 529. Exstat porro graece cum Aristotelis libro de mundo, Lutet. 1551. in 4to. vid. catal. bibl. Lugd. Batav. in qua exemplar est cum perpetuis anonymi notis et adnotationibus, pag. 156. Editiones graecolatinae sunt: in Theophrasti plerisque antehac latine numquam, nunc graece et latine simul editis interprete Dan. Furlano et Adr. Turnebo, Hanou. 1605. fol. a pag. 55 sq. Textum misere lacerum corruptumque restituit Furlanus, adiutus inprimis problematibus Aristotelis, in quibus saepe eadem sententiae, eadem verba. Latina versio Furlani est. [Turnebi versio huius libri nec non lib. de lapidibus, de igne, de odoribus est in illius Opp. tom. II. pag. 27 sqq.] Commentarii in librum de ventis a pag. 72. adiecti sunt vberrimi, explicationem dictorum a Theophrasto ex Aristotelis libris continentes. Altera graecolatina editio est in Theophrasti opusculis emendationibus Dan. Heinsii, a pag. 402. qui Furlani textum et versionem repetiit. Exstat et latine, ex versione Federici Bonauenturae, cum eiusdem commentario atque anemologia. Urbini, 1593. 4. [gallice vertit Ludoujc. Regius.]

V. *Περὶ σημείων ὑδάτων καὶ πνευμάτων, ἀνέμων, χειμῶνος καὶ εὐδίας, De signis pluiarum, ventorum, tempestatis et serenitatis.* Male a librariis in frustra dissectum esse hunc librum

librum memorat Fabricius: attamen haec frustra antiquissimae editiones exhibent. Memorat *Diog. Laertius* V. 45. et *Proclus* IV. in Timaeum; eum tamen sub incerti auctoris titulo, aut potius Theophrasti nomine, in inscriptione non memorato, edidit Aldus. Codex MS. saec. XV. exstat cum *Aristotelis* quibusdam libris, ad physicen pertinentibus, in biblioth. S. Marci Venet. nr. CCXV. [de ventis, de odoribus, de piscibus, in sicco degentibus, cod. in biblioth. Paris. nr. MCCLXXVII. tom. II. catal. p. 475.] Prodiit graece in edit. vtraque Aldina et in Basileensi. gr. et lat. Dan. Furlano interprete, qui primus hunc librum interpretatus est, cum Theophrasti plerisque Hanou. 1605. fol. Annotationes, in commentariis additae, sunt doctissimae, coniecturae acutissimae. Furlanum in editione sua sequutus est Dan. Heinsius, quo facto vero factum sit, nescio, ut post alteram sectionem librum de igne poneret, post eumque sectiones de signis tempestatis et serenitatis. Latine exstat cum Aristotelis secreto secretorum ad Alexandrum Magnum et aliis, sub Aristotelis nomine editum ab Alexandro Achilino. Bonon. 1516. fol. [Latine sub Aristotelis nomine, in opere septisegmentato; item cum notis Federici Bonaenturae, Urbini, 1594. 4.]

VI. *Περὶ πυρὸς α' et β'.* De igne libri duo, *Diog. Laertio* memorati, V. 45. ex quibus modo vnus superest. Codex graecus est inter codd. MSS. Isaaci Vossii. vid. catal. MSS. Angliae et Hibern. tom. II. p. 60. nr. MMCCVII. et nr. MMCCXXXII. MMCCXL. [in bibl. Veneta D. Marci. vid. catal. p. 128.] in biblioth. reg. Paris. nr. MMCLXXVIII. in biblioth. Lugd. Batau. vid. catal. pag. 396. Theophrasti *ἀπὸ τῆς πυρὸς* exstant MS. in eadem pag. 397. Alius codex eius libri exstat in eadem p. 398. Excerpta ex Theophrasto de igne sunt in bibl. Laur. Medicea. vid. Montfaucon tom. I. p. 386. Theophrastus de sensu et igne exstat graece in biblioth. Alex. Patauii in Vaticana. vid. Montfaucon. tom. I. p. 90. Theophrastus de igne exstat in bibl. Laur. Medicea. Montfaucon tom. I. p. 410. Eiusdem libri codex, at principio mutilus, exstat in bibliotheca Caesar. Vindobonens. graece. vid. de Nessel in catalog. MSS. bibl. Vindob. part. IV. p. 117. cod. CCXVII. [cod. MDCCCCXXI. in bibl. Paris. de sensu et de igne, teste Catal. II. p. 418.] Prodiit graece in vtraque editione Aldina et in Basileensi, nec non Parisiis, 1552. 4. Porro graece, cum libro de odoribus et de lapidibus et latina Adr. Turnebi versione et notis, Paris. 1556. 1567. 4. in quo libro Turnebus textui quoque emendando operam dedit. Maximo vero studio in textu emendando laborauit Dan. Furlanus, auxilio imprimis problematum Aristotelis et Plinio vsus. Prodiit Furlani editio gr. et lat. cum Theophrasti plerisque Hanou. 1605. fol. Latinam Turnebi versionem retinent Furlanus, aliquot in locis correctam. Prodiit quoque gr. et lat. in Dan. Heinsii editione. Latina versio Adr. Turnebi prodiit cum notis Lutet. 1553. 4. et hoc titulo: *Theophrasti* libelli duo: vnus de igne, alter de odoribus, interprete Adriano Turnebo. (Harderouici) 16, 6. 12. * [Gallice vertit Ludouicus Regius.]

VII. *Περὶ ὀσμών.* De odoribus. Memorat, praeter *Laertium*, V. 44. Athenaeus et Suidas in *Ὀσφραντικόν*. Codex graecus est in biblioth. Lugd. Batau. vid. catal. pag. 396 et inter codd. MSS. Isaaci Vossii. vid. catal. MSS. Angliae et Hiberniae tom. II. p. 60. nr. 2207. Impressum exemplar cum emendationibus et notis est inter eosdem nr. 2695. pag. 70. Continetur graece in vtraque Aldina et in Basileensi editione. Prodiit et graece cum libris de causis plantarum sine loco et anno. 4. (vid. supra nr. H.) deinde cum libro de ventis, Lutetiae, 1551. 4. Graece et latine prodiit interprete Adr. Turnebo, Paris. 1556. 1567. 4. quam editio-

nem repetiit, emendationibus tamen et textus, et interpretationis in adiectis commentariis traditis, Dan. Furlanus, in Theophrasti plerisque, Hanou. 1605. fol. Eam editionem repetiit Dan. Heinsius. [*Gallice cum obseruatt. Ioannis de l'Estrade. Paris. 1556. 8. Respicit Theophrasti librum Galen. II. 3. de simpl. medicam. fac. Fabric.*]

VIII. *Περὶ ἰδρώτων*, siue *περὶ ἰδρώτος*, vt *Diog. Laertius*, V. 44. *De sudoribus*. Codex graecus est in biblioth. Lugd. Batau. vid. catal. pag. 396. et inter codd. MSS. Isaaci Vossii. vid. catal. MSS. Angliae et Hiberniae tom. II. pag. 60. nr. 2207. Editiones graecae eadem sunt; quae librorum Theophrasti, haecenus memoratorum. Graece et latine prodiit cum libro de vertigine ex versione et cum animaduersionibus Bonauenturae Grangerii, Paris. 1576. 8. Eam editionem quidem non damnat aut improbat Furlanus; nouam tamen interpretationem composuit, quam cum textu graeco et commentariis edidit in Theophrasti plerisque Hanou. 1605. fol. Excerpta quaedam ex his libris exhibet Photius in bibliothec. cod. CCLXXVIII. pag. 1576. edit. Hoeschelii, quae subiecta etiam a Sylburgio sunt problematibus Aristotelis, graece editis pag. 357. et ab Henrico Stephano graece vulgata sunt in libro: *Aristotelis et Theophrasti scripta quaedam, quae vel numquam antea, vel minus emendata, quam nunc, edita fuerunt. Graece, cum Henr. Stephani ad calcem adnotationibus. Ex officina Henr. Stephani. Paris. 1557. 8.*

IX. *Περὶ ἰλίγγων*, *De vertigine* fragmenta. Meminit libri *περὶ ἰλίγγων καὶ σκοτώσεων* inter Theophrasti scripta *Diog. Laertius* V. 44. Leguntur apud Photium, cod. CCLXXVIII. pag. 1567. edit. citat. ex maiori libro sine dubio excerpta. Codex MS. graecus est in biblioth. reg. Paris. nr. MMCCCLXXVIII. et in biblioth. Lugd. Batau. vid. catal. pag. 396. et in Bibl. S. Marci Venet. Occurrunt graece in vtraque editione Aldina et Basileensi, nec non ad calcem problematum Aristotelis editionis graecae Sylburgianae p. 360 sq. et in editione Henrici Stephani, Paris. 1557. 8. Graece et latine cum libro de sudoribus edidit Bonauentura Grangerius, Paris. 1576. 8. et Furlanus cuius et versio textus noua et commentarii leguntur in Theophrasti plerisque saepius citatis. Textum Furlanus exhibuit, penitus fere a Photii textu diuersum. Alia versio Andr. Schotti est, qui Photii bibliothecam, et in ea haec fragmenta in latinam linguam transulit.

X. *Περὶ κέπων*, *De lassitudinibus*. Eius, praeter *Diog. Laertium*, V. 44. Galenus meminit, libr. III. de sanitate tuenda, tom. IV. pag. 248. Fere totum ex Aristotelis problematibus conflatum esse, in quibus idem argumentum pertractatum legitur, norant *Her. Mercurialis* libr. I. var. lect. cap. 9. et *Dan. Furlanus*, in dedicat. commentarior. in hunc libr. in Theophrasti plerisque pag. 272. Mutilus etiam in fine est. Codex MS. est in biblioth. Lugd. Batau. vid. catal. pag. 396. et in biblioth. S. Marci Venet. et in biblioth. reg. Paris. nr. MMCCCLXXVIII. Editus est hic liber graece in Aldinis et in Basileensi. Graecum textum cum latina versione et commentariis exhibuit *Dan. Furlanus*, quem in operum Theophrasti editione in textu et versione penitus sequutus est *Dan. Heinsius*. Excerpta pauca ex hoc libello habet Photius, cod. CCLXXVIII. pag. 1571. edit. Hoeschel. quae leguntur etiam post problemata Aristotelis edit. Sylburg. p. 356. et inter opuscula, vulgata ab Henr. Stephano.

XI. *Περὶ τῆς τῶν ἰχθύων ἐν ξηρῷ διαμονῆς*, *de piscibus in sicco degentibus*. Casaubonus putat esse ἀποσπασμάτιον scripti Theophrasti *περὶ τῶν ἐν ξηρῷ διατρωμένων*, quod praeter *Laertium*

Laertium V. 43. memorat *Athenaeus* VII. 18. et 19. quantum eius operis librum citans. [Seneca: *Theophrastus adfirmat, pisces quibusdam in locis crui. Multa hoc loco tibi in n. en. em venere, quae urbane in re incredibili fabulosaque dicar, non cum rebus aliquam aut cum hauris, sed cum dolabris ire piscatum. Exspecta ut aliquis in mari venetur.* Conf. *Athen.* VIII. pag. 331. 332. et *Lesneri Lithotheolog.* p. 93 sq. *Fabric.* Respicit etiam *Plinius* hist. nat. IX. 57. nec non *Athenaeus*, *Theophrastum* laudans libr. XIV. non procul ab initio, ἐν ἰνδοῖς de φασὶ θεόφραστος τῆς ἰχθῆος ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὴν γῆν ἐξίοντας, etc. Auctor indicis scriptorum in editione Athenaei Basileensi perperam exstimaui, hoc loco citari *Theophrastum* in scripto, cui titulus fuisset Ἰνδοί. Codex MS. est in biblioth. Lugd. Batau. vid. catal. p. 396. et inter codd. MSS. Isaaci Vossii. vid. catal. MSS. Angliae et Hiberniae tom. II. pag. 60. nr. 2207. Exstat graece in Aldinis et in Basileensi. Prodiit etiam graece Parisiis, apud *Morellum*, 1578. 4. vid. catal. biblioth. Pinelli tom. I. pag. 292. graece et latine, interprete *Dan. Furlano*, in *Theophrasti* plerisque, Hanou. 1605. fol. pag. 282. et in editione Heinsiana. Latina versio, praeter *Dan. Furlani* interpretationem, exstat quoque *Conradi Gesneri*, non vero integri libri, sed posterioris partis, ex *Aristotele* et *Athenaeo* emendata, quae liberior est et minus verbis graecis respondet, quam *Dan. Furlani*. Ea *Gesneri* versio legitur in eius historiae animalium libr. IV. qui est de piscium et aquatilium animantium natura, in edit. Tiguri, apud *Froschoverum*, 1558. fol. pag. 442. Vtramque contulit in commentario in librum *Theophrasti* de piscibus, in sicco degenibus, *Marcus Aurelius Seuerinus*, quem mox dicam. Commentarii in hunc librum hi exstant: *Timothei Camotii* (Io. Baptistae F.) *commentaria in librum Theophrasti de piscibus* MSta memorat *Labbeus*, in biblioth. noua MSS. pag. 213. Commentatus quoque est in hunc librum, vt in reliquos, *Dan. Furlanus*. Proprio commentario instruxit hunc librum *Marcus Aurelius Seuerinus*, in libro, cui titulus: *Antiperipatiās, hoc est aduersus Aristoteleos de respiratione piscium diatriba. De piscibus in sicco viuentibus commentarius in librum Theophrasti Eresii huius argumenti. Phoca illustratus, scilicet anatome spectatur, et philosophico criterio examinatus. De radio turturis marini eiusque vi, medicina, veneno* Marci Aurelii Seuerini. — Amstelod. apud *Ianssonium*, 1661. fol. * Commentarius in *Theophrastum* de piscibus in sicco degenibus, *Fortunio Liceto* dicatus, qui in hac collectione continetur, prodiit primo Neapoli, typis *Camilli Caualli*, 1655. fol. * Minus ad textus interpretationem, quam ad *Aristotelis* confutationem spectant. [*Casp. Schotti* *Physic. curios.* lib. X. pag. 1340 sqq. *Claud. Dausqueius* de terris fluitantibus II. pag. 183 sqq. *Fabric.*]

XII. *Fragmenta* ex libris sex, seruata a *Photio* cod. CCLXXVIII. pag. 1566. et ante *Photii* editionem, ab *Hoefschelio* curatam, graece vulgata ab *Henrico Stephano*. Paris. 1557. 8. haec sunt:

1) Περὶ τῶν μεταβαλλόντων τὰς χροῖας, de animalibus, quae colorem mutant. Meminit *Diog. Laertius* V. 44. *Athenaeus* VII. 16. Respicit *Plinius* X. 26. [De libro de coloribus, quem *Theophrasto* tribuit *Sim. Portius*, dixi supra in *Aristotele* §. 20. inter cuius scripta lucem saepius vidit. *Fabric.*]

2) Περὶ παραλύσεως, de nervorum resolutione.

Hhh 2

3) Περὶ

- 3) *Περὶ λεπνοψυχίας*, de animi defectione, quod fragmentum cum superiore de paralyſi legitur etiam ad calceum problematum Aristotelis edit. graecae Sylburgianae, p. 359 sq. Meminit *Laertius* V. 44.
- 4) *Περὶ τῶν ἀθρόως φαινόμενων ζώων*, de animalibus, quae repente adparent. Meminit *Diog. Laertius* V. 44.
- 5) *Περὶ τῶν λεγομένων ζώων φθονῶν*, de invidentibus bona sua animalibus. Meminit praeter *Laertium*, apud quem vitiose *φρονῶν* legebatur pro *φθονῶν*, *Apuleius* in apologia, respicit *Asianus*, animal. III. 17. et *Plinius* VIII. 29. et 31. et 57. [Confer *Salmas.* ad *Solin.* pag. 221.] In bruta animantia invidiam cadere negat *Plutarchus* libr. de odio et invidia, p. 537.
- 6) *Περὶ μελιττῶν*, de apibus, siue ut rectius *Diog. Laertius*, V. 44. *περὶ μέλιτος*, de melle.

Latine vertit ediditque haec fragmenta graece et latine ac commentariis illustravit *Dan. Furlanus* in *Theophrasti* plerisque a pag. 290. Repetiit textum et *Furlani* versionem *Dan. Heinſius*.

Aliud fragmentum ex *Theophrasto*, de strangulatis, edidit *Oribasius*, in synopf. libr. VIII. cap. 57.

Ad scriptos codices operum *Theophrasti* eos, quod adinet, quos in enarratione singulorum librorum memorare non licebat, monendum est, exſtare *Theophrasti et Plutarchi* opuscula, cum cod. MS. collata, inter codd. MSS. *Isaaci Vossii*. vid. catal. MSS. Angliae et Hibern. tom. II. pag. 70. nr. MMDCCXIII. *Theophrasti* quaedam erant in biblioth. cardinalis *Ottoboni*. vid. *Montfaucon*. tom. I. p. 186. *Theophrasti* codex membranaceus saec. XIV. exſtat in biblioth. *Ambrosiana Mediolanens.* vid. *Montfaucon*. tom. I. p. 529. *Theophrastus* exſtat in biblioth. *Augustan.* nr. CXVIII. vid. *Montfaucon*. tom. I. p. 594.

Editiones operum *Theophrasti* iam dixi, in singulorum librorum eius auctoris pertrastatione. Eas tamen hic in vnum colligere ac repetere placet. Prima est *Aldina* princeps, quae annis 1495. 1497. 1498. quinque voluminibus in fol. minori, Venetiis, apud *Aldum Pium Manutium* cum *Aristotelis* operibus omnibus graece prodiit, de qua vid. *Bandini* catal. biblioth. Laurent. tom. III. p. 380. *Orlandi* origin. e progress. della stampa. p. 57. *Maittaire* annal. typogr. tom. I. p. 1. p. 79. Catalog. de la bibliotheque de *Crevenna* tom. II. pag. 48. *Dom. Maria Manni* vita di *Aldo Pio Manuzio*, insigne restauratore delle lettere greche e latine in Venezia §. 29. 33. et in primis cl. *Bühle* in tractatione de *Aristotelis* editionibus in *Oper. Aristotelis* edit. Bipont. tom. I. p. 210 sq. [adde supra p. 316 sq.] Altera graeca est, quae *Basileae* apud *Io. Oporinum*, 1541. fol. prodiit. Eam vid. supra, nr. 1. Tertia est editio *Aldina* minor operum *Aristotelis*, cuius sextus tomus *Theophrasti* opera complectitur hoc titulo: Θεοφράστου περὶ φυτῶν ἱστορίαν καὶ περὶ φυτῶν αἰτιῶν, καὶ τινὰ ἄλλα αὐτῷ βιβλία περιέχων τόμος VI. *Theophrasti* historiam de plantis et de causis plantarum et quosdam alios ipsius libros continens tomus VI. Venetiis, apud *Aldi filios*, 1552. 8. Curavit hanc *Aristotelis* et *Theophrasti* editionem *Ioannes Baptista Camotius*. conf. de ea *Maittaire* annal. typogr. tom. III. part. 2. pag. 624. cl. *Bühle* de *Aristotelis* editionibus, in *Oper. Aristot.* edit. Bipont. tom. I. pag. 220. 221. [et supra pag. 319.]

Graeca

Graeca et latina unica operum Theophrasti tantum exstat editio *Dan. Heinssii*, quam dixi supra sub nr. I. Duobus tomis composita est, quorum prior, praeter vitam Theophrasti ex Diogene Laertio libros de historia et de causis plantarum complectitur, alter vero, qui titulum habet *Theophrasti Eresii opuscula graece et latine emendatiora*, a p. 389. incipit. In his Furlani editionem opusculorum Theophrasti expressit Heinssius, commentariis tamen Furlani omissis.

Quidam libri in his editis continentur: *Aristotelis de animalibus libri*; *parua naturalia*; cum *Theophrasti opusculis quibusdam*; *graeco*. Omnia ex exemplaribus *Nic. Leonicensi Thomae* diligenter emendata. *Florentiae, per heredes Phil. Iuntae, 1527. 4.* Quatenam opuscula Theophrasti in hac editione expressa sint, nescio, eam enim non vidi. Exemplum edit. cum multis emendationibus adscriptis est in biblioth. Leidenf. vid. catal. biblioth. Lugd. Batau. pag. 246. Est et in biblioth. Gottingenf. vid. cl. Buhle de Aristot. editionibus, in Oper. Aristot. tom. I. p. 242. [In hac Florentina edit. continentur Theophr. de piscibus, de vertigine, de lassitudinibus, de odoribus, de sudoribus. vid. *Bandini annal. typographiae Iuntarum* part. II. p. 213 sq. supra ad Aristotel. edit. ad a. 1527. p. 318.] — *Aristotelis et Theophrasti scripta quaedam, quae vel nunquam antea, vel minus emendata quam nunc, edita fuerunt, graeco, cum Henrici Stephani ad calcem annotationibus. Ex officina Henrici Stephani, Parisiensis typographi. Paris. 1557. 8.* Continentur in hac editione liber Theophrasti de sensu, fragmenta libri de animalibus, quae colorem mutant, libri de nervorum resolutione, de animi defectione, de vertigine, de lassitudinibus, libri de animalibus, quae repente adparent, libri de invidentibus animalibus, de sudore, de apibus, et morales characteres, prout eo tempore esse potuere, integri. vid. de hac edit. *Maittaire annal. tom. III. part. II. pag. 695.* cl. *Buhle* de Aristotelis editionibus in Oper. Theophrast. Bipont. tom. I. pag. 245. 246.

Adriani Turnebi graecolatina editionem libri de igne, de lapidibus et de odoribus editionem dixi nr. III. et nr. VII.

Sylburgii quoque editio opusculorum Theophrasti quorundam hic memoranda est, ob id etiam laudanda, quod hic vir, quem Aristotelis sospitorem recte dixerunt, in Theophrasti opusculorum, quae cum Aristotelis operibus edidit, emendatione acutissimus exstitit. Edita vero sunt in eius graeca operum Aristotelis editione, Francof. apud Andr. Wechelii haeredes, 1587. voll. V. in 4. [vid. p. 320 sq.] Continent metaphysica, characteres ethicos, fragmenta de lassitudinibus, de sudore, de nervorum resolutione, de animi defectione, de vertigine et librum de signis pluviarum et ventorum. — Prodierunt iam anno 1585. *Aristotelis, Alexandri et Cassii problemata cum Theophrasteorum quorundam collectaneis graeco, cum variantibus lectionibus, emendationibus, additamentis Frid. Sylburgii et indice triplici. Francofurti, apud Andr. Wechelium.* vid. biblioth. Günzian. pag. 14. — *Dan. Furlani* editionem graecolatina pleniorumque Theophrasti dixi quoque nr. III. Furlani exemplar, ad Ioannem Vincentium Pinellum delatum, ab illo ad Marcum Velferum, Duumvirum Augustanum, pervenit, isque illud Claudio Marnio et Io. Aubrii heredibus vulgandum tradidit. Continentur vero in hac editione hi Theophrasti libri: de lapidibus, *Dan. Furlani* interprete; de signis pluviarum, eodem interpr. de signis ventorum, eodem interpr. de signis tempestatis, eodem interpr. de signis serenitatis, eodem interpr. de igne, *Adriano Turnebo* interpr. de odoribus, eodem interpr. de sudoribus, *Dan. Furlani* interpr. de vertigine, eodem interpr. de lassitudinibus, eod.

interpr. de piscibus, in sicco degentibus, eod. interpr. de animalibus, quae colorem mutant; de nervorum resolutione; de animi defectione; de animalibus quae repente adparent; de animalibus, quae dicuntur inuidere; de melle; notae morales, eodem interprete Commentarios singulis libris addidit doctissimos, utilissimos. In textu vero, qui longissime ab Aldinis recedit, corrigendo nimis temerarius fuisse videtur: neque ad emendationes suas codice MS. sed coniectura tantum sua usus est.

Ad latinas operum et opusculorum, siue libellorum plurium Theophrasti editiones pertinent: *Aristotelis historia animalium et parua naturalia. Theophrasti opuscula. Venet. apud Aldum. 1493. fol.* Memorantur harum editionum exempla in membranis vitulinis a Labbeo, in biblioth. noua MSS. pag. 342.

Spurius libellus, qui sub *Theophrasti* nomine circumfertur, est: *Les travaux d'Ariftee et d'Amorille dans Salamine. Histoire de ce temps, Premièrement composé par Theophraste, et nouvellement traduite en françois par Melidor. A Paris, juxte la copie imprimée a Rouen. Chez Corneille Piterfon, 1619. 12. ** Citantur in eo Virgilius, Horatius, Ouidius. Sermo est de syllogismorum formis scholasticorum, cet. *Ackermann.*

XIII. Editionem *Theophrasti* Heinisianam, (Lugd. Bat. 1613. fol.) in qua exstant omnes libri, haecenus recensiti, graece et lat. sine notis, claudon: *Ἡθικοί χαρακτήρες, Characteres*, signa et notae, siue *notationes* atque imagines, descriptiones et *εἰκονισμοί* morum vitioforum ad *Polyclem*. In hoc scribendi genere praeiuit iam Aristoteles. At *Theophrasti* characteres, quos habemus, num, et quinam sint genuini, num sint tantum fragmenta, aut pars maioris operis, nec ne, haec et aliae quaestiones valde exercuerunt ingenium et sollicitiam virorum doctorum. Nolo ea hic repetere, quae scripsi in Introductione in historiam L. Gr. tom. I. pag. 458 sq. Petro Victorio in pluribus locis commentarii ad *Rhetorica* Aristotelis visus est hic liber parum dignus *Theophrasti* eruditione atque ingenio, atque Var. lect. XVII. 7. aperte adfirmat, falso illi adtribui: qua tamen in re virum praestantissimum fefellit iudicium ipsius alias acutum: nec vlla est ratio, iudice Fabricio, quare eius iudicio, cui res ipsa et veterum testimonia refragantur, subscribamus. Nec placet durum Stephani de illo libro iudicium. Hinc alii maiore iure, non cunctos quidem, plurimos tamen characteres vindicarunt *Theophrasto*. Recentissime optimeque de illis, eorum collectione, ortu, indole formaque et de consilio *Theophrasti* iudicauit egitque cl. *Nast* in commentatione de scopo et ratione *Theophrasti* in effingendis characteribus, praemissa editioni. Atque illius sententia excitauit studium censorum in ephemeridibus litterariis Lipsiensibus vbi nr. 43. ann. 1791. pag. 337 sqq. copiose intelligenterque differitur, Göttingensibus ac Tubingensibus. Censor Götting. in plag. 36. ann. 1792. pag. 355 sqq. existimat, totum, quod habemus, esse fragmenta, forsan minimam partem *Theophrastecorum*, admixtis multis peregrinis, partim in quibusdam locis, partim forsan integris capitibus, aut, si praefatio minus sit genuina, inuenisse aliquem excerpta ex *Theophrasti* operibus, collegisse similia ex aliis et praefatum esse, etc. Censor in ephem. Tubingensibus ann. 1792. scid. 23. pag. 179 sqq. opinatur, characteres, sub nomine *Theophrasti* notos, esse anthologiam quamdam minorum opusculorum similis argumenti, auctoribus diuersis: id illi probabile sit ex ratione, qua collectio, quam habemus, lucem subinde vidit, primum XV. characteres fuisse detectos, Camotium octo alios addidisse ex codice, Casaubonum sub exitum superioris saeculi characteres XXIV — XXVIII. et *Amadurium*

dutium in cod. Vaticano duo adhuc reperisse. Tum id patet illi ex diuersitate interni argu-
 menti; quibusdam putat praemissam esse definitionem minus logice veram, aut notationem
 videri discipulo Aristotelis minus dignam; praefationem esse probabiliter supposititiam; quos-
 dam tamen characteres habere Theophrastum auctorem; esse characteres, in quibus sint no-
 tationes singulares admodum suetae, et cuicumque homini, qui id vitii aut idem ridiculum
 prae se ferat, communes, vt cap. XVI. de superstitioso; alios esse adeo particulares et signa
 habere propria, quae quidem ex indicatis erroribus soleant oriri; sed ab hominibus illis,
 quos auctor ipse viderit et nouerit, sumta videantur, vt cap. III. de garrulo: Quae notatio-
 nes ad priorem pertinent classem, eas censor habet imitationes rhetorum; quae autem ad
 classem pertinent posteriorem, eas, censet, ex maiore Theophrasti opere ἡθικά χαρακτή-
 ρες fuisse seruatas. Atqui valde probabilis videtur illius sententia, ex aliis libris receptas fuis-
 se quasdam notationes. Nam et forma atque ratio tum scribendi tum fingendi in quibusdam
 characteribus est diuersa, et ex *Athenaso* IV. pag. 168. C. notum est, a *Satyro*, peripatetico,
 cuius ille characterem ἀσώτης adfert, librum eiusdem argumenti περὶ χαρακτήρων esse com-
 positum. cl. *Fischerus* in praef. ad suam editionem acute suspicatur, omnes, qui supersunt,
 codices, quoniam libri omnes non semel consentiant et conspirent in lectionem falsam, ex
 vno fonte, certe in characteribus XV. prioribus, deriuatos esse et deductos, causam vero
 multitudinis vitiorum, in capitibus maxime posterioribus, repetendam videri a paucitate co-
 dicum msstorum. *L' Evesque* ad versionem gallicam, Theophrastum, negat in his chara-
 cteribus ingenium philosophi acuti; sed dotes tantum animi, (Talent) demonstrasse ait, A
 Theophrasto sene scriptus est liber, et circa Olymp CXVI. exaratum suspicatur *Casaubon.*
 ad cap. VIII. pag. 240. vbi de Polysperchonte. Quando vero Fabricius orae exempli sui ad-
 scripsit, „tum certe nondum natus erat Theophrastus LXXXVIII annos,“ iam supra vi-
 dimus, ex prooemio, probabiliter suppositio, argumentum turum posse haud deduci. *Fi-*
scherus V. C. loco cit. colligit ex charact. 23, 2. librum esse tum scriptum, quum Antipater
 ab Atheniensibus coactus esset in Macedoniam fugere. Contra *Risk.* in commentar. ad *Ca-*
rim. aulae Byzantinae Constantini Porphyrogeniti p. 130. auctorem characterum Theophr.
 fuisse e saeculo Iuliani apostatae opinatur: sed secus sentit *Amadutius* ad II. capp. Theophr-
 sti inedita pag. 41 sq. Mature autem collectio characterum partim Theophrasteorum, ab
 interitu seruatorum, partim alienorum, nomine Theophrasti praefixo, facta fuisse videtur.
 At modo pauciores, modo plures recipiebantur: id quod augeat suspicionem, non omnes,
 qui in codd. et editionibus leguntur, eundem Theophrastum habuisse parentem; neque ta-
 men omnes, qui latent in bibliothecis, codices mssti, sunt rite excussi et diligenter collati.
 Memorantur vero

C o d i c e s

in *Hispaniis*, in bibliotheca regia *Matritensi* cod. LVIII. pag. 196. 84. *Iriartzi* catal. illius bi-
 bliothecae. Infunt XV. priores characteres. — in bibl. *Escorialensi*, teste *Phiero* in itinera-
 rio etc. pag. 193.

In *Italia*, Venetiis in bibl. D. Marci cod. DXIII. teste catal. pag. 277. — in bibl. *Flo-*
rent. Medic. plut. 60. cod. XVIII. et cod. XXV. qui continent XV. charact. (*Bandini* catal.
 tom. II. pag. 609. et 614.) tum plut. 80. cod. XXIII. iidem characteres, (*Bandini* tom. III.
 pag. 212. et pag. 290.) iidem in plut. 86. cod. III. — ibidem in monasterio quodam, teste
Montfaucon

Montfaucon in diario italico p. 365. — in bibl. Ambros. *Mediolani*. — *Romae* in biblioth. Barberina, charact. XV. priores, et in bibl. Angelica, (vid. *Introduct. meam in hist. L. Gr. I. pag. 65. et 66.*) — *Ibidem* in bibl. *Vaticana* est codex bombycinus et omnium Theophrasteorum antiquissimus, tum alius, quondam Palatinus. De hoc codice intelligenda sunt, quae *Phil. Labbeus* in bibl. noua MSS. pag. 372. scripsit laudans characterum Theophrasti optimae notae codicem, quo vsus est Casaubonus; at, quod addit, *in quo habentur pleraque, quae in excusis desiderantur*, intelligendum est de editionibus, ante Isaacum Casaubonum vulgatis. Prior illorum codex continet XV. characteres morales, sed incipit a cap. XVI. et procedit vsque ad caput XXX. Ex hoc codice cl. *Amadutius* primus publici iuris fecit cap. XXIX. *de malorum amicitia* et cap. XXX. *de turpi lucro*: de qua editione infra in catalogo editionum agemus. De duobus autem illis codicibus copiosus est cl. *Amadutius* §. III. et IV. p. 11 sqq. editionis. Ille autem codex neque vnus est aetatis, neque eiusdem scripturae, et aliorum praeter ea continet scripta, *Hermogenis* rhetoricam, bis, eiusdem de inentione prooemiorum, *Aristotelis* categorias, bis, *Ammonii* expositionem in quinque v. ces Porphyrii, ipsius *Porphyrii* Isagogen et alia. Codex palatino-vaticanus habet quoque post cap. XV. adnotationem, ab aliquo forte amanuensi additam, quae etiam in cod. Florent. (*Bandin.* III. pag. 212.) exstat: sed quoniam hinc inde discrepat lectio, illam *Amadutius* pag. 16 sqq. graece et latine recudi fecit, notasque adpersit. Addidit quoque e codice p. 19 sqq. tetraſtichon, a Diogene Laertio in Theophrasti vita adductum, cum variorum versione — *Patauii* in bibl. S. Ioannis exstant in cod. quodam tres characteres, teste *Tomafino* in Bibl. Patav. pag. 21. — Ex codice, diuerso ab iis, e quibus Pirckhamer et Camotius primi ediderunt characteres, Politianum confecisse suam XV. priorum charact. versionem cl. Fischerus in notis passim ostendit.

In *Gallia*. Needham e tribus codd. in biblioth. regia custoditis acceperat V. L. nimirum e codd. 1) membr. nr. MMMCCLXIV. scripto circa a. Ch. 900. 2) itidem membranaceo, nr. MMDCCLVIII. saec. X. 3) bombycino, nr. MMDCLX. saec. XV. Is tamen numerus variat in catal. bibl. regiae Paris. tom. II. in quo XI. codd. characterum memorantur: multis insunt *Hermogenis* et *Aphthonii* libri; aliis alii: nr. MXLV. qui cod. praebet V. priora capita: nr. MCCCLXXXIII. in quo vltimum caput est de contumacia siue procacitate; nr. MCCCLXXXIX. nr. MDCXXXIX. in quo multa passim Iani Lascaris manu sunt suppleta; nr. MDCCXLIV. in quo exstant XV. priora capita; nr. MDCCCCLXXXIII. saec. X. membr. nr. MMDCCCXXX. in quo dimidia fere pars characterum desideratur; nr. MMDCCCXVI. nr. MMDCCCXVIII. in quo ultra dimidiam partem desunt characteres; nr. MMDCCCCLXXVII. priora capita XV. nr. MMDCCCCLXXXVI. in quo pariter dimidia fere pars characterum desideratur. — In biblioth. *Cosliniana* secundum *Montfaucon*. catalog. p. 584. cod. CCCLXXVII. et p. 588. cod. CCCLXXXIV. cuius L. V. vsus est Needham.

In bibliotheca *Leidensi* teste catalogo p. 336. nr. LIX. quindecim priora capp.

In *Britannia*. Vsus est Needham codd. Barocciano, in bibl. Oxoniensi, SS. trinitatis collegii Cantabrigiae, (quem codicem antea quoque adhibuerat Th. Gale,) Osborniensi, et variis lectionibus cod. msti olim Bonauenturae Vulcanii, depromptis ex volumine III. collectaneorum Isaaci Casauboni, in bibliotheca Bodleiana Oxonii repositum: de quibus consules quoque cl. Fischeri praefationem.

In

In *Germania* quondam in bibl. Heidelbergensi siue Palatina fuerunt quatuor codices, e quibus lectiones dedit Casaubonus. Cod. *Vindobonensem* laudat variasque cap. XI. lectiones ex illo exhibet cl. *Amadutius* ad II. charact. ineditos p. 100 sqq. In bibliotheca *Guelferbytana* sunt duo codices, quorum alter XV. priores, alter XXIII. characteres continet praeter alia opuscula: Illorum, posterioris maxime, lectiones ita conueniunt cum editionis Camotianae lectionibus, ut ex uno eodemque fonte fluxisse videantur, obseruante cl. *Fischer* in praefatione.

Editiones.

De his intelligenter eruditeque egit illarumque contextuit historiam criticam cl. *Fischer* in praefatione, quem sequutus est cl. *Amadutius* in prolegomenis §. II. p. 5 sqq.

Θεοφράστου Χαρακτῆρες cum interpretatione per *Bilibaldum Pirckheimium*, iam recens edita. Norimbergae per Io. Petreium 1527. et constat opusculum tribus plagulis. Exstat quoque in operibus eiusdem Pirckheimymeri, Francofurti 1610. pag. 214.

Ducta est haec editio princeps, quae praeter prooemium continet XV. priores characteres, e cod. msto, cuius exemplar, negligentia et tarditate librarii contaminatum, Pirckheimer accepit a Io. Francisco Pico, comite Mirandulano: *Vita Bilib. Pirckheimymeri* praefixa est Theatro virtutis et honoris *oder Tugendbüchlein — durch Wiltbald Pirckheimymer* etc. post eius mortem cum praef. *Hans im Hoff*, Norimbergae 1606. 8. edito, pag. 1 — 100. p. 272 sqq. est versio germanica praefationis latinae ad primam characterum Theophr. editionem. Praeter Fischerum conf. *Freitag* in adparatu litterar. tom. III. p. 1326 sqq. ubi quoque de Theophrasto, et de aliquot editionibus ac versionibus characterum agitur. Illa mater facta est editionum Cratandreae, Oporinianae, Gesnerianae et Furlanianae. Sunt igitur:

Θεοφράστου Χαρακτῆρες, cum interpretatione latina. M. D. XXXI. ad calcem: *Basileae in officina And. Cratandri*, mense Septembri a. Ch. M. D. XXXI. (1531.) 8.

In quibusdam locis textus graecus non omnino feliciter immutatus est, iudice Fischer. Versio latina, quae excipit textum graecum, a *Conrado Gesnero* (biblioth. pag. 614. b.) tribuitur *Angelo Politiano*, eamque conuenire cum versione, quae est in exemplo Morelliano, et quam Morellus ostendit profectam esse a Politiano, reperit Fischer. Ex Cratandreo exemplo fluxit editio Oporiniana:

Theophrasti vita et opera, graece. cum gr. metaphrasi Prisciani Lydi, in tract. de sensu et phantasia. Basil. per Io. Oporinum, 1541. fol.

Iis inseruit Oporin. Theophrasti characteras quindecim. Aliis autem exemplis praemissa est epistola Ioachimi Camerarii, scripta Tubingae a. d. XI. Kal. Sept. 1541. aliis praefixit Hieronym. Gemusaeus praefationem, scriptam Basileae prid. Kal. Sept. 1541. Curam vero editionis gessit Oporinus. Exemplum cum multis V. L. aut coniecturis est in bibl. Leidensi. vid. Catalog. pag. 337. nr. 26. At ex eiusdem Oporini exemplo totidem characteres, excepto prooemio, venerunt in secundam primo, deinde in reliquas eclogarum *Stobaei* editiones, a Conr. Gesnero curatas, quod Gesnerus ipse testatus est in praefat. ad secundam *Stobaei* editionem 1550. et ad tertiam edit. 1559. et Fischerus ostendit. Quare errarunt viri docti, Casaubonus, Needham, aliique, qui putarent, a *Stobaeo* ipso illos fuisse illatos. Gesnerus

vero non solum addidit versionem Politiani a se correctam, sed multa quoque peccata exempli Oporiniani emendauit.

Noua eaque altera libelli Theophrastei aetas enata est studio *Io. Baptistae Cammotii*, qui *tomo sexto Operum Aristotelis*, Venetiis apud Aldi filios sumtu Federici Turrisiani, Venetiis 1552. 8. e codice non solum quindecim antea notos characteres, sed octo etiam alios primus summa cum fide inseruit: cuius editionis, quae mater facta est aliarum bonarum, praestantiam iustis laudibus exornauit Fischerus, qui etiam claris argumentis demonstrauit, Stephanum in editione, inscripta:

Aristotelis et Theophrasti scripta quaedam, quae vel numquam antea, vel minus emendata edita fuerunt. graece. Paris. ex officina Henr. Stephani, 1557. 8.

pag. 83 — 103. tres et viginti characteras Theophrasteos, et quidem octo posteriores non ex codice quodam, calamo scripto, ut in epistola ad Petrum Victorium gloriatus est et viris persuasit doctis, Morello, Casaubono, Fabricio aliisque, qui putabant, Stephanum primum vulgasse characteras illos octo; sed ex exemplo Camotiano ita depromissey ut quaedam omitteret consulto, alia corrigeret, alia deprauaret. Addidit tamen notas criticas; at breues et paucas.

Totum characterum libellum, nulla re immutata, repetiit, adiectis noua versione latina et animaduersionibus vel criticis vel historicis haud spernendis, *Leonh. Lycius*, Hilpoltsteino Francus, Lipsiae 1561. 8.

Ex Stephani exemplo ductus est textus graecus a *Claudio Auerio*, Triuacuriano, tunc vix annos XX. nato, qui nouam versionem lat. confecit, et adiecit notas criticas, sed audaces, notasque historicas, maxime morales; quae omnia cum *libris Aristotelis ethicis* edita sunt a *Zwingero*, Basil. 1582. fol. apud Episcopium.

Edit. Stephani basis quoque facta est edit. Morellianae:

Θεοφράστου — Theophrasti de notis morum liber singularis — cum Angeli Politiani latina interpretatione, a Federico Morello, Parisiensi, cum eruditis viris recognita, et octo posterioribus notis, quae antea desiderabantur, ab eodem in hac editione adiecta. Lutetiae ap. F. Morellum typographum regium 1583. 4.

Morellus partim suas, partim Io. Aurati aliorumque coniecturas in margine posuit; nonnullas, haud pari semper felicitate, in contextum recepit. Versio quindecim priorum characterum latina habet Politianum, reliquorum autem Morellum auctorem. Raram hanc editionem laudarunt *Maittaire* in A. T. vol. III. part. II. pag. 787. *Fabricius* in margine sui exempli, cum primis Fischerus in praefatione.

Theophrasti characteres, ex Stephani exemplo repetitos, additis V. L. exempli Oporin. et Camot. suisque emendationibus, adiecit *Sylburgius Aristotelis* opusculis ethicis, Francof. apud Wechel. 1584. 4. pag. 228. — Inter scripta *Aristot. et Theophr.* Oliuae 1587. p. 83.

Tertiam classem duxit *Isaacus Casaubonus*, accuratissimus ille et doctissimus ut multorum auctorum, ita quoque characterum Theophrasteorum interpres: nouam quidem instituit recensionem, at prouidus et cautus fuit criticus, nec ausus est mutare quidquam sine auctoritate librorum veterum.

Theophrasti

Theophrasti notationes morum. Isaacus Casaubonus recensuit, in latinum sermonem vertit, et libro commentario illustravit. Lugd. 1592. 8. (Reperiuntur exempla, quae signata sunt ann. 1593. ut in bibl. Thottiana, tom. IV. p. 252. vid. *Amadutium* in epistola ad Bodonium, subiuncta eius editioni duorum anecdotorum capitum.)

De meritis Casauboni in hos characteres insignibus et de familia edd. Casaubon. docte agit Fischerus. adde *Heumann* in actis philos. III. pag. 683 sqq. Commentarium egregium, thesaurum eruditionis atque linguae graecae et penu antiquitatis primum composuit Casaubonus in itinere, non per otium, (ut ipse ait in notis ad prooemium p. 13. edit. Fischeri, coll. ad cap. XI. pag. 115.) in museo, sed ὁδῷ πάρεργον ἐν ἀποδημίᾳ, omnibus studiorum praesidiis destitutus, solius memoriae, (quae in eo admirabilis vastissimaque fuisse videtur,) fide adiutus. At postea eum locupletavit, et expoliuit limavitque diligentius. Adhibuit quatuor codices mssos Palatinos, ex quorum vno Marquardus Freherus misit ei quinque characteres, nondum editos cap. 24. 25. 26. 27. 28. His ornauit editionem alteram Lugduni 1598. 8. Tum ibid. 1612. 8. (exemplar cum MSto collatum ab Isaaco Vossio, exstat in bibl. Leidensi, vid. Catalog. bibl. illius pag. 150. nr. 62. Fuerunt quoque exempla in bibl. Menkeniana et Pinelliana, vid. *Pinell.* catal. tom. I. p. 242.) quantum ibidem 1617. 8. In his et textus graecus et commentarius non idem esse videtur. vid. ipsius Casauboni epistolam ad Rutgersium, paullo post memoratam: et compara, quae de Kirchmanni edit. paullo post dicuntur. Quarta aut tertia editio post Casauboni fata Lugd. 1638. 8. et aliquoties postea repetita est. In biblioth. Barberina reperitur exemplum edit. ann. 1617. cui in margine *Lucas Holstenius* multas graeci textus emendationes adscripsit et multas addidit varias lectiones, littera V. (probabiliter *Vaticani* cod.) adposita; adnotante *Amadutio* loc. cit. in fine. — Casauboniana autem recensio basis facta est plurimarum reliquarum. At editores posterius textum, a Casaubono constitutum, vel totum reddiderunt, vel multis locis lectiones receperunt, siue a Casaubono per coniecturam in notis prolatas, siue ex ingenio aut e libris scriptis sumtas.

Theophrasti characteres sunt praeter ea in *Theophrasti operibus plerisque*: cum commentariis *Dan. Furlani*, Cretensis, ex bibliotheca Io. Vincentii Pinelli. Hanoviae, typis Wechel. 1605. fol. gr. et lat. editis: Ex edit. Oporin. est textus quindecim priorum characterum, ex Camotiana autem reliquorum plane repetitus. De Furlani commentariis Casaubonus in litteris ad Ianum Rutgersium, Paris. III. Nonis Ianuarii 1610. ita iudicat: *Characteres Lugduni breui, ut spero, edentur, non negligeret recogniti. Nam Furlanus, homo graecus, atque is doctissimus, qui in eam rem arenam post nos descendit, stomachum mihi mouit, qui mihi ferme persuasit, etiam Graecos homines in sua lingua posse aliquid a nobis discere: φθόνος δ' ἀπὲρθε τοῦ λόγου καὶ νέμεσις. Sed eius versionem et notas si vidisti, et expendisti aliquando, non aliud, nisi fallor, senties.* Atque in epistola ad Heinsum pag. 93. edit. Hagae Comitum a. 1638. Is, (Furlanus,) ait, *nostra in libellum Χαρακτῆρων ἡθικῶν non vidit, et, nisi fallor, homo Graecus hominem Gallum non superavit.*

Casauboni contextum graecum ac versionem latinam recoxit quoque *Dan. Heinsius* in *Theophrasti Operibus*, Lugd. Batav. 1613. fol. in margine vero collocavit vel coniecturas vel lectiones diuerfas.

Multas Casauboni coniecturas, ab ipso auctore postea repudiatas, ex prima illius editione, cum illius versione lat. recepit *Io. Kirchmannus* ^{m)} in edit. *Theophrast. characterum* (XXIII.) Rostochii 1604. 8. in praefatione tamen memorat priores verasque codd. lectiones.

Theophr. charact. cum Epicteto et Cebete, in thesauro philos. moral. Lugd. 1589. pag. 92. — Coloniae Allobrog. 1613. 12. — Bonon. 1707. typis P. M. Montii. — cum piis monitis *Io. Angel. Werdenhagenii* Lugd. Batau. 1632. 12. 1653. 12. — a *Ioanne Meursio* gr. et lat. Lugd. Batau. 1640. 8. apud Harwood.

Theoph. notationes morum. *Is. Casaubonus recensuit, in latinum sermonem vertit et libro commentario illustravit. Editio noua, prioribus quanto melior et auctior praefatio ad lectorem, dedicationi subnexa, declarabit,* cum indicibus. Brunsvigae typis hered. Andr. Dunckeri, impens. Christi, Gerlachii et Sim. Beckenstein. 1659. 8.

Haec editio vulgo habetur Casaubonianarum praestantissima. Atque eatenus verum id esse poterit, quod editor multos locos veterum scriptorum, a Casaubono nomine tenus tantum laudatos, curatius indicauit, libri, capitis aliusque distinctionis mentione adiecta, et graecorum verborum versionem latinam adiunxit. At enim textum graecum et coniecturis Casaubonianis et vitiis operarum contaminauit, atque Casauboni commentarium ipsum modo truncavit, modo interpolauit. — Idem prauum consilium sequutus est, at coniecturas Casaubonianas vncis seclulit ab oratione, *Melchior Schmid*, qui *charact. Theophrasti*, in particulas nimis minutas diuisos, gr. et lat. edidit Helmstad. 1686. 4. — Textum, a Casaubono restitutum, at huius et alienis distinctum coniecturis, edidit, saltem praefatione ornauit, cum latina versione et prolegomenis Casauboni, *Io. Schefferus*. Vpsaliae 1668. 8. *Fagius* in historia literaturae gr. in Suecia, vbi pag. 123 sqq. de Scheffero agit, illam editionem non commemorat. — — Ex recens. et cum versione lat. Casauboni, sine illius commentario, cura *Adami Rechenbergii*, Lipsiae 1679. 8. — Budissae 1690. 8.

Opuscula mythologica, physica, et ethica, graece et latine, (cura *Thomae Gale*.) Cantabrig. 1671. 8. rec. ita tamen vt prius exemplum nonnumquam a posteriore dissideret. Amstelod. 1688. mai. 8.

Charact. Theophrasti in edit. Amstel. incipiunt a pag. 567. Gale, vsus cod. Cantabrig. et editionibus Camotiana, Casaub. Oporin. Oxoniensi, (quam tamen, in notis Galei citatam, non reperi; textus autem Casauboniani repetitio esse videtur,) Stephan. et Sylburg. vt plurimum sequutus est Casaubonum, a quo tamen et superioribus editoribus interdum discessit, interdum suas immiscuit coniecturas.

Theophr. charact. cum notis *Car. Aldrich*. Oxon. gr. et lat. cum Epicteto, 1680. 1702. 1707. in 8.

Casaubonianum contextum et versionem latinam *Theophr. characterum*, emendate et nitide recudi fecit *Ericus Benzelius*, tum bibliothecae Vpsalienti praefectus, postremum archiepiscopus

^{m)} Ineditum *Io. Kirchmanni* commentarium seruatum fuisse a *Io. Melch. Krafft*, verbi diuini ministro apud Hufumenses in Molsatia, Fabric. in margine manu scripsit. adde *Epistol. Iunianas* pag. 276.

episcopus Vpsalensis. Is graecum textum in minores diuisit sectiones, et addidit utilem plenumque, quamquam multis minutis refertum, indicem grammaticum siue philologicum *Petri Hedelini*, in quo singulorum vocabulorum vis et vsus traditur, et a Benzelio forsan ipso vel propriae vel alienae profertur coniecturae, Vpsaliae 1708. 8.

Θεοφράστου — Theophrasti characteres ethici, graece et latine, cum notis ac emendationibus I. J. Casauboni et aliorum. Accedunt Iac. Duportii praelectiones iam pridem editae. Graeca cum vetustissimis MSS. collata recensuit et notas adiecit Petrus Needham, S. T. B. coll. diu. Ioan. Cantabrig. socius. Cantabrigiae 1712. mai. 8.

Quos codd. msst. adhibuerit Needham, iam supra in catalogo codd. indicaui. Needham vero in hac praestanti nitidaque editione textum Casaubonianum multis locis, nec tamen ubique pari felicitate immutauit, et in notis lectiones codicum, iudice Fischero, saepe frustra adseruit et viudicauit: suis notis addidit Sylburgii, Salmasii, Palmerii et Clerici animaduersiones. Textum graecum, cui iuncta est e regione versio Casauboni, excipit commentarius Casauboni, et hunc sequuntur Duportii in characteras 1—4. 6. 9. 10—16. praelectiones, doctae quidem atque eruditae, at multis alienis repletae, nec raro e notis Casauboni et Salmasii libris exscriptae. Plura vide de illa editione, quae reliquarum fere omnium basis facta est, Acta erudit. Lips. 1713. pag. 394. Acta eruditorum germanice scripta, tom. II. pag. 304. in noua Halensi biblioth. (germanice) tom. III. pag. 819 sqq. ubi nouae quaedam emendationes proferuntur, Mem. of literature. tom. II. pag. 230. Journ. de savans 1713. II. p. 171 sq. Journ. de Trev. 1714. pag. 1368. *Henniam*, in actis philos. III. p. 684 sqq. et Fischerum in praefat. Duportii praelectiones iam Gale in praefatione sua memorarat, et eadem sunt, quae quondam falso credebantur fuisse Thomae Stanlei, sub cuius quidem nomine exstant msstae in bibl. Io. Mori, Elidenfis episcopi, p. 669. et ei adseruntur ab auctore vitae Stanlei, quae ante historiam philosophicam, a Stanleio scriptam, praefixa est.

Theophr. descriptiones morum. graece. Hauniae 1725. 8.

Theophrasti characteres ethici, graece, cum versione latina I. J. Casauboni, et notis Io. Corn. de Paw. Ultraiekti Batau. 1737. 8 apud Evelt.

Casauboni textum immutatum reddidit, sed in notis et nubem coniecturarum protulit, de lectionibusque codicum et alienis coniecturis disseruit, et multa loca interpretatus est. Postremi V. characteres illi non videntur eundem habuisse parentem, quem priores; dissentit vero ab iis, qui omnes abiudicant Theophrasto. Mirifice laudat Fischerus operam studiumque I. Corn. de Paw. conf. quoque Prosper. Petronii Barenfis censuram in notizie letterarie Oltramontane — Romae 1743. tom. II. part. II. art. 47. nr. 4. pag. 350. ephemer. Lipsiens. litter. ann. 1737. scid. 49. pag. 427 sq. in primis Hauptmanni censuram in actis erudit. Lips. ann. 1738. mens. Iun. p. 296 sq.

Theophr. charact. cum Epicteti enchiridio et Cebetis tabula, curante Ios. Simpson, gr. et lat. Oxon. 1739. — edit. tertia Londini 1744. — ibid. 1758. et 1762. 8.

Θεοφράστου — Theophrasti characteres morum. cum noua versione latina, ineditis Aug. Buchneri notis, supplementis item varr. lectis. MS. et commentationibus suis edidit Io. Conr. Schwarz, Theol. Doct. et P. P. O. ac Gymnasii Casimirianus Director. Coburgi 1739. 4.

Textum graecum iusto audacius concinnauit nec raro deprauauit e Casauboniano, Needhamiano, suique ingenii commentis mixtum. At sagacitas ingenii et ampla adcurata-

que linguae graecae scientia in notis cernitur: Fischerus tamen in notis plurimas Schwarzii coniecturas et lectiones acrius refutauit et exagitaui.

Ex recensione Needhami aliquoties recusi sunt *Theophrasti characteres*: a *Frider. Gott-hilf Freytag*, praemissa dissert. de Theophrasto eiusque characteribus, gr. et lat. Lipsiae 1726. et 1751. 8. — gr. et lat. Glasgae, apud Foulis 1743. 12. et 1758. 8. — Lipsiae et Halae 1751. 8. quam vero ego non vidi. — a *Richardo Newton*, gr. et lat. cum notis anglicis, 1754. 8. — cum notis Needhami, at mutilatis et interpolatis in *Eclogis ex optimis graecis scriptoribus*, gr. Tiguri, 1749. 8. — Textum Casaubonianum *I. M. Gesnerus* in Chrestomathia graeca, Lipsiae 1753. pag. 124 — 144. maximam partem seruaui.

Caratteri di Teofrasto greco-toscani, colle loro illustrazioni, varie lezioni, e note del senatore *Leonardo del Riccio*. In Firenze, nella Stamperia Mouckiana, 1761. et 1763. tom. IV. in 12. Fundus est edit. Casaub. Lugdun. 1598. collato tamen graeco textu cum quatuor codd. msstis Florentinis, quorum lectiones variae in extrema ora sunt adpositae. (in Platoni bibl. etc. minus plene citatur et ann. 1760 — 1762. tribus tomis prodixisse dicitur illa editio.)

Vltima aetas habet *Fischerum* V. C. Professore in Vniuersitate Lipsica et Scholae Thomae Rectorem, auctorem:

Theophrasti characteres recensuit animaduersionibus illustrauit atque indicem verborum adiecit Io. Frider. Fischerus. Accessit commentarius Is. Casauboni. Coburgi ex officina et sumtu Io. Car. Findeisen. 1763. mai. 8. graece.

Haec est, si criticam et interpretationem grammaticam spectas, optima editio. Fischerus, criticus sobrius, idemque litterarum graecarum scientissimus, in textu graeco describendo operas sequi iussit exemplum editionis Casauboni tertiae, locis tamen nonnullis auctoritate et fide librorum veterum emendatum. In notis criticis et varias lectiones tum codicum msstorum Guelferbytan. et aliorum, a Casaubono, Galeo ac Needhamio adhibitorum, tum omnium fere editionum, certe meliorum, et coniecturas virorum doctorum diligenter enotauit, aperte examinauit, et suas interdum adtulit emendationes: Saepius adiecit interpretationem vocabulorum grammaticam. In indice locupletissimo plenissimoque docte explicantur vocabula formulaeque, et ex antiquitate et interiore linguae graecae scientia multa loca aptissime illustrantur, interdum obseruationes criticae adsparguntur. In Casauboni commentario, qui vltimum locum occupat, loca, ab illo laudata, diligentius, plene curateque citantur. In praefatione, vti iam adnotauimus, historia editionum critica eaque egregia concinnata est, et Theophrasto libellus adseritur. Quod vero Fischerus Klotzii, vt aliorum criticorum, coniecturas cum acrimonia verborum saepius vituperauit, *Klotzius* in actis litterariis, vol. I. part. I. Altenburgi 1764. 8. pag. 78 — 93. lepide quidem, at acrius, quam par erat, Fischerum ipsum, et editionem exagitaui. Contra laudatur Fischerus in nouis actis litterariis ann. 1763. m. Sept. part. II. p. 465 sqq.

Septem charact. in *Franc. Fontanii* Florilegio ex graecis scriptoribus. Romae apud Bened. Frances. 1778. 8. — Quaedam capita recepit *Strothius* in suam Chrestomathiam graecam. — *Char.* gr. et hispanice a D. *Ignano Lopez de Ayola*, Madrit. ap. Copin. 1787. 8. — In vsum scholarum inferiorum editi sunt *Theophrasti characteres* Magdeburgi. [1773. cum *Ge. Cph. Bremeri* 8. cum indice Fischeri contracto] 1779. 8. — a *I. G. Christ. Neide*, graece, cum indice germanico, Magdeburgi 1781. 8. — graece, Dresdae, 1788. 8. — cum

— cum adnotationibus, (ex Casauboni et Fischeri notis magnam partem hauslis,) et indice locupletissimo, (Fischeri contracto,) a *Io. Frid. Leonh. Menzel*, Baruthi, 1789. 8. Haud adeo spernenda est haec commoda editio, ut a nonnullis factum est. — *Θεοφράστου — Oder Theophrasts Abschilderungen der menschlichen Sitten mit deutschen Anmerkungen, herausgegeben von Heinr. Wilhelm Rotermundt*, Rector an der Schule zu Buxtehude. Hamburgi 1791. 8. cum indice vocabulorum graeco-germanico. In graeco textu describendo sequutus est Needhamium: at Fischeri editio ad manum illi non videtur fuisse: alioqui ex praefatione illius meliorem, et pleniorē dedisset codicum et editionum historiam. — Inter ea lucem viderunt:

Characterum ethicorum Theophrasti Erefti capita duo, hactenus anecdota, quae ex cod. msto Vaticano saeculi XI. graece edidit, latine vertit, praefatione et adnotationibus illustravit Io. Christophorus Amadutius, Parmae apud Bodon. ex regio typographeo. 1786. mai. 4.

In Prolegomenis multa ad illustrandam characterum historiam litterariam adtulit, pag. 27 sq. et pag. 60 sq. de pericope cap. XXX. cum charact. XI. iam edito, valde communi late disseruit, pag. 44. et 67 sqq. de hermis Theophrasti quaedam notauit, ex quibus ea, quae de effigie illius obseruauimus, possunt augeri: et p. 69 sqq. capp. 29. et 30. graece et latine cum vberioribus doctisque adnotationibus euulgauit. Ex splendida hac editione duo illa anecdota, quae quidem num Theophrastum reuera habeant parentem, viri docti haud immerito dubitant, typis repetita sunt in Annalibus litterar. Helmstad. a. 1787. mense Aug. p. 140 in Continuatione delle Nouelle lett. di Firenze 1787. nr. 21. subiunxerunt illa quoque cel. *Beckius* institutionis philologicae monogrammatibus, Lipsiae 1787. 8. atque cel. *Nast* editioni suae praeclarae:

Θεοφράστου — Theophrasts Sitten-Gemälde für höhere Lehranstalten aufs neue bearbeitet von Ioh. Iac. Heinrich Nast —. Stuttgart 191. 8.

Est quodammodo noua recensio, ex editionibus melioribus facta. Hinc saepe discedit a Fischeri, et interdum Schwarzii emendationes adoptat. Criticis notis immiscuit obseruationes grammaticas et eas, quibus vis et virtutes notationum pulcre explicantur: addidit indicem graeco-grammaticum: praemisit autem commentationem de consilio ac ratione Theophrasti in moribus notandis: denique illi vindicat librum et adiecit nonnullas Graecorum ac Romanorum notationes ad illas cum Theophrasteis comparandas. — Idem V. D. scripsit progr. de consilio et methodo Theophrasti in suis notationibus pingendis. Stuttgart. 1791.

Isaarus Vossius in notis ad Ignatium p. 289. promiserat, se librum hunc Theophrasti pluribus locis meliorem daturum et illustraturum notis: tum Galeus ab eodem Vossio auctiorem et emendatiorem expectare nos iussit. *Lambertus Bos* in epist. ad Fabricium, (in vita Fabricii, a Reimaro edita, p. 224.) scribit, se cogitasse aliquando de edendis Theophrasti characteribus cum animaduersionibus, et trium locorum emendationes proponit. — *Fonteyn*, (Fonteinium) characterum parasse editionem, cognouimus ex epistolis Bernardi ad Reiskium, (in huius vita, ab coniuge scripta. Lipsiae 1783. 8.) p. 348. 427. quo vero eius obseruat. schedaeque peruenierint, equidem nescio. [Seruat eas *Dan. Wyttenbachius* V. C. et editionem parat. v. Bibl. Crit. Amst. Vol. III. P. II. p. 104 sq. *Beck*.] — Latinis versibus reddidit *Iacobus Welton*, et cum textu graeco notisque parauerat edere Oxonii 1722. specimen metaphraseos; v. Journal des

des Savans 1726. mense Maio p. 135. et New memoirs of Litterature 1725. tom. I. p. 453 sq. notante Fabricio ad marginem exempli sui. — *Prosper Petronius Borensis*, bibliothecae Alexandrinae in romano archigymnasio praefectus, (mortuus mense Febr. 1783.) promiserat in Notizie etc. (supra ad editionem Pawianam laudatis,) novam characterum editionem triplo auctiorem ex cod. Vaticano, (atque in hoc codice plura extare, quam Aynadutius notauerat, animaduertit vir quidam doctus, qui illum codicem tractavit, et nobis narravit,) et contulerat cod. inst. Barberinum atque alterum Palatino-Vaticanum. Inceperat iam praelo subiicere graece cum nova versione latina: sed operae tantum processerant ad tria folia in forma octava, quae continent dumtaxat duodecim priora capita, decimo tertio paucis lineis ad calceem intercepto. At cur haec editio imperfecta manserit, incompertum est. vide cl. *Anadutium* in prolegomenis §. IV. et V. pag. 14 — 25. et in notis pag. 56 sqq. vbi de illo Prospero Petronio Borensi eiusque inchoata edit. est copiosus.

Fuerunt etiam, qui *Theophrast ch racteres de virtutibus* *) vidisse se adfirmarent; sed, non ego credulus illis, inquit Menagius ad Laertium pag. 211.

Maximi Planudis expositionem ineditam in Theophrasti characteres memorat *Gernerus* in praef. ad Io. Stobaeum. Eam vero in Italiae bibliothecis diligenter inquisitam nancisci se potuisse negat *Leonhardus Lycius*.

V e r s i o n e s .

Latinae: praeter memoratas, *Baluzius*, (notante Fabricio,) habuit versionem *Lapi Biragi*, Castellinuculi Florentini, qui Filesi discipulus fuit, *Theophrasti liber de impressionibus*: incipit: *Est perindignum ducere* etc. De *Weltoni* interpretatione metrica iam supra egimus. Latina *Casauboni* repetita est in libello:

Ludovici Molinaei morum exemplar, seu characteres. *Accesserunt, ob argumenti similitudinem Theophrasti characteres ethici et Io. Ludou. Viuis introductio ad sapientiam*. Lugduni Batav. 1654. Haegae Comit. 1662. Hamburgi 1675. 12.

Gallicae, factae sunt ab *Hieronymo Benvenentano*, Parisi. 1613. 12. inprimis a *Bruyero*, (defuncto d. X. Maii 1696.) qui et ipse Theophrastum imitatus, ex suo ingenio novos characteres addidit, minus quidem pressos nec a tanta naturali pulcritudine grataque breuitate et picturae veritate, quas virtutes in genuinis Theophrasteis amamus, commendabiles; at lectu tamen dignos, atque acumine, quidquid personato *Vignolio Maruillio* *) videatur, neutiquam destitutos, Parisi. 1688. 12. apud Steph. Michallet. vid. Histoire Ouvr. 1702. Maii pag. 102. — ibid. 1692. 8. Illius characteres auidellectati, et gallice Parisiis, Bruxellae, Amstelodami

*) Laertius duobus in locis ἡθικὰ χαρακτῆρες inter scripta Theophrasti memorat V. 47. et 48. Vnde Menagius suspicatur, vno loco ab eo notari characteres virtutum; altero vitiorum. Adde *Casaubon*. in prolegom. ad Theophr. charact. et *Anadutium* l. cit. pag. 38 sqq.

o) *Vignolius Maruillius* tom. I. Miscellaneor. historicorum, gallice editorum. Cui respondit

Petrus Costeus in libro: *Defense de Mr. de la Bruyere et des ses Caracteres contre les Accusations et les objections de Mr. de Vigneul Marville*, Amsterd. 1702. 12. adde *P. C. Passerat* parallèle de Theophraste et de la Bruyere, in *Mercur de France*, 1732. Ian. p. 78 sqq. *Menagiana* tom. II. p. 241. Acta erudit. germ. part. 240. p. 881 sqq.

Iodami alibique saepissime sunt typis excussi, ita, vt, auctore adhuc superstite, iam decima quarta prodierit dicatur. E multis quasdam nominare licet editiones, Paris. 1696. post auctoris mortem, Paris. 1700. 8. Amstel. 1701. mai. 12. II. tom. Coloniae 1713. 8. II. tom. Amstel. 1720. III. voll. 12. apud Westlein. (aucta est editio defensione Bruyerii eiusque characterum a Petro Costa facta, et laudatur in Journ. littéraire tom. XI. pag. 26. Lips. ephemer. litter. 1720. p. 199.) ibid. 1731. Paris. 1733. — auct. per Coste, Paris. 1739. II. tom. 8. Amstelod. 1743. II. tom. Paris. 1756. 8. — 1765. 4. — Dresdae 1755. 8. II. voll. 1769. 8. II. voll. In alias quoque linguas Bruyerii characteres cum Theophrastis sunt translati. — Gallice sunt quoque versi Theophr. characteres a *Lavesque* cum Menandri sententiis moralibus, Paris. 1782. 12. et in Collection des moralistes anciens, Paris. apud Didot 1783. 12. — cum notis vitaeque Theophrasti per M. B. de B. (probabiliter *Bélin de Ballu*) Paris. 1790. mai. 8.

Germanicas, in *Theatro virtutis et honoris oder Tugend Büchlein* aus etlichen fürtrefflichen Griechischen vnd Lateinischen Scribenten ins Teutsch gebracht durch Herrn *Wilibald Pirckheymern* — Auf desselben hinterlassenen Bibliothec durch einen vornehmen gelehrten Mann mit fleiß zusammen getragen, vnd ietzo erst an Tag geben. Mit vorgeletzten Leben des Auctoris. Nuremberg 1606. in 8. p. 257 sqq. ex edit. Noribergensi et Lugdunensi, cum vita Theophrasti, cuius XXVIII. char. germanice versi hic leguntur. Praef. est Hanns Imhof; tum a M. Gottfr. Ephr. Müllero, *Spiegel menschlicher Sitten, aus dem Griechischen des Theophrast*, Dresdae et Lipsiae 1737. mai. 8. — cum char. Bruyerii a Io. Sigism. Kieffling, Noribergae 1754. mai. 8. — Theophr. et Bruyerii char. ab anonymo, Ratisbonae et Viennae 1754. 8. II. part. — ab alio Francofurt. 1772. II. part. 8. — a *Schultesio*. — a *Vollbedingio*, Lipsiae 1733. (vid. Roosii Bibl. für die Paedagogen und Erzieher, tom. II. Giesae 1784.) — a Io. Dan. Büchling, Halis Saxon. 1791. mai. 8. — a K. G. Sonntag, cum vita Theophrasti et animaduersion. philosophicis, Riga, 1790. 8. [Einige Skizzen zu Sittengemälden, nach dem Griechischen des Theophrast von K. G. Sonntag. Riga 1792. 4.] — Versio metrica charact. Iidi in *Menkenii* Vermischten Gedichten pag. 200 sqq.

Danicae per Io. Gottschalch, Aalborg 1768. 8. — cum Ciceronis Laelio et Plutarcho de discrimine adulatoris etc. Hauniae f. a. in 8.

Hispanicam Lopezii laudauit.

Anglicae ab *Eustathio Buddell*, Londini 1715. elegantius quam fidelius, male vocatur *Dugdill*, in Neuem Bücheraal, 46. Oefnung. Lips. 1715. pag. 753. — ab *Henr. Gally* cum notis et disquisitione critica de artis charact. scriptoribus, Londini 1725. mai. 8. vid. Bibl. Angloise tom. XIII. p. 378. Probabiliter versioni Bruyerii charact. anglicae, Londini 1698. 8. a Fabricio laudatae, inerant characteres Theophrasti anglice conuersi.

Italicae. Riccianam iam supra in catal. edit. ann. 1750. laudauit. — *caratteri* (XVIII.) *morali di Teofrasto, interpretati per Ansaldo Ceba*. — In Geneua appresso Giuseppo Pauoni, 1620. 4. vid. *Iust. Fontanini* biblioth. italicae eloquentiae, Venet. 1753. tom. II. cap. II. pag. 347. *Paitoni* biblioth. etc. tom. IV. p. 104. praesertim *Amadutium* in edit. charact. Theophr. II. ineditorum pag. 36 sqq. 51 sq.

I m i t a t i o n e s.

Scriplerant quoque characteres morum e veteribus *Dio Chrysostomus* in orat. de regno, pingendo avarum, voluptuosum et ambitiosum, *Libanius* in Orat. a Fabricio in Bibl. Gr. lib. V. cap. 9. p. 179 sqq. vulgata; e recentioribus in *Cassini* libr. de eloquentia sacra et humana, *Boxhorn* in poematibus pag. 67. 145. 148. *Ioach. Kühn* charact. mali debitoris in quaest. philolog. pent. IV. cap. 3. *Ludovicus Molinaeus*, (cuius librum paullo ante commemoravi,) *Carolus Paschalius*, *Ioachimus Pastorius*, ne de aliis ^{p)} recentioris aetatis in praesenti dicam. Sed plures Galli idem tentauerunt, ut tot libellorum gallicorum exempla testantur, qui in titulo characteres praeferunt, quales sunt, (indice Fabricio,) *Le Theophraste moderne*, (*Alraume*) *Suite des Caractères de Theophraste et des pensées de Pascal*. Paris. 1700. 12. et belgice vers. (vid. *Journal de Berlin* 98. p. 53.) *Ouvrages dans le goût des Caractères. Les Caractères des vrais Chrétiens*, (vid. *Journ. des Savans* 1715. pag. 343.) *Caractère d'un honnête homme. Les différens Caractères des femmes du Siècle. Les hommes*, (vid. *Mem. de Trevoux* 1712. p. 1501.) *Les réflexions morales, satyriques, et comiques sur les mœurs de notre siècle*. Amsterd. 1711. 8. (vid. *Nouv. rep. lett.* 1710. tom. II. p. 546. *Mem. de Trevoux* 1714. p. 2033.) *Caractères et portraits critiques sur les défauts ordinaires des hommes; Mr. Bordelon caractères-naturels des hommes en cent dialogues*. Paris. 1692. 12. (vid. *Journ. des Savans* pag. 130.) *Portraits sérieux et critiques. Caractère d'un véritable ami. Caractères tirez de l'Écriture sainte et appliquez aux Mœurs de ce siècle. Réflexions sur le Ridicule et sur les moyens de l'éviter*, ou sont representez les Mœurs et les différens Caractères des Personnes de ce Siècle, par Mr. l'Abbé de Bellegarde. Nouvelle Edit. Paris. 1698. 12. *Caractères des Auteurs anciens et modernes, avec les jugemens de leurs Ouvrages, suivant la Copie de Paris*, à Amsterdam 1705. 12. pag. 52. inprimis pag. 117. iudicium fertur de Theophrasto et Bruyerio, de quorum posteriore ita iudicatur: „Cet Ecrivain, toujours de mauvaise humeur, ne trouva personne à son gré; et laissa trois places vacantes.“ — *Caractères des Vertus et des vices. La Critique et l'Apologiste sans fard, ou caractères opposez dans 35. différens états et conditions etc.*

Ex Anglijs memorandi sunt *Iosephus Hallus*, Decanus Worcesteriensis, cuius characteres virtutum et vitiorum recusi exstant in eius Operibus, anglice editis, Londini 1625. fol. pag. 161. (etiam italice versi ab Octavio Carducci, Florentino, Venet. 1628. et gallice lucem viderunt Genevae 1619. ac germanice, quantum memini.) atque *Boyerus: the English Theophrastus; or the manners of the age, being the modern character of the Court, the town, and the City* by M. Boyer, 1696 1702. 8. etc. Nec inter Germanos aliosque defuerunt, qui vel in libellis hebdomadariis aliisque eius generis, vel in peculiaribus scriptis characteres pingere; e. gr. *Portraits oder eine Charakter-Schilderung nach Theophrast und Bruyere von Ehard Wessphal*. Lipsiae vol. I. 1779. vol. II. 1782. Sed de his et characteribus, a poetis, oratoribus atque historicis passim confectis illorumque praeceptis hic multa disputare non vacat.

p) Vid. *Georgii Paschii*, Prof. Kiloniens. diatrib. de philosophia characteristica et paraenetica, Kiloniae 1705. 4. et librum de variis modis moralia tradendi, cap. IV. Kilon. 1707. 4. *Andreae Lud. Koenigsmanni* breuem historiam doctrinae

de characteribus morum adfectuumque humanorum, Osnabrug. 1714. 4. *Boeckleri* characteres Vellejanos, *Brockmanni* ethicam historicam, *Schafftesbury's* characteristicks etc.

cat. conf. *Sulzer* ibique cel. *de Blanckenburg*, Allgemeine Theorie der schönen Künste, tom. I. art. *Charaktere*, pag. 453 sqq.

Loca Theophrasteorum characterum multi illustrarunt aut emendarunt. *Salmasius* in lib. de usuris, vbi pag. 365. codicem laudat antiquissimum, in commentario ad Solinum et in aliis scriptis, *Palmerius* in exercitationibus ad gr. auctores, pag. 582 — 621. *Io. Clericus* in arte critica.

Io. Jac. Reiske in animaduersion. ad graecos auctores vol. I. p. 96 sqq. cuius tamen plurimas opiniones *Fischerus* grauitur culpatur reuellitque.

Christi. Adolph. Klotz, (quem *Fischerus* nominat *Clotium*), in animadu. in Theophrasti characteres, Ienae 1761. 8.

Christiani Friderici Schmidii Specimen animaduersionum in Theophrasti charact. morum. Lipsiae 1761. 4.

Henr. Friesemann in collectaneis criticis. Amstel. 1786. 4. pag. 168 sq.

P. B. A. A. H. (h. e. *Frid. Lud. Abresch.*) ἐξήρασις epistolica de verbo ὑπερτίθεσθαι. ad Theophr. prooem. in Miscell. Obss. Bat. in auct. vol. VIII. tom. III. pag. 347 — 352.

In vita *I. I. Reiskii*, ab eius vxore edita, *Bernard* in epist. ad Reiskium p. 223 sq. aliquot characterum loca tentat; sed pag. 225. reiecit coniecturas suas videtur. Idem *Bernard* ibidem pag. 266. 267 sq. 277. proposuit aliquot locorum emendationes. Ad Theophrastum quoque pertinent:

Georg. Abrah. Pielnhuber, Altdorfini, disput. praeside *Georg. Casp. Kirchmaiero*, de tribulis potissimum aquaticis ad Theophrastum Eresum (Plantar. lib. IV. cap. 10.) *Dioscoridem* et *Plinium Sec.* Wittebergae 1692. 4.

Christian Aug. Kriegel epistola, de Theophrasto, optimo fidei coniugalis magistro. Lipsiae 1763. 4.

Rondellii comm. in cap. XVII. me iam laudare, memini. vid. bibl. raisonnée tom. X. pag. 337. — *Chr. Arnaldi* Eclogas Eresianas, s. praelectiones in Theophrasti characteres, manu exaratas habeo.

XIV. ΤΩ'Ν ΜΕΤΑ' ΤΑ' ΦΥΣΙΚΑ' ἀποσπασμάτων ἢ βιβλίον α'. *Metaphysicorum fragmentum, sive liber I.* [Codices. In bibl. *Veneta* D. Marci cum aliis opusculis Theophrasteis, cod. CCLX. teste catalogo pag. 128. — in bibl. *Parisiensi* regia cod. MDCCCLIII. nr. 11. vbi ad calcem Theophrasti metaphys. adnotatur, nullam illorum ab Andronico et Hermippo in operum Theophrasti catalogo mentionem fieri, ipsi tamen a Nicolao Damasceno tribui, secundum catal. MSS. tom. II. p. 411. fragmentum metaphysicorum cum aliis opusculis Theophrasteis, ibidem, cod. MMCCCLXXVII. nr. 7. catal. p. 475 sq. — in bibl. *Leideni*, inter codd. Vossianos, inter varia Theophrasti et Aristotelis opuscula. vid. Catal. pag. 396. nr. 25. — in bibl. *Vindobonensi*, apud Lambec. commentar. de illa bibl. libr. et tomo VII. p. 157 sqq. etc. Editiones plures vide supra in catalogo editionum Aristotelis p. 322. 357. *Harl.*] In editione *Heinsiana* et *Hanouiensi* collectione desideratur. Sed exstat in tribus editionibus graecis operum Theophrasti: Aldina, vol. III. Venet. 1497. fol. Oporiniana Basileensi cum

oum praefat. Hieronymi Gemusaei edita ann. 1541. fol. et tertia Aldi filii, quae operibus Aristotelis in quinque tomos distributis, tamquam sextum volumen subiicitur, Venet. 1552. 8. ex recensione *Camotii*, edente Turrifano. Separatim hunc ipsum librum cum commentariis graecis, ad Aristotelis et Theophrasti metaphysica *Ioh. Baptista Camotii* in tres libros distinctis, ediderat Turrifanus ibid. 1551. fol. ¶ et absque iisdem, itidem graece, ad calcem Metaphysicorum Aristotelis, cum notis criticis *Frid. Sylburgii* excuderunt A. Wecheli heredes, Francof. 1587. 4. Latine vertit non Grynaeus, ut Sylburgius suspicabatur, sed cardinalis eruditissimus *Bessarion*, idem, qui Aristotelis [P] Metaphysica felicissime transtulit. Editā est Bessarionis interpretatio viriusque operis Paris. apud H. Stephanum 1515. fol. rec. 1542. 4. et ad calcem librorum praeclarorum aduersus Georgium Trapezuntium, calumniatorem Platonis, Venet. in aedibus Aldi 1516. fol. et inter opera Aristotelis latine variis interpretibus vulgata Basileae 1538. fol. et tomo octauo operum Auerrois Venet. 1551. fol. 1575. 8. Ad calcem libri haec nota legitur adscripta: Τῆτο τὸ βιβλίον Ἀνδρόνικος μὲν καὶ Ἑρμιππος ἀγροῦσιν, ὅδὲ γὰρ μνείαν αὐτῆ ὅλως πεποίηται ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν Θεοφράστου βιβλίων. Νικόλαος δὲ (intellige Damascenum) ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν Ἀριστοτέλους μετὰ τὰ φυσικὰ μνημονεύει αὐτῆ, λέγων ἔναυ Θεοφράστου. Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῷ προδιαπερήσεις τινὲς ὀλίγαι τῆς ὅλης πραγματείας. Laertius quoque metaphysicorum mentionem inter scripta Theophrasti praetermisit.

XV. ΠΕΡΙ Αἴσθησέως βιβλίον, *liber de sensu*. [Codices. In bibl. *M. eicea*; *Veneta* D. Marci, *Leidenf.*, *Parisi.*, et *Monacensi* in Bauaria, (catalog. pag. 60.) *Harl.*] *Laertio* V. 42. memoratus, *Ioh. Baptista Camotio* curante primum a *Frid. Turrifano* editus est in graeca editione Venet. ann. 1552. 8. in reliquis editionibus Theophrasti graecis et graecolatinis desideratur, nisi quod graece vulgauerat *Victor Trincavellus* una cum Alexandri Aphrodisiensis quaestionibus, et *Prisciani Lydi* paraphrasi diuersi operis ¶ Theophrastei de sensu, phantasia et intellectu. Venet. 1536. fol. et *Henricus Stephanus* una cum characteribus siue notationibus morum et fragmentis ex nouem Theophrasti libris, Paris. 1557. 8. *Prisciani Lydi*, (qui *Simplicii* et *Damascii* aequalis memoratur ab *Agathia* lib. II. p. 65. et ex *Iamblichi* libro *περὶ ψυχῆς* profecisse se testatur p. 276. quem perinde, ut *Plutarchum Nestoris* F. γνησίως τῷ Ἀριστοτέλει ἐξηγητᾷ adpellat pag. 289. Male *Patricianus* philosophus dicitur in codice MS. Caroli de Montchal apud *Laubium* p. 194. Bibl. nou. MSS.) paraphrasis eorundem librorum exstat etiam graece in *Oporiniana* Theophrasti editione Basil. 1541. fol. ex recensione *Ioach. Camerarii*, latine vero translata est a *Marfilio Ficino*, cuius versio addito commen-

q) De *Camotio* vid. *Nic. Comnenus Papadopoulos*, in historia gymnasi Patauini pag. 241. Ego vero editionis illius in forma maxima apud Aldum mentionem nullibi inueni, quantum inuestigavi. Id quidem constat, ann. 1551. in 8. ex Aldi officina prodierit tom. I. et II. Aristotelis et Theophrasti Opp. Alii forsan erunt feliciores. *Harl.*

r) Puto, *Priscianum* interpretari locum ex quinto Physicorum Theophrasti, qui liber erat

secundus *περὶ ψυχῆς*. Nam tractationem de sensu *Priscianus* claudit his verbis: ἀλλὰ ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἡμῶν, ἐπ' ἄλλης ἡμῶν ἀρχῆς τὰ λοιπὰ τῆς πλείστης βιβλίας περὶ ἐργασίμων, pag. 284. edit. Basil. Idem *Priscianus* passim notat Theophrastum in his *περὶ ἐργασίμων Ἀριστοτέλους*, siue Aristotelis vestigiis insistere et ab eo dicta magis illustrare. *Paris.* conf. ccl. *Wernsdorf.* Poet. latin. minor. tom. V. pag. 221 sq. *Harl.*

commentario saepius excusa cum aliis Iamblichi, Procli etc. Venet. 1497. (male 1597. in catalogo bibl. Bodleian.) et 1516. fol. et Basileae, Parisiis, tum inter Ficini opera iunctim edita, tom. II. pag. 1801 sq. adde tom. I. pag. 924. vbi prooemium. [conf. *Io. Corsii* commentar. de platonicae philos. — in lauratione siue Marf. Ficini vita, edita ab Ang. Mar. Bandinio, Pisis 1771. 8. pag. 76.] Idem *Firinus* in Theophrastum commentarios promissit in suo ad Plotinum commentario. Metaphysica Theophrasti et librum de moribus memorat Abulpharagius pag. 94. inter scripta ex Syriaco arabice translata. [P]

XVI. ΔΙΑΘΗΚΑΙ, *Testamentum* Theophrasti exstat apud Laertium V. 51 sq. [et in *Stanleii* histor. philosoph. Lipf. 1711. 4. pag. 494. sed supposititium declaratur ab *Heumanno* in actis philos. tom. III. p. 666. leue autem id est argumentum, quod sumit a Theophrasti prooemio ad characteres valde dubio.] Ad conuiuia philosophorum quotannis celebranda pecuniam legasse refert et *Athenaeus* V. pag. 186.

[Aristotelis librum *de coloribus* Portius malit adscribere Theophrasto. vid. supra in catal. edd. Aristotel. libr. de coloribus p. 353.]

XVII. Iam deperditos Theophrasti libros enumerare reliquum est, ordine digestos alphabetico, quem nec Laertius nec Meursius obseruarunt. Nam apud Laertium quidem triplex vel quadruplex scriptorum Theophrasti ad 230808. versuum numerum adsurgentium catalogus reperitur, vnusquisque litterarum ordinem quidem vncunque, nec accurate tamen retinens, quorum primus incipit sect. 42. alter sect. 46. tertius sect. 49. quartus sect. 50. libri V. Verisimile est, in singulis alios auctores fuisse sequutum, quum nonnullos Theophrasti libros plane omittat, quosdam repetita vice nominet. De Theophrasti scriptis olim egerant *Andronicus*, qui in *πραγματείας* ea digessit, teste Porphyrio in vita Plotini, ac Plutarcho in *Sylla*: tum *Hermippus*, cuius, vt Andronici quoque meminit scholion Metaphysicis Theophrasti subiectum, et paullo ante a me descriptum. E recentioribus, quorum laboribus vsu me profiteor, *Iohannes-Meursius* in notis ad Apollonium Dyscolum pag. 140 sq. [cap. 46. pag. 90 sqq. edit. Teucherii.] et in Theophrasto suo quem locupletare voluit *Ionsus*, vt testatur l. 14. 72 sq. *Franciscus Patricius* in discussionibus Peripateticis pag. 128. et *Menagius* ad Laertium pag. 206 sq.

Ἀγωνιστικὸν τῆς περὶ τὰς ἐριστικὰς λόγους Θεωρίας. Laertius V. 42.

Περὶ τῶν ἀδικημάτων, α'. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν αἰθεμένων, β'. Editio Laertii Aldobrandina, vbi alii λυθεμένων, V. 42.

Πρὸς Δισχύλον, α'. Laert. V. 49.

Περὶ αἰτιῶν. Laert. V. 49.

Πρὸς τὰς ἐξ Ἀκαδημίας, α'. Laert. V. 49.

Ἀκίχαρος, α'. Laert. V. 50. Videtur fuisse liber ethici argumenti. Confer, quae de Acicari columna. *Clementi* l. Strom. pag. 303. memorata, *Reinesius* Var. lect. p. 97 et 381. *Steph. Lemonius* notis ad varia sacra pag. 346 sq. Ἀχάικαρος vocatur *Straboni* lib. 16. pag. 762. qui inter viros sapientissimos eum laudat.

- Ἀκροάσεως, α', β'. Laert. V. 42. Galenus de substantia facultatum naturalium. Combustas a Metrocle refert Laertius VI. 95.*
- Περὶ αἰλῶν, νίτρε, σττυπηρίας α'. Laert. V. 42.*
- Περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν α'. Laert. V. 42. Alexander Aphrodis. in I. Analyt. prior. Suidas, [P] [Eudocia pag. 229.]*
- Ἀναλυτικῶν προτέρων, γ'. Laert. V. 42. Suid. Θεόφραστος. [et Eudocia l. c.] Alexander Aphr. dis. in Aristotelis priora Analyt. Simplicius in II. de coelo et III. Videtur respicere Boethius II. de syllogismo categorico pag. 594 sqq. vbi notat, Theophrastum et Eudemum, suffragante Porphyrio, quatuor modis primae figurae syllogismorum, alios quinque adiunxisse, et modis sex tertiae figurae septimum. [Partitio in V. partes distributa ab Aristotele et Theophrast. inuenta, commodior videtur esse Ciceroni de Invent. I. 35. Harl.]*
- Ἀναλυτικῶν ὑστέρων ζ'. Laert. V. 42. Galenus II. de dogm. Hippocr. et Platonis, Suidas, [Eudocia.] Eufiratus in II. poster. Analyt. Alexander Aphrodis. lib. I. ἀπορίων καὶ λύσεων cap. 27.*
- Ἀναλυτικῶν ἐπιτομή, Laert. V. 42. Suid. Eudocia.*
- Πρὸς Ἀναξαγόρα α'. Laert. V. 42.*
- Περὶ τῶν Ἀναξαγόρα α'. Laert. V. 42.*
- Ἀνηγμένων τόπων β'. Laert. V. 42. Suid. Alexander Aphrodis. in priora Analyt. qui titulum refert paullo aliter: ἀνηγμένων λόγων εἰς τὰ σχήματα.*
- Περὶ ἀνθέων, de floribus. Plin. XXI. 3.*
- Περὶ τῶν ἀνθρώπων, α'. Laert. V. 43.*
- Περὶ τῶν ἀπλῶν διαπορημάτων. Laert. V. 46.*
- Περὶ ἀποφάσεως, α'. Laert. V. 46. Infra in περὶ καταφάσεως.*
- Περὶ ἀρετῆς, α'. Laert. V. 46. περὶ ἀρετῶν. V. 50. Videtur respicere Cicero I. Acad. quaest. cap. 10. et V. de finibus, [et reprehenditur a Cicerone Tuscul. V. 9.]*
- Ἀρετῶν διαφοραί. Laert. V. 42.*
- Ἀριθμητικῶν ἱστορίων α'. Laert. V. 50.*
- Περὶ ἀριθμῶν. Laert. V. 50. Nisi legendum ῥυθμῶν cum Meursio. Sed de rhythmico et numero oratorio, de quo Theophrastum accuratius disputasse tradit Cic. in Oratore, potuit agere in Τέχνη ῥητορικῇ, de qua infra.*
- Ἀρμονικῶν α'. Laert. V. 46.*
- Περὶ τῶν Ἀρχελαΐα α'. Laert. V. 42.*
- Ἀξολογικῆς ἱστορίας ε'. Laert. V. 50. Respicere videtur Simplicius ad II. de coelo.*
- Περὶ τῶν ἀτέχνων πίσεων, α'. Laert. V. 46.*
- Περὶ τῶν ἀτόμων γραμμῶν, Laert. V. 42. Idem liber esse videtur, qui etiamnum legitur hoc titulo inter scripta Aristotelis. Eum enim a quibusdam ad Theophrastum auctorem*

rem relatum esse, testatur *Simplicius* in II. de coelo, et *Ioh. Philoponus* in I. de generat. et corruptione, [P] pag. 8. b.

Περὶ αὐξήσεως, α'. *Laert.* V. 50.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων, α'. *Laert.* V. 46.

Ἀφορμαὶ ἢ ἐναντιώσεις. *Laert.* V. 46.

Περὶ βασιλείας, α'. *Laert.* V. 42. Sed *Plutarchus* in *Themistocle* et *Dionysius Halic.* lib. V. cap. 73. laudant *Theophrastum* ἐν τοῖς περὶ βασιλείας, quibus suffragatur *Laertius* V. 49. ubi duo libri hoc argumento. Librum περὶ βασιλείας *Κυπρίων* memorat *Suidas* in *Τιάρᾳ*. Πρὸς Κάσσανδρον περὶ βασιλείας. *Laert.* V. 47. *Athenaeus* libro IV. pag. 144. ubi docet, ab aliis hoc scriptum tributum *Sofbio*, quem epinicio elegiaco *Calimachus* celebrauit.

Περὶ παιδείας βασιλέως α'. *Laert.* V. 42.

Περὶ βίων α', β'. *Laert.* V. 42. et respicit *Plutarchus* in *Pericle*, *Alcibiade*, *Aristide*, *Lysandro*, *Nicia*, *Agésilao* et *Demosthene*. *Fabric.* Ad hos libros respexisse *Porphyr.* de abstinentia cap. 4. videtur quibusdam: sed incertum est. vid. *Iac. de Rhoer* ad *Porphyr.* pag. 304. *Harl.*

Περὶ γάμος, de nuptiis aureolum *Theophrasti* librum laudat *Hieron.* I. contra *Iouinian.* pag. 36. sq. in quo quaerebat philosophus, an vir sapiens ducat uxorem. Bene longa ibi et insignia ex hoc libro excerpta, quae reperiit *Petr. Blesensis* epist. 79. 10. *Sari b. riens.* VIII. 11. polieratici, *Hugo de Victore* libr. de nuptiis carnalibus vitandis, tom. II. Opp. pag. 256 sq. [vid. *Cellario-Fabrinum Lexic.* pag. 239 *Balburn* libr. de ethnic. philos. morali pag. 428. *Heumann.*] Videtur respicere *Stobaeus* serm. 72. et 83.

Περὶ γελοῖς, α'. *Laert.* V. 49. *Athen.* lib. VIII. p. 348.

Περὶ γενέσεως, α'. *Laert.* V. 46. *Simplicio* in IV. de coelo inscribitur περὶ γενέσεως χειρείων. Videtur et respicere *Philo de mundo*. Etiam περὶ ζώων γενέσεως de genitu animalium scrip. sic testatur *Apuleius* in *Apologia*. Vide et *Censorinum* cap. 4.

Ἰσοριῶν, (male *ισορικῶν* in edit. castigatissima *Wetsten.*) γεωμετρικῶν δ'. *Laert.* V. 48.

Γεωργίας παραγγέλματα. *Julian.* Epist. 24. *Varro* et *Columell.* *Geoponic.* III. 3. et 4.

Περὶ γήρεως, α'. *Laert.* V. 42.

Περὶ γνῶμης, *Laert.* V. 46.

Περὶ δακετῶν ζώων καὶ βλητικῶν, α'. *Laert.* V. 43. *Apuleius* in *Apologia*.

Περὶ τῇ δεδοσθαι, α'. *Laert.* V. 49.

Περὶ τῆς Δημοκρίτου ἀπολογίας α'. *Laert.* V. 43.

Περὶ Δημοκρίτου α'. *Laert.* V. 49.

Περὶ διαβολῆς, α'. *Laert.* V. 46. et 49. et 50.

Διαδήκῃ τῶν ἐξ Ἐλευσίνος Ὀργεῶνων. *Suid.* in Ὀργεῶνες.

Διαμέσεις α', β'. *Laert.* V. 46.

Περὶ

Περὶ τῆς Διακόσμου α'. *Laert.* V. 43.

Dialogos Theophrasti memorat *Basilus* epist. 167. Nimirum ex scriptis eius nonnulla fuerunt composita more dialogorum, licet [P] res ipsas nude tractantia et Platonica suavitate, eiusdem Basilii iudicio, destituta, αἱ τῆς διαλόγου συγγράψαντες Ἀριστοτέλης καὶ Θεόφραστος εὐθὺς αὐτῶν ἤψαντο τῶν πραγμάτων, διὰ τὸ συνεδέσθαι ἑαυτοῖς τῶν Πλατωνικῶν χαρίτων τὴν ἔνδεσιν.

Περὶ τῶν διαφορῶν, α'. *Laert.* V. 46. siue vt *Athenaeus* lib. VII. pag. 317. περὶ τῶν κατὰ τέρας διαφορῶν.

Περὶ Δικανικῶν λόγων α'. *Laert.* V. 50.

Τῶν Διογένης συναγωγῇ, α'. *Laert.* V. 43.

Διορισμῶν α', β', γ'. *Laert.* V. 43.

Ἐγκώμια Θεῶν, α'. *Laert.* V. 47.

Περὶ τῶν εἰδώλων α', β'. *Laert.* V. 43.

Περὶ εἰδῶν α', β'. *Laert.* ibid.

Περὶ ἐκκρίσεων α'. *Laert.* V. 46.

Περὶ ἐκκρίσεως α'. *Laert.* V. 43.

Περὶ Ἐμπεδοκλέους α'. *Laert.* V. 43.

Περὶ ἐμπειρίας α'. *Laert.* V. 46.

Περὶ ἐνθουσιασμῶν. *Laert.* V. 43. *Apollonius Dyscolus* cap. 49. hist. commentit. (cui inscribitur περὶ ἐνθουσιασμῶν. quod plura, vt verisimile est, enthusiasmi genera illo in opere fuisset persequutus. Conf. *Mericum Casaubonum* cap. 1. de enthusiasmo.) *Athen.* lib. XIV. pag. 624. *Plin.* XXVIII. 2. Locum *Athenaei* respicit *Caspar Scaliger*, *Theophrasti* librum laudans *Exercitt.* 348. Etenim non infrequens erat huic viro docto et praeciptori ipsius, *Coelio Rhodigino*, atque *Alexandro Alexandrio* aliisque eruditis illius aetatis, vt libros deperditos citarent ex fragmentis vel locis alicubi memoratis, quasi legissent eos ipsos, vnde reprehenduntur a *Iacobo Thomasio* de plagio litter. §. 531. 536.

Περὶ ἐνθυμημάτων. *Laert.* V. 47. Scholiastes *Hermogenis* prooem.

Ἐνστάσεων γ'. *Laert.* V. 43.

Περὶ ἐορτῶν, α'. *Laert.* V. 47.

Περὶ ἐπαινῶν, α'. *Laert.* V. 46. Videtur respicere *Plutarchus* vita *Agidis* et *Cleomenis*.

Περὶ ἐπιλήψεως. *Laert.* V. 43. de caducis *Apuleius* in *Apolog.*

Τίτες οἱ τρέποι τῆς ἐπίστροφαι, α'. *Laert.* V. 49.

Ἐπιστολῶν. α', β', γ', *Laert.* V. 46. ad *Aslycreontem*, *Phaniam* et *Nicanorem* id. V. 50.

Epistolam ad *Phaniam* laudat idem V. 37. et Scholiastes *Apollonii* lib. I. *Theophrastum* ἐν ἐπιστολαῖς *Ptolemaeus Hephaestion* lib. III. apud *Photium* cod. CXC.

Ἐπιτομή τῆς Πλάτωνος πολιτείας α', β'. *Laert.* V. 43.

Ἐπιτομῶν

Ἐπιτομῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζώων, ε'. *Laert.* V. 49.

Ἐπιχειρημάτων, η'. *Laert.* V. 43. et α', β'. *Laert.* V. 49.

Ἐρωτικός, α', siue περὶ ἔρωτος. *Laert.* V. 43. qui perperam pro diuersis libris habet. Vide *Marquardi Gudii* Epit. i. ad Menagium. Laudant *Strabo* lib. X. pag. 478. *Athenaeus* lib. XIII. pag. 562. 567. 606. Respiciunt *Gellius* VII. 8. *Plinius* IX. 8. hist. *Stobaeus* ferm. 62. Scholiastes *Theocriti* Idyll. 4.

Περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν α'. *Laert.* V. 43. [P] *Athenaeus* VIII. p. 390.

Περὶ εὐδαιμονίας α'. de vita beata liber. *Laert.* V. 43. *Athen.* lib. 12. et 13. et *Cicero* V. Tusculan. cap. 9. et V. de finibus, cap. 5. quo in loco testatur, se Theophrastum in plerisque sequi, nisi quod virtuti plus quam ille, fortunae minus tribuit. Respicit quoque capp. 26. 28. 29.

Εὐιάδος. *Laert.* V. 50.

Περὶ εὐσημμάτων α' β'. *Laert.* V. 47. *Clemens* I. Strom. pag. 308. (et ex eo *Eusebius* X. 7. praeparat.) Scholiastes Homeri Iliad. α'. *Pindari* Olymp. XIII. Respicit *Plinius* VII. 59. Scholiastes *Apollonii* lib. II.

Περὶ εὐσεβείας α'. *Laert.* V. 50. Male *Theopompo* hunc librum tribuit *Vossius* de histor. graecis I. 7. ex schol. *Aristoph.* ad aues, vs. 1354. vt *Thom. Gale* obseruauit. Ex hoc *Theophrasti* opere plura referre videtur *Porphyrius* libr. II. de abstinentia ab esu animalium cap. 20 — 32. [p. 137 sqq. edit. *Iac. de Rhoer*, Traiecti ad Rhenum 1767. 4. qui ad cap. 21. pag. 139. notat, *Ruhnkenium* in litteris ipsi ostendisse, apud schol. ad *Aristoph.* loc. cit. *Theophrastum*, non, *Theopompum* legendum esse. (*Ruhnken.* sententiam suam atque emendationem vberius explicuit atque ornauit in historia critica oratorum graecorum, *Rutilio* praefixa, p. 87 sq. conf. supra in vol. II. p. 803.) Idem *Rhoer* obseruat, *Porphyrium* libro mem. cap. 5. 11. 43. et 53. fin. de hominis mactatione respexisse illum *Theophrasti* librum; ad cap. 16. pag. 127. pro *Theopompo* malit Θεόφραστος, et *Ruhnken.* in hist. crit. laudata pag. 88. eundem animaduertit et correxit errorem. In omnibus enim illis locis de sacrificiis agitur. Idem *Rhoer* cap. 26. pag. 147 sq. sententiam *Theophrasti* de Iudaeorum vel potius *Essaeorum* victimis contra *Vigerum*, contendentem, ignota vel falsa *Theophrastum* loqui, vberius explicat. *Harl.*]

Περὶ εὐτυχίας α'. *Laert.* V. 47.

Περὶ δακετῶν ζώων καὶ βλητικῶν α'. *Laert.* V. 43. *Apuleius* in *Apologia*, *Athenaeus* lib. VII. pag. 314.

Περὶ ζώων, βιβλία ζ'. *Laertius* V. 44 et 50. Librum tertium laudat *Athenaeus* lib. 9. p. 387. Idem opus respiciunt *Alcianus* X. 35. XI. 40. et alibi opere de animalibus; *Gellius* XVI. 15. [item *Porphyrius* de abst. ab esu animalium libro III. cap. 25. opinante *Iac. de Rhoer* ad illum locum p. 278. *Harl.*]

Περὶ ζώων φρονήσεως καὶ ἡθους, α'. *Laert.* V. 49. Tractatum de animalibus, qui pisce vescuntur, memorat *Plinius* XI. 53.

Περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν α'. *Laert.* V. 43. *Athenaeus* lib. IX.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων. *Laert.* V. 46.

Περὶ τῶν Φαλευόντων ζώων. *Laert.* V. 44. *Athen.* lib. II. et III.

Περὶ ἡδονῆς, ὡς Ἀριστοτέλης, α'. [*Athen.* VI. p. 273. C. vbi tamen notatur, id opus ab aliis nomine Chamaeleontis circumferri; diserte vero tribuit Theophrasto *Athenaeus* lib. XII. p. 511. C. et p. 526. E. conf. *Goens* disp. de Simonide Ceo, p. 5. *Harl.*]

Περὶ ψευδῆς ἡδονῆς, α'. id. 46. *Athen.* libro VIII. pag. 347. Θεόφραστος ἡ Χαμαιλέον ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς. [ideo supposititium librum habet Heumann. in nota.]

Ἡθικῶν σχολῶν. *Laert.* V. 47. Ἡθικά vocat *Plutarchus* in Pericle pag. 173. librum primum laudat *Michael Ephesus* in V. 1. Ethic.

Περὶ ἡθῶν libros Theophrasti ab Ἡθικαῖς distinguit, et illorum quoque librum I. citat *Michael Ephesus* loco laudato. *Meursius* dubitat, num apud *Laertium* V. 43. pro περὶ εὐδῶν, α', β'. sit legendum περὶ ἡθῶν. Theophrastum ἐν τῷ περὶ ἡθῶν laudat quoque *Aspasius* ad VI. 1. Ethic. *Nicomach.* et *Andrantes* scripserat libros quinque περὶ τῶν παρὰ Θεοφράστῳ ἐν τοῖς περὶ ἡθῶν καὶ ἰσορίαν καὶ λέξιν ζητεμένων, quos per plagium sibi tribuerat *Hephaestion*, teste *Athenaeo* lib. XV. pag. 673. Male ibi interpres libros de plantis ingerit, pro libris de moribus. Theophrasti librum de moribus memorat et *Abulpharagius* pag. 94. inter scripta eius arabice et syriaco translata. [P]

Περὶ θαλάττης, α'. *Laertius* V. 47. Videtur respicere *Alexander Aphrodis.* in I. et *Olympiodorus* in II. Meteorolog. *Antigonus Ceryllus* cap. 145.

Περὶ τῆς θείας εὐδαιμονίας, α', *Laert.* V. 49.

Τῶν περὶ τὸ θεῖον ἰσορίας, ε'. *Laertius* V. 48. Videtur hoc opus respicere *Simplicius* ad *Epictetum* pag. 222. *Porphyrus* II. [cap. 20. pag. 137. edit. Rhoer.] περὶ ἀποχῆς, et ex eo Theodoritus 7. et 10. Θεραπευτ. *Fabric.* At *Iac. de Rhoer* in not. ad *Porphyrii* locum putat, *Porphyrum* ibi respexisse potius ad Theophrasti libros περὶ εὐσεβείας. Nam apud *Photium* in Lex. inedito dicitur *Theophrastus* Κύβεϊς δεινὰ ἀπὸ τῶν Κρητικῶν κορυβάντων, id autem dictum esse a Theophrasto ἐν τῷ περὶ εὐσεβείας ait *schol.* ad *Aristoph.* aues 1354. ex emendatione virorum doctorum. vid. paullo ante notata ad deperditum librum, περὶ εὐσεβείας. *Harl.*

Περὶ θερμῆς καὶ ψυχρῆς α'. *Laertius* V. 44. *Galenus* in Hippocr. Aphorism. comment. 1.

Θέσεις γ'. *Laertius* V. 49.

Θέσεις κδ'. *Laertius* V. 44. quod opus ostreo scriptum (ἀστέρῳ γεγραμμένον) a Theophrasto tradit *Crantor* apud *Laertium* IV. 27. asperitatem, ni fallor, reprehendens. Laudat *Theo* in progymnasim, cap. 2. et *Athenaeus* lib. IV. *Suidas* in Γυμνασία, ex *Aphthonio*. Ceterum moralis argumenti fuisse, licet ad eloquentiam exercendam comparatum, colligas ex auctore altercationis synagogae cum ecclesia, siquidem de hoc Θέσεως opere eo loco sermo est et Theophrasti nomen ibidem recte est a *Meursio* supplementum: *Ethicae* inveniuntur *Socrates* fuit, de quo Theophrastus XXIV. libros secundum positum iustitiam scripsit.

Περὶ Θεῶν γ'. *Laertius* V. 49. Videtur respicere *Cicero* I. cap. 13. de natura Deor. *Minutius Felix* in Octauio.

Περὶ

Περὶ Θεούβης α'. Laert. V. 47.

Περὶ ἰσορείας α'. Laert. V. 47. ἰσορκῶν ὑπομνήματα Schol. *Apollonii* lib. IV.

Περὶ καίρων, α', β'. Laert. V. 49. *Suid.* in Ἀρχῇ Σκυρία et Κυψελιδῶν. Vide *Reinesii* Var. lect. pag. 385. *Lamprias* in scriptis *Plutarchi* nr. 51. memorat περὶ Θεοφράστου πρὸς τὰς καίρας.

Καλλισθένης ἢ περὶ πένθους α'. Laert. V. 44. *Cicero* *Tusc. quæst.* III. 10. et V. 9 *Alexander Aphrodis.* extremo libro II. de anima, ubi docet, *Theophrastum* in *Callisthene* suo docuisse, idem esse *fatum* et *natum*. Ex hoc *Theophrasti* libro petitum dictum; quod refellit *Plutarchus* libello de fortuna f. 97. Τύχη τὰ θνητῶν πράγματα, ἐκ τυβελία, *Vitam regit fortuna, non sapientia*. [Idem dictum exstat apud *Stobæum* *Ecl. physic.* pag. 14. ubi *Chaeremoni* tribuitur. Vide *Dauis.* ad *Cic. Tusc. quæst.* V. cap. 9.]

Περὶ καίρων. Laert. V. 50.

Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως α'. Laert. V. 44. In hoc de *affirmationibus* et *negationibus* scriptum sex libros commentariorum confecerat *Galenus*, ut ipse testatur de scriptis propriis. Περὶ καταφάσεως subinde inscribitur ab *Alexandro Aphrodis.* in III. *Topic.* et *Metaphys.* IV. et prior. *Analyticor.* lib. I. Meminit et e latinis *Boethius* in [P] librum περὶ ἐρμηνείας lib. I. edit. secundae pag. 292. et lib. II. pag. 327. lib. V. 428 Nonnulla ex eo profert *Magentinus*, graecus scriptor, *Theophrastum* laudans in commentario ad eundem *Aristotelis* librum. *Porphirii* commentarium in *Theophrasti* librum de *affirmatione* et *negatione* memorat idem *Boethius* lib. I. p. 294.

Περὶ κινήσεως α', β', γ'. Laert. V. 44. et 49. ubi tantum α', β'. Sed decimum laudat *Simplicius* in I. *Phys.* pag. 24. primum *Themistius* in VI. *Phys.* pag. 54. b. σύνοψιν ἐκδεδωκώς τῶν περὶ κινήσεως εἰρημένων Ἀριστοτέλους. idem in I. de anima pag. 68. si ibi non est de *Alexandro Aphrodis.* sed de *Theophrasto* sermo, quae *Hermolai Barbari* sententia est.

Περὶ κολακείας α' Laert. V. 47. *Athen.* lib. VI. p. 254.

Περὶ κρίσεως συλλογισμῶν α'. Laert. V. 47.

Περὶ βασιλείας Κυπρίων. *Suid.* in Τιάρα.

Περὶ Κωμωδίας. Laert. V. 47. *Athenaeus* lib. VI. pag. 261. *Dionysius* *Halic.* de compositione *Nom.* [conf. supra in notitia tragicorum deperditorum vol. II. p. 325. voc. *Theophrast.*]

Περὶ λέξεως, α'. Laert. V. 47. atque *Dionysius Halicarnass.* in *Lysia* pag. 86. Vide et infra in Ὀριστικῶν, et *Thom. Galei* not. ad *Demetr. Phalereum* pag. 241. Eximium ex hoc libro ἀποσπασμάτιον videtur adferre *Ammonius* f. 28. ad lib. περὶ ἐρμηνείας, de duplici σχέσει dictionis, una, quae auditores, et altera, quae res respicit. Priorem a poetis et oratoribus, posteriorem a philosophis spectari.

Περὶ τῶν λιθεμένων, α', β'. Laert. V. 42. nisi legendum αἰθεμένων.

Λόγων συναγωγή, α'. Laert. V. 47.

Περὶ λόγων στοιχείων. de *elementorum proprietate*. *Simplicius* in IV. de coelo. Idem hic liber cum libro *Theophrasti* περὶ λέξεως.

Περὶ λοιμῶν. *Laertius* V. 44.

Λύσεις, α'. *Laertius* V. 47.

Μεγακλῆς, α'. *Laert.* V. 47.

Μεγαρίκος. *Laert.* V. 44. VI. 22. [*Eudocia* in *Viol.* p. 138. ex eo commemorat *Diogenis* Cynici consuetudinem.]

Περὶ μείζονος καὶ ἐλάττωτος, α'. *Laert.* V. 49.

Περὶ μέθης, α'. *Laert.* V. 44. *Athen.* lib. X. et XI.

Περὶ μελαγχολίας α'. *Laert.* V. 44.

Περὶ μετάλλων. *Laert.* V. 44. et *Theophrastus* ipse in limine libri de lapidibus, unde non erat dubitandum *Polluci* VII. 23. sect. 99. *Aristotelis* an *Theophrasti* esset. Laudant praeterea *Suidas* in *Θεόφραστος*, *Olympiodorus* in *Meteorolog.* et *Harpocration* in *Κεγχερών*. Μεταλλικὸν vocant *Pollux* X. segm. 144. et *Hesychius*. *Alexandro Ap'rodisiensis* inscribitur περὶ τῶν μεταλλευομένων in III. *Meteorolog.* pag. 126. quem titulum loco laudato confirmat ipse *Theophrastus*. [vid. supra ad *Aristotelis* libros deperditos voc. Περὶ μετάλλων pag. 397.]

Περὶ μεταρσιολοσχίας, α'. *Laert.* V. 43.

Μεταρσιολογικῶν, α', β'. *Laert.* V. 44.

Περὶ μεταρσίων librum quartum laudat *Plutarchus* quaest. gr. [vol. VII. p. 173. edit. Reisk.]

Περὶ μετεώρων, α'. *Laert.* V. 47. *Olympiodorus* in lib. I. *Meteor.* actione 15. *Abulpharagius* hist Dynastiar. pag. 94.

Περὶ μέτρων. *Laert.* V. 46. *Victorinus* IV. artis *Grammat.* [P]

Περὶ τῶν Μητροδώρε συναγωγῶν, α'. *Laert.* V. 44.

Περὶ Μουσικῶν, α'. *Laert.* V. 49.

Περὶ Μουσικῆς. *Laert.* V. 47. *Plutarchus* lib. I. *Sympot.* quaest. V. [pag. 464. vol. VIII. edit. Reisk. id. vol. X. pag. 509. opus de musica aut choris musicis innuit.] *Porphyrius* in *Harmonica* *Ptolemaei* pag. 241. Respicit idem opus *Censorinus* cap. 12. *Syrianus* in XIII. *Metaphys.* et *Capella* lib. IX.

Περὶ νόμων, α'. *Laert.* V. 47. *Pollux* VIII. 6. [segm. 52 et 53. Schol. ad *Luciani* *Timon.* cap. 29. vol. I. edit. *Heinslerh.*] *Iosephus* I. contra *Apion.* pag. 1046. (quem locum respicit *Grotius*, *Theophrastum* laudans ad *Matth.* XV. 5.) *Athenaeus*. *Zenobius* IV. 36.

Νόμων κατὰ σοφείων, καδ'. *Laert.* V. 44. librum III. IV. XI. XVI. XVIII. XX. laudat *Harpocration*, X. *Pollux* [lib. X. cap. 2. segm. 19.] et *Athen.* XIII. *Suidas* in Ὅτι οἱ ἀλόντες et Συνομώτερον, XV. idem in Φαρμακός, XVI. *Etymolog.* et *Suid.* in Φρεάττοι et Ἐμφρεατ. De hoc opere *Cicero* V. cap. 4. de finibus: *Omnium fere civitatum non Graeciae tantum, sed etiam Barbariae ab Aristotele mores, instituta, disciplinas, a Theophrasto leges etiam cognovimus.* Citat et *Suidas* in Ἀρδήτης et Κατὰ τὴν ἀγορὰν, et respicere videtur *Stobaeus* serm. 37. et 42.

Νόμων ἐπιτομῆς I. *Laertius* V. 44.

Περὶ

Περὶ Νομοθετῶν, γ'. *Laert.* V. 45. Videtur respicere *Porphyrus* IV. περὶ ἀποχῆς p. 354. vbi de *Lycurgo* e *Plutarcho*, *Plutarchus* item in *Solone*. *Cicero* II. de *Legg.* et VI. ad *Attic.* epist. 1. vbi de *Zaleuco*. *Paulus* Ictus lib. XVII. ad *Plautium* l. 3. D. si pars hereditatis petatur: τὸ γὰρ ἀπαξ ἢ δις, ut ait *Theophrastus*, παραβαίνουσιν οἱ νομοθέται.

Τῶν Ξενοκράτες συναγωγῆς, α'. *Laert.* V. 47.

Περὶ οἰκειῶν λόγων, α'. *Laert.* V. 49.

Περὶ οἶνε καὶ ἐλαίῃς. *Laert.* V. 45.

Ὀμιλητικὸς, α'. *Laert.* V. 47.

Περὶ τῶν ὁμολογημένων α'. *Laert.* V. 49.

Ὅριστικά περὶ λέξεως συλλογισμῶν, α'. *Laert.* V. 50.

Περὶ ὄρεσ. *Laert.* V. 47.

Πρὸς ὄρες α', β'. *Laert.* V. 49. et 44. vbi inscribitur πρὸς τὰς ὁρισμῆς.

Περὶ ἔραν ἄ. *Laert.* V. 50. *Proclus* in *Tim.* *Simplicius* in l. de coelo et in VIII. *Phyf.* vbi tertius *Theophrasti* de coelo liber laudatur.

Περὶ ὄψεως, δ'. *Laert.* V. 49. *Chalcidius* pag. 361.

Περὶ παθῶν α'. *Laert.* V. 45. *Simplicius* in *Categor.* pag. 60. b. Videtur etiam respicere *Barlaamius* Monachus in *ethica* secundum *Stoicos*, part. II. cap. 13. et 14. tom. 26. bibl. patrum pag. 37.

Περὶ παιδείας ἢ περὶ ἀρετῶν, ἢ περὶ σωφροσύνης α'. *Laert.* V. 50.

Περὶ παιδείας βασιλέως. *Laert.* V. 42.

Περὶ παίδων ἀγωγῆς, α'. Ἄλλο διάφορον, α'. *Laert.* V. 50.

Περὶ παραδείγματος, α'. *Laert.* V. 48.

Περὶ παρανόμων, α'. *Laert.* V. 47. [P]

Περὶ παραφροσύνης, α'. *Laert.* V. 45.

Περὶ παροιμιῶν, α' *Laert.* V. 45. *Harpocration* in Ἀρχὴ ἄνδρα δέκνυσσι. *Apostolius* IV. 51. VI. 36. *Trouerb. Stobaeus*. Respicit *Suidas* in Ἀρχὴ ἄνδρα.

Περὶ πῆξεων καὶ τήξεων α'. *Laert.* V. 45.

Περὶ πλάτῃς. *Laert.* V. 47. *Cic.* de officiis lib. II. cap. 16. et 18. *Enkratius* siue *Aspasius* in *Ethic.* *Nicomach.* IV. 1.

Περὶ πνευμάτων, α'. *Laert.* V. 45. *Meursius* putat, scribendum περὶ πνεύματος, et cum ipsum respici, qui sub *Aristotelis* nomine hodieque legitur.

Περὶ πνιγμῶ. *Laert.* V. 45. *Athen.* lib. II.

LII 3

Περὶ

s) Pag. 304. edit. lac. de *Rhoer*, qui in nota obseruat, alios putare, intelligendos esse libros περὶ

πλάτῃς, aliis autem videri respici libros *Theophr.* περὶ βίῃς. *Harl.*

Περὶ ποιητικῆς, α'. *Laert.* V. 47. ἄλλο α', 48. Hinc definitionem tragoediae Theophrastum petiisse videtur Diomedes, Grammaticus lib. II.

Πολιτικῶν ἐθῶν, δ'. *Laert.* V. 45.

Πῶς ἀριστ' ἀν πόλις οἰκεῖτο, α'. *Laert.* V. 49. περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας α'. id. 45. *Cicero* II. de diuinatione et III. cap. 6. de legibus, et V. 4. de finibus, qui *est optimus reipublicae status*.

Πολιτικῶν α', β'. *Laert.* V. 50. πολιτικῶν γ'. id. 45. librum quartum laudat Harpocrat. in Ἀσπασία. πολιτικῆς ἀνρεάσεως ἢ. *Laert.* V. 24.

Πολιτικῶν πρὸς τὰς καιρὸς. δ'. *Laert.* V. 45. quae *essent in rep. inclinationes rerum et momenta temporum, quibus esset moderandum utcumque res postularet. Cic.* V. de finibus cap. 4. *Parthenius* Erotic. cap. 9. et 18. *Harpocratio* in Ἐπίσκοπος. Huic operi succenturiatum alterum in duos libros distinctum περὶ καιρῶν, de quo supra.

Περὶ τῶν πολλαχῶς. *Alex. Aphrodis.* in V. topic. pag. 189.

Προβλημάτα πολιτικά, ἠθικά, φυσικά, ἐρωτικά α'. *Laert.* V. 47.

Προβλημάτων συναγωγῆς, α'. *Laert.* V. 48 et 45. ibi libri quinque numerantur. Memorat Anonymus graecus in posteriora Analytica lib. II. Videtur respicere *Plinius* VI. 28. Hist. licet id, quod ibi profert, legatur hodie in problematis Aristotelis 33. 22. Vide, quae supra in Aristotele dixi.

Περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν, α'. *Laertius* V. 48. et 49. Videtur respicere *Seneca* in naturalibus quaest. lib. III. et IV. et VI. ac forte *Plutarchus* VII. 2. Sympos. quaest.

Περὶ προθέσεως καὶ διηγήματος α'. *Laert.* V. 49.

Προοιμιῶν α'. *Laert.* V. 48. an παροιμιῶν?

Προτρεπτικός α'. *Laert.* V. 49. et 50.

Πρώτων προτάσεων, ἢ. *Laert.* V. 45.

Πρῶτοι καιροί. Supra Περὶ καιρῶν.

Παραγγέλματα ῥητορικῆς, α'. *Laert.* V. 47. [P]

Περὶ τέχνης ῥητορικῆς, α'. Περὶ τεχνῶν ῥητορικῶν εἶδη 13'. *Laert.* V. 48. Scripta Theophrasti rhetorica laudant vel respiciunt *Cicero* in Oratore cap. 24. et 2. de diuinat. *Demetrius* lib. de eloquutione, *Quintilianus* III. 1. [15. ibique vid. *Colomesum* in edit. Burmanni, tom. I. p. 215. *Harl.*]

Περὶ ῥυακος τῷ ἐν Σικελίᾳ, α'. *Laert.* V. 49. Hoc de ardente Siciliae riuo Theophrasti scriptum non extare, dolet *Georgius Agricola* in epistola, praemissa libris de natura eorum, quae effluunt ex terra.

Περὶ σημείων βίβλος, *Proclus* IV. in Timaeum p. 286.

Περὶ σολοικισμῶν. *Laert.* V. 48.

Σοφισμάτων, β'. *Laert.* V. 45.

Σύγκρισις ἀμαρτημάτων apud *Marcum Antoninum* lib. II. cap. 10. τῶν εἰς αὐτὸν non videtur

tur esse libri titulus, ut Meursio persuasum; sed tantum innui locos Ethicorum Theophrasti, quo vitia inter se contulit, et crimina, quae per libidinem admittuntur, graviora esse iis, quae ex ira fiunt, pronunciauit. Quod adfirmatum etiam *Aristoteli* VII. 7. Ethic. Nicomach.

Περὶ συλλογισμῶν λύσεως α'. *Laert.* V. 43.

Περὶ σωφροσύνης. *Laert.* V. 50.

Περὶ ταχυτήτων. *Simplicius* in II. de coelo.

Περὶ τιμωρίας α', β'. *Laert.* V. 45.

Τοπικῶν β'. *Laert.* V. 45. *Alexander Aphrodis.* in I. Topic. et V. Metaphys. *Simplicius* in Categor. pag. 105.

Τὰ πρὸ τῶν τόπων, α'. *Laert.* V. 49.

Περὶ τριχῶν α'. *Laert.* V. 45.

Περὶ τυραννίδος α'. *Laert.* V. 45.

Περὶ Τυρσηῶν. Schol. *Pindari* Pythionic. Od. II.

Περὶ ὕδατος γ'. (sive περὶ ὑδάτων, ut *Athenaeus* lib. II.) *Laert.* V. 45. *Alexander Aphrodis.* in libram *Aristotelis* de sensu et sensilibus. Respicit *Antigonae Carystius* cap. 174. *Helianus* IX. 64. hist. animal. *Olympiodorus* in I. Meteorolog. et *Vitruvius* VIII. 4.

Περὶ ὕπνε καὶ ἐνυπνίων α'. *Laert.* V. 45. Respicit *Plinius* XXVIII. 4.

Περὶ ὑποκρίσεως. *Laert.* V. 48.

Τὰ ὑπομνήματα, α'. *Laert.* V. 49.

ὑπομνημάτων Ἀριστοτελικῶν ἢ Θεοφρασείων ε'. *Laert.* V. 48. *Athenaeus* lib. XIV. pag. 654. Ἀριστοτέλης δὲ ἢ Θεόφραστος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, τῶν Φασσιανῶν Φησὶν ἔκαστὰ λόγον ἢ ὑπεροχὴ τῶν ἀλλήλων. His verbis obiter inspectis *Franciscus Patricius* p. 12. discessit. peripatetic. perperam putavit ab *Athenaeo* citari *Aristotelis* vel *Theophrasti commentarios Phasianorum* [P]

Περὶ Φιλίας γ'. *Laert.* V. 45. *Gellius* lib. I. cap. 3. et in elencho capitum lib. VIII. cap. 6. Respicit *Plutarchus* in Catone minore p. 777. et *Hieronymus* prooemio lib. III. in Hoseam. Idem tria *Theophrasti* de amicitia volumina laudat in Michae cap. 7.

Περὶ Φιλοτιμίας α', β'. *Laert.* V. 45. *Cicero* II. ad Atticum Epist. 3. *Fabric.* Vulgata apud *Ciceronem* lectio est e coniectura *Victorii*, sed *Tunstallus* epist. ad Middleton pag. 141. facit περὶ πολιτείας, eoque scripto tum opus erat *Ciceroni*, de republica scribenti: nec displicet coniectura *Ernesto* ad locum *Ciceronis*. *Hart.*

Περὶ φύσεως γ'. *Laert.* V. 46. et 50. vbi tantum liber vnus memoratur. Ἰδίαν περὶ φύσεως πραγματείαν vocat *Io. Philoponus* de natural. auscult. lib. I.

Πρὸς τὰς φυσικὰς. *Laert.* V. 46.

Προβλήματα φυσικά. Vide supra in Προβλήματα.

Περὶ

Περὶ Φυσικῶν ἡ. *Laertius* V. 46. Librum XIV. laudat *Simplicius* in Aristotelis Categorias p. 110. Idem in commentario ad Physica Stagiritae pallim citat Theophrastum ἐν Φυσικαῖς. Librum primum Φυσικῆς ἰσορίας *Simplic.* in I. Phys. pag. 25. b. et *Alexander Aphrodis.* in Metaphys. I. pag. 14. Φυσικῶν ἡ. *Laertius* V. 46. Φυσικῶν δοξῶν 15. id. 48. et Taurus Platonius apud *Philoponum* VI. 8. de mundi aeternitate, ubi ait, Theophrastum in lib. de Physicis opinionibus tradere, quod mundus ex Platonis opinione ortum habeat. Φυσικῶν ἐπιτομῆς α. *Laertius* ibid. *Polux* X. segm. 170. Καὶ ἐν Ἀριστοτέλει δὲ ἡ Θεοφράστου Φυσικαῖς λέγεται.

Περὶ Φυσικῶν ἐπιτομῆς α, β, *Laert.* V. 46. Ibidem loco Φυσικῶν ἰσοριῶν et Φυσικῶν αἰτιῶν utrobique legendum est Φυσικῶν, ut superius libros Theophrasti edidos recensens adnotabam. Theophrastum ἐν ἐπιτομῇ laudat etiam *Laertius* IX. 21. ἐν τοῖς Φυσικοῖς. IX. 22. *Simplicius* in III. de anima text. 40. Φυσικῶν δοξῶν ἐπιτομὴν *Galenus* in Hippocratem de natur. hom. comment. I. ἐπιτομὴν τῶν Θεοφράστου Φυσικῶν commentario illustrasse se, docet *Simplicius* in II. Aristotelis de anima textu 74. Theophrastum ἐν τῷ Φυσικῶν δοξῶν Taurus in Timaeum Platonis apud *Ioh. Philoponum* de mundi aeternitate contra Proclum VI. 8. et 27. A Themistio autem in III Aristotelis de anima profertur locus ex quinto Theophrasti Φυσικῶν, quem ait esse secundum περὶ ψυχῆς.

Περὶ τῶν φωλευόντων ζώων. *Laert.* V. 44. *Athen.* III. pag. 105. Schol. *Theocriti* Idyl. I. περὶ ἄρκτων φωλεοῖς.

Περὶ χάριτος α. *Laert.* V. 48.

Περὶ χυλῶν, ε. *Laert.* V. 46. *Theophrastus* ipse lib. I. hist. plantar. cap. 19. et *Galenus* libro aduersus Lycum.

Περὶ χυμῶν, χροῶν, σαρκῶν, α. *Laert.* V. 43.

Περὶ τῶν ψευδομένων, γ. *Laert.* V. 49. [P]

Περὶ ψεύδους καὶ ἀληθείας, *Laert.* V. 48. Forte ex hoc libro petitus locus Theophrasti apud *Stobaeum* serm. 12. de mendacio.

Περὶ ψεύδους ἡδονῆς, *Laert.* V. 46.

Περὶ ψυχῆς θέσις μία, siue, ut Meursius legit, θέσις μία. *Laert.* V. 46. *Themistius* in Aristotelem de anima.

Plures *Theophrasti* occurrunt. *Theophrastum*, archontem, iam supra commemoravimus. *Theophrastus Sinicus* vocatur in Müllerii catalogo quodam rerum, ex Sinis adlatarum, aut ab illius manu profectarum, teste Theoph. Sigefr. Bayero in Thesauro epistolico Lacroziano, tom. I. pag. 32. Alii *Theophrasti* a Fabricio in nota msta ad marginem exempli sui sunt prolati: nempe, *Theophrastus*, Pierites, musicus, qui nonam chordam lyrae addidit, teste *Nicomacho Geraseno* II. Music. p. 35. et in numismatum antiquorum sylloge, edita Londini 1708. 4. Alius *Theophrastus*, Heracliti F. Acharnensis, in veteri inscriptione apud Seldenum II. 3. de Synedrio: *Theophrastus*, quem, Acrocorintho cedere nolentem, interfecit Aratus Sicyonius, *Plutarch.* in Arato pag. 1037. *Theophrastus*, Libanii aequalis, qui eloquentiam

tiam eius praedicat lib. I. epist. 51. ad Aesculapium. *Theophrastus*, philosophus christianus, cuius poema iambicum de arte chemica instum in bibl. Caesarea, Lambec. VI. p. 191. *Theophrastus*, diaconus, cuius mentio apud S. Basilium epist. CCLXI. etc. *Harl.*

Subiungam hic, quae de codd. Theophrasti serius accepi: Cel. *Siebenkeesius*, in praesenti Professor philosophiae in Vniuersitate litterarum Norica, de codicibus charact. Theophrasti *romanis*, quos, dum Romae commorabatur, diligenter tractauit, ea, quae sequuntur, ex thesauris suis litterariis communicauit: „In biblioth. *Vaticana* sunt nr. 112. cod. charact. saec. XV. continens char. XV. — nr. 126. chart. saec. XV. totidem complectens charact. et totidem in cod. 149. chart. eiusdem saeculi, — nr. 254. chart. saec. XV. priora XI. capita continens, nr. 1327. chart. saec. XV. priora XIV. capp. exhibens. Omnes hi codices sunt exigui momenti. — In biblioth. quondam *Heidelbergensi*, nr. 23. cod. bombycin. saec. XIII. aut XIV. continet priora XV. capita. — nr. 148. chartac. saec. XV. habet capita XXVIII. Ex hoc codice descripsit Marq. Freherus capita V. posteriora, eaque dedit Casaubono. Vel in minutissimis rebus conspirat cum textu Casauboniano, et ex multis, quos vidi, Theophrasti codd. vnus est, qui omnia capp. XXVIII. habet. — Nr. 110. cod. bombycin. saec. XIII. Ex hoc codice edidit cl. Amadutius duo characteres. Primus, qui illos viderat, fuit Io. Petronius, doctus Romanus et scriptor (scrittore) in biblioth. Vaticana. Amadutius conquestus de hominis iactantia adfirmat, se nihil praeter duo illos codd. (quos primus euulgauit,) vidisse, quod illum codicem discerneret a reliquis. At fit manifestum, Amadutium V. Cl. non legisse codicem, sed solummodo chartis Petronii vsum esse. Namque, si legisset codicem, ingens vulgati textus, et eius, qui prostat in codice, discrimen reperisset, quum nullum fere sit caput, quod non habeat singularia additamenta. Amadutius collocat aetatem codicis in saec. XI. at errasse videtur. Nam 1) fere certum est, illo tempore nullum chartae bombycinae fuisse vsum: saltem nullum monumentum publicum aut priuatum in charta bombycina illo aeuo exaratum exstat. 2) Characteres litterarum non referunt aetatem saec. XI. Ille enim codex plenus est compendiorum scripturae et syllabarum, et siglorum, eorumque lectu difficilium. Characteres litterarum similes sunt iis, qui saec. XIII. in vfu erunt. Plura de his in anecdotis graec. disputabo.“ Haec scripsit Siebenkees. Vir pari eruditione atque humanitate; atque ego gratias illi palam ago maximas. *Harl.*

CAPVT VIII

CATALOGVS PHILOSOPHORVM PERIPATETICORVM ORDINE
LITTERARVM DIGESTVS.

[Cum auctario G. C. Harles.]

Peripatetici dicti, Platonis primum, inter ambulandum docentis, discipuli: deinde, quum *Xenocrates* in academia, *Aristoteles* in Lyceo doceret; Aristotelici vocati sunt *Περικατητικοὶ ἐκ Λυκείου*, Xenocratici *Περικατητικοὶ ἐξ ἀκαδημίας*, teste Anunonio p. 32. b. ad quinque voces Porphyrii. De *Aristotelis* discipulis olim scripserat *Nisander Alexandrinus*, teste *Suida* in *Αἰσχέλων*. De claris peripateticis librum promisit *Nunnesius* ad vitam Aristotelis pag. 153. De iisdem agere voluit *Ionsius* in dissertationibus posterioribus de philosophia peripatetica post *Franciscum Patritium*, qui hoc argumentum adigit libro X. discussionum peripateticarum. Attigerunt quoque illud *Leonhardus Cozzandus*, Brixianus, de magisterio antiquorum philosophorum libro II. [et *Brucker*. in historia critica philosophiae tom. IV. et alibi. adde *Ionsii* libr. de scriptoribus hist. philos. lib. III. cap. 26, 1. pag. 142 sq. edit. Dornii, et Christiani Elieseri *Genselii*, disp. iam memorata, de peripateticorum nomine, Lipsiae 1760. 4. *Hartl*]

Abailardus, Petrus. vid. infra in vocc. *Bailardus* et *Palatinus*.

Abus, seruus Stratonis physici, testamento eius manumissus. *Laert.* V. 63.

Achaeus, a Simplicio in Categor. et Clemente Alex. ac Theodorito laudatus, peripateticis a Patricio accensetur. Sed Stoicus potius fuit, vt infra in huius sectae adseclis dicam. [Multi veteres sectae cuiusdam adseclae habiti sunt, qui partem tantum dogmatum quamdam adoptarunt, et in aliis alius sectae patroni aut doctores pari iure possunt censerī, aut vniuerse fuerunt eclectici, id quod praecipue in scholis peripatetica et stoica euenisse constat. Quare, re saepius incerta, aut nomine obscuro, obscuram diligentiam in augendo catalogo praestare, quid iuuet, equidem non video. Quot homines, partim barbare scribentes et cogitantes, ex historia aristorelico-scholastica, locum occuparent! At, vt suo quisque fruatur ingenio, facile patiar. Confer. *Reumanni* acta philosoph. parte VIII. p. 281 sqq. tom. II. et part. XIII. tom. III. pag. 1 sqq. 49 sqq. *Brucker*. in hist. crit. phil. multorum quoque nomina suppediare poterit. De sectarum philosophicarum scriptoribus graecis *Reinh. Henr. Kollius*, quum Roslochi litteras profiteretur, duas diss. historico-philologico-criticas ventilauit, Rosloch. 1709. et 1710.]

Adam, angulus peripatericus, cuius vestigia sequuntur multi, sed pauci prae inuidia profitentur, *Sar. sberiens.* III. 3. Metal. pag. 145.

Adimantus, Theophrasti, vt viderur, discipulus. *Laert.* V. 57.

Adrastus, Aphrodisiensis. ἀνὴρ τῶν γνησίων περικατητικῶν γεγονώς. Scripserat περὶ τῆς τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων καὶ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας, teste *Sim. Iulio* in *Categorias*, qui eundem librum citat praefat. in VIII. libros Phys. Laudat hunc *Adrastum* *Achilles Tatius* pag. 82. Isag. ad Aratum et pag. 80. In *Categorias* scripsisse *Adrastum* testatur *Galenus* de libris propriis. [commentaria eius in *Timaeum* Platonis perierunt. vid.

vid. supra, p. 95.] *Adraſti*, peripatetici, libros tres *harmonicorum* adſeruari in biblioth. vaticana et illa Cardinalis S. Angeli, notauit *Voffius* de logicae natura pag. 61. [Duval reperit MS. in biblioth. regia Neapolitana: vertetur id et cum inedita commentat. *Philodemi* de vitiis et virtutibus deſcriberetur typis. adde infra, in catal. ſcriptor. deperdit. et MSS. de Muſica §. X. voc. *Adraſtus*. *Buhle* de librorum Ariſtotelis interpretibus graecis, tom. I. Opp. Ariſtotel. pag. 286 ſq.] Citatur opus illud a Theone Smyrnaeo et Porphyrio ad harmon. Ptolemaei. Huius, ni fallor, Adraſti *συγγράμματα* in ſcholis lecta refert Porphyrius in vita Plotini. Neque alium, puto, notari *Adraſtum*, mathematicum, a *Claudiano Mamerto* lib. I. de ſtatu animae cap. 25.

Adraſtus Philippenſis, Macedo, Ariſtotelis diſcipulus. *Stephanus Byzant.* in *Φίλιπποι*.

Aeneſias, Megalopolitanus, Theophraſti diſcipulus. *Stephan.* *Byzant.* in *Μεγάλη πόλις*.

Aeſchryon, Mytilenaeus, Ariſtotelis diſcipulus: de quo vide infra, in capite de Eudoxo et aliis aſtronomis in nota ad nr. XIX.

[*Aëtius*, haereticus. vid. Conringii antiqq. acad. pag. 191. *Heumann.*]

Agatharchides, Cnidius, qui ſub Ptolemaeo Philometore et diu poſt vixit: de eo dixi ſupra, pag. 32 ſq.

Agatho, ſeruus Lyconis, teſtamento eius libertati redditus. *Laert.* V. 73.

Agathocles, peripateticus, aequalis Demonactis philoſophi. *Lucian.* in *Demonacte* tom. I. pag. 866. [tom. II. pag. 286. edit. Reitz.] — Alii *Agathocles*, 2) *Atracius*, qui *ἀλειτουργία* ſcripſit proſa oratione. *Suid.* in *Κικίλιος*. 3) *Babylonius*, ſive Cyzicenus, qui ſcripſit de Cyzico. 4) *Chius*, qui de re ruſtica, 5) *Mileſius*, qui de fluminibus; 6) *Samius*, qui de rep. Peſſinuntiorum; 7) grammaticus, qui Homeri quaedam illuſtrauit, vt libr. II. cap. 5. dixi. De his *Meurſius* in biblioth. graeca, quibus adde 8) *Stoicum*, qui de mercede diſcipulum in ius vocat, apud *Lucian.* in *Icaromenippo*, [cap. 16. tom. II. pag. 770. Reitz.] 9) *medicum*, apud eundem in *Tyranno*, [cap. 6. tom. II. pag. 628.] 10) *Agathoclem Ταξιάρχην* ſive ordinum ductorem ſub Alexandro M. idem libro, quod non credendum ſit calumniae, [cap. 18. tom. III. pag. 149.] 11) *Diniae amicum*, de quo *Lucianus* in *Toxari*. [Samium fuiſſe eundem, *Lucian.* l. c. tom. II. pag. 518. prodit. vid. ibi notas M. du Soul et Reitzii.] Praetereo *Agathoclem*, figuli filium, notiſſimum Siciliae tyrannum, de quo multa Polybius, Diodorus, Iuſtinus. [adde *Lucian.* *Macrob.* cap. 10. tom. III. p. 214. ibique notam Maii.] aliumque *Ptolemaei* falſum tutorem et *Agathoclem*, filium Lyſimachi, regis, de quorum utroque excerpta *Peireſciana* pag. 65. et 257.

Aimneſtus, Cleobuli F. teſtis Theophraſtei teſtamenti. *Laert.* V. 57.

Albinus, latinus ſcriptor, cuius geometricos libros, et quos reperire ſe potuiſſe negat, in Ariſtotelem dialecticos memorat *Boethius* lib. I. de interpretat. edit. ſecundae pag. 289. Muſicam quoque ſcripſiſſe conſtat e *Coffodoro*, qui virum magnificum adpellat, confer [infra caput de Eudoxo et aliis aſtronomis §. VII.] *Boethium* lib. II. Muſicae cap. 12. [paullo infra in catal. ſcriptorum, a Boethio citatorum voc. *Albinus*.]

Alexander, Craſſi praeceptor. *Plutarch.* in *Craſſo* pag. 544.

Mmm 2

Alexander

Alexander Aegeus, discipulus Sosigenis, (cuius opera ad annum emendandum vsus est Iulius Caesar,) praeceptor Neronis Imp. Vide *Suidam*, [et *Eudociam* in *Violar.* p. 56.] Laudatur a Simplicio in *Categor.* Huius esse commentaria, quae Alexandro Aphrodisiensi hodie tribuuntur in *Metaphysica* et in *libros Meteoron*, disputat *Patricius* *discuss.* *Peripatet.* pag. 32; at commentarios in *Topica* et *Elenchos* neque Aphrodisiensis, neque adeo Damasceni, sed alterius cuiusdam esse Alexandri, longe iunioris.

Alexander Aphrodisiensis, Car, discipulus Aristoclis Messenii, atque Hermeni. Propter Commentarios plurimos, quibus Aristotelis scripta feliciter interpretatus est, dictus ἐξηγητής quem innuit Hieronymus I. in *Rufin.* *Revolve Aristotelem et Alexandrum, Aristotelis volumina differentem, et quanta ambiguum sit copia, eorum lectione cognosces.* *Ἀριστοτελικὸς Ἀλέξανδρος* Cyrillo IV. contra *Iulian.* pag. 133. Puto etiam, hunc intelligi a Porphyrio in Plotini vita, quum Alexandri Peripatetici ὑπομνήματα in scholis lecta testatur. De scriptis eius dicturus sum libro IV. [conf. *Buhle* l. c. pag. 287.] De aetate constat e libro de fato, quem Aphrodisiensi diserte tribuit *Eusebius* VI. 8. praeparat. pag. 267. hunc enim velut primitias lucubrationum suarum, Professor philosophiae [P] Aristotelicae ab iis constitutus, (ὃ τῆς φιλοσοφίας προϊύσασθαι ὑπὸ τῆς ὑμετέρας μαρτυρίας διδάσκαλος αὐτῆς κεκηρυγμένος,) dicauit Seuerus et eius filio, Antonino Caracallae, qui imperium iunctim administrarunt ab anno Christi CXCIX. ad CCXI. quo mortuus est Seuerus. [conf. *Iosifum* de script. hist. philos. III. 18, 2. p. 100. IV. 8. pag. 250.]

Alexander Damascenus, Aphrodisiensi paulo fuit antiquior et Athenis philosophiam peripateticam, (ὁ νῦν Ἀθήνησιν ἀξιόμενος τὰς περιπατητικὰς λόγους διδάσκειν δημοσίᾳ.) publice docuit, quum libros *Ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων* scriberet *Galenus* tom. I. edit. Basil. pag. 119. Eodem praeceptore antea vsus fuerat Flavius Boethus, vir consularis, teste eodem Galeno *περὶ τῆ προγινώσκου* tom. III. pag. 455. vbi Alexander hic ei audit ὁ γινώσκων μὲν τὰ Πλάτωνος, ἀλλὰ τοῖς Ἀριστοτέλους προσκείμενος μάλλον. [conf. *Iosifum* l. c. I. 15, 4. p. 97.]

Alexander M. rex Macedonum, Aristotelis discipulus, de quo supra cap. II.

Aminias, cuius mentio in Stratonis Physici testamento. *Laert.* V. 64.

Ammonius Alexandrinus, Plutarchi praeceptor, platonice, peripateticis et stoicis imbutus dogmatis, cuius exemplo alii deinceps mixtum illud philosophiae genus ac nulli magistro addictum colere coeperunt. Confer *Ennarp.* prooem. ad vit. sophist. pag. 11. *Patricii* discussiones peripateticas pag. 139. De hoc *Ammonio* dixi infra lib. IV. capite de Plutarcho. [vid. *Porphy.* in vita Plotini cap. 20. pag. 129. *Fabric.* Bibl. Gr. IV. 26. pag. 172. n. 4, 5. *Heumann.* — supra in catalogo philos. *Platoniorum*, h. v.]

Ammonius, Alexandrinus, priori iunior, Christianus, cognomento *Saccas*, aequalis Origenis, platonicae ac peripateticae sectae decreta probe calluit, et in concordiam adduxit primus, teste *Hieroste* apud Photium cod. CCLI. p. 750. Huius mentio Ammonii in Plotini vita. Dixi de eo infra libro IV. cap. 26. §. 11. *Fabric.* Plura vide de hoc in *Guilielmi Cause*, scriptorum ecclesiasticorum historia litteraria, vol. I. Basil. 1741. fol. pag. 109 sq. in *Buhle* comment. de interpretibus gr. mem. pag. 294. *Bayle* Diction. vol. I. h. voc.

h. voc. pag. 188 sqq. *Ruhnken.* in diff. de Longino, praefixa Toupj edit. §. IV. pag. 8. De Ammonii docte disputat cl. *Ammonius* nostras, Theologus Erlangensis, in praef. ad suam editionem Ammonii de differentiis vocab. p. XVI sqq. De *Ammonio*, circa ann. Chr. 372. monacho Alexandrino, vid. *Caue* l. c. p. 255 sq. et p. 445 sq. de *Ammonio*, gente Aegyptio, ecclesiae alexandrinae presbytero, ann. Chr. 458. *Harl.*

Ammonius, *Hermes F.* praeceptor Io. Philoponi, Asclepii Tralliani ac Simplicii, discipulus Procli, de quibus dicendi locus libro V. [conf. supra p. 161. *Iac. Hefaeum* de Berytensium Ictorum academia, cap. X. §. 4. pag. 98. *Harl.*]

Amphion, Lyconis discipulus. *Laert.* V. 70.

[*Amirutzes*, philosophus peripateticus; vixit medio saeculo XV. religione Christianorum abiurata, Turcarum haeresin sectatus est. vid. *Bayle* Dict. I. p. 187. h. v. *Harl.*]

Anatolius, Alexandrinus, Christianus, omni genere litterarum, mathematicis praecipue disciplinis excultus, Alexandriae scholam aristotelicam constituit, factus deinde episcopus in Syria Laodiceus circa ann. Christi CCLXX. Vide *Eusebium* VII. 32. Hist. *Hieronymum* Catalogo Script. eccles. cap. 73. et *Nicephorum* VI. 36. Scripserat libros X. *Arithmeticonum*, e quibus fragmenta leguntur in Theologumenis arithmeticae. Paris. 1543. 4. pag. 9. 16. 24. 34. 56. 64. *) Ex eius *Canone* [P] *Paschali* refert quaedam *Eusebius* iam dicto loco et *Beda* de natura rerum II. 14 et 35. atque epistola ad Vichredam presb. Integrum scriptum e latina veteri versione Rufini produxit in lucem illustravitque *Aegidius Bucherius*, vna cum aliis eiusdem argumenti, Antwerp. 1634. fol. *) Alius *Anatolius*, iunior, neque Christianus, ad quem Libanii epistolae, vt recte monitum praestantissimo *Caueo* parte secunda historiae litterariae scriptorum ecclesiasticorum. Ab hoc ipso distinguendus *Anatolius*, Iamblichi magister, cui Porphyrius homeriarum quaestionum librum inscripsit. *Fabric.* — [Ab hoc diuersus est, (quamquam alii aliter sentiant,) *Anatolius*, sub cuius nomine *Fabric.* in Bibl. Gr. lib. IV. cap. 29. pag. 295 sqq. publicauit fragmentum de sympathiis et antipathiis, cum versione lat. notisque *Rendtorffii*. Sed vid. ibi p. 295. not. *Fabricii*. adde *Fabr.* infra, vol. XIII. p. 56. vbi latissimo

M m m 3

a) At illi libri videntur *Caueo* l. cit. pag. 136. non *Anatolium*, sed aliquem ex secta pythagorica habuisse auctorem, quod ipse *Fabric.* in catal. Pythagoricorum tom. I. p. 829. suspicatus est: sed ad *Anatolium*, Alexandrinum, refert *Fabric.* infra in lib. IV. cap. 22. §. XV. vol. IV. pag. 19. cod. *Anatolii* et *Nicomachi* theolog. arithmetie. in biblioth. Scorialensi. *Anatolii* geometrica, cod. in bibl. anglica. vid. *Heilbronner* hist. matheseos p. 568 et 633. *Harl.*

b) *Caueo*, l. m. pag. 136. „cuiusnam, ait, sit antiqua versio, *Rufini*, an alterius, non liquet; praua certe est, obscura, parumque fida et adcurata.“ Idem refellit *Du Pin*, qui in Bibl. des Aut. eccles. tom. I. p. 19. fidem illius opusculi vel-

licare conatus est, nulla ratione reddita. Idem refutat *Valesium*, qui in adnot. in *Euseb.* p. 158. scripsit, hunc *Anatolium* eundem esse cum *Anatolio*, quem *Eunapius* in vita Iamblichi non longe ab initio Iamblichi praeceptorem facit, eumque, dicit, secundum a Porphyrio locum obtinuisse. conf. *Chaussepit* supplem. ad Baylii Lex. vol. I. p. 326 sq. *Io. Guil. Iani* hist. cycli Dionysiani §. V. p. 87 sqq. opusculorum, a Klotzio editorum, Halae 1760. 8. *Io. Frid. Weidleri* histor. astronomiae cap. VII. sect. III. 19. pag. 187. *Heilbronneri* histor. mathes. vniuersae lib. I. cap. 15. §. 255. pag. 258. §. 262. pag. 363. *Hamberger* in Zuverl. Nachrichten etc. tom. II. pag. 627. qui plures laudat, *Saxii* Onomasti. tom. I. pag. 373. *Harl.*

tissimo sensu medicis adscribitur, infra in lib. V. cap. I. 15. vol. V. pag. 277. vbi plures Fabricius recenset et distinguit *Anatolios*, inprimis cl. *Niclas* in Proleg. ad Geoponicos, vol. I. p. 48. Confundit *Hamberger* l. mem. pag. 640 sq. adde *Savii* Onom. I. p. 375. *Harl.*] Alius *Anatolius*, diaconus, quem ex scriptis sibi innotuisse testatur *Gregorius* M. libr. VIII. epist. 42. ad Eulog. Alex. *Fabric.* — [Diuerfus *Anatolus*, quem nonnulli fuisse putant *Vindanium Anatolium* sub imperatoribus, Constantio et Constante, 2. Chr. 339 sqq. Sed nomen integrum fuisse viderur *Vitianus Anatolius Beryti*, cuius *Gorgica*, (fundum librorum Geoponicorum collectionis.) recenset *Photius* cod. CLXIII. Sub eius nomine circumferuntur *de re rustica aliquot fragmenta*, cum aliis scriptis eiusdem argumenti gr. edita a *Io. Alexandro Bracciano*, Basil. 1539. 8. gr. cum versione lat. *Cornarii*, ibid. 1540. 8. — item *de mulomedicina capita aliquot* vulgata in collectione de R. R. modo memorata, tum graece in collectione quadam scriptorum de re veterinaria, Basil. 1537. 4. lat. interprete *Io. de Rüel*, Basil. 1530. fol. vid. infra in vol. VI. pag. 501. et IX. p. 426. inprimis *Needham* et *Niclas* in prolegomenis ad Geoponic. pag. 32 sq. et 48 sqq. edit. Lipsiens. 1781. 8. tom. I. — Discernendi denique sunt *Anatolius*, patriarcha Constantinopolitanus saec. V. (vid. Acta S. S. tom. I. Febr.) et *Anatolius*, Ictus sub imperatore Iustiniano, et alius *Anatolius*, Ictus, sub imperatore Phoca initio saec. VII. vid. *Terrosson* hist. de la Jurispr. rom. pag. 306 et 358. coll. *Bachii* hist. iurisprud. rom. lib. IV. cap. 1. §. 10. p. 629. *Niclas* l. c. qui sententiam *Valesii* ad Ammian. XIX. 11. p. 243. Gronou. non plane improbat, *Anatolium Berytium*, cuius meminit *Eunapius* in Proaeresio, et qui mortuus est ann. Chr. 360. Ictum, et tandem ad praefecturae culmen adscendentem, idolorum cultorem, forsan eum ipsum esse, quem *Photius* in bibliotheca *Vindanium Anatolium Berytium* vocat, qui de re rustica scripsit. *Adelungs* Fortsetzung und Ergänzungen zu — *Ioehers* allgemeinen gelehrten Lexic. vol. I. pag. 779. Alios *Anatolios* recenset, vt iam significauimus, Fabricius vol. V. Bibl. Gr. pag. 277. *Harl.* In praesenti iuvat cum lectore communicare fragmenta quaedam, Anatolio tributa, quae ante aliquot annos descripsi ex apographo illustris *Holstenii*, qui illa ex *Peiresciano* se codice hausisse est testatus.

Ἐκ τῶν Ἀνατολίε διάφορα.

Τί ἐστιν μαθηματική;

Ἀριστοτέλης συνεχάνει τὴν πᾶσαν φιλοσοφίαν ἐκ θεωρίας καὶ πράξεως οἰόμενος, καὶ τὴν μὲν πρακτικὴν διαιρῶν εἰς ἡθικὴν καὶ πολιτικὴν, τὴν δὲ θεωρίαν εἰς θεολογικὴν καὶ τὸ φυσικὸν καὶ τὸ μαθηματικόν, μάλα σαφῶς καὶ ἐντέχνως φιλοσοφίαν ἔσαν τὴν μαθηματικὴν ἀποδείκνυσι.

Ὅτι Χαλδαῖοι μὲν Ἀστρονομίαν, Αἰγύπτιοι δὲ Γεωμετρίαν καὶ Ἀριθμητικὴν (ἐξεῦρεν).

Ἀπὸ τίνος δὲ Μαθηματικὴ ὠνομάσθη;

Οἱ μὲν ἀπὸ τῆ περιπάτου φάσκοντες ἐρητορικῆς μὲν καὶ ποιητικῆς, συμπᾶσι τε τῆς δημώδους μουσικῆς δύνασθαι τινα συνεχῆσαι καὶ μὴ μαθόντα. Ταῦτα δὲ καλέμενα ἴδια μαθήματα ἔθεντο εἰδῆσαι λαμβάνειν, μὴ ἔχοντες πρότερον ἐν μαθήσει γενόμενον τέτων. Διὰ τῆτο μαθηματικὴν καλεῖσθαι τὴν περὶ τέτων θεωρίαν ὑπελάμβανον. Ὅτις δὲ λέγονται τὸ τῆς Μαθηματικῆς ὄνομα ἰδιαιτέρον ἐπὶ μόνῃς Γεωμετρίας καὶ Ἀριθμητικῆς

τικῆς οἱ ἀπὸ τῆ Πυθαγόρου. Τὸ γὰρ πάλαι χωρὶς ἑκατέρω τῶν ὀνομάζετο. Κοινὸν δὲ ἔδεν ἦν ἀμφοῖν ὄνομα. Ἐκάλεσε δὲ (Ἀρχύτας¹) ἕτως, ὅτι τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ πρὸς μάθησιν ἐπιτηδεύας ἔχον εὐρίσκων ἐν αὐταῖς, περὶ γὰρ αἰδία καὶ ἀτρεπτα καὶ εὐλκιρῆν ὄντα ἀναστρέφόμενας ἑώραν, ἐν οἷς μόνον ἐπιστήμην ἐνόμιζον. Οἱ δὲ νεώτεροι περιέσπασαν ἐπὶ πλεῖον τὴν προσηγορίαν, ὃ μόνον περὶ τὴν ἀσώματον καὶ νοητὴν ὕλην ἀξιοῦντες πραγματευεσθαι τὸν Μαθηματικόν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἐφαπτομένην τῆς σωματικῆς καὶ αἰσθητῆς οὐσίας. Θεωρητικὸς γὰρ ὀφείλει εἶναι, καὶ φορὰς ἄξων καὶ τάχως αὐτῶν μεγεθῶν τε καὶ σχημάτων καὶ ἀποσημάτων. Ἔτι δὲ ἐπισκεπτικός τῶν κατὰ τὰς ὀψεις παθῶν, ἐρευνῶν τὰς αἰτίας δι' αἷς καὶ ἐχ' ὅποια καὶ πηλικά τὰ ὑποκείμενα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐκ παντὸς διασημάτων. [] θεωρεῖται, τηρῆντα μὲν τὰς πρὸς ἀλλήλα λόγους, ψευδεῖς δὲ φαντασίας καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς θέσεως ἐμποιοῦντα. Τῆτο μὲν κατ' ἐρανὸν καὶ αἶρα. τῆτο δὲ ἐν κατόπτροις καὶ πᾶσι τοῖς λείοις, καὶ τοῖς διαφανέσι δὲ τῶν ἐρωμένων καὶ τοιστετρόποις σώμασι. Πρὸς τῆτοις μηχανικὸν εἶναι τὸν ἄνδρα δεῖν ὥντο. Καὶ γεωδότην καὶ λογικόν. Ἔτι δὲ καὶ περὶ τὰς αἰτίας τῆς ἐμμελῆς κρᾶσεως τῶν φθόγγων καὶ τῆς περὶ μέλος συνθέσεως ἀσχολέμενον, ἅπερ σώματά ἐστιν, ἢ τὴν γε ἐσχάτην ἀναφορὰν ἐπὶ τὴν αἰσθητὴν ὕλην ποιεῖται.

Τί ἐστι Μαθηματική;

Μαθηματικὴ ἐστὶν ἐπιστήμη θεωρητικὴ τῷ νοήσει τε καὶ αἰσθῆσει καταλαμβανομένη πρὸς τὴν τῶν ὑποπιπτόντων δύσιν. Ἦδη δὲ χαριεντιζομένος τις ἄμα καὶ τῷ σκοπῷ τυγχάνων Μαθηματικὴν ἔφη ταύτην εἶναι, ἢ τὸ εὐρίσκον μὲν πρῶτα κηρύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα ἐρανῶ ἐξήριξε κᾶρα καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει. Ἀρχεται μὲν γὰρ ἀπὸ σημείων καὶ γραμμῆς, εἶτα δὲ τὴν ἐρανὴ καὶ συμπάντων ἀσχολεῖται πραγμάτων.

Πόσα μέρη Μαθηματικῆς;

Τῆς μὲν τιμιωτέρας καὶ πρώτης ὁλοσχερέστερα μέρη δύο. Ἀριθμητικὴ καὶ Γεωμετρία. Τῆς δὲ περὶ τὰ αἰσθητὰ ἀσχολημένης ἕξ. ἢ Λογισικὴ, Γεωδαισία, Ὀπτική, Κανονική, Μηχανικὴ, Ἀστρονομική. Ὅτι δὲ τὸ τακτικὸν καλεῖται ἔτε τὸ ἀρχιτεκτονικόν, ἔτε τὸ δημῶδες Μουσικόν ἢ τὸ περὶ τὰς φύσεις ἄλλ' ἔδὲ τὸ οὐανύμως καλεῖται μηχανικόν ὡς οἴονται τινες, μέρη μαθηματικῆς εἰσι, προϊόντος τῆ λογῆ σαφῶς τε καὶ ἐμμεθόδως δείξομεν.

Ὅτι ὁ κύκλος ἔχει τετραὰς μὲν ἡ, ἐπίπεδα δὲ ἕξ, γωνίας δὲ δ'.

Τίνα τίσι προσεγγίζει τῶν Μαθημάτων;

Συνεγγίζει μᾶλλον τῇ μὲν ἀριθμητικῇ ἢ λογισικῇ καὶ ἡ κανονικὴ, καὶ γὰρ αὕτη ἐν ποσότητι λαβῆσα κατὰ λόγους ἀριθμῶν καὶ ἀναλογίας πρῶσεισι. Τῇ δὲ γεωμετρικῇ ἢ ὀπτικῇ καὶ ἡ γεωδαισία. Ἀμφοτέροις δὲ καὶ ἐπὶ πλέον ἡ μηχανικὴ καὶ ἡ ἀστρολογικὴ.

Ὅτι ἡ μαθηματικὴ τὰς ἀρχαῖς μὲν ἔχει ἕξ ὑπόθεσεως καὶ περὶ ὑπόθεσιν. Λέγεται δὲ ὑπόθεσις τριχῶς ἢ καὶ πολλαχῶς. καθ' ἓνα μὲν τρόπον ἡ δραματικὴ περιπέτεια, καθ'

c) MS. Ἀγρίας.

καθ' ὃν λέγονται εἶναι ὑποθέσεις τῶν Εὐριπίδῃ δραμάτων. καθ' ἕτερον δὲ σημαίνοντο ἢ ἐν Ῥητορικῇ τῶν ἐπὶ μέρεσσι ζητήσεσι, καθ' ὃν λέγουσιν οἱ Σοφισταὶ θετέον ὑπόθεσιν. Κατὰ δὲ τρίτην ὑποβολὴν ὑπόθεσις λέγεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποδείξεως, αἰτήσις ἕσα πραγμάτων εἰς κατασκευὴν τινος. Οὕτω μὲν λέγεται Δημοκρίτον ὑπόθεσις χρῆσθαι αἰτομοῖς καὶ κενῶ, καὶ Ἀσκληπιάδῃς ὄγκοις καὶ πόροις. ἢ ἐν Μαθηματικῇ περὶ τὴν τρίτην εἰληται. [P]

*Οτι τὴν ἀριθμητικὴν ἐ μόνος ἐτίμα Πυθαγόρας, ἀλλὰ καὶ οἱ τότε γινώριμοι ἐπιλέγοντες, ἀριθμῶ δέ τε πάντ' ἐπέσκεν.

*Οτι τέλος μὲν ἔχει ἀκόλουθον ἀριθμητικὴ κυρίως μὲν, τὴν ἐπιστημονικὴν θεωρίαν ἧς ἔδεν τέλος ἔτε μᾶλλον ἔτε κάλλιον ἔστιν. ἐπομένως δὲ, συλλήβδην καταλαβεῖν πόσα τῇ ὀρισμένη ἔσται συμβέβηκεν.

Τίς τι εὗρεν ἐν Μαθηματικοῖς;

Εὐδήμος ἰσορεῖ ἐν ταῖς ἀστρολογίαις, ὅτι Οἰνοπίδῃς εὗρε πρῶτος τὴν τῷ ζῳδιακῷ διάζωσιν καὶ τὴν τῷ μεγάλῃ ἐνιαυτῷ περίσασιν. Θαλῆς δὲ ἡλίου ἔλλειψιν καὶ τὴν κατὰ τροπὰς αὐτῷ περίοδον, ὡς ἐκ ἴσης αἰεὶ συμβαίνει. Ἀναξίμανδρος δὲ ὅτι ἔστιν ἡ γῆ μετέωρος καὶ κινεῖται περὶ τὸ τῷ κόσμῳ μέσον. Ἀναξίμενης δὲ, ὅτι ἡ σελήνη ἐκ τῷ ἡλίῳ ἔχει τὸ φῶς καὶ τίνα ἐκλείπει τρόπον. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐξευρημένοις τέτοις ἐπέταξαν ἕτερα.

*Οτι οἱ ἀπλανεῖς κινεῖνται περὶ τὸν διὰ τῶν πόλων ἄξονα μένοντα, οἱ δὲ πλανώμενοι περὶ τὸν τῷ ζῳδιακῷ πρὸς ὀρθὰς ὄντα ἄξονα αὐτῷ ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὅτι τὸν τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανωμένων ἄξονα πεντεκαδεκαγώνῃ πλευρᾷν οἱ εἰσι μοῖρα εἰκοσιτέσσαρες.

Andrantus, de quo vide *Athenaeum* XV. pag. 673. E. vixit circa ann. 204. post C. N.

Andronicus, Rhodius ^{a)}, in successione ab Aristotele vndecimus, Boethii Sidonii praeceptor, teste *Ammonio* in *Categor.* pag. 2. et 5. aequalis Tyrannionis, qui a Lucullo captus est, ut referunt *Plutarchus* in Lucullo pag. 584. et *Suidas* in Tyrann. Aristotelis scripta et *Theophrasti* primus digessit atque a Tyrannione emendatos edidit in vulgus ^{b)}, composuitque πίνακας scriptorum Aristotelis ac Theophrasti, τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου εἰς πραγματείας διέλε, τὰς εἰκείας ὑποθέσεις εἰς ταυτὸν συναγαγὼν, ut tradit *Porphyrus* in vita Plotini cap. 24. Confer *Plutarchum* in Sylla pag. 468. In hoc opere librum περὶ ἐρμηνείας Aristoteli abiudicauerat, ut praeter Boethium et Ammonium testatur *Alexander Aphrodis.* in primum prior. *Analytic.* Notauerat quoque partem postremam libri de *Categoriis* non esse Aristotelis, notante eodem Boethio. Ex eodem, ut suspicor, *Andronici* opere *Gellius* XX. 5. *Alexandri* et Aristotelis mutuas literas exhibet. *Paraphrasin* *Andronici* in *Categoriis* memorat *Simplicius*. Etiam in *Phyfica*

a) Conf. *Ionsum* de scriptor. hist. phil. III. 1, 1. part. II. p. 2. III. 2, 4. p. 9. imprimis *Bayle* in *Dict.* tom. I. h. v. p. 236 sq. vbi quoque de tribus aliis *Andronicis*, 1) M. Pompilio, Epicureo, tempore Ciceronis, 2) *Callisto*, Thessalonicensi, saec. XV. e Graecia Romam fugiente, 3) *Tranquillo*,

natione Dalmato, qui tempore Mosellani litteras docuit Lipsiae, vberius differit: *Buhle* l. c. pag. 295. *Harl.*

e) Conf. *Valesium* de critica I. cap. 21. p. 169. sq. cum H. *Valesii* Emendatt. a *Burmanno* II. editis. *Harl.*

Physica Aristotelis scripsisse, iam ex eodem Simplicio *Patricius* lib. IV. discuss. Peripatet. pag. 41. observauit. *Librum* Andronici, diligentissimi senis, de diuisione Porphyrius integrum inferuerat suis in Sophistam Platonis commentariis, teste Boethio in limine libri de diuisione. Liber ille Andronici cum aliis de discendi cupiditate et virtute, [it. de mirabilibus aurificiis et fragmento de iisdem] fuit in Bibl. Scorialensi, teste Alex. Baruerio; [vid. *Miser* itiner. per Hispan. pag. 157.] *Animam* nec corpoream esse [P] nec lege loci teneri, nec scindi, sensit Andronicus, Peripateticus, cum Socrate, Platone, Aristotele, Theodoro Platonico, et Porphyrio, vt refert auctor libri de spermate latine editi cap. 11. qui ex hoc ipso, quia Porphyrii meminit, Galenum auctorem habere non potest. Laudat Andronicum inter celebriores Rhodios *Strabo* XIV. p. 655. De *Paraphrasi Nicomacheorum* 1) et libro περί παθῶν 2), qui ad hunc Andronicum, tamquam auctorem, vulgo refertur, dixi supra cap. V. §. 29.

Andronicus Callistus 3), Theffalonicensis, Peripateticus recens, saeculo post Christum decimo quinto clarus, et plurium scriptorum auctor, vt eodem loco observauit 4). Fuere praeterea *Andronicus*, praefectus Ptolemaidis circa a. C. 411. de quo Synesius epist. 57. *Pompilius Andronicus*, Epicureus, de quo Suetonius in Grammaticis cap. 8. *Andronicus Alypius*, historicus, de quo supra cap. VIII. *Andronicus Tragicus*, histrio, de quo lib. II. cap. XIX. *Liuius Andronicus*, de quo in Bibl. latina. *Andronicus Titianus*, medicus, Octauio Horatiano et Galeno memoratus: vt alios in praesenti omittam, [ex indice facile colligendos.]

*Androsthene*s, Adimanti F. Theophrasti, vt videtur, discipulus. *Laert.* V. 57.

Anefas. supra in *Anefas*.

Anonymi, graeci. Interpretes graeci qui in Aristotelem exstant, sunt 1) in *Rhetorica*, de quibus dixi cap. 5. §. VI. 2) In libros II. et III. *Nicomach.* ibid. §. 29. vbi et de paraphrasi Anonymi, quam sub Andronici Rhodii deinde nomine edidit Dan. Heinsius. 3) In secundum librum posteriorum *Analyticorum*, cum Philopono et Eustratio editum, de quo dicere constitui libro V. in Philopono. 4) libellum de syllogismis, de quo supra cap. IV. §. 3. p. 114. etc.

Antipater, Iolai, rex Macedoniae, Aristotelis discipulus, quem moriens curatorem testamenti philosophus constituit, vt refert *Laertius* V. 11. ἐπιστολῶν 5) σύγγραμμα scripsit libris duobus, teste *Suida*, in quibus [P] multa haud dubie fuerunt de rebus Alexandri M.

f) In editione anni 1617. Dan. Heinsius huic paraphrasi subiunxit libellum περί ἀρετῶν καὶ κακιῶν καὶ τῶν τετῶν μισοτήτων, Aristoteli a quibusdam praeter rem tributum, vt dixi supra cap. VI. §. 32. tum excerpta e libro Maximi, monachi ὁμολογητῆ ad S. Marinum, presbyterum, περί φυσικῆ θελήματος ἣν θελήσει, quae prius vulgauerat Hoeschelii. [plura vid. apud Baylium l. c. p. 235. D.]

g) Cod. sub eius nomine est in bibl. Veneta D. Marci, vid. *Villoison* anecd. gr II. pag. 248. editus est libellus ab Hoeschelio, 1593. *Harl.*

Vol. III.

h) Rectius *Callisti*, scil. filius. *Heumann*.

i) Carmen eius graecum in Bessarionem, in *Matrit. reg. cod.* LXXII. p. 257. cat. Iriarti, vbi omisso nomine exstat, ab Iriarto vero gr. cum lat. versione editum est, et in cod. CXV. p. 464. cat. Iriart. *Harl.*

k) Confer *Ionsium* lib. I. cap. 13. pag. 70. 71. *Fabric.* *Eudotia* in *Violario* pag. 49. ἔγραψεν, ait, ἱστορίαν καὶ σύγγραμμα ἱστορῶν ἐν βιβλίοις ἑκαστῶν. *Harl.*

Nnn

dri M. quemadmodum ex Alexandri epistolis ad Antipatrum referunt nonnulla Plinius et Plutarchus. Aristotelis quoque ad hunc Antipatrum Epistolae IX. olim ferebantur, ut constat e *Laertio* V. 27. Scripserat et historiam Antipater, τὰς Περιδικὰς πράξεις Ἰαλυσικάς. Antipatri, Macedonis, sed alterius iunioris, Epigramma in Cleonicem, naufragam, et Medae imaginem, Romae compositum, legitur in Anthologia.

Antisthenes, Peripateticus, citatur a *Phlegonte* cap. 3. mirabil. [vid. *Ionsius* I. 8, 40. et IV. pag. 329. *Menagius* ad *Laert.* I. 4. *Heumann.*]

Apellico Teius, cuius opulentus Atheniensis, qui de Aristotelis consuetudine cum Hermia scripsit, teste Aristocle apud *Eufib.* XV. 2. praeparat. Aristotelis libros diligenter coemit, ut refert *Athenaeus*, quem vide V. pag. 214. ubi docet, eum floruisse tempore magni regis Mithridatis. Vide etiam *Plutarchum* in Sylla pag. 468. et *Strabonem* XIII. p. 608. e quibus discas, Apelliconis defuncti bibliothecam et in his Aristotelis et Theophrasti scripta, quae a Nelei Scepstii posteris sibi comparauerat, sed Φιλόβιβλος μᾶλλον ὢν ἢ Φιλόσοφος, ut ait Strabo, ex arrosis exemplaribus curauerat non satis fideliter vel describi vel suppleri, peruenisse Romam, quum Athenas cepisset Sylla Olymp. CLXXXIII. 3. Inde accepit illa *Tyrannion*, de quo suo loco dixi, et paullo ante in Andronico: [adde cl. *Buhle* in praef. ad vol. I. Opp. Aristotelis p. XVIII sqq. *Ionsium* de script. hist. phil. II. 15, 3. pag. 232 sq.]

[*Apollinaris*, cuius mss. gr. comment. in Aristot. I. Analyt. poster. exstat Venetiis.]

Apollonius, Alexandrinus, Peripateticus. *Pl. tarch.* περὶ Φιλαδέλφ.

Apollonius, Solensis, praeceptor Demetrii Aspendii. *Laert.* V. 83.

Arcefilas. s. *Arcefilas*, mediae auctor academiae, Theophrasti prius, quam Crantoris fuit auditor, teste *Laertio* IV. 22. et 19. Stratonis Lampfaceni heres. id. V. 61. et 63. [Plura vide supra in catal. Platoniorum pag. 162 sq.]

Archytam, quemdam peripateticum nescio an ex suo ingenio confinxit Themistius, qui Archytam, qui de decem praedicamentis scripsit, negat esse pythagoricum illum antiquum sed iuniorem quemdam peripateticum Archytam, nouo operi vetustate nominis auctoritatem comparare voluisse. Vide Boethium praefat. in Categor.

Arjmnestus, Theophrasti discipulus. Vide *Aimnestus*.

Aristides, testamenti Stratonis curator. *Laert.* V. 62.

Aristo Alexandrinus. *Laert.* VII. 164. Hunc, puto, esse Aristonem peripateticum, qui Strabonis aetate de Nilo scripsit, plagii ab Eudoro adensatus, ipse forassis rectius adcusandus. Vide *Strabonem* XVII. pag. 790. [P] [conf. *Ionsium* III. 2, 4. pag. 9 edit. Dorn. *Vossium* de historicis graecis lib. II. cap. IV. pag. 179. qui, quod scholiastes ad *Apollon. Rhodium* III. (v. 269.) *Aristonem Chium* de origine Nili citat, ab hoc, putat, Chium et Ceum esse confusos, verisimile tamen esse, eum de Nilo opus vulgasse, cuius de Nilo sententia memoretur. Equidem suspicarer, apud scholiasten corruptam esse lectionem, ex compendio scribendi vocabuli Αλεξανδρινος, qui, quod librario minus notus fuerit, quam Ariston Chius, is Χίος inde seculis videretur: etiam propter similitudinem soni scripturaeque priorum litterarum in sequenti ὅτι Χείμωνος librarius errare et decipi

decipi facilius potuit. Quidquid est, Straboni maiorem fidem habeo, quam scholiastrae. vid. quoque *Bayle* in Diction. I. voc. *Ariston*. not. H. pag. 322. *Harl*.

Aristo Ceus, vide paullo post, *Aristo Iulietes*.

Aristo Ceus, Cei, de quo mox dicam, discipulus et heres. Ita enim intelligo *Strabonis* verba XIV. p. 658. vbi inter claros Coos refert Ἀρίσωνα τὸν ἀκροασάμενον τῆ Περιπατητικῆς (scil. Ἀρίσωνος, non Ἀνδρόνικος, vt *Patricius* p. 135. discuss. Peripatet.) καὶ κληρονόμους αὐτοῦ. Fuit et *Aristo*, *Critolai*, *Peripatetici*, discipulus; vid. *Quintilian*. II. 15, 19. *Inst. Or.* [*Sextus Empir.* adu. rhet. II. sect. 61.]

Aristo Iulietes, e Iulide, Cei oppido, *Laert.* VII. 164. *Peripateticus*, Ζηλωτῆς *Bionis*, *Borysthenitae*. *Strab.* X. p. 486. Successit *Lyconi*, defuncto *Olymp.* CXXXVII. ¹⁾ vt *Aristoni* successit *Critolaur*, de quo infra suo loco. Scripsit teste *Cicerone* V. 5. de finibus, multa et polita, sed destituta gravitate et auctoritate. Testamentum *Stratonis Physici* ex hoc *Aristone* repetit *Laert.* V. 64. vbi male apud interpretem legitur *Aristo Ceus*, et in Graeco ὁ οἰκεῖος pro Κεός. Mentio quoque in *Lyconis* testamento ibid. V. 70. Ἐρωτικὰ eiusdem *Aristonis* ὁμοία laudat *Athenaeus* lib. X. p. 419. XIII. p. 563. XV. p. 674. et *Stobaeus*, qui ex *Aristonis* commentariis quoque locum producit sermone LXV. qui est de laudibus *Coniugii*. *Fabric.*

E P I M E T R O N.

Pauca notant de hoc philosopho *Vossius* et *Bayle*, locis, in nota antecedenti laudatis, *Brucker.* in hist. critica philos. vol. I. pag. 852. alique, quos laudat *Fabric.* ad *Aristonem* Chium in catalogo Stoicorum. Plura collegerunt *Menagius* ad *Diog. Laert.* VII. 164. pag. 332 sq. *Stanleius* eiusque interpres latinus, *Olearius* in historia philos. part. V. cap. 2. tom. II. pag. 98 sqq. edit. Venetae. Docte tamen et curatius disputat de *Aristone* tam Ceo, quam Chio, qui saepe confunduntur, vir doctus in Bibliotheca philologica Gottingensi, (germanice scripta,) vol. II. part. I. pag. 1 sqq. part. II. pag. 1 sqq. et part. VI. pag. 1 sqq. Gottingae, 1773 et 1774. Quod *Athenaeus* X. p. 419. C. *Aristona*, philosophum, scribit, libro secundo amatoriorum similitum (ἐρωτικῶν ὁμοίων,) quorum auctor habetur *Ariston*, peripateticus, tradidisse, *Polemonem* academicum (de quo supra pag. 183 sq. disputatum est,) hortari ad coenam ituros, computationem vt curarent, quae esset non tantum in praesens iucunda, sed etiam in crastinum: vir doctus in biblioth. philologica laudata, tom. II. part. I. pag. 10. contra *Bruckerum* docet, *Aristonem* Ceum, non, Chium, Stoicum, *Polemonem* etiam doctore vsum fuisse. Idem ibidem pag. 16. 27 sqq. suspicatur, multa loca apud *Diogenem Laertium* de *Aristone*, Stoico, apud *Senecam*, ep. 94. 115. *Aelian.* VII. 3, 33. (vbi *Perizonius* quoque *Aristonem*, Stoicum, intelligit, vir autem ille doctus dubitat,) *Stobaeum* serm. LXXXVIII. p. 712. 715. (vbi *Aristonis* ὁμοία, scil. ἐρωτικὰ et quaedam ex illis citat, coll. cum *Diog. Laert.* §. 161.) pag. 103. coll. cum *Plutarcho* de educat. pag. 82. edit. Heusingeri, peripatetico potius, quam Stoico *Aristoni* fuisse tribuenda; certe *Diogenem* nos incertos reddere, num ea, quae narrat, reuera *Aristoni*, Stoico, sint assignanda. *Diogenes Laertius* VII. 163. enumerat

Nnn 2

libros,

¹⁾ Circite: *Olymp.* CXL. cum praefuisse scholae peripateticae, scribunt *Ionsius* l. p. 69. et *Menag.* ad *Diog. Laertium*, VII. 164. *Olymp.* CXXXVIII. ait *Brucker.* *Harl.*

libros, qui sub nomine Aristonis, Stoici, olim circumferebantur; sed ipse addit, Panaetium et Soficratem iudicasse, solas epistolas ipsius fuisse, cetera Peripatetici Aristonis, quorum iudicium comprobant *Menagius* ad locum Diogenis et vir doctus in biblioth. philol. mem. vol. II. part. VI. pag. 459 sqq. adde *Bayle* l. m. art. *Ariston* pag. 322. (G.) Vir igitur ille doctus in biblioth. phil. acute docteque persequitur libros, qui philosophum peripateticum habuerint parentem, licet Stoico a multis fuerint adscripti. Sunt vero

1) *Προτρεπτικῶν Β'.*

2) *Ἑρωτικά διατριβαί*, quae iudicibus quoque Casaubono, Menagio, du Soul ad Plutarchi vitas parallelas, aliisque, ab Athenaeo et aliis *ἑρωτικοὶ ὁμοιοί* vocantur, et ex quibus plurima, quae supersunt, fragmenta seruata videntur: ex iisdem sumta existimat vir ille doctus anonymus in biblioth. Gotting. part. VI. pag. 464 sq. loca apud *Plutarchum* vit. parall. tom. I. pag. 249. et in Aristide tom. II. pag. 290. vbi *Κῆρος* pro vulgato *Χῖος* habent codices.

3) *Πρὸς τὰς ῥήτορας*, Ionsius, qui tribuit Chio, putat, ex hoc libro sumtum esse a *Plutarcho* vit. parall. tom. IV. pag. 416. iudicium Theophrasti de Demosthene, (vbi tamen non *Χῖος*, sed *Κοῖος*, qui discipulus erat Theophrasti, legendum est.) et pag. 437. narrationem de morte Demosthenis. Illa tamen Plutarchi loca V. D. anonymus opinatur, etiam ex *ἀπομνημονευμάτων* fluxisse. Idem arbitratür, apud *Ciceronem* de senectute, init. legendum esse, vt *Aristo Ceius*. Secus sentiunt *Menagius* et *Bayle* II. citat. atque *Gracivius* ad locum Ciceronis pag. 386.

4) *Λύκων*, apud *Plutarchum* de audiendis poetis cap. 1. forsan de senectute libellus, vbi Lycon eandem sustinuerit personam, quam Varro apud Ciceronem. Quod Lycon mortuus est Olymp. CXXXVIII. ptobabile videtur viro illi docto, tum temporis illum librum confectum fuisse ab Aristone, propemodum octogenario: mortuum enim esse Theophrastum Olymp. CXXIII. 3. et inter mortem illius atque Lyconis intercessisse fere sexaginta annos.

5) *Πρὸς τὰς Διαλεκτικὰς*. V. D. coniicit, errasse Diogenem Laerrium, contendentem, Aristonem, Stoicum, spreuisse physicam, logicam et dialecticam, quod de peripatetico philosopho, non de stoico, pronuntiari possit.

6) Carmen 739. in Anthologia Cephalae. vid. cl. *Schneideri* periculum criticum in anthologiam Cephalae, pag. 127. vbi quaedam de Aristonibus disputantur.

Fragmenta, a *Plutarcho* (edit. Xylandri Francof. 1620.) et a *Stobaeo*, (edit. Gesner. ibid. 1581.) seruata, vir ille doct. in parte VI. pag. 470. haec notauit: 1) *Plut.* opusc. moral. pag. 804. coll. *Stobaeo* pag. 405. 409. *Plutarch.* vit. parall. tom. II. pag. 350. opusc. moral. p. 42. 133. 516. 600. — 2) *Stob.* secundum ordinem argumentorum, pag. 882. (coll. *Diog. Laert.* V. 68.) 676. 760. 347. (coll. p. 755.) 103. 79. 827. 778. 326. 253. 251. 250. (coll. *Plutarch.* opusc. moral. pag. 59. E.) 243. 247. 631. (coll. *Plut.* de pueror. educ. cap. 2. Incertior est ei locus apud *Plut.* opusc. moral. pag. 365. et apud *Sextum Empir.* adu. mathem. pag. 75.

Locus *Plutarchi* de exilio pag. 386. vol. VIII. edit. Reiskii, (cuius et Xylandri notas conferes.) est notandus, quoniam is seriem praecipuorum scholae et peripateticae et stoicae magistrorum contexuit. Praeter ea consuli possunt M. *Gottofred. Buchnerus* in disp. *Aristo Chius, vita et doctrina notus*, Ienae 1725. 4. §. 1. et (*Io. Georgii Lotteri*) stricturae extemporales in diss. *Buchneri* memoratam, Lipsiae 1725. 4. *Burmanni* II. comment. ad *Doruillii* *Sicula*,

cula, tom. II. pag. 550. *Io. Bened. Carpzov.* disp. de vita et placitis Critolai phaselitae, philosophi peripatetici, Lips. 1743. 4. p. 15 sq. supra in catalogo Platoniorum p. 163 sq. *Harl.* Add. Paradoxon Stoicum Aristonis Chii, ὁμοιον εἶναι τῷ ἀγαθῷ ὑπεκρίτῃ τὸν σοφὸν apud Diog. Laert. VII, 160. illustratum opera *Io. Bened. Carpzov.*, L. 1742. 8. vbi Sect. II. cap. 2. p. 200 sq. etiam de Peripatetico Aristone disputatur.

Diocetus ab his omnibus, et antiquior iisdem est *Aristo*, ad quem Aristoteles literas scripsit, memoratus *Laertio* V. 27. *Fabric.* Plures possunt enumerari: *Aristo*, contra quem scripsit Aspasius, teste Suida voc. Ἀσπασίος, *Ariston*, qui quoque scribitur *Aristion*, philosophus Epicureus, (vid. *Wyttenbach.* ad Plutarch. de S. N. V. pag. 71.) *Titus Ariston*, et *Claudius Ariston*, Icti tempore Traiani, quos memorat *Plinius* I. epist. 22. vbi vide *Caran.* et lib. VI. epist. 31, 3. vbi consules Cortium pag. 464. aliique a *Meursio* ac *Menagio* collecti, et quos index suppeditabit. *Harl.*

Aristobulus, Peripateticus, laudatur a *Clemente* I. Strom. p. 305 *Eusebio* XIII. 12. praeparat. et *Cyrillo* IV. aduersus Iulian. pag. 134. Chronicon Paschale ad Olymp. CXLIX p. 178. Ἀριστόβουλος Ἰεραῖος Περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο, ὃς Πτολεμαῖο τῷ Φιλομήτορι ἐξηγῆσαι τῆς Μωϋσεως γραφῆς ἀνέθηκεν. *Anatolius* apud *Euseb.* VII. 32. Hist. vocat βιβλὸς ἐξηγητικὰς τῆς Μωϋσεως νόμους. *Eusebius* ipse VII. 13. praeparat. τὴν τῶν ἱερῶν νόμων ἐρμηνείαν, et VIII. 9. τὸ πρὸς Πτολεμαῖον σύγγραμμα. *Hieronymus* in Chron. ad Olymp. CLI. atque ex eo *Prosper*, explanationum in *Mosen* commentarios. Creditur hic *Aristobulus* *Eusebio* VIII. 9. praeparat. vbi aristotelicam cum patria philosophia ab eo coniunctam testatur, idem esse, cuius mentio exstat 2. Maccab. I. 10. Ἀριστοβόλῳ διδασκάλῳ τῆς Πτολεμαίης βασιλείας. Neque absurdum est, eum, qui ad Philometorem scripsit, praeceptorem fuisse Ptolemaei Evergetae II. ^{m)} At enim apud *Clementem* V. Strom. p. 595. ex errore vel memoriae, vel librarii, *Aristobulus* iste Ptolemaei Philadelphi temporibus adscribitur. Sane ipse *Clemens* lib. I Strom. pag. 342. laudat *Aristobulum* ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς τὸν Φιλομήτορα, quod ex eo repetit *Eusebius* IX. 6 praeparat. Equidem qui [P] hunc *Aristobulum* LXX. Interpretibus sub Ptolemaeo Philadelpho accensent, ut *Anatolius* ⁿ⁾ apud *Euseb.* VIII. 32 Hist. non tantum temporum ratione refelluntur, sed ipsius quoque *Aristobuli* testimonio apud *Eusebium* p. 664. praeparat. Neque clarissimo *Eschenbachio* facile assentiendum putem, qui carmen sub Orphei nomine, ab *Aristobulo* apud *Eusebium* ibidem prolatum, ex eiusdem *Aristobuli* ingenio confectum fuisse haud dubitat, in libro de poesi Orphica pag. 148. ^{o)}

Non 3

Neque

^{m)} *Basnage* in Hist. des Juifs lib. III. cap. 6. §. 5 p. 404. putat, difficultates ea posse tolli ratione, si dixeris, Ptolemaeum Philometorem usum quidem fuisse *Aristobuli* institutione, sed Philometore defuncto, honoris causa etiam sub eius successore retinuisse titulum regii praeceptoris, atque profecta iam fuisse aetate, quum illa epistola ad Iudaeos, in Aegypto commoratos, exaretur. Quam sententiam haud improbat, nec tamen Fabricianam reiicit *Brucker.* hist. crit. phil. II. pag. 699. *Harl.*

ⁿ⁾ *Anatolium* erroris arguere, potius, quam duos *Aristobulos* praeter necessitatem effingere, malunt *Wolf.* bibl. hebr. part. I. p. 216. et *Brucker.* in histor. critica philos. vol. II. p. 701. vbi a p. 698. copiosus est de *Aristobulo* et controuersia de illius aetate et variorum de illo sententia. *Harl.*

^{o)} *Eschenbachii* tamen sententiam haud omnino improbandam esse, censet *Mosheim* ad Cudworth. systema intell. cap. IV. §. 17. pag. 347. aut edit. Lugdun. tom. I. pag. 445. not. o. *Harl.*

Neque cum viro exquisitae eruditionis, *Hunfredo Hodyo* lib. I. de Bibliis Originalibus cap. 9. ausim adfirmare, duos a Clemente et aliis veteribus confundi Aristobulos, Peripateticum et Iudaeum, et scripta sub nomine Aristobuli, seculo demum secundo post Christum natum fuisse supposita, et Epistolam 2. Maccab. I. in qua Aristobuli mentio occurrit, similiter commentitiam esse^{p)}. Neque hoc facile crediderim, quod legas apud *Buxtorfium* ad librum Cosiri pag. 33. in Bibl. Florentina^{q)} et Mantuae apud fratres Benedictinos latere in membranis Aristobuli huius opus, Philonis, Iudaei, scripta longe superans tam mole, quam doctrina ac praestantia. Philone antiquiorem fuisse, et allegoricis perinde, ut Philo, interpretationibus indulgisse Aristobulum, testatur *Origenes* IV. contra Celsum pag. 198. Mentio eius etiam apud *Sozomenum* VII. 18 vbi respicit ad locum *Eusebii* pag. 287. Hist. quem ita producit Scaliger ad Euseb. pag. 142. Ἀγα-
θοβῆλος τῷ ἐπὶ κλην διδασκάλῳ, καὶ Ἀρεῖς βῆλος τῷ ἀπὸ Πανεάδος, ita certe legit Ru-
fianus pro τῷ πᾶν. *Fabric.* — De hoc vid. *Huetius* demonstr. euang. prop. IV. cap. 2.
§. 27. et cap. 12. §. 4. *Valesius* ad Eusebii hist. eccl. lib. VI. cap. 13. *Pridentius* hist.
V. T. tom. II. pag. 38. et pag. 50 sqq. *Heumann.* *Vossius* de histor. graec. lib. I. p. 55.
Harl.

Aristocles, Messenius, s. Messanensis, Peripateticus, praeceptor Alexandri Aphrodisi^{r)}, teste *Simplicio* in I. de coelo, et *Cyrillo* II. in Iulianum, vbi male: *Alexander, Aristotelis* discipulus, pro *Aristoclis*, ut pulchre observatum Nunnesio ad vitam Aristotelis nr. 26. Scripsit hic Aristocles teste *Suida* (vbi vid. *Küster.* et *Eudocia* pag. 71.) πότερον σπερματό-
τερος Ὀμηρος ἢ Πλάτων, Artem rhetoricam, et de *Sarapide* librum, atque *Ethicorum* libros X. cum totidem libris de *Philosophia*; in quibus philosophos et eorum dogmata est persequutus; vide *Ionsii* Hist. Philosoph. lib. IV. 8. pag. 330. [p. 250. edit. Dornii.] Sextum horum librorum Aristoclis laudat ideam *Suidas* in Σωτράδης. Ex septimo frag-
menta servauit *Eusebius* XV. 2. et 14. praeferat. Ex octavo XV. 17. 18. 19. 20. 21. His fragmentis usus est *H. Stephanus* notis ad [P] Sexti Pyrrhonias Hypotyposes. Itaque *Patricius* pag. 138. discuss. Peripatetic. male ex illis collegit, libros Aristoclis de Philo-
sophia adhuc in Galliis superesse oportere. *Fabric.* — *Placidus Reina* part. I. hist. Messan. p. 204. statuit, eum natum fuisse a. 319. ante C. N. circa Olymp. CXV. alii incer-
tum esse tempus pronuntiant, quo is floruerit. *Ger. Io. Vossius* de hist. graecis lib. III. pag. 333. eum inter historicos incertae patriae collocat, vbi de hoc et aliis eiusdem nomi-
nis adnotat quaedam, idemque se nescire fatetur, num nostri, an alius sint Aristoclis, de paradoxis, ex quibus *Stobaeus* serm. 62. de vituperatione Veneris aliqua exhibet. *Aristoclis* deperditos in Platonis Timaeum commentar. memorat *Fabric.* supra p. 495. ex Proclq. Alius forsan *Aristoclis* fuerunt de republica Lacedaemoniorum libri, quorum primum

p) Hodii opinionem sequutus est *Lenfant* in biblioth. germ. tom. II. pag. 134 sq. add. *Cle-
rici* biblioth. select. tom. 27. pag. 448 sq. Ad partes Hodii inclinat *Buddeus* in histor. eccles. V. T. tom. II. pag. 1117. sed in histor. philos. Ebraeor. §. 18. (vbi agit de Aristobulo) pag. 72. cum *Bartoloccio* tom. I. pag. 466: bibl. Rabbin.

statuit, duo celebres in gente ebraea fuisse Aristo-
bulos. *Harl.*

q) Confer *Bartoloccium* bibl. Rabbin. tom. I. pag. 468 sq. ex libro Scialisceleth hakkabala idem referentem.

r) Aristocles fuit praeceptor Alexandri imper. nou, Alexandri philosophi. *Heumann.*

primum citat *Athenaeus* IV. pag. 140. B. — *Aristoclis*, musici, librum περὶ Χορῶν laudat *Athenaeus* IV. pag. 174. C. — *Aristocles*, Stoicus, (vid. infra in catal. Stoicorum h. v.) — *Aristocles*, Pergamenus, sophista, tempore Traiani et Adriani. (vid. *Suidas* h. v.) — *Aristocles*, Rhodius, tempore Augusti, rhetor et grammaticus, vid. infra lib. V. cap. 7. tom. VII. pag. 52. in catalogo grammaticorum, ubi laudatur *Meurfus*, qui in bibliotheca gr. et ad *Aristoxenum* pag. 145 sq. *Aristocles* varios eorumque scripta recenset. *Harl.*

Aristocles, Pergamenus, de quo *Philostatus* II. de Sophistis pag. 565. [pag. 567 sq. ibique *Olear. Eudocia* p. 66.]

Aristomachus, discipulus Lyconis. *Laert.* V. 70.

Aristoteles, Midiae et Pythiadis F. Theophrasti discipulus, *Laert.* V. 53.

Aristoteles, iunior, expositor Aristotelis, Philosophi, citatur a *Syriono* in XII. *Metaphys.* pag. 55.

Aristoteles, Erasistrati F. Sextus I. contra mathem. p. 51.

Aristoteles, Mytilenaeus, vir, in speculatione peripatetica primatum tenens, tempore Galeni, a quo memoratur libro de consuetudine, tom. VI. edit. Paris. p. 553.

Aristoxenus, Tarentinus, Aristotelis discipulus, de quo in capite de Musicis. *Fabric.* adde *Meiners.* hist. doctrinar. apud Graec. et Romanos. tom. I. pag. 213. 222. coll. censura in bibl. crit. Amstel. vol. II. part. 8. p. 111 sq. *Harl.*

[*Arius*, eiusque adfectae, num Aristotelicis an Platoniciis adscribendi sint, nec ne, late disputat et variorum tum veterum, tum recentiorum adfert excussitque sententias *Mosheimius* ad Cudworthi Syst. intellectualem, cap. IV. §. 36. tom. I. p. 875 sqq. edit. Leiden. *Harl.*]

Arrianus, bibl. Coislin. p. 598.

[*Artemon*, haereticus, vid. *Euseb.* hist. eccles. lib. V. cap. 28. *Heumann.*]

Astlepius Trallianus, Ammonii Hermiae discipulus, scripsit commentaria in libros primores sex vel septem *Metaphysicorum* Aristotelis, quae adhuc exstant manu exarata. Habentur et eiusdem scholia MSS. in *Arithmetica* *Nicomachi* *Geraseni*.

Aspasius, de quo dixi supra cap. V. de Aristotelis ethicis §. 29. in nota. Huius συγγράμματα in scholis sua aetate lecti testatur *Porphyrius* in vita Plotini. Eius discipulum audiuit *Galenus*, ut ipse testatur cap. 8. de dignatione adfectuum tom. VI. edit. Paris. pag. 532. [vid. *Buhle* l. c. pag. 296.]

Astyanax, Lyconis frater. *Laert.* V. 69. Sed et patri Lyconis *Astyanacti* nomen erat. *Laert.* V. 65.

Astycreon, ad quem scripsit Theophrastus. *Laert.* V. 50.

Athanes, curator testamenti Stratonis, Physici. *Laert.* V. 62.

Athenaeus, Seleuciensis, aequalis *Strabonis*, qui eius meminit XIV. pag. 670. [conf. *Bayle* dict. voc. *Athenes* not. G. *Harl.*]

Athenio,

Athenio, Erymnei discipulus, sub Mithridate. Vide Athenaeum V. pag. 211 sq. e Posidonio Apameensi.

Athenodorus, in octauo περιπατών. *Laert.* III. 3. et V. 36. [*Menag.* ad Diog. not. pag. 136; *Buhle* pag. 297.]

Atocius, Ἀτόκιος. bibl. Coislinian. pag. 598.

Augorius, quem se inter doctissimos habere scribit *Augustin.* de Categoriis, cap. 12.

Baliardus, de quo *Volaterranus* lib. XXII. Anthropolog. pag. 228. ubi de Lucio II. pontifice, qui fuit A. C. 1144. 1145. Hoc tempore Baliardus, Philosophus quidam gallicus ac peripateticus Parisiis prodiit, vir doctissimus, ab Orthodoxis tamen in quibusdam aberrans, a quibus nec per Synodum, iussu regis Ludouici (VII. cognomine Pii) huius gratia coactam, auelli potuit, quin in loco deserto cum sociis nonnullis omne aerum abstinentendo exegit. *Fabric.* — Volaterranus haud dubie descripsit Platinam, a quo Baliardus nominatur in vita Lucii II. fol. 202. b. Intelligi vero debet *Abaelardus*. *Heum.* — De *Abaelardo*, scholasticae cum philosophiae tum theologiae parente, vid. (*Gervaise*) la vie d' Abelard et celle de Heloise Paris. 1720. II. tom. 12. *Heumann.* in actis philos. tom. III. p. 529 — 585. ubi p. 582. not. n. de altero eius nomine *Bailardus* disserit, *Bayle* in Dict. tom. I. voc. *Abelard*, pag. 18 sqq. *Niceron* in Memoriis etc. tom. IV. pag. 186 sqq. version. german. Baumgarten. etc. *Harl.*

Petri Bembi Peripateticus, siue de nominum inuentione, conciliat sententias, in specie contrarias, Platoniorum et Peripateticorum, disceptantium inter se, vtrum nomina sint φύσες, an ὅρες. *Casauboniana*, pag. 34.

Bessario, cardinalis A. C. 1472. denatus, Platoni licet addictior huiusque famae aduersus Trapezuntium adsertor, Aristotelem tamen et ipse magni fecit eiusque philosophiam probe calluit, et illius ac Theophrasti metaphysica donauit versione latina, perquam erudita atque eleganti.

Bion, Borysthenites, Theophrastum audiuit teste *Laertio* IV. 52. Bionis ζηλωτής Aristoteli Peripateticus, de quo supra. *Strabo* X. pag. 487. *Fabric.* vid. supra in catalogo Platoniorum, h. v. *Harl.*

Anicius Manlius Torquatus Senerinus Boethius ^{s)}, de quo in Biblioth. latina dixi, libros Aristotelis logicos vniuersos, qui hodie exstant, latine est interpretatus, [P] plerosque etiam commentariis illustrauit, testatus, reliqua etiam Aristotelis scripta ethica et physica latine reddere et commentariis illustrare, omnesque pariter Platonis dialogos vertendo vel etiam commentando in latinam redigere formam, et de Platonis et Aristotelis concordia

s) Boethius rectius habetur pro Platónico, [v. supra pag. 165.] Nam in consolatione philosophica lib. I. prosa 3. vocat *Platonem nostrum*, et prosa 4. Platonis ore loquentem esse philosophum scribit: immo, imaginem philosophiae describens,

prosa 1. eius tunicae inscribit litteras Π Θ quae significare videntur *Plato & Theos*. An Boethius fuerit Christianus, vid. *Arnold.* histor. eccles. lib. VI. cap. I. §. 6. et cap. III. §. 7. *Heumann.*

concordia commentari instituisse. praef. ad lib. II. de interpretat. edit. 2. De scholiis graecis incerti auctoris in tres libros *Boethii* de differentiis Topicis mentionem feci supra cap. V. §. 4. Quoniam vero *Boethius* multos graecos, et in his peripateticos quosdam atque Aristotelis interpretes citat, existimaui, lectorem non male laturum, si hoc loco ei exhiberetur compositus olim a me

INDEX SCRIPTORVM

aliorumque quorundam, in operibus BOETHII ² laudatorum, ad paginas editionis Basileensis ann. 1570. fol.

Sch. denotat librum Cantipratani de disciplina Scholarium Boethio suppositum. *Confess.* Confessionem fidei inter Boethii Opera non editam, sed vulgatam cum nonnullis Boethii opusculis a Renato Vallino Lugd. Batau. 1656. 8.

Aggenus Urbicus. Pag. 1540.

Agrimen forum veterum indiculus. 1540.

Albinus. 1179. eius Geometrica et Dialectica scripta. 289.

Alius fortasse *Albinus*, vir consularis. 929. 940.

Alius Albinus, Albei F. discipulus nescio cuius Grylli. *Sch.* 1279. 1282.

Alexander Aphrodiseus. 55. 56. 403. *Sch.* 1278.

in librum Aristotelis de interpretatione. 252. 289. 291. 292. 294. 295. 298. 301. 302.

303. 317. 319. 320. 323. 333. 347. 348. 356. 368. 387. 388. 394.

in alios Aristotelis libros. 291.

Anaxagorae fuga. 920.

Andronicus Rhodius, Peripateticus. 191. 292.

diligentissimi senis liber de diuisione. 638. a Porphyrio insertus commentariis in Sophistam Platonis. id. [P]

Archytas, Tarentinus, Pythagoricus, qui cum Platone aliquantulum vixit, auctore sit libri de decem praedicamentis, an Archytas quidam Peripateticus, vt Themistio visum. 114. 1352.

Eius de diuisione aequali proportionis superparticularis. 1428.

de diuisione tetrachordi. 1479. 1480.

Mensa Geometricalis Archytas, non fordidi geometriae disciplinae auctoris. 1526.

Alia quaedam 1523. 1526. 1535.

Arion Methymnaeus. 1372.

Aristarchi Grammatica memoratur. 188.

Aristoteles. 297. 1034. 1113. 1205. 1374. *Sch.* 1288. etc. indifferentis vocabulo numquam vsus.

195. infiniti, primus reperit. 222. 312.

in libris de Arte Poetica. 290.

Ethica. 174.

Phyfica.

†) *Boethii* libri in Porphyrium p. 1. In praedicationum. p. 112. De interpretat. p. 215. Syllogism. p. 558. de diuif. p. 618. In Topica Cic. p. 757. De

Vol. III.

consolat. Philos. p. 905. De Trinitate p. 1119. Arithmet. p. 1295. Music. 1371. Geometr. 1487.

O o o

Physica. 190. 642. 839. 1097.

libri de anima. 298.

περί γενέσεως καὶ φθορᾶς. 190.

Μετὰ τὰ Φυσικά. 190. 230. 327.

Libros Logicos vniuersos latine est interpretatus et plerosque etiam commentariis illustrauit Boethius, testatus se reliqua etiam Aristotelis scripta; Ethica et Physica latine reddere et commentariis explicare instituisse. 318.

Aristoxenus Musicus. 1417. 1420. 1421. 1472. 1476. 1477. 1478. 1480.

Arius. *Confess.* pag. 173.

Ariani. 1121.

Aspasius in librum Aristotelis de interpretatione. 253. 291. 303. 316. 321. 333. 347. 356. 394.
in alios Philosophi libros. 291.

Assuerus Poeta. Sch. 1288.

Augusti Caesaris cura de agris metiendis. 1537.

B. Augustinus. 1120.

Balbus mensor. 1540.

Basilus, delator Boethii. 934.

Boethius, Eleaticis ac Platonicis studiis enutritus. 911. Regiae laudis orator, magnis dignitatibus functus etiam iuuenis. 972. 973. focer Symmachus (cuius filiam, Rusticianam, in matrimonio habuit) 943. 972. 977. duo filii Consules. 977. Philosophiam transferre [P] in actum publicae administrationis optauit. 929. inuidia philosophiae fallarum reus criminationum. 920. 934. 936. 940. 943. exsul. 920. 940. 951. senex. 905. Commentarios in Categorías Consul scripsit. 143. commentarium vberiore in Categorías, ad doctiores, (qui non exstat) pollicetur. 112. Commentarij in lib. de interpretatione. 560. 581. 858. secundae editionis expositio. 251. Breuiarium libri de interpretatione promittit. 379. (quod exstat pag. 558. ad Symmachum pag. 606.) Commentarij in librum de interpretatione, biennium fere impendit. 440. Libri de Syllogismo Hypothesico. 823. 858. Institutio Categorica. 608. Topica Aristotelis latine versa. 765. 857. 887. Libri septem in Ciceronis Topica. 857. 887. Arithmetica. 1396. 1397. 1398. 1413. 1428. 1473. Institutio Musica. 1473. Analytica siue commentarios in Analytica promittit 603. sed haec non exstant, neq. Hebdomades Boethii, quarum mentio 1181. Omnia Aristotelis scripta et Dialogos Platonis latine vertere et commentariis illustrare voluit, et de Platonis atque Aristotelis concordia commentari. 318. Plerorumque Boethii scriptorum mentio Sch. 1276. et 1278 sq. Boethii liber de Geometria. 1536.

Boethus. 56.

Iulii Caesaris Epistola de agris metiendis. 1537.

Caius libro primo Institutionum. 797.

secundo commentario. 797.

Caluus, miles. Sch. 1285.

Canus. 920. 936.

Castor, Eufrasiae maritus. Sch. 1290. Dromo Castor. Sch. 1288.

Cato, Orator. 757.

Catullus. 29. 1019.

Chaldaeo.

Chaldaeorum praefagia. Sch. 1289.

Choroebus, Atys F. 1383.

M. Tullius Cicero. 413. 648. 996. 1207. etc. re Aristoteli consentit, etsi verbis videtur ab eo discedere. 815.

in Hortensio. 867.

libro de Consiliis suis. 1372.

sexto de Rep. 1391.

in Timaeo Platonis. 795.

de diuinatione. 1105. [P]

in dialogis omnibus. 650 sq.

in Rhetoricis. 650. 656. 658. 659. 660. 824. Rhetoricorum primo. 4. secundo. 660.

in Partitionibus. 658.

Topica. 47. 649. Partem eorum libris quatuor exposuit Victorinus. 657. integra libris septem Boethius. 853.

In Philippicis. 660.

pro Cluentio. 658.

pro Cornelio. 654. 659.

pro M. Coelio. 654.

in Pisonem. 655.

pro Sex. Roscio. 657.

secundo Tusculanarum disputationum. 839.

Definitio gloriae Ciceroniana. 652.

Conigastus. 929.

Coriandus Sch. 1289.

Crassus in Curiana causa. 813.

Cratonis studia Sch. 1281. 1290.

Cyprianus, delator Boethii. 929.

Daretis porismata Sch. 1284.

Decoratus Boethii delator. 1019.

Democritus. 1373.

Didymus. Sch. 1276.

Diodorus (Philos.) 373. 374.

Donatus aetate prouecta Grammaticus. 186.

Dromo Castor. Sch. 1288.

Elimax. Sch. 1283.

Empedocles. 1373.

Epicurus. 375. 1010. Vulgus Epicureum. 620.

Epistola episcopi in Concilio (Romano A. C. 512.) lecta. 1203.

Eubulides. 1406.

Euclidis (qui male Megarensis vocatur) elementa geometrica, a Boethio latine translata, 1487.

respiciuntur 165. 207. 1181. Euclides, geometriae peritissimus, 1522. non segnis geometra. 1526. Eius Theoremata Sch. 1284.

Eudemus, de Syllogismo hypothetico, 606. 607. latiorein ingreditur viam, vt veluti semina

- naria quaedam sparsisse, nullum tamen frugis videatur extulisse prouentum. 606. quinque modos addidit modis quatuor primae figurae, et septimum tertiae. 594. 595. [P]
- Euripides. 1031.
- Contra Eutychem. 1203 sq. 1211 sq. et *Confess.* pag. 150.
- Fabius, cui Boethius inscripsit commentarios in Ilagogen Porphyrii. 1. 45.
- Fauonius. Sch. 1284.
- Flaccus (Horatius) Sch. 1278.
- Siculus Flaccus. 1540.
- Fontinus Xenocratis scrutinia aperuit. Sch. 1289.
- Magister Franco. Sch. 1286.
- Iulius Frontinus. 1540.
- Ganymedes, Pyrrhi, dictatoris, filius luxuriosus. Sch. 1280.
- Gaudentius, Boethii delator. 934.
- Glebeonis nequitia. Sch. 1284.
- Tiberius Gracchus, orator optimus. 419. a Scipione interfectus. 864.
- Graecus auctor (oraculi vox, an scriptoris Christiani) 1086. ubi philosophia ad Boethium:
Nam ut quidam me quoque excellentior ait: ἀνδρὸς ἰσχυρὰ σῶμα δυνάμεις εἰσδομῆσαι.
- Gryllus, Albini praeceptor. Sch. 1279.
- Hermias (in *Categorias*). 151. Videtur legendum Herminius.
- Herminius in lib. Aristotelis de interpretatione. 252. 298. 303. 347. 387. 388. 394. 401.
- Herodiani disciplina. Sch. 1284.
- Hestiaeus, Colophonius. 1385.
- Hippasus. 1406.
- Hippocratis scrutinia. Sch. 1284.
- Homerus. Sch. 1290. Poeta κατ' ἐξοχήν. 424. 832. mellisui oris. 1100. eius versus. 1037.
- Ilias. Sch. 1284.
- Hyagnis Phryx. 1383.
- Hyginus, agrimenfor. 1540.
- Iamblichus, philosophus non ignobilis, in *Categorias*. 114.
- Ioannes ecclesiae Rom. diaconus, cui Boethius inscripsit librum de bono. 1181. et de duabus naturis in vna persona. 1203.
- Iotarius. Sch. 1278.
- Mineria, Thebanus. 1372.
- Iudaica trina diuisio polorum. Sch. 1281.
- Iugo, Montani discipulus. 1286.
- Lacedaemoniorum Ephorum decretum contra Timotheum, Milesium, Musicum. 1372. [P]
- Leontinus (Gorgias). Sch. 1298.
- Lex Aelia Sanclia. 773.
- Lex XII. Tabularum. 797. et Sch. 1281.
- Longinus Menfor. 1540.
- Lucanus. 1086.
- Lucretius. 1322. tortuosa volumina Lucretii. Sch. 1279.
- Alius Lucretius, de quo Sch. 1270.

Macrobi

- Macrobiſſi Theodoſij doctiſſ. viri liber primus de Somnio Scipionis. 10.
 Manichaei. *Confefſ.* pag. 174.
 Marcianus, cuius non indigna lectio. Sch. 1278.
 Marcianus, cui inſcriptus liber de diſciplina Scholarium, Boethio ſuppoſitus. 1276.
 Maro Magiſter. Sch. 1289.
 Mercurius, inuentor quadrichordi. 1383.
 Merobaudes, rhetor. 807. 835.
 Montanus, Iugonis Magiſter. Sch. 1286.
 Moyſis libri. *Confefſ.* 175.
 Muſicae notae Veterum. 1461.
 Naſo (Ouidius) Sch. 1278.
 Contra Neſtorium. 1203 ſq. 1210 ſq. et *Confefſ.* pag. 180.
 Nicomachi Arithmetica. 1295. 1323. 1341. 1528. 1542. Muſica. 1383. 1392. 1393. 1406. 1407.
 1411.
 Nicoftratus. Sch. 1283.
 M. Iulius Nipſus, agrimenſor. 1540.
 Opilio, Boethii delator. 934.
 Orphei Muſica. 1383.
 Papinianus. 1023.
 Parmenides. 1060.
 Patricius, rhetor, cui commentarios in Ciceronis Topica inſcripſit Boethius. 757. 823. 841.
 Idem forte, cui geometricos libros pag. 1487. vbi Geometrarum exercitatiſſimum vocat.
 Paulinus, Vir Conſularis. 929.
 Paulus Inſtitutionum libri ſecundi titulo de dotibus. 782.
 Pelagius. *Confefſ.* 176.
 Peribonii dilectio. Sch. 1284.
 Peripatetici. 299. 360. 437. 760. 857. diuerſa inter ſe ſectati. 192.
 Perſius. Sch. 1278.
 Petronius. 45. [P]
 Philo (philofophus). 373. 374.
 Philolaus, Pythagoricus in Muſic. 1342. 1422. 1423.
 Philoſophi. 1274.
 Pindarus, Thebanus. 59.
 Plato. 56. 75. 155. 297. 298. 403. 760. 762. 929. 1057. 1058. 1060. 1071. 1113. 1114. 1297. 1371.
 1392. ſtudioſiſſimus Pythagorae. 1352. Platonitas. 339.
 Eius Timaeus. 1041. 1323. 1345. 1358. 1542. a Cicerone verſus. 795.
 Cratylus. 323. In Sophiſtam commentaria Porphyrii. 638.
 De Platonis et Ariſtoteliſ concordia commentarii et Platonis dialogos omnes vertendo vel commentando in latinam redigere formam inſtituit Boethius. 318.
 Platonic. 186. 779.
 Porphyrii Hagege ad Categorias, ſive liber de generibus, ſpeciebus, differentiis propriis atque accidentibus. 133. Sch. 1278.

- in eum duplicia Boethii commentaria, priora in Victorini versionem, i. posteriora in versionem Boethii. 46.
- Lib. r Isagogicus de Categoricalis Syllogismis. 5. In Categorias. 167. 168. 191. 206.
- In librum Aristotelis de interpretatione. 252. 290. 292. 294. 295. 298. 299. 301. 305. 315. 317. 320. 321. 322. 328. 329. 333. 334. 347. 348. 356. 362. 368. 387. 394. 425.
- De modis Syllogismorum. 594. 603. Commentarii in Theophrastum de affirmatione et negatione. 294.
- In Sophistam Platonis commentarii, quibus inseruit librum Andronici de diuisione. 638.
- Probus. Sch. 1276.
- Theophrastus Periotas (lege e Nicomacho, Theophrastus Pierites). 1385.
- Ptolemaeus (Geograph.) 997. (Astronom.) Sch. 1282. (Astrolog.) Sch. 1284. (Musica.) 1376. 1393. 1411. 1472. 1475. 1476. 1480. 1481.
- Pythagoras. 1296. 1298. 1342. 1352. 1367. 1372. 1377. 1378. 1394.
- Samius. 1384.
- Mensa Pythagorea. 1518. Pythagorae promissio. Sch. 1284.
- αὐτὸς ἔφα. 1393. ἐπεὶ Θεῶ. 941. [¶]
- Pythagoricam doctrinam de Categoriis illustrare voluit Boethius in commentario ad Categorias vberiore, qui non exstat. 112. 113.
- Pythagorici. 1373. 1376. 1377. 1393. 1411. 1417. 1423. 1472. 1473. 1475. Sapientiae Pythagorae heredes. 1342.
- Sabelliani. *Confess.* pag. 173.
- P. Scaeuola Ictus. 787.
- P. Scaeuola filius. 809.
- Seneca. 920. 1023. Sch. 1278.
- Eius liber de forma Mundi. 1537.
- Seruius. Sch. 1276.
- Socrates (apud Platonem). 174. 813. Socraticum decretum. 936.
- Philosophus finis, caluus senex. 326. 416.
- Socratis Philosophiae praeceptoris venenum. 920.
- Soranus. 920.
- Spartanorum Ephorum προβλεμμα^{u)}, siue decretum veteri dialecto Laconica, quo Timotheus, Milesius, fidicen ob immutatas Musicae rationes ciuitate pellitur. 1372.
- Speusippus.

^{u)} In hoc decreto emendando et illustrando certauit eruditorum hominum industria, e quibus nominare licet *Lilium Gyraldum* dialogo IX. de Poetis, *Paulum Leopardum* VIII. 4. emendat. *Ios. Scaligerum* p. 385. ad Sphaeram barbaricam Manilii, quem sequitur *Io. Fellus* ad calcem Arati, Oxon. 1672. 8. editi pag. 66. *Io. Casaubonum* VIII. 11. ad Athenaeum, *Io. Meursium* III. 5. Misc. Lacon. *Ioh. Seldenum* II. 10. §. 8. de Synedr. (ubi

peculiari dissertatione illud Sctum exposuisse se adfirmat, quae non vidit lucem, licet tribus verbis idem Ephorum decretum tangat notis ad Chron. Marmoreum p. 197.) *Ijm. Bullialdum* ad Theonem, Smyrnaeum, p. 295 sq. *Claud. Salmasium* de Hellenistica p. 82. *G. I. Vossium* lib. IV. Inst. Or. p. 50. *A. Schoetum* ad Procli Chrestomathiam et Iac. Gronouium praef. ad tomum quintum thesauri antiquitatum graecarum. *Steph. le Moigne*

Speusippus. 297.

Papinius Statius. 1373. et Sch. 1278.

Stoici. 10. 47. 192. 195. 297. 361. 374. 375. 429. 760. 762. 1109. Stoici in libris quos *περὶ ἀξιώματων* appellant. 291. Stoicum Vulgus. 920.

De Stoicorum dialectica Porphyrius multa in comment. ad librum de interpretatione. 315. 362. Symmachus, Boethii socer. 977. 943. 972. Symmacho libros de Syllogismo Hypothetico inscribit Boethius 606. et de Trinitate. 1121.

Alius Symmachus, Elisiae frater. Sch. 1295. [P]

Syrianus Philoxenus in lib. Aristotelis de interpretatione. 295. 321. 352. 404.

Terentius. 657. 757.

Terpander Lesbius. 1372. 1383.

Thaletas, Cretensis, Gortynius. 1327.

Themistius, diligentissimus scriptor ac lucidus, et omnia ad facilitatem intelligentiae reuocans. 871.

in Categorias. 114.

in primos postremosque Analyticos latine vertit Vegetius Praetextatus. 289.

in Topica. 871. 872. 875. 876. 877. 878. 879.

Theocriti Bucolica. 373.

Theophrastus, subtilitatis artifex. Sch. 1289.

De Syllogismo Hypothetico, Vir, omnis doctrinae capax, rerum tantum summas exsequitur. 606.

quinque modos addit modis primae figurae, et vnum modis figurae tertiae. 594. 595. 603.

Eius liber de affirmatione et negatione. 292. 327. 428. Porphyrii in hunc librum Commentarius. 292.

Theophrastus, Pierites. Vide supra, Prophrastus.

Sécondus Theophrastus. Sch. 1285.

Timotheus, Milesius, Musicus. 1372. 1385. [conf. in catalogo deperdit. tragicor. vol. II. pag. 325 sq.]

Lacedaemoniorum contra eundem edictum. 1372.

Tiresiae ridiculum vaticinium, *quicquid dicam, aut erit, aut non.* 1102. (ex Horatio.)

Tragoedia. 968. 1027. 1226.

Trebatius Sch. 1278.

Triguilla. 629.

Varro de mensuris. 1542. Peritissimus Latinorum. 1537.

Vegetius, Praetextatus. Supra in Themistio.

Victorinus,

Moyne p. 852. ad varia sacra, Thom. Pinedo ad Stephan. p. 776. Edm. Chishull pag. 128. antiquitatt asiatic. Mi-h. Maittaire ad marmora Oxoniensia, p. 569. 595. 596 et 654. vbi contra Marcum Meibomium probat, Lacones mutasse E in P.

Respicit illud decretum Dio Chrysost. orat. 32. pag. 38. Fabric. Vid. Guil. Fornerium ad Cassiodori libr. I. epist. 45. pag. 222. Heumann. n. supra, tom. II. pag. 325.

Victorinus, orator sui temporis doctissimus. 1. Porphyrii Isagogen transtulit et Menantio inscripsit. 5. In eius versionem commentatus est Boethius, qui illum reprehendit. 11. 22. 33. Victorini quatuor Volumina in partem Topicorum Ciceronis. 757. 799. notantur. 842. Eius liber de definitionibus. 800.

Virgilius. 413. 561. 757.

Vlpianus in Institutis. 779. [P]

Xenocrates. 297. 873. Fontini proteruitas Xenocratis scrutinia aperuit etc. Sch. 1286.

Zenonis concretio. Sch. 1284.

Zenonis tormenta. 920. 992.

Hactenus Index Scriptorum a Boethio citatorum.

Flavius Boethus, e Ptolemaide, vir consularis, ab Alexandro Damasceno peripateticis dogmatibus imbutus, et peripateticorum fautor singularis, aetate Galeni, qui eius plus simplici vice meminit. [vid. Fabric. B. G. IV. 17. pag. 558. 560. 566.]

Boethus, Sidonius, Andronici, Rhodii, discipulus. *Annon.* in Categor. *Aphrodis.* II. de anima pag. 154. Cum *Strabone* συμφιλοσοφῆσας τὰ Ἀριστοτέλεια, ut refert ipse *Strabo* lib. XVI. pag. 757. Contra hunc Porphyrius de anima libros V. scripsit. vid. *Hofsten* in vita Porphyrii cap. IX. [cap. X. pag. 266.]

Bulon, Lyconis discipulus. *Laert.* V. 70. 71.

Callinus, Theophrasti discipulus, cui fundum, quem Stagiris habebat, et alia moriens legauit. Vide *Laert.* V. 52. 55. 56.

Alius iunior **Callinus**, *Hermionensis*, cui Lycon testamento legauit scripta sua inedita aliaque. id. V. 73. et 70 sq.

Callipho, *Cic.* de finib. V. 8. *Diodoro* antiquior, cap. 25.

Callippus, *Cyzicenus*, quem cum Aristotele versatum contulisse cum eo et emendasse Eudoxi inuenta Astrologica notauit supra cap. V. nr. 10.

Callippus Petaneus, testis testamenti Theophrastei. *Laert.* V. 57.

Callisthenes, Olynthius, sororis Aristotelis filius, de quo vid. *Athen.* X. pag. 434. et 452. et de eius historia de Alexandro M. genuina deperdita, itemque altera, quae exstat, supposititia, dixi supra cap. III. [p. 36 sq. et quae in nota addidi.] Interitum Callisthenis, sodalis sui, libro de luctu deplorauit Theophrastus, teste *Cicerone* I. *Tusc.* [III. 10. ubi vid. *Dauis.*] Alexandri crimen aeternum. *Senec.* VI. 23. nat. quaest. Confer *Reinsii* Var. lect. p. 366. et *Menagium* pag. 207. ad *Laert.* Vide et de Callisthene *Iustin.* XII. 6 sq. *Suidam*, et quae ad *Laertium* V. 4 sq. et 10. et 39. et ad *Curtium* VIII. 8. 21. Viri docti. [*Bayle* Diction. voc. *Timés* not. H. a *Fabricio* B. Gr. tom. VIII. pag. 19. *Themistii* de illo loca citantur. *Heumann.* *Cic.* de diuinit. I. 34. II. cap. 25. init. et 26. fin. De eius recensione Homeri, vid. supra in vol. I. pag. 357. de eius historia belli troici, *Cic.* ad diuersos, V. epist. 12. 5. supra de Homero, vol. I. pag. 376. not. ii. Scripsisse eum de herbis et anatomica, notauit *Fabric.* B. G. vol. XIII. pag. 107. De eius vita, fatis scriptisque copiosus est *Seuini.* in Mem. de l'acad. Paris. des Inscr. tom. VIII. p. 126 sqq. quam recitationem germanice vertit *Hissmann* in Magazin für die Philosophie etc.

tom. I.

tom. I. pag. 274 sqq. Annus natiuitatis ibi refertur circ. ad a. ante Christ. nat. 365. *Harl.*] — Tum de scriptis Callisthenis ceteris *Vossius* lib. I. cap. 9. de Hist. graecis, *Meursius* in Bibl. graeca et ad Chalcidium pag. 33 sq.

Callisthenes alter, Theophrasti discipulus, cuius mentio in eius testamento apud *Laertium* V. 53. et 56.

[*Camotius*, (I. Bapt.) scripsit scholia in XIII. Metaph. Arist. vid. Labbei Bibl. nou. MSS. pag. 213.]

Cassander, Antipatri F. Macedoniae rex, qui ita coluit Theophrastum, vt Antipater Aristotelem. Vide *Laert.* V. 37.

Chamaeleon, Peripateticus, laudatus *Tatiano*, in loco, quem adduxi lib. II. cap. 1. §. 3. Vide etiam, si placet, quae de hoc ipso *Chamaeleonte* lib. II. cap. 5. [P.] [vol. I. p. 508. item vol. II. in cap. de Aeschilo pag. 166. *Ionsum* de script. hist. philos. I. 17. 2. pag. 107 sq. vbi de eius aetate et scriptis agitur, et IV. 35. pag. 259. *Worth* ad Tatiani orat. ad Graecos cap. 48. pag. 106 sq. in primis *Goens* disp. de Simonide Ceo, Traiecti ad Rhenum 1768. 4. pag. 4 sqq. vbi docte et copiose disputatur de *Chamaeleonte* eiusque scriptis. *Harl.*]

Chares, seruus, cui manumisso libros suos editos Lycon testamento legauit. *Laert.* V. 73.

Chilas, Ephesinus, saeculo XIII. post Christum natum clarus, notante *Patricio* p. 144. discuss. Peripatet.

[*Ciceronis* filius fuit peripateticus. vid. *Ciceron.* de Offic. III. 3. et 4. *Heumann.*]

Claudius Seuerus, quem a M. Antonino philosopho auditum refert Capitolinus in huius vita cap. 3.

Clearchus, Solensis, Aristotelis discipulus. De eo eiusque scriptis videndi *Vossius* de Hist. Graecis pag. 48 sq. *Ionfus* lib. I. cap. 18. (apud quem pro *Φρυγιάδας* pag. 98. [pag. 114. n. 2. edit. Dornii] lege *Φρυγιάδας*) *Menagius* ad Laertii praefat. sect. 9. et *Meursius* in Bibl. Gr. Librum *περί ὕπνου* Clearcho haud suppositum esse, contra Ionfii sententiam disputat *Christianus Wormius* de corruptis antiq. hebr. apud Tacitum et Martialem vestigiis, cap. IV. pag. 117 sqq. *Fabric.* — V. *Athenaeus* lib. IV. pag. 160. lib. VI. pag. 234. 255. bis. 256. 258. 275. 285. 314. 317. 344. 701. et saepius, *Casaubonus* ad Athen. lib. I. cap. 4. initio. [VII. 1. pag. 473. pag. 684. 18. 509. 20.] *Heumann.* — *Eudocia* in Violario pag. 352. vbi Clearchi sententia, *διὰ τὴν οἱ ἐξῶντες μετὰ χεῖρας ἀνδρῶν καὶ μὴ λα φέρουσι*, ex eius libro, *ἐρωτικοί*, adducitur. *Meiners.* in hist. doctrinarum apud Graecos et Romanos tom. I. pag. 213 sq. vbi de eius fide agit, et Ionfii sententiae subscribit, librum *περί ὕπνου* esse supposititium, ac narrationem de consuetudine Aristotelis cum Iudaeo quodam, a *Iosepho* contra Apionem I. cap. 22. *Eusebio* praepar. euang. IX. 5. et *Clem. Alexandr.* Strom. I. memoratam, esse falsam, insuper in nota reuocat opinionem Menagii, in Diogene *Laert.* I. 6. Clearchum, loco Clitarchi, esse legendum: idem ibid. pag. 550 sq. de sententia quadam pythagorica, a Clearcho apud *Athen.* IV. 14. pag. 157. seruata. *Harl.* Alius *Clearchus*, Comicus, de quo supra lib. II. cap. 22. Fuit et *Clearchus*, Heracleae Ponticae tyrannus, de quo *Chion*, Platonius, Epist. XIII sq. Huius, ni fallor, fuere *Tactica*, commemorata *Aeliano*.

Cleodemus. *Lucian*. in *Philopseude*, [cap. 6. tom. III. pag. 34. Reitz.] vbi legas, eum propter dicacitatem et arguendi studium a discipulis dictum gladium ac bipeunem, [et cap. 15. pag. 428. conf. *Reinesf.* epist. ad Hofmannum pag. 381.]

Clitomachus, non in Platonicae tantum, sed Peripateticae quoque et Stoicae sectae dogmatis versatus, teste *Laertio* IV. 67.

Clitus, Milesius, Aristotelis discipulus et comes Alexandri M. de Mileto scripsit. Vide *Vossium* de Hist. Graecis pag. 57. Apud *Menagium* pag. 201. ad *Laert.* male *Alitus*. [conf. *Athenaeus* XII. pag. 540. XV. pag. 655. *Heumann*.]

De *M. Crasso* *Plutarchus* pag. 544. λέγεται δὲ καὶ πολυμαθὴς καὶ ἰσορίαν γενέσθαι καὶ τὴν καὶ φιλοσοφῆσαι τοῖς Ἀριστοτέλους λόγοις προσδόμενος, ὃν διδάσκαλον εἶχεν Ἀλέξανδρον etc.

Crates, Peripateticus. *Laert.* IV. 23.

Cratippus v), Mytilenaeus, Pompeium, e Pharfalica clade fugientem, verbis, e philosophia depromtis, erexit, (*Plutarch.* vita Pompeii pag. 658.) a Cicerone, qui cum eo versatus Ephesi est, habitus princeps eius actatis Peripateticorum. (*Cic.* *Timaeo*. [de diuinat. I. 3. *Cratippus*, ait, familiaris noster, quem ego parem summis peripateticis iudico.]) Pro hoc idem apud Caesarem, iam rerum potitum, egit, vt ciuis Romanus adscriberetur: ab Areopagitis vero impetravit, vt Athenis decori futurus instituendae praeficeretur iuuentuti. (*Plutarch.* in vita *Cic.* pag. 873.) Hinc filium suum ei dedit in disciplinam, (*Cic.* *Offic.* lib. I. 1.) qui non vt discipulum, sed vt filium, Cratippo coniunctissimum, se fuisse testatur, (epistola ad Tironem XVI. 21. ad famil.) Videtur quoque Asiam cum eo lustrasse, vt e *Trebunii* epistola (XII. 16.) colligas. Sed et *M. Brutus* post interfectum Caesarem Athenas delatus Cratippum audiuit. (*Plutarch.* in vita *Bruti* pag. 994.) De diuina ione e somniis scripsisse adparet e *Ciceronis* I. de diuinat. cap. 3. 32. 50. lib. II. cap. 48. 52 sq. et *Tertull.* de anima cap. 46. [P]

Crito, Chalcedonenfis, seruus Lyconis. *Laert.* V. 72. et 74.

Critolaus quidam, Aristotelis discipulus. Vide *Patricii* discuss. Peripatet. pag. 128. *Fabric.* At enim *Patricium* discipulos Aristotelis cum Peripateticis in genere permutasse, nec alium Critolaum Aristotelicum fuisse, *Patricium* ipsum huius Critolai capite sequenti p. 145. lin. 35. esse obitum, adeoque *Fabricium* et *Io. Fr. Buddeum* in compend. hist. phil. cap. III. §. 29. pag. 199. in errorem inductos, monet *I. Bened. Carpent.* V. C. in praesenti Abbas et Theologus Helmstadiensis, in disput. de vita et placitis Critolai Phalestiae, philosophi

v) De Cratippo differunt viri docti ad *Cic.* lib. I. *Officior.* cap. 1. et *Baylius* in *Lexico* [tom. II. pag. 222 sq.] *Fulvius Ursinus* pag. 67. elog. vbi exhibet veterem statuam, sed capite truncam cum inscriptione: ΚΡΑΤΙΠΠΟΣ ΑΣΚΙΩΝΔΑ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. *Fabric.* adde *Helian.* V. H. lib. VII. 21. *Cicero* lib. III. de *Offic.* cap. 2. *Cratippum* vocat principem suae memoriae philosophorum. Sed hoc praekonium non

habet multum auctoritatis. Exstat enim in libro, quem a Cratippo inspectum et lectum iri sciebat Cicero; adeoque Cicero hic in os laudat Cratippum; laudatio autem in os non est pro certo fidoque testimonio habenda. *Heumann.* — At enim alibi, diuin. I. 3. etc. summis cum Cicero ornat laudibus. *Hark.*

philosophi peripatetici, (quem Fabricius mox, at perperam, vocat iuniorem,) Lipsiae 1743. 4. §. II. not. 1. *Harl.*

Critolaus, [alter iunior ¹⁰⁾] Phaselites, qui Aristoni, Ceo, successit, auditus a Diodoro, teste *Cicerone* V. 5. de finibus, *Plutarcho* de exilio et *Clemente* I. Strom. ¹¹⁾ Ultra annos LXXXII. vixisse traditur a *Luciano* in Macrobiis. [cap. 20. pag. 223. tom. III. Reitz.] Romam ab Atheniensibus missus est Olymp. CLVI. 2. vna cum Carneade, Academico, et Diogene, Babylonio, Stoico. De qua legatione vide sis Ciceronem IV. 3. Tusc. et II. 36. de Oratore ¹²⁾, Plinium VII. 30. Hist. Gellium VII. 14. *Macrobius* lib. I. cap. 5. Saturn. et e recentibus [*Dion. Petauium* ration. temp. part. I. lib. IV, cap. 12. pag. 156.] *Ionisium* II. 14, 4. [supra ad *Carneadem* pag. 166. in nota laudatos V. V. D. D. *Carpzou*, l. c. §. VIII. pag. 21 sq. idem a pag. 25. persequitur placita atque opiniones Critolai, tum de eius discipulis, secessibus actisque reliquis agit, denique iudicat de eius ingenio haud mediocri animoque. adde *Brucker* hist. crit. phil. vol. I. pag. 851 sq. *Harl.*] Sententiam Critolai de mundi aeternitate prolixè exponit *Philo* περί ἀφθαρσίας κόσμου pag. 730—733. Librum eiusdem, qua lancem bonorum animi longe propendere fecit prae illis corporis, laudat *Cicero* V. 17. Tusc. Aristonem, Critolai discipulum, vocat *Quintilianus*, iuniorem quemdam, ut videtur, Aristonem denotans II. 15. ¹³⁾ Inst. Or. et cap. 17. Critolaum multis contra Rhetoricam scripsisse testatur, quibus artem eam esse inficiatus. Fuere et alii scriptores Critolai, de quibus vide, si placet, *Vossium* de Hist. Gr. libro III. pag. 348 sq. *Fabric.* et *Carpzou*. disp. laud. pag. 6 sqq. qui non solum notat, omnes Critolaos confusos fuisse a *I. Meurfio* B. Gr. II. pag. 1331. thes. Gron. et a *Vossio*, ideoque distinguit eos; sed etiam ex *Pausan.* Phoc. pag. 343. l. c. addit Critolaum Hicetaonis. *Harl.*

Ctesarchus, Theophrasti discipulus et curator testamenti. *Laert.* V. 56.

Daippus, in Stratonis, physici, testamento memoratus. *Laert.* V. 63.

Damastius, Syrus, Ammonii Hermeae et Heliodori, peripateticorum, discipulus; Stoicos etiam audiuit et Platonicos, quibus vtrisque magis adsentire est visus. Scripsit praeter alia infra libro quinto [cap. 38. vol. IX. pag. 416. et 437.] diligentius persequenda, epitomen in quatuor primos et octauum Physicorum Aristotelis, et paraphrasin, quae exstat in primum de coelo. *Fabric.*

Ppp 2

E P I M E.

¹⁰⁾ Non distinguendum esse a superiore, iam antea adnotatum est. *Harl.*

¹¹⁾ Quando natus fuerit Critolaus, vix poterit ad liquidum perducui. Nam *Lucianus* scribit, eum vixisse ὡς πρὸς δύο καὶ ὀγδονόκοντα, supra duos et octoginta. Quod vero annus legationis incidit in A. V. 598. vel 599. Olymp. CLVI. 2. siue 3. et Critolaus eo tempore, (si ex *Luciano* sumendum est, eum vixisse circ. LXXXII. annos,) natus probabiliter fuit ann. XXX. vel nondum adeo: ille in lucem editus videtur Olymp. CXLIX. 1. vel 2. A. V. circiter 567 vel 568. vid. *Carpzou*, in diss.

laudata §. III. pag. 10 sq. idem §. VI. pag. 16. scribit, Critolaum Olymp. CLXI. anno aetatis tricesimo, in schola et lyceo successisse Aristoni Ceo, praeceptoris suo. *Harl.*

¹²⁾ I. cap. 11. coll. *Corfin.* F. A. tom. IV. pag. 108 sq. qui emendat Ciceronem legitque *Peripatetici Critolai Diodorus* pro: — Critolaus et *Diodorus*: quam emendationem firmat cod. Erlang. et rescripsit *Ernesti* cum *Pearcio*. *Harl.*

¹³⁾ Pag. 23. cum nota *Gesneri* ad §. 24. adde *Sext. Empiric.* adu. mathem. II. sect. 12. pag. 291. ibique not. *Fabricii*. *Harl.*

E P I M E T R O N.

Conf. supra, in catal. Platoniorum h. vol. pag. 170. voc: *Damascius*. De hoc Fabricius in hac bibliotheca locis dispersis, praecipue vol. IX. pag. 416. 437. 491. vol. XIII. pag. 784. egit, quae, ut ego h. l. colligam aliaque addam, loci et occasionis ratio suadet. Photius et Suidas plura de eo produnt. Prior cod. CLXXXI. eum vocat patria Damascenum atque pag. 411. edit. Schotti, eius praeceptores et vim dicendi laudat, cc l. CCXLII. pag. 553. (pag. 1027. Schotti) docet, eum scripsisse regnante in Italia Theodorico. Idem Photius cod. CXXX. memorat IV. libros; idem cod. CLXXXI. libr. de vita Isidori, philosophi, et cod. CCXLII. excerpta ex eius libro de vita magistri sui, Isidori, philosophi. *I. Christ. Wolf* in anecdotis graecis sacris et profanis ex codd. mstis primum in lucem editis, gr. et lat. Hamburg. 1722—1724. IV. volum. in 8. tomo III. dedit pag. 195 sqq. *initium et excerpta ex Damascii opere ἀπορίας καὶ λύσεις περὶ ἀρχῶν*, dubia et solutiones de principiis rerum complectens, quod ex Lucae Holstenii legato servat biblioth. publ. Hamburgensis, pag. 195—262. graece. Idem in praefat. memorat cod. mst. Oxonii in biblioth. collegii corporis Christi, obleruat, *Thom. Galeum* illum cod. in notis ad Iamblichum de mysteriis Aegyptiorum frequenter ad partes vocasse, nunc nuda nominis mentione facta, nunc locis integris adlatis, aliosque VV. DD. qui laudarunt Damascii loca, excitat. Ceterum id opus *περὶ ἀρχῶν* exstat etiam in aliis bibliothecis, et una cum Damascii commentariis in Parmenidem Platonis, in cod. Bauarico. conf. supra in h. volumine pag. 79. adnotata. Quod autem *Valesius* ad Socratem VII. 15. pag. 86. promisit, se vitam Isidori, philosophi, quam discipulus eius, Damascius, scripsit, duplo auctiorem, quam apud Photium servatur, editurum, intelligit Fabricius de laciniis vitae eiusdem, quae apud Suidam passim exstant. Certe quae de Hypatia ibi ex Damascio adfert Valesius, ex Suida repetit, non ex amplioribus ineditis illius excerptis, vel integro Damascii scripto. — De scriptis eius quia plenius curatiusque egit *Iriarte* in bibl. reg. Matrit. codd. graecis mstis pag. 328. pluscula ex libro illo, parum obuiosa, excerpere meaque inferere iuvat. Primum pauca praebet de eius vita. Auctore Suida, (quem sequuta est *Eudocia* in Violario pag. 134.) eum adnumerat philosophis *stivitis*. Tum persequitur scripta Damascii, quae ipsi innotuerunt:

Ἀπορίας καὶ λύσεις περὶ ἀρχῶν, de quo libro paullo ante ex Fabricio quaedam adnotauimus. Suidas, uti *Eudocia*, contracto titulo, memorant *περὶ ἀρχῶν*. Exstitit olim quoque codex in Didaci Hurtadi de Mendoza bibliotheca gr. cod. CXLI. cum inscriptione: *Damascius de primis principiis*: fragmenta dederunt Wolf. atque Iriarte: hodie incolumis adseruatur inter codd. Escorialenses. Exstat quoque mst. *περὶ ἀρχῶν*, crassum volumen formae maximae in bibl. Bodleiana, quod opus ut peritum inueniret interpretem, et in lucem proferretur, iam iure optauit *Henr. Dodwell*. in epistola ad Goetziurn de Puteolana et Bajana inscriptionibus, subiecta libro: *Iulii Vitalis epitaphium cum notis Henr. Dodwelli et Guil. Murgae*. Iscae Dunmoniorum et Londini 1711. 8. — Quaedam loca cod. msti adfert emendatque *Bentley*, in epist. ad Millium pag. 2 sq. subiecta Malalae chronico.

ὑπομνήματα εἰς Πλάτωνα, commentarii in Platonem, testibus Suida atque *Eudocia*. In Platonis etiam *Timaeum* commentaria eidem Damascio adscribunt *Thomas Galeus* in praefat. ad opuscula mythologica, ethica et physica, et Fabricius supra pag. 95.

Ex

Ex Damascio in primum librum de coelo: cod. CCVI. in catalogo biblioth. Mendozanae. vide supra pag. 230. notata.

Problemata. vid. locum Theophylacti Simocattae, supra, pag. 254. adductum.

Παραδόξων λόγοι δ'. *Paradoxorum libri IV.* (vid. Photium cod. CXXX.) quorum primus inscribitur περὶ παραδόξων ποιημάτων κεφάλαια τνβ'. *de mirabilibus operibus capp. 35a.* Secundus: παραδόξων περὶ δαυμονίων διηγημάτων κεφάλαια νβ'. *mirabilium de daemonibus narrationum ca. p. 52.* Tertius: περὶ τῶν μετὰ θάνατον ἐπιφαινομένων ψυχῶν παραδόξων διηγημάτων κεφ. ρε'. *de animabus post mortem adparentibus mirabilium narrationum capp. 105.* huius vero libri numerum emendauit, quarti etiam titulum, qui apud Photium in *Hoeschelii* editione graeca desideratur, *Andreas Schottus* in latina interpretatione suppleuit, hoc adscripto ad marginem pag. 311. scholio: *In graeca leg. παραδόξων διηγημάτων κεφάλαια ζγ'. ὁ δὲ τέταρτος, καὶ παραδόξων φύσεων κεφ. ρε'. incredibilium narrationum capita LXIII. quartus denique naturarum etiam incredibilium capita CV.* Totum illud Damascii perijt, quod si exstaret, non leue fortasse credulitatis superstitionisque ethnicae documentum haberemus, Fabricio bene iudicante.

Φιλόσοφος ἰστορία, *historia philosophica*, quam Damascii libris adnumerant Suidas et Eudocia. Iriarte, „huiusne operis, ait partem *Isidori vitam* credas? an potius totum? Haec enim vere *historia philosophica* vel inscribi, vel adpellari meruit, quippe quae non magis *Isidori vitam*, quam aliorum multorum philosophorum res gestas, vti diximus, complectatur. Praeter ea quaedam Suidas, citato eiusdem *historiae* testimonio, prodidit, quae apud Photium in ea vita certe occurrunt; quaedam vero, quae secus, vt ab ipso tantummodo excerpte praetermissa. Ceterum *historiae* huiusmodi *philosophiae* corpora nusquam exstat, neque ab ullo, quod sciam, praeterquam a Suida, memoratur.“ Haecenus *Iriarte*, qui pag. 330—335. ex Damascii libro περὶ ἀρχῶν amplum excerptum περὶ τῆ γεννητῆς, *de generato*, ex codice Matritensi depromptum, primus graece euulgauit. add. *Buhle* de gr. interpr. *Aristot.* pag. 297. *Harl.*

Daniel, Cyzicenus, saeculo XIII. a Christi natiuitate clarus. *Patrie.* pag. 144. discuss. *Peripatet.*

Dauid quidam, cuius commentarios graecos MSS. in Aristotelis *Categorias* et quinque voces *Porphirii* memorat Gesnerus. [vide supra pag. 209 sq. in hoc vol. et *Buhle* l. c. pag. 298. *Harl.*]

Demaratus. Vide infra, hoc capite, in *Procle*, et *Laert.* V. 53. [*Beckmann* ad *Aristot.* περὶ θανῆς ἀκυσμ. pag. 366.]

Demetrius Alexandrinus, Fauorini amicus, de quo *Menagius* ad *Laertii* V. 84.

Demetrius Aspendius, Apollonii Solensis discipulus. *Laert.* V. 83.

Demetrius Byzantinus, de quo *Vossius* in hist. graecis, *Menagius* ad *Laert.* V. 83. et *Ionfias* pag. 209. [II. 18, 3. pag. 252 sq. vbi plures *Demetrii* recensentur,] de scriptoribus hist. philos. qui hunc esse putat *Demetrium*, peripateticum, de quo *Plutarch.* in *Catone* minore pag. 791. 793.

Demetrius Phalereus ^{aa)}, Theophrasti discipulus. *Laert.* V. 39. a Cassandro, [P] Macedoniae rege, praefectus Athenis Olymp. CXVIII. a. non oppressit, sed instauravit popularem illius reip. statum. *Diodor. Sic.* XX. pag. 782. *Δηλοὶ δὲ τὰ ὑπομνήματα ἀ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκείνος.* *Strabo* IX. p. 398. Plura de eo ad *Laert.* V. 75 sq. [in primis *Stauron* ad Corn. Nep. XIX. 3, 1. in edit. min. quam Erlangae praelo exire iussi, p. 245.] Eius paeanes ad Serapim, a quo vsum oculorum receperat. *Laert.* V. 76. Cetera eius scripta quamplurima id. 80 sq. De libro eleganti *περὶ ἐρμηνείας*, qui hodie falso sub huius Demetrii nomine exstat, dicam infra inter Rhetores libro IV. cap. 31. §. 1.

Demotimus, Theophrasti discipulus. *Laert.* V. 53. 55. 56.

Dexippus, Iamblichi discipulus, scripsit in *Categorias* Aristotelis, teste *Simplicio* in *Categor.* et *Ioh. Tzetze* Chil. IX. hist. 274. Et hodieque exstant huius Dexippi *quaestionum in Categorias libri tres*; sed latine tantum editi e versione *Io. Bernardi Feliciani*. Venet. 1546. fol. et 1566. vna cum Porphyrio in *Categorias*, et Paris. 1549. 8. apud Vascosanum ^{bb)}. De aliis *Dexippi* huius monumentis consules *Meursii* Bibl. Atticam, et *Vossium* II. 16. ^{c)} de Hist. Graecis, H. *Valesium* ad Euagrium pag. 122. et ad excerpta legationum Dexippi, Atheniensis, ab Hoefschelio primum edita. De Dexippis duobus, Herennio, rhetore, et altero Coe, medico, adi Suidam.

DICAEARCHVS, Messenius, Siculus ^{dd)}, Aristotelis discipulus, *ἰσορικότατος*, *Ciceroni*, VI. 2. ad Atticum ^{ee)}. Eius scripta haec apud veteres memorantur:

Περὶ

^{aa)} *Cic.* V. de fin. cap. 19. *Phalericus*, a Phalero Atticae, [*Phalereus* exstat in edd. Verburg. Davif. et Ernestina.] Pleraque, pulsus patria, in calamitoso illo exilio scripsit. Statuas eius, cunctas Athenis vno eodemque die euerfas, memorat *Dio Chrysost.* orat. XXXVII. p. 465. D. *Fabric.* conf. *Eudocia* in *Violario* pag. 136. *Bonamy* vita illius in *Mem. de Litterat.* — des *Inscript.* Paris. vol. VIII. pag. 157 sqq. *Reimerus Reinaccius* histor. Iuliae pag. 542 sqq. *Harl.*

^{bb)} Graece exstat in biblioth. Medicea, (vid. *Holstein* in *Lilienthalii* selectis historicis et literar. pag. 109. et *Buhle* tom. I. *Aristotel.* Opp. pag. 166. adde ibid. pag. 298.) In biblioth. regia Martit. teste *Iriarte* catal. p. 135. sunt 1) capita XL. in Aristotelis categorias dubiorum et solutionum, siue index dialogi capitum, cum *dialogo*, Seleucus et Dexippus inscripto; 2) sermonis II. capp. XLIII. index, cum *dialogo* secundo, 3) *Dexippi* de quantitate, *dialogus* III. At Dexippus hic minus recte dicitur *Platonius*, vid. supra, p. 170. In eadem biblioth. apud *Iriarte*. pag. 274 sqq. cod. LXXVI. eosdem tres Dexippi libros complectitur, et *Iriarte* indices capitum primi et secundi libri

excudi fecit, notauitque, eosdem quoque referri ab auctore catalogi MSS. codd. collegii Claromontano Parisiensis, cod. CCL. *Harl.*

^{cc)} *Vossius* duo confundit Dexippos, notante *Ionsio* III. 17. 4. pag. 96.

^{dd)} *Hager* in *Palaestra geographica*, (geographischer Bücheraal,) tom. II. pag. 422. 434. copiosus est de Dicaearcho, praecipue eius scriptis. Is vero pag. 423 sq. putat, Dicaearchi patriam fuisse *Messeniam*, in Peloponneso, quia *Cicero* ad Attic. IV. ep. 2. diserte scripserit, illum in Peloponneso vixisse. Eius aetatem confert *Hager* ad A. M. 3630. ante Chr. n. 318. et Olymp. CXV. *Harl.*

^{ee)} Conf. *Suidas* tom. I. voc. *Dicaearchus*, pag. 535. *Eudocia* in *Violario* pag. 135. *Ger. Io. Vossius* de histor. graecis lib. I. pag. 46 sq. *Montgitor.* in biblioth. Sicula, tom. I. pag. 152 sq. vbi copiose de nostro agitur, et plures, qui de eo disserunt, nominant VV. DD. *Meiners.* histor. de ortu et progress. doctrinarum apud Graecos et Romanos, tom. I. pag. 223 sq. de eius fide et diversis veterum de eo iudiciis, coll. illius censure in bibl. critica Amstelod. tom. II. part. 8. pag. 113. not. b.

Περὶ Ἀλκαίης, (nisi fuit pars librorum περὶ βίων,) *Athen.* XI. pag. 461 sq. et XV. p. 666. 667. Schol. *Aristoph.* ad Pacem v. 1243. περὶ Ἀλκμᾶνος *Athen.* XV. 668. quo et ipso loco Casaubonus p. 943. Meursius et Ionsius Ἀλκαίης nomen reponunt. [Hager. suspicatur, Dicaearchum de vtroque, Alcaeo et Alcmane, seorsim scripsisse.]

Ἀναγραφή τῆς ἑλλάδος, πρὸς Θεόφραστον versibus iambicis, poema geographicum, quo illustrasse videtur Dicaearchus tabulas suas geographicas (πίνακας ἐν οἷς τῆς γῆς περίοδοι εἰσιν,) quas Theophrasto obtulit, et hic in testamento suo iussit in inferiore porticu reponi, apud *Laertium* V. 51. Est haec coniectura Clariss. *Dodwelli* in diss. de Dicae-archo §. VI. et VII. Reprehenditur hoc opus Dicae-archi a Polybio apud *Strabonem* lib. II. pag. 104. 105. Exstant adhuc fragmenta nonnulla, vt statim dicam.

Περὶ βίων. *De Vitis virorum illustrium* libri, de quibus videtur *Ionsium* p. 90. [lib. I. 16, 4. pag. 105. edit. Dornii.] et *Menagium* ad *Laert.* III. 5. [P]

Blos ^{ff}) Ἑλλάδος de vita suae statu Graeciae libri III. de quo opere consulendae praeter Meursium in Bibl. Graeca praeclarae Neocori siue *Küsteri* ad *Suidam* notae ^{ae}). *Libros antiquitatum et descriptionum Graeciae* vocari ab *Hieronymo* II. in *Iovinianum*, iam notatum *Vossio* lib. I. cap. 9. de Hist. graecis. Cui addes, quod eodem opere et *Dimensione montium*, (de qua infra,) vltus videtur *Plinius*, Dicaearchum laudans libro II. IV. V. VI. etc. naturalis Historiae, et *Porphyrus* lib. IV. ^{hh}) de abstinendo ab animatis pag. 443. vbi ait, Dicaearchum συντόμως τε ὁμῶς καὶ ἀκριβῶς collegisse τὰ ἑλληνικά. [schol. ad *Apollon.* *Rhod.* IV. 272. et 276.] Etiam *Ciceronem* XIII. 39. ad *Atticum*, vbi petit, sibi mitti Φαίδρε περισσῶν ἐν ἑλλάδος. Huius pariter operis, prosa scripti et ἀναγραφῆς τῆς ἑλλάδος compositae versibus iambicis, (quam a βίῳ Ἑλλάδος distinguendam docet *H. Steph.* et *H. Dodwellius* in erudita diss. de Dicae-archo,) fragmenta hodieque exstant, edita primum et illustrata ab *H. Stephano*, additis ad ἀναγραφῆς reliquias etiam *Is.* Casauboni castigationibus. Paris. 1590. 8. quae editio recula est tomo vndecimo thesauri *Antiquitatum Graecarum Gronouiani*. Deinde cum Geographicis *Marciani*, *Scylacis*, *Artemidori Ephesi*. et *Isidori Characeni* vulgavit graece *David Hoeschelius* Augustae Vindel. 1600. 8. ⁱⁱ) Denique latine vertit ediditque cum breuib. notis

not. b. *Ionsius* de script. hist. phil. I. 16, 1. pag. 99 sqq. *Bayle* Dict. tom. II. art. *Dicaerque* pag. 285 sqq. *Brucker* hist. crit. philos. tom. I. p. 854 sq. *Tiedemann* in: Geist der speculat. Philos. II. pag. 416. *Harl.*

ff) Sic *Varro* scripsit de vita Pop. Romani. *Iasonis βίον Ἑλλάδος* lib. IV. *Stephanus* in Ἀλεξανδρεῖα, et *Suidas* in Ἰάκωv.

gg) Non significat vitam, sed rationem viuendi. In hoc igitur libro egisse Dicaearchus videtur de veterum Graecorum moribus omnis generis: [etiam de regionibus Graeciae earumque situ.] Citatur liber II. ab *Athenaeo* lib. XIII. pag. 557. *Heumann.* liber I. citatur a *Laertio* in vita *Plato-*

nis; et ab *Athenaeo* lib. XIII. pag. 636. de Graeciae ritibus: Ex *Lascare*, *Mores Graeciae*. vid. *Mongitor.* I. c. adde locum memorabilem apud *Varronem* de R. R. lib. II. 2. *Harl.*

hh) Lib. III. §. 2. pag. 294 sq. edit. *Iac.* de *Rhoer.* cuius notam conferes. *Rhoer* notat quoque *Menagium* ad *Diog. Laert.* III. 4. hoc opus forte confundentem cum ἀναγραφῇ τῆς ἑλλάδος. *Porphyrus* autem Dicae-archi sententiam de actibus humani generis, praecipue sub Saturno, paucis indicat, ex quibus tamen argumentum operis quodammodo cognosci potest. *Harl.*

ii) Vid. *Hager.* pal-est. geograph. vol. I. pag. 676. et pag. 601 sqq. de *Hoeschelio.* *Harl.*

tis doctissimus et humanissimus bibliothecae Bodleianae praefectus *Ioh. Hudsonus*, tomo secundo Geographorum graecorum, Oxon. 1703. 8. addito, quod ad eum lubeus miseram descriptum e codice Gudiano et latina versione a me donatum, *fragmento de monte Pelio* ^{kk}). Praemissa est eidem tomo dissertatio eruditissimi Viri *H. Dodwelli*, qua de Dicaearchi aetate et fragmentis illis subtilius disquirat. Vide et *H. Stephani* schediasm. VI. 14. 15. 16. 17. *Rittershusium* VIII. 10. sacrar. lect. Non diuersa fuisse videtur a fragmentis, per *H. Stephanum* editis, Dicaearchi Geographia, quam apud *Heinricum Scrimgerum*, bibliothecarium Fuggerorum, exstitisse legas in Catalogo MSS. Scipionis Tettii, apud *Labbeum* Bibl. nou. MSS. pag. 169. [Graece in bibl. Vaticana, teste *Draudio* in biblioth. classica pag. 1112. et bibl. exotica, pag. 788.]

Corinthiacus, [s. de animo.] *Cicero* Tusc. quæst. I. 10. *Dicaearchus in eo sermone, quem Corinthi habitum tribus libris exponit doctorum hominum disputantium: primo libro multos loquentes facit, duobus Pherecratem quemdam Phthiotam senem, quem, a Deucalione ortum, differentem inducit, nihil esse animum, [P] et hoc esse nomen totum inane etc.* [adde cap. 22. *Academ.* lib. II. 39. vbi *Dauif.* plura collegit loca.] Perstringit *Tertull.* de anima cap. 15. *Lactantius* cap. 10. Epitomes. Respicit et *Sextus Empiricus* VII. contra Math. pag. 201. [s. lect. 349. pag. 438. edit. *Fabric.* id. *Pyrrhon.* hypotyp. II. cap. V. lect. 31. vbi vid. *Fabric.* *Dicaearch.* negauit esse animum. comp. *Bayle* l. c. not. c. et L.

Περὶ Διονυσιακῶν ἀγῶνων. Schol. Comici ad Aues v. 1403. vbi vitiose legitur *Δήμαρχος* pro *Δικαίαρχος*. Vide *Ionsum* pag. 88. *Fabric.* *Reiske* ad *Plutarch.* vol. X. pag. 509. *Harl.*

De diuinatione. *Cicero* II. de diuinat. cap. 51. *Magnus Dicaearchi liber est, nescire, quae euentura sunt melius esse quam scire.* Idem lib. I. cap. 3. [vbi vid. *Dauif.*] *Dicaearchus, Peripateticus, cetera diuinationis genera susulit, somniorum et furoris reliquit.* adde cap. 50. et lib. II. cap. 48. [qui locus est notandus in *Monadologia* *Leibnitiana*, et cum doctrina Christianorum comparandus. Sed num *Dicaearchus* librum singularem de diuinatione scripserit, iure dubitare videtur *Bayle* voc. *Dicearque*, not. *H.* nam in aliis quoque libris id argumentum persequutus videtur, et numerum librorum, qui partes tantum aliorum fuerint, auctum esse opinor. *Harl.*

Epistola ad Aristoxenum. *Cic.* XIII. 32. ad *Attic.*

Περὶ τῆς ἐν Ἰλίῳ θυσίας, De Sacrificio (*Alexandri M.* vt suspicor.) apud *Ilium.* *Athen.* XIII. pag. 603.

Liber de interitu hominum. *Cicero* II. 5. de officiis: *Est Dicaearchi liber de interitu hominum, Peripatetici magni et copiosi, qui collectis ceteris causis elusionis, pestilentiae, vastitatis, beluarum etiam repentinae multitudinis, quarum impetu docet quaedam hominum genera esse consumpta: deinde comparat, quanto plures deleti sint homines hominum impetu, id est bellis aut seditionibus, quam omni reliqua calamitate.* Forfan in hoc libro tradidit, humanum

kk) *Plinius* II. 65. *H. N.* *Dicaearchus, vir, in ex quibus altissimum prodidit Pelion MCCL. passim eruditus, regum cura permensus montes, suum etc, Fabric. conf. Mongitor. l. cit. Harl.*

humanum genus semper fuisse, quam ei sententiam tribuit *Censorinus* cap. 4. *Fabric.* vid. *Huetii* quaest. Alnet. cap. 7. §. 2. pag. 146. et 148. *Heumann.*

Καταβάσεως, (in quo libro Chaeroni quidam inducitur, narrans, quae in Trophonio viderit.) *Cic.* XIII. 31. et 32. ad Atticum. Vide infra: *Trophoniana Chaeronis narratio.*

Καταμετρήσεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὄρων. *dimensiones montium Peloponnesi.* *Suid.* Pro ὄρων *Clariss.* *Dodwellus* legit ὄρων pag. 15. de Dicaearcho, et multos colligit scriptores, qui ὄρες ediderunt. Sed de montium dimensione scripsisse Dicaearchum, constat e *Plinio* II. 65. *Hist.* et *Gemino* cap. 14. *element. Astronom.* ut ipse *Dodwellus* pag. 24. fatetur. [adde *Bayle* l. m. not. F.]

Lesbiaci libri. *Cicero* *Tusc.* quaest. lib. I. cap. 31. *Acerrime autem deliciae meae, Dicaearchus contra hanc (animorum) immortalitatem differit. Is enim tres libros scripsit, qui Lesbiaci vocantur, quod Mytilenis sermo habetur, in quibus vult efficere, animos esse mortales. Confer Euseb. XV. 9. praeparat. ex Attico Platónico"). Respicit Plutarchus, aduersus Colotem pag. 973. e quo loco constat, Platonem in illo opere a Dicaearcho fuisse oppugnatum. Tertullianus de anima cap. 15. Lactantius Inst. diu. VII. cap. 78. 13.*

Περὶ Μουσικῆς. *Schol. Aristophanis* ad *Nubes* v. 1367. [P] *Fabric.* *Plutarch.* in lib. non posse suauiter viui sec. *Epic.* vol. X. edit. *Reisk.* pag. 509. vbi eius quaestiones, disputationes et doctrinae de tibiis, numeris et concinnatione sonorum memorantur. *Harl.*

Περὶ μουσικῶν ἀγώνων. *Suid.* in *Σκολιόν.* *Schol. Comici* ad *Vespas* v. 1231. et *Ranas* v. 1337. Confer *Ionsum* lib. I. cap. 16. [pag. 102.]

Ὀλυμπικός. *Athen.* XIV. pag. 620. Adde *Ionsum* pag. 89. [pag. 103.]

Παναθηναϊκός. *Schol. Comici* ad *Vespas* v. 542. *Meursius* *Dicaearchi παναθηναϊκόν, Ὀλυμπικόν* et *Τριπολιτικόν* habet pro tribus orationibus, vnde a *Suida* ipse dicatur *Orator.* Sed forte non magis fuere orationes, quam *Corinthiacus* et *Lesbiaci.*

Πολιτεία Σπαρτιατῶν, qui liber, *Suida* teste, diu quotannis lectus est *Lacedaemone* in *Ephorum* praetorio, puberibus auscultantibus. *Fabric.* — *Bayle* in *Diction. voc. Dicaearque*, not. F. pag. 286. arguit *Meursium* erroris, quod in *Miscell. Lacon.* lib. IV. pag. 334. tribuerit illum librum *Dicaearcho Lacedaemonio*; at *Brucker.* l. m. pag. 855. animaduertit, in indice fuisse erratum, at in ipso libro *Meursium* nihil habere de *Lacedaemonio.* *Harl.*

Πολιτεία Πελληναίων, Κορινθίων, Ἀθηναίων. *Cicero* II. 2. ad Attic. *Πελληναίων* in manibus tenebam, et hercle magnum aceruum *Dicaearchi* mihi ante pedes exstruxeram. O magnum hominem, et a quo multo plura didiceris quam a *Procilio.* *Κορινθίων* et *Ἀθηναίων* puto me *Romae* habere. Mihi credes, leges; haec doceo; mirabilis vir est. Haec scripta videtur respicere idem *Cicero* III. de legibus, vbi ait, *Dicaearchum* huic rationi studioque, quod est de ciuili prudentia, non defuisse. *Leges* etiam scripsisse illum, tradit

1) Errat *Huetius* quaest. Alnet. lib. II. cap. 8. §. 2. pag. 155. adscribens *Dicaearcho* doctrinam de animi immortalitate. *Heumann.*

dit *Mongitorius* tom. I. p. 153. ex Lascari, Fazello et aliis recentioribus. *Fabric.* Libros illius geographicos in multis reprehendit Polybius, auctore *Strabone* Geogr. II. p. 107. qui et ipse ei non semper fidendum monet, in primis in occidentalibus et septentrionalibus Europae partibus, notante *Ernesti* in clau. Cicer. *Harl.*

Τριπολιτικός. Cic. XIII. 32. ad Attic. et *Athenaeus* IV. pag. 146. De Doriensium Tripoli egisse in hoc opere Dicaearchum, suspicatur *Dodwellus* diss. de Dicaearcho pag. 31 sq. [Trium ciuitatum mores et instituta narrasse Dicaearchum, existimat Dalecamp. ad Athen. pag. 729. adde *Mongitor.*] Fuit et *τριπολιτικός*, incertum an idem, quem Theopompo a quibusdam, sed male tributum notat *Iosephus* I. contra Apionem pag. 1051. in quo Thebanorum politiam auctor perstrinxerat. [*Semler.* in Miscellan. lectio. fascic. II. pag. 27 sq. *Dodwelli* suspicionem reiecit, et putat, Tripoliticos fuisse titulum breuiorem et politias Pellen. etc. fuisse partes.]

Trophoniana Chaeronis narratio. Cic. VI. 2. ad Atticum *Τὰ περὶ τῆς εἰς Τροφωνίης καταβάσεως*, ib. XIII. ep. 31. 32. *Athen.* XIII. p. 574. et XIV. p. 641. Supra in *Καταβάσεως*. Hoc opus puto respici a Phlegonte in mirabilibus cap. 4. *Fabric.* — *Hemsterhus.* ad Luciani dial. mortuorum III. vbi de Trophonio copiose docteque disserit, tom. I. pag. 339. oraculum, ait, Trophonii, religiosa vaferrimarum praestigiarum pompa instructissimum, tanta celebritate floruit, vt *Dicaearchus*, peripateticus, *περὶ τῆς εἰς Τροφωνίης καταβάσεως* scribere non sit dedignatus, *singulari me libro, an, quod existimari non absurde potest, parte saltem maioris operis περὶ τῆς βίης τῆς Ἑλλάδος, haud temere decerno*; idcirco miror equidem, in *ἀναγγραφῇ τῆς Ἑλλάδος* iam b ea, quae huic philosopho tribui solet, post Lebadiam recenferi — *ἱερὸν Τροφωνίης. ὅπερ τὸ μαντεῖον λέγεται γεγονέναι.* Hoc illum vt dixisse tibi persuadeas, qui descriptionem sacri totius accuratissimam ipse fuerat persequutus? Haecenus *Hemsterhus.* At *Ernesti* in clau. Ciceroniana, in indice histor. voc. *Dicaearchus*, non probabile videtur, partem fuisse libri maioris, quia e loco Ciceronis ad Atticum pateat, in dialogo scriptum fuisse illum libellum, quod *ἀναγγραφή* Graeciae non conuenire videatur. *Harl.*

Προθέσεις τῶν Εὐεργιδῆς καὶ Σοφοκλέους μύθων. *Sextus Empiricus* III. contra Math. p. 84. [sect. 3. pag. 310. edit. *Fabric.* cuius not. *F.* conferes.] Adde *Ionsium* lib. I. de scriptoribus Hist. Philos. cap. 16. [*Casaubon.* ad Athen. lib. VI. cap. 7. quem fugit locus *Sexti* Empir. clarus.]

Φαίδρος περισσά. Libellus de iis, quae in Platonis Phaedro superflua et omittenda possunt videri. Ita enim cum viris doctis intelligo locum *Ciceronis* XIII. 39. ad Attic. neque assentior *Corrado*, qui *καταμετρήσεις ὁρῶν* putat a Dicaearcho inscriptas *Φαίδρον*, quod *Reinesius* epist. 69. ad Rupertum pag. 608. non improbens, recte reiecit III. 3. Var. lect. pag. 377. [vbi quaedam de Dicaearcho adnotat,] sed nec maiori probabilitate nititur [¶] quod ibi putat a Cicerone peti Phaedri, Epicurei, scriptum, nulli veterum memoratum, *περὶ Θεῶν.* [confer supra, pag. 81. nr. XII. adnotata.]

Περὶ ψυχῆς duplex opus. Cic. XIII. 32. ad Atticum. Vide paullo ante in *Corinthiaco* et *Lesbiano*, et *Plutarcho*. pag. 1215. contra Colotem, paullo inferius in voc. *Heraclitus.*

Fuit

Fuit et *Dicaearchus*, Tarentinus, Pythagoricus, memoratus Iamblichō, et, ne de *Dicaearcho*, Telestino, Helenae fratre, apud Ptolemaeum Hephaest. lib. IV. dicam, *Dicaearchus*, Aetolus, cuius meminit *Diodorus Sic.* in excerptis Peirescianis p. 290. tum *Dicaearchus*, Lacedaemonius, Aristarchi, Grammatici, discipulus, Suidae commemoratus, cui non ab re fortassis scripta quaedam grammatici argumenti ex iis, quae iam retuli, tribueris; [sed quanam? difficulter id poterit decerni: hinc alii in eo errarunt, ut iam notauit Bayle.] *Dicaearchus*, atheus, qui impietati et iniustitiae aras excitauit, de quo Polybii excerpta e lib. XVII. 30. [conf. *Reimanni* histor. atheismi pag. 233 et 237.] Colonia *Dicaearchia* Puteoli, Plin. III. 5. H. N.

Didymus, *Alexandrinus*, praeceptor S. Hieronymi, coecus licet, praeter sacras litteras et omne genus disciplinarum, non minus Aristotelis syllogismos quam Platonis facundiam tenuit, ut ait *Theodorus* IV. 29. hist. hoc est, ut *Nicephorus* IX. 17. interpretatur, ἐπὶ τόσον τὰς διαφύρας δόξας τῶν φιλοσόφων ἠκρίβωσεν, ὥς ἄλλο μὴδὲν εἰδέναι δοκᾶν.

[*Dinomachus*. *Cicero* de fin. V. 8. ubi in controuersia de summo bono cum *Calliphone* putasse dicitur, voluptatem adiungi posse ad honestatem. Idem de utroque tradit *Cicero* Tull. V. 30. quam sententiam damnat ille de Offic. III. 32, 16. A *Luciano* tamen in Philopseud. cap. 6. pag. 34. tom. III. edit. Reitz. diserte vocatur *Stoicus*. *Harl.*]

Diocles, medicus, Stratonis, physici, discipulus et testamenti curator. *Laert.* V. 62. Diuersus ab hoc, ut videtur, *Diocles*, Stratonis feruus, id. 63. Alios *Diocles* eorumque scripta refert *Meurfus* in biblioth. graeca. [adde *Semleri* lectiones miscell. fascic. II. pag. 20. de alio *Diocle*.]

Diodorus, Peripateticus, Critolai auditor, teste *Cicerone* V. 5. de finibus et in schola successor, *Clem.* I. Strom. p. 301. Summum bonum statuit τὸ ἀνοχλήτως καὶ καλῶς, *honeste et sine molestia* viuere. id. II. pag. 415. Confer *Cic.* IV. Academ. quaest. cap. 42. [Doloris vacuitatem illi placuisse, scribit *Cic.* de Fin. V. 8. et cap. 5. tradit, illum ad honestatem adiunxisse vacuitatem doloris, in eoque summum bonum posuisse. Academ. IV. cap. 24. *habebam*, inquit, *molestos vobis, sed minores, Stilponem, Diodorum, Alexinum; quorum sunt contorta et aculeata quaedam sophismata: sic enim adpellantur fallaces conclusiunculae.* Adhaesit igitur etiam scholae stoicae? quod quidem multos, qui Peripatetici habentur, fecisse constat. *Harl.*] *Diodoro* fortassis successit *Erymnæus*, de quo infra.

Diodotus, Boethii, Sidonii, frater. *Strab.* XVI. pag. 757. [Diuerfus a *Diodoto*, Stoico, *Ciceronis* praeceptore.]

Diogenes, *Phoenicius*, *Simplicii* aequalis. Vide *Suidam* in Πέρσβας, ex *Agathiae* libro II.

Diophantus, Stratonis, physici, feruus, testamento eius liber dimissus. *Laert.* V. 63. Idem forte, de quo in testamento *Lyconis*. *Laert.* V. 71.

Dioscorides, *Dionysii F.* testis testamenti *Theophrastei*. *Laert.* V. 57.

Dioteles, Aristotelis discipulus, cuius mentio in huius testamento apud *Laert.* V. 12.

Dorus, Arabs, a peripatetica schola, cuius dogmatis acriter inhaerebat, ad Platonis sacra

- sub prouectiorem aetatem deductus ab Isidoro, philosopho. Meminit. huius *Dori* Photius et Suidas e Damascio. Alius *Dorus*, librarius. *Sen.* VII. 6. de benefic. [P]
- Dromo*, Stratonis, physici, seruus, testamento eius liber dimissus. *Laert.* V. 63.
- Echecratides*, Methymnaeus, Aristotelis discipulus. *Steph. Byz.* in *Μήθυμνα*.
- Egidius*, quem inter Peripateticos refert *Ionsius* pag. 340. est *Aegidius de Columna*, Romanus, Ord. Eremitar. S. Augustini et archiep. Bituricensis, doctoris fundatissimi cognomine celebris, qui varia Aristotelis scripta commentariis illustrauit, et scripsit aduersus corruptorem librorum praeceptoris sui, Thomae Aquinatis. Obiit Auenione A. C. 1316. sepultus Parisiis, ubi in epitaphio vocatur inter alia: *Archiphilosophiae Aristotelis perspicacissimus Commentator*.
- Elamites*, Phryx. infra in *Eulalius*.
- Ephorum*, Cumanum, Isocratis discipulum, atque adeo Aristotelis aequalem, liceatne Peripateticis accensere e loco Tatiani, quod facit *Patricius* pag. 134. discuss. Peripatetic. admodum incertum esse iudico. [vide supra in vol. II. pag. 800. scripta.]
- Epicrates*, curator testamenti Stratonis, physici. *Laert.* V. 62. 63.
- Erasistratus*, Iulietes Ceus, medicus Seleuci, regis, Theophrasti discipulus, praeceptor Stratonis, physici. *Laert.* V. 61. De hoc infra lib. VI. inter medicos. *Fabric.* Conf. *Ionsium* de script. hist. phil. I. 15. 4. pag. 95. et doct. *Io. Frid. Henr. Hieronymi* diss. exhibentem Erasistrati Erasistrateorumque historiam, Ienae 1790. 8. ubi pag. 7 sq. plures, qui de eo egerunt, excitantur. *Harl.*
- Erymneus*, Athenionis praeceptor. *Athen.* V. pag. 211. successor fortasse Diodori, eius, quem Critolao successisse paullo ante dixi.
- Eusaerus*, *Εὐκαιρος*. Anonymus in vita Aristotelis, edita ab Aegidio Menagio, referens inter scripta philosophi libros LXXII. *συμμικτῶν ζητημάτων*, subiungit: *ὡς Φησιν Εὐκαιρος ὁ ἀκρωτής αὐτῆς*.
- Eudemus Cyprius*, in quem, defunctum, Aristoteles dialogum de anima composuit. Vide supra cap. VI. inter scripta Aristot. deperdita voc. *Εὐδήμος*.
- Eudemus*, Rhodius, Aristotelis discipulus, cui *Ethica ad Eudemum* creditur inscripisse, quae alii malunt *Εὐδήμεια* dici ab Eudemo, tamquam ab auctore, ut dixi cap. V. nr. XXXI. Scripsit et *Analytica*, de quibus ibidem, et forte de *Categoriis* ac de *interpretatione*, ut colligas e loco *Ammonii* ad *Categor.* pag. 13. *οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτῆς Εὐδήμος καὶ Φανίας καὶ Θεόφραστος κατὰ ζῆλον τῆ διδασκαλίας γεγραφήκασι κατηγορίας καὶ περὶ ἐρμηνείας καὶ Ἀναλυτικὴν*. In *Analyticis* suis egerat forte etiam de *Syllogismo* hypothetico, et quatuor modis syllogismorum primae figurae quinque alios modos, et sex modis tertiae figurae septimum addiderat, quod ab Eudemo factum notat Boethius: vid. in hoc capite catalogum scriptorum, a Boethio citatorum, voc. *Eudemus*. Eiusdem *Φυσικὰ* laudantur a *Simplicio* in I. *Phys.* fol. 11. a. 21. a. b. 29. a. ubi luculenta eorum fragmenta occurrunt, et liber *περὶ γωνίας* a Proclo [P] in *Euclid.* Scripsit et *Historiam Geometricam* et *Astrologicam*, quae scripta cum magno rei literariae detrimento interciderunt. E geometrica adferuntur quaedam praeclara a *Proclo* ad I. *Euclid.*

dis. *Simplicio* in I. phys. p. 13. b. Ex astrologica a Laertio, Clemente Alex. Theone Smyrnaeo, *Simplicio* ad Aristotelem de coelo, et ab Anatolio in fragmentis, hoc capite a me editis. In Eudemum *περὶ λέξεως*, commentaria composuisse se testatur Galenus, qui idem *Eudemi* opus respicere quoque videtur libello de sophismatibus *παρὰ τὴν λέξιν*, cap. 3. vbi Eudemum citat. Eudemi vitam scripserat *Damas* quidam, teste *Simplicio* in VI. Phys. Vide [*Ionsum* IV. 14. pag. 253. qui *Damascius* apud *Simplic.* legere malit,] et infra in Menedemo et *Meursium* II. 9. de Rhodo, insula. [conf. *Bähle* vol. I. Opp. Aristot. pag. 298 sq. *Ionfus* I. 15. pag. 92 sqq. ubi plures *Eudem* recensentur.]

Eudemus, Peripateticus, *Galeni* aequalis, lib. *περὶ τῆ προγινώσκου*, tom. III. p. 452. 453. A tribus hisce Eudemis diuersus fuit *Eudemus*, Pergamienus, de quo *Plutarch.* in Gracchis pag. 830.

Eudorus, Peripateticus, cuius liber de Nilo ex Aristonis, an Aristonis ex Eudori, exscriptus sit, dubitat *Strabo* XVII. pag. 790. In metaphysica Aristotelis videtur commentatus: id quod colligo ex *Alexandro Aphrodisiensis* ad metaphysica pag. 26. edit. Lutet. Paris. 1536. fol. vbi mutasse dicitur loca quaedam in codicibus. *Fabric.* adde supra in vol. I. pag. 845. obseruata, vbi inter Pythagoricos *Eudorus*, (an noster?) quoque occurrit. *Harl.*

Eulalius, Phryx, (qui male in quibusdam Codd. scribitur Elamites) *Simplicii* condiscipulus. *Suid.* in *Δαμάσκιος* et *Πρόβιος*.

Euphranor, seruus Lyconis, testamento eius manumissus. *Laert.* V. 73.

Euphronius, Paeaniensis, testis testamenti Lyconis. *Laert.* V. 74.

Eurytheum, siue, vt in indice legitur, *Euxitheum*, vnde *Ionfius* inter Peripateticos p. 340 retulerit, non comperi. *Euxitheum* quidem, Pythagoricum, e Clearcho, Peripatetico, memorat *Athenaeus* IV. pag. 157. De alio *Euxitheo*, Eleorum proditore, e *Demosithene* mentionem faciunt *Harpocrat.* et *Suidas*.

Eustratius, Metropolitā Nicaenus, de quo dixi supra cap. V. ad nr. XXIX. Commentario eius in secundum posteriorum Analyticorum hi praefiguntur versus:

Εὐστράτιος πόσις τῶδε πρωτόδροιο Νικαίης
Κρύψιν Ἀριστοτέλους ἀσφαλέως ἐξευελίσσων,
Τὴν τεκτὴν καὶ κῆρον Ἀναλυτικῶν ἐνὶ λόγῳ
Ἐνθά καὶ ἐμφί μίσησιν ἡμῶν καὶ ὅροις πνυτὰ διδάσκει.
Τόσσα μέχρι προήκων ὅφρ' ἀποδαῖξαι ἔφηκα.

[vid. *Buhle* de interpretib. gr. Aristot. pag. 299.]

Euthydemus, Luciani aequalis, quem vide sis in *Hermotimo* tom. I. pag. 512. [cap. 11. pag. 750. tom. I. edit. Reitzii.]

Euxitheus. Vide paullo ante in *Eurytheo*.

Q q q 3

Fautorinus,

(mm) De medio termino et definitione.

Fauorinus, Ἀριστοτέλῃς ἐραστῆς καὶ τῷ περιπάτῳ νέμων μερίδα τῆ πιθανῆ πλείστην. [P] *Plutarch*. VIII. 10. *sympos. diuerius*, vt videtur, ab altero Fauorino, Academico, de quo dixi supra cap. III. [pag. 173 sqq.]

Flavius Boethus, supra, in *Boetho*.

Claudius Galenus, libro de scriptis propriis tom. IV. pag. 368. haec se composuisse testatur ad philosophiam Aristotelis spectantia: Εἰς τὸ περὶ ἐρμηνείας ὑπομνήματα γ', Προτέρων ἀναλυτικῶν, τῆ πρότερον περὶ, ὑπομνήματα δ'. Τῆ δευτέρων ὑπομνήματα ε'. Εἰς τὰς ἰ κατηγορίας ὑπομνήματα δ'. Εἰς τὸ περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως Θεοφράστῃ ὑπομνήματα ε'. Εἰς τὸ περὶ τῆ ποσαχῶς ὑπομνήματα γ'. Εἰς τὸ περὶ λέξεως Εὐδήμῃ ὑπομνήματα γ'. Περὶ τῶν κατὰ τὸ διότι ἀποδείξεων, ἐν. Περὶ τῶν ἐνδεχομένων προτάσεων καὶ συλλογισμῶν ἐν. Περὶ τῶν ἐκ μικτῶν προτάσεων συλλογισμῶν ἐν. περὶ τῶν κατὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων. Εἰς τὸ πρῶτον κινῶν ἀκίνητον. [conf. *Buhle* de interpretibus gr. librorum Aristot. tom. I. *Opp. Arist.* pag. 299.]

Georgius, sine *Gregorius Cyprius*.

Georgius Pachymeres.

Georgius Scholarius, aduersus cuius pro Aristotele ἀντιλήψας scripsit *Georgius Gemistus*, *Platonicus*. Vide *Allatium* de *Georgiis*. *Fabric.* In bibl. Veneta D. Marci est in cod. DCXXXVIII. *Georgii Scholarii* (*Gennadii Patr.*) contra *Plethonem* pro Aristotele, et in cod. DCXXXIX. *Georgii Gemisti Plethonis* contra *Scholarium*, teste *Villoison*. in *Anecd. gr.* tom. II. p. 248. Plura vide de *Georgio Gemisto*, *Georgio Pachymere*, *Georgio Scholario*, *Georgio Trapezuntio*, eorumque scriptis, codd. atque editionibus apud *Buhle* l. m. pag. 300 sqq. *Harl.*

Georgius, Trapezuntias, A. C. 1486. nonagesimo aetatis anno denatus, scripsit *comparationem* *Aristotelis* et *Platonis*, qua Aristotelem longe praetulit, vt dixi supra cap. V. nr. XXXIV. Transtulit et latine *Aristotelis Rhetorica*. *Fabric.* conf. *Ionsum* III. 21, 10 sqq. de hoc et *Georgio Gemisto*. *Harl.*

Georgius, Aneponymus, cuius compendium philosophiae graecae et latine edidit *Io. Voegelinus*, Augustae Vindel. ann. 1600. 8.

Gerardus Mathisius, cuius prolegomena et Epitome Logicae Aristotelis graecae et lat. lucem viderunt, Coloniae 1569. 8.

Glyco. Vide infra, *Lycon*.

Gorgylus, *Stratonis* testamenti curator. *Laert.* V. 62.

[*Gregorius Nazianzenus*. Eius quidem *Synopsis* organi Aristotelis nista laudatur e cod. regio *Parisl.* a *Labbeo* bibl. pou. MSS. pag. 113.]

Harmostus, quem in metaphysica Aristotelis commentatum, et *Aspasio* antiquiorem fuisse colligo ex *Alexandro Aphrodisseo*.

Hegesias, *Hipparchi F. Theophrasti* discipulus. *Laert.* V. 57.

Heliodorus, *Alexandrinus*. *Porphyr.* in *Plotini* vita.

Heracledes,

Heraclides, Demetrii F. discipulus Lyconis. *Laert.* V. 71.

Heraclides, Ponticus, Heracleotes, de quo egerat Timagenēs, cuius librum de claris Hera-
cleensibus memorat Suidas. Aristotelem audiuit teste *Laertio* V. 86. qui eius scripta
recenset. Ad hunc praeter notas doctorum Virorum conferendus *Vossius*. pag. 45 sq.
de Hist. graecis, et *Ioufius* lib. I. cap. 17. qui triginta diuersos Heraclidas refert lib. II.
cap. 11. De allegoriis Homericis Heracliti, grammatici, quae Heraclidi, Pontico, male
a quibusdam tribuuntur, dixi lib. I. cap. 22. [vol. I. pag. 192 sqq.]

Heraclitus, Peripateticus, cuius meminit *Plutarchus* aduersus Colotem pag. 1215. vbi refert,
Ἀριστοτέλης τὰ περὶ ἔρᾶν καὶ τὰ περὶ ψυχῆς, Θεοφράστῃ [P] τὰ πρὸς τὰς φυσικὰς,
Ἡρακλείδῃ δὲ Ζωροάστῃ, τὸ περὶ τῶν φυσικῶν ἀπορρομένων, Δικαιάρχῃ δὲ τὰ περὶ
ψυχῆς, ἐν οἷς πρὸς τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα τῶν φυσικῶν ὑπεναντισμενοὶ τῶ Πλά-
τωνι καὶ μηχανασμένοι διατελῶσι.

Heraclius, discipulus Lyconis. *Laert.* V. 70.

Hermias; Ammonii pater, Phoenicius, cuius meminit ex Agathia II. pag. 69 sq. *Suidas* in
Πρόσβεισι. De eo infra lib. V. *Fabric.* Vide supra, in Platone pag. 82. pag. 176. in-
ter Academicos, ad quos ille, nisi diuersus fuerit, est ablegandus. *Harl.*

[*Hermias*, Eunuchus, Atarnensis, Atarnensium et Assiorum tyrannus, Platonis et Aristote-
lis discipulus atque amicus, scripsisse dicitur de animi immortalitate. vid. *Suidam* voc.
Ἑρμίας, tom. II. pag. 859. *Eudocia* pag. 193. vbi Ἑρμείας exaratum est nomen: con-
tra Ἑρμίας scribendum esse, contendit Suidas. Vtroque tamen modo nomen illud apud
antiquos scribi, censet *Ignat. Rossius* in commentatt. *Laert.* pag. 84 sqq. et de loco Suidae
atque lectione copiosus est. *Eudocia* autem addit: ἔγραψε θαυμασίως περὶ ψυ-
χῆς, ὅτι ἀθάνατος. adde supra de Aristotelis scholio in eum, vol. II. p. 111 sq. et quos
ibi laudavi, tum in hoc vol. pag. 203 sq. atque cl. *Buhle* in vita Aristotelis, pag. 90 sqq.
et pag. 34 sq. in notis ad Diogenem Laertium, vol. I. Opp. Aristot. *Harl.*

Herminius, Demonactis aequalis [Stoicus]. Vide *Lucian.* in Demonacte tom. I. pag. 870.
Praeceptor Alexandri Aphrodisi, teste *Simplicio* in II. de coelo commentar. 23. In
librum Aristotelis de interpretatione frequenter citatur a Boethio. Videtur omnes, vel
plerosque Aristotelis libros exposuisse, (inquit *Patricius* pag. 137. discuss. Peripatet.) ita
vbique ab omnibus Graecis et Boethio citatur. Adpellatur etiam a Proclo in Timaeum,
ut adpareat, illum quoque librum explanasse. [vid. *Buhle* I. Opp. Aristot. p. 302.]

Hermippus, Peripateticus, de Phaenomenis coelestibus scripsit, et inter Arati interpretes re-
censetur. *Fabric.* Vid. *Hieronymus* in praef. ad catalog. scriptor. eccles. praecipue *Iou-
fius* de script. hist. phil. II. 9. §. 3. et 4. pag. 191—195. de libris eius. Scripsit enim vi-
tam Aristotelis et de Theophrasti discipulis etc. adde *Menag.* ad Diog. *Laert.* II. sect. 55.
pag. 102. supra in vol. II. pag. 808. in fin. §. V. *Harl.*

Herodianus, Apollonii Alex. frater.

Hieronymus Rhodius. ex Aristotelis schola, *Athen.* VI. pag. 424. Peripateticus inprimis no-
bilis dicitur a *Cic.* de Oratore cap. 56. *Laert.* IV. 41. et 42. VIII. 21. Cum Lycone odia
gessit. *Laert.* V. 68. Eius scripta περὶ μέθης, περὶ ἐπεχῆς, tum ὑπομνήματα ἰσορι-
κῶ,

καⁿⁿ), et epistolae citantur a Laertio et Athenaeo lib. XIII. p. 602. Vide *Meursium* in Rhodo lib. II. cap. 10. Summum bonum esse dixit vacuitatem doloris, teste *Cicer.* de finib. V. 5. et 7. *Fabric.* adde *Cicer.* Acad. quaest. IV. 42. Idem in Oratore cap. 56. animadvertit, Hieronymum ex multis Isocratis libris triginta fortasse versus, plerosque senarios, sed etiam anapaesta elegisse. Similia fere cum Cicrone de eo narrat *Dionys. Halicarn.* in iudicio de Isocrate, tom. II. pag. 99. Secundum *Plutarchum* non posse suauiter viui sec. Epicur. pag. 509. vol. X. edit. Reiskii, lib. quoque confecit de choris musicis. Multa igitur varii generis scripsisse videtur. At partes libri cuiusdam tamquam peculiaria scripta, (id quod in aliis quoque saepe factum esse iam vidimus,) fuisse citatas, facile effici potest. Liber igitur, cuius meminit Plutarchus, pars fuit operis *περὶ ποιητῶν*, quod pluribus constitit libris. *Athenaeus* enim lib. XIV. cap. 9. *Ἰερώνυμος*, ait, ἐν τῷ Κισσαίων, ὅπερ ἐστὶ πέρμπτον περὶ ποιητῶν. In hoc igitur opere de variis musices certaminum etc. generibus, forsitan etiam de mythis et fabulis poetarum egisse videtur. Pars illius quoque fuit *περὶ τραγῳδοποιῶν*, quem tamquam librum, (ἐν τῷ π. τραγ.) citat *Apostol.* XI. 41. prouerb. *Κινῆς τὸν ἀνάγυρον*, *Diogenian.* centur. III. adag. 31. *Suidas* in *Ἀναγυράσιος*. vid. *Ionsum* II. 3, 6. pag. 154. *Menag.* ad *Diog. Laert.* I. 26. pag. 15. supra in vol. II. in notitia tragicorum deperdit. pag. 306. *Meiners.* in historia de ortu et progressu doctrinarum apud Graecos et Rom. tom. I. pag. 294 sq. coll. censura in bibl. crit. Amstel. II. part. 8. pag. 115. *Brucker.* hist. crit. phil. vol. I. pag. 622. not. d. add. *Toupii* Emendatt. in *Suidam* et *Hesych.* vol. III. pag. 62 sq. Vixit aetate Arcefilai et Timonis, sub Ptolemaeo Philadelpho et Eumene Philetaeri, circ. Olymp. CXXVII. *Harl.*

Hipparchus Stagiritis, Aristotelis discipulus, cuius mentio in eius testamento apud *Laert.* V. 12. De eo vide, si placet, *Suidam.* [et *Eudociam* pag. 244.] Mentio et *Hipparchi* cuiusdam in testamento *Theophrasti.* *Laert.* V. 62.

Hippocrates, Stratonis testamenti curator. *Laert.* V. 62.

[*Hippolochus.* *Athen.* IV. pag. 128. 130. *Heumann.*]

Hyperochides, a Clearcho inducitur Aristotelis familiaris, apud *Iosephum* I. contra Apionem pag. 1047. cuius locum transcripsit *Eusebius* IX. 5. praeparat.

Iamblichus, Platonicis licet addictior, quaedam Aristotelis scripta commentariis illustrauit, vt dixi infra libro V.

Io. *Argyropulus*, CPolitannus, patria a Turcis capta ad Cosmum Medicem se contulit, a quo liberaliter habitus filium nepotemque Petrum et Laurentium Medicem instituit, praeceptor etiam Angeli Politiani: obiit septuagenarius A. C. 1480. De eo videndus *Iouius* in elog. pag. 50. *Lambecius* VI. de Bibl. Vindob. pag. 278. *Bullartius* Academia scientiar. et artium tom. I. p. 269. *Varillafius* in Anecdotis Florentinis [P] etc. Inter primos fuit hic *Argyropulus*, qui renascentibus litteris scripta Aristotelis elegantius latine conuertit et commentariis interpretatus est. Praelectiones eius quasdam, Florentiae habitas,

nn) Vid. *Eudocia* pag. 395 vbi dicitur ὁ Ἰσχυρὸς, et ex eo fabula de Tithono: vnde intelligitur, eum ad mythographos quoque pertinuisse. *Harl.*

habitas *Donatus Acciaiolus* publici iuris fecit. *Fabric. Humphred. Hodi* de graecis illustribus L. Gr. litterarumque human. instauratoribus etc. Londini 1742. 8. pag. 187 sqq. qui ex cod. gr. Baroc. aeri incisam exhibuit Argyropyli, tamquam Constantinopoli discipulos quosdam logicam docentis, effigiem, *Angel. Mar. Bandinius* in Specimine litteraturae Florentinae saeculi XV. Florent. 1748. 8. part. I. pag. 64. inprimis p. 70 sqq. ubi de codice, qui illius expositiones in Aristotelis ethica, physica, in libros de anima et mechanica continet et seruatur in bibl. Riccardiana: id. ib. part. II. pag. 49. et p. 108. interfuisse eum prodit conuiuium medico: *Ferdinandus Fossius* in Monumentis ad Alamanni Rinuccini vitam contexendam ex mstis codicibus erutis, Florentiae, 1791. 4. pag. 2 sqq. pag. 22. 35. 47. 58. ubi Donatus Acciaiolus Iacobo Ammannato commendat Argyropolum, omnibus bonis spoliatum, et in miseris calamitatibus versantem, item p. 61. 63. 113. quibus locis de eius ingenio, litteris meritisque multa, laude digna, dicuntur. *Harl.*

Io. Bectus, patriarcha CPol. ab A. C. 1274. inter Peripateticos fautores philosophiae recensetur a *Patricio* pag. 144. discuss. Peripatetic.

Io. Damascenus, saeculi octauo christiani scriptor celeberrimus, cuius operum editionem plenior et luculentam post Allatii, Labbeique promissa dedit eruditus Ord. Praed. monachus *Michael le Quien*, hoc loco a me refertur ob prolegomena^{oo)}, quae scripsit in Isagogen Porphyrii, et capita philosophica, siue dialectica atque physica, quibus Aristotelis philosophiam sibi cordi fuisse est testatus. [confer infra, in vol. VIII. p. 772.]

Io. Glyces siue *Glycas*. Meminit inter Peripateticos, saeculo tertio decimo claros, *Patricius* pag. 144.

[*Io. Italus*, Mich. Pselli discipulus, cuius comm. mss. in librum Aristot. de interpret. sunt in bibl. Paris. et Vindob. vid. *Buhle* l. c. pag. 305. *Harl.*]

Iraeus, in Stratonis Physici testamento memoratus. *Laert.* V. 63.

Isidorus Gazaeus, Simplicii aequalis. *Suid.* in *Περίοδ.*

Lacydes, Peripateticus, siue *Lycades*, cuius mentio apud *Aelian.* VII. 41. de animal. Sub Imp. Adriano vixisse suspicatur *Patricius* pag. 137. discuss. Peripatet. ubi pro: *narratque habuisse Aristonem*, lege: *habuisse anserem*. Sed Lacydis huius anserisque, illi familiaris, iam meminit *Plin.* X. 22. qui sub Vespasiano scripsit. De *Lacyde* altero, Cyrenaeo, dixi supra cap. III. in Platonis, [pag. 177.] quem cum peripatetico confundit *Harduin.* ad *Plinium*.

Lamprias, Plutarchi frater. Vide II. 2. sympof. -

Lampyrion, discipulus Stratonis, Physici, ut colligitur ex eius testamento apud *Laert.* V. 61. 63.

Leo, *Byzantius*, Aristotelis discipulus, cuius filii, *Melantes* et *Pancreon*, heredes a Theophrasto instituuntur. *Laert.* V. 51. 53. 54. 55. 56. [*Eudocia* pag. 283. *Allatius* lib. de Psellis §. 2 sqq.]

Leo

^{oo)} Graece edita in Opp. Damasceni vol. I. Paris. 1742. fol. *Harl.*

Leo Magentenus, metropolita Mytilenensis, cuius habemus graece Compendium ex Ammonio in Aristotelem de interpretatione, et commentarium in binos Analyticorum libros. [Saepius eius supra in narrat. de Aristotelis scriptis facta est mentio. Floruit circa a. Ch. 1340. vide infra in vol. VI. pag. 383. et *Buhle* l. c. pag. 305 sq. *Harl.*]

Lycades. Supra in Lacydes.

Lycifus. Vide infra in Praxitele.

Lycon, Aftyanactis F. Troadenfis, successor Stratonis, Lampfaceni, Olymp. CXXVII. clarus, temporibus Antigoni Gonatae, Macedonis, et Antiochi, Syriae regis, (ad quem venire renuit,) et Pergami regum Attali atque Eumenis, qui eum gratia ac muneribus sunt prosequuti. Vide Athen. XII. pag. 547 sq. ad *Laert.* V. 65 sq. Scholae praefuit Athenis per [P] annos XLIV. id. nr. 68. Propter eloquentiam dictus est *Glycon*, quomodo et apud Plutarchum adpellatur. *Laert.* V. 66. [Scripsisse eum de finibus boni et mali, probabile fit ex *Cicer.* Tuscul. III. 32. et *Clemente Alex.* Strom. II. p. 497.] Pro Lycone male *Lyfias* legitur in quibusdam *Ciceronis* editionibus, ut luculenta illa Hamburgensi Frobeniana, V. 5. de finibus, [ubi vid. Dauif.] Perperam quoque *Lycus*, Peripateticus, apud *Clementem* II. Strom. p. 416. ^{pp}) *Aristo*, Lyconis successor, librum, fabulis plenum, Lyconis nomine inscripserat, cuius meminit Plutarchus initio libri de audiendis poetis.

Lycones alii duo, quorum vnus frater, alter fratris filius fuit, illius, de quo iam dixi. *Laert.* V. 69 sq. et 74.

Lycus. Vide paulo ante, in *Lycon*.

Lyncceus, Samius, Theophrasti γυνάμμος, siue discipulus. *Athen.* III. pag. 100. et VIII. p. 337. [de eius scriptis deperditis egit *Ionsius* II. 2, 4. pag. 146. *Athenaeus* frequentem facit illius mentionem.]

Lyfander, Hybaeus, testis testamenti Theophrastei. *Laert.* V. 57.

Lyfimachus. Infra in *Simachus*.

Lyfistratus, Thafius, Phidonis F. *Laert.* V. 57.

Magentenus. Vide supra *Leo*.

Marinus, Neapolitanus, [Flauia Neapoli, oppido Samariae, prope montem Garizim,] Procli discipulus, videtur scripsisse in libros Aristotelis de anima, ut e Philopono colligit *Patrius*

pp) A *Porphyrio* de vita Pythagorae sect. V. pag. 8. edit. Küsteri citatur Λύκος ἐν τῇ τεταρτῇ των ἱστορίων, qui vero est *Lycus*, Iasensis, diuersus ab Lycone, Troadenfi: de priore vid. *Ionsium* IV. 33. pag. 288. et supra, vol. I. pag. 851. At *Fabricius*, *Ionsium* de script. hist. phil. IV. 38. ubi *Lycon* et *Lycus* tamquam duo diuersi homines nominantur, forsan sequutus, perperam lectionem τῷ *Lycus* in *Clemente* sollicitat. Namque [Λύκος,

Λύκος, Λύκος idem nomen est, nec nisi forma differt, uti bene monet *Ruhnken*, qui ad P. Rutil. Lupum pag. 99 sq. de *Lycone* erudite disserit. Negligentem eum fuisse historicum, iudicat *Meinertf.* in hist. de ortu et progress. doct. apud Gr. et Rom. tom. I. p. 295 sq. at eius censor in bibl. crit. Amstel. II. part. 8. pag. 115. not. f. Lyci modestiam potius esse laudandam, quam ignorantiam illius vituperandam, existimat. *Harl.*

tricius pag. 140. discuss. Peripatet. [scripsit vitam Procli et alia. vid. *Eudoc.* pag. 300. *Ionfius* III. 18, 1. pag. 98. et III. 19, 1. pag. 103. Fabric. infra, vol. VIII. pag. 463.]

Gerardus Mathifus. Vide supra in *Gerardus*.

Maximus, Epirota, siue Byzantius, scripsit Suida teste *περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων*, et *ὑπόμνημα εἰς Ἀριστοτέλην*. Meminit et Simplicius in *Categor.* fol. 1. a. Idem Suidas [quem *Eudocia* pag. 300. exscripsit,] hunc Maximum eundem facit cum Maximo, Iuliani, τῷ παραβατῇ, magistro. Sed hunc, quem Ephesium vocat, distinguit *Socrates* III. 1. Hist. vt iam notatum praeclaro Suidae interpreti, Lud. Küstero. [adde *Buhle*]. c. pag. 306.]

Pro *Megalide* apud Tatianum legendum *Metaclides*. [vid. *Ionfius* IV. 35. pag. 259. qui *Megalidem* vocat: nec *Worth* ad Tatiani orat. ad Graec. cap. 48. pag. 106. de lectione dubitat.]

Melantes. Vide supra in *Leo Byz.*

Menander, comicus, Theophrasti discipulus. *Laert.* V. 36. amicus Demetrii Phalerei. *Laert.* V. 79. et Theophrasti atque Epicuri amicus. Alciphron. epist. vlt.

Menedemus, Rhodius, Peripateticus, sistitur in codicibus *Gellii*, tam editis, quam MStis, XIII. 5. sed *Eudemi* nomen reponendum esse, contendit *Vossius* de Hist. Graecis pag. 350. Confer *Iac. Gronouium* ad *Gellium* pag. 580. Aristotelis discipulis, (e *Gellii*, vt opinor, loco,) accensetur *Menedemus* a *Patricio* pag. 128. et 130. discuss. Peripateticarum, et *Ionfio* pag. 340. [I. 15, 2. pag. 94. IV. 38. pag. 261.]

Menelaus Aeneas. *Steph. Byz.* in Ἀναίᾳ. [P] [in voc. *Εὐτρεσίας*. *G. I. Vossius* de histor. gr. lib. III. pag. 388. qui in posteriore Stephani loco et in voc. Ἀμφρύνης *Menelaum* Aeneum intelligendum suspicatur: nam fuit quoque *Menelaus*, *Aegaeus* patria, poeta, qui Thebaidem libr. XII. scripsit: at in loco *Steph. Εὐτρεσίας* poetam memorari, opinatur *Ruhnken.* in diss. de Longino §. 10. vbi pag. 27 sq. in *Toup* editione II. Longini de Menelao, Aegaeo, quaedam collegit. *Harl.*

Menephyllus, Peripateticus, colloquens inducitur a *Plutarcho* IX. 6. *Sympos.* et 14.

Menon, Aristotelis discipulus. Vide supra cap. VII. in *Συναγωγή*.

Metaclides, Peripateticus, Tatiano laudatus et Suidae in *Μετακλείδης*.

Metrocles, Maronites, Hipparchiae frater; antequam ad Cynicos abiret, auditor Theophrasti, teste *Laertio* VI. 49. et *Stobaeo* serm. XCV.

Metrodorus, Theorematicus, Theophrasti primum, dein Stilponis auditor. *Laert.* II. 113.

Michael, Ephesius, et *Michael Psellus*, de quibus infra libro V. [vid. *Allatius* lib. de Psellis §. 31. 32. *Buhle* l. mem. pag. 306. sq.]

Midias (Mesdias), medicus, qui Lyconem curauit. *Laert.* V. 72.

Mnason, Phocensis, Aristotelis discipulus. *Aelian.* III. 19. Var. *Athen.* VI. pag. 264.

Mnesigenes, Stratonis testamenti curator. *Laert.* V. 62.

Nelus, Corisici F. Scephius, Aristotelis et Theophrasti, qui ei libros omnes suos legauit, (Laert.

(*Laert.* V. 52.) auditor. Hic reges Aegypti primus docuit bibliothecas condere. *Strab.* XIII. pag. 608. Ab eius posteris pretio deinceps redempta Aristotelis et Theophrasti scripta. *Strab.* XIII. pag. 608. et supra in *Apellion Teius*. Mentio Nelei iterum apud *Laert.* V. 53. 55. 56. et *Athenaeum* lib. I. pag. 3. A. ubi male in Graeco Πηλέα: verba haec sunt: Ἀριστοτέλη τε τὸν φιλόσοφον, καὶ τὸν τὰ τέττα διατηρήσαντα βιβλία Πηλέα, [at in versione latina iam correctum legitur *Nileum*,] παρ' ἧ πάντα φησὶ περιέμενος ὁ ἡμεδαπὸς βασιλεὺς Πτολεμαῖος Φιλάделφος — — εἰς τὴν καλὴν Ἀλεξάνδρειαν μετήγαγε. *Fabric.* — conf. *Buhle* praefat. ad tom. I. *Opp. Aristot.* pag. XIX. not. de illo Athenaei loco. *Harl.*

[*Nemesius*. vid. *Fabric.* *Bibl. Gr.* V. 14, 6. vol. VII. pag. 549. *Heumann*.]

Nicanor, *Alexandrinus*, teste *Suida* in Ἀισχρίων, scripsit περὶ τῶν Ἀριστοτέλους μαθητῶν, quo aegre carere se professus est iure merito *Ionsius* pag. 339.

Nicanor, quem generum sibi testamento instituit Aristoteles. *Laert.* V. 12 sq. Theophrasti ad hunc epistolas memorat *Laert.* V. 50.

Nicephorus Blemmydes et *Nicephorus Gregoras*, de quibus infra libro V. [*Buhle* l. c. p. 307.]

Nicippus, Theophrasti discipulus. *Laert.* V. 73.

NICOLAUS, *Damascenus*, Augusto perquam carus, (pater eius Antipater, frater Ptolemaeus, de quibus *Suidas* in Ἀντίπατρος,) εἰς ἐκ τῶν Περιπάτε, *Athen.* VI. pag. 249. confer *Ionsium* [lib. III. 2, 6. pag. 10. *Dorn*.] De eius πολυβιβλῶν ἱστορία καὶ δοτικῇ libris CXLIV. constante, *Athen.* IV. p. 153. VI. p. 252. 652. et consulendi *Montacutius* Apparatu quinto ad Origines Ecclesiasticas, *Vossius* II. 4. de Hist. graecis, *Hugo Grotius* epistola CCLXIV. (ad Gallos 117.) et *H. Valesius* in excerptis Peirescianis, qui duumviri doctissimi fragmenta Damasceni collegerunt ac latine verterunt. [adde supra, inter Platonicos pag. 179. *Eudoc.* pag. 308.] *Iosephus* A. I. 4. adducit ex libro 96. Nicolai Damasceni fragmentum. Fragmenta quidem de moribus variarum gentium, quae a Stobaeo servata una cum similibus Heraclidis, subiici solent Aristotelis πολιτικοῖς, videntur petita fuisse e Damasceni συναγωγῇ παραδόξων ἡθῶν, quam auctor inscripserat Herodi, Iudaeorum regi, teste *Photio* cod. CLXXXIX. In excerptis Peirescianis pag. 414. leguntur etiam praeclara ἀποσπασμάτια ex Damasceni [P] libro de vita sua, περὶ τῆς ἰδίας βίης καὶ τῆς ἐαυτοῦ ἀγωγῆς p. 414 sq. tum e libris de vita Augusti pag. 473. nisi haec fuit pars καὶ δολ. τῆς ἱστορίας perinde vt *Affyriaca hist. via πολυτίχων βιβλίων*. *Photio* memoratum [cod. CLXXXIX. Breue huius Nicolai scriptum περὶ τῶν ἐν τοῖς πρακτικοῖς καλῶν, de pulcro in moribus atque officiis. *Simplicius* ad *Epictetum*, cap. 37. p. 194. praefert πολυτίχους aliorum hoc de argumento lucubrationibus. *Tragoedias* quoque et *comœdias* cum laude scripsisse, et in omni genere doctrinae egregium fuisse, *Suidas* retulit. [vid. sin. catalog. tragicorum deperdit. vol. II. p. 312.] Ex his videtur fuisse Σωσανῆς quam laudat *Eustathius* ad *Dionys.* v. 976. Eius opus de philosophia Aristotelis citat *Simplicius* in II. de coelo comment. 12. librum de Diis id. I. Phys. De philosophia prima id. Paraphrasin in Aristotelis *Metaphysica*, libros de coelo, de anima etc. Vide *Patri.* cii. discuss. *Peripatet.* lib. X. p. 136. De palmulis, siue placentis e dactylis, quas a Nicolao Damasceno, inuentore, *Nicolaos* vocavit Augustus imp. agunt *Meursius* ad *Hesych.* illustrem

illustram p. 168 sq. et lib. II. exercit. crit. cap. 12. et illustris *Ex. Spanhemius* diff. IV. de usu ac praestantia numismatum. *Rosweid* ad vitas patrum p. 372. *Casaubon.* ad Athenaeum XIII. 18. *Adrian. Relandus* part. II. diff. miscell. p. 299 sq. Mentio etiam apud Talmudicos in tractatu Avodah Sarah. vid. tom. IV. legum Mishnicarum pag. 366. edit. Surenhusii, *Buxtorffii* lexicon talmud. in סנהדרין. *Fabric.* — Sententiae ex eius scriptis in collectione sententiarum Frobeniana. Drama τῆς Σωσανίδος *Vossius* de poetis gr. pag. 31. *Colomes.* ad Gyrard. pag. 303. nostro tribuunt, *Fabric.* infra lib. III. cap. 19, 7. haesitat. *Harl.*

Nicomachus, Aristotelis F. *Laert.* V. 1. discipulus Theophrasti. *Laert.* V. 39. Vide, quae supra cap. VI. nr. XXIX. et *Marium Nizolinum* IV. 6. Antibarbari philosophici, qui Nicomachum contendit digessisse scripta pleraque, quae sub Aristotelis nomine hodie legimus.

Nilus, cuius libellus de ratiocinationibus latine prodiit, Io. Baptista Rafario interprete. Lugd. 1547. fol. ad calcem Ammonii, Magenteni et G. Pachymeris.

Olympiodorus, Theophrasti discipulus. *Laert.* V. 57.

Olympiodorus, quem Proclus anno Christi 484. denatus audiuit, teste *Marino* in huius vita cap. IX. [*Nestham* praef. ad Hieroclem pag. 19.]

Olympiodorus iunior, cuius Commentarii in Aristotelis libros quatuor Meteoron exstant graece cum Ioh. Philopono Venet. 1551. fol. et latine Io. Baptista Camotio interprete ibid. 1551. 1567. fol. Alexandrinum se indicat in lib. II. p. 66. Aetatem docet lib. I. p. 20. testatur, cometen sua aetate conspectum anno CCLXXXI. Diocletiani, qui respondet anno Christi, DLXV. *Fabric.* De commentariis eius metis etc. disputatum est in capite de Aristotelis libris. adde supra inter Platonicos pag. 180. *Buhle* l. m. pag. 309. *Harl.* vid. *Olearii* bibl. eccles. *Menag.* hist. philosopharum §. 65. et 66. *Heumann.*

Olympius, Aristotelis seruus. *Laert.* V. 15.

Olympus, discipulus Ammonii Saccae. *Porphyr.* vita Plotini.

Ophelion, Lyconis seruus. *Laert.* V. 73.

Georgius Pachymeres, de quo infra lib. V.

Palaephatus, Abydenus, historicus, Aristotelis discipulus, de quo Suid. [vid. supra in vol. I. pag. 184 sqq.]

Peripateticus Palatinus, (i. e. aulicus, a palatio,) in Io. Sarisberienfis Metalogico plus simplici vice memoratus est *Petrus Abailardus*, ut ipse docet lib. II. cap. 17. Confer *Iac. Thomasti* τῶ μακαρίτη diatribam de statu Academiarum [P] post receptum Aristotelem, quae inserta est observationibus selectis Hallensibus tom. VI. p. 156 sq.

Pancreon, supra in *Leo Byz.*

Pasiterates, Rhodius, Bonae F. frater Eudemi, Rhodii, de quo suo loco, Aristotelis discipulus. Huic quidam tribuerunt A. τὸ ἑλαττον Metaphysicorum teste *Philopono* pag. 7. Sed deridendos eos, qui librum primum Aristoteli abiudicant, ducit *Syrianus* in lib. II.

pag. 17. vbi obseruat, Aristotelem ipsum eo remittere suos lectores. [vid. Buhle l. c. pag. 309.]

Pasithemis, medicus, qui Lyconem curauit. *Laert.* V. 72.

Phaniades, Phalannaecus Cretensis. *Steph. Byz.* in Φάλαννα.

Phanias, siue Phaenias, e Lesbo Eresius^{qq}), discipulus Aristotelis, ad quem epistolam Theophrasti laudat Schol. *Apollonii* lib. I. v. 36. *Laert.* V. 38. 50. [Saepe cum citat variosque illius libros laudat *Athenaeus*, e. gr. lib. III. pag. 90. VI. 231. item pag. 232. 233. 352. 371. 406. 638.] Scripsit, magistri sui exemplo, Categorias, de Interpretatione et Analytica, vt colligas e loco Ammonii, quem supra in Eudemo produxi: Librum aduersus Diodorum, e quo Polyxeni sophisma profert Alex. Aphrodiseus in I. *Metaph.* p. 36. [Scripsit quoque aliquot libros *περὶ ποιητῶν*, item de Alexandro M. vid. in hoc vol. pag. 48.] Tum librum *περὶ Σωκρατικῶν*, de quo confer, si placet, *Ionsium* I. 15, 4. pag. 97 sq. Alia eius scripta persequitur *Vossius* de Hist. Gr. 1. 9. pag. 49. cauebis tamen ab errore, quo vir doctus *Phaniam* iuniorem, Posidonii, Stoici, discipulum, cum Phania, Eresio, confundit. Tertium quoque *Phaniam*, vtroque vetustiore, obseruauit *Ionsius*, pro quo *παράνομων* reo Lysias orationem scripsit, teste *Athenaeo* XII. pag. 551. Alius fuit *Phanias*, Appii Pulchri libertus, *Cic.* III. 1. ad famil. *Fabric.* — *Phanias*, Siculus, de tyrannis Siculis, vid. *Dorville* in Siculis pag. 167. *Athen.* tamen libro VI. pag. 232. B. citat *Phaniam*, ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ τυράννων, sed patriam eius non addit. Atque *Phaniae*, Eresio, illum tribuunt librum *Vossius* l. c. et *Moller.* in Homonymoscopia pag. 328. — *Toup.* in Emendatt. in Suidam et Hesychium varia *Phaniae* epigrammata emendat, vol. I. pag. 271. epigramma quoddam in Reiskii anthologia pag. 59. vol. II. p. 210. aliud *Phaniae* epigramma in tonsorem. alia pag. 331. pag. 427. pag. 559 sqq. (apud Reiskium in Anthol. Cephalae pag. 59. et Oudendorp. ad Thom. Magistrum pag. 251.) et vol. III. pag. 119. aliud, (apud Reisk. l. m. pag. 58.) *Hartl*)

Phaestites, Aristotelis discipulus, cuius meminit *Athenaeus* XIII. pag. 566. videtur esse Theodectes.

Philion, Alopecensis, testis testamenti Theophrastei. *Laert.* V. 57.

Philo, Aristotelis seruus. *Laert.* V. 15. [*Ionsius* I. 17, 3. et 4. pag. 109 sq. *Athen.* XIII. pag. 610. F. *Fabric.* infra vol. III. pag. 119.]

Philochorum, Atheniensem, liceatne Peripateticis adnumerare e loco Tatiani, quod facit *Patricius* pag. 134. discuss. Peripatet. vehementer dubito.

Philocrates, Tisameni F. cuius mentio in testamento Stratonis apud *Laert.* V. 64.

Philomelus, Euonymeus, testis testamenti Theophrastei. *Laert.* V. 57.

Io. *Philoponus*, Ammonii Hermiae discipulus, de quo infra lib. V. [P] [vid. *Buhle* pag. 303 sq.]

Philostratus,

^{qq}) Male Ephesius dicitur apud Suidam et Etymol. in Κῆρβας. Perperam quoque Koenigius in Bibl. *Phaniam*, Lesbium, ab Eresio distinguit. De

Ereso, *Phaniae* ac Theophrasti patria, vide, si placet, Baelium in Lexico.

Philoftratus, Peripateticus. *Macrob.* I. Saturnal. cap. 11. At legendum *Theophrastus*. [vel *Polyftratus*, Tyrrhenus cognomine, Athenienfis, Theophrasti difcipulus, cuius meminit *Athen.* XIII. pag. 607. F.]

Phocio, Peripateticus. Schol. Comici (legend. *Sotio*) ad Plutum v. 149. [ibique Hemflerhuf. vid. *Wouwer.* Polymath. cap. 19. pag. 213.]

Phormio, Ephesius, Peripateticus, derifus ab Hannibale, quod homo de fchola, ipfo praefente, per aliquot horas de Imperatoris officio et de omni re militari dicere inftituiſſet. *Cic.* de Oratore II. 18.

[*Photius*, patriarcha Conſtantinop. vid. infra vol. IX. pag. 369 ſqq. *Buhle* pag. 309.]

Phraſidemus, Peripateticus, quem, naturalis difciplinæ peritum, ex Ariſtotelis ſchola ad ſe attraxit Stilpo, Megarenſis, teſte *Laertio* II. 114.

M. Piſo apud *Ciceron.* de ſia. V. 1 ſqq.

Plato iunior, Ariſtotelis difcipulus. *Laert.* III. 109. Alius item *Plato*, difcipulus *Praxiphaniſ.* ibid.

Polyzelus, cuius *ὄργανα περὶ εἰρημενῆς* laudat *Alexand. Aphrodiſ.* extremo libro II. de anima, teſtatus, eum in illò ſcripto docuiſſe, quod idein ſit fatum et natura.

Pompylus, Theophrasti ſeruus, Philoſophus. *Laert.* V. 36, 54. 55.

Porphyrus, de quo infra libro IV. ſcripſit praeter *Iſagogen* de quinque vocibus in ſcholis peripateticis decantatiſſimam, expoſitionem in Ariſtotelis *Categorias*. [conf. *Buhle* pag. 310.]

Pofidonius, Lyconis ſeruus, teſtamento eius manumiſſus. *Laert.* V. 73.

Praxiphanes, Rhodius. *Strab.* XIV. p. 655. Theophrasti difcipulus, *Procl.* I. in *Timaeum*, praeceptot *Platonis* iunioris, peripatetici. *Laert.* III. 109. Scripſit diatribam de poetis, qua colloquentes induxit *Platonem*, veteris academiae principem, et *Iſocratem*. id. III. 8. [*Tzetzes* ad *Hefiod.* Opp. et dies 1. notat, *Praxiphanem*, Theophrasti difcipulum, teſtatum eſſe, (probabiliter in libro de poetis,) ſe in peruetuſto libro non reperiffe decem verſus priores *Hefiodei* carminis illius. adde *Graevii* lection. *Hefiodeas* ad v. 9. pag. 4. edit. Clerici. *Harl.*] Videtur hic *Praxiphanes* laudari a *Demetrio* de eloquutione ſect. 57 ſq. *Praxiphanes ἐν τῷ περὶ ἰſορίας*, *Marcellin.* in *Thucydidis* vita, [pag. 15. et ibi *Hudſon.* pag. 49.] Alius *Praxiphanes*, *Dionysiphanis* F. *Mytilenaeus*, qui primus grammaticus dictus eſt. *Clem.* I. Strom. pag. 309. [conf. *H. Valeſ.* de critica I. cap. 2. p. 148. ibique not. *Burmanni* II. ſubiunct. eius Emendationum libris V. *Harl.*] — *Praxiphanes*, *Sophoclis* ſcholiaſtes. Schol. ad *Sophoclis* *Oedipum* Colon. v. 894. *Praxiphanes*, quem audiuiſſe fertur *Epicurus*. *Laert.* X. 13.

Praxiteles, apud auctorem vitae *Ariſtot.* a *Menagio* editae: Διαδοχοὶ δὲ αὐτῆς τῆς ſχολῆς κατὰ τάξιν ἐγένοντο οἷδε. Θεόφραστος, Στράτων, Πραξιτέλης, Λύκων, Ἀρίστων, Λύκιςκος, Πραξιφάνης, Ἰερώνυμος, Πρύτανις, Φορμίων, Κριτόλαος.

Premigenes, *Mytilenaeus*. *Galen.* V. 11. de ſanitate tuenda, tom. IV. pag. 274. κατὰ θεωρίαν περιπατητικὴν ὑδενὸς δεύτερος.

Prifcianus

Priscianus, Lydus, cuius ~~est~~ commentatio in Theophrastum de sensu. Vide supra cap. VII. nr. 15. de Theophrasto.

Procles et Demarectus, Aristotelis e filia, Pythiade, nepotes, discipuli Theophrasti. *Sextus I.* contra Math. pag. 51.

Præclus, Lycius, primum audiuit Olympiodorum, Peripateticum, et libris [P] duobus de motu aristotelicam doctrinam de hoc argumento in compendium redegit. Videtur etiam in libros de coelo et elementis scripsisse, ut e Philopono colligit *Patricius* p. 141. discuss. Peripatet. [infra in vol. VIII. pag. 455 sq. *Buhle* l. m. pag. 310 sq.]

Profens, Longini aequalis. Vide Eusebium X. 3. praeparat.

Prytanis. Vide supra in Praxitele.

Michael Psellus, de quo libro V. [*Buhle* l. m. pag. 307.]

Ptolemaeus, Peripateticus, cuius meminit *Porphyrus* in Plotini vita p. 127. *Sextus Empir. I.* contra Math. pag. 13. et 15. ^{rr)} et Scholiasles ineditus ad Dionysium Thracem. Forte non diuersus a *Ptolemaeo, Ascalanita*, de quo dixi nonnihil lib. II. cap. V. [vol. I. p. 521.] atque infra lib. IV. ubi de Ammonii libello *περὶ ὁμοίων καὶ διαφορῶν λέξεων*. Ceterum a Simplicio in libros de cogit., ubi Ptolemaei *περὶ σοιχείων* et *ὀπτικά* commemorat, non puto, notari *Ptol maeum, Peripateticum*, ut in mentem venit *Patricio* p. 137. discuss. Peripatet., sed Claudium *Ptolemaeum*, mathematicum celebrem, de quo suo loco.

E Regibus *Ptolemaeis* a peripatetica doctrina non alieni fuere *Ptolemaeus Lagi*, qui Theophrastum ad se arcessiuit, *Laert. V. 37.* et *Ptolemaeus Philadelphus*, Stratonis, Physici, quem LXX. talentis donauit, institutione usus. id. V. 58.

Pytho, cuius mentio in testamento Lyconis. *Laert. V. 70.*

Rufinus, Cyprius. Lucian. Demonacte.

Satyrus, sub Ptolemaeo, Philometore, clarus, de quo *Iulius* lib. II. cap. 11. [3. p. 202. idem in diss. de historia peripatetica pag. 309. edit. a I. Herm. ab Elswich, cum Launoio de varia Aristotelis fortuna etc.] et *Vossius* de Hist. Gr. [lib. IV. p. 410 sq. Satyri librum *περὶ Χαράκτῆρων* citat *Athenaeus* IV. pag. 163. C. adde eumdem lib. VI. pag. 248. 250. XII. pag. 541. C. XIII. 556. A. *Hieronym.* praef. catal. scriptor. eccles. *Eudocia* pag. 366. plusecula ex *Satyri* opere de populis Alexandriae adfert ex *Theophili* libr. II. §. 7. ad Autolyicum. adde supra pag. 61. in hoc vol. *Harl.*]

[*Claudius Seuerus*, peripateticus, magister imperatoris Antonini. vid. *Capitolin.* in vita Antonini cap. 3. pag. 58. *Antonini* ad se ipsum lib. I. §. 14. pag. 3 sq. edit. Gatack. cuius not. pag. 22. edit. Stanhope, (Londin. 1707. 4.) conferes, et *Moshem*, in bibl. Bremensi class. II. fasc. I. pag. 865. not. *Harl.*]

Seueritanus,

^{rr)} Eadem fere scripsit *Fabricius* ad *Sext. Empir. adu. Grammat. I. cap. 3. sect. 60. pag. 229.* Sed *Ptolemaeus*, peripateticus, quem se vidisse ait Longinus in praefatione a *Porphyrio* seruata, per temporis rationes vix potuit a *Sexto Empirico*

commemorari. Tum Longinus diserte testatur, eum nihil, praeter carmina et declamationes, scriptum reliquisse, uti acute animaduertit *Ruhnken.* in dissert. de vita et scriptis Longini §. IV. pag. 8. praef. edit. II. Longini *Toupiannae, Harl.*

Seueritanus, graecus Aristotelis interpres, apud Io. Sarisberiensem III. 5. pag. 152. Metalogici, quis sit, adhuc quaero.

Simachus, inter Theophrasti discipulos refertur a Patricio ex latina versione *Athenaei* VI. pag. 252. sed in Graeco rectius est *Lyfimachus*. Ἀττάλῃ δὲ βασιλῆως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος, ὃν Καλλιμάχος μὲν ^{ss)} Θεόδωριον ἀναγράφει, Ἑρμιππος δὲ ἐν τοῖς Θεοφράστῃ μαθηταῖς καταλέγει. Confer de hoc *Lyfimacho* *Ionsium* lib. I. cap. 2.

Simplicius, Ammonii-Hermiae et Damascii discipulus, natione Cilix, cuius eruditissima in varios Aristotelis libros commentaria graece exstant. De hoc dixi infra lib. V. [adde *Buhle* pag. 311 sq. *Ionsium* III. 19, 3.]

Sisinnius, episcopus Nouatianus, Peripateticis a quibusdam accensetur, quia apud *Sozomenum* VIII. 1. et *Socratem* VI. 22. dicitur fuisse [P] ἀνὴρ ἐλλόγιμος ὅτι μάλιστα καὶ Φιλοσόφων δογματῶν καὶ τῶν ἱερῶν λόγων ἐπιστήμων, καὶ πρὸς διαλέξεις ἑτοιμος.

Socrates Bithynus. *Laert.* II. 47. Virginio Rufo antiquior. *Alex. Aphrod.* II. de anima pag. 154. b. Fuit et Aristotelis quidam magister *Socrates*, diuersus a celebri illo, quem audiuit Plato. De eo *Menagius* ad laudatum *Laertii* locum.

Sofigenes, Alexandri Aegaei praeceptor, de quo dixi supra cap. V. §. 21. Andronici cum Rhodii discipulum fuisse, suspicatur *Patricius* pag. 134. discuss. Peripatet.

Sostratus, Cleodemi peripatetici discipulus. *Lucian.* conuiu. tom. II. pag. 647. [cap. 32. pag. 440. tom. III. edit. Reitzii.]

Sotion Alexandrinus, Apollonii, Peripatetici, frater natu minor, *Plutarch.* περὶ Φιλαδέλφ. [pag. 487. vide infra in catal. Stoicorum h. v.]

Sotion, ex peripatetica disciplina haud sane ignobilis vir fuit. Is librum, multae variaeque historiae refertum, composuit eumque inscripsit *Kéras Ἀμαλθείας*. *Gell.* lib. I. cap. 8. ^{ss)} e cuius loco videtur et apud Scholiasten Aristoph. (*Plut.* v. 149. vbi Hemsterh. nihil discernit,) et *Varinum* in *Λαίς* pro Phocionis, Peripatetici, nomine nomen *Sotionis* reponendum. Confer *Ionsium* II. 10, 1. *Sotionem* laudat *Simplic.* in *Categor.*

Staseas, Neapolitanus. *Ciceronis* familiaris. lib. I. de Oratore cap. 22 sq. V. 2. et 25. de finibus, *Censorinus*, cap. 14.

[*Stephanus*, philosophus peripateticus, vulgo parum cognitus. Commentarius eius graecus in Aristotelis elenchos sophisticos fuit in bibliotheca Diege Hurtadi Mendozae, et eius scholia mssta in Aristotelis libros de anima et in rhetorica, teste *Labbeo*, adseruantur in bibl. Parisiensi. vid. *Buhle* l. c. pag. 313. *Harl.*]

Strabo, Geographorum princeps, Stoicis licet additior, testatur, se cum Boetho, Sidonio, apud Andronicum Rhodium συμφιλοσοφῆσαι τὰ Ἀριστοτέλεια. XVI. pag. 757. *Febrie.*
Strabonem

ss) Callimachus in suis Πίναξι Φιλοσόφων hunc *Lyfimachum* retulerat inter discipulos Theodori Athei.

tt) Quidam *Gellii* codices habent *Facion* vel

Phocion. Itaque illud nomen potius in *Gellii* editionibus reponendum contendit *Christoph. Wasse* in animaduersionibus Nonianis.

Strabonem posse Peripateticis adnumerari, negat *Casaubon.* ad Strabon. I. pag. 11 sq. edit. Almelou. adde *Bayle* dict. voc. *Andronicus* not. F. et voc. *Tyrannion.* not. F. *Harl.*

Strato, Alexandrinus. *Laert.* V. 61. Nescio, aliumne, an hunc *Stratonem* innuat *Tertullianus* cap. 15. de anima, ubi eum a Stratone, Physico, distinguit.

Strato Physicus, patria *Lampsacenus*, *Arcefilai* F. *Theophrasto* successit Olymp. CXXIII. ^{uu)} et *Ptolemaei* Philadelphi praeceptor fuit. Vide, quae ad *Laertium* V. 58 sq. ubi et scriptor in catalogus, inter quae est epistola ad *Arsinoen*, coniugem *Ptolemaei*. In testamento, quod ibidem nr. 62 sq. legitur, scholae successor a Stratone Olymp. CXXVII. designatur *Lycon*, de quo supra suo loco ^{vv)}. In libro *περὶ τῶ ὄντος*, definiuit τὸ ὄν *διχμὸν τῶν ὄντων*, quod reprehendit *Proclus* IV. in *Timaeum* pag. 242. 243. *Materiae* tribuit facultatem plasticam et spermaticam, in qualibet eius particula latentem, cuius, licet sensu atque intellectu destitutae, vi res omnis generis efformentur atque iterum in eam recidant et corrumpantur, ut vita quoque et sensus atque intellectus sint nihil aliud, quam formae, accidentia, *πάθη* et qualitates *materiae*. Confer *Rad. Cudworthi* *système vonn* vniuersi pag. 107 sq. Librum, quo probauit, sensum non esse sine intelligentia, memorat *Plutarchus* de sollertia [U] animal. pag. 719. Idem *Plutarchus* contra Colotem pag. 1215. [tom. X. p. 587. *Reiskii*, de cuius loci interpretatione vid. *Moshem.* ad *Cudworth.* pag. 138.] eum ab *Aristotele* in plerisque discedere obseruat, et easui plurimum tribuisse. Vide et quae de Stratone eiusque placitis collegit *Patricius* *discuss. Peripatet.* pag. 133. et 155 sq. *Fabric.* Quod de ortu rerum de diisque liberius sensit, in variorum reprehensionem et atheismi suspicionem incidit. Apud *Ciceronem* acad. quaest. IV. cap. 38. negat *Strato*, opera deorum se vi ad fabricandum mundum. Quaecumque sint, (pergit *Cicero*), docet, omnia effecta esse natura, ubi *Dauisius* praeter *Plutarchum*, a *Fabricio* iam laudatum, etiam prouocat ad *Epiphanium* tom. I. pag. 1090 apud quem vulgo quidem legitur *Στρατωνίων ἐκ Λαμψάκων*, sed melius cum *Petauio* legit *Στρατῶν ἐκ Λαμψάκων*. Idem *Cicero* de N. D. lib. I. cap. 13. nec audiendus, ait, *Strato*, is, qui *physicus* adpellatur: qui omnem vim diuinam in natura sitam esse censet, quae causas gignendi, augendi, minuendi habeat, sed careat omni sensu et figura: vide ad h. l. *Dauis.* qui quoque animaduertit, *Stratonis* sententiam, verbis ex hoc loco sumtis, referri a *Laëtantio* de ira dei cap. X. Horum igitur potissimum locis atque auctoritate commoti multi viri docti *Stratonem* impietatis adularunt, et

^{uu)} *Schlosser* in disp. mox memoranda pag. 7. rationes ita subduxit, ut efficeret, *Stratonem* probabiliter praefectum fuisse scholae ann. circ. ante C. N. 281. et diem obiisse supremum ann. circ. ante C. N. 263. *Harl.*

^{vv)} *Cicero* de Fin. V. 5. postquam scripserat, *Aristo* elis et *Theophrasti* posteros ita degenerasse, ut ipsi ex se nati esse viderentur, pergit, „primum *Theophrasti* *Strato* physicum se voluit: in quo etsi est magnus, tamen noua pleraque et per pauca de moribus. Huius *Lyco* est oratione locuples, rebus ipsis ieiunior.“ Idem in academ.

quaest. I. 9. „*Strato*, ait, eius (*Theophrasti*) auditor, quamquam fuit acri ingenio, tamen ab ea disciplina omnino semouendus est: qui quum maxime necessariam partem philosophiae, quae po ita est in virtute et in moribus, reliquisset, totumque se ad inuestigationem naturae contulisset, in ea ipsa plurimum dissedit a suis.“ Alia loca reperientur apud *Sextum Empir.* hypotyp. Pvrh. III. 4. pag. 137. ubi vid. *Fabricii* notam, adu. math. VII. pag. 439. *Stob.* ecl. phys. pag. 27. *Simplic.* ad aulc. physic. *Aristot.* IV. pag. 168. etc. *Harl.*

et inter eos, qui deo et religioni bellum indixerunt, atque praeierunt Spinozae, non ultimo loco fuisse iudicarunt, *Cudworth*. in system. intell. cap. III. §. IV sqq. pag. 137 sqq. edit. Leidenfis, *Bayle* in Dict. hist. crit. art. *Spinoza*, Io. *Franciscus Buddeus* in diss. de Spinozismo ante Spinozam §. 6. in Analest. hist. philos. pag. 316 sqq. et in thesib. de atheismo, cap. I. §. 16. cl. *Platner* in aphorism. philos. §. 1085. pag. 430. qui eum quidem adgregat atheistis, (quos vocant,) at contra Bayle et Buddeum disputat, aliique. Contra alii eum vel defendere sustinuerunt, vel, quod, libris Stratonis amissis, prudentius erat, suspenderunt iudicium et id, *non liquet*, maluerunt pronuntiare. Causam igitur Stratonis acute defendit, ab accusatione Lescalopierii, Baylii, Buddei, Ienckii Thomasi Clerici, Leibnitiique *Frid. Paul. Schloffer* in spicilegio historico-philosophico de Stratonis Lampfaceno, cognomine physico, et atheismo vulgo ei tributo, Vitembergae 1728. 4. pag. 22 sqq. pag. 29. Fabricium nostrum, Cudworthi sententiam adoptantem, modeste culpat. — Vindicat, saltem explicat Stratonem *Waltherus* in Eleatic. sepulcris referatis cap. III. §. 2. pag. 14. arbitrans, illius mente naturam neque in atomos, uti apud Democritum, neque in monades, uti secundum Leibnitii philosophiam fuisse diuisam. Schlofferi sententiam amplectitur *Penzel* in additamentis ad suam Stratonis versionem germanicam, tom. I. pag. 407. Eratosthenes vero apud *Strabonem* geogr. I. pag. 85. edit. Almel. laudauit Stratonem, et fragmentum eius de terris, mari quondam tectis, seruauit. Sed *Schlofferi* vindicias *Mosheimius* in notis ad Cudworthi syst. intell. I. pag. 139 sqq. docte acuteque adgressus pro Cudwortho verba fecit, et, amissis Stratonis libris, caute iudicat, praestare, ignorantiam fateri, quam incertis suspicionibus indulgere, praesertim, quum non vna ratione Stratonis opinionem explicari posse, satis videant, qui sapiunt. Suspicionem atheismi a Stratonis de deo doctrina amouere studuit *Iac. Bruckerus* in epistolica dissertatione ad Iac. Zimmermannum, Tigurinum, ad-
cusatoribus illius subscribentem, de Stratonis atheismo, in *Schellhornii* amoenitatibus litterariis tomo XIII. p. 311 sqq. et in *Bruckeri* miscellaneis historiae philosophicae litterariae criticae etc. Augustae Vindelicor. 1748. mai. 8. nr. VI. pag. 154 sqq. Variorum ille iudicia collegit, examinauit argumenta, opinionem exposuit Stratonis, quantum tanta obscuritate et iactura librorum Straton. fieri potuit, ostendit, non minora suppetere ad excusandum et defendendum Stratonem argumenta, quam ad eum adcusandum possint adferri. Tandem, pensitatis vtriusque partis argumentis probauit *Iac. Frider. Reimmanni* iudicium, *non liquere*. *Reimmannus* vero in historia vniuersali atheismi et atheorum p. 186 sqq. postquam nonnullorum argumenta excusserat, prudens illud tulit iudicium, cui equidem calculum quoque adiicio. A Spinozismo Stratonis sententiam renotam esse; sed illum deum s. deos extra mundum negasse, materiae tribuisse diuinitatem, quae ipsa originem et motum fortunae coecae debuerit etc. censet cl. *Buhle* in comment. de ortu et progressu pantheismi pag. 17. Stratonis sententias de ortu rerum, animo humano, sagaciter explicat et causas, cur illo tempore philosophi licentius senserint, intelligenter inquirat, cl. *Tiedemann* in: Geist der spekulativen Philosophie, tom. II. pag. 418 sqq. Praeter ea consules *Bruckeri* histor. crit. phil. vol. I. pag. 845 sqq. *Conring.* de habitu corpor. German. pag. 148. *Ionsum* II. 2. 2. pag. 145. *Stanlei.* histor. philos. part. V. tom. II. pag. 94 sqq. edit. Venetae. — Decem Stratonem, in his peripateticum quemdam; Alexandriae olim degentem, enumerat *Schloffer.* in disp. laudata p. 3 sq. Fabric. in nota in-
addit,

addit, *Pyrrhum Mariam Gabrielium* inter academicos naturae curiosorum *Stratonis* nomine vsum esse, laudatque *Giornale d'Italia* tom. VI. pag. 123. *Harl.*

Syrianus Philoxenus, in libros II. XIII. et XIV. *Metaphys.* Aristotelis scripsit, siue potius Platonem et Pythagoricos contra Aristotelis obiectiones defendit. De eo dixi infra lib. V. [adde *Buhle* l. c. pag. 313.]

Tachon, Aristotelis seruus. *Laert.* V. 15.

Temagoras, Gelous, Theophrasti discipulus. *Patric.* pag. 132. *discuss.* *Peripatet.*

Themistagoras, Alciphron. *epist.* pag. 405.

Themistius, cognomento Euphrades, de quo infra libro V. [*Buhle* l. c. p. 313. etc.]

Theodectes, Phaselites, auditor Aristotelis ^{ww}, *inprimis, ut hic ipse saepe significat, politus scriptor atque artifex*: *Cic.* in *Oratore* cap. 51. Eius artem oratoriam respicit idem cap. 57. 64. Ad hunc *Rhetorica* scripsit Aristoteles. Vide supra cap. V. in *Τέχνη* ^{xx}, et *Patricium* *discuss.* *Peripatetic.* pag. 129. qui ideo, quod nullius e discipulis in scriptis suis facere solet mentionem, Theodectis autem saepius meminit, negat, eum auditorem Aristotelis fuisse, licet hoc diserte testentur *Cicero*, *Athenaeus* XIII. pag. 566. *Suidas*, atque alii. Scripsit et λόγος Πητεμὸς teste *Stephano Byz.* in *Φασηλῖς*, et inter eos, qui Mausolum pro funere laudarent, primas hic tulit, si *Suidae* credimus. Accidit illud Olymp. CIII. viginti annis, antequam Lyceum aperiret Aristoteles. Nec maior quadragenario Theodectes fuit, quum obiret diem. Quae, fateor, difficulter conciliari possunt cum eorum sententia, qui Aristotelem ab eo auditum adfirmant. De Theodectis Tragoediis dixi lib. II. cap. XIX. [vol. II. pag. 323 sq.] Sed fuit et alter Theodectes, prioris F. de quo adeundus *Suidas*. [vbi vid. *Küsler.* tom. II. pag. 173. et *Eudocia* pag. 230.]

Theodorus Gaza, Thessalonicensis, latina Aristotelis *Problematum*, *Historiae animalium* ^{yy} librorumque de animalium partibus et generatione [P] et Theophrasti de stirpibus interpretatione

^{ww}) Fuisse eum quoque auditorem Platonis atque Isocratis, tradunt *Suidas* et *Eudocia*. adde supra, inter Isocratis discipulos, vol. II. p. 801. de eo adnotata. *Harl.*

^{xx}) *Conf. Diogen. Laert.* V. 24. ibique *Menag. Valer. Max.* VIII. 14, 3. vbi discipulus Aristotelis dicitur et *Torrenius* in nota p. 773. comparat *Sarisherienfis* locum lib. VII. cap. 6. adde *J. Benedict. Carpzou.* *disp. vita et placita Critolai phaselitae* §. II. pag. 9 sq. — Theodectes seruum habuit, *Sibyntium*, qui orator fuit. vid. *Suidam* voc. Σιβύντιος. *Harl.*

^{yy}) [*Conf.* supra pag. 245. in h. vol. adscripta.] Apud *Pierium Valerianum* lib. II. de *literator.* infelicitate pag. 70. legas, Aristotelis historiam animalium a Gaza oblatam Sixto IV. Pontifici Max. a quo totum inauratum se iri sperans, aureos vix

quinquaginta retulerit: vnde studiis indignatus suis, numos primum in Tiberin abiecerit, mox ipse huius indignitate rei exulceratus insolabili contabuerit aegritudine. Iovius quoque in *elogiis* pag. 94. *Novissime*, inquit, quum (Gaza) *nobilissimas lucubrationes, in membranis accurate perscriptas. Sixto Pontifici detulisset, nec pecunia, vel ipsius librarii praemio digna, redderetur, indignatus subagreste iudicium*, effugere hinc libet, inquit, postquam optima segetes in olfactu praepinguibus asinis sordescunt, atque ita in *Bruttios ad sacerdotii sacram sedem contendit*. Idem de Sixto IV. tradunt *Scaliger* in *Scaligeranis* secundis (vbi male, perinde vt in theatro aulico *Freheri* et *Eponymologica* critico *Magiro Eybeniano* editum est *Sixtus V.*) *Bullartius* tom. I. *Academiae scientiar. et Artium* p. 274. *Leonhardus Coxzandus*

interpretatione celeberrimus, diem obiit supremum A. C. 1478. Dictionem graecam Aristotelis cum latina Gazae his verbis confert Iulius Caesar Scaliger ad lib. II. de plantis pag. 411. *Aristoteles non hominis potius, quam naturae videtur ore loqui. Tanta cum simplicitate tantum numerorum coniungit, ut venustas nativa, non ambitiose quaesitus cultus expleat animum paucorum, sed Atticum illum et Ἀυτόχθονα.* Sic in historiis cum pleraque omnia scribat: Theodorus additis calamis suis fusam, laxam atque etiam turgidam interdum trahat orationem, visus est barbaris quibusdam, qui temere tumultum verborum quaerunt, etiam, (si deo placet,) Aristotelem ipsum dicendo superasse. Qui tamen hominibus Romanis haud paucis locis latinae dictionis puritatem aegre tueri posse videatur. Auxerit Gaza literas latinas, illustravit, denique genuerit: damus, cognoscimus, laudamus, admiramur optimi, atque innocentissimi viri studium, merita: non obtreffamus; amamus, sequimur. At enimvero dicatur melius, quam fit Aristoteles locutus, loqui, suscitabitur animus eruditorum ad indicandum. Observabunt impuras locutiones, anxias, peregrinas: καὶ ὡς καλλωπίζειν Atticam illam Palladem ausus sit. — — Matrona est Aristotelis oratio, quae ad suum detorem nihil sibi petat praesidii.

Theodorus Metochita. Nicephoro Gregorae discretissima in funus eius Monodia vocatur inter alia ὁ τῆς Ἀριστοτελικῆς γλώττης τὰς λαβυρίνθας ἀπλώσας. [Mortuus est Constantinopoli 1332.] De commentariis eius in Aristotelem, quarum latina tantum versio haecenus edita est, dicam infra lib. V. [vol. IX. pag. 214. Buhle pag. 314]

[*Theodorus Prodrōmus*, siue ut in mystis codd. frequenter adpellatur, *Protoprodrōmus*, clarus circa initia saeculi duodecimi, praeter alia, (a Fabricio in vol. VI. Bibl. Gr. pag. 799 sqq. indicata,) scripsit in posteriora analytica Aristotelis. vid. supra pag. 215. huius vol. *Hartl.*]

Theodosius, Ammonii discipulus, socer Zethi, qui Plotini discipulus fuit. Porphy. in Plotini vita.

Theogeton, Tragaetes, Aristotelis discipulus. *Stephanus Byz.* in Τραγῶια.

Thon, Lyconis servus, testamento eius manumissus. *Laert.* V. 37.

Theophrastus, Eresius, Alexandri discipulus ex primis, de quo supra cap. VIII. [P] In discipulorum eius numero alii deficiunt, alii excedunt. Excedit *Franciscus Patricius*, qui pag. 139. discuss. Peripatet. adfirmat, a Laertio tradi, Theophrastum plus quam quatuor millia auditorum habuisse. Deficiunt editiones et interpretes priores Suidae, in quibus ridicule legitur Theophrastus plures habuisse discipulos, quam duos. Verum πλείους ἢ β', non erat apud Suidam interpretandum *duo*, sed *bis mille*, ut pridem ad Hefychium illustrem pag. 159. *Io. Meursius* adnotavit. Recte hoc, ut alia infinita, emendatum est in praeclara, qua eruditissimus Küsterus nos beavit, Suidae editione. *Laertius* V. 37. Ἀπέντων τε εἰς τὴν διατριβὴν αὐτῆ μαθηταὶ πρὸς διασχίλις. Hefych. illustris: λέγεται εἰς τὴν Θεοφράστου διατριβὴν φοιτᾶν μαθητὰς πρὸς διασχίλις.

Sss 3

Theophr-

zandus de magisterio antiquor. philosophor. p. 119. Adolphus Clarmundus parte IV. vitarum, germanice editarum pag. 57. etc. Sed Nicolao V. qui ante Sixtum fuit et iam A. C. 1455. diem obiit, Gazam inscripsisse Aristotelis de animalibus historiam, epistola, libro praefixa, testatur. *Fabric.* Hunc vide infra in vol. IX. pag. 192. item supra in elench. editionum et *Buhle* l. c. pag. 345. *Hartl.*

Theophronius, Cappadox, haeresi Eunomianus, qui in libro suo *περὶ γυμναστικῆς τῆ νῆ* testatus est, Aristotelis se scripta logica utcunque triuisse. Vide *Socratem* V. 24. *Sozom.* VII. 17. *Niceph.* XII. 30.

[*Theopompum* inter Peripateticos refert *Grotius* lib. II. de verit. rel. christianae §. 10. fin. ideo notatus a *Baelio* Diction. voc. *Theopompe*, not. *L. Heumann.*]

Thesippus, Thesippi figuli F. testis Theophraslei testamenti. *Laert.* V. 57.

Threpta, Theophrasti seruus. *Laert.* V. 54.

Timarchus, Aristotelis discipulus, cuius mentio in eius testamento apud *Laert.* V. 12.

Tribunus, Τριβῦνος. Biblioth. Coislin. pag. 598.

Tyrannio, grammaticus Φιλαριστοτέλης, de quo supra in cap. de scriptis de Aristotele, sect. 39. etc. laudatus a *Cicerone* II. 6. IV. 4. et 6. ad Atticum; auditus a *Strabone* pag. 548. vid. *Bayle* h. v.

Vegetius Praetextatus, qui Themistium in vtraque Aristotelis analytica latine conuertit, teste Boethio. *Fabric.* *Vettii Praetextati*, qui hic ipse esse videtur, meminit *Symmachus* lib. I. epist. 52. conf. *Sponii* miscell. pag. 149. et *Fabricii* Bibl. lat. lib. III. cap. 12. §. 7. *Heumann.*

Victorinus Orator, in cuius versionem latinam *Isagoges* Porphyrianae idem Boethius est commentatus. *Fabric.* Vide supra pag. 211. med. pag. 216. et in catal. Peripateticorum sub voc. *Boethius*, scriptores ab hoc citati voc. *Themistius.* *Harl.*

Virginus Rufus. *Aphrodis.* pag. 154. b. de anima lib. II.

Vranus, Syrus, Aristotelicae philosophiae iactator potius, quam mystes, de quo *Suidas* ex *Agathiae* libro II.

Xenarchus, *Seleuciensis*, cuius meminit *Strabo* XIV. p. 640. *Simplicius* in I. de coelo, *Alexander Aphrodis.* de anima fol. 154. etc.

Zacharias, Mitylenaeum puto intelligi. Biblioth. Coislin. pag. 598.

E feminis, Peripateticam philosophiam doctis, vnicam licet memorare *Olympiodori*, de quo supra, *filiam*, e *Marino* in vita *Procli* cap. IX. et *Suida* in *Ὀλυμπιόδωρος*. Nam *Theodora*, cui *Damascius* vitam *Isidori* inscripsit, sororesque *Theodora*e, ab *Isidoro* et *Damascio* institutas, nescio an *Platonice* rectius adscripseris, vt supra facere me memini, vel certe illis, quae variarum sunt sectarum dogmatis imbutae.

Inter hostes Aristotelis et Peripateticorum singulares nomen suum professus est *Antoninus Caracalla*, imp. qui *συσσίτια* eorum *Alexandriae* [P] sustulit, atque immunitatibus eos priuauit teste *Dione* libr. LXXVII. pag. 873. [tom. II. p. 1293. E. edit. Reimari, cuius notam conferes.] *Caracallae* addi potest *Leo Isaurus*, de quo *Zonaras* tom. III. Chron. pag. 85. refert, quod domum, in qua aiebantur philosophi ²²), et ipsos, eorumque praefectum, siue doctorem oecumenicum et bibliothecam illorum exusserit, quia iconoclastarum sententiam probare noluisse. [Fabula falsa, iudice *Heumanno* in nota rsta.]

²²) Sed an hi fuere peripatetici? *Heumann.*

CAPVT

CAPVT IX

PHILOSOPHORVM CYNICORVM CATALOGVS, DIGESTVS
ORDINE LITTERARVM.

[Cum auctario G. C. Harles.]

Auctor sectae *Cynicae* fuit ANTISTHENES, Atheniensis, de quo partim supra sunt plura adnotata in vol. II. libr. II. cap. 23. nr. XXXII. pag. 697 sqq. (vbi plures, qui de eo disputarunt, laudavi viros doctos,) partim paulo post quaedam a Fabricio addentur. *Cynici* autem dicti sunt a *Cynosarge* Gymnasio, in quo docuit Antisthenes. vid. *Meursium* ad *Hesychium* illustrem pag. 115. et de populis Atticae, atque Athen. attic. II. 2. De *Cynosarge* vid. *Nonnus* hist. 38. ad Nazianz. *Eudocia* in *Violario* pag. 264. Ipse, quidem Antisthenes severus erat et austerus in vita et doctrina, spernebat diuitias, gloriam atque nobilitatem, aliorum vitia cum summa libertate dicendi, dicacitate et dictorum acuminis perstringebat. Quod vero post ea multi *Cynicae* disciplinae adseclae ignavi, turpes, inuerecundi omne decorum neglexerunt, et canina impudentia improbaque dicacitate alios prosciderunt: id et nomini et disciplinae *Cynicorum* odium, contentum atque infamiam, tandem interitum conciliauit. Antisthenis igitur vita atque doctrina probe discernenda est ab impudentia et peruersitate eorum, qui illius disciplinae adseclae postea videri voluerunt, sed ab instituto placitisque Antisthenis descinerunt. At obtrectatores multa quoque falsa et fabulas de hac secta finxerunt et narrarunt. Imaginem *Cynici* veri pinxit *Epictetus* in *Arriani* commentariis de *Epicteti* disputat. libr. III. cap. 22. *Maximus Tyrius* in diss. XXXVI. edit. II. *Dauisii* pag. 420 sqq. (vulgo, diss. XX.) an praefenda sit *Cynica* vita, quaerit, eamque laudat. Sed de *Cynica* secta iam multi egerunt. Vt *Diogenem Laërtium* libr. VI. et *Menagii* ad illum notas, *Luciani* *Κυνικόν* tom. III. pag. 539 sqq. *Reitz*. *Atheneum* passim, *Julianum* imperat. in orat. VI. et VII. mittam, laudandi sunt *Vossius* de sectis philosophicis cap. XVIII. *Paganin*. *Gaudentius* lib. de philosoph. rom. capp. 69. 70. et 72. *Stanlei*. hist. philos. parte VI. M. Io. *Georgius Meuschenius* in disp. de *Cynicis*, *Kilon*. 1703. Infra in fine huius capituli alii addentur. *Brucker* hist. crit. phil. vol. I. pag. 862 sqq. et tom. II. part. I. lib. I. cap. II. sect. VI. pag. 496 sqq. vbi sectam *cynicam* post C. N. fuisse persequitur: *Gurlitt* in sciagraphia historiae philosophiae pag. 69 sqq. *Meiners*. in historia de ortu et progressu doctrin. apud Graecos et Rom. tom. II. pag. 666 sqq. *Cozzandus* de magisterio philos. vet. lib. III. cap. 2. Comes *Lynar* de *Cynicis* in: *Neue Miscellaneen histor. und polit. Inhalts*, part. III. Praeter ea *Heumannus* in actis philos. tom. II. nr. 3. pag. 899 sqq. confecit catalogum scriptorum de philosophia *Cynica*, et nr. 4. pag. 912. ex catalogo *Cynicorum* decem exemit, illis perperam adscriptos. — *Fabricius* in margine exempli sui haec adnotauit: „*Cynicorum* πλῆθος ἐν ἑλίγῳν Ἀλεξανδρίᾳ aetate *Dionis Chrysostomi* XXXII. p. 363. qui notat, eos plus nocere, quam prodesse, quoniam indecoro vitae generi et *σπερμολογίᾳ* aduiescunt vulgus, vt philosophos contemnant rideantque. Canes non *Cynici*, ait *Martial*. IV. 53. τὰ κυνικὰ καθάρματα, qui *Antiochia*, quum periculum ab ira imperatoris instaret, omnes exceßerunt: *Chrysostom*. homil. 17. in populum *Antiochen*. tom. II. p. 173. edit. *Montfauc*. Plura apud *Lucianum*. *Quintilian*. declam. 283. Vos *Cynici* nouo genere ambitus adorationem miseria captatis, inde illa impudentia, quod verecundiam inter crimina ponitis et adpellationem quoque passim nuper (*superbiae*, malit *Burm*. alii aliter,) dedistis. — *Augustinus* de ciuit. dei XIX. 1. Denique fuerunt,

runt, qui, quum diuersa sequerentur bona finalia, alii virtutem, alii voluptatem, eusdem tamen habitum, (de quo Paul. Voët. pag. 119. ad Herodian.) et consuetudinem tenebant, ex quo Cynici adpellabantur. Inde Simondus explicat haec Sidonii, carm. II. 167.

*Quidquid erichtheis Cynicorum turba volutat
Gymnasiis imitata tuos, Epicure, sodales.*

Pietistarum cum Cynicis comparatio, apud *Christi. n. Falsterum* amoenitatt. philolog. parte III. cap. 31. pag. 193 sqq. "Hactenus Fabric. Illa vero Pietistarum, (vbi vocantur,) comparatio cum Cynicis, pristinae disciplinae negligentibus, omnisque decori et verecundiae osoribus est calumnia, quamquam, si seuerum studium virtutis tantum spectes, aliquatenus ista esse possit. *Harl.*

Adamas. In epigrammate Ammiani II. 51. Anthologiae pag. 273.

Alcidamas. *Lucian.* in Conuiuio tom. II. pag. 638. 642. [cap. 12. et 19. tom. III. p. 425. 432. edit. Reitz. vbi homo inducitur clamitans atque impudicus, tandem cum scurra quodam pugnans plagisque istius fatigatus.]

Androsthenes, Onesicriti filius, Philisci frater, Diogenis discipulus. *Laert.* VI. 75.

Antiochus, Aegeas, Cilix, Sophista. vid. *Dionem Cassum* lib. LXXVII. pag. 878. [cap. 19. pag. 1304. tom. II. edit. Reimari,] *Suidam* in *Ἀντιόχος*, *Olearium* ad Philost. II. 4. sophist. pag. 568. [*Eudociam* in violario pag. 58. Eius βιβλίον, ἀγορὰ ἐπιγραφόμενον, citatur a *Phrynicho* pag. 32. vide infra, lib. V. 34. vol. IX. pag. 266.]

ANTISTHENES, discipulus Socratis, auctor sectae Cynicae, [de quo paullo ante iam plura sunt obseruata.] Oenomaus quidem, probante *Iuliano*, orat. VI. pag. 187. negabat, Cynicos vel in Antisthenis vel in Diogenis verba iurare, sed sapientissimos quosque ac fortissimos sibi imitandos [P] proponere, vt Herculem, Socratem etc. Ita enim intelligo eius dictum: ὁ κυνισμός ἐστὶν Ἀντισθενισμός ἐστιν ἔτε Διογενισμός. Herculem praecipue admirabantur, quem exemplum genuinae παιδείας Alexandro commendat Diogenes apud *Dion.* IV. de regno pag. 64. Vide et *Iulianum* Orat. 6. p. 187. Hinc Antisthenes Ἡρακλεωτικός τις ἀνὴρ τὸ φρόνημα *Herculeo vir animo* apud *Eusebium* XV. 13. praeparat. quem locum non cepit eruditus interpres. Confer *Ausonii* Epigramma 27. et 28. Inde etiam cum claua Diogenes conspicitur in veteri imagine apud *Fulvium Ursinum* et *Albertum Rubenium* lib. I. de re vestiaria cap. 7. et clauam Cynicis non magis, quam pallium tribuunt *Lucianus* et alii. vid. *Simondum* ad *Sidonium* IV. epist. II. tom. I. fol. 943. *Fabric.* De pallio Antisthenis aliorumque Cynicorum duplicato et monumentis, in quibus conspicitur, vid. *Fabric.* ad *Sext. Empir.* pag. 39. qui e *Rubenio* Diogenis cum claua imaginem reddidit, et *Christ. Guil. Franc. Walch.* in antiquitt. pallii philosoph. vet. Christianorum, Ienae 1746. 8. pag. 55—68. *Harl.* Antisthenes scripsit librum de virga HomERICA. *Erasmus* Adag. pag. 53. Illum tamen *Iensius* lib. IV. pag. 329. alii cuidam tribuit Antistheni. *Heumann.*

Aristogiton, rhetor, ob impudentiam dictus *Canis*, teste *Suida*, Cynicis non magis ceteroquin adnumerandus, quam *Aristippus*, quem regium canem Diogenes adpellabat: vel *Thersites* Homericus, quem κυνικὸν δημιουργόν *Démonax* apud *Lucian.* tom. II. p. 871. vel

vel Nabal *), qui homo κυνικός audit in versione graeca I. Sam. XXV. 3. et Iosepho ἐκ κυνικῆς ἀσκήσεως πεπονημένος τὸν βίον, vel *Auidismus*, cui, (vt ait Horat. II. Sermon. 2. 55 sq.) *canis ex vero*, (h. e. ex malignitate victuque sordido,) *ductum cognomen adhaeret*, vel *Zoilus*, qui dictus κύων ἡγορικὸς, teste *Aeliano* H. V. lib. XI. 10. vel *Eudoxus*, quod *canum dialogos* vel scripsit, vel ex aegyptio sermone graece edidit, *Laert.* VIII. 89. vel denique *palatini* (h. e. aulici) *canes* apud *Boethium* de consolatio. philosoph. I. prosa 4. [conf. supra in vol. II. pag. 858. not. et *Eudoc.* in *Violar.* pag. 65.]

Asclepiades. *Tertull.* II. 14. contra nationes, *Laert.* VI. 91. Alius haud dubie *Asclepiades*, cuius cum *Seruiano* et *Chytrone*, Cynicis, meminit *Julianus* Orat. VII. contra *Heracium*, Cynicum, pag. 224. *Ammianus* XXII. 13.

Athenagoras, de quo *Cicero* pro *Flacco* cap. VII. *Caesus est virgis Cynicus ille, Athenagoras, qui in fame frumentum exportare erat ausus.* Sed meliores codices pro Cynico habent *Cymasum*, h. e. *Cumanum*. [adde *Heumann.* l. m. pag. 912 sq. Sic *Cymaeus* apud *Curium* V. 5, 9.]

Betio, Βητιών, Bionis, Borysthenitae, familiaris. *Laert.* IV. 54.

Bion, Borysthenites, Crateris, Cynici, auditor. *Laert.* IV. 51. [De hoc vid. *Bayle* Diction. hoc voc.]

Bryson, Achius, cuius aliqui discipulum tradunt Cratetem fuisse. Vide *Suidam* in Κρατ. et Ἰππαρχία et *Laertium* VI. 85.

Carneades, Cynicus, cuius meminit *Eunapius* in prooemio.

Carneus, Cynulcus, (veluti Cynicorum coryphaeus,) Megarensis. *Athenaeus* IV, pag. 156. Διονυσίων γὰρ ὄντων Ἀθηναῖσι παρελήφθη πρὸς αὐτόν. Κατέλαβον δὲ Κυνικὸς μὲν ἀνακεκμημένος ἐξ ἑνὸς δὲ Κύνελκον Καρνεῖον τὸν Μεγαρικόν. *Fabric.* Κύνελκος significat canum ductorem, *einen Hundeführer*. Ita vocatur doctor Cynicus, cuius discipuli dicuntur canes. Sensus igitur *Athenaei* est hic: Adsumsi sex cynicos et unum doctorem, siue professorem cynicum, *Carnaem*. Sic *Theodorus* vocatus est *Cynulcus*; vide infra in hoc capite voc. *Theodorus*: Sic *Barulcus* infra pag. 592. (veteris editionis) est nomen adpellatum. *Cynulcus* igitur significat *einen Hundsvogt*, siue *einen Hundsfott*, vid. ipse *Fabric.* B. Gr. lib. IV. cap. 20. pag. 631. lin. penult. *Ionsus* III. 7. p. 246. [sect. 8. p. 37. edit. *Dornii*, qui, praecedente *Heumanno*, correxit *Ionsium*,] *Cynulcum* etiam habet pro nomine proprio. At Κύνελκος, proprie *canem trahens*, est nomen adpellatum, et opponitur τοῖς κυνικοῖς. vid. *Scapula* in *Lexico* pag. 477. *Heumann.* Hunc consules quoque in *Actis philosophorum* tom. I. pag. 13 sq. in primis tom. III. pag. 913 sq. vbi *Carneum*, quia apud *Athenaeum* nomen sit fictum, e numero Cynicorum excludit. *Harl.*

[*Cercidas.* *Athenaeus* lib. VIII. pag. 347. et lib. XII. pag. 554. *Heumann.*]

Chytron, supra in *Asclepiade*.

Cicero,

a) Conf. de errore versionis graecae et *Iosephi* *Heumann.* in a&. philosoph. tom. II. pag. 918. et 972. *Harl.*

Vol. III.

Ttt

Cicero, a Clodio ob iocos, nigri satis plenos, dictus *Cynicus consularis*. vid. notas ad lib. II. ad Attic. epist. 9. [Sed idem valet, quod Fabricius de Aristogitone modo obseruauit.]

De Cleanthe, quem Cynicum vocat *Nonnus* hist. 34. ad Nazianz. vide infra in Stoicis. *Fabric.* — *Eudocia* pag. 272. Κλεάνθης, ait, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς τῶν κυνικῶν φιλοσόφων, Κάσιος μαθητὴς Κράτητος· εἶτα Ζήνωνος· ἔ καὶ διάδοχος γέγονε etc. *Alter Hercules* nominabatur. *ibid.* *Harl.*

Chsomenes, Metroclis discipulus. *Laert.* VI. 95. eius παιδαγωγικὸν laudat idem 75.

Colotus, Lampfacenus, Menedemi praeceptor. *Laert.* VI. 102.

Crates, Thebanus, Diogenis discipulus, clarus circa Olymp. CXIII. uxorem habuit Hipparchiam, de qua infra. De epistolis, quae sub huius Cratetis nomine feruntur, dixi lib. II. cap. 10. §. 21. [vol. I. p. 686.] De tragoediis, *Laertio* IV. 98. memoratis, vide lib. II. cap. 19. [vol. II. pag. 294.] Versiculi in Micylum tres leguntur apud *Plutarchum* libro de vitando aere alieno p. 830. [P] Ex eius hymno in Εὐτέλειαν, siue frugalitatem *Iulianus* Orat. VI. p. 199. Ex Cratetis παργυρίαις *ibid.* et VII. pag. 213. Alia eius πείργυια *Laertius* VI. 85. [Locum Diogenis *Laertii* VI. 91. de eo explicat *Rossius* in comment. *Laert.* pag. 99 sq.] Eius *Ephemeris* id. 86. *) Xenocratem perstrinxit ille Crates, teste *M. Antonino* VI. 13. Demetrium Phalereum, Thebis exfulantem, solatus est. Vide *Plutarchum* pag. 69. de dignoscendo adulatore. Alia de eo *Aelianus* III. 6. Var. *Nonnus* hist. 27. ad Naz. Prouerbiū Κράτητος ἀπλότης apud Naz. orat. X. pag. 166. Vita Cratetis huius, a Plutarcho scripta, periit. Laudat praeter Lampriam *Iulianus* Orat. VI. p. 200. *Cratetis* ἡθικά scripsit Zeno, Cirtleus. *Laert.* VII. 4. *Fabric.* — Hic in ora sui exempli addidit: „In *Begeri* thesauro Brandenburg. tom. III. pag. 447. legitur: *Simile exemplum memorat Crates, Thebanus, ex Tele, libro περὶ συγκρίσεως πλάτων καὶ πεύλας.* Sed *Teles* apud *Stobaeum* pag. 542. de Cratete aliquid refert; non de hoc ille. De *Cratete*, philosopho, qui Demetrium ab Athenarum iterata obsidione auertit Olymp. CXXII. 4. a populo missus ἀντὶ δυνάτος καὶ ἐνδοξος, *Plutarch.* Demetrio pag. 911. F. de facilitate, qua liberum ab opibus suis, quibus renunciauit, se praeflxit, vid. *Huetium* ad Origenem pag. 68. b. “ adde *Suidas* voc. Κράτης, tom. II. pag. 370. vbi conferes Küsteri notas, *Eudocia* p. 273. qui eam quoque recte distinxit a *Cratete*, Malote, Stoico; *Stolle* in hist. philos. moralis ethnic. p. 113 sqq. *Brucker.* hist. crit. philos. vol. I. pag. 888 sqq. et pag. 743. de aliis Cratetibus. Decem autem Cratetes enumerat *Laertius* IV. 21 sq. vbi vid. interpretes. *Harl.*

Crato, Cynicus. *Lucian.* de saltatione.

Crescens, sub Antoninis vixit et ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει, h. e. Romae, Iustinum detulit ad martyrium. Vide *Synellum* pag. 351. *Eusab.* IV. 16. Hist. Ecclef. *Hieron.* cap. 23. de S. E. *Suid.* Ἰεσῖνος et *Grabei* spicileg. Patrum tom. II. pag. 139 sq. [vid. *Fabric.* B. Gr. vol. V. pag. 51. not. d.]

[*Ctesibius*,

*) Ex *Ephemeride* Cratetis duo iambi rotundissimi in excerptis Teletis apud *Stobaeum* pag. 924. decerpti videntur *Hemsterhus.* ad *Luciani*

dial. mortuor. tom. I. pag. 424. not. 71. fin. alterum illorum iambum habet etiam *Diogen.* VI. 86. *Harl.*

[*Ctesibius*, Chalcidienſis, Cynicus, Menedemi familiaris, de quo vid. *Athenaeus* I. pag. 15. IV. pag. 162. ex quo diſcimus, eum vixiſſe ſub Antigono, rege Macedoniae. Fuerunt et alii *Cteſibii*, vt 1) hiſtoricus ille, qui centenario maior in peripato obiit, vt notant ex Apollodori chroniciſ Phlegon et Lucianus in longaeuiſ. Citatur *Cteſibii* liber περὶ Φιλοſοφίας a *Plutarcho* in Demotheſene ex Hermippo, Smyrnaeo, vnde ſub Ptolemaeo Philadelpho vixiſſe eum colligit Voſſius in hiſtoriciſ graeciſ. 2) *Cteſibius*, mechanicus, de quo infra in cap. XXIV. de Herone pag. 591. in not. veteriſ edit. Fabriciuſ egit. *Hartl.*]

Cyniſtuſ, apud *Lucianum* in Cataplo tom. I. pag. 427. [cap. 7. tom. I. pag. 628. edit. Reitzii, videtur eſſe nomen fictitium atque adpollatium. vid. *Heumanni* acta philoſ. II. p. 914 ſq. et paullo ante ad voc. *Corneuſ* notata. Idem *Heumann.* in ora exempli Fabric. ſcriptiſ ſic: *Cyniſtae*. nomen apud Theocr. Idyll. 14. Sic Κοριſκη ſignificat puellam: ſed nomen proprium *Coriſtae* inde fingit Athenaci interpreſ lib. XIII. p. 570. ſin. *Hartl.*]

Demetriuſ, Alexandrinuſ, Theombroti diſcipuluſ. *Laert.* VI. 95.

Aliuſ *Demetriuſ*, Cynicuſ, vir, Senecae VII. 1. de beneficiiſ iudicio, magnuſ, etiamſi maximis comparetur, et cap. 8. quuſ mihi videtur reruſ natura noſtriſ tuliffe temporibuſ, vt oſtenderet, nec illum a nobiſ corrumpi, nec noſ ab ullo corrigi poſſe, viruſ exactaſ, licet neget ipſe, ſapientiae, firmaque in hiſ, quae propoſuit, conſtantiae, eloquentiae vero eiſ, quae reſ fortiſſimaſ deceat etc. 2) cuiuſ apud *Eunapiuſ*, in proem. vit. philoſ. *Philoſtratuſ* [in vita Apollonii Tyan. cap. 25. vbi vid. notam *God. Olearii* pag. 163 ſq.] et alioſ mentio. Vide *Ionſiuſ* pag. 248. et quae viri docti ad *Sueton.* in Flauio Veſpaſiano cap. 13. *Lucian.* de ſaltatione tom. I. pag. 806 ſq. [cap. 63. tom. II. pag. 301. vbi vid. *Moyſ. du Soul.*]

Aliuſ *Demetriuſ*, Rhodii, celebriſ Cynici, diſcipuluſ, *Corinthiuſ Sunienſiſ*, cuiuſ meminit *Lucianuſ* in Toxari. tom. II. pag. 51. [cap. 27. tom. II. pag. 536. ibique not. *M. du Soul.* et cap. 33. ac 34.] et aduerſuſ indoctuſ pag. 388. [cap. 19. tom. II. p. 114. Reitz. Cum eo tamen, qui a Philoſtrato nominatur ſub Veſpaſiano, hic Suniuſ ſ. Sunienſiſ idem eſſe videtur *Oleario* ad locuſ Philoſtrati: adde *Moyſ. du Soul.* ad *Lucian.* in Toxar. pag. 536. *Brucker.* hiſt. crit. phil. tom. II. p. 505 ſqq. qui tamen cum Menagio et Fabricio malit diſtinguere Demetriuſ, Cynicuſ, Sunienſem, a Demetrio apud Philoſtratuſ et Senecam, ac poſterioriſ Demetrii vitam vberiuſ exponit. Idem poſt alioſ animadvertit, a Menagio ad *Laert.* VI. 95. V. 85. *Demetriuſ*, qui ſub imperatoribuſ Caligula, Claudio, Nerone, Veſpaſiano et Domitiano floruit, conſuſuſ eſſe cum *Demetrio*, Alexandrino, Cynico, Theombroti diſcipulo, de quo *Brucker.* egit tomo I. lib. II. cap. 8. 892. *Dio Caſſiuſ* lib. LXVI. cap. 13. tom. II. pag. 1087. (vbi Reimari notam legeſ,) tradit, Demetriuſ a Veſpaſiano in iſulaſ eſſe relegatuſ. *Hartl.*]

Demetriuſ, Alexandrinuſ, Cynicuſ philoſophuſ, cui *Chytraſ* cognomen fuit. Hic vixit ſub Conſtantio, et coniurationiſ in imperatoreſ ſuſpectuſ, tormentiſque exploratuſ ſuam. Ttt 2 probauit

c) Vide *Tacit.* Annal. XVI. 34. 2. *Lipſiuſ* comment. in *Tacituſ* pag. 445. *Tac. Hiſt.* IV. 40. 5. *Heumaun.*

probauit innocentiam. vid. *Ampian. Marcell.* XIX. cap. 12. ibique Valef. *Julian.* orat. VII. *Fabric.* B. Gr. vol. X. pag. 395. *Brucker.* vol. II. pag. 505. Quinquaginta vero duo Demetrios notant *Ionsius* II. 18. pag. 39. 210. et *Fabric.* supra in catal. peripateticorum, tum vol. IV. pag. 482. VI. pag. 350. X. pag. 390. *Harl.*

Demonax, Cyprius, Epicteti discipulus, Athenis vixit, Diogenem, Cynicum, prae ceteris admiratus, etsi non vnā philosophiae sectam coluit. Vide *Lucianum* in eius vita, tom. II. praecipue pag. 859. et 871. *Fabric.* tom. II. pag. 374 (vbi vid. Moyf. du Soul, cui Démonax natus videtur circa a. Ch. XC.) sqq. fuit Luciani familiaris: cap. 3. pag. 376. de eius praeceptoribus; fuit eclecticus philosophus cap. 5. pag. 377. videbatur tamen, vt ait Lucianus, Socratis maxime ad familiam se adplicuisse, licet habitu et illa victus facilitate aemulari Sinopensem videretur, neque tamen illum omnino imitaretur, sed viueret liberalius. Ab Atheniensibus et vniuersa Graecia ita amatus erat, vt prodeunti in publicum adsurgerent principes, silentium autem ab omnibus illi praestaretur, et vixit annos non multos infra centum, sine morbo, sine dolore, nemini molestus, vt *Lucian.* l. c. cap. 63. pag. 394. prodidit memoriae, adde *Brucker.* hist. crit. phil. vol. II. pag. 511 sqq. *Harl.*

Didymus, Planetiades. Plutarch. de Oraculor. defectu.

[*Diodorus Aspendius*, Pythagoreus, cynicis moribus vixit, teste *Athenaeo* lib. IV. p. 163. *Heum.* At hac ratione si Cynicorum auxeris numerum, hic foret paene infinitus. *Harl.*]

Diogenes Sinopenfis, Antisthenis discipulus, de quo copiose *Laertius* VI. 20 sq. Apophthegmata eiusdem, et nr. 80. scripta recensens; in quibus et VII. Tragoediae, de quibus dixi lib. II. cap. 19. Diogenem, Cynicum, ἐν τῷ ποδάλῳ laudat idem *Laertius* VI. 20. Defendit eum *Io. Mart. Bachhusius* in Apologetico, quo a stultitia et impudentia Diogenes absoluitur. Regiomont. 1727. *Fabric.*

[Adde, quae scripsi in Introd. in hist. L. Gr. tom. I. pag. 469 sqq. *Harl.* — *Diogenis, Cynici*, Epistolae, Franc. Aretino interprete, Basil. 1554. apud Oporin. in 16. vide supra lib. II. cap. 10. §. 20. (vol. I. pag. 685 sq.) et lib. IV. cap. 16. pag. 497. nr. 42. Scripsit librum de optimo statu reipublicae, *Athenaeo* teste lib. IV. pag. 159. *Diogenis, Cynici*, epitaphium exstat apud *Ausonius* in epitaphiis nr. XXXI. et apud Hoffmannswaldau epigr. 24. *Heumann.* — Hic vir quondam doctissimus in actis philosoph. tom. I. et II. passim de Diogene, Cynico, egit: tom. II. p. 961. adfert graecum Diogenis, Cynici, epitaphium, quod *Iac. Sponius* suo quoque inseruit itinerario part. I. pag. 94. et pag. 16. atque part. II. pag. 57. genuinum habet, ac in Miscell. erud. antiq. pag. 898 sq. vol. IV. Poleni supplem. vtriusque thes. antiq.: idem epitaphium reddiderunt *Tournefort* in Voyages du Levant epist. 17. tom. III. pag. 54. et *Georg. Wheler* in itinerario, a. 1689. pag. 542. *Heumann.* tamen iudicat, illud confectum fuisse a graeco quodam serioris aetatis poeta, qui tamen vixerit ante Ausonium; cuius latinam et Hoffmannswaldau germanicam versionem adiecit. *Diogenes Laert.* VI. 78. (vbi vid. Menagium pag. 255.) tantum memorat, nulla istius inscriptionis mentione facta, populares eius erexisse super illius tumulum columnam, et canem ex lapide Pario, (ad denotandam eius sectam,) imposuisse: postea autem ciues ipsius aereis illum honorasse statuis, cum inscriptione, valde diuersa ab illa illepidā. Idem *Heumannus* tom. II. pag. 63 sq. epistolae, *Dio-*
geni,

geni, Cynico, tributas, censet esse supposititias. Atque apud *Laertium* VI. 80. ubi scripta Cynici nostri indicantur. *Socrates* in primo successionum, (τῆς διαδοχῆς) et *Satyrus* in quarto de vitis, neque epistolas, neque reliqua, quae sub nomine Diogenis, Cynici, olim circumferebantur, scripta esse illius adfirmarunt; *Sotion* tamen epistolas et quaedam alia vindicauit Diogeni, Cynico. adde supra in vol. I. p. 685. nr. XX. observata. *Hafaeus*, in epistola ad Heumannum, in huius Poecile, tom. I. pag. 588. epistolas Cynici Diogenis, fictas quidem, nihilo tamen secius Angusteo saeculo certe antiquiores esse existimat. — Praeter ea *Heumannus* tom. I. pag. 17. cum primis tom. II. pag. 58 — 69. historiam de dolio, Diogenis domicilio, cuius figuram, marmori insculptam, videre licet in *Iacobi Sponii* miscellaneis eruditae antiquitatis sect. IV. p. 125. f. in *Poleni* supplementi vtriusque thesauri antiq. vol. IV. pag. 898. fabulam, quamquam antiquam, esse, atque, *Cicerone*, *Seneca*, *Valerio Maximo*, *Aeliano*, *Plutarcho* aliisque veteribus auctoribus, qui multa de Diogene narrarunt, nullam illius iniciis mentionem, *Iuuenali*, *Luciano*, *Laertio* aliisque a *Menagio* ad *Laert.* VI. §. 23. et 78. excitatis, nullam fidem esse adhibendam demonstrat. Idem Heum. ibidem pag. 909. refert, *D. Iac. Hafaeum*, Professore Bremensem, in hist. crit. de la republ. des lettres tom. XV. pag. 267. promississe dissertat. de doliari Cynici Diogenis habitatione, ad vulgarem narrationem ab Heumanni dubitationibus vindicandam, additque breuem *Κεῖρον*. In *Poecile* autem tom. I. pag. 586 sqq. exhibuit *Hafaei* disputationem, sane doctam, in qua Heumanni argumenta scite examinantur, et vulgaris historiae fides defenditur. *Senecae* testimonium, Diogenem se complicuisse in dolio et in eo cubitasse, ex lib. I. epist. 89. (al. 90.) adduxit *Hafaeus*, ex silentio antiquiorum, vel multis libris iniuria temporis absumtis, vel nulla commoda historiae illius referendae *Ciceroni* aliisque oblata, non posse contra *Iuuenalis* aliorumque fidem valida deduci argumenta: porro opinatur, Diogenem, Cynicum, se adcommodasse ad mores Atheniensium, aut Corinthiorum pauperum, qui, teste *Aristophanes* Equit. vers. 789. in doliis habitabant. Tum persequutus est et explicuit loca *Iuuenalis*, *Luciani* et *Diogenis Laertii* de doliari Cynici habitatione, et, quae contra illos dixerat Heumannus, ea diluere tentauit. At nondum deseruit Heumannus causam suam; sed ibidem 614 sqq. in epistola ad *Theodorum Hafaeum*, fratrem *Iacobi*, suam tuitus est sententiam, traditionis vanitatem vberius ostendendo. In loco autem *Senecae*, qui quidem non dixisset, Cynicum Diogenem habitasse in dolio, sed tantum in doliolum quoddam vacuum irrepsisse, ibique iacuisse siue vigilantem, siue dormientem, reperisse sibi videtur natales fabulae, a *Iuuenale* ornatae atque amplificatae, et a reliquis temere repetitae. Tum reliqua *Hafaei* argumenta et vindicias acute perlustrans suam causam ingeniose perorauit. Contra Heumanni diss. monuit quaedam *Kochler* in: Historischen Münz-Belustigung. part. IV. p. 150 — 152. Duumvirorum vero illorum sententias contrarias *Brucker* quoque in hist. crit. philos. vol. I. (ubi a p. 871. copiosus est de Diogene, Sinopensi, eius vita, fati, scriptis, placitis et fabulis, de eo sparsis.) p. 870 sqq. in compendio proposuit, et istam narrationem ad fabulas referendam iure censet. Illam, coniicit, ex eo ortam esse, quod *Diogenes*, Cynicus, vitam pauperissimam adfectans, nec hospitii, (vbi tradit *Aelianus* III. H. V. cap. 21.) amplius exceptus, non in aedificiis tantum publicis, sed et in dolio, siue vase, quod erat in Metroo, commoratus sit. Firmum quoque robur addit argumentis ad

euertendam istam fabellam, quod *Epistetus* apud *Arrianum* lib. III. diff. 24. vbi multus est de Diogene, Sinopenfi, commoda de eius dolio dicendi facta potestate, nihil de hac doliari habitatione refert. — *Thomas Bartholini* orat. de dolio Diogenis inter eius orationes, Hafniae 1669. 8. pag. 584 sqq. Laudat eam *Morhof*. Polyhist. litterar. lib. VI. cap. 3. §. 3. pag. 278. — Colloquium Diogenis cum Alexandro M. *Brucker* l. m. pag. 877 sqq. iure quoque ad fabularum regnum tenebrasue ablegat, et philosophum a canina impudentia morum bene absoluit: fastum tamen animi elatioris, arrogantiam, dicitatem et acerbiter reprehensionum, cynicae scholae propriam, contemptumque philosophorum aliorum et magistratum nemo probabit nec eum ab hoc crimine liberabit. At inuidi homines famaeque Diogenis inimici, et vitae delibatori mollique adfueti, aut etiam decori obseruantes, multa ip eius contemptum sinxerunt. Atque tot conuicia in eum coniecta sunt ab omni tempore, tot tamque aniles absurdaeque fabellae de illo narratae, vt Diogenes vel sapienter desipere; vel insipienter sapere, vel omnino insanire videretur. Et tamen multa de eius virtutis studio egregia, multae eius sententiae, acute recteque dictae, referuntur ab antiquis, vt vel inde aduersariorum iniuria et maledicta patescant et cognosci possint. *Schuppius* in orat. de dignosc. variet. ingen. pag. 19 sqq. fabulam quidem de dolio et colloquio cum Alexandro M. repetit; at eius mores et disciplinam a maledicentia aliorum et iniuria defendit. „Diogenem, Cynicum, ait, stultum diceretis, si hodie reuiuisceret, et iisdem moribus se commendaret. Sed tali sapientiae genere corrigenda erant tempora illa, quibus respublicae tyrannis implebantur et scholae sophistis, id est, hominibus disputacibus, qui sapientes videri volebant, et non erant. — malebat eos risu et ineptiis, quam spinosis argumentis refutare etc.“ Sed omnia, quae fere vmquam contra nostrum philosophum euomebantur, conuicia congeffit et comprobauit *Gottlieb Stolle* in Historie der heydnischen Moral, Ienae 1714. pag. 102 sqq. et tamen pag. 107 sqq. ex Diogene Laertio et Stobaeo collegit eius sententias et dicta, quae sapientiam et virtutem spirant; sed acerbum addit iudicium, sicuti stulti homines saepe verum dicant, ita Diogenem quoque interdum se sapientem gessisse. Idem cum *Lactantio* in institut. III. 15, 20. falso putat pag. 97. p. 102. et 106. Cynicos a canibus, (κυνοί) quorum vitam imitati sint, etiam vocabulum nomenque traxisse. Idem iam laudauit secum sentientes *Rapin*. Comparais. de Plato et Aristote pag. 298. eiusque Reflexions sur la Morale pag. 389. *M. Frid. Menz* fastum philosophicum virtutis colore infucatum in imagine Diogenis, Cynici, Lipsiae 1712. 4. et alios. Idem *Frid. Mentz* edidit II. programmata de Cynismo, nec philosopho, nec homine digno, Lipsiae 1744. 4. At *Heumannus* in actis phil. I. pag. 151 sq. iniuriam, Diogeni a Stollio illatam, paucis iam ostendit. Ita illum inmerito atheis fuisse adnumeratum, adfirmavit *Iulianus*, imperator, orat. VII. p. 199. et abunde demonstrarunt *Bayle* in Dict. artic. Diogene p. 294 sq. tom. II. not. *N. Buddeus* in thesib. de atheismo cap. I. §. 18. pag. 15. *Reimannus* in historia atheismi p. 181 sq. et *Heumannus* in act. philos. tom. II. p. 910. Durum quoque de illo fert iudicium, aut veterem crambem recoquit auctor libri: Exposition succinte et comparaison de la doctrine des Anciens et des nouveaux philosophes, Paris. 1787. 8. — De Diogene autem Cynico plures in vtramque partem disputarunt. Praeter eos, quos iam memorauimus, e veteribus huc pertinent *Eubulides* in libro de eo, *Olympiodorus*, *Sotion* in quarto libro successuum, *Eubulus* in libro, Diogenis περὶ

sis siue *aussio* inscripto; alique a *Diogene Laert.* in lib. VI. cap. 2. nominati. Veterum locos de illo collegit cl. *Gedike* in M. T. Ciceronis historia philosophiae antiquae, sect. II. cap. III. nr. XIII. de Cynicis pag. 259 — 271. Recentiores quosdam adducit *Heumann.* in actis phil. II. pag. 907 sqq. quibus addatur (*Marchio Grimaldi*) la vita di Diogene Cynico, Neapoli 1777. 8. de quo libro egi in introd. in hist. L. Gr. I. pag. 470. Diogenis Laertii quaedam de nostro loca emendat illustratque *Ignatius Rossius* in commentatt. Laertianis, pag. 90 — 99. *Harl.*

Effigies eius varias vide, si placet, apud *Sponium* IV. pag. 125. Miscell. *Iac. Gronouium* tom. II. thesauri antiquitatum graecar. tabula LXXXVIII. [vid. paullo ante voc. *Antisthenes.*] Claruit Speusippi aequalis circa Olymp. CIX. *Laert.* IV. 3. Obiit fere nonagenarius Corinthi, eodem, vt aiunt, die, quo Alexander Babylone Olymp. CXIV. id. VI. 79. [conf. *Brucker.* vol. I. pag. 882 sq. *Saxius* in *Onomast.* I. pag. 80. scribit, natum esse Olymp. XCI. 3. den. Olymp. CXIV. 1.] Philippum, Macedoniae regem, paulo acerbius reprehendit, *Plutarcho* iudice pag. 70. de dignoscendo adulatore. De Alexandri colloquio cum Diogene videtis *Dionem* IV. de regno pag. 59 sq. *Laert.* VI. 38. 68. *Plutarchum* Alex. pag. 671. *Nonnum* hist. 25. ad Naz. Plura *Baelius* in Lexico. voc. Diogene le Cynique.

Diogenes iunior, Σοφιστὴς κύνειος, ob petulantiam linguae in theatro exercitam [P] virgis caesus iussu Flauii Vespasiani. Xiphilin. p. 322. vbi et de *Era*, altero Cynico, Diogenis huius aequali, ob maiorem insolentiam capite etiam truncato. Recentior *Diogenes*, philosophus, *Iuliani* imperat. temporibus, a quo laudatur epist. 35. p. 410.

Echecles, Ephesius, Cleomenis et Theombroti discipulus. *Laert.* VI. 95.

Eras (Ἑράς) de quo dixi paullo ante in *Diogene iuniore*.

[*Essenii.* Thomae. phil. aulic. cap. I. §. 42. *Heumann.*]

Eubulides, cuius librum de Diogene citat Laertius VI. 20. *Eubulus* ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Διογένης πράξις. *Laert.* VI. 30. [Sed hos fuisse Cynicos, inde colligi non potest.]

Marcus Fauonius, quem ἀπλόκονα et ψευδόκονα vocabat Brutus apud *Plutarch.* pag. 1000.

Hegesaeus, Sinopensis, cognomento κλειδὸς, siue laqueus, discipulus Diogenis. *Laert.* VI. 84.

Hegesanax, infra in *Xanthippus*.

Heraclius, contra quem *Iulianus* Orat. VII. Suidae in Ἱεράλ. dicitur *Heraclitus*. [vid. infra, lib. V. cap. 8. §. VI. VII. vol. VII. pag. 79 sq.]

Hermippus in auctione Diogenis citatur in latino interprete Laertii, Ambrosio, et in quibusdam graecis Laertii codicibus VI. 29. vt intelligatur *Hermippus*, Smyrnaeus, qui de viis Philos. scripsit. Sed alii codices habent *Menippus* ἐν τῇ Διογένης πράξις.

Hermodotus in epigramm. Ammiani II. 51. Anthol.

Hero, Alexandrinus. Infra in Maximo, Coteler. II. monument. pag. 640.

Herophilus. *Lucian.* in Icaromenippo tom. I. pag. 198.

Hesperius. *Ions.* p. 246. [III. 7, 8. p. 38. edit. Dorn. Sed ridiculus est error, et *Ionsus* deceptus est praua latina Athen. VII. p. 307. interpretat. Nam τῶν Κυνικῶν τις ἐστὶν ἐπίοδος ἐλθὼν

ἐλθὼν ἔφη, verti debet, Cynicorum aliquis, *vesperi* accedens; dixit. cf. Heum. acta phil. II. pag. 415 sq.]

Hipparchia, Maronitis, soror Metroclis et Cratetis vxor, de qua *Laertius* VI. 96 sq. *Anthologia* pag. 339. e recentioribus *Menagius* de mulieribus philosophis p. 63 sq. *Baylius* in *Lexico*. *Carpenteriana* pag. 375 sq. *Journ. litteraire* tom. XII. 2. pag. 326. *Suidas* ait, scripsisse φιλοσόφας ὑποδείσεις καὶ τινὰ ἐπιχειρήματα καὶ προτάσεις πρὸς Θεόδωρον ἄδελφον. Non puto autem, Suidam haec Hipparchiae scripta vidisse, sed coniectura e *Laertio* collegisse. Habet etiam ex *Laertio*, quae de Hipparchia scribit in Ἡρα. [*Eudoc.* pag. 244] [conf. *Heum.* l. c. pag. 911. *Stolle* l. c. pag. 115. *Brucker.* I. pag. 890.]

Honoratus, de quo *Lucianus* in *Demonacte*, tom. II. pag. 865.

Horus, Aegyptius, quem confabulantem inducit *Macrobius* in *Saturnal.* [vide supra lib. I. cap. 13. §. 8. pag. 105. vol. I.]

Hofilius, Cynicus, aut certe Stoicus, cum *Demetrio* a *Vespasiano* in insulas relegatus, *Dio Cassius* lib. LXVI. [cap. 13. tom. II. edit. *Reimari*, cuius notam pag. 1087. confules.]

Iphicles, de quo *Iulianus* orat. in *Cynicos* et *Ammian.* XXX. 5. vbi vid. *Valesium* pag. 599.

Isidorus. *Suton.* *Nerone* cap. 39.

Iulianus, imp. Cynicorum philosophiam celebrat *Orat.* 6. et 7. quarum prior est πρὸς τὰς ἀπαυδύντας κύναις, posterior πρὸς Ἡράκλειον Κυνικὸν πᾶς κυνιστέον. [Neque ex his sequitur, Iulianum fuisse Cynicum philosophum. vid. *Heum.* act. philos. tom. II. pag. 916 sqq.]

Lucianus in *Cynico* tom. II. pag. 717 sq. [*Lucianum* Cynicis adnumeravit *Isidorus Pelusiota* lib. IV. epist. 55. *Heumann.* Hic tamen illum classe Cynicorum iure eximit, in *Actis* philos. tom. II. pag. 917 sq. *Harl.*]

Maximus, Alexandrinus, ad quem *Basilii Magni* epistolae superfunt, et quem orat. 23. laudavit, sed carmine de vita sua, et oratione 27 et 28. sub *Heronis* nomine perstrinxit *Nazianzenus*; indignatus κύναις ποιμέναις εἶναι βιαζομένους p. 474. [*Isidor. Pelusiota* lib. I. epist. 96. vid. infra lib. V. 13. vol. VII. p. 517. nr. 23. et p. 518. nr. 28. p. 534. *Ionsius* III. 16. 4. p. 92. edit. *Dorn.* *Heumann.*] vid. etiam *Damascii* epist. ad *Ascolum*, *Thesalonicensē* et altera ad episcopos *Macedoniae*, quae exstat etiam in concilio III. romano ann. Chr. 531. *Athanasii* epist. ad *Maximum* tom. I. edit. *Benedictin.* pag. 918. Depositus hic *Maximus* episcopatu *CPol.* Canone IV. synodi primae *CPol.* Hic ipse est, de quo *Hieron.* in *Catalogo* S. E. cap. 127. *Maximus*, philosophus, natus *Alexandriae*. *CPoli* episcopus ordinatus est ann. 380. et pulsus, insignem de [P] fide aduersus *Arianos* scripsit librum, quem *Mediolani* *Gratiano*, principi, dedit. Vide et *Vales.* ad *Sozom.* VII. 9. et *Baronium*, *Basnagium* et *Pagi* ad A. C. 379. *Tillemont* tom. IX. pag. 443 sqq. 712 sqq. *Blondellum* de episcopis et presbyteris p. 330—340. notas *Benedictinorum* ad S. *Ambrosii* epist. 13. tom. II. pag. 815. *Fabric.* — *Iuliani*, imperatoris, epist. 38. *Spanhemii* praefat. ad *Opera* *Iuliani* pag. 10. *Heumann.* — *Ionsius* III. 16. 4. p. 92. *Harl.*

Maximus,

Maximus, Ephesius, qui Iulianum docuit idola colere, et ad quem epistola Iuliani 38.

Fabric. — Ad Cynicos eum refert quoque Heumannus in notis msta, laudatque *Mss. hem.* disput. de turbata per Platonicos ecclesia §. 28. Sed eclectiois eum adnumerat *Bruker.* in hist. critica philos. vol. II. vbi pag. 281—289. copiosus est de illo. Add. *Fabric.* vol. VIII. p. 770. inprimis lib. III. cap. XX. vol. II. p. 514. edit. veteris de astrologis ineditis, vbi de eius carmine *περὶ καταρχῶν* agit, quod idem lib. V. cap. 25. vol. VIII. p. 414 sqq. sub titulo *περὶ ἀπαρχῶν* e cod. Florent. medico cum versione Rentdorsii latina primus edidit. At *Ruhnken.* V. C. in cel. Heynii Add. ad Virgilium tom. IV. pag. 236. prioris editionis illud carmen, a Fabricio euulgatum, sentit a poeta Alexandrino, Callimachi et Apollonii, Rhodii, aequali, scriptum. *Harl.*

Melager, Gadareus, risus in scriptis captator, cuius libros II, *περὶ δόξων* *Laertius* II. 92. symposium et *χαίετας* laudat Athenaeus lib. IV. pag. 157. et lib. XI. p. 502. [*Ionfius* IV. 36. pag. 260. infra in catalogo poetar. epigramm. p. 720. vol. II. vet. edit. *Cren.* ad Casaub. de satyrica poesi pag. 203 sq. edit. Rambach. *Harl.*] Vide, quae viri docti ad *Laert.* VI. 100. De eius corona epigrammatum infra, cap. de epigramm. graecis.

Menander, cognomento *δευμῶς*, Homeri admirator, Diogenis discipulus. *Laert.* VI. 84. Vide et infra in *Xanthippo*.

Menedemus, Lampfacenus, de quo *Laertius* VI. 102. Theombroti discipulus, *Laert.* VI. 95. diuersus a Menedemo, Eretriensi, de quo II. 125. De *Menedemo*, Cynico, capiendus *Numenius* apud Euseb. XV. Praeparat. pag. 729.

Menestratus, Cynicus. In anthologia graeca pag. 272. in epigrammate Lucilii II. 51.

Menippus, Sinopenfis patria, ortu Phoenicius Gadarensis fuit, conditione seruus, Diogenis, vt suspicor, discipulus. Eius scribendi genus *σπυδογελοῖον* multi notauerunt, [vid. Stephan. Byzant. voc. *Γάδαρα*.] imitatus est in Satyris suis Varro, quas Cynicas alii, ipse adpellauit Menippeas, teste *Gellio* II. 18. *Macrob.* Sat. I. 11. Menippens hinc ipse adpellatus Athenaeo ^{d)}, et Tertulliano ^{e)} *Romanus Cynicus*. Exstat et Satira Menippea *Petri Cunaei*, viri doctissimi, et altera Lipsii, qua perstringit profanum vulgus criticorum ^{f)}. Scripsit et Varro Satiram, cui titulus *ταφὴ Μενίππου*, teste Nonio in exodii et pluribus aliis locis. *Menippi Symposium* et *Arcefilaum* citat Athenaeus. [lib. XIV. cap. 7. conf. *Cren.* ad Casaubon. de satyr. poesi Graecor. p. 203. edit. Rambach.] Alia scripta Menippi, Cynici, refert *Laertius* VI. 101. Sunt autem haec: *Νεκύια* ^{g)}, *Διαθήκαι*,

d) Conf. *Casaubon.* lib. II. de satyrica poesi, cap. 2. libr. II.

e) Item ab Arnobio et Symmacho. vid. *Iofias Merceri* not. ad Nonium p. 207. Probus in VI. ecl. Virgilii: „Varro Menippeus non a magistro, cuius actas longe praecesserat, sed a societate ingenii, quod is quoque omnigeno carmine satiras suas expoliuerit.“ Ibidem citat Varronem in cynico, quem inscripsit *dolium* etc. *Fabric.* — ad

de, quae scripti in Introductione in notitiam litteraturae rom. part. II. pag. 168 sq. *Harl.*

f) Iunctim editae sunt: *Tres satyrae Menippeae*, L. Annaei Senecae ἀποκολούνησις, I. Lipsii *Somnium*; P. Cunaei *Sardi venales*, recensitae et notis perpetuis illustratae. Lipsiae 1720. 8. *Harl.*

g) Conf. *Gatacker.* ad *M. Antonin.* lib. IX. §. 24. *Hemsterk.* ad *Luciani* colloquia selecta, minoris edit. Basil. 1771. 12. pag. 2. not. *Harl.*

καὶ, Ἐπιστολὰὶ κεκομψευμέναὶ ἀπὸ τῶν Θεῶν προσώπων. Πρὸς τὰς Φυσικὰς καὶ Μαθηματικὰς καὶ Γραμματικὰς, καὶ γονὰς (natalem) Ἐπικέρει, καὶ τὰς θρησκευομένας ὑπ' αὐτῶν εἰκάδας etc. ^{b)} Hunc porro ipsum Menippum non dubito induci a Luciano in dialogis mortuorum. et in Necyomantia, memorarique ab Eunapio in prooem. ubi celeberrimos Cynicos referre se scribit, non *Menippum*, iuuenem *Lycium*, de quo Philostratus IV. 25. de Apollonii vita ^{c)}. Fuit et *Menippus* quidam Magnes Pancratiastes, cuius meminit *Artemidorus* IV. 44. quemque addes aliis Menippis, collectis a Laetio et Menagio. *Fabric.* — De *Menippo*, Pergameno, vid. *Fabric. Bibl. Gr.* IV. 2. tom. III. pag. 37 et 72. *Heumann.*

Menippus, *Lycius*, Demetrii, Corinthii, auditor, de quo iam dixi.

Metrocles, Maronites, Hipparchiae frater, Theophrasti primum, postea Cratetis discipulus. Vide *Laertium* II. 102. VI. 94 sq. Eius *χρεια* citat VI. 33.

Monimus, Syracusanus, Diogenis et Cratetis discipulus, scripsit teste *Laetio* [P] VI. 83. *παίγνια*, quibus ludicra seris sententiis permiscuit; *περὶ ὁρμῶν* libros duos et protrepicum. Inter eos, qui *κρείττερον* veri sustulerunt refertur Monimus a Sexto VII. contra Math. p. 146 et 221, quod adfirmasset *τύφον εἶναι τὰ πάντα*. *Fabric.* Plura de hoc collegit, et quorundam de eo errores redarguit *Mongitor.* in bibl. Sicula tom. II. pag. 81 sq. adde *Ionsium* de script. hist. phil. II. 12. pag. 210. Dornii. *Harl.* — Alios *Monimos* et *Monimas* memorat *Freinsheim.* ad Curtium III. 13. 15. *Heumann.*

Musonius, Babylonius, amicus Apollonii, Tyanensis, [de quo vid. Brucker. II. pag. 501 sq.] Alius *Musonius*, Tuscus, de quo infra in Stoicis, [quem tamen cum Cynico eundem fuisse, contenderat *Olear.* ad Philostrat. p. 176. refutatus a Brucker. l. c.]

Oenomaus, Gadarenus, sub Adriano imp. floruit teste *Syncello* pag. 349. scripserat *πολιτείαν* et *περὶ τῆς κατ' Ὁμήρου φιλοσοφίας* (confer *Ionsium*, III. 7. pag. 37. edit. Dorn.) et *περὶ κυνισμῶ*, itemque *περὶ Κρατήτος καὶ Διογένης καὶ τῶν λοιπῶν*, teste Suida. Quamquam Iulianus imp. ex alio potius, quam ex Oenomaio Cynisini rationes peti velit. Eius *κατὰ τῶν χρηστηρίων*, idem *Iulian.* Orat. [VI. pag. 187 et 199.] VII. f. 209. ^{d)} Titulus libri fuit *Φωρὰ γοήτων, detectio praefigiatorum* ^{e)}, de Oraculorum falsitate.

^{h)} *Marcus Antoninus* de rebus suis lib. VI. §. 47. Menippum inter generosos humanae vitae contemptores et magna philosophiae liberioris luminis reponit vid. *Hemsterh.* loc. cit. *Harl.*

ⁱ⁾ *Olearius* quidem ad *Philostrat.* Apollon. IV. 25. pag. 164 putat, *Menippi Lycii*, iunioris etiam apud Eunapium in prooemio mentionem fieri, et hunc Menippum iuniorem esse, qui passim perstringatur a Luciano in mortuorum dialogis. Sed *Olearium* errare, animaduertit docetque *Moyse du Soul* ad *Luciani* I. dial. mortuorum, tom. I. pag. 325 sq. edit. Reitzii, remque ipsam clamare, ait, *Menippum*, Gadarensem, apud *Lucianum*

fuisse Diogenis discipulum. add. *Brucker.* I. p. 893. *Harl.*

^{k)} Locus *Iuliani* sic sonat: Ἐπιγνώση σαφῶς ἐν τῇ τῷ Κυνὸς αὐτοφωρίᾳ, καὶ τῇ κατὰ τῶν χρηστηρίων. Petavius male vertit *αὐτοφωρίᾳ* ex ipsis *Canis illius sermonibus*. at cl. *Wyttensbachio* in epist. critica super nonnullis locis Iuliani imper. etc. Gottingae 1769. 8. pag. 19. probabile est, librum contra oracula sic inscripsisse *Oenomaum*; cui coniecturae pulcre faueat *αὐτοφωρίᾳ* *χρησμοί* apud *Lucianum* *Pseudomant* pag. 235. et Gall. p. 705. *Harl.*

^{l)} Vide *Neue Biblioth.* tom. IV. pag. 466 sq. *Oenomai* ipsissime verba contra oracula et fatum producit

fallitate. Vide *Euseb.* V. cap. 19. Praeparat. et VI. 6. p. 254. et VI. 7. *Socratem* IV. 23. p. 165. *Niceph.* X. 36. *Theodoritum* Therapeut. lib. VI. p. 86. et X. p. 141. A. *Vandalen* de Oraculis p. 329 — 346. *Τραγωδία*. *Iulian.* orat. VII. f. 210. — De *Diogene Oenomaio*, tragico Atheniensi, dixi supra lib. II. cap. 19. e *Suida* in *Διcγ.* epigramma alterius, ut videtur, *Oenomai eis ξρωτα γεγλυμμένον ἐν κανκίῳ* Anthol. IV. 18.

Onesicritus, Astypalensis, siue Aeginensis, qui cum Alexandro M. militauit et eius παιδείαν ac laudes Xenophonte fere stilo composuit. Vide *Laert.* VI. 84. *Plutarchum* Alex. pag. 705. Pater Androsthenis et Philisci. *Laert.* VI. 75 sq. discipulus Diogenis. Vide de hoc *Onesicrito* supra cap. III. pag. 47.

Panocrates. *Alciphron.* pag. 406. epistol.

Pancretius. *Philostat.* in Lolliano pag. 526.

Pasicles, Cratetis, Cynici, F. *Laertius* IV. 88. Fuit et *Pasicles*, Cratetis frater, discipulus Euclidis, Megarensis. *Laert.* IV. 89.

Peregrinus, [Pario, vrbe in Hellesponto, ortus. vid. *Lucian.* tom. III. p. 339. ibique M. du Soul.] qui sub Antonino Pio vanam gloriam captans se publice coniecit in flammis, [Olymp. CCXXXVI, 1. ann. Chr. 166. f. 168.] derisus a *Luciano*, libro singulari de morte Peregrini. Confer *Syncelium* pag. 351. 352. infra in *Proteus*. *Fabric.* — *Gellius* N. A. lib. VIII. 3. et lib. XII. cap. 11. *Tertullian.* lib. ad martyres cap. 4. *Eusebius* chron. lib. II. ad ann. Chr. 167. *Ammianus Marcell.* hist. lib. 29. *Marfilus Ficinus* de religione christiana cap. 35. pag. 478. *Spanhem.* hist. eccles. pag. 70. *Moshem.* Obss. lib. I. p. 217. *Clericus* hist. eccles. saec. II. p. 696 sqq. et not. ad Rom. XVI. 17. ut mittam Buddei et Boylen. dispp. *Heumonn.* — Si opus fuisset, hic catalogus potuisset augeri. Sed, cui volupe erit, is iudicia atque testimonia apud Bruckerum eosque, quos laudauit Heumannus, bene multa inueniet. *Fabricius* quoque in vita Luciani, infra lib. IV. cap. 16. pag. 500. vol. III. vet. edit. quaedam adnotauit. *Athenagoras* legat. pro Christian. ad imperatores Marc. Aurelium et Lucium Verum cap. 22. meminit huius Peregrini, ho-

V v v 2

minis

producit *Eusebius* praepar. euang. lib. V. cap. 18. et sqq. vsque ad finem illius libri, lib. VI. cap. 6. fin. et cap. 7. toto. Eidem libro V. cap. 21. tribuit dicacitatem cynicam. *Heumann.* Et tamen hic in actis philos. tom. II. pag. 901 sq. omnem dat operam, ut *Oenomaum* numero Cynicorum eximat. Argumenta eius sunt, quia *Iulian.* orat. VI. pag. 199. et orat. VII. pag. 209. et 212. nos doceat, *Oenomaum* nigris coloribus depinxisse sectam cynicam; immo vero pag. 210. *Oenomaum* a Cynicis distinguat, et *Socrates* hist. eccl. IV. cap. 23. discernat illum a Diogene, *Διογένης ὁ κύων*, καὶ Οἰνέμαος ὁ φιλόσοφος, nec *Eusebius* eum vquam adpellet cynicum. Quod *Eusebius* illi tribuit dicacitatem cynicam, id nihil valere censet, sed maledicentiam eius et calumniandi impuden-

tiam designari. Sic *Oenomaum*, contendit, vocari a *Iuliano* VII. pag. 209. κύων, calumniatorem, uti *Zoilus* apud *Aelianum* H. V. lib. XI. cap. 10. dictus est canis rhetoricus. Immo malit eum accensere Epicureis. Sed videtur *Oenomaus* placita potius Antisthenis saniora sectatus, et flagitia vitamque pseudo-Cynicorum inhonestam turpemque irrississe et proscidisse. Atque *Brucker.* in hist. crit. phil. vol. II. pag. 509 sq. argumentis Heumannianis alia iam opposuit validiora; et *Wytttenbach.* loc. mem. existimat, *Heumannum* vix in illum errorem fuisse delapsum, si *Iuliani* loca attente considerasset. — *H. Valesius* Emendat. lib. I. cap. 3. pag. 6 sq. quaedam loca *Eusebii* praepar. euang. V. 20. ex *Oenomai* commentariis face critica illustrat. *Harl.*

minis disertis, phantasmatum mire capaxis, qui, ingenio abundans portenta, miraque dictu factuque in omni vita amavit, et hanc insaniam morte comprobavit. Nam illis temporibus, finitis olympicis certaminibus, rogo ab omnibus praesentibus Cynicis accenso, in ignem sponte insiluit se ipse concrematurus. At num *Lucianus* de morte Peregrini tom. III. pag. 325 sqq. edit. Reitzii, vbi interpretes multa docte adnotarunt, verum omnino dixerit de illo philosopho, non conuenit inter viros doctos. *Stephano le Moigne*, in prolegomenis ad varia sacra fol. 10. videtur *Lucianus* illudere voluisse martyrio Polycarpi, hoc ipso forte anno cremati etc. sed *Germeri* ad *Lucian.* de morte Peregrini pag. 325. modesta animaduersione cautos iam auocat ab adsensu. At, aliis omis-
sis, *Brucker.* vol. II. pag. 518. vbi copiosus est de Peregrino et *Luciani* narratione, hanc suspectam redditurus putat, *Lucianum* istius potissimum viri, non tam vita, quam morte illustri, historiam ideo delegisse, vt haberet, quibus, si non omnibus, certe cynicis philosophis, grauem dicam scriberet, et in primis Cynicos more suo false irri-
deret, ideo multa ornandae scenae causa confinxisse, et in multis ab aliorum, Peregrino aequalium, testimonio discessisse. Ita persequitur *Luciani* narrationem et cum aliis comparat. At *cel. Wielandus* in erudita diss. de fide *Luciani* in notitia quam dedit de Peregrino, adiuncta tom. III. versioni *Luciani* germanicae Lipsiae 1788. pag. 93 sqq. fidem *Luciani*, qui Peregrinum eiusque vltimum fatum stolidum bene nouerit, a crimine *Bruckeri* aliorumque docte ingenioseque vindicat, et rem ipsam vberius explanat; denique de eius aetate, (cuius ratio et inquisitio exercuit *Bruckeri* studium,) differit. Coniicit igitur, Peregrinum, ann. Chr. 168. (*Fabric.* in vol. III. scripsit, ann. Chr. 169. die XVI. Iulii.) quum, teste *Philostrato*, iam senex esset, rogum conscendisse, tunc circ. ann. 60—70. natum et intra ann. 140—152. cum Christianis versatum, adeoque intra ann. 1—10. saeculi II. in lucem editum fuisse. In notis, versioni subiectis, multa *Luciani* et historiae illius temporis loca acute explicat illustratque, et contra interpretes ac *Bruckerum* disputat. Adde *Capperonni* recitationem academicam in Mem. de l'acad. Paris. des Inscript. vol. XXVIII. pag. 69 sqq. *Harl.*

Philiscus, Aeginensis, Onesicriti F. *Diogenis* discipulus, cui tragoedias, quae sub *Diogenis* nomine ferebantur, nonnulli tribuerunt. Vide *Laert.* VI. 84. et 73. 75. et 80. *Iulian.* Orat. VI. pag. 186. et VII. 210. vbi male *Philiscus*. [adde *Lambec.* comm. bibl. Vindobon. vol. VII. pag. 274. cum nota *Kollarii*, et quae supra in vol. II. pag. 314. contra *Lambecii* opinionem prolata sunt. *Harl.*]

Photion, cognomento *χρησός*, *Diogenis*, Cynici, auditor. *Laertius* VI. 76.

Plato, Cynicus. *Laert.* VI. 27. nisi probanda potius expositio *Casauboni*, [P] vt sane videtur, quoniam idem *Laertius* inter varios *Platonēs* III. 103. nullam Cynici mentionem facit. [vid. supra in *Platone* §. 1. not. pag. 57.]

Polyzelus, infra in *Xanthippo*.

Pofochares. vid. epigramma apud *Küsterum* ad *Suidam* in *Κυνῆχος*.

Proteus, Cynicus, apud *Philostratum* in vita *Herodis Attici* cap. 13. p. 563 sq. [vbi vid. *Olearium*.] Est *Peregrinus*, de quo modo disputatum est. *Fabric.* ad *Lucianum* de Peregrini morte, tom. III. pag. 325. edit. Reitz. *Menander* rhet. de encomiis pag. 61 sq. ed. Heeren.

Heeren. *παράδοξα* (scil. *ἐγκώμια*) — — τὸ τῆς πενίας Πρώτης τῆς Κυνός. *Harl.*]

Salustius, *κυνίζων*. *Phot.* cod. CCXLII. pag. 556. *κυνικώτερον ἐφιλοσόφει*. *Suid.* in *Σαλγῆς*. Diuersus hic Procli discipulus fuit a *Salustio*, cui Orationem quartam inscribit Iulianus Imp. Huic potius Iuliani, Platonico, quam alteri Cynico Salustio tribuerim libellum elegantem, qui exstat *περὶ Θεῶν καὶ κόσμου*, de quo infra lib. V. [vol. VIII. pag. 661. in primis lib. VI. cap. 10. vol. XIII. pag. 643. vbi plures *Sallustii* recensentur et *Fabrie.* suam sententiam firmavit. Hoc autem loco margini adscripsit manu, „nescio, idemne sit, ad quem *Libanii* lib. I. epist. 66. exstat. — Copiose de illo agit *Brucker.* vol. II. pag. 527 sqq. *Harl.* — confer *Conring.* lib. I. de medicina Herm. et cap. 12. pag. 123. *Naudaeum* epist. 71. pag. 531. *Bibl. Bremensem* tom. II. pag. 424. *Moller.* ad Morhof. *Polyhist.* tom. II. cap. 7. §. 10. pag. 521. Cynico tamen Salustio tribuit libell. *περὶ Θεῶν καὶ κόσμου* *Huetius* quaest. Alnet. lib. II. cap. 2. §. 1. 5. 7. 8. 10. etc. et *Rinesius* inscription. class. I. nr. 2. pag. 4. vbi eum vocat *Cynicorum ultimum*. *Heumann.*]

Serenianus, supra in *Asclepiade*.

Sotades, Alexandrinus, de quo *Nonnus* hist. 25. ad Nazianz. [De aliis vid. supra in vol. I. pag. 627. et vol. II. pag. 495 sq.]

Sphodrias, cuius *τέχνην ἐρωτικὴν* citat *Athenaeus* IV. pag. 162.

Stilpo, Megarensis, auditor Diogenis, Cynici. *Laert.* VI. 76. [at postea nobilitauit sectam Megaricam s. Eristicam. vid. *Brucker.* I. pag. 617 sq.]

Theagenes. *Lucian.* lib. de morte Peregrini. [vol. III. ed. Reitz. p. 329. 351. (vbi aequalis Luciani et confirmasse dicitur, etiam Sibyllam de Proteo eiusque morte voluntaria aliquid praedixisse,) 353.] *Galenus* XIII. 15. method. medendi tom. IV. Basil. pag. 178. 179.

Theodorus, *Cynulcus*, siue pluribus canibus stipatus Cynicus, quem colloquentem inducit *Athenaeus* in *dipnosophistis*. [lib. XV. pag. 669. vbi aliquis Cynulcum ita adloquitur: *O Theodore, hoc enim tuum nomen proprium est*; item pag. 692. Ceterum nota, hunc Theodorum esse personam fictitiam quamdam, vti ceteri Athenaei conuiuiae. Quod *Cynulcus* non sit nomen proprium, sed adpellatiuum, significat Cynicum, plures discipulos, (*canes* dici solitos,) secum habentem: manifestum id erit ex argumento, Athenaei libris praefixo. Vbi enim dicitur: aderat etiam vnus Cynicorum, quem *Κύνελκον* vocat, subaudi Athenaeus. *Heumann.* in not. msta et in *Actis philos.* tom. II. pag. 921.]

Theombrotus, Metroclis discipulus. *Laert.* VI. 95.

Theomnestus, infra in *Xanthippo*.

Thrasylus, Cynicus. *Seneca* II. 13. de benefic. et *Plutarch.* *Apophthegm.* *Fabrie.* Diuersus est a *Thrasyllo*, Platonico, de quo supra, p. 190. *Menag.* ad Diogen. *Laert.* III. 1. pag. 133. infra de scriptoribus Musicis deperditis §. IX. fin. *Eudocia* pag. 143. in art. de Democrito, *Brucker.* vol. II. pag. 163 sq. *Harl.*

Timarchus, Alexandrinus, Cleomenis discipulus. *Laert.* VI. 95.

Xanthippus, Theomnestus, Polyzelus, Onesicritus, Monimus, Menander, Hegesilaus, Diogenes, Crates et Antisthenes, Cynici, quorum scriptis vsus est Stobaeus. *Phot. cod. CLXVII.*

Xeniades, Corinthius, qui Diogenem, Cynicum, emit eique filium instituendum et domum regendam dedit. *Laert. VI. 74. 82. Fabric. conf. Brucker. I. pag. 883. inprimis p. 888. et quod ille laudat. Harl.*

Zeno, Citieus, Cratetis discipulus. Vide Numenium apud *Euseb. XIV. praep. pag. 729. et posthaec inter Stoicos. Verecundiam et decorum magis obseruare, quam Cynici, docuit; in reliquis eorum placita probauit, ipse auctor Stoicorum, quorum dogmata cum Cynicis conuenire, innuit etiam Iuuenalis XIII. 121.*

*Et qui nec Cynicos nec Stoica dogmata legit,
A Cynicis tunica distantia.*

Iungit etiam Martial. XI. 85.

Tondeat hic inopes Cynicos et Stoica menta.

Confer *Julianum Orat. VI. p. 185. Laert. VI. 104. VII. 121. Lipsium lib. I. manu duct. diff. 13. Quod vero Sidonius Carm. II. v. 168. Cynicorum turbam Epicuri sodalium imitatricem appellat, de eo vide sis Sirmondi notas pag. 181. Augustini adhuc temporibus plures fuerunt Cynici, quam Stoici, ut testatur lib. III. contra Academicos cap. 18. Itaque nunc Philosophos non fere videmus, nisi aut Cynicos, aut Peripateticos, aut Platonicos. Et Cynicos quidem, quia eos vitae quaedam delibat libertas atque licentia. Adde, si placet, XIV. 20. de C. D. [P] *Fabric.* Augustinus tamen sub Cynicis complecti videtur Stoicos, Cynicorum progerm. De Stoicorum multitudine vid. Catalogum Stoicorum. *Heumann.* — Supra memoratis scriptis addi possunt *Georg. Gottfr. Richteri* diff. de Cynicis, Lipsiae 1701. 4. *Chr. Gottl. Jocher* progr. de Cynicis, nulla re teneri volentibus. Lipsiae 1743. 4. Biblioth. philosophic. Struuiam edit. *Kahlii*, I. pag. 216 sq. *Harl.**

C A P V T X

CATALOGVS PHILOSOPHORVM STOICORVM, DIGESTVS ORDINE ALPHABETI.

[Cum auctario G. C. Harles.]

Nobilissima schola *Stoica*, Cynicae quasi propago, vid. *Ciceron. de Or. III. 17. at emendata a flagitiis nequitisque multis purgata, atque elegantius culta, auctorem habuit Zenonem, Citieum*, (de quo paullo ante quaedam dedit Fabricius, at postea suo loco vberius disputabitur;) nomen autem adepta est a porticu celeberrima, et reliquas, quae multae fuerunt Athenis, antecellente, *Stoa*, etiam *Poecile*, sensu eminenti dicta, quam Zeno occupauerat et ubi copiam sui fecerat discipulis: qui quum prius *Zenonii* audirent, ab illo loco postea *Stoici* dicebantur. Stoici quidem iam antea vocitabantur poetae et alii, qui litterarum causa ibi conuenerant; sed postea nomen illud Zenonis adflectis vnice adhaesit. vid. *Diogen. Laert. VII. cap. 1. de Zenone, sect. 5. ibique Menagium, Groph. diff. de gymn. literariis*

terariis Athen. p. 49 sqq. (quam diss. recusam dedit *Brucker*. ad calcem Scipion. Aquiliani de placitis philosoph. ante Aristotelem pag. 279 sqq.) Ingens olim fuit Stoicorum multitudo. Hinc *Sextus Empir.* libro I. (adnotante Heurnianno,) scribit, in iis, qui in vnaquaque haeresi philosophantur, plures esse, qui in philosophia stoicam sectentur haeresin. vide paulo infra in hoc catalogo voc. *Antiochus Ascalonita*. Quare dolendum est, periisse *Apollonii Tyrii*, (de quo h. capite loco suo sermo erit,) *indicem philosophorum Zenoniorum eorundemque librorum*. At maior iactura facta est, libris integris Zenonis, Cleanthis, Chrysippi et aliorum genuinorum Stoicorum iniuria temporis absumtis. Nam quod in omnibus amplis sectarum familiis factum est, et adhuc, tanta ingeniorum diuersitate, euenire solet, posteri saepius desectunt desciscantque a consuetudine placitisque maiorum. Quare qui, vt tamen permulti recentiores fecerunt scriptores, Zenonem et Chrysippum, valde iam dissentientem a magistro, aliosque antiquissimos ex recentioribus diiudicant, adeoque ex Senecae, Epicteti et Antonini imperatoris libris tamquam ex puris fontibus disciplinam doctrinamque Zenonis vnice hauriunt et, illis ducibus, in formam artis redigunt; ii, opinor, egregie falluntur aliosque fallunt. Illi enim et vel antiquiores ab archetypo lapsi sunt et deciderunt. Iam veteres senserunt, Stoicos neuiquam inter se concordos esse. *Galenus* de libris propriis cap. II. μικρὰ μὲν δὴ πως ἐστὶν ἡ παρὰ τοῖς Περιπατητικοῖς διαφωνία· μεγάλη δὲ παρὰ τοῖς ΣΤΟΙΚΟΙΣ καὶ Πλατωνικοῖς. add. *Plutarch.* de Stoicorum repugn. et *Eusebius* XI. 5. praepar. pag. 728 sqq. atque Cicero aliquoties id declarat — infra, voc. *Antipater Tarsensis*. Sic in doctrina de fato, Zeno et Chrysippus probabiliter liberalius et rectius, quam multi iique recentiores Stoicae disciplinae alumni, senserunt, nec virtutem ac libertatem illo plane tolli iudicarunt. Inter ea vel aliquot fragmenta veterum germanorum Stoicorum seruarunt, vel praecepta et dogmata quaedam passim collegerunt, et defenderunt aut examinerunt *Cicero*, (cuius loca, in quibus Stoicorum sententiae proferuntur, explicantur aut refutantur, congeffit et aliquoties illustrauit cel. *Gedicks* in M. T. Ciceronis historia philosophiae antiquae, Berolini 1782. 8. pag. 271 — 324.) *Gellius* VI. noct. attic. cap. 1. et 2. *Dio- genes Laertius*, libr. VII. *Sextus Empiricus*, *Plutarchus*, iudex saepe iniquus ^{a)}, *Eusebius* praep. euangel. XV. cap. 14 — 22. et *Stobaeus*. Stoicorum doctrinam, quae in emendandis moribus ponitur, maximam partem cognoscimus ex *Seneca*, *Epicteto*, *Antonino*, (in cuius opus egregie commentatus est, et multa, quae philosophiam Stoicam illustrant, ex veteribus auctoribus collegit *Gatackerus*,) ex *Simplicio*, (qui tamen ex Peripateticorum placitis Stoicorum decreta explicare solet,) in commentario in Epicteti enchiridium, *Arriano*, in dissertationibus Epicteteis. Hi sunt etiam fontes, ex quibus recentiorum doctorum virorum narrationes et libri maioris minorisue molis plerumque manarunt. Magnus autem est numerus eorum, qui post litteras renatas vario modo de Stoica philosophia disseruerunt aut eam, impari quidem fortuna, explanare sustinuerunt. Alii autem versati sunt in explicanda vniuersa Stoicorum historia atque doctrina; alii peculiaris tantum illius partes illustrandas sibi sumserunt. Catalogum Stoicorum dederunt quidem *Cozzandus* de magisterio antiq. philos. lib. III. cap. 4. et *Ionsus* de scriptor. hist. philos. II. 18. 1. pag. 251 sq. qui praeter ea lib. II. 1, 2. pag. 137. (vbi de Zenone quaedam adnotauit,) Stoicorum exhibuit successionem. Illum autem

a) Loca in Pseudo-Plutarcho de physicis philosophorum decretis, de Zenone aliisque Stoicis indicauit cel. *Beck*. in recensione scholarum etc. editioni praemissa pag. 53 sq.

autem catalogum auxit Fabricius noster addiditque citata; solo tantum Ionsii nomine posito, ubi non alium testem habuit in promptu. Catalogum autem scriptorum de philosophia Stoica concinnauit *Heumannus* in actis philos. tom. I. part. IV. nr. 7. pag. 730 sqq. praecipue pag. 745 sqq. ubi scriptores bene ordinat et ita dispescit, ut primum recenscat scriptores, quorum habuit notitiam, qui 1) de philosophia Stoica generatim, 2) de Stoicorum logica, 3) de eorum philosophia morali, et 4) de physica eorum egerunt: nam tribus partibus, logica, ethica et physica Stoici cum Aristotele et Xenocrate comprehenderunt omnem philosophiam, ita tamen, ut multa melius definirent ac discernere, ab aliis philosophis quaedam fumerent mutua, aut alia modo bona, modo praua, adoptarent decreta suaque adderent paradoxa; tum idem *Heumannus* ibidem, tom. II. pag. 161 sqq. Stollii supplementa, et pag. 478 sqq. sua ipsius et Lintropii proposuit additamenta. Idem tom. III. pag. 110. quaedam nomina expunxit ex Stoicorum catalogo. Et tamen postea alii acceperunt, qui de Stoicis eorumque disciplina disputarent. Ego vero aeque spondere possum plenum absolutumque catalogum, neque necessariam esse arbitror repetitam omnium et singulorum ab *Heumanno*, *Struui*, in bibliotheca philosoph. edit. KahlII tom. I. pag. 209 sq. *Bruckero* aliisque, ad quos prouocabo, citatorum memoriam; multo minus eos, qui de *Epicteto*, *Antonino* et *Seneca* disputarunt, hic adpellabo. Quare potiores, aut ab aliis omissos, secundum *Heumanni* ordinem excitabo scriptores.

1) Generatim Stoicam persequuti sunt philosophiam omnes, qui historiam philosophiae condiderunt, et quos in hoc ac superiore volumine aliquoties laudaui. Praecipue tamen commendandus est *Bruckerus* in historia critica philosophiae vol. I. pag. 893—967. de *Zenone* eiusque philosophia, huiusque vitiis et virtutibus: tum pag. 968—981. de discipulis et successoribus *Zenonis* in schola Stoica; vol. II. pag. 50 sqq. de adsculis Stoicae disciplinae inter Romanos pag. 531—599. de secta Stoica sub imperatoribus romanis. vol. IV. part. I. p. 486—502. de restauratione philosophiae Stoicae recentiore. Ego vero non illico omnes, qui Stoicam laudarunt philosophiam aut de illa scripserunt, adnumerare philosophis Stoicis. Ita quoque forsitan inter antiquiores plurimum nomina sunt expungenda aut aliis quoque sectis accensenda. Idem analecta dedit in vol. VI. p. 249—256. et p. 344 sqq.

Francisci de Quevedo doctrinae Estoicae, (post *Epicteti* enchiridion, hispanicis versibus ab eo redditum) tom. III. Opp. Bruxell. 1671. 4.

Thom. Gatackerus praemisit editioni suae *Antonini* imperatoris de rebus suis, praeloquium, in quo de disciplina Stoica cum sectis aliis, peripatetica, et academica, epicurea vero praecipue collata, deque eorum, qui hanc sequuti sunt, quae supersunt, *Senecae*, cum primis *M. Antonini* scriptis disseritur.

Io. Francisci Buddei introductio ad philosophiam Stoicam ex mente *M. Antonini*, praemissa *WollII* editioni *M. Antonini τὰν εἰς αὐτὸν βιβλίων*. Lipsiae 1729. 8.

Le Sage Stoique par *Anton. le Grand*, Hagae Com. 1662. 12.

Non admodum multa, nec tamen spernenda dedit *Morhof*. in polyhistore philosophico, lib. II. part. I. cap. 8. pag. 190 sqq.

Petrum Gassendum in explicanda *Epicuri* philosophia, de *Zenone* ac Stoica philosophia erudite fuseque disseruisse, iam monuit *Brucker*. vol. VI. pag. 249.

Cudworth.

Cuthworth. in systemate intellectuali eiusque sagacior interpres *Moshemius* passim, idque frequenter Stoicorum dogmata varia ratione protulerunt, illustrarunt aut examinarunt.

Georg. Paschius in introductione in rem litterar. moralem vet. cap. III. de Stoicis.

Cel. Dieter. Tiedemann bis bene meruit de illa philosophia. Primum edidit *System der stoischen Philosophie*, Lipsiae 1776. 8. III. part. in quo quidem libro non vbiuis tempora et diuersitas ingeniorum ac placitorum in schola stoica discreta videntur: (conf. ephemerid. litterar. Erfurt. ann. 1776. plag. 99. et Gottingenf. ann. 1777. plag. 7.) sagacius autem explanavit idem ille philosophiam stoicam, et, quid haec habuerit proprium aut quid cum aliis philosophis illius aut superioris aevi commune, curatius exposuit in: *Geist der speculativen Philosophie*, tom. II. cap. XII. pag. 427 — 566.

Cel. Garue in comment. ad Ciceronis libros de officiis, ab ipso germanice versos, (Breslau 1783. 8.) passim varia philosophiae stoicae capita illustrauit aut interpretatus est.

Cl. Gurlitt in sciagraphia historiae philosophiae, (Abriss der Geschichte der Philosophie,) pag. 72 — 98. historiam et placita illius disciplinae scite intelligenterque persequutus est.

Stanleium, *Adelungium*, *Buddeum* aliosque et plurimos eorum, quos in *Heumannii* actis iam productos nouimus, vt praetermittam, quosdam primum nominabo qui de *Logica* illius scholae disputerunt.

Adami Burfii, Poloni, logicam Stoicorum laudarunt *Vossius* de nat. et constitutione logicae cap. VIII. pag. 40. alique apud *Heumannum* in actis phil. tom. I. pag. 746.

P. Gassendus lib. de origine et varietate Logicae cap. VI. p. 49 sq.

Samuel Parker. de deo, disp. VI. sect. 9. p. 519 sq.

Io. Andr. Schmidii diss. de Chrysippea brutorum logica, Ienae 1689.

Io. Alb. Fabricii disp. de cauillationibus Stoicorum, Lipsiae 1692. et in eiusdem opusculis, Hamburgi 1738. 4. pag. 133 sqq.

Io. Georg. Walch. in parergis academicis, de progressu ac fati logicae, p. 533 — 543. adde *Brucker*. I. pag. 913 sqq.

Garue in dissertat. de ratione scribendi hist. philos. pag. 9 — 14. de Stoica definitione *visi* et *visi comprehensi*.

Disciplinam et doctrinam Stoicorum *moralem* multi illustrarunt varia ratione: Illam *Iust. Lipsius* in primis amauit, docte exposuit benequè digessit illius partes; sed nimis exornauit laudibus, eo potissimum consilio, vt iudice *Iac. Thomaso* in hist. phil. et eccles. p. 60. Stoicos suos maxime reduceret in gratiam cum doctrina Christianorum; *Senecam* autem et *Epictetum* maxime est sequutus in libro huius sententiae

Iusti Lipsii *manuductionis ad Stoicam philosophiam libri tres*; *L. Annaeo Senecae* aliisque scriptoribus illustrandis, Antwerpiae 1604. 4. Lugduni Batan. 1644. 12. et in eiusdem Opp. Antwerp. 1637. fol. tom. IV. pag. 421 sqq. Varia diuersaque fuerunt de hoc Lipsii libro iudicia. *Buddeus* in praef. ad selecta iuris naturae et gentium sentit, Lipsium ineptissimum potius fuisse Stoicorum adulatorem, quam disciplinae stoicae reslauratorem. Copiose recensetur

setur illud opus Lipsii, adpersis vtilibus animaduersionibus et notitiis aliorum scriptorum, in quibus examinantur Stoicorum placita, in *Christ. Thomasi* summarischen Nachrichten von auserlesenen — in der Thomasischen Biblioth. vorhandenen Büchern, part. XXII. pag. 825 sqq.

Quae Lipsius vberius exposuit, ea in compendium veluti redegerunt *Caspar Scioppius* in elementis philosophiae moralis Stoicae, Moguntiae, 1606. 8. et *Dan. Heinsius* in orat. de Stoica philosophia, inter eius orationes Lugd. Bat. 1627. 8. nr. 23. p. 326 sqq.

Idem *Lipfius* in libr. de Constantia. Francof. 1591. 8, etc. lib. I. cap. 17 — 22. doctrinam Stoicorum de fato illustravit atque ita interpretari studuit, vt minus falsa ac periculosa videretur.

Cl. *Meinersius* in philosophischen Schriften, part. II. pag. 130. de ἀπαθεία Stoicorum egit: haec ipsa fuit quasi pomum eridos; saltem illius quaestionis interpretatio, quae saepe prope abest a logomachia, valde torsit viros doctos. Sic exstant

Io. *Rhemii* ἀπαθεία sapientis stoici etc. disputatt. tres. Hauniae 1695.

Io. *Barthold. Niemeier* diss. de Stoicorum ἀπαθεία, exhibens eorum de adfectibus doctrinam, rationesque, quibus moti sapientem suum ἀπαθήν esse voluerunt. Helmst. 1679. 4.

Io. *Henr. Fischer* disp. de Stoicis, ἀπαθείας falso suspectis, Lipsiae 1716. 4.

Th. *Burnet*. in Archaeologia philos. lib. I. cap. 12.

Mich. *Frid. Quadrius* edidit disput. historico-philosophicam, tritum illud Stoicorum Παράδοξον περὶ τῆς ἀπαθείας expendentem, Sedini 1720. 4.

Humphr. Ditton, Anglus, in libr. germanice verso, de veritate religionis christianae, ex resurrectione soteris nostri probata, in adpendice sect. XV. suspicatur, nec tamen audacter pronuntiat quasi de tripode dictum, nullius sectae inter idolorum cultores disciplinam et placita, praecipue doctrinam de moribus, quam Stoicorum magis conuenire cum Christianorum doctrina disciplinaque. Ita alii, vt *Stenochus*, *Pfannerus*, *Huetius*, etc. quoque senserunt, aut nimis laudibus exornarunt Stoicorum vitam et doctrinam: atque *Anonymus* in: *Gesammlete Arbeiten zum Nutzen und Vergnügen*, 1. und 2. vierthel lahr. Bremae, (coll. ephem. literat. Gotting. 1753. plag. 141. et Erlanz. in supplem. eiusdem anni nr. 51.) cum nonnullis eruditis contendit, christianam religionem conspirare cum praeceptis veteris sectae Stoicorum, praeterim ratione horum ἀπαθείας. At illius argumenta refutauit

Christian *Bernhard Bücher* in commentat. de ἀπαθεία Stoica religioni christianae minime conueniente, Wittebergae 1754. 4.

Henr. tamen *Shurlio* in bibliogr. moral. §. 105. Stoici reliquis philosophis moralibus tantum videntur excellere, quantum lenta solent inter vburna cupressi, aliaque ad illius sectae commendationem adfert. *Guolf. angus* autem *Iac. Fuchs* in diss. praeside *Magno Dan. Omeiso*, vindicaturus Stoicorum philosophiam moralem sobriam, eorundemque placita cum christianismo conuenientia, Altdorfii 1699. 4. persequitur plura stoicae scholae dogmata, nec tamen scite semper comparat cum effatis sacrorum oraculorum, vt ostendat, placita Stoicorum moralia pleraque, si non semper et in omnibus, ratione doctrinae, certe ratione loquendi modi, cum sacris litteris conuenire, adeoque reliquis philosophorum dogmatibus tan-

to

to esse praeslantiora, quanto ad fidei christianae sinceritatem accedere propius videantur. At primum Stoicorum recentiorum praecepta sunt ab antiquiorum placitis discernenda. Tum vniuersum illorum, quod dicitur, syllema, est perspicendum, non singula et peculiaria disiectaque quasi totius corporis membra sunt seorsum comparanda, ad iustum de illa schola iudicium ferendum. In quam multis autem rebus et dogmatibus peccarint Stoici, iam superiore saeculo demonstrauit *Io. Iac. Hartmann*, in disp. praeside *Georgio Paulo Roetenbeccio*, de intemperantia philosophiae Stoicae, Altdorfii 1691. 4. — De misericordia, a contemptu Stoicorum vindicata, disput. scripsit *Io. Christoph. Sturm*, Altdorf. 1702. 4. — Atque *Buddeus* in *Illoge historico-theologica* lib. I. cap. IV. §. 22. pag. 200. prudenter, „in scriptis, ait, Stoicorum, quae supersunt, Senecae, Epicteti, M. Aurelii Antonini imperatoris et philosophi, multa egregie et splendide dicta occurrunt, quaeue singularem vim ad excitandam fouendamque virtutem habere videntur. Sed si principia simul considerentur, quibus superstructa sunt, aut ex quibus fluunt, pleraque non tantum lubrica, sed et plane impia deprehenduntur. Nocent itaque meritoque damnantur, in Systemate Stoicorum spectata, sed extra illud considerata profunt, recteque laudantur.“ Idem *Buddeus* conscripsit *quatuor diss.* de praecipuis Stoicorum in philosophia morali erroribus, Halae, 1696. 4. recusas in eiusdem *Analectis histor. philos.* Halae 1706. 8. — Atqui *Massot* in *Recueil de Discours et Pieces présentées à l'Acad. des Jeux-Floraux de Toulouse* 1692. pag. 21 sqq. inquisiuit, num Stoici an Epicurei virtutem solidam potius professi sint et exercuerint, (quels Philosophes ont fait profession d'une vertu plus solide ou les Stoiciens, ou les Epicuriens.). — Est quoque peculiaris comment. *de apathia Stoicorum* in biblioth. philologica Göttingensi ann. 1770.³ vol. I. part. III. pag. 1 sqq.

Praeter ἀπάθειαν et αὐτάρκειαν iactitarunt etiam quidam sane Stoici, similitudinem cum deo ὁμοίωσιν τῷ Θεῷ, quam quidem vanitatem et iactantiam testimoniis Senecae, Epicteti atque Antonini comprobant, et refutant, comparata theologia Christianorum ac Stoicorum, M. *Georg. Frideric. Zschau* in II. dissertat. excutiens ἀποθείωσιν, a Stoicis adfectatam et adsertam, Witteberg. 1715. 4.

Christ. Aug. Heumanni diss. de αὐτοχρησίᾳ philosophorum, maxime Stoicorum, Ienae 1703. 4.

Io. Colmar, praeside M. Georg. Paul. Roetenbeccio, diss. de Stoicorum et Aristotelicorum circa gradum necessitatis bonorum aeternorum ad summam beatitatem disceptatione, Noribergae 1709. 4. Multas disceptationes, olim inter Stoicos et Peripateticos agitatae, in logomachias abiisse, in multis decretis illos quidem conspirare, et vtramque sectam nactam fuisse patronos, iudicat, stoicam tamen sententiam Aristotelicae praefendam esse censet auctor.

Io. Iac. Dornfeldii disp. de fine hominis stoico, Lipsiae 1720. 4.

Finis Stoicorum, siue summum hominis bonum, positus est in ὁμολογία siue conuentientia, vt *Cicero* ait de finibus III. sect. 21. cap. 6. et *Stobaeus* Ecl. ethic. lib. II. pag. 171 sq. siue, vt alii Stoici dixerunt, in eo, vt naturae conuenienter viuamus, (vid. *Lipsium* in *manuductione* lib. I. diss. XV.) et *Cicero* de Finib. II. cap. XI. sect. 34. (vbi *Dauil.* plura collegit,) ita explicat, fines bonorum Stoicis, *consentire naturae, quod esse volunt e virtute, id est, honestate*

neſtate viuere; quod ita interpretantur, viuere cum intelligentia earum rerum, quae natura euenirent, eligentem ea, quae eſſent ſecundum naturam, reiicientemque contraria. De hoc Stoicorum igitur ſine docte copioſeque diſſerit Dornfeldius, oſtendit, quae falſa inſint ſecundum Stoicorum doctrinam, et qua meliore ratione cum ſobria veraque philoſophia et diſciplina Chriſtianorum, poſſint componi; idemque Lipſii errores pateſcit.

Baltus, e ſocietate Ieſu, in libro: Jugement des S. S. Peres ſur la morale de la Philoſophie payenne, Argentorati 1719. 4. Stoicorum non minus quam reliquorum philoſophorum de moribus dogmata oppugnavit, impuſus potiſſimum Dacerii ſcriptis; quippe qui tum in diſſertatione de Platone, tum in praefationibus ad M. Antonini opera et ad ſymbola Pythagorae nimis magnifice de morali ethnicorum philoſophia ſentiret, aequiparare eam doctrinae chriſtianae haud veritus. conf. Acta eruditor. Lipſienſ. menſ. Febr. ann. 1720. pag. 60 ſqq.

Doctrinam Stoicorum, beatitatem hominum vnice collocandam eſſe in virtute, (quate- nus tantum ad hanc, quam degimus, vitam reſpiciamus,) eſſe nimis ſeueram falſamque, ei- que, per ſe conſideratae, Epicuri principium eſſe praefarendum, (quamquam vtraque doctrina a tutioribus verioribusque chriſtianae doctrinae placitis multum abhorreat,) demonſtratur in libello, (II. plagul. in 4.) inſcripto:

Enarratio et comparatio doctrinarum moralium Epicuri et Stoicorum: diſſ. quae prae- mium — retulit. In ſcholis publicis recitata Kal. Iul. 1754. a Io. Foſter, A. M. Coll. reg. ſocio. Londini 1758. vid. Erlang. ephem. litter. ann. 1758. ſupplement. pag. 605 ſq.

Io. Caſp. Kühnii, respondente Io. Boeclero, diſſ. de ſocialitate, ſecundum Stoicorum diſciplinam expreſſa. Argentorati. 1700. 4.

Gottlieb Stolle in Hiſtorie der heidniſchen Moral, Ienae 1714. 4. pag. 124 — 145. late perſequitur Stoicorum de moribus placita et iudicia, ſaepe nimis ſeuera.

Huc quoque referri poſſunt:

Seuer. Wintheri Stoa Epicurea, ſeu de ſectae ſtoicae epicureismo, II. diſputatt. Hau- niae 1695. 1696.

Franciſci Hedelini, Abbatis d' Aubignae Macaraife ou hiſtoire allegorique, contenant la philoſophie morale des Stoiques ſous le voile de pluſieurs avantures agreables en forme de Roman, à Paris. 1664. 8. II. voll. — Memoir. de Literature ann. 1715. pag. 303 ſqq.

Cum chriſtiana doctrina et diſciplina dogmata Stoicorum interdum, aliis tamen diſſen- tientibus, eſſe collata, iam vidimus. Hinc multi, Stoicos recentiores poſt Chriſtum natum quasdam ſuae doctrinae partes adcommodaſſe effatis ſcriptorum diuinorum, arbitrati ſunt. Quod quidem ſeriore praefertim tempore omnino negari non poteſt: at fines in definiendis partibus, opinionibus controuerſis, temporeque nonnulli ſunt tranſgreſſi. Io. Gottlieb Hei- neccius in diſſ. de philoſophis ſemichriſtianis, Halae 1694. 4. cauſas inquiri, cur idolorum cultores philoſophiam doctrinis chriſtianis interpolari, et rationem, quam tenuerint, ac viam, qua ad notitiam diſciplinae chriſtianae peruenerint, inueſtigat, atque §. XV. proba- tum it, Epicetum paullo cautius et occultius *Χρειστικόν*, multa in Chriſtianis laudanda ob- ſeruaviſſe multasque eorum adoptaſſe doctrinas.

Io. Wilh. de Neve conscripsit dissertat. de Epicureorum et Stoicorum, celeberrimi inter philosophicas sectas paris, Christianismo intentatis conuiciis, occasione loci Actor. XVII. 18. Francof. ad Viadr. 1708. 4. — et *Iac. Brucker*. diss. de Stoicis, subdolis Christianorum imitatoribus inseruit Temp. Heluet. tom. III. pag. 208 sqq. rec. in illius Miscell. histor. philos. litterar. criticis, Augustae Vindelicor. 1748. 8. part. I. pag. 225 — 257.

Io. Neeb in disp. Verhältniß der Stoischen Moral zur Religion. Mogunt. 1791. 8. primum artem philosophiae moralis stoicae proponit, dein de eius vi ad studium theologiae naturalis agit. Stoam putat in doctrina de moribus habuisse vera principia; falsa autem in theologia. conf. ephem. litter. Wirzburg. 1791. supplem. ad scidam 67.

At Stoici in *tertia* philosophiae parte, *physica*, siue *physiologia*, in qua de corporibus, de principiis, de elementis, de diis, de loco, de vacuo, vel generalius, de mundo, de elementis et de causis disputarunt (vid. *Diog. Laert.* VII. 132.) quas fouerint opiniones, et quos periculosos commiserint errores, itidem varia ratione a multis viris doctis, modo aequioribus, modo iniquis iudiciis, est demonstratum. At tamen in hac potissimum parte sciendum est, Stoicos frequenter inter se dissensisse, ideoque vel bonitatem vel prauitatem opinionum, a singulis paucisque Stoicis pronunciatarum, non valere ad legitimum de vniuersa secta iudicium ferendum. In primis autem exposuerunt illorum systema inter recentiores Lipsius, Iac. Thomafius et Brucker, quos reliqui in exprimendis totius corporis particulis vt plurimum sequuti sunt; in quibusdam tamen capitibus sobrius iudicarunt.

Iusti Lipfii physiologiae Stoicorum libri tres: L. Annaeo Senecae aliisque scriptoribus illustrandis. Antwerp. 1604. 4. — Lugd. Batau. 1644. 12. — in eius Opp. tom. IV. pag. 529 sqq.

Lipsium cum primis sequuti sunt Burnetus, Morhofius in polyhist. philos. lib. II. part. I. 8. pag. 190 sqq. et Stanleius.

Hieronym. Magius de mundi exitio per exustionem, lib. V. Basil. 1562. fol.

Potiora tamen stoeae dogmata clariore et meliore luce collustrauit

Iacobus Thomafius in dissertationibus, ad stoeae philosophiae et ceteram philosophicam historiam facientibus, argumenti varii, quibus praemittitur de exustione mundi stoeica exercitatio. Lipsiae 1682. 4.

Thomafii rationes potissimum amplexus est *Buddeus* et in pluribus capitibus *Brucker*, quorum posterior in vol. I. hist. crit. philos. pag. 920 sqq. physiologiae stoicae summam exhibuit multosque tam veteres, quam recentiores laudauit scriptores. — Idem in *Otio Vindelico* passim doctrinas Stoicorum quasdam exponit illustratque, e. g. de natura dei, pag. 138 sqq. illorum sententiam de fato pag. 166 sq. et alibi. — Idem exarauit epistolam, (in *Schellhornii* amoenitt. litterar. tom. VIII. p. 443 sqq. rec. in *Bruckeri* Miscell. histor. philos. litterar. pag. 147 sqq.) de prouidentia stoica, quam contra Lipsium aliosque negat piam fuisse et cum effatis diuinorum oraculorum conspirare.

M. h. H. nr. Rainhardi comm. de mundo optimo, praesertim ex Stoicorum sententia. Torgauiae 1738. 4. — Idem scripsit progr. de Stoicorum verbo deo, Torgau. 1737. 4.

Ex augurio immortalitatis animi humani et ex opinione de magno anno platonica M. Io. Mich. Sonntag in disp. de palingenesia Stoicorum, Ienae 1700. 4. potissimum deriuat cum Pfannero istam doctrinam.

Pfannerus autem in systemate theologiae gentilis purioris, Basil. 1679. 4. passim fauet Stoeae et adfert ornatque Stoicorum de mundo et rebus diuinis sententias: pag. autem 56. ex *Plutarcho* et *Minucio Felice* obseruat, *Zenonem*, *Chrysippum*, *Cleanthem* censuisse, vnum duntaxat esse deum aeternum interitusque expertem. Illos tamen vera reclaque dei ortusque mundi notitia et cognitione caruisse, nemo ibit inficias. Enimuero de deo ipso, fato, mundoque non omnes Stoici eandem fouerunt sententiam, nec eruditi ad illam quaestionem dirimendam sunt eandem ingressi viam, prouti siue oppugnatores, siue patroni fuerunt stoicae philosophiae. Hinc alii Stoicos incusarunt atheismi et, quem dicunt, Spinozismi; alii illos ab hoc crimine liberare sustinuerunt. *Iac. Thomassius* diss. XIV. de stoica mundi exustione pag. 177. *Hieronym. Gundling* in noua bibl. part. 31. pag. 12. et 20. et in Otis part. II. cap. 3. §. 11. pag. 123. §. 15. pag. 133. *Buddeus* in diss. de Spinozismo ante Spinozam §. 18. pag. 22. tum in thesibus de atheismo cap. I. §. 18. pag. 50. et cap. 2. §. 9. p. 225. atque in compendio historiae philos. pag. 253 sqq. *Bayle*, alique Stoicos ad classem atheorum et Spinozae praecursores referunt. Contra, *Lipsius*, *Gatacker*, *Iacob. Syrbus* in diss. de origine atheismi §. 16. pag. 28. Ienae 1720. alique vindicant illos. vid. *Reimanni* historiam vniuersalem atheismi, cap. 28. pag. 190 sqq. — *Buddei* adculpationem oppugnavit I. *Iac. Zimmermann* in diss. de fato Stoicorum, in Museo Bremensi, vol. I. part. I. pag. 1 sqq. probaturus, Stoicos per fatum non intellexisse coecum atque immutabilem dei et naturae nexum etc. At *Buddeus* in additamentis Isagogae in vniuersam theologiam suam tuitus est sententiam. Harum vindiciarum singula momenta repetiit, examinavit, et primum caute esse versandum in definienda atque excutienda hac controuersia, tum Stoicos immerito postulari atheismi atque Spinozismi, vberius declaravit idem *Zimmermann* in examine argumentorum, quibus suam de fato Stoicorum sententiam olim impugnaverant *Buddeus*, theologus Ienensis clariss. in Museo heluetico, partic. VI. Turici 1747. 8. p. 175 sqq. — Plane absoluit illos Io. *Christian. Burmann* in diss. respond. Franc. Iac. Helms et Andr. Holtermann, de Stoa, a Spinozismo et atheismo exculpanda, Wittebergae 1731. 4. Contra Baylium maxime dimicat, nec leuibus vititur armis; argumenta autem *Burmanni* recensuit, suamque dixit sententiam *Brucker*. I. pag. 937 sq. qui bene monet, Stoicae philosophiae corpus non ex abruptis particulis, sed ex connexionione omnium membrorum esse cognoscendum. Ipse *Brucker*. pag. 936. sententiam *Cudworthi*, ab eius interprete docto, *Moshemio* quoque, probatam, in system. intellectualem cap. IV. §. 25. pag. 502 sqq. siue tom. I. pag. 644 sqq. edit. Leidenf. adoptat et amplificat, Stoicos quidem inter apertos numinis hostes non esse referendos, illos tamen ea docuisse, quae veram dei notionem euerterent, et facilem ad negandam omnem diuinitatem aperirent viam. *Cudworth*. igitur vberius ostendit, atque *Moshemius* sagacius inquirat et distinguit curatius, Stoicos duxisse, nihil esse nisi corpora, non fuisse atheos, vnum summum deum, vniuersitatis rectorem, admississe et prae reliquis, quos plures deos crediderunt inferiores, coluisse, ad eumque rerum omnium retulisse creationem. — Meliorem tamen et tutiorem viam, ad indagandam inueniendamque disciplinae stoicae veritatem, munire, fontes ipsos diuerforum iudiciorum rimari, tempora sollertius distinguere atque ordinare, et genuinam Stoicorum de deo doctrinam euoluere coepit M. Ioan. Michael Kern in disp. Stoicorum dogmata de deo partis

partis prioris cap. I. Göttingae 1764. 4. Collegit itaque non confuse, sed secundum ordinem temporis, positas sententias et testimonia primum antiquiorum, postea recentiorum Stoicorum, horumque discipulorum, et aliorum, n. Ciceronis, Plutarchi, Sexti Empirici, Diogenis Laertii etc. qui quaedam ex istis retulerunt. In altera parte, quae, num publici iuris facta sit, nescio, demonstraturus erat, Stoicorum de deo doctrinam et a Christianorum et Spinosaetheorumque in vniuersum placitis diuersam esse. — Liberat eos quoque *Heumannus* in epistola ad Crozium in thesauro epistolico Lacroziano, tom. I. pag. 155 sq. de Bruno et Spinosa differens, „eadem, ait, fuit oratio Stoicorum, (deum omnia replere,) quos non ignoro ideo Spinozismi reos a quibusdam factos esse; verum adsentior non temere *Roellio*, viro subtilissimo, qui Stoicorum dicta de deo et natura, quae vel maxime Spinozismum redolere permultis visa sunt, bono sensu interpretanda censet in aureo *de religione rationali* libello §. 62. cui iungendus *Vossius* de sectis philos. cap. XIX. §. 7. et *Lipshus* physiol. stoica lib. I. diss. 8. Scilicet Stoicorum natio sequitur in oratione meteorologiam, indeque multo plus, quam sentit, loquitur, et magis rhetorico, quam philosophico, dicendi genere vitur.“ — *Cel. d'Ansse de Villosion* in commentat. de triplici theologia mysteriisque veterum, (inserta libro *de Sainte-Croix* Memoires pour servir à l'Histoire de la Religion secrete des anciens Peuples etc. Paris. 1784. 8. pag. 221 sqq.) passim illustrat physiologiam Stoicorum, censet pag. 231. cum Bruckero I. p. 367 sq. Stoicos mundi ortum atque generationem allegorico sensu obuolasse. adde pag. 277 sqq. 287 sqq.

Sententiae Stoicorum, Chrysippi et Epicteti, de fato, reperiuntur in libro: Philosophorum sententiae de fato, et de eo, quod in nostra est potestate, collectae partim, partim de graeco versae per *Hugon. Grotium*. Paris. 1648. 4. et Amstel. eod. anno. 12.

Homericas fabulas inepta ratione allegorice explanare conati sunt Stoici, quorum peruersae allegoriae et argutiae in Eustathii et scholiastarum commentariis sparsim supersunt, et in Pseudo-Heraclidis Pontici allegoriis homericis expressae atque in vnum locum congestae. vid. cl. *Nic. Schow* eruditam commentat. critic. in Stoicorum et grammaticorum allegorias Homericas, subiunctam illius edit. Allegoriarum Homericarum, quae sub Heraclidis nomine feruntur. Gotting. 1782. 8. pag. 217 sqq.

De Christianismo Stoico egit *Paul. Jaenichius* in disp. moderante D. Io. Georgio Neumanno habita, Wittebergae 1706. conf. *Heumanni* acta philos. tom. I. p. 736 sqq.

Omnes medici pneumatici Stoicorum decreta amplexabantur. *Ionsf.* II. 1. p. 119. et II. 8. pag. 157. Fabr. B. Gr. IV. 17. pag. 584. notante Heumanno in margine sui exempli.

Stoicorum de animi natura et perennitate doctrinam minus quidem probat nec late explicat; sed adtigit tantum *Ioach. Oporinus* in histor. critica doctrinae de immortalitate animi etc. Hamburgi 1735. 8. pag. 210. 226. 237. 283.

Stoicorum de anima brutorum sententias coegit *Georg. Henr. Ribou.* in historia de anima brutorum, subiuncta *Hieron. Rorarii* libro, quod animalia bruta saepe ratione vrantur melius homine, Helmslad. 1728. 8. cap. 21. p. 698 sqq.

Pluribus Romanis Ictis adeo placuit seueritas et dialectica scholae stoicae, vt multa praecepta atque principia, ex illa sumta, responsis, legibus omnique iuris prudentiae romanae immiscerent. Contrariam quidem sententiam *Gaudentius* de philosophia romana cap. 43. pag. 197.

pag. 197. fovebat, ratus, veteres Iureconsultos cum Platonice et Peripateticis potius, quam cum Stoicis fecisse. At illius error a pluribus eruditissimis iam patefactus atque reiectus est. E contrario ex Stoica disciplina multa varii generis manasse praecepta in ius romanum, a multis satis superque est demonstratum. vid. *Westphal.* de stoa iureconsultorum rom. Rostoch. 1727. — *Io. Schilteri* manu duct. philos. moralis ad Iurisprud. cap. I. §. 3. *Iust. Henning. Boehmeri* diss. de Stoica Ictorum philosophia; *Iac. Cuiacius* XXVI. obseru. 40. — *Merillius* lib. I. obss. cap. 8 sq. 17. 8. — *Ian. Vincent. Graulina* originum iuris lib. I. §. 44. et 45. pag. 47 sqq. edit. Lips. — *Euerh. Ottonis* de Stoica veterum iurisconsultorum philosophia, oratio, Duisburgi, 1715. 4. et post eius dissertationes, Ultraiectioni 1723. 4. quam orationem copiose recensuit *Heumanns* in actis philos. tom. II. p. 164 — 171. addatur idem *Heumanns* ibid. tom. I. pag. 47 sqq. et *Euerh. Otto* in Papiniano, cap. IX. — *Menagius* in amoenitat. iuris ciu. cap. 1. — *Gotfrid. Maston.* de sectis Sabinianorum et Proculian. in iure ciuili, Lipsiae 1728. 8. cap. VI. pag. 92 sqq. — *Ios. Aurel. de Ianuario* in republ. Ictor. pag. 198. — *Anton. Schulting.* fil. in oratione de utilitate ex iurisprud. romana ad alias artes et scientias redundante, Lugd. Bat. 1718. 4. pag. 14. et 19 sq. — *Brucker.* vol. II. de philosophia Rom. pag. 13 sqq. etc. *M. Aurelii Galvani* lib. de Stoica iuris prudentia vet. Romanorum lucem non vidit. vid. *Bibl. raisonnée*, tom. III. pag. 392. notante *Fabric.* in nota msta. Sed haec sufficiant, ne nimis extra oleas vagari videar. *Harl.*

Achaicus, Stoicus. Contra Aristotelis categorias scripsit, teste *Simplicio*. Eius ethica. *Laert.* VI. 99. [Hic pro Ἀχαιὸς lego Ἀχαιοὺς, ipso *Laertio* duce, II. 133. de aliis *Achaëis* vid. *Valisf.* ad Eusebii hist. eccles. VII. 15. p. 134. *Heumanns*.] *Theodorit.* VIII. Σεραπείων. pag. 120. *Clemens Alex.* IV. Strom. pag. 496. *Fabric.* — *Achaicus* quidam memoratur I. Corinth. XVI. 17. *Heumanns*.

L. Aetius, de quo *Cicero* in *Bruto* cap. 56.

[*Agathemerus*. *Reinesius* Inscript. lib. XI. nr. 6. *Heumanns*.]

Agathocles. *Lucian.* in Icaromenippo, tom. II. pag. 198. *Fabric.* — cap. 16. p. 770. tom. II. edit. Reitz. ubi *M. du Soul* eum a peripatetico *Agathocle* in *Luciani* Δημων. cap. 29. memorato diuersum esse putat; at *Heumanns* in actis philos. tom. III. pag. 112. nomen a *Luciano* fictum habet. *Harl.*

[*Agrippinus*, Stoicus. *Lipsum* in comment. in *Tacitum* p. 443. *Heumanns*.]

Alcinous, Stoicus. *Philostrat.* lib. I. de Sophist. pag. 528.

Alcmanis, philosophi Stoici mentio in vet. inscript. apud *Reinsf.* et *Cangium* pag. 25. ad *Zonaram*.

Alcyoneus, Antigoni Gonatae, Macedonum regis, filius, a *Perseo*, Stoico, institutus. *Laert.* VII. 36.

Alexander, Syriae rex, filius subdititius *Antiochi Epiphanis* χρίτων τοῖς ἀπὸ τῆς σοφίας λόγοις. *Athen.* V. pag. 211. — *Tiberius Claudius Alexander*, philosophus Stoicus, in vet. inscriptione apud *Fulu. Vrsinum* pag. 70. elog.

M. Annaeus Cornutus. Infra in *Cornuto*.

Annius, Stoicus. *Porphyr.* vita *Plotini*.

Antibius,

Antibiis, Ascalonita. *Stephanus Byz.* in 'Ασκαλόν.

Antigonus, Gonata, Macedoniae rex, Zenonem, Citieum, audiuit coluitque, Cleanthem ter mille minis donauit, *Laert.* VII. 169. et Perseum secum habuit. Vide ad *Laert.* IV. 47. VII. 6. 9. 13. 14 §. 36. Antígōni ad Zenonem epistola id 7.

Antiochus, Ascalon^a, cognomento Cygnus. *Stephanus Byz.* in 'Ασκαλόν. Πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῆς πεχηματίκασιν. Φιλόσοφοι μὲν Ἀντίοχος ὁ κύκνης, καὶ Σῶσος, καὶ Ἀντίβιος καὶ Εὐβιος ^{b)} Στωικοὶ ἐπιφανῆς. *Sof* nomine, cuius hoc loco mentio, ciuis sui, librum inscripserat Antiochus, quem composuit contra magistrum suum, Philonem, Academicum, teste *Cicero* IV. *Academ.* quaest. cap. 4 unde recte colligo, hunc Antiochum, Ascalonitam, eundem esse, quem Athenis audiuit Cicero, de quo supra in *Platoniciis* dixi. Meminit et *Strabo* XIV. pag. 759. Disputauerat autem singulari itidem libro hic Antiochus, *Stoicos cum Peripateticis re concinere, verbis discrepare*, quod impugnat *Cicero* I. de natura Deor. cap. 7. *Sextus Empiric.* lib. I. Pyrrhon. hypotyp. cap. 32. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀντίοχος τὴν σοὰν μετέγαγεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν. ὥς καὶ εἰρησθαι ἐπ' αὐτῷ ὅτι ἐν Ἀκαδημίᾳ φιλοσοφεῖ τὰ Στωικά. ἐπεδείκνυε γὰρ ὅτι παρὰ Πλάτωνι κῆται τὰ τῶν Στωικῶν δόγματα. [*Fabric.* in nota ad illum locum pag. 62. varia adnotat; in his, Antiochum scholas Mnesarchi, Stoici, frequentasse et a Philone, praeceptore suo, in pluribus abiisse, notante etiam *Numenio* apud Eusebium, et *Augustino* III. 18. contra academicos.] Eius liber περὶ Θεῶν. *Plutarch.* Lucullo pag. 511. qui Ascalonitam adpellat in *Bruto* pag. 984.

Antiochus, Seleuciensis. Vide infra in *Iulio Cano*.

Antiochus, Cilix, de quo *Suidas*.

Antipater, Panaetii magister, praeter rem dicitur *Rhodi*us fuisse a doctissimo *Harduino* ad *Plinium*. Fuit enim *Tarsensis*. vid. paullo post. Quamquam *Panaetius Rhodius* fuit, et *Antipatri* librum tertium περὶ Ῥόδου laudat *Steph.* in *Ἀρμενία*.

Antipater, *Sidonius*. *Laert.* VII. 29. ubi versus eius in Zenonem adferuntur. Mentio *Antipatri*, postea, apud *Cic.* de fato cap. 3. Idem III. 50. de Oratore: Quod si *Antipater* ille *Stoicus*, quem tu probe, *Catule*, meministi, solutus est versus hexametros aliosque variis notis atque numeris fundere ex tempore etc. Varia *Antipatri*, *Sidonii*, Epigrammata leguntur in *Anthologia*. Falluntur viri eruditi, qui *Antipatrum* hunc cum *Tarsensi* vel *Tyrii*, de quibus mox dicam, confundunt. [conf. *Ionisus* I. 13. 3. pag. 81. edit. *Dornii*]

Antipater, *Tarsensis*, *Stoicus*, laudatur a *Strabone* XIV. pag. 674. *Plutarcho* in *Lysandri* vita extrema pag. 433. et de animi tranquill. pag. 469. et in *Gracchiis* pag. 827. Cum *Carneade* congregari coram recusans, scriptis [P] contendere ausus est, unde dictus καλαμοβόας. Idem de parritate pag. 514. confer *Numenium* apud Euseb. XIV. praeparat. p. 738. Videtur respicere *Cicero* IV. *Academic.* 48. *Antipatrum*, *Stoicum*, laudans, eumque iungens cum *Archidemo*, quos duos opiniosissimos homines et principes dialecticorum

b) Lege ὁ καὶ Εὐβιος. *Heumann*.

lecticorum ait in plurimis capitibus tam inter se, quam a Chrysippo dissensisse, Vtrumque inter magnos sectae Stoicae auctores referunt Seneca et Arrianus. *Diogenes Babylonii* discipulus fuit, homo acutissimus. *Cic.* III. de Offic. cap. 12. quò in loco de officiis contra Diogenem nonnulla tradidisse docet, vt cap. 13. et 23. Praeceptor *Panaetii* Rhodii et Blossii Cumani, de quibus infra. Citatur ἐν τῷ περὶ τῆς Κλεάνθους καὶ Χρυσίππου διαφορᾶς. *Plutarch.* de Stoicor. repugnant. pag. 1034. ἐν τῷ περὶ Θεῶν. id. pag. 1051. *Libri duo de diuinatione Cic.* lib. I. de diuin. cap. 3. 20. 39. 54. lib. II. cap. 15. et 48. Ὀνειροκριτικὰ *Artimidor.* IV. 67. quartus liber περὶ δεισιδαιμονίας. *Athen.* VIII. pag. 346. primo περὶ ὀργῆς. XV. pag. 643. libri tres ὅτι κατὰ Πλάτωνα μόνον καλὸν ἀγαθόν. *Clemens* V. Strom. pag. 595. τὰ περὶ δυνατῶν et περὶ τῆ κυριεύοντος. *Arrian.* II. 19. diff. Epictet. qui cap. 17. etiam memorat συναγωγὰς et συντάξεις Chrysippi, Archedemi et Antipatri. *Antipatri* περὶ ζώων Schol. Apollonii, II. 5. Vfus Antipatro etiam Plinius, vt adparet ex Indice libri VIII. ὑπομνήματα Antipatri. Schol. *Aristoph.* ad Aues v. 1403. Περί γάμου *Stob.* Serm. 65. et 68. Idem Antipater videtur citari a *Laertio* VII. 54. 55. 68. 84. 92. et ἐν τοῖς περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγομένων. id. 57. πρώτῳ περὶ ὄρων. 60. δευτέρῳ περὶ ἐσίας. 150. περὶ ψυχῆς. 157. Vide et infra in *Φιλοπάτωρ*, et *Meursum* in Bibl. Graeca, Ionsumque ac Vossium. Fallitur *Clemens* II. Strom. 416. quod Antipatrum Cleanthis γινώσκον vocat, nisi hoc generaliter sit accipiendum pro Stipico.

Antipater Tyrius, Panaetio iunior, quem Athenis nuper mortuum tradit *Cicero* II. 24. de Offic. Laudatur ἐν τῷ ὀγδῶ περὶ κόσμου *Laert.* VII. 139. 140. 142. 148. De officiis scripsisse ex eodem Ciceronis loco colligas.

Antipater alius itidem *Tyrius*, et philosophus Stoicus, sed, vt videtur, antiquior, quem a Catone Uticensi adhuc virò iuvene adlectum in contubernium tradit *Plutarchus* in Catone minore pag. 761. Videtur hunc laudare *Strabo* XVI. pag. 757. Ἐκ τούτου δὲ Ἀντίπατρος, καὶ μικρόν περὶ ἡμῶν Ἀπολλώνιος. De pluribus Antipatris vide, si placet, Vossium, Ionsumque, [P] pag. 81. *Brucker.* I. pag. 979 sq. II. pag. 52. not. z. et pag. 535.] Antipatri ἑταῖρος *Sofigenes* apud *Alex. Aphrodis.* libello de mixtione p. 142.

[*M. Antoninus*, imperator, cuius liber stoicus adhuc exstat. Diserte vocatur Stoicus a *Iuliano* imperatore in Caesaribus pag. 510. vide infra, *Marcus Heumann.* adde *Dionem Cassium* lib. LXXI. init. ibique Reinari notam p. 1177. tom. II. *Harl.*]

[*Antoninus Aleman*, Stoicus apud *Reines.* Inscript. libr. XI nr. 71. *Heumann.*]

Aphanes, Aristonis Chii discipulus, vide *Athenaeum* VII. p. 281. an Apollophanes? *Fabric.* Ita recte *Reinesius*. Ita quoque *Athenaeum* correxit *Ionsius* II. 6, 3. pag. 171. vbi plures recensentur Apollophanes: item *Heumann.* in act. philos. III. pag. 114. Patria illi fuit Antiochia, Mesopotamiae oppidum. vid. *Stephan. Byzant.* voc. Ἀντιόχεια. Scripsit libellum, Ἀρίστων inscriptum, in quo vitam magistri sui Aristonis voluptuariam exposuit, teste *Athenaeo* l. c. vid. infra, *Apollophanes.* *Harl.*

Apollo,

c) *Diogenes*, vt eius discipulus Antipater, et huius discipulus Panaetius nouarum sectarum auctores fuerunt. Vnde dicti *Diogenistae*, *Antipatristae* et *Panaetistae.* *Athenaeus* lib. V. pag. 186. *Heumann.*

Apollo, Nicaenus τῷ Ἀπολλωνίᾳ τῷ μετὰ Δαρδάνην γνώριμος. vid. ius graeco-roman. tom. I. pag. 92.

Apollodorus, *Atheniensis*, Stoicos audiuit, Panaetium ac Diogenem, vt infra singulari capite de Apollodori notaui, [cap. 27. pag. 669. vet. editionis.]

Apollodorus Ephillus. *Laert.* VII. 39. 41. 54. 64. 84. 140. *Suid.* in Θέων. Eius ἡθική citatur a *Laertio* VII. 102. 118. 121. 129. Φυσική μετὰ τὴν ἀρχαίαν, id. 125. 135. Hae ambae partes εἰσαγωγῆς εἰς τὰ δόγματα siue συναγωγῆς τῶν δογμάτων, eidem *Laertio* lib. VII. in *Chrysip.* memoratae. Et Φύσιολογικὴν quidem εἰσαγωγὴν illustrauerat *Theo*, *Alexandrinus*, Stoicus, sub Augusto clarus, vide *Suidam* in Θέων et *I nsum* II. 17. 1. pag. 245. — Idem forte Ἀπολλῶς, contra quem scripsit *Chrysippus*. Incertum, idem ne sit, qui *Ciceroni* *Apollodorus Sillus*; sed distincte legendum videtur *Apollodorus, Syllus* [de N. D. I. 34. vbi vid. *Dauis.* vid. infra, l. c. p. 670. et 671. et cl. *Heuren* ad *Siobaci* ecl. phys. part. I. pag. 257. a.]

Apollonides, quem moriturus secum habuit *Cato*, *Vticensis*. *Plutarch.* *Catone* minore p. 791. vbi in latina versione male legitur *Apollonii* nomen. *Apollonidis* nomen saepe recurrit pag. 792. 793.

Apollonius, Calchedonensis, siue *Calchidenfis*, (vtrumque enim dixisse veteres, notatum *Sirmondo* pag. 175. ad *Sidonium*,) *Bithynus*, praeceptor *Verissimi* Imp. *Marci* *Lucii*que *Caesarum*. Vide *Gatakrum* ad *M. Antonini* lib. I. sect. 8. et *Syncellum* pag. 351. *Meursium* de *Apolloniis* pag. 63. *Ionsium* pag. 257. *Fabric.* libr. III. 9. 5. pag. 49 sq. vbi multus est de nostro. Num hic, vt *Ionsius* suspicatur, an *Apollonius*, *Tyrius*, quae est *Fabricii* opinio, de mulieribus philosophis egit? Ex hoc opere *Sopater* decimum librorum suorum confecit, teste *Photio* ecl. cod. CLXI. add. *Eutrop.* breu. hist. VIII. 6. 5. aliis cap. 12. vbi vile interpr. in edit. *Verheyk.* pag. 387 sq. *Capitolin.* in *Marco*, cap. 2. ibique *Salmas.* pag. 294 sq. edit. *Hack.* tom. I. et in *Pio* cap. 10. *Menag.* histor. mulier. philosopharum §. 73. *Reimar.* ad *Dion. Cassium* lib. LXXI. 1. tom. II. pag. 1177. ibid. cap. 35. pag. 1199. vocatur *Apollonius Nicomedes* et *Reimarus* inclinatur ad *Salmasii* opinionem, *Nicomedem* esse nomen viri huius, cognomento *Apollonii*. *Harl.*

Apollonius Nysaeus, *Nysaeus*, *Panaetii* discipulorum praestantissimus. *Strab.* XIV. p. 650.

Apollonius, Tyrius, *Ptolemaei*, *Auletae*, temporibus clarus, de *Zenone*, *Citico*, scripsit. *Laert.* VII. 1. 2. 6. 24. 28. et composuit πίνακα τῶν ἀπὸ Ζήνωνος Φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων, *Strab.* XVI. p. 757. Idem forte, qui de mulieribus philosophis scripsit, teste *Sopatro* eclog. apud *Photium* cod. CLXI. p. 177. Licet *Mallincrotus* in paralipomeniade histor. graecis malit *Nysaeo* illum tribuere. Omnino autem fallit coniectura doctissimi *Ionsii*, qui lib. II. de *Scriptoribus* Hist. Philos. cap. 18. huius *Apollonii* historiam in regia *Parisi*. et *Bodleiana* *Oxonienfi* manu exaratam exstare suspicatur. Longe enim de altero *Apollonio*, *Tyrio*, rege, fabula erotica, nescio quo auctore, scripta exstat, e graeco, vt videtur, versa, ab homine christiano, a *Symposio*, vt *Barthius* LVIII. 1. *Aduers.* sibi persuasit: (lib. XIX. cap. 20.) ante mille annos, quam pridem e cod. *Augustano* edidit latine *Marcus Velferus*, *Augustae* *Vindel.* 1595. 4. atque inter *Velferi* opera 1682. fol. iterum vulgavit *Christophorus Arnoldus* pag. 681—704. graec. 1563. 4. gallice hoc titulo: *Les*
Yyy 2 *avant-*

avantures d'Apollonius le Tyr par Mr. le Br. Roterodami 1710. 8. [conf. *Vossius* de histor. lat. lib. III. pag. 729. qui ann. 1500. Constantinum quemdam gr. eum transulisse versibus politicis tradit.]

Apollonius, cum Diodoto, Stoico, diu versatus, P. Crassi libertus, quem C. Caesari commendat *Cicero* XIII. ad familiar. 16.

Apollophanes, Antiochenus. *Steph.* in *Ἀντιόχεια*. Discipulus Aristonis, Chii, de quo librum scripsit: *Athen.* VII. pag. 281. Citatur hic Apollophanes a *Tertull.* cap. 14. de anima, a *Laertio* VII. 92. ἐν τῇ Φυσικῇ id. 140. Eundem hunc esse cum medico, Apollophanes, qui in Antiochi, Seleuci F. aula clarus fuit, audacter adfirmat *Reinesius*, pag. 335. Var. lect. ambigit *Ionsius*, quem vide pag. 144. Fuit et *Comicus Apollophanes* et alter *Epicus*, de quibus dixi lib. II. cap. 22. Alius item Sophista, de quo *Suid.* in *Διονύσιος Ἀρεοπαγ.* [P] *Fabric.* — conf. de Apolloph. Antiocheno *Ionsius* II. 6, 3. p. 171. qui II. 18. 1. pag. 251. vocat *Apollophanem Asibenum*, *Vales.* ad Eusebii histor. eccles. libr. VI. pag. 108. *Heumann.* Supra ad *Aphanem*, *Harl.*

Archedemus Atheniensis. *Plutarch.* de exilio pag. 605. Ὁ δὲ Ἀθηναῖος Ἀρχέδημος εἰς τὴν Παρῶν μεταστὰς ἐν Βαβυλῶνι τὴν Στωικὴν διαδοχὴν κατέλιπε. *Menagius* ad *Laert.* pag. 282. pro Ἀθηναῖος apud Strabonem legit *Θαρηγὸς* siue *Ταρηγὸς* vel *Ζηνώνεος*, ut idem sit cum *Tarsensi*, de quo mox.

Archedanius, Tarsensis. *Strab.* XIV. pag. 674. *Archedemus*, *Laert.* VII. 40. 68. 84. 88. eius liber περὶ Φωνῆς. id. 55. περὶ σοιχείων 134. 139. *Archidemus* Ciceroni [Acad. quaest. IV. 48.] et Senecae. Consei *Lippium* lib. I. manu duct. diss. 12. et quae supra in *Antipatro*, Tarsensi. Citatur ab *Arriano* II. 17. et 19. diss. Epictet. et III. 2. [Sexto *Empir.* adu. math. XI. 73. ibique *Fabric.* pag. 705.] *Stobaeo* Eclog. Phys. *Syriono* in XII. Metaphys. pag. 59. *Demetrio* de eloquutione cap. 34. *Plutarcho*, *Clemente Alex.* etc.

Areus, Alexandrinus philosophus, Augusto et Maecenati familiaris, *Sueton.* August. cap. 89. [eruditione, etiam varia, repletus est per *Arcei*, (ita enim legendum esse cum *Salmasio*, docuerunt *Burm.* et *Oudendorp.* ad h. l. quos cum reliquis interpretibus confules,) philosophi, filiorumque eius, Dionysii et Nicanoris, contubernium.] *Plutarch.* in Antonio p. 952. *Adrian.* V. H. lib. XII. 25. Propter eum Alexandrinis Augustus pepercit, teste *Dione Cassio* lib. 51. p. 454. E. [siue tom. I. p. 647. *Reimari*, qui in nota 103. de *Areo*, quem alii scribunt *Arium*, plura dabit.] De eo vide *A. Schoetum* V. 14. obis. human. *Io. Comr. Dieteric.* in vita Augusti pag. 221 sq. *Fabric.* — *Brucker.* II. pag. 536. ubi tamen falsam in *Suetonii* l. m. lectionem *Sphaeri* retinuit, idem ibid. pag. 98. observat, *Areum* a nonnullis falso numeratum esse inter Pythagoreos. *Harl.* *Ionsius* III. 1. 3. pag. 3. ubi et de aliis cognominibus, II. 17. 3. pag. 248. [vid. infra *Didymus*. *Baitus* lib. de philos. mor. ethnic. p. 103. not. *Heumann.*

Aristo, Chiur, Zenonis, Citiei, discipulus. *Laert.* VII. 18. et 37. et *Cic.* IV. Acad. quaest. [cap. 47. de fin. II. 11. et 13. de N. D. I. 14.] Praceptor Miltiadis, Eratosthemis, Apollophanis, Diphili, et Satyri, tibicinis, quem sermonibus suis ita cepit, ut, tibia in ignem abiecta, ad philosophiam se conferret. *Adrian.* III. 33. Var. *Perseo*, qui *Antigoni*, regis, gratia utebatur, adulatum notat *Athenaeus* VI. pag. 251. et voluptati perquam dedi-

um

tum fuisse. VII. pag. 281. X. pag. 419. ex libris Apollophanis s. Aphanis et Eratosthenis, quibus titulum fecerant Ἀρίστων. Scripta eius memorat *Laert.* VII. 163. ex quibus solos ad Cleanthem epistolarum libros IV. Aristonis, Stoici, esse, reliqua *Aristoni*, *Ceo*, Peripatetico, [de quo supra inter peripateticos,] tribuenda contendebant Sosicrates ac Panaetius. De hoc aliisque *Aristonibus* videndi *Meursius* in Bibl. Graeca, *Ionsius* de scriptoribus hist. philosoph. [II. 3, 4. pag. 152 sq.] et Menagium ad Laetium. Chrysippi dictum ad Aristonem, discipulum suum: *Fortunae et contemnendae blanditiae et non curandae sunt minae, si omni virtutis clypeo protegere te possis*, refert *Libanius* II. 21. epist. ad Polemium. [pag. 759. edit. Wolfii, ubi vero eum Chrysippi discipulum nominat Libanius, magis sectam, quam magistrum indicans, opinante *Wernsdorfio* ad *Himer.* orat. a me Erlangae 1785. editam p. 124 sq.] Physicam et logicam contempsit, *Sextus Empir.* I. adu. logicos pag. 140. *Fabric.* s. §. 12. pag. 372. edit. *Fabric.* *Diogen.* *Laert.* VII. 160. ibique Menag. *Seneca* epist. 84. De eius parodia versus Homerici II. §. 181. πρόσθε λέων, ὅπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα, in Arcesilaum, πρόσθε Πλάτων, ὅπιθεν Πύρρων, μέσσης Διόδωρος, vide *Sext. Empir.* Pyrrhon. hypot. I. cap. 33. pag. 62. Aristo autem per multa capita discessit a decretis Stoicis. Quod adfirmabat, neque formam dei posse intelligi, neque in diis sensum esse, et arguebatur, omnino dubitare, deus animans sit, nec ne, (vid. *Cic.* de N. D. lib. I. cap. 14.) gregi atheorum est adnumeratus. vid. *Boyle* Diction. tom. I. art. Ariste, not. C. *Reimannum* in histor. atheismi pag. 194 sq. at *Brucker.* I. pag. 970. (vbi a pag. 969. de Aristone differit,) eximendum eum ex numero atheorum et statuendum existimat, Aristonem dicendum esse, non negasse deum in genere; sed deum stoicum, qui contra historia quasi dogmata contineat. Scripsit etiam *Θέσεις* siue κτίσεις ἔθνων καὶ πόλεων. Nam in schol. ad Aristoph. nub. 397. vbi legitur Ἀριστίας ὁ Χίος ἐν ταῖς Θέσεσι maluerunt *Rutgeffus* V. L. IV. 18. pag. 435. *Ionsius* I. 12, 5. pag. 76. *Menag.* ad *Diog.* VIII. 163. Ἀρίστων ἐν ταῖς Κτίσεσι, vid. quae ibi notavi pag. 308. at cel. *Heyne* Opusc. II. pag. 339 not. k. defendit *Θέσεις*, sius ac positus vrbium. Id m., „non dicemus, ait, an ἀποικία Ἀθηναίων, quae inter Aristonis scripta fuit, pro particula istius operis habenda sit apud *Plutarchum* de Iside et Osiride pag. 365. E. Opp.“ Add. *Burnann.* ad *Doruillii* Sicala tom. II. pag. 550. in primis *M. Gottfr. Buchneri* diss. Aristo Chius, vita et doctrina notus, Ienae 1725. 4. Contra doctam hanc, at aridam incultamque disput. scripsit *Lotterus* stricturas extemporales in dissertationem de Aristone Chio — a *M. Godfrido Buchnero* conscriptam, Lipsiae 1725. 4. in qua multa, a Buchnero omissa, suppleuntur aut minus recte prolata notantur, et historia Aristonis, quem Stoicis m., i. e. Stoici quidem discipulum, doctrinam vero porticus neutiquam simpliciter adhinrentem, adpellare malit, eius schola peculiaris, quae per exiguum tempus duravit, et doctrina de rebus tam humanis quam diuinis bene explicatur, et aliorum VV. DD. tum recta tum praua iudicia adducuntur atque examinantur. At tamen stricturae sunt fugituae et nimiae in reprehendendo. Erudite acuteque persequitur viriusque Aristonis, et Stoici et Peripatetici, vitam, doctrinas scriptaque anonymus in Bibliotheca philologica, tom. II. part. I. pag. 1 sqq. et part. II. pag. 1 sqq. Gotingae 1773. 8. Multa de Aristone diligenter collecta, et subtiliter, erudite, nec raro lepide disputata sunt in docto cel. *Io. Benedicli Carpzouii*, (nunc Abbatis et Theologi Helmstadiensis,) libro: Paradoxon

doxon Stoicum Aristonis, Chii, 'μοῶν ἔναί τῷ ἀγαθῷ ὑποκείτω τὸν σφόδρ' apud Diogenem Laertium lib. VII. legm. 160. nouis oblationibus illustratum etc. Lipsiae 1742 8. sect. II. cap. 2. et 3. pag. 199—262. — *Titi Aristonis*, vita, non professione philosophi, meminit eiusque mores atque iuris scientiam mire laudat: *Plinius* I. epist. 22. vbi vid. Catanaeum. *Harl.*

Aristocles, Lampiscenus, qui scripsit libros quatuor ἐξηγήσεως in Chrysippum περὶ τῆ πῶς ἕκαστα λέγομεν καὶ διανοόμεθα. *Suid.*

Aristocreon, Chrysippi sororis filius. *Laert.* VII. 185. *Plutarch.* de Stoi or. repugnantibus pag. 1033.

Aristodemus, quem oppugnat *Plutarch.* libr. de nobilitate. [*Ions.* II. 18, 1. p. 251.]

Arrianus, Nicomediensis, Epicteti discipulus, de quo infra lib. IV.

[*Artemidorus*. *Fabric.* *Bibl. Gr.* IV. 13, 6. *Heumann.*]

Asclepiades, *Ions* [II. 18, 1. pag. 251. II. 17, 1. pag. 248. vbi plures Asclepiades enumerantur II. 10, 3. pag. 198. *Brucker.* II. p. 328. cum nota n. supra inter Cynicos.]

Asclepiodotus, Posidonii auditor, teste *Seneca*, de quaestionum naturalium causis scripsit. VI. 17. [conf. supra pag. 164. *Brucker.* II. p. 326. not. h.]

Athenaeus, Stoicus, cuius meminit *Porphyrus* ^{d)} in vita Plotini cap. 20. Etiam Athenaei cuiusdam epigramma de Zenone, Citico, adfert *Laertius* VII. 30.

Athenodorus. *Solenis*, Zenonis discipulus, *Laert.* VII. 38. idem, ut videtur, qui contra aliorum Stoicorum sententiam peccata negabat esse aequalia, id. 121. [P]

Athenodorus Cordylion, Tarsensis, qui Pergamo arcessitus cum M. Catone, Vticensi vixit, et apud eum mortuus est, *Strabo* XIV. pag. 674. *Plutarch.* Catone Minore p. 763. [vol. IV. pag. 377 sq. edit. Reiske.] Custos bibliothecae Pergamenae, qui ausus fuit e libris Stoicorum exindere, quae ipsi secus scripsissent. *Laert.* VII. 34. Idem forte auctor operis contra Aristotelis categorias, quod memorant *Porphyrus*, *Simplicius* et *Stobaeus* et libri περὶ σπερμῆς καὶ πνεύματος, qui laudatur ab Athenaeo XII. pag. 519. et περιπάτων, quorum octauus liber citatur a *Laertio* III. 4. ^{d)} V. 36. et IX. 42. pro quo male in *Arsenii* Monimbasiae archiepiscop. apophthegmatis, graece editis, vbi de Democrito agit, legitur περὶ πάντων pro περιπάτων. *Fabric.* Scriptorem περιπάτων fuisse Athenodorum, Augusti imp. praeceptorem, credit *Menagius* ad *Laert.* VI. 81. p. 258. *Heumann.* Confunditur cum altero *Athenodoro*, Tarsensi, de quo mox disputabitur, a Scheffero ad *Aelian.* XII. H. V. cap. 25. sed refutato ibidem a Kuhnio et Perizonio. adde *Brucker.* II. p. 53. not. 6. *M. I. Frid. Hoffmann.* in docta diss. de Athenodoro Tarsensi, philosopho Stoico, Lipsiae 1732. 4. §. 4. p. 6 sq. *Harl.*

Atheno-

d) Crediderim, a *Porphyrus* innui Athenaeum illum, cuius libri XV. de Dignos. supersunt. Certe lib. VI. pag. 233. dicit *meus Posidonius*, et lib. XIII. p. 53. laudat Zenonem, Citicum. Item lib. VI. pag. 241. dicit, *Ἀθηναῖοις μεα*. Vide tamen, an *Athenaeus* ibi loquatur ipse, an alius

loquens inducatur. Etiam lib. VII. p. 278. *Chrysippum* eximie laudat, et passim insensibilem se praebet, et lib. VIII. pag. 335. *Heumann.*

e) *Menagius* ad locum *Laertii* pag. 136. accipit de Athenodoro, Tarsensi, Cananice, Augusti praeceptore. *Harl.*

Athenodorus, Tarfensis. [Glycae, Cedreno, Constantino Manassae etc.^f) Alexandrinus,] *Sandonis* ^g) F. dictus etiam a pago quodam *Cananites*, praceptor Augusti, Caesaris ^h), de quo *Strabo* loco laudato et *Lucianus* in Macrobiis tom. II. pag. 473. vbi octoginta et duos annos vixisse testatur ⁱ). Laudat et *Zosimus* lib. I. cap. 6. testatus, Augusti mitius imperium fuisse, ex quo Athenodori maxime consiliis aures praeuisset. Idem, cui Claudius adolescens in contubernium datus est, vt ex Augusti literis refert *Suetonius* in Claudio cap. 4. ^k) De patria sua, Tarso, scripsit, teste Steph. in *Ἀρχαία*, et librum ad Octauiam, Augusti sororem, *Plutarch*, in Publicola. fol. 36. aut tom. I. fol. 106. conf. *Dio Chrysostom*. orat. 33. quae prima Tarsica est, pag. 408. *Dio Cassius* lib. LII. pag. 491. A. [tom. I. pag. 689. vbi vid. notam in exemplo Reimari, et lib. LVI. cap. 43. pag. 841. tom. II. vbi Reimarus ex *Zonara* p. 544. B. locum classicum eumque longum adducit de gratia, qua Athenodorus apud Augustum valuit, et de facto, fere audaci, quo libidinem imperatoris repressit. *Spanhem*. ad Iuliani Caesares pag. 52. At omnem historiam huius Athenodori docte exposuit, et quosdam aliorum errores notauit *I. Frid. Hoffmann*. in disput. paullo ante laudata; quam quoque recensuerunt auctores lib. *Auszüge aus Disputationen*, tom. I. pag. 276. Differit igitur primum de Tarso, eius academia et claris Tarsensibus, tum plures enumerat Athenodoros: postea Athenodori nostri vitam, peregrinationem, usum cum Augusto, et auctoritatem qua apud imperatorem polluit, reditum in patriam, quam a tyrannide Boethi, mali poetae malique ciuis, Antonii autem gratia florentis, liberat eique immunitatem impetrat, merita, praemia, honores scriptaque vberius docteque persequitur. Praeter scripta, a Fabricio memorata, citant Athenodori *περὶ σπενδῆς καὶ παιδείας*, *Athenaeus* lib. XII. pag. 519. et opus incertum *πρὸς τοὺς Ἀριστοτέλους κατηγορίας*, *Porphyr*. in *Categor*. pag. 21. a. *Simplicius* *Categ*. pag. 15. b. *Stobaeus* serm. 33. quae tamen, vt alia nominata, ad *Athenodorum*, *Rhodium*, refert *Meursius* in bibl. graeca, tom. X. thes. Gronou. pag. 1271. Pauca habet *Brucker*. vol. II. pag. 536. adde *Isebr. Eilardi Harkenoethii* coniectanea de Athenodoro, Stoico, in nouis miscellan. obsl. criticis ad ann. 1740. tom. I. pag. 49—62. qui vitam Athenod. per annos digestam, persequitur, et *Franc. Sevin* de vita et operibus Athenodori, in Mem. de l'acad. des Inscript. tom. XIX. pag. 77. edit. Amstelod. *Harl*. Alius ab his tribus 1) Athenodorus, philosophus, spectra deridens, de quo *Plin*. VII. 27. Epist. ^l) 2) *Athenodorus*, *Rhodi*us, rhetor. *Quintil*. II. 17. 3) *Athenodorus*, medicus, cuius primum τῶν ἐπιδημείων citat *Plutarchus* VIII. 9. sympos. 4) *Athenodorus*, sophista, qui tempore Pollucis docuit Athenis, Chrestii atque Aristoclis auditor. [*Eudocia* p. 51. vbi

^f) Hos errasse in nomine *Alexandrini*, monet *Hoffmann*. diss. pag. 8. *Harl*.

^g) De quo veteres tacent. vid. *Hoffmann* diss. pag. 8. *Harl*.

^h) Vid. *I. M. Bruti Opera*, pag. 813. *Heum*.

ⁱ) Hic Ciceronis aetate vixit, qui eum laudat lib. III. ad diuers. epist. 7. eumque fuisse Paulli, apostoli, praepceptorem, statuitur in Obsl. miscell. criticis nouis tom. I. pag. 49 sqq. *Heumann*.

^k) Idem quidem credidit *Vossius* de histor. gr. II. cap. 5. sed *Hoffmann* in diss. mem. §. 19. pag. 26 sq. docet alium fuisse Athenodorum Claudii familiarem s. praepceptorem, a nostro distinguendum, adde *Perizon*. ad Aeliani H. V. lib. XII. 25. fin. *Harl*.

^l) *Hoffmann* in diss. mem. §. 23. pag. 31. iudicium suspendit, neque malit Athenodoro Cananitae adtribuere, neque cum Fabricio prorsus negare. *Harl*.

vbi dicitur ὁ ῥήτωρ, τὸ γένος ἐπιφαιέστατος ἐν πόλει Λῆς τῆς Θρακικῆς.] *Philistrot.* p. 591. 5) *Athenodorus*, Arati, poetae, pater. 6) *Athenodorus*, frater Arati. Suid. in Ἀράτος. 7) *Athenodorus*, qui in Bactris ab Alexandro M. defecit. *Curtius* IX. 7. *Fabric.* — 8) *Athenodorus*, frater Gregorii Thaumaturgi, *Euseb.* hist. eccles. VI. 30. *Hieronym.* cat. scriptor. eccles. cap. 65. *Heumann.* Sophista dicitur εὖ γινώσκων τὰς ῥητορικὰς τῶν λόγων, καὶ πολυμαθὴς περὶ τὰ ῥητορικὰ μέτρα ab *Enochia* pag. 51. — 9) *Athenodorus*, hiliro, in certamine victor renuntiatus et ab Arlienensibus multatus, quod abfuit a ludis Bacchanalium, *Plutarchus* in vita Alexandri M. pag. 69 sq. vol. IV. edit. Reiskii. vid. inter Tragicos deperditos, supra, tom. II. p. 289. 10) *Athenodorus*, *Lubrus.* *Plutarch.* in vita Phocionis ibid. pag. 325. coll. *Aeliano* in H. V. lib. I. cap. 25. vbi eadem de mutuo nobili Alexandri M. ac Phocionis fato et magnificentia narratur historia, et Athenodorus cognominatur *Himeracus*, a Scheffero aurem et Perizonio ex *Plutarcho* bene correctus, quamvis Kuhnus putaret, Athenodorum illum potuisse dici Imbrium origine, Himeracum beneficio. — 11) Hoffmannus addit *Athenodorum*, statuarium, patria Teium, summum artificem, teste *Plinio* H. N. XXXVI. cap. 5. — 12) *Athenodorum*, quemdam Isaurorum rebellantium aduersus imperatorem Athanasium, (vid. *Theodoret.* H. E. lib. II. fol. 559. edit. Vales. et *Theophanes* in Chronograph. fol. 118. et 120. edit. Paris. 1655.) — 13) *Athenodorum*, discipulum Dionysii, Areopagitae, etc. (*Suid.* tom. I. pag. 72.) — 14) *Athenodorum*, Eretrientem, *Plotii* bbl. cod. CXIX. — Denique p. 8. et 9. addit Hoffmannus 15) *Athenodorum*, Sallustii et Procli aequalem, saec. post Ch. N. V. tempore Leonis Thracis florentem, et probabiliter adhaerentem philosophiae Platonico-pythagoricae. *Harl.*

Attalus, sub Tiberio imp. clarus, cuius non infrequens apud Senecam mentio, qui eum audisse se testatur Epist. CVIII. Solum vertit, a Sciano circumscriptus, ut leges in Senecae patris suavioria 2. Eius libri de fulminibus citantur a *Seneca* filio II. 48. Nat. quaest. Huius quoque Attali suspicor esse libros *παροιμιῶν* memoratos *Hesychio* in Κεφάλαια. Alius *Attalus*, Philometor, qui de agricultura et re medica scripsit, de quo *Harduinus* ad *Plin.* [*Attalus*, Sophista, sub M. Aurelio, vid. *Spanhem.* de V. et Pr. Numism. diss. XI. vol. II. p. 310. *Harl.*] Alius denique *Attalus*, Rhodius, Arati interpres, quem notat passim *Hipparchus*, ut dixi cap. de mathematicis, §. XIX. 8.

[*Augustus*, imperator, inter Stoicos refertur a *Italico* imperat. in *Caesaribus* p. 485. et 506. vsus est praeceptoribus Athenodoro aliisque Stoicis, quod late demonstravit *Hoffmannus* in diss. laudata de Athenodoro pag. 10 sqq. et pag. 21 — 26. nouem vsus est argumentis, ex philosophia Stoica et vita *Augusti* ductis, quibus probaret, illum imperatorem fuisse Stoicum. *Harl.*]

Q. *Lucius Balbus*, quem loquentem inducit Cicero libris de Natura Deor. [et de quo lib. I. ita iudicat. „Q. Lucius Balbus tantos progressus habebat in Stoicis, ut cum excellentibus in eo genere Graecis compararetur.“ *Heumann.*] Hic ipse est, cuius ex *Augustini* IV. 30. de ciuitate dei meminit *Agobardus* lib. de imaginibus, tom. XIV. bibl. patrum pag. 293.

Barthianus, monachus Calaber, episcopus Hieracensis, qui saec. XIV. post C. N. floruit. E. hica, in duas distributa partes, secundum Stoicos, latine legitur, ab auctore gr. scripta, tom. 26.

tom. 26. bibl. patrum tom. 26. edit. Lugd. pag. 28 — 38. ex edit. *H. Caniffi* tom. VI. antiq. lectionum pag. 4. ex bibl. Bauarica. *Fabric.* adde *Heumanni* acta philos. tom. I. pag. 739. *Harl.*

Basilides, Scythopolitanus, quem M. Antoninus audiuisse traditur [P] ab Hieronymo in Chron. et Syn. ello pag. 351. *Fabric.* vid. *Burlaeus* de viris philosophorum cap. 112. qui haec habet. "*Basilides*, Socroconicanus philosophus, claruit Athenis tempore Antonini Pii, imperatoris, cuius et praeceptor fuit." vid. *Fabric.* Bibl. Gr. lib. IV. cap. 17. pag. 522. *H. Jmannus* in lexico vniuersali, *Morerius* diction. *Heumann.* qui Basilidem numero Stoicorum excludit, saltem dubitat, in actis philos. III. p. 115 sq. Sed *Fabric.* margini exempli adscripsit, *idem Basilides Stoicus, quem Sextus II. contra logicos sect.* 258. ait, *docuisse, nihil ἀσώματον incorporeum esse*: et in nota ad Sextum p. 507. stat in sua sententia, atque tredecim enumerat *Basilides*. *Harl.*

Bassus, Stoicus, Galeno memoratus, Coelio Aureliano est *Tullius Bassus*, de quo *Io. Rhodius* ad Scribonium Largum pag. 191.

C. Blaeus, Cumanus, Antipatri, Tarfensis, auditor, Romae et ab dedicatione scriptorum quorundam philosophicorum honoratus. *Plutarch.* in vita Gracchorum p. 825 et 834. Male *Blaestus* p. 832. Meminit etiam Cicero in Laelio, et or. in Rullum. *Valerius Max.* IV. 7.

Boethius, Stoicus. *Philo* de mundo incorruptibili pag. 737. vide et *Laert.* VII. 142. (et ad segm. 143. Menagium.) et 54. e quo posteriore loco colligas, ante Chrysippum scripsisse. Liber de Natura citatur *Laert.* VII. 148. Liber XIII. de fato. *Laert.* VII. 149. [Cic. de diuin. I. 8. et II. 20. prognosticorum causas elicere conatus est. conf. *Cudworth.* Syst. intell. tom. I. ibique *Mosheim.* pag. 190. supra pag. 165.]

[*M. Iunius Brutus*, qui scripsit libros philosophicos. *Bayle* diction. voc. *Brutus* not. E. Bruti librum de virtute citat *Seneca* consol. Helu. cap. 9. Eiusdem librum de patientia memorat *Diomedes*, grammaticus. vide *Paganus Gaudentium* lib. de philos. rom. cap. 25. De misera Bruti philosophia vid. *Baltus* lib. de philos. mor. ethnic. pag. 293. conf. *Quintil.* dialog. XXI 10 *Heumann.* Sed compara *Brucker.* hist. crit. phil. II. p. 28 sq. q. i cum Gaudentio negat, Brutum fuisse Stoicum. — De eius epistolis vide supra in vol. I. pag. 678 sq. vbi addatur edit. Bruti epp. latina. Florent. 1487. 4. in biblioth. Noribergensi. adde *Ernesti* indicem histlor. in clauē Cicer. voc. *Brutus*. *Harl.*]

Calistes, Longini aequalis. Vide *Eusebium* X. 3. Praeparat.

Callippus, Corinthius, Zenonis, Citiei, discipulus. *Laert.* VII. 38.

Cassius, *Laert.* VII. 34.

Cato, *Vticensis*, siue minor, ab Antipatro, Tyrio, praeceptis ethicis ac politicis imbutus. Cic. ad Atticum II. 1. *Sallust.* Catil. cap. 5. *Plutarch.* in eius vita pag. 761. Perfectissimum Stoicum vocat *Cicero* in Bruto cap. 31. quem vide orat. pro Muraena cap. 29. Eius icon apud *Lucaum* II. 380 sqq. *Fabric.* Ad *Lucani* locum scripsit *Iac. Brummer* commentat. de philosophia Catonis Vticensis, Ienae 1755. 4. addantur *Cicero* praefat. ad paradoxa. *Florus* hist. rom. lib. IV. cap. 2. pag. 129. *Augustin.* lib. I. de ciu. dei cap. 23. V. 52. *Hornius* hist. philos. lib. IV. cap. 4. pag. 241. *Bayle* Diction. voc. *Hortensius*

not. N. *Gaudentius* de philos. rom. cap. 38 et 39. *Heumann*, — De eius vita, fati, cum primis de eius philosophia copiosus est *Brucker*. vol. II. pag. 51 sqq. add. *Ernsti* in clauē Ciceron. ind. histor. voc. *Cato*, qui plures eiusdem nominis Romanos bene distinguit. *Harl.*

P. Egnatius CELER, de quo *Tacitus* XVI. Annal. cap. 32.

Chaeremon, Alexandrinus, cui successit Dionysius Alexandrinus, qui vsque ad Traianum vixit, teste *Suida* Διονυσ. De eo vide *Voss.* II. 1. de Hist. Gr. et *Vales.* ad Eusebium VI. cap. 19. pag. 122. qui apud *Senecam* VII. 5. Nat. quaest. pro Charimandro ^{m)} iubent legere Chaeremonem, cuius librum de cometis laudat *Origenes* I. contra Cels. pag. 45. Insignis Chaeremonis huius locus de sacerdotibus Aegyptiis exstat apud *Porphyrium* IV. de abstinendo ab animatis pag. 360 sq. quem respicit *Hieron.* II. contra Iovinian. Idem Chaeremon ἱερογγραμμάτευς Porphyrio laudatus apud *Euseb.* V. 10. de praeparat. ἱερογλυφικά scripsit teste *Suida* in ἱερογλ. At *Martialis* XI. 57. *Chaeremonem* pro quouis paupere Stoico, mortis contemptore, ponere videtur. Alius Chaeremon, ni fallor, qui, Astronomiae peritus videri cupiens, cum Aelio Gallo Alexandria iter fecit, de quo *Strabo* XVII. pag. 806. — *Chaeremonis*, medici, mentio in narratione siue fabula de Apollonio, Tyrio, pag. 691. Opp. Marci Vellerei. *Fabric.* — *Chaeremon*, tragicus, supra in vol. II. inter tragicos deperditos, voc. *Chacrephon*. *Harl.*

Chaerephon, *Lucian.* in Hermotimo tom. I. pag. 515. *Fabric.* — siue cap. 15. tom. I. p. 754. *Reitzii*, ubi Pythius dicitur optimos omnium Stoicos praedicens ad horum rationem ablegauisse Chaerephontem. Sed *Heumannus* in actis philos. tom. III. pag. 117 sq. animaduertit, Chaerephontem apud Lucianum esse nomen fictum atque Lucianum adluisse ad Chaerephontem, qui Socratis tempore vixit, et quem Apollo Delphicus ad Socratem, a quo disceret sapientiam, ablegauit. vid. *Suid.* in voc. Chaerephon. *Platon.* Apol. Socrat. pag. 21. *Heumann.* in actis philos. I. pag. 490 sq. Sensum igitur Luciani esse *Heumann.* ait: Tene quoque oraculum Apollinis, quod olim Chaerephonti euenit, ad Stoicos misit, testatum, hos esse omnium philosophorum optimos? *Harl.*

Charmippus, Megarensis, apud Stoicum in Amarantho pag. 430.

Chremenides, a Zenone, Citieo, adamatus. *Laert.* VII. 17.

Chrysippus, Apollonii F. Solensis, (ob viciniam dictus quibusdam Tarfensis,) successit Athenis Cleanthi, a quo ⁿ⁾ ut et a Zenone in multis tamen dissensit. Vide *Laert.* VII. 178 sq. Ut ad inuentionem sufficeret, ter helleboro animum deterfisse scribit *Petronius* [cap. 88.

^{m)} Charimandri tamen apud *Pappum* quoque mentio lib. VII. pag. 247.

ⁿ⁾ Antipatri librum περὶ τῆς Κλεινίδος καὶ Χρυσιπποῦ διδραχμῶν supra in voc. *Antipater Tarfensis* e *Plutarcho* memorauimus. *Fabric.* Cicero de fato multus est de Chrysippo, περὶ δυνάμεως argutato, eiusque lib. de fato refutat; cap. 4. *Chrysippi laquos* nominat, cap. 6 et 7 (vbi vide *Daui.*) et sqq. de graui eius certamine cum *Diodoro*, va-

lente dialectico agit, et cap. 7. fin. dicitur *Cleanthis* discipulus, dum, „omnia, inquit Cicero, vera in praeteritis necessaria sunt, ut *Chrysippo* placet dissentienti a magistro *Cleanthe*, quia sunt immutabilia, nec in falsum e vero praeterita possunt conuertere “ Et sic in eodem libello persequitur placita et argutias Chrysippi. adde *Cicer.* quaest. acad. IV. cap. 46 sq. ad diuers. IX. ep. 4. ibique interpretes. *Harl.*

[cap. 88. Satyr. vbi Bosch et Erhard pag. 425. edit. I. Burmanni, plura de Chrysippo et de re ipsa collegerunt] Studium illius in tradendis ingenii sui monumentis tantum operae laborisque sustinuit, ut ad ea, quae scripsit, penitus cognoscenda, longa vita opus esse scribat *Valerius Maximus* VII. 7. extern. 10. Acumen eius usque adeo admirationi fuit, ut non decissent, qui dicerent, deos ipsos, si dialectica vterentur, viros haud alia esse, quam Chrysippea. [— Ab *Athenaeo* XIII. p. 565. laudatur. *Cicero* de Orat. I. cap. 12. ait, Chrysippum acutissimum quidem fuisse, sed in dicendo ieiunum et exilem, neque ob eam rem philosophiae satisfacisse, quod non habuerit hanc dicendi in arte aliena facultatem. — De oraculis et diuinatione quid superstitiosi Stoici, omnia fere diuinationis genera defendentes, iudicant, et quae diuersimode varii scripserint, paucis exponit *Cicero* de diuin. I. cap. 3. et inter alia, *accessit*, inquit, *acerrimo vir ingenio Chrysippus, qui totam de diuinatione duobus libris explicauit sententiam, uno praeterea de oraculis, uno de somniis.* Ibid. lib. II. cap. 56. dicitur Chrysippus Apollinis oraculis totum volumen impleuisse: ibid. lib. II. cap. 70. fertur Chrysippi liber plenus esse somniorum. *Cicero* lib. I. de N. D. cap. 15. vocat eum stoicorum somniorum vaferrimum interpretem, qui magnam turbam congregat ignotorum deorum atque ita ignotorum, ut eos ne coniectura quidem informare possimus, eiusque de deo mundoque et natura deorum etc. *libros II.* vberius indicat. add. *Gedicke* in M. T. Ciceronis hist. philos. antiquae pag. 314 — 319 Sed de Chrysippi theologia ac philosophia praeter *Diogen. Laert.* VII. sect. 179 sqq. *Suidam* in voc. Chrysippus, tom. III. pag. 691. *Lipsum* in Manuductione lib. I. p. 56. diss. XI. ac *Georg. Pasch* in introduct. ad rem litterariam moralem vet. etc. *Kilon.* 1707. 4. pag. 609 sqq. copiosius disseruerunt *Bayle* in Diction. art. *Chrysippe*; *Brucker.* hist. crit. phil. tom. I. pag. 974 sqq. qui eum quoque a crimine Baylii, inter numinis hostes illum referentis, pag. 976 sq. defendit, alii quoque, quos semper nominare longum et molestum foret, historiae philos. conditores, *Taormann* in: Geist der spekulativen Philosophie, tom. II. pag. 440. 462 sq. etc. — De moralibus Chrysippeis, e rerum natura petitis, disp. scripsit *Georg. Alb. Hegedorn*, Altdorf. 1685. eiusque Ethicae adiecit *Io. Cour. Hagedorn.* Noribergae 1715. 8. conf. Acta erudit. Lips. ann. 1715. mense Iun. pag. 277 sq. Chrysippi doctrinam de moribus et iudicia partim exagitat *Gottl. Stolle* in: Historie der heidnischen Morale, p. 135 sqq. — Satius tamen, dicebat Chrysippus, esse, nullos comparare amicos, quam comparatos amittere, ut legitur apud *Libanum* lib. I. epist. 5: — Chrysippum credidisse, non quidem omnia, tamen sagaciora, bruta, rationis adeoque dialectices, (vid. *Sext. Empir.* Pyrrh. I. cap. 14. sect. 69. ibique Fabricii notam, pag. 19.) non fuisse expertia, censet *Io. Andreas Schmid* in diss. Chrysippea brutorum logica, Ienae. 1689. subdubitat vero *Ribou.* in diss. de anima brutorum, Rorarii libro; animalia bruta etc. subiecta, pag. 969 sqq. — Poetarum, praecipue Euripidis, studiosissimus erat Chrysippus, ita, ut illorum sententiis, velut quibusdam testimoniis, quae proposuerat, confirmans, scripta quaedam oppleret, ut hoc ei etiam vitio verterent aduersarii. vid. *Diog. Laert.* VII. 180. *Galenus* περί τῶν κατ' Ἱπποκράτην καὶ Πλάτωνα δογματῶν. (in quo opere Galenus e Chrysippi scriptis multa refutanda sibi excerpfit *) lib. III. pag. 265, 37. *Valckenarr* in

Zzz 2

diatriba

o) Vid. infra, indicem scriptorum, a Galeno citatorum, in vita Galeni, lib. IV. cap. 17. vol. III. pag. 567. edit. veteris.

diatriba Euripid. edit. Hippolyti Eur. adnexa, pag. 28 sq. vbi quoque ille obseruat, nos, si litteratissimi Stoici, Chrysippi, commentarii nobis superessent, intellecturos esse, ex illis quam multa Cicero deriuasset in opera sua philosophica. Idem *Valck.* in adnotatt. ad Euripidis Hippolytum v. 322. notat et corrigit verbum Euripidis, quem ex Chrysippo, Stoico, exhibuit *Galenus* lib. mem. III. tom. I. pag. 265, 38. conf. de arcana Chrysippi theologia cl. *Villoison.* de triplici theologia mysteriisque veterum, (in *St. Croix* Mem. — ou Recherches histor. et critiques sur les Mysteres du Paganisme) p. 276 sqq. — *De Chrysippo, Stoico fastuoso*, scripsit *Io. Frid. Richter*, Lipsiae 1738. 4. *Hartl.* Composuit volumina septingenta et quinque, saepius de eadem re scribens, [P] et multa longaque testimonia aliorum scriptorum suis inferens libris. id. 181 sq. Scripta Chrysippi *ἑνδοξότατα* quondam atque in plurimo honore fuisse, idem *Laertius* tradit, n. 189. Ex tanto numero tamen ne vnum quidem ad nos peruenit, siue hoc totum fortunae fuit, laboribus eius haud fauenti, siue multitudo ipsa vaegrandis, et in hac contorta non pauca et *Φορτικά*, subrilesque ineptiae lectores remouerunt, quo nomine spernuntur vel impugnantur Chrysippea quandoque non a Galeno tantum et Sexto ac Cicerone, sed ab Epicteto quoque et Seneca ac Plutarcho. Neque dubito subscribere *H. Stephani* iudicio in praefat. ad Xiphilinum ann. 1592. fol. qui non ita magnam iacturam putabat, quod Chrysippi voluminibus dialecticis CCCXI. atque tot eius libris nobis hodie sit carendum. Rhetoricam Chrysippi ita scriptam fuisse testatur Cicero, *ut, si quis obmutescere cupierit, nihil aliud legere debeat.* lib. 4. de fin. 3. [A discipulis acceptauit mercedes, *Quintil.* I. O. lib. XII. 7. 9] In Physicis, nescio an aliquid viderit: in Ethicis, licet illa *χρησιμα τῶ τῶν ἀνθρώπων βίῳ* pronunciet *Ann. Cornutus* apud Dionem in Nerone pag. 715. adparet vel e *Seneca*, lib. I. de beneficiis cap. 4. Chrysippum officia ita circumsepsisse et intersecuisse subtilissimis disputatiunculis, ut praester, vnas Arriani Epicteteas dissertationes tulisse aetatem, quam si omnia Chrysippi scripta moralia ad nos peruenissent. Historicos et grammaticos haud dubie multa docere potuissent Chrysippi, si exstarent, volumina, quorum catalogus in *Συντάξεις* digestorum apud Laertium, licet bene longus n. 189 — 202. mancus tamen est, ut praeter viros doctos ad illum scriptorem notarunt *Io. Meursius* ad Chalcidum pag. 31. et in biblioth. graeca et *Tho. Stanleius* in hist. philosophica lib. VIII. pag. 486 et *I-usus* lib. II. cap. 8. a quibus plurima insuper Chrysippi scripta Laertio praeterita recensentur. (*Chrysippi περὶ τῶν ἀρετῶν* citatur in libro Plutarchi (olim inedito) *περὶ εὐγενείας.* — *Περὶ νομῶν* in Digestis lib. I. — Liber, quo aequalitatem demonstrat virtutum, *Plutarch.* libr. de nobilitate pag. 29. liber primus de bonis; liber de arte dicendi; liber de iis, quae per se eliganur, ibid. pag. 41. — [*περὶ παροιμιῶν* libr. II. ad Zenodotum, *Laert.* VII. 200. conf. *Fabric.* infra lib. IV. cap. 9. vol. III. pag. 281. edit. vet. — De liberorum educatione composuit praecepta, in iisque etiam *chironomiam*, h. e. legem gestus, docuit, vid. *Quintil.* I. O. lib. I. cap. 11, 17. qui saepius laudat Chrysippum. Locum *Ciceron.* de diuin. I 3. vbi nonnulla Chrysippi scripta memorantur, supra iam citavi. In catalogo apud *Laert.* VII. 198. pro vulgato, *περιέχοντα σποράδην καὶ ἑσώματικὰς ζητήσεις λογικὰς*, *R. ffius* in commentatt. Laertianis pag. 159 sq. corrigit *περ. σποράδην καὶ ἑσώματι τὰς ζ λ. quaeque sparsim traditae, non in corpus reductas quaestiones logicas continant.* Libros, *τὴν πολυταίαν, τὰς περὶ τῆ καθήκοντος, τὰ διαλεκτικὰ θεωρήματα, τὴν πρώτην περὶ συλλογισμῶν*

συλλογισμῶν εἰσαγωγὴν, τὸν περὶ δικαιοσύνης passim laudat *Sextus Empiric.* aliaque *Galenus. Harl.*] — Nescio, quid sibi velit *Julius Niger*, non vsquequaque adcuratus scriptor, quando in historia scriptorum Florentinorum de Lapo Birago differens pag. 343. *Chrysippum*, αὐ, pariter philosophum graecum latinum dedit *Italiae nostrae*. Obiit *Chrysippus* Olymp. CXLIII. aetatis 73. [aet. 81. secundum *Lurianum* in Macrobiis cap. 20. tom. III. p. 222. Reitz. adde *Valer. Maxim.* VIII. 7. ext. 10. ibique interpr. in edit. Torrenii, pag. 738. sed *Laertio* potius adfentiendum, ideoque annum Chrysippi natalem Olymp. CXXIV. 4. adferendum putat *Corfn.* in fast. attic. IV. pag. 80. et pag. 99. *Harl.*] ut ex Apollodoro notauit *Laertius* VII. 184. Effigies Chrysippi antiquas tres exhibet Iac. Gronovius tomo tertio thesauri Antiq. graecarum littera S. Effigies in gemma apud *Begerum* pag. 67. thesauri Palatini. Caput eius in nummis Pompeiopolitanis apud *A. Morellum* in specimine rei numariae pag. 240. Chrysippum et Zenonem sibi manus intulisse, scribit *Vincent. Bellou.* XXIII. 69. speculi nat. — [adde *Eudoriam* pag. 437. de anno et genere mortis. Athenis in Ceramico statua fuit Chrysippi sedentis porrecta manu, quae manus quid significet, quaerit *Cicero* de Finib. I. 11. adde *Pausan.* in Atticis cap. 17. *Meursium* de Ceramico gemino cap. 15. pag. 46. *Brucker.* I. pag. 978 sq. — A Zenone, Epicureo, Chrysippum numquam, nisi *Chesippum* vocatum esse, tradit *Cicero* de N. D. I. 34. vbi vid. interpret. in edit. Dauisii. *Harl.*] Alios Chrysippos in veterum scriptis notarunt *Ionfius*, *Meursius*que locis laudatis, et *Menagius* ad *Laertii* VII. 186. Quibus adde *Chrysippum*, Hierosolymitanum, de quo *Allatius* ad Eustratii libell. tom. 27. biblioth. patrum, edit. Lugd. pag. 363. [conf. *Bayle* Dict. voc Chrysippe. not. C. D. et *Fabricium* infra in elencho medicorum vol. XIII. pag. 115 sqq. vbi multos Chrysippos, medicos, recenset, Ionfiique notitiam auget.]

Catalogus eorum, ad quos siue aduersus quos Chrysippus, Solensis, scripsit, quorum plerique Stoici fuisse videntur.

Agatho. *Laert.* VII. 194.
 Alexander. 192. 196.
 Aminias. 196.
 Apollas. 193. 197. [vid. supra in hoc catalog. voc. *Apollodorus Ephillus.*]
 Apollonides. 191.
 Arcefilas. 198. [P]
 Aristagoras. 190. 194.
 Aristobulus. 198.
 Aristocles. 199.
 Aristocreon. 196. 197. 202.
 Athenades. 190. 195. 198.
 Athenodorus. 190.
 Cleon. 202.
 Clitus. 191.
 Dio. 190. 192.
 Diocles. 200.

Diodorus. 200. 202.
 Dionysius. 192. 200.
 Dioscorides. 190. 193. 198. 200. 203.
 Epicrates. 193. 198.
 Gorgippides. 190. 191. 198. 200.
 Hedyllus (an Heryllus?) 196. 197.
 Heraclides. 198.
 Laodamas. 196. 199. 201.
 Leptinas. 201.
 Meleager. 196.
 Menecrates. 198.
 Metrodorus. 189. 191. 198. 199.
 Nicias. 193.
 Onetor. 197.
 Panthoedes. 193.
 Pafylus. 191. 195. 197. 198.
 Philarchus. 191.

Zzz 3

Philippus.

Philippus. 193.
 Philo. 191.
 Philomathes. 194. 195. 199. 200.
 Pollis. 198. 202.
 Pythonax. 201.
 Soligenes. 192.
 Sphaerus. 198.
 Stefagoras. 192. 194. 197.

Thearus. 190.
 Theoporus. 199.
 Timocrates. 194.
 Timonax. 201.
 Timostratus. 194.
 Zeno. 189. 195. 201.
 Zenodotus. 200.

S. Chrysostomum, propter dialogum, neminem laedi, nisi a se ipso, Opp. tom. VII. p. 36. edit. Sauil. aut tom. IV. pag. 498. edit. Ducae, Stoicis accenset Heumannus in actis philos. tom. I. pag. 737. Eiusdem argumenti liber auctore *Barthol. Fesen*, S. I. Vicent. 1708. vid. noua litteraria Hamburg. pag. 267.

M. T. Cicero, in multis, [praecipue de officiis, et in paradoxis,] Stoicos sequutus est, de quibus et hoc eius dictum exstat: *licet infestemur Stoicos, vereor, ne soli philosophi sint.* [vid. *Cic. de Officiis* I. cap. 2, 10. *Heumannum* de Ciceronis paradoxis Stoicis, in actis philos. tom. III. p. 694 — 711 *Brucker*. vol. II. p. 34 sqq. cum primis p. 45. *Harl.*]

[*Q. Cicero*, vide *M. T. Cic. de diuin.* II. 3. *Heumann.*]

Cinna Catulus, quem audiuit *M. Antoninus*, imperator. *Iulius Capitolin.* in Marci vita cap. 3. et *Antoninus* ipse lib. I. sect. 13.

Claudius Maximus, ab eodem *M. Antonino* frequentatus. *Iul. Capitolin.* loco laudato, et *Marcus Antonin.* lib. I. sect. 17. (15.) et lib. VIII. sect. 25. Huic, ni fallor, Claudio Maximo, ad Proconsulatus Bithyniae dignitatem euecto, Apuleius in Apologia se purgat ab impactu Magiae crimine, fretus, ut ait, doctrina eius ac perfecta eruditione.

CLEANTHES, Affius ^{p)}, ex Affo, Lyciae [Troadis,] urbe, Steph. in *Acroas*, Strabo lib. XIII. pag. 908. Zenonis, Citiei, quem per vndemiginti annos audiuerat, in porticu Atheniensi successor, magister Chrysippi: *Laert.* VII. 27 et 168 sq. Ingenio ^{q)} tardiore, sed pertinaci studio et animo conlante solus est visus magistri sui [*¶*] peram ferre posse: vid.

^{p)} Male *Thesius* apud Probum in Ecl. VI. Virgil. *Fabric.* vid. *Plutarch.* de exilio, pag. 387. ibique *Xylandr.* vol. III. Reisk. *Harl.*

^{q)} Vide *Barthium* ad Claudian. pag. 101 sq. *Fabric.* — conf. *Eudocia* in *Violar* pag. 272. ubi Cynicis philosophis adnumeratur; at tamen dicitur discipulus primum Cratetis, dein Zenonis, huiusque successor: cognominatus *Φρειάτης*, quod in puteo, *Φρεάτι τῷ*, stans, praetereuntibus hauriebat aquam, et pro potu dato accipiebat panem. Cleanthis sedulitatem, parsimoniam inedramque imitatus est quo iam modo, sed necessitate coactus, *Franc. Iunius* in iuuentute. vid. *Bayle* Dict. voc.

Iunius, not. I. pag. 887. — Cleanthes propter indefessum laborem dicebatur *δευτερος Ἡρακλῆς*. adde *Suidam* voc. *Κλεάνθης*, tom. II. p. 312. supra in comment. deperditis de Homero etc. vol. I. pag. 508 sq. nr. 34. iam adnotata, *Brucker.* vol. I. p. 972 sqq. *Tiedmann.* quem ad Chrysippum et initium huius capituli iam laudau. — In collectione sententiarum Frobeniana, (in vol. I. pag. 726. recensita,) Cleanthis sunt sententiae. — Adagia nostrum scripsisse, quod putarat Schottus, dubitat *Fabric.* infra vol. III. lib. IV. 9, 1. pag. 282. *Rossius* in comm. *Laertian.* p. 122. — *Gedike* in *M. T. Ciceronis historia philos. antiq.* p. 311 sqq. quaedam de eo collegit. *Harl.*

vid. *Plutarch.* de audit. p. 173. vol. VI. Opp. edit. Reisk. eundem de vitando aere alieno pag. 300 sq. vol. IX. Vitam finit inedia, annos octoginta natus. *Laert.* VII. 176. vel vnde decentum, ut Lucianus et Valerius Max. Indulsiſſe et ipſum argutioribus diſputatiunculis, adparet e Seneca, aliisque, vnde *ſpiras Cleanthis et contorta Chryſippi* iungit *S. Hieronymus* I. in Ruſin. Huius Cleanthis ſtatuam inſignem, magnificentiae Senatus Romani documentum, in ipſa Aſſo vidiffſe ſe teſtatur *Simplicius* ad Epictet. pag. 329. Scripta eius, veteribus memorata, et viris doctis ad Laertium, Meurſioque in Bibl. Graeca maximam partem obſeruata, ecce tibi faciliori ordine:

Περὶ ἀγωγῆς. *Laert.* VII. 175.

Περὶ αἰσθήσεως. *Laert.* VII. 174.

Περὶ τῶν ἀπόρων. *Laert.* VII. 175.

Περὶ ἀρετῶν. *Laert.* VII. 175.

*Οτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. *Laert.* VII. 175.

Πρὸς Ἀριſταρχον. *Laert.* VII. 175. Forte in hoc libro criticam Ariſtarchi, grammatici, in Homerum exercitam, caſtigauerat Cleanthes.

Ἀρχαιολογία. *Laert.* VII. 174. Dubitat Menagius, an diuerſa haec fuerit a μυθικοῖς, de quibus infra.

Περὶ ἀτόμων. *Laert.* VII. 134.

Περὶ βασιλείας. *Laert.* VII. 175.

Περὶ βελῆς. *Laert.* VII. 175.

Περὶ Γηγάντων. *Laert.* VII. 175. Idem opus ſuſpicatur Meurſius eſſe Cleanthis *Θοομαχίαν* laudatam a Plutarcho de fluminibus.

Περὶ Γοργίππε. *Laert.* VII. 175.

Πρὸς Δημόκριτον. *Laert.* VII. 174.

Περὶ Διαλεκτικῆς. *Laert.* VII. 175.

Διατριβῶν β'. *Laert.* VII. 175.

Περὶ τῆ δικάζου. *Laert.* VII. 175.

Περὶ δόξης. *Laert.* VII. 175.

Περὶ ἐλευθερίας. *Laert.* VII. 175.

Περὶ ἐπιτήμης. *Laert.* VII. 175.

Περὶ ζῆωτος. *Laert.* VII. 175.

Ἑρωτικὴ τέχνη. *Laert.* VII. 175.

Περὶ εὐβελίας. *Laert.* VII. 175.

Περὶ εὐφροίας. *Laert.* VII. 175.

Περὶ τῆ Ζήνωνος φυſιολογίας, (MS. Palatin. Menagio teſte φυſιολόγος.) *Laert.* VII. 174.

Περὶ

Περὶ ἡδονῆς. *Laert.* VI. 87. et 175 librum secundum *Clemens* II. Strom. pag. 417. [P] *Libros comitia voluptatem* vocat *Cicero* I. de natura Deor. cap. 14. De tabula Cleanth's, quā ruborem inculcaturus Epicureis Voluptatem fecit throno insidentem et virtutes ipsi ministrantes vide *Cic.* II. de fin. cap. 21. *Augustinum* V. 20. de C. D. *Gassendum* de Philos. Epicuri pag. 1685 sq.

Τῶν Ἡρακλείτου ἐξηγήσεων δ'. *Laert.* VII. 174.

Πρὸς Ἡρακλῶν. *Laert.* VII. 174.

Θεομαχία. *Plutarch.* de flum. Vide supra *περὶ Γρυάντων.*

Περὶ Θεῶν. *Laert.* VII. 75. *Hypocrit.* in *Ἀέσχαμ.* Respicit *Cicero* II. et III. de natura Deor. *Macrob.* lib. I. Sat. cap. 17. 18. *Plutarchus* de vitando aere alieno.

Ἰαμβεῖα. *Simplic.* in *Epictet.* pag. 339. *Seneca* Epist. 1. 6. *Plutarch.* *Clemens* Alex. *Galenus* et *Stobaeus.* Vide *H. S. ephani* Poesin philoloph. p. 51 sq. et 124.

Περὶ ἰδίων. *Laert.* VII. 175.

Περὶ τῆ καθήκοντος. *Laert.* VII. 175.

Περὶ καλῶν. *Laert.* VII. 175. [*Athen.* lib. VIII. pag. 335.]

Περὶ κατηγορημάτων. *Laert.* VII. 175. *λεπτά* illa vocasse testatur *Clemens* VIII. 784.

Περὶ κυριεύοντος, (Sophismatis genere,) *Arrian.* II. 19. *Epictet.*

Περὶ λόγου, γ'. *Laert.* VII. 175.

Περὶ μαντικῆς. *Cic.* I. de diuinat. [cap. 3. vbi dicitur Cleanthes femina a Zenone in commentariis quasi sparsa, fecisse vberiora.]

Περὶ μεταλήψεως. *Athen.* XI. pag. 467. 471.

Μυθικά. *Athen.* XIII. pag. 752. Librum V. *Porphyr.* in limine vitae Pythag. In hoc opere videtur commentitiarum fabularum reddere voluisse rationem, quod Zenonem, Cleanthem ac Chrysippum facere conatos tradit *Cicero* III. de Nat. Deor. Respicit *Cornutus* lib. de Diis cap. 31.

Περὶ νόμων. *Laert.* VII. 175.

Περὶ ὁσμῆς, β'. *Laert.* VII. 174.

Περὶ ὁρῶν libri, quorum primum citat *Plutarch.* de flum.

Περὶ τῆ ποιητῆς. *Laert.* VII. 175. quod bene potest exponi de Homero. Nam quod e *Clemente* V. Strom. pag. 554. Menagius obiicit, laudante Cleanthis *ποιητικὴν*, nihil huc facit; nihil enim isto loco aliud significat hoc vocabulum, quam poema, quia ex poemate quodam Cleanthis quatuor versiculi ibidem a *Clemente* adferuntur. *Fabric.* conf. supra, in vol. I. pag. 509. voc. *Cleanthes.* *Harl.*

Πολιτικός. *Laert.* VII. 175.

Περὶ πράξεων. *Laert.* VII. 175. [P]

Προτρεπτικός. *Laert.* VII. 175.

Περὶ

Περὶ τῆ τῶν σοφῶν σοφιστεύειν. *Laert.* VII. 175.

Περὶ συμποσίῃς. *Laert.* VII. 175.

Περὶ τέλεις. *Laert.* VII. 175.

Περὶ τέχνης. *Laert.* VII. 174. *Cic.* IV. de Fin. cap. 3. *Scriptit artem rhetoricam Cleanthes, Chrysippus etiam, sed sic, ut, si quis obmutescere concupierit, nihil aliud legere debeat.* Stoicorum principes de arte oratoria scripsisse, tradit etiam *Quintilianus* III. 1.

Περὶ τρέπων. *Laert.* VII. 175.

Περὶ ὕμενάει. *Laert.* VII. 175.

Περὶ φθονερίας. *Laert.* VII. 175.

Περὶ φιλίας. *Laert.* VII. 175.

Φυσικὰ ὑπομνήματα. *Plutarch.* de Stoicor. contradic. Forte respicit *Stobaeus*, *Cleanthem* saepius laudans in *Eclogis* *Phys.* ut *Plutarchus* de placitis *Philos.* et *Galenus* *Hist. Philos.*

Περὶ χάριτος. *Laert.* VII. 175.

Περὶ χαλκῆ, nisi περὶ χρέους legendum *Laert.* VII. 174.

Περὶ χρεῶν. *Laert.* VII. 175.

Περὶ χρέους. *Laert.* VII. 174.

Apud *Ausonius* disputator ad *Cleanthem*, *Stoicum*.

Eximium *Cleanthis* *Hymnum* ad *Ionem* carmine hexametro, quod incipit Κούδης' αἰθανάτων, πολυώνυμε, παγκρατὲς αἰεῖ, et legitur quoque in *Stobaei* *eclogis*, primus e *MSto* *Farnesiano* *eclogarum* *Stobaei* *graece* *iuris* *publici* fecit *Fulvius Ursinus* post fragmenta nouem foeminarum et *Lyricorum*, *Antwerp.* 1568. 8. pag. 272. Deinde cum aliis quibusdam *Cleanthis* fragmentis, versu scriptis, recudi curauit *H. Stephanus* in *Poesi* *philosophica* ann. 1573. 8. pag. 49 sq. et 124. inter quae et versus hexametri quatuor seruari a *Clemente Alex.* V. *Strom.* pag. 554. [s. pag. 715. et in *Protreptico* cap. 6. pag. 61. coll. *Cudworth.* *synt.* *intell.* *vers.* *Moshem.* *lat.* *tom.* I. p. 649.] Eundem hymnum *Cleanthis* cum latina *Iacobi Duporti* viri doctissimi metaphrasi poetica integrum *Radolphus Cudworthus* inseruit incomparabili operi, anglice edito, cui titulus est *Intellectuale Systema* *vniuersi* pag. 432 sq. [s. *tom.* I. pag. 662. cum nota, edit. *Moshemii* *Leidenfis.* *Brunch.* recensuit et exhibuit illum hymnum primum in *Analect.* *poet.* *gr.* *tom.* III. pag. 224 sq. tum separatim, denique cum versionibus latina *Duporti*, gallica *Bougainville* et italica *Pompeii*, in *gnomicis* *poetis* *graeccis* pag. 141 sqq. — *Pompeii* versio metrica atque elegans exstat quoque in illius *Operibus*, italice scriptis, *Veronae*, *tom.* II. ann. 1790. — Germanice vertit, adiecto et breui commentario et dissertat. de *Stoicorum* *theologia*, cl. *Gedicke* in *Museo* *germanico*, *mens.* *Iul.* 1778. Separatim ediderunt 1) cl. *Frid. Guil. Sturz*, in praesenti *Professor* *gymnasii* *Gerani*, cum *notitia* *litteraria*, tum *interpretatione* *critica*, *grammatica* et *philosophica*, subiuncta quoque *Gedickii* *versione* *germanica*, *Lipsiae* 1785. 4. 2) cl. *Hermann Heimart Cludius*, cum copioso doctoque commentario, *Gotingae* 1786. 8. *Hymnum*, e *graeco* conuersum *numerisque* *adstrictum*, dedit *latin.* et paucis illustrauit *Andr. Christoph. Henr. Weifs*, (quum adhuc *gymnasium*

Windshem. moderaretur,) in progr. Rotenburgi ad Tubar. 1783. 4. Ego quoque gr. recepi illum hymnum in Anthologiam graecam poeticam, Baruthi 1792. pag. 84 sqq. *Harl.*] — Neque forte errauerit, qui dixerit, S. Paulum, apostolum, cum versiculum τὸ γὰρ καὶ γένος ἐσμὲν commendauit Atheniensibus Actor. XVII. 28. addiditque ὡς καὶ τινες τῶν καὶ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, non respexisse ad solum popularem suum, Aratum, Cilicem; sed etiam ad Cleanthem, qui Athenis vixerat, et in cuius hymno iam laudato versu statim quarto diserte legitur: ἐκ σὲ γὰρ γένος ἐσμὲν, ὅντινες Τυα namque propago [P] Nos sumus. Euthalius, a Laur. Zaccagnio editus, p. 420. notat, dictum, a Paulo citatum, esse Ἀράτην, Ἀσπονόμην, καὶ Ὀμήρου ποιητὴν. Sane Homero quoque audit Iupiter πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε. [In *Epicleti* manuali cap. 52. p. 206. edit. Heynii, et repetiti ab *Arriano* IV. 1. pag. 565. ac IV. pag. 594. leguntur quatuor Cleanthis iambi, a *Seneca* epist. 107. latine versi. *Harl.*] Fuit et *Cleanthes* quidam *Samius*, mathematicus, si credimus Palmerio Grentesmenilio in notis ad scriptores graecos pag. 457. Sed locus *Plutarchi* lib. de facie in orbe lunae p. 923. ita legendus videtur: ὥσπερ Ἀρίσταρχον ὥτε δὲ Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀσεβείας προκαλεῖσθαι τὸς Ἕλληνας, quo pacto *Cleanthes* *Aristarchum*, *Samium*, putauit violatae religionis a Graecis debuisset postulari, ὡς κινεῖται τὸ κόσμος τὴν ἐσίαν, utpote qui *Vestam* vniuersi, (terram enim nioueri docuit *Aristarchus*.) mouisset loco. In editis *Plutarchi* libris male legitur: ὥσπερ Ἀρίσταρχος ὥτε Κλεάνθη τὴν Σάμιον etc. *Fabric.* *Cleanthes*, Ponticus, Heracliti scriptum illustrans, *Diogen. Laert.* IX. 15. *Harl.*

Clearchus, Solensis, *Suidae* memoratus, nescio, an Stoicus. [*Clearchi* locum apud *Athenarum* XII. pag. 540. corrigit *Toup.* in emendat. in *Suidam* et *Hesychium* etc. vol. III. Oxon. 1790. 8. pag. 131.]

Clemens Alexandrinus, in Stoicorum disciplinam propensior, ut notat *Guil. Cauens* epist. apologet. aduersus *Io. Clericum* pag. 60. Etiam a *Lipso* accensetur Stoicis, libr. X. manuduction. diss. 17. Sed ego assentior *Io. Hermann* ab *Elwich*, qui eclecticum potius agnoscit, pag. 133. ad *Launoium* varia de *Aristorelis* fortuna.

[*Cleomedes*, Stoicus, de quo in capite de *Eudoxo* et aliis astronomis §. XXII. agitur.]

Cleomenes, a *Sphaero* institutus. vid. infra in *Sphaero*.

[*Coeranus*, Stoicus. vid. *Lipsum* comment. ad *Tacitum* pag. 399. *Heumann*]

ANNAEVS CORNVTVS, philosophus sectae Stoicae, praeceptor *Persii* et *Annaei Lucani*, poetarum, a *Nerone* in insulam relegatus et prope occisus est, ut refert *Dio* lib. LXII. pag. 715. *) quod, quum *Nero* plurimos iam libros versibus scripisset de rebus gestis

*) Cap. 29. pag. 1025. vol. II. edit. *Reimar.* cuius doctam notam consules. Is iam laudauit, qui de *Cornuto* vberius disputarunt, *Valesium* ad *Eusebii* H. E. VI. 19. pag. 122. a. *Scaliger.* ad *Eusebii* *Chronicon* pag. 197. *Cajaubonum* ad *Persii* satyræ V. *Vossium* de hist. lat. I. 26. pag. 135 sq. *Suidae* locum de *Cornuto* bene distinguit, mo-

netque, ne quis cum *Vossio* ex *Dionis* loco historicum faciat *Cornutum*. Denique contra *Tillemontium*, qui pag. 523. tempus exilii siue potius deportationis refert ad ann. Chr. 67. h. e. V. C. 820. ostendit, *Cornutum* esse in insulam deportatum ante *Tellinum* consulem ann. V. C. 819. ann. Chr. 66. nempe post quinquennale *Neronis* ludicrum

gestis Romanorum, et adulatoribus suadentibus quadringentos esset compositurus, monitus est a Cornuto, nimios fore, neque a quoquam legendos: quumque, nescio quis, obiiceret, Chrysippum, quem ipse laudibus eueheret et cuius sectator esset Cornutus, etiam plura volumina scripsisse, tulit responsum, illa vtilia vitae hominum, haec vero, imperatoris scilicet, esse inutilia ac nullius pretii. Tragicus fuit et libros philosophiae reliquit, teste auctore vitae Persii, quam ad Suetonium auctorem plerique referunt¹⁾. Suidas [et Eudocia, quae Suidam compilauit, pag. 273.] Leptitanum e Lepti, Africae, fuisse, refert et πολλά φιλοσοφία τε καὶ ῥητορικὰ scripsisse testatur. Et ῥητορικὰς Cornuti τέχνας et τὴν πρὸς Ἀθηνόδωρον καὶ Ἀριστοτέλην γραφὴν citant Porphyrius et Simplicius in Categor. Ceterum ex scriptis huius philosophi nihil exstat, quam ΘΕΩΡΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΦΥΣΕΩΣ siue *liber de natura deorum*, facpius editus sub nomine *Phornuti* et ad physicas ac morales trahens allegorias, quae de diis apud Graecos tradebantur, curiosiusque inquirens nominum illorum etymologias, exemplo Zenonis, Cleanthis, Chrysippi et aliorum e Stoa philosophorum. At enim *Cornutum* esse auctorem, docent *Theodoritus* II. Therapeut. pag. 35. qui²⁾ Ἑλληνικὴν θεολογίαν a Cornuto, philosopho, scriptam tradit: *Eusebius* VI. 19. Hist. [I] qui Origenem e Cornuti scriptis allegoricum theologiam ethnicam interpretandi modum didicisse e Porphyrio scribit, et auctor Etymologici Magni, qui in Ζεὺς profert quaedam e Cornuti Ἑλληνικῇ θεολογίᾳ, quae in huius libri capite 1. leguntur, et passim Etymologiis, in eodem libro obuiis, vitur: denique hoc comprobant Vaticanus, Rauui et alii codices duo Msti, a Galeo laudati, in quibus inscribitur, non Φερνύτης, sed Κερνύτης, ἐπιδρομή τῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν παραδιδόμενων. Quae sententia placet etiam viris doctis Io. Meursio in Bibl. Graeca et praef. ad Apollonium Dyscolum, atque Henr. Valesio pag. 122. ad Euseb. Vossio, Galeo, Barthio [Huetio dem. euang. prop. IV. cap. 8. §. 5. pag. 185.] aliisque. In cod. Philelsi XVII. 23. Epist. inscribitur Κορνύτης περὶ ἀλλαγῶν. — [In cod. Veneto D. Marci CCCCXC. reperit cl. *Villoison*. Cornuti opus de natura deorum, quod integrum in hoc codice huc vsque delituit. vid. eius anecdota graec. tom. II. pag. 243.] Graece primus edidit *Aldus* cum Aesopi fabulis, Palaeophato,

Λ α α α 2

laephato,

erum anni 818. Chr. 65. Adde de Cornuto *Hornium* hist. philos. lib. IV. cap. 6. pag. 254 sq. M. *Ge. Nicol. Kriegh* in diss. de A. Persio Flacco, poeta satirico, Ienae 1701. 4. *Cren* ad Casaubon. de satyrica Graecorum poesi et Romanorum satira, edit. Rambachii pag. 232 sqq. *Vinetum* in praefat. ad Pseudo-Cornuti scholia, *Brucker*. in hist. crit. phil. vol. II. pag. 537 — 540. — *Cornuti historia*, quam *Lacharem*, sophistam, confecisse scribit Suidas in *Lachares*, tom. II. pag. 419. periit. — De opinionibus Cornuti physicis s. theologia physica quaedam obseruat cl. *Villoison*. in comm. de triplici theologia mysteriisque vett. pag. 233. pag. 324. pag. 326. refutat Moshemium ad Cudworth. I. pag. 625. etc. *Harl*.

5) Conf. doctam Io. Iac. *Breitingeri* exercita-

tion. criticam in vitam A. Persii Fl. in *Schelhornii* Amoenitatt. litterar. tom. X. pag. 1103 sqq. qui neque Suetonio, neque Cornuto, sed seriori cuidam exegetae tribuit illam vitam, ab aliis postea mutilatam corruptamque: ibid. sunt Remarques de Mr. *Bouhier* sur la diss. critique in vitam A. Persii Flacci, pag. 1133 sqq. pag. 1137. credit *Bouhier*, nomen scribendum esse, *Anneius Cornutus*. adde *Oudendorp*. ad illam vitam in editione Suetonii pag. 1001 sqq. qui defendit lectionem, *Annacius Cornutus*. A *Dione Cassio* l. c. scribitur Ἀννίος Κορνύτης. *Harl*.

1) Non esse hanc inscriptionem ab auctore, probe animaduertit *Vossius* Arte Histor. pag. 36. et de Hist. Graecis pag. 228.

laephato, Heracliti allegoriis Homericis, hieroglyphicis Hori et prouerborum e Tarraeo ac Didymo collectione, Venet. 1505. fol. atque libro ipsi quidem praemisit nomen Φερνέτε, sed in calce libri: τέλος τῆ περὶ τῆς Θεῶν φύσεως Κερνέτε, et in titulo totius voluminis: *Phornutus, seu, et alii, Cornutus de natura deorum*. In Msto codice Bibl. Augustanae *) inscribitur Πολυδεύκης Φερνέτε, et *Gesnerus* pag. 567. Bibl. testatur, se inter codices Bibl. Vaticanae reperisse *Polidenon Farnutum de fabulis Graecorum*. Filii quoque nomen, cuius studiis hunc librum auctor dicauit, in codice, quo Gyraldus est usus, et in Oxoniensi vno, quem Galeus inspexit, vocatur *Georgius: ὁ ἑρμηνεύς, ὁ παιδίων Γεώργιος*. Sed et Pollucis illud praenomen et nomen Georgii subditiuum mihi et meliorum codicum auctoritate reiiciendum videtur. Post Aldinam editionem graecam, lucem vidit *latine* quidem *Iodoco Velareo* interprete, Antwerp. 1528. 8. et cum Hygino, Palaephato, Fulgentii Mythol. et de voc. antiq. Arato cum Germanici Metaphras. et Proclo de Sphaera, Basil. 1549. 1570. fol. *Graece et latine* cum versione *Conradi Clauseri*, Tigurini, additus Palaephato cum versione Phasianini, et Iuliani Aurelii, Lessignienensis, libris III. de cognominibus Deorum Gentilium. ibid. 1543. 8. In hac editione paginis versionis singulis inscribitur *Cornuti liber de Natura Deorum*. Denique cum Conradi Clauseri versione et notulis suis atque castigationibus eruditus hunc Cornuti libellum edidit vir egregius *Tho. Galeus* inter scriptores Historiae Poeticae, Cantabrig. 1671. 8. et Amstelodami 1688. 8. qui in praefatione duplici [P] praef. ad edit. Cantabrig. *Cornutus*, inquit, *spissius nobis negotium facebat πολλοῖς ἔλκεσι βρώων. Suppetias venire his tres codd. Oxonienses, calamo exarati, quorum mihi copiam fecit eruditus et amicissimus vir Tho. Hyde, Bibliothecarius Bodleianus. Ex iis nonnullas ipse emendationes excerpteram, alias, (partem longe maximam,) et capitis ultimi fragmentum, haftenus desideratum, idem semper mihi colendus Eduardus Bernhardus suppeditauit. Lilius Gyraldus in syntagmatibus (de Dios) infinitos locos in hoc scriptore ex vet. codice sanarat, eos quoque huc aduximus. Copei versionem Clauseri respingere, sed abstinui statim. Probat, inquit? Ita quidem, ut existimem, eam una tantum litura opus habere. Velarius item se et Cornutum eadem opera traduxit. Aliam interpretationem concinnare non licuit per operas typographicas, quibus quotidianum pensum conscribendis istis annotationibus soluturum me receperam. Ante Velareum et Cornarium transtulit latine *Malarinus*, nescio quis, cuius versionem ante sexcentos vel septingentos annos compositam vidisse se scripsit *Barthius* ad Starium tom. II. pag. 401. [Novam editionem, infinitis in locis emendatam, cl. *Villnison*, cod. Veneto usus, promissit in Anecdotis graecis, tom. II. pag. 243. et in commentat. de triplici theologia mysteriisque veterum pag. 324. *H. v. l.*] Usus hoc Cornuti libro etiam *Porphyrius* est in scripto de antro Nympharum et altero deperdito περὶ ἀγαλμάτων, ut notatum Galeo, qui ad utramque editionem suam, Cantabrigiensem praefertim, praefatus non pauca de Cornuto mouit. Hic capite XVII. cum fabulam Hesiodi de Chao eiusque generatione ἀλληγορικῶς explicasset, commentarium in illum poemam promittere videtur his verbis: ἀλλὰ τὸ μὲν Ἡσίοδος τελεσιότερόν ποτ' ἂν ἢ ἐξηγησις γένοιτο, τὰ μὲν τινὰ, ὡς οἶμαι, παρὰ τῶν ἀρχαιοτάτων*

a) Vide eius Biblioth. Catalogum MSS. a Reifero editum pag. 80.

τάτων αὐτῆ παρειληφότες, τὰ δὲ μυθικώτερα αὐτῆ προσθέντες, ὡς τρόπον καὶ πλεῖστα τῆς παλαιᾶς θεολογίας διεφθάρη. Sed *Hesiodi quidem perfectior interpretatio alio loco dari poterit, qui nonnulli, ut existimo, ab antiquissimis (Theologis) desumpsit, fabulosa vero addidit ipse, qua ratione plurima capita antiquae theologiae non mediocriter corrumpi contigit.* Ita vertendus ille locus, nec Clausero nec Velareo intellectus. Polydeucem vero siue Pollucem Phurnutum, qui de Hercule agit cap. 31. scripsisse etiam opusculum de aerumnis Herculis, quod exisset Venetiis in Bibliotheca SS. Iohannis et Pauli, iam pridem tradidit in Bibliotheca Gesnerus. Et sane in codice etiam Oxoniensi praefigitur Cornuto libellus de laboribus Herculis, is ipse, qui ab Allatio *) graece et latine editus est: sed is quemcumque potius habet auctorem, quam Cornutum, Allatio etiam iudice Ioanni Pediafimo rectius adscribendus. Vtrique codici praemittuntur versus politici, [P] qui incipiunt: τὸν ἐν Νεμέᾳ λέοντα etc. Qui vero in noua Bibliotheca MSS. *Labbei* pag. 106. traditur exstare Phornutus in Codice XXIX. regis Christianissimi, cum Thom. Magistro de vocibus Atticis, is non alius est ab edito libro de Diis **). Vbi sunt Cornuti scriptis philosophicis, ceteris deperditis, Origenes in Stromateon Opere, teste S. Hieron. epistola ad Magnum, Iamblichus apud Stobaeum, Syrianus, Proclus, Simplicius, Stobaeus etc. Cornutum vero, Historicum Romanum, de quo Suidas, alium a nostro putauerim, quamuis denique addit: ὅτας ὁ Κορυνθαῖος Λεπτίτης φιλόσοφος ἦν, ἡ δὲ Λεπτίς πόλις Λιβύης etc. Casaubono quidem iudice ad Satiram quintam Persii Corhuto, philosopho, inscriptam, multa de hoc falsa *) et inepta Suidas, cui fidem habere caueant tirones **). Nescio, an idem M. Cornutus, e cuius satira, latine scripta, Fulgentius profert haec verba: *Titi-villae Flacce do tibi*, vel L. Annaeus Cornutus, quem grammaticum vocat Gellus II. 6. *haud sane indotum et ignobilem*, et lib. IX. cap. 10. *hominem sane pleraque alia non indotum nec imprudentem*, ubi commentarios eius in Virgilium, Italico cuidam inscriptos et Macrobio etiam Charisioque et Seruio laudatos, et libros de figuris sententiarum, citat. Non male quidem haec elogia quadrant cum eo, quod Cornutum, philosophum, ἐπὶ παιδείᾳ εὐδοκμήσας τότε Dio Cassius testatur, et notum est, multos illa aetate utroque stilo graeco et latino scripsisse: diuersos tamen facit Barthius ad Claudian. p. 128. Sane diuersus esse videtur Cneius Cornutus, cuius de orthographia quaedam refert Cassiodorus cap. 1. Diuersus quoque auctor veterum scholiorum in Persium, si modo illa Cornuti alicuius sint. [vid. Breiting. r. supra laudatum.] Diuersus et Cor-

A a a a 3

nutus,

v) Inter excerpta Rhetorum et Sophistarum, Romae 1641. 8. pag. 321.

w) Quod in cod. Veneto etiam adiectus est Thomas Magister, nec, uti in cod. regio etiam videtur, Cornuti opus de natura deorum diserte dicitur, sed tantum allegoriae et physiologiae de nominibus deorum inscribuntur; alteruter codex ex altero manasse et descriptus esse videtur. Harl.

x) Videtur falsum illud, quod a Nerone occisum tradit Cornutum Suidas, cum in exilium tantummodo missum narrent Dio et Eusebius, quam-

quam utrumque esse posse verum, notet Ionsus p. 247. Sed fallitur vir doctus, cum ibidem feribit, a Gellio II. 6. Cornutum sub Nerone occisum referri. Nusquam enim hoc refert Gellius.

y) Locus Suidae est tarditate librariorum corruptus et confusus, ita, ut ex duobus membris unum conflaretur. Nam de duobus Cornutis, altero Romano, historico, aequali Liuii, altero, Stoico, nostro, agit Suidas, ut bene adnotauit locumque illius distinxit Reimarus ad Dionis Cassii locum supra memoratum. Harl.

nutus, medicus, de quo *Reines.* epist. ad Hofmann. pag. 538. quamquam *Cornuti* quoque, philosophi, scholas cum Persio frequentarunt Claudius Agaturnus, *Reinesius* ibid. et pag. 710. Inscription. legit Agathemer,) medicus Lacedaemonius et Petronius Aristocrates, Magnesium. Diuersus quoque *Cornutus Tertullus*, Plin. IV. 17. et V. 15. epist. *Verecundus Cornutus*, in vet. inscriptione apud Spon. pag. 62. miscell. Diuersus denique *Cornutus*, quem Pseudo-Catonem vocat Cicero I. ad Atticum epist. 9. [P]

Crates Mallotes, grammaticus, Pergamenus, ab Attalo Romam missus circa Olympiadem CLIII. Panaetii praeceptor fuit, teste Strabone XIV. pag. 676. quin et ipse Philosophus Stoicus a Suida adpellatur. De eo videndi viri docti ad Sueton. de Grammaticis cap. 2. et Meursius in Bibl. Attica. De eius *διορθώσεις* HomERICA dixi lib. II. cap. 2. §. 20. *Fabric.* supra vol. I. pag. 509. Cratetem Mallotem diuersum esse a Cratete Pergameno, docuerunt *Vossius* de hist. graecis libr. III. pag. 347. et *Burman.* ad H. Valesium (qui cum Ionsio II. 11. init. confudit quoque vtrumque,) emendatt. libr. V. cap. 17. pag. 133. aliosque VV. DD. laudat de Cratete Mallote; quibus addes *I. E. I. Walch.* de arte critica vet. Romanorum Ienae 1757. 8. et *Diogen. Laert.* IV. 23. vbi plures enuenerantur *Crates.* *Harl.*

Crinis. *Arrian.* III. 2. *Epiſtet.* *Laert.* VII. 62. 68. 76. *ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ.* id. 71. Fuit et *Crinis* quidam sacerdos Apollinis, de quo vide scholia graeca ad *Iliad.* α. v. 39. et *Suid.*

Crispinus, de quo *Acro* ad Horatii lib. I. sat. I. vers. penult. *Crispini*, „philosophi cuiusdam loquacissimi, qui Aretalogus dictus est. Hic *Crispinus* poeta fuit, qui sectam Stoicam versibus scripsit.“ Idem ad sat. 4. *Hic similiter, ut Lucilius multos, sed malos versus faciebat.* *Fabric.* Est autem apud Horatium nomen fictum. Sic alius *Crispinus*, sed aeque fictum nomen apud *Iuuenal.* sat. I. 28. sat. IV. *Heumann.* qui in actis philos. tom. I. pag. 165 sq. inprimis tom. III. pag. 118 sq. firmiter tuetur et amplificat suam sententiam. *Harl.*

Crispus Passienus. *Senec.* praef. libri IV. Nat. quaest. et lib. I. de benefic. cap. 15. Vide de eo *Lipsium* ad Epigramma Senecae VI. [Falsterum memor. obscur. p. 46. *Heumann.*]

[*Curtius*, historicus in doctrina de fato fuit Stoicus, vt ex multis eius locis patet. Ceterum super religionem publicam abierit, irridens praedictiones sacerdotum ex inspectione extorum, et magiam omnem vocans ludibrium. *Heumann.*]

Damascius, Damascenus, qui Iustiniani temporibus clauit, *Suidae* [et *Eudociae* pag. 134.] Stoicus dicitur, etsi Platonicae et aliarum quoque scholarum philosophicarum dogmatibus non leuiter tinctus fuit. De illo et opere eius quod exstat, MS. *περί ἀρχῶν* dicendi locus erit infra libro V. *Fabric.* vide supra in catalogo Platoniorum p. 170. et Peripateticorum h. v. tum infra vol. IX. p. 416. 437. 491. vol. XIII. p. 784. *Iriart.* catal. codd. reg. *Matrit.* p. 328 sq. *Harl.* — *Pearson.* prolegom. ad Hieroclem, p. 23. *Heumann.*

Damaspippus. *Horat.* lib. II. sat. 3. vers. 16. 64. *Fabric.* Cognomen Licinorum. Meminit eius *Cicero* ad diuers. XVII. 23. ad Attic. XIII. 29. 33. Alius *L. Damaspippus* praetor, occurrit apud *Ciceronem* IX. ad diuers. epist. 21. *Velleium Paterc.* II. 26. vbi vid. *Boecler.* et *Heinsium* p. 797. edit. *Ruhnken.*, et alios. *Heumann.* tamen in act. philos. tom. III. pag. 119 sqq.

pag. 119 sqq. Damalippum apud Horatium suspicatur, nomen esse fictum. Num autem Damalippus apud Ciceronem fuerit Stoicus, incertum esse putat. *Harl.*

Dardanus et *Menefarchus*, principes Stoicorum Athenis, tempore Antiochi Ascalonitae ac Philonis, Academici. Vide *Ciceronis* IV. Acad. quaest. cap. 22.

Demetrius, Diphili F. Bithynus, Panaetii Stoici discipulus. *Laert.* V. 84. Eius Epigramma in Myronis bouem, Antholog. IV. 7.

Demecharis. *Laert.* VII. 14. in Zenone.

[*Demonax*. vid. supra inter Cynicos philosophos. *Heumann.*]

[*Dio Chrysostomus*. vid. Fabric. B. Gr. IV. 10, 1. pag. 306. *Heumann.*]

Ex *Arei Didymi* epitome, et Aristoclis Peripatetici libro VII. de philosophia *Eusebius* XV. praeparat. cap. 14. 15. 18. 19. 20. compendio refert dogmata Physica Stoicorum. Similiter *Laertius* VII. 48 sq. epitomen placitorum Stoicorum exhibet e *Dioclis* Magnesii ἐπιδηρομῆ φιλεσκόφων. *Fabric.* De hoc, forsan academico, aliisque *Areis* docte egit *Ionfius* III. 13. p. 2 sq. *Suidas* in voc. Δίδυμος habet Δίδυμος Ἀρήιος, (et sic quoque *Eudocia*, vid. supra inter Platonicos pag. 171.) pro quo *Ionfius* maluit Ἀγέος, frater auctoritate *Eusebii* XV. praep. evang. cap. 15. qui Ἀγέος cuiusdam facit mentionem. Enimvero *Küster.* ad Suidae locum I. pag. 574. quum non satis constet, vtrum Didymus apud Eusebium idem sit, quem *Suidas*, (quocum consentit *Eudocia*; at codicem corruptum forsan sequuta,) nominat, et quum sit incertum, num *Eusebius* ex *Suida*, an hic ex illo sit corrigendus, *Ionfii* coniecturam in medio reliquit. Quatuor alios *Didymos* *Suidas* ibidem profert. *Harl.*

Dinomiachus. *Lucianus* philopseud. tom. II. p. 330. [nisi nomen fictum est ibi. Apud *Cicer.* aliquoties occurrit *Dioum*. de Officiis II. 33. ibique *Heusing.*]

Dio, Stoicus. *Cic.* III. de legib. cap. 5. [*Laert.* VII. 190. et 192.].

Diodorus Cronus, Dialecticus, Zenonis iunioris Stoici patria Sidonii magister. *Laert.* VII. 16. *Suid.* in Ζήνων Σιδ. Ceterum apud Ciceronem *Diodori Stoici* nomen hinc inde male ²⁾ irrepsit pro *Diodoto*, a quo M. Tullius institutum se refert in prooem. lib. I. de N. D. et quo vsus est familiariter, eumque apud se habuit. XIII. 16. ad familiar. (vbi. vid. P. Victorii not.) et in Bruto cap. 90. vbi domi suae nuper mortuum refert. *Diodori* Stoici meminit quoque *Achilles Tatius* Isagog. in Aratum. *Sextus Empir.* p. 241. Math. [pag. 285. et 286. edit. Fabric. adde in Pyrrhon. hypot. I. cap. 33. pag. 60. *Plin.* H. N. VII. 53. *Dingen.* *Laert.* II. 111. ibique interpretes. *Eudociam* pag. 136. *Ciceron.* quaest. acad. IV. 47. vbi vid. *Dauisium*, qui adnotat, *Gruterum*, *Lambinum* et alios perperam intulisse *Diodotum*. — *Diodorus Cronus* valens fuit dialecticus, Apollonii Croni, dialectici, discipulus, a *Diodoro* peripatetico, de quo supra in catalogo Peripateticorum

2) Nempe lib. IX. ad diuers. epist. 4. [vbi vid. interpretes.] et lib. XIII. epist. 16. vide *Franc. Fabricii* histor. *Ciceronis* XXII. 3 sqq. ad A. V. 669. *Heumann.* *Cicer.* quaest. acad. IV. cap. 36. vbi vid. *Eamerarium*. *Cicero* *Diodotum* ibi discrete vocat stoicum, quem, inquit, a puero audiui, qui mecum viuit tot annos, qui habitat apud me; quem admiror et diligo. *Harl.*

pateticorum et aliis Diodoris, (vid. infra lib. III. cap. 31. p. 776. vbi de Diodoro Crono rursus agitur, vet. editionis,) probe distinguendus. adde *Brucker*. I. pag. 610. (vbi eum describit philosophis sectae megaricae seu Eristicae,) inprimis pag. 615. Sed quando p. 896. *Diodorum Cronum* scribit fuisse magistrum Zenonis, parentis sectae stoicae, qui apud illum se dialecticae studio dedisset, confundere videtur tum antiquiorem *Diodorum*, tum iuniorem *Zenonem* cum aliis eiusdem nominis, sed diuersae aetatis. Atqui *Diogenes Laert.* VII. 25. ex Hippoboto id tradens, simpliciter tantum vocat *Diodorum*, adeoque a Diodoro Crono diuersum. Neque ego, si Diogenes aut Hippobotus verum scripserunt, video, qua ratione Zenonis antiquioris praeceptor commode possit adnumerari Zenonis discipulis et stoicae philosophiae adsecutis. *Harl.*

Diogenes, e Ptolemaide. *Laert.* VII. 48. [conf. *Bayle* Dict. voc. Diog. Babyl. not. D. pag. 298]

Diogenes, Seleucienfis, trans Tigrim, *Babylonius*, Apollodori, Atheniensis, teste Scymno, Chio, siue Marciano, Heracleota, praeceptor ^{aa)}. Cum [P] Carneade ac Critolao legationem obiit Romam anno V. C. 598. de qua dictum supra in Academicis et Peripateticis. Vide et *Plutarchum* Catone Maiore pag. 349. et quae viri docti ad *Laert.* VI. 81. [*Eudocia* pag. 137. *Bayle* in Dict. art. *Diogene* — surnommé Babylonien, tom. II. pag. 291 sq. et addit. vid. *Lastaris* ac voc. *Porcius* not. H. *Brucker*. vol. I. pag. 979. *Rossius* in commentatt. Laertianis emendat locum Diogen. *Laert.* VII. 94. λογικὸς ὡς λογικὸς pro vulgato λογ. ἢ ὡς λογ. et illustrat boni definitionem, quae Diogeni, Babylonio, tribuitur. Idem ibid. p. 143 sqq. multus est de Diogenis, Babylonii, opinione, mundum esse immortalem, et de loco *Philonis* in libro de mundi immortalitate p. 650. edit. Turnebi refutatque Mangeyus, qui ibi Diogenem, Apolloniatem, cuius tamen aetas Stoicorum tempora longe anteiuit, male intelligit. *Harl.*] Eius περὶ Φωνῆν τέχνη. *Laert.* VII. 55 sq. 57 sq. διαλεκτικὴ τέχνη. 71. Videtur hic Diogenes etiam citari 84. quemadmodum et 39. — [Eius liber de *Minerva*, quo partum Iouis ortumque virginis ad physiologiam traducens, deiungit a fabula, memoratur a *Cicerone* de N. D. I. cap. 15. fin.]

[*Diognetus*. Marc. Antonin. I. 6. praeceptor Antonini: num vero ab eo Diogneto, qui artem pingendi docuerat Antoninum, diuersus fuerit Stoicus, nec ne? non omnes consentiunt. Vtrumque quidem discernunt *Salmas.* ad Capitolin. cap. 4. et *Reimarus* ad Dion. Cassium lib. LXXI. 1. p. 1177. §. 9. Contra *Gatackerus* ad locum Antonini et *Brucker*. vol. II. pag. 583. censent, vnum eundemque fuisse hominem, et potuisse Diognetum pictorem, imperatorem impellere ad philosophiae studium, monitaque eiusmodi illi suggerere, etiam qui philosophiam non esset professus, aut, (quod quidem est probabilius,) potuisse eundem esse pictorem et philosophum. adde supra in catal. scriptorum de Alexandro M. pag. 40. *Harl.*]

Diomyfius,

^{aa)} Fuit quoque praeceptor Panaetii iunioris, (*Guid.* in *Παναίτιος*), item Carneadis in dialectica; *Cicer.* academ. IV. 30. ex quo loco praeter ea discimus, mercedem dialecticorum fuisse minam.

Laelius cum quoque audiuit, *Cic.* de Finib. II. 8. *Chrysippi* autem discipulus. vid. *Cic.* de Diuin. II. 43. vbi *vir optimus*, et de diuinatione scripsisse dicitur. adde *Cic.* de Fin. I. 2. *Harl.*

Dionysius, Alexandrinus, Chaeremonis, philosophi, discipulus et successor. Suid. in Διονυσ.

[*Dionysius*, Halicarnassensis, fuit Stoicus. vid. *Vossium* de idololatr. I. cap. 10. infra cap. 32. lib. III. de Dionysio Hal. pag. 783. vol. III. edit. vetris et pag. 702. *Heumann*.]

Dionysius, Theophrasti F. Heracleotes ^{bb)}, Zenonis, Ciuei, auditor, sed qui a Stoicis deinceps ob oculorum dolorem ad Cyrenaicos defecit, *Cic.* V. de fin. 31. μεταθήμενος inde dictus. *Athen.* VII. pag. 281. Vide *Ionsum* III. 8. pag. 250. et *Laert.* V. 92. VII. 23. 37. et 166 sq. vbi et scriptorum catalogus. [vid. infra in Catal. Dionysiorum lib. II. cap. 32. pag. 798. vet. edit. et pag. 802. *Athen.* XI. p. 538.] Alius *Dionysius*, Stoicus, quem Athenis audiuit Atticus, teste *Cic.* II. tusc. quæst. Nescio an diuersus *Dionysius*, Stoicus, quem citat *Laert.* VI. 43. [atque ex eo *Eudocia* in Viol. pag. 138.] et *Rabanus Maurus* XV. 1. de vniuerso, tom. I. Opp. pag. 201.

Dioscorides. De eo *Ionsius* II. 6, 4. pag. 172. vbi praeter eum tredecim adhuc *Dioscoridae* excitantur. [infra libr. IV. 3. pag. 92. vol. III. veteris edit. Fabricius de nostro Dioscoride, (plures enim ibi recitantur,) haec scripserat, quae huc reducam: „Dioscorides, Stoicus, Zenonis, qui Chrysippo successit, pater, ad quem plures libros scripsit Chrysippus. *Laert.* VII. 190. 193. 198. 200. 202. Huic *Ionsius* tribuit ἀπομνημονεύματα, *Laertio* I. 63. et *Athenaeo* XI. pag. 507. memorata, licet Casaubonus in alit ea referre ad Dioscoridem, Isocratis discipulum, [de quo Fabricius ibidem pag. 91. egit.] Eundem *Ionsius* exemplo Zenonis, Persaei ac Sphaeri, Stoicorum, putat scripsisse πολιτεῖαν Λακεδαιμονίων, quam citat *Plutarchus* in Lycurgo pag. 46. et *Athenaeus* IV. pag. 140. librum laudans secundum. Respicit etiam *Plutarchus* Dioscoridem, citans in Agesilao pag. 616.“ Hastenus Fabric. *Harl.*

Diotimus, Stoicus, Epicuro inuidiam facere conatus, fictis sub eius nomine lasciuis Epistolis. *Laert.* X. 3. sed aduersus a Zenone, Epicureo, capitis damnatus fuit, teste *Athenaeo* XIII. pag. 611. qui *Theotimum* vocat, et libros contra Epicurum scripsisse testatur. Pro Theotimo apud *Athen.* XIII. cap. 9. Diotimi nomen reponere iubet *Ionsius* II. 15, 7. (vbi multus est de nostro,) pag. 234. Sed ita ab aliis quoque obseruo confundi Diodoros et Theodoros, Diodotos ^{cc)} et Theodotos etc. Diotimis variis, ab eodem *Ionasio* erudite collectis, adde *Diotimum*, γυμναστήν, cuius mentio apud Theophrastum de sudoribus, et *Diotimum*, cuius Epigramm. in Anthologia. Quae *Sextus Empiricus* libr. VII. aduers. mathemat. pag. 164. [sect. 140. p. 400. edit. Fabric. cuius notam conferes.] ex *Diotimo* refert de Democrito, ea videntur petita ex Diotimi libris variarum lectionum siue παντοδαπῶν ἀναγνώσμάτων, quorum quintum et sexagesimum laudat *Stephan.* Byz. in πασσαργάδαι. Fuit et *Diotima* vates, cuius mentio apud Platonem in Symposio, atque inde apud Max. Tyrimum diss. VIII. Lucianum Eunucho, aliasque. *Theotimi* cuiusdam mentio in Q. Catuli versibus apud *Gellium* XIX. 9. alterius item, graui oculorum incommodo laborantis, qui prohibentibus medicis cum conueniret vxori, *Vale*, inquit, amicum lumen, vt legas apud *S. Ambrosium* in IV. Lucae. [*Diotimus*, qui de Alexandro M. scripsisse videtur, supra pag. 41.]

Diphilus,

bb) Vid. *Bayle* Diction. voc. *Heracleotes*.

cc) Vid. paullo ante ad Diodorum Cronum notata. *Harl.*

Diphilus, Demetrii, Bithyni, pater, aequalis Panaetii. *Laert.* V. 84.

Alius *Diphilus*, cognomento Labyrinthus, Aristlaeneti, Zenonis F. praeceptor. *Lucian.* Conuiuio, II. pag. 636. et 653. [Eum tamen catalogo Stoicorum esse eximendum, putat *Heumann.* in act. philos. III. pag. 113.]

Ebion, haereticus, Stoicus est Mario Mercatori.

P. Egnatius Celer, de quo *Tacitus* Annal. XVI. 32. et *Dio* pag. 714. ^{ad}) ex quo is in Berytensi academia docuisse colligitur: adde *Iuuenal.* I. 33. ibique scholiast. III. 116. *Iac. Hasaeum* cap. IV. §. 2. et cap. XI. §. 4. de Berytensi academia. *Fabric.* — Is postea sub Vespasiano damnatus est, adculante Musonio Rufo. vid. *Tacit.* hist. IV. 10, 40. conf. *Pag. Gaudentius* de philos. rom. cap. 68. *Harl.*

Epictetus, Hierapolita Phryx, sectae stoicae decus, de quo dixi infra lib. IV.

Eratosthenes, Cyrenaeus, Aristonis, Chii, discipulus. *Athen.* VII. p. 281. De hoc vide, quae capite proximo XVIII. [vet. edit. et supra, pag. 172.]

[*Eflineus*, Ponticus. *Athen.* VI. pag. 273. *Heumann.*]

Etoemacles. *Lucian.* tom. II. pag. 643. Conuiuio. [est nomen fictum, iudice *Heumanno* in actis phil. III. pag. 113.]

Eubius, Afcalonita, Stoicus celeberr. *Steph. Byzant.* in Ἀσκαλῶν. [vid. supra ad *Antiochum*, *Afcalonitam*. *Eubius* quidam occurrit apud *Ouid.* Trist. II. 416. vbi vid. not. adde *Heumann.* act. phil. III. pag. 121. *Harl.*]

Eucrates ὁ πᾶν, cuius meminit *Lucianus* in Hermotimo tom. I. pag. 512. [Huius nomen delendum censet in hoc catalogo *Heumann.* l. c. pag. 114. *Harl.*]

Eudemus. *Laert.* VII. 40. nisi legendum *Eudromus*. [P]

Eudromus. *Laert.* VII. 39.

Euclea. Alciphron. epist. pag. 404.

Euphrates, Alexandrinus, quem, in Syria docentem, audiuit *Plinius* iunior, lib. I. epist. 12. Vide *Andreae Schotti* Observationes humanas lib. V. cap. 9. et *Reinesii* epist. 50. ad *Rupert.* pag. 488. *Fabric.* — Ex *Plinii* loco, (ad quem vid. *Catanaeum*,) etiam patet, *Euphratem* Romae vixisse et docuisse. Conf. *Casaubon.* ad *Epicteti* Enchiridion p. m. 53. *Gaudentius* de philos. romana, cap. 100. Quo anno mortuus sit hic *Euphrates*, docuit *Pagi* ad a. Ch. 121. §. 3. *Heumann.* *Henr. Valesius* Emendatt. lib. III. cap. 1. pag. 81. se, scribit, mirari, apud *Philostratum* in *Dionis Chrysostomi* vita pag. 488. *Euphratem* philosophum Tyrium dici, quum *Stephanus Byzantius* oriundum fuisse dicat *Epiphania* Syriae: ad quam *Valesii* animaduersionem *Burmans* haec adnotauit: „Hunc *Philostrati* locum, praeter ea, quae et in libris de vita *Apollonii Tyanei* de hoc *Euphrate*, maximo illius aduersario, scribit, si in promptu habuisset *Thomas de Pinedo*, non obseruasset, ut puto, in notis ad *Stephani* locum pag. 276. huius philosophi memoriam tantum exflare apud *Xiphilinum* in *Dionis* epitome, cuius lectionem tamen recte

ad) Libr. LXII. cap. 26. pag. 1022. tom. II. edit. *Reimari*, cuius notam conferes. *Harl.*

recte contra Leuclatium adserit. Sed et praeter hos eius meminit *Eunapius* in vitis philos. pag. 6. edit. Iunii, qui Aegyptium fuisse refert. Quin et hunc, in Syria docentem, audiuisse, ac familiaritatis vsu nouisse se scribit *Plinius* I. epist. 10. vbi multis laudibus illum effert. vide et quae de eo habet *Olearius* ad lib. I. de vita Apollonii cap. XIII. nr. 17. Haftenus *Burmmanus*. Add. *Brucker*. vol. II. pag. 122 sq. in primis pag. 565 sqq. supra in catal. Platonicorum pag. 173. *Harl.*

Fabius, cuius meminit *Horatius* lib. I. sat. 2. *Fabio vel iudice vincam*.

Fabianus Papyrius, Sextii auditor, philosophiae omnis, naturae rerum peritissimus, *Plinio* maiori ac *Senecae*, qui eum audiuit, laudatus. Scripsit latine de animalibus et causarum naturalium libros, quos citant etiam *Charisius* ac *Diomedes*. Libros item ciuiliū et alios philosophici argumenti. De dictione eius et studio, quod eloquentiae sub *Blando* et *Arellio Fusco*, rhetoribus, impendit, vide *Senecam*, patrem, praef. libri II. *Controuerstrarum*, et filium epist. 100.

Marcus Fauonius, de quo, senatore romano, *Dio Cassius* XXXIX. [cap. 14. tom. I. p. 196. edit. Reimar. Fuit summus Catonis imitator, et iussu Antonii, triumviri, interfectus, *Sueton.* in vita Augusti cap. 13. *Dio Cassius* XXXVIII. 7. pag. 153. vbi *Reimarus* citauit de eo *Plutarch.* in *Caesare* pag. 718. in *Catone minore* pag. 775. 781. in *Bruto* pag. 999. *Heumannus* adscripsit: *Valer. Max.* lib. II. cap. vlt. *Lipsium* comment. in *Tacit.* pag. 442. *Harl.*]

C. Fauonius (aliis *Fannius*) *Plinii* iunioris amicus, qui itidem latine mediocri stilo scripsit exitus occisorum relegatorumque a Nerone, libris tribus. Vide *Plinii* lib. V. Epist. 5. et de *Fannia* infra in *Prisco*, de Fanniis siue Fanniorum gente *Petrum Baelium* in *Lexico*. — Alius *Fannius*, Stoicus, de quo *Cic.* in *Bruto* cap. 31.

[*Fauonius*, Epicteti discipulus. *Heumann.*]

Fauonius Eulogius, scripsit in somnium Scipionis. *Heumann.* — Augustini discipulus, rhetor Carthaginiensis. vid. *Saxii Onom.* I. pag. 459. *Harl.*

Cornelius Fronto. Glandorp. pag. 278.

Claudius Galenus elenchos sophisticos e Stoicorum sententia recenset libello de sophismatibus κατὰ λέξιν cap. vlt. Qualitates non esse corpora, probat contra Stoicos libro singulari. [conf. *Neue Bibl.* tom. III. pag. 812. et supra pag. 176. in catalogo Platonicorum.]

Hecato, Rhodius, Panaetii discipulus, libros de Officiis scripsit ad Q. Tiberonem. *Cic.* III. 15. offic. Eius secundum περί ἀγαθῶν, *Laert.* VII. 127. tertium 101. vndequicesimum id. 103. Primum περί ἀρετῶν 90. tertium 125. secundum περί παθῶν. 110. tertium decimum περί παραδόξων 124. περί τελῶν. 87. septimum περί τέλῃς. 102. χρείας VI. 4. 32. 95. VII. 172. Librum secundum VII. 26. Citatur et passim a *Seneca* in libris de beneficiis. [vid. *Lipsius* comm. ad *Tacitum* pag. 435. *Heumann.*]

Heliodorus, L. Iulii Silani apud Neronem delator. *Schol. Iuuenalis* ad Sat. I. v. 33. et 35.

Heluidius Priscus, Thraseae gener. Infra in *Priscus*.

Heradides, Tarsensis, Antipatri, cuius sui, discipulus, qui contra aliorum Stoicorum sententiam peccata negabat esse aequalia. *Laert.* VII. 121.

Herillus, Carthaginienſis. Zenonis, Citiei, discipulus. *Laert.* VII. 121. Idem plura de eo 165 sq. titulos ſcriptorum quoque illius referens; quae ὀλγόστιχα μὲν, δυνάμει δὲ μετὰ fuiſſe teſtatur. In his magiſtrum ſuum Zenonem impugnare non dubitauit: ſicuti ſententiam Herilli, qua ſummum boni in ſcientia et cognitione collocabat, variis in locis explodit *Cicero*. [vid. acad. quaest. IV. 42. ibique Camerar. et Dauif. Ab eo dicuntur *Herillii*, *Cicer.* de orat. III. 17. conf. *Brucker.* I. pag. 971.] Contra Herillum ſcripſit Cleanthes, teſte *Laertio* VII. 174. forte et Chryſippus in duobus libris τῶν Ἡελλῶν ὑποθετικῶν, etſi ibid. 196. et 197. editum eſt Ἡδύλλῃ pro quo Menagius in Mſ. Codice Ἡδύλλῃ nomen reperit. De *Hedylo* conſulendus Meurſius in Bibliotheca Attica et Iſ. Caſaubonus ad Athenaeum.

Hermagoras, Amphipolitanus. infra in *Perſaco*. Suid. in Ἐρμαγόρας.

Hermimus, Porphy. in vita Plotini [P] cap. 20. vid. ſupra, in catal. Peripatetic. h. v.

Hermotimus, Menecratis F. quem colloquentem inducit *Lucianus* libro de ſectis tom. I. pag. 504 ſq. [tom. I. pag. 738 ſqq. *Reitzii*, ubi M. du Soul Hermotimum dicit hominem ignotum et obſcurum; ſed *Heumann.* in actis philoſ. III. pag. 114. nomen fictum eſſe pronuntiat, in catalogo Stoicorum expungendum. *Hartl.*]

Herophilus. Ex illius περὶ ζωικῆς ὀνομάτων χηρίσεως fragmenta apud *Origenem* in prolegom. *Montſauconi* ad tom. I. Hexaplorum pag. 78.

Hierocles, Alexandrinus. *Gell.* IX. 5. *Fabric.* vid. Acta erudit. Suppl. tom. III. p. 437. *Pearſon* proleg. ad Hieroclem pag. 9 ſq. *Heumann.*

Iaſon, Menecratis, Nyſaei, F. et Poſidonii e filia nepos ac ſucceſſor, de quo Suidas in Ἰάſων, ubi et eius ſcripta recensentur, e quibus βίος Ἑλλάδες, Stephano quoque in Ἀλεξάνδρεσσιν 'audatus, forte fuit iunioris Iaſonis, Argiui. Vide *Ionſum* lib. III. cap. 2. ſect. 2.

[*Iticius*, qui, Stoicam philoſophiam abdicans, militiam exercuit. *Horat.* lib. I. od. 29. *Heumann.*]

Iſidorus, Pergamenus, rhetor. *Laert.* VII. 34.

Iouinianus, haereticus, cum Stoicis facere arguitur ab Auguſtino et auctore praedeſtin. haeref. 82.

Iulius Canus, qui, a Caio Caligula interficiendus, recepit, ſe poſt mortem edocſturum *) amicos de conditione animae poſt exceſſum ex hac vita, vt reſert Seneca de animi tranquillitate cap. 14. Neque vanum hoc fuiſſe promiſſum, narrat *Plutarchus* apud *Symellum* pag. 330. Antiocho enim Seleucienſi de nocte per ſomnium adparuiffe Canum, eique

*) Plura huiusmodi promiſſi exempla expoſui in Exercitatione de recordatione animae ſeparatae parte I. ſect. 7. quibus adde *Iacobi Bonifadii*, qui, antequam ad ſupplicium duceretur, Io. Baptiſtae Grimaldo, amico ſuo, ſcripſit, ſe non

intermiſſurum eſſe ſigno aliquo de ſtatu alterius vitae ipſum certioreſ reddere, ſi citra terrorem hoc fieri poſſet. Vide *Menagii* Anti-Bailletum tom. II. pag. 258. et *Baſii* Lexicon edit. II. in Bonſadio.

eique exposuisse τὰ περὶ διαμονῆς τῆς ψυχῆς καὶ καθαρωτέρη φῶς μετὰ τὴν ἔξοδον.

L. Iunius Arulenus Rusticus, occisus a Domitiano imp. quod Thraseae Paeti et Prisci Helvidii laudes edidisset. Vide, quae viri docti ad Suetonii Domitian. cap. 10. *Rualdum* in Plutarchi vita cap. 13. et *Reinesii* epistolas ad Rupertum pag. 420. 475 sq. Huius forte filius, (vt *Iouso* III. 5. 6. visum,) *Iunius Rusticus*, itidem Stoicus, Magister M. Antonini imp. Confer *Gatackerum* ad libri I. §. 7. [conf. *Dio Cassius* lib. LXXI. cap. 35. pag. 1199. ibique *Reimar. Capitolin.* in vita Antonini cap. 3.] Effigies L. Iunii Rustici, Stoici, apud *Fulvium Ursinum* pag. 69. et in thesauro Gronov. tom. III. gggg. *Fabric.* — *Tacitus* in vita Agricolaë II. 1. et XLV. 3. ad quem postremum locum videantur notae Lipsii. *Heumann.*

Laelius Diogenem, Stoicum, adolescens audiuit, postea Panaetium, teste *Cicerone* II. 8. de fin. dictus est sapiens.

Leonidas, Rhodius. *Strabo* XIV. pag. 655. Idem est Leonides, si credimus *Mourfio* lib. II. de Rhodo pag. 100. cuius meminit Hesychius in *Ἑκτορες*, et cuius praecepta symmetriarum celebrat *Vitruvius* praefat. libri VII. quemque ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας laudat *Tzetzes* ad Lycophronem v. 754. Fuit et *Leonidas, Byzantinus*, inter ἀλιευτικῶν scriptores memoratus ab Athenaeo, et *Leonides Tarantinus*, cuius Epigrammata bene multa in Anthologia exstant, vt omittam *Leonidam*, fortissimum regem Spartanorum.

M. Annaeus Lucanus, scriptor Pharsaliae. *Fabric.* vid. Fabricii B. lat. lib. II. cap. 10. *Gaudentius* lib. de philos. rom. add. cap. 19. 20. *Heumann.*

Lycō et Lycander, Nicaeni. vid. Freheri ius graeco-romanum tom. I. pag. 92.

Lysimachus, Stoicus. *Porphyr.* vita Plotini. [cap. 20. vid. infra, *Semius*.]

Marcio, haereticus, stoicae sectae studiosus dicitur *Tertulliano* cap. 29. de praef. ript. adde cap. 7. et *Vossium* fragmento de Manichaeis et Stoicis.

Marcus Antoninus, imperator, de quo *Io. Anthochus* pag. 321. excerpt. Peiresc. ἐπὶ τῶν φιλοσόφων τὰς ἀπὸ τῆς σοφίας, καὶ ἣν ἀρετὴν ἐκείνων μιμητὴς ἔμὸν κατὰ τὴν τῶν διατημάτων ἐπιτήδευσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν μαθημάτων συλλήψιν. Plura de hoc infra, libr. IV.

Medius. *Porphyr.* vita Plotini [P] cap. 20. *Proclus* in Platonis IV. de republ. p. 415 vbi eius disceptatio cum Longino de partibus animae refertur. *Fabric.* adde *Turn.* ad fragm. VIII. Longini pag. 401. *Ruhnken.* diss. de Longino §. 14. fin. *Toussianae* Longini editioni praefixam pag. 41. *Harl.*

Mnesarchus, Panaetii discipulus, ab Antiocho, Ascalonita, de quo supra dixi, auditus. *Augustin.* III. 18. contra Academicos, et Numenius apud *Euseb.* XIV. praeparat. pag. 739. Inter principes Stoicorum suae aetatis habitum constat e *Cicerone* de fin. I. cap. 2. acad. quaest. IV. cap. 22. Citatur et a *Stobaeo* Eclog.

Spurius Mummius, orator doctus ex disciplina Stoicorum. *Cicero* Brut. cap. 25.

Sextus Herius Musonius, philosophus Stoicus, in vet. inscript. apud *Fulvium Ursinum* eleg. pag. 70.

Musonius Rufus, Thufcus, [praeceptor Epicteti, saepe citatus in Arriani diss. Epicteteis, *Heumam.*] a Nerone exulare iussus, a Flauio Vespasiano reuocatus, ac, pulsus ceteris philosophis, solus Romae retentus. Vide *Tacitum* histor. III. 81. IV. 10. 40. *Annal.* XV. 71. XIV. 59. ibique *Lipsium*, *Suidam* in *Μασώνιος* et *Κορνῆτος*. [*Eudociam* pag. 300.] *Ionsum* III. 7. 9. (vbi plures Musonii enumerantur,) *Tiliemont.* Nerone pag. 502. *Nicol. Antonium* lib. I. cap. 1. de exilio, vbi et de aliis Musoniis. Meminit huius Musonii forte etiam *Origenes* III. contra *Celsum* pag. 150. vbi Musonium refert inter eos qui vitae integritate adeo enituerunt, vt aliis exemplo esse possent. Nisi haec malis accipere de *Musonio*, Cynico ^{ff}). *Ἀπομνημονεύματα* Musonii, philosophi, scripserat *Afinius Pollio* Trallianus ^{gg}), *Suida* testē, in *Πωλίων*, qui hunc cum altero antiquiore *Afinio Pollione* confundit. Musonium Pamphilium, *Suidas* refert

ff) Musonium Babylonium, Cynicum, amicum Apollonii Tyranensis, a Musonio Rufo, Stoico, discernendum putant *Scaliger.* ad *Eusebium* not. pag. 197. et *Fabricius*, supra in catalogo Cynicorum. Sed *Olearius* ad *Philostратum*, de vita Apollonii Tyranensis cap. 35. fin. pag. 176. mulus est de Musonio, apud *Philostратum* legit et distinguit *ἀλλὰ Μασώνιος, ὃς Βαβυλώνιος, ὁ γὰρ Ἀπολλωνίας μὲν δεύτερος, ἰδίᾳ ἐπὶ σοφίᾳ*, pro vulgato *Μασώνιος ὁ Βαβυλώνιος* etc. Eius autem argumenta colligit *Bruckerus* in hist. crit. philos. vol. II. pag. 501—505. et refutanda susceperit demonstrando, omnino distinguendum esse Stoicum a Babylonio, Cynico philosopho. Eundem, monet, non confundendum esse cum *Musonio* iuniore, discipulo *Eusebii Myndii*, eiusque in cathedra Sophistarum successore, qui vixit sub *Iuliano*, *Valente* et *Valentiniano*, imperatoribus, quem tamen non distinxerunt *H. Valesius* ad *Ammian.* Marc. XXVII. pag. 342. et *Küsterus* ad *Suidam* h. v. Contra cl. *Daniel Wytttenbachius* in diss. de Musonio Rufo, philosopho Stoico, Amstelæd. 1783. 4. hunc Musonium, ostendit, eundem esse, qui a *Philostrato* memoratur, ex quo et *Eunapio* viri quidam docti alium Musonium, Cynicum, eadem aetate Romae florentem et a Nerone vexatum atque in exilium relegatum, finxissent. Idem vir doctus obseruat, eius disputationes haud paucas in *Stobaei* opere ad nostram aetatem esse seruatas, quae, cum aliis multis laudibus, tum hac propria, commendantur, quod solae ex omnibus stoicae doctrinae reliquiis ad socraticam rationem atque elegantiam sint compositae. Porro in prima disputationis parte persequitur cl. auctor vitam scriptaque Musonii, in quibus illius placita. In priore parte praeter ea

docetur, eum diuersum esse a *Turano Rufo*, qui ararum, dirutis Hierosolymis, impressisse fertur in *Talmude*: cuius mentionem potius accipiendam esse de *Terentio Rufo*, quem cum praesidio in Iudaea mansisse prodit *Iosephus*. Disputationes vero, quae sunt apud *Stobacum*, ductae videntur ex opere *ἀπομνημονεύματων Μασωνία*, quod *Claudius Pothio*, memoratus a *Plinio* VII. epist. 31. et distinguendus a *Valerio Pollione*, alexandrino grammatico, et a *Pollione* Tralliano, sophista, conscripsit ad exemplum *Xenophonteum*, vt fere postea similem rationem sequutus est *Arrianus* in scholis *Epicteti* conscribendis. Tum notantur argumenta disputationum, in quibus etiam sunt quatuor ineditae in *Io. Damasceni* parallelis sacris, mst. Florent. et vna in *Obss. miscell.* vol. VII. e duobus codicibus, Lugduno-Batauo et Augustano, prodita a *Wolfio*. In secundae parte recensentur placita Musonii, ex illis disputationibus collecta, in suos digesta locos, atque cum vniuerse, tum ex adcurata stoicae rationis cognitione. conf. bibliotheca critica Amstelodam. vol. II. part. 8. pag. 128 sqq. Add. *Plinium* iun. III. epist. 11. 5. ibique *Catanacum* et *Cortium*, *Diogenem Cassium* lib. LXII. cap. 27. vol. II. p. 1023. ibique *Reimari* doctam adnotationem, cel. *Wernsdorff.* in prolegom. ad poetas minores latinos, tom. V. part. II. pag. 625. — De Musonii et Apollonii epistolis mutuis vide supra, lib. II. cap. 10. §. XI. vol. I. pag. 360. et §. 33. p. 691. sententiae quaedam reperiuntur in collectione sententiarum *Frobeniana*, ibid. cap. XI. pag. 726. — *Musonii*, rhetores, infra, in vol. IV. pag. 485. — *Musonius*, medicus, infra in vol. XIII. p. 343. *Harl.*

gg) Sed vide paullo ante notata, *Harl.*

fert in *Μαρκιανός*, virtute sua homines probos adtraxisse, vt magnes ferrum. Atque si quis Musonii inimicus esset, hoc suffecisse, vt vir bonus haberetur. Praeclarum alterutrus Musonii dictum apud *Gellium* XVI. 1. *ἄντι πρᾶξῆς καλὸν μετὰ πόνου, ὁ μὲν πόνος ὀχρεται, τὸ δὲ καλὸν μένει. Ἄντι ποιήσεως αἰσχροὺς μετὰ ἡδονῆς, τὸ μὲν ἡδὺ ὀχρεται, τὸ δὲ αἰσχρὸν μένει.* Idem ante Musonium dixerat Cato his verbis: *Cogitate cum animis vestris, si quid vos per laborem recte feceritis, labor ille a vobis cito recedet, bene factum a vobis, dum vivitis, non abscedet: Sed si qua per voluptatem nequiter feceritis, voluptas cito abibit, nequiter factum illud apud vos semper manebit.*

Musonius iunior, Plotini aetate, de quo *Porphyr.* in huius vita, cap. 20.

Per *Nauclerum*, Ponticum, (Ionf. pag. 209.) apud *Tertullianum*^{hh)} de praescript. cap. 30. intelligitur *Marcion*. *Fabric.* monente *Heum.* in actis philos. I. pag. 46. *Harl.*

[*Nicomedes Apollonius*, apud *Dionem Cassium* lib. LXXI. cap. 35. tom. II. pag. 1199. praeceptor Antonini, imperatoris, et in praeceptis Zenonis exercitatus dicitur. Alii intelligunt Apollonium, quem ceteri omnes Chalcidensem, seu Chalcedonensem dixerunt. *Reimarus* vero inclinatur ad *Salmasii* opinionem, quam ad Capitolinum cap. 2. pag. 295. adtulit, *Nicomedem* esse nomen viri illius, cognomento Apollonii. De Apollonio Chalcidensi vid. supra h. v. et *Reimar.* ad *Dion. Cassium* LXXI. cap. 1. §. 6. pag. 1177. *Harl.*]

Nicotetes, Posidonii praeceptor. *Suidas* in *Ἀντίκρῆσις*.

Paconius et *Palfurius*.

Pactus et *Arria*, in veteri saxo apud Gronov. tom. III. thesauri littera xxx. *Fabric.* vid. *Plinii* epist. III. 16. *Harl.*

Nestor, Tarsensis, Stoicus, memoratus *Straboni* XIV. pag. 674.

[*Palaephatus* fuit Stoicus. *Fabric. B. Gr. V. 42. pag. 267. Heumann.*]

Pammenes, Etoemoclís discipulus. *Lucian.* Conuiuio, tom. II. pag. 644. *Fabric.* Est nomen fictum. vid. *Heumanni* act. phil. I. pag. 113. *Harl.*

Panaetius Rhodius senior, de quo videndus *Suidas*, qui etiam ex Aselepiade Myrleano refert, Polemonem Panaetii, Rhodii, auditorem fuisse. *Panaetii*, patris et filii, meminit *S. Ambrosius* et utrumque περὶ τῆς καθήκοντος scripsisse testatur. [*Eudoc.* pag. 361. de utroque Panaetio.]

Panaetius Rhodius, iunior, *Diogenis*, Babylonii, et *Amipatri*, Tarsensis, discipulus, doctor *Mnesarchi*, et *Posidonii*. teste *Cic.* lib. I. de diuinat. cap. 3. ⁱⁱ⁾ Laelii quoque sapientis et *Scipionis*^{hh)} (qui eum secum domi et in legatione Aegyptiaca (*Cicer.* quaest. acad. IV. 2.) ante censuram secum habuit,) *Fannii* Hecatonis et *Apollonii* Nysaei. *Suidas* in Παναίτιος et Πολύβιος testantur, Polybium non fuisse Panaetii discipulum; sed Polybio

^{hh)} *Tertullianus* Marcionem, haeresiarcham, vocauit a patria nauclerum ponticum. Errat hic etiam *Sagittarius* introduct. hist. eccles. p. 1048. *Heumann.*

ⁱⁱ⁾ Magnum hominem et in primis eruditum vocat *Cicero* III. de legg. cap. 5.

^{kk)} Vid. *Cicero* de Offic. I. cap. 26. §. de Fin. III. 9. *Velleius Paterc.* I. cap. 13. 1. *Harl.*

bio Scipionem magistro, tum Panaetio quoque vsum fuisse. [Hic Stoicus quidem, sed qui nec acerbiter sententiarum illius sectae, (v. g. de ἀναληγσία et ἀπαθεία, vide *Gellium* XII. 5.) nec differendi spinas, probaret ¹⁾], ([P] semperque haberet in ore Platonem ^{mm}), Aristotelem, Xenocratem, Theophrastum, Dicaearchum, ut notat idem *Cicero*, extremo libri IV. de finibus. [Quod solus inter Stoicos reiecit diuinationes, (*Cic.* de diuin. I. 3. et 7. II. 42. et 47.) *Bayle* in Contin. de cometis §. 144. pag. 726 sq. contendit, eum fuisse atheum. *Heumann*. Equidem ex eo id crimen non colligerem. *Harl.*] De hoc Panaetio celeberrimo videndi *Ionsius* lib. II. 13. et *Meurfius* in Rhodo pag. 101 sq. ac quae viri docti ad haec *Horatii* lib. I. od. 39. *quum tu coemtor undique nobilis libros Panaetii*. Iccius autem, ad quem *Horatii* oda, emit Panaetii bibliothecam. *Fabric.* [Panaetium sine controuersia de officiis accuratissime disputasse, eumque se, correctione quadam adhibita, potissimum sequutum esse, *Cicero* testatur de officiis III. cap. 2, 8. adde *Paganinum Gaudentium* de philos. apud Romanos init. et progr. cap. 7. qui, (vti quoque *Euerh. Otto* in orat. de Stoica veterum Ictorum, philosophia, in *Gottlieb Sleuogtii* opusculis de sectis ac philosophia Ictorum, pag. 193. alique,) putabat, Panaetium, Rhodo relicta, Romam esse profectum, ibique primum publice docuisse philosophiam. Enimuero id falsum esse, ostendit *Carol. Günther. Ludouici*, Prof. Lipsiensis, in programme: Panaetii iunioris, stoici philosophi vitam et merita in Romanorum cum philosophiam tum iurisprudentiam illustrat, Lipsiae 1733. (in meo exemplo correctum est calamo, die III. April. c1050cxxxiv.) pag. 12 sqq. Natum esse eum scribit, (praeunte *Ionsio* II. 13. §. 1 sqq.) Olymp. CLII. siue a. V. C. 581. sub Philometore: (cl. *Saxius* in Onomast. I. pag. 132. aetatem aut florem Panaetii confert ad a. in. 3858. Olymp. CLVIII, 2. ante C. N. 145. V. C. 607.) Idem *Ludouici* multus est de eius maioribus, praeceptoribus, in primis de eius disciplina, et professione philosophiae stoicae apud Rhodios et Athenienses, de eius meritis in Romanorum cum philosophiam tum iurisprudentiam, de eius itinere per Aegyptum, discipulis, familiaribus et scriptis horumque fragmentis etc. Cum *Ionsio* II. cap. 13. §. 2. colligit ex *Cicerone* de Orat. I. cap. 11. et 18. acad. quaest. IV. 22. et de finib. I. cap. 2. Panaetium videri ad vltimam senectutem, n. an. LXX — LXXX. peruenisse. Add. *Sevin* de eius vita et operibus in Mem. de l'Academ. des inscript. Paris. tom. X. pag. 75 sqq. siue tom. XIV. pag. 116 sqq. edit. Amstelod. *Brucker*. vol. I. pag. 980. qui tamen perperam Polybium adscribit discipulis Panaetii, minusque recte scribit, illum Romae primum docuisse philosophiam, et vol. II. pag. 13. ac 15. *Suicer. thes. eccles. voc. Παναίτιος. Rossius* in comm. Laert. pag. 122. et 142 sqq. Loca et iudicia Ciceronis de eo collegit *Ernesti* in clauē Ciceron. indic. histor. h. v. Quando autem *Ernesti* ait, Panaetium fuisse praeceptorem Scipionis Africani maioris, eum ad-

versis

1) Degenerauit quoque a stoicis, quod, vt *Diogen. Laert.* VII. 149. refert, diuinationem penitus negauit, aut potius, teste *Cicerone* de diuin. I. 3. (vbi vid. *Daurif.* de lectione loci.) non quidem negauit, vim esse diuinandi, sed dubitauit et quod de exultione mundi stoica addubitauit, mundum, ratus, esse aeternum, nec corrumpi-

vid. *Cicer.* de N. D. II. 46. *Laert.* VII. 149. ibique *Menag. Stobaeum* in physica, *Lipsium* Physiol. lib. II. diff. 23. animam in sex partes seu vires diuisit, *Tertullian.* de anima cap. 14. etc. *Harl.*

mm) A quo tamen de immortalitate animi dissentiebat. vid. supra, de Platone, pag. 73 f. *Harl.*

versis temporis rationibus scripsisse, quum ille Scipionis *minoris* fuisset comes, argum. *Vellei. Paterc.* I. 13, 3. animaduertit *Saxius* l. mem. *Harl.* Scripta eius haec apud veteres memorantur:

Περὶ τῶν αἰσθησέων, De philosophorum sectis. Laert. II. 87.

De ciuili statu Cic. III. de leg. cap. 6.

De dolore patiundo ad Q. Tuberonem Epistola, Cic. IV. de fin. 9. et IV. tusc. quaest. cap. 2.

Περὶ εὐθυμίας de animi tranquillitate *Laert.* IX. 20. [Vter Panaetius id scripserit, incertum videtur *Meursio* de Rhodo lib. II. cap. 10. *Harl.*]

Περὶ τῆ καθήκοντος, de officiis libri, quibus scriptis triginta annos superuixit, natus Olymp. CLII. Meminit plus simplici vice Cicero in libris eiusdem argumenti, qui Panaetii se vestigiis insituisse non diffitetur etiam XVI. II. ad Atticum. *S. Ambrosius* lib. I. de Offic. cap. 7. et 10. *Apostolus* prooem. proverb. ἡ δὴ καὶ ὁ σοφὸς Κικέρων ἐπελάβετο Παναητίου, Ῥωμαῖος Ἕλληνας, συγγεγραφότος μὲν περὶ τῆ καθήκοντος etc. Librum secundum citat *Gellius* XIII. 26. *Fabric.* Tres libros de Officiis conscripsit Panaetius, (vid. *Gellium* XIII. 27. et *Ciceron.* ad Atticum XVI. epist. II.) Sed ex tribus, quas promiserat, partibus, tertiam non praestitit, (*Cicerone* teste de offic. III. 2.) at partem tertiam, siue materiam, a Panaetio praetermissam, *Posidonius* in libris suis de officiis pertractauit, vid. *Ciceron.* ad Attic. I. c. et *Ludouicius* in prolofione mem. p. 22 sq. not. 26. qui p. 23 sqq. congeffit fragmenta, effata et dogmata Panaetii. *Harl.*]

[*Περὶ προνοίας. Cicero* ad Attic. lib. XIII. epist. 8.

Commentar. in Homerum, notante *Fabricio* in vol. I. pag. 528.

De tripode, Plutarch. in *Aristide* pag. 319. A. *Harl.*]

Περὶ Σωκράτους. Plutarch. *Aristide*, p. 335. D. *Athen.* XIII. pag. 556. [Vtrum vero hoc scriptum Panaetio seniori, an iuniori tribuendum sit, non satis constare existimat *Meursius* de Rhodo lib. II. cap. 10. *Ludouici* tamen I. c. pag. 21. not. cum *Ionso* II. 13, 2. veretur, ne fuerit pars operis Panaetii iunioris de sectis. *Harl.*]

Panaetii iunioris, περὶ τῶν κατὰ Γεωμετρικὴν καὶ μουσικὴν λόγων laudat *Porphyrus* ad *Harmonica* *Ptolemaei* pag. 244.

Panaetiastarum meminit *Athenaeus* V. pag. 186. variorum philosophorum συνόδου, conuivandi causa Athenis stato anni die fieri solitas referens, τῶν μὲν Διογενειῶν (a Diogene Babylonio), τῶν δὲ Ἀντιπατριῶν (ab Antipatro, Tarsensi), τῶν δὲ Παναητιαστῶν.

Pantaenus, e Stoico ^m Christianus et praefectus scholae catecheticae Alexandrinae, de quo *Guil. Cateus* in *Historiae literariae* parte utraque ad A. C. 181. et in *vitis Patrum*, anglice editis, tom. I. [pag. 374 sqq. versionis germanicae, *Bremae* 1701. 4.] *Halloisius* tomo I. de scriptorum orientalium vitis, *Sam. Barnage* tom. II. *Annal.* ad A. C. 194. nr. IX.

et

an) *Syncellus* p. 355. post commemoratum *Clementem* Alex. Πάντανος φιλόσοφος ἀπὸ Στοικῶν in

Vol. III.

τῇ 3ῃ λέγει διακρίσσειν. *Fabric.* [adde *Hieronymum* cat. S. E. cap. 36. *Heumann.*]

C c c c

et *H. Dodwellus* ad fragmentum Philippi Sidetæ pag. 501 sq. qui præter Eusebii et aliorum veterum testimonia, Pantaenum, patria Atheniensem, secta Pythagoreum et post Clementem Alexandrinum scholæ Alexandrinæ præfuisse, parum verisimiliter contendit.

Papinianus, Ictus. Hunc fuisse Stoicem, erudite probat *Euerhard. Otto* in vita Papiniani, edita Lugduni Batau. 1718. 8. cap. IX. *Fabric.* vid. Clerici bibl. anc. et mod. tom. IX. pag. 225. *Heumann.*

[*Papirius Pactus*. Cicer. Fam. IX. 22. *Heumann.*]

Pericles Lydus. Ionf. p. 209. [P] *Fabric.* Videtur hoc nomen errore factum esse ex, *Proclus Lycius*, de quo vide *Fabric. B. Gr. V. 26. pag. 455. Heumann.* quem vide in actis philos. III. pag. 212. vbi Proclum illum, Platonicum quidem, Stoicis tamen putat etiam posse adnumerari, quia, teste Marino, in eius vita, præter Platonicos, reliquarum quoque sectarum dogmata imbibere. *Harl.*

Persæus ⁹⁹⁾, *Citiens*, Zenonis seruus, *Gell. II. 18.* hinc liber in Zenonis iam senis contubernio fuit Olymp. CXXX. *Laert. VII. 6. et 13.* ab eo missus ad Antigonom Gonatam, qui eum Acrocorintho præfecit, vnde eiecit Aratus Sicyonius. id. 6. 9. 36. Adde *Plutarch.* Arato pag. 1034 sq. et 1037. [*Eudoc. pag. 362.* quæ ab eo scriptam fuisse *ιστορίην* tradit. *Harl.*] *Lips. I. 12.* manu duct. Antigono, quum Menedemi, philosophi causa, Ercetriensibus vellet remp. restituere, auctor fuit, ne faceret, vnde Menedemi Vatinianum in illum odium. id. II. 143. Eius *ἠθικαὶ σχολαί.* 28. Ex his *Mourfius* lib. II. de Cypro pag. 167. putat petita, quæ *Cicero* I. de Nat. Deorum cap. 15. de Persæo refert. Alia ipsius scripta *Laert. VII. 36. Πολυτεῖαν Δακῶνων et διαλόγους συμποτικὰς*, (quæ *συμποτικά ὑπομνήματα* *Laertio VII. 1.* vocantur,) citat *Athenæus.* [*Dio Chrysostom. orat. LIII. de Homero pag. 276. tom. II. edit. Reiskii,* memorare videtur *Persæi de Homero commentationem*, neque a Diogene *Laertio VII. 37.* neque a *Fabricio* laudatam: *ἔτι δὲ καὶ Περσῆος ὁ τῷ Ζήνωνος κατὰ τὴν ὑπόθεσιν γέγραφε.* vbi autem *Reiske*, „forſitan, ait, libro peculiari *Persæus* hoc argumentum non tractauit; sed aut in libris τῶν διατριβῶν, aut illis τῶν χρῆστων, quos ambo *Laertius* l. c. nominat. addere licet,“ aut in *Historiis*, ab *Eudocia* citatis. *Harl.*] — Discipulus *Persæi* fuit *Hermaïgoras*, Amphipolitanus, cuius dialogi apud *Suidam* memorantur: *Μισοκύνων, περὶ αὐτυχημάτων*

99) In vita Arati, (a *Ruhnkenio* e codice *Bazzociano* veterum de *Callimacho* testimoniis adiecta, tom. I. *Callimachi*, edit. *Ernesti*, pag. 590.) scribitur *Περσῆος Στρατιῶς*, atque *Persæus* olim legabatur in *Cic. de N. D. I. 15.* (vbi vide *Dauis.*) atque *Minuc. Felic. cap. 21.* correctum vero iam dudum a viris doctis, editumque in *Gellio III. 18.* vbi vid. *Iac. Gronou.* Atque *Hemsterhus.* ad locum vite Arati memoratum addidit: „Hic (n: in vita etc.) ad eandem formam scribendum *Περσῆος* minus vitiatum in Arati vita breuiore, *Περσῆος τῷ φιλοσόφῳ* recte *Simson.* in *chron. cathol.* ad a. m.

3728. De *Persæo* autem præter adductos a *Io. Ionsio* de scriptor. hist. phil. I. 2. *Menagio* ad *Diogenem* libr. VII. 36. a *Fabricio*, [nostro loco,] adeundi *Polyæn. VI. 5. Aelian. V. H. III. 17.* et *Iac. Perizon.* [*Athenæus* IV. pag. 162. VI. pag. 251. 607. ter, *Pausanias* lib. II. pag. 94. *Heum.*] Historiam illius ab Antigono philosophi, [quam *Diogenes* obiter attingit oratoriis coloribus illustravit *Themist. orat. XXXIII. pag. 358.* vbi vide *Harduin.*] Hactenus *Hemsterhus.* adde *Brucker. I. pag. 968 sq. Harl.*

ἀποχημαίων, ἐκχυτὸν (effusum ex ovo) ἔστι δὲ ὠσσοπία, et περὶ σοφιστίας πρὸς τὰς Ἀκαδημαίους.

Perfius, poeta latinius, cuius sex satirae exstant, discipulus Cornuti, de quo supra. [Aët. erud. Lips. supplem. tom. III. pag. 516. *Heumann*.]

[*Phaedrus*, fuit Stoicus. vid. ipsum lib. III. fab. 20. IV. fab. 10. v. 8. et 19. *Heumann*.]

Phanias, Posidonii discipulus, scripsit περὶ Ποσειδωνείων σχολῶν, quorum librum I. citat *Laertius* VII. 38. [Diuerfus est a Phania, Aristotelis auditore. vid. *Ionsius* I. 15, 5. pag. 97 sq. *Hartl*.]

Pharisei pp), Stoicis vicini, notante *Iosepho*, in vita sua §. 2. Sed et S. Hieronymus, christianus doctor, in XI. Esaiæ, Stoicos cum nostro dogmate in plerisque concordare scripsit.

Philippus, Prusiensis, Plutarchi aequalis, quem vide VII. 7. Sympos.

Philo, cuius περὶ σημασιῶν, de significationibus libr. impugnauit Chrysippus *Laert.* VII. 191. *Sextus Empiricus* lib. II. cap. 11. §. 110. Pyrrhon. et contra mathematic. lib. VIII. §. 113 sq. *Fabric.* quem vide ad priorem locum Sexti Empirici. Philo fuit Diodori Croni discipulus, et Zenonis, Citicii, condiscipulus, hoc tamen ætate maior; sed post Zenonem mortuus, at vix ultra Olymp. CXLVI. superstes: ideoque diuerfus a Philone, Clitomachi auditore, circ. Olymp. CLXX. De Philone, dialectico, plura vide apud *Ionsium* II. 1. 7. pag. 142 sqq. *Dauis.* ad Ciceronis quaest. acad. IV. 47. pag. 255. atque de hoc Ciceronis loco *Brucker.* hist. crit. phil. vol. I. pag. 616. Confunditur autem Philo, dialecticus, cum Philone, quartae academiae conditore, ab Aldobrand. ad *Laert.* VII. 16. et *Stanleio.* vide supra pag. 181 sq. Plures autem Philones enumerant *Ionsius* III. 4. 4. pag. 17. edit. Dornii, et *Fabricius* B. Gr. vol. III. pag. 118 sqq. vet. edit. *Hartl*.

Philocrates, Chrysippi sororis filius. *Laert.* VII. 185.

Philonides, Thebanus, a Zenone, Citiceo, ad Antigonum missus. *Laert.* VII. 9.

Philopator, ἐν τοῖς περὶ ἐμαρμένῃς. *Nemes.* cap. 35. de natura hominis, quo in loco quemadmodum etiam in codicibus sub Gregorii Nysseni nomine de natura humana VI. 1. duplici vice Philopatoris nomen diserte occurrit. Itaque perperam *Menagius* ad Diog. *Laert.* VII. 54. suspicatur, legendum esse Ἀντίπατρος. Discipulum Philopatoris stoicum audiuit Galenus, ut ipse testatur cap. VI. de dignoscendis affectibus, tom. VI. edit. Paris. pag. 531 sq.

Cccc 2

Phoebion.

pp) Vide *Thomasii* phil. aulic. cap. 1. §. 40. *Buddei* introduct. ad hist. phil. hebr. §. 19. p. 86. Quum vero *Paullus*, apostolus, fuerit secta Phariseus, quaeri potest, an etiam is stoica fuerit imbutus philosophia. Vide, quae notavi ad 2 Corinth. XII. 2. *Heumann*. In hac hæresi etiam quondam fuerat *Brucker.* in Otio vindelic. mel.

I. §. 4. pag. 25. at in historia crit. philos. vol. II. pag. 752 sq. retractauit suam sententiam, negans, ex stoā manasse dogmata pharisaica; Iosephi auctoritate sprete, sequutus est lubentius *Buddei* iudicium in nota ad introduct. memoratam et in hist. eccles. V. T. tom. II. pag. 1217. *Hartl*.

Phoebion. Porphy. in vita Plotini, [cap. 20. pag. 13. edit. Basil. tum in edit. Longini Tolia pag. 244. et 246. et edit. Toup. pag. 189. ac 193. vbi a studio elegantis potius orationis, quam pondere rerum ac sententiarum laudatur. *Harl.*]

Plancus. *Quintil.* X. 1. *Plancus in Stoicis rerum cognitione utilis. Fabric.* Eum fuisse Stoicum, patet ex epistolis Ciceronis, ad Plancum scriptis, quippe in quibus stoica dogmata proponuntur: e gr. libr. X. ad diuers. epist. 12. *Heumann.*

[*Plinius* maiorem saepe esse Stoicum, scribit *Menagius* ad *Laert.* VII. 145. *Heumann.*]

Plato, Rhodius, Panaetii discipulus. *Laert.* III. 109.

Rubellius Plautus, de quo viri docti ad Tacitum. Alius *Plautius Lateranus,* de quo vide eundem Tacitum XV. 60. et *Arrian.* lib. I. diff. *Epictet.* cap. 1.

Polemo, Panaetii discipulus, Panaetii puta senioris. Vide *Suid.* in *Πολέμων*, *Vossium* I. cap. 18. p. 119. de hist. graecis, vbi de *Polemone, periegete*, [adde de hoc infra in catal. script. de pictoria III. cap. 24. pag. 602. vol. II. edit. veter.] et *Ionsum* II. 13. 1. pag. 178 sq. [P] [pag. 212 sq. edit. Dornii, *Suidas* III. pag. 138 sq. qui et plures recenset, et Polemonem, periegetam, a Polemone nostro non recte distinguit. A Polemone, platónico, aliisque est etiam discernendus, vide supra p. 183 sq. in catalogo Platoniorum. *Harl.*] Huius Polemonis scripta eloquentiae laude clara exstiterunt adhuc Hieronymi aeuo, ut ipse testatur praef. lib. III. commentar. in *Galatas* et in catalogo scriptor. eccles. cap. 117. De patria eius videatur *Athenaeus* lib. VI. pag. 234. *Heumann.*]

Polybius, Megapolitanus, de quo infra capite singulari dicturus sum, Panaetii discipulus fuit, teste *Suida* in *Παναίτ.* [vide paullo ante notata ad Panaetium.]

Porphyrium defensorum Stoicorum vocat *Iulius Firmicus* de errore profan. relig. Sane ut aliarum sectarum, ita Stoicae quoque dogmatis egregie imbutus fuit.

Posidonius, Alexandrinus, Zenonis, Citiei, discipulus. *Laert.* VII. 38. et *Suid.* Huius nonnulla videntur, quae mox inter Posidonii, Rhodii, scripta referam, ut *περί τελῶν, προερεπτικά, περί κριτικής*, et *εἰσαγωγή περί λέξεως*. [vid. *Eudot.* pag. 365. quae adiunxit, a quibusdam scripta Posidonii, Alexandrini, n. *historiam* post Polybium usque ad bellum Cyrenaicum et Ptolem. tum *μελέτας ἡτορικὰς* et *εἰς Δημοσθένην ὑποθέσεις* referri ad *Polemonem, Olbiopolitam.* *Harl.*

Posidonius, Apameensis, Syrus, (*Strab.* XIV. pag. 655.) qui Rhodius etiam vocari solet, quia Rhodi vixit, vbi a Magno Pompeio est auditus *) (id. XI. 492.) et frequentatus a Cicerone, (*Plutarch.* in *Cic.* p. 862.) ibique Prytanis magistratum gessit (*Strab.* VII. pag. 316.) discipulus ac successor Panaetii: discipulus quoque *Nicetelis*: vid. *Suidas* in *Ἀντικρις. περί Ποσειδωνείων σχολῶν* scripserat *Phanias*, discipulus Posidonii, ut paulo ante dixi. Romam venit Consule M. Marcello, h. e. anno V. C. 792. teste *Suida* in *Ποσειδ.* De hoc Posidonio praeter *Menagium*, *Ionsum* II. 16, 3. *Vossium*que et *Lipsium* egit *Bogerus*

99) Qui ei tantum honorem praestitit, (*Plin.* VII. cap. 36.) quantum *Ludovic.* XII. rex Galliarum *Maimo*, Bayle, h. v. III. pag. 286. E. *Harl.*

Begerus I. thesauri Brandenb. pag. 276 sq. ^{rr)} et *Meursius* lib. II. de Rhodo cap. 12. ^{rr)} e quo notitiam scriptorum huius vel superioris Posidonii in praesentem locum conferre liceat cum quibusdam accessionibus.

Περὶ ἐμπαιμένης. *Laert.* VII. 149. *Cicero* de fato cap. 9.

Πρὸς Ζήνωνα τὴν Σιδώνιον. *Proclus* III. in *Euclid.*

Ἡθικὸς λόγος Liber primus. *Laert.* VII. 91.

Libri περὶ ἡρώων καὶ δαιμόνων. *Macrobius* I. *Saturnal.* cap. 23.

XIII. περὶ Θεῶν. *Laert.* VII. 138. 139. 149. Liber quintus de *Natura Deorum.* *Cic.* lib. I. [de N. D. cap. 44. vbi vid. *Dauil.*]

Περὶ καθ' ἑκόντος liber primus. *Laert.* VII. 124. 129.

Περὶ κόσμος lib. I. *Laert.* VII. 142. Fuerunt, qui librum de Mundo, qui hodie inter *Aristotelis* scripta legitur, huic *Posidonio* tribuerent, ut dixi supra lib. III. [cap. 5. pag. 233. *Harl.* — Sed horum opinio facile refellitur. Nam *Posidonii* liber de mundo copiosum fuit opus, ut patet ex iis, quae inde excerptit *Cleomedes*, qui suam se cosmographiam ex *Posidonio* descripsisse fatetur in exitu operis sui, pag. m. 146. *Heumann.*

Περὶ κριτηρίῳ. *Laert.* VII. 154.

Ἱστορίαι τῶν μετὰ Πολύβιον ἐν βιβλίῳ νβ', in quo opere etiam de rebus *Pompeii* egerat. Vide *Vossium* lib. I. de *Hist. graecis* I. cap. 24. sed hoc opus potius est alterius *Posidonii*, *Olbiopolitae*, ut notatum a *Suida* in *Πολύβιος*; [adde *Eudociam* loco paullo ante laudato.] [*Athen.* IV. pag. 151. 152. 153. item 176. 233. 252. *Heumann.*]

Εἰσαγωγή περὶ λέξεως. *Laert.* VII. 60. Putat *Meursius*, respici etiam ab *Etymolog. M.* in *Ὀψίς* et scholiis ad *Iliad.* X. [P]

Cccc 3

V. Περι

rr) Vbi tamen nummus *Posidonio* non videtur conuenire. vid. *Fabric.* infra, vol. VII. pag. 69. *Harl.*

ss) Ieon *Posidonii* ex marmore *Farnesiano* in *Gronov.* thes. antiq. graec. littera ff. Quando *Athenaeus* XII. p. 549. et XIV. pag. 657. *Posidonium* facit *Scipionis Aemilianii*, *Africani*, comitem, illum erroris arguunt et conuincunt *Marsilius Cagnatus* variat. obs. lib. III. cap. 20. *G. I. Vossius* I. de *hist. graec.* cap. 24. et *Ionsius* I. c. qui diligenter copioseque agit de nostro. Nam *Posidonius* erat *Ciceronis* aequalis et familiaris; atque *Cicero* ipse de N. D. I. cap. 3. scribit, se a *Diodoto*, *Philone*, *Antiocho*, *Posidonio* esse institutum, et ad *Atticum* II. epist. 1. de suis graecis de consulatu suo commentariis, ad me rescriptis, ait, *Rhodo Posidonius*, se, nostrum il-

lud ὑπόμνημα quum legeret, quod ego ad eum, ut ornatius de iisdem rebus scriberet, miseram, non modo excitatum esse ad scribendum, sed etiam pertretitum, (aut potius, ut *Lambinus* volebat, deterritum.)⁴ Atque *Cicero* in libris suis philosophicis passim de *Posidonio* disserit, et de fato 3. magistrum suum vocat; at eius de fato sententiam reprehendit. conf. *Franc. Fabricii* *hist. Ciceronis* XXIX. 24 sqq. *Posidonius* fuit *Astrologiae* deditus, (vid. *Augustin.* de ciuit. dei V. 2 et 5.) atque, ut ait *Cicero* de N. D. II. 34. cumque dicit familiarem suum,) effecit sphaeram, de qua postea disserit *Fabricius.* *Cicero* de diuin. II. 21. *Posidonium* nominat suum, cumque et *Boethium*, *Stoicum*, persequutos esse, scribit, prognosticorum causas. adde *Brucker.* vol. I. pag. 920 sq. *Harl.*

V. Περὶ μαντικῆς. *Laert.* VII. 149. *De prognosticorum causis* Cic. II. cap. 21. de diuin. [huc quoque referri debet, quod ex Posidonio de saliente particula quadam corporis *Eudocia* pag. 41. fin. scribit. *Harl.*]

III. Περὶ μετεώρων. *Laert.* VII. 125. liber XVII. id. 144. Respicit hoc opus *Seneca* Nat. quaest. Cleomedes etc. [vid. infra cap. de Cleomede.]

Μετεωρολογικὴ σοιχείωσις. *Laert.* VII. 138. 152. Eius compendium scripserat *Geminus*, *Rhodius*, teste *Simplicio* in II. *Phys.*

Ἐξήγησις τῆ Πλάτωνος Τηταίς. *Sextus Empir.* VII. contra Math. pag. 154.

Περὶ παλμῶν, *Suid.* in *Θίωνις*, et *Ποσειδῶν*. *Nonnus*, monachus, collect. Hist. ad *Nazianz.* cap. 62.

Προστυπτικά. *Laert.* VII. 91. 129.

Τέχνη τακτική. *Aelian.* *Tactic.* cap. 6.

Περὶ τελῶν. *Laert.* VII. 87.

Φυσικὸς λόγος, cuius librum secundum laudat *Laert.* VII. 134. 140. sextum 145. octauum 153. 154. duodecimum 149. decimum quintum id, 140.

Περὶ ὠκεανῶ. *Strabo* II. p. 98. licet *Olbiopolitae* *Posidonio* *Suidas* tribuat.

De *Sphaera artificiosa*, ad *Archimedeae* exemplum a *Posidonio* composita, *Cicero* II. de *Natura Deor.* Si in *Scythiam* aut *Britanniam* sphaeram aliquis adtulerit hanc, quam nuper familiaris noster effecit *Posidonius*, cuius singulas conuersiones idem efficiunt in sole et in luna et in quinque stellis errantibus, quod efficitur in coelo singulis diebus et noctibus. — [Fragmentum quoddam *Posidonii* exstat in lib. *Plutarchi* de nobilitate, edito a *Wolfio* tom. IV. anecdot. graec. pag. 239 sqq. *Heumann.*]

Fuit et *Posidonius*, *Corinthius*, cuius αἰετικὰ idem *Athenaeus* I. pag. 13. memorat, et *Posidonius*, *Olbiopolites*, sophista, cuius fuere declamationes, argumenta in *Demosthenem*, *Atticae Historiae* libri IV. *Libycorum* libri XI. et de regione, quae *Tyrica* adpellatur. [vid. *Eudocia* pag. 365.] *Posidonium* praeterea grammaticum, *Aristarchi ἀναγνώστην*, notauit *Ionsius*, et *Posidonium*, caelatorem, *Pompeii* aetate celebrem, et *Posidonium*, medicum, sub *Valente* imp. qui daemoniacos dari pernegabat. Vide *Philastorg.* VIII. 10. et *Aetium* tetrabiblo II. lib. II. cap. 12.

Priscus Heluidius, *Pæti Thraseae* gener, τοῖς Στωϊκοῖς δόγμασιν ἐντραφεὶς, teste *Xiphilino* in *Vespasiano*: adde *Tacit.* histor. IV. 5. et vit. *Agricolae* cap. 2. Huius *Prisci* et *Thraseae* vitam et laudes quod scripsissent *Iunius Rusticus* et *Herennius Senecio*, a *Domitiano* sunt [P] occisi: *Fannia*, *Heluidii* vxor, cuius rogatu hoc *Senecio* fecerat, in exilium pulsa. Vide *Ionsium* pag. 231. [lib. III. cap. 5. ubi *Ionsius* verba quaedam citat ex dialogo de causis corruptae eloquentiae, quam citanda essent ex *Tacito* *Agric.* 45. 3. *Heumann.*]

Procli duo *Mallotae*, Cilices, de quibus *Suidas*, testatus, alterum scripsisse ὑπόμνημα *Διογένης* (*Seleuciensis*) σοφισμάτων, καὶ πρὸς Ἐπίκρου. Alterius horum et simul *Philonidis*, Stoici,

Stoici, de quo supra, meminit Proclus iunior, patria Lycius, in Timaeum pag. 166. [vid. Fabric. Bibl. Gr. V. 26. pag. 457. fin.]

Protagoras, Stoicus, Laertio memoratus. Vide quae dixi lib. II. cap. 23. §. 28.

Publius Hierapolita, Steph. in Ἱεράπολις. — *Publius Celer*, Tacit. IV. histor. 10.

L. Iunius Aruleus Rusticus, vide supra in Iunio, Fabric. Plin. I. epist. 5. *Tacitus*, Agric. II. 1. *Heumann*.

Publius Rutilius, Senecae variis locis celebratus, et Cic. in Bruto cap. 30. [lib. I. de orat. cap. 53. vid. *Rutilius* in vitis Istorum pag. 103. *Grauius* de origine iuris ciuil. pag. 91. *Franc. Fabricii* hist. Ciceronis II. 1. et XII. 6. *Heumann*.]

Rhodius quidam, de quo *Laertius* VII. 22.

Satyrus, tibicen, Aristonis, Chii, sermonibus captus. *Asian*. III. 33. Var.

Q. Mucius Scaeuola, a iuris cognitione et eloquentia Ciceroni laudatus, qui primus omnium ius ciuile apud Romanos in disciplinae formam redegit, interfectus a Mario.

Ceruidius Scaeuola, itidem iuris peritia celebris, qui M. Antonino a consiliis fuit. Constat, et alios bene multos ex veteribus Romanis Ictis stoicae potius, quam alteri cuidam sectae addictos fuisse. [vid. *Athen*. VI. pag. 274. et supra in prolegg. ad hoc caput.]

[*Scipio, Africanus*, Panaetii discipulus. vid. *Pag. Gaudentium* de philos. rom. cap. 9. *Heumann*.]

Semius, Ionf. pag. 209. *Fabric*. *Heumannus* orae adscripserat, fortasse *Simachus*, de quo *Athenaeus* VI. pag. 252. at in actis phil. III. 123. addidit, in versione Athenaei latina legi *Simachum*, in contextu autem graeco proflare *Lyfimachum*. *Harl*.

L. Annaeus Seneca, qui plurimis scriptis philosophiam stoicam illustrauit.

Heremius Senecio, supra in Prisco Heluidio. [de hoc vid. *Ionfus* III. 5, 7. *Lipfus* comm. ad Tacitum pag. 569. *Heumann*.]

Serapio, Hierapolita *). Steph. in Ἱεράπολις. [Fabric. Bibl. Gr. IV. 11. pag. 354. *Heumann*.]

[*Seuerus*, imperator. vid. *Eutrop*. VIII. 10, 10. *Heumann*. *Ionf*. III. 12, 1. pag. 63 sq. *Harl*.]

Quintus Sextius, de quo *Seneca* epist. 64. *Leſtus est deinde liber Q. Sextii, patris, magni, si quid mihi credis, viri, et licet negent, Stoici*. Idem lib. VII. natur. quaeſt. cap. ult. *Sextiorum noua et romani roboris ſecta inter initia ſua, quum magno impetu coepiſſet, exſincta eſt*. — Patri, praestantissimus Galeus, tribuendas esse, contendit, sententias aureolas, quas pro Sexti, Pythagorici, sententiis habuit, et pro Xysti, episcopi romani, venditauit in versione sua Rufinus. Vide Galei praefat. ad Opuscula mythologica physica et ethica edit. Amstelodamensis. [Illius *Sextii* meminit *Plutarchus* de profectu in virtute pag. 77. *Heumann*.]

Sextus Chaeroneus, Plutarchi sororis filius, Marci Antonini praeceptor, diuersus a Sexto Empirico, Stoicorum aduersario, ut quos imprimis oppugnare se in libris suis innuit lib. I.

*) Idem, ni fallor, de quo *Seneca* epist. 46.

lib. I. *Pyrrhon*. Hypotypōf. cap. 14. pag. 14. Eius effigies ex numismate Sponii aereo, Miscell. pag. 140. in Diogene Laertio Weststeniano, (vbi male ad Sextum Empiricum refertur, sicuti etiam in gallica versione Pyrrhon. hypotypōseon Amstel. 1725. 8.) Stoico philosopho recte vindicant Sponius et Jac. Gronou. tom. III. thes. gr. hhhh. *Fabric.* — adde *Fabric.* infra lib. IV. cap. 18. pag. 591. vol. III. vet. edit. vol. XII. pag. 615. *Th. Gatacker.* ad M. Antoninum lib. I. *Oleor.* ad Philostrat. Soph. II. 1. §. 9. pag. 557. *Ionsf.* III. 12, 7. pag. 69. Dorn. *Brucker.* II. pag. 575 sq. *Reimar.* ad Dion. Cassium lib. LXXI. cap. 1. pag. 1177. not. 7. Exstant eius disputationes aliquot, vid. Fabricii prolegom. ad *Sexti Empirici Opera*, fol. b. 2. Idem Fabricius in Bibl. Gr. vol. XII. pag. 617 lqq. vinctu dicauit Sexto Chaeroneo disputationes antiscepticas, quae Sexti Empirici operibus adiungi solent, et emendatius edidit cum latina versione Io. Northi. *Harl.*

Sextus Actius, Ictus. [vid. *Rutilii* vitas Ictos. cap. 8.]

Sextus Herius. *Ionsf.* pag. 209. *Fabric.* *Fabric.* infra in vol. XII. pag. 615. vbi plures Sextos recenset, de Herio ita iudicat: „*Sextus Herius* inter Stoicos a Ionsio memoratur: non memini, ex quo veteri scriptore. Alius *Herius*, Asinii Pollionis filius, de quo *Seneca*, pater, praefat. ad lib. V. excerptor. e controuersia.“ Idem tamen in Addendis ad hoc volumen adnotauit; *Sextus Herius Musolus, philosophus stoicus, in vet. inscript. apud Fulvium Ursinum* pag. 70. *elog. Heumannus* margini sui exempli adscripsit: pro *Herius* apud Ionsium videtur legendum *Herennius* vel *Sextus Aelius*. *Harl.*

Sextus Pompeius. *Cicero* Bruto cap. 47. [P]

Sofus, Ascalonita. Supra in Antiocho.

Sotion Alexandrinus, (male Σωτῖων apud *Synellum* pag. 318.) apud quem sedisse se puerum, testatur *Seneca*. Inde *Senecae* inagistrum vocat *Lastantius* VI. 24. — [conf. *Meinersf.* histor. dogmatum etc. apud Graecos et Roman. I. pag. 296. coll. biblioth. critica Amstel. tom. II. part. VIII. pag. 115 g. supra in vol. I. pag. 374 sq. in catal. Pythagoreorum; et alios eiusdem nominis in catalogo Peripateticorum h. v. *Harl.*] — Alius *Sotion* antiquior, qui de successionibus Philosophorum scripsit. Vide *Lipfi* manu duct. lib. I. diss. 12. et *Ionsium* lib. II. cap. 10.

Sphaerus, Borysthenites siue Bosporanus, inter praecipuos Zenonis, Citici, et Cleanthis auditores, Lacedaemone docuit atque inter alios Cleomenem instituit ad virtutem. Vide *Plutarchum* Cleomene pag. 805. *Laert.* V. 37. et VII. 177. [*Ionsium* III. 3, 2. pag. 171. *Brucker.* I. pag. 971 sq.] Chrysippi apud Cleanthem condiscipulus. *Athen.* VIII. pag. 354. Scripta eius refert *Laert.* VII. 178. inter quae, περὶ Ἡρακλείτου ἡ διατριβὴν (malim disiungere: περὶ Ἡρακλείτου, et libros quinque διατριβῶν) περὶ Λακωνικῆς πολιτείας, περὶ Λυκάρων, περὶ Σωκράτους, περὶ μαντικῆς, περὶ ἑσπεριακῶν φιλοσόφων. Contra Sphaerum hunc scripsit Chrysippus, id. 198. Cleanthes vero eundem misit ad Ptolemaeum Philopator, (qui regnavit ab Olymp. CXXXIX. ad CXLIX.) id. 185. Eius librum de rep. Lacedaemoniorum laudat et Athenaeus, et respicit *Plutarchus* in Lycargo. Hominem, inprimis bene definientem, antiquis Stoicis habitum hunc Sphaerum, testatur *Cicero* IV. Tusc. quae. 24. *Fabric.* — Alius *Sphaerus* olim habebatur Augusti praeceptor ex dubia lectione apud *Suetonium* in vita Caesaris Octa-

viani

viani Augusti cap. 89. *repletus Sphaeri* etc. atque Graevius opinatus est, *repletus in Sphaeri, Arei* etc. Sed Salmasii correctionem *repletus est per Arei philosophi — contubernium* etc. adoptarunt Gronovius, Burmannus, et Oudendorp. quorum notas et coniecturas conferes. At *Ernesti* retinuit lectionem *repletus, Sphaeri, Arei — contubernium iniit*, et Sphaerum intelligit libertum ac paedagogum Octavii, quem ipse publico funere extulit, ut ex *Dione* colligit lib. XXXVII. cap. 33. tom. I. pag. 550. edit. Reimari, ubi in nota Fabricius in Suetonii loco cit. *Sphaeri* reddidit. In meo, olim Cbrtii, codice Suetonii membran. locus mutilus ita legitur: *deinde eruditione etiam varia repletus philosophi filiorumque eius dyonisi nicanoris contubernium iniit*, omisiss vocc. *Sphaeri, Arei. Harl.*

Spurius Albinus, Cicero Bruto, cap. 25.

Stertinius, philosophaster Stoicus, qui scribillando victum quaerebat, et quem perstringit *Horatius* II. Serm. 3. vers. 33. *si quid Stertinius veri crepat.* ibid. v. 296. *Haec mihi Stertinius sapientum octavius amico Arma dedit.* Idem Epist. I. 12, 20. (ubi vid. Wielandii notam ad versionem germanicam,) *an Stertiniū deliret acumen*; sic eius stoicismum adpellat propter paradoxa, et vet. schol. notat ad h. l. „*Stertinius iste ducentos viginti libros Stoicorum latine scripsit.*“ adde *Hornii* histor. philos. lib. IV. cap. 4. pag. 245 sq. *Harl.*]

Strabonem, Amasenum, Geographorum principem, licet Peripatetica etiam dogmata edoctum, Stoicis tamen magis fuisse eorumque placita sequutum esse, evincit aduersus *Xylandrum Is. Casaubonus* praefat. ad *Strabon.* et in notis haud vno loco, [e. gr. lib. I. pag. 11.] tum *Vossius* II. 6. de Hist. Graecis. Stoicum philosophum vocat *Stephanus* in *Ἀμαστόα. Fabric.* vid. *Ionius* II. 16. 3. pag. 242 sq. *Gaudentius* de philosophia Roman. cap. 30. pag. 166. et cap. 51. *Heumann. Fabric.* B. Gr. IV. cap. 1. §. I. pag. 3. vol. III. vet. edit. *Brucker.* vol. II. pag. 82. et pag. 468. §. V. *Harl.*

Sura. Reines. epist. ad *Rupertum* pag. 476.

[*Tacitum* fuisse Stoicum, statuitur in *Gundlingianis* tom. II. pag. 202 sq. *Heumann.*]

Luc. Telephus, consul a. Ch. 66. *Philostrato* in vita *Apollonii* laudatus. vid. *Reinesium* l. c. pag. 476. 492 sq.

Themistocles, cuius meminit *Longinus* p. 244. edit. *Tollii* e *Porphyrio* in vita *Plotini* cap. 20. *Syncellus* pag. 380.

Alius *Themistocles*, Stoicus antiquior, quem colloquentem inducit *Plutarchus* lib. I. *Sympos.* quaest. 9.

Theo, Alexandrinus, Arei, de quo infra inter geometras, et Augusti, imp. tempore clarus, quem *Suidas* ait scripsisse τῆς Ἀπολλοδώρου (Ephilli) φυσιολογικῆς εἰσαγωγῆς ὑπόμνημα et artis rhetoricae libros III. [adde *Eudociam* pag. 229.]

Theo, Antiochenus, qui scripsit Apologiam Socratis, eodem *Suida* teste.

Theo, Tithoraeus, Boeotus. *Laertius* IX. 82.

Theodorum Chium et *Milesum*, itemque tertium huius nominis Stoicos memorat *Laertius* II. 104. [P]

Vol. III.

D d d d

Theſmopolis.

Thesmopolis. Lucian. de mercede conductis tom. I. pag. 472 sqq. [Est nomen fictum, iudice Heumanno in act. philos. III. pag. 114.]

Thrasea Paetus, qui vitam Catonis, Vticensis, scripsit, hinc mori iussus a Nerone. Vide *Ionsum* III. 5, 3. et *Vossium* de Hist. latinis pag. 135. Sub huius Thraseae titulo librum in adfectis habuit Iustus Lipsius, quo disquisiuit, quatenus sapienti viro ^{uu}) fas sit vel ius, sibi ipsi mortem consciscere. Vide Centur. 2. epist. miscell. 22. et epistolam, quam Velleio suo praemisit ad Theodorum Leevvium.

Thrafonides. Laert. VIII. 130. Suid. in *Egws*.

Timocles. Lucian. Ioue tragoedo tom. II. pag. 129 sqq. [Etiam nomen fictum habet *Heum.* l. c. pag. 114.] Fuit et vetustior quidam *Timocles*, Syracusanus, cui Orphei scripta quaedam tributa fuisse testatur Suid. in *OqQeus*. De *Timocle*, Atheniensi, dixi supra lib. II. cap. 22.

Trypho, Stoicus et Platonicus. *Porphyr.* vita Plotini cap. 17.

Q. Aelius Tubero. *Plutarch.* Lucullo f. 518. *Seneca* epist. 96. *Cic.* pro Muraena cap. 36. et in Bruto cap. 31. Panaetii auditor, Scipionis, Africani, sororis filius, *Pompon.* I. 2. §. 40. de orig. iuris. *Reinsfus* pag. 413. 414. epist. ad Hofmann. *Fabric.* — *Pag.* *Gaudentius* de philos. Roman. cap. 15. *Cuiacii* Obsl. pag. 1224. *Lipsii* comment. in Tacit. pag. 442. *Heumann.*

Tullianus. Firmicus VII. mathes. pag. 106. qui stoicam sectam vero sequuntur adfectu. Tales fuerunt apud veteres Catones; talis nostris temporibus Tullianus, qui severitatis merito etiam ordinarii consulatus insignia consequutus est. Tullianum in fastis frustra quaeres.

M. Terentium Varronem, Romanorum doctissimum, Stoicis accenset *Leonardus Cozzandus*, quem vide sis libro tertio de Magisterio antiquorum Philosophorum pag. 231 sq. Prodiit liber Geneuae 1684. 12. *Fabric.* Vtrumque errasse et Varronem academiae veteris famam atque honorem inter Romanos optime vindicasse atque tuitum esse, contendit *Brucker.* II. pag. 30 sqq. conf. *Cic.* acad. quaest. I. 5 sqq. 13. etc. *Harl.*

Xenocrates, Platonis discipulus, stoicam sectam condidisse fertur a *Nonno* hist. 23. ad Nazianz.

Zeno,

^{uu}) Eiusdem argumenti librum paullo ante obitum composuit *Io. Vergerius*, Abbas Sancyranus, sub inscriptione *casus Regii*. In hoc triginta et quatuor occasiones notauerat, in quarum aliqua homo constitutus posset recte *ἑξῆς τῶν λόγων*. Iohannis vero Donnei, Decani Londinensis, *βυζαντινόν*, anglice post auctoris fata et contra spirantis desiderium, (librum enim a se forte amissum volebat a recuperatore herede aeternis tenebris mandari.) in lucem editum et Londini recusum, quo contendit, non omne propitium sua natura turpe atque iniustum esse, hunc, inquam librum argumentis non inficiandis confutavit *Io. Adamus*

in libro cui titulus: Specimen diatribae de Avtochiria siue: An Essay concerning Selfmurther, where in is endeavourd to prove that it is unlawful according to Natural principles. Londini 1700. 8. Idem Ienae quoque probandum in se suscepit *Christoph. Aug. Heumann.* in exercitatione de *αὐτοχρησίᾳ* philosophorum, 1703. 4. conf. *Journ.* des Sav. 1705. pag. 867. In catalogo biblioth. Barberinae tom. I. p. 610. memoratur *Andreae Leonis casus*, an aliquis sponte interficiens se ipsum, adserens, licitum esse, interficere se ipsum, ob gloriam dei, sit formaliter haereticus?

Zeno, *Citienus*, quem Poenulum vocat *Cicero* (*Laert.* VII. 3. et *Suidas* Φοινικίδιον,) quod Citienfes e Phoenicia fuerint profecti. Xenocratis primum et Polemonis, (*Laert.* VII. 2. et 25. Stilponisque id. 2. et 25.) Platoniorum discipulus fuit: (*Euseb.* XIV. Praeparat. pag. 729.) a quibus exiguam, cur discederet, causam habuisse docet *Cicero* IV. de Finibus^{vv}). Audiuit deinde Cratetem, Cynicum (*Laert.* VII. 3. 12. 24. 32.), et Heraclitum^{ww}) libros legit, vnde austerus euasit [P] et Cynicus. Frequentauit etiam Diodorum, dialecticum, cognomento Cronum, quem audiuit et alter Zeno, iunior, Sidonius, (id. 25. et 16. [adde *Eudociam* pag. 264.]) Hinc ipse nouam condidit sectam, licet non tam rerum inuentor, iudice *Cicerone* III. de fin. quam nouorum verborum, et qui decori magis ac verecundiae rationem haberet. Adsciuit plures discipulos, qui ab ipso primum *Zenonii*, deinde a poecile Stoa, siue porticu, in qua docebat, sunt adpellati Stoici. (id. 5.) Magna gratia valuit apud Antigonum Gonatam, Macedoniae regem, de quo supra dixi. Hic rebus praefuit ab Olymp. CXXV^z.^{zz}) ad CXXXV^z. et Zenoni diu superuixit. Zenonis amicitiae cum Antigono meminit *Aelianus* var. hist. VII. 14. IX. 26. XII. 25. [conf. *Brucker.* vol. I. p. 897.] Docuit Zeno per annos LVIII. (*Laert.* VII. 28.) Vixit annos saltem octoginta (176.) nisi supposititia sit *Epistola eius ad Antigonum*, quam dat *Laertius* VII. 8. At *Perseus* discipulus, duos tantum et septuaginta annos tribuit (id. 28.) alii longe pauciores, (*Suid.* in Αἰών) alii duodecentum^{yy}). (*Laert.* VII. 28.)^{zz}) Successorem reliquit *Cleanthem*: discipulos habuit *Perseum*, *Hecyllum*,

Dd dd 2

rillum,

vv) *Cic.* acad. quaest. I. cap. 10 — fin. et multis aliis locis, quae Ernesti in indice historico clauis *Ciceronis*, Gedicke alique collegerunt. Atque de Zenone eiusque disciplina a *Bruckero* aliisque, supra in prolegomenis huius cap. laudatis, abunde disputatum est. Zenonis vitam olim scripserat *Antigonus Carystius*. vid. *Athen.* VIII. 345. XIII. 565. *Harl.*

ww) Ita intelligenda *Laertii* verba, quae Interpres male ita accepit, ac si Heraclitum, quo centum annis iunior fuit, audiuisset Zeno. De hoc Zenone, *Hemmingii Forellii* diatriba prodit *Vp-saliae* 1700. 8.

xx) Quo anno facile acciuit Zenonem iudice *Corfin.* pag. 91. *Harl.*

yy) Quorum rationes *Corfinio* videntur verisimiliores, atque *Küster.* ad *Suid.* II. pag. 8. legendum ibi putat *ηνήκοντα ὀκτώ, nonaginta octo annos.* *Harl.*

zz) Vide *Brucker.* I. pag. 900 sq. Annum, quo vita defunctus est Zeno, *Eusebius* et *Hieronymus* in Chronicis conferunt ad Olymp. CXXVIII. 1. vid. *Valars.* not. d ad Hieronymi chronicon pag. 549. cl. *Saxius* in *Onomast.* I. pag. 94. natum eum, scribit, Olymp. CIV. 3. mortuum, Olymp. CXXVIII. vel CXXX. Anni claritatis, A. M. 3726. Olymp. CXXV. 2. ante C. N. 277. V. C. 475. fun-

ctus illi est apud *Suidam* in voc. Σωφιστής, Σωφιστίας. conf. quoque *Simfonis* chronic. ad A. M. 3543. 3708. et 371. cum adnotatione *Wesselingiana.* *Corfini* F. A. tom. IV. pag. 87. qui Olymp. CXXVIII. 1. ex *Eusebio* ponit, et de diuersitate opinionum differit; ac pag. 91. Zenonis mortem Olymp. CXXX. ineunti adscribere malit, et de decreto Atheniensium, (*Laert.* VII. 10.) agit, quo Zenoni sepulturae locus in Ceramico et alii honores delati sunt, de quibus honoribus, Zenoni decretis, vid. quoque *Bruckeri* Otium Vindelic. melet. III. pag. 26 sq. et in hist. crit. vol. II. p. 901. vbi tamen is veretur, ne rhetoris potius alicuius, quam Atheniensium opus sit illud decretum. — Zenonis eiusque adsecularum diuisionem philosophiae in physicam, ethicam et logicam, illorumque doctrinam de fato et peccatorum paritate reiecit, contra illorum sententiam de apathia cum Peripateticorum sobria de temperandis animi adfectibus disciplina conciliat *Aloysius Pisaurius* in libro: de praeceptorum sapientum placitis etc. Patau. 1567. 4. vid. *Heumann.* acta philos. II. p. 635 sq. — Nonnulla *Diogenis Laertii* loca de Zenone explicat *Rossius* in commentat. Laertianis. Sic pag. 137 sqq. quid sit apud *Diog. Laert.* VII. 98. secundum Stoicos Περὶ πάθησις, nempe, sermones, praefectum dialecticos, i. e. λόγος ἐν πάθησι καὶ ἀποπάθησι.

rillum, Aristonem, Athenodorum aliosque. Vide Lipsium lib. I. *manuduct.* cap. 12. *Scriptorum catalogus* e Laertio aliisque monumentis ^{aaa}), hic est:

Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, *Laert.* VII. 4. 87.

Ἀπομνημονεύματα, *Laert.* VII. 4.

Διατριβαί *Laert.* VII. 34. *Sextus Empir.* X. contra Math. pag. 469. et Pyrrhon. Hypotypos. III. 25.

Ἐλεγχοί *Laert.* VII. 4. Nescio, an ex his petiti duo versiculi, quos sub Zenonis nomine adfert *Ioannes Stobaeus* ferm. 14. de adulatione:

Ἐλεγχέσμεν αὐτὸν, ὅστις ἂν, μὴ πρὸς χάριν

Ἄλλ', ἀφαιρῶ δὲ καλῶν παρρησίαν,

Περὶ τῆς ἐλληνικῆς παιδείας, *Laert.* VII. 4.

Ἐρωτική τέχνη. *Laert.* VII. 34.

Ἑπόμνημα εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν. *Cicero* I. nat. Deor. [cap. 14. vbi vid. *Dauis.* et reliquos interpretes.] *Quum vero Hesiodi Theogoniam interpretatur (Zeno), tollit omnino praeceptas insitasque cognitiones deorum: neque enim Iouem, neque Iunonem, neque Vestam, neque quendam, qui ita adpellatur, in deorum habet numero; sed rebus inanimis atque mutis per quamdam significationem hanc docet tributa nomina. [P] confer Phoenicem rediuiuum P. Penauierei. Berolini 1708. 4.*

Περὶ τῆς καθήκοντος. *Laert.* VII. 4. 25. 108. 129. *Sextus Empir.* III. 25. Pyrrhon. Hypotyp.

Καθολικά. *Laert.* VII. 4. In MS. regis Christianiss. coniunctim legitur teste *Menagio* Πυθαγορικά καθολικά. [Id si ita est, eadem, quae infra sub titulo πυθαγορικά occurrunt, fuisse videntur.]

Κράτητος Ἠθικά. *Laert.* VII. 4.

Περὶ λέξεων. *Laert.* VII. 4.

Περὶ λόγου. *Laert.* VII. 39. 40.

Περὶ νόμου. *Laert.* VII. 4.

Περὶ

πρὸς, quos philosophi habebant, maxime Stoici, in porticu deambulantes, coll. *Stobaeo* in eclogis ethicis pag. 166. — pag. 140. explicatur definitio voluptatis, et pag. 141 — 159. varia *Diog. Laertii* de Zenone eiusque et Stoicorum philosophia loca explanantur, aut *Diogenes* emendatur illustratur. add. pag. 102 sq. et 192 sqq. De Zenonis atque Stoicorum logica s. dialectica, ratione et generibus argumentationum, ac sophismatibus, quae vsurparunt stoici philosophi et ἀπόρος λόγος, inexplicabiles rationes adpellerunt, copiosus est *I. G. Walchius* in *Parergis academicis*,

pag. 533 — 543. — Stoicorum disciplinam illustre *Amphicles* in historiographo apud *Athenaeum* lib. III. pag. 100. add. *Pseudo-Origenis* philosophumena, cap. 21. pag. 142 — 148. ibique *Wolfii* adnotationes. *Harl.*

aaa) E recentioribus praeter viros doctos ad *Laert.* contuli *Meursium* in *Cypro* lib. II. p. 168 sq. — Zenonis et aliorum philosophorum compendium philosophiae moralis, motum fuisse apud *Lucam Holstenium*, refert *Morhaef.* Polyhist. philos. lib. I. cap. 4. Verum, non aliud fuit, quam quod exstat in *Eclog. Stobaei* p. 166 sqq.

Περὶ τῶ ὄλθ. *Laert.* VII. 4. et 136. 142. 143. 145. 153. Videtur respicere *Sextus VIII*, contra *Math.* pag. 327.

Προβλημάτων Ὀμηρικῶν πέντε. *Laert.* VII. 4. Respicit *Dio Chrysost.* diff. 53. [p. 275. *Reiske*] et *Strabo* lib. I. pag. 41. vbi Zenonem suum vocat, tamquam Stoicorum principem *Stoicus*. [vid. supra, vol. I. pag. 526. voc. *Zeno*.]

Περὶ βίαιας. *Laert.* VII. 134.

Περὶ ὄψεως. *Laert.* VII. 4.

Περὶ ὀρμῆς ἢ de impetu (desiderii) libri VIII. ita lego apud *Laert.* VII. 4. pro πᾶρι ὀρμῆς ἢ περὶ ἀνθρώπου φύσεως. Apud *Meursium* in *Cypro* pag. 168. male excusum περὶ ὀργῆς.

Περὶ παθῶν. *Laert.* VII. 4. et 110.

Περὶ ποιητικῆς ἀκροάσεως. *Laert.* VII. 4.

Πολιτεία. *Laert.* VII. 4. 32 sq. 121. 131. *Athen.* XIII. pag. 561. *Theodorit.* Therapeut. III. pag. 49. Platonis remp. hoc in opere oppugnauerat *Zeno*; sed hoc fecerat iniquius, et alia parum verecunde in eo, teste *Cicerone*, scripserat, vnde *Laertius* ait, fuisse, qui dicerent illud in cauda canis exaratum a *Zenone*. Vide *Plutarch.* de Stoicorum contradictionibus pag. 1034. et *Numenium* apud *Euseb.* praeparat. pag. 732 sq. Propter obscuritatem dictus est in canis postico de republica scripsisse.

Πυθαγορικά. *Laert.* VII. 4. [vid. supra, *Καθολικά*.]

Περὶ σημείων. *Laert.* VII. 4.

Τεχνικῇ λύσεις. *Laert.* VII. 4. [vel pars fuisse videtur τῶν προβλημάτων Ὀμηρικῶν, vel idem opus.]

Περὶ τῆ κατὰ φύσιν βίης. *Laert.* VII. 4.

Laudatur praeterea *Zeno* noster saepius a *Cicerone*, *Plutarcho*, *Clemente*, *Censorino*, *Sexto*, *Eusebio*, *Theodorito* et aliis.

Zeno, *Sidonius*, *Diodori Croni* et *Zenonis*, *Citiei*, discipulus. *Laert.* VII. 16. et 38. *Suid.* in *Ζήνων Σιδώνιος*. *Menag.* ad *Laert.* pag. 279. [Scripsit apologiam pro *Socrate* et *Sidoniaca*. *Eudoc.* pag. 204. et *Suidas*.]

Zeno, *Tarsensis*. *Laert.* VII. 41. et 84. *Fabric.* — *Ionius* II. 1. 3. pag. 138 sqq. (vbi quindecim recenset *Zenones*,) *Zenonem* *Tarsensem*, et *Zenonem*, *Chryippi* filium, vnum eundemque esse statuit. — *Suidas*, qui tom. II. pag. 8 sqq. ὄλθo vel potius nouem *Zenones* vberius enumerat, atque ex illo *Eudocia* p. 205. idem tradidisse videntur. Nam *Ζήνων*, aiunt, *Διοσκορίδης*, *Ταρσεύς*· ὡς δὲ τινες, *Σιδώνιος*. Φιλόσοφος, μαθητὴς *Χερσίππης* τῆ *Ταρσεως*, φιλοσόφος *Στωικῆ* καὶ διάδοχος.

Suidas et *Eudocia Zenonis* alius *Citiei* meminerunt, at ignotum esse pronuntiant, num rhetor fuerit an philosophus, eum autem scripsisse tradunt περὶ εἰσέσεως· περὶ σχημάτων· ὑπόμνημα εἰς *Ξενοφῶντα*, εἰς *Λυσίαν*, εἰς *Δημοσθένην*, περὶ ἐπιχειρημάτων. Hic ille esse videtur, quem enarrator *Demosthenis* orationum, (vulgo dicitur *Vlpianus*,)

in prolegomenis perstringit arguitque stultitiae, quem *Eunapius* in vitis sophistarum vocat Cyprium, (inter oppida autem Cypri numeratur quoque Citium,) et quem temporibus Iuliani, Sophistae ideoque circa annos Ch. 340. aut 350. vixisse, atque se in arte tam rhetorices, quam medicinae exercuisse, prodit, vt pluribus demonstrat *Chapmann* in *Observatt.* in commentarios, vulgo *Vlpianeos*, praemisissis *Ricardi Mountenay* editioni *Demosthenis* selectarum orationum, (edit. quartae Londini et Etonae 1764. 8.) §. 4. pag. XXI—XXIV. adde supra in vol. II. pag. 829. Eidem epistolam inscripsit Iulianus, imperator, atque is est, quem *Fabricius* in elencho medicorum, inter quos sex Zenones medicos refert, vol. XIII. pag. 454. Cyprium, *Oribasii* praeceptorem dicit, praeceunte *Ionsio* l. c. pag. 146. *Harl.*

Zeno, *Chrysippi* discipulus et successor, cuius meminit *Laertius* VII. 35. [P] testatus, pauca scripsisse, sed plures reliquisse discipulos. Vide et *Eusebium* XV. 13. praeparat. pag. 816. et cap. 18. pag. 820. vbi notat, eum de conflagratione vniuersi seorsim sensisse a reliquis Stoicis.

Zeno, *Diphili*, cognomento *Labyrinthi*, discipulus. *Lucian.* conuiuio. [Huac numero Stoicorum excludendum esse, iudicat *Heumann.* in actis phil. III. pag. 113.]

Zenodotus, *Diogenis*, *Babylonii*, discipulus. *Laert.* VII. 29.

Zenothemis. *Lucian.* conuiuio. [Nomen a Luciano fictum esse putat *Heumann.* l. mem.]

Stoicis mulieribus *Portiae*, *Arrius* vtrique, *Fanniae* et *Theophilae*, de quibus *Menagius* in *Historia philosopharum*, adde *Heluiam*, matrem *Senecae*, quam filius inter alia in consolatione ad eum scripta cap. 16. testatur sapientium praeceptis fuisse eruditam. [P]

C A P V T X I (olim XXXIII)

DE EPICVRO ET EPICVREIS, CYRENAICIS, SCEPTICIS ALIISQUE VARIARVM MINORVM SECTARVM PHILOSOPHIS.

I. De philosophia Epicurea, de aetate et vita Epicuri. II. Scripta. III. Catalogus Epicureorum. IV. Cyrenaicorum. V. Scepticorum. VI. De Megaricis, qui Dialectici quoque et Eristici dicti. VII. De aliis variis sectis minoribus. VIII. De Eclecticis.

[Cum supplementis G. C. Harles.]

I.

Antequam de ipso Epicuro sermo instituat, quaedam de ipsa secta Epicurea praemittenda videntur. Si qua enim secta et aduersariorum iniuria atque conuitiis lacerata, et ipsorum adsecrarum haud paucorum vita flagitiisque infamata est, ea certe fuit Epicurea. Hinc tot tantaque iudiciorum discidia omni tempore orta sunt. Fontes interdum turbidi vnde noticia de Epicuro, eius opinionibus et disciplina hauriatur, sunt *Lucretius*, *Cicero*, *Plutarchus*, *Diogenes Laertius*, et *Seneca*. Omnino vero dolendum est, quod et *Apollo-*
dori,

dori, doctoris in illius horto celebris, liber de vita Epicuri, ad quem Diogenes Laertius saepe prouocauit, et *Neoclis*, Epicuri fratris, liber de secta sua, (vide Suidam in Neocles, tom. II. pag. 608.) et ipsa *Epicuri* scripta perierunt. De *Seneca* autem, (qui tamen epist. XXI. et de vita beata cap. XIII. laudat illius egregia dicta,) et Lucretio, cuius carmen satis notum est, hic nihil dicam. *Cicero*, at partium cupidus, in libris philosophicis grauis est Epicuri eiusque philosophiae aduersarius. Loca autem Ciceronis indicarunt et collegerunt *Ernesti* in indice historico voc. *Epicurus* in clauo Ciceroniana, atque *Gedicke* in M. T. Ciceronis historia philosophiae antiquae pag. 324 — 346. At non omnem Epicuri philosophiam aut ipsum philosophum spreuisse videtur Cicero. Nam in quaest. Tusc. II. 18. *venit Epicurus*, ait, *homo minime malus, vel potius vir optimus; tantum monet, quantum intelligit: Neglige, inquit, dolorem etc.* Conf. Ionium II. 15. 4. pag. 233. Atque ipsius Ciceronis aetate fuerunt nobiles et generosi inter Romanos homines, quibus Cicero familiariter utebatur, qui tamen Epicuri dogmata profitebantur. Sed varias causas fuisse arbitror, cur Cicero Epicuri disciplinam infectaretur. Primum illius tempore Epicuri de voluptate doctrina iam ita deprauata fuit, ut multi non illam animi voluptatem, placidam quietamque in mente constantiam, quam doloris priuatione terminari ratus Epicurus praecepit, sed voluptatem corporis, flagitia, luxuriam omnesque prauas cupiditates sectarentur, iureque audirent de grege Epicurei porci. Illius enim vocabuli, nempe voluptatis vis et potestas a sensu, quo Epicurus sumisit, a multis Romanis et a Cicerone ipso, non vbiuis recte percepta aut explicata fuisse videtur. (conf. *Cic.* de fin. I. cap. 9 sqq. cap. 18 sqq. II. 2 sqq.) Accedit, quod Epicurus eruditionem, quam Cicero plurimi fecit et ornauit, parui aestimauit. Nam de Finib. I. 7. *vellem, inquit, aut ipse (Epicurus) doctrinis fuisset instructor, (est enim non satis politus his artibus, quas qui tenent, eruditi adpellantur,) aut ne deterruisset alios a studiis.* Porro Epicurus ab omnibus fere philosophis, praesertim a Stoicis, qui ideo eum male acceperunt, et (vide de diuinit. II. 50.) hebetem rudemque dicere solebant, mire dissensit, totam dialecticam irrisit, et in doctrina de ortu rerum ac de diis, et in ethicis totus fuit alienus. Hinc *Cicero* de Fin. I. 7. in altera, ait, *philosophiae parte, quae est quaerendi ac differendi, quae λογική dicitur, Epicurus plane, ut mihi quidem videtur, inermis ac rudis est. Tollit definitiones, nihil de diuidendo ac partiendo docet etc.* Ibidem: in tertia vero parte, quae est de vita et moribus, in constitutione finis, nil generosum sapit atque magnificum. Nam Epicuri mente sapientem non πολιτεύσθαι, multi produnt. vid. *Menag.* ad Laert. X. 119. *Ciceron.* quaest. Tusc. V. 37. ibique *Dauis.* pag. 427. *Cicer.* ad diuersos VII. epist. 12. ibique *Cortii* notam. Haec etiam praecipua causa fuerit, cur Cicero adoriretur infectareturque Epicuream philosophandi rationem. Nam Cicero patriam vitamque actiuam, laudesque amans et recte ratus, ad maiora quaedam nos genuisse naturam atque conformasse, et quemlibet ciuem debere pro patria et pro suis pericula, labores, dolorem etiam suscipere, nec voluptates captare: aegre tulit, quod multi nobiles Romani, praesertim turbulentis illis temporibus, quibus salus et libertas reipublicae in summo versabantur discrimine, voluptatem, h. e. tranquillitatem Epicuream et vacationem a muneribus publicis atque oneribus omnibus praeferebant honoribus ac molestiis omnemque reipublicae iudicio fugiebant procurationem. Inter ea Cicero gratum hoc fecit posteritati, quod multa de philosophia Epicurea disputauit et aliquot fragmenta nobis seruauit. At tamen, num vbiuis peculiares et genuinas Epicuri sententias, quae quidem abruptae a tota orationis connexionem

connexionem alienum praebere possunt sensum, candide, saltem recte dilucideque reddiderit, equidem subdubito. Bene quoque meruit de Epicuro et verecundius sensit *Diogenes Laertius* libr. X. quem separatim ediderunt eruditeque illustrarunt *Petrus Gassendus* Lugduni 1649. fol. et in *Gassendi Opp.* tom. V. pag. 1 sqq. Lugd. 1658. fol. atque cl. *Nürnbergger* in libro:

Diogenis Laertii de vitis, dogmatibus et apophthegmatibus liber decimus, graece et latine separatim editus, atque adnotationibus illustratus a Carolo Nurnbergero. Noribergae 1791. mai. 8.

Primum locum occupat liber X. gr. et latine, e vulgata lectione; tum sequitur *Epicuri epistola ad Herodotum*, gr. et lat. ex recensione Nürnberggeri, duobus codd. Venetis vsi, et eum eiusdem doctis, tam criticis quam philosophicis, animadversionibus et commentatione de finibus philosophiae Epicuri,

Iniquus autem plerumque fuit *Plutarchus*, Stoicorum et Epicureorum aduersarius, atque illorum sententias saepe peruertisse arguitur. Scripsit autem 1) ὅτι ἐδὲ ζῆν ἐστὶν ἡδέως κατ' Ἐπικῦρον 2) πρὸς Κολώτην, siue aduersus Colotae Epicurei librum, Ptolemaeo dictum, quo contendebat, ὅτι κατὰ τῶν ἄλλων φιλοσόφων δόγματα ἐδὲ ζῆν ἐστὶν 3) εἰ καλῶς ἐζηταί τὸ, λάτρε βιώσας, contra dictum Epicuri, (vel auctoribus pluribus Neoclis potius, fratris illius,) *qui bene latuit, bene vixit.* Contra Plutarchi cauillationes Epicurum defendit *A. Gellius* noct. attic. lib. II. cap. 8. et 9. — *Pseudo-Plutarchi* de Epicuri opinionibus loca, in libris V. de physicis philosophorum decretis obuia collegit cl. *Beck*, in recensione scholarum etc. ipsius editioni praemissa pag. LV. — Neque aequi iudices fuerunt *Maximus Tyrius*, *Lactantius*, alique, Epicuri dicta ac sententiam male intelligentes aut perperam interpretati. — Apud *Suidam* (voc. *Epicurus*, tom. I. pag. 812. ex deperdito Aeliani libro de providentia, vid. Küster. not.) apud *Pseudo-Origenem* in *Philosophum*. cap. 22. pag. 149 sqq. (vbi conf. doctas Wolfii notas.) et scriptores ecclesiasticos, saepe iniquos erga Epicurum, et huius vitam placitaque moribus opinionibusque contaminatorum abiectionumque Epicureorum metientes, haud pauca de Epicuro eiusque secta narrantur, quae caute prouideque legenda sunt atque excutienda. *Eudocia* in *Violario* pag. 173 — 192. pauca dedit de eius vita et philosophandi ratione, sed epistolas ad Pythoclem atque Herodotum, quae sub Epicuri nomine circumferuntur, repetiit, in fine autem declarauit, se nolle dicere περὶ τῶν βιωτικῶν αὐτῆ, τὰτέτι τί χρὴ ἡμῶς ἐκφεύγειν, τί δ' αἰρεῖσθαι, — πῇ μὲν διὰ τὸ ἄθρον καὶ βλάσφημον αὐτῆ, πῇ δὲ καὶ διὰ τὴν ἀκαίρον περὶ ττολογίαν. etc.

A renatis litteris multi exsisterunt, qui in vtramque partem disputarent. Hinc alii oppugnarunt atque infamarunt doctrinam Epicuri eiusque sectae: alii defenderunt eum aut excusarunt, mitiusque interpretati sunt, si non omnia, tamen plura eius placita. Vberiore vero scriptorum de philosophia epicurea catalogum quia iam contexuit *Heumannus* in actis philosophicis tom. II. part. X. nr. 9. pag. 637 — 650. equidem potiores paucis enumerabo addamque recentiores. Princeps, qui in historia Epicuri enarranda eiusque causa diligenter doctique defendenda versatus, plurimas aliorum calumnias bene refutauit, multas tenebras strenue dispulit, ac philosophiam democritico-epicuream, felici fidere resuscitatam, luce meliore illustrauit, nec tamen omnibus ex asse satis fecit, fuit *Petrus Gassendus*, cuius vitam, merita, scriptaque copiose enarrauit atque fusius egit de eius sectatoribus atque obtrectato-

ribus

ribus *Bruckerus* in hist. critica philos. tom. III. part. I. pag. 510—529. adde *Baumgartenii* Nachrichten von einer Hallischen Bibliothek, tom. IV. pag. 516. Huc igitur pertinent:

Petri Gassendi de vita et moribus Epicuri commentarius, libris VIII. constans, Lugduni Gall. typis admodum luculentis formaque augusta, 1547. rec. Hagae Comit. 1656. 4.

Eiusdem animaduersiones in Diog. Laert. lib. X. iam laudauit.

Eiusdem syntagma philosophiae Epicuri, Hagae Comitum 1659. 4. Londini 1668. 12. Amstel. 1684. *Gassendi* Opera iunctim sex tomis edita sunt Lugduni 1658. fol. et Florentiae 1729. curante *Nicol. Aueranio*. — Conf. *Thomaf.* bibliotheca tom. II. pag. 761 sqq. *Francisci Bernerii* anatomia ridiculi muris h. e. dissertatiunculae I. B. Morini aduersus expositam a P. Gassendo Epicuri philosophiam Paris. 1651. 4. — *Franc. Bernier* Abrégé de la philosophie de Gassendi. Lugd. 1684. 12. VII. tom. — *Stolle* in Anleitung zur Historie der Gelehrtheit, part. II. cap. I. §. 84. pag. 411 sqq. — *Ionfius*, III. 31. §. 6. et 7. ac §. 1. et 2. de Andrea Arnaudo, atque M. Antonio Bonciario, Epicuri defensoribus. — *Io. Fabric.* in historia bibl. Fabricianae, tom. V. pag. 263 sq. — Gassendo, quamquam ille non omnia Epicuri placita probauerat; contra reiecerat multa: tamen *Iac. Thomafius* in diss. de stoica mundi exustione §. 6. not. v. pag. 6. tribuit insanum in absurdissimam totius gentilismi haeresin amorem. *Conringius* in Conringianis pag. 65. et 79. eum habuit Epicuri potius, quam Christi sectatorem, atque *Mericus Casaubonus* apud Almélouen. in vita Ilaaci Casauboni pag. 71. Gassendum arguit, quod ubique loca scriptorum pro Epicuro corripuit. *M. Henr. Ascan. Engelcke* scripsit exercitationem anti-Gassendianam, ostendens, minus sufficientem esse illam, quam Gassendus in se suscepit, Epicuri defensionem. Rostochii 1697. 4. At tamen propter alios Rondellus et Stanleius a partibus Gassendi in maiore parte Epicureae doctrinae explicanda stare maluerunt. Prior etiam quasdam Epicuri opiniones mitius, quam Gassendus, exposuit et vindicauit. Sic philosophi causam in dogmate de prouida numinis supremi cura deseruerat, et vero impugnauerat Gassendus; contra Rondellus alios adducere studuit ad credendum, ab Epicuro prouidam dei curam haud fuisse negatam: sed conf. *Wolf.* ad Pseudo-Origen. pag. 151. not. i. atque, vti postea videbimus, illa quaestio variorum exercuit ingenium atque industriam. Scripsit vero *Iacobus Rondellus*

La vie d' Epicure. Paris. 1679. 12. Hagae Comit. 1686. 12. (de qua editione, aucta *Couturii* libello, *La morale d' Epicure* etc. vid. Acta erud. Lipf. 1686. mense Octob. p. 483 sq.) Tum latine vertit illam ediditque auctiorem Amstel. 1693. 12. de qua edit. vid. Acta erud. Lipf. 1694. pag. 121. — Liber Rondelli, vna cum *Couturii* libro de philosophia morali Epicuri, (primum edit. Paris. 1685. 12.) anglice versus a *Io. Digby* sub titulo: *Epicurus's Morals, translated from the Greek* Londin. 1712. Additum a Iohnsonio specimen, *Essay on Epicurus's Morals*, Euremonio praeter rem tribuitur. vid. Neuer Bücheraal XXIX. pag. 365. — Adde Biblioth. philosoph. Struuianam edit. Kahlil pag. 65 sqq. et 233 sq.

Stanleius autem in historia philosophiae, tomo tertio, parte XII. per plura capita, pag. 57—249. e versione latina *Olearii*, atque edit. Veneta late persequitur vitam, fata, scholam et dogmata Epicuri.

Huc praeterea pertinent, qui de vita aut vniuersa disciplina illius copiosius egerunt *Ionfius* de scriptor. hist. philos. I. cap. 20. p. 123 sqq.

Bayle in Diction. tom. II. pag. 364 sqq. voc. *Epicure*. adde artic. *Epicurien*, *Lucret*, *Sadduceus*, *Zenon*, *Sommonotodon*.

Trogilli Arnkiel de philosophia et schola Epicuri. Kilon. 1671. 4.

Nic. Hilli philosophia Epicurea. Geneuae 1619. 12.

Sam. de Sorbiere Lettres de la vie, des Moeurs et de la Reputacion d'Epicure, avec des Reponses à ses Erreurs. — In eiusdem Lettres et Discours, p. 233 sqq. Paris. 1660. 4.

Caroli Frid. Zander, diss. historica de Epicuro. Wittebergae 1670. 4.

Petri de Villemandy manu ductio ad philosophiae Aristoteleae, Epicureae et Cartesiana parallelismum. Amstelod. 1685. 4.

Gust. Peringer disp. de Epicuro. Vpsal. 1685. 8.

Georg. Paschius de variis modis moralia tradendi. — acc. introduct. in rem litterariam moralem veterum sapientiae antistitum. Kilon. 1707. 4. pag. 673 — 700.

Vitam Epicuri, a *Massono* scriptam, excudi legitur in Memor. Treuolt. 1708. p. 1093.

Morhof. in polyhistore philos. siue tom. II. libr. I. cap. 5. recenset aliquot philosophiae epicureae scriptores, et passim de placitis epicureis disserit.

De Fenelon in vitis et dogmatibus veterum philosophorum, (primum gallice editis, deinde in linguam germanicam translatis,) nr. 25. pag. 424 sqq. late disputat, lenius autem iudicat de Epicuri placitis atque opinionibus, quam interpretes in notis subiectis: pag. 466. nr. 31. nominantur Epicuri defensores. — In diario litterario, *Neuer Büchersaal der gelehrten Welt*, part. 49. Lipsiae 1715. pag. 1 sqq. in censura Lucretii edit. Iac. Tonson. Epicuri vita et disciplina exponitur et ab iniuria aliorum defenditur.

Brucker. in historia crit. philosophiae tom. I. pag. 1229 — 1317. — de Epicuri inter Romanos sectatoribus, *Pomponio Attico*, *Lucretio* aliisque, tom. II. pag. 64 sqq. — de restauratione philosophiae Democrito-Epicureae, per *Daniel. Sennertum*, *Chrysostomum Magnanum*, *Gassendum* et alios, tom. IV. part. I. pag. 503 sqq. denique in Addendis siue tom. VI. pag. 331 sqq. qui multos quoque laudavit scriptores.

Vt reliquos historiae philos. conditores omittam, laude sua haud defraudandus est *Io. Franc. Buddeus*, qui in compendio historiae philos. cap. IV. §. 45. p. 281 sqq. et alibi multa collegit ad historiam Epicuri eiusque philosophiae illustrandam: qui, quamquam multa in eo culpat, tamen p. 288. recte sentit, cum fuisse ab aliis nimis vituperatum, ab aliis nimis laudatum. Commendandus est in primis cl. *Gurlitti* labor in doctrina ac disciplina Epicurea curate dextreque exponenda, in *Sciagraphia hist. philos. (germanice scripta)*, pag. 98 — 112.

Alii speciatim aut separatim vel oppugnarunt nec raro calumniati sunt, vel vitam aut opiniones quasdam Epicuri, purgarunt a vitis illi obiectis, vel partes quasdam philosophiae epicureae interpretati sunt. Quod multos quoque Heumannus memoravit, plures equidem praetermittam, et in quorundam maioris minorisue molis librorum enumeratione et exiguo spicilegio colligendo acquiescam. De arte dialectica siue canonica Epicuri egerunt *Gassendus* in libro de origine logicae, cap. VII. et in syntagmate philos. Epicur. part. I. cap. 2 sqq. nec non de vita et moribus Epicuri, lib. VII. cap. 4. *Thomasius* in philos. aulica, cap. V. 8. 17 — 23.

Walch.

Walch. in parergis academic. pag. 543—550. *Brucker.* in histor. philos. doctrinae de ideis, §. XI. pag. 158 sqq.

Doctrina eius de moribus ortuque rerum et diis multas excitauit tragoedias. Praeter Diotimum, acerrimum omnium Epicureorum insectatorem, (conf. *Ionsum* II. 15, 4. p. 233 sq.) Hegesippum, comicum, Plutarchum et Augustinum aliosque Epicuri obtrectatores, ab Heumanno l. c. pag. 645 sqq. iam memoratos, tum praeter Gassendum, Bruckerum et reliquos, qui de tota Epicuri philosophia egerunt, paucos indicabo. Philosophiam moralem, quam Epicurus, (a libidinosis scabrisque hominibus, illius sententiam male intelligentibus scelestisque sectantibus, probe distinguendus,) cum sobriis suis adseclis docuit, alii suspectam reddiderunt, alii vindicarunt a contorta aut peruersa interpretatione. Ad priorem classem pertinent

Conr. Hornsius in philos. morali, lib. I. cap. 4. §. 4. *M. Dan. Ebersbach.* in disp. de Epicuro, foedae voluptatis reo. Lipsiae, 1701. — adde Discours de *M. de St. Evremont* sur la Morale d'Epicure, in eius Operibus gallice scriptis, tom. IV. pag. 387. Amsterd. 1726. 8. *Walch.* in parergis academ. pag. 330 sqq. Epicureum philosophiae moralis principium, quod voluptas animi tolleretur dei prouidentiam, minus probauit. — *Buddeus* in exercit. de scepticismo morali, in Analectis historiae philosophicae, pag. 240 sqq. confutat Epicurum, quod utilitatem ab honestate separauit, eoque naturae legem iussit. — *Gatacker.* in praeloquio ad suam Antonini imperat. de rebus suis editionem, grauitur insurgens contra Epicurum, omnia, quae male de eo dicta sunt, congestit. — Plures tamen exsisterunt, caussae ipsius patroni et calumniarum vindices. *Samuel Werenfelsius* in lib. de logomachiis, cap. IV. §. 21. et cap. VIII. §. 6. ostendit, ab Epicuro voluptatem animi virtutis studio comparandam, discipulis suis fuisse commendatam. — In *Memoires de Litterature* tom. I. pag. 442. est *Io. Francisci Sarafini* Apologie de la Morale d'Epicure: cuius apologiae auctorem alii, (vt *Bayle* in Dict. voc. Epicure, not. L.) habuerunt St. Evremont.

Magni Omeiffi diss. Epicurus ab infami dogmate, quod summum bonum consistat in obscena corporis voluptate, defensus. Altdorf. 1679. 4.

Olai Verelii exercitatiuncula declamatoria pro Epicuro habita, 1642. in illius variis Opusculis, Lincopiae 1730. 8. pag. 399—422.

Guil. Henr. Beckher diss. de praepiudiciis, quae Epicurum foedae voluptatis reum incrustarunt. Regiomontii 1718. 4. et plures excitat in hac controuersia et disceptatione occupatos.

Vindicias Epicuri scripsit *Franciscus de Quevedo* in Defensa de Epicuro, Barcinone 1631. 8. etiam Matriti et inter eius opera, hispanice scripta, Bruxell. 1671. 4. tomo III. item *Guil. Temple* in Essay upon the Gardens of Epicurus, in Miscellaneis part. II. p. 73 sqq. Londini 1696. 8. et gallice versis, part. II. pag. 95. Ultraiect. 1693. 12.

Enarratio et comparatio doctrinarum moralium Epicuri et Stoicorum: diss. quae praemium — retulit. In scholis publicis recitata Kal. Iul. 1754. a *Io. Foster*, A. M. coll. reg. socio. Londini 1758. 4. Foster, quamquam utriusque sectae errores in definiendo summo bono repudiat, tamen doctrinam Epicuri ipsius inoderatam praesferendam esse iudicat Stoicorum seueritati. vid. Erlang. ephem. litter. ann. 1758. supplement. plag. 43. pag. 605 sq.

Gottlieb Stolle, alias *Seuerus* neque raro partium cupidus censor veterum philosophorum Epicurum non infamavit nec damnavit, et vero doctrinam eius de moribus, cuius capita in ordinem quodammodo redegit in: *Historie der heydnischen Moral*, pag. 176 — 196. quantum fieri potuit, probavit, saltem leniorem mitioremque iudicem se praestitit, quam multi secus sentientes fecerant. Idem in *Historia eruditionis de Epicuro eiusque opinionibus*, passim disseruit. — In *Gundlingianis* part. II. pag. 181 sqq. exstat: *Schreiben betreffend die Indolenz des Epicurs, darinnen er die höchste Glückseligkeit gesetzt*.

La Morale d'Epicure, tirée de ses propres Ecrits, (aut potius ex Gassendi Opp. excerpta,) par Mr. l'Abbé *Batteux*. Paris. 1758. 8. — germanice versa, Mitau. 1774. — Atqui estne ille homo omnium flagitiorum, nequitiarum perditarumque voluptatum incusandus, qui existimat, non posse iucunde viui, nisi sapienter, honeste, iusteque viuatur; nec sapienter, honeste, iuste, nisi iucunde? vid. *Cic. de Fin. I. 18. Diog. X. 132. 140.*

Physiologia Epicuri plures nacta est aduersarios. Atque opinio illius de atomis, quamquam vel recentiori aetate haud omnino displicuit philosophis magni nominis, item de vacuo, seu inani, de rerum ortu et de diis est quidem Platonicae, Aristotelicae, ac Stoicae doctrinae, ab intellectu siue a priori, ut aiunt, principia ducenti, opposita, ac phantasmatibus, atque observationibus a sensibus, quos vnicos veri nuntios habuit, vsuque sumtis, maxime nititur, aut, ut *Cicero* de *Fin. I. 7.* ait, iudicia rerum in sensibus ponit: at multas per se absurdas, inanes et periculosas opiniones ac positiones habet adiunctas. Neque tamen defuerunt, qui nimis exagitarent illam atque plura, quam par erat, in ea quaererent aut animaduertere sibi viderentur, peccata, aut contortas peruersasque sententias. Contra alii vel excusarunt Epicurum vel, quamquam non ab omnibus, quae negari nequeunt, tamen a multis vitiis purgarunt. In doctrina de atomis, atque vniuersum in physicis Epicurus sequutus est Democritum, (qui eam accepit a Leucippo,) ita tamen, ut quaedam immutaret. vid. *Io. Stobaeum* in ecl. phys. lib. I. pag. 346 et 348. tom. I. edit. cl. Heeren, cuius notas conferes, eundem lib. I. cap. 11. sect. 14. pag. 304 sqq. ubi Epicuri et aliorum philosophorum dogmata de principiis rerum condensat Stobaeus, et lib. I. cap. 21. pag. 418. 497. *Cicero*. quaeft. acad. I. 2. de *Fin. I. 6.* et IV. 5. in primis de N. D. I. 26. coll. *Bayle* Dict. voc. Epicure, not. F. qui quidem putat, Epicurum, quod atomos animi expertes statuerit, Democriti systema non emendasse, sed corrupisse. adde *Buddei* compendium hist. phil. pag. 285 sq. it. M. *Martini* *Gottlieb Pauli* disp. *Historia philosophiae corpuscularis veteris et recentioris*, Lipsiae 1745. 4. — Non ab omni impietatis suspitione libera est Epicuri sententia de ortu rerum et dii, quos finxit sibi opinionis errore, sunt fere ridiculi. Verum hoc loco non vacat, vera falsaue, quae insunt in doctrina Epicurea, latius persequi, aut examinare: sed sufficit, quorundam VV. DD. indicare scripta, quae, cui volupe erit, consulet et comparabit ad iudicium ab omnibus partibus alienum sobriumque ferendum, aut etiam quaedam Epicuri commenta cum recentiorum quorundam philosophorum opinionibus contendenda.

De epicureis principiis physicis vide L'accord des sentimens d'Aristote et Epicure, sur la physiologie, par Mr. *Restaurant*. Lugduni 1682. 12. *Morhof*. Polyhist. philos. II. part. I. cap. 7. §. 5 — 12. pag. 182 sqq. ubi etiam laudavit plures, in his tricis explicandis versatos, e. g. (lib. I. cap. 5. §. 5. pag. 28. et II. 1, 5. pag. 183.) *Gualter*, *Charlston*, qui anglica lingua edidit librum: *Physiologia Epicuro - Gassendo - Charlstoniana, siue fabrica scientiae*

tiae naturalis, ex hypothesi atomorum, fundata, per Epicurum, reparata per Gassendum, aucta per Charletonum, Londini 1654. fol. — ibid. pag. 27. inprimis pag. 185 sqq. oppug-natoris hypotheseos Epicureae docti, Io. Francisci Grandis dissertationes aliquot philosophi-cas et criticas, Paris. 1658. 4. nr. 1. pluribus verbis laudat, et pag. 186. adfert *Henrici Moh-ri*, qui medium quasi tenuit, nec Epicuri partes omnino deseruit, sententiam in diss. de re-bus incorporeis succincta, quae est in eius Enchiridio metaphysico, part. I. cap. 8. nr. 3. — Sollertissimus philosophiae epicureae adseclator et enarrator esse dicitur *Guil. Lamy* in lib. III. de principiis rerum, Paris. 1680. 12. conf. acta erudit. Lips. 1682. pag. 154 sq. — Contra sy-stema epicureum physicum dimicarunt Io. Bapt. Hamel de consensu veteris et nouae philoso-phiae lib. II. cap. 3. 8. etc. *Isaacus Laquetot* in diss. gallicis sur l'existence de Dieu, Hagae 1697. 4. *Georg. Cheyne* in philosophical Principles of natural Religion, Londini, tom. I. 1705. tom. II. 1715. 8. cap. II. postea a *Tenkaten* in linguam Batau. vers. Amsterd. 1716. 8. vide *Clerici* Bibl. anc. et nouv. tom. III. pag. 41 sqq. et 109. tom. IV. pag. 407. Acta erudit. 1710. pag. 454. *Windheim* Bemühungen der Weltweisen etc. tom. II. pag. 384 sqq. et pag. 409 sqq.

Edm. Dickinson in Physica vet. et vera, Oxon. 1702. 4. rec. Hamburgi 1705. 8. cap. IV. pag. 27 sqq. demonstraturus erat, illam particularum doctrinam inde a Noacho vsque ad Ari-stotelem ab omnium gentium philosophis fuisse cognitam et sub diuersis nominibus propa-gatam, atque a Leucippo eiusque adseclis primum nominatas ἀρχαίς. Adde *Gassendum* tom. I. Opp. p. 257. *Bayle* l. c. et *Cudworth*. in System. etc. lib. I. cap. 1. §. 5 — 26. p. 10 sqq. sed confer *Moshemii* adnotationes, praecipue pag. 47 sqq.

Petro Siluano Regio in Discursu philosophico, in quo historia philosophiae antiquae et recentioris recensetur, (Allendorf.) 1705. 12. pag. 118. Epicurus praecipue eius doctrina de moribus haud omnino displicet; tamen atheis videtur adnumerandus: vid. *Windheim* Be-mühungen der Weltweisen tom. II. pag. 278 sq. *Heumanni* acta philos. I. pag. 1061.

Physica Epicuri principia et dogmata exposuit atque examinavit cl. *Tiedemann* in: Geist der speculativen Philosophie, tom. II. pag. 366 — 402. At praecipuam de moribus partem omisit. Quod vero Epicurus deum vniuersi auctorem negauit, atque, licet insulse, casu omnia esse facta, demonstrandum suscepit, et tamen deos, eosque beatissimos, omni-que pietatis cultu prosequendos; at inertes et ab omni mundi administratione submotos esse contendit: falsitatem atque repugnantiam iudiciorum multi agnouerunt et ostenderunt. *Ci-cero* in libr. I. de N. D. cap. 16. et pluribus iam totus in eo fuit, vt Epicurum secum pugnan-tem sisteret atque refutaret. Neque omnino potuit *Gassendus* Epicurum ab omni inscitiae atque crassorum errorum culpa liberare. Enimuero quaestio, num Epicurus cum suis se-ctatoribus prouidam deorum curam plane negarit, et atheorum turbae sit accensendus, nec ne? valde exercuit ingenium eruditorum hosque in diuersas traxit sententias, Epicurum fuisse numinis supremi hostem, contendit praeter multos scriptores ecclesiasticos, (a *Clemente Alexandr.* lib. I. Strom. pag. 269. dicitur κατὰρχων ἀθεότητος princeps atheismi, vid. *Bal-tum* iugemens de SS. Peres sur la morale des payens, cap. VI. pag. 38. aliosque antiquiores,) *Samuel. Parker.* disp. I. de deo, sect. 7. et sect. 12 — 24. qui pag. 30. adfirmat, neminem fuisse, qui tam apertum bellum omni religioni indiceret, aut qui maiori fastu et fidu-cia omnem aduersus numen pietatem aspernaretur, cumque, utcumque simulauerit aut

potius luserit, soli atheismo studuisse, praeter Epicurum. Idem Parker. per totam tertiam disputationem pag. 221 sqq. id egit, ut Epicuri et Cartesii hypothesen de rerum omnium fabricatione euerteret. — Notam impietatis ei inusserunt quoque *Io. Franc. Buddeus* in libro s. thesibus de atheismo §. 19. pag. 66 sqq. in disp. de Spinozismo §. 9. et in compendio hist. philos. pag. 309 — 311. *Cudworth*. de intellectu humano eiusque interpres latinus et commentator *Moshemius*, cap. II. §. 2. tom. I. pag. 94 sqq. *Io. Achatius Felix Bielckius* in diss. qua sistitur Epicurus atheus, contra Gassendum, Rondellum, Baelium, Ienae 1741. 4. *Meinersf.* in bibl. philolog. tom. I. part. V. pag. 187 sqq. et part. VI. 389 sqq. über die Widersprüche des Epicurs in seiner Lehre von Gott, Ciceronis adulationes probans et Gassendi defensionem oppugnans; tum in Vermischten philosophischen Schriften vol. II. pag. 45 sqq. et in historia doctrinae de vero deo, tom. II. sect. 9. pag. 526 sqq. *Tiedemannus* et innumeri paene alii. Prouidam dei curam ab Epicuro fuisse negatam, *Walch*. in: parergis academ. pag. 281 sq. cum perquam multis, etiam Epicuri patronis adseuerat, et *Io. Baptista du Hamel* lib. I. de consensu veteris et nouae philosophiae cap. IV. §. 6 — 11. refutat Epicuri sententiam de prouidentia diuina. — Enimvero propemodum haud minor est numerus eorum, qui Epicurum, nisi absoluerent ab illo crimine, tamen excusarent. Gassendum, Rondellum, Baelium aliosque, quos nominat *Fabricius* in delectu argumentorum pro veritate religionis christianae cap. 14. pag. 373. ut omittam, *Reimannus*, I. C. *Schwarz*. inprimis *Brucker*. I. pag. 1237 sqq. et 1284 sqq. eius defensionem susceperunt. *Reimannus* in historia atheismi et atheorum pag. 195 sqq. quosdam, qui tum reum atheismi fecerunt Epicurum, tum defenderunt, excitat, et contra Buddeum quaedam monet *Io. Conr. Schwarz*. in iudicio de recondita theologia Epicuri, II. commentt. Coburg. 1718. 4. absoluit eum a crimine negatae diuinæ prouidentiae et foedae voluptatis; at minus distincte pronuntiauit, atomos omnes, ex quibus constant omnia, ad diuinam naturam pertinere; contra quam interpretationem quaedam disputat *Brucker*. I. pag. 1290 sq. — *Io. Henr. Kronmayerus* in diss. praeside Gottlieb Stollio Ienae 1713. habita, Epicurum creationis et prouidentiae diuinæ adsertorem defendit.

Antiphon tamen Sophista iam negauit prouidam dei curam; vide supra in Antiphonte, vol. II. pag. 732. not. f. 3. et *Spaan* in diss. de Antiphonte etc. pag. 826 sq. vol. VII. oratorum graecorum a Reiskio editorum.

Contra Parkerum, inprimis *Meinersf.* Epicurum vindicare studuit a crimine Ciceronis ac Plutarchi, at nimis propemodum cumulat eum laudibus *Franc. Anton. Zimmermann*. in disp. Vita et doctrina Epicuri examinata, Heidelbergae 1785. 4.

Atqui, si rem curatius consideramus, Epicurum neque ab omni animi iudiciiue vitio et crassis erroribus immunem omnique impietatis suspitione liberum esse, neque adeo atrociter inculandum et condemnandum profitebimur. Omnis quidem controuersiae cardo vertitur in notione athei: qui si is censetur, qui deum mundi opificem plane negat, Epicurus cum insigni veterum numero omnino est impietatis reus atque opinio eius de atomis ortuque rerum temerario iam diu exhibita est. Qui vero inter idolorum cultores agnoscit deos eosque venerandos esse iudicat praecipitque, num is gregi atheorum sit adnumerandus, merito dubitamus. Posidonii quidem iudicium a *Cicerone* de N. D. I. 44. ex eius libro quinto de natura deorum, adductum, *nullos esse deos Epicuro videri, quaeque is de diis immortalibus dixerit, inuidiae detestandae gratia dixisse*, et illud *Ciceronis* diu. II. 17. *deos iocandi causa induxisse*

duxisse Epicurum perlucidos et persflabiles et habitantes, tamquam inter duo lucos, sic inter mundos, propter metum ruinarum, omnes Epicuri aduersarii oforesque valde vrguent. adde *Dauis.* ad *Cicer.* de N. D. I. 8. de loco, diis ab Epicuro assignato, ibique Velleium ipsum, contra reliquos philosophos disputantem. At enim lubricum hac in causa et ad inuidiam constandam est Ciceronis iudicium. Tum quia Epicuri scripta aetatem non tulerunt, incertum est, quatenus integra fuerit illius disputatio atque conclusio. Porro certum est, multa eius placita fuisse ab eius sectatoribus prudentibus, et aetate proximis, praecipue ab eius obrectatoribus peruersa et corrupta. Tum omnis repugnantia non vera esse, et vero tolli posse videtur. Democriti fontibus Epicurus hortos suos irrigans, inde doctrinam quidem atomorum deduxit; sed cum illa coniunxit et retinuit Socraticae vel potius ionicae scholae opinionem de diis: hos, tamquam superiores atque eminentiores naturas sibi finxit, et, suo principio bonoque summo accomodata doctrina, eos ab mundi administratione remotos, summoque otio et tranquillitate felicitateque fruentes, at colendos sibi cogitauit. De formae deorum, humana quidem, sed ea, ut species nec corpus sit, sed quasi corpus, nec sanguinem habeat, sed quasi sanguinem, ex mente Epicuri, vide *Cicer.* de N. D. I. cap. 18. 19. 20. Ita quodammodo theologiam popularem docuisse videtur et tamen ab opinionibus vulgi et superiorum philosophorum valde discessit. — At ne loquacior videar, alia scripta, quae historiam Epicuri, eiusque disciplinae, aut capita quaedam illustrare possint, paucis commemorabo.

Gauges de Gozze la Discolpa di Epicuro. Roma. appr. Vitale Mascardi 1640. 4. vid. *Rudolphi Antonii Fabricii* trigam observationum litterariarum, Helmstad. 1731. 4.

Io. Fausti diss. de deo Epicuri, Argentorati. 1685. 4.

Gothofr. Plouquet de cosmogonia Epicuri, disp. Tubingae 1755. 4.

Batteux Geschichte der Meynungen der Philosophen von den ersten Grundursachen der Dinge, aus dem Französischen übersetzt. Lipsiae 1773. 8. cap. IV. sect. 1. pag. 276 sqq. De Epicuri et Leucippi atomis; at *Batteux* illorum et Democriti sententias minus recte separauit.

Garns in animaduersionibus ad *Fergusonii* doctrinam de moribus pag. 387 sqq. Epicuri mentem de voluptate scite explicuit, ac *cel. Platnerus* in aphorismis philosophicis, parte I. et II. placita Epicureorum passim adigit et persequutus est. — Quaedam notarunt *M. Christian Frid. Boerner* de disputatione Pauli cum Epicureis et Stoicis ad Act. XVII. 18. Ienae 1751. 4. pag. 12 sqq. et *Io. Ernst. Imman. Walch.* dissert. Stoicorum cum Paulo disputatio, Act. XVII. 18. Ienae 1759. 4.

Le Sage in Nouveaux mem. de l'acad. des Sc. et B. L. Berolini 1782. coll. censore in ephemerid. litter. Gotting. a. 1785. nr. 134.

Cudworth. in Systemate intellectuali et *Moshem.* in adnotationibus pluribus locis de opinionibus aut erroribus Epicuri eiusque sectae disputant; atque *Moshem.* in nota i. ad tom. II. cap. V. §. 41. locum *Diog. Laert.* X. §. 124. pag. 655. emendat et explicat.

Io. Stockhausen Epicur als ein Kenner und Freund der schönen Wissenschaften, wider seine Ankläger vertheidiget. Helmstad. 1751. 4. Eruditionem vero perperam abiudicarunt Epicuro *Thomas Burnettius* in archaeolog. philos. cap. XIII. pag. 246. et 252. Londini 1733.

Broukhufius

Broukhufius ad Propert. III. 20. 26. *Burmman*. I. ad Petron. cap. 132. at *Burmman*. II. ad Prop. locum iam adnotavit, *Gassendum* de vita et morib. Epic. lib. VIII. cap. 2. et 3. eius doctrinam defendisse. adde, ad Fabricii orationem postea notata.

Quam de animis sententiam fouerit Epicurus, et qui eum sectati sunt, commemorat *Ribou*. de anima brutorum, ad Hieronymi Rorarii libr. de animalibus brutis cap. 23. p. 739 sq. et *Salig.* in disp. philosophumena veterum ac recentiorum de anima et eius immortalitate, Halae Sax. 1714. 4. pag. 66 sq. adde *Tiedemann*. I. c. p. 390 sqq. Sed inquisitio, quid sit apud Epicurum *πρόληψις*, quam *Cicero* de N. D. I. 16 sqq. vocat *anticipationem*, et definit *anteceptam animo rei quamdam informationem*, planius autem *Diogenes Laertius* X. 33. explicat, ad cognoscendam Epicuri disciplinam necessaria est, et homines doctos vexauit. *Cicero* quidem intelligit anticipatas, h. e. initas deorum vel potius innatas cognitiones. At quum innatas formas ac notiones negasset Epicurus, alii *πρόληψιν* intelligunt reminiscenciam eorum, quae quondam sensibus et ope experientiae fuerunt percepta, i. e. rerum notionem, sensuum auxilio mente acceptam, siue anticipatam ex descriptione rei alicuius *ἐννοεῖν* ac notionem, vid. *Sext. Empiric.* adu. mathem. VIII. cap. 6. sect. 337 sqq. ibique *Fabric. Gassend.* ad Laert. I. X. in Opp. tom. V. pag. 67 sqq. *Brucher*. I. p. 1256 sqq. *Meiners.* in bibl. philol. I. m. pag. 400 sqq. in primis *M. Io. Michael. Kernii* diss.

Epicuri proleptis siue anticipationes sensibus demum administris haustae, non vero menti innatae, in locum M. T. Ciceronis de Nat. deor. lib. I. cap. 16 sqq. respond. Io. Georgio Bienero, Gottingae 1756. 4.

Ignatius Rossus in Commentatt. Laertianis pag. 252—328. multa loca Laertii lib. X. aut explicat, aut a Gassendi aliorumque interpretum expositione et coniecturis vindicat, ipsaque multa Epicureae philosophiae capita et testamenti Epicuri loca illustrat.

Sed haftenus. *Harl.*

EPICVRVS, Neoclis ^{a)} F. e genere nobili Philaidarum, in Gargetto Atticae natus est Olymp. CIX³/₄. ^{b)} archonte Sotigene, ante Christum 342. ^{c)} Anno aetatis decimo quarto vel duodecimo ^{d)} philosophiae operam dare coepit, cum Sophistas et Grammaticos incassum rogasset, ut Hesiodi sibi chaos interpretarentur. *Democriti* potissimum scriptis delectatum ferunt, e quibus infinitionem, atomos, inane, imagines, innumerabiles mundos, [vid. *Cic.* de fin. I. 6. fin.] uti ex scriptis *Aristippi* [vid. *Cic.* de Finib. I. 8.] dogma de voluptate hausisse et pro suo venditasse est insinulatus. Ita enim intelligo locum *Laertii* X. 4. *Cicerone* autem de finib. I. 6. iudice, *Democrito adiicit*, [aut, Dauisio coniectante, se Democrito addicit,] *per pauca mutans; sed ita, ut ea, quas corrigere vult, mihi quidem deprauare videatur*, et in fine capituli, quod totum cum sequentibus est legendum, *quae mutat*, ait, *ea corrumpit*:

a) De hoc *Menander* III. 5. Anthol. Χαῖρε Νεοκλῆδα, διδυμον γένος, ὃν ὁ μὲν ὑμῶν (*Neocles*, *Themistoclis* pater,) πατρίδα δαλοῦναι ἔβουδ', ὃ δ' ἀφροσύνας, (*Neocles*, pater *Epicuri*.)

b) Siue ³/₄, secundum *Corfin.* in fast. attic. IV. pag. 35. add. *Stanlei.* pag. 59 sq. *Harl.*

c) *Laert.* X. 14. ex *Apollodoro*. *Andreas Schottus* in vitis comparatis *Aristotelis* et *Demosthenis* pag. 91.

d) *Laert.* X. 2 et 14.

corrumpit: et quae sequitur, sunt tota Democriti; — — Democritum laudatum a ceteris, ab hoc, qui eum unum sequutus est, nollem vituperatum. [In eodem capite Cicero, sol Democrito, ait, magnus videtur, quippe homini erudito, in geometriaque perfecto: huius (Epicuri) bipedalis fortasse: tantum enim esse censet, quantus videtur, vel paullo aut maiorem; aut minorem. Cum hac peruersa Epicuri, quae etiam fuit Heracliti, opiniuncula conf. Ciceron. quæst. acad. IV. 26. ibique Dauis. qui plura congeffit veterum loca. adde Weidleri histor. astron. cap. V. §. 26. pag. 107. Epicuri illa sententia iure irridetur a Cleomede pag. 425. 467. 472. et tamen defenditur in *Aufgefangenen Briefen*, tom. II. pag. 1135 sqq. et pag. 1133.] — Praeceptorem nullum agnouit^{e)}; sed Pyrrhonis discipulum, Nausiphanem, qui Epicuri se doctorem ferebat, grauissimis proscidit probris. Sunt tamen, qui Xenocratem^{f)}, alii, qui Lysiphanem et Praxiphanem^{g)} tradant audiisse, vel Pamphilum, Platonium^{h)}, in Samo versatum. Ex antiquioribus philosophis [P] plurimum tribuit Anaxagorae et Archelao. Leucippi ne meminit quidem, nec ipse nec Hermaachusⁱ⁾. Adolescentiam partim Sami, partim Tei exegit, mox versatus Colophone, Mytilenae^{j)}, Lampfaci: denique Athenas reuersus anno aetatis 36. cum ibi per aliquod tempus esset commemoratus, hortum peramoenum in vrbe ipsa sibi comparauit, in eoque familiares, quos habuit plurimos, docuit. In dictione maxime studuit perspicuitati et proprietati verborum^{k)}: vitam sobriam egisse etiam ab aduersariis conceditur, neque Cicero dubitauit de Epicuri schola scribere II. 25. de fin. ut ceteri existimantur dicere melius quam facere, sic hi mihi videntur facere melius, quam dicere. Et dum finem bonorum docuit voluptatem, non adeo alienus fuit a sententia aliorum sapientium, quibus summum bonum est ex virtute proueniens tranquillitas gaudiumque animi. [vid. Ciceron. quæst. Tusc. III. 20 sq. vbi tamen acriter disputat contra Epicurum.] Vnde Templeius in diff. de horto Epicuri pag. 110. Stoici virtutem collocabant in virtute, in voluptate Epicurus. Sed praestantissimis quibusque Stoicorum summum videbatur bonum esse voluptas, virtutem habens comitem, et praeclarissimi ex Epicuri schola non dubitabant, maximam et sincerissimam esse voluptatem, quae ex virtute proueniret. Confer, quae

e) Laert. X. 8. 13. 14. Sextus initio libror. contra Math. Cicero de N. D. I. cap. 26. 33. 43. Stanley. pag. 61 sq.

f) Euseb. XIV. Praeparat. pag. 768. Laert. X. 13. ex Demetrio Magnifico.

g) Laert. X. 13. ex Apollodoro.

h) Laert. X. 14. [Arrogantia et superbia Epicuri, se fere solum sapientem esse putantis, negari non possunt. Quare etiam se, nisi aduersarii aut etiam imperiti illius adseclae in vituperando aut laudando modum exceßerunt, ut videtur eo sensu forte poterat dicere, quod ex variorum quidem philosophorum scholis plura delibauit dogmata; haec autem ita inmutauit, et partim coniunxit, partim seclussit, nouisque commentis auxit, ut nouum quoddam systema, quod a reliquorum, praecipue peripateticorum stoicorumque philosophorum disciplina valde differret, con-

didisse sibi videretur. Tum, quamquam omnem eruditionis speciem et opinionem a se amoliretur, ut ex suo ingenio omnia hausisse putaretur, eum tamen doctum fuisse, negari non potest. vid. Petron. cap. 132. fin. ibique interpr. in edit. Burmanni I. Propert. III. 20. 25. ibique Burmann. II. et quae supra iam scripsi. Harl.

i) Laert. X. 12. 13.

k) Vbi Olymp. CXVII. 3. primum instituit scholam. vid. Corsin. I. c. p. 63. Florem illius Saxius in Onom. I. p. 93. assignauit A. M. 3708. Olymp. CXX. 4. ante C. N. 295. V. C. 457. Harl.

d) Laert. X. 13. Gassend. VIII. 7 de vita et moribus Epicuri. Fabric. Vitia tamen eius in dictione perstringit Cleomedes, et ridet illum, cum Pythagora, Socrate atque Heraclito se conferentem pag. 474 sq. Harl.

quae *Laurentius Valla* p. 797. 798. Opp. *Bodinus* in Colloquio Heptaplomere MS. lib. I. Multos deorum contemptores, plures etiam, qui nihil a beluis nisi figura differrent, Epicureum tamen adhuc reperi neminem, i. e. qui deos nulla praeiorum spe religiose coleret, qui frugalissime ac temperatissime viveret, qui continentiam, iustitiam, fidem morum, integritatem, ut *Epicurus*, amplexaretur; mortales tamen animos crederet, nec ullum ab immortali deo negotium cuiquam impendere arbitraretur, qui denique summum hominis extremumque bonum non in corporeis voluptatibus, sed in animi excelsi tranquillitate serena collocaret. Inter dogmata ipsius fuere haud dubie non impia modo, ut qui praemia et poenas et omnem remoueret religionem Numinis ^{m)}, sed etiam absurda, ut, (praeter illa ipsa quae iam dixi,) quod negaret fines rerum intentos, oculum v. g. factum ad videndum, aurem ad audiendum; sed casu illa opinabatur, quia ad hoc apta coaluissent, videre et audire, cogitationesque nostras et ideas, et collectiones in animo nostro, adeoque animum ipsum constare agitatione atomorum, et tamen animo constare libertatem ⁿ⁾, quo nihil mihi videtur dici posse ineptius. Cineas apud *Plutarchum* in Pyrrh. tom. II. pag. 459. haec tria Epicureorum dogmata notat, quae C. Fabricius optabat, hostibus cordi esse; neutiquam vero Romanis; τέλος μὲν ἐν ἡδοῇ τῇδεμένοι, πολιτεῖαν δὲ Φεύγοντες ὡς βλάβην καὶ σύγχυσιν τῇ μακαρίῃ· τὸ δὲ θεῶν ἀπωτάτω χάριτος καὶ ὀφείης καὶ τῇ μέλει ἡμῶν ἐς ἀπράγμονα βίον καὶ μεσοὶ εὐπαθειῶν ἀποικίζοντες. Denique dogmata eius quoque fuere ita comparata, ut maxima voluptate homines probos priuaret conscientia ac prouidentia dei, et in rebus aduersis praesens atque maximum eriperet solatium, quod ex dei voluntate et auxilio percipitur, ut pulcre monuit *Plutarchus* libro, quod non possit suauiter viui secundum Epicurum. Alioqui non abnuerim, per inimicos multa ipsi fuisse et eius scholae impacta per calumniam, quae e veteribus *Laertius*, e recentioribus praecipue diligenter diluit *Gassendus*. Praeter eundem *Gassendum* tom. V. Opp. et reliquos eruditos *Laertii* ac *Lucretii* interpretes, de vita ac philosophia *Epicuri* consuli possunt *Iacobus Rondellus* inter prouidentiae assertores *Epicurum* referens, libro de vita et moribus *Epicuri*. Amst. 1693. 12. et *Baelius* [aliique a me iam citati.]

Obit Olymp. CXXVII. 2. ineunte anno aetatis 72. archonte Pitharato ^{o)}, statuis in patria [P] aeneis, sed multo magis decoratus longa ^{r)} discipulorum ac frequenti successione, qui memoriam eius, velut dei cuiusdam, coluere, et natalem eius celebrare ^{s)} annua sollemni die decima vel septima Gamelionis, et vicesimo cuiusque mensis die in eius et *Metrodori* memoriam frequentarunt epulas, vnde dicti εἰκαδισαί. Vultus *Epicuri* per cubicula gestant, ac circumferunt secum, inquit *Plinius* XXXV. 2. et apud *Cicronem* V. 1. de Finib. Pomponius

^{m)} Confer, quae *Himerius* in declamatione in *Epicurum* apud *Photium*, cod. CCXLIII. pag. 598 sq. [ecl. III. pag. 66 sqq. *Himerii*, edit. *Wernsdorffii*.]

ⁿ⁾ Quando nonnulli libertatem in systemate *Epicuri* superfluum fuisse contendunt, id non satis recte dictum videtur. Nam *Epicurus* praecepit delectum in voluptatibus, et ut considerarentur ea, quae actiones sequerentur, praecepit, ut voluptates animi voluptatibus et cupiditatibus sensum anteferrentur: quod libertatem require-

re videtur. vid. *Cic. Tusc. quaeft. V. 33. de Fin. I. 14. etc. Harl.*

^{o)} *Cic. de fato cap. 9. [conf. *Corfin. l. mem. pag. 85.*]*

^{p)} *Laert. X. 9. Suid. in Ἐπίκουρον, Ioussius lib. I. cap. 20. Io. Gerson* tamen duos putauit fuisse *Epicuros*, alterum sobrium, alterum voluptatibus corruptum.

^{q)} *Athen. VII. p. 298. Plin. XXXV. 2. Cic. II. de Fin. Laert. X. 18.*

ponius Epicureus; *nec tamen Epicuri licet obliuisci, si cupiam; cuius imaginem non modo in tabulis nostri familiares, sed etiam in poculis et oculis habent.* Effigiem eiusmodi e veteri Iosephi Scaligeri gemma post Ericium Puteanum in reliquiis epistolarum, et Gassendum exhibet Laertii praeclara editio Wettsteniana, et Gronovius tom. II. Antiq. Graec. tabula 96. De imagine marmorea Epicuri in hortis Ludouisianis vide *Gabrielis Naudaei* epistol. pag. 224. *Fabric.* — in gemma in thesauro Ebermayeriano: Capita deorum et illustrium hominum. — in gemmis antiqua partim, partim recenti manu assabre incisa, quae collegit *Io. Martin: ab Ebermayer*, Noriberg. enarrauit observationibusque historicis illustrauit *Erhard. Reusch.* Francof. et Lipsiae 1721. fol. nr. 359. cum observatione Reuschii de Epicuro, pag. 172. — Inter rudera Tiburtini secessus Pisonum ann. 1778. effossi sunt hermae assabre sculpti *Epicuri, Metrodori* et aliorum, graeco lemmate inscripti. vid. *Amadutium* ad Charact. Theophrasti capp. II. haecenus anecdota, pag. 44. *Harl.* — Quatuor alios Epicuros memorat *Diogenes Laertius* lib. X. nr. 26. Ad h. l. Menagius addit tres alios. His vnum addit Gassendus in praefat. de vita et moribus Epicuri. *Heumann.*

II. Successor Hermachus fuit [i. rectius *Hermarchus*]. Scripta nostri philosophi existerunt olim ultra volumina trecenta teste *Laertio* X. 26. neque placuit Epicuro aliena testimonia libris suis inferere, ut contra frequentissime fecit aemulus *πολυγραφίας* eius Chrysippus: sed integra suis verbis ac sententiis impleuit. Nihil ex eius scriptis tulit aetatem, exceptis paucis, quae seruauit Laertius, et Petrus imprimis Gassendus illustrauit, quem de scriptis Epicuri consules in eius vita lib. I. cap. IX. X. Adiecit etiam plerumque graece Lucretio suo Gissanius. Quae breui editurum se Epicuri fragmenta ann. 1625. in notis ad Theodori Prodromum Amarantum pag. 559. scripsit *Gilbertus Gaulminius*; ea lucem non viderunt. *Fabric.* — Epicuro autem a prauis hominibus multa scripta sunt supposita. vid. *Ionsius* I. 20, 2. pag. 124 sqq. ubi defendit Epicurum contra obrectatores. De Diotimo, qui Epicuro libros supposuit, vid. *Ionsium* l. c. pag. 125. et II. 15, 4. pag. 233 sq. ubi etiam veterum de probis Epicuri moribus testimonia adtulit. Adde supra, voc. *Diotimus* in catalogo Stoicorum. *Heumann.* — Les songes d'Epicure, traduits du Grec, par M. le Docteur *Vgtoogt*, Professeur en langues Orientales au College de Richel. et publiés par M. le Chevalier D.... Paris. 1755. 8. *Harl.*

1. *Testamentum.* *Laert.* X. 16. — 22. adde *Cic.* de Fin. II. 31. *Gassend.* lib. II. cap. 1.
2. *Epistola ad Herodotum.* X. 35. — 83. de principiis naturalibus.
3. *Epistola ad Pythoclem.* X. 84. — 116. de meteoris.
4. *Epistola ad Menoaceum.* X. 122. — 135. de vita instituenda.
5. *Epistola ad Idomeneum.* X. 22. quae latine etiam exstat apud *Cic.* II. de Fin. [30. ubi tamen ad *Hermachum* scripta dicitur. Hinc Gassendo ad utrumque exarata videtur. conf. Menagium ad locum *Diog. Laertii.* *Harl.*]
6. *Κύρια δόξα.* *Laert.* X. 139. — 144.

Alia eius scripta non pauca memorantur praeter haec, quae exstant, et quibus asteriscum deinceps praefixi):

F f f f 2

Περί

1) Conf. *Stanleii* hist. philosophiae, de Epicuro cap. X. pag. 70. edit. Venetae lat. *Harl.*

Περὶ αἰρέσεων. *Laert.* X. 27. et 136. vbi est *περὶ αἰρέσεων καὶ Φυγῆς*. [vid. *Metaph.* ad Laert. locum, *Stanlei.* l. m. pag. 71. et *Dornii* notam ad *Ionsum* l. 20, 2. pag. 123. qui non interpretantur de *señis*, sed de *ekētionibus*. *Hartl.*]

Ἀναξιμένης. *Laert.* X. 28.

Ἀντίδωρος, β'. *Laert.* X. 28.

Ἀριστόβελος. *Laert.* X. 28.

Περὶ ἀτόμων καὶ κενῶ. *Laert.* X. 27. Cleomedes citat Epicurum ἐν ταῖς τῶν ὅλων ἀρχαῖς, quod *Gassendo* idem opus videtur.

Περὶ τῆς ἐν τῇ ἀτόμῳ γωνίας. *Laert.* X. 28. [P]

Περὶ αἰφῆς. *Laert.* X. 28. de atomorum tangibilitate corporumue: tangere enim et tangi, nisi corpus, nulla potest res, vt ex Epicuri mente scripsit Lucretius.

Περὶ βασιλείας. *Laert.* X. 28. *Plutarch.* quod non possit suauiter viui secundum Epicurum. pag. 1095. D.

Περὶ βίων siue βιωτικῶν, δ'. *Laert.* X. 27. et 119. 136.

Διαπορία. *Laert.* X. 119. *Plutarch.* pag. 1095. C. πρὸς τῆς Μεγαρέας. *Laert.* X. 27.

Περὶ δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν. *Laert.* X. 28.

Περὶ δικαιοπραγίας. *Laert.* X. 28.

Περὶ δώρων καὶ χάριτος. *Laert.* X. 28. in hoc libro docuit, teste Sexto Empirico I. contra *Math.* pag. 11. ὅτι ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς σοφαῖς μανθάνειν γράμματα.

Περὶ εἰδῶλων. *Laert.* X. 28.

Περὶ ἐμαρμένης. *Laert.* X. 28.

Ἐπιστολαί. *Laert.* X. 23.

ad *Anaxarchum*, *Plutarch.* pag. 1117. contra *Colotem*.

ad *Aristobulum* (*Aristodemum*). *Laert.* VII. 9.

περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων 9, *Aristocles* apud *Euseb.* XV. 2. *Præparat. Atheniens* VIII. pag. 354. vbi Epicurum vocat τὸν Φιλαληδέατον. Respicit et *Laert.* in *Protag.* IX. 53.

ad *Eurydicum*. *Laert.* X. 13.

ad *Hermachum*. *Athen.* XIII. pag. 588. *Cic.* II. de fin. [cap. 30. VII. ad diu. epist. 26. *Sen.* epist. 92. vid. quae paullo ante, ad nr. V. scriptorum Epicuri notati.]

* ad *Herodotum*. *Laert.* X. 29. 30. 35. [Hanc a cl. *Nürnbergero* separatim et emendatius esse editam docteq. illustratam, initio huius capitis iam adnotavi. *Eudocia* eam quoque reddidit.]

* ad *Idomeneum*. *Laert.* X. 22. *Seneca* epist. 21 et 22. *Apostol.* XVI. 95. *Prouerb.* [ad *Hermachum* scriptam fuisse, *Cicero* l. c. testatus est.]

ad

s) Hanc epistolam esse supposititiam, contendit *Ionsius* I, 20, 2. pag. 126. *Hartl.*

ad Leontium. *Laert.* X. 5. 6.

* ad Menoeceum. *Laert.* X. 29. 122. *Fabrit.* — *Io. Frid. Behrendt*, Rector lycei Serueftani, in programme, *Aduersaria ad dubia auctorum* (graecorum et latinorum) loca, Serueftae 1755. 4. p. 1 sqq. locum epistolae ad Menoeceum, et alium locum in epistola ad Pythoclem late explicat, ipsaque nonnulla Epicuri placita illustrat: nr. 3. refutat theologos, qui dictum Pauli i ad Timoth. VI. 6. comparant cum vltima Epicuri epistola. At enim epistolae, Epicuro tributae, ab aliis, sed antiquis, conscriptae atque adeo sublestae fidei esse videntur. *Harl.*

ad Polyaenum. *Seneca* epist. 18.

* ad Pythoclem. *Laert.* X. 5. 6. 29. 84. [Eudocia eam quoque seruauit.] *Hesych.* illustr. in 'Επίκλεος.

ad philosophos Mytilenaios πρὸς τὰς ἐν Μυτιλήνῃ Φιλοσόφους. *Laert.* X. 6. 136. *Sextus Empir.* pag. 2. aduersus Math.

Ἐπιτομή τῶν πρὸς τὰς φυσικὰς. *Laert.* X. 27.

Ἐπιτομή μεγάλη. *Laert.* X. 39. 40. 73. μικρὰ ἐπιτομή. id. 85. 135. ad Herodotum. Haud diuersa, ut videtur, ab epistola, quae exstat.

Περὶ ἔρωτος. *Laert.* X. 27.

Εὐρύλοχος. *Laert.* X. 28.

Ἠγησιάνναξ. Infra Περὶ οὐσιότητος.

Περὶ ἡδονῆς de Voluptate. *Cic.* II. 3. Tusc. [P]

Πρὸς Θεόφραστον librum II. *Plutarch.* pag. 1110. contra Colotem.

Καλλιζόλας. *Laert.* X. 28.

Κανὼν ἢ περὶ κριτικῆς. *Laert.* X. 27. at 14. 30. 31. Damoxenus, Comicus, apud *Athenaeum* III. pag. 102. de regula et iudicio *Cic.* I. nat. deor. 16. vbi celeste volumen dicitur.

Ἐν τῇ 13. περὶ κόσμου. *Laert.* X. 74. nisi intelligitur liber XII. περὶ φύσεως.

* Κύρια δόξα. *Laert.* X. 27. et 29. maxime ratae. *Cic.* II. de fin. cap. 7. selectas breuesque sententias id. i. nat. Deor. 30. quae Sexto Empirico λέξεις ῥηταί, ut obseruat *Gassendi*, quem vide tom. V. Opp. pag. 180. Τὸ κάλλιστον, ὡς οἶσθα, τῶν βιβλίων καὶ πεφαικωδές, περιέχον τῆς τ' ἀνδρὸς σοφίας τὰ δόγματα. *Lucian.* pseudomante, tom. II. pag. 774.

Πρὸς τὰς Μεγαρικὰς διαφορίας. *Laert.* X. 27.

Πρὸς Μητρόδωρον. *Laert.* X. 28.

Μητρόδωρος, ὁ. *Laert.* X. 28. ἐν Πρώτῳ Μητροδώρῳ id. 23.

Πρὸς Μίθρην, *Laert.* X. 28. περὶ νόσων δόξα.

Περὶ Μισικῆς. *Laert.* X. 28.

Νεοκλῆς πρὸς Θεμίσταν. *Laert.* X. 28.

Περὶ νόσων δόξα. *Laert.* X. 28.

Περὶ τῷ ὁρᾶν. *Laert.* X. 28.

Περὶ ὁσιότητος ἢ Ἑγησιόανος. *Laert.* X. 27. *Cic.* I. de nat. Deor. cap. 41. *At etiam de sanctitate et de pietate aduersus deos, libros scripsit Epicurus. At quomodo in his loquitur? Vt Cornucanum, ut Scaeuolam pontifices maximos te audire dicas, non cum, qui sustulerit omnem funditus religionem etc. adde cap. 44.*

Περὶ παθῶν δόξαι. *Laert.* X. 28.

Πολυμήδης. *Laert.* X. 28.

Προβλήματα φυσικά. Videtur memorare *Laertius* et *Plutarch.* Vtrum tamquam distinctum opus, dubito.

Προγνωστικόν. *Laert.* X. 28.

Προτρεπτικός. *Laert.* X. 28.

Περὶ Ῥητορικῆς. *Laert.* X. 13. et *Schol. Hermogenis*, p. 377. cuius locum produxit *Meursius* in *Bibl. Attica*. [*Fabric. B. Gr.* IV. 32. vol. IV. p. 483.]

Στοιχεῖώσεων lib. XII. *Laert.* X. 44.

Συμπόσιον. *Laert.* X. 28. et 119. perstringit *Athenaeus* IV. 177. 179. 182. V. pag. 186. 187. Meminit *Plutarch.* III. 5. sympos. et lib. I. cap. I.

Περὶ τέλους de finibus bonorum ac malorum *Cic.* *Laert.* X. 6. 27. 130. *Athen.* VII. pag. 280. XII. 546. *Plutarch.* pag. 1091. *Hesych.* illustr. *Gaulminus* pag. 559. ad *Theodor. Prodromum*.

De summo bono *Cic.* III. *Tuse.*

Πρὸς Τιμοκράτην. *Laert.* X. 28.

Τιμοκράτης γ'. *Laert.* X. 28. et 23. *Cicero* lib. I. de nat. deorum cap. 33. *Metrodori*, sodalis sui, fratrem, *Timocratem*. quia, nescio quid, in philosophia dissentiret, totis voluminibus concidit. adde cap. 40.

Περὶ Φαντασίας. *Laert.* X. 28.

Περὶ φύσεως λζ'. *Laert.* X. 27. et 7. et 30. 39. 40. 73. 74. 91. 96. 119. *Galen.* in I. *Hippocr.* de nat. hum. [P]

Περὶ φυτῶν. *Laert.* X. 27. licet *Gassendus* pro duobus librorum titulis περὶ αἰρέσεων et περὶ φυτῶν legat iunctim περὶ αἰρετῶν καὶ φυτῶν.

Χαιρεδῆμος ἢ περὶ τεῶν. *Laert.* X. 27.

III. Catalogus Ὁ Epicureorum *)

Agathobulus. Meminit *Plutarchus* lib. non suauiter viui sec. Epicurum pag. 1089. [pag. 483. vol. X. edit. Reiske, cuius tamen et *Xylandri* notas conferes.]

T. *Albu-*

*) Plerisque horum notauerat *Gassendus* de vita et moribus Epicuri lib. I. cap. 8. lib. II. cap. 6. et lib. III. cap. 5. *Leonhardus Cozzandus*, *Brixianus*, de Magisterio antiquor. philosophorum libro VI. *Geneu.* 1684. 12. *Lyttiorum* in *Creta* insula seuerum edictum aduersus Epicureos, quos nullo

T. Albutius. Cic. I. nat. Deor. cap. 33. et V. Tusc. [cap. 37. vbi, *quid T. Albutius?* ait, *nonne animo aequissimo Athenis exsul philosophabatur? cui tamen illud ipsum non accidisset, si, in republica quiescens, Epicuri legibus paruisset.* Lucilius apud Ciceron. de fin. I. 3. vbi Manutium et Dauis. consules. Idem Cicero in Bruto cap. 35. *Doctus etiam Graecis T. Albutius, vel potius paene Graecus. loquor, ut opinor: sed licet ex orationibus iudicare. Fuit autem Athenis adolescens, perfectus Epicureus euaserat, minime aptum ad dicendi genus.* id. in oratione in Pisonem cap. 38. Et *laertes* eius meminit Cicero. adde *Dousam* ad fragmenta Lucilii pag. 99. *Bayle* Dict. vbi *Albutius Titus. Harl.*]

Alcaeus, qui Roma cum aliis Epicureis pulsus est anno V. C. 581. teste *Athenaeo* XII. p. 547. et *Aeliano* IX. 12. Var.

Alexander, Epicureus, a Plutarcho colloquens inducitur II. 3. sympos. conf. Iac. Thomasi diu. 14. §. 99. pag. 199.

Alfenus, Idus. vid. *Euerhard. Otton.* de Stoica veterum Istorum philosophia pag. 24. [et in *Gottlieb Sleuogtii* opusculis de sectis et philosophia Istorum, Ienae 1724. 8. p. 229. not.]

C. Amasinius siue *Amasinius.* Cic. I. Acad. et IV. Tusc. cap. 3. *Cassius Epist.* ad Cic. XV. 19. *Fabric.* vide *Falster.* mem. obscur. pag. 13. Fortasse apud *Athenaeum* lib. XII. p. 511. pro *Ananius* legendum est *Amasinius.* *Heumann.*

Amynomachus, Philocratis F. *Laert.* X. 16. 17. Cicero II. de fin.

Pompilius Andronicus, Syrus. *Suton.* de Grammaticis cap. 8. *Bayle* diction. p. 252 sq.

Anniceris. *Suid.*

Antidorus. Vide infra in *Autodoro.*

[*Antiochus*, idem forte, qui *Antilogus* dicitur ab *Dionysio Halicarn.* περί συνθ. ὄνομ. pag. 5. lin. 20. De viris eruditis et philosophis scripsit, et terminat in Epicuro, cuius adfecta, nec multo post eum vixisse, ac diuersus ab *Antiocho*, historico, et alio *Antiocho*, Syracusano, vetustissimo rerum Sicularum scriptore, (de quo disputat *Mongitor.* in bibl. Sicula I. pag. 41.) fuisse videtur *Dodwello* in exercitatione II. de Pythagorae aetate, pag. 173 sqq. adde pag. 161. *Harl.*]

Antonius.

nullo modo apud se versari volebant ex *Athēnaeo* et *Aeliano* refert *Suidas* in "Επίμ. Cic. de Finib. I. cap. 7. quod quaeritur saepe, cur tam multi sint Epicurei; sunt aliae quoque causae; sed multitudinem hoc maxime adlicit, quod ita putat dici ab illo, recta et honesta quae sint, ea facere per se laetitiam, id est, voluptatem. Homines optimi non intelligunt, totam rationem euertere, si ita se res habeat: nam si concederetur, etiam si ad corpus nihil referatur, ista sua sponte et per se esse iucunda; per se esset et virtus et cognitio rerum, quod minime ille vult, expetenda.

*) Ceteris sectis numerosiorem fuisse sectam

Epicureorum, adparet ex *Diogene Laert.* IV. 43. *Heumann.* — Multo maior, et fere infinita erit copia, si eos numeres, qui vita, flagitiis, di-
disque fecerunt, ut *ἄστυς* atque *ἀσδυός* de grege Epicuri audirent porci. Neque tamen recentissima aetate defuerunt, qui quidem philosophi personam induentes, de deo eiusue prouida cura rerumque ortu aequae impie loquerentur atque disputarent: c. gr. *La Mettrie* in Oeuvres Berol. 1764. — *Robinet* de la nature, Amsterd. 1761 — 1766. 4. tom. 8. — *Mirabaud* in Systeme de la Nature, Londini 1771. II. tom. 8. et alii eiusdem generis ac fursuris. *Harl.*

Antonius, cuius librum *περὶ τῆς ἐν τοῖς ἰδίοις πάθεσιν ἐφεδρείας* memorat *Galenus* tom. VI. edit. Paris. pag. 519. [conf. *Sander.* de claris Antoniis pag. 139.]

Apelles, cuius meminit *Plutarchus* f. 1094. de non suauiter viuendo sec. Epicurum.

Aphrodisius philosophus Epicureus videtur, quem increpat S. Nilus II. epist. 264. Allat.

Apolldorus, Epicureus. *Laert.* X. 13. *κηποτύραννος* dictus; quadringentorum amplius voluminum scriptor. id. 25. Eius librum I. de vita Epicuri laudat *Laertius* X. 2. Successorem habuit Zenonem, Sidonium, Olymp. CLXXIV. [conf. *Ionsum* III. 13, 8. *Brucker.* I. pag. 1316 sq.]

De *Apollonio*, Tyanensi, *Philostat.* I. cap. 5. et *Suidas* in *Ἀπείωνος*.

[*Archestratus.* *Athen.* VII. pag. 286. et 312. *Heumann.* plura vid. inter Pythagoricos, vol. I. pag. 831. *Harl.*]

Aristion, Atheniensis. *Appian.* Mithridatic. pag. 189. *Fabric.* — cap. 28. pag. 681. vol. I. edit. Schweighauseri, locus est memorabilis de nostro, nec Appiani iudicium de philosophis, tyrannidis potentia abusus, negligendum. adde *Fabricii* notam ad Dionem Cassium lib. XXXV. p. 50. *Pausan.* I. cap. 20. pag. 47. *Eutrop.* hist. V. 3, 12. al. cap. 6. ibique notas Cellarii ac Verheyk. pag. 229. Scribitur *Ἀρισίων* et *Ἀρίσιων*. vid. *Wyttenbach.* ad *Plutarch.* de S. N. V. pag. 71. *Toup.* emendat. in *Suidam* et *Hesych.* vol. I. pag. 104. etc. *Harl.*]

Aristobulus, Chaeredemus, et *Neocles*, tres Epicuri fratres, quos cum eo philosophatos refert *Laertius* X. 3. *Aristobuli* meminit *Plutarch.* pag. 1103.

Artemidorus, num Epicureis addat e *Senecae* VIII. 13. quaest. nat. dubitat *Gassendus* tom. V. pag. 190.

Asclepiades, Bithynus, medicus. *Galen.* de Theriaca ad Pisou. cap. XI. tom. II. p. 462.

Athenaeus, Epicuri discipulus. *Laert.* X. 22. eius in Epicurum epigramma *Laert.* X. 12. [P] [*Athenaeus* lib. XI. p. 507. fin. reicit et ridet doctrinam de immortalitate animi. Idem libr. XII. pag. 510 sqq. defendit studium voluptatis corporeae. *Heumann.*]

Titum Pomponium Atticum, tamquam deditum Epicuro infectari quidam solebant, ut ipse apud *Ciceronem* de fin. V. 1. Certe audiuit Zenonem ac Phaedrum, Epicureos. *Cicerone* ibidem teste. Idem tamen *Cicero* ad diuers. XIII. 1. videtur hoc diserte negare. vide etiam *Andr. Schottum* ad *Nepotis* Atticum cap. 12. *Victorii* castigaciones ad *Ciceron.* p. 903. et *Abbatis de S. Real* Caesaronem et *Ionsum* III. 18. 4. p. 255. *Fabric.* — *Bayle* Diction. voc. *Atticus*, *Andr. Schottum* in quaest. Tullianis lib. IV. cap. 5. pag. 294. *Hornium* hist. philos. lib. IV. cap. 5. *Fabricii* bibl. lat. vol. II. ad pag. 62. *Heumann.* — adde *Reimanni* histor. atheisimi pag. 201. *Brucker.* vol. II. pag. 75 sq. ubi quosdam Epicuri inter Romanos recenset sectatores, ante Christum natum. *Harl.*

Ausonius, Burdegalensis, praeter rem, ut existimo, Epicureis adscribitur.

Autodorus, Epicureus. *Laert.* V. 92. forte leg. Antidorus, cuius nomine librum Epicurus inscripsit. id. X. 28.

Basilides, successor *Dionysii.* *Laert.* X. 25.

L. Thorius

L. Thorius Balbus, Lanuvinus. *Cic.* II. de fin. cap. 20. vide etiam *Thomae Bentleii* notas ad lib. I. cap. 7.

Anfidius Bassus. Vide *Senecam* Epist. XXX.

Boethus, geometra, Epicureus, a *Plutarcho* colloquens inducitur in *Symposiacis*. Mentio eiusdem lib. de *Pythiae* Orac. p. 396. οἷσθα γὰρ τὸν ἄνδρα μεταπαττόμενον ἤδη πρὸς Ἐπίκουρον. *Fabric.* adde *Brucker.* II. pag. 469. not. *Hart.*

[*Caecilius*. vid. *Minuc. Fel.* XL. 2. *Heumann.*]

[*C. Iulius Caesar*, tenuit characteristicum dogma Epicuri, quod nempe non sit alia vita post hanc. Mors, inquit apud *Sallustium* b. Cat. cap. 51. cuncta mortalium mala dissoluit; ultra neque curae, neque gaudii locus est, et cap. 52. Cato dicit, Caesarem falsa existimare, quae de inferis memorentur; vide tamen *Bayle* Diction. voc. *Caesar*. not. H. et *Bergerus* lib. de pulcrit. orat. pag. 521. 524 sq. 527. *Heumann.*]

Callistolas, cuius nomen libro praefixit Epicurus. *Laert.* X. 28. — *Canius*.

[*Carneades*, familiaris Epicuri, diuersus a Carneade academico. vid. *Plutarch.* non posse suau. viui sec. Epicur. pag. 481. vol. X. edit. Reiskii, qui in nota etiam laudauit *Menag.* ad *Diog. Laert.* X. 9. adde *Ionsium* II. 14. 1. pag. 219. supra pag. 166 sq. *Hart.*]

C. Cassius, Caesaris interfecto, de quo *Cic.* et *Plutarch.* [vol. IV. pag. 286. edit. Reisk.] *Cassii* ad *Cic.* Epistolae quaedam adhuc exstant, vt illa XV. 19. inter epp. ad diu. *Bayle* Diction.

M. Catius Miltiades, Insuber. *Cicer.* epist. ad diuers. XV. 16 et 19. *Horat.* II. sat. 4. vbi eius praecepta irridet. *Quintil.* X. 1. in epicureis leuis quidem, sed non iniucundus tamen auctor est *Catius*. Quatuor libros de rerum natura et summo bono scripsisse eum, et conuiuarum praecepta digessisse, notat schol. *Horatii* pag. 460. et 692. edit. *Cruquii.* *Fabric.* — vid. *Dan. Heinsius* lib. II. de satyr. *Horat.* pag. 98. *Bayle* Diction. voc. *Catius*, Bericht von neuen Büchern pag. 255. *Heumann.* *Masson.* vita *Horatii* pag. 28. *Heyne* ad *Donati* vitam *Virgilii* pag. CLVI. edit. sec. *Hart.*

Celsi, duo Epicurei. *Origenes* lib. I. pag. 8. δύο δὲ παρελήφαμεν Κέλσους γεγονέναι ἐπικυρεῖς, τὸν μὲν πρότερον κατὰ Νέρωνα, τῆτον δὲ μετὰ Ἀδριανὸν καὶ κατωτέρω. idem lib. IV. pag. 186. et 200. Hic posterior, diu post *Adrianum* clarus, (confer *Dodwell.* ad *Irenaeum* pag. 32 sq. et 500 sq.) is ipse est, qui contra *Iudaeos* et *Christianos* scripsit librum sub titulo, quem ab *Antiphonte* mutuatus est, λόγος ἀληθῆς, quemque egregio opere, quod exstat, confutauit *Origenes*, testatus, eum in hoc Epicureismum dissimulasse pag. 141. 163. 200. Eidem *Celso* *Lucianus* suum inscripsit *Pseudomantem*, in quo libros illius κατὰ Μάγαν extollit, eosdem denotans, quos *Origenes* I. pag. 53. vocat βιβλία πλείονα κατὰ μαγείαν, vt obseruatum *Guil. Spencero* in notis ad *Orig.* quem, si placet, vide. Ad antiquiorem, vt existimo, *Celsum* epistola *Metrodori* memoratur *Galeno* de libris propr. tom. IV. pag. 368. edit. *Basil. Fabric.* vid. *Ionsius* lib. IV. 12. pag. 252. [it. I. 20, 4. vbi de *Celso*, apud *Galenum* obuius, agit, at locum corrigit, ita, vt epistola ad *Metrodorum* haud intelligenda sit; nempe pro vulgato περὶ τῶν πρὸς τὰς Σοφιστὰς, ἐν. Μητροδώρε ἐπιστολὴ πρὸς Κέλσον ἐπικυρεῖον, ἐπιστολὴ Παδεν.

Παδεντιάνη ἐπικυρεῖς legere et distinguere suadet, περὶ τ. π. τ. Σοφιστῶν, ἐννέα Μητροδώρη. ἐπιστολὴ πρὸς Κέλσον etc.]. *Clarius* hist. eccl. saec. II. pag. 588. *Valesius* ad Eusebii hist. eccles. VI. 35. *Heumann*. — adde *Caucum* de scriptor. eccl. vol. I. p. 96. edit. Basil. *Fabric.* B. Gr. lib. V. cap. 1. de Origene p. 219. vol. V. *Wesselingii* Probabil. cap. 23. qui argumenta in vtraique partem, num Celsus, contra quem Origenes libros scripsit, ex Epicuri schola fuerit nec ne, erudite examinat. Epicureum fuisse eum, contendit *H. Valesius* Emendatt. lib. I. cap. 1. pag. 4. vbi in nota Burmannus II. incertus est. Pluribus argumentis euincere studuit *Bruckerus*, II. pag. 604 sqq. Celsum fuisse Epicureum: quem Cudworth. praecipue Moshemius, Platonicis, alii Stoicis adnumrare maluerunt. *Harl.*

L. Cestius Pius, rhetor, de quo multa apud *Senecam* in Controuersiar. libris.

Chaeridemus. Supra in *Aristobulo*. Huius nomine librum proscripsit Epicurus, quo disputabat de diis. vide *Laert.* X. 27.

Cleon, cuius meminit Epicurus Epist. ad Pythoclem. *Laert.* X. 84.

Colotes, cuius librum Ptolemaeo, regi, inscriptum περὶ τῷ ὅτι κατὰ τὰ τῶν ἄλλων φιλοσόφων δόγματα εἰδὲ ζῆν, duobus scriptis exploxit et confutauit *Plutarchus*, quem vide pag. 1107. et 1086. Idem pag. 1117. refert, Colotem, [P] quum Epicurum, de natura rerum differenter, audiuiisset, ad gēua eius protinus accidisse, atque in disciplinam ei se dedisse, quod Epicurus ipse in literas referre non dubitauit, qui hunc Colotem per ὑποκορισμὸν vocauit Κολωτάραν vel Κολωτάριον. Adde pag. 1100. Eius librum, quo probare voluit, fabulis non esse vtendum philosopho, oppugnat *Macrobius* lib. I. in Somn. Scipion. cap. 2.

L. Crassus. *Cic.* I. de nat. deor. cap. 21.

Damis. *Lucian.* in Ioue Tragoedo. *Fabric.* [cap. IV. pag. 645. tom. II. edit. Reitz. vbi Damis Epicureus cum Timocle, Stoico, de diis, quos negauit esse, differens, memoratur; ibid. cap. 16. pag. 660. dicitur ἐπίτρεπτος, perditus nebulo, et cap. 17. p. 661. κατάρκτος facerrimus negare, deos providere hominibus: cap. 35. pag. 683. ἱεροσυλος sacrilegus, et vsque ad cap. 52. cum Timocle colloquens inducitur. In dialogo mortuorum XXVII. cap. 7. Diogenes, cum Cratete differens, narrat, secum praeter alios *Damin* diuitem Corintho, per filium veneno sublatum, ad inferos descendisse: nisi *Damis* a Luciano plane fictus homo fuerit: quod quidem saepius ab eo factum fuisse, in superioribus capp. aliquoties notauimus. *Harl.*]

Demarchus. *Ambros.* X. Epist. 82. ad Vercellensem Eccles. (al. III. 25.) Clamat ergo ille (Epicurus in Epist. ad Menoeceum) sicut *Demarchus* asserit, quia non potationes neque comestiones nec filiorum soboles nec foeminarum copulae nec piscium copia aliorumque huiusmodi, quae splendido vsui parantur, suauem vitam faciunt, sed sobria disputatio: tom. II. pag. 1027. edit. Benedictinor. qui *Demarchum* nomen corruptum esse, atque Hermachum sub eo latere existimant.

Demetrius, Laco, Epicureus, Protarchi discipulus. *Laert.* X. 26. Strabo, Sextus Empir. [lib. III. Pyrrh. hypot. §. 137. vbi vid. not. Fabricii.] *Erotianus* in Κλαγγάδῃ.

Democrates,

Democrates, Epicuri plagiarus. *Plutarch.* p. 1100. de non suauiter viuendo sec. Epicurum.

Demophilus, ex *Plutarch.* Phocione pag. 759. quemadmodum et *Democritus*, nescio quis, iunior, male Epicureis adscribuntur.

Diocles, cuius tertium ἐπιδομοῖς laudat *Laertius* X. 11. citat et 12.

Diodorus, de quo legendus *Seneca* cap. 19. de vita beata: Hic est, qui quum sibi gulam praefecturus esset, exclamauit: *Vixi, et, quem dederas cursum fortuna, peregi.* Perinde ac si praescindere telam, idem esset absoluer.

Diogenem Laertium Epicureis passim accenseris video ^{v)}, adeo, vt Sam. Parkerus, vir egregius, sed in Epicureismo et Atheismo impingendo facilius, Laertium adpellet virum mediocris iudicii, et Epicureae sectae immodicè addictum, lib. de Deo pag. 39. Argumenta tamen, quibus permoti hoc faciunt viri docti, ni fallor, non sunt omni exceptione maiora, vt infra lib. IV. cap. 19. §. 1. not. b. et g. ostendo.

Diogenes, e Seleucia Babyloniae, vsus gratia Alexandri illius, qui Antiochi Epiphanis filius subditus ^{w)}. *Athen.* V. pag. 211. vbi plura de eo eiusque in Lysiodum foeminam amoribus, et quod ab Antiocho, Antiochi successore, sit ob linguae petulantiam interfectus. [vid. *Bayle* pag. 1057. not. c. supra in indice Stoicorum. *Heumann.*]

Diogenes, Tarsensis, ὁ τὰς ἐπιλέκτες σχολὰς συγγράψας. *Laert.* X. 26. dogmatum etiam moralium epitomen scripsit, id. 26. et 18. vbi et 97. 119. 138. duodecimum librum laudat, forte Demetrii, Laconis, discipulus, ex suspitione *Gassendi* II. 6. de vita Epicuri. *Fabric.* adde *Ionsum* IV. 18. pag. 254. *Brucker.* I. pag. 1315 sq. *Harl.*

Dionysius, (is forte, qui a Stoicis, facta decessione, μεταθέμενος dictus est, vt in Stoicis supra dixi,) Polystrati successor. *Laert.* X. 25. Ipsi successit Basilides.

Dositheus, ad quem scripsit Epicurus. *Plutarch.* f. 1101. de vita insuauis sec. Epicur. [P]

[*Ennius.* vid. *Reimanni* hist. atheismi p. 201.]

Epicurus, Metrodori F. *Laert.* X. 19. alter Leontis et Themistae F. id. 26. vbi et alii duo Epicuri, Magnesium et alter, pugil, memorantur.

Eucratis, Pisidami F. Rhodius. Vet. Inscriptio apud Gruterum, *Fulu. Vrsinum* pag. 72. eleg. et *Meursium* in Rhodo lib. II. cap. 9. *Gassendum* II. 6. de vita Epicuri.

G g g g 2

Eurydicus,

v) Id facit *Vossius* de sectis philos. cap. VIII. §. 21. *Bayle* epist. pag. 600. *Heumann.*

w) *Photius* cod. CLXVI. pag. 355 sqq. edit. Schotti, excerpta dedit ex opere illius, λόγοι καὶ τῶν ἐπὶ Θεῶν ἐπιστῶν, et putat, eum non diu post Alexandrum M. vixisse. Idem opus memorat *Porphy.* sect. 10. 32. de vita Pythagorae. *Meiners.* in historia doctrinarum apud Graecos et Romanos tom. I. 253 sqq. vbi copiosius de Diogene agit, eius aetatem, quod in fragmentis ex Aristoxeno, Heraclide, Timaco, Neanthe, Moderato et Ni-

comacho quaedam adducantur, existimat, in priorem saeculi III. partem incidere: at censor in bibl. crit. Amstelod. vol. II. part. 8. pag. 123. not. q. subscribere malit testimonio Photii, cuius rationes ex iis, quae Fabricius h. l. notauit, forte confirmari posse iudicat, et coniecturam Meinersii, Diogenem apud Iamblichum multa e Moderato et Nicomacho summis, leuem esse pronunciat. Adde *Dodwell.* exercitat. de Pythagora pag. 186. *Brucker.* I. pag. 1316. *Bayle* Diction. voc. *Diogene* — surnommé *Babylonien*, not. C. pag. 297. *Harl.*

Eurydicus, ad quem Epicuri epistolam memorat *Laert.* X. 13.

Gabinus, de quo *Gassendus* III. 5. de vita Epicuri accipit haec *Ciceronis* pro P. Sextio cap. 10. quae de Pisone videntur intelligenda: *Laudat homo doctus philosophos, nescio quos etc.*

M. Fabius Gallus, ad quem *Cicero* VII. 26. ad famil.

A. Gellius, N. A. libr. II. cap. 8. Epicurum a Plutarcho defendit, frigide et inepte, iudice *Mureto* XVI. II. var. lection. *Fabric.* — Sed ex eo, quod defendit Epicurum, nondum cum Heumanno in nota msta colligerem, Gellium fuisse philosophum epicureum, Ea enim ratione nomina multorum, qui in vita et doctrina abhorrent ab epicurea disciplina, et tamen vindicant philosophum ab aliorum conuitiis, perperam inferenda essent Epicureorum catalogo, *Harl.*

Hegesanax, cuius nomini librum *περὶ οσιότητος* inscripsit Epicurus *Laert.* X. 27. mortem luxit in Epistolis apud Plutarch. f. 1101. 2. aduersus Colot.

Hermachus ^{x)}, Agemarchi filius, Mytilenaeus, Epicuri successor, cum eodem *συγκαταγενη-
ρακῶς ἐν φιλοσοφίᾳ*, *Laert.* X. 10. et 15. vbi et epistolae eius memorantur. Epicuri epistola ad illum apud *Ciceronem* II. de fin. cap. 30. Praeter domum in Epicuri testamento et libros omnes, (id. 21.) hortus ei assignatus Athenis, vt in eo ipse cum suis et post eum alii *διάδοχοι* philosophiae operam darent, id. 17. Vide et 24 sq. vbi haec ipsius scripta, quae vocat pulcherrima, referuntur: *Ἐπιστολικὰ, περὶ Ἐμπεδοκλέους κβ'. περὶ τῶν μαθημάτων. πρὸς Πλάτωνα, πρὸς Ἀριστοτέλην.* adde *Senec.* epist. 6. *Athen.* XIII. pag. 588. [*Ionium* II. 1, 6.] Successor eius fuit Polystratus.

Hermocles. Theodor. Prodrumus in Amarantho.

Hermodorus. Lucian. Icaromenippo, [cap. 16. tom. II. pag. 770. ibique M. du Soul. edit. Reitz.]

Hermón. Lucian. Conuiuio feu Lapithis, [tom. III. p. 422. cap. 6. edit. Reitz.]

[*Hero*, mathematicus. vid. caput de Herone. *Heumann.*

Herodotus, inter primos, qui obscura adhuc Epicuri dogmata, ipso superstite, illustrarunt. *Laert.* X. 5. [*Ionius* II. 1, 5. pag. 141.

Hernaneum epicureum fuisse, sibi persuadebat Holstenius, quod initio Spirit. de vacuo disserit ad mentem Epicuri.

Hippoclidēs, et Polystratus, philosophi, eodem die nati, eiusdem praeceptoris, Epicuri, sciam sequuti, patrimonii etiam possidendi, alendaeque scholae communionē coniuuati, eodemque momento temporis ultima senectute extincti. *Valer. Max.* lib. I. cap. 8.

Q. Horatius Flaccus, romanae lyrae princeps, de se ipso ita lib. I. Epist. IV. ad Albium Tibullum:

Me

x) Cl. *Villoison.* in anecdotis gr. tom. II. pag. 159. notat, in: *Antichità di Ercolano* tom. V. p. 71. tab. 17. aeneae *Hermarchi* statuae subscriptum legi ΕΡΜΑΡΧΟΣ, et ita apud *Ciceronem* et reliquos nomen esse reponendum; accedit, quod

in inedito Philodemi *περὶ ἡγεμονικῆς* libro, cuius voluminis iam euoluti specimen proferunt *Hereulansium antiquitatum* editores tom. V. pag. 721. nomen quoque scriptum est *Ἐρμαρχος*, conf. in vol. I. pag. 726. not. bb. *Harl.*

*Me pinguem et nitidum bene curata cute vifes
Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.*

Lib. I. sat. V. 181.

— — *namque deos didici securum agere acuum;
Nec, si quid miri faciat natura, deos id
Tristes ex alto coeli demittere telso.*

libr. I. od. 35. 1 sqq.

*Parcus deorum cultor et infrequens,
Infanientis dum sapientiae
Consultus erro.*

Fabric. — Horatium fuisse Epicureum, ostenditur in: Neue Bibl. tom. II. pag. 789 sqq. adde *Andr. Schottum* in quaestione. Tullian. lib. IV. cap. V. pag. 296 sq. et *Fabricii* bibl. lat. lib. I. cap. 13. §. 1. *Heumann.* — Viram Horatii moresque equidem non defendam, quamquam ad eius vindicias aut excusationem plura dici possint. At poetam eiusque ingenii lusus aut animi impetus a philosopho, de rebus abstrusis serio diuque cogitante ac loquente, bene distinguamus, nos oportet: vti iam pluribus monui in Introductione in notitiam litterat. rom. tom. II. pag. 394. et in notitia breuiore literaturae rom. pag. 256 sq. *Harl.*

Idomeneus, Lampfacenus, ad quem scripsit Epicurus. *Laert.* X. 21. *Plutarch.* pag. 1127. contra Colotem. Eius adfentator Epicurus dicitur apud *Athenasum* VII. pag. 279. adde *Laert.* X. 5. 25. et 23. vbi vxor eius traditur Batis, Epicuri soror. *Seneca* epist. XI. *quis Idomeneas nosset, nisi Epicurus illum suis litteris incidisset?* [vid. *Ionsum* II. 1. 4.]

Iouinianum Epicurum Christianorum vocat *Hieronymus* in limine libri I. aduersus eum scripti.

Leo siue *Leonteus*, Lampfacenus, Themistae maritus, *Laert.* X. 5. et 25. pater [P] filii, cui et ipsi Epicuro nomen. id. 26. *ἐς τῶν ἐν ἄρχῃ Ἐπικύρου μαθητῶν.* *Plutarch.* contra Colotem p. 1108. *Fabric.* Vocatur quoque *Leontius*. vid. *Fabricii* B. Gr. V. 11. p. 458. *Heumann.*

Leo, Epicureus, de cuius opere de diis Aegyptiorum viri docti ad Tatianum pag. 96. edit. Oxon. Ad Themistam, Leonis vxorem, epistola Epicuri apud Laertium.

Lepidus, Amastrianus. *Lucian.* in Pseudomante. tom. I. pag. 763.

[*Liuius* etiam fuisse videtur Epicureus. Videatur *Tolandii* *Liuius ἀδελφιδάμων* Hagae 1709. I. pag. 53. vbi is generatim dicit, *Liuium* philosophorum praeceptis munitum fuisse. *Heumann.*]

Lucianus, τῆς Ἐπικύρου αἰρέσεως fuisse notatur a graeco scholiaste ad Pseudomantem, et ipse se talem passim prodit Samolatenfis. *Fabric.* Lucianum pro Epicureo habet *Vossius* de sectis philos. cap. VIII. §. 24. *Clericus* histor. eccles. saec. II. pag. 695. 697. 699. 701. conf. *Fabric.* B. Gr. IV. 16. p. 486. not. g. vol. III. *Heum.* — Epicureis et Atheis olim adnumerabatur *Lucianus*. Sed rectius accensendus videtur philosophis scepticis

aut eclecticis, et a quibusdam, quamquam timide, eximitur atheorum grege. conf. *Reimanni* histor. atheismi pag. 224 sqq. *Brucker*. II. pag. 615 sqq. *Buddeus* in thes. de atheismo et superstit. cap. 1. §. 21. p. 92. Scepticis adnumeratur a *Morhofio* in Polyth. tom. II. lib. I. cap. 6. pag. 28. et a *P. Dan. Huetio* de imbecillitate intellectus humani, lib. I. cap. 14. pag. 160. Add. ea quae de aetate, vita scriptisque Luciani collegit *Reitzius* et praemisit I. volumini Opp. Luciani pag. XLIII. not. k. p. XXXXIII. p. L sqq. et LXIII. *Harl.*

Lucilius, ad quem Seneca epistolas scripsit, saepius eas ideo, quod ad Epicureum scriberet, Epicuri vocibus obsequans. [Ita et Lipsius iudicat ad Senecae epist. 23. vid. epist. 29. *Heumann.*]

T. Lucretius Carus, qui eleganti ac sublimi simplicitate dogmata Epicuri primus explicuit latino carmine, quod exstat, et post alios illustratum est egregie ab infelici Thoma Creech; qui in hoc non dissimilis fuit Lucretio, Diodoro et aliis huius seculi non paucis, quod sibi manus intulit.

Lycon. infra in *Mus.*

Lycophron, ad quem scripsit Leonteus, teste Plutarcho, nescio, an Epicureis accenseri debeat. [id argumentum minus validum mihi videtur.]

Lyfias, Tarsensis, *Athen.* V. pag. 215. apud quem obiit Hermachus. *Laert.* X. fuit et *Lyfiades* Phaedri, Epicurei, filius.

Maecenas. vid. Meibomium in eius vita cap. V. §. 7. pag. 31. [Neue Biblioth. tom. IV. p. 797 sqq. *Heumann.*]

Marcianus, τοῖς Ἐπικουρείοις δόγμασιν αὐτὸν κακύνων. *Suid.* h. v. tom. II. p. 499.

[*C. Matrinus Valens*, apud *Reines.* Inscript. class. XI. nr. 119. pag. 649. dicitur philosophus Epicur. vid. infra, *Valens.*]

M. Valerius Martialis Epicureis accensetur a Boxhornio in Plinii iun. vita, cui adsentitur Cozzandus [ipseque *Fabric.* bibl. lat. lib. II. cap. 20. §. 1.] et fidem faciunt multa epigrammatum eius loca.

Memmius, cui Lucretius libros suos dedicauit. [Vitam eius descripsit *Lambinus* in appendice Lucretii sui editionis III. *Heumann.*]

Menander, poeta, cuius hoc exstat epigramma libr. III. Anthol. cap. 5. in Themistoclem et Epicurum:

Χαῖρε Νεοκλῆδα δίδου μοι γένος ὅν ὁ μὲν ὕμῳ
Παρίδα δαδούεις ῥέουδ', ὁ δ' ἀφροσύνας.

Metrodorus, Lampfacenus, Epicuri discipulus, *Laert.* X. 22 sq. et paene alter Epicurus, ut ait Cicero, II. 28. de fin. Meminit praeter Strabonem et alios etiam *Athen.* VII. pag. 279 sq. Epicuro prior obiit: vide *Laert.* X. 18. 23. et *Gassendum* de vita Epicuri lib. I. cap. 8. *Fabric.* Fuit Atheniensis: vocabatur vero Lampfacenus, probabiliter ea de causa, quia Lampfaci diu commoratus fuerit. Ita sentit *Ionsus* I. 2, 6. pag. 18. sed compara *Menagium* ad *Laert.* X. 22. qui Gassendi explicationem iam adtulit, et *Brucker.* I. pag.

1248. vbi Metrodorus et alii Epicuri amici et sectatores enumerantur. Apud Cicero de fin. II. 3. patitur, se ab Epicuro adpellari sapientem: in quaest. Tuscul. II. 3. Cicero, *Epicurum*, ait, et *Metrodorum non fere praeter suos quisquam in manus submit.* conf. Manutium ad Cicero. de fin. I. 7. pag. 25. edit. Davif. Diuersi ab illo apud Cicero quoque occurrunt *Metrodorus Scepsus* Carneadis auditor et excellens pictor. *Cicer. de Orat. I. 21. II. 88. Tuscul. quaest. I. 24. ac Metrodorus, Chiur*, Democriti discipulus, vide *Cic. acad. quaest. IV. 23. Stanlei. part. X. cap. VIII. tom. III. p. 66. edit. Venetae*, et plura supra in vol. II. pag. 660. §. XXII. b. vbi de iis et aliis Metrodoris fufius egi. *Ha. l.*

Laudat Metrodorum ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, Plutarchus pag. 1127 sq. contra Colotem. ἐν τοῖς πρὸς τὰς σοφίας (libros nouem Laert.) Plutarchus pag. 1091. quod non suauiter possit viuī secundum Epicurum. ἐν τοῖς περὶ πειτηνῶν. id. pag. 1094.

Πρὸς Τιμαρχον. Plutarch. contra Colot. ἐν τῷ περὶ τῆς μέζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμῶν αἰτίαν [P] πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων. *Clement Alex. II. Strom. p. 417.*

Alia eius scripta apud Laert. X. 24.

Περὶ αἰσθησίων.

Πρὸς Δημόκριτον.

Πρὸς τὰς Διαλεκτικὰς.

Περὶ τῆς Ἐπικύρου ἀρρώστιας.

Περὶ εὐγενείας.

Πρὸς τὰς ἰατρὰς.

Περὶ μεγαλοψυχίας.

Περὶ τῆς μεταβολῆς.

Περὶ πλῆγας.

Περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας.

Πρὸς Τιμοκράτην.

Metrodorus, Stratonicensis, ab Epicuro ad Carneadem se contulit. *Laert. X. 9. τάχα βαρυνθεὶς ταῖς ἀνυπερβλήτοις αὐτῷ χρηστότησιν forte, quod innumeris beneficiis ab eo (Carneade) eumulatus esset.* Vt Laertii locum explicat Monnoius apud *Baelium* in *Lexico* tom. II. pag. 1130. edit. secundae. [voc. *Metrodore*, tom. III. pag. 385. B. edit. recent.] De aliis Metrodoris *Ionius* lib. I. cap. 20. §. 3 et 4. et *Vossius* de *histor. graec.* lib. III. pag. 389. Obiter notandus *Ricciolus*, qui in *Almagesto* libros quinque de Zonis male refert ad Metrodorum, Anaxarchi praeceptorem. Nam Metrodorus, qui de Zonis scripsit, fuit iunior, non modo Anaxarchi praeceptore, sed etiam Virgilio, vt patet ex his *Seruii* ad I. *Georg.* p. 83. *Sequentem rationem Zonarum Metrodorus philosophus quinque expressit libris, insertis tam astronomiae quam geometriae partibus, sine cuius lineis haud facile Zonarum deprehenditur ratio. Idem etiam Metrodorus adserit, frustra culpari a plerisque Virgilum, quasi ignarum astrologiae.* — Metrodorum laudat *Marbodeus* carmine de gemmis, vbi de corallo: *Et sicut scribit Metrodorus, maximus auctor, fulmina, typhonas, tempestatesque repellit.* etc.

Mithras,

Mithras, Syrus, cui auxilio occurrit Metrodorus. Vide *Plutarch.* pag. 1126. contra Colotem et pag. 1097. Ad hunc Epicurus περὶ νόμων δόξας scripsit. *Laert.* X. 28.

Mus, Epicuri seruus, cum eo philosophatus. *Laert.* X. 3. 10. *Gell.* lib. II. cap. 18. *Macrobius* I. Sat. cap. II. testamento eius dimissus liber cum Nicia et Lycone. id. 2.

Neocles, Epicuri frater. Meminit *Plutarchus*, non suauiter viui fec. Epicurum pag. 1089. [vol. X. pag. 483. Opp. ibique Reisk.] et 1097. 1100. Vide supra in Aristobulo. Scripsit de secta sua, (i. e. Epicurea,) teste Suida. Vide *Gassendum* de vita Epicuri lib. I. cap. 8. vbi obseruat, [vti quoque *Eudocia* pag. 308.] huius quoque Neoclis esse illud λατρεῖ βιώσας, quod singulari libro impugnat *Plutarchus*.

Nicanor. *Laert.* X. 20.

[*Nicetas.* Voss. de sect. philos. cap. 20. §. 8. *Heumann.*]

Nicias. Supra in *Mus*.

Aurelius Odilius, Epicurei libertus. *Sueton.* de Grammaticis cap. 6. [*Falsterus* mem. obscur. pag. 27. *Heumann.*]

C. Sergius *Orata*. Infra in *Postumius*. *Cic.* III. Offic. *Plin.* IX. 54. Hist. *Valerius Max.* IX. 1. *Macrobius* III. Sat.

Orion. *Laert.* X. 26.

Pansa, de quo *Cic.* in Epistolis VII. 12. ad diuers. et *Cassius* XV. 19. [P] inter Epp. ad diuersos.

L. Papirius Paetus, de quo idem *Cic.* [lib. IX. epistolae; homo doctus et facetus.]

Patro, Phaedri successor, Epicureus, Ciceronis aequalis, qui eum Memmio commendat XIII. 1. ad famil. Meminit etiam ad Atticum V. 11. etc. confer *Petrum Victorium* IX. 3. variar. lection. et *Genarium* elect. I. cap. 8.

Sextus Peducaeus, de quo *Cicero* II. de Finib. cap. 18. oratt. in Verrem I. 7. II. 56. etc.

T. Petronius Arbitrator, de quo dixi in Biblioth. latina. [Act. erud. Lips. ann. 1695. pag. 440.]

Phaedrus, Zenonis, Sidonii, discipulus, pater Lysiadis, Atheniensis, a Cicerone et Attico frequentatus. Mentio eius *Cic.* XIII. 1. ad famil. XIII. ad Attic. 38. in quinta Philippica cap. 5. et in libris de natura Deor. vbi I. 33. dicitur, Phaedro nihil elegantius, de fin. I. cap. 5. V. cap. 1. et apud *Phlegontem* in Photii cod. XCVII.

Philiscus. *Aelian.* IX. 12. Variar. ex *Athenaeo* XII. p. 547. [Roma expulsus est Scto A. V. C. 599. vid. *Gellium* XV. II.]

Philistus iunior ad censendum est Epicureis. Eius consolatoriam ad Ciceronem, exulem, refert *Dio Cassius* lib. 38. pag. 70 sqq. y) et latine pridem vertit *Ioan. Aurispa*, Siculus, (qui obiit ann. 1459.) editam Parisiis 1510. 8. vna cum Probi libello de interpretandis Romanorum litteris. [conf. *Mongitor.* biblioth. Sicul. I. pag. 322 sq.]

Philodemus,

y) Cap. 18 sq. tom. I. pag. 164 sqq. edit. Reimari, vbi in not. 89. decem *Philisci* ex antiquitate existantur. *Hart.*

Philodemus, [minus recte a nonnullis vocatur *Philodamus*] Gadarensis, (*Strabo* XVI. p. 759.) Epicureus Ciceronis aetate nobilissimus, (*Astonius* ad Orat. in Pisonem cap. 28. vbi intelligendus est, licet nominatim non expressus,) cuius poemata, elegantia et arguta, sed lasciuia, olim ferebantur, e quibus supersunt hodie epigrammata quaedam graeca in Anthologia. Aliud edidit *Heinsius* de Satira Horat. p. 136. emendauit *Sam. Petitus* lib. I. Obs. cap. 9. Eius librum decimum τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως citat *Laertius* X. 3. Meminit huius Philodemi idem 24. [*Cicero* II. 35. de finibus, vbi alii *Polydemum*; vid. *Dauis.* not.] et *Horatius* I. Satir. 2. v. 121. vbi vide vet. commentatorem et *Menag.* pag. 446. ad Laert. Alius *Philodemus* siue *Philodamus*, Opuntius, de quo Cic. in Ver-
rinis, [I. 25.] *Fabric.* De *Philodemo*, Gadarensi, vide *Turneb.* Aduers. XXI. 15. Scripsit περὶ ἡθικῆς, cuius libri, ex ruderibus Herculanens. eruti, specimen iam editum est. vide paullo ante ad *Hermachum* s. *Hermarchum* notata. Inedita autem eius opuscula de rhetorica, librum super virtutibus et vitiis, atque librum de Musica cum inedita Peripatetici anonymi comm. de Musica ex Herculan. inuentis papyris editurus est *Carolus Rosinus*, Professor linguae graecae in seminario urbano, Neapoli. *Harl.*

Philomarus, (in quibusd. edit. *Philuminaris*.) Epicuri sectator in Epitomis laudatur ab *Ambrosio* lib. X. Epist. 82. ad Vercellensem ecclesiam (al. III. 25.) sed *Philodemi* nomen reponendum monent *Menagius* ad *Laertii* X. 3. et *Benedictini Ambrosii* tom. II. p. 1020.

L. Pisonem, virum consularem, barbarum Epicurum vocat *Cicero* Orat. in Pison. cap. 9. et cap. 24. 25. 27. 28. et 18. et cap. 16: Confer nunc, Epicure noster, ex hanc produxisti, non ex schola etc. Iterum cap. 38. duos Epicureos vocat *T. Albutium* et *L. Pisonem*: et post reditum in Senat. cap. 6.

Plato, *Sardianus*. *Cic.* I. ad Q. fratrem Epist. 2. 4.

Plinius maior, naturalis historiae scriptor, qui lib. II. cap. 7. tot. de diis leuiter differit, et, irridendum, ait, agere curam rerum humanarum illud, quidquid est summum. *Fabric.* — Lib. VII. cap. 55. negat animi immortalitatem. Epicureis eum accenset *Parkerus* disp. I. de deo sect. 24. pag. 63. et ipse *Fabricius* biblioth. lat. lib. II. cap. 13. §. 1. Epicureum dogmate, non moribus eum nominat: *Tolandus* in *Liuiio Adeisidaemone* §. 2. *Iac. Thomaf.* de exustione mundi stoica th. 8. not. b. *Lipsius* in physiologia Stoica III. 11. p. 169. *Pamelius* in nota ad *Tertulliani* libr. de praescript. aduersus haereticos cap. 7. *Reimmannus* in hist. atheismi pag. 201. Spinozistam facit eum *Spencerus* libr. I. 4. II. rit. Hebraeor. cap. 4. pag. 89. *Heumann.* Late disputat de eius philosophia *Brucker.* II. pag. 609 sqq. in primis pag. 613 sq. rectiusque existimat, eum nulli sectae adhaesisse, et historicum potius naturalem, quam philosophum se praestitisse. Liberius cogitabat, more eruditorum illius et superioris aevi hominum, de rebus diuinis. *Harl.*

[*Plinium Secundum*, s. iuniorem, fuisse Epicureum, patet ex eius Paneg. cap. 80. conf. *Clerici* histor. eccles. saec. II. pag. 549. §. 6. fin. et not. 7. *Heumann.*]

Pollius Felix Surrentinus. *Statius* II. 2. Siluar. v. 113.

Polyaenus, Athenodori F. Lampfacenus. *Laert.* X. 24. quem secum in conuiuio disputantem induxit Epicurus, teste *Plutarcho* contra Colotem pag. 1109, [p. 483. vol. X. edit. Reisk. quem vide.] Meminit eiusdem pag. 1098. Obiit ante Epicurum. Vide *Laert.*

Vol. III.

Hh hh

X. 18.

X. 18. magnus mathematicus *Ciceroni* IV. acad. quaest. [cap. 33. vbi vid. *Dauif.* totam geometriam falsam esse credidit. adde *Cicer.* de fin. I. cap. 6. *Fabric.* Bibl. Gr. IV. 15. 6. pag. 482. not. a.]

Polymedes, sub cuius nomine librum scripsit *Epicurus*. *Laert.* X. 28.

Polystratus. Supra in *Hippoclide*. *Hermachi* successor. *Laert.* X. 25. Ipsi successit *Dionysius*.

Pompedius, siue *Pompadius*, inter coniuratos aduersus *Caicum* imper. *Ioseph.* XIX. 1. 5.

T. Pomponius apud *Ciceronem* lib. V. de fin. 1. vide supra, *Atticus*.

Postumius, quem *Epicureis* aliis iungit *Cicero* II. de fin. cap. 22. quid offers cur *Thorius*, *Postumius*, cur *Chius* ²⁾, cur omnium *Magister* *Orata* non iucundissime vixerit? [P]

Sext. Aurelius Propertius sitne *Epicureis* accensendus, minime constat e III. 20. 26. vbi elegantissimus *Broukhufius* legit: aut hortis, dux *Epicure*, tuis: pro quo alii: docti *Epicure*. [vid. ibid. not. *Burmanni* II. sed ne ex hoc quidem loco tutum ducerem argumentum: alioquin pari aut maiore iure *Catullus* aliique multi poetae, verecundiae et pudori in carminibus haud litantes, accensendi essent *Epicuraeis*. *Harl.* De loco *Prop.* disputant copiosius *Fontein.* et *Hufchke* *Epist. crit.* pag. 63 sq.]

Protarchus. *Laert.* X. 26. *Bargyleites*, quem *Basilidi* successisse suspicatur *Gassendus* lib. II. de vita *Epicuri* cap. 6. Meminit *Strabo* XIV. pag. 658.

Ptolemaei, *Alexandrini* duo, vnus *Melas*, alter *Leucus* cognomento. *Laert.* X. 25.

Pudentianus. *Galen.* tom. IV. pag. 368.

Pyrson, ad quem scripsit *Epicurus*. *Plutarch.* pag. 1101.

Pythocles, cuius meminit *Plutarchus* pag. 1124. contra *Colotem*, et pag. 1094. quod non liceat suauiter viuere secundum *Epicurum*. *Laert.* X. 5. et 6. *Epicuri* ad eum epistolas commemorat.

Sadducaei *Epicureae* dementiae arguuntur a *Philastrio* haer. V. *Iudaeorum* *Epicurei* sunt *Maimonidi* *Sadducaei* שמעון בן יוחנן *Epicureismus in Israel.* *Fabric.* — Referuntur isti inter *Epicureos* a *Thomasio* in *philos. aulica* cap. I. §. 4. et a *Buddeo* in *introduc.* ad *philos. Ebraeorum* §. 20. *Heumann.* Negat id *Brucker.* vol. II. pag. 726. praecipue pag. 729. adde *Reimanni* *histor. atheismi* pag. 39 sqq. *Harl.*

Sander, *Lampfacenus*. *Laert.* X. 22.

L. Saufeius, qui cum *Attico*, philosophiae studio ductus, per plures annos habitauit, teste *Ne-pote*, in vita *Attici* cap. 12. *Cic.* ad *Attic.* IV. 6. et VII. 1.

Sextus vid. in *Peduceao* et *Propertio*.

Siron. *Seru.* ad *Virg.* *Eclog.* 6, 3. *Ciceroni* in *Epistolis* VI. 11. et 2. de fin. cap. 35. [vbi vid. *Dauif.*] *Syron*; *Donato* in *Virgilii* vita *Sciron*, [sed ibi cap. 19. §. 79. dedit cl. *Heyne* p. CLXXV. edit. 2. *Virgilii*, audiuit (*Virgilius*) a *Syrone* praecepta *Epicuri*; cuius doctrinae

2) De varietate lectionis vid. interpretes. *Darius*, cur *C. Hirrius Postumius*, cum omnium vis. rescripsit *Scaligeri* emendationem, cur *Thom-* magister etc. *Harl.*

Strimas socium habuit Varium, atque in nota de illo copiosius disseruit,] et *Syron* apud *Cicron.* quæst. acad. IV. cap. 33. [vbi quoque verior lectio *Syron* esse videtur. vid. *Burm.* II. ad Virgilii vitam, a Foca versibus editam, in Anthologia vett. latinorum epigrammatum etc. tom. I. pag. 368. de illo homine, nominisque scriptura. Ita *Syronis* idem *Burm.* scribendum putat nomen, ibidem pag. 677. in epigrammate Virgilii in villam *Scironis*, vt vulgo editur, in quo ei suos amicos, inprimis patrem commendauit, ex agro suo, veteranis adsignato, Romam discedens:

Villula quæ Scironis, (rectius cum Brouckhuf. *Syronis*) *eras et pauper agellus* etc.

In eadem anthologia pag. 428. libro II. epigr. 243. vers. 7 sqq. canit Virgilius,

Vale Sabine: iam valetis formosi.

Nos ad beatos vela mittimus portus

Magni petentes docta dicta Scironis,

Vitamque ab omni vindicabimus cura.

vbi quoque legendum erit *Syronis*. codex enim Vossii habet *Sironis*. *Harl.*

Statilius, de quo Plutarch. in Catone minore et Bruto pag. 989. Dubitat Gassendus II. 6. de vita Epicuri idem ne sit cum Statilio Flacco, cuius epigrammata graeca leguntur in anthologia.

[*Strato*. vide catalogum poetarum epigrammatar. h. v. *Heumann.*]

[*Solon*. vide argumentum eclogae VI. Virgilii. *Heumann.*]

Syllus. *Cicero* de N. D. I. 34. vide *Reinesii* varias lectt. III. 2. pag. 324. *Fabric.* — Sed ibi sermo est de academicis, et magna tam codicum quam interpretum diuersitas. vide *Vistorium* var. lectt. lib. 24. cap. 19. et *Boherium* ac *Dauisium* ad *Ciceronis* locum. *Harl.*

[*Tacitus*. vide, quæ notauî ad eius vitam *Agricolæ* pag. vlt. *Prodigia* false ridet lib. III. histor. cap. 56. *Kirchmaieri* epist. pag. 136. *Gaudentium* de philos. rom. cap. 85 sq. *Lipfii* comment. in *Tacitum* pag. 373. et 455. *Heumann.*]

[*Terpſion*. *Athen.* VIII. pag. 337. *Heumann.*]

Themiste, mulier, vna ex omni memoria philosophari docta. *Lactant.* HL. 25. vid. paullo infra, in catal. seminarum Epicurearum.

Thorius. vid. *Balbus*. [vid. *Ernesti* indicem hist. in clau. *Ciceron.* voc. *Thorius*.]

Tibullus. vid. *Ayrmanus* in vita *Tibulli* §. CXI. *Heumann.*]

Timagoras. *Cicero* quæst. acad. IV. 25.

Timarchus, ad quem scripsit *Metrodorus* apud *Plutarchum* contra *Colotem* pag. 1117.

Timocrates, ad quem scribit *Metrodorus* apud eundem *Plutarch.* pag. 1125. *Metrodori* scilicet frater. id. pag. 1098. 1126. *Laert.* X. 6. Inter primos, qui obscura adhuc *Epicuri* dogmata illustrarunt. id. 4. *Epicuri* heres. id. 16 sq. *Cic.* 2. de fin. [cap. 31. totis voluminibus ab *Epicuro* conciditur. *Cic.* de N. D. I. 33. conf. *Ionfius* I. 20, 3. *Memag.* ad *Laert.* X. 22.]

- L. Manlius Torquatus*, quem Cicero colloquutorem inducit libris de finibus I. cap. 5 sqq.
- Trebatius, Ictus*. Ei dissuadet sectam epicuream *Cicero* ad diuers. VII. epist. 12. [*Bayle* voc. *Trebatius*, not. F. *Menagii* amoenit. I. C. cap. 14.]
- C. Triarius* apud *Ciceronem* I. 5. 7. et 21. de finibus. [conf. *Ernesti* ind. histor. in clauē *Cicer.* h. v.]
- Caius Matrinus Valens*. Vet. inscript. apud *Sponium* pag. 128. Misc. [vid. supra *Matrinus*.]
- L. Varus*, Caesaris amicus, de quo e *Quintiliano* V. 3. *Gassendus* II. 6. Mentio fit apud *Donatum* in vita *Virgilii* [cap. 19. sect. 79. pag. CLXXV. edit. 2. *Heynii*. *Masson* in vita *Horatii* pag. 222. Sed vide cel. *Heyne* Exc. II. ad *Virg.* Bucolica Ecl. VI. 6. 7. pag. 166 sqq. vbi et de *Quintilio Varo*, et *Vario*, poeta, *Virgili* et *Horatii* amico, (quem *Fabricius* in nota msta *Epicureis* adnumerandum censet,) doctē cauteque agitur. *Harl.*]
- Quintilius Varus*, qui docente *Sirone* sectam *Epicuream* didicit teste *Seru.* in *Eclog.* 6. Necem eius luget *Horatius* I. od. 24.
- C. Velleius Senator*, ad quem *Epicurei* tunc primas deferebant, et cui *Cicero* colloquutoris partes tribuit in libris de natura deorum. [Fuisse hunc auum *Velleii* *Paterculi*, coniectura est *Fabricii* *Bibl. lat. lib. II. cap. 2. pag. 3m. not. Heumann.*]
- Verrius*, *Paeti* et *Attici* familiaris. *Cic.* ad diuers. IX. 20. (vbi vid. *Manut.*) epist. 26.
- P. Virgilius*, poetarum latinorum princeps, qui in *Epicuri* hortulo philosophiam doctum se innuit sub initium poematis, cui titulus *Ciris*. Cum [*P*] *Varo* edoctum a *Sirone*, notat *Seruius* ad *Eclog.* VI. atque *Virgilius* ipse in epigramin. Magni petentes doctia di-
sta *Scironis*. [vide paullo ante ad voc. *Siron* notata.] *Seruius* pag. 619. et 620. in X. *Aeneidos*. Videant igitur, quo iure poetam hunc academicum fuisse scribat *Tiberius Donatus* in poetae vita ^{as}) et *Platonis* sectatorem sapientissimum adpellet *Benedictus Aueranius* diss. I. in *Euripidem* tom. I. *Opp.* pag. 329. Certe negari nequit, in poematis suis eum interdum legisse *Platonis* vestigia, vt idem obseruat diss. VII. pag. 409. diss. X. pag. 419. *Fabric.* — *Virgilium* adfectari *Platonem*, scribit *Huetius* quaest. Alnet. libr. II. cap. 23. pag. 295. De eruditione *Virgilii* philosophica egit *Hornius* hist. philos. lib. IV. cap. 4. pag. 243. — *Virgilius* Ecl. VI. 31 sq. describit ortum rerum ex principiis *Democriti* atque *Epicuri*. [At semina ibi non sunt atomi *epicurei*; sed elementa per chaos sparsa. vid. *Heyne*.] In *Ciri* v. 3. 4. se diserte profitetur *Epicureum*. Conferantur ille *Georg.* II. 490 sqq. [vbi vide *Heyne*.] *Acta* erud. *Lips.* tom. I. pag. 418 sq. *Andreas Schottus* quaest. *Tullian.* libr. IV. cap. 5. pag. 295. *Heumann.*

Xenoclem,

^{as}) Cap. 19. sect. 79. vbi conferes not. cel. *Heyne*, pag. CLXXV. eundemque ad *Virg.* Ecl. VI. Atqui, vt aliquoties iam declaravi, poeta, qui philosophum vel placitis opinionibusque philosophorum ad carmen ornandum vitur, a philosopho proprie sumto aut etiam a poeta didactico, qui doctrinam quamdam versibus illuminat, vt *Lucretius* fecerat, probe est distinguendus. Si

igitur praeter loca quaedam, vbi adluditur tantum ad dogma quoddam philosophicum siue ornatus siue veteris cuiusdam imitandi poetae causa id factum sit siue alia de causa poetica, non clariora exstant testimonia et documenta, ex singularibus illis paucisque locis non semper nec tuto colligi potest, poetam alicui sectae nomen dedisse et fuisse omnino addictum. *Harl.*

Xenoclem, Plutarchi fratrem, fuisse Epicureum, suspicor e lib. II. sympol. quæst. 2.

Zeno, Sidonius, καὶ νοῦσαι καὶ ἐρμηνεύσαι σαφῆς. *Laert.* VII. 35. Apollodori auditor, πολλὰ γράφας ἀντὶ. id. X. 25. [vid. *Vossius* de sectis philos. cap. 8. §. 20. *Heumann.*] Illum Phaedri magistrum Cicero Athenis docentem audiuit.

Zeno, Epicureus, a Cicerone et Attico frequentatus, quem principem Epicureorum (suae scil. aetatis) vocat *Tullius* I. de nat. Deor. [cap. 21. *Zenonem*, ait, quem *Philo* noster coryphaeum adpellare Epicureorum solebat, quum Athenis essem, audiebam frequenter, et quidem ipso auctore *Philone*. Mox eundem vocat principem Epicureorum: ibid. cap. 33. et 34. prodit, *Zenonem* litigasse et philosophos alios maledictis aut nominibus ignominiosis lacerasse: in quæst. Tuscul. III. 17. *Zeno* dicitur senex acutissimus et eius opinio de vita beata profertur.] confer de fin. I. 5. V. II. ad Attic. ^{bb)} Diuersus hic et iunior mihi videtur *Zenone* superiore, qui Apollodorum audiuit, Epicuro non multo iuniorem: licet eosdem faciat doctiss. *Ionsius*, vbi quindecim *Zenones* recenset lib. II. cap. 1. *Fabric.* §. 3. pag. 128 sqq. adde eundem II. 14, 8. pag. 218. et 15, 4. pag. 233. supra in vol. II. pag. 672 sq. de pluribus *Zenonibus*. *Athenaeum* XIII. pag. 611. *Bayle* Diction. voc. *Zenon Epicuri.* *Heumann.* Non discernit vtrumque *Zenonem*, nec duo *Zenones* *Sidonios* distinguit *Menagius* ad *Diog. Laert.* VII. 35. atque *Brucker.* vol. I. pag. 1317. adfertiens, addit, etiam si *Laertius* Apollodorum inter Epicuri discipulos referat, id tamen de sectatore quoque, sensu paulisper latiore, posse intelligi. *Harl.*

Zenobius, contra quem scripsit *Alex. Aphrodiseus*, teste *Simplicio* in III. *Phys.* comm. 49.

Zenocrates in epistolis *Alciphronis* pag. 406. 410. etc.

Zopyrus, medicus, εὖ μάλα τοῖς Ἐπικύρεσιν λόγοις ἐνομιληκός, *Plutarchi* aequalis III. 6. sympol. [conf. catal. epigrammatarior. poet. voc. *Nicarchus*.]

Batis, Epicuri soror, vxor *Idomenei*. *Laert.* X. 23.

Leontium, ab Epicuro et Metrodoro amata, *Laert.* X. 4. 5. 6. 23. perinde vt *Marmarium*, *Hadia*, *Erotium* et *Nicidium*. (*Plutarcho* pag. 1097. de non suauiter viuendo Νικηδίων, vbi et Βοιδίων nominat) id. 7. Contra *Theophrastum* scripsit *Leontium* sermone scito et Attico. *Cic.* I. de nat. Deor. cap. 33. et *Plin.* hist. nat. praef. Confer *Menagium* in mulierum philosopharum historia, et ad *Laert.* pag. 446 sq. [*Bayle* Diction. voc. *Epicure*, not. *H.* et voc. *Leontium*. *Leontia* haec dicitur apud *Petrum Blesensem*; sed minus recte, iudice *Fabricio* *Bibl. Gr.* V. II. pag. 458. *Heumann.* Plura collegit *Wolf.* in catalogo foeminarum, olim illustrium, subiuncto mulierum graecarum, quae oratione profa vsae sunt, fragmentis et elogiis, pag. 385 sq. *Harl.*] *Leontium* hanc *Metrodori* legitimam vxorem fuisse, et falsa, quae de illa, tamquam meretrice, feruntur, contendit

Hh hh 3

^{bb)} Vbi scribitur *Xeno*, vti epist. 10. nec Ernesti notat lectionis varietatem; immo in indice histor. *Cic.* plures *Xenones*, ab illo et *Zenone* diuersos, adducit. *Harl.*

dit *Gassendus* in *Epist.* tom. VI. *Opp.* p. 128. ") Filiam eius, *Danaem*, *Sophronis*, praefecti *Ephesi*, amariam, memorat *Athenaeus*, lib. XIII. pag. 593.

Phaedrium, *Epicuri* serua, manumissa eius testamento. *Laert.* X. 21.

Philamnis, *Samia*, [*Leucadia*, incertae aetatis, *Athen.* V. pag. 220. F.] in quam *Dioscoridis* epigramma, qua famam de insana libidine propellere ab ipsa conatur, edidit *Spanhemius* de usu numismatum diss. IX. pag. 764. [tom. II. pag. 523. edit. II.] Confer etiam *Fleetwoodi* inscriptionum antiquarum syllogen pag. 338 sq. qui postremos binos versus ita interpretatur: *At illius quidem nomen exspuet suis abolabit (ἀναπύσσει, apud Spanh. est ἀναπύσσει) tempus, mea autem ossa, postquam famam iniquam a me amolita sum, τρεφδέν, placide quiescant.* [P] *Fabric.* — Plura de illa collegit *Olearius* in diss. de poetriis graecis, nr. LX. pag. 176 — 178. subiuncta editioni *Sapphus*, a Io. Christiano Wolfio curatae. *Harl.*

Themista, *Zoili* filia, *Leontei*, *Lampsaceni*, vxor. *Laert.* X. 5. *Cicero* in *Pison.* cap. 26. *Clemens Alex.* *Lactant.* III. 25. vid. *Thomae Bentleii* notas ad *Ciceron.* II. de fin. cap. 21. pag. 110. *Fabric.* Plura leges in *Wolfii* catalogo foemin. olim illustr. citato, pag. 450 sq. *Harl.*

Tophila, *Martial.* VII. 68.

IV. De Philosophis Cyrenaicis ^{ad}), qui et ἡδονικοί.

Epicureis merito a me subiunguntur *CYRENAICI*, ἐκ μιᾶς οἰνοχόης Ἐπικύρου πεπωκότες, ex eodem cum *Epicuro* poti poculo, ut loquitur *Plutarchus* pag. 1089. de non suau. viuendo sec. *Epicurum*. Passim quoque cum *Epicureis* videas coniungi, quia et ipsi in voluptate aiebant summum boni consistere. *Hieron.* in *Ecclesiastae* IX. Et haec inquirunt, aliquis loquatur *Epicurus*, et *Aristippus*, et *Cyrenaici*, et ceterae pecudes philosophorum. Naturalia cum rationalibus sustulisse, et contentos fuisse moralibus, notat *Seneca* ep. 89. Auctor huius sectae, *Epicuro* antiquior et ad asotiam proiectior, fuit *Aristippus*, *Socratis* discipulus, de quo vide si placet *Suidam* et *Eusebium* XIV. praeparat. pag. 763 sq. ac quae dixi lib. II. cap. 24. §. 33. *Aristippo* successit *Arete*, filia, de qua nescio vnde hauserit *Thomas Thomae* apud *Colomesium* pag. 590. *Opp.* [vide supra, in vol. II. pag. 702.] Huic filius *μπαροδιδάκτος Aristippus*. In *Wibaldi*, Abbatis *Corbeiensis*, epist. 147. tom. II. monument. *Edmundi Martene* pag. 337. *Callipho* et *Inomachus Cyrenaici honestatem cum voluptate iunxerunt*.

cc) Vide tamen *Athenaeum* lib. XIII. pag. 585. 588. *Heumann.*

dd) De conditore huius sectae, *Aristippo*, eiusque disciplina, schola huiusque fati vid. supra ad vol. II. p. 700 sqq. *Diogen.* *Laert.* II. 65 sqq. de *Aristippo*, et segm. 86 sqq. de *Cyrenaicis*, coll. *Rossio* in commentatt. *Laert.* §. 14. pag. 36 sqq. qui segm. 85. explicat, atque *Casauboni*, *Menagii* et *Aldobrandi* crisin atque interpretationem reicit. *Strabo* XVII. pag. 837. *Sextus Empir.* adu. ma-

them. VII. sect. 191. Loca *Ciceronis* et aliorum congestit *Gedicke* in M. T. *Ciceronis* historiae philosophiae antiquae p. 103 — 112. Historiam et placita illius sectae persecuti sunt *Stantrius* in hist. phil. part. III. *Brucker.* vol. I. pag. 584 — 609. *Meiners.* in historia dogmatum apud Gr. et Rom. tom. II. pag. 646 — 665. *Gurlitt* in sciagraphia hist. phil. p. 57 — 60. adde *Tiedemann Geist der spekulativen Philosophie* tom. II. pag. 403 sqq. *Harl.*

runt, lege *Dinomachus* ex *Cicerone* lib. V. 8. de fin. Eodem loco *Wibaldi* male *Hebillus* nominatur pro *Herillo*.

Ex Cyrenaica secta deinceps prodire *Theodorii*, a *Theodoro*, atheo, qui *Aristippi* μαθητοδιδάκτης discipulus fuit. *Laert.* II. 85. 86. *Suidas* in *Ἡρα*. Licet audierit quoque alios, ut *Zenonem*, *Citium*, *Brysonem* et *Pyrrhonem*. *Suid.* in *Θεόδωρος*. *Fabric.* — De *Theodoro* plura scripsi supra, in catalogo *Platoniorum* pag. 189. adde *Parker.* de deo, disput. I. sect. 7. pag. 19, *Bayle* diction. tom. I. voc. *Bion*, *Buddeum* thes. de atheismo cap. 1. §. 17. et in compendio hist. philos. pag. 133 sqq. *Stolle* in historia phil. moral. gentil. §. LV. p. 65. qui cum atheismi reum fecerunt, praeunte *Cicerone* de N. D. lib. I. cap. 1. et 23. *Sext.* *Empir.* adu. mathem. IX. sect. 51. (vbi vide *Fabricii* notam p. 561.) et 55. — Successionem scholae Cyrenaicae *Meiners.* l. c. pag. 653. not. hanc fuisse putat: *Aristippus*, *Arete*, *Aristippus* minor siue *Arete* filius, *Anniceris*, (contra *Menagium*, qui ad *Diogen.* *Laert.* II. 86. duos *Anniceridas*, virumque Cyrenaeum fuisse, amplis verbis euincere sustinuit,) *Theodorus*, *Hegesias*, *Euemerus* et *Bion Borysthenites*. Sed omissi sunt *Antipater* aliique a *Fabricio*, *Perizonio* ad *Ael.* II. 27. *V. H. Bruckero* I. p. 599 sq. etc. nominati. *Harl.*

Habuit praeterea et alios discipulos maior *Aristippus*, ut *Synallum* *) (nisi pro Σύναλλας cum *Menagio*, ut sane videtur, legendum σύν ἄλλοις,) cuius meminit *Eusebius* XIV. praeparat. pag. 764. et *Antipatrum*, Cyrenaeum, *Laert.* II. 86. quem oculis captum fuisse *Cicero* scribit *Tusc.* [cap. 38. libri V.] tum *Aethiopem* ex *Ptolemaide*, *Laert.* ibid. *Aristotelem* quoque, Cyrenaicum, qui de poetica scripserit, refert *Laert.* V. 35.

Antipatri discipulus fuit *Epitimedes*, Cyrenaeus, *Epitimedis*. *Parabates*, *Parabatae* *Hegesias* *Pisithanatus*, a quo *Hegesias*, teste *Laertio* II. 85. dicti, et *Anniceris*, a quo *Annicerii*, ut eidem *Laertio* ac *Suidae* in *Ἀννικεῖς* et *Ἀννικίππος* traditum. Confer, quae de *Annicerii* viri docti ad *Laertium* III. 19. et *Aelianum* II. 27. Var. ac de vniuersa Cyrenaeorum schola praeclarus *Vossius* libro de Philosophorum sectis cap. IX. *Annicerios* *Cicero* quoque memorat de *Offic.* III. 33. *Marsilium* vero *Cognatum*, qui *Obseruatt.* III. 17. hunc *Annicerium*, Cyrenaicum, confundit cum *Annicerio*, *Aegineta*, qui redemit *Platonem*, reprehendit *Reinesius* *Epist.* ad *Rupertum* et ad *Daumium* pag. 121. 343. et 473. licet *Ioach. Kuhnii* ad *Aeliani* *V. H.* lib. II. 27. neget, duo statuendos esse *Anniceres*. *Fabric.*

[De *Hegesia*, Cyrenaico, qui, ut *Cicero* *Tuscul.* disput. I. 34. (vbi conf. *Dauis.*) *Valerius Max.* VII. cap. 9. ext. 3. aiunt, de morte, a malis nos abducente, tam grauitur disputare, aliisque mortem persuadere potuit, ut multi his auditis mortem sibi ipsi consciscerent, vide progr. *Rambachii* de *Hegesia* πεισιδανάτω, in illius *Sylloge* dissertationum, ad rem litterariam pertinentium, *Hamburg.* 1790. nr. 4. — Hic *Hegesias* non est confundendus, quod fecerunt *P. Burmannus* ad *Quintil.* XII. 10. p. 1085. et *Boherius* ad *Ciceronis* *Tusc.* I. 34. cum *Hegesia Magnete*, oratore et historico, uti monuit *Ruhnken.* ad *Rutilium Lupum* de figuris etc. pag. 27. vbi a pagina 25. docte fuseque disputat de *Hegesia Magnete*. Discernit illos quoque post *Vossium* *Fabricius* infra in libro IV. cap. 32. vol. III. pag. 484. adde supra in hoc vol. pag. 43. voc. *Hegesias*.

Euemeris

ce) Fuit etiam *Metallus* quidam, pater *Ichthyaec*, dialectici: de quo vid. paullo post, inter *Megaricos*.

Euemeris siue *Euhemeris* etiam mentio est iniicienda. Cuius fuerit, non satis compertum est: alii enim ex Peloponneso Messenium, (quod verum putant Cellar. et Bünnemann. ad Lactant. I. II. 33.) alii Messanensem ex Sicilia, alii Agrigentinum, alii Tegeaten fecerunt eum. Messanensem, e Sicilia, eum fuisse, non dubitat *Mongitor* in biblioth. Sicula I. p. 189 sq. vbi copiosus est de nostro eiusque aetate, ophionibus etc. ac nubem scriptorum antiquiorum non minus quam recentiorum excitat. In patriam illius inquisiuit quoque *Iac. Nic. Loensis* in Miscell. Epiphylt. lib. X. cap. 1. — Floruit tempore Cassandri F. Macedoniae regis cuius auspiciis longinqua suscepit itinera per oceanum meridianum. Eius aetatem *Mongitor* cum *Reina* in not. Messan. part. I. pag. 212. confert ad Olymp. CXVII. *Vossius* putat, eum floruisse Olymp. CXIV. *Ricciolus* autem in Chronol. reform. tom. IV. ind. 1. pag. 117. Olymp. CXX. Quum insulam Panchaeam perlustrasset, (quod quidem *Plutarchus* aliiue fabulosum esse contendunt,) inuenisse ibi dicitur *Iouis Triphyliae* columnam in eaque legisse inscriptas res illius gestas; ex qua aliisque inscriptionibus architectatus est, (multa enim finxisse eum, est credibile,) libros *ἱεῶν ἀναρχαῶν*, siue *historiae sacrae*. *Lactant.* de falsa relig. I. cap. II. sect. 33. pag. 73. edit. Bünen. *Antiquus*, ait, *auctor Euhemeris*, qui fuit ex ciuitate Messene, res gestas *Iouis* et ceterorum, qui dii putantur, collegit historiamque contexit ex titulis et inscriptionibus sacris, quas in antiquissimis templis habebantur, maximeque in fano *Iouis Triphyliae*, vbi, auream coronam positam esse ab ipso *Ioue*, titulus indicabat, in qua columna gesta sua perscripsit, ut monumentum esset posteris rerum suarum. Initium operis fuisse videtur, quod seruauit *Sextus Empir.* adu. mathem. IX. sect. 17. pag. 552. edit. Fabric. cuius longam doctamque notam consules. Operis argumentum demonstrauit *Cicero* de N. D. I. cap. 42. vbi confer *Dauisii* adnotationes. Illam historiam et interpretatus est *Ennius* et sequutus: sed vtriusque labor intercudit praeter fragmenta, (vid. *Diodor. Sic.* in excerpt. vol. II. p. 633. edit. Wesseling.) quae diligenter collegit *Hieron.* Columna in fragmentis *Ennii* pag. 312 sq. edit. Hessel. Quod autem originem deorum et superstitionum aperuit, a multis habitus est acerrimus pietatis hostis, et adpellatus *ἄθεος*; ab aliis autem maiore iure ab illo criminis vindicatur. Praeter Columnam l. cit. *Mongitor*. qui ei notam impietatis inurit, ac *Brucker.* vol. I. pag. 604 sqq. vide *Reimann.* in hist. atheismi pag. 176 sqq. (qui quoque a pag. 172. de *Aristippo*, *Theodoro*, et *Bione*, atheismi inculcatis ab aliis, ab aliis autem vindicatis, differit,) et pag. 246. *Meimserf.* in hist. doctrinar. apud Graecos tom. II. pag. 664 sq. *Zimmermanni*, *Seuini*, *Fourmontii* et *Foucheri* commentationes de *Eumero* iam laudaui in Introduct. in hist. L. Gr. tom. I. pag. 491 sq.

Bion Borysphenites, Antigono, Macedoniae regi, acceptus, circa Olymp. CXX. homo ingeniosus et acutus; sed dicax quoque; qui impietate et contumeliose in deos dictis superauit praeceptorem Theodorum: sed morti quum vicinus esset, inconstantiam ac poenitentiam petulantiae ac procacitatis prodidisse fertur. Conf. *Diogen. Laert.* IV. 46 sqq. ibique interpret. *Athen.* XIII. cap. 6. pag. 591 sq. *Senecam* V. 7. *Plutarch.* de S. N. V. pag. 72. edit. *Wytenbachii*. *Brucker.* I. pag. 607 sqq. *Bayle* Dict. art. *Bion.* I. p. 566. etc.

Apellus Cyrenaicus apud *Marcian. Heracleot.* pag. 63. eius *ὑπερβολαὶ* citat *Clemens* Protrept. pag. 31. vide infra de *Apollodoro* cap. 27. vet. edit. pag. 671.

Aristoxenus quoque nulla re nisi gula celebris et ventrosus dictus, fuit Cyrenaicus. *Athen.* I. pag. 7. diuersus ab *Aristoxeno*, de quo cap. seq. §. 2. fin. *Harl.*]

Carnades

Carneades etiam fuit Cyrenaicus, unde Clitomachum eius in schola Cyrenaica successorem fuisse scribit *Stephan. Byzant.* in *Καρχηδών*. Sed academici hi fuerunt a Cyrenaicorum ceterorum dogmatis alieni.

Mnesistratios cum Cyrenaicis et Epicureis conspirare, notavit e Posidonio Athenaeus VII. pag. 279.

V. De Pyrrhone et Scepticis.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ.

Fontes, e quibus notitia Pyrrhonis eiusque sectae hauriri potest, partim, ut ita dicam, sunt exsiccati, partim adhuc adiri possunt. *Aenesidemii* octo libri de Pyrrhoniis praeter epitomen, a *Photio* cod. CCXXII. seruati, perierunt. Pariter *Fauarini* tropi Pyrrhonii iniuria temporis absumti sunt, *Diogenes Laert.* IX. 61 sq. memorat *Astanium Abderitem*, *Antigonum Carystium* in libro de Pyrrhone, tum (segu. 70.) *Theodosium* in scepticis capitulis. Quorum scripta, in quibus de Pyrrhone differitur, aetatem tulerunt, ii sunt *Diogenes Laertius* lib. IX. 60 sqq. (vbi interpretes, praecipue Menagius, sunt consulendi: sed illi ipsi aliquoties corriguntur, et multa Diogenis loca emendantur aut explicantur ab *Ignatio Roffio* in Commentatt. Laert. per multas paragraphos pag. 204—244.) — *Sextus Empiricus* in Pyrrhoniarum hypotyposeon libris tribus, quos Fabricius in praeclara sua Operum Sexti Empirici editione doctis obseruationibus criticis atque historicis illustrauit^{ff}). Pauca dedit, eaque fere omnia ex Diogene Laertio, *Suidas* tom. III. p. 245 sq. in *Πυρρόν* et *Πυρρόνιστος*, et *ἑδὲν μᾶλλον*. Vtiles quoque esse possunt, ad historiam placitaque illius sectae cognoscenda, ii, qui scepticismum oppugnarunt, Claudius Ptolemaeus, Galenus, Sextus, (cuius disputationes anti-scepticas post Stephanum gr. et lat. edidit *Fabric.* in B. Gr. vol. XII. pag. 617.) alique, memorati a *Morhofio* Polyhist. tom. II. lib. I. cap. VI. pag. 30 sq. a *Fabricio* in Syllab. script. de V. R. C. cap. XXIII. §. 4. pag. 455. vbi quoque recentiores scepticismi aduersarii enumerantur. Loca *Ciceronis* et aliorum collegit *Gedicke* in M. T. Ciceronis historia philosophiae antiquae, pag. 351 sqq.

Inter recentiores doctissimus scepticismi, quem tamen ultra philosophiae limites non extendit, defensor fuit *Petrus Dam. Huetius* in tractatu philosophico, (gallice scripto,) de imbecillitate intellectus humani, Amstel. 1723. 8. qui insignem quoque scepticorum, siue eorum, qui sensus atque intellectum falli posse, et veritatem esse absconditam existimarunt, numerum praebet. Tum *David. Hume*, Anglus, summis acutissimisque scepticis adnumerandus, multos nactus est tam adsecclas, quam aduersarios. Nuperrime eius opiniones adgressus, fundamentum totius quasi aedificii euertere studuit *Iacob*, philosophus aequae acutus, in *Kosmann.* Allgemeinen Magazin für kritische und populaire Philosophie, tom. I. part. I. Breslau. 1792. 8.

Iobum et Salomonem scepticos iam fuisse, contenderunt *Gassendus* in Opp. tom. III. exercitatt. paradox. lib. II. exerc. 6. et auctor Obseruationis XIII. tom. VIII. Obseruat. selectar. Halens.

^{ff}) Censor illius editionis in Actis eruditorum de Pyrrhonismo eiusque ortu pag. 388 sqq. quaedam monet.

Malens. Enimuero Gassendum refutauit M. *Henr. Aftanius Engelken* in diff. de scepticismi ortu et progressu, Rostoch. 1702. et auctori obseruat. se opposuit M. *Boeckmannus* in duabus de Salomone a scepticismo vindicato disputationibus, Wittebergae 1710. nec noui auctores relationum innocentum (der unschuldigen Nachrichten,) ad ann. 1705. p. 181.

Contra scepticismum praeter Merfennium aliosque, armis validis dimicauit *Petrus de Villemandy* in *Scepticismo debellato*, seu humanae cognitionis ratione ab iniis radicibus explicata, eiusdem certitudine aduersus scepticos quosque veteres ac nouos inuicte asserta; facili ac tuta certitudinis huius obtinendae methodo praemonstrata. Lugd. Bat. 1697. 4.

Σκέψις tamen siue dubitatio moderata, sapientiae verae propria et omnium sapientium character, probe discernenda est ab immoderato illo scepticismo, qui, nisi de apertissimis quibusue, tamen de rebus notis et principiis certis tam humanis quam diuinis dubitat. Praeuiisse quidem videntur academici; at enim *differre*, ait *A. Gellius* N. A. lib. XI. cap. 5. (vbi de Pyrrhoniis philosophis quaedam deque academicis strictim notauit,) *inter sese et propter alia quaedam, et vel maxime propter ea existimati sunt, quod academici quidem ipsum illud nihil posse comprehendere, quasi comprehendunt, et nihil posse decernere, quasi decernunt: Pyrrhonii ne id quidem ullo pacto videri verum dicunt, quod nihil esse verum videtur.* adde *Fabricii* notam ad Sexti Empirici Pyrrh. hypot. I. 1. pag. 1. ipsum *Sextum Empiricum* l. m. lib. I. cap. 33. pag. 56 sqq. ibique *Fabric. Huetium* de imbecillitate intellectus hum. lib. I. cap. 14. §. 32 sqq. pag. 139 sqq. qui simul demonstrare conatur, quo pacto Pyrrhonii cum philosophis academiae mediae siue secundae conciliari possint; *Vossium* de philosophorum sectis cap. 20. §. 7. et 8. cui tamen difficile esse videtur, discrimen vllum videre; *Buddeum* in compendio historiae philos. cap. IV. §. 28 sq. pag. 147 sqq. qui pag. 20. laudat *Abraham. Grauium*, eumque scribit, egregiam lucem historiae scepticismi adfundere in *specimine philosophiae veteris, in qua notae quaedam ostenduntur*, per integrum I. librum. *Tiedemann.* in Geist der spekulatiu. Philosophie tom. I. cap. 13. pag. 566 sqq. qui pag. 576 sqq. ea, in quibus differunt illi, persequitur.

Sed subiungam notitiam librorum aliorum, in quibus de Pyrrhone aut scepticismo vberius agitur, et alii quoque libri, huc pertinentes, memorantur.

Hieronymus Hirnhaim de typho generis humani, siue scientiarum humanarum inani ac ventoso tumore, difficultate, falsitate, iactantia, praesumptione, incommodis et periculis. Pragae 1676. Is fundamenta philosophiae subuertere conatur, et oracula diuina vnicum tantum sapientiae fontem habet.

Ios. Glanville sceptis scientifica aduersus vanitates dogmaticorum, Londini 1665. Equipere studet, in natura esse permulta incognita, quae nulla arte possint indagari.

Martini Schoockii de scepticismo libri IV. Groningae 1652. 12.

Franciscus Mothaeus Vayerius (Franc. de la Mothe le Vayer) in libro: *de la Vertu des payens*. Paris. 1642. 4. rec. et auct. ib. 1647. 12. et *Discours pour montrer que les doutes de la philosophie sceptique sont de grand usage dans les sciences*. Paris. 1669. 12. atque in Operibus a filio illius editis, Paris. 1653. fol. — auct. ibid. 1656. II. tom. fol. — ib. 1662. fol. III. tom. — et auct. post auctoris obitum, Paris. 1684. 12. XV. tom. vid. *Niceron.* Memoires, ex versione Baumgartenii german. tom. XV. pag. 108 sqq. et 115. *Bayle* Dict. voc. *Pyrrhon* in

in notis et voc. *Vayer*, atque *Thomasii* Gedanken über allerhand Bücher 1689. pag. 670 sqq. *Brucker*. loco infra citato.

Georg. Paschius de variis modis moralia tradendi etc. Kilon. 1707. 4. pag. 700 sqq. vbi pag. 720 sqq. iam Io. Francisc. Picum Mirandulam, Henr. Corn. Agrippam, (de quo vid. *Stolle* Anleitung zur Hist. der Gelahrheit, edit. III. pag. 37 sq.) Franc. Sanchez (Sanctium) aliosque, in vitramque partem disputantes, commemorat.

Fabricius in margine sui exempli manu notavit *S. Augustinum* libr. III. contra academicos, *Io. Franciscum Picum* lib. II. exam. virtutis gentium, *Marium Morsennum* de virtute scientiarum aduersus scepticos^{ss}), *Samuel. Parkerum* diff. VI. de deo et prouidentia, *Iac. Arrhenii* diff. de Pyrrhonia secta. Vpsal. 1708. 8. Accedunt

Dan. Hartnacci historia breuiuscula scepticismi veteris et recentioris adiecta *Franc. Sanchez* libro, quod nihil scitur. Stetini 1665. 12.

Io. Frid. Hennischii diff. de philosophia aphilosophia, siue scepticismo, Lipsiae 1682. 4.

Iac. Bruckeri, Augustani epistola de Pyrrhone, a Scepticismi vniuersalis macula absoluendo, in Miscellaneis Lipsiensibus ad incrementum rei litterariae, tom. V. Lipsiae 1717. 8. pag. 236 sqq. — rec. auctior cum adnotationibus, Pyrrhonis historiam amplius illustrantibus, in eiusdem Miscellaneis historiae philosophicae, litterariae, criticae etc. Augustae Vindelic. 1748. mai. 8. nr. I. Contra Antigoni Carystii narrationem, a calumniis dogmaticorum sophistarum profectam, apud Diog. Laert. IX. 61. et 62. defendit Pyrrhonem, et primum ex iis, quae Laertius de eo eiusque dogmatibus prodidit memoriae, tum quod Pyrrhon dogmaticorum philosophorum siue sophistarum inuidiam sibi conflat, quia illis eorum captiunculis simulata ignorantia eosque omnium exposuit risui, porro ex honore pontificatus, apud Eleos impetrato, ex auctoritate, qua valuit apud Epicurum, denique ex dignitate, qua floruit in patria et immunitate, philosophis illius gratia data, sat multa validaeque ducit argumenta.

Io. Franc. Buddei exercitat. de Scepticismo morali, Halae Sax. 1699. rec. in eiusdem anale&is hist. philosophicae, Halae. 1706. 8. pag. 203 sqq.

Bayle in Dict. voc. *Pyrrhon* vbi multa praeter ea Moreri peccata notat, tom. III. pag. 731 — 736. tum in vocc. Arcefilas, Democrit, aliisque, in quibus aliisque libris quum se ipse insignem praestitisset scepticum et multa praecipue in longioribus notis ad locum, Pyrrhon, in medium adtulisset, quae ab oraculis diuinis aliena viderentur, a multis notatus atque vel atheismi reus factus, certe arma suppeditasse atheis creditus est. vid. *Buddei* theses de atheismo, cap. I. §. 25. pag. 147 sqq. praecipue pag. 156 sqq. *Stolle* in Anleit. zur Historie der Gelahrheit, edit. III. pag. 416 sqq.

Frider. Guilielmi Bierlingii commentatio de Pyrrhonismo historico. Lipsiae 1724. 8. cap. 1. §. 1 — 6. atque pag. 11 sqq. ostendit, Pyrrhonem neque insipientem fuisse, neque sceleratum, multasque de eo sparsas reiecit fabulas.

liii 2

Chr.

gg) Inscriptio libri est: *La Verité des sciences, contre les Sceptiques ou Pyrrhoniens*, à Paris. 1625. 8. conf. *Perrault*, Hommes illustres tom. II. pag. 52 sqq.

Chr. August. Hausen progr. de contradictionibus scepticorum. Lipsi. 1733. 4.

Iean. Pierre de Crousaz Examen du Pyrrhonisme ancien et moderne. à la Haye 1733. f.

Gottlieb Stolle in *Anleitung zur Historie der Gelahrtheit*, edit. 4. pag. 383. de Pyrrhone, tum de variis scepticorum erroribus et placitis pag. 449 sq. 558. de scepticismo recentiorum morali pag. 642 sq. De scepticismi patronis, Sanctio, Vayero, Pico, Agrippa, Huetio, Sorbierio Huetioque pag. 413 — 416. — Idem in *Historie der heydnischen Morale* pag. 197 sqq. de Pyrrhone et scepticorum placitis, ad doctrinam morum pertinentibus, agit.

Stanleii hist. philos. part. XI. tom. III. pag. 51 sqq.

François de Salignat de la Motte Fenelon Abregé des Vies des anciens Philosophes, avec un Recueil de leurs plus belles maximes. Paris 1726. 8. rec. tom. III. des Nouveaux dialogues des morts de Mr. de Fenelon, Amsterd. 1727. 12. in quorum dialogo XXVII. Pyrrhon cum vicino suo colloquens inducitur (illorum tamen auctorem esse Fenelon, negat *Ramsay* in *Journ. des Scavans*, Mai 1727. p. 127. edit. Amstel.) — germanice vertit notasque adiecit *Io. Mich. von Loen: Fenelon Lebensbeschreibungen* etc. Francof. et Lipsiae 1748. nr. 23. pag. 391 sqq. Fenelon multas repetit fabulas, quas Loen in notis iure proscibit, et de scepticismo probabili eiusque limitibus differit.

Brucker in hist. critica philos. vol. I. pag. 1317 — 1349. — vol. II. de secta sceptica sub imperio romano, pag. 627 — 638. vol. IV. part. I. pag. 537 — 609. de scepticis recentioribus praecipue Francisco Sanchez, Hieron. Hirnhaym, Fr. Mottaéo Vayerio, Petro Dan. Huetio, Foucherio, canonico Divionensi, et Petro Bayle, quorum vitam, scripta, opiniones et controuersias inde natas late persequitur. Denique in adpendice siue vol. VI. pag. 334 — 336.

Le Pyrrhonisme raisonnable par Mr. de *Beausobre*. Berolín. 1755.

Gurlitt Sciagraphia hist. philos. p. 138 — 144. qui laudat quoque loca *Platneri* aphorismor. philosophic. tom. I. pag. 129. et 257 — 262. edit. sec. et tom. II. pag. 477 — 479. atque *Garuii* progr. legendorum philosophorum veterum praecepta nonnulla et exemplum pag. 26 — 38. laudat.

Godofr. Ploucquet diss. de epoche Pyrrhonis. Tübingae 1758. 4. Sexti Empirici et reliquorum scepticorum cuniculos et sophismata adoritur.

In libro: *Litteratur und Völkerkunde* a. 1784. part. IV. pag. 906 — 908. exstat quoque commentatio huc pertinens.

M. Christ. Vici. Kinderuater disp. adumbratio quaestionis, an Pyrrhonis doctrinae omnis tollatur virtus? Lipsiae 1789. 4. *Harl.*

Pyrrho, Eleus^{hh)}, Anaxarchi discipulus, Epicurum aetate paullo antecessit, pictor primum, deinde in Democriti quum incidisset libros, philosophiae [P] operatus praeceptore Drysone, Stilponis F. siue, vt *Ionfius* pag. 191. II. 15. malit *Bryssone*. *Laert.* IX. 61 sq. [vbi Menagius

hh) *Eudocia* in *Violario* p. 368. Πύρρων Πλάτ. κεδόνος, κατά τὴν ἐν Ὀλομπεύδῃ, καὶ ἐν ἑαυτῇ etc. *Harl.*

Menagius e Suida corrigit Βρύσανος et sic quoque Eudocia l. c. Variā deinde itinera adiit sapientiae causa, relictis vero praeceptoris et quorumcumque dogmaticorum placitis, nihil prorsus certo sciri posse, in utramque partem de omnibus disputando contendit; neque tamen hoc docuit tanquam plane certissimum, neque in vita communi Scepticum se gessit, ut e variis Laertii Sextique locis constat. Nihil scriptum reliquit, teste rursus Laertio IX. 102. et Aristocle apud Eusebium XIV. cap. 18. praeparat. pag. 758. et 763. vbi emendandus eruditus interpres: nam verba *χρησὸν μὲν εἶδέν ἔτε εὖρεν ἔτε ἔγραψε*, non significant, Pyrrhonem in Democriti libris nihil boni reperisse; sed ipsum lectis Democriti libris per se nihil neque inuenisse neque scripsisse praeclari. Homeri studiosus lector poema in Alexandrum M. scripsisse et pro eo praemium decies millia aureorum tulisse fertur apud Sextum Empir. aduers. Grammat. I. cap. 13. sect. 272. p. 275. (coll. Laert. IX. 67.) et sect. 282. pag. 279. [vbi conf. Fabricii notam et Menagium ad Laert. IX. 102.]

E vita decessit propemodum nontagenarius, Laert. IX. 62. quo anno, vel qua Olympiade, non reperit adnotatum. Discipuli eius fuere Timon, Hecataeus, Eurylochus, Nausiphanes alique. Vitam Pyrrhonis Timonisque scripserat Antigonus Carystius, (in opere, quo et aliorum Philosophorum vitas fuit persequutus,) teste Aristocle apud Eusebium XIV. pag. 762 sq. Sectatores eius non modo Pyrrhonii, sed etiam a philosophandi ratione dicti Aporetici, Sceptici, Ephēstici ac Zetetici. Laert. IX. 69. 70. Suid. voc. Ἐφεστικοί. Cui adde, si placet, Iosium [III. 6, 8. pag. 25. Sext. Empir. Pyrrhon. I. cap. 3. sect. 7.] Alios vero philosophos veluti certa tantum et explorata dogmata venditantes, quae Scepticis videbantur incertissima, adpellabant communi nomine Dogmaticosⁱⁱ⁾, quos deinde iterum singulari nomine discriminabant, ut apud Sextum lib. I. Pyrrhon. Hypotypof. p. 14. *κατὰ τὰς μάλα ἡμῶν ἀντιδοξήσας τῶν δογματικῶν ἀπὸ τῆς σοφίας*. Sed post Pyrrhonem age Scepticos quosdam ordine litterarum in medium adducamus. Sunt igitur, qui calamo meo sese obtulere, hi^{kk)}:

Aenesidemus, Gnosius, Heraclidis, Sceptici, auditor. Laert. IX. 116. non ita diu ante Aristoclem floruit, ut constat ex Eusebii praeparat. pag. 763. itaque Pyrrhonis συνήθης dicitur apud Laert. IX. 102. non quod Pyrrhonem ipsum audierit, sed eius dogmata fuerit sectatus. Alexandriae docuisse ex eodem Eusebio constat. Hinc aliis dicitur Aenesidemus Alexandrinus, [vid. Brucker, vol. I. p. 1328.]

Eius Πυρρωνέων λόγων librum primum laudat Laertius IX. 106. quartum Sextus 7. contra Math. pag. 258. Photius cod. CCXII. singulorum octo librorum argumentum refert, testaturque, opus inscriptum Lucio Neroni, (al. Tuberōni romano viro nobili, τῶν ἐξ Ἀκαδημίας τινι συναρξεσιώτη. Ex hoc opere quod in VIII. libros digestum fuisse idem Laertius IX. 116. docet, forte nouem [P] modorum ὑποτύπωσιν, quibus incerta esse, omnia disputabat, refert Aristocles apud Eusebium XIV. praeparat. p. 760. Vide et Laert. IX. 87. et quae de iisdem modis Sextus Empiricus lib. I. Pyrrhon. Hypotypof. Fauorini Arelatenfis, Academici, libros X. πυρρωνέων τρόπων laudat Gellius XI. 5. [vbi

Iiii 3

vide

ii) Vid. Sext. Empir. Pyrrhon. hyp. I. 1. p. 1. ibique Fabricii not. Hinc Sceptici vocantur Σωφιστικοί a Iustino Martyre, dial. p. 6. Harl.

kk) Catalogum praecipuorum Scepticorum exhibet Fabricius ad Sexti Empiric. hypotyp. Pyrrhon. I. sect. 164. p. 41. Harl.

vide not. tom. II. pag. 72. edit. Lipsienfis.] confer Philostratum I. de Sophist. pag. 495 sq. Aenesidemi σοιχεῖσταις, *Euseb.* p. 761. ὑποτύπωσιν εἰς τὰ Πυρρόνεα, *Laert.* IX. 78. librum κατὰ σοφίαν (an σοφιστάς?) et alium περὶ ζητήσεως, *Laert.* IX. 106. πρῶτην εἰσαγωγὴν *Sextus* II. contra Physic. pag. 417. [conf. *Rossii* comm. *Laert.* §. 81. pag. 222 sqq. §. 86. pag. 223 sqq. etc.]

E Scepticisme, non modo ἀφασίαν et ἀταραξίαν, vt Timon, sed plane ἡδονὴν consequi aiebat, vt est apud eundem *Eusebium* pag. 758.

[*Agrippa*. *Diogenes Laert.* IX. 88. οἱ περὶ Ἀγρίππαν sunt *Agrippa* eiusque sectatores aut discipuli, et dicuntur quinque alios τρόπους inuexisse, et a *Sexto Empirico* Hypot. I. cap. 15. sect. 164. vbi vid. Fabricium, dicuntur νεώτεροι σκεπτικοί. Vixit ille post Antiochum Laodicensem, Zeuxidis discipulum et Apellam. Nam Antiochum atque Apellam ἐν τῷ Ἀγρίππᾳ, h. e. in Agrippae scriptis citatos laudat *Diog. Laert.* IX. 106. *Harl.*]

Antiochus, Laodicens. *Laert.* IX. 106. ἀπὸ Λύκας, Zeuxidis discipulus. id. 116.

Apellas ἐν Ἀγρίππᾳ citatur a *Laertio* IX. 106.

[*Aquila*. *Vossius* de sect. philos. cap. 20. §. 10. *Heumann.*]

[*Aristo*, *Chius*. *Stephan.* in *Diction. histor.* conf. *Fabric.* supra in catal. Stoicor. h. v. *Bayle* *diction. voc. Ariston.* not. *D.* Scripsit librum de senectute, citatum a *Cicerone* de senect. cap. I. fin. *Heumann.*]

Ascanius Abderites. *Laert.* IX. 61.

[*Cassilius* in *Minut. Fel. Octauio* V. 2 sqq. *Heumann.*]

Cassius, Pyrrhonis. *Laert.* in Zenone, *Galenus* in hypotyposī empirica cap. 3. [*Menag.* ad *Laertium* IX. 16. fin. pag. 444.]

Cornelius Celsus, de quo *Quintil.* X. 1. Scripsit non parum multa *Cornelius Celsus*, Scepticos sequutus, non sine cultu ac nitore.

Dionysius Aegaeus, de cuius Δικτυακοῖς *Phot.* cod. CLXXXV. CCXI.

Dioscorides, Cyprius, Timonis discipulus. *Laert.* IX. 115.

Eubulus, Alexandrinus, Euphranoris discipulus. *Laert.* IX. 116.

Euphranor, Seleucius, Timonis discipulus. *Laert.* IX. 115.

Eurylochus, Pyrrhonis discipulus. *Laert.* IX. 68. idem forte, quem supra retuli in Epicureis.

De Fauorino et aliis Academicis, qui ad Scepticos accedebant, dixi supra cap. III. [vide pag. 173. de Fauorino.]

Hecataeus Abderites. *Laert.* IX. 69. ibique *Menagius*; Pyrrhonis discipulus. [*Ionsius* I. 19, 3. p. 122. *Hecataei*, *Abderites*, philosophi et historici, eclogae etc. cum notis *Petri Zornii*, Altonae 1730. 8. pag. 5. prolegom. et pag. 1. notarum: *Biblioth. germaniq.* tom. 31. pag. 100. *Cunaeus* de republ. hebraeor. lib. I. cap. 2. pag. 9. *Harl.*]

Heraclides, Ptolemaei, Cyrenaei, auditor. *Laert.* IX. 116.

Herodotus,

Herodotus, Ariei F. praeceptor Sexti Empirici, Menodoti auditor. *Laert.* IX. 116. [medicus quoque. vid. *Breithauptii* diss. praef. Heumanno de claris Tarsensibus, 1748. p. 13.]

[De *Iudaeis* Scepticis vide *Wolffii* biblioth. hebr. tom. II. p. 914. *Heumann.*]

Menodotus, Nicomediensis, Antiochi, Laodicensi, auditor. *Laert.* IX. 116. [*Galenus* εἰσαγωγή cap. 4. 7.]

Mnasaeus, *Euseb.* XIV. praeparat. pag. 731.

Nausiphanes, Teius, quem ferunt auditum ab Epicuro. Vide, quae supra hoc ipso capite §. 1. [*Diog. Laert.* IX. 102.]

Nicolochus, Rhodius, Timonis discipulus. *Laert.* IX. 115.

Numenius, Pyrrhonis auditor. *Laert.* IX. 68. 102. 114. diuersus a Numenio Apameensi, ut notat *Ionsius* III. 10. 4. [*Rossius* comm. *Laert.* pag. 205. supra vol. II. p. 854 sq.]

[*Philinus*. *Galenus* εἰσαγωγή ἡ ἰατρὸς cap. 4.]

Philo, Atheniensis. *Laert.* IX. 67. et 69. [*Ionsius* II. 1: 4. pag. 142.]

Philomelus, cuius meminit *Eusebius* XIX. praep. pag. 731.

[*Pilatus*. conf. acta philos. tom. II. pag. 49. *Wollii* comment. *Heumann.*]

Praxylus, Troadensis, Timonis discipulus. *Laert.* IX. 115.

Ptolemaeus, *Cyrenaeus*, qui Timonis haeresin restaurauit, auditor Eubuli. *Laert.* IX. 115. et 116.

Python, ad quem scripsit Timon. [P] *Fabric.* an potius *Pyrrhon*, Πύρρων, iunior, qui, testibus *Suida* h. v. tom. III. pag. 246. et *Eudocia* pag. 368. fuit Philaius, Timarchi filius, discipulus Timonis philosophi? *Harl.*

Sarpedon, Ptolemaei, Cyrenaei, auditor. *Laert.* IX. 116.

Saturninus, ὁ Κυθναῖος, Empiricus, Sexti auditor. *Laert.* IX. 116.

[*Serapion*, Alexandrinus. *Galenus* loco antea memorato.]

Sextus Empiricus, cuius scripta exstant. De eo dixi infra libro IV. cap. 18. *Fabric.* vol. III. pag. 590. in primis pag. 591. not. 6. ubi plures *Sexti* recensentur. adde catal. Stoicorum, voc. *Sextus* etc. *Ionsium* III. 12, 7. pag. 68 sq. *Fabric.* in Prolegom. ad Sextum Empiricum, *Menagium* ad *Diogen. Laertium* pag. 443 sq. edit. Meibomii.

Sextus, Libycus, philosophus, cui *Suidas* et *Eudocia* pag. 387. tribuunt σκεπτικὰ ἐν βιβλίοις ἔ et Πυρρῶνες. conf. vero *Fabric.* et *Menagium* II. citt. *Harl.*

Theodas, (Θεῶδας) Laodicensis, Antiochi discip. *Laert.* ibid. [contra hunc scripsit *Theodosius*, Pyrrhonius, qui mox sequitur. vid. *Suidas* Θεόδωρ.]

Theodosius, σκεπτικῶν κεφαλαίων scriptor. *Laert.* IX. 70. De hoc Theodosio dixi capite de astronomis, praesentis libri §. 16.

Timon, *Phliafus*, discipulus Pyrrhonis, cum antea in theatris saltatorem egisset, animum adphilosophiam et Stilponem primum, deinde Pyrrhonem audiuit, clarus sub Antigono, rege Macedoniae et Ptolemaeo Philadelpho. [Docuit circ. Olymp. CXXVII. vid.]

vid. *Fabric.* ad *Sext. Empir.* Pyrrhon. hypot. I. cap. 33. sect. 223. pag. 58. vbi de Timone eiusque Sillis agit.] Summam eius philosophiae breuiter exponit Aristocles apud *Eusebium* XIV. praeparat. cap. 18. pag. 758.

[Idem fuit medicus, et filium, Xanthum, docuit artem medicam, teste *Laertio* IX. 109. vbi de Timone agitur fufius, et Menagius plura de illo eiusque scriptis adnotauit. Antigonus Carystius inter vitas eruditorum, etiam Timonis vitam conscripsit. vid. *Hieron.* in praef. de scriptor. eccles. qui, vti *Athenaeus* X. pag. 438. eum φιλοπότην fuisse tradunt. Insuper de hoc Timone vide supra, in vol. II. inter Tragicos aequae ac Comicos h. v. tum pag. 616 sq. de Xenophane; nec non pag. 673 sq. de Timone Misanthropo, vbi plures Timones recensui. Iis, quae ibi scripta sunt, addantur de *Renet* Recherches sur Timon le Misanthrope, in Mem. de l'acad. Par. des Inscr. vol. XIV. pag. 74 sqq. — supra vol. I. pag. 368. §. XIX. *Isaac. Casaubon.* de Satyrica Graecorum poesi etc. lib. II. cap. 3. pag. 220 sqq, ibique notas, edit. Rambachii, *Vossium* de poetis graecis cap. VIII. pag. 62. et de sectis philosoph. cap. 20. §. 9. *Stanleii* histor. philos. tom. III. part. XI. pag. 55 sqq. edit. Venetae, *Brucker.* I. pag. 1325 sqq. inprimis *M. Isaaci Friderici Langheinrich* III. diss. de Timone Sillographo, Lips. 1720. et 1721. qui de Timonis vita, dogmatibus scriptisque vberius disputauit eiusque collegit fragmenta. *Harl.*]

Timonis Πύθων [genere heroico.] *Euseb.* pag. 761. *Laert.* IX. 76. et 105. πρὸς Πύθωνα. *Laert.* IX. 67.

Πρὸς τὰς Φυσικὰς. *Sextus Empiricus* III. contra mathem. sect. 2. [ibique not. Fabricii pag. 310.]

Σίλλοι libris tribus, quibus philosophos dogmaticos praecipue derisit, etsi αἱ κατὰ πάντων ἀνθρώπων βλασφημίαι dicuntur Aristocli apud *Eusebium* pag. 761. adde pag. 763. atque ad *Laert.* IX. 111. et Ionsium II. 3. 5. pag. 153 sq. Fragmenta habes in *H. Stephani* Poesi Philos. 1574. 8. atque inde in *Horatio Dan. Heinssii* Lugd. Bat. 1612. 8. *Apolionidis*, *Nicaeni*, ὑπομήματα in Timonis σίλλας, *Tiberio Caesari* inscripta, memorat *Laertius* IX. 109. Confer *Ionsium* [III. 3. 1. pag. 11 sq.] Sotionem περὶ Τιμῶνος σίλλων Athen. VIII. pag. 336. *Fabric.* De originatione voc. Σίλλοι vid. *Hemsterhus.* ad *Pollucis* Onomast. lib. IX. segm. 148. *Langheinrich.* disp. I. p. 28 sqq. qui etiam docet, quomodo *Silli*, h. e. maledicta, irrisiones et mordaces sermones, heroico scripti genere, ex perpetuis fere compositi parodiis, ex *Homero* inprimis desumptis (conf. supra in vol. I. pag. 551. et indicem scriptorum, ab *Eustathio* citatorum, in vol. I. pag. 499. voc. *Timon.* Athen. XV. pag. 699. *Euseb.* praep. euang. XV. pag. 855.) a satyrica fabula differant. Conf. *Rossi* commentatt. *Laertian.* pag. 176. pag. 182. (vbi notat, *Aristoclem* apud *Eusebium* praep. euang. lib. XIV. cap. 18. Timonis ἀργαλέας παραώδιαι dicere.) p. 244 sqq. vbi ostendere conatur aduersus *Stanleium*, *Fabricium*, *Menagium* aliosque verba *Diogenis Laertii* VIII. sect. 112. ὁ δὲ ἐν φιλόσοφος etc. non de Timone, *Philiatio*, sed de Timone Misanthropo esse intelligenda: denique pag. 27. 44. 68 — 70. et 193 — 195. Timonis versus profert eosque partim corrigit, partim interpretatur. *Toup.* in Emendatt. in *Suidam* et *Hesychium*, vol. IV. pag. 60. in *Hesychio* voc. Σίλλας corrigit ἑμμετρον σκῶμμα pro vulgato ἑμμετρον, σκαμμα. *Harl.*

Ἰνδαλμοί.

Ἰνδαλμοί. *Laert.* IX. 65. et 105. male apud *Sextum* pag. 442. contra *Math.* ἐν τοῖσι δῆμοις pro Ἰνδαλμοῖς, ut iam viris doctis obseruatum. [genere elegiaco scripti.]

Tragoediae LX. et Dramata Satyrica ac Comica XXX. *Laert.* IX. 110. vbi praeterea eiusdem ἔπη et κιναιδῆς, h. e. heroica et cinaedica carmina commemorat. Quae porro prosa scripserit, mox ex Antigono Carystio, qui eius vitam composuit, ait accessisse ad ἑπῶν, (forte εἰχῶν scripserat *Laertius*,) millia viginti. Ex his fuere, ni fallor:

Ἀρεσιλάος ἡ περὶ δειπνῆς. *Laert.* IX. 115. [vid. *Langheinf.* disp. I. pag. 27. et disp. II. pag. 15 sq.]

Περὶ αἰσθησέων. *Laert.* IX. 105. [et κατὰ σοφίας. vid. *Langheinrich.* disput. I. pag. 27.]

Xanthus, Timonis filius ac successor. *Laert.* IX. 109.

Zeuxippus, Aenesidemi discipulus et ciuis, h. e. patria Gnostius. *Laert.* IX. 116.

Zeuxis, Aenesidemi discipulus et ipse, *Laert.* IX. 106. vbi citatur eius liber περὶ διττῶν λόγων. Auditor itidem Zeuxippi, cognomento γωνιόπης. id. 116.

De recentioribus quibusdam Scepticis infra in Sexto Empirico dixi lib. IV.

VI. De Megaricis, qui et Dialectici postea, atque Eristici dicti.

[E P I M E T R O N.]

De hac secta eiusque auctore vid. *Diogen.* *Laert.* II. sect. 106—111. ibique interpretes, praecipue Menagium, *Vossius* de philosophorum sectis, cap. IX. §. i. pag. 62. *Bayle* Diction. voc. *Euclide*, tom. II. pag. 414—416. qui quoque *Rapin.* iudicia in Reflexions sur la philosophie nr. 28. pag. 358 sq. et in Reflexions sur la Logique nr. 3. pag. 372. corrigit, idem in art. *Stilpon*, *Stanley* hist. phil. part. III. I. G. *Walch.* parerg. academ. pag. 508 sq. *Brucker.* histor. crit. philos. vol. I. pag. 610—613. et vol. VI. pag. 225 sq. *Gedicke* in M. T. Cic. historia philosoph. antiquae pag. 113—124. *Gurlitt.* in sciagraphia hist. philos. pag. 60 sq.

Meiners. in historia de ortu et progress. doctrinarum apud Graecos et Romanos tom. II. pag. 636 sqq.

M. Io. Caspar. Guntheri diff. de modo disputandi megarico. Ienae 1707. 4.

Io. Ern. Imman. Walchii comm. de philosophis veterum eristicis. Ienae 1755. 4.

G. L. Spalding. disp. vindiciae philosophorum megaricorum. Subiicitur commentarius in priorem partem libelli de Xenophane, Zenone et Gorgia. Halis Sax. 1792. 8. *Harl.*]

Euclides, Megareus, (diuersus a geometra, cum quo passim confunditur vt [P] a praestantiss. Sponio p. 141. Misc.) discipulus Socratis, conditor Megaricorum disciplinae, quam nobilem nec multum a Platone dissensisse tradidit Cicero II. Tusc. Euclides id esse summum bonum dixit, quod simile sit et idem semper, vt notat *Lactantius* III. 12. ex Cic. IV. Acad. quaest. [cap. 42. vbi vid. *Dauis.*] *Parmenidis* scriptis cum primis delectatus est, teste *Laertio* II. 106. *Xenophanis* etiam ac *Zenonis Eleatae* sectator. Cic. II. Tusc. [Hinc

Vol. III.

Kk k k

illorum

illorum sectam continuasse videtur *Gassendo* lib. I. cap. 3. pag. 40. logicae, Opp. tom. I. et *Bayle* l. c. voc. *Euclide*.] Qui et ipse Zeno a quibusdam auctor Eristicae disciplinae dicitur, τῆς ἐριστικῆς ἀρχηγός, vt ex auctore Historiae philosophicae, quae inter Galeni scripta legitur, iam notarunt viri docti. Vide *Vossium* de sectis cap. XI. Scripsit hic Euclides dialogos sex, quorum hi tituli apud Laertium II. 108. exstant; *Λαμπρίας*, *Δισχυίνης*, *Φοῖνιξ*, *Κρίτων*, *Ἀλκιβιάδης*, *Ἐρωτικός*. [conf. supra, in vol. II. pag. 715 sq.] Reliquorum dialecticorum nomina haec sunt:

Alcimus, rhetor eximius, Stilponis auditor. *Laert.* II. 114. *Fabric.* Diuersus ab illo *Alcimus*, historicus, Siculus, incertae aetatis, forsan post Christi tempora. vid. schol. *Theocriti* I. 65. *Athenaeus* X. cap. 10. pag. 441. *Vossius* de histor. graecis lib. IV. part. III. pag. 501. *Doruillius* in Siculis pag. 246. *Mongitor.* bibl. Sicul. tom. I. pag. 13. *Meiners.* hist. doctrinar. apud Gr. et Rom. tom. I. pag. 591. not. *Harl.*

Alexinus, Eliensis, discipulus Ebulidis, propter natum ad contentiones ingenium dictus Ἐλεγγίβος. *Olympiacam* sectam instituere quum vellet in Olympia, a discipulis desertus periit. Scripsit aduersus Zenonem, Citieum, cuius professus aduersarius fuit, et contra Ephorum, historicum. *Laert.* II. 109 sq. Aduersus Alexinum scripsit Aristo, Chius. id. VII. 163. [*Cicero* acad. IV. 24. in eo, et Stilpone ac Diodoro notat contorta et aculeata sophismata. Contra sensus disputasse videtur. *Harl.*]

Antipater, Cicero Lucullo, Stoicum innuens, qui et ipsi plerique dialectici.

Apollonius, Cronus, Ebulidis auditor, *Laert.* II. 111. de quo in cap. de Apollonio Rhodio.

Archidemus, Cicero Lucullo, Stoicum innuens de quo supra cap. de Stoicis.

Aristides, *Laert.* II. 113.

Aristoteles, Argiuis, dialecticus. *Plutarch.* Arato pag. 1028. et p. 1047. *Laert.* II. 113. Hunc respici in dialogo Stilponis, cui titulus Aristoteles, Ionsio visum.

Artemidorus, cuius librum aduersus Chrysippum citat *Laert.* IX. in Protagora 53.

Clinomachus, Thurius. *Laert.* II. 122. Clitomachus eidem lib. I. sect. 19.

Clitarchus, Aristotelis primum Cyrenaici, tum Stilponis discipulus. *Laert.* II. 113.

Crates, Stilponis auditor. *Laert.* II. 114. et 117. vbi videtur a Cynico distingui.

Dinias, Sicyonius. *Plutarch.* Arat. pag. 1028.

Diodorus, Cronus, Apollonii discipulus, de quo dixi supra in catal. Stoicorum, et infra in cap. de Diodoro Siculo. [*Cicer.* acad. quaeft. IV. 42. et 47. vbi vid. Dauis. qui ibi *Diodorum* pro *Diodoro* reposuit.]

Dionysius, Bithynus. *Strabo* XII. p. 566. quem Theodorus, atheus, audiuit. *Laert.* II. 98.

Diphilus, Bosporianus, Euphanti et Stilponis auditor. *Laert.* II. 113. [P]

Ebulides, Milesius, discipulus Euclidis, praeceptor Alexini et rhetoris Demosthenis, ὕβρις in Aristotelem aliosque. Vide *Ionsium* [I. 13, 4. pag. 83. I. 20, 2. p. 126. Captiosa eius argumenta notant viri docti ad *Laert.* II. 108. VII. 187. [adde *Bayle* dict. voc. *Euclide* not. D. *Walch.* parerga acad. p. 509 sq. *Brucker.* I. 613 sq.]

Euphantus,

Euphantus, Olynthius, Eubulidis discipulus, scripserat librum insignem de regno ad Antigonom, regem, quem instituit, tum tragoedias et temporis sui historiam. *Laert.* II. 110.

Heracledes, Bargyleites, qui contra Epicurum scripsit. *Laert.* V. 64. Idem, ut videtur, Heracledes, contra quem scripsit Chrysippus. *Laert.* VII. 198.

Ichthyas, Metalli F. Euclidis discipulus, ad quem Diogenes, Cynicus, dialogum scripsit *Laert.* II. 112. praeceptor. Thrasymachi, Corinthii. id. 113. [*Athen.* VIII. pag. 335.]

Metrodorus, ὁ Θεωρηματικός, Theophrasti primum, tum Stilponis auditor. *Laert.* II. 113. Ita apud *Iustinum Martyr.* in dialogo cum Tryphone pag. 218. Θεωρηματικοὶ legendum pro Θεωρητικοί.

Musonius, Stoicus: etiam dialecticus Suidae dicitur in *Meg.*

Myrmex, Exaeneti F. discipulus ex aduersario Stilponis. *Laert.* II. 113. et Hesychius illustr. in Στίλπων, licet Steph. in Ἐνετοὶ male legat ἐξ ἐνετῶ, pro Ἐξαινέτης, ut If. Casaubono observatum.

Panthoedus, Lyconis, Peripatetici, praeceptor. *Laert.* V. 68. contra quem scripsit Chrysippus. VII. 193.

Pasicles, Euclidis discipulus, Cratetis, Cynici, frater. *Laert.* VI. 98.

Philippus, Megaricus. *Laert.* II. 113.

Philo, Diodori, Croni, discipulus. *Laert.* VII. 6. Hunc *Ionsius* [II. 1, 7. p. 142.] eundem putat cum Philone, Atheniensi, de quo paullo ante in Scepticis. Philonis, Dialectici, Menexenum citat *Clemens Alex.* IV. Strom. pag. 523. Eadem referens *Hieronymus* I. contra Iovinian. Philonem Carneadis magistrum adpellat. [*Cicer.* quaest. acad. IV. 47. ibique Dauif. *Brucker.* I. pag. 616.]

Philonicus. *Dionys. Halic.* in vita Isocratis tom. II. pag. 99.

Phrasidemus, e Peripatetico Stilponis auditor. *Laert.* II. 114.

Simmias, Syracusanus, Aristotelis primum Cyrenaici, tum Stilponis auditor. *Laert.* II. 113. et 114.

Stilpo, Megarensis, de quo dixi lib. II. cap. 24. §. 43. [vol. II. pag. 719 sq.] Fuit aequalis Theodori, athei, sub Demetrio Poliorcete, Antigoni filio, et Ptolemaeo, Sotere, qui ambo patriam ipsius quum cepissent, Stilponi propter sapientiam pepercerunt. *Fabrie.* conf. *Ciceron.* de fato cap. 5. ibique Dauif. coll. *Plutarcho* aduersus Colotem pag. 119. C. — *Brucker.* I. pag. 617 sqq. *Bayle* dict. voc. *Stilpon.* vol. III. pag. 282 sqq. Num atheus fuerit, nec ne, dissentiant eruditi. vid. Bayle et quos memoraui supra vol. II. pag. 720. adde *Meiners.* l. c. pag. 640 sq. *Hart.*

Thrasymachus, Corinthius, Ichthyae discipulus. *Laert.* II. 113.

Timagoras, Gelous, Theophrasti primum, tum Stilponis auditor. *Laert.* II. 113.

Zeno, Phoenicius, Stilponis discipulus. *Laert.* II. 114. Sed et a Zenone, Citieo, [P] auditum Stilponem notat id. 120. quo minus mirum, quod inter Stoicos multi fuere, qui

dialecticis siue eristicis tricofarum et subtilium disputationum studio neutiquam cederent. Ita Chrysippus ἐπιδοξος ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς, *Laert.* VII. 180. et Stoicorum scitum, Διαλεκτικὸν μόνον ἔργον τὸν σοφόν. id. 83. confer doctissimi Menagii notas pag. 122. et 296.

Aduersus dialecticos libros III. scripserat Aristo, Chius, Stoicus. *Laert.*

Dialecticae fuere filiae quinque Diodori, Croni, *Argea, Artemisa, Menexena, Pantaclea et Theognis*, vt e Philone, dialectico, refert *Clemens* IV. Strom. pag. 523. His addenda *Nicarete*, Megarica, Stilponis amasia et focrus Simmiae, Syracusani. *Laert.* II. 114. *Athenaeus* XIII. pag. 596. Νικαρέτη δὲ ἡ Μεγαρεῖς ἐκ ἀγεννῆς ἦν ἐταῖρα, ἀλλὰ καὶ γονέων καὶ κατὰ παιδείαν ἐπέραςτος ἦν, ἠεροῦτο δὲ Στίλπωνος τῷ φιλοσόφῳ.

VII. Superfunt aliae sectae quaedam, in veterum libris memoratae, quas paucis perstringere iuuat. Nam de *Eleaticis* quidem praecipuis, Parmenide, Zenone Eleate etc. qui etiam ἐλεγκτικοὶ videntur esse adpellati, (vide *Menag.* ad *Laert.* lib. I. 17.) dictum est supra libro II. cap. XXIV. vbi quoque de *Socraticis* et plerisque ante Socratem philosophis celebrioribus, De Phaedone item Eleo, a quo *Eliacorum* secta, et de Menedemo Eretrio, Plistiani, qui Phaedonem audiuit, et Stilponis discipulo, a quo *Eretriasi*. De *Pythagoricis* lib. II. cap. XIII. De *Academicis* hoc ipso libro cap. IV. de *Peripateticis* cap. VIII. de *Cynicis* cap. IX. de *Stoicis* cap. X. Praeter ea *Εὐδαιμονικῶν* mentionem *Laertius* facit in prooemio sect. 17. quos ait ἀπὸ διαθέσεων ita adpellatos. Mihi autem verba ἀπὸ διαθέσεων videntur explicanda, ab instituto, vt *εὐδαιμονικός* philosophus sit, cuius tota philosophia prae se ferebat disciplinam de felicitate comparanda. *Galenus* hist. philos. cap. 3. ἐκ τέλους καὶ δόγματος, (*Diogenes Laertius* in prooemio sect. 17. ἀπὸ διαθέσεως,) ὥσπερ ἡ *Εὐδαιμονική*. Ὁ γὰρ Ἀναξάρχος τέλος τῆς κατ' αὐτὸν εὐαγωγῆς τὴν εὐδαιμονίαν ἔλεγεν. Ibidem *Galenus*, Scepticos, ait, dictos esse ἀπὸ διαθέσεως. [conf. tabula *Cebetis* cap. 17. vbi alterae mulieres hilares et ridentes, *Opiniones, δόξαι*, dicuntur perducere eos, qui ad virtutes sunt ingressi, ad eruditionem, et, dum redeunt, renuntiare, illos iam *εὐδαιμόνας*, *beatos* esse factos.] Solum vero *Anaxarchum* ¹⁾, voluptuosum illum Alexandri adulatorem in veterum scriptis *εὐδαιμονικῶν* nomine venire memini, [apud *Diog.* *Laert.* IX. 60. vbi de Anaxarcho agitur: conf. *Menag.*] apud *Athenaeum* VI. pag. 250. et XII. pag. 548. et XIII. pag. 567. atque ex *Athenaeo* apud *Eustathium* ad *Iliad.* χ'. pag. 1273. edit. Rom. [item apud *Aelian.* H. V. lib. IX. cap. 37. vbi Kühn. et Perizon. de Anaxarcho plura adnotarunt. adde ibidem cap. 30. ibique interpretes. Tum *Sextus Empiricus* adu. logicos I. cap. 46. pag. 379. ait, Ἀναξάρχον τὸν Εὐδαιμονικὸν cum aliis fuisse τὸ κριτήριον, id, quod iudicat, vbi quaedam notat Fabric. et obseruat, sectam philosophorum, quae cum Anaxarcho coeperit et perierit, sectatoribus suis polliceri felicitatem. Idem *Sextus* ibid. sect. 87. et 88. opiniones Anaxarchi refert, sed confer notas Fabricii pag. 387. *Eudocia* pag. 54. quaedam de eo prodit, et, ἐκαλεῖτο, ait, διὰ τὴν ἀπαθείαν (f. ἀπαθείαν) καὶ εὐκολίαν τῷ βίῃ, εὐδαιμονικὸς ὁ Ἀναξάρχος διὸ καὶ ἐκ τῆς ῥάτης δυνατὸς ἦν σωφρονίζειν. — De hoc philosopho, Abderita, qui floruit circ. Olymp. CΧ. (*Diog.*

¹⁾ Alius *Anaxarchus*, de quo *Libanius* lib. I. epist. IX. De priore videndus *Nonarminus* tom. II: adag. sacror. 22. pag. 4.

(*Diog. Laert.* IX. 58.) et inter eos fuit philosophos, quos secum habuit Alexander M. et quem *Democritum*, h. e. praeceptis Democriti imbutum, nominat *Cicero* Tuscul. quaest. II. cap. 21. (vbi conf. *Dauis.*) ac de nat. deor. III. 33. vide quoque *Iustin.* XII. 13. 4. *Plin.* H. N. VII. 23. copiosius autem egerunt *Brucker.* I. pag. 1207 sq. inprimis *Io. Aug. Dathe* in proloquio de Anaxarcho, philosopho Eudaemonico, Lipsiae 1762. 4. contra *Bruckerum* potissimum dimicans. *Dathe* autem collegit studiose, quae de Anaxarcho memoriae prodita sunt, eique rationes et testimoniorum auctoritas, quibus Anaxarchus vel laudari possit vel defendi, graviores videntur, quam ea, quae ad illum reprehendendum vel adcusandum adferuntur. Negat igitur contra *Bruckerum*, Anaxarcho illud *Eudaemonici* cognomen per irrisiōem ab aliis philosophis fuisse impositum: et ἀπαθείαν καὶ εὐκολίαν τῇ βίᾳ intelligit de tranquillitate animi atque constantia. Tum verba ἀπὸ διαδέσεων non cum *Fabricio* nostro vertit ab institutis; sed cum *Aldobrandino* ad *Laertium* ab adfectionibus, h. e. dispositione quadam animi siue corporis, seu qualitate quadam. (*Ab adfectionibus*, n. animi, interpretatur quoque *Cuperus*, ratus, Eudaemonicos vocari, quia disputabant de beata et felici vita, quam videantur constituisse in deliciis etiam, uti haud obscure pateat ex *Athenaeo* lib. XII. cap. 12. in epist. ad *Fabricium*, in huius vita a *Reimaro* edita, p. 234 sq.) Porro ostendit *Dathe*, Anaxarchum sectae Eudaemoniorum fuisse quidem addictum; sed non habendum esse illius, eo antiquioris, parentem; ac verbis tantum philosophiae, quam a *Democrito* etc. didicisset, paullulum immutatis, conditorem novae disciplinae voluisse videri. Denique crimen turpissimae adulationis, morum parasiticorum, vitaeque mollis ac voluptariae adcusationem, a scriptoribus satyricis factam, a nomine Anaxarchi auertere, et *Bruckeri* argumenta debilitare studet. *Harl.*]

Sic *Elpistici* philosophi dicebantur, teste *Plutarcho* IV. 4. sympos. qui nihil magis commendabant atque plenis laudibus efferebant, quam spem: haec enim nisi vitam suauitate sua perfunderet, illam prorsus aiebant intolerabilem fore. vid. *Lipsius* ad *Senecae* epist. 13. *Elpisticus* quidam memoratur apud *Reinesium* Inscript. lib. III. nr. 55. Christiani possunt vocari *Elpistici* ex *Actor.* XXIII. 6. Contra *ethnici* vocantur i Thessal. III. 13. non habentes spem, ex spes. *Heum.* — qui in actis philos. tom. III. pag. 911 sqq. de hac secta vberius disputat, eamque negat vnumquam reuera exstitisse. Immo vero suspicatur, *Plutarchi* loco, a *Fabricio* memorato, illud nomen Christianis propter spem futurae vitae melioris per irrisiōem fuisse inditum. Ingeniosam illam coniecturam atque interpretationem reiecit *Brucker.* in commentat. de secta elpistica, in *Miscellan. Berolinensib.* tom. V. p. 223. rec. in *Bruckeri* *miscellaneis* historiae, philosophiae litterariae criticae, Augustae Vindel. 1748. mai. 8, nr. VII. pag. 164. et notatos putat Stoicos in qua sententia permansit in *histor. crit. philos.* vol. I. lib. II. cap. 9. et vol. II. pag. 182. Quae *Chr. Gottl. Joecheri* sit sententia, ab eo in programme, quo aegre careo, de philosophis elpisticis proposita, Lipsiae 1743. fol. equidem dicere nequeo. *Harl.*

Sic *Pythagoreorum* nonnullos vocabant σεβασικες, qui circa θεωρίαν rerum diinarum et τῶν σεβασῶν erant occupati, ut refert scriptor vitae *Pythagorae* apud *Photium* codice CCXLIX. [*Metrodorum* etiam vocatum esse θεωρηματικόν, paullo ante notatum est.] Ceteri erant πολιτικοί vel μαθηματικοί. Ἀναλογισκῶν, siue ut alii legunt Ἀπολογητικῶν, et qui se φιλαληθεας profitebantur, (quo nomine *Antipho*, rhetor [P] et *Celsus*, Epi-

curens etiam libros ediderunt,) mentio exstat apud eundem *Laertium* lib. I. sect. 16. Dolendum est, periisse *Συναγωγὴν Celsini Castabalenſis*, qua omnium sectarum dogmata recensuerat, teste *Suida* *Κελσίνος Εὐδώρε. Καταβαλεὺς, Φιλόσοφος ἔγραψε συναγωγὴν δογμάτων πάσης αἰρέσεως Φιλοσόφων.* [adde *Eudociam* pag. 272.

[*D. Georg. Philipp. Olearius*, Professor quondam et Theologus Lipsiensis, scripsit prolusionem de philosophis cyclopiciſ cathedrariis et aretalogis, ad nonnulla loca auctorum graecorum et latinorum, Lipsiae 1739. 4. Sed noli peculiareſ intelligere philosophorum sectas. Nam *Cyclopici* illi sunt oſores hostesque verae philosophiae, virtutis iurisque diuini atque humani, ventri ac voluptatibus obedientes, qualis Cyclops fuit, ab *Euripide* in Cyclope v. 315 ſqq. productus, (a quo nomen is ſumſit,) et qualem fuiſſe putat *Epicurum*. *Cathedrarii* philosophi, quorum mentio fuit apud *Senecam* de breuitate vitae cap. X. sunt ii, qui in cathedra quidem bene docent; ſed vitam viuunt, doctrinae haud congruentem, neque ad amuſſim virtutis, quam iactitant praedicantque, mores exigunt, verba ſcilicet tractantes, non opera philosophiae. Tales iam bene deſcripſit et ſignauit *Cicero* Tuſcul. diſput. lib. II. cap. 4. Atque omni aetate eiſmodi doctores inter oraculorum diuinorum interpretes non magis quam philosophos multi fuerunt, qui optima de moribus darent ac demonſtrarent praecepta decretaque; ſed illis ipſi minime parerent. Denique *Aretalogi*, (quod vocabulum Romae demum, neque ante Auguſti tempora natum eſt, ſiue id deriuſ ab ἀρετῇ, ſiue potius cum *Turnebo* Aduerſ. lib. X. cap. 12. ab adiectiuo, ἀρετὰ, grata, quae placent, et λόγῳ.) non veri fuerunt philosophi; ſed qui in menſis apud Romanos de virtutibus diſputarent ad ſui oſtentationem et aliorum oblectationem Auguſtus apud *Suetonium* vita Auguſti cap. 74. §. 6. dicitur in conuiuſis aut acroamata, et hiſtriones, aut etiam triuiales, ex circo, ludioſ interpoſuiſſe, ac frequentius *aretalogos*: vbi vid. *Casaubon.* et *Erneſti*, qui ad id vocabulum adnotat: „qualis ille apud *Plautum* miles *Pyrgopolinices*. Nonnulli philosophos interpretantur. Et ſunt ſane philosophi et hodie fere *aretalogi*: ſoli ſapiunt, ſoli docti, ſoli demonſtrare ſciunt. Sed hic ita, vt dixi, accipiendum.“ *Salmaſius* in *Tertullian.* de pallio pag. 334. ſcurrarum quoddam genus nomine *Aretalogorum* inſignitum eſſe iudicat, quod multa falſa de ſuis virtutibus praedicarent, ad riſum tollendum. Hoſ *Seneca* epiſt. XXVII. I. vocat *circulatores* philosophos: quorum quidem numerus omni aetate fuit ingens. *Harl.*

De Celtarum *Druidibus*, *Bardis*, *Eubagibus* et *Σεμνοθέοις*, *Indorum* *Brachmanibus* ac *Gymnoſophiſtis*, *Perſarum* *Magis*, de *Chaldaeis* denique et *Aegyptiorum* ſapientibus, diſſerere non eſt huius loci, et multis hic *Hylas* iam dictus: pauca illa intelligo, quae de hiſ ex veterum relatione ſciuntur: nam pleraque de illorum dogmatis totaque diſciplinæ ratione nos etiamnum fugere, haud diſſiteor.

VIII. Concludet hoc caput breuiſ ſectae ECLECTICAE commemoratio, quae a *Potamone*, *Alexandrino*, initium cepiſſe traditur. Non repetam in praefenti, quae de ea monuere viri docti ad *Laert.* lib. I. ſect. 21. et *Voffius* libro de ſectis cap. vlt. ac potiſſimum *Godfr. Olearius* in exercitat. ſingulari, quae latinae verſioni hiſtoriae philoſ. *Thomae Stanleii* inſerta eſt. Tantum notabo, quod res ipſa eſt antiquiſſima, nec primo *Potamoni*, qui *Lesbonactis*, *Mytilenaei*, filius, (*Suidas* in *Λεσβώνιαξ*.) et Auguſti, imperatoris, temporibus vixiſſe traditur, *Suid.* in *Αἰρεſις* ac *Ποτάμων*. [vid. ſupra in hoc volumine pag. 184 ſqq. notata;] ſed pridem ante eum *Pythagorae* ac *Platoni* in mentem venit, et *Ariſtoteli* ac ſapientiſſimo

tissimo cuique philosophorum est probata, qui in vnus verba magistri iurare noluerunt, sed cum varia legissent vel audiissent, aut meditati essent, ea quae sibi maxime probarentur, deligebant atque in vnum veluti aptabant corpus philosophiae, aliaque proprio Marte observata addebant ^{mm)}. Potamon autem primus videtur hoc palam professus esse ac prae se tulisse ipso nomine, fauens alioqui Platoni, cuius etiam libros de rep. commentariis, teste Suida, illustrauit. Quum vero edidisset *σοιχείωσιν* suam, qua, ut est verisimile, ea, quae ex singulis philosophis sibi probarentur, succincte consignauerat, nemini tamen fere est probatus, quamquam Eclecticam philosophiam post eius tempora probarunt innumeri siue Christiani, siue alieni a Christi sacris: at nemo voluit dici Potamonius, siue, quod libris eius, uti Casaubonus ⁿⁿ⁾ suspicatur, deesset genius, siue, quod non optimo esset iudicio usus in deligendo, siue, quod, quum eclecticum profiteretur, gereret se miscellionem, *κλωθήσας ασύγκλωσα*, atque vnum quidem vultum philosophiae componens; sed eiusmodi, qualis apud Ouidium dicitur habuisse natura, antequam discordia rerum semina non bene iunctarum digereret in rectum ordinem Deus. [P]

Ceterum Eclecticum se profitetur *Io. Baptist. du Hamel* libris duobus de consensu veteris et nouae philosophiae. *Giornale di Roma* 1670. pag. 15. [Sic prudentiores adhuc philosophi, suo ipsorum ingenio vtentes, nec coeci aliorum adsecrae atque imitatores, ex pluribus optima deligere et verum ipsamque naturam expiscari ac sequi solent. [De illo autem philosophandi genere plures egerunt: [vid. *Walchii* parerga acad. pag. 833 sq.]

Io. Burckard part. III. quaestionum de historia philosophica, germanice editarum, 12.

Io. Christoph. Sturmius tom. I. Exercitation. academicarum: et de sectatoribus pag. 43 sqq.

Petrus de Villemandy manu duct. ad philosophiam pag. 76.

[*Arn. Wessendorf* diff. IV. de natura philosophiae electivae. *Francfurti ad Viadrum* 1694. 4. Bocksaal 1695. pag. 220.]

Io. Fridemann Schneideri diff. de philosophia eclectica, ciuilem conuersationem adiuuante. *Halae* 1717. 4.

Io. Henr. von Seelen epist. de eclectico philosophandi studio. *Lipsiae* 1722. 4.

Io. Alberti Spies orat. de laudibus philosophiae eclecticae. *Altdorf.* 1732. [Haec oratio recitata quidem, at typis, quantum scio, excusa non est: sed Fabricius deceptus est inscriptione programmatis: ad audiendam orationem soll. de laudibus philos. ecl. auspicandi causa habendam inuitat et hoc programme *Vlpiani* placitum — de philosophis professorum numero non habendis breuiter illustrat *I. A. Spies.* *Altdorf.* 1732. Argumentum igitur programmatis

^{mm)} Όσα ἄρεται παρ' ἑκάστη τῶν αἰρέσεων καλῶς, ut ait *Clemens Alexandr.* I. Strom. pag. 288. edit. *Parisi.* Tum τοῖς γὰρ ἑαυτοὺς ἀπὸ τινος αἰρέσεως ἀναγορεύουσαι ἀγωνίζεσθαι προκαταγορεῖ πάντων τῶν κατὰ τὴν αἵρεσιν, ἃ ἢ μὴ δὲ μίαν ἀναγκαίαν ἀκολουθίαν ἔχει πρὸς τὴν σοιχείωσιν, *Galen.* IX. 7. de dogmat. *Hippocrat.* et *Platonis* tom. I. pag. 338.

ⁿⁿ⁾ If. Casaubonus diff. 1. ad *Dionem Chrysost.* vbi dicit, Potamonem, *Dionis* et paucorum similitum exemplo motum, eam philosophandi viam instituisse. At enim *Dionem* Potamon aetate antecessit.

grammatis fuit diuerfum. Nec cl. *Willius* in Nürnberg. Gelehrten Lexicon tom. III. p. 744. inter scripta Spiesiana illam orationem formulis typographicis descriptam memorat.] — *Io. Henr. Zopf* comment. de origine philos. eclecticae.

Aphorismata philosophiae eclecticae. Nouv. rep. lettr. 1710. II. pag. 450. [M. I. *Iac. Hofler* disp. de conciliatorum et eclecticorum diuersa philosophandi ratione. Altdorf. 1742. 4. *Harl.*]

[De secta eclectica, *Brucker*. hist. crit. philos. vol. II. pag. 189—462. vbi multus est de illa, auctore Potamone, de sectae forma, systemate, virtutibus et vitiis, fraudibus, atque sectatoribus, *Ammonio*, *Longino*, *Herennio*, *Origene*, *Plotino* huiusque schola, de *Amelio*, *Porphyrio*, *Iamblichio*, *Aedesio*, *Eustathio*, *Sosipatra*, *Antonino*, *Eusebio* *Mynodio*, *Maximo Epheso*, *Prisco*, *Chrysanthio*, *Iuliano* apostata, *Euthapio*, *Hierocle*, *Plutarcho* *Nestorii*, *Syriono*, *Proclo*, *Marino*, *Isidoro*, *Damascio*, *Hypatiaque*: idem *Brucker*. in adpendice, f. vol. VI. pag. 360—387. adde *Buddei* compend. hist. philos. pag. 534 sqq. ad *Cudworth*. syst. intellect. tom. II. pag. 753 sqq. *Moshemii* comm. de turbata per recentiores Platonicos ecclesia etc. *Harl.* Histoire critique de l'Eclectisme, ou des nouveaux Platoniciens. T. I. II. MDCCLXVI. Avenicne.]

C A P V T XII (olim X)

DE ARISTOXENO ET ALIIS MUSICIS.

I. De *Aristoxeno* et eius libris III. *Harmonicorum*. II. *Scripta Aristoxeni deperdita*. III. *Scripta musica Euclidis*, *Theonis Smyrnaei*, *Plutarchi*, *Ptolemaei*, *Nicomachi*, *Porphyrri*, et *Pfelli*, de quibus alibi dictum. IV. De *Aristide Quintiliano*. V. De *Bacchio*, musico et aliis huius nominis, ac de hymnis tribus *Dionysii*, musici. VI. De *Alypio*, musico et *Alypiis* aliis. VII. De *Gaudentio*. VIII. De *Manuele Bryennio*. IX. *Scriptores veteres de Musica*, qui intercederunt. X. *Alii*, qui adhuc delitescere traduntur *MSti* in variis bibliothecis. XI. *Scriptores de Musicis deperditi*. XII. *Recentium scripta quaedam de antiqua musica*.

[Cum supplementis G. C. *Harles*.]

[PROLEGOMENA.

De musica veterum, inprimis apud Graecos, de eius historia, praestantia, comparatione cum recentiore, indeque orta controuersia tot exstant scripta maioris minorisque pretii ac molis, ut vel eorum enumeratio plagulas aliquot impleret, atque molesta foret lectoribus. Neque vero opus est, ut omnium illorum commemoratione tempus et chartam perdam, quod iam plures VV. DD. vel historiam musicis composuerunt, vel sat copiosos indices scriptorum de musica confecerunt. Talem igitur indicem dedit *Fabricius* in bibliographia antiquaria: quosdam, huc pertinentes, libros habuit bibliotheca Bünauiana, (vid. Catalog. illius, tom. I. p. 698—702.) Multo plures laudauit ill. *Blankenburg* ad Sulzeri Allgem. Theorie der schönen Künste, voc. *Musik*, tom. III. p. 365—384. (ed. primae) Sed omnium diligentiam superavit *Forkel*, qui, ipse artis musicae scientissimus, tum insigni illius peritia atque exercitio, tum libris, ad artem et historiam illius pertinentibus, a pluribus annis magnam famam comparauit sibi omniaque eruditionis et historiae musicae subsidia indefesso studio conquisiuit atque exposuit, in volumine sat grandi:

Allgemeine

Allgemeine Litteratur der Musik, oder Anleitung zur Kenntniß musikalischer Bücher, welche von den ältesten bis auf die neuesten Zeiten bey den Griechen, Römern, und den meisten neuern europäischen Nationen sind geschrieben worden. Systematisch geordnet, und nach Veranlassung mit Anmerkungen und Urtheilen begleitet von I. Nic. Forkel. Lipsiae 1792. mai. 8. Pag. 44 — 100. per totum cap. quartum exhibet litteraturam graecae et romanae musices, et cap: secundo pag. 14 — 30. recenset eos, qui vniuersam musices historiam persequuti sunt.

Idem Forkel historiam musices apud Graecos composuit in libro:

Allgemeine Geschichte der Musik, tom. I. Lipsiae 1788. mai. 4. cap. 4to.

Ger. Io. Vossius in variis libris, de quatuor artibus popularibus, grammaticis, gymnasticis, musice et graphice, cap. quarto; — de vniuersae matheseos natura et constitutione, cap. 19. 20 — 22. 59. 60. — tum de artis poeticae natura et constitutione, per aliquot sectiones, denique, poeticarum institutionum libr. III. cap. II. et III. de musica antiquiorum, praecipue Graecorum agit.

Tanta librorum copia memorabo paucos eosque potiores aut recentiores.

Antoine Tvas Goguet de l'origine, des Loix, des Sciences, des Arts, et de leurs progrès chez les anciens peuples. Paris. 1758. 4. III. tom. germanice vertit *Georg. Christ. Hamberger*, Leingou. 1760 — 1762. III. tom. 4.

Roussier Memoire sur la Musique des anciens, où l'on expose le principe des proportions authentiques, dites de Pythagore, et de divers Systemes de Musique chez les Grecs, les Chinois et les Egyptiens. — Paris. 1770. 4.

Charles Burney: a general History of Music from the earliest ages to the present Period. To which is prefixed a Dissertation on the Music of the Ancients vol. I. Londini 1776. 4. cum VI tabulis aeneis. (Dissertationem praefixam in germanicum sermonem transtulit et separatim edidit cl. *Eschenburg*, Lipsiae 1781. 4.) — vol. II. ibid. 1782. — vol. III. 1789. — vol. IV. 1789. 4. conf. *Forkelii* biblioth. criticam music. (germanice scriptam,) tom. III. pag. 117 sqq.

Dr. Brown's Betrachtungen über die Poesie und Musik, nach ihrem Ursprunge, ihrer Vereinigung, Gewalt, Wachsthum, Trennung und Verderbnis. Aus dem Englischen übersetzt, mit Anmerkungen und zween Anhängen begleitet von Io. Ioach. Eschenburg. Lipsiae 1769. 8. In praef. cl. Eschenb. editiones, versiones et controuersias inde enatas memorat.

A general history of the science and practice of Music, by *I. Hawkins*. Londin. 1776. 4. V. voll.

Io. Adams Scheibens — Abhandlung vom Ursprung und Alter der Musik, insonderheit der Vocal-Musik. Altonae 1754. 8.

Frid. Wilhelm Marpurg kritische Einleitung in die Geschichte und Lehrsätze der alten und neuen Musik. Berol. 1759. 8.

Claude-François Fraguier Examen d'un Passage de Platon sur la Musique, in Memoir. de Litterature de l'acad. des Inscript. tom. III. pag. 118. ann. 1723. qui quum ex loco Platonis male intellecto, lib. VII. de Legg. p. 637 119. C. coll. Platonis Protagora pag. 189. edit.

Vol. III.

L I I I

Ficini

Ficini veteribus harmoniae nostrae scientiam abnegasset, id *Petrus Ioan. Burette* commouit, ut non solum de harmonia veterum ageret, sed alias quoque musices antiquae partes pertractaret, et Plutarchi librum de Musica graece cum versione gallica publicaret eruditique illustraret adnotationibus, ac de veteribus quibusdam poetis musicisque docte ageret, in Hist. de l'academ. des Inscr. tom. IV. pag. 116. et in Mem. de Litterature — des Inscr. tom. V. pag. 133 sqq. 152 sqq. 169 sqq. et 200 sqq. tum in tom. V. quinque dedit commentationes, quarum continuationes exstant in tom. X. XIII. XV. et XVII. — Contra *Burette* recitationem de symphonia vet. *Guil. Hyacinth. Bougeant* scripsit Nouvelles conjectures sur la Musique des Grecs et des Latins, in Memoir. pour l'histoire des Sciences et des beaux Arts, — de Trevoux tom. XLIX. mens. Jul. 1725. et in Bibl. françoise tom. VII. Et tamen respondit *Burette* in vol. VIII. Mem. Paris. pag. 5 sqq. et pag. 63 sqq. eidem, maxime dissertationi *du Cerceau*, S. I. qui in Mem. de Trevoux a. 1729. pag. 69 sqq. Jan. et pag. 234. Febr. *Burette* adgressus de musica veterum suam dixerat sententiam, plura regessit eorumque dubitationibus mederi studuit.

Abbé de Chateauneuf dialogue sur la Musique des Anciens. Paris 1725. 12. et in Bibliothéque françoise ou Histoire littéraire de la France tom. V. 1725. pag. 179 — 277. collatis observationibus de Musica, tibia et lyra veterum, ibid. pag. 107 sqq. Compara tamen *Burette* obs. in vol. VIII. Mem. Paris. pag. 21 sqq.

De cantu et musica sacra a prima ecclesiae aetate vsque ad praesens tempus, auctore *Martino Gerbert*, Monast. et congr. S. Blasii in silua nigra abbate, S. Q. R. I. P. tom. I. II. typis San-Blasianis. 1774. 4. In quo praestanti opere auctor cel. historiam quidem cantus et musicae sacrae ab origine potissimum persequitur; at multa quoque alia capita musicae graecae, docte pertractat, multa e. codd. mst. eruit, multos excitat viros doctos, de musica disputantes, et permulta instrumentorum ac notarum specimina passim curauit aeri incidenda.

Barthélemy Entretiens sur l'état de la Musique grecque, vers le milieu du quatrième Siecle avant l'ere vulgaire. Paris. 1777. 8.

10. *Georg. Purnanni* prolationes: antiquitates musicae, Francof. ad Moenum, 1776 sqq. 4.

Sed haecenus. Multo plures libros varii generis excitarunt laudati Blankenburg. atque Forkel. Quosdam Fabricius in vltima huius capituli paragrapho memorauit. Quare ad *Aristoxenum* ipsum progrediamur. *Harl.*]

I. Antiquissimus e scriptoribus Musicis, qui aetatem tulerunt, est ARISTOXENVS, Tarentinus ²⁾, Spinthari, Musici, F. qui patris primum et Lamprii, Erythraei, discipulus, inde Xenophili,

a) *Cicero* de Fin. V. 19. quantum, ait, *Aristoxeni ingenium consumtum videmus in musicis?* Idem refert Tusc. quaest. I. cap. 10. *Aristoxeni*, quem musicum eundemque philosophum adpellat, sententiam de animo, ab harmonia musica sumtam: pariter ibid. cap. 18. vbi eum vocat *Dicaearchi* aequalem et condiscipulum, atque discipu-

lum Aristotelis. — *Plutarch.* de musica pag. 661. vol. X. edit. Reiskii, pag. 666. 667. atque ad primum locum *Burette* in Mem. de litter. — des Inscr. tom. X. pag. 309. vbi de *Aristoxeno* quaedam adnotat. add. *Ionisius* I. 14, 3. pag. 85 sqq. *Brucker.* I. pag. 1056 sq. *Harl.*

Xenophili, Pythagorici, denique [P] Aristotelis, a quo Theophrastum sibi in successione praelatum aegre tulit, et in Aristotelem defunctum maledicta congescit, si fides Suidae in *Λεξιόγ.* [dde supra, in catal. Pythagoric. vol. I. pag. 837. *Eudoc.* pag. 72.] At Aristocles Peripateticus, apud *Eusebium* XV. 2. praeparat. contra diserte adfirmat, Aristoxenum διαπραγ-
 τὸς εὐφημεῖν Ἀριστοτέλην, numquam non de Aristotele perhonorifice meminisse. Succellisse autem Aristoteli Theophrastum dixi Olymp. CXIV. 3. ante Christum CCCXXIV.

[Codices MSti.

Muscorum graecorum *cod. msti* passim custodiuntur in bibliothecis. Anglicos *codd.* quorum collationem acceperat Meibomius, hic ipse in praefationibus et notis laudavit. — In bibl. Ambrosiana Mediolan. *Aristides Quinſtil.* (vid. *Montfaucon*. diar. ital. p. 16.) *ibid.* *Claudii Ptolemaei* et *Man. Bryennii* harmonica, (pag. 15.) — In bibl. *Veronensi* (teste *Mas-
 feio* in Verona illustrata, part. II. pag. 244.) praeter alios de Musica libros exstat *Aristidis
 Quinſtiliani* Musica e graeco in latinum conuersa per *Io. Francisc. Buranum*, Veronensem,
 adhortatione Franchini Gasperi Laudensis explicat XV. April. 1494. — In bibl. *Veneta* D. Mar-
 ci *cod.* CCCXVIII. (catalog. pag. 147 sqq.) sunt *Ptolemaei Harmonica*, cum Porphyrii com-
 mentariis: *Manuelis Bryennii Harmonicorum* libri III. *Nicomachi Geraseni Harmonices* enchi-
 ridion lib. I. *Bacchii τῶ γέγοντος* Isagoge in musicam; adiecti sunt tres hymni (Dionysii) ad
 Musam (in Musicam) et in Apollinem, atque (Mesomedis) in Nemefin. — *cod.* CCCXXI. *Manuelis
 Bryennii Harmonicorum* libri III. *Ptolemaei Harmonicorum* libri III. *Porphyrii*
 commentarii in quatuor priora capita Harmonicorum Ptolemaei. — *cod.* CCCXXII. *Ari-
 stidis Quinſtiliani* de musica libri III. *Manuelis Bryennii Harmonicorum* libri III. *Plutarchi*
 de Musica; *Euclidis* Isagoge harmonica et sectio canonis musici, *Aristoxeni* elementorum
 harmonicorum libri III. *Alypii* introductio musica; *Gaudentii* introductio harmonica; *Ni-
 comachi Geraseni* harmonices enchiridion libris II. *Ptolemaei* harmonicorum libri III. *Por-
 phyrri* commentarii in Ptolemaei harmonicorum primum et partem secundi, vt in editione
 Wallisii, Oxoniae 1682. 4. — *cod.* DXCIII. *Alypii* introductio musica, (pag. 311.) at in
 catalogo nulla facta est mentio codicis saec. XII. Is codex continet Euclidis, Aristoxeni,
 Bacchii, et Alypii opera musica, extremis autem paginis Aristoxeni fragmentum e secundo
 Rhythmicorum elementorum libro fere totum habet, quod, vt postea videbimus, primus
 euulgauit cel. Morelli. — Idem fragmentum et adhuc aliud est in *cod.* *Vatic.* CXCI. saec.
 XIV. is continet multos Musicos auctores. adde *Villoison* anecdota gr. tom. II. pag. 248. qui
 omisso duo *codd.* memorat, quorum vnus est collectio musicorum, (idem probabiliter,
 quo vsus est cl. Morellius,) alter comprehendit Euclidis Harmonica. — In bibl. *Veneta* S.
 Michaelis, (teste *Mittarellio* in catal. illius bibl.) pag. 70. 973. 982. *Aristid. Quinſtil.* et *Pto-
 lemaei* harmon. pag. 90. *Bacchii* introd. *Porphy.* — In bibl. regii *Taurinensis* athenaei est,
 teste catalogo *codd.* pag. 193. *cod.* CIII. *Manuelis Bryennii* Harmonica, vbi deest liber III.
 — In bibl. *Medic. Florentina*, (teste *Bandinio*,) tom. II. pag. 20 sq. *Manuelis Bryennii har-
 monicorum* libri III. (vbi vid. *Bandini* notam;) iterum, *ibid.* pag. 472. — Idem *Bryennii*
 liber est in *cod.* *Magdalen.* collegii Oxoniensis praestanti, et duobus *codd.* bibl. *Bodlei.* e qui-
 bus edidit Wallisius vna cum Ptolemaei Harmonicis etc. tom. III. Oxon. 1699. fol. in bibl.
Coll. Eman. Cantabrig. *Aristidas* musica. — in bibl. *Bodl.* Oxon. *Aristid. Quinſtilianus* et
Aristoxenus. — In biblioth. *Escorialensi* (teste *Plünero* in Itinerario Hispan. pag. 157 sqq.) sunt
 LIII 2
 codd.

codd. *Aristidis* de musica libri III. *Aristoxeni* harmonicorum libri III. *Alysi* (et in Clarkii epistolis de hodierna Hisp. conditione, ex versione german. pag. 395. *Alysi*, probabiliter *Alypii*) Isagoge in musicam, *Gaudentii* harmonica introductio, *Theonis* de musica, bis. — In bibl. regia *Matrit.* teste Iriarto pag. 163 sq. *Euclidis* lib. de *harmonica* sub *Zosimi* cuiusdam nomine: ita ab initio cod. dicitur; sed Iriarte cum Meibomio adtribuit Euclidi: nam in fine cod. legitur: εἰσαγωγή ἀρμονικὴ εὐκλείδης. Atque *Zosimus* ille fuit librarius Constantino-politanus saec. circiter XII. Ille enim cod. *Euclidis* sectioni canonis musici Veneto adscripsit: Ζώσιμος διώρυξ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐτυχῆς *Zosimus* emendabat in *Constantinopoli felici*. vid. cl. *Morelli* praef. ad *Aristidis* orationem *Aristoxeni* rhythmicorum elem. fragm. p. XXXVII sq. — In bibl. *Lugdunensi* Bat. (teste catalogo pag. 341.) inter libros scriptos a Scaligero legatos, *Alypii* introduct. musica, *Nicomachi* enchir. harmoniae, *Aristoxeni* harmon. elementa lib. II. *Aristides Quintilianus* de musica, *Bacchii* introductio artis musicae, hymnus in *Nemefin*; p. 335. nr. 38. *Aristoxeni* libri III. elementorum harmonicorum; p. 391. nr. 9. inter *Vossianos* codd. gr. *Aristoxeni* elementorum harmonicorum lib. I. pars, it. p. 394. nr. 68. *Porphyrii* comment. in *Ptolemaei* harmonicorum lib. II. *Bacchii* introductio musica atque *Aristidis*. *Quintiliani* de musica libri III. et p. 395. nr. 96. *Aristoxeni* elem. harmon. libri II. — In Bibl. electorali *Bavarica*, teste catalogo, p. 60 sq. cod. CLIII. *Ptolemaei* libri III. de musica, cum *Porphyrii* introductione, musicum opus incerti auctoris, *Bacchii* senis introductio artis musicae; p. 68. cod. CLXXV. *Aristides Quintilianus*, *Man. Bryennii*, *Euclidis* introductio harmonica cum eiusdem *Κατατομῇ Κανόνος*, *Aristoxeni*, *Alypii*, *Gaudentii*, *Nicomachi* *Geraseni* opp. musica; p. 69. cod. CLXXVIII. *Nicomachi* *Geraseni* enchiridion musicae cum aliis mathematicis libellis. — In bibl. *Augustana* Vindel. est *Plut.* VII. nr. 4. *Aristides* Musica. nr. 7. *Ptolemaei* Harmon. cum enarr. *Porphyrii*. infer. bibl. armar. I. nr. 65. *Nicomachi* arithm. et musica. — In bibl. *Guelpherbytana* *Aristides* musica, eiusdem, et *Ptolemaei*, *Bryennii* et *Alypii* musica opp. — In bibl. *Hamburgensi* ex bibl. *Vffenbachiana*, *Nicomachi*, *Aristoxeni* et *Alypii* musica opp. *Io. Meursii* adnotatt. in hanc triadem: Excerpta et adnotata ad *Aristidis* music. et *Bryennii* harm. Excerpta ex *Gaudentii* introd. harm. Varias lectt. ex *Euclidis* harmon. codicis *Lugd. Bat.* — In bibl. caesarea *Vindobon.* teste *Nesselii* catal. *Aristidis* *Quintiliani* libri III. de Musica ad *Eusebium* et *Florentium*, (part. IV. pag. 9. nr. 1. coll. *Lambecii* comment. de bibl. *Vindob.* vol. VII. cod. CXVII. p. 458. vbi vid. *Kollarii* notam;) — *Gaudentii* et *Nicomachi* harmon. (ibid. pag. 137. nr. 1 et 2.) — *Man. Bryennii* harmonica, s. musices *Ptolemaei* libri III. cum expositione *Bryennii* et diagrammatibus musicis, (ibid. pag. 39. nr. 15.) — Eiusdem harmonicorum libri III. et *Porphyrii* expositio in harmonicorum *Ptolemaei* librum I. et II. (ibid. pag. 47. cod. LXXVI. it. cod. LXXXVIII. pag. 51. *Porphyrii* lib.) — secundum *Lambecii* commentar. tom. VII. pag. 463. *Porphyrii* expositio in cod. CXVIII. CXIX. et CXX. tum in cod. XXXVIII. nr. 15. pag. 168 sqq. vbi vid. *Kollarii* notam, et in cod. CXX. pag. 465. *Manuel. Bryennii* harmon. libri III. vbi *Lambecius* praeter ea obseruat, tres *Bryennii* libros etiam mstos latine interprete *Antonio de Albertis* in eadem bibl. Caesarea proflare, — pag. 466 sq. cod. CXXI. *Nicomachi* *Geraseni* enchiridion harmonices, II. libr. (vbi *Kollarius* de editione *Herm. Gogauae* s. *Gogauae* latina, quae lucem non vidit, et pag. 90. in nota de *Gogauae* huius versione, vti *Lambecio* visum est, *Procli* comm. in *Platonis* *Parmenidem* differit, atque *Gaudentii* introductio harmonica, vbi *Kollarius* ex *Meibomio* notat, *Mutiani* versionem, quae in deperditis iam numeratur, non magis repertum

iri,

iri, quam *Albini* musicam cum a Boethio, tum etiam a Cassiodoro laudatam: pag. 469 sq. collato *Nesselio* catal. MSS. I. p. 274. IV. p. 110. bis *Magistri Ioannis Cucuzelae* ars psalterica cum variis Canticorum exemplis et adiunctis antiquis notis musicis. — In bibl. *Parif.* teste Catal. tom. II. pag. 505 sqq. cod. MMCCCCLI. *Ptolemaei* harmonicorum libri III. *Porphyrri* comment. in illos, (qui seorsum quoque est in cod. MMCCCCLIV.) et *Plutarchi* liber de musica; — cod. MMCCCCLII. *Ptolemaei* et *Michaelis Bryennii* harmonica. — cod. MMCCCCLIII. *Ptolemaei* harm. libri III. cum scholiis marginalibus. — cod. MMCCCCLV. ex cod. Veneto D. Marci descriptus, *Aristidae Quintiliani* de re musica libri III. et totidem *Manuelis Bryennii* harmonicorum. — cod. MMCCCCLVI. *Aristidae*, *Man. Bryennii*, *Plutarchi*, *Euclidis*, *Aristoxeni*, *Alypii*, *Gaudentii*, *Nicomachi*, *Cl. Ptolemaei*, *Porphyrri* et *Bacchii* scripta musica. — cod. MMCCCCLVII. eadem, exceptis Gaudentio et Bacchio. — cod. MMCCCCLVIII. *Aristidis Quintiliani* libri III. de musica, anonymus de rhythmo, *Bacchii* sen. ad musicam introductio, et *Dionysii* hymni, editi Oxonii in notis ad Aratum. — cod. MMCCCCLIX. *Aristidis Quintiliani* de musica libri III. *Ptolemaei* harmonicorum lib. III. capita libri III. nonnulla desiderantur. — cod. MMCCCCLX. *Alypii*, *Gaudentii*, *Bacchii*, *Euclidis*, *Nicomachi*, *Aristidis Quintil.* *Man. Bryennii* scripta musica: item anonymi introduct. harm. liber ineditus, *Theonis* summa et conspectus totius musicae, et excerpta ex *Pappi* scriptis, ad rem musicam pertinentia; ad calcem accesserunt chartae minoris moduli adfutae, quibus continentur animadversiones viri in musicis docti, manus latina et recens. Earum animadversionum pars inscribitur, restitutio figurarum libri secundi apud *Man. Bryennium*; alteri parti inscriptum est, notata quaedam ad *Man. Bryennium*. — cod. MMCCCCLXI. *Man. Bryennii* harmon. libri III. *Ptolemaei* harmon. libri III. desiderantur capita duo. — cod. MMCCCCLXII. et MMCCCCLXIII. et MMCCCCLXIV. *Bryennii* harmon. libri III. — p. 517. cod. MMDXXXI. *Nicomachi* music. et alia mathematica. — cod. MMDXXXII. *Aristidis Quintil.* de musica, anonymi lib. de rhythmo, *Bacchii* sen. introd. ad artem musicam, hymni in Calliopen, Apollinem et Neptunum, editi Oxonii ad calcem Arati, ubi Dionysio cuidam tribuuntur. — cod. MMDXXXIII. Excerpta ex *Aristidis Quintil.* libris de musica etc. — cod. MMDXXXIV. continet eruditi cuiusdam Itali notas atque emendationes in *Aristidis Quintiliani*, *Man. Bryennii* et *Gaudentii* harmonica. — cod. MMDXLIX. *Man. Bryennii* harm. — cod. MMMXXVII. nr. 9. et 10. *Alypii* senioris introduct. ad musicam, et *Alypii* isagoge musica. — cod. MMMXXXI. nr. 7. *Iosephi Racendytiae* lib. de musica etc. Occurrunt vero (vt paucis et generatim omnia comprehendam,) in biblioth. *Parif.* regia codd. tres *Alypii*; decem *Aristidis Quintil.* — tres *Aristoxeni*; — quinque *Bacchii*; — duo *Gaudentii*; — vndecim *Manuelis Bryennii*; — quatuor *Nicomachi*; — octo *Ptolemaei* harmonicorum; — quatuor *Porphyrri* expos. *Ptolemaei* harm. — In bibl. *Argentoratensi* sunt *Aristoxenus*, *Alypius* et *Aristides Quintil.* manu exarati. — In bibl. *Bernensi*, teste *Sinneri* catalogo pag. 528. cod. *Nicomachi* Geraseni harmonices manuale, cum notis marginalibus et figuris, ad musicam pertinentibus, et quaedam lectiones, a *Meibomiano* textu diuersae, sunt excerptae. adde excerpta ex *Salmasii* epist. paullo infra ad §. V. *Harl.*]

Exstant huius *Aristoxeni* Ἀρξυμένων σοιχέων, quomodo vocant *Porphyrus*, *Manuel Bryennius* et alii, siue vt *Proclus* III. in *Timaeum* p. 19a. ἀρξυμένων σοιχέωντος *Elementorum*

torum *Harmonicorum libri III.*^{b)} cum Ptolemaei *Harmonicis latine* utcumque ex unico exemplari, eoque non satis integro versi et editi ab *Antonino Gogauino*, Grauiensi, Venet. 1562. 4.^{c)} Graece primus vulgavit *Ioh. Meursius* e codice Iosephi Scaligeri, sed negligenter^{d)} admodum descripto, in quo praeter Aristoxenum, Nicomachum et Alypium, a Meursio iunctim editos, Lugd. Bat. 1616. 4.^{e)} continebantur Musica Bacchii et Aristidis Quinctiliani, vulgata post hac a *M. Meibomio*, et fragmenta quaedam alia musica, adhuc inedita, quae citantur ab eodem viro docto pag. 300. ad Aristidem, pag. 74. ad Aristox. et alibi, quaeque graece et latine editurum se recepit. Addidit etiam notas Meursius, sed in emendationibus minus feliciter illi res cessit, propter musicae litteraturae ignorationem. Adcuratam itaque editionem Aristoxeni eruditiss. *Meibomio* debemus, qui cum noua versione sua et notis Harmonicae eius edidit e MSto codice, non paucis in locis emendatiora, usus praeterea duobus Meursianae editionis exemplis, quae cum tribus codd. MSS. bibliothecarum Angliae collata acceperat a Ioh. Selden. Amstelodami 1652. 4. tomo primo *Antiquas Musicae auctorum septem*^{f)}, quos a se restitutos notisque illustratos Christianae, Suecorum reginae, inscripsit.

[Aristoxenus quoque scripsit de rhythmo: fragmenta seruantur in codd. Vaticanis et Veneto D. Marci. *Io. Bapt. Doni*, qui scripsit de praestantia musicae veteris, lib. III. Florent. 1647. 4. (repet. in collectione eius Operum musicorum a Gorio facta: *Lyra barbarina o s'ino trattato di Musica antica* etc. lat. et ital. Florent. 1763. fol. II. vol. conf. *Forkel* l. c. pag. 81. 85. 91. 96. et saepius,) inspexerat cod. Vatic. fragmentum verterat atque editurus erat. In fine quidem lib. III. de praest. musicae vet. pag. 263. in indice operum ab illo inceptorum, at ad finem non perductorum, occurrit: *Versio latina Aristidis Quinctiliani, Aristoxeni fragmenti de rhythmica, aliorumque similium*. Promiserat ipse, (Oper. music. tom. I. pag. 196.)

b) Aristoxenus in fragm. a Morellio edito pag. 284. citat aut librum L. indicat: *περὶ τῶ ἡμωμῶν πρῶτον*. *Harl.*

c) *Aristoxeni*, Musici antiquissimi, *Harmonicorum elementorum libri III. Claudii Ptolemaei Harmonicorum libri III. Aristotelis* de obiecto auditus fragment. ex Porphyrii commentariis omnia nunc primum latine conscripta. Edita ab *Anton. Gogauino*. Venet. apud Valgris. 1562. 4. Hodie parum utilitatis adfert haec latina versio. P. *Martini* in *Storia della Musica*, Bononiae, I. tom. 1757. II. tom. 1770. III. tom. 1781. 4. (de quo praestanti opere vid. *Forkel* allgem. Litteratur der Musik, pag. 21 sq.) tomo III. pag. 240. citat editionem Gogauini 1572. 4. quam vero se oculis nondum viderasse, ait *Forkel* pag. 46. forsan est error typographicus. — Posthac illustrata est pars libri Aristoxeni in: *Il Patritio, ovvero de' Tetracordi Armonici di Aristosseno, da Erc. Bottrigari*, Cav. Bol. Bol. 1593. 4. *Harl.*

d) Vide *Meibomium* pag. 67. ad Alypium.

e) *Aristoxenus, Nicomachus, Alypius* auctores musices antiquissimi, haecenus non editi. *Io.*

Meursius nunc primus vulgavit et notas addidit. Lugd. Bat. L. Elzevir. 1616. 4. *Harl.*

f) Hi sunt praeter Aristoxenum *Euclides, Nicomachus, Alypius, Gaudentius, Bacchius* et *Aristides Quinctilianus*, subiuncto *Marci Capellae*, latini scriptoris, libro IX. (Singulis praemissa est praefatio, in quarum singulis *Meibomius* de codd. quorum auxilio emendauit auctores, de versionibus atque editionibus, si quae iam lucem adspexerant, suaeque opera differit; singulis subiectae sunt notae, singulique a nouo paginarum ordine incipiunt. Prius volumen continet sex priores scriptores; volumen posterius *Aristidem Quinctil.* cum lib. IX. *Marc. Capellae*. Toti operi praemissa est longa praef. in qua *Meibom.* de conamine *Kircheri*, quem valde culpatur, aliorumque et de notis signisque musicis docte copioseque agit. *Harl.*) Tertiae etiam partis Musicorum veterum, a *Meibomio* edendae, mentionem facit *Nic. Heinsius* in epist. ad *Is. Vossium*, data 1651. tom. III. *Sylloges Burmannianae* pag. 600. Sed illa lucem numquam vidit.

pag. 196.) Quod igitur Donius inceperat, id meliore fortuna perfecit cel. *Morellius*. Hic enim vir eruditissimus, quum codices Marcianos excuteret, incidit in codicem bonum, qui Euclidis, Aristoxeni, Bacchii et Alypii opera musica iam edita continet, extremis autem paginis Aristoxeni fragmentum e secundo Rhythmicorum elementorum libro habet. Post haec et illud et aliud adhuc fragmentum, quo caret cod. Venetus, accepit e codice Vaticano descriptum. Praeter ea reperit in cod. Marciano DXXIV. *Michaelis Pselli* iunioris opusculum ineditum huius sententiae Προλαμβάνόμενα εἰς τὴν ῥυθμικὴν ἐπιστήμην, in quod ille nonnulla ex Aristoxeni opere ad verbum intulit. Hoc igitur opusculum et alios, qui de Aristoxeno bene multa in libros suos deriuarunt, atque praecepta quoque rhythmica ab eodem hauserunt, sedulo comparauit, atque vtrumque Aristoxeni fragmentum e codd. illis, graece cum versione sua lat. et lectionis varietate, immixtis coniecturis doctisque varii generis adnotationibus et pluribus Pselli locis cum aliis primus euulgauit atque librum inscripsit:

Aristidis oratio aduersus Leptinem, *Libanii* declamatio pro Socrate, *Aristoxeni Rhythmicorum elementorum fragmenta*, ex bibliotheca Veneta D. Marci nunc primum edit *Iacobus Morellius* eiusdem bibliothecae custos. Venetiis, typis Caroli Paley, 1785. 8. a pag. 267. fragmentum prius; atque posterius a pag. 292. vsque ad fin.

In nota, pag. 267. suspicatur humanissimus *Morellius*, ex elementis Aristoxeni rhythmicis hausisse *Dionysium Halicarnassum* de admirab. vi dicendi in Demosthene, tom. VI. Opp. pag. 1101. Reisk. ac *Quintilian*. I. O. lib. I. cap. 10. *Hartl.*]

Meminit operis Aristoxenii de musica praeter Euclidem, Ciceronem, Plutarchum, Athenaeum, aliosque *Vitruuius* V. 3. Aristides *Quintilianus*, et Ptolemaeus praecipue, qui in Harmonicis suis Aristoxenum subinde refellit, et e Ptolemaeo Boethius, libris de musica: quemadmodum a philosophis exploditur dogma eiusdem, Ciceroni, Lactantio VII. 13. et aliis memoratum, quo animam nihil aliud, quam harmoniam esse adfirmavit. Infinita alia scripserat Aristoxenus, quorum paucissimorum vel tituli exstant, [P] si verum est, quod Suidas adfirmat, libros ab eo scriptos quadringentos quinquaginta et duos, (non 4052. vt typographi hallucinatione excusum in Ionii pagina 73.)

II. Quae Meurfio in notis ad Aristoxenum pag. 135 sq. et in bibliotheca graeca, tum Ionio I. 14. Menagio ad Laertium, mihiq. obseruata sunt, litterarum digesta ordine hic habes:

Ἀποφθέγματα Πυθαγορικά. *Stobaeus* ferm. 10. 41. 99. et 77. vbi liber quartus citatur pag. 457. [Apud *Iamblich.* de vita pyth. 209 — 214. quod quidem fragmentum, cum eo apud *Stobaeum* ferm. 99. collatum, Aristoxeno adserit *Meiners.* in hist. dogmatum apud Gr. et Rom. I. pag. 437. not.]

Περὶ αὐλητῶν ἢ περὶ αὐλῶν καὶ ὀργάνων. *Athen.* XIV. pag. 634. Respicit *Tatianus* pag. 86. vbi de Antigenida, tibicine: Τί δέ μοι καὶ κατὰ Ἀριστόξενον, τὸν Θηβαῖον Ἀντιγενίδα πολυπραγμονεῖν;

Περὶ αὐλῶν τρήσεως, cuius operis librum I. laudat idem *Athen.* pag. 634.

Βίοι ἀνδρῶν, in quibus vita Pythagorae, Archytae, Hipponis, Xenophili et aliorum Pythagori.

thagoricorum, tum Socratis, [quem caullatur, *Diogen. Laert.* II. 9. *Plutarch.* de Herodoti malignit. tom. II. pag. 856.] Platonis, Telestae Selinuntii, Dithyrambici, multorumque aliorum, forte etiam Heraclidis Pontici, Xenocratis ac Praxidamantis, Musicorum, tum Lycurgi etc. Vide *Vossium* lib. I. de Hist. Graecis cap. 9. atque in primis *Ionsium* de scriptoribus hist. philosophicae lib. I. cap. 14. [*Ionsii* histor. peripatet. ab Elswich, editam pag. 388 sq. *Buhle* in vita Aristot. pag. 80.] Non sine summa voluptate illud Aristoxeni opus legi potuisse, testatur *Plutarchus* lib. quod non suauiter viui possit secundum Epicurum pag. 1093. Vitam Socratis citat *Porphyrus* apud Cyrillum VI. in Iulianum pag. 184.

[*Εν τοῖς Διαστηματικοῖς Σορξείοις*, in *Elementis eorum*, quas intervallis distinguuntur, ipse Aristoxenus in fragmentis, a Morellio editis, p. 294. citat quoddam a se explicitum: nisi pars fuerit operis maioris de Musica. *Harl.*]

Ἐπιμήθεα. Ita enim legunt viri docti locum *Fulgentii* II. Mythol. cap. 9. vbi de Prometheus: *Nam et Aristoxenus in Epimetheiorum libro, quem scripsit, similia profert.* Alii corrupte in *Lindosecmiarum* [vbi typis expressum est in edit. Staurer. pag. 681.] vel *lineoferemiarum*. Frigidum quoque est, quod in MS. Leidenſi reperit Tho. Munckerus: in *liuido sententiarum libro*; et frigidior eiusdem libri veteris glossa: in qua disputat de *linore*, id est invidia. *Fabric.* [*Semler* in Miscell. lectionibus, fascic. II. pag. 28. acute suspicatur, graecum titulum in Fulgentii loco intercidisse, et tantum latinum haberi, ab imperitiis ita peruersum. Fuisse, opinatur, haud dubie in (*latine*) *commixtorum* libro, ad quam lectionem illud *Lindosecmiarum* proxime accedere ipsi videtur, graecum autem titulum fuisse *συμμικτῶν*, qui passim laudantur. *Harl.*]

Ἱστορίαι. Suid. Vide infra *ὑπομνήματα ἱστορικά*, et paullo ante in *Βίῳ*.

Περὶ Μουσικῆς, libri de Musica, ab Harmonicis diuersi, in quibus alias partes musicae rhythmicam, metricam, organicam, poeticam et hypocritiam, tum et historiam musicam tradiderat. Vide *Meibomium* ad Aristox. pag. 78. *Ionsium* pag. 78. *Aristoxenus ἐν τετάρτῳ περὶ μουσικῆς*. *Athen.* XIV. pag. 616. in quarto *περὶ μελοποιίας* laudatur a *Porphyrio* ad Harmonica Ptolemaei p. 298. Respicit forte Suidas in *Σκολίῳ*. [*Fabric.* — [*Plutarchus* de Musica pag. 666. vol. X. edit. Reiskii citat *Aristoxenum ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Μουσικῆς* de Olympo, auctore lydii modi et de Sapphone inuentrice mixolydiae; ibidem eundem citat ἐν τοῖς ἱστορικοῖς τοῖς ἀρμονικοῖς. Ad idem opus pertinuisse videtur, quod ibidem pag. 667. *Aristoxenus ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν μουσικῶν*, in secundo *musicarum rerum libro* scripsisse, ibique perperam culpasse Platonem fertur, pag. 701. dicitur ὁ ἡμέτερος Ἀριστοξένος. *Harl.*]

[*Περὶ τῆς μουσικῆς ἀκροάσεως*, de auditione musica, scholiastes ad Platonis Phaedonem ineditus, cuius locum longiorem e codd. Marcianis posuit cl. *Morellius* in praefat. ad Aristidis orat. — Aristoxeni fragm. pag. XII sq. nisi quoque id fuerit peculiaris sectio maioris operis de Musica. Nam singulas partes capitaque peculiarem habuisse inscriptionem, est credibile. *Harl.*]

Παιδευτικοὶ νόμοι. Laudat *πρῶτον νόμον παιδευτικῶν* *Ammonius* in *Αἰδῶς*, [vbi vid. *Valckenar.*] respiciuntque scholia graeca ad Hesiodum pag. 54. a. 81. b. Librum decimum *Laertius* VIII. 15.

Πολιτικοὶ

Πολιτικοὶ νόμοι. liber octauus citatur ab *Athenaeo* XV. pag. 649.

Πραξιδαμάντεια. *Harpocratio* in Μεσαῖος. Confer *Reinesium* pag. 39. Var. lect. et *Ionisium* pag. 76.

[Περὶ ῥυθμικῆς siue ῥυθμικῶν στοιχείων tres libri, e quorum libro secundo duo fragmenta a cel. *Morellio* edita atque explicata esse, paullo ante est adnotatum. *Harl.*]

Τὰ σποράδην. *Laert.* I. 107 sq.

Συγκρίσεις. *Athen.* XIV. pag. 631.

Σύμμικτα συμποτικά. *Athen.* XIV. pag. 632.

Περὶ τραγικῆς ὀρχήσεως librum primum citat *Etymol.* in Σίκινυς. Numerus libri excidisse videtur apud *Harpocrat.* in Κορδακισμός, et in scholio, quod dat *Montfaucon.* pag. 610. bibl. Coislin.

Περὶ τραγωδοποιῶν *Ammonius* librum primum laudat in Πύεσθα.

Σύμμικτα ὑπομνήματα, e quorum libro decimo sexto varia παράδοξα et ἀπίθανα collegat *Sopater* libro quarto *Eclogarum* apud *Photium* cod. CLXI. pag. 176. Confer supra Τὰ σποράδην.

Τὰ κατὰ βραχὺ Ὑπομνήματα. *Athen.* XIV. pag. 619.

Ὑπομνήματα ἱστορικά. *Laertius* IX. 40. Hoc opus *Meursius* respici putat a *Plutarcho* in *Lycurgo* extremo, etsi *Ionisius* mauult petiitum ex opere de vitis.

Diuerſi a nostro sunt, vt *Ionisio* pridem obseruatum, 1) *Aristoxenus*, *Selinuntius*, poeta, primus anapaestico vsus metro, *Epicharmo* antiquior [atque a scholiaste ad *Aristophanis* *Plutum* v. 487. vbi vide *Hemsterhusii* notam pag. 140. diserte dicitur *Epicharmo* πρεσβύτερος.] et ab *Eusebio* relatus ad *Olymp.* XXIX. *Hephaestion* *Enchiridio* pag. 25. Ἀριστόξενος ὁ Σελινέντιος Ἐπιχάρμης πρεσβύτερος ἐγένετο ποιητής· ἔκ κη αὐτός Ἐπιχάρμος μνημονεύει ἐν λόγῳ, καὶ Λογγίνος etc. [conf. *Mongitor.* biblioth. Siculam I. pag. 85. ibique laudatos VV. DD.] 2) *Aristoxenus*, *Cyrenaicus*, philosophus, nulla re nisi gula celebrer, dictusque κωλὴν siue ventrosus, teste *Athenaeo* I. pag. 7. Confer *Suidam* in Ἀριστόξ. 3) *Aristoxenus*, medicus, *Herophileus*, *Alexandri Philalethis*, qui *Demosthenem* *Philalethem* *Ophthalmicum* audierat, discipulus, cuius librum XIII. περὶ Ἡροφίλου αἰρέσεως laudat *Galenus* IV. de diff. pulsuum tom. III. pag. 49.

III. De *EVCLIDIS* *Isagoge Harmonica*, a *Cleonide* et *Pappo* olim recensita, dictum est infra in scriptis geometrae huius celeberrimi; vti de *NICOMACHI*, *Geraseni*, *Isagoge Musica*, *CLAVDII PTOLEMAEI* *Harmonicis*, *PORPHYRII*QUE in ea commentariis, et *PLVTARCHI* dialogo de *Musica*, egi libro IV: atque de *PSELLI* synopsis, libro V. vbi scripta cuiusque horum sum persequutus. De *THEONE*, *Smyrnaeo*, hoc ipso libro cap. de astronomis, §. 21. [P] De *ARISTOTELIS* περὶ ἀκυστῶν supra cap. V. §. 21. *CALLIMACHVM* inter scriptores de musica, quorum lucubrationes graece seruantur in bibliotheca collegii romani Iesuitarum, memorat *Athanas.* *Kircherus* lib. VII. *Musurgiae*, pag. 545. nescio, an *Bacchii* nomen pro *Callimacho* sit reponendum.

IV. ARISTIDES QVINCTILIANVS, non post Euclidem modo, cuius geometricam canonis sectionem sequitur pag. 116 sq. sed etiam post Ciceronem scripsit, ex cuius libris de Rep. quae aduersus musicam disputata erant, perstringit lib. II. pag. 70. opponens illa his, quae idem Cicero in Roscii, histronis, laudem dixerat. Porro scripsisse videtur ante Ptolemaeum ^{g)}, cuius in tam longo opere non omisisset mentionem, si eius Harmonicis uti potuisset: quamquam neque alios, excepto Aristoxeno lib. I. pag. 22. et 23. citat Musicos; sed tantummodo Homerum, Hesiodum, Platonem, et lib. II. p. 106. Heraclitum, tum vetus Oraculum de Medorum clade ad Plataeas lib. III. pag. 161. Per *παλαιότερους* vero, (quibus lib. I. pag. 21. *πάνυ παλαιότερες*, et pag. 23. *νεωτέρους* opponit,) atque *ἀρχαίους* subinde intelligit Pythagoricos, e quibus in prooemio adfert *Θεῖον*, ut ait, *λόγον ἀνδρὸς σοφῆ Παντάκμω τῷ πυθαγορεῖ*, et illorum vestigiis passim insistit, quos lib. III. pag. 145. et 158. vocat *σοφὲς ἀνδρας καὶ ἀληθείας ἔχοντάς*, et Pythagoram laudat lib. I. pag. 28. lib. II. pag. 110. lib. III. pag. 116. 145. Praecipuum vero argumentum, quo M. Meibomius ante Ptolemaeum scripsisse Aristidem euincat, promit ex eo, quod lib. I. pag. 22. et 23. tantum meminit eorum, qui cum Aristoxeno tredecim, et cum aliis post Aristoxenum quindecim tonos admittebant; non eorum, qui cum Ptolemaeo septem solos recipiebant tonos. *Vossius* ^{h)} ait, Aristidem hunc memorari ab Athenaeo in *Dipnosophistis*. Sed Aristoclem de musica laudat Athenaeus, et Aristoxenum, Aristidem, quod sciam, nusquam, et in Indice scriptorum, ab Athenaeo citatorum, qui in editione Rhodomageni exstat, pro *Aristide* *περὶ τῆς μουσικῆς* 462. 40. legendum *Aristocles* IV. *περὶ μουσικῆς*, 630. Ceterum Marcianus Capella ex Aristide nostro multa ad verbum in librum suum nonum transtulit, ut Meibomio probe animaduersum, qui pag. 269. monet de hiatu et pag. 208. etiam docet, accessiones libello Euclidis de musica, in codice Fuluii Vrsini insertas, quas edidit *Possennius* libro XV. Bibl. selectae, ex Aristide descriptas esse. Idem praestantissimus *Meibomius*, *Δειξάμε Κοιν-τιλιανῶν περὶ μουσικῆς βιβλία γ'.* *Aristidis Quinctiliani* libros III. de Musica, ad *τιμωτάτους* *ἐταίρους* suos *Eusebium* et *Florentium* scriptos, primus e codice Iosephi Scaligeri ⁱ⁾, qui exstat in Bibl. publica academiae Lugd. Bat. etsi lacero et sexcentis locis corrupto edidit et latine vertit, notisque illustravit, in quibus usus est apographo Seldeniano codicis Magdalenensis ^{k)} Bibl. Oxonii, et variis lect. codicis Bodleiani, tum [P] ex codice bibl. regis Galliae

et

g) Adde Meibomii notas pag. 235.

h) Voss. de scientiis Math. pag. 94.

i) Meibomius in notis ad Aristidem pag. 242 sq. Ex Scaligeri, ait, Musicorum volumine Aristidem edimus. Postea loca quaedam corruptiora et omnia notarum diagrammata ex duobus reg. Parisiensibus descripta accepi: nec multo post eadem *diagrammata* et alia quaedam loca, ex codice Barberino exscripta a Leone Allatio. Quum autem ad finem prope huius auctoris peruenisset typographus, codicem ex Anglia accepi, Io. Seldeno curante, ex codice Oxoniensi descriptum, et cum eodem et altero diligenter collatum a Gerardo Langbainio. Tum adfirmat, se restituendis diagrammatis plus operis infumisse, quam toti

Aristidi interpretando. Insuper diagrammata illa, iis notis, eoque situ depicta, quo in Scaligeri libro reperiuntur, accuratissime, (ut contendit,) adposuit, ac deinde reliquorum codd. variantes figuras adnotauit. Idem p. 308. lacunam notans circa finem libri secundi, se sex codicum varias lectiones proficitur adscribere, et fragmentum, quod ibi sequitur, nec Aristidis esse arbitrat, et praecedentibus minus bene connecti. *Hart.*

k) Magdalenensis codex est vetustior. Vide notas historicas ad Chron. marmoreum Arundelianum pag. 171. edit. Prideauxii. Exstat etiam MS. in biblioth. Caesarea, teste *Lambecio* VII. p. 215. [vid. supra, notitiam codd. MSS.]

et altero Barberino loca quaedam deprauatiora et diagrammata restituit, beneficio Salmasii, et Allatii, qui illa cum ipso communicauerunt. Lucem vidit *Aristides Meibomii* vna cum reliquis sex graecis Musicis, et Marciani Capellae, quem circa Apuleii tempora vixisse putat, libro nono, qui de musica tractat ad binos codices MSS. Leidenfes recensito Amst. 1652. 4. *Incomparabilem antiquae musicae auctorem et vere exemplar unicum, nunc primum graece et latine damus. Quicquid olim Aristoxenii de Harmonica et reliquis artis partibus docuerunt: quicquid omnis antiquitas de moribus, musica formandis, de naturalibus rebus, musice ab omnipotenti deo constitutis, adeoque de vniuersi harmonia commentari potuit, vnus Aristides Quinctilianus tam concinna breuitate tribus libris exposuit, vt omnium veterum musicorum disciplinam aequae ac gloriam in suum opus congefisse videatur.* Haec de Aristide suo Meibomius; notat tamen p. 311. plura ἀνακολῶς orationis exempla in eo occurrere. — Interdicit eiusdem scriptoris *liber de Poetica*, in quo, vt lib. II. Harmonic. pag. 87. testatur, accurate egeat de duabus artis poeticae partibus, μῆσις et διγῆσις.

V. BACCHIVS, Musicus Aristoxenius, (a nonnullis male adpellatus *Vaccus*, ex vtitata litterarum B. et V. permutatione,*) scripsit εἰσαγωγὴν μουσικὴν siue harmonica et rhythmica elementa, quaestionibus et responsionibus. Hanc graece e cod. biblioth. reg. Paris. primus vulgauit *Marius Merfennus* in commentario ad sex prima Geneseos capita. Paris. 1623. fol. pag. 1887 sq. *Gallice* idem Merfennus conuertit ibid. 8. ^m) in qua interpretatione nonnulla desiderat M. Meibomius in extremo prolegomenon ad Musicos Graecos. Prodiit et separatim graece cum versione, seorsum typis expressa, *Federici Morelli*, Paris. 1623. 8. quam versionem, quum suam ederet, idem Meibomius non vidit. *Franciscus* quoque *Gafurius* de harmonia musicorum instrumentorum, libro et capite primo, testatur, se *Manuelis Bryennii*, Bacchii, Aristidis Quinctil. et Gaudentii commentarios musicos latine vertisse. Denique *Meibomius* e codice Scaligeri emendatiorem graece edidit cum sua versione et notis. Amst. 1652. 4. testatus, in eodem Scaligeri MSto post hanc introductionem sequi alterum tractatum, qui similiter inscribitur εἰσαγωγὴ τέχνης μουσικῆς Βακχίῳ τῷ γέροντος ⁿ). Initium est: Ἡ μουσικὴ τέχνη πᾶσαν τὴν δογματοποιῶσαν συντεταχθεῖσα φησὶ πρὸς τὴν αἰκὴν: (quem principio leuiter immutato totum habet *Bryennius* lib. II. sect. VI. pag. 414 sq.) Deinde alia adhuc fragmenta, quorum prius sic incipit: ὁ θυμὸς συνέσκηκεν ἐκ τοῦ αἵματος καὶ θέρσεως καὶ χρόνῳ τὰ καλεμμένα παρὰ τισὶ κενῶ. Alterum post duas paginas quarta plicatura scriptas, ita: Μουσικὴ ἐστὶν ἐπισήμη περὶ μέλος τέλειον. Quae excerpta, inquit Meibomius, [P] quum multa in iis sint Musicae antiquitatis vestigia, graece et latine aliquando dabimus. [Sed a promissis non stetit.] Vltimo subiunguntur duo epigrammata et totidem hymni. Epigrammatum prius, in quo Bacchii mentio, ita emendatum ibidem Meibomius exhibet:

M m m m 2

T7:

*) Dicitur ante Aristidem vixisse. Meibomio videtur vetustior Man. Bryennio. *Hark.*

m) Vid. de la Borde Essai sur la Musique tom. III. pag. 140. et *Forkel* Litteratur etc. pag. 49 sq. *Hark.*

n) Ita quoque in MS. biblioth. Coislinianae et cod. CLIV. Bauar. [aliisque vid. supra, in notitia eodd. MSS.]

Τῆς μουσικῆς Πλατὸς ΒΑΚΧΕΓΟΣ γίγναι
 Τίνας, τρέπας, μέλη τε καὶ συμφωνίας.
 Τάτῃ συντάξας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ γράφει
 Τὸν παραμυθιστὴν διακρίτην Καντατῆτον
 Σοφὸν ἱκαντὴν δάκνους τεχνημάτων.
 Τὸν τῶν ἀπάντων γὰρ σαφὲς τεχνημάτων
 Ἐφουρτῆν τε καὶ δότῃν κισφρότα
 Ταύτης προσηύκεν ἰδρυμῶς ἀνὰ ξένον.

Huius, ut suspicor, *DIONYSII*, Musici, sub Constantino M. clari, siue, ut aliis, [præcipue Burretio] videtur, Dionysii Iambi, Phylarcho et aliis citati, [vid. infra in catal. Dionysiorum, in hoc libro,] hymnum ad Musam, notis antiquis musicis instructum, alterumque hymnum in Apollinem et Mesomedis hymnum primus cum scholiis graecis edidit *Vincentius Galileus* in dialogo: *Della musica antica e della moderna*, Florentiae 1581. fol. [exscriptos, ut prodit, ex vetusto quodam codice graeco qui contineret *Aristidis Quintilianii* libros περὶ Μουσικῆς et *Emanuelis Bryennii* libros tres ἀρμονικῶν, adseruareturque in biblioth. Cardinalis Angeli.] Ex eo reddidit partem *Hercules Bottrigarius* in diss. harmonica, italice edita, cui titulus *il Meloas*, Ferrariae 1602. 4. Tum ex schedis, a Vincentio Galileo ad se transmissis, graece edidit *Erycius Puteanus* in *Hermathena* (primae editionis Hanou. 1602. 8. cap. VIII. nam in editione Louanienſi ann. 1615. est omissus.) Eundem hymnum et maximam partem H. [Dionysii] in Apollinem, aliumque *Mesomedis* *) in *Nemesin* *) cum similibus musicis antiquis

o) De *Mesomede*, eius hymno et huius edit. plura sunt disputata supra in vol. II. pag. 130 sq. Illum Hymnum repetendum curavi in Anthol. graeca poet. edit. Baruth. pag. 83. Eum quoque dedit atque explicuit *Koepfen*. in Anthol. gr. part. III. pag. 177 sq. Harl.

p) Eosdem tres hymnos memorat *Salmastius* Epist. 49. ad Peirescium: *J'ay à autre fois dessein de concilier la Musique ancienne avec le moderne, et voir, en quoy elle pouvoit differer d'avec la nostre. J'ay vu pour cet effet tout ce que j'ay pu rencontrer d'écrits en cette matiere par les Bibliothèques, ou j'ay à entrée, et principalement en la langue grecque. J'ay vu tous ceux que marque le Sr. Doni dans sa lettre, et le meilleur de tous, et le plus exact est le Ptolemée, qui est en la Bibliothèque du Roy. Pour l'Aristoxene, que nous a donné Mewsius, comme il est le plus ancien, aussi est il le plus corrompu. Le Nicomache est dans la même Bibliothèque, et quasi tous les autres. Quant à l'Aristides, il est écrit de main recente; et il y a à la fin ces 3. hymnes de Dionysius, que j'avois aussi transcrits autre fois. J'ay conféré encor les deux MSS. de Boëce, qui sont dans la dite Bi-*

bliothèque, et fort anciens pour en tirer le decret des Ephores contre Timotheus, qui ne se trouve que là et que j'ay restitué en beaucoup d'endroits par le moien du MS. et de mes coniectures, l'ayant remis tout autrement qu'il n'est dans les animadversions de Casaubon sur l'Athenée ni dans les Notes de Scaliger sur le Manilo. J'ay aussi un petit commentaire tout prest de Instrumentis Musicis veterum, ou j'ay tâché de monstrer, quelle difference il y avoit inter citharam et lyram, que beaucoup confondent, et la quelle de deux approche le plus de nostre Lut, y traittant aussi de la Cynire et du Plalterion des Hebreux. Je pensois le donner incontinent après mes exercices sur Solin, mais d'autres pensées m'en ont diverti. Je me rejouis fort, que Mr. Doni (Io. Baptiste Doni dont on a un livre de praestantia Musicae Veteris, à Florence A. 1647. 4. et un autre: *Generi è modi della Musica Rom.* 1635. 4. et annotationi sopra questo libro. id. 1640. 4.) ait entrepris cette besogne; et espere d'y voir ce que je ne pourrois voir ailleurs. Pour le Pere Merfenne, qui pourtant a donné Bacchius en Grec et François: et à bien-fais dans son Harmonica en VIII. livres, et dans ses. IX. livres

antiquis notis vulgavit [P] e msto cod. Vsseriano et subiunxit *Ioh. Fellus* ad calcem Arati, cum scholiis graecis editi, Oxoniae 1672. 8. additis Edmundi Chilmeadi notis et diatribis de musica antiqua graeca, et repetitis iisdem odis gr. cum notis musicis hodiernis, quas claudit specimen alio musicae veteris, fragmento viz. *Pindari*, ex prima oda Pythionicarum, quod notis veteribus musicis instructum in biblioth. Monasterii S. Saluatoris iuxta portum Messanensem in Sicilia reperit, ediditque *Kircherus* tom. I. Musurgiae p. 541. et post eum *Burretus* loco mox laudando p. 317. Nam eosdem hymnos ex cod. msto regis Galliarum MMMCCXXI. *Burretus* euulgavit in erudita diss. de veteri musica, inserta commentariis academiae regiae Inscript. tom. V. pag. 185 sq. (tom. VII. pag. 287 sqq. edit. Amstel.) — [atque in vol. XIII. pag. 232. ad locum Plutarchi, ubi Dionysius Iambus citatur, de hoc agit eiusque aetatem confert ad Olymp. CXL. — Vsseriani codicis, ex quo Fell. hymnos describendos curavit, textus omnino consentit cum contextu in opere Galilei: codex vero Parisinus, qui complectitur opus Aristidis Quinctiliani, atque Bacchii εἰσαγωγὴν μουσικὴν, in hymno ad Apollinem habet sex priores versus, et in hymno ad Nemefin quatuordecim ultimos, qui omissi erant in praecedentibus codd. atque editionibus. Ex Burretii recensione reddiderunt tres hymnos *Brunck.* in analectis, tom. II. ac *Snedorf* de hymnis veterum Graecorum pag. 65 sqq. cum notis eruditis et pag. 61 sqq. quaedam de Dionysio et Mesomede eorumque hymnis adnotat: num vero Dionysio Iambo, an alii Dionysio poetae, (nec tamen, Dionysio Thebano, Epaminondae magistro, de quo supra in vol. II. pag. 120.) adscribendi sint duo hymni, haeret incertus. Ego autem H. in Apollinem recudendum curavi, et explicui aliosque, qui cum quoque receperunt aut illustrarunt, laudavi in Anthologia gr. poetica, edit. Baruth. pag. 81 sq. *Harl.*]

Conf. praeter ea *Wolfgang. Gundlingium* ad Zialowski delineationem ecclesiae gr. pag. 164. *Lambecii* commentar. VIII. pag. 453. *Bernardi de Montfaucon* palaeographiam graecam lib. V. f. 357. et lib. III. pag. 260. *Io. Nicolai* lib. de siglis veterum pag. 110 sq. *Io. Herlinium*

M m m m 3

livres des Instruments Musiques, a Paris 1648. fol. et dans les autres IV. de la Harmonie id. 1644. 4. et en son savant Commentaire sur le six premiers chapitres de la Genese, je n'entend pas grand chose de luy: il est homme de grande lecture, mais il ne me semble pas escrire avec trop de jugement: et pour la piece Arabe, que vous luy avez envoyée, je ne vois non plus qu'il en puisse bien faire son profit, car il n'entend pas la langue et ne sçay personne à Paris, qui luy puisse beaucoup aider, si ce n'est Mr. Gabriel Siontta. Mr. Golius auroit fort envie de voir cette piece: il a l'Avisenne de la Musique, et encor un autre écrit Arabe. Outre cela il a encores un autre moderne latin de CCC ou CCCC ans, qui a écrit tres-exactement en cette matiere, et m'a dit n'avoir point vu aucun auteur, ni Grec ni Latin, ni Arabe, ancien ni moderne, qui l'aye mieux traité. En feuilletant les Ca-

talogues des livres, qui se trouvent es Bibliothèques d'Angleterre, j'y ay remarqué les livres de Musique qui suivent: Augustini de Musica Ecclesiastica, septem exemplaria in VII. diversis Bibliothecis. Boethii Musica in IV. Bibliothecis: in una adiunctum est opus Anonymi de Musica quod est etiam in MS. Bibliothecae Bodleianae. Emanuelis Bryennii ἁρμονικὰ βιβλία, in duabus Bibliothecis, Aristides Quinctilianus de Musica, Graece semel in Oxoniensi. Gualtherus Monachus de speculatione Musicae, semel in Cantabrigiensi. Hogeri, Abbatis, excerptis ex Auctoribus Musicae Artis, semel ibidem. Anonymi expositio Musicorum instrumentorum Veteris testamenti. Aristides Quinctilianus de Musica et Aristoxeni Harmonica exstant MSS. in Bodleiana. Cl. Ptolemaei Harmonica cum narrationibus Porphyrii, Augustae Vindelicorum. Aristides Quinctilianus, ibidem.

linium de cryptis Kijouiensibus pag. 154. vbi notae musicae Ruthenorum, *Io. Andr. Schmi-*
dii diss. de cantoribus ecclesiae V. et N. testamenti, Helmstadii 1708. 4. *Crusii* Turco-Grae-
ciam pag. 197. *Io. Henr. Maium*, fil. in Catalogo MSS. graecorum Vffenbachianorum pag.
 491 sqq. [*Burette* Mem. — des Inscr. vol. VIII. pag. 75. *Forkel* Litteratur etc. pag. 99 sq.
Io. Ludolph. Walther in Lexico diplomatico. Vlmae 1756. fol. reddidit varia notarum music.
 genera, a medio aevo vsque ad nostram aetatem vsitata. *Gays* litterarische Reise nach Grie-
 chenland etc. versionis germanicae, Lipsiae 1772. 8. tom. II. epist. XXXVI. pag. 194 sqq.]
 Canticum latinum cum antiquis notis musicis, in notis *Hug. Menardi* ad Sacramentarium
 Gregorii M. pag. 78. *Fabric.* — *Cel. Abbas Martin Gerbert* de cantu et musica sacra etc.
 tom. II. lib. II. cap. II. p. 52 sqq. multa notarum, tum graecarum, tum latinarum, specimina
 in tabb. aeneis praebet doctique de iis agit. *Harl.*

De cetero plures fuerunt *Bacchii*. Nam inter eos, quos audiuit M. Antoninus, imp.
 primum ipse memorat *Bacchium*, lib. I. sect. 6. Alius *Bacchius*, Milesius, quo *Plinius* in
 Hist. nat. vsus est, quemque de re rustica scripsisse testantur Varro ac Columella. Alius
Bacchius, medicus Herophileus et Empiricus, patria Tanagraeus, qui, Erotiano teste, tribus
 libris exposuit voces difficiles Hippocratis, et in *Hippocratis libros Epidemiorum* scripsisse re-
 fertur a *Galeno* lib. I. in VI. Epid. tom. V. pag. 442. et II. in III. Epid. pag. 413. vbi τὴν ὑπὸ
Βακχεῖς γενομένην ἔκδοσιν memorat. In *Aphorismos* id. in VII. 64. pag. 328. Malagmate
 eius vsus Caesar (Augustus) id. tom. II. edit. gr. Basil. pag. 412. Sententia eius de pulsibus [P]
 tom. III. pag. 47. ὁ μὲν ἐν Βακχεῖος ἐν ταῖς ἀλλοῖς ἀκροάσει etc. Mentio et *Bacchii*
 huius apud *Coelium Aurelian.* II. tardar. 10. Alius *Bacchius*, Iudaeus, Plautio, Pompeii le-
 gato, supplex, de quo vide Laur. Begerum thesauri Brandenb. tom. II. pag. 572. Alius *Bac-*
chius, pro quo et Pythagora orationem *Lyfias* conscripsit. Alius denique *Bacchius*, gladi-
 ator, de quo Horatius lib. I. sat. 7. v. 20.

— — — uti non

Compositus melius cum Bitho Bacchius. — — —

Mihi quam proxime a vero videntur aberrare illi, quibus auctor introductionis in Musi-
 cam videtur is ipse, qui M. Antoninum primus, et forte in musicis instituit: nam ante omnia
 pueros ingenuos musicam edoctos et litteras, notum est vel ex Terentii Eunuchos:

— — — fac periculum in litteris,

Fac in palaestra, in Musicis: quae liberum

Scire aequum est adolescentem, sollertem dabo.

Neque Graecis alium fuisse morem, probat *Quintilianus* lib. I. Inst. Or. cap. 17. Marco qui-
 dem Meibomio, viro, de musica veterum meritissimo, *Bacchius* iste recte videtur *Manuele*
Bryennio antiquior: quo autem argumento eundem *Ptolemaeo* faciat iuniorem, qui sub An-
 tonino Pio, Marci parente, scripsit, haud comperi. Morellus in sua editione vocat *Iatroso-*
phistam, eundem putans cum *Bacchio*, medico Herophileo.

VI. *ALYPIVS* a *Cassiodoro* de Musica pag. 588. praeponitur *Euclidi* ac *Ptolemaeo*:
 saltem ante *Claudium Ptolemaeum* scripsisse M. Meibomio videtur, licet *Maurus* existimet,
 eundem

eundem hunc esse Alypium, Alexandrinum, Iamblichi aequalem ⁹⁾, de quo Eunapius in vitis Sophistar. *διαλεκτικώτατον* eum adpellans, et in patria senem obiisse testatus. Ad alium, ut videtur, *Alypium*, Caesarii fratrem, (licet et hunc cum superiori eundem Meursius putet,) binae exstant Iuliani epistolae XXIX. et XXX. quarum priore eum ad se inuitat imperator, posteriore gratias agit pro transmissa ad se Geographia, (non, Geometria, ut Meurs.) et tabula geographica, cui Iambos adposuerat, laudatque eius *δραστήριον* in rep. genda, quod philosopho Alexandrino, qualem describit Iamblichus, parum conuenire videtur; bene autem conuenit *Alypio*, Antiocheni, ex praefecto Britanniarum, cui Hierosolymitani templi instaurandi negotium commisit Iulianus, teste *Ammiano* XXIII. 1. et cuius mentio Alypii in Libanii Epistolis, et apud *Ammianum* XXIV. 1. [P] vbi Hierocles, eius filius, memoratur, a quo distinguendus Hierocles, Alypii *ἀνεψιός*, eidem memoratus Libanio Epist. ad Basilium. Ceterum Geographiam, ab hoc Alypio ad Iulianum missam, plane diuersam esse a veteri orbis descriptione, nescio cuius scriptoris, cuius antiquam interpretationem edidit atque iterum graece vertit Iacobus Gothofredus, recte obseruatum Baelio in Lexico hist. qui videndus etiam de *Alypio*, episcopo Tagasteno, amico Augustini, eum loquentem inducentis in libris de ordine et aduersus Academicos: tum de *Faltonio Probo Alypio*, praefecto vrbis Romae, ad quem Symmachi Epistolae. Alius ab his videtur *Alypius*, quem Christianum Gregorius Naz. innuit et Epist. 147. *κοινὸν τῶν φιλοσόφων προσάτην καὶ τῶν ὁρθανῶν κηδεμόνα* vocat. Alius *Alypius*, monachus, ad quem Mich. Glycae epistola memoratur *Lambecio* comment. de bibl. Vindob. V. pag. 154. et p. 294. Alius *Alypius* Ariannus, ad quem *Isidorus Pelusiota* III. 112. Epist. cuius ad tres minimum diuersos Alypios, praeterea exstant literae. Ab his omnibus non minus, quam ab *Andronico Alypio*, quem inter Graecorum Historicos, ad extrema Danielis intelligenda necessarios, laudat Hieron. praef. ad Danielein, diuersus esse videtur *Alypius*, cuius *εἰσαγωγή μουσική* siue *Introductio Musica* graece primum edita est a *Meursio* ex codice Iosephi Scaligeri; sed non admodum diligenter descripta, Lugd. Bat. 1616. 4. Hinc excerpta ex Alypio dedit *Athanasius Kircherus* libro VII. Musurgiae editae Romae a. 1650. fol. testatus etiam, integrum latine se transtulisse pag. 540. Sed tabula veterum notarum musicarum, quam eodem loco ex Alypio Kircherus exhibet, tam vitiose expressa est, (ne omnia iam memorem,) ut ducentos amplius errores in illa exstare adfirmet *M. Meibomius* ⁹⁾, qui non tantum graeca ex codice Scaligeri, (quem pag. 79. et Kircheri codicem ex eodem MSto profluxisse existimat,) adhibitis Bodleiani, Barocciani, Barberini et Seldeniani MSS. subsidiis, emendate edidit, notasque musicas veterum restituit primus, sed et latinam versionem ac notas adiunxit. Amst. 1652. 4. Exstat et MS. in Bibl. Vaticana. [conf. *Forkel*. Litteratur etc. pag. 48 sq. De codd. supra disputatum est. *Harl.*]

VII. GAVDENTIVS, philosophus, qui videtur et ipse ante Ptolemaeum scripsisse, Aristoxeni vestigiis insistens, composuit *ἀρμονικὴν εἰσαγωγὴν* siue *introductionem harmonicam*, in cuius limine iniquos et imperitos lectores arcet nota formula:

Ἄλλοι ζυντῆσι, θυγαῖς δ' ἐπιθροῶσι βίβλοι.

Hunc

9) Iamblichi aequalem, circa ann. Chr. 360. Alexandria oriundum, et in patria grandaeum obiisse diem, existimat *de la Borde* in: *Essai sur la Musique ancienne et moderne*, tom. III. p. 133. *Harl.*

r) Kircherum, virum bene meritum, acrius habitum

Hunc elegantem libellum duobus locis commendat Cassiodorus Senator, licet Gaudentius ipse, quis qualisue fuerit, vel quando vixerit, non inagis videatur illi, quam nobis perspectum fuisse *). *Gaudentius quidam, inquit, [P] de musica scribens, Pythagoram dicit, huius rei invenisse primordia ex malleorum sonitu *) et chordarum extensione percussa, quem amicus noster, vir disertissimus, Mutianus, transtulit in latinum, ut ingenium eius assumpti operis qualitas indagaret.* Mutianus iste, Gaudentii interpret, idem est *Mutianus*, Scholasticus, qui Chrysostomi homilias quasdam latine convertit, ac vir disertissimus dicitur ab eodem *Cassiodoro* cap. 8. diuina. lect. cuius et alterum de Gaudentio locum adponam: *Gratissima ergo nimis utilisque cognitio, quae et sensum nostrum ad superna erigit, et aures modulatione permulcet; quam apud Graecos Alypius, Euclides, Ptolemaeus et ceteri probabili institutione docuerunt. Apud Latinos autem vir Magnificus Albinus librum de hac re compendiosa breuitate conscripsit, quem in Bibliotheca Romae nos habuisse atque studiose legisse retinemus. Qui si forte gentili incurfione sublatus est, habetis hic Gaudentium Mutiani latinum; quem, si sollicita intentione legitis, huius scientiae vobis atria patefacit. Fertur etiam latino sermone et Apuleium Madaurensen *) instituta huius operis fecisse.* [De hoc *Mutiano* conf. *Fabricii* bibl. med. et infimae aetatis, tom. V. edit. Mansi, pag. 91 sq. *Herman. Crusenius* latine quoque Gaudentium verterat medio saeculo XVI. cuius versionem latinam adhuc ineditam habuit Martini, Bononiae.] Istum Gaudentii librum primus e Patricii Iunii codice, per Seldenum transmissio, quem cum altero Sauiliano et tertio vetustiore Barocciano Langbainus contulerat, edidit laudatus *Meibomius*, et, perdita pridem Mutiani versione, nouam ipse interpretationem et notas adiunxit Amst. 1652. 4. Editurus eundem fuerat *Edmundus Chilmeadus*, vir doctus et illustrato Malalae Chronico celebris; sed postquam de Meibomiana Musicorum editione inaudierat, licenter illum istius curis expoliendum permisit. De aliis tribus Gaudentiis Christianis, Brixienti, Tamugadensi Donatista et Nouariensi, videndus *Caneus* ad a. C. 387. *M. T. Gaudentius* quidam memoratur in vet. inscript. apud *Fabretum* pag. 254.

VIII. MANVEL BRYENNIVS *), idem forte, qui sub Palaeologo Seniore circa a. C. 1320. floruit, (vide Cangii familias Byzantinas pag. 177.) *libros tres* scripsit *Ἀρμονικῶν*, quorum

habitu a Meibomio, (Salmasio instante p. 467.) adeo graue fuit summo pontifici, (Vrbano VIII) vt, nisi deprecatus fuisset ipse Kircherus, in posterum ei vetitum fuisset aduenarum omne commercium. *Io. Rhodius* epist. ad Nic. Heinsium, in Sylloge Burmanniana, tom. V. pag. 466.

s) Aetas eius a multis confertur in priorem dimidiam saeculi secundi partem. vid. *Vossium* de scient. mathem. cap. 32. §. 4. pag. 94. *Saxii* Onomastic. I. pag. 299. *Forkel* Litteratur etc. p. 49 sq. *Havl.*

t) Experientiae hoc repugnare ait Angelus Bonetempus. Vide interim *Gaudentium* pag. 13 sq. edit. Meibomii, et eadem narrantem *Nicomachum* lib. I. Enchirid. Harmonices pag. 10 sq. et ex hoc

Boethium lib. I. de Musica cap. 10. et *Iamblichum* in vita Pythagorae cap. 26.

u) i. e. institutiones musicales scripsisse, non vero, quod doctiss. Meibomius ex hoc loco colligere videtur praefat. ad Aristidem, Gaudentii Harmonica latine transtulisse: quod ex ipso Cassiodoro videtur posse refelli; neque enim Mutianus vertisset, si iam exstitissent translata ab Apuleio.

v) In MS. bibl. Coislinianae *Bpuriis*. in bibl. Caesariae cod. [vol. VII. pag. 168. edit. Koll.] *Bpuriis*. In eadem bibl. teste Lambecio VII. pag. 218. habetur etiam versio latina antiqua librorum Bryennii, auctore *Antonio de Albertis. Fabric.* — conf. *Forkel* Litteratur etc. pag. 56 sq. *Kollar* ad Lambecium VII. pag. 169. etc. de versione Antonii

quorum primus instar commentarii est in Musicam Euclidis, quemadmodum etiam in MS. quibusdam codicibus inferibitur, [P] vt colligas ex Labbei Bibl. nou. MSS. pag. 118. Certe Euclidem fere κατὰ πόδα sequitur, nisi quod particulam postremam περί μελοποιίας tradit demum lib. III. sect. 10. et vbi Euclides τὸ συνημμένον τετραάχορδον interpolauerat, Bryennius id rescuit. Liber secundus et tertius pro commentario in Harmonica Ptolemaei possit haberi, quem nominatenus laudat pag. 377. 387. 459. 476. 499. vt Aristoxenū pag. 396. 400. 476. 506. Nicomachum Gerasenum pag. 364. Pythagoram pag. 365. ac Terpandrum pag. 361. 484. Hermetem pag. 362. 410. antiquiores Harmonicos e Pythagoreorum secta pag. 499. Quamquam vero ex Euclide, Aristoxeno, Nicomacho aliisque nonnulla passim inserit, neque, vt in Euclide, ordinem Ptolemaei sequitur: tamen, quae Ptolemaeus toto libro secundo et libri primi binis ultimis capitibus tradit, inprimis recoquit prolixiusque edisserit Bryennius, pag. 410. testatus, diligenter se vitare κενολογίαν, et saepius professus, se in gratiam iuniorum perspicuitati studere. Hoc ipsius opus, vt reliquos hactenus dictos, edere et illustrare Meibomius promiserat: sed cum tardaret, laborem hunc, qui optime potuit, occupauit Angelus πολυμαθές αὐτος Ioh. Wallisius^{w)}, a quo Bryennii Harmonica ex tribus codicibus MSS. praestantissimo vno Magdalenensis collegii Oxoniae, et aliis duobus bibl. Bodleianae graece edita habemus, addita latina versione, in tomo tertio operum Wallisii Oxon. 1699. fol. in quo habentur etiam Ptolemaei Harmonica cum Porphyrii commentariis. — Marci Meibomii collectanea msta et notae instae ad Musicos et speciatim Bryennium in bibl. Vffenbachiana pag. 572. Alius *Bryennius*, ad quem Theophylacti epistolae 31. 41. 50. exstant συμπεπλεγὸς τῆ βασιλείας. Alius *Iosephus Bryennius*, de quo vol. IX. pag. 525. [— Γερώντικον S. Pambonis, abbatis Nitriae, saec. IV. e cod. Vindob. euulgauit cel. Gerbertus in scriptoribus ecclesiasticis, de musica sacra potissimum, tom. I. pag. 1—5. est fragmentum. Harl.]

IX. De musica plurimi olim scripserunt, e philosophis, Pythagoricis praesertim, atque, vt Plutarchus auctor est, e Platoniciis ac Peripateticis. [Incertorum opera et fragmenta de musica passim exstant: e. g. teste *Iriarto* in cod. Matrit. LXII. pag. 223. cod. LXX. p. 253. 255. In bibl. Coisliniana, teste Montfaucon. pag. 114. et 115. in tribus codd. liber choralis s. officium diuinum Graecorum cum notis musicis, pag. 274. bis cantus ecclesiast. Graecorum cum notis musicalibus, pag. 303. fragmentum cantus Graecorum etc.] Historiam musicorum, quam intercidiſſe in primis dolemus, consignauit Dionysius iunior Halicarn. *Theodorum* περί νομοποιῶν a Terpandro vsque *Laertius* II. 104. Nonnullos, quorum scripta perire, adnotauit *Ioannes Meursius* in limine notarum ad Aristoxenum pag. 127 sq. quibus et ipse alios, et scriptorum loca quaedam adiunxi.

Agenar, Mytilenaeus. *Aristox.* lib. II. Music. pag. 36. a quo secta Musicorum *Agenoria*, vt ab Eratocle *Eratoclea* et *Epigonia* ab Epigono Ambraciota, et a Damone, qui Socratem musicam

Antonli de Albertis latina, (conf. supra de codicibus notata,) et Lambecius ibidem discernit a nostro Bryennio, *Nicephorum Bryennium*, Annae Comnenae maritum, cuius libros IV. commentariorum de rebus Byzantinis edidit Petrus

Vol. III.

Possinus, gr. et lat. in corpore histor. Byzantinae et ibid. Car. du Fresne notis illustrauit. Harl.

w). Obiit vir praestantissimus Oxoniae, mense Nouembri ann. 1704. nonagenario propior.

N n n n

musicam docuit, *Damonia*: ac post *Aristoxenum* *Archestrata*, *Agonia*, *Philiscia*, *Hermippia* etc. *Porphyr.* in limine commentarii ad *Harmonica* *Ptolemaei*.

Antisthenes, *περὶ μουσικῆς*. *Laert.* lib. II. sect. 17.

Archytas, Tarentinus, de cuius *ἀρμενικῶ* dixi libro II. cap. 13.

Aristocles ἐν τῷ *περὶ μουσικῆς*. *Athen.* XIV. pag. 620. ἐν πρώτῳ *περὶ χορῶν*. ib. [P] [vide supra inter Peripateticos pag. 470 sq.]

Aristoteles de quo supra cap. V. Ceterum a *Kirchero* in *Musurgia* tom. I. pag. 545. quum inter veteres Musicos, quorum scripta seruantur in Bibl. collegii Iesuitarum Romani, *Aristotelem* nominat, puto, innui eius librum *περὶ ἀκυσῶν*, non librum perditum *περὶ μουσικῆς*.

[*Clonas*, poeta et Musicus. vid. *Burette Mem.* — des *Inscr.* tom. X. p. 224 — 227. *Harl.*

Democritus. *Laert.* IX. 48.

Dicaearchus ἐν τῷ *περὶ μουσικῆς*. *Schol. Comici* ad *Nubes* v. 1367.

Ἐν τῷ *περὶ μουσικῶν ἀγώνων*. id. ad *Ranas* v. 1335. et ad *Vespas* v. 1190.

Didymus, Pythagoricus, *περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Ἀριστοξενείων τε καὶ Πυθαγορείων*, de quo supra lib. II. cap. 13. *Didymus*, quoque *Heraclidis* F. grammaticum, qui apud *Neronem* fuit, Musicum valde insignem fuisse, *Suidas* testatur voc. *Δίδυμος*.

Dionysius Halicarnassensis iunior sub *Adriano* imp. clarus, teste *Suida* in *Διονύσιος*, scripsit *μουσικῆς ἱστορίας* libros XXVI. quibus tibicines, citharoedos et poetas omnis generis celebrauit: tum *μουσικῆς παιδείας ἢ διατριβῶν (μουσικῶν)* libros quinque, et de iis, quae musice dicta sunt in *Rep. Platonis*. Alius *Dionysius*, Musicus, sub *Constantino* M. de quo epigramma graecum, quod paullo ante nr. V. in *Bacchio* adferebam. *Dionysius*, Musicus ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁμοιοτήτων. *Porphyrus* ad *Ptolemaei Harmonica* pag. 219. Halicarnalicum vocat pag. 267.

Epicurus *περὶ μουσικῆς*. *Laert.* lib. X. sect. 28.

Eraclides, [f. *Cratocles*] quem refellit *Aristoxenus* pag. 6.

Eratosthenes laudatur in *Harmonicis* *Ptolemaei* et a *Theone*, *Smyrnaeo*, vbi de musica agit. Confer *Porphyrum* pag. 267. vbi laudat et *Demetrium*, mathematicum, et *Diodorum*.

Heraclides, Ponticus. *Laert.* lib. V. sect. 87. *Plutarchus* et *Athenaeus*, quorum loca iam adscripsit *Menagius* in notis. His adde, quod *Heraclidem* ἐν τῇ *μουσικῇ εἰσαγωγῇ* laudat *Porphyrus* ad *Ptolemaei Harmonica* pag. 213. [*Plutarch.* de *Musica*, init. *Heraclidem* ἐν τῇ *συναγωγῇ τῶν ἐν Μουσικῇ* citat, quem librum diuersum esse ab illius *Isagoge*, putat *Burette* ad locum *Plutarchi* et copiosus est de *Heraclide*, in *Mem.* — des *Inscr.* tom. X. pag. 190 — 193. atque *Burette* plures vet. Musicos, a *Plutarcho* memoratos, vberius persequitur. *Harl.*]

Iader, Ἰάδης *περὶ μουσικῆς*. *Didymus* apud *Priscian.* de ponderibus pag. 1350.

Lafus, Hermionensis, qui primus de musica scripsit, aequalis *Xenophanis*, vt docet *Plutarchus* de vitioso pudore pag. 530. et *Simonidis*, teste *Aristoph.* in *Vespis*. Mentio eius apud

apud Herodotum, Aristoxenum et multos alios veteres, ut pridem notatum viris doctis, laudatis a me lib. I. cap. 16. §. 4. [Plura scripsi supra, vol. II. pag. 128.]

Λυσίωδοι et Σιμωνίδοι, musici scenici, a *Lyfide* et *Simo*. vid. *Steph. Bergler*. ad Alciphron. p. 67.

[*Theodorus Metochita*, Logotheta magnus Constantinopoli sub Andronico Palaeologo, circa a. Ch. 1314. mortuus. a. 1332. scripsit 122. capita philosophica et historica miscellanea cap. XIII. agitur περὶ Πλάτωνος καὶ τῆς μαθηματικῆς τῆς σοφίας, καὶ μάλιστα περὶ τῆς ἁρμονικῆς, de Platone et mathematica philosophiae parte, et maxime de harmonica. MSt. exstat in bibl. Caesar. Vindobon. vid. infra vol. IX. pag. 214. 217. 219. Harl. vid. *Bloch* Specimina Operum Theodori Metochitae pag. 51 sq.]

Mintanor, Musicus τῶν κρηματοποιῶν, libro artis musicae. *Fulgent*. lib. I. Mythol. cap. 1. et Schol. *Statii* ad Thebaid. III. 661.

Nicostratus, nescio an huic catalogo inferendus propter haec auctoris fragmenti Censorino subiecti cap. 10. *Rhythmus creditur dictus a* [P] *Rhythmonio Orphei F. et Idomeneae Nymphae Maritae, ut tradit Nicostratus libro, quem composuit de Musico fratre Rhythmonii.*

Panaetius iunior ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ Γεωμετρίαν καὶ μουσικὴν λόγων καὶ διασημάτων. *Porphyr*. pag. 244. ad Ptolemaei Harm.

Philolaus, Pythagoricus, plus simplici vice laudatur in Musicis a *Boethio* pag. 1342. 1422. 1423.

Phrynis et *Timotheus*, antiquissimi musici. *Alexand. Aphrodis.* pag. 58. ad Aristotel. metaphys. *Fabric.* De *Phryne* vid. supra, vol. II. pag. 134. De *Timotheo*, poeta et musico, Milesio, Olymp. LXXXIII. 3. ante C. N. 446. secundum Chronic. Par. copiosus est *Burette* in Mem. de litterature — des Inscr. tom. X. pag. 235 — 238. Harl.

Phyllis, Delius, libro secundo περὶ μουσικῆς. *Athen.* XIV. pag. 636. περὶ ἀλλήτων id. pag. 634. Meminit et *Suidas* in Σκολιὸν et Schol. Aristophanis ad Ranas v. 1337. et ad Vespas v. 1190.

Ptolemais, Cyrenaica, ἐν τῇ πυθαγορικῇ τῆς μουσικῆς στοιχείῳσι. *Porphyr*. ad Harmonica Ptolemaei pag. 207. 208. 209. [conf. *Menagii* histor. mulier. philosopharum, et *I. Christiani Wolfii* mulierum graec. fragmenta prosaica pag. 204. sqq. et in catal. foeminar. etc. pag. 437.]

Pythagoras, Zacynthius. *Aristox.* lib. II. pag. 36. Confer, si placet, quae de hoc dixi lib. II. cap. 12. §. 2.

Simmiar, Thebanus. *Laert.* lib. II. sect. 124.

Simon, Socraticus. *Laert.* lib. II. sect. 122.

Theophrastus, de quo capite VII.

Thrasyllus, a Theone, Smyrnaeo, [mathem. cap. 33. p. 133. edit. Bulliald.] laudatus et a *Porphyr*io pag. 266. vbi lege περὶ τῶν ἑπτὰ τόνων. *Fabric.* conf. *Savin* recitat. de vita et scriptis *Thrasylli*, in Mem. de Litterat. — des Inscr. tom. X. pag. 89 sqq. qui quidem potissimum agit de *Thrasyllo*, astrologo et musico, item philosopho pythagorico ac Platónico,

N n n n 2

Platonico, tempore Augusti et Tiberii, (vide supra in hoc volumine pag. 190.) Hunc tamen eundem fuisse cum *Thrasyllo Phliaſio*, idem sibi persuadet. At *Burette* in Mem. de Litterat. — des Inſcript. tom. XIII. ad Plutarch. de Musica pag. 287 ſqq. diſſentit: *Thraſyllus* quidem tempore Augusti fuit mathematicus et muſicus, qui ſcripſiſſe dicitur ſecundum Nicomachum Geraſenum, Theonem et Porphyrium, de ſeſſione cano- nis muſici Pythagorici, tum *περὶ τῆς ἐν ὀργάνῳ αἰσθητῆς ἀρμονίας* et *περὶ τῶν ἐπταὶ τόνων*. Ad hunc quoque pertinent ea, quae *Eudocia* in Violat. pag. 134. de Democrito agens prodidit: *ὡς Θράσυλλος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ τὰ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Δημοκρίτου βιβλίων ἀναγράφει*. Enimvero *Burette* oſtendit, illum pridem *Thraſyllum* fuiſſe principiorum muſices mathematicorum peritiſſimum; at non ſolum a ſimplicitate antiquiſſima reſceſſiſſe, ſed etiam a conſuetudine illa priſtina, lyricae poeſeos cum arte- muſica coniungendae: diuerſum igitur fuiſſe a *Thraſyllo Phliaſio*, multo antiquiore. Hunc enim, tradit *Plutarchus* de muſica pag. 671. vol. X. edit. Reiskii, modum Pin- daricum ac Simonideum, (*τρέπον τὸν ἀρχαῖον καλέμενον ὑπὸ τῶν νῦν*) ſectatum, et cum *Tyrtæo Mantineaſi* atque *Andrea Corinthio*, quibuſcum, tamquam eiſdem ra- tionis modique tenacibus, *Plutarchus* coniungit *Thraſyllum Phliaſium*, conſulto ab- ſtinuiſſe chromate, mutatione, fidium multitudine, aliſque multis in medio ſitis rhy- thmorum, harmoniarum, vocabulorum, modulationum et interpretationum generi- bus. Eadem autem ratio non valet de *Thraſyllo*, tempore Augusti floreſcente; quem artem poeticam exercuiſſe, ſilent veteres. Diſtinguendi quoque ſunt, *Thraſyllus*, Cy- nicus, de quo ſupra in capite de illis philoſophis, et *Thraſyllus*, Mendefius, qui ſcripſit 1) *περὶ λυθῶν*, 2) Aegyptiaca, et 3) tragica; quamquam *Burette* opinatur, duo poſte- riora opuscula haud fuiſſe diuerſa; ſed vnum idemque opus, in quo hiſtoriae, eae- que tragicae, h. e. ea, quae in Aegypto infelicitate acta fuerint, enarrata fuiſſent, (hi- ſtoires d'événements tragiques et merveilleux; qu'on ſuppoſoit arriver en Egypte.) Hunc *Harduin* ad Plin. H. N. tom. I. pag. 67. col. I. edit. Pariſ. in fol. confundit cum *Thraſyllo* ſub Auguſto. Atque *Thraſyllum* apud *Plinium* H. N. XXXII. cap. 5. *Fabri- cius* inter medicos veteres reſert in elencho medic. vett. vol. XIII. pag. 437. *Harl.*

Tribonignus Sidetes, ſub Iuſtiniano imper. clarus, ſcripſerat inter alia *συμφωνίαν τῇ κοσμητῇ καὶ ἀρμονικῇ διαδέματος*. *Suidas*.

E latinis perierunt *Varro* *), *Albinus*, *Apuleius*, et *Mucianus*, Gaudentii interpres. Exſtant *Marcianus Capella*, *Auguſtinus*, *Boethius*, *Caffiodorus*, *Beda*, vt Bernardum, Her- mannum Contractum, Guidonem Aretinum, Albertum M. et iuniores omittam, e quibus tamen haud praetereundus *Georgius Valla*, qui ex veteribus Graecis, tum adhuc ineditis, Eu- clide, Ariſtide ac Bryennio, pleraque congeſſit in opus ſuum de rebus expetendis et fugien- dis, lib. V — IX. Venetiis apud Aldum 1497. 1501. fol. *Fabric.* Plura vide in *Forkel*. Lit- teratur etc. pag. 57 ſqq. et de Vallae opere pag. 509 ſq. in primis apud Reuerendiſſ. abbatem *Gerbert*. de cantu et muſica ſacra, tom. II. pag. 1 ſqq. vbi nubes celebrium medii aevi in cantu et muſica eccleſiaſtica auctorum inſtauratorumque excitatur, praefertim ex codd. duo- bus Vindobonenſibus, duobus Monacenſibus, et Blaſiano, qui praeter inſtructionem muſi- cam

x) Meminit Claudianus Mamertus II. 8. de ſtatu animae.

cam' et ἐξήγησιν τῆς παραλλαγίας, nec non totam liturgiam, pauca alia continet, eosque fere auctores, quos antea recensiti habent codices. Indicem *melodorum* graecorum plenior-rem dedit I. A. Fabricius in vol. X. B. Gr. pag. 130 — 139. Ex hoc igitur indice et Gerberti opere supplementa ad h. l. facile colliget, cui volupe erit plura de hac re cognoscere. Atque laudatus Abbas *Martin Gerbert* multos antea ineditos libros musicos, saeculis medii aevi potissimum scriptos, primus in lucem protraxit in opere: *Scriptores ecclesiastici de Musica sacra potissimum. Ex variis Italiae, Galliae et Germaniae codd. MSSis collecti et nunc primum publica luce donati.* Typis San Blasianis. tom. III. 1784. 4. Qui in hoc opere praeslanti continentur scriptores, secundum ordinem eos indicat *Forkel* in *Litteratur etc.* pag. 101 sqq. *Harl.*

X. Latent insuper, vel feruntur latere etiamnum, in variis Europae bibliothecis scriptores quidam graeci musici, vt:

Adraști, Peripatetici, (Theoni Smyrnaeo et Porphyrio plus semel laudati,) *Harmonicorum* libri tres, quos in bibliotheca Vaticana Alphonsus Ciacconius, et in bibl. Cardinalis a S. Angelo, quae deinde fuit Cardinalis Farnesii, fratris, seruatos testatus est Scipio Tettus, Neapolitanus indice librorum, nondum editorum, quem bibliothecae MS. librorum pag. 167. inseruit Labbeus. De hoc *Adrašto* Marcus Meibomius praef. libri de proportionibus: *auctorem ex quibusdam locis notum auro redimere vellem.* *Fabric.* *Duval* reperit MS. Ἀδράστος περιπατητικῆς ἁρμονικῶν βιβλίων libri III. cum figuris. in bibl. regia Neapolitana: vertetur et cum inedita *Philodemi* de vitiis et virtutibus formulis describetur typographicis. vid. supra inter Peripatericos pag. 458 sq. *Harl.*

[E codd. Vindob. Monac. et Blasiano *Gerbert.* de cantu etc. tom. I. p. 13 sqq. producit

Agallianum, Agathonem, monachum, fratrem Coronae, ex Rhodo, (vide paullo post de hoc ipsum Fabricium,) *Ampelocepum, Argyropulum* seniore, *Campanam Celadinum, Chaliburen, Manuelem Chrysaphen*, auctorem ποιήματος, (h. l. melodiae seu cantus textus ἀλληλῳδία) et libri de arte psallendi, cuius codex cum ipsius et aliorum poematibus ecclesiasticis adseruatur in bibl. Scorialensi, *Cucumam* et multos alios senioris aetatis.

Cucuzeles. Huius nominis frequens mentio fit in codicibus. Distinguendi autem sunt *Ioannes* et *Iosaphatus*. Prior *Ioannes Cucuzeles* fuit Euchaitarum episcopus, natione Graecus, inter hymnographos Menaeorum insignis: de cuius aetate et scriptis egit *Simon Wagnereck* in *Pietate Mariana Graecorum*, part. I. in prolegom. nr. 25. Plerumque occurrit sub solo nomine τῷ μαΐστορος seu *magistri*, aliquando τῷ μαΐστορος Κύριος Ἰωάννης. Codices in bibl. Vindobon. supra iam memoravi. Sunt in cod. CCCCXIII. τῷ μαΐστορος Κύριος Ἰωάννης τῇ Κεκεζήλῃ τέχνῃ ψαλλικῇ καὶ σημάδια ψαλλικὰ μετὰ πάσης χειρονομίας καὶ συνθέσεως, et apud Lambec. IV. pag. 273. Eiusdem ἀπολεσθία τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. — In cod. CCLIII. illius bibl. reperiuntur *Ioannis, geometrae*, hymni quatuor, versibus heroicis et elegiacis in B. V. deiparam: in cod. CCCVIII. continetur *series ordinationis uniuersi officii ecclesiastici constructa et antiquis notis musicis adornata.* Eiusmodi generis duo codd. sunt in bibliotheca Monacensi: quorum prioris initium aeri incisum dedit *Gerbert.* lib. mem. tom. I. pag. 588. — In bibl. Vatic.

latent MSS. eius oratio in dormitionem sanctiss. deiparae, et canones octo deprecator. ad S. deiparam secundum octoechos Graecorum: in cod. Vindobon. philof. CXCIV. eius μέλος seu *moduli*: in cod. Monacensi CCXXV. eius *contactia* totius anni, composita quidem a *Mich. Anoto*, in meliorem dein et concinniorem formam redacta a *Io. Glyco*, denique a *Io. Cucuzels* contracta et edita. vid. *Gerbert* l. 6. tom. II. pag. 7 sq. et 15. — Alter fuit *Iosaphatus Cucuzels*, iunior monachus, in monte Atho, auctor *hirmologii* cum notis musicis; cod. exstat in bibl. Barberina. vid. *Gerbert* l. m. I. pag. 587 sq. vbi late disputat de *hirmis*, et II. pag. 7. et p. 17. *Allatus* de libris eccles. Graecor. pag. 99. *Harl.*

Dioclis quoque Harmonica aiunt latere in Italiae bibliothecis. Et *Diocles*, *Elaita*, *Gorgiae* *Leontini* discipulus *μουσικά γεγραφώς* memoratur *Suidae* in *Ἀλκιδάμας*. Memoratur et eidem *Suidae* suo loco *Diocles*, Atheniensis, siue *Phliasius*, comicus, quem dicit auctorem fuisse [P] singularis harmoniae in theatro adhiberi solitae, de quo consule, vbi lubet, *Casaubonum* IV. 4. ad *Athenacum*.

Georgii Pathymeras, Harmonica, graece MSS. in bibl. Caroli de Montchal teste *Labbio* pag. 191. et 181. In codice Colbeteo MMMDCCCXCVI. hoc titulo: *περὶ ἀρμονικῆς ἤγαν μουσικῆς, ἣν σοφώτατος τε καὶ λογιώτατος Γεώργιος ὁ Παχυμέρης ἐκ πολλῶν παλαιῶν τε καὶ νέων διδασκάλων ἐν ἀκριβείᾳ πολλῇ ἐκλεξάμενος συνετάξατο κάλλιστα τοῖς τὰ μουσικά ἐξασκῶσιν ἕως χαριζόμενος*. Citat *Cangius* in Glossario in *Ἦχος* et alibi.

Ioh. Pediasimi, de Symphoniis musicis id. pag. 118. [vid. *Voss*. de scientiis mathematicis, cap. 22. §. 4.]

Nicophori Gregorae, in Harmonica Ptolemaei.

[*Michaelis Pselli*, iunioris, opusculum: *προλαμβάνόμενα εἰς τὴν θυσμικὴν ἐπισήμην* latet in cod. Marciano Veneto DXXIV. vid. cel. *Morellium* in praef. ad *Aristid. or.* — *Aristoxeni* fragm. pag. 39. et in notis pag. 266. *Harl.*]

Theodorum Sophianum memorat Gesnerus, et de musica graece scripsisse testatur in *Pandectis* siue partitionibus vniuersalibus pag. 82. *Callimachum* quoque nominat Kircherus in *Musurgia* lib. VII. tom. I. pag. 546. referens monumenta musicorum veterum, quae graece msta vno ingenti tomo possidet collegium Iesuitarum romanum. Magis etiam mirandum est, quod pag. 139. lib. III. cap. 13. *Non dicam hoc loco*, inquit, *de variis ac diuersis antiquis, Aristoxeno, Archyta, Didymo, Eratosthene, aliisque, quorum omnium manuscripta penes me habeo, factis diuisionibus tonorum etc.* Equidem non praeter rem hac in parte de fide Kircheri addubitauit Marcus Meibomius prolegom. ad musicos antiquos ***

Hagipolites siue liber MS. de musica ecclesiastica recentium graecorum, (*Andreas* forte *Cretensis*), quem citat *Cangius* glossario graeco in *Ἦχος, φωνή, πλαγγίσι ἤχει, πνεῦμα, πτερον* et alibi.

In Alex. Barvoetii catalogo MSS. biblioth. Scorialensis memorantur *Io. Glycasi* siue *Dulcis, Lampadarii* ⁹⁾, *Moschiani* et aliorum chironomia musicae artis. *Leonis* sapientis matutina poemata XI. cum notis musicis. *Psalmodia*, qua vrbs Theſſalonicenſis et eccleſiae catholicae magnae vñuntur, composita a Domestico magistro *Cucuma*. [vid. *Gerbert* II. pag. 15.]

Ioh. Glycasi siue *Glyce* Protopsaltae Rhodi liber musicus, siue opera, ad notas musicae artis accommodata. [vid. *Gerbert* I. c. II. pag. 16.]

Constantini Moschiani et *Geraſini*, monachi, poemata diuerſa eccleſiaſtica cum notis musicis: *Stichologia* et *Cantica* et *Psalmodiae* variae eccleſiaſticae variorum cum tropariis, hymnis et exapostilariis etc.

Agathonis, Anthemii, monachi et *Argyropuli* poemata eccleſiaſtica cum notis musicis recentioribus Graecorum, [vid. *Gerbert* II. pag. 14.] cuiusmodi volumen est etiam in bibl. Iesuitarum Louanii, caractere recentiore, forma enchiridii, cum titulo: Ἀρχὴ συνθεῶν ἀγίων τῆ μεγάλης ἐσπερινῆς ποιήματα διάφορα ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων. Ψάλλεται δὲ τὸτο δῆχρον [P] καὶ ἀρχεται ὁ Δομέσικος τῆ δεξιῆ χορῆς. Sub initium est explicatio notarum ²⁾ musicarum ac vocum, postmodum citantur Chrysostomus in Liturgia, Manuel Chrysaphe, Ioannes Lampadarius, Panaretus, Palladas, Georgius, Agathon etc. in fine mutilus. Eiusdem farinae fuerunt in Scorialensi bibl. sub titulis Manuelis Lampadarii, Chrysaphe de psallendi arte, et ipsius et aliorum poemata eccleſiaſtica ad notas musicas accommodata. *Fabric.* Simile opusculum, constans 184. foliis, in min. 8. manu scriptum: ἀρχὴ συνθεῶν ἀγίων τῶν σημαδιῶν τῆς ψαλτικῆς τέχνης, τῶν τε ἀνιόντων καὶ κατιόντων φωνῶν; Incipiunt homo cum deo artis psalticae signa, tam quae eleuare, quam demittere iubent vocem, fuit in bibl. Vffenbach. MS. part. II. pag. 491. Eiusmodi generis collectiones variae cantusque graeci et latini hinc inde reperiuntur in bibliothecis. *Gerberti* V. V. laborem et diligentiam in colligendis et adnotandis musicorum, praecipue latinorum, libris iam laudavi. *Forkel* in *Litteratur* etc. pag. 485—504. largum exhibet indicem MSS. librorum musicorum, praecipue medii aevi, qui in bibliothecis tam publicis quam priuatis adhuc adseruantur. Quorum vero maxima pars, quoniam ad historiam mediae et recentioris lat. aetatis pertinet, illorum enarrationem in bibliotheca graeca molestam, minus certe necessariam fore arbitror. Atque quosdam ipse Fabricius paullo post enotauerat, aliorumque, quorum nomina adieci, mentionem in nota marginali fecerat. Qui igitur plurium notitiam sibi acquirere

y) *Lampadarius*, (cuius nomen frequens inter melodos est in eodd.) non fuit nomen proprium, sed officium eo designabatur eccleſiaſticum; atque Ioannes quidam ac Manuel, monachi, πατ' ἱερχὴν dicti sunt *Lampadarii*. *Codinus* cap. 10. prior ergo in ambulatorium venit *Lampadarius*, lampadem ferens, totumque festi proprium cantum, (ἰδιόμελον) decantans. vid. *Gerbert* I. m. tom. II. pag. 8. In templo Constantinopolitano steterunt ad utramque chori partem quatuor can-

tores; bini ad dextram, quorum prior nominabatur *πρόψαλτης*; et bini ad sinistram partem, quorum prior dicebatur *λαμπάδριος*. conf. *Bursey* vol. II. pag. 49. n. qui excerpta ex codice *λαμπάδ. τεχνολογία τῆς μουσικῆς τέχνης* a Martino, abbate Veneto et possessore codicis acceperat. *Harl.*

2) Vide *Crusium* Turco-Graeciae pag. 197. *Rutgerſii* Var. lect. II. II. pag. 132.

acquirere et bibliothecas, vbi latent, resciscere cupit, eum ad Gerbertum et Forkelium ablegamus. Burney quoque nonnullos codd. mstos indicauit. *Harl.*

Fragmentum cantici ecclesiastici cum antiquis notis musicis, in latina ecclesia vſitatis MS. in biblioth. Vindobonensi, vide *Lambecium* lib. II. pag. 763. 783. lib. III. pag. 138. 201. 207. Aliud apud *Hug. Menardum* in notis ad S. Gregorii M. librum sacramentorum pag. 78.

Latini inferioris aetatis qui de musica scripserunt plures in bibliothecis feruntur, vt Aurelianus eccles. Rhemensis clericus, Anonymus, Guidone Aretino aliquot saeculis antiquior, quem laudat *Jf. Vossius* de viribus rhythmī pag. 91. Beruo, Abbas Augiensis, Conradus, monachus Hirsaugiensis, Guido, abbas S. Leufredi, Guilelmus, abbas Hirsaugiensis, Helpericus, monachus S. Galli, Hugbaldus, monachus Eluonenſis, Notkerus, episcopus Leodiensis, Osbertus, monachus Cantuariensis, Theogerus, episcopus, [de quibus vid. *Forkel* Litteratur der Musik. Fabric. quaedam ad oram exempli ſui adſcripſit —] *Guido, Aretinus*, ſcriptor micrologi muſici, de quo *Oudin* tom. II. pag. 600 ſq. [micrologus et alia Guidonis opuscula de muſica edita ſunt a *Gerberto* in ſcriptoribus eccles. etc. tom. I. plura vide in *Forkel* Litteratur p. 105 ſq.] De *Guidonis Vt re mi fa ſol la* vid. *Io. Weitz* heortolog. in hymnum Paulli Diaconi *vt queant laxis* etc. p. 264 ſq. [item *Trithemium* de ſcriptor. eccles. cap. 318. *Sigeb. Gemblac.* ad ann. 1028. *Oudin.* tom. II. pag. 871. *Boyle* Dict. voc. *Gui Aretin.* — *Seelen* in Athen. Lubec. part. IV. cap. XI. enarrat litem antiſtitis ſacri Lubec. Pouchenii cum rectore ſcholae Crugerio, qui abrogato *Vt re mi fa ſol* pueros canere iuſſerat a, b, c, d, e, f, g.] *Sigbertus Gemblacensis* de ſe ipſo cap. 172. *arte muſica, antiphona et reſponſoria de ſanctis Macario et Guiberto melificaui.* — Quintini et *Petrus*, Canonicus S. Auberti, Cameracensis, de quibus Henricus de Gandau. cap. 52. de S. E. — — *Regino*, Prumiensis, [ab ann. 891 — 899. abbas Prumiensis, poſtea inuidia aliorum hoc gradu deſectus, in coenobio S. Maximini ſeueram priuatamque vitam egit, et mortuus eſt ann. 908.] *Reginonis* epiſtolam de harmonica inſtitutione ad Rhadobium, archiepisc. Treuirenſem poſſedit inſtam *Gerardus van Maſſricht*, vt ipſe teſtatur in litteris ad *Burch. Gothelf Struuium*, inſertis huius introductioni ad notitiam rei litterariae edit. II. pag. 166. Epiſtolae *Reginonis* in illo codice ſubiectum Lectionarium totius anni cum ſuperſcriptis notis musicis, illa aetate vſitatis. *Oudin* tom. II. pag. 408. Biblioth. Kryſiana, Iac. Kryſii, Hagae 1728. 8. pag. 95. Schellhornii Amoenitt. litter. tom. X. pag. 1168. [Ex biblioth. Maſſricht. venerat in biblioth. Io. Lud. Bunemannii: et ex hac tranſiit in biblioth. Paullinaim Lipſienſem. Ex hoc Lipſienſi codice *Martini*, Bonon. et *Marpurg*, Berolini, exempla deſcribenda ſibi curarunt. Alius cod. fuit quondam in biblioth. Kraſſiana, Vlmae; vid. *Beuſſchlagii* Syllogem var. opuſc. tom. I. pag. 216. In lucem prodire iuſſit *Gerbert* in ſcriptoribus eccleſiaſtic. de muſica ſacra poſtiſſimum etc. tom. I. *Harl.*] — *Gregoriana*e Pfalmodiae enchiridion, editum ante annos CC. de quo *Cangius* in adpendice ad glosſarium gr. pag. 80. vide etiam *Baluſium* ad capitularia tom. II. p. 1134. et de *Guidone Otkero* (lege, *Notkero*.) *Aribone*, *Micrologo* etc. vid. *Benhad. Pez* tom. III. theſauri anecdotorum pag. 613. part. 3. [*Balbuli Notkeri*, monachi ſaec. X. explanatio, quid ſingulae litterae in ſuperſcriptione ſignificent cantilenae, typis promulgata eſt in *Canifi* lection. antiq. tom. II. part. III. pag. 198. edit. Baſnage, et in *Gerberti* ſcriptoribus eccleſiaſt. tom. I. pag. 95. *Labeſis Notkeri*, monachi ſaec. X. opusculum theotiſcum de muſica, ex cod. coenobii S. Galli edidit *Gerbert* lib. mem. tom. I. pag.

pag. 96—102. — ibid. pag. 197—229. *Aribonis*, scholastici, qui circa finem saeculi XI. vixit, musica, ex cod. Admontensi, saec. XII. *Micrologus*, i. e. brevis sermo in musica, et alia opuscula musica, in MSS. sunt Ratisbonae in biblioth. coenobii S. Emmeran. teste catalogo illius bibliothecae, tom. II. pag. 132. —] Apud eundem Pezium tom. IV. pag. 600. part. II. pag. 69. *Bernonis*, Augiensis, tonarius, de quo Oudin. tom. II. pag. 600. [e codd. Bernonis opuscula reperiuntur in *Gerberti* scriptor. eccles. tom. I.] *Welfani* pag. 500. *Hugbaldi* pag. 417. De *Simone Taillero*, Dominicano Scoto, circa ann. Chr. 1240. *Iac. Eshardus* tom. I. de scriptor. ord. Praedic. pag. CXI. — *Hieronymus de Moravia* circa ann. 1260. idem pag. 159 sq. adde Anonymi Benedictini librum, la science et la pratique du plain Chant. Paris. 1677. 4. Journ. des Sav. pag. 209. Scriptor saec. XIII. et XIV. de statuum ac ventorum operatione musicae, Guelferbyti editus traditur in Mem. Treuoltinis 1725. p. 2281. [de *Ioannis de Muris* speculo musicae, libr. VII. MSS. vid. *Forkel* Litteratur etc. p. 497 sq.] — De Antiphonario *Gregoriano* vatic. biblioth. msto membran. cum notis antiquis musicis, mentio in diario Veneto Giornale d'Italia tom. XIX. pag. 7. de alio codice *Nic. Staphorst* tom. III. histor. ecclesiast. Hamburg. pag. 337. — Plura de notis musicis in Chronico Gottwicensi, pag. 52 sqq. conf. Acta eruditor. Lips. 1734. pag. 103. Sed haec sufficiant, et pluribus de illis, qui de musica scripserunt aetate inferiore, agere non est praesentis loci.

XI. De musicis scripserant olim *Dionysius Halicarnasseus* iunior, teste Suida, tum *Glaucus*, Rheginus Italus, laudatus Plutarcho: et *Theophrastus*, *Praxidamas* ac *Rufus*, de quibus *Ionius* pag. 76 sq. et 346. Ex eodem pag. 77. adderem *Demetrium Phalereum*; sed eum non de musica, neque de musicis, verum de poetis scripsisse, inuenio apud *Laertium* V. 80. Inter recentiores quoque, musicorum notitiam, sed leuiter admodum tradidere: *Iosephus Blancanus* in: Chronologia celebrium mathematicorum, Bonon. 1615. 4. *Hugo Sempilius*, Craighabataeus Scotus ad calcem librorum XII. de mathematicis disciplinis, Antwerp. 1635. *Io. Georgius Ebeling* in Archaeologiis Orphicis siue Antiquitatibus musicis libro exiguae rei, neque ultra A. M. 3920. deducto, Stetin. 1675. 4. *Antonius Possennus* bibl. selectae XV. 6. *Wolfgang Caspar Princeps* in historica descriptione Musicae, quam germanice edidit Dresdae 1690. 4. Prae ceteris consulere operae pretium est, quae notauerunt tum editores musicorum veterum *Meursius*, *Meibomius*, *Wallisius*; tum *G. I. Vossius* libro de scientiis mathematicis cap. XXII. [*Burney*, *Gerbert*, *Forkel* alique supra memorati.]

XII. Musicae veteris instrumentorumque musicorum accuratior [P] pleniorque historia adhuc ab eruditis expectatur, etsi nonnulla huius argumenti attigerunt *Athanasius Kircherus* in Musurgia sua, libro praesertim septimo, Rom. 1650. et Amst. 1662. fol. *Erycius Puteanus* in Musathena, Mediolani 1599. 8. et itinere Noniano: *Io. Guil. Stuckius* Antiquitatt. Conuiual. III. 20. *Guil. Alardus* libello de Musica veterum, cui coronidis loco *Mich. Pselli* Synopsis Musices, graece cum versione sua subiunxit: Schleusingae ann. 1636. 12. *Marius* praecipue *Mersennus* et *Ioh. Baptista Donius* in scriptis variis, supra ad §. V. memoratis, tum *Vincentius Galilaeus* in dialogis quinque de Musica antiqua et noua, hetrusco idiomate vulgatis, et *Ioh. Andreas Angelus Bontempus*, Perusinus, in Historia musica, quam eadem lingua Perusiae ann. 1695. fol. edidit *Is. Vossius* libello erudito de poematum cantu ac viribus rhythmis: *Petrus Gassendus* libro de Musica, *Io. Keplerus* libris de Harmonia mundi.

Claudii Nicafii, quam parauit dissertatio de veterum musica, non vidit lucem: neque *Salmasii*, de qua supra ad §. V. Neque *Iacobi Gaffarelli* liber de Musica Hebraeorum, memoratus Allatio pag. 140. Apum Vrbanarum: neque *Ouvrardi* denique historia musicae veteris ac recentis, de qua vide, si placet, acutissimi et elegantissimi *Iacobi Bernardi* Nouellas relationes reip. litterariae ann. 1703. mense Octobri p. 370 sq. [P] [At vide, quos ab initio huius capitis et passim laudaui, qui pleniores musicae veteris et instrumentorum musicorum concinnarunt historiam.]

CAPVT XIII (olim XII)

DE VERSIONIBVS GRAECIS LIBRORVM VETERIS TESTAMENTI

I. *Ante LXX. Interpretes de nulla graeca versione certò constat.* II. *De LXX. Interpretibus, Aristotele liber, dubiae fidei. Eius editiones et versiones.* III. *Historia LXX. Interpretum pluribus obsepta fabulis, et veterum scriptorum arridiosis.* IV. *Num quinque tantum fuerint interpretes, et num Pentateuchum duntaxat, et e qua lingua, an omnes V. T. libros, atque etiam LXXII. Apocryphos verterint.* V. *Vtrum hodie supersit LXX. Interpretum translatio, ac de versione, quam sub Herode concinnatam suspicati sunt viri quidam docti.* VI. *Versiois graecae, quae LXX. Interpretibus hodie tribuitur, editiones.* VII. *De versione illius fide et auctoritate.* VIII. *De versione graeca Aquilae, quam veteres intelligunt, quandoque ad hebraicum prouocantes.* IX. *De versione Theodotionis.* X. *De versione Symmachi, quam videntur veteres intelligere, cum prouocant ad codicem Samaritanum.* XI. *De quinta, sexta et septima versione auctorum sine nomine. Locus ex inedito Iosephi Hypomnestico.* XII. *De Origenis editione in Hexaplis instructa Obelis et Asteriscis.* XIII. *De Tetraplis, Hexaplis et Octaplis Origenis. Specimen Hexaplorum, caput I. Geneseos.* XIV. *De editionibus graecae versionis, quas laudant veteres sub nomine Luciani, Hesychii, Eusebii.* XV. *De Hieronymi versione latina translationis graecae LXX. Interpretum, ac de graeca versione latinae Hieronymi interpretationis.* [P]

[Cum supplementis Io. Gottf. Scharfenbergii *) et Aug. Frid. Pfeifferi.]

I.

Post tot viros eruditos, laudatos a *Carpzomio* in Crit. S. pag. 481. *) dicendum etiam nonnihil mihi est de graecis diuinarum litterarum interpretibus, ut lectori graecorum omnis generis scriptorum veterum notitiam in hoc volumine inquirenti, etiam de sacris hisce, quae scitu digna sunt, compendio saltem offerantur. Initio quidem admodum incerta esse existimo,

a) Quod *Scharfenberg*, Prof. quondam Lipsiensis cel. iam sub exitum anni 1784. sua conscripserat supplementa, atque inter ea ad sedes beatas transiit; cel. *Pfeifferus*, collega mihi amicissimus, ea, quae addenda viderentur, me rogante, adiecit. *Harl.*

b) Adde, qui largam scriptorum de LXX. et graecis interpretibus notitiam litterariam exhibent, *Buddeum*, in Isagoge hist. theol. in vniuers. Theol. pag. 1516 sqq. *Wolfium* in Biblioth.

Hebr. vol. II. pag. 440 sq. vol. IV. pag. 166. *Herm. Fr. Koehler* analecta litteraria ad Wolfii biblioth. hebr. part. II. pag. 96 sqq. qui pag. 108. omnes fere de hisce versionibus scriptores enumerat. *Hagemann* von den fürnehmsten Uebersetzungen der heil. Schrift pag. 12. *Simonis* introductio in L. Graecam pag. 356. *Harlesii* Introductio in hist. Ling. graecae p. 591. *I. C. Pfeiffer* instit. Hermeneuticae Sacrae §. 32. *Maschium* in Bibliotheca S. post I. Le Long. part. II. vol. 2. in praefatione. *Pfeiff.*

stimo, quae de versione graeca librorum antiqui foederis diu ante LXX. Interpretes, a nescio quo, composita, et Pythagorae, Platoni, aliisque graecis lecta tradit Aristobulus apud Clementem Alex. I. Strom. pag. 342. et Eusebium XIII. 12. Praeparat. Euangel. pag. 663. licet huic testimonio plurimum tribuant tum alii *), tum R. Azarias apud Buxtorf. lib. de punctorum antiquitate, pag. 131. et G. Vockerodt in Exercitatione de Notitia diuinarum scripturarum apud Gentiles **). Manifestus quoque error est Rufini, qui in epistola Demetrii apud Iosephum XII. 2. verba *): *συμβέβηκε δ' αὐτὰ καὶ ἀμελέεσθαι, ἢ ἔχει, πειρημένῳ* interpretatur

O o o o a

c) Vt Ioh. Woverus Syntagm. de graeca et latina bibliorum interpretatione cap. 9. et Jf. Vossius diff. de septuaginta interpretibus p. 14. Scip. Sgambatus Archiu. Vet. Test. lib. III. pag. 482. quibus nuper accessit Sim. de Magistris in Apologia sententiae patrum de septuaginta virali versione, de qua vide infra §. II. Hic autem non solum Aristobuli auctoritatem oppugnatam ab Humfr. Hodio et Ant. Dalio defendit diff. I. pag. 314 sqq. verum etiam Homerum aliosque scriptores graecos vetustos ex hebraicis fontibus sua hausisse, barbaricam philosophiam non aliunde quam ex Hebraeorum dispersione ortam esse, et alia, similia his, admodum copiose docere conatus est diff. V. pag. 573 — 629. Sed non dubito, quin periti harum rerum aestimatores malint. adferri Ant. Dalio, qui differt. super Aristeae de LXX. Interpretibus cap. 25 — 27. nullam versionem graecam librorum Vet. Testamenti antiquiorem septuaginta virali existisse ostendit, et cap. 28. Aristobuli de hac versione narrationem, iisdem fere verbis expressam apud Clementem Alexandrinum et Eusebium, ita examinat, ut eam fide dignam esse neget. De Aristobulo eiusque commentariis in libros Mosaiscos, haud dubie supposititiis, vide Hodium de bibliorum textibus originalibus p. 49 sqq. et Ioh. Chr. Wolfium bibl. hebr. part. I. p. 215 sq. conf. Io. Clerici epist. crit. adiectas arti critic. pag. 189. edit. Lips. Scharf. Adde Waltonium in Prolegomenis ad Bibl. Polygl. prol. 9. §. 6. Buddeum in Isagoge pag. 1516. et G. I. Engelbach diff. de versione graeca Pentateuchi septuaginta virali antiquiore. Witt. 1706. Reinmannus hist. theol. Iud. cap. 7. pag. 110. dubius haeret. Petr. Dan. Huetius, in demonstrat. Euang. Prop. 4. cap. 12. §. 3 sq. mediam viam ingressus, pronunciat non totum Pentateuchum, (de hisce enim Moysi tantum libris agitur, quando de versione, LXX. viris antiquiore, quaerimus;) sed partes tantum quasdam ante Alexandri tempora graecas redditas fuisse; id quod ex Aristobulo apud Eusebium, Demetrio

apud Iosephum et ex historia Aristeae probare studet. Sic fere etiam Sabatierus praef. in bibl. p. 1. Eandem sententiam fouet Sam. Traug. Mücke in exercitatione histor. de Origine versionis septuaginta interpretum. Züllich 1789. 8. Neque incredibile esse videtur, plures prius privatae existisse versiones, quae, collectae tandem publiceque adprobatae, nostram constituerent graecam LXX. viralem interpretationem. Conf. Eichhorn Einleitung in das A. T. tom. I. §. 62. Omnium tamen, quae supersunt, versionum antiquissima ea est, quae Alexandrina vel septuaginta viralis dicitur. — Iis, qui partim Aristobuli ceterorumque, ab eo pendentium, fidem plane nullam, partim inanem iactantiam de Pythagora, Platone aliisque iudaizantibus euerunt, addendus est post Clericum, Iac. Bruckerus in hist. philos. part. II. pag. 687 sqq. Clericum refutare contendit Franc. Baltus in *Defense des SS. Pères accusés de Platonisme* pag. 615 sqq. Pari fere modo Mich. Waltherus in Officina bibl. p. 125 sq. quatuor versiones graecas ante Christum natum distinguit, primam, antequam rebus potiretur Alexander M. secundam Ptolemaei Lagi tempore; tertiam *τῶν ἐ*; quartam tempore Herodis, quam *novῆ* habet. Pfeiff.

d) Ienae ann. 1689. 4. p. 249. Confer, si placet, bibl. vniuersal. tom. XVII. p. 440. et doctiss. Hodium de bibliorum textibus original. pag. 570.

e) Haeserunt in his verbis Demetrii apud Iosephum et Aristeam etiam alii viri docti, quorum interpretationes et coniecturas de emendanda lectione vulgata coniecerunt Sig. Hauercampus ad Iosephi Antiq. Iud. lib. I. p. 588. tom. I. Op. et Ol. Gerh. Tychsenius Append. Vindiciarum tentaminis de variis codd. hebr. V. T. MSS. generibus pag. 22 sq. Nuper quidem Sim. de Magistris Apolog. sententiae patrum de septuaginta virali versione pag. 537. repudiata Fabricii sententia, sequutus est interpretationem Rufini, ratus, hinc duci posse argumentum pro versione ante-septuaginta virali

pretatur sic: *contigit etiam minus diligenter eam, quam habent, transferri.* In libro Aristeae [pag. 107. Adpend. Opp. Iosephi, edit. Hauerkamp.] hic locus ita legitur: *τυγχάνει γὰρ ἑβραϊκοῖς γράμμασι καὶ φωνῇ λεγόμενα· ἀμελέτερον δὲ, καὶ ἔχ' ὥς ὑπάρχει, σεσήμενται,* quorum sententia est: conflat enim literis linguaque hebraica, sed negligentius, neque ita, ut (ab auctoribus) se habent, scripta interpunctaque sunt. Nec minus aperta *Serarii* hallucinatio, qui in Prolegom. biblioth. cap. 16. quaest. 1. graecam versionem sacrorum librorum, quam sub Ptolemaeo Lagi compositam tradunt Irenaeus et Theodoretus, a translatione LXX. Interpretum, quam sub Philadelpho concinnatam reliqui omnes adfirmant, distinguit. Apud Iosephum quoque incassum quaeras, quod ex libris contra Appion. proferre se ait *Anselmus Desingius*, Benedictinus, in cogitationibus de vita bene degenda, Aristotelem sacros libros ab Hebraeo quodam graece sibi vertendos curasse. *Henr. Dodwellus* ex Eupolemo apud Clementem Alex. et aliis testimoniis atque argumentis conatus est euincere, versionem LXX. interpretum compositam tempore Demetrii Phalerei grammatici et Ptolemaei Philopatoris, vid. vitam Dodwelli tom. II. pag. 504. Admodum lubrica itidem videtur coniectura viri praeclarissimi *Ioh. Henrici Hottingeri*, qui in thesauro philologico pag. 282. et in fasciculo diss. theolog. philolog. pag. 146. et in Exercitationibus Anti-Morinianis pag. 28. graecam Samaritanorum versionem septuaginta-virali graeca antiquiorem olim exstitisse, graecisque ecclesiae doctoribus sub *Σαμαρειτικῇ* nomine laudatam opinatur. Verum, quae ratio nos quaeso moueat, ut tam antiquam illam esse arbitremur, quum praecipue, ut infra declarabo, credibile sit, per Samariticum veteres intellexisse versionem graecam Symmachi. [Hottingero in eo quidem, quod iam Alexandri Magni temporibus graecam Samaritanorum versionem exstitisse coniicit, adsentiri nolim. Nam post Origenem demum doctores veteris ecclesiae commemorant lectiones τῇ Σαμαρειτικῇ: vnde eas ex Hexaplis Origenianis ductas esse credunt *Is. Vossius* dissert. de septuaginta interpretibus pag. 96. et *Bern. Montefalconius* prolegom. hexapl. cap. 1. §. 8 sq. Sed ut Fabricius, qui τὸ Σαμαρειτικὸν Symmachi Samaritae versionem graecam esse opinabatur, longius a vero aberrauerit, quam Hottingerus, non temere vereor, ut infra dicam ad §. X. *Scharf.* Porro scripturas in graecam linguam ante Ptolemaeum translatas negat Augustinus VIII. 11. de ciu. dei. [P]

II. Vetustissima igitur, de qua certius paullo constat, est versio graeca librorum antiqui foederis, quae per annos amplius mille et septingentos celebris fuit sub nomine LXX. *Interpretum.* Antiquissimus omnium, qui historiam huius interpretationis scripto consignarunt, haud dubie est auctor, notus sub nomine *Aristari* siue *Aristeae*, genere Cyprio, virtute bellica claro⁵⁾, qui se Ptolemaei Philadelphi regis Aegypti ministrum et cum Andrea regis eiusdem ἀρχισωματοφύλακι, ad Eleazarum pontificem, librorum sacrorum interpretumque impetrandorum causa, a rege missum refert. Huius liber ad *Philocratem* fratrem etiam-

num

gintaurali minus accurata, e qua tamen, ut ipse dicit p. 353. LXX. interpretes plurimum lucis hauserint. Sed hanc potius repudiandam esse, recte monet *F. V. Reinhardus* diss. I. de versionis Alexandrinae auctoritate et vsu in constituenda librorum hebraicorum lectione genuina p. 19. *Scharf.*

5) De Aristeae vid. *Hambergers* zuverlässige Nachrichten, Th. I. S. 323. *And. Gottl. Masch* praef. ad biblioth. le Long part II. vol. 2. pag. 5. qui Aristeae nomen non personae, sed dignitatis esse contendit. *Iosephus* lib. XII. Antiq. cap. 2. φίλον ἐν τοῖς μέγεθι τῷ βασιλῇ cum appellat. *Pseiff.*

num exstat, (memoratus Theonae, epistola ad Licinium, in Dacherii Spicilegio tom. III. pag. 237.) quo tota res fuse exponitur, nomina LXX. Interpretum, regis in illos munificentia, quaestiones, a rege eisdem in conuiuio propositae, ipsorumque responsiones prolixè referuntur. Hunc Eusebius IX. 38. Praeparat. Euangel. vocat *περί τῆς ἐρμηνείας τῶν Ἰουδαίων νόμων*. Primus *latine* vertit Pauloque II. pontifici, dicauit *Matthias Palmerius* Pisanus, cuius versio Mattheo Palmerio Florentino perperam tributa a Pocciano, Gaddio aliisque, et ab aliis Palmerio Vincentino, quibusdam antiquioribus latinis bibliorum editionibus praefigitur, vt Romanae a. 1471. ^{g)} fol. et Norimbergenſi anno 1475. Prodiit deinde saepius tum seorsim, [Erfordiae ann. 1483. ^{h)} Parisiis cum Damasceno de orthodoxa fide, et Olympiodoro in eccles. in typographeo H. Stephani ann. 1512. 4. ⁱ⁾ qui iam ann. 1510. et 1511. prelo eam subiecisse dicitur; deinde *Pfeiff.*] Colon. 1578. 8. cum commentario qualicunque *Iacobi Middendorpii*: tum vna cum aliis scriptis, vt Basileae ann. 1536. 8. cum Olympiodoro et Gregorio Neocaesar. in ecclesiastem: atque etiam in Micropresbyterico Basil. 1550. fol. sed et in bibliotheca patrum Parisiis edita, tomo VII. atque Coloniae, tomo I. et Lugduni, tomo II.

Graece ^{k)} primus ex codice, quem in Italia acceperat, edidit et Huldrico Fuggero dicauit *Simon Schardius*, adiuncta separatim versione latina meliori *Matthiae Garbitii*, Professoris graecarum literarum in academia Tubingenſi paullo ante defuncti, et variis lectionibus, e codice Vaticano collectis, Basil. 1561. apud Oporinum 8. ^{l)} Hanc editionem [expressere Fronto Ducacus tom. II. auctarii bibl. patr. p. 856. ann. 1624. et Parisienses in edit. bibl. patr. ann. 1654. tom. XIII. p. 756. *Pfeiff.*] sequutus sum, cum Aristeae librum graece et latine subiungerem editioni Iosephi Lipsiensis, quae titulum praefert Coloniae ann. 1691. fol. vbi et notas meas breues ad compendium Aristeae in Iosephi historia lib. XII. cap. 2. obuium reperiens. Aristeam graecolatium *Eldani de Parchun* Obotritae Francof. 1610. 8. memoratum Imbonato in bibliotheca Latino-Hebraica pag. 347. et Hendreichio in Pandectis Brandenburgicis pag. 271. necdum vidi ^{m)}. Nouam editionem huius scripti receperat vir doctiss. *Jf. Vossius*,

O o o o 3

fiur,

g) Iam circa annum 1469. in fol. Romae excusa traditur, in catalog. Paris. quam tamen editionem Clement. in bibl. curios. partem bibliorum de anno 1471. fuisse iudicat. *Pfeiff.*

h) Titulus est: *Aristeae tractatulus de LXX. interpretibus et de eorundem maxima sapientia, ac nominibus* etc. — In praecleara Erfordenſi achademia opere peruigili anno LXXXIII. impressus. 31. fol. 4. Conf. *Pray* bibl. vniuers. Budensis, part. I. pag. 72. *Denis* ad Maistairium tom. I. pag. 163. *Clement.* bibl. curieus. *Pfeiff.*

i) Hanc sequuta est editio *Io. Bebelii*, Basil. 1536. et reliquae a Fabricio laudatae. Ea, quae cum notulis, s. commentario, Middendorpii, Colon. 1578. prodiit, non Palmerii, sed Matth. Garbitii versionem, teste *Adelung* in continuat. Lexici loecheriani continet. *Maschius* l. c. pag. 7. eam plane singularem et a iam recensitis diuersam

nominat. In titulo, restitutionis ex MSS. graecis atque latinis codicibus et SS. patrum libris, mentio fit. Versio Palmerii incipit: *Cum permagni semper feceris Philocrates* etc. Garbitii verq: *Cum, o Philocrates, nostra ad Eleazarum* etc. *Pfeiff.*

k) Quae hic de libelli Aristeani editionibus et versionibus latinis leguntur, Fabricius magna ex parte hausit e praefatione operis Hodiani de bibliorum textibus originalibus. Editionem, quam deinceps narrat a se curatam esse, repetiit Sig. Hauecampus in appendice operum Iosephi tom. II. pag. 97—136. *Scharf.* In editione Oberthurii vero, quod miror, deest. *Pfeiff.*

l) (Conf. *Clement.* bibl. curieus.) Prodiit iterum cura Theoph. Glaſeri. Presdae. 1601. 8. *Pfeiff.*

m) Recenset eam catalog. biblioth. Reimmann. Clement. biblioth. curieus, et *Maschius* l. c. p. 7. *Inſerta*

sius, quo, antequam promissa exsoluisset, defuncto, *Oxonienſes* ann. 1692. 8. edidere Aristeae librum, ſeruata Garbitii verſione locis quibusdam emendata, et praemiſſis veterum teſtimoniis de ſeptuaginta interpretibus cura Eduardi potiſſimum Bernardi. Hanc editionem ſecuti ſunt, operibusque [P] ſuis ſcriptum integrum graece et latine inferuere viri duo praetantiſſimi, qui in Belgio et Anglia Ariſteam, ſcriptorem ſuppoſitum, et vniuerſam eius narrationem confictam ac commentitiā eſſe nuper oſtenderunt *), *Humfradus Hody*, linguae graecae profeſſor regius et archidiaconus Oxoniensis in libris IV. de Bibliorum Textibus Originalibus, verſionibus graecis et latina vulgata, Oxonii e theatro Sheldoniano 1705. fol. et *Antonius van Dale*, muſicus ac philologus Harlemenſis in diſſertatione ſuper Ariſtea de LXX. Interpretibus, Amſteiod. 1705. 4. Addamne his, quod *Iohannes Drufus* LXXII. Interpretum reſponſa regi Ptolemaeo reddita ex Ariſtea, Garbitii verſione ſeruata, latine edit libro ſecundo Apophthegmatum Hebraeorum, Franequerae ann. 1591. 4. [Iterum prodierunt haec *Apophthegmata Ebraeorum ac Arabum* ibidem ann. 1612. 4. Adde editionem, quam Fabricius curauit Hamb. 1714. 8. ad calcem lib. III. de vita et morte Moſis pag. 293. *Scharf.*] In bibliotheca Bauariae MSS. exſtat *Ariſteas* de LXX. Interpretibus. Eiusdem capita 72. de regno, vsque ad finem incolumi ſeruando. *Pfeiff.*

Compendio hitoriam de LXX. Interpretibus ex Ariſtea refert Rabbi *Gedalias* in Catena Cabbaliſtica fol. 23. 24. Verſione liberiori Hebraica *) Ariſteam interpretatus eſt *R. Azarias de Roſſi* ſiue *de Rubis* Ferrarienſis ſub titulo דְּעֹרֵי וְקִיָּים *Decor ſenum*, Mantuae 1574. in opere, cui titulus סֵפֶר עֵינַיִם *Lumen oculorum*. Conf. Ioh. Morini Exercitat. Biblicas pag. 181. et Iulium Bartoloccium bibl. Rabbinaeae tom. I. pag. 437. Hottingerum bibl. Or. pag. 49. *Fabric.* Adde *Io. Chriſt. Wolfſum* bibliothec. Hebr. part. I. pag. 214 ſq. et part. II. pag. 444. *Scharf.*

Germanice vertit *Iuſtinus Goblerus* de Sanct. Guuere V. I. D. A. dicauitque Philippo, Haſſiae Landgrauio ann. 1561. (vel potius 1562. 8.) Recuſa eſt haec verſio Amſtelodami ann. 1631. 12. D. *Simonis Schardii* verſio germanica edita ann. 1619. Mühlhufae 8.

Gallice lucem vidit per Guil. Paradin, Lugd. 1552. 12. [iterumque ibid. 1564. 4. conf. *Clement.* l. c. *Pfeiff.*

Italica

Inſerta etiam eſt bibliothecae patrum. Pariſ. ann. 1614. *Pfeiff.*

n) Hodius hoc oſtendit in *diſſertatione contra hitoriam Ariſteae de LXX. interpretibus*, quam primo ſeparatim edidit Oxonii ann. 1685. 8. deinde vero auctam vindiciis aduerſus Il. Voſſium operi de bibliorum textibus originalibus inferuit, ita, vt locum primi libri occuparet. At ſecundus liber docet, quo tempore, a quibus, et quo modo confecta ſit verſio ſeptuagintaſiſ: tertius oſtendit, quanta fuerit inde a Chriſto ad noſtra vsque tempora cum textuum originalium, tum verſionis graecae ſeptuagintaſiſ et latinae vul-

gatae auctoritas: quartus denique de reliquis verſionibus graecis et Origenis hexaplis exponit. Diſſertationis illius Hodianae ſupplementum eſt liber Dalii, deinceps a Fabricio laudatus, qui ſe magis popularitate, quam ſubtilitate et diligentia commendat. *Scharf.*

q) Ex latino Garbitii, non graeco facta. Idem *Aſarias* lib. III. ſui operis Meor Enajim cap. 7. denuo de verſione נֶאֱרָבִי oſ diſſerit et quae a Iudaeis, patribus et aliis ſcriptoribus notata inuenit, adfert. Vberius de hac hebraica verſione egit *Io. Esbergius* diſſ. de LXX. interpr. Vpſal. 1703. 8. *Pfeiff.*

Italicae subiectus libris V. T. in versione bibliorum italica, quam ann. 1471. edidit Nicolaus Malermus, Venetus, abbas Benedictinus Ord. Camaldulensis monasterii S. Michaelis de Lemo [interprete credito Hier. Squarrafico. Sequitur in fine tomi primi librum Psalmorum et ex latina Palmerii versione traducta videtur Mitarellio in bibliotheca Monasterii S. Michaelis Venetiarum. append. pag. 85. Pfeiff.] Eadem biblia recusa ann. 1477. 1541. [et 1567. Le Long Bibl. S. tom. I. pag. 354. Pfeiff.] Prodiit et Aristeas Hetrusca lingua, nescio quo interprete, Florentiae 1550. 8. [interprete Lud. Domenichi. Denique italice reddidit Leon. Cernotti, Treuigiis 1593. 8. conf. *Clement. l. cit.* et *Paitoni* in bibl. degli auctori volgariz. Pfeiff.]

[*Anglicae* versiones duae exstant, quarum altera ann. 1633. altera ann. 1715. prodit Londini 12. Vide Andr. Gottl. Maschii Praefat ad biblioth. sacr. — part. II. vol. II. pag. 6—8. (De utraque vide Sig. Jac. Baumgarten. Nachrichten von merkwürdigen Büchern tom. X. part. 53. pag. 29 sqq. Scharf.) Tertiam edidit versionem anglicam, *Wilh. Whiston in: a Collection of authentick records, belonging to the old and new Testament, translated in to English.* 1727. part. 2. pag. 493. qui et genuinum hoc esse Aristeae scriptum contendit probare adpendice ad librum: *the literal accomplishment of Scriptures prophecies* etc. Lond. 1724. pag. 117 sqq. vid. Acta Erud. ann. 1728. pag. 116. et ann. 1729. mens. Sept. pag. 101. Pfeiff.]

Hunc ipsum esse librum, quem legit olim et sub Aristeae nomine laudat Iosephus, et ex quo nominatim compellato historiam de LXX. Interpretibus referunt vel perstringunt Tertullianus cap. 18. Apologet. Eusebius VIII. 2 sq. Praeparat. Euangel. Georgius Syncellus pag. 272 sq. auctor Chronici Paschalis pag. 173. Ioh. Zonaras alique nonnulli, vel collatio sola lectori perspicue demonstrabit.

At ab Aristeae, qualis hodie exstat, non minus quam a Iosepho antiq. lib. XXII. cap. 2. Philone LII. de vita Moysis edit. Mang. tom. II. pag. 140 sqq. Iustino martyre admonit. ad graecos nr. 13. et Eusebio Praepar. Euangel. lib. VIII. cap. 2 sqq. ne quid dicam de Irenaeo, Clemente Alex. Tertulliano, Cyrillo Hierosol. immane quantum discrepant^{p)}, quae ex Aristeae refert Epiphanius lib. de ponderibus et mensuris sect. IX sq. Diuersa quoque sunt, quae habet pseudo-Iosephus Gorionides III. 2. ^{q)} Diuersa insuper nomina [P] LXX. Interpretum occurrunt in epistola VII. pseudo-Damasi ad Hieron. *Cogitavi frater amantissime, et in Christo semper sacerdos, ut secundum septuaginta Interpretes, id est, Matthiam et Ptolemaeum, Muchium, Sacreum, Hydronium, Pamphilum, Zoastirem, Didymum, Sanium, Epiphani-
um,*

p) Conf. B. Montefalconii prolegom. hexapl. cap. III. §. 5. et 7. ubi Aristeae exemplaria, quae nunc exstant, genuina, ceterorum autem additamenta, velut illa, quae Epiphanius e fabulosis narrationibus hauserit, vel e codice lacunoso potiusque interpolato quo vsus sit, spuria esse docet. Aliam coniecturam de codice Aristeae, quo vsus est Epiphanius, proposuit Sim. de Magistris Apolog. sententiae patrum de septuaginta virali versione pag. 549 sq. Scharf.

q) Diuersa *Abulfetachi* narratio in chronico, cuius specimen Schnurrer in neuem Repertorium für bibl. und morgenl. Literatur, quod edidit *Paulus*, tom. I. nr. 2. dedit. Illa in eo maxime diuersa est, quod Ptolemaeus Philadelphus certamen Iudaeorum et Samaritanorum Alexandrinorum in vertendis bibliis instituisse dicitur, p. 124. Pfeiff.

nium, Ciatrem, Simonem et ceteros, in quantum nostra recurrit conscientia, de septuaginta inuenire vestigia. Diuersum quoque narrationis filum et diuersas Ptolemaei et Hebraeorum epistolas exhiberi a Matthaeo Cigala Cyprio in noua Synopsi variarum historiarum sermone graeco-barbaro conscripta, iterumque alias epistolas exstare in Petri Comestoris historia scholastica, notauit Humfredus Hodius libro et capite primo operis paullo ante laudati. Vtrum vero hi vel ingenio tantum indulserint suo, vel ex memoria rem referentes tam varia confixerint, (nam nec Iosephus ex asse cum Aristeas conspirat) vel diuersum sub Aristeae nomine codicem, quod doctissimo Hodio videtur et a iuniore quodam confictum ad manus habuerint, lectoris iudicium esto.

Veram esse Aristeae narrationem, et ab Aristeas, Ptolemaei hyperaspiste, siue custode corporis, vere scriptam, Iosepho, Eusebio aliisque antiquis pridem accredidere plerique eruditorum, Brianus Waltonus Prolegom. IX. ad Bibl. Polyglotta §. 4. Isaacus praecipue Vossius in libro de LXX. Interpretibus cap. 4. eiusque appendice et in appendice obseruationum ad R. Melam pag. 58 sq. vbi librum ab Humfredo Hodio aduersus historiam Aristeae editum Oxonii 1685. 8. ex instituto impugnat. [Post Isaacum Vossium, cuius *dissertationes de septuaginta interpretibus eorumque et translatione et chronologia* prodierunt Hagae Comitum ann. 1661. 4. *Appendix ad librum de LXX. interpretibus* ibidem 1663. 4. et *obseruationum ad Pomp. Melam appendix*, Londini ann. 1686. 4. [et Guil. Whiston, supra laudatum,] nemo maiori cum adparatu doctrinae ad Aristeae narrationem de LXX. interpretibus defendendam accessit, quam Sim. de Magistris in Apologia sententiae patrum de septuaginta uirali versione, adiecta *Danieli secundum septuaginta ex tetraplis Origenis primum edito e singulari codice Chifano*, Romae ann. 1772. forma maxima. Sed hic etsi passim non immerito reprehendit Hodium et Dalium; tamen apologia illa nimis copiosa narrationi vulgari de LXX. interpretibus fidem conciliare non potuit, vt recte iudicat Ioh. Aug. Ernestus biblioth. theolog. nouiss. part. III. pag. 205. Neque melius rem gessisse auctorem libelli Anglici, *A Vindication of the History of the Septuagint from the Misrepresentations of the learned Scaliger, Dupin, Hody, Prideaux and other modern Criticks*, qui Londini ann. 1738. prodit, quod didici ex I. S. Samleri adparatu ad liberalem vet. test. interpretationem pag. 291. Quos praeterea defensores nactus sit Aristeas, ostendit A. G. Maschius praefat. ad biblioth. sacr. part. II. vol. II. pag. 10 sqq. vbi et ipse illis accessit, ita, vt ex apologia Simonis de Magistris modo commemorata et Ol. Gerh. Tychsenii tentamine de variis codd. Hebraicorum V. T. MSS. generibus fabulae, a viris doctis dudum repudiatae defensionem concinnaret nouam et miram. Nam cellulas adeo instaurare conatus est olim ab Hieronymo euerfas s. quas Aristeas certe mendacio suo non exstruxit, et Hieronymus olim destruxit pag. 30. Scharf. Alexius denique a S. Aquilino in libro: *Pentateuchi Hebraeo-Samaritani praestantia in illustrando et emendando textu masorethico ostensa, vna cum aliis subsidiis hermeneutico-criticis ad totum textum Hebraeum — recte intelligendum —* Colon. 1783. 8. historiam Aristeae, quoniam per MD. annos illi non contradictum fuisset, veram esse ibidem putat. Pfeiff.] Adsentitur Vossio Nicolaus quoque le Nourry in adparatu ad bibliothecam maximam patrum libro I. diff. 12. cap. 1. Sed fateor, re diligenter expensa, probabilior mihi videri sententiam eorum, quibus Aristeae liber videtur commentum Iudaei alicuius Alexandrini ante Christi nati tempora, et antequam Aristobulus scriberet, concinnatum ad auctoritatem versioni graecae sacrorum librorum, quae inter Iudaeos Hellenistas obtinebat, conciliandam. Hoc iam pridem suboluit acutissimo

acutissimo *Iosepho Scaligero* *) ad Eusebii Chron. nr. MDCCXXXIV. pag. 133. et epistola XIV. ad Seguinum, suffragantibus ex ipsa ecclesia romana, (ne Lud. Cappellum et Prostantes alios quam plurimos laudem,) *H. Valesio* ad hist. eccles. Eusebii pag. 95. *Rich. Simone* lib. II. hist. criticae V. T. cap. 2. *) et *Elia du Pin* in Prolegomenis ad biblia lib. I. cap. 6. §. 3. pag. 176 sq. *) Praecipue vero summa ope et conquisitis diligenter argumentis hoc adnisi sunt duumviri supra laudati Hodijs et van Dale, vt demonstrarent, parum inesse fidei vniuersae de LXX. interpretibus, a Ptolemaeo arcessitis, traditioni, adeoque veram esse priorem *H. Vossii* sententiam, qui, in notis ad Barnabae epist. [P] librum de LXX. interpretibus citans, non Aristeam, sed pleudo-Aristeam appellauit. Aristaeum *ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων* laudat, et ex eo quaedam de Iobo refert *Alexander Polyhistor* apud Eusebium IX. 25. Praeparat. Evang. eundem, vt videtur, Aristeam innuens. *Fabric.* Ex illo loco Sim. de Magistris adparere opinatur, Aristeam profelytum praeter historiam versionis graecae alia quoque scripsisse, quorum notitiam hauserit e sacris litteris graece red litis, apolog. sententiae patrum de septuaginta virali versione pag. 534 sq. *Scharf.*

III. Etenim adeo incredibilia et pugnantia sunt, quae de LXX. interpretibus in Aristeae, Philone, Iosepho, et alijs veteribus leguntur, vt nec cum ceteris historiarum veterum monumentis, nec cum temporibus moribusque Ptolemaei, ac Demetrii Phalerei, nec cum institutis gentium facile possint conciliari, nec denique secum ipsa satis conueniant, quod a viris illis doctis prolixè est ostensum. Si quis igitur cogitet, Iudaeos inter gentes illa aetate admodum contentos, vicissim amplificandis rebus suis etiam per fabulas *) pronos, profecto is magis magisque detrahet narrationi illi, per se parum verisimili, fidem, cuius partem iam olim ausus est explodere Hieronymus prologo Pentateuch. ad Desider. epist. 103. reiectis cellulis *), quibus inclusos interpretes narrant alij vel singulos, vt Iustinus, Irenaeus, Clemens, Cyrillus Hierosol. Augustinus, Gorionides etc. vel binos, vt Epiphanius et Nouella 146. Iustinianus, imperator, aliique apud Hodium pag. 152 sq.

IV. Mirus

r) Primus omnium Aristeae librum in suspicionem fraudis adduxit *Lud. Viues* ad Augustini lib. XVIII. cap. 42. de ciuitate dei, post quem praeter alios, ab Hodio de bibliorum textibus originalibus p. 3. laudatos, ante Scaligerum, vt videtur, idem egit *Ioh. Wouerus* syntagm. de graeca et latina bibliorum interpretatione cap. 2. *Scharf.*

s) Adde eiusdem disquisitiones criticas de varijs bibliorum editionibus cap. 15. pag. 109 sqq. Sed Lud. Cappellum iis, quibus Aristeae narratio de LXX. interpretibus suspecta fuit, temere adnumeratum esse a Fabricio, neminem fugere potest, si qua inspexerit vel obiter eius criticam sacram. Vide v. c. lib. IV. cap. 15. 16. 17. et lib. V. cap. 1. 2. *Scharf.*

t) Idem fecerunt, et alios de hac re scriptores citant, *Car. Lud. Runkel* diff. quaestiones nonnullas criticas et philologicas sistente, sub praesid. L. H. Maii, Giesae 1707. *Ia. Franc. Buddens*

hist. eccl. V. T. p. 1038. Isagoge hist. theol. pag. 1516 sq. *Wolffius* in bibl. hebr. vol. II. pag. 440. *Aug. Calmet* diff. de LXX. interpr. *Ia. Aug. Starkius* in Davidis aliorumque poetarum hebr. carminibus vol. I. pag. 120. *Pfeiff.*

u) Tale est, quod de Alex. M. Hierosolymam intrante, venerante summum sacerdotem et in templo immolante legitur apud Iosephum, et refellitur ab Antonio van Dale libri laudati cap. X. Nec minus, quod Thalmudici fabulantur, Ionathane legem in linguam Chaldaicam transferente, aues super ipsum volantes decidisse mortuas, muscas circumrepentes diuinitus exutas etc. id. pag. 165.

v) Traditionem de cellulis et interpretibus inter se conspirantibus tuetur ex instituto aduersus Hieronymum *Ia. Georgius* in diff. de LXX. interpretibus, anglie post auctoris mortem edita, Lond. 1671. 4. *Pfeiff.*

P p p

Vol. III.

IV. Mirus quoque est Iudaeorum ipsorummet de illa versione dissensus. Nam cum LXXII. interpretes arcessitos, e singulis tribubus scilicet senos, ab Eleazaro missos, Aristaeas referat, Gorionides [breuiter et perspicue idem ostendit B. Montefalconius, qui, quae Aristaeas narrationi de LXX. interpretibus aut fauere aut repugnare videntur, sic enumerat, vt non obscure adfentiat Hodio et Dalio, prolegom. Hexapl. cap. III. §. 9. w) Lēctū quoque digna sunt, quae hac de re differit I. G. Eichhornius repertor. bibl. et orient. literat. part. I. p. 266 sqq. vbi diuersitatem narrationum de origine versionis septuagintaualis ex eo ortam esse conicit, quod alii, vt Iosephus et Eusebius, fidem habuerint libro Aristaeas, in Palaestina confecto, alii Alexandrinorum rumori vulgi, quod de Iustino Martyre recte notauit Montefalconius l. I. §. 7. neque minus probabile est de Philone, alii denique, in his Epiphanius, vtrumque secuti sint. Scharf.] his addit Eleazarum ipsum v). At Thalmudici in tractatu Sophierini cap. I. §. 7. vocant במצודה וקנים opus quinque seniorum, qui scripserunt Ptolemaeo

w) In compendio exhibuit argumenta contra Aristaeas narrationem maxime chronologica, Nic. Schwabellius in commentat. de Pseudo-Aristaeas, Onold. 1770. 4. in qua simul variantes quaedam lectiones, ex codice Vaticano ab amico Britanno ipsi communicatas, adfert. Adde Bruckerum in hist. philos. l. c. Semlerus in nouis obseruationibus, quibus studiosius illustrantur potiora capita religionis christianae vsque ad Constant. M. Halae 1784. omnem fabulam de LXX. interpretibus a Christianis, e gente Iudaica oriundis, excogitam esse, iudicauit. Quaedam etiam dubitationes colligit Sam. Traug. Mücke in exercit. hist. de origine versionis septuaginta interpretum. Züllichou. 1789. 8. pag. 19. Pfeiff.

x) At Iosephus Gorionides apud Hodium de bibliorum textibus originalibus pag. 128. Eleazarum, quem etiam Aristaeas LXXII. interpretibus annuerat, non dicit pontificem fuisse, vt Fabricius opinabatur, sed a pontifice, qui interpretes istos ad regem Aegypti misit, diserte distinguit. Scharf. Verba Gorionidis ex versione Breithauptii sunt: „Pontifex itaque septuaginta sacerdotes seniores ac sapientes ad illum (regem) misit, inter quos praecipuus erat Eleazarus, sacerdos, idem ille, qui a Philippo impio, Antiochi, regis crudelissimi, aetate — — interfectus est.“ Pontifex scil. הכהן הגדול, Eleazarus vero הכהן nude vocatur. Idem confirmat Breithaupt in nota subiecta pag. 174. edit. Gorionidis. Goth. 1707. Pfeiff.

y) Iacobus Cappellus ad Hebr. III. 8. Versionis, qua Ptolemaeo Philadelpho data est, non vnus fuit auctor. Ea vulgo dicitur LXX. Seniorum, sed tropice, quod scilicet facta sit a legatis LXX. viralis, quod Hierosolymis erat, Sy-

nedrii. Hos vero legatos fuisse non septuaginta, sed quinque, discimus ex Thalmudis tractatu de Scribis cap. 1. §. 7. Hos quinque partitos operas inter se, colligimus ex eo, quod vnā eandemque vocem saepe videmus aliter atque aliter redditam nulla necessitate. [Conf. Hodium pag. 133. Non admodum dissimile huic coniecturam de tollendo dissensu scriptorum Iudaicorum post I. Leusdenum et Rich. Simonem, de quibus vide Hodium de bibl. text. original. pag. 133. proposuit Joh. Ernest. Faber in descriptione commentarii in septuaginta interpretes part. I. pag. 10. vbi eam legant, quibus placet. Nam hic quidem commentis Iudaicis immorari nihil attinet. Scharf.] Iohannes Morinus parum verisimiliter exerc. bibl. p. 186. per opus quinque seniorum intelligit quinque diuersas, quibus christiani olim vsi sunt, graecas librorum antiqui foederis versiones. Fabr. Maschius l. c. vol. II. tom. II. pag. 31. ex Sim. de Magistris Apol. cit. §. 50. aliam profert quinque interpretum explicationem. Ex LXXII. scilicet viris quinque legati videntur ad interpretationem legis s. Pentateuchi, reliquis vero reliqua volumina, prophetae et hagiographa, concredita sunt. Eandem fere sententiam iam Bosius in Prolegom. ad edit. LXX. in. pr. ab ipso procuratam, et Rich. Simon disq. crit. cap. 15. habuerunt. In chronico orientali, quod ex arabico latine vertit Abraham Ecchelenensis fol. 38. dicuntur ex LXXII. senibus duo in itinere obisse: et ex illis interpretibus fuisse non modo Eleazarum, quem occidit Antiochus, sed et Simeonem, sacerdotem, qui portauit dominum super brachia sua. Eadem tradit Eutyechius in annal. Alexandr. p. 297. vid. etiam Ios. de Voisin ad Pugionem Raym. Martini p. 140. Dan.

Ptolemaeo regi legem graece. Mox in eodem tractatu cap. 1. §. 8. *Alia historia de Ptolemaeo, rege, qui congregavit septuaginta duos senes, et collocavit eos in LXXII. domibus, nec reuelavit eis, cur conuocaret [P] illos, (in Aristeia et Iosepho contra legas, regem hoc per literas Eleazaro significasse,) sed separavit unumquemque eorum, (Aristeas et Iosephus testantur, coniunctim illos interpretationem concinnasse,) et dixit: Scribite mihi legem Moysi, magistri vestri *). Tunc suggestit Deus consilium in corda singulorum, ut congruerent sententiae eorum in sententiam unam. Exarauerunt ergo ipsi Legem, quilibet seorsim. Idem sibi persuasere Christiani plerique, e quibus Nicetas *): διηρημένως τὴν τῆς διαλέκτου μεταβολὴν ποιησάμενοι, μίαν ἐν ἑκάστοις ἔννοιαν καὶ λέξιν ἀποδεδώκασι. Ut scilicet de illis valeret locus Exodi XXIV. 9. et 11. καὶ ἐβδόμηκοντα πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, ἐ*

P p p p 2 διεφώνησαν

Dau. Millius persuasit sibi, versionem LXX. viralem dici, quod probata fuerit a synedrio s. collegio LXX. virorum, non Hierosolymitano, sed Alexandrino, quod probat ex codice Thalmudico Succa, conf. Godofr. Weissii historiam de LXX. interpretibus S. biblicorum V. T. fabulis liberatam. 1687. — Quin praeter aliquos patres Hieronymum, (praef. CVIII. ad Dominion. et Rogatian.) Augustinum etc. Vossius de transl. LXX. cap. 25. *Septuaginta* eorum praesumit. vid. Sixt. Amama antibarb. bibl. libr. I. err. gen. 1. Pfeiff.

2) Ex hoc et antea adlato loco Thalmudico Ioh. Lightfoot primo in mentem venit, suspicari, a graecis hebraicorum V. T. librorum interpretibus, quos de vulgari fabula septuaginta numeramus, *textum hebraeum exscriptum aequae ac versum* esse, Oper. Posthum. pag. 4. et Hor. Hebr. in epist. I. ad Corinthios pag. 935. tom. II. oper. edit. Ultraieci. 1699. fol. Quam coniecturam, parum probabilem, nostris temporibus Ol. Gerh. Tychsenius ita ornare conatus est, ut versionem septuaginta viralem perinde ac alias, de quibus hic non est dicendi locus; e codice hebraeo, graecis litteris scripto, confectam esse contenderet in *tentamine de variis codicum hebraeorum Vet. Test. MSS. generibus* etc. Rostoch. 1772. 8. et hanc opinionem, impugnata a I. A. Dathio praefat. ad prophetas minores, latine versos p. 23 sqq. edit. Hal. 1773. I. D. Michaelis biblioth. orient. part. V. pag. 48 sqq. [Starckio in David. carm. p. 80 sqq. Ernesti neueste theol. Bibliothek tom. II. p. 357. et 451 sqq. Hassenkampio in entdecktem wahren Ursprung der alten Bibelübersetzung, Mindae 1775. Mich. Merkelio in freyen Abhandlungen pag. 77. Saxio in Onomast. litt. part. I. pag. 351. adde Allgem. deutsche Bibl. vol. 34. pag. 66. Eichhorns Einleitung in das A. T. §. 182 sq. Theologisch critische Betrachtungen neuer Schrif-

ten, collectore Ge. Fr. Seilero, ann. 1781. p. 207. Mücke l. c. p. 85 sq. Pfeiff.] aliisque acriter defenderet in vindiciis libri modo commemorati. Rostoch. 1774. 8. earumque appendice, ibid. 1776. 8. [Vindiciae et appendix in lingua patria scripta sunt; adde illis kritische Sammlungen, Butzowiae, vol. III. pag. 368. 442. 638. Repertorium für bibl. und morgenl. Literatur, tom. III. p. 148. not. g. et Chr. Aug. Crusii comment. in Iesaiam. prol. p. 16. Christ. Frid. Schmidt in historia canonis probabilem laudat coniecturam. Ante Tychsenium iam de codice hebraeo-graeco cogitauerunt Ioh. Lightfootus apud Waltonum in apparatu bibl. cap. 7. §. 12. et Io. Hen. Hüpeden in Tr. von der wahren Ursache und Bedeutung der ausserordentlichen Punkte in der hebr. Bibel. Hannover. 1751. pag. 53. Tychsenii argumenta breuiter exhibet Hirt in oriental. und exeget. Bibliothek tom. III. pag. 89 sq. Pfeiff.] Praeter Ioh. Graffmannum, qui *Προμηθεύματα historico-critica ad illustrandam hypothesein de codicibus ebraeo-graecis interpretum graecorum Veteris Testamenti* edidit Halae 1774. 4. coniecturam Tychsenianam probarunt I. S. Semlerus apparat. ad liberalem Vet. Testamenti interpretationem p. 287 sq. (conf. I. A. Ernesti biblioth. theol. nouiss. part. III. p. 593.) et A. G. Maschius praefat. ad biblioth. sacr. part. II. vol. II. p. 33 sqq. Scharf. nec tamen nouis argumentis fulcitam vel a dubitationibus, contra eam motis, liberatam, conf. theologisch critische Betrachtungen l. c. Pfeiff.

aa) Metropoli Heracleensis praefat. Catenae in psalmos, nondum editae. vid. Fabric. B. Gr. vol. VII. p. 737. vnde locum similem profert Hodijs de biblicorum text. original. pag. 153. Conf. praefat. edit. Sixtinae vers. LXX. et Vsserii synagoga pag. 71. Scharf.

διαφώνησεν ἑδὲ ἔς. Vicissim Aristeas festum, in memoriam versionis huius sollempne institutum, narrat, ad dies vitae Ptolemaei celebrandum, Philo ad sua usque celebratum commemorat tempora; [vide Hodium de bibliorum textibus originalibus pag. 534. et quae contra hunc et Dalium pro Philone disputat Sim. de Magistris apolog. sententiae patrum de septuagintavirali versione pag. 321 sqq. *Scharf.* Cum festis Maiumis, de quibus Riuinus, conuenire, putat *Eichhornius* in Repertorio für bibl. und morgenl. Lit. tom. I. pag. 278. *Pfeiff.*] Thalmudici in eodem tractatu Sopherim cap. i. §. 7. diem illum testantur Israeli accidisse grauem et luctuosissimum, non minus eo, quo vitulum conflarunt. Ne dicam, quod ob legem, graece sub Ptolemaeo versam, ieiunium anniuersarium instituerunt die octaua mensis Thebeth, de quo adi Seldenum de anno ciuili Iudaeorum cap. VIII. Totum enim hoc fabulosum esse, contendit Hodius pag. 221. de bibliorum textibus original. [Hodio adsentitur *Io. Christ. Wolfius* biblioth. hebr. part. II. pag. 443 sq. vbi coniecturam de origine huius fabulae valde probabilem proponit. *Scharf.*] Versionis graecae institutum laudant Aristeas, Philo, Iosephus; at Herbanus, Iudaeus, disp. cum Gregentio: κακῶς, inquit, κατέργησαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκοντὶ ταῖς βίβλῃς τῇ Ἰσραὴλ εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν, ἵνα ταύταις ἐμφιλοχωρεῖντες ὑμῖς ἐπισομίζητε πάντας ἡμᾶς. [Conf. *Sim. de Magistris* apologiam pag. 328. et *Cauai* h flor. liter. script. eccl. vol. I. p. 521. *Scharf.*] Omitto, quod conuiuio interpretes exceperit rex, Ptolemaeus, ab Aristeas scribitur per dies septem, a Iosepho per dies duodecim: haec enim a librario vel memoria diuersitas esse potest. Taceo etiam, quod Aristeas aureis literis scriptam legem Ptolemaeo oblatam narrat, sed Thalmudici in tractatu Sopherim, librum legis profanari haud dubitant, si aureis literis scribatur. At non praetereundum, quod Aristeas et Iosephus versionem factam esse adfirmant ex hebraico ^{bb)}; Philo et R. Azarias e Chaldaico ^{cc)}, nonnulli apud R. Gedaliam in Schalscheleth Hakabbala e Syriaco: e Samaritano denique christiani scriptores, Postellus ac Seldenus. Confer *Hottingerum* thesaur. philolog. pag. 294—300. vbi loca colligit, quibus graeca versio cum Pentateucho conspirat Samaritano. [Addendi sunt Ludouic. Deus, qui auctore Hottingero l. l. p. 293. notas in Pentateuchum Samaritanum edere constituerat, quibus consensum versionis septuagintaviralis et Pentateuchi Samaritani declararet. [*Io. Ge. Abicht* in praef. ad artem distincte legendi et interpretandi libr. sacr. V. T. Lips. 1710. 8. *Io. Buxtorfius* iunior in diss. de litteris hebraicis §. 4. et *W. Whiston* in: an *Essay towards restoring the true text of the old Testament* etc. Lond. 1732. pag. 48. et 149. *Pfeiff.*] Nostri aetate latius et diligentius, quam Hottingerus hac de re exposuit, Ioh. Matth. Hassencampus in *commentatione philologico-critica de Pentateucho LXX. interpretum graeco non ex hebraeo sed Samaritano textu conuerso*, Marburgi ann. 1765. 4. et in libro, qui sine nomine auctoris prodiit, Mindae ann. 1775. 8. *Der entdeckte wahre Ursprung der Bibel-Üebersetzungen* p. 163—255. [vid. *Ernesti* neue theolog. Bibliothek

^{bb)} Certe non punctato, conf. *Lud. Capelli* Arcan. punctat. lib. I. cap. 8. *Hottinger.* thesaur. philol. pag. 532. *Carpzou.* Crit. S. V. T. pag. 504. Aliter *Fourmont*; Que les Septantes n'ont pu faire leur traduction telle qu'elle est, que sur un Texte Hebreu ponctuë, in Hist. de l'Acad. des Inscriptions tom. 14. pag. 179. *Pfeiff.*

^{cc)} Haud dubie Philo hic de alibi linguam he-

braicam Chaldaicae nomine significauit. Add. *Il. Vossium* de LXX. Interpr. cap. 6. pag. 12. Conf. *Ioh. Bened. Carpzoui* Philoniana praefixa sacris exercitationibus in Pauli epistolam ad Hebraeos ex Philone p. 10 sqq. *Sim. de Magistris* apolog. sententiae patrum de septuagintavirali versione p. 333. et *Hassencampi* entdeckter wahrer Ursprung der alten Bibel-Üebersetzungen p. 96 sq. *Scharf.*

thek tom. VI. part. IV. pag. 379. vbi varia contra hanc sententiam dicuntur. *Pfeiff.*] Huic praeter alios adfentitur et argumenta, quibus in utroque libello coniectura illa valde probabilis confirmatur, breuiter enarrat *I. A. Dathius* praefat. ad Br. Waltoni prolegomena in biblia polyglotta pag. 47—51. *Scharf.* Nouissime hanc sententiam defendit *Berend Cordes* obseruationibus in Ionaë oracula, Ien. 1788. nec longe recedit ab ea *Eichhornius* in Bibliothek der bibl. Literatur part. 3. pag. 315. et in editione secunda introductionis in V. T. tom. II. pag. 158. praesidium sententiae nouum inde petens, quod Abulfetachus Samaritanos, certantes cum Iudaeis, sub Ptolemaeo Philadelpho libros sacros vertisse narret; id quod ex harmonica Pentateuchi Samaritani et versionis graecae ulterius probari possit. *Pfeiff.*] Neque in hoc consentiunt, vtrum legem solam, siue Pentateuchum, an libros vniuersos antiqui foederis in Ptolemaei gratiam verterint LXX. interpretes. [Conf. H. Hodii de bibliorum textibus originalibus lib. II. cap. 7. vbi proferuntur loci scriptorum veterum, deinceps laudatorum. Sed illorum quidem Christianorum, qui omnes vet. testam. libros a LXX. interpretibus translatos esse crediderunt, auctoritates diligentius collegit *Sims. de Magistris* ad calcem apologiae — pag. 633—650. *Scharf.* Habentur etiam apud *Walther.* in officina bibl. p. 130. *Pfeiff.*] Vniuersos enim translatos esse adfirmat ^{dd)} Pseudo-Gorionides, et e Christianis Irenaeus, [P] Clemens Alex., Epiphanius, Cyrillus Alexandrinus I. contra Iulianum alique: solam vero *νομοθεσίαν* siue τὰ τῆ νόμος, solum, inquam, Pentateuchum Philo libro secundo de vita Moysis, Aristaeas, Iosephus et tota Hebraeorum schola apud Hieronym. in Ezech. V. et XVI. et secundum caput Michae, Aristobulus item apud Eusebium Praeparat. Euangel. XIII. 12. pag. 664. et Thalmudici in tractatu Megillah et Sopherim ^{ff)}; quae sententia probauit se etiam viris, inter Christianos doctissimis, Andreae in primis *Masio* praef. in graecam editionem Iosuae pag. 119. vbi obseruat, versionem Pentateuchi a versione reliquorum librorum non mediocriter dissidere et pauciores continere errores ^{ff)}. Idem placet *Cartwrighto* IV. 3. Mel-

P p p 3

lificii

^{dd)} Fallitur Ioh. Morinus, qui exerc. bibl. p. 137. contendit, Thalmudicos quoque in tractatu Sopherim adfirmare, quod vniuersos legis, prophetarum, et psalmorum libros verterunt LXX. interpretes. Nam verba *scripserunt ei legem separatim* significant, scripsisse illos legem, separatos per cellulas, non vero, vt Morinus contendit, separatim reliquos libros. Ibidem Thalmudici, etsi falso, memorant tredecim loca, quae in gratiam Ptolemaei interpretes immutauerunt, neque vllus ex illis locis ex alio libro depromptus est, quam ex Pentateucho. Vide ea si placet apud Waltonum prolegom. IX. 16. Humfredum Hodium pag. 170. Hottinger. thesaur. philol. pag. 325 sq. et Bartolocium part. I. bibl. rabbin. p. 452 sq. [Wolfii bibl. hebr. tom. III. p. 442. *Pfeiff.* Adde Ioh. Lightfoci *oper. posthum.* p. 2. et in hor. hebr. ac thalmud. adp. ad I. Cor. VIII. et Luc. III. p. 753. *Scip. Sgambati archiu. v. et. Test.* lib. III. p. 489—492. *Gl. Gerh. Tychsenii tentam. de variis codicum hebraicorum V. T. MSS. generibus* p. 51 sqq. et,

quem hic *vindic. tentam.* pag. 240. laudat, Frid. Guil. Dresdii libellum, quo examini subiicitur *sententia Bewi. Kennicotti de locis tredecim a Iudaeis in codice hebraeo Ptolemaeo regnante praetermissis.* Vitemberg. 1773. 4. *Scharf.* recus. in eludem: Triga commentt. academ. criticam textus hebraei concernentium. vid. *Hirtii orient. u. exeget.* Bibl. part. III. p. 145. *Starkii* Davidis etc. carmina pag. 125. *Pfeiff.*]

^{ee)} Auctor libri Seder Olam Suta s. chronici minoris, Ptolemaeum, prodit, scripsisse Pentateuchum (legem) graece. Notgerus Balbulus de interpretibus s. scripturae cap. 2. Hebraei dicunt, LXX. translatore non plures libros interpretatos fuisse, quam Moysis quinque libros. *Pfeiff.*

^{ff)} Hieronymi quidem de LXX. interpretibus sententiam hac ratione ornari posse, *Masius* dicit, sed ipse *propensorem ad veritatis similitudinem esse eorum existimat opinionem, qui dicunt, non solam Moysis legem, sed reliquos etiam historicos et sacrerum vatum libros, rogatu Ptolemaei, ab Hebraeis*

lificio hebraici, *Vsserio* cap. 1. de LXX. interpretum versione, *Humphredo Hodio* pag. 164 sq. de bibliorum textibus Original. Sam. Petito IV. 8. var. lect. *Alexandro Moro* in causa dei pag. 147. *Antonio van Dale* de Idololatria pag. 635 sq. et libro de Aristeia pag. 179 sq. etc. Epiphanius vero et Cedrenus ab omnibus exhibentur, quorum ille praeter vniuersos V. T. libros etiam LXXII. Apocryphos, hic decem myriades siue centum librorum millia, et intra LXXII. quidem dierum spatium a LXXII. viris doctissimis hebraeorum translata fabulatus est. Confer *Hodium* pag. 176 sq. [Nihilominus Cedreni narrationem ab *Hodio* et *Dalio* repudiatam vindicat *Sim. de Magistris* apolog. sententiae patrum de septuaginta virali versione p. 387 sq. *Scharf.*] Hisce addenda est fabula de libris sacris, per LXXII. interpretes in LXXII. gentium linguas conuersis, cuius meminit *Goldastus* ad *Paraeneticos* veteres pag. 369.

V. Egerunt viri eruditi, qui, cum encomia, quae a *Philone* et in *Aristeae* libro et passim apud veteres in versionem LXX. interpretum congeruntur, obseruarent, et vicissim animaduenterent graecam, quae hodie sub illo nomine exstat, interpretationem et Christianis olim lecta est, tamquam parum fidelem reiciit a Iudaeis, (confer *Hodium* de bibliorum textibus originalibus pag. 241 sq.) et plane non esse vsque adeo adcuratam, vt tantas laudes ferre possit, existimarunt genuinam LXX. interpretum versionem intercidiisse⁸⁵). Hanc opinionem singulari libro de versione LXX. interpretum Lond. 1655. 4. et Lips. 1695. 4. probandam in se suscepit *Iac. Vsserius*, vir admirandae doctrinae, contenditque variis argumentis siue coniecturis, versionem illam in bibliotheca *Ptolemaei Philadelphi*, cum *Alexandriam* [P] expugnaret *Iulius Caesar*, conflagrasse: postea vero aliam, *Hellenisticam* pridem a temporibus *Ptolemaei Philometoris* frequentatam graecam interpretationem, non tantum *Pentateuchi*, (quem a LXX. interpretibus solum translatus, vt dixi, existimat,) sed omnium propheticorum librorum, cuius iam tum in prologo meminerit *Sirachides*, *Herodis*, regis, iussu ab aliquibus, hebraicae linguae peritis, recognitam, atque adeo *κοινή* siue publica, quae exstet, *Hellenisticam* puriorem et integriorem collocatam fuisse in bibliotheca, quam nouam in *Serapeo* *Alexandriae* instaurabat *Cleopatra*, regina, et in quo thesauro librario sua adhuc aetate⁸⁶) superesse versionem librorum sacrorum⁸⁷) testati sunt *Tertullianus* cap. 18. apologetici et *Chrysostomus* orat. contra Iudaizantes et cum eis ieiunia celebrantes tom. VI. edit. Sauil. pag. 373. *Fabric.* *Aug. Pfeiffer* in crit. sacr. cap. IX. sect. 2. quaest. 5. e variis versionibus graecis confarcinatam

Hebraeis illis esse conuersos: id quod deinceps p. 119. et 120. argumentis confirmare studet. Ceterum *Hieronymo* in eo, quod solum *Pentateuchum* a LXX. interpretibus translatus esse putat, etiam *B. Montefalconius* assentitur prolegom. Hexapl. cap. III. §. 8. et 10. *Scharf.*

gg) His nuper accessit *Franc. Volkm. Reinhardus* diss. I. de versionis *Alexandrinae* auctoritate et usu in constituenda librorum hebraicorum lectione genuina p. 10. vbi, si vera est fabula *Aristeae*, non inepte conicit, eam versionem *Pentateuchi*, quae *Ptolemaei* iussu ac sumptibus e codice *Palaeestino* ducta perhibetur, non emanasse in vulgus, ac postea ipsorum *Iudaeorum* consilio

aliam confectam esse a codice, *Samaritanis literis scripto*. Sed huius coniecturae ratio reddi non potest, nisi fabulam *Aristeae* de LXX. interpretibus narrationem probes. *Scharf.*

hh) Confer *Hodium* pag. 640.

ii) Immo autographum LXX. interpretum, vt loquuntur *Hodius* l. I. et *I. A. Ernestus* de Origine §. 15. (p. 304. opusc. phil. crit.) vbi hanc fabulam repudiat. Sed hoc alienum est ab h. l. neque admiscendum *Vsserii* coniecturae de versione septuaginta virali, cuius summam, si quis plenius et diligentius expressam legere voluerit, adeat *Hodium* etc. *Scharf.*

farcinatam esse atque interpolatam pronunciat; rudera quaedam primitivae superesse. Hanc aliasque adlatas sententias refutat *Mücke*, l. c. pag. 87. *Pfeiff.*

At enim non possum mihi persuadere, versionem illam primam celebratissimam in sola delituisse Ptolemaei bibliotheca, ita, ut, hac conflagrante, penitus statim aboleretur. Quin potius a Iudaeis descripta est in usum graece loquentium, editaque dimanavit in vulgus, et Sirachidis aetate iam dimanauerat. Iosephus, Philo, et scriptores Christiani veteres ad vnum omnes ita existimarunt, graecam sacrorum librorum, qua ipsi vsi sunt, versionem illam ipsam fuisse, quam in Ptolemaei gratiam compositam commemorant. Nolo alia in praesenti adferre, quae Visserio respondit *H. Valesius* in epistola ad eum scripta et notis ad Eusebii historiam eccl. p. 306 sq. subiuncta, tum Brianus Waltonus prolegom. IX. 18 sq. Etiam Lud. Cappellus in adpendice criticae sacrae ex assè satisfecit viro docto alteri⁴⁴). qui in dissert. de locis parallelis veteris et noui testamenti genuinam LXX. interpretum versionem similiter perisse contendit, quam euangelistae et apostoli semper sint secuti, et ex qua christiani auctores versionis graecae, quae hodieque exstet, istam suam interpolauerint, iis maxime in locis, quibus ab hebraea litera illos certo consilio ait discessisse.

Viri perquam eruditi *Franciscus Iunius* lib. II. contra Bellarmin. de verbo dei cap. 5 sq. et *Sam. Petitus* (IV. 8.) cap. 28. var. lect. suspicati sunt, Pentateuchum sub Philadelpho; at libros veteris testamenti propheticos et psalmos sub Herode, rege, demum translatos, et ab Essenis quidem, ut coniecit Petitus, in graecum idioma fuisse. Alii, ut *Serarius*, [conf. *Hodium* pag. 573. *Scharf.*] sub Herode concinnatam volunt totius veteris testamenti versionem nouam graecam, priore scilicet LXX. interpretum deperdita. Verum, non alium [P] habent huius sententiae suae fundum, quem locum Iustini Martyris apologia I. p. 72. in quo nisi lateat error librarii⁴⁵), necesse sit optimi doctoris parachronismum confusamque temporum rationem excusare. Sed vir insignis *Ioh. Ernestus Grabi*us in praeclara apologiae I. Iustini editione pag. 61. pro βασιλεύοντι Ἡρώδῃ legit *ιερεῖς* et mox pro βασιλεὺς Ἡρώδης reponit βασιλεύων *ιερεὺς*. Sed, ne causer literas, longius recedentes, dubito, an Iudaeorum sacerdotem atque iterato quidem Iustinus βασιλεύοντα vocaturus fuisset. Illam igitur sub Herode concinnatam versionem graecam non minus, quam translationes graecas sacrorum librorum Ptolemaeo Philadelpho antiquiores

kk) *Ez. Valenti*. Vid. not. ad Cappelli append. erit. sacr. p. 1. edit. Hal. Praeter hunc eandem coniecturam, parum probabilem, proposuisse *Lambert. Danaeum* et *Ioh. Owenum*, didici ex *H. Hodio* de bibliorum textibus originalibus pag. 276. et *I. C. Wolfio* biblioth. hebr. part. II. pag. 446. *Scharf.*

ll) Nupero editori Parisiensi operum Iustini M. p. 62. et *Christ. Guil. Thalemanno* p. 27. ed. Lips. apolog. videtur e margine in contextum irrepsisse saltem post βασιλεὺς redundans vox Ἡρώδης, quam imperitus quidam librarius adscripserit, quum mesciret, pontificem quoque regem appellari posse: Herodem autem posuisse, quia hoc tunc fue-

rit nomen commune omnium Iudaeae principum. Grabii coniecturam probat *Sim. de Magistris* apolog. sententiae patrum de septuaginta virali versione pag. 353. ita, ut etiam ἀρχιερεῖς pro Ἡρώδῃ legi posse censcat, exemplo *Philonis*, quem *Iustinus Martyr* nominatim testem appellat. Sed Iustinum memoria lapsum esse, agnoscunt *Ios. Scaliger* ad Euseb. chron. p. 132. *H. Hody* de bibliorum textibus originalibus pag. 196 sq. et *B. Montefalconius* proleg. hexapl. cap. III. §. 4. neque *Sam. Petitus* quidem negare audet, cuius coniecturae, modo commemoratae, locum fecit Iustini error, var. lect. IV. 8. edit. Paris. siue cap. 28. pag. 386. tom. VII. crit. sacr. edit. *Francos. Scharf.*

antiquiores commentis adscribere non dubito. Saluo itaque aliorum iudicio, videtur mihi esse exploratissimum, non aliam nos habere translationem, quam veteres omnes et Iosephus ipse pro septuagintaurali habuerunt, licet varia, ut sit, tractu temporis irruerint sphalmata, nec paucae interpolationes, aliis codicibus plures, aliis pauciores fuerint illatae. Compositam autem mihi persuadeo versionem illam vniuersorum librorum antiqui foederis, neque a LXX. viris, siue coniuncto studio et labore, siue per cellulas diuisis, neque ab vno eodemque^{mm)} auctore, quod diuersa nimis ratioⁿⁿ⁾ interpretandi easdem phrasas et vocabula euincit: [praeter Hodium multis exemplis hoc docuit Lamb. Bosius praefat. ad editionem Franequeranam versionis septuagintauralis cap. I. Scharf. Id iam Hieronymus comment. ad Ezech. 16, 13. docuit; adde Ernesti Interpr. N. T. part. III. cap. 7. Kennicott diss. II. p. 31. et Ge. Christ. Knappii diss. de versione Alexandrina in emendanda lectione exempli hebraici caute adhibenda. Halae 1775. et 1776. Eichhornii Einleitung in das A. T. §. 164. Quin Owenius in a brief account etc. 1787. docere voluit, non vnum, sed plures fuisse interpretes Pentateuchi. Pfeiff.] sed admodum tralatitiae, Alexandriae ut videtur^{oo)} a variis, etsi haud multum diuerso fortassis tempore, non tam in regis Aegypti, quam suum Iudaeorum, aut Profelytorum^{pp)} vsu, quibus graeca familiariora esse incipiebant, ut, quando in synagogis siue Paraschae ex lege, siue Haphtarae propheticae idiomate hebraico praelegerentur, singulos versiculos graeca^{qq)} posset excipere interpretatio^{rr)}. Vtrum vero interpretatio illa tota iam perfecta fuerit tempore Ptolemaei Philadelphi, ut veterum suadent testimonia, an paullo serius; vel sub Ptolemaeo demum Philometore^{ss)}, qui in agro Heliopolitano Iudaeis permisit templum condere, tempore Iudae Maccabaei, impleturus veluti vaticinium Esaiae XIX. 16. certo definiri non potest: [Vide, quae hac de re contra Hodium disputat F. V. Reinhardus diss. I. de versionis Alexandrinae auctoritate et vsu in constituenda librorum hebraicorum lectione genuina §. 5. Scharf. — De tempore versionis conf. Perizonium ad Aelian. III, 17. Semlerum in adparatu ad liberalem V. T. interpretationem lib. III. cap. 1. Mücke l. c. pag. 65 sqq. Quum vero certum sit, varios fuisse variorum librorum interpretes, etiam tempus varium constituendum est. Pfeiff.] — Id saltem negari nequit, quod Sirachides, nepos, quum prologum suum scriberet sub Euergete, Philometoris successore, libri prophetici iam in graecam transcripti linguam exsisterent.

VI. Iam

mm) Hodius pag. 201 sq.

nn) Hodius pag. 204 — 217.

oo) Hodius pag. 112 sq.

pp) Salmasius funere linguae hellenisticae pag. 190 sqq.

qq) Confer Hodium pag. 224 sq. 240 sq. et pag. 175.

rr) Est haec Rich. Simonis hist. crit. V. T. lib. II. cap. 17. et disquisit. crit. de variis biblicorum editionibus cap. 16. pag. 135 sq. opinio, quam H.

Hodius de biblicorum text. original. p. 240 sq. repudiat, nescio, quam bene. Conf. Ioh. Chr. Wolfii biblioth. hebr. part. II. pag. 445. [Ex stalmude Hierosol. in Maif. Sota, cap. 8. Waltonus iam id docuit in apparatu biblico. Starkius l. c. p. 123. idem ex Iustini imperat. nou. CXLVI. perspicuum esse adstruit. Pfeiff.] Sed id quod Lightfootus temere negabat, versionem septuagintaauralem a Iudaeis lectam esse in synagogis, Hodius locis veterum scriptorum satis claris ostendit l. l. pag. 224 sqq. Scharf.

ss) Ant. van Dale lib. de Aridtea pag. 167. Hodius pag. 189.

VI. Iam editiones huius versionis breuiter enarrare operae est pretium. Sunt autem praecipue tres ^{tt)} ^{uu)}, e quibus reliquae omnes profluxerunt. [P]

1) COMPLUTENSIS ^{uu)}, in bibliis Polyglottis Complutensibus studio cardinalis Francisci Ximenii ann. 1514—1517. fol. editis et Leoni decimo inscriptis, 6. Volum. quae dicuntur constituisse summa aureorum amplius 50000. In his vulgata versio latina posita in medio est, et ex altera parte graeca, ex altera parte hebraica. *Mediam*, inquit Ximenius praef. ad lectorem, *inter has latinam beati Hieronymi translationem velut inter synagogam et orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc et inde latrones, medium autem Iesum, hoc est romanam siue latinam ecclesiam collocantes.* Graecis praeterea, (vti hebraicis quoque,) adposita est versio latina interlinearis, quae maximam partem debetur Lopidi Stunicae, Iohanni Vergarae, cui libri sapientiales explicandi sunt commissi, et Ferdinando Nunnescio de Guzman, siue Ferdinando Nonio Pintiano, vt testatur Aluarus Gomezius de Castro in vita Ximenii pag. 43. et Nic. Antonius bibl. hispan. tom. I. pag. 293. graeca e variis eximiis codicibus MSS. recenauerunt, praeter eundem Ferdinandum, Demetrius Cretensis, Lopes Stunica et Franciscus Vergara Iohannis frater: at saepius contra librorum scriptorum ^{uu)} fidem immutarunt, quo magis conuenirent cum hebraeo. [Profitentur quidem editores Complutenses, se, quod ad graecam scripturam attinet, non vulgaria seu temere ablata exemplaria, sed vetustissima final et emendatissima sequutos esse. Vide I. E. Grabii prolegom. ad Octateuch. cap. 3. §. 1. et Rich. Simonis hist. crit. Vet. Test. pag. 523 sq. Sed quum eorum indolem admodum negligenter descripserint, non liquet, vtrum audiendi sint ii, qui nunc exemplar graecum complutense suspitione corruptionis et lectionis passim ad contextum hebraeum refectae

tt) Nunc vero, postquam Vetus Testamentum graecum e codice Alexandrino diligenter expressum et a Ioh. Ern. Grabio emendatum ann. 1707—1720. Oxonii prodiit, editiones principes, e quibus reliquae omnes fluxerint, quatuor esse constat. De his praeter Hodium l. I. Ioh. Morinum exercitat. bibl. lib. I. exercit. 9. cap. 1. *Iac. Vsserium* syntagm. de graeca LXX. interpretum versione cap. 8. Br. *Waltonum* prolegom. bibl. IX. §. 28—30. *Rich. Simonem* hist. crit. Vet. Test. lib. II. cap. 3. pag. 192. et adpend. pag. 523. edit. Roterod. quos fere sequutus est Fabricius, exposuerunt *Lamb. Bosius* prolegom. ad editionem Franequeranam versionis septuagintaualis cap. 2. *Ioh. Ern. Grabius* prolegom. ad Octateuchum cap. 3. §. 1—3. et, vt nihil dicam, de Ioh. Gottl. Carpouio, Ioh. Gottfr. Eichhornio aliisque philologiae, critices et hermeneutices sacrae scriptoribus, omnium copiosissime *Andr. Gottl. Maschius* in bibliotheca sacra post Iacobi le Long et C. F. Boernerii iteratas curas ordine disposita, emendata, suppleta et continuata, part. II. vol. II. Haec igitur imprimis aduenda est iis, qui editiones, a Fabricio non commemoratas, cognoscere voluerint. Nam nobis quidem non eam exscribere, sed insigniores tantum editiones, quae post aetatem Fabricii prodierunt, breuiter pro instituti ratione describere placet. *Scharf.*

uu) Hodius pag. 634—639.

vv) Editioni Complutensi antecessere variae psalmodum editiones, quarum prima, quod scio, graeco-latina, etiam latina e recognitione *Io. Crestoni*, Placentini monachi, Mediolani 1481. 4. vel fol. min. prodiit, memorata *Bern. de Montfaucon* pag. 410. Diarii Ital. et *Maittaire* Annal. tom. I. p. 160. Hanc secuta *Alexandri* ex Candace, vrbe Cretae. Venet. 1468. 4. et *Aldina* sine temporis nota. 4. Alia psalteria graeca his nominatis addit *Maschius* bibl. sacr. tom. II. vol. II. pag. 311 sq. *Pfeiff.*

ww) Vide Flam. Nobilium praef. ad vers. latinam edit. Sixtinae, Vsserium de LXX. interpr. versione cap. 8. Iohannem Morinum exerc. bibl. p. 202 sq. Walton. prolegom. IX. §. 28. *Rich. Simonem* in catalogo praecipuarum editionum biblicarum, ad calcem libri tertii hist. criticae Vet. Test. et tom. I. bibl. selectae p. 79. et 214. tom. II. censurae bibl. Eccl. Dupinianae pag. 494.

refectae liberandum censent, vt *I. G. Eichhornius* introduct. in Vet. Test. part. I. p. 330. (p. 351. ed. secund.) et *P. I. Brunfius* repertor. bibl. et orient. literat. part. III. p. 174. part. VIII. p. 109. part. XIII. p. 178 sq. an *I. Morinus*, *Br. Waltonus*, *Rich. Simon* et alii, qui illud omnium maxime deprauatum esse contendunt. Qua de re vt lectores ipsi iudicare possint, paucis ostendam, quam rationem Complutenses sequuti sint in edenda versione septuagintaurali. Primum igitur, quia biblia polyglotta componebant, ordinem librorum, capitum atque adeo sententiarum immutarunt, vt graeca hebraeo et versioni vulgatae responderent. Deinde longius progressi, lacunas versionis septuagintauralis expleuerunt verbis aliorum interpretum: in quo eos passim, vt in libro Iobi, grauiter peccasse monet *I. E. Grabijs* prolegom. ad tom. IV. versionis septuagintauralis cap. 3. §. 1. et dissert. de variis vitiis LXX. interpretum, versioni ante Origenis aeuum illatis, pag. 68. vbi in editione Complutensi versionis graecae Ieremiae pauca supplementa recte se habere, sed plura ex ingenio nuper conficta sibi videri, certe non e MSS. codd. Origenianis de romta esse adfirmat. In eo autem ab Origenis instituto, quod caeteroquin imitari voluisse videntur, discesserunt, quod additamenta LXX. interpretum, obelo notanda, saepenumero refecerunt, recte hac de re reprehensi ab Andr. Masio multis locis adnotationum in versionem graecam Iosuae, ac praeterea, vt Flam. Nobilii verbis vtat, *delectu ipsarum etiam dictionum habito, collatisque exemplaribus non modo bibliorum, sed etiam graecorum commentariorum, ubi varia se offerebat lectio, sam probauerunt ac retinuerunt, quae ad hebraicam propius accederet.* Huius quidem generis exempla si quis desideret, legat Vsserium l. l. pag. 81—83. edit. Lond. et quae nos passim notauimus ad Lud. Cappelli critic. sac. lib. IV. et alibi, vt lib. VI. p. 993. vbi lectionem ab ingenio correctoris profectam nobis obseruasse videmur. *Scharfenb. I. D. Michaelis* in Einleitung in das N. T. pag. 775. edit. quartae, obseruat, codices, quibus vsi sunt editores, quod ad maiorem additum numerum, nobis ignotos esse; quo plures vero conferantur et iam collati sint, eo saepius lectionem Complutensium confirmari. Idem plurade hac celebri editione l. c. adfert, vltiora et pleniora daturus in introductione in V. T. nisi morte fuisset abreptus. Adde *Eichhornii* Einleitung in das A. T. §. 181. Faciem huius editionis externam descripserunt *Goetze* in Verzeichniss seiner Sammlung seltener und merkwürdiger Bibeln. Halle 1777. 8. et *Maschius* l. c. tom. I. pag. 332. qui et plures, de ea agentes, nominat. Adde *Seb. Seemiller* progr. notitiam hist. crit. litt. de Bibliis Polygl. Complutens. exhibens. Ingolstadt. 1785. *Walchii* bibl. theol. sel. tom. IV. p. 167. Quibus addendi ii, qui de rebus gestis cardinalis Ximenii scripserunt, historici, *Gomelius*, *Fleschier*, *Marsolier*, *von der Hardt*; varia etiam inuenies, quae ad graecam horum bibliorum versionem pertinent, vel obiter memorata apud scriptores, qui in causa Io. Melch. Goetzii et Io. Sal. Semleri de editione Complut. N. T. scripserunt, quos vero hic adducere, non est locus. *Pfeiff.*] — Versio latina separatim prodiit Basileae apud Andream Cratandrum ann. 1526. 4. et comparet hinc inde mutata etiam in editionibus bibliorum graecolatinae Basileensibus ann. 1550. et 1582. 8. quatuor Vol. licet graeca ipsa ibi referant editionem, (de qua mox,) Aldinam. Vestigijs editionis Complutensis praeterea insunt biblia regia polyglotta Antwerp. 1569—1572. fol. Voluminibus octo, in quibus hebr. chald. graec. lat. et Nouum Testam. syriace literis Syrorum et Hebraeorum descriptum. Occurrunt et ibidem *Guilelmi Sirlleti* notae in graecam psalmodum editionem. *Fabric.* [Praeterea in his bibliis polyglottis (tom. III. adparatus sacri) itemque Parisiensibus, quae mox commemorabuntur, versioni septuagintaurali additus est libellus variarum lectionum a *Guil. Cantero*

Cantero collectarum e tribus codd. MSS. de quibus vide *I. E. Grabii* prolegom. ad Octateuchum cap. III. §. 1. *Scharf.* — Transmisit etiam cardinalis Grauellanus Ariae Montano bibliorum graecorum exemplaria suis impensis ex codd. Vaticanae bibliothecae descripta et accurate inter se collata. Inde fit, ut saepius a recensione Complutensi diuersam edant lectionem biblia Antwerpensis, cura Plantini excusa cuius in promptu, si locus, essent exempla. Vid. praef. *Ariae Montani* et *Masch.* l. c. tom. I. pag. 345. *Clement* bibl. curieus. vol. IV. pag. 176. *Schelhornii* amoenit. litt. tom. II. pag. 398. bibl. Solgerianam tom. I. pag. 1. *Rinckii* catalog. pag. 3. et *Henr. Fr. Koecheri* analecta ad Wolfii bibl. hebr. vol. II. *Pfeiff.*]

Biblia hebraeo-graeco-latina cum notis Vatabli, et ad apocrypha *Claudii Baduelli* ann. 1588. fol. apud Commelin et 1596. fol. Geneuae ex officina Sancti-Andreanae, II. Volum. *Fabric.* — Fabricium hic errasse, monet *A. G. Maschius* biblioth. sacr. part. II. vol. II. pag. 265. Nam, si fides habenda est inscriptioni, biblia hebraice, graece et latine, primum ann. 1586. iterum ann. 1587. ex officina Sancti-Andreana prodierunt fol. tribus voluminibus; neque ab his differunt biblia, ut vulgo vocant, *Commeliniana*, quae deinceps commemorantur a Fabricio, et latius describuntur biblioth. sacr. part. I. cap. 3. pag. 384 sqq. *Scharf.* adde *Walchium* bibl. theol. select. tom. IV. p. 174. Fabricius ipse in suo exemplari annos 1586. et 1599. in nota msta adposuit. *Pfeiff.*

Biblia Commeliniana ann. 1599. et 1616. fol. III. vol. hebraea et graeca cum latina versione vulgata et Pagnini, notisque Vatabli. [Huc referenda biblia polygl. *Wolderi*, quae Fabricius ad Aldina, sed falso, retulit, ut mox dicam. *Pfeiff.*]

Biblia Polyglotta Parisiensis ann. 1645. fol. decem voluminibus, hebraea, samarit. graeca, chaldaea, syriaca, arabica et latina exhibentibus ^{xx}). [P]

2) ALDINA, Venetiis ann. 1518. fol. ab Aldo accurate ita, ut in MSto codice inueniatur, eoque licet ab hebraicis et latinis codicibus passim dissidente ordine, cura Andreae Asulani fideliter edita, sine latina versione. *Fabric.* — Ex Andreae Asulani verbis: *ego multis vetustissimis exemplaribus collatis biblia, ut vulgo appellant, graece, puncta descripsi, atque in unum volumen reponenda curavi.* *I. E. Grabius* prolegom. ad Octateuch. cap. III. §. 2. recte colligit, eum non idem ubique exemplar sequutum esse; sed ex variis vnum conflasse, cuius censura valde difficilis sit, quum ipse non ostenderit, quanam fuerint vetustissima illa exemplaria, unde ea acceperit, et qua ratione iis usus sit. Recte, ut opinor, *A. Maschius* praefat: ad vers. graecam Iosuae p. 123. Aldinam, et quae ex hac fluxerint, editiones *simplicis quidem interpretationis LXXII. seniorum septuaginta* exemplum esse, *sed haud purum, neque ab omni admisione verborum Theodotionis liberatum* pronuntiat: cui *Iac. Vsserius* syntagin. de graeca septuaginta interpretum versione p. 84 sq. sic adsentitur, ut illam non solum verbis

Q q q q 2

aliorum

xx) Conf. *Freytagii* analecta litt. p. 9 sq. *Flavignii* quatuor epistolae de ingenti bibliorum opere. *Hirtii* orient. exeget. bibl. part. II. p. 314. *de Bure* bibliographie instructive. Vol. Theol. tom. I. pag. 14. *Mabillon* in Musei Italici tom. I. p. 93. refert, bibliopolas in Belgio Alexandro VII. pontifici, fucum facere conatos hanc editionem

cum titulo, ita mutato: *Biblia Alexandrina septuaginta*, auspiciis S. D. Alexandri VII. anno sessionis eius XII. feliciter inchoato, MDCLXVI. novae epistola dedicatoria praemissa, ipsi obtulisse. *Walchius* l. c. pag. 171. *Masch.* tom. I. pag. 349. et ibi egregiam *Le Longii* dissert. de Polygl. *Paris.* *Pfeiff.*

aliorum interpretum, sed etiam glossis, aliunde ductis, interpolatam esse doceat. *Scharf.* conf. *Maittaire* Ann. typogr. tom. II. pag. 311. *Wedekind* Verzeichn. von raren Büchern, pag. 575. *Sinceri* Sammlung von raren Büchern pag. 255. *Clement.* bibl. cur. tom. IV. pag. 14. et *Maschium* tom. II. vol. II. Editio admodum rara. *Pfeiff.*

Hanc secutae sunt: *Argentinesis*, graeca, ann. 1526. 8. quatuor vol. cura *Ioh. Loniceri*, sed qui in ordine ad hebraicos codices reuocando libertatem sibi permisit, ut eius exemplo deinceps alii.

Basileensis, graeca, ann. 1545. fol. apud Heruag. cum Philippi Melanchthonis praefatione. *Fabric.* Ex iis, quae *Grabius* l. l. disputat, adparet, hanc editionem Basileensem ductam esse ex Argentoratensi, quam Fabricius primo post Aldinam loco commemorare debebat: et ordo hic inuersus olim erat. Nam non solum in ordine librorum ad normam versionis germanicae Lutheri mutato consentit cum Argentoratensi, exceptis aliquot capitibus prouerbiorum Salomonis et ecclesiastici, quae in editione Basileensi ad seriem hebraicae lectionis reuocata sunt; sed etiam variis lectionibus, Grabio iudice non spernendis, quas *Ioh. Lonicerus* ex vetustissimis bibliis graecis cum Aldina editione collatis excerpserat, alias addit. Variarum lectionum, editioni Argentoratensi adiectarum, exempla protulit *I. C. Doederleinus* in emendationibus et supplementis hexaplorum Origenianorum, repertor. bibl. et orient. literat. part. I. nr. 7. *Scharf.*

Basileensis, graecolatinae, 1550. et 1582. 8. apud Brylingerum, quatuor volum. *Fabric.* Grabio auctore is, quo curante versio septuagintauius prodiit ex officina Brylingiana, Basileae ann. 1550. nonnisi sic ab editione Heruagiana discessit, ut postrema Exodi capita redigeret in ordinem, contextui hebraico convenientem, et varias lectiones prorsus omitteret. De versione latina, huic editioni adiecta, latius differit *Ioh. Morinus* exercitat. biblic. p. 199. *Scharf.*

Hamburgensis, in bibliis quadrilinguis *Davidis Wolderi* ann. 1596. fol. exhibens hebraica, graeca, latinam vers. Vulgatam et Pagnini, Lutherique germanicam. *Fabric.* At, ut *A. G. Maschius* biblioth. sacr. part. II. vol. II. pag. 265. monet, Wolderus versionem graecam ex bibliis Polyglottis Antwerpiensibus describendam curauit. Quare haec editio referenda est ad Complutensem recensionem, non ad Aldinam, ut Fabricius ab Hodio, deceptus, opinabatur. *Scharf.* — Nec sic recte; ipse enim Wolderus in praefatione ait, *se Plantinianam*, ergo Antwerpiensem, *editionem esse secutum, quod, correctior quidem quae esset, nulla sese ipsi offerret.* Hoc ipsum *αὐτοψία* mihi testatum fecit. Elegans ceterum et nitida editio, de qua *Baumgarten* in Nachrichten vol. I. p. 306. *Reimann* catal. bibl. theol. p. 199. Ab Aldina eam in quibusdam differre, iam notauit *Outhouius* in bibl. Bremensi tom. II. p. 221. *Pfeiff.*

Francofurtensis, graeca, praestantissima ann. 1597. fol. typis nitidis emendate excusa et versiculis distincta, instructaque variis lect. et scholiis a *Francisco Iunio* ^{yy)}, ut nonnulli existimant, siue ut alii, (dubito an verius ^{zz)}) a *Friderico Sylburgio*. Ordo Aldinae edit. nonnunquam

yy) Franc. Iunio tribuunt *Allatius* de purgatorio pag. 889 et *Vsserius* synt. de LXX. interpr. pag. 83. Conf. de ea *Maschium* l. c. pag. 272. et quos ibi citat, maxime *Freytagii* apparatus litt.

tom. I. pag. 137. Ad hanc editionem adornatae sunt concordantiae graecae LXX. interpr. *Kircheri* - *Trommianae*. *Pfeiff.*

zz) Vid. Le Long pag. 430. edit. Lipf.

numquam immutatus est, et quatuor penultima Exodi capitula rescissa Aldinis ex Complutensi editione restituta, nec minus pars magna capitis XXIV. Prouerbiorum. *Fabric.* — Equidem hanc editionem, *Wechelianam* vulgo vocant, quae, ut praefatio docet, ducta est ex Heruagiana supra commemorata, praestantissimam adpellare non vna de causa dubito. Nam ne repetam id, quod de contextu Aldino interpolato et mutilato ab aliis, inprimis Grabio, dictum est, editor ille, nobis ignotus, non ostendit, ut par erat, loco quoque, e quibus libris petitae sint variae lectiones, hisque temere admisit coniecturas suas, ita, ut nescias, qua ratione has ab illis discernas. Qua re in fraudem inducti viri quidam docti coniecturas editoris Francofurtensis pro variis lectionibus codd. MSS. venditarunt. Sic *L. Cappellum* non raro errasse, monui praefat. ad tom. II. crit. sac. pag. 8. et alibi passim in notis ad hunc librum, vt pag. 1026. *Scharf.*

Denique Francofurtensem referens *Veneta* anni 1687. fol. apud Nicolaum Glycam siue Dulcem: de qua consule, si placet, acta eruditor. tom. II. supplementi pag. 275. a Photianis curatam notat Nic. Comnenus ^{aaa}) praenot. mystagog. pag. 289.

[Ad Aldinam denique recensionem referenda sunt *El. Hutteri* biblia Polyglotta, sex linguis edita, Norimb. 1599. fol. quorum tantum primus tomus, Pentateuchum, Iosuae, Iudicum et Ruthae historias continens, prodiit. Conf. *Baumgartenii* Nachrichten tom. I. pag. 314. *Maschius* l. c. tom. I. pag. 390. *Wolfii* bibl. hebr. tom. II. pag. 345. et ad eum *Koecherus* pag. 55. adde *Walchii* bibl. theol. l. c. pag. 175. *Clement.* tom. IV. pag. 184. Unschuldige Nachrichten ann. 1716. pag. 392. Operis raritatem omnes testantur. Exstare etiam, refert Walchius, libellum epistolarem, quo continentur aliquot magnorum virorum litterae, quibus iudicium de Elianis bibliis exponitur. Francof. 1587. et Norimb. 1604. 8. Textus graecus non presse sequitur Aldinam editionem, sed ex editoris systemate, qui harmonicum opus edere in votis habebat, modo ad hebraici textus ordinem reuocatur, modo ad alias editiones, maxime Francofurtanam Wechelianorum, emendatur; de regula vero Aldinam exprimit. *Pfeiff.*]

3) ROMANA, e Msto codice eximio Vaticano mille amplius annorum recensita ^{bbb}), adhibitis praeterea Veneto Card. Bessarionis, aliisque vetustis codicibus, e quibus etiam, quae in

Q q q q 3

^{aaa}) Vaticanum codicem ab haereticis non vno loco corruptum legas in epistolis latinis tom. II. pag. 84. et 84. nec semper sinceram *τὴν ὀ* versionem, pag. 87. 113. exhibere, neque adeo varias lectiones collectas a Maiorano (episc. Melphitensi) esse vulgandas, pag. 80. De iisdem variis lectionibus p. 54. 16. 12. videndus etiam *Petr. Galefinii* de bibliis graecis LXX. interpr. Sixto V. pontifice maximo editis commentarius, et de illo censura Rich. Simonii in bibl. select. tom. I. cap. 13. pag. 78. id. bibl. crit. cap. 19. Adde *Maschium* tom. II. vol. II. p. 276. qui consummatam fere de hac editione et codicis Vaticani collatione historiam dedit. *Pfeiff.*

^{bbb}) Neque tamen, vt editores Romani in

praefatione profitentur, hanc editionem tam diligenter expressam esse e codice Vaticano; vt *ne latum quidem vnguem ab huius libri auctoritate discederetur*, exemplis docuit *I. E. Grabius* epist. ad I. Millium, qua ostenditur, libri Iudicum genuinam LXX. interpretum versionem eam esse, quam MS. cod. Alexandrinus exhibet p. 48 sq. et nuper agnouit *Sim. de Magistris* praefat. ad Danielelem secundum septuaginta e codice Chisiano Romae editum pag. 33. De codice Vaticano confer *B. Kennicotti* diff. II. super ratione textus hebraici Vet. Test. pag. 391 sqq. vers. lat. et quos praeter hunc laudat *F. A. Strothius* repertor. bibl. et orient. literat. part. V. pag. 104 sq. *Scharf.*

in illo deerant (vt capita prima XLVI. Geneleos, Psalmi CV — CXXXVIII. et libri Macca-
baeorum) supplere licuit. Auspiciis Sixti V. pontificis, cura Card. Carafae, Flaminii No-
bilitii, aliorumque virorum doctorum^{ccc)} prodiit graece cum scholiis graecis, per codices
MStos collectis, Romae ann. 1587. fol. typis perquam nitidis. Haec editio prae reliquis pu-
rior et integrior merito videtur viris doctissimis^{ddd)}, licet et ipsa suis non destituatur naeuis,
nec veterem [P] sinceram per omnia referat, vt praeter alios Vsserius cap. 8. syntagm. de
LXX. interpretum versione demonstravit. Post anni spatium latinam versionem a se et ab An-
tonio Carafa elucubratam atque ex antiquis doctoribus latinae ecclesiae, quantum fieri licuit,
collectam, velut in compensationem perditae veteris *versionis Italiae*^{eee)}, edidit Flaminius No-
bilius, Lucensis, Romae 1588. fol. additis scholiis et adnotationibus quantius pretii.

Haec editio graeca pariter et latina vna cum scholiis iunctim recusa est, capitumque
verficulis distincta *Parisiis* ann. 1638. fol. III. volum. curante Ioh. Morino, qui in praemissa
praefatione hanc longe purius, quam reliquas editiones, verba et sententias LXX. inter-
pretum referre disputat^{fff)}. Versionem latinam, in hac Parisiensi editione occurrentem,
male

ccc) Richardus Simon in epistolis selectis, lib.
I. pag. 179. et 243. testatur, in illis bibliis grae-
cis elaborasse praeterea Petrum Morinum, tum
pag. 182. Ioh. Maldonatum et pag. 240. Antonium
Agellium, qui in suo ad psalmos commentario tes-
tatur, in codice illo antiquissimo a recentiore
manu plurima fuisse deprauata ad libros recentio-
res. Fabric. Vide Petri Morini ad Sixtum V.
papaem, de LXX. interpretibus et graecorum bi-
bliorum editione epistolam, quae inserta est eius
opusculis et epistolis, studio Iac. Quetif editis, Pa-
ris. 1675. 12. pag. 303 — 312. Scharf.

ddd) Ioh. Morino, Rr. Waltoni et aliis com-
memoratis ab H. Hodio de bibl. text. origin. pag.
636 sq. quibus addendus est Lamb. Bosius prolegom.
ad editionem Franequeranam versionis se-
ptuagintaualis cap. 2. Sed I. E. Grabijs epist.
ad I. Millium pag. 47. editionem Romanam adpel-
lat *corruptissimam*, Is. Vossius de septuaginta in-
terpretibus diss. pag. 56. *omnium editionum maxi-
me corruptam* et p. 78. *omnium vitiosissimam*, vbi
omnino I. Cappellum recte reprehendit in eo,
quod nimium tribuerit huic editioni. His equi-
dem adfentiri malim, quam Ioh. Morino, qui
Romanam editionem reliquis praestare censet,
quia *exscripta sit ex Origeniana, quae semper
habita sit sincerissima*, epist. ad Patr. Iunium pag.
281. antiquitat. eccles. oriental. edit. Lond. 1703.
Nam nulla editio longius, quam Romana, aber-
rat ab Origeniana, et propius accedit ad *ueterem*,
hoc est, vt Hieronymi verbis utar, *veterem cor-
ruptam editionem*: quamquam neque hanc pu-
ram refert; sed passim interpolatam ex editione

hexaplati, vt praeter Vsserium et Grabium exem-
plis docuit Bern. Montefalconius proleg. hexapl.
cap. IV. §. 5. vbi recte monet, *ex mutationibus*,
quibus locum dedit recensio Origeniana, *euenisse*,
*vt editio LXX. interpretum pura, et, qualis erat
ante Origenem, hodie frustra quaeratur*. Conf.
etiam repertor. bibl. et orient. literat. part. VIII.
pag. 109. Scharf.

eee) Vetus *Itala* vocatur versio latina graecae
interpretationis bibliorum et versio noui testa-
menti, qua ante Hieronymum per Italiam et alios
in locis vsa est ecclesia latina. Confer Walton.
prolegom. IX. 31. P. Pithoeum de latinis S. bi-
bliorum interpretibus, Rich. Simonem hist. crit.
V. T. libro II. cap. 11. et lib. II. hist. crit. N. T.
pag. 90. etc. Hodium pag. 342 sq. Fabric. Qui
post Flaminium Nobilius ad nostra vsque tempa-
ra in restituenda versione Itala elaborauerint, et
quid praestiterint, ostenderunt I. L. Moshemius
commentar. de rebus Christianorum ante Constan-
tin. M. p. 225 sqq. I. S. Semlerus apparat. ad li-
beralem Vet. Test. interpretationem p. 307 sqq.
A. G. Maschius bibl. sacr. part. II. vol. III. cap. I.
Scharf. S. Hieronymus psalterium bis e LXX.
vertit ac recensuit: primum Romae, deinde ma-
iori studio Bethlehem. Priore versione vtuntur
Romae, Mediolani, Veneriis: posteriorem conti-
net psalterium quod vocant Gallicanum. Vid. Cal-
met diss. de antiquis psalmorum versionibus.
Mem. de Trev. 1718. Iul. p. 57. Starkii carmina
Davidis etc. pag. 295 sqq. Pfeiff.

fff) Latius hoc demonstrare conatus est exer-
cit. bibl. lib. I. exercit. 9. de Romanae LXX. in-
terpretum

male ad Morinum, velut auctorem, refert Lambecius lib. III. commentar. de bibl. Vindob. pag. 16.

Expresſerunt ⁸⁸⁸) praeterea Sixtinam ſive romanam, graeco-latina *Londinenſis* in Polyglottis *Briani Waltoni* ann. 1657. fol. VI. volum. quo in opere praeter Nobilii ſcholia, e Ioh. Druſii ſcriptis locupletata, adiectae ſunt variae lectiones ex MSto antiquiſſimo graecae verſionis Alexandrino, et ex editione Complutenſi et Aldina, tum e MSS. Cottoniano per Geſenſin, Cantabrigienſi per libros Chron., Ruſſucaldiano per Eſaiam, et cardinalis Barberini, per minores prophetas, Andreae Maſſii in Iosuam, et Patricii denique Iunii notae eruditiffimae in graecam, quam parabat e MSto Alexandrino editionem, ſed quas dolendum eſt non produxiſſe ultra caput XIV. Numerorum.

Graeca *Londinenſis* ann. 1653. 8. typis nitidis, ſed quae in ordine librorum, pſalmorum numero et aliis nonnullis a romana recedit, vt notavit *Vſſerius* ſyntagm. de LXX. interpretum verſione cap. 9. *Fabric.* Idem monuerunt *I. E. Grabiſius* prolegom. ad Octateuch. cap. III. §. 3. et *Lamb. Boſius* prolegom. ad editionem Franequeranam verſionis ſeptuaginta. cap. II. vbi etiam editiones, deinceps commemoratas, Cantabrigienſem et Amſtelodamenſem, ſtriſtim attingit. Ceterum auctore *A. G. Maſchio* biblioth. ſacr. part. II. vol. II. pag. 285. ſcholia editionis Romanae adiecta ſunt ad calcem *exemplarium quorundam* editionis *Londinenſis*, ſcilicet eorum, quae impreſſa ſunt quaternis, vt adparet ex iis, quae Longius narrat pag. 228 ſq. Caue I. pag. 78. in *Londinenſi* LXX. editione anni 1653. 8. *Scharf.*

Cantabrigienſis, itidem graeca, *Londinenſem* preſſo pede ſequens, cum luculenta Ioh. Pearſoni praefatione, in qua de uſu et auctoritate graecae verſionis agit, et loca quaedam illius erudite vindicat ann. 1665. 12. II. volum.

Amſtelodamenſis, graeca, ann. 1683. 12. e Cantabrigienſi, vna cum praefatione Pearſoni, viri ſummi, ad verbum expreſſa, curante Ioh. Leuſdenio, quod ipſe teſtatur in philologo hebraeo-mixto pag. 32. [P] *Fabric.* Caret apocryphis et ſcatet operarum vitiiſ. *Pſeiff.*

Lipſienſis,

terpretum graecae latinaeque editionis integritate et praefantia, vbi haud dubie modum excedens editionem Romanam *opus admirandum et plane diuinum* adpellat p. 199. et in hac editione *diuinam* (conf. exercit. 8. in Iudaeorum de diuina LXX. interpretum translatione ſententiam,) *illam LXX. interpretum translationem graecam, quam fieri poteſt ab omnibus mendis et irreptionibus caſtigatam et puram priſinoque nitore et integritati redditam* haberi adfirmat pag. 201. Paulo ſanius hac de re diſſerit in epiſtola ad Patr. Iuſtium ſupra laudata pag. 285 ſqq. Confer vitam Ioh. Morini, praemiſſam antiquitatibus eccleſ. oriental. pag. 9. et 71 ſq. *Scharf.* Nonnulla exſtant exemplaria, in quorum titulis non ſolum Morini nomen omiſſum, ſed etiam adducti anni nota cum ann. 1641. permutata ſuit. Conf. *Le Long*

bibl. S. pag. 193. *Maſchius* l. c. tom. II. vol. II. pag. 295. *Walchius* pag. 138. *Goetzii* Merkwürdigkeiten der K. Bibl. zu Dresden vol. II. p. 198. *Clement.* bibl. cur. tom. IV. pag. 17. *Pſeiff.*

ggg) Non ipſam *Romanam*, ſed *Parieſenſem* Ioh. Morini editionem, vt ex variis indiſiſ ſe collegiſſe dicit *I. E. Grabiſius* prolegom. ad Octateuch. cap. III. §. 3. *Scharf.* Auctoriſus, a *Maſchio* tom. I. pag. 382. citatiſ, adde *Wood* in Faſt. Oxon. part. II. Athen. Oxon. adiectiſ pag. 47. *Cremii* aimaduerviſ. phil. et hiſtor. part. I. pag. 47. *Koenig* bibl. vet. et nou. voc. Walton. *Chauſepi* nouv. Diction. tom. IV. voc. Walton. *Hirtii* orient. und exeg. Bibl. tom. II. pag. 314. Bibl. Mencken. pag. 125. *Woidii* notiſia codiciſ Alexandrin. ex edit. *Spohnii.* *Pſeiff.*

Lipsiensis, e Londinensi ann. 1653. expressa, itidem graeca, ann. 1697. 8. cum scholiis graecis romanae edit. locis Scripturae S. parallelis et variis lectionibus, eruditaque praefatione amici nostri clariss. *Iohannis Frickii*, Vlmensis, qui nomen suum prae modestia dissimulavit, siue primoribus tantummodo litteris innuit. [vid. Acta erud. 1698. p. 74. *Baumgarten*. Nachrichten etc. tom. XI. pag. 100. *Pfeiff*.]

[*Franequerana*, quae cura *Lamberti Bosii* prodit ann. 1709. 4. graece cum scholiis editionis Romanae, variis *MStorum codicum* (Alexandrini, Arundelliani, Barberiniani, Cantabrigiensis, Cottoniani, Marchaliani, (siue Rupifucaldiani) Masiani, Oxoniensis, Saraviani et exemplarium duorum Pentateuchi arabicorum, a P. Iunio collatorum,) *veterumque exemplarium*, (Aldini, Complutensis et Francofurtensis,) *lectionibus*, nec non *fragmentis versionum Aquilae, Symmachi, Theodotionis* et caeterorum interpretum graecorum, prolegomenis porro, lectu dignis, de versione septuagintaurali, eiusdemque utilitate, praecipuis editionibus, codicibus manuscriptis, imprimis Vaticano et Alexandrino, et variantibus lectionibus: adiectis denique animaduersionibus, quibus loci nonnulli versionum graecarum V. T. emendantur aut illustrantur. Verum hic etsi prolegom. cap. II. disertè dicit, *se textum exhibere purum codicis Vaticani secundum editionem Romanam, adcuratum et a mendis repurgatum* etc. nisi quod libros apocryphos in calcem voluminis reiecerit: tamen non ipsam Romanam, sed vel Parisiensem Ioh. Morini, vel Londinensem Waltoni editionem sequutus est, ut clare demonstravit *Io. Iac. Breitingerus* in praefat. ad tom. I. edit. Tigur. versionis septuagintauralis. Lectiones porro, diuersas ab editione Romana, omnes propemodum hausit e bibliis polyglottis Londinensibus, ubi eas parum diligenter notatas esse constat. Hinc etiam ipse sub finem praefationis commemoravit loca, in quibus *biblia polyglotta minus rectè exhibuisse lectionem Alexandrinam* monuit *cl. Græbius* in praefatione *Ostateuchi* cap. 2. Sed ne sic quidem effecit, ut ad lectionem codicis Alexandrini rectè cognoscendam carere vlllo modo possit vsura editionis Græbianae aut Breitingerianae. Idem, auctore Breitingero, tenendum est de variis lectionibus codicis Cottoniani, quas longe diligentius, quam Waltonus et, qui hunc negligentia superauit, Bosius, nuper descriptas dedit, *Henr. Owenus*, ut infra dicam ad §. X. Conf. Repertor. bibl. et orient. literat. part. XIV. p. 33 sq.

Amstelodamensis, siue, ut ab aliis adpellatur, *Vltraiectina*, graeca, quam *Dau. Millius* ex editione Franequerana L. Bosii exprimendam curauit ann. 1725. 8. duobus voluminibus. Praefationi adiectae sunt variae lectiones ad *Ostateuchum* pertinentes, quarum aliae exceptae sunt e codice MS. Leideni, aliae ab *Is. Vossio*, adscriptae margini editionis Romanae, sed e quo libro non constat. Conf. Repertor. bibl. et orient. literat. part. V. pag. 122. *Colomes*. Opp. pag. 886. catalog. bibl. Leid. pag. 2.

Lipsiensis, quae primum ann. 1730. iterum ann. 1757. 8. prodit graece cum selectis cod. Alexandrini, edit. Complut. et Ald. variis lectionibus curante *Christ. Reintcio*. Hic editionem Romanam ita sequutus est, ut non solum contextum ex aliis libris interpolaret, sed etiam ordinem librorum, capitum et versuum codici hebraico aut versionis germanicae *Lutheri* adcommodaret: neque tamen negligeret loco quoque lectores hac de re admonere. [Acta erud. ann. 1750. pag. 433. *Kraftii* theol. Bibl. vol. VII. pag. 260. Sammlung von alten und neuen theol. Sachen. 1752. pag. 881. theol. Bücherkaal. vol. I. pag. i. *Pfeiff*.]

Halenfis,

Halenfis, graeca, quae ann. 1759. 12. prodiit, non minus aberrans ab editione Romana, quam Londinensis minor et aliae, quas ex hac ductas esse Fabricius supra narrauit.

OXONIENSIS siue *Grabiana*, quam alii, quia ducta est e codice Alexandrino, aut, quae est quorundam opinio ^{hhh}), recensionem Alexandrinam ab antiquis scriptoribus commemoratam refert, *Alexandrinam* adpellant, prodiit Oxonii ann. 1707—1720. quatuor tomis, fol. et 8. Graece cum prolegomenis, lectu dignissimis, in quibus non solum diligenter describitur codex Alexandrinus; sed etiam ostenditur, quo modo expressus ille sit in hac editione, qui libri aut editi aut manu scripti adhibiti sint ad illius vitia emendanda et lacunas explendas, et quibus locis confugiendum fuerit ad coniecturas. Tomum primum et quartum, quorum ille Ostateuchum, hic libros in codice Alexandrino *εὐχρηστῶς* scriptos, canonicos et apocryphos, complectitur, ipse *Grabius* edidit, sed editionem secundi et tertii, quibus reliqui libri historici et prophetici argumenti siue canonici, siue apocryphi, continentur, curauerunt *Franciscus Leus* et alius, cuius nomen non proditum est, post mortem Grabii, e cuius schedis concinnata sunt prolegomena his tomis praefixa. Vid. Breitingeri praefat. ad tom. IV. vers. septuagint. Inierat autem Grabius hanc rationem versionis septuagintaualis e codice Alexandrino, quem Vaticano praestare censebat, quia propius ad recensionem Origenianam accedit, edendae, ut illum quidem, ubi integer et sanus esset, presse sequeretur; sed exemplo Origenis additamenta obelis et lacunas asteriscis notaret: ubi vero lacunofus et deprauatus esset, in ipso contextu litteris minoribus exprimeret supplementa et lectionem emendatam, vitiosa in marginem eiecit. In quo tamen, ut nihil dicam de locis, ut videtur, e libris non bonis aut coniectura correctis, illum minorem, quam par erat, diligentiam probasse, neque solum orthographiam antiquam codicis Alexandrini fere semper mutasse; sed etiam passim suoapte ingenio lectionem emendasse sic, ut vitiosam in margine notare negligeret, viri docti monent. Conf. repertor. bibl. et orient. literat. part. V. pag. 101 sqq. Omnino valde dolendum est, Grabium, editorum versionis septuagintaualis facile principem, non absoluisse, praeventum morte, *notas, in quibus omnium ipsi contextui infertarum emendationum ac supplementorum* rationem reddere promiserat, prolegom. ad Ostateuch. cap. III. §. 8 sq. Specimen earum nuper e bibliotheca Bodleiana edidit *P. I. Brunfius* repertor. bibl. et orient. literat. part. IV. nr. 1. De codice Alexandrino confer eiusdem libri part. V. pag. 96—104. ubi etiam ii laudantur, qui de hoc codice latius exposuerunt.

Ex hac editione, paucis mutatis, expressa est *Tigurina*, graeca, quam *Ioh. Jac. Breitingerus* curauit ann. 1730—1732. 4. quatuor tomis. Nam recensionem quidem Grabianam ita sequutus est, ut corrigeret vitia operarum, et in contextum reciperet emendationes, a Grabio propositas in prolegomenis et dissert. *de variis vitiis LXX. interpretum versioni ante Origenis aeuum illatis* Oxon. 1710. 4. Iis porro, quas editio Grabiana habet, praefationibus Pearsoni, editorum Romanorum et Oxoniensium, addidit suas, in quibus de exemplo Bosiano et Grabiano codicisque Alexandrini auctoritate, temere impugnata a Lamb. Bosio, I. I. Wetstenio

^{hhh}) *Eichhornii* scilicet, et *Strothii* in repertor. bibl. et orient. litt. part. VI. p. 126. Nouum quidem Testamentum ex hoc codice magno *Car. Godofr. Woidii* cura 1786. prodiit, nec desunt in Vol. III.

prolegomenis hinc inde quaedam, ad V. T. versionem graecam pertinentia. Woidii notitiam codicis Alexandrini adiectis notis recudi fecit *Gottl. Lebr. Spohn*. Lips. 1788. 8. *Pfeiff*.

stenio et Caf. Vdino differit, et Lamb. Bosii animaduersiones criticas supra commemoratas. Denique contextui graeco subiecit varias lectiones editionis Romanae. Sed quae praeter haec in praef. ad tom. III. et alibi promiserat supplementa, *aliorum MSS. codd. lectiones variantes et criticas dissertationes*, ut in inscriptione tom. I. legitur, non dedit.

Praeterea contextus Grabianus cum variis lectionibus editionis Romanae et aliarum insertus est *Bibliis sacris quadrilinguis*, quae cura *Christ. Reineccii* ann. 1713. edi coepta sunt, sed ann. 1750. demum absoluta prodierunt Lipsiae tribus voluminibus formae maximae. Conf. *A. G. Maschii* biblioth. sacr. part. I. pag. 382 sq. unde emendanda sunt, quae de hoc opere biblico differunt *I. G. Carpxovius* crit. sacr. Vet. Test. p. 408. et *I. C. Wolfius* biblioth. hebr. part. II. pag. 336. et part. IV. pag. 101.

Restat, ut pauca dicam de editionibus singulorum librorum biblicorum, qui aut separatim prodierunt, aut aliis libris, imprimis commentariis doctorum veteris ecclesiae, quos *Catenas* vocant, inserti sunt; neque tamen omnibus, sed iis, quarum usum non spernendum esse in re critica viri docti monuerunt.

In his igitur non immerito primum locum occupant Pentateuchus et libri nonnulli historici inserti *Catena LI. commentatorum in Ostateuchum et libros Ragum*, quam *Nicephorus*, hieromonachus deiparae, e duobus codd. MSS. Constantinopolitanis graece edidit Lipsiae ann. 1772. et 1773. duobus voluminibus, formae maximae. Nam etsi contextus graecus plerisque, quod equidem animaduenterim, locis parum discrepat ab editione Romana; tamen passim habet lectiones singulares, quarum multas notavi in *animaduersionibus ad fragmenta versionum graecarum V. T.* Alia hanc in rem exempla congeffit *I. A. Ernestus* biblioth. theolog. nouiss. part. II. pag. 390. et part. III. pag. 293. ubi omnino latius de hac Catena eiusque utilitate exponitur. Neque minus eam commendat *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. IX. pag. 1 sqq.

Exodi particulam a cap. XXXII. 7. vocc. τὴν Φωνὴν τῆ λαῆ καὶ κερῶν usque ad finem libri atque *Leuiticum*, ann. 1767. et insequenti s. anno post *Numeros et Deuteronomii particulam graece Ioh. Frid. Fischerus* Lipsiae octonis edidit e cod. MS. bibliothecae collegii Paulini Lipsiensis, de quo pauca dixit prolus. de versionibus graecis librorum V. T. litterarum hebraicarum magistris p. 33 sq. ubi etiam specimen scripturae, in aes incisum, exhibetur; adiecit quidem notas glossas et scholia illustrantia, sed, quae ibidem et in praefatione ad priorem librum vir summus promisit, vberiore dissertationem de ipso codice eiusque virtutibus et animaduersiones, alio tempore separatim edendas, adhuc expectamus. Quare, dum haec prodeant, acquiescendum est in descriptione codicis illius, quam *C. F. Bahrdtius* inseruit praefationi ad tom. I. Hexapl. Origen.

Iosuae imperatoris historiae illustratae atque explicatae, quae Antwerpiae ann. 1574. forma maxima prodiit, *Andr. Masius* inseruit versionem septuagintauirolem ex recensione Origeniana, ad hanc restituendam usus cod. MS. syriaco, ut ex adnotationibus, contextui graeco adiectis, adparet. In quo tamen illum, cum lectionem graecam ope syriacae diuinando adsequi studuerit, saepius a vero aberrasse, monent *B. Montefalconius* prolegom. Hexapl. cap. IX. pag. 62. edit. Paris. et *I. E. Grabijs* prolegom. Ostateuch. cap. III. §. 5. qui, se ceteroquin exemplar Masianum, tamquam praestantissimum, sequutum esse, profitetur. De codice illo syriaco

syriaco vide, quae ibidem et Prolegom. ad tom. II. cap. III. §. 2. notantur. Confer etiam *I. E. Grabii* dissert. de variis vitiis LXX. interpretum versioni ante Origenis aeuum illatis pag. 103. *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. XIII. pag. 152 sq. Repertor. bibl. et orient. literat. part. III. pag. 198 sq. et part. V. pag. 133.

[*Ruth* ex versione LXX. interpretum, secundum exemplar Vaticanum recognitum a L. Bos. Ien. 1788. 8. Nudam Bosii editionem recudi fecit editor. conf. Ien. Allgem. Literaturzeitung ann. 1790. nr. 5. *Pfeiff.*]

Historiae Estherae versionem graecam cum ex Origeniana, tum e vulgata editione, primum e cod. MS. bibliothecae Arundellianae prolatam, *Syntagmati de graeca septuaginta interpretum versione*, Lond. 1655. 4. adiecit *Iac. Vsserius*, qui l. l. p. 103 sq. codicem illum admodum negligenter describit. Paulo diligentius de eo disserit *I. E. Grabi*us dissert. de variis vitiis LXX. interpretum versioni ante Origenis aeuum illatis pag. 104. Ceterum hunc quoque librum in consilium adhibitum esse a Grabio in recensenda versione septuagintaurali, adparet e prolegom. ad tom. II. cap. III. §. 6.

Psalorum versio graeca non solum separatim edita est saepius, vt ann. 1486. et 1521. 4. Venetiis et ann. 1559. 12. Parisiis, sed etiam inserta *Psalterio in quatuor linguis, hebraea, graeca, chaldaea, latina, impresso* Coloniae 1518. fol. cura Iohannis Potkenii, et *expositioni patrum graecorum in psalmos a Balthaf. Corderio — concinnatae* Antwerp. ann. 1643. fol. tribus tomis. (Conf. I. A. Fabricii Bibl. Graec. lib. V. cap. 17.) His quidem libris se plurimum adiutum esse narrat *I. E. Grabi*us prolegom. ad tom. IV. versionis septuagintauralis cap. III. §. 3. De reliquis, quos *A. G. Maschius* biblioth. sacr. part. II. vol. II. pag. 310 sqq. enumeravit, sed criticorum diligentia nondum excussit, quae dicam, non habeo. [Alias *psalterii polyglotti* editt. quaere apud *Maschium* tom. I. pag. 406 sq. *Pfeiff.*] *Psalterium iuxta exemplar Alexandrinum, graecolatium, studio Thomae Gale* etc. Sic *Masch.* part. II. vol. II. pag. 316. Sed vers. lat. vtrum vulgata sit, an alia, non dicit. E codice Alexandrino psalterium exprimendum curauit *Thom. Galeus*, Oxonii ann. 1678. 8. sed, vt *Grabius* l. l. cap. II. §. 1. multis exemplis docuit, tam negligenter, vt huic editioni fides haberi non possit. E codice Veronensi, in quo graeca latinis litteris scripta sunt, *Ios. Blanchinus* ad calcem *vindicarum canonicarum scripturarum vulgatae latinae editionis*, Romae ann. 1740. fol. edidit *psalterium duplex* cum canticis iuxta vulgatam graecam LXX. seniorum et antiquam latinam Italiam versionem, de cuius vsu critico lectu digna exstat *Ioh. Christ. Mittenzweii disputatio Anti-Blanchiniana sive contra Iosephi Blanchini canonicarum scripturarum vulgatae latinae editionis vindicias*. Lipsiae 1760. 4.

Nicetas Catenae graecorum patrum in Iobum, ex duobus MSS. bibliothecae Bodleianae codd. graece cum versione latina a Patric. Iunio editae Londini ann. 1637. forma maxima, inserta est versio graeca, cuius contextus fere consentit cum editione Romana. Conf. *Ioh. Morini* epist. ad Patr. Iunium p. 273 sqq. Antiquitat. eccles. oriental. edit. Lond. Adiectus etiam est huic libro textus Iobi *σιχνης* e codice Alexandrino, sed, vt *Grabius* prolegom. ad tom. IV. vers. septuagintauralis cap. II. §. 2. monet, parum diligenter exscriptus: quem hinc repetitum in capita et versus descripsit, atque variis lectionibus edit. Antwerpensi, Heruagiana et Londinensis minoris auxit *Ioh. Terenti*us ad calcem *libri Iobi, chaldaice et latine cum notis* in paraphrasin chaldaicam editi, Franequerae ann. 1663. 4.

Philonis, episcopi Carpasi, enarrationem in canticum canticorum graece et latine, cum notis, *Mich. Angel. Giacomellus* edidit Romae ann. 1772. quaternis: quem librum, ceteroqui non magni faciendum, studiosis rei criticae Vet. et Noui Testamenti commendat *I. A. Ernestus* biblioth. theolog. nouiss. part. III. pag. 483 sqq. Nam commentario illi allegorico insertus est contextus libri Salomonei graecus: qui, etsi plerisque locis propius accedit ad codicem Alexandrinum, tamen passim habet lectiones singulares neque contemnendas, ut exempla, ibidem pag. 488 sq. adlata, docent.

[Ad emendandum contextum versionis Ecclesiastae multum profunt *Gregorii II. Aggentini* Libri X. explicationis Ecclesiastae, graece primum editi a Morellio Venet. 1791. f. vid. *Neue Leipz. gel. Anz.* 1791. p. 481 sqq. *Doederlein* theol. Journal P. I. p. 94 sqq. *Beck.*]

Procopii commentario in Iesaiam, qui graece et latine prodiit Parisiis ann. 1580. forma maxima, *Ioh. Curterius* iunxit editionem versionis septuagintauralis Origenianam, ductam e codice Marchaliano, qui omnes prophetas complectitur, et propter insignem vetustatem praestantissimis versionis graecae V. T. codicibus adnumerandus videtur *I. E. Grabio* dissert. de variis vitiis LXX. interpretum versioni ante Origenis aeuum illatis pag. 109. atque *B. Montefalconio* prolegom. Hexapl. cap. XI. §. 2. et *Palaeograph. graec.* pag. 224 sqq. vbi eum latius describit et specimen scripturae, in aes incisum, proponit. Sed Curterium in illa editione Iesiae saepe lapsum esse, exemplis docuerunt *Grabius* l. l. p. 114 sq. *Montefalconius* Hexapl. Origen. tom. II. multis locis et *Rich. Simon* (Sainjore) biblioth. crit. tom. I. pag. 179 sqq. Ceterum, (ut *Grabius* pag. 108. et *Iac. Vsserius* Syntagm. de LXX. interpretum versione p. 102. narrant,) ex eodem codice quatuor priora *Hosae* capita edidit *Ioh. Philippaeus* (Gallus, Iesuita, obiit 1643. Long. R. S.) Parisiis ann. 1636. forma maxima cum commentario, ut *Grabius* iudicat, nimis copioso.

[*Ieremiae et Ezechielis* oracula e codice Syro-Hexaplati edidit *Norberg*, de quibus infra ad §. XIII. dicendi locus est. *Ieremiae* oracula ex codice Pachomii LXX. interpretum in Museo Britannico contulit *Woide* et cum *B. Blayney* communicauit, qui eorum meminit in translatione *Ieremiae* Anglica. Oxford. 1784. *Pfeiff.*]

Denique huc referendus est *Daniel secundum Septuaginta ex tetraplis Origenis nunc primum editus e singulari Chifano codice annorum supra DCCC.* Romae ann. 1772. forma maxima, qui liber, etsi non integër, repetitus est Goettingae ann. 1774. quaternis. Illud autem volumen ingentis magnitudinis praeter praefationem, lectu dignam, maxime propter descriptionem codicis Chifiani, non solum septuagintauralem oraculorum Danielis versionem, interpretatione latina et adnotationibus *Sim. de Magistris* illustratam, continet; verum etiã Theodotioneam, quae inde ab Origenis aetate illius vulgo neglectae locum occupauit in omnibus, quod nunc quidem sciamus, libris manuscriptis et editis, denuo editam ex eodem codice Chifano cum versione latina et variis lectionibus, praesertim ex Vaticano insigni codice accuratius erutis, Hippolyti commentarium in Daniele, apologiam sententiae patrum de septuagintaaurali versione, aliquoties supra commemoratam, et alia, de quibus adeunda est *I. A. Ernesti* biblioth. theolog. nouiss. part. III. pag. 195 sqq. Versio septuagintauralis, de qua docte disputat *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. III. pag. 1 sq. et part. IV. pag. 4—44. graece separatim prodiit Goettingae ann. 1773. 8. et cum animaduersionibus *Car. Segaar*, Traiecti ad Rhenum ann. 1775. 8. *Scharf.* *Semlerus* dubitat, septuagintauralem interpretationem in codice Chifano contineri in theol. Briefen fasc. I. pag. 208. Lips. 1781. *H. Owen* in: a Brief

Brief account etc. cit. ad §. 7. non purum τὸν ὁ textum, sed hexaplarem recensionem referre contendit. De noua *Bugati* Danielis secundum LXX. Syriaco-hexapl. editione vid. infra §. XIII. Multa editoris Chifiani codicis errata Bugati notauit; proindeque notitia eius hoc loco fieri debuit. *Pfeiff.*]

Nonam quidem editionem versionis graecae, ad MStos codices et veterum ecclesiae doctorum fidem accuratius recensendam, pridem moliti sunt viri doctissimi,

1) *Fronto Ducaeus*, ut constat ex eius epistola ad Tengenagelium apud Lambec. lib. I. commentar. de biblioth. Vindobon. pag. 192. tum ex epistola Sarrauii CLXXXIX, quam respicit Colomesius pag. 128. epist. ad Iustellum, denique e Gassendo in vita Peirescii lib. III. ad ann. 1618. pag. 285 sq. cuius verba adscribam: *Quoniam vero Fronto Ducaeus parabat eodem tempore editionem codicis graeci, litteris maiusculis scripti, magnamque bibliorum partem continentis, et ea quidem antiquitate, ut diceretur correctus manu propria Origenis* ⁴⁰⁾, attestantis cum tetraplis mage vetustis fuisse collatum, ideo cum Peirescius probe meminisset, exstare apud eundem Cottonum MSum graecum pretiosissimum, ab usque Theodosii temporibus characteribus etiam maiusculis exaratum et a rege Iacobo mille aureis emtum; ideo, inquam, ut ea editio ex collatione fieret completior, scripsit misitque in Angliam, et fide sponsioneque data codicem obtinuit, eumque Frontonis communicauit. *Fabric.* cf. *Maschii* bibl. sacr. part. II. vol. II. p. 304 sq. *Scharf.*

2) *Patricius Iunius*, qui versionem graecam bibliorum recensere voluit e codice mille et trecentorum circiter annorum, quem Alexandrinum vulgo vocant, quia Alexandria eum Constantinopolin asportauerat, quem inde dono ad Carolum I. Angliae regem misit *Cyrillus Lucaris*, Alexandrinus primum, deinde CPolitanus patriarcha. Variae lectiones huius codicis, sed non satis diligenter enotatae leguntur in Polyglottis Londinensibus. Librum integrum Iobi, ex eodem MSto *εὐχρηστὸς* antiquo more expressum, edidit idem Iunius ad calcem Catenae graecorum patrum in Iobum, Lond. 1637. fol. et Iunii exemplo *Ioh. Terentius*, Franekeræ 1663. 4. vna cum variis lect. Eiusdem Iunii commentarius, quem in graecam versionem parabat, certe praeclarus; sed non ultra caput XIV. libri Numerorum progressus, lucem vidit in tomo sexto Polyglotton Londinensium, ut paullo ante dixi.

3) *Is. Vossius*, qui instaurandae a se septuagintaualis versionis spem [P] fecit lib. de LXX. interpretibus cap. 7. pag. 17. atque a Ioh. Pearsono in praefat. ad Cantabrigiensem editionem his verbis ad promissa exsoluenda inuitatur: *Quoniam autem haec Seniorum versio, etiam S. Hieronymi tempore, corrupta fuit atque violata, danda est opera, ut ei pristina puritas restitui et redintegrari possit. Certum est, exemplaria, quae habemus, Complutense, Aldinum, Romanum, clarum inter se et ab Alexandrino discrepare; alios etiam codices aliquarum S. Scripturae partium satis antiquos nunc cum eorum aliquo, nunc cum nullo conuenire. Optime igitur fecerit, qui codices omnes MSS. cum editis diligenter contulerit; qui varias lectiones non tantum ad hebraicam veritatem examinauerit, sed et cum antiquissimorum Iudaeorum, Philonis et Iosephi, et vetustissimorum patrum scriptis comparauerit, ac denique expositiones eas, quae apud Lexicographos Scripturarios (Hesychium maxime) etiamnum exstant, vel potius delitescent, inspexerit, atque ita nobis editionem LXX. maxime puram adornauerit. Quale opus utinam aliquando vir doctissimus Is. Vossius, qui optime potest, perficeret ederetque.*

R r r r 3

4) *Pauis*

iii) Hoc credat, qui volet. Nam quae statim sequuntur, perspicue, ni fallor, id refellunt.

4) *Paulus Colomesius*, cuius haec sunt verba in epist. ad Iustellum data 3. Oct. 1685. editaque in appendice observationum Is. Vossii ad Melam pag. 128. *S'il plait à Dieu de continuer à me favoriser de sa grace, je tâcheray de suppléer au défaut du Pere Fronton, en donnant l'édition des Septante de Rome avec le Nouveau Testament, corrigée en plusieurs endroits, et enrichie d'un grand nombre de passages parallèles, qui tiendront lieu de commentaire, et qui justifieront clairement, que la plus part des mots spécieux et des phrases particulières, qu'employent les Evangelistes et les Apôtres, sont ordinairement tirez des Septante.* [P] *Fabric.* Inserta etiam est haec epistola, in qua de Rich. Simonis historia critica Vet. Test. exponitur, *Pauli Colomesii operibus iunctim editis curante Ioh. Alb. Fabricio.* Hamburgi ann. 1709. 4. pag. 798 sqq. *Scharf.*

5) *Aldus* quoque biblia Polyglotta edere secum constituerat, quorum columna secunda textum LXX. interpr. contineret, conf. *Maître Annal. typogr. tom. II. p. 4.* [Esprit des Journaux 1790. tom. IX. p. 253.] Ex *Is. Casanboni* epist. 184. ad Ios. Scaligerum disce, diu fuisse, quum graecorum bibliorum editionem cogitaret. *Rich. Simon*, (siue alius potius vir doctus Nov. Rep. des Lett. 1709. p. 589.) edidit Parisiis epistolam sub nomine Theologi Salamanticensis de restitutione textus graeci LXX. interpr. ad hebraeam originem conferendi, in qua spem fecit, se hunc laborem vel in se suscepturum esse vel certe adiuturum; ceterum contendit, ad restituendam antiquam LXX. interpr. lectionem non modo ad manuscriptos codices recurrendum esse, sed et hebraica diligentissime conferenda; quoniam multi errores librariorum sint Hieronymo et Origene ipso antiquiores neque ab illis emendati, conf. epist. de editione LXX. interpret. *Grabiana* insertam Ephemeridibus litterariis Parisiens. 1709. mens. Dec. pag. 515. Mem. of Literature tom. I. pag. 18. Nouam versionem versionis LXX. interpr. condere voluit, atque ideo ab Alex. Maurocordato expetiit sibi copiam bibliorum graecorum, quorum in ecclesia graeca esset vsus. Noua litter. Lips. 1722. pag. 93. etc.

Iam satis supra disputatum est de edit. *L. Bosii* et *Io. Ern. Grabii*. Cf. etiam *Grabii* epist. ab Hodio editam pag. 639. libri de bibliorum textibus originalibus et alteram ad Ioh. Millium seorsim excusam Oxoniae, 1705. 4. qua ostendit, libri *Iudicum* genuinam LXX. interpretum versionem eam esse, quam MS. codex Alexandrinus exhibet: Romanam autem editionem, quod ad dictum librum, ab illa prorsus diuersam, atque eandem cum Hesychiana esse. Praeterea subnectit triplex specimen nouae editionis LXX. interpretum cum variis notis et observationibus. *Fabric.* Nuper quidem nouae editionis versionis septuagintaualis formam adumbravit Ioseph. White in epistola ad Robert. Lowthum, episcopum Londinensem, anglice scripta, Oxon. 1779. 8. de qua vide I. C. Doederleinii biblioth. theolog. select. part. I. pag. 342 sqq. Sed, vt haec vnquam prodeat, valde verendum videtur. Neque melius sperandum, opinor, de editione, quam viros quosdam doctos in Francia promississe didici ex I. D. Michaelis biblioth. orient. part. II. pag. III. *Scharf.* — Nouam vero eamque, si diis placer, criticorum votis satisfacturam editionem, collectis vndique codicum variantibus lectionibus, molitur in Anglia *Robertus Holmes*, ad eum fere modum, quem Kennicottus in bibliis hebraicis sequutus est. Primam de hoc instituto notitiam diulgauit ann. 1788. et 1789. edidit: *The first annual account of the collation of the Septuagint-Version, to which is prefixed a tractat* etc. 95. pl. in 8. Successere 1790. 1791. et 1792. continuatae relationes. (vid. Eichhorn Bibliothek der bibl. Litt. Tom. II. pag. 935. III. pag. 56. sqq.) Non solum codices

ces MSSos, sed etiam patrum citationes collationi subiicere constituit. MSSptis, ab ipso omissis, varia e repertorii pro oriental. litteratura tom. VIII. et IX. et Norimbergense, prophetas continens, de quo repertor. tom. I. pag. 219, addi possunt. *Pfeiff.*

Illustrem quoque virum, *Ez. Spanhemium*, potentissimi Borussiae regis ad sereniss. Angliae reginam legatum, ad recensendam et expoliendam graecam bibliorum versionem inuitavit his verba poeta et orator, memoria nostra suauissimus, *Petrus Francius* pag. 255. poem. possum.

*Versa interpretibus diuina volumina Graiis
Quando salutifera conciliabis ope?
Iste labor tuus est, qui lingua clarus utraque
Sanabis medica vulnera crebra manu.
Haec tibi cunctarum sit cura potissima rerum:
Cetera namque homines obligat, illa Deum.
Conuenit aetati, doctrinae conuenit isti,
Conuenit ingenio non magis vlla Tuo.
Quid quod et exemplar ista qua viuus in urbe est,
Misit Alexandri quod pius urbe ^{kkk}) pater.
Nil illo melius, nil illo antiquius usquam
Continet vlla suo Bibliotheca sinu.
Huic insudandum est libro Tibi. Consule librum
Et quam conueniant omnia rite doce.
Graiorum iustam Seniorum suscipe causam,
Illorum causam suscipe, causa Dei est.
Dignius haud poteris vacuum disponere tempus:
Vlla tamen vacuo si fuit hora Tibi.
Postulat hoc Pietas, virtus Tua, postulat omnis
Ordo hominum, qui Te, qui studia ista colunt. [P]*

VII. *Auctoritas* graecae, de qua haecenus dixi, versionis magna merito esse debet ac singularis ⁿⁿ), quia et antiquitate praecellit omnes reliquas bibliorum versiones, et a tota fere ecclesia per plures annorum centurias audita propemodum vnice est, et pro diuina fere habita; quin a Iudaeis non paucis adhibita Christi aetate, vt e *Philonis* et *Iosephi* scriptis adparet ^{mmm}), neutiquam denique sprete ab apostolis ipsis atque euangelistis. Nec minor versionis

^{kkk}) MS. Alexandrinum, quod *Alexandrinus* primum, postea *CPolitanus* patriarcha *Cyrillus* misit ad *Carolus I.* Angliae regem, seruatur *Londini*.

^{lll}) De auctoritate versionis primis saeculis maxima, deinde interci., praesertim apud Iudaeos, egit nouissime *Henri Owen* in: *a Brief account, historical and critical, of the Septuagint Version of the Old Testament*. Lond. 1787. (conf. *Ien. Allgem. Liter. Zeit.* 1788. nr. 276.) Nazaraeos ver-

sionem LXX. non admisisse atque hinc esse, quod *Epiphano* XXIX. 7. Praep. Euang. Pentateuchum repudiassent dicantur, contendit *I. Rhenferdus* de fide Iudaeorum haeresibus pag. 32. 43. et 106. *Pfeiff.*

^{mmm}) *Philonem* vsu esse versione *rv* e, lucide demonstravit *C. F. Hornemann* in specim. exercitt. critt. in vers. LXX. interpr. ex *Philone* pag. 29. de *Iosepho* non aequè patet, et in diuersis abeunt partes, qui de eo scripserunt, auctores. Conf.

sionis huius *usus* esse intelligitur, tum ad plurima loca V. T. recte intelligenda, tum ut sciamus, quae fuerit sententia Iudaeorum ante Christi tempora de variis dictis Moysis ac prophetarum, deinde ad recte tractandos veteres ecclesiae doctores, quorum fere omnium pleraeque interpretationes fundi loco hanc translationem habent. Maxime vero omnium haec versio conducit ad probe noscendum scriptorum novi foederis sermonem, quoniam is, cui LXX. interpretes familiares fuerint, multa melius in scriptis euangelicis atque apostolicis percipiet atque interpretabitur, quam qui in aliis graecis scriptoribus multum diuque fuerit versatus.

Iudicio ⁿⁿⁿ) nihilominus opus est, tum ne in tanta confusione codicum et corruptione, glossema aliquod, vel Theodotionis aut alterius interpretis *ἡσων* pro versione Senum amplectamur, tum, ut subscribentes iudicio Sirachidis cogitemus, etiam Senes illos in versione sua non per omnia rem acu tetigisse, verum haud raro a vero sacrorum scriptorum sensu aberrasse; quamobrem euangelistae quoque et apostoli non raro neglectis ^{ooo}) LXX. interpretibus loca V. T. ex hebraico potius citant. Certissimum equidem existimo, graecam versionem quandoque fuisse a recentibus scriptoribus reprehensam iis etiam in locis, quum hi potius ipsi essent reprehendendi vel propter graecae vel hebraicae linguae ignorationem, longeque magis propter praeposterum ea, quae non intelligebant, carpendi studium, quod *Isaacus* praecipue *Vossius* ^{ppp}) luculentis aliquot exemplis in libro de LXX. interpretibus eiusque apologiis, tum *Ioh. Pearsonus* in praefat. ad Cantabrigiensem editionem graecae versionis demonstravit. At indigna viro tam erudito praesidentia idem Vossius ab omni penitus errore immunem illam contendit interpretationem, et in responsione ad iteratas Rich. Simonii obiectiones eum pronocare audent his verbis: *Si vel unum saltem, qui non recte a LXX. interpretibus [P] expressus sit, reperturum se P. Simonius sperat locum, frustra semper est laboraturus, etiamsi mille vixerit annos.* Sane aliter iudicasset ipse vir doctissimus, si partium studio, quas semel publice in se susceperat, renuociare voluisset. Aliter etiam iudicaverit lector quilibet, critices vel maxime, nec minus linguarum hebraicae et graecae peritus, quicumque

Conf. *I. B. Carpzovii* lectionum Flavianarum stricturae et vindiciae Helmst. 1748. *Eruesti* exercitt. Flavian. I. §. 3. *Michaelis* in praef. ad spicilegium geographiae Ebraeorum exterae post Bochartum, pag. X. et biblioth. orient. tom. V. pag. 221. et tom. VII. pag. 189. *Lud. Tim. Spittler* progr. de usu versionis Alexandr. apud Iosephum. Goett. 1779. *Scharfsenberg* de Iosephi et versionis Alex. consensu. Lips. 1780. *Pfeiff*.

ⁿⁿⁿ) Quantopere variant codices graeci, etiam antiquissimi, vel in numeris annorum patriarcharum non modo ab hebraeo et samaritano, sed etiam inter se, vid. *Acta* crud. ann. 1706. p. 509. *Fr. Spanhemii* Chronol. S. tom. I. Opp. pag. 149. *Maluendam* de antichristo lib. II. cap. 6 sq. *Fabr.* [*I. D. Michaelis* comment. de chronologia Moysis post diuulsum quae in eiusdem comment. societa-

ti regiae Goettingensi per annos 1763—1768. oblatis XV. est, pag. 181. *Pfeiff*.]

^{ooo}) Vide *Christiani Schotani* diatribam de auctoritate versionis graecae, quae dicitur LXX. interpretum, Franck. 1663. 4. cap. 1. et Hodium de bibliorum textibus original. pag. 244 sqq. adde *Buddei* hist. eccl. V. T. pag. 1031.

^{ppp}) Conf. *Is. Vossii variarum observationum liber*, editus Londini ann. 1685. 4. pag. 355. Huic enim adiecta est secunda haec, quam Fabricius laudat, itemque prima ad obiectiones nuperce criticae sacrae responsio. Vossii de septuaginta interpretibus sententiam lausius examinat *Rich. Simon* disquisit. critic. de variis bibliorum editionibus cap. XVII. et in opusculis criticis aduersus *Is. Vossium*, quae prodierunt Edinburgi ann. 1685. 4. *Scharf*.

cumque versionem hanc cum hebraicis contulerit, aut attente considerauerit observata viro-
rum doctorum, qui hoc iam ex parte fecerunt, *Ludovici* praecipue *Cappelli* in notis postumis
ad Vetus Testamentum, (nam in criticae sacrae editione caput integrum, quo LXX. inter-
pretes examinaverat, a Morino est omissum,) ^{qqq} tum *Iohannis Drusii* in commentariis suis
ac H. Hodii, ne de *Ioh. Lightfoti* dicam ^{rrr}, cuius tractatus, sed vix inchoatus, exstat in
operibus eius postumis, in quo discrepantias versionis graecae a textu hebraico digerere et
examinare instituerat sub hisce titulis: *Addita. Omissa ac periculose decurtata. Sensus cla-
rum obfuscantia, vitiantia pulcrum. Reddita in sensum alienum. Traditiones iudaicas red-
olentia. Hebraica retenta. Reddita pro fama gentis. Reddita pro fama textus. Para-
phrases.*

qqq) Vide *Lud. Cappelli* de critica nuper a se
edita ad *Iac. Vsserium* epistolam apologeticam, in-
sertam *appendici criticae sacrae*, edit. Hal. §. 11.
pag. 475. *Notae criticae* *Lud. Cappelli*, quas *Fa-
brius* laudat, vna cum eiusdem commentariis et
Iac. Cappelli, *Lud. Fratr.* observationibus in Vetus
Testamentum cura *Iac. Cappelli*, *Lud. Fil.* prodie-
runt Amstelodami a. 1689. forma maxima. *Scharf.*

rrr) Huic *Lightfoti* libello, immaturo vixque
lectu digno, haud dubie praeferenda est, quam
I. I. Breitingerus praefat. ad tom. III. versionis
septuagintaualis laudat, *Ioh. Georg. Geretii*
*commentatio historico-critica de causis discre-
pantarum versionis septuagintaualis a textu
originali*, Wittemb. 1725. 4. et deinde *Onoldi*
1742. 8. Sed multo sanius de auctoritate atque
usu versionis septuagintaualis exegetico et criti-
co in tractandis libris Vet. Test. praeter *I. Pear-
sonum*, cuius praefatio paracenetica inserta est edi-
tioni *Grabianae* et *Breitingerianae* atque separatim
edita *Helmstadii* 1694. 4. vna cum *Phil. Melanch-
thonis* dissertatione eiusdem fere argumenti, praem-
issa editioni *Heruagianae*, *L. B. sum* et *I. E.*
Grabium in prolegomenis ad versionem septua-
gintaualis, disputarunt *Ioh. Frid. Fischerus* in
prolusionibus de versionibus graecis librorum V.
T. litterarum hebraicarum magistris, Lipsiae
ann. 1772. 8. *Georg. Chr. Knappius* in *disp. de
versione Alexandrina in emendanda lectione ex-
empli hebraici caute adhibenda*, Halae ann. 1775
et 1776. 4. et *Franc. Volkm. Reinhardus* in *disp.*
*de versionis Alexandrinae auctoritate et usu in
constituenda librorum hebraicorum lectione ge-
nuina*, Vitembergae ann. 1777. 4. [*Alex. Sund-
bäck* *diff. hist. crit. de versionis Alex. usu et au-
thoritate in emendando hodierno s. codice he-
braico*. 1787. in parte secunda agit de ortu versio-
nis Alex. quibus codicibus vsi interpretes, de fa-
tis versionis etc. *Vossio*, *Pearsonio* et reliquis, a

Fabricio memoratis, addendus est *Gerh. Outhouius*
in obseru. ad Psalmos et alios libros Vet. Test. in
bibl. Bremens. 1718. fasc. 3. pag. 213. Plures in-
venies in *I. Simonis* introd. gram. crit. in ling.
graec. pag. 255. — Contra *Tychsenius* in *diff.*
philol. crit. de Pentateucho Samaritano ab he-
braeo eoque *Maforethico* descripto exemplari.
Buzou. 1765. 4. Sed seria refutatione vix dignus,
qui insolentia omnibus probis cordatisque V. T.
philologis principia statuit. *Pfeiff.*] In libris N.
T. interpretandis quis vsus sit versionis septua-
gintaualis et qui superioribus temporibus hac in
re recte versati sint, optime cognosci potest ex
*I. A. Ernesti diff. de difficultate interpretationis
grammaticae Novi Testamenti* §. 15—19. (pag.
268 sqq. opusc. philol. crit.) et *institut. interpretis
N. T.* part. III. cap. 7. His interpretibus nunc
adnumerandi sunt *I. D. Michaelis*, *I. S. Semlerus*,
I. B. Koppius, *I. F. Fischerus* in *prolusionibus
quinque, quibus varii loci librorum diuinorum
utriusque Testamenti explicantur atque illustran-
tur*, Lipsiae ann. 1779. 8. itemque iis, in quibus
inde ab ann. 1772. exposuit *de vitiis lexicorum
Novi Testamenti*. [coniunctim editae sunt Lipsi:
1791. 8.] *Chr. Frid. Schmidius*, qui etiam duo-
bus libellis academicis, Lipsiae ann. 1763. et
1764. 4. editis, *versionem Alexandrinam opti-
mum interpretationis librorum sacrorum prae-
sidium* esse docuit. *Scharf.* *Fr. Ben. Gantzfchii*
specimen exercit. grammaticarum ad illustran-
dum N. T. e versione LXX. Francof. et Lipsi. 1786.
De allegationibus N. T. nouissime egerunt *Koppe*
in editionis suae N. T. tom. IV. (s. epist. ad Rom.)
Goett. 1783. excurs. I. Loca V. T. quomodo cita-
verit Paulus? num ex cod. hebr. aut ex versione
graeca Alexandrina etc. *Eichhorn* *biblioth.* vol.
II. p. 947 sqq. Ad *Ernesti* interpretem confer quae
Ammonius nostras in noua a se procurata editio-
ne Lipsi. 1792. addidit. *Pfeiff.*

phrases. Propria nomina in appellatiua mutata. Númeri male calculati. Locorum nomina recentiora. Vocales male lectae. Literae male lectae. Sensus foedatus. Variatio nominum. Versus male coniuncti etc.

VIII. Cum versione illa LXX. senum strenue vterentur Christiani, et ex eadem, licet a Iudaeis composita, subinde crebrius intorquere coepissent testimonia aduersus ipsos Iudaeos, aliae deinceps versiones graecae a Iudaeis atque iudaizantibus Christianis confectae sunt. Prima harum est AQVILAE^{sss}), Sinopensis Pontici, qui, ex ethnico Christianus factus et baptizatus Hierosolymis sub imp. Hadriano^{ttt}), a quo vrbi instaurandae praefectus, ipsius nempe, si diis placet, imperatoris focer vel adfinis (Περδεδίδης, in chron. Paschali περδεδος) fuisse traditur. Hinc cum Christiani astrologicas eius superstitiones probare nollent, circumciscus est, et accessit ad Iudaeos. Horum profelytus^{uuu}) factus R. Akibas in disciplinam se dedit, vt narrat Hieronymus^{vvv}), posteaque concinnauit nouam graecam librorum antiqui foederis versionem, [Γ] eo quidem consilio, si Epiphanio^{www}) credimus, ὅπως διασρέψῃ τινὰ τῶν ῥητῶν,

sss) Vide *Drusii* quaesit. per epist. 41. *Caneum* hist. literar. script. eccl. ad A. C. 128. *Tillemont.* hist. imperator. tom. II. pag. 511. *Hodius* pag. 573 sq. et p. 135 sq. *Carpzouii* crit. f. V. T. pag. 552. *Fabric.* [Conf. *Saxii* Onomast. lit. part. I. p. 296. et quos citat, maxime *Wolffium* bibl. hebr. tom. I. pag. 958. et *Buddeum* in *Isagoge* l. f. pag. 1525. *Pfeiff.*] Alius *Aquila*, de quo *Suidas*: Ἀκίλῃς φιλόσοφος, σχήλια λογικὰ γεγραμῆς περὶ συλλογισμῶν. alius etiam, cuius prophetiarum libros, Britannis in pretio habitos refert *Io. Lelandus* pag. 7. et 8. de scriptor. Britannicis.

ttt) *Epiphanius* de ponder. et mensuris cap. 14. *Athanasius* synopsis scripturae f. *Euthymius* praefat. in Psalm. pag. 192. edit. *Stephani le Moyne*: *Chronicon Paschale* pag. 255. *Glycas* pag. 240 sq. etc. *Fabric.* *Euthymii Zigabeni* praefationem in psalmos *Moyne* primus graece edidit tom. I. *variorum sacrorum* pag. 150 — 210. edit. secund. *Lugd. Bat.* 1694. 4. Praeter eos, quos *Fabricius* laudat, hic conferri possunt *Epiphanius*, si modo auctor est, libellus *de septuaginta interpretibus iisque, qui perperam interpretati sunt*, quem *B. Montefalconius* e duobus codd. MSS. edidit ad calcem prolegom. *Hexapl.* pag. 86 — 90. et *Theodoretus* opera tom. V. pag. 79 sqq. edit. *Hal.* vbi eadem fere reperies, quae in *synopsi scripturae sacrae* *Athanasio* vulgo tributa leguntur. Ceterum non temere, vt opinor, *Montefalconius* l. l. cap. V. §. 1. conicit, omnia fere, quae ab *Epiphanio* et reliquis, huius auctoritatem sequutis, memoriae prodita sunt de *Aquila*, praeterquam quod *Hadriani imp.* temporibus libros *Vet. Test.*

graece conuertisse dicitur, hausta esse e fabulosis Iudaeorum narrationibus. Nam etiam id, quod mox adfertur de *Akiba*, doctore *Aquilae*, iactant esse narrationem, adparet e verbis *Hieronymi* comment. in *Ies.* cap. 8. pag. 18. tom. V. *Opp.* edit. *Froben.* quorum (*Sammai* et *Hillel*) suscepit scholam *Akibas*, quem magistrum *Aquilae* profelyti autumant. Ante *Montefalconium* in eadem fere sententia fuit *Dionys. Petanius* animaduers. ad *Epiph.* l. l. pag. 395. tom. II. *Oper.* edit. *Col.* *Scharf.*

uuu) *Irenaeus* III. 24. et apud *Euseb.* V. hist. eccl. 8. *Niceph.* IV. 14. *Eusebius* VII. 1. demonstrat. euang. *Hieron.* catalogo script. eccles. et epist. de optimo genere interpretandi.

vvv) *Hieron.* in cap. VIII. *Esaiae.*

www) *Epiph.* de ponder. et mensuris cap. 15. At hoc diserte negat *Hieronymus* epist. 73. ad *Marcellam*, quum hoc ipsum obseruaturus versionem *Aquilae* cum hebraeo contulisset. Iam pridem, inquit, cum voluminibus *Hebraeorum* editionem *Aquilae* confero, ne quid forsitan propter odium Christi *synagoga* mutauerit: et vt amicae menti fatear, quae ad nostram fidem pertineant roborandam, plura reperio. *Fabric.* *Crimen* hoc *Montefalconius* prolegom. hexapl. cap. V. §. 4. et 5. ita diluit, vt locos, quos *Aquila* dedita opera, ex Christiani nominis odio, interpretando deprauasse contendunt *Irenaeus*, *Eusebius* *Caesarensis*, *Philastrius* *Brixienis* et *Anastasius* *Sinaita*, excutiat, atque *Hieronymum*, quamquam aliquoties his adscitatur, vulgarem sequutus opinionem, tamen alibi non raro diligenti-

gentiam

δητῶν, ἐνσκήψας τῇ τῶν ἐβδομήκοντα δύο ἐρμηνείᾳ. Eius versionem auide mox arripuerunt Iudaei, ut patet ex suppare propemodum Aquilae, Tryphone, apud Iustinum Martyrem et ex *Origenis* responsione ad Afrisanum pag. 224. qui notat *Φιλοτιμότερον πεπιστευμένον παρὰ Ἰουδαίοις ἡρμηνευκέναι τὴν γραφὴν*. Confer *Philastrium* haeresi XC. *Ambros.* in Pl. 118. *Hieron.* epist. 138. quæst. 2. *Augustin.* XV. 23. de ciui. dei et *Anastasium* Sinaitam Hodegi cap. VI. pag. 94. vbi Aquilae versionem vocat τὴν λεγομένην παρ' Ἑβραίοις δευτέρωσιν, τὴν περιέχουσαν τῆς ὁρθῆς τῶν ἐβδομήκοντα ἐρμηνευτῶν τὴν ἀναίρεσιν, καὶ τῷ θεῷ νόμον κατὰ λυσιν, et pag. 192. quo in loco *Seuerum Eutyichianum*, quod auctoritatem patrum respuat, dicit νέον τινα Ἀκύλαν. Publice quoque legenda permittitur Iudaeis ab Imp. Iulianiano Nouella 146. nec raro a Thalmudicis ^{xxx}) laudatur Aquila, qui illum cum *Onkeloso* ^{yyy}), chaldaicae interpretationis auctore, confundunt. Sed et Christiani scriptores, studiosissimum interpretem adpellantes, diligentiam in eo laudauerunt, ut *Origenes* p. 44. *Philocaliae*, vbi testatur, eum κυριώτατα h. e. maxime proprie reddere libros sacros studuisse, et pluribus in locis *Hieronimus* ^{zzz}), licet alibi ^{aaaa}) eum reprehendat, tamquam contentiosum interpretem, quod non solum verba, sed et etymologias verborum, quin et ἄεθρα atque προἰέρθρα et syllabas interpretari et literas κακιστῶς fuerit conatus. adde *Fullerum* miscell. IV. 18. *Vüringam* praef. ad Iesaiam. Idem Aquilam, Iudaeum licet, quaedam ut Christianum vertisse, testatur ad cap. III. *Habacuci*, et nonnulla LXX. interpretibus melius reddidisse, quæst. hebr. in *Genesis*. Libros duos *Samuelis* in vnum contraxisse; (conf. *B. Montefalconii* prolegom. Hexapl. cap. IX. pag. 62. et not. ad Hexapl. *Origen.* tom. I. pag. 316. edit. *Parif.*) notatur in duplici [P] scholio graeco apud *Cotelerium* ad Canonem apostolicum LXXVI. tom. I. patrum apostolicor. pag. 448. Porro secundis curis versionem biblicorum, ab *Aquila* emendatam, ex eodem *Hieronymo* discimus in *Ezechielis* caput III. 15. *Aquilae vero secunda editio, quam Hebraei κατ' ἀκριβείαν nominant* ^{bbbb}). Meminit eiusdem *Agobardus* epist.

S s s s 2

gentiam et fidem illius interpretis laudare ostendat. Neque minus bene Aquilam defendit *Petr. Wesselingius* lib. I. obseruationum variarum cap. 19. pag. 73 sqq. Sed nuper *Beni. Kennicottus*, nimium iniquus Iudaeis, denuo Aquilam perfidiae reum egit differt. general. in *Vetus Testam. hebr.* pag. 148 sqq. edit. *Brunovic.* prolato etiam hanc in rem e cod. MS. bibliothecae *Rodleianae* loco scriptoris cuiusdam ignoti, cuius an maior sit auctoritas, quam *Epiphanius*, non immerito dubitari potest. *Kennicotto* addi potest *I. A. Starckius* proleg. crit. ad psalm pag. 169 sqq. *Scharf.*

xxx) Vide *Lightfoti* cap. IX. adpencilis ad *Horas Thalmudicas* in I. ad *Corinth.* et eiusdem opera posthuma pag. 9. *Morini* exerc. bibl. pag. 341. etc. *Wolfii* bibl. hebr. tom. I. pag. 959. tom. III. pag. 890

yyy) Non recte hoc fieri, licet *Onkelosi* nomen *Babylonica* dialecto idem sit cum nomine *Aquilae*, scriptores multi Christiani consentiunt. Vide *Hottingerum* pag. 232. *Enneadis* diff. philol.

theolog. *Christianum Kortholtum* de variis S. scripturae editionibus pag. 35. *Leusdenii* philologum hebraeo-mixtum pag. 43. ac *Iulium Bartoloccium* bibl. Rabbin. in שׁוֹרָא et שׁוֹרָב. *Fabric.* Adde *B. Montefalconium* prolegom. Hexapl. cap. V. §. 6. vbi multis exemplis docet, quantopere versio chaldaica *Onquelosi* dissentiat a graeca *Aquilae*, et *Ioh. Chr. Wolfium* biblioth. hebr. part. I. pag. 959. et part. II. pag. 1149 sq. *Scharf.*

zzz) *Hodius* pag. 567 sq. *Caveus* hist. litterar. script. eccl. ad A. C. 128. *Fabric.* Multo diligentius *Hieronymi* et aliorum veteris ecclesiae doctorum auctoritates et sententias de *Aquila* perinde ac de reliquis graecis librorum V. T. interpretibus collegit *B. Montefalconius* ad calcem prolegom. Hexapl. pag. 91—102. *Scharf.*

aaaa) Epist. de optimo genere interpretandi et in *Esaiae* cap. VIII. Adde *Epiphanium* de mensuris ac ponderibus cap. 2. *Ambrosius* epist. 73.

bbbb) Hanc Hexapla ab *Origene* insertam fuisse putat *B. Montefalconius* prolegom. Hexapl. cap. V.

epist. ad Fredegisum, tum idem Hieronymus iterum in caput IV. et XL. atque *editionis primae* in caput XVI. At in Iulianiani Nouella 146. per Iudaeorum *δευτέρωσιν* non intelligenda *secunda Aquilae editio* cum If. Vossio in responsione ad tertias Simonii obiectiones p. 84. ^{cccc}) Nam neque Anastasius Sinaita in loco paullo ante memorato secundam Aquilae editionem, sed simpliciter versionem eius, respectu interpretationis LXX. senum *τὴν Ἀκύλα δευτέρωσιν* vocat; tum verba imperatoris in dicta Nouella perspicue ostendunt, eum non loqui de versione aliqua sacrorum librorum, sed de opere, a sacris literis et, quam paulo ante memoraverat concesseratque, Aquilae versione plane alieno ac distincto, quale est opus ^{dddd}) Mischnicum, vel quales Mosis et Akibae siue Barakibae, tum Andae siue Annae cognomento Iudae et filiorum Assamonaei *δευτέρωσις* siue traditiones memorat haeref. XXXIII. 9. p. 224. Deuteronomium S. Maximus ad epist. IX. Dionysii-Areopag. tom. II. pag. 160. *ὑπερ ἢ γραφῆς λέγει, οἱ δὲ ἑβραῖοι ἐν τῷ Δευτερονομίῳ ἔχουσιν*. Talis est traditio, quam praeter Hieron. et Origen. memorat Nazianzenus Orat. I. pag. 27. quosdam libros sacros, (Cantic. canticor. et initium Geneseos,) non concessum legere, nisi iis, qui vicesimum aetatis annum excessissent. Alio sensu *δευτέρωσιν* accipit Clemens supposititius, ad quem vide Cotelerii notas constitut. apostol. lib. I. cap. 6. *Δευτέρωσις μυθίας* Iudaeorum reicit et Eusebius comment. in Iesaiam I. pag. 362. Hieron. lib. XVI. in Iesai. Antequam vero de Aquila dicere desino, diligenter animaduertendum, quod Christiani scriptores frequentissime, quando ad hebraicum codicem, Hebraeorum *ἐξήγησιν* vel ad Iudaeorum *ἀντίγραφα* ^{cccc}) prouocant, non ipsum hebraicum textum, quem paucissimi propter ignorantem illius linguae consulere potuerunt, sed hanc Aquilae versionem intelligere.

IX. THEODOTIO Ephesius ^{ffff}) non, vt alii ^{cccc}), Ponticus, licet Marcionis Pontici,

cap. V. §. 3. Sed quae nunc exstant Aquilae fragmenta, in opere Monesalconiano congesta, e codd. MSS. versionis septuagintaviralis et libris doctorum veteris ecclesiae, ex utraque versione ducta sunt, neque raro librorum negligentia aut temeritate permutati cum verbis Symmachii, Theodotionis, atque adeo LXX. interpretum, vt praeter eos, qui nostra aetate in Hexaplis Origenianis emendandi elaborauerunt, dudum monuit Petr. Wesselingius in epistola ad H. Venemam de Aquilae in scriptis Philonis Iud. fragmentis, Traiecti ad Rhenum ann. 1748. 8. De insigni versionum Aquilae, imprimis secundae, usu in re critica Vereris Testamenti et philologia orientali latius exposuerunt Ioh. Aug. Dathius in disp. philologico-critica in Aquilae reliquiis interpretationis Hosae, Lipsi. e. ann. 1777. 4. et Ioh. Frid. Fischerus multis locis supra laudatarum prolationum de versionibus graecis librorum V. T. etc. et Clavis reliquiarum versionum graecarum Vet. Test. de qua infra commodior erit locus dicendi. Scharf.

^{cccc}) Tertia haec responsio adiecta est If. Vossii *observationum ad Pomp. Melam adpendici*, Lond. ann. 1686. 4. Vossium nuper sequuti sunt I. A. Starchius proleg. crit. ad Psalm. pag. 170 sq. et Ioh. Gottfr. Eichhornius introduct. in Vet. Testum part. I. pag. 342. et 346. Scharf.

^{dddd}) Ita Petavius ad Epiphan. Morinus exerc. bibl. p. 296 sq. Steph. le Moynes ad varia sacra pag. 542. Hodius p. 577 sq. Rich. Simon etc. atque ante hos Drusius praef. ad prouerbia Ben-Sirae et lib. I. quaest. hebr. 34.

^{eeee}) Eusebius VII. 1. demonstrat. euangel. *τοῖς αὐτῶν Ἰουδαῖοις ἀντιγράφοις, κατὰ τὴν Ἀκύλα μεταβολὴν φερόμενοις*.

^{ffff}) Irenaeus III. 24. et apud Euseb. V. 2. hist. eccl. et Niceph. IV. 14. Athanasius synopsi scripturae f. Euthymius praef. in Psalmos p. 193. Alius, mi fallor Theodotion, Iudaeus, inuentor fabulosa traditionis, de qua Suidas in voc. *Ἰουδαῖς*.

^{gggg}) Epiphanius de ponder. et mensuris cap. 17. ch. on. Paschale pag. 263 Iosephus Christianus in hypomnestico MS. apud Hodium pag. 581.

tici, forte sectator ^{hhhh}) fuerit, atque hinc Ebionita ⁱⁱⁱⁱ) [^P ^{hhhh}) et profelytus Iudaeorum ⁱⁱⁱ) condidit exemplo Aquilae Pontici translationem alteram sacrorum librorum graecam, quae iam exstabat, cum Irenaeus scriberet M. Aurelio imperante anno Christi CLXXVI. vel CLXXVII. ^{mmmm}) Symmachii versione tum nondum edita. In hoc autem differebat Theodotionis interpretatio a translatione Aquilae, quod propius accederet ad LXX. viralem ⁿⁿⁿⁿ) et inter contentiosi interpretis seruire studium atque inter licentiam Symmachii veluti media intercederet ^{oooo}). Vnde Hieronymus praefat. in Iobum: *quasi non et apud Graecos Aquila, Symmachus, et Theodotio vel verbum e verbo, vel sensum e sensu, vel ex utroque commixtum et medie temperatum genus translationis expresserint.* Quoniam vero a LXX. interpretibus minus utroque discrepabat, hinc *inter novos et veteres medium incedere* ait idem Hieronymus praef. ad Evangelia. Non mirum itaque videri potest, quod Origenes editionem graecam, cum hebraeo collatam, et Asteriscis instructam, ex Theodotione potissimum ^{pppp}) suppleverit, aut, quod liber Danielis ^{qqqq}) integer, (non tantum caput quartum, vt I. Vossio visum,) praeter multa Iobii loca ^{rrrr}), quae in versione LXX. virali desiderabantur, ex Theodotionis interpretatione iam pridem receptus sit in ecclesiis, et hodieque in graecis bibliis legatur. Threnos ^{ssss}) idem interpres, perinde vt Aquila, in versione sua omiserat, et Estherae, (cuius libri versionem graecam *Lyfimacho* ^{tttt}) cuidam praeter rem tribuunt,) additamenta ⁿⁿⁿⁿ). Danielia

S s s s 3

Danielia

^{hhhh}) Epiphani. Athanas. Iosephus MS. chron. paschale, Euthymius.

ⁱⁱⁱⁱ) At idem prooem. commentar. in Daniel. Theodotionem *post aduentum Christi incredulum fuisse* narrat, licet eum quidam dicant Ebionitam, atque adeo Iudaeum discrete appellat multis locis, quos collegit H. Hodus de bibliorum textibus originalibus pag. 580. Quare Montefalconius prolegom. Hexapl. cap. VII. §. 1. eum non Ebionitam; sed vere Iudaeum fuisse suspicatur, nixus inprimis peruersa interpretatione loci Danielis cap. IX. 26. de nece Messiae. Sed etiam ante Christi tempora septuaginta interpretes, quos Theodotio plerumque sequutus est, ^{rrrr} vertebant ^{xx}, quam interpretationem Christiani adeo non pauci probaverunt. Conf. I. D. Michaelis *Versuch über die siebenzig Wochen Daniels* pag. 182 sqq. Scharf.

^{kkkk}) Hieron. in catalogo script. eccles. vbi de Origene, et ad cap. 3. Habacuci. Suid. in ^{rrrr}.

^{llll}) Irenaeus loco laudato.

^{mmmm}) Dodwell. de success. pontific. XIV. 17. et diss. ad Irenaeum IV. 39. sq. I. E. Grabe prolegom. ad Irenaeum pag. 14. *Caps* in hist. litterariae S. E. ad A. C. 175. [adde Repertor. bibl. et orient. litter. part. II. pag. 76 sqq. Scharf.]

ⁿⁿⁿⁿ) Epiphani. Hieron. et Iosephus MS. apud Hodium pag. 582. 588.

^{oooo}) Qui reliquias hexaplorum Origenianorum paullo diligentius excusserit, ita quoque Theodotionem ab Aquila et Symmacho differre sentiet, vt his inferior et peritia linguae hebraicae et facultate interpretandi videatur. Montefalconius quidem hoc adparere ostendit ex eo, quod passim verba hebraica, sibi ignota, graecis litteris scripserit, prolegom. Hexapl. cap. VII. §. 3. Sed et alia, non minus perspicua, proferri possunt argumenta, de quibus hic exponere nihil attinet. Scharf.

^{pppp}) Vsserius syntagm. de LXX. interpretum versione cap. 6.

^{qqqq}) Vsserius ibid. et Drusius fragment. vett. interpret. graec. pag. 1206. Hodus pag. 282. et 584. Germon de haereticis ecclesiasticorum codicum corruptoribus pag. 50.

^{rrrr}) Vsserius cap. 8. pag. 95. edit. Lips. [adde Montefalcon. proleg. hexapl. cap. IX. pag. 62 sq. Scharf.]

^{ssss}) Origenes apud Drusium fragment. vett. intt. graec. pag. 563.

^{tttt}) An legend. Symmacho? Fabric. Repudianda est haec coniectura. Quid opinioni, supra commemoratae, locum dederit, adparet e versione graeca historiae Estherae cap. X. extrem. *Lyfimacho vero tribuunt, Scip. Sgambatus* archiu. Vet. Test. lib. III. p. 507. et P. D. Huetius demonstr. euangel. Scharf.

^{uuuu}) Origenes epist. ad African. pag. 223. Fabric.

nielis vero additamenta ^{vvvv}) non ipse primus Theodotio posuit, (nedum libros ^{vvvvvv}), quos vocant apocryphos, collegit primus,) quum in antiqua versione graeca inuenerit eadem Origenes ^{xxxx}), et quandoque conferat veterem illam cum Theodotionis editione. [P] Paralipomenon ^{yyyy}) libros et librum primum Maccabaeorum ^{zzzz}) graece nos hodie ex versione Theodotionis legere, lubrico nimis argumento contenderunt viri doctissimi. Quemadmodum nec illis temere habenda est fides, qui ex nominum conspiratione, (Ionathan enim Hebraeis idem quod graecis Theodotio est,) hunc eundem esse existimant ^{aaaa}) cum Ionathane, scriptore paraphraseos chaldaicae. Feuarentius ad Irenaei III. 25. Theodotionem confundit cum Theodote, haeretico, quem Augustinus cap. 33. de haeresibus vocauit Theodotionem. Idem Feuarentius notat, Theodotionem nostrum a Naclero Bergomate, Antonio Sabellico et Platina adpellari discipulum Tatiani; sed apud veteres scriptores, vt iam dixi, vocatur sectator Marcionis. [Auctore *Montefalconio* prolegom. Hexapl. cap. XII. §. 1. noster quoque Theodotio a Graecis, qui commentarios in libros Vet. Test. scripserunt, passim *Θεόδοτος* adpellatur. Conferatur etiam Suidas in voce *Κυζών*. Scharf.] — *Duas fuisse editiones versionis Theodotioneae; obseruauit hactenus nemo*, inquit eruditissimus Hodius pag. 584. Nempe vir infinitae lectionis non meminerat Huetii, qui hoc iam adnotauerat libro de claris interpretibus pag. 153. Sed apud Hieronymum in Ieremiae XXIX. 17. vocabulum *secundam* non dubito de Aquilae versione accipiendum esse, vt fecit etiam *Drusius* pag. 532. fragment. vet. interpretum graec. [Drusio adsentitur *Montefalconius* ad Ierem. l. l. tom. II. Hexapl. Origen. pag. 230.] Irenaei testimonio reuincitur sententia Antonii Pagii, de chronologia et ecclesiastica historia meritis viri, qui, chronicon paschale sequutus, existimauit, Theodotionis

Fabric. In eodem errore versatur *Hodius* de bibliorum textibus originalibus pag. 584. deceptus ve bis Origenis: *Ἰσδοὺς Ἀκύλα καὶ Θεοδοτίωνος ἐν τοῖς Ὀφείουσιν ἃ Πέτεραι*, quibus auctore *Montefalconio* hexapl. Origen. tom. II. pag. 263. nihil aliud significatur, quam Aquilae et Theodotionis versionis Threnorum Hexaplis non insertas fuisse. Nam separatim quidem editas existisse, coligi potest e notis cod. Marchaliani et edit. Romanae ibidem allatis, itemque codicis Syro-Hexaplaris Mediolanensis, de quo vide repertor. biblioth. et orient. literat. part. III. pag. 170. et si, cur Origenes eas non integras, sed, vt *Montefalconio* videbatur, tantum particulas earum inseruerit Hexaplis, pro certo dici non potest. Conf. prolegom. Hexapl. cap. IX. p. 64. Coniecturae quidem, quibus *I. C. Doederleinus* repertor. bibl. et orient. literat. part. VI. pag. 206 sq. *Montefalconii* opinionem infringere et debilitare conatur, mihi non satisfaciunt; neque scio, an his praefrendae sint eae, quas proposuit *C. F. Bahrdt* not. ad prolegom. Hexapl. pag. 26. De libri *Esterhae* additamenti vide verba Hieronymi apud *Hodium* l. l. Contra quem disputans *I. S. Semlerus* adparat. ad liberalem Vet. Test. interpreta-

tionem pag. 163. ait *recte dubitari posse, an aliquis ceterorum interpretum (Aquila, Symmachus, Theodotio), hunc librum graece verterit*. At si, vt vir summus coniecit, soli illi LXX. interpretes graecam historiae Etherae versionem consecuerunt, vnde Origenem in editione hexaplaris, ab *Vsserio* prolata e codice *Arundelliano*, (conf. supra §. VI.) ea, quae sub asteriscis in contextum inseruit, accepisse dicamus? An ipse, quem nonnulli tam imperitum litterarum hebraicarum fuisse opinantur, vt hebraica graece scribere suo iugio ingenio non posset, haec ex hebraeo expressit? *Scharf.*

^{vvvvv}) Vide, si placet, *Hodius* p. 583. *Fabric.* Adde *Sim. de Magistris* praefat. ad *Danilem secundum septuaginta* edit. Rom. pag. 16. *Scharf.* ^{www}) *Hodius* ibid.

^{xxxx}) *Origenes* epist. ad African. p. 224.

^{yyyy}) *Grotius* in Luc. I. 5. et *Voss.* III. 20. *Aristarch.* Sed ab his discedit *Hodius* pag. 584. et *Ioh. Franciscus Buddeus* parerg. historico-theol. pag. 41.

^{zzzz}) *Buddeus* pag. 39.

^{aaaa}) Refellit *Drusius* quaesit. per epist. 41. et *Alexander Morus* in causa dei pag. 118.

dotionis versionem editam demum anno Chr. CLXXXI. in honorem quinquennialium Com-
modi, imp. Vide eius criticam in Annales Baronii ad iam dictum annum numero IV.

X. SYMMACHVS, gente et religione Samaritanus^{bbbb}), postea, Samaritanis desertis,
περισπασθεὶς^{cccc}) et secundo circumciscus^{dddd}), [P] Iudaeus, denique Christianus Ebioni-
ta^{eeee}), post Aquilam et Theodotionem libros antiqui foederis graece interpretatus est impe-
rante Seuro^{ffff}), etsi Theodotione antiquiorem tradunt nonnulli^{gggg}), quoniam scilicet
Origenes in Tetraplis et Hexaplis Theodotioni Symmachum praeposuerat: sed ob hanc cau-
sam LXX. interpretes quoque Symmacho et Aquila iuniores statuere debuissent, quos utriusque
postposuerat, Theodotionem vero LXX. interpretibus proximum, ut maxime scilicet inter-
pretatione sua ad illorum transferendi rationem accedentem, iunxerat Adamantius. De ce-
tero parum verisimile mihi videtur, Symmachum versionem hanc adgressum esse *πρὸς δι-
σπορὴν τῶν Σαμαρειτῶν*^{hhhh}), ut Epiphanius et Athanasius, et ex his alii scribunt, nisi
forte hoc existimarunt ideo, quia solus Pentateuchusⁱⁱⁱⁱ) admittebatur a Samaritanis, Sym-
machus

^{bbbb}) Epiphan. de mensuris ac ponderibus
cap. 16. et ex eo chron. paschale pag. 266. Συμ-
μαχὸς τῆς Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν etc.
Athanasius synopsis scripturae f. tom. III. pag. 156.
Euthymius praef. in Psalmos pag. 192. *τρίτη ἡ τῷ
Συμμάχῳ, ὅς ὢν Σαμαρείτης καὶ μὴ τυγχάνων ὅσης
ἐβύλατο τιμῆς πρόσσεν Ἰουδαίους καὶ δεύτερον περι-
τίμηνται* etc. Alius Symmachus, scholasticus Iu-
daeus, qui A. C. 526. sub Theodorico rege dicta-
vit praecepto, ut Ariani basilicas catholicas inua-
derent, teste Anonymo, quem ad calcem Ammi-
ani edidit Valesius.

^{cccc}) De praeputii adductione per spathiste-
rem vide praeter Epiphanium loco laudato, in-
terpretes ad 1 Maccab. I. 15. et 1 Cor. VII. 18.
Andreas Masium ad Iosuae V. 2. Steph. le Moy-
ne notis ad varia sacra pag. 761 sq. qui de hac at-
tractione putat etiam agi Ierem. IX. 25. Ioh. Rho-
dium cap. VI. de acia pag. 97. Montacutium tom.
I. Originum eccles. p. 79. Tan. Fabrum lib. II.
epist. 26. et Thom. Bartholinum de morbis bibli-
eis cap. 26. Fabric. — Adde G. Grodeckii diss.
de Iudaeis, praeputium attrahentibus, quae inser-
ta est Christ. Schoettgenii Horar. hebr. et Thal-
muldic. in Nou. Test. tom. I. pag. 1159 sqq. Pro
περισπασθεὶς, quod Fabricius ab Epiphanio certe
non accepit, haud dubie legendum est *ἰνισπασθεὶς*.
Hoc enim verbo Paulus 1 Cor. VII. 18. exprimit
id quod 1 Maccab. I. 15. dicitur *ποιῶν ἐαυτὸν ἀνι-
σπασίαν*. Scharf.

^{dddd}) Epiphan. *ὅσοι γὰρ ἀπὸ Ἰουδαίων Σαμαρει-
τας προσφύγουσιν, ἀντιπεριτίμηνται· ἀκούσας καὶ οἱ
ἀπὸ Σαμαρειτῶν πρὸς Ἰουδαίους ἐρχόμενοι.*

^{eeee}) Eusebius VI. 17. hist. eccl. et VII. 1. de-
monstr. euangel. Hieron. catalogo S. E. in Orige-
ne, et ad cap. 3. Habacuci, Suidas in *Ἐρμηνείᾳ*.
Hinc Symmachianos pro Ebionacis dictos ab Am-
brobio, siue quisquis auctor est, commentarii in
Galatas, praefat. et ab Augustino lib. I. cap. 31.
contra Crescon. grammaticum, obseruat Hodius
pag. 588.

^{ffff}) Epiphan. Athanas. chron. paschale, Eu-
thymius, Glycas pag. 242.

^{gggg}) Epiphanius, Petavius ad Epiphan.
etc. Tillemont. not. 10. ad vitam Origenis. Con-
fer, quae contra hos disputat Elias du Pin, prole-
gom. bibl. tom. I. pag. 186 sq. Huetius pag. 256.
Origenianor. Fabric. Latius hac de re differue-
runt H. Hodius de bibliorum textibus originali-
bus pag. 579 sq. et B. Montefalconius prolegom.
hexapl. cap. VI. § 1—3. Scharf.

^{hhhh}) Sunt haec verba pseudo-Athanasii loco
supra laudato. Sed Epiphanius de mensuris et
ponderibus cap. 16. et de septuaginta interpretibus
iisque, qui perperam interpretati sunt, pag. 89.
dicit, *πρὸς δισπορὴν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἑρμη-
νεύων* siue *ἑρμηνευτῶν*: vnde Montefalconius prole-
gom. hexapl. cap. I. § 9. coniicit, existisse tunc
versiones Pentateuchi Samaritani graecas, e quo
genere fuerit τὸ *Σαμαρειτικόν*, de quo mox expo-
natur. Scharf.

ⁱⁱⁱⁱ) Origenes L. contra Cels. pag. 38. Epipha-
nius et Damascenus de haeres. Leontius de sectis
pag. 422. itemque alii.

machus autem reliquos etiam libros propheticos transfulerat. Librum IV. Regum ἐν τῇ κατὰ Σύμμαχον ἐκδόσει citat *Maximus* ad epist. 7. Dionys. Areopag. tom. II. p. 95. Canticum canticorum ex Symmachi versione nos habere iudicat Lamb. Bos et Lud. Cappellus in notis crit. ad Ies. XLVII. p. 316. Potius obseruandum existimo, Christianos scriptores, quemadmodum Aquilam fere innuunt, quando prouocant ad Hebraicum, ita, quando τὸ Σαμαριτικὸν laudant^{kkkk}), respicere ad hanc Symmachi Samaritae versionem, a quo Pentateuchum ex Samaritico translatus mihi persuadeo. Neque enim Symmachi meminisse simul solent veteres^{lllll}), quando inter diuersas interpretationes Samariticum laudant^{mmmm}), neque Samaritice callebant antiqui patres graeci vel latini plerique, ne Origene quidem excepto, ut ex eius commentar. ad Ezech. IX. 4. obseruat *Huetius* pag. 26. ⁿⁿⁿⁿⁿ) Origenian. graeca autem

fi

^{kkkk}) Quamquam in silentio veterum scriptorum subobscuro est, quid sit τὸ Σαμαριτικόν, tamen non dubito, quin Fabricius, qui hoc nomine Symmachi Samaritae versionem significari putabat, errauerit deceptus ab Hottingero. Symmachum enim Pentateuchum ex hebraeo, non Samaritano, codice vertisse, vel ex eo colligi potest, quod saepe dissentit a septuaginta interpretibus, ubi hi haud dubie lectionem codicis Samaritani exprefferunt, ut Genes. IV. 8. et Deuteronom. XXVII. 26. Ad quem locum si quis animaduersiones nostras contulerit, videbit, an recte negaverit Fabricius, veteres scriptores, ubi τὸ Σαμαριτικόν laudent, Symmachi mentionem facere. Quamquam, hoc temere dici, etiam e priori loco adparet, modo teneas, verba scholiastae, κατὰ τὸν λοιπὸν νότον τὰ ῥήματα τῶ καὶν τὰ πρὸς Ἀλ., ad Symmachum quoque referenda esse. Nam οἱ λοιποὶ sunt omnes, praeter septuaginta, interpretes graeci. Quod porro negat, doctores veteris ecclesiae christianae Samaritice doctos fuisse, etsi hoc refelli potest exemplo Hieronymi, qui se *Samaritanorum hebraea volumina relegisse* comment in Epist. ad Galat. cap. 3. pag. 35. tom. IX. Opp. edit. Frob. narrat, ad rem propositam nullius est momenti, si quidem cum Montefalconio et aliis credas, olim existisse graecam Pentateuchi Samaritani versionem, nescio a quo confectam, cuius lectiones singulares Origenes in margine Hexaplorum notauerit. Duae denique Symmachi versiones, quarum altera, ut *B. Montefalconius* prolegom. Hexapl. cap. VI. §. 4. recte conicit, nonnisi emendatior editio fuit, in omnibus Veteris Testamenti libris, maxime prophetis, laudantur ab Hieronymo et aliis; sed τὸ Σαμαριτικόν in Pentateucho solo. Quare, donec meliora edocear, malim adferri *Frid. Imman. Schwarzio*, qui versionem Pentateuchi Samaritanam, ver-

bis graecis expressam τὸ Σαμαριτικόν appellari multis exemplis docuit *Exercitat. historico-critic. in utrumque Samaritanorum Pentateuchum* pag. 211 sqq. Ceterum etiam Ioh. Frid. Mayero, quem Fabricius forte sequutus est, coniecturam, modo repudiatam, placuisse, didici ex *A. G. Maschii* biblioth. sacr. part. II. vol. II. pag. 247. *Scharf.*

^{lllll}) *Io. Morinus* exerc. 3. in Pentat. Samarit. p. 232. et *Iac. Longus* bibl. sacr. p. 273. obiciunt *Procopium Gazaeum*, qui sub initium comment. in Deuter. quum semel atque iterum Samariticum exemplar laudasset, mox Symmachum laudat. Sed laudat, de alio loco Moysi differens. Itaque non absurdum est, iam Symmachi nomine ab eo allegari, quem modo Samariticum vocauerat. Et licet Gazae fuere Samaritani quos consulere potuit *Procopius*, non facile tamen idem tibi persuaseris de tot aliis, qui Samariticum laudant, ut *Iulio Africano*, *Eusebio*, *Syncello*, *Cyrillo Alex. Hieronymo*, *Scholiaste graeco*, *Rom.* etc. Itaque adhuc acquiesco in mea coniectura, quae probata etiam est *Simoni* bibl. crit. tom. IV. cap. 19. pag. 147. *Seldeno* praefat. ad *Marmora Arundel.* tom. II. Opp. pag. 1442 sq. Mayero historiae versionis germanicae *Lutheri* p. 207. (Fabricius manu sua haec addidit in exemplari suo.)

^{mmmm}) Vide loca collecta ab Hottingero *Exercitat. Anti-Morin.* §. 25. p. 28—32. qui putat, graecam versionem Pentateuchi e Samaritico confectam ante LXX. interpretes. Idem tamen pag. 145. fasciculi diss. theol. philol. et thesaur. philolog. pag. 302. fatetur et ipse, Symmachum e Samaritarum codice Pentateuchum vertisse.

ⁿⁿⁿⁿⁿ) *Hieronymus* excipio, hebraea Samaritanorum volumina laudantem et a Symmacho distinguentem, comment. in Galat. et alibi, et *Iacobum Edeffenum*, qui a. C. 650. floruit et in schol. Syr. ad Iosuae librum notat Deutr. 27. 4. in Samarita-

si exstisset diuersa a Symmachiana interpretatione Samaritici Pentateuchi versio, Origene antiquior, cur, quæso, eam Origenes in Hexaplis omisisset? Quod si non omisit, ut visum *Is. Vossio* ⁰⁰⁰⁰⁰), [P] quare veteres scriptores, de Hexaplis Origenianis agentes, hoc ad vnum vniuersi tacent? Superest igitur, ut operi Origeniano inserta fuerit sub Symmachi nomine, vel extra Origenis Hexapla sit lecta. Duplex etiam editio Symmachi olim ferebatur, ut ex Hieronymo in Ierem. XXXII. et in Nahum III. pulcre obseruat *Hodius* pag. 586. Forte igitur priorem harum, quæ non fuisse videtur in Hexaplis, veteres sub Samaritici nomine laudant. Ceterum *Franciscus Iunius*, qui Symmachum tertia vice versionem suam æmulatione Theodotionis recensuisse adfirmat, sine antiquo teste hoc dicit controuersi. de verbo Dei lib. II. cap. 5. Symmachum porro non verborum *κακοζήλιαν* contemiose secutum, sed sensum potius sensu reddidisse, ideoque tanto magis perspicuam exhibuisse interpretationem ^{PPPP}), ex Hieronymo prooem. in Chron. Eusebii, et in Esaiæ I. et V. in Amos III. in Ecclesiastæ IX. et quaestione in Genesim, nec minus e Theodoro Antiocheno ad Psal. LV. 7. notauit idem *Hodius* pag. 588. obiter refellens sententiam Lindani, qui exillimauit, Psalterium graecum hodie nos habere non ex editione LXX. senum, sed ex Symmachi interpretatione: tum eorum, qui vulgatam latinam, quæ exstat, bibliorum translationem ex Symmacho potius, vel Aquila vel Theodotione, quam ex Hebraeo concinnatam fuisse putant. In catalogo MSS. graecorum Constantini Barini CPolitani, quem Posseuinus ad calcem adparatus sacri et ante Posseuinum Verderius ad calcem bibl. edidit, memoratur *Symmachi Hebraei interpretatio in Psalterium David, et eiusdem interpretatio in omnia volumina veteris diuinæ scripturæ*. [conf. repert. bibl. et or. litter. part. XI. pag. 71. Honorius quidem Augustodunensis praef. in Psalmos, (vid. Bern. Pezii thesaur. anecdot. tom. II. pag. 97.) *Psalterium gallicum non romanum explanabimus — — Romanum autem, quod a Symmachio vel nescio a quo alio est interpretatum*. Sed vide, quæ contra monui in *Beyträgen zur Kenntniss alter Bücher und Handschriften*, fasc. 3. pag. 389 [sq. Pfeiff.] Sed opus ipsum nemo fuit hactenus, qui in lucem proferret. Interdum non parum recessit Symmachus tum ab Hebraeo. tum a LXX. interpretibus, ut notat *Hieronymus* ad Ecclesiastæ XII. 5. *Symmachus, nescio quid in hoc loco sentiens, multo aliter interpretatus est* (nam pro verbis: *et florebit amygdalum, et impinguabitur locusta, et dissipabitur capparitis*, ipse reddiderat: *et obdormient vigilantes et dissoluetur spiritus*

maritanorum exemplari scriptum, in monte Garizim pro in monte Gabalæ. Assmanni bibl. orient. tom. I. p. 489. *Franc. Wockenii* diss. qua Samaritanorum codicum lectiones ex Eusebii chronico considerat vindicandis fontibus hebraeis. Witteb. 1731. bibliotheca Wittebergenfis 1732. pag. 357. Pfeiff.

00090) *Vossius* respons. ad obiecta criticae sacrae pag. 305. 306. cui adde, quæ respondet *Huetius* pag. 257. Origenian. et Rich. Simon. *Fabric.* Disquisit. critic. de variis bibliorum editionibus pag. 149 sqq. et opuscul. critic. aduersus *Is. Vossium* pag. 79 sqq. Sed etiam *Montesalconius*, etsi ceteroquin de descriptione Hexaplorum Origenianorum longe dissentit ab *Is. Vossio*, lectiones *τῷ*

Σαμαριτικῇ hexaplis insertas fuisse, non temere, ut opinor, conicit prolegom. hexapl. cap. I. §. 8. Confer scholia, e codice Basiliano prolata, ad Numer. 13, 1. et 21, 13. e quibus adparere videtur, Origenem in concinnandis hexaplis Pentateuchi Samaritani rationem habuisse. *Scharf.*

ppppp) De perspicuitate et elegantia versionis Symmachianæ copiose et diligenter exposuit *Car. Aug. Thiemius* in *disput. pro puritate Symmachi*, Lipsiæ ann. 1755. 4. e qua simul discas, si qua forte non pura Symmacho tribuantur, ut non raro fit in opere Montesalconiano, ea liberiorum negligentia et temeritate ex Aquilæ versione aut aliunde in illam irrepisse. *Scharf.*

T t t t

Vol. III.

tus fortitudo.) Cuius interpretationem (Apollinarius) Laodiceus secutus, nec Iudaeis placere potest, nec Christianis: dum et ab hebraeis procul est, et sequi LXX. interpretes dedignatur. Fabric. Ab aliis etiam Symmachum reprehensum esse in eo, quod propter nimium elegantiae studium interdum a vero sensu scriptorum sacrorum aberrauerit, exemplo Theodori, Heracleotae, docet B. Montefalconius prolegom. Hexapl. cap. VI. §. 7. Sed Symmachum contra Theodorum defendit C. A. Thiemius disp. pro puritate Symmachi pag. 15. Scharf.

Traditur praeterea Symmachus hic scripsisse commentarios in Matthaeum, quibus dogma Ebioniticum conatus est confirmare. Eusebius VI. 17. Hist. Eccl. cuius verba: πρὸς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀποτενέμενος Εὐαγγέλιον [P] de commentariis Symmachi in Matthaeum, (non de scripto, aduersus Matthaeum edito, ut Valesius ¹⁹⁹⁹), acceperunt Rufinus interpres, Hieronymus catalogo S. E. in Origene, Suidas in Ὠργάνῃς, Nicephorus V. 12. ut Abbatem Vrspergensium aliosque iuniores omittam. Istos commentarios Symmachi μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς γραφὰς ἐρμηνειῶν ¹⁹⁹⁹ τῷ Συμμάχῃ a Iuliana acceperat Origenes, haec ab ipso eos habuerat Symmacho, ut praeter Eusebium tradit Palladius in hist. Lausiaca pag. 152. εὖρον δὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν παλαιότατῳ βιβλίῳ εἰληφῶ, ὅπερ ἐγγράπτο χειρὶ Ὠργάνῃς, ὃ παρὰ Ἰελιάνη παρθένη ἐν Καισαρείᾳ κεκρυμμένον ὑπῆρχεν, ἥτις ἔλεγεν παρ' αὐτῇ Συμμάχῃ τῷ ἐρμηνέῳ τῶν Ἰουδαίων τῷτο εἰληφέναι. [Eichhornius in Einleitung in das A. T. §. 196. credit, Symmachi versionem ex catalogo MSS. graecorum Constantini Barini, Constantinopolitani, totam in graecis bibliothecis latitare. Pfluff.]

Latine aliquid scripsisse Symmachum, colligit praestantissimus Hodius pag. 587. ex his verbis Hieronymi comm. in epist. ad Tit. 2. Symmachus igitur pro eo, quod est in graeco (Psalm. 134, 4) περιέσιον, in hebraeo יָצַח, expressit ἐξάιρετον, id est, egregium vel praecipuum: pro quo verbo in alio volumine latino sermone utens, peculiarem interpretatus est. Sed videtur Hieronymus loqui de latino veteri interprete, qui in alio volumine, h. e. non in Psalmis, sed in alio libro biblico περιέσιον reddiderit peculiarem ¹⁹⁹⁹. Neque Agobardum vel Catenarum compositores aliud opus Symmachi quam versionem biblicorum respicere existimo, quemadmodum Hodius ipse probe animaduertit, Symmachum inter latinos patres quandoque referri, quod latini ecclesiae doctores eius translatione vsi fuerunt. Quales sint libri Symmachi, quos apud Syros adhuc exsare auctor est Hebed Iesu ¹⁹⁹⁹; ex his memorans

qqqq) Addendus est Guil. Canrus, qui Symmachum in his commentariis inprimis genealogiam Christi oppugnasse scite coniecit, atque praeterea ab Hodio, quum Fabricius suo more compilauit, ita dissentit, ut ἐρμηνεύς deinceps commemoratas de Symmachiana librorum Vet. Testamenti versione accipiat, histor. litter. script. eccles. tom. I. pag. 59. edit. Oxon. ann. 1740. Scharf.

rrrrr) Rufinus interpretationem biblicorum, a Symmacho compositam, intelligit, cui adsentitur Dodwellius diss. IV. ad Irenaeum §. 40. At Hodius pag. 587. mauult de commentariis siue expositionibus Eusebii verba accipere. Fateor tamen,

non improbabilem esse priorem sensum, et forte ¹⁹⁹⁹ plurativo numero dixit de vtraque versionis Symmachi editione, priore et posteriore.

sssss) Immo Hieronymus respexit locum Ecclef. II. 8. vbi Symmachus יָצַח vertit πενήτω, vsus verbo latino, quod ut ¹⁹⁹⁹ σαδάριον, μάκαλλον, et alia in consuetudinem Graecorum veneratione. Fabricii coniecturam probat J. G. Eichhornius Introduct. in Vet. Test. part. I. pag. 352. Scharf.

ttttt) Catalog. Scriptorum Chaldaicorum siue Syriacorum pag. 18. Sic Caueus l. l. et Hodius de biblicorum text. origin. pag. 588. Scharf.

rans vnum, cui titulus *de distinctione praeceptorum*, dixerint illi, quibus scripta haec legere concessum est. De *epistola* commentitia, quae latine edita est a Rigaltio inter scriptores rei accipitrariae cum titulo *Aquilae, Symmachi, et Theodotionis ad Ptolemaeum regem Aegypti*, iam monui supra lib. I. cap. 25. §. 6.

Ex quo hi interpretes ab Origene in Hexaplis ac Tetraplis fuere cum versione LXX. senum iunctim vulgati, saepius consulti sunt a veteribus ecclesiae doctoribus, quando sacras literas exponerent, vt patet tum ex aliis, tum ex Origene ipso, qui inter alia illis est vsus ad codices LXX. interpretum in nominibus propriis emendandos, vt testatur commentariis in Iohannem pag. 131 sq. Frequenter eum ad [P] illos, quos subiinde communi vocabulo *τρεῖς ἐμπνευσταὶ τρεῖς interpretes* ^{uuuuu}) adpellant, prouocare constat e Graecis quidem Theodoretum et Procopium Gazaeum, e Latinis Hieronymum. Saepius quoque aduocantur in Catenis, quas in plures libros biblicos e graecis patribus collectas habemus, tum in scholiis editionis Romanae LXX. interpretum, atque aliis eiusmodi scholiis et Catenis ineditis. Nonnulla quidem aliter legisse videntur, quam in hebraicis habemus codicibus, vt exemplis quibusdam insignibus docuit *κρητικώτατος* Lud. Cappellus. [Criticae sacrae lib. V. cap. 4—6. Sed huic, quia saepe deceptus est lectionibus vitiosis, quas in *fragmentis veterum interpretum graecorum, a Drusio collectis*, inuenerat, addendi sunt illi, qui post Montefalconium in reliquiis versionum graecarum V. T. colligendis, illustrandis et emendandis elaborarunt. Indicem eorum infra proponam. Scharf.] Est etiam quum interpretationes vnus ex his tribus permixtae sunt hodie editioni LXX. viralis versionis, siue, quod glossae loco ex alia versione additum e margine in textum irrepsit ^{uuuuu}), siue potius, quod Origene veterem versionem ex ceteris interpretibus suppleuerat, addito asterisco, locosque obscuros ex Theodotionis vel alterius interpretis versione lemnisco adpicto illustrauerat. [conf. B. Montefalconii prolegom. hexapl. cap. IV. pag. 42. cuius coniecturam de lemniscorum in hexaplis Origenianis vsu nuper repudiavit editor Romanus versionis septuagintauralis oraculorum Danielis praefat. pag. 22 sqq. Scharf. adde Villoison. Proleg. ad suam Homer. Iliad. editionem Venet. pag. XXI sq. Harl.] Hinc enim factum est, vt omillis librorum negligentia hisce signis, aliae interpretationes ^{uuuuuuuu}) iam indistincte cum versione veteri legantur, et vnum vocabulum non raro bis translatum iunctim occurrat, vt Exodi XIII. 2. *πρωτότοκον πρωτογενὲς*, 2 Sam. XII. 25. *Ἰεσσαὶ ἐνέατι Κυρίε*, quae Aquilae est interpretatio ^{xxxxx}): interdum integra phrasis, vt Prou. XXXI. 29. *ἐκτῆσαντο πλεῖτον, ἐποίησαν δύναμιν*: interdum integer versiculus, vt Deut. XXIII. 17. et 1 Sam. XXI. 13. et 2 Sam. XV. 20. Certe parum verisimilis est sententia Nortoni Knatchbulli, qui in notis ad Act. XIII. 41. ait, LXX. interpretum morem esse, vt vnum idemque verbum vel pro possibili errore literarum quandoque bis reddant, aliquoties etiam ter. Quum vero tres illae interpretationes Aquilae,

T t t 2

Symmachi,

uuuuu) Vide Hodium pag. 589.

uuuuu) Ita videtur Ioh. Vorkio diff. sacrarum lib. III. cap. 7.

uuuuuuu) Ita recte Salmaf. lib. de lingua hel-lenistica pag. 245.

xxxxx) Fabricius errauit. Nam si fides ha-

benda est notae hexapliari apud Montefalconium Hexapl. Origen. tom. I. p. 333. non solum Aquilas, sed etiam Symmachus et LXX. interpretes verba hebraica בעכור יהוה, quae sequuntur *וְהָיָה כְּעֶכְרוֹ*, verterunt *ἑνέατι Κυρία*. Conf. L. Cappelli crit. sacr. tom. II. pag. 623. edit. Hal. A. *Ἰεσσαὶ*. Σ. *ἀγαπῶν* *κυρία*. O. *Ἰεσσαὶ*, Scharf.

Symmachi, et Theodotionis non minus, quam pretiosum Tetraplorum atque Hexaplorum opus iam pridem cum magna literarum hebraicarum et sacrae antiquitatis iactura interciderint, fragmenta saltem, quae supersunt, licet perpauca, in veterum scriptis et antiquis codicibus inuestigare viri docti sunt adgressi, primus quidem omnium *Flaminio Nobilio* in notis ad Sixtina biblia, Romae 1587. fol. [Immo *Petrus Morinus*, qui se has *adnotationes scripsisse* narrat in epistola ad Siluium Antonianum pag. 366 sq. Opusculorum, quae studio Iac. Quetif prodierunt Parisiis ann. 1675. 12. *Scharf.*] Diligentius deinde conquisita et interpretatione ac notis illustrata dedit *Iohannes Drusius*, non vno hoc nomine praeclarissime promeritus de studiosis sacrarum literarum, in singulari volumine post fata auctoris demum in [P] lucem edito, quod inscribitur: *Veterum interpretum graecorum in totum Vetus Testamentum fragmenta, collecta, versa et notis illustrata.* Arnhemiae 1622. 4. [Curante *Sixtino Anama*, qui Drusio in professione linguae hebraicae apud Franequeranos successit. Ceterum fragmenta haec veterum interpretum graecorum ex editione Romana repetita sunt in Francofurtensi, Parisiensi Ioh. Morini, Caue H. L. S. E. vol. I. pag. 78. Londinensi ann. 1653. 4. et Lipsiensi Ioh. Frickii, de quibus dictum est supra §. VI. *Scharf.* Drusius iam ann. 1581. sub nomine *Drieschii* edidit: In Psalmos Davidis veterum interpretum, quae exstant fragmenta. Antwerp. ex offic. Plantini 4. 64 pagg. In fine ita adloquitur lectorem: „Amice lector, datus hic fragmenta veterum interpretum in Psalmos, opus non adhuc visum huic aeuo, quod edendum curavi mihi et paucis, qui hic sunt etc. unde patet, eum, non *Nobilium*, primum fuisse Hexaplorum restauratorem. *Pfiff.*] Nobilii et Drusii collectanea iunctim exhibentur in tomo sexto polyglotton Londinensium, cum scholiis ad editionem Romanam. Occurrunt et in eodem tomo variae lectiones et scholia graeca ex codice MS. Barberiniano versionis graecae prophetarum, aliisque antiquis codicibus, nec minus commentarius affectus *Patriicii Iunii* in versionem graecam in capite XIV. Numerorum desinens, in quibus singulis plura interpretum fragmenta Nobilio ac Drusio praeterita licet obseruare, quae diligentissime, ut speramus, vndique inuestigata atque auctiora dabit proxime praestantissimus vir *Ioh. Ernestus Grabe*. Nonnulla Aquilae, Symmachi etc. fragmenta collegit ediditque in Hieronymo suo, Tom. II. Opp. col. 830. *Io. Martianaes*, [cf. *A. G. Maschii* bibl. sacr. part. II. vol. 2. p. 229 sq.] et diligentissime idem se facturum recepit *Bernh. de Montfaucon*, qui Eusebii commentarios in Psalmos et Esaiam edidit, e quibus et ipsis non pauca addi possunt. *Fabric.*

Hinc excerpta illa in Polygl. Lond. vna cum scholiis et variis lectionibus codd. MSS. deinceps commemoratis, translata sunt in editionem versionis septuagintaualis Franequaranam, quam L. Bosius curauit. Vide supra §. VI. Posthaec *Bernard. Montefalconius*, adiutus multis libris scriptis bibliothecae Coislinianae, Colbertinae, regiae Parisiensis, Vaticanae etc. edidit *hexaplorum Origenis quae supersunt, multis partibus auctiora, quam a Flaminio Nobilio et Iohanne Drusio edita fuerant*, Parisiis ann. 1713. duobus voluminibus formae maximae, graece et latine, cum notis et prolegomenis, in quibus de tetraplorum atque hexaplorum nominibus et forma, septuaginta ceterisque graecis V. T. interpretibus, et reliquiis hexaplorum in codicibus cum manuscriptis tum editis versionis septuagintaualis et libris doctorum veteris ecclesiae perite et scienter disputat. Adiecit etiam tomo secundo Lexica e fragmentis versionum Aquilae, Symmachi, Theodotionis et trium reliquarum concinnata, alterum hebraicum, alterum graecum, in quo, quae recte reprehendi possint, ostendit *Ioh. Frid. Fischerus* in *specimine clavis reliquiarum versionum graecarum V. T. Aquilae, Symmachi,*

machi, Theodotionis, Quintae, Sextae et Septimae pag. 11. Nouam huius libri editionem curauit *Car. Frid. Bahrdt*, Lipsiae ann. 1769. et 1770. octonis duobus voluminibus, in qua tamen peritis harum rerum aestimatoribus nullo modo satisfecit. Nam praeter prolegomena Montefalconii tantum graecum contextum repetiit, auctum quidem lectionibus codicis Veronensis (conf. I. A. Ernesti biblioth. theolog. nouiss. part. I. pag. 196.) et Lipsiensis, cuius indolem (vid. supra §. VI.) in praefatione ad tom. I. descripsit, sed non emendatum, vt verissime iudicat *Ioh. Frid. Fischerus* prolus. de versionibus graecis librorum V. T. litterarum hebraicarum magistris pag. 34. Notas porro Montefalconii, quibus aegre careas, aut prorsus praetermisit, aut mutilauit suisque immiscuit. Lexica denique ad vsum hexaplorum necessaria, quae in praefatione ad tom. I. promissit, numquam prodierunt. Multo magis et ad vtilitatem communem adcommodatius illud opus Montefalconii vel auctum vel expolitum est ab aliis viris doctis libris separatim editis, quorum indicem iam proponam ita, vt omnino eos commemorem, qui versiones graecas V. T. animaduersionibus illustrare et cum ingenii, tum bonorum librorum ope emendare instituerunt: neque tamen hic repetam, quae de Grabii, Rosii aliorumque meritis supra dicta sunt, vbi de editionibus, auctoritate et vsu versionis septuagintaualis et de reliquis versionibus graecis singulatim exonebatur.

Huc igitur referendae sunt ignoti cuiusdam viri docti animaduersiones ad versiones graecas oraculorum Amosi, insertae repertorii biblic. et orient. literat. part. VI. pag. 208 sqq. Neque alienae ab hoc loco sunt, quae ibidem pag. 104—124. exstant, nescio, an eiusdem auctoris, animaduersiones ad varias lectiones veterum interpretum oraculorum Malachiae.

Iac. Georg. Christ. Adlerus dedit supplementa hexaplorum Origenianorum e codice Psalmodum Vaticano, e quo Montefalconius sexdecim tantum Psalmodum lectiones protulerat, repertor. bibl. et orient. literat. part. XIV. nr. 6.

Ioh. Iac. Breitingerus, qui editionem versionis septuagintaualis, a se curatam, tomo quinto augere constituerat, cui praeter alia inesset sylloge variantium lectionum e Cottoniano et aliis codicibus MSS. excerptarum, sed, vt supra narraui, non stetit promissis, *epistolam ad A. M. Quirinum de antiquissimo Turicensi bibliothecae graeco Psalmodum libro* edidit Turici ann. 1748. quaternis, in qua indolem huius codicis ita descripsit, vt lectiones insigniores notaret et specimen scripturae in eas incisum exhiberet. *Scharf.* [codic. psalmodum argenteis litteris saec. VIII. scriptum in bibl. senator. Turicensi laudat censor in Ien. Allgem. Litt. Zeit. ann. 1793. mens. Ian. pag. 1. *Hartl.*]

Paul. Iac. Brunsi curae hexaplares in librum IV. regum insertae sunt repertor. bibl. et orient. literat. part. VIII. nr. 4. part. IX. nr. 4. et part. X. nr. 2. Idem non solum supplementa hexaplorum Origenianorum et varias lectiones cod. MS. psalmodum Oxoniensis dedit repertor. bibl. et orient. lit. part. XIII. nr. 6. sed etiam animaduersiones ad nonnullas lectiones singulares codicis Cottoniani Geneseos ibidem part. XIV. nr. 2. et in notis ad *B. Kennicotti diff. generalem in Vet. Testam. hebr.* e codd. MSS. versionis septuagintaualis multa lectu digna protulit.

Ioh. Christoph. Döderleinius specimen curarum exegeticarum et criticarum in quaedam Vet. Testamenti oracula edidit, Altorffii ann. 1770. octonis, quo libro etiam specimen emendationum versionis graecae Alexandrinae et collationis eius cum textu hebraeo continetur.

Idem emendationes et supplementa hexaplorum Origenianorum, hanc in rem inprimis cod. MS. Noribergensi vsus, dedit repertor. bibl. et orient. literat. part. I. nr. 7. et part. VI. nr. 8. neque minus docte de versionibus graecis V. T. differuit multis locis *bibliothecae theologiae selectae*.

Neque negligendae hoc loco sunt, quae versionem septuagintauirolem non parum illustrant, *Ioh. Gottfr. Eichhornii* observationes ad contextum oraculorum Ieremiae, insertae repertor. bibl. et orient. literat. part. I. nr. 4.

Ioh. Ern. Fabri Descriptio commentarii in septuaginta interpretes prodiit Gottingae ann. 1768. et 1769. 4. duabus partibus. Summam utriusque libelli enarrauit I. A. Ernestus bibl. theolog. part. X. pag. 574 sqq.

Ioh. Frid. Fischeri prolusio, qua loci nonnulli versionum graecarum oraculorum Malachiae illustrantur, adiecta est prolusio de versionibus graecis librorum V. T. supra laudatis ad §. VII. Neque minus huc pertinent prousiones quinque ibidem commemoratae. De utroque libro audiri potest I. A. Ernesti bibl. theolog. nouiss. part. II. pag. 493 sqq. et I. C. Doederleinii bibl. theolog. select. part. I. pag. 183 sqq.

Ioh. Iac. Griesbachii excerpta codicis Coisliniani I. multo pleniora et accuratiora iis, quae apud Montefalconium in adpendice tomi I. hexapl. Origen. exstant, inserta sunt repertor. bibl. et orient. literat. part. I. nr. 3. et part. II. nr. 9.

Ioh. Gottfr. Hassius, specimen libri IV. regum Syro-Heptaplaris e MS. Parisensi syriace cum textu versionis Alexandrinae hexaplaris restituto et notis edidit Ienae ann. 1782. 8. de quo libello vide I. C. Doederleinii bibl. theolog. select. part. II. p. 469 sqq. *Scharf*.

[*Io. Ge. Christii. Hoepfner* curarum criticarum et exegeticarum in LXX. viralem versionem vaticiniorum Ioniae spec. I. II. III. Lips. 1787. et 1788. 4. *Pfeiff.*]

Cl. Fr. Hornemanni exercitationum criticarum in versionem LXX. interpretum ex Philone specimina tria prodierunt Gottingae ann. 1773. et Hafniae ann. 1776. et 1778. octonis. De primo et secundo vide, quae differunt I. A. Ernestus bibl. theolog. nouiss. part. III. pag. 416 sqq. et part. IV. pag. 243. et I. D. Michaelis bibl. orient. part. IV. p. 160 sqq. *Scharf*.

[*Io. Gottl. Jaegeri* observationes in Prouerbiorum Salomonis versionem Alexandrinam. Meldorfi. 1788. *Pfeiff.*]

[*Io. Christ. Koennecke* progr. de variis causis dissensus versionis Alexandrinae ab Archetypo. Magdeb. 1771. *Pfeiff.*]

[*Berend Kordes* observationes in Ioniae oracula specimen, ratione potissimum habita versionis Alexandrinae fragmentorumque hexaplarium. Ien. 1788. 4. *Pfeiff.*]

G. To. Lb. Spicilegium animaduersionum ad hexapla Origeniana e codd. syriacis post Brunsum et Hassium edidit repertor. bibl. et orient. literat. part. XV. nr. 2.

Christ. Frid. Loesneri observationes ad veteres interpretes graecos libri Prouerbiorum Salomonis, editas Lipsiae ann. 1761. quaternis, commendat I. A. Ernestus bibl. theolog. part. II. pag. 936.

Christ.

Christ. Frid. Matthaei animaduersiones ad Origenis hexapla, ex cod. B. SS. synodi Mosquensis excerptae, insertae sunt repertor. bibl. et orient. literat. part. IV. nr. 6. Eiusdem libri part. XVI. nr. 9. exstant variae lectiones ad LXX. itemque lectiones Aquilae, Symmachi, Theodotionis et editionis quintae et sextae ad Canticum canticorum ex cod. cel. Matthaei.

Ioh. Dau. Michaelis programma, vernacula lingua scriptum, in quo de scholis, super versione septuagintaurali habendis, exposuit Gottingae ann. 1767. 8. commemoro, ne quid consulto neglexisse videar. Nam multo plus, quam hoc libello populari, illustravit versiones graecas V. T. egregiis obseruationibus, quas cum aliis libris adspersit, tum bibliophaecae orientali, veluti part. IX. pag. 166 sqq. de interpolationibus codicis Alexandrini. Sed eas hic enumerare nihil attinet. [Idem in *Einleitung in die Schriften des alten Bundes*, tom. I. pag. 124. de versione LXX. virali libri Iobi prolixè egit. *Pfeiff.*]

Henr. Oweni exstat liber Anglicus, *An Enquiry into the present state of the Septuagint Version of the old Testament*, editus Londini ann. 1769. octonis, quem, quia Iudaeos corruptae versionis septuagintauralis reos agit, temere, vt opinor, laudat *B. Kennicottus* diff. general. in Vet. Test. Hebr. pag. 152. et si ceteroqui non nego, verum esse, quod ille contendit, versionem septuagintauralem multis et grauib. vitiis laborare, et, vt his purgetur, codd. MSS. diligenter excutiendos esse. Maioris ad nostrum quidem institutum momenti est collatio codicis Cottoniani Geneseos cum editione Romana a viro clarissimo *Ioh. Ern. Grabio* iam olim facta, quae eiusdem cura prodiit ibidem ann. 1778. octonis. Conf. Repertor. bibl. et orient. literat. part. XIV. pag. 31 sq. [Idem edidit *Critical disquisitions containing some remarks on Mosius edition of the book of Joshua and on Origen's celebrated Hexapla*. Lond. 1784. 8. Eiusdem auctoris *a Brief account etc.* iam supra ad §. 7. mentionem feci. *Pfeiff.*]

Ioh. Gottfr. Scharfenbergius edidit animaduersionum, quibus loci nonnulli Danielis et interpretum eius veterum praesertim Graecorum illustrantur et emendantur, specimen, Lipsiae ann. 1774. octonis, et animaduersionum, quibus fragmenta versionum graecarum V. T. a *B. Montefalconio* collecta, illustrantur et emendantur, specimina duo ibidem ann. 1776. et 1781. octonis, de quibus vide I. A. Ernestii biblioth. theolog. nouiss. part. IV. pag. 447 sqq. et I. C. Doederleinii biblioth. theolog. select. part. II. pag. 29 sqq. Idem cum in *prolusione de Iosephi et versionis Alexandrinae consensu*, tum in animaduersionibus ad Lud. Cappelli criticae sacrae tomum II. et adpendicem edit. Halens. adspersit nonnulla, quae versionibus graecis V. T. illustrandis et emendandis prosint.

Io. Frid. Schleusnerus edidit collationis *Prouerbiorum Salomonis cum bibliis polyglottis Londinensibus et hexaplis Origenianis specimen*, Lipsiae ann. 1782. quaternis, de quo confer I. C. Doederleinii biblioth. theolog. select. part. II. pag. 395. Neque minus huc pertinent eiusdem curae criticae et exegeticae in Threnos Ieremiae, insertae repertor. bibl. et orient. literat. part. XII. nr. 1. et curae hexaplares in Psalmorum libros ex patribus graecis, quarum particula prima prodiit Goettingae ann. 1785. 4. *Scharf.*

[Eiusdem Obseruationes criticae in versiones graecas oraculorum Iesaeae. Goetting. 1788. (conf. Eichhornius biblioth. vol. II. pag. 748.) *Pfeiff.*]

[Eiusdem Commentarii noui critici in versiones veteres Prouerbiorum Salomonis spec. I. et II. Goetting. 1790. et 1792. *Pfeiff.*]

Ioh.

Ioh. Sal. Semlerus in *epistola ad I. I. Griesbachium de emendandis graecis V. T. interpretibus*, quae Halae ann. 1770. octonis prodiiit, neque iminerito a I. A. Ernesto biblioth. theolog. nouiss. part. I. pag. 200 sqq. Critices sacrae studiosis commendatur. Nam non solum praeclare docet, quot et quam grauibus vitiis laboret Montefalconiana editio Hexaplorum Origenianorum, et quomodo emendatior et copiosior parari possit; sed etiam exempla multa et insignia emendationum proponit. Simile specimen emendationum, quas lectionis diligentia et ingenii subacti felicitas suppeditauit, vir summius protulit in *apparatu ad liberalem Vet. Testamenti interpretationem* pag. 297—305. *Ioh. Aug. Starckius* de multis locis versionum graecarum Vet. Test. docte disputauit sect. V. et VI. prologi critici ad *Davidis aliorumque poetarum hebraeorum carmina*, qui prodiiit Regiomonti et Lipsiae ann. 1776. et sequenti, octonis.

G. L. Spohn syllogen var. lectt. ad vers. graec. ecclesiast. edidit ad calcem vers. germ. eccl. Conf. I. C. Doederleinii bibl. theol. sel. part. III. pag. 344.

Frid. Andr. Strothius varias lectiones versionis septuagintauralis, e libris Iustini Martyris, Eusebii, Basilii, Chrysostomi, Theodreti et Hieronymi collectas, proposuit in repertor. bibl. et orient. literat. part. II. nr. 3. part. III. nr. 6. part. V. nr. 2. part. VI. nr. 4. et part. XIII. nr. 4. verum ita, vt passim earum originem et indolem excuteret, atque omnino de vestigiis Origenianae recensitionis versionis septuagintauralis in libris doctorum veteris ecclesiae perite et scienter disputaret. [Idem *Strothius* Indicem codd. versionis LXX. edere coepit in eodem Repert. T. V. p. 94. VIII. p. 177 sq. *Beck.*]

[*Frid. Wilh. Sturz* de dialecto Alexandrina ratione simul habita versionis librorum V. T. graecae. disput. III. Lips. et Gerae 1786—1792. *Pfeiff.*]

[*Ios. Torelli* animaduersiones in hebraicum Exodi librum et graecam LXX. interpretationem notatae et examinatae a *I. F. Frischio*. Lips. *Pfeiff.*]

[*Sam. Theoph. Wald* curarum in historiam textus vaticiniorum Danielis specimen I. Lips. 1783. tangit maxime codicem Chisianum. *Pfeiff.*]

[*I. H. Wepler* in philologisch critischen Fragmenten, praeter alia ad versiones graecas, plurima praefertim fascic. 3. de variantibus interpretum lectionibus in Genesi dixit. *Pfeiff.*]

[*Wern. Car. Lud. Ziegler* in theologischen Abhandlungen vol. I. Goetting. 1791. versionem graecam libri ludicum illustrauit (conf. Ien. A. L. Z. 1791. nr. 101. et Eichhornii bibl. vol. III. pag. 445.) Plura dabit *Koecherus* in analectis ad Wolfii bibl. hebr. tom. II. pag. 108 sqq. *Pfeiff.*]

Tom. II. Opp. Hieronymi edit. Paris. 1699. fol. pag. 830—886. exstat *Origenis hexaplorum pars non minima graece et latine e tomo II. opp. S. Hieronymi collecta et adornata*. Duo volumina hexaplorum Origenianorum promissit Ioseph. Blanchinus in epist. dedicat. ad Corsinum Card. part. II. euangelicar. quadrupl. lat. vers. ant. sed non dedit, praeventus morte.

Praeter hos multa, quae versionibus graecis V. T. illustrandis et emendandis prodesse, protulerunt ii, qui, vt nihil dicam de Lud. Deo, Ed. Pocokio et Alb. Schultentio, nostra aetate libros hebraicos V. T. cum versionum antiquarum, tum linguarum orientalium ope interpretari conati sunt, veluti *Frid. Eberh. Boussenius* in libris, vernacula lingua scriptis: *Critische*

tische Erleuterungen des Grundtextes der heiligen Schriften A. T. Hal. 1760 — 1764. 8. decem voluminibus, et *Beiträge zu einem richtigen System der hebräischen Philologie*, Lips. 1762. et 1763. 8. duobus voluminibus. Conf. I. A. Ernesti biblioth. theolog. part. II. p. 703. part. III. pag. 67. et part. IV. pag. 615 sqq. [*Plum disp. pro gradu doctoris theologiae: observationes in textum et versiones maxime graecas Obadiae et Habacuci. Gottingae 1792.*] Proderit etiam hanc in rem consulere interpretes grammaticorum et lexicographorum veterum, imprimis Hesychii et Suidae, et alios viros doctos, qui scriptores graecos notis aut peculiaribus libris observationum explicarunt et emendarunt, vt P. Wesselingius in *probabilibus*, Chr. Frid. Matthaeus in *lectionibus Mosquensibus* etc. L. C. Valkenarius. conf. Doederlein. bibl. theolog. f. part. III. pag. 268. 278. *Scharf.*] — Hinc laudanda est opera cl. Io. Chr. Gottlieb Ernesti, a quo editae sunt *Glossae sacrae Hesychii* — Lips. 1785. 8. et *Suidae et Phauorini glossae sacrae graecae*, cum spicilegio glossarum sacrarum Hesychii et Etymol. M. Congessit, emendauit et notis illustrauit I. C. G. Ernesti. Acc. dissert. de glossis sacris Suidae et Phauorini. Lipsiae 1786. 8. mai. *Harl.*

Dictionarium hebraicum ex LXX. Hieronymo, Aquila, Symmacho et Theodotione collectum, item Hellenisticum parasse se testatus fuit *Drusus* praef. ad Praeterita sua. Nonnumquam interpretationes Aquilae, Synmachi, ac Theodotionis, quemadmodum LXX. quoque interpretum frequentissime, aduocat in praestantissimo lexico suo Io. Cocceius. Constat praeterea Conradum Kircherum Augustanum ¹⁶⁹⁹, Hoeschelio impellente, laudatissimo studio composuisse concordantias versionis LXX. interpretum, sub hebraeis vocibus digestas, et indice graeco (licet non satis pleno) instructas. Francof. 1607. 4. Idem de vsu harum Concordantiarum singulari est diatriba commentatus. Witteb. 1622. 4. Breuiora lexica in LXX. interpretes edidit Zacharias Rosenbach, Herb. 1634. 8. Mich. Crellius, Altenb. 1646. 12. et Christianus denique Schotanus, Franeq. 1662. 12. *Fabric.* His iungendae sunt *Abr. Trommii Concordantiae graecae in septuaginta interpretes*, editae Amstelodami et Traiecti ad Rhenum ann. 1718. duobus voluminibus formae maximae, quibus praeter indicem hebraicum et chaldaicum adiectum est B. Montefalconii lexicon hexaplae graecum, de quo supra dixi. Trommii liber, simulac prodiit, a I. h. Gagniero, qui simile opus moliebatur, impugnatus est in *vinclis Kircherianis sive animaduersionibus in nouis Abr. Trommii Concordantiae graecae versionis vulgo dictae LXX. interpretum*, Oxon. 1718. fol. quibus ille, nescio quam bene, respondit in *epistola apologetica*. Conf. C. M. Pfessii introduct. in histor. theolog. literat. part. I. pag. 135. Sed etiam si negari non potest, Trommianum non minus quam Kircherianum opus multis et magnis vitiis laborare; quae viri docti, I. A. Ernestus diss. de difficultate interpretationis grammaticae N. T. §. 18. pag. 271. opusc. philol. crit. et institut. interpret. N. T. part. II. cap. 7. §. 17. I. F. Fischerus prolus. de versionibus graecis librorum V. T. pag. 188 sq. et alii passim notarunt; tamen, vt nunc quidem est, neutro adminiculo prorsus carere licet. Neque vero fieri potest, vt, antequam contextus versionum graecarum V. T. purgatus sit innumeris propemodum mendis librariorum et vtcunque relictus in integrum,

yyyyy) Vide Kircheri praef. et Hoeschelii epist. ad Iungermannum, post Hotomannianus pag. 462 sq. In biblioth. Bodleiana exstant haec Kircheri

concordantiae, multis vocabulis ab erudita manu auctae.

Vol. III.

V v v v

tegrum, lexicon ad vsum eorum necessarium condatur tale, quale peritiores adhuc desiderant et expectant a viro, graece et hebraice doctissimo reique criticae peritissimo, *Ioh. Frid. Fischer*, qui duplicem earum clauem edere constituit, alteram *Alexandrinae versionis integrae*, alteram *sex ceterorum fragmentorum*, cuius specimen prodiit Lipsiae ann. 1758. octonis. Nam *Ioh. Christ. Bielius*, cuius nouum thesaurum philologicum sine lexicon in LXX. et alios interpretes et scriptores apocryphos Veteris Testamenti cura E. H. Mutzenbecheri editum Hagae Comitum ann. 1779. et 1780. octonis tribus voluminibus cupidi quidam iudices, veluti auctores bibliothecae criticae Amstelodamensis vol. I. part. IV. pag. 124 sq. et *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. XVI. pag. 168 sqq. nimis laudibus ornant; quinquam in singulis verbis colligendis inprimisque ope veterum lexicographorum illustrandis omnium reliquorum diligentiam superauit, tamen, non instructus satis a critica facultate, multas lectiones vitiosas, atque adeo monstrosas, intactas reliquit, et contorte explicauit, vt nihil dicam de verbis aut prorsus neglectis, aut male intellectis, aliisque huius libri vitii recte notatis a *I. C. Doederleinio* biblioth. theolog. select. part. I. pag. 11 sqq. et part. II. pag. 339 sqq. atque *I. F. Schleusnero*, qui lexici in interpretes graecos V. T. maxime scriptores Apocryphos spicilegium post *Bielium* edidit Lipsiae ann. 1784. octonis, et secundum specimen Lips. 1786. Conf. *I. C. Doederleinii* bibl. theolog. select. part. III. pag. 98 sqq. Ceterum supplementa et emendationes operis *Bieliani* etiam editor in praefatione ad tom. III. promisit. *Scharf*.

XI. Superest, vt reliquas versiones bibliorum sacrorum graecas deperditas breuiter perstringam, tres maxime Anonymas:

Quintam, in Aethiaco litore repertam, Nicopoli ab Origene, vt ex Origenis ipsius testimonio referunt *Rufinus* Inuestiua posteriore in *Hieron.* et *Hieronymus* praef. ad Homilias Orig. in Cantica canticor. Confer *Eusebium* VI. 16. hist. eccles. ^{zzzzz}) Hanc quintam cum non *Lucianea* confundunt *Isidorus* Hispal. VI. 3. Orig. eumque sequuti *Ranulphus Higdenus*, *Cesariensis*, *Hugo de S. Victore* etc. Quaedam ex hac quinta profert *Eusebius* in Psalmos pag. 73. 302. 471. 457. 441. 418. 359. 348. 346. 332. 319. 294. 292. 286. 276. 266. 274. 240. 241. 219. 199. 162. 148. 139. 106. 94. 92. 597. vbi notat, eam LXX. interpretibus accedere eo in loco, quo *Aquila* et *Symniachus* ad iudaicam sententiam propius erant interpretati. In loco *Michae* quintam traditionem laudat *Ambros.* epist. 70. tom. II. p. 1065. *Fabric.* [Errore fere simili septimam versionem hexaplarem cum *Lucianea* recensione versionis septuagintaualis confuderunt pseudo-Athanasius in synopsi sacr. et *Euthymius Zigabenus* in praefat. ad Psalmos, a quibus ita decepti sunt *Brian.* *Waltonus* et *Lud. Cappellus*, vt ille *Lucianum Martiorem* auctorem versionis *Septimae* fuisse crederet prolegom. bibl. IX. 20. hic *Origenem* crit. sacr. lib. V. cap. III. §. 7. Conf. *B. Montefalconii* prolegom. hexapl. cap. VIII. §. 2. *Scharf*.]

Sextam

zzzzz) Ex hoc *Eusebii* loco *Montefalconius* quidem *Hierichunte* versionem *Quintam* repertam fuisse, colligit prolegom. hexapl. cap. VIII. §. 2. Sed *Hodius* *Septimam*, sequutus *Valesianam* de emendatione loci illius coniecturam, quam et aliunde confirmari putat de bibliorum textibus

originalibus pag. 591 sq. At si hanc non probes, verba *Eusebii* tam ambigua sunt, vt equidem *Hieronymi* auctoritate commotus versionem *Quintam* *Nicopolitanam* et *Sextam* *Hierichuntinam* adpellare malim. *Scharf*.

Sextam, repertam ab eodem Origene, Ierichunte, quam *Eriphanius* cap. 17. de ponderibus ac mensur., Athanasius in synopsi scripturae sacrae, Euthymius praef. ad Psalmos *quintam* adpellant. Iosephus, scriptor [P] Christianus in Hypomnestico MS. Πέμπτη δὲ ἔκδοσις εὐρέθη ἐν Ἱερὶχω ἐν πίθοις χαλκοῖς κεκρυμμένη, ἣν ἐπιγεγραμμένη τὸν ἑρμηνεῖα· φασὶ δὲ αὐτὴν ὑπὸ γυναικὸς ἑρμηνεύσθαι, τὸ καὶ ἐν οἰκίᾳ γυναικὸς ἐπιμελὲς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις εὐράσθαι τὰς πίθους. Verba ἐπιμελὲς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις, miror, omitti a clarissimo Hodio, vbi hunc Iosephi locum ex MSto codice producit pag. 589. et de versionibus hisce differit diligentissime. Vtraque haec interpretatio non omnes libros biblicos complectebatur ^{aaaaaa}), sed maxime hos, qui versibus compositi sunt, vt testatur Hieronymus com. in epist. ad Tit. III. hoc est Iobum, Psalmos, Canticum canticorum, ac praeterea Prophetas minores. Idem Hieronymus *Iudaicos translatōres* vocat lib. II. aduersus Rufinum; at in versiculum XIII. orationis Habacuci, ex sexta editione hanc affert translationem: ἐξήλας τὴν σῶσιν τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦν τὸν Χριστόν σου. Citatur semel ab *Eusebio* in Psalm. pag. 521. et forte innuitur per ἑτέραν ἔκδοσιν pag. 294. *Fabric.* Hinc etiam Montefalconius, qui tamen Habac. III. 13. διὰ Ἰησοῦ τὴν Χριστόν σου legendum monet, *Hodius* de biblicorum textibus originalibus pag. 591. et *I. S. Semlerus* epist. de emendandis graecis V. T. interpretibus pag. 49. auctorem *Sextae* versionis Christianum fuisse colligunt. Eundem porro perinde atque auctorem *Quintae* versionis sequutum esse rationem interpretandi fere similem Symmachianae, atque adeo liberiores et minus adstrictam verbis hebraicis, exemplis docet *Montefalconius* proleg. hexapl. cap. VIII. §. 3. et 4. *Scharf.*

Septimam denique, memoratam *Eusebio* VI. 16. hist. eccl. et *Hieronymo* in Habacuci cap. II. quae Psalmos et Prophetas minores complectebatur, et alia forte nonnulla ^{bbbbbb}). In codice Marchaliano Esaias, vbi praeter Aquilam, Symmachum, et Theodotionem subinde citantur οἱ Γ, siue οἱ τρεῖς, videri possint anonymae hae tres interpretationes innui, si, maiores etiam Prophetas illis comprehensos olim fuisse, aliunde constaret. Igitur eruditissimus *Hodius* pag. 594. potius subscribit coniecturae Waltoni, qui suspicatus est, designari tres vulgares LXX. viralis versionis editiones a Pamphilo, Luciano et Hesychio recensitas, de quibus infra §. XIV. et quas non valde inter se diuersas fuisse notat *Waltonus* IX. prolegom. 25.

V v v v 2

et

^{aaaaaa}) Hoc dubium esse putat Montefalconius, etsi certum sit, Origenem in nonnullis tantum libris tres illas versiones hexaplis inseruisse. Hieronymum certe, quum diceret, nonnullos libros et maxime hos, qui apud Hebraeos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habere, rem parum accurate narrasse, videtur adparere ex eo, quod in metricis quidem libris Iobi et Prouerbiorum nullum trium illarum versionum vestigium exstat; sed non pauca fragmenta versionis Quintae et Sextae e codd. MSS. prolata sunt in libris, quos nemo metricis adnumerat, veluti Pentateucho et libris Regum; quam in rem praeter *Montefalconii* prolegom. hexapl. cap. I. §. 6. conferendae sunt *P. I. Brunsi* curae hexaplares

in librum IV. Regum supra laudatae. Ceterum Montefalconium, (conf. *I. G. Eichhornii* introduct. in Vet. Test. part. I. pag. 483 sq.) et Assemanum, qui Psalterium Syriacum MS. quod e Quinta versione hexapli expressum et Florentiae in bibliotheca Medicea exstare narrat, errasse, monuit *Iac. Georg. Chr. Adlerus* in libro, quem inscripsit: *kurze Uebersicht seiner biblisch-critischen Reise nach Rom* pag. 66 sq. *Scharf.*

^{bbbbbb}) Huius etiam versionis auctorem eam sequutum esse rationem, vt verba hebraica non adnumeraret lectori; sed adpenderet, inprimis adparet ex fragmentis, quae Montefalconius ad Canticum siue caput III. Habacuei protulit. *Scharf.*

et 27. *Fabric.* Sed Waltonum ita refutavit *B. Montefalconius* prolegom. hexapl. cap. X. §. 3. ut ostenderet, in aliis quoque codd. MSS. nota ei F. Aquilan, Symmachum et Theodotionem significari. Confer etiam *Rich. Simonis* biblioth. crit. tom. I. pag. 180. et repertor. bibl. et orient. literat. part. III. pag. 216 sq. *Scharf.*

XII. ORIGENES, Alexandrinus presbyter, cui ab indefesso labore Adamantii et Chalcenteri nomen haesit, prae ceteris omnibus editione insigni versionis graecae LXX. interpretum praeclare iam pridem de ecclesia promeritus esse noscitur. Haec fuit, quae passim in veterum scriptis pro emendatissima ^{cccc} celebratur, et cum *κοινή* siue vulgata ante-Origeniana male confunditur ^{ddddd} a viris quibusdam doctissimis: quamquam et LXX. interpretes in genere interdum *vulgatam* ^{cccc} editionem Hieronymus adpellat. Continebat vero Origenis editio translationem LXX. senum, diligenter emendatam e codicibus optimis, speciatim illo Alexandrino in Serapeo: [vide *Hodium* de bibliorum textibus originalibus pag. 612. 640 sq. et *I. A. Ernesti* diss. de Origene interpretationis librorum sacrorum grammaticae auctore §. 15. pag. 304. opusc. philol. crit. *Scharf.*] praeterea cum hebraico vel [P] cum Aquilae fortassis versione ^{ffff} (neque enim hebraicarum literarum admodum peritus ^{ssssss}) erat Origenes,) ita collatam, ut, ubicunque aliquid in LXX. virali abundaret ^{hhhhh}, id notaretur obelo siue virgula: ubi deficeret nonnihil, hoc ex alia versione, Theodotionis ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ) maxime,

^{etcccc}) Videndus *Hodius* pag. 613.

^{ddddd}) id. pag. 617.

^{ssssss}) id. pag. 609.

^{ffffff}) Videtur *Fabricius* hanc coniecturam, parum probabilem, debere *Ioh. Clerico* quaest. Hieronym. pag. 37. cuius temeritatem in Hieronymo reprehendendo et inscitiae Hebraismi accusando recte castigavit multis locis nuperus editor operum Hieronymi, *Dominicus Vallarsus*. Illa quidem, quae quaest. Hieronym. II. de Origenis peritia lingu e hebraicae disputat, omnia prope modum, ut ipse profitetur, hausit ex *Huetii* Origenianis. Sed hunc bene refutavit *I. A. Ernestus* diss. de Origene interpretationis librorum sacrorum grammaticae auctore §. 8 — 10. Confer etiam eiusdem biblioth. theolog. nouiss. part. II. pag. 368 sq. et *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. V. pag. 49. ubi de simili fere coniectura *O. G. Tychsenii* exponitur, qui tam parum sibi constat, ut Origenem, quem Hebraica graece scribere suo apte ingenio potuisse pag. 59. negat, versiones Graecas V. T. e codice Hebraeo genuino correxisse credat p. 104. Tentam de variis codd. hebraicorum Vet. Test. MSS. generibus. *Scharf.*

^{gggggg}) Agnoscunt hoc *Hurtius* II. 1. 2. Origenian. *Tillemontius* Memor. H. E. T. 3. p. 754. *Albertinus* de Eucharistia pag. 353. *Petauius* tom.

I. dogm. theol. pag. 561. *Morinus* exerc. bibl. pag. 322. *Io. Clericus* quaest. II. Hieronym. et *Elias Boherellus* ad eruditam suam gallicam librorum Origenis contra Celsum versionem pag. 27.

^{hhhhh}) De notis criticis Origenis vide praeter scriptores supra lib. II. cap. 2. ad §. 18. laudatos, *Andream Masium* ad Iosuan pag. 122. *Io. Morini* lib. I. exerc. bibl. IV. 1 sq. *Huetii* Origeniana pag. 260. *Hodium* pag. 150. 291 sq. et 605. et 623 sq. *Vossius* pro libro Grotii contra Rauenispergerum cap. 2. *Montfaucon* Palaeogr. gr. pag. 371 sq. *Fabric.* Addendus est *Montefalconius*, qui proleg. Hexapl. cap. IV. §. 3 et 4. ea, quae *Fabricius* de vsu asteriscorum, obelorum, et lemniscorum in editione versionis septuagintaualis hexaplari describit, multis exemplis illustravit, vsus hanc in rem codd. MSS. Strictum eandem rem attingit *Henr. Valesius* de critica lib. I. pag. 171 sq. ubi vid. not. P. Burmanni. *Scharf.* — [*Villoison* in Prolegg. ad Homerum supra citatis.]

ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ) *Vsser.* de LXX. interpr. versione synt. cap. 6. Specimen ex antiquiss. cod. Colbert. asteriscis et obeliscis notato, exhibet *Montfaucon* Palaeogr. pag. 188. *Fabric.* Eusebius ad Eisaie XXXIV. 4. pag. 486. *μη κάμουν δι ἐν τῇ τῶν ὁ ἱερωνίου τὸ, καὶ ταῖς ὁρταῖς πάλαι αὐ δυνάμεις τῶν ἱερωνίων, μετὰ ἀσπερίων ἐν τῇ τῶν ἱερωνίων ἱερωνίων ἀσπερίων.*

me, suppleretur, atque stellula siue asterisco notaretur; vbi denique aliquid a LXX. interpretibus redditum esset paulo obscurius, ei sub lemnisci nota ^{*****}) adiungeretur lucidior altera translatio, itidem plerumque e Theodotione, nonnumquam et ex Aquila ^{****}) vel Symmacho repetita: vnde fortassis est factum, vt in nostris quoque editis nonnumquam verba sacrorum scriptorum bis ^{*****}) graece reddita iunctim legamus, locis ex Origeniana illa hexaplari transcriptis, quae integra, periade vt pura LXX. seniorum ex Origenis tetraplis, hodie in nulla editione superest. Ceterum constat, hexaplarem illam olim veluti praestantissimam vna cum obelis et reliquis notis criticis non modo graece saepius descriptam; sed quoque in ecclesia latina frequentatam esse, latine redditam et in orientalibus, lingua Syriaca atque Arabica. Verum sua iam aetate conquestus est S. Hieronymus epistola 135. ad Suniam et Fretelam ^{*****}), quod, librariorum negligentia virgulis et asteriscis subtractis, distinctio vniuersa confunderetur. Tanto magis arduum videtur hodie Origeniana illa signa restituere, quod facturum tamen se nuper spondit Grabius. Quamquam in libris quibusdam praeceunt adhuc codices MS*i* ^{*****}), siue Graeci, vt Arundellianus, e quo librum Esther, notis [P] Origenis criticis distinctum, edidit Vsserius ad calcem syntagmatis de LXX. interpretum versione [vide supra §. VI. Ibidem dictum est de Curteriana editione Iesaeae et Masiana Iosuae. Scharf.]

V v v v 3

et

*****) Hoc incertum esse, supra monui ad §. X. Sed quod Fabricius mox addit de origine *διεργασίας* in plerisque libris cum manuscriptis, tum editis, versionis septuagintaualis, exemplis confirmavit B. Montefalconius prolegom. hexapl. cap. IV. §. 5 et 6. Scharf.

*****) Hodius pag. 606.

*****) Vide supra §. X. pag. 340.

*****) Sunia et Fretela, virorum nomina, non foeminarum, vt iam notatum viris doctissimis. Sic Attila, Totila, Froila, Bliuila, Ceurila, Vlpila, Agila, Suintila, Amala, Chintila, apud Iornandem et Isidorum: Traquila nomen serui in chronico S. Benigni Diuionens. apud Dacherium tom. I. spicileg. pag. 364. Sentila, rex Hispaniae, id. pag. 388.

*****) Hodius pag. 619. Vsserius de LXX. interpr. versione synt. cap. 9. vbi mentio plurium codicum MS asteriscis Origenianis instructorum. De Rupifucaldiano agit Curterius praef. ad Procopii comment. in Ies. et Morinus exerc. bibl. pag. 214 sq. Et excerpta ac variae lect. ex hoc aliisque codicibus in tomo VI. Polyglott. Londinens. De codice Chisiano 800. annorum, complexo quatuor Prophetas maiores, et altero simili, Vaticano, meminit Mabillonius tom. I. Musci Ital. pag. 95. Varie codices eximios graecos versionis biblicae, in bibl. Caesareae existentes, refert Lambecius libro III. Comment. de biblioth. Vindob. Fabric. [Multo diligentius, neque solum de iisdem, quos

Vsserius et Hodius enumerant, sed etiam aliis codicibus Hexaplaribus differuit Ioh. Ern. Grabius in prolegomenis ad versionem septuagintaualis et cap. III. dissertationis de variis vitiis LXX. interpretum versioni ante Origenis acuum illatis. De codice Marchaliano siue Rupifucaldiano adiri potest praeter eos, quos Fabricius laudat, Rich. Simonis biblioth. crit. tom. I. cap. 13. pag. 176 sqq. et Repertor. sur bib. und morg. Litt. part. VII. p. 189. Codicis Chisiani descriptionem debemus Simoni de Magistris, qui, vt alibi dictum est, ex hoc codice versionem septuagintaualis oraculorum Danielis edidit. Sed latius de his exponere nihil attinet, cum nuper indicem codd. MSS. versionis septuagintaualis proposuerit Frid. Andr. Strothius Repertor. bibl. et orient. literat. part. V. nr. 2. part. VIII. nr. 6. et part. XI. nr. 2. vbi etiam eos, qui de codicibus nonnullis insignioribus, vt Alexandrino et Vaticano, differuerunt, commemorauit. Sed hoc non in omnibus codicibus, nostra aetate diligentius excussis, v. c. Cottoniano, Chisiano, Marchaliano, factum esse, miror. Scharf. — Codicem Geneseos Cottonianum antiquissimum contulit Magnus Crusius eiusque lectiones cum Breitingero instituit communicare, Owenius ex schedis Grabianis, qui eundem contulit, edidit Lond. 1778. De codice Claromontano vid. Dau. Maichelum de bibliothecis Paris. pag. 95 sq. Codicis in bibl. S. Marci Venetis, variantes Strothius exhibuit, Quedlinb. 1775. Pfeiff.]

et codex alter, e quo Esaiam, Procopii commentariis illustratum, Io. Curterius vulgavit: siue *Syriaci*, vt ex quo Iosua in lucem protulit vir, paucis comparandus, Andreas Masius, testatus, eiusdem codicis ope alios etiam libros V. T. Iudicum historias et regum, praeterea Paralipomenon, et Deuteronomii bonam partem, tum Esdram et Esther, (Iudithae quoque ac Tobiae libros codex ille complectebatur,) similiter virgulis et asteriscis dispungere se potuisse *pppppp*): siue *Arabici*, vt codex Pentateuchi duplex, qui exstat in bibl. Bodleiana *mmmm*), quosque euoluisse se testatur idem Vsserius: siue denique *latini*, vt quibus vsi sunt Io. Cochlaeus *rrrrrr*), Iosephus Maria Carus siue Thomasius *ssssss*), Hugo Ferrandus *tttttt*), et nuper in sua Hieronymi editione Iō. Martianaeus *nnnnnn*). Nam alios quidem omitto, qui nova industria obelos et asteriscos adposuerunt, labore non fortassis plane reprehendendo, quo latinam versionem veterem vulgatam ad hebraea et graeca exigent, vt in bibliis suis Paris.

1558.

pppppp) Huius pars altera olim fuisse videtur codex Syro Hexaplaris, qui nuper repertus est in bibliotheca Ambrosiana Mediolani. Certe reliquos Vet. Test. libros cum canonicos tum apocryphos complectitur. Indolem huius codicis descripserunt diligenter atque ita, vt locos quosdam insigniores Iesaias, Danielis et Psalmorum proferrent, *Paul. Jac. Brunsius* Repertor. bibl. et orient. literat. part. III. nr. 4. et *Ioh. Bern. de Rossi* peculiari libello, qui primo prodiit Parmae ann. 1778. quaternis, sed deinde curante I. G. Eichhornio propemodum integer translatus est in Repertor. bibl. et orient. lit. part. III. nr. 5. Confer etiam *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. XIII. pag. 148 sqq. part. XIV. pag. 76 sq. part. XV. pag. 127. et *I. G. Chr. Adler* kurze Uebersicht seiner biblisch-critischen Reise nach Rom p. 194 — 200. — Alius exstat in bibliotheca regia Parisiensi codex Syro-Hexaplaris, de quo vide *P. I. Brunsius* curas Hexaplares in librum IV. Regum, Repertor. bibl. et orient. lit. part. VIII. nr. 4. et *I. G. Eichhornii* dissertationem de auctore versionis Syro-Hexaplaris, insertam parti VII. eiusdem libri pag. 225 sqq. *Specimen libri IV. Regum* ex hoc codice, editum ab Hassio, supra laudaui ad §. X. De utroque codice confer *B. Kennicotti* dissert. general. in Vet. Test. hebr. pag. 219 sqq. et quae *Brunsius* ad h. l. notauit. *Scharf*. — *Ieremiam* et *Ezechielem* e codice Syriaco-Hexaplati Ambrosiano-Mediolanensi edidit *Matth. Norberg*, Londini Gothorum 1787. 501. plagg. in 4. Codex scriptus habetur saeculo VIII. vel saltem X. conf. Repertorium für bibl. und morgenl. Lit. tom. IX. pag. 95. Lectiones ab interprete Syro expressae maximam partem ad codicem Alexandrinum, non raro tamen etiam ad Vaticanum, Complutensemve

exemplar accedunt, vid. *Eichhornii* Bibliothek part. I. p. 837 sqq. *Danielem* denique edidit *Bugatus*, sub tit.: *Daniel secundum editionem LXX. interpretum ex Tetraplis desumptam, ex codice Syro-Estranghelo bibliothecae Ambrosianae Syriace edidit, latine vertit, praefatione notisque criticis illustravit Caietanus Bugatus*, S. Th. I. V. et collegii Ambros. doctor. Mediolani. 1788. conf. *Eichhornii* bibl. part. II. pag. 259. Denique obseruo, *Biornstahl* primum fuisse, qui attentos faceret eruditos ad codices Syro-hexaplares cognoscendos, et *Semlerum* in hermeneutischen Vorbereitungen, Halle 1760 sq. multa de codicibus graecis biblicis adnotasse. *Pfeiff*.

qqqqqq) Vtroque se usum esse ad restituendam editionem hexaplares versionis septuagintaualis, *I. E. Gravius* narrat prolegom. ad Octateuch. cap. III. §. 5. De iisdem et aliis codicibus hexaplaribus Arabicis vide *I. C. Doederleini* biblioth. theolog. select. part. I. pag. 348 sqq. De latinis differit *Gravius* prolegom. ad tom. IV. versionis septuagintaualis cap. III. §. 7 et 8. vbi Psalterium latinum e recensione Hexaplati et cum commentario Brunonis primum ann. 1494. editum atque inde ann. 1618. in bibliotheca patrum Colonienfis tom. XI. e recognitione Ioh. Cochlaei repetitum esse monet. *Scharf*.

rrrrrr) Cochlaeus ann. 1531. edidit Psalterium vetus cum asteriscis et obelis, praefixum commentariis Brunonis, Herbipolitani episc.

ssssss) In Psalterio duplici Rom. 1683. 8. Et in sacror. biblorum titulis veteribus, ibid. 1688. 4.

tttttt) In Psalmos, Paris. 1683. 4. Confere Cotel. tom. III. monument. eccles. gr. pag. 586.

nnnnnn) Vide Acta erud. 1695. pag. 101.

1558. fol. excusis fecit Io. Benedictus ^{vvvvvv}): in noui foederis libris Iacobus Faber ^{wwwwww}), Stapulensis, atque Rob. Stephanus ^{xxxxxx}) in editione minori ann. 1543. et 1545.

XIII. Editionem LXX. senum ita recensitam, suppletam et asteriscis disunctam atque obelis, Origenes ^{vvvvvv}) *hexaplis* suis inseruit ^{xxxxxx}), [P] operi biblico, cui nullum par viderat vel illa vel prior aetas, et quod non tulisse aetatem merito dolemus. In hoc sex columnis, vno iuxta se conspectu positis, vir egregius collocauerat *prima* quidem hebraicum contextum,

^{vvvvvv}) *Rich. Simon* hist. crit. N. T. lib. II. pag. 143. et lib. III. pag. 565.

^{wwwwww}) *Rich. Simon* hist. crit. N. T. lib. II. pag. 134.

^{xxxxxx}) *Rich. Simon* hist. crit. N. T. lib. III. pag. 496.

^{yyyyyy}) De Origenis Tetraplis, Hexaplis et Octaplis perquam diuersa commentati sunt viri docti, ex varie intellectis locis veterum, Origenis, Eusebii, Epiphani, Hieronymi. [Ex Epiphano, minus curioso, et de Hexaplis Origenianis admodum negligenter, ne dicam inepte, differente, haustae sunt ideoque parui aestimandae syriacae narrationes de versionibus graecis Vet. Testamenti, quas e duobus codd. MSS. edidit *P. I. Brunsius* repertor. bibl. et orient. literat. part. XIV. nr. 3. *Scharf*.] Mihi satis fuit de tota re, quae verissima videretur, succincte exponere. Interim euoluat conferatque qui volet A. Masium praef. ad Iosuum, Petauium ad Epiphani. pag. 404. *I. Rud. Wetstenium* in epist. Origenis ad African. pag. 178. *Martianaeum* ad Hieronymum, *Valesium* ad Euseb. VI. 16. et in epistola, Eusebio subiecta, ad Vsserium, contra ea, quae hic vir doctus de binis editionibus graecae versionis LXX. senum, ab Origene in hexaplorum opere coniunctis, pura et ^{ww}, tradidit in syntagmate de LXX. int. versione cap. 5. *Waltonum* prolegom. bibl. IX. 21. *Huetium* Origenian. III. 2. 4. *Dionysii de Riuis* dissertationem de Origenis Hexaplis et Octaplis. Lugd. 1672. 4. *Dan. Heinsii* Aristarch. sacr. pag. 796. Lud. Cappellum critic. f. pag. 337. *J. Vossium* respons. ad obiecta criticae f. pag. 305 sq. *Rich. Simonem* in disquisition. criticis cap. 18. et II. 9. et 10. hist. crit. V. T. *Hottingerum* thesaur. philolog. pag. 288. *Io. Morinum* exerc. bibl. pag. 87. *Caueum* vita Origenis nr. 18. *Alexand. Morum* in causa dei pag. 120 sq. *Frassenum* disquisition. bibl. pag. 263 sq. *Eliam du Pin* prolegom. bibl. tom. I. pag. 183 sq. *Petr. Galefinum* et *Io. Wowerum* in syntagm. de graec. et lat. bibl. inter-

pret. cap. 11. et qui diligentissime in hoc argumento accuratissimeque versatus est, *Humfredum Hodium* de bibliorum textibus original. libro IV. [Hodius, si diligentiam in colligendis et explicandis locis veterum scriptorum de Tetraplis et Hexaplis Origenianis spectes, certe parem non habuit ante Montefalconium, qui, adiutus maxime codicibus manu scriptis, nonnulla ab illo neglecta animaduertit, aut perperam tradita correxit in prolegomenis ad Hexaplorum Origenianorum reliquias, ita, vt haud cunctanter adfirmem, cum, qui Hodium et Montefalconium legerit, reliquis omnibus libris, a Fabricio commemoratis, facile carere posse, et si qui post Hodium et Montefalconium de hexaplis Origenianis recte disputauerint, hos sua ex illorum libris hausisse. *Scharf*.] E nostratibus quoque hanc materiam attigere theologi praestantissimi, *Dorscheus* diff. theologiae Zachariae praemissa, (d) 3. *Kortholtus* de variis scripturae editionibus pag. 374 sq. *Waltherus* Officin. bibl. pag. 275. etc. *Fabric.* [Galefinum Dupin falso scribit, notas in graecam versionem in illo commentario (in quo de editione graeca Romana modo agit,) dedisse. *M. Matth. Elg.* diff. de versione LXX. seniorum. Aboae. 1701. 8. *Neueröfnetes Museum* pag. 431 sq. *Aug. Calmet.* tom. I. diff. 6. proleg. in sacr. lit. tom. III. pag. 266. ante comment. in L. Estherae. *Ioseph Maria a Turre* tom. II. instit. ad intelligentiam verbi diuini scripti pag. 22 sq. Parmae 1711. Quae nouiter de Origenianis scribere eruditi, plures inuenies in Harlesii introduct. in hist. lit. graecae pag. 621. quibus *Dionys. de Riuis* diff. de Origenis Hexaplis et *Roeslerum* in Bibliothek der Kirchenväter part. IX. p. 212 sqq. addo. Reliquos hinc inde adduximus. *Pfeiff.* Cf. *Eichhorn.* Einleitung in das A. T. p. 332 sq. T. I. ed. secundae.] ^{zzzzzz}) Praeter *H. Hodium* de bibliorum text. original. pag. 608. argumentis satis perspicuis hoc demonstrauit *B. Montefalconius* prolegom. Hexapl. cap. IV. §. 2. *Scharf*.

textum, hebraicis consignatum literis, (non Samaritanis, neque punctis animatum vocalibus,) *secunda* eundem hebraicum contextum literis graecis descriptum, *tertia* translationem Aquilae, *quarta* Symmachi versionem, *quinta* versionem LXX-viralem, ita, vt dixi, emendatam, interpolatam, et virgis, stellulisque ac lemniscis notatam, *sexta* denique interpretationem Theodotionis. In quibusdam libris biblicis heptafelida *etiam* erant et octafelida, et fortean enneafelida, siquidem versionem graecam quintam, et sextam et septimam addiderat Origenes, vbi eam nancisci potuit, de quibus dictum a me supra §. XI. Hinc *Octaplorum* apud veteres aliquando mentio, quae tamen ab hexaplis diuersum opus fuisse non videntur viris eruditissimis: [P. D. Huetio Origenian. lib. III. cap. 2. pag. 259. edit. Rothomag. H. Hodio de bibliorum text. original. pag. 595 sqq. et B. Montefalconio prolegom. hexapl. cap. I. §. 5. Scharf.] Praeterea versionem graecam, ex Samaritico confectam, vel saltem illius varietates hexaplis ab Origene insertas contendit *Is. Vossius*. Sed iam supra §. X. adnotaui, veteres, quando Samariticum laudant, respicere versionem Symmachi, Samaritae, e cuius binis editionibus alteram Origenes operi suo adscripsit. Specimen hexaplorum in margine codicis Barberiniani hoc occurrit ad Hoseae XI. 1. vnde illud descriptum exstat in tomo VI. Polyglotton Londinens. et in praestantissimi Cauei vitis patrum Anglice editis tom. I. pag. 227. [P] Tanta vero iam Origenis aetate fuit codicum versionis *τὰν ὁ* diuersitas, vt ipse non eandem per omnia in Tetraplis, eandem in Hexaplis repraesentaret; adde Huetii notas ad Orig. pag. 68. b. Fabric. Praeter Montefalconium, cuius etiam prolegom. hexapl. p. 8. hanc in rem conferenda sunt, idem Pentaplorum potius (primam enim columnam Fabricius suoapte ingenio addidit) quam Hexaplorum specimen, sed diligentius ex ipso codice Barberiniano descriptum et in aes incisum exhibuit *Ioseph. Blanchinus* part. I. euangelicar. quadrupl. lat. vers. ant. post pag. DXXXII. Scharf. Quia autem Fabricius mendose, et, si quidem B. P. L. sequutus est, tam negligenter scripserat, vt etiam ab his aberraret in verbis LXX. intt. et Theodotionis, *Blanchini* autem opus melius poterit consuli; specimen, et breuius et longius vt chartae parcerem, hic omittere malui. Fabricius vero primum

aaaaaaa Conf. I. A. Ernesti diss. de Origene interpretationis librorum sacrorum grammaticae auctore §. 12. p. 300 sq. Contextum Hebraicum in Hexaplis litteris hebraicis, non samaritanis, vt *Is. Vossius* opinabatur, scriptum fuisse, docet B. Montefalconius prolegom. Hexapl. cap. II. §. 1. Sed specimina litterarum hebraicarum veterum, quae ibidem §. 2. e codice Marchaliano profert, merito suspecta sunt viris doctis. Vide B. Kennicotti dissert. general. in Vet. Testam. hebr. pag. 330. edit. Brunouic. Scharf.

bbbbbbb Siue *Heptapla*, vt diserte adpellantur in codice Syriaco bibliothecae regiae Parisiensis, cuius mentio facta est ad §. XII. Confer P. I. Brunsi Curas Hexaplares in librum IV. Regum repertor. bibl. et orient. literat. part. VIII. p. 97. et part. IX. p. 173. *Octaplorum* nomen satis frequenter, sed *Enneaplorum* nusquam obuium esse apud veteres scriptores, monet Montefalconius

prolegom. Hexapl. cap. I. §. 1. et 5. Scharf.

ccccccc Hoc ego quidem cum Hodio de bibliorum text. original. p. 603. et Montefalconio prolegom. Hexapl. cap. I. §. 8. credere malim, quam adfentiri Fabricio, cuius coniectura de Samaritico quam parum probabilis sit, supra ostendi ad §. X. Nam in marginibus Hexaplorum notas varii generis collocatas fuisse, dudum monuerunt B. Montefalconius prolegom. Hexapl. cap. I. §. 7. I. A. Ernestus diss. de Origene interpretationis librorum sacrorum grammaticae auctore §. 24. et alii, etsi recte dubitari potest, an ea, quae nunc in marginibus codd. MSS. notata reperiuntur, omnia ab ipso Origene profecta sint, veluti lectiones *τὰ Ἑβραίων*, *Σύμα* et *Ελληνικά*, de quibus praeter Montefalconium l. I. §. 9. bene disserit I. G. Eichhornius introduct. in Vet. Testament. part. I. pag. 368 sqq. Scharf. adde Semleri hermeneutische Vorbereitungen vol. I. pag. 328 sq. Pfeiff.

mum dederat breue specimen Hex. ex margine cod. Barberin. in tom. VI. Polyglott. Londin. et *Causi* vitas etc. taanslatum: Tum subiunxerat amplum specimen, n. caput I. Geneseos, fragmentis veterum interpretum e Philoponi maxime commentario in Hexaëmeron conquisitis: ad quod Scharfenberg ea, quae sequuntur, adnotauit. *Harl.* — Idem exhibuit *Montefalconius* hexaplorum Origenianorum specimen. Quod si quis contulerit cum nostro, videbit, in hebraico contextu, graece scripto, Montefalconium saepe dissentire a Fabricio, et plerumque melius diuinare quam hunc, nimis, vt opinor, adhaerentem pronuntiationi Masorethicae. Verum non liquet, an semper adsequutus sit antiquum hebraica legendi morem, quem variasse satis constat. בראשית, vt hoc vtar, Hieronymus etiam legit Bressith, fere vt Origenes, quem Montefalconius sequutus in contextu posuit Βρησιθ: sed in margine cod. regii, quem in not. ad h. l. laudat, scriptum est Βαρησιθ. Quare contextum hebraeo-graecum, tantum operarum mendis purgatum, trado lectoribus ^{ddddddd}, simul eos monens, vt, si hac de re recte iudicare velint, adeant *Ioh. Drusii* librum, qui inscribitur *Alphabetum Hebraicum vetus*, et *B. Montefalconii* dissertationem de veteri hebraicarum literarum et vocalium pronuntiatione pag. 394 sqq. tom. II. Hexapl. Origen. quae hinc translata est in *Ioh. Chr. Wolfii* bibliothecae hebr. part. II. pag. 648 — 657. Sed versionem septuagintauirolem, asteriscis et obelis distinctam, quam Fabricius e speciminibus, nouae τῶν ο editionis adiectis, *Ioh. Ern. Grabii* epistolae ad Ioh. Millium (vid. supra §. VI. pag. 330.) descripsit, verum ita, vt nonnulla temere mutaret, refinxi ad exemplar Grabianum, neglectis tamen minutiis, quae ad recessionem Hexaplarem nullius sunt momenti. Neque minus in constituenda lectione reliquorum interpretum passim ita discessi a Fabricio, vt in ipso contextu aut delerem aut adderem nonnulla, nixus auctoritate Montefalconii, etsi Iohannis Philoponi, e cuius libris VII. in cap. I. Geneseos de mundi creatione graece et latine a *Balthas. Corderio* editis Viennae ann. 1630. quaternis, etiam Montefalconius sua magna ex parte hausit, diligentia et fides in laudandis verbis interpretum graecorum non immerito suspecta est viris doctis. Conf. *Car. Aug. Thiemii* disp. pro puritate Symmachi pag. 21. Ceterum praeter Montefalconium de fragmentis versionum Aquilae, Symmachi, Theodotionis, variis lectionibus versionis septuagintauirolem et verbis, asterisco vel obelo notatis, consulendae sunt adnotationes Grabii l. I. pag. 57 sqq. Haec Scharfenb. Idem Scharf. ad Aquilae versionem Genes. I. 12. adscripsit notam, quam cum sequentibus ad Theodotionem et Symmachum retinere, quam delere malui: saltem id quibusdam lectoribus haud ingratum fore arbitror. Scharfenb. vero haec adnotauit. „Aquila: καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Praeter haec Montefalconius e scholiis editionis Romanae, (conf. *Grabii* epist. ad I. Millium pag. 64.) profert verba Aquilae σπειρίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν, quae videntur quidem respondere hebraicis מרע ורע למינר, sed haud dubie huc traducta sunt e versu antecedente, vbi versionem Aquilae σπειρόμενον σπέρμα — εἰς τὸ γένος αὐτῶν mirum in modum corruptam et e septuagintauiroli interpolatam esse videbit, quicumque hebraica cum graecis diligenter contulerit. Pro σπειρόμενον opinor legendum esse σπέρμαϊνον. Nam infra vs. 29. idem interpres hebraica ורע ורע, quae nullo modo differunt a מרע ורע, vertit σπέρμαϊνον σπέρμα. Vnde simul adparet,

ddddddd) Ego vero, vt monui, satius duxi, hoc specimen h. l. omittere; notam tamen Scharfenbergii retinere, vt intelligatur, num bene fe-

cerim, nec ne? et vt possessores pristinae editionis possint de specimine Fabriciano iudicare. *Harl.*

X x x x

Vol. III.

adparet, ibidem, vbi eadem verba repetuntur in hebraeo, pro *ἐσπαρμένον σπέρμα* rescribendum esse *σπερμαῖνον σπέρμα*, vt vere legitur apud Theodoretum quaest. 51. in Genes. Conf. I. A. Ernesti biblioth. theolog. part. IX. pag. 391 sq.

In vs. 20. *Theodotion*, κατὰ πρόσωπον σπέρματος ἑβραῖν. Montefalconius hic addidit καὶ ἐγένετο ἔσως, quae, si excerptis Grabianis pag. 65. credas, neque Theodotioni neque Symmacho tribuenda sunt, et in versione septuagintaurali eadem verba obelo notavit; sed vnde haec hanferit, in notis ad h. l. non ostendit. Ego igitur, sequutus Grabium, qui multo diligentius quam Montefalconius et, vt par erat, auctoritate codd. MSS. et doctorum veteris ecclesiae docuit, quae verba asteriscis et obelis signanda sint, non solum hic, sed etiam in sequentibus (vs. 27, et 28.) neglexi signa illa Origeniana, quae quo auctore Fabricius adscripserit, non constat. Denique in vs. 30. *Symmachus* πᾶν χλωρὸν χόρτον εἰς βρῶσιν. Montefalconius e scholiis editionis Romanae addit: τὸν πάντα χόρτον σπόριμον, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς, quae sunt verba septuaginta interpretum, errore librarii huc traducta e versu antecedente. Ceterum in versione septuagintaurali particulam καὶ ante verba πάντα χόρτον χλωρὸν, quia sensum turbat, Grabius quidem vncis inclusit, sed Montefalconius, nixus auctoritate Procopii, prorsus omisit. Haftenus Scharf. *Harl.*

Praeter Hexapla Origenes composuit quoque *Tetrapla*, hoc est opus biblicum, per quatuor columnas digestum, quarum prima posuit Aquilam, secunda Symmachum, tertia LXX. interpretum versionem puram, sine asteriscis et obelis, et quarta Theodotionem. Quod vero in tetraplis versio LXX. senum non fuerit ex aliis versionibus interpolata, neque criticis dispuncta signis (*****), colligunt viri docti ex hoc graeco scholio ad Ps. CXXXI. (CXXXII.) 4. ἔσως ὁ εἶχος ἐκ ἑκαστοῦ ἐν τῷ τετρασελίδῳ· παρὰ τῷ Θεοδοτίωνι μόνῳ ἀντὶ τῆς τοῖς βλαφάροις μὲν, ἑκαστοῦ, τοῖς προτάφοις μὲν νυσαγμὸν· ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, παρὰ μόνους τοῖς ὃ ἑκαστοῦ ὠβελισμένον. Variæ lectiones ex aliis codicibus post Origenem videntur aliorum opera adiectae. De hisce variis lectionibus, quae in codicibus quibusdam MSS. v. g. Marchaliano Prophetarum, non ab ipso, vt videtur, Origene, sed ab Apollinario vel Eusebio vel alio quodam iuniore in ora siue margine additae visuntur, agit Hodius pag. 625. et 631 sq. *Fabric.* Conf. B. Montefalconii prolegom. hexapl. cap. X. et XI. vbi plenius et melius, quam Hodius de notis, ad tetrapla vel hexapla spectantibus, et de fatis Hexaplorum post Origenem exponit. Ceterum, si recte se habent, quae idem Montefalconius ibidem cap. I. §. 5. 7. et seqq. de notis marginalibus tetraplorum et hexaplorum differit, nihil obstat, quominus credamus, partem certe lectionum, in marginibus codd. MSS. qui nunc exstant, notatarum, e scholiis Origenianis fluxisse. *Scharf.*

XIV. Lucia.

*****) Praeter Hodium de bibliorum textibus originalibus pag. 608. vnde Fabricius sua hausit, pluribus neque leuibus, vt videtur, argumentis hoc ostendere conatus est Montefalconius prolegom. Hexapl. cap. I. §. 3. Sed si fides habenda est codici Chifiano, e quo nuper Romae edita est

versio septuagintauralis oraculorum Danielis secundum Tetrapla Origeniana, Origenes ad emendandam versionem septuagintaauralem notas illas criticas adhibuit in tetraplis non minus, quam in hexaplis, vt editor Romanus praefat. pag. 23. et alibi contendit. *Scharf.*

XIV. *Lucianus*, Antiochenus presbyter, et *Eusebius*, *Pamphilusque* atque *Hesychius*, Alexandrinus, non adornarunt nouas graecas versiones ^{fffff}); sed editionem κοινήν LXX. interpretum vel recensuerunt, vt *Lucianus* et *Hesychius*, vel *Origenis* labores cum ecclesia communicarunt, vt *Eusebius* et *Pamphilus*. *Luciano* et *Hesychio* iungendus *Iohannes Iosephus* est, cuius editionem memorat *Theodoretus*. *Basilus* quoque Caesarensis, cuius opera in conferendis et emendandis sacris libris laudatur a G. Syncello pag. 203. tum *Apollinarius*, Laodiceus, licet de hoc dubium possit videri, cum forte commentarios eius, non vero editionem bibliorum Hieronymus respiciat ^{assur}). Plura de singulis hisce dabunt *Vsserius* syntagm. de LXX. int. versione cap. 7. Hodius IV. 2. et 3. de bibliorum textibus original. p. 620. et pag. 626 sq. et Hottingerus fascic. diss. theol. philol. pag. 228 sq. Idem *Hodius* acute coniecit, *versionem triginta hominum* apud Philastrum cap. 138. videri editionem Luciani, in graecis [P] codicibus littera A. denotari solitam ^{hhhhhh}), quae littera numerum tricesimum significat:

X x x x 2

ficat:

^{ffffff}) Parum absuit, quin de *Hesychio* hoc diceret *I. E. Grabius* epist. ad Ioh. Millium p. 46 et 47. *Lucianum* porro nouam versionem confecisse, praeter editores Romanos versionis septuagintaualis, coniecit *Cl. Fr. Hornemannus* exercit. critic. in versionem LXX. interpretum ex Philone spec. I. pag. 21 sq. nixus auctoritate Nicetae, Hecaleensis. Sed maior est Hieronymi auctoritas, cuius loci de recensione Origeniana siue Palaestinae, Lucianae et Hesychianae legi possunt apud *Hodium* de bibliorum textibus originalibus pag. 303. Ceterum etsi non temere, vt opinor, perusum est plerisque, e tribus istis editionibus fluxisse omnia, quae nunc vel scripta vel edita exstant, versionis septuagintaualis exempla: tamen, cum a scriptoribus antiquis et fide dignis non satis perspicue traditum sit, quibus praesidiis librorum vsi fuerint, et quem correctionis modum tenuerint *Lucianus* et *Hesychius*: admodum difficile est, origines eorum certo quodam signo agnoscere, vt vel e coniecturis virorum doctissimorum, vehementer inter se discrepantibus, adparet. Codex Vaticanus, e quo ducta est editio Romana, *Andr. Masio* Annotat. in vers. graec. Iosuae pag. 125. videbatur *Lucianeam* recensionem sequi, sed *Ioh. Morino*, qui ceteroquin in epistola ad Patr. Iunium, inserta antiquitatibus ecclesiae orientalis pag. 273 sqq. edit. Lond. hac de re docte disserit, *Origenianam*, et *I. E. Grabio* epist. ad Ioh. Millium pag. 47. *Hesychianam*. Neque minus dissentiunt de codice *Alexandrino*, quem, quia Alexandriae scriptus esse dicitur, *Ioh. Morinus* et *Is. Vossius* praefat. ad appendicem libri de LXX. interpretibus editionem *Hesychianam* exhibere opinantur; sed *I. E. Grabius* et *B. Mon-*

tesalconius prolegom. Hexapl. cap. IV. §. 5. firmitiori argumento freti, propius ad editionem *Origenianam* accedere censent. *Scharf*.

^{ggggggg}) Est haec coniectura *Hodii* l. I. pag. 631. quae, vtrum se probauerit aliis, nescio. *Fabricius* quidem infra lib. V. cap. 16. et *Rich. Simon* hist. crit. Vet. Test. lib. II. cap. 10. quibus *Villoisonus* praefat. ad nouam versionem graecam Prouerbiorum, Ecclesiastis etc. ex vnico S. Marci bibliothecae Venetae codice editam p. 5 sq. adfentitur, ex Hieronymi verbis colligunt, *Apollinarium* nouam versionem graecam librorum Vet. Testamenti e variis interpretationibus, imprimis *Symmachii* concinnasse. Sed *A. G. Maschio* bibl. sacr. part. II. vol. II. pag. 245. videtur Hieronymum respicisse *Apollinarium* versionem librorum Vet. Testamenti metricam, de qua confer *Fabricium* l. I. *Scharf*.

^{hhhhhhh}) Concidit haec coniectura, si cum *Montesalconio* prolegom. hexapl. cap. X. §. 1. credas, in codd. MSS. nota A et A^o significari λοιπός, i. e. reliquos interpretes praeter LXX. Huic autem adfentior, quia *Rich. Simon* biblioth. crit. tom. I. pag. 131 sq. narrat, in codice *Marchaliano* scriptum esse αλ, quod haud dubie legendum est αλ λοιπός. Vnde enim αλ, si, vt etiam *Simoni* videbatur, A est Λαμνός, i. e. *Luciani* editio? Conf. verba Hieronymi apud *Hodium* de bibliorum text. original. pag. 627. Omnino autem mihi quidem non sit verisimile, in codicibus *Hexaplaribus*, quibus *Grabio* auctore adnumerandi sunt *Marchalianus* et *Barberinianus*, notatas esse lectiones editionis *Lucianae*, vt praecunte *Iac. Vsserio* syntagm. de graeca LXX. interpretum versione pag. 87. edit. Lond. *Waltonus*, *Hodius* et alii

ficat: praeterea per *versionem sex virorum* apud eundem Philastrium cap. 139. notari *versionem sextam* in Origenianis octaplis: denique *editionem Heracleensem* ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ, quae ante editionem Historiae Sufannae syriacam memoratur, nullam esse aliam, quam Theodotionis, qui Ponticus a quibusdam habitus est. *Patrophili Sythopolitani* non minus, quam *Eusebii* *versio graeca* bibliorum apud Sixtum Senensem est commentitia, simili et *Macedonica*, memorata Galestinio, et *Theodori Mopsuesteni*, de qua *Salmasius* p. 177. comment. de Hellenistica. [Conf. *A. G. Maschii* biblioth. sacr. part. II. vol. II. pag. 241. *Sch. rf.*] De *versione vero Graecobarbara*, quam litteris hebraicis CPoli ediderunt Iudaei, quamque Caraitae iis in locis legunt, vide *Rich. Simonem* II. 19. hist. crit. V. T. et *Humfredum Hodium* libro laudato pag. 633. *Fabric.* — Adde eiusdem *Rich. Simonis* disquisit. critic. de variis bibliorum editionibus pag. 106. et 213. *A. G. Maschii* biblioth. sacr. part. II. vol. II. p. 324. et *I. C. Wolfii* biblioth. hebr. part. II. pag. 355. et 447. part. III. adpend. et part. IV. p. 1219 sqq. ubi specimina huius versionis profert. Ceterum non Caraitarum, sed tironum visibus destinata esse hanc versionem, ut recte monuit *Rich. Simon* biblioth. crit. tom. III. pag. 436. adparet ex ipsa libri inscriptione. Vide *I. G. C. Adler kurze Uebersicht seiner biblisch-kritischen Reise nach Rom.* pag. 224. Hic commemoranda etiam est *nova versio graeca Prouerbiorum, Ecclesiastis, Cantici Canticorum, Ruth, Threnorum, Danielis et selectorum Pentateuchi locorum*, quam ex unico S. Marci bibliothecae codice Veneto primum erutam et notulis illustratam edidit *Ioh. Bapt. Casp. d'Anse de Villosion*, Argentorati ann. 1784. 8. editione *Pentateuchi* integri in aliud tempus dilata. Codex ille quia a fine, id est, ab ultima pagina incipit retro actio ordine, non a dextera in sinistram hebraeorum more exaratus, ut auctor, Ant. Zanettus, graecae D. Marci bibliothecae codd. MSS. per titulos digestae pag. 15. loquitur, et *Pentateuchus* in varias sectiones, כרשרת vulgo vocant, iuxta Iudaeorum sabbata descriptus est, nouam hanc versionem et ab omnibus iis, de quibus antea dictum est, prorsus diuersam, in usum synagogarum confectam fuisse, putant. Sed a quo et quo tempore confecta sit, editor doctissimus definire non audet, nisi quod Iudaeum, more Aquilae verba hebraica lectori adnumerantem, auctorem fuisse, e genere dicendi Hellenistico colligit. Praeter Villosioni praefationem de hac versione conferri possunt repertor. bibl. et orient. literat. part. IV. pag. 280 sqq. *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. XVI. pag. 185 sqq. *I. G. C. Adler kurze Uebersicht seiner biblisch-kritischen Reise nach Rom* pag. 31. *Ioh. Bern. de Rossi* specimen variarum lectionum sacri textus pag. 71 sqq. edit. Tubing. *I. C. Doederleinii* biblioth. theolog. select. part. III. pag. 239 sqq. et *Frid. Andr. Strothi* prolusio, qua lectiones nonnullas codicis graeci *Veteris Testamenti* qui in bibliotheca S. Marci Venetiis adseruatur recenset, editae Halae ann. 1775. quaternis pag. 5 sq. *Scharf.* — Plura de hac versione dabit *Io. Ge. Dahler* in animaduersionibus in versionem graecam Prouerbiorum Salomonis ex Veneta S. Marci bibliotheca, Argentor. 1786. 8. cuius libri epitomen in *Doederlini* theolog. biblioth. vol. III. pag. 865. et in *Seileri* theolog. critischen Betracht. 1787. pag. 239 sqq. inuenies. Paucis abhinc annis Villosion *Pentateuchi versionem* cum voto editionis communicauit cum *Christoph. Frid. Ammon*, qui etiam publici iuris eam fecit, Erlangae 1788. duobus voluminibus. 8. Volumine tertio de

alii opinantur. Quonam enim fato factum esse dicamus, ut in iisdem codicibus ne una quidem editionis Hefychianae lectio notaretur? *Scharf.*

ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ) Nisi potius haec est versio Syriaca *Thomasae Heracleensis*, de qua vide *I. G. Eichhornii* Introduct. in Vet. Test. part. I. p. 480. *Scharf.*

de versionis usu et indole sat feliciter commentatus est, et scripturae specimen, a Iac. Morelio acceptum, adiunxit. In sectione prima de usu eius critico erudite egit, et multas, ut ait, bonae frugis lectiones, selegit; in sectione vero secunda, de aetate huius versionis probabili; medio aeuo circiter saec. XIV. exaratum codicem esse, versionemque e textu hebraico, vel nuspiam, vel quibusdam in locis tantum punctis instructo, a Christiano, forte Syro, confectam continere, iudicauit, et difficiliore voces explicauit. Pfeiff.

XV. *Hieronymus*, Stridonensis, latinorum ecclesiae doctorum facile doctissimus praeter versionem latinam librorum V. T. ex hebraeo, quam sub *Arami* (kkkkkk) nomine perstrinxit apud Photium Theodorus Mopsuestenus, graecam quoque versionem, cuius variae latinae versiones antiquiores (uuuuu) exstabant, de integro interpretatus est (mmmmmm) et Origenis exemplo asteriscis atque obelis distinxit, cuius eius laboris adhuc vestigia supersunt in Psalmis et aliis quibusdam libris (nnnnnn). Quamquam Hieronymo etiamnum spirante librarii signa illa adscribere negligebant, ut [P] supra §. XII. ipsum conquestum adnotaui. Non integram versionem antiqui foederis, sed tantum versionem Psalmorum ac Prophetarum, (neque illam e graeco, ut aliud agens scripsit vir illustris libro de claris interpretibus oooooo), sed ex hebraeo latine compositam, graece vertit amicus Hieronymi, *Sophronius*, qua eius versione Procopium Gazaeum et Hesychium Hierosolymitanum (pppppp) viros esse constat. *Hieronymus* ipse in catalogo script. eccles. ubi de Sophronio: *De virginitate quoque ad Eustochium, et vitam Hilarionis, monachi, opuscula mea, in graecum eleganti sermone transfudit, Psalterium quoque et Prophetas, quos nos de hebraeo in latinum vertimus.* [Latus de hac versione et loco Photii, supra laudato, disserit Ioh. Christof. Doederleinus in *disquisitione historico-philologica, quis sit o Sôgos Vet. Test. interpret graecus*, edita Altdorfii ann. 1772. quaternis: cuius libelli summam si quis breuiter expressam legere voluerit, adeat I. A. Ernesti biblioth. theolog. nouiss. part. III. pag. 477 sqq. De *Sophronio* Fabricius exponit infra lib. V. cap. 21. Scharf.] Idem Hieron. libro II. in Rufin. *Vnde me putabam bene mereri de latinis meis, et nostrorum ad discendum animos concitare, quod etiam Graeci versum de latino post tantos interpretes non fastidiunt; inde in culpam vocor, et nausanti stomacho cibos ingero.* De ver-

Xxxx 3

sionibus

(kkkkkk) Phot. cod. CLXXVII. pag. 205. ad quem locum confer *Henr. Norisum* lib. I. cap. 9. hist. Pelagianae, *Garnetium* ad Marium Mercatorem tom. I. pag. 101. *Tho. Ittigii* appendicem dissertationis de Haeresiarchis aevi apostolici pag. 469 sq. *Rich. Simonis* hist. crit. N. T. lib. III. pag. 444 sq. *Guil. Caueum* parte I. hist. liter. r. script. eccles. in Theodoro Mopsuesteno, et *Humfredum Hodium* pag. 629 sq.

(uuuuu) Id. pag. 342 sq.

(mmmmmm) Id. pag. 351 sq.

(nnnnnn) Quod nunc quidem scimus, nonnisi Psalmorum et Iobi versio Hieronymiana secundum recensionem hexapla rem restat, edita a Ioh. Martiana in *diuina Hieronymi bibliotheca* siue tomo I operum Hieronymi, Paris. ann. 1693. fol. Tres libri Salomonis, et si quos forte alios ex

editione Origeniana latine vertit Hieronymus, intercederunt, nondum certe reperti sunt. Conf. *I. E. Grabii* prolegom. ad tom. IV. versionis septuagintaualis cap. III. §. 7. 8. et dissert. de variis vitiis LXX. interpretum versioni ante Origenis aeuum illatis pag. 104 sqq. ubi Martianaci editionem Iobi, modo commemoratam, ope cod. MSS. Bodleiani et aliorum librorum multis locis emendauit. Scharf. Ex Codd. emendatiorem reddidit Bibliothecam diuinam *Va'arsius* in edit. Veron. Opp. Hieronymi T. IX. et X. Cf. *Schoenemann* Bibliotheca Patrum Lat. T. I. p. 441 sq.

(ooooooo) *Petr. Dan. Huetius*. Vide *Hodium* de biblorum textibus originalibus p. 630. Scharf.

(ppppppp) Vide *Albertinum* de Eucharistia pag. 848. sed et *Rich. Simonis* epistolas criticas gallicae editas Basileae, pag. 310 sq. et 318.

sionibus syriacis, arabicis, copticis, armenicis, flavonicis, e translatione graeca LXX. interpretum compositis, dicere non est huius loci. Fragmenta versionis veteris Syriacas siue Graecas, e Syriaco adornatae, collegit vir orientalium litterarum ad miraculum peritus, *Andreas Müllerus Greifenhagenius* in symbolis syriacis; quibus addi possunt alia pauca e *Iustino* quaest. 63. ad Orthodox. *Procopio Gazaro* ad 1 Reg. XX. 20. et in 3 Reg. I. 9. p. 173. et 3 Reg. XII. 10. pag. 215. *Suida* in *Σεφῆνας*, scholio ad MS. Barberin. in Hoseae XI. 5. tom. VI. Polyglott. Walton. pag. 133. b. Porro in excerptis graecis chronologicis, ante Malalam editis, pag. 12 sq. male tribuit eruditus interpres Origeni commentarios in biblia syriaca. *Fabric.* — Praeter *Rich. Simonem* hist. crit. V. T. lib. II. cap. 15. et 16. disquisit. crit. de variis bibliorum editionibus cap. 21. et quae alii de his versionibus obiter disseruerunt, veluti *I. D. Michaslis* biblioth. orient. part. II. pag. 108 sqq. part. XIV. pag. 65 sq. et *I. G. C. Adlerus* in descriptione itineris biblico-critici, antea laudata, pag. 68. 178. et 208 sqq. de arabica, p. 165. de armenica, pag. 187. de eoptica, confer omnino *I. G. Eichhornii* introduct. in Vet. Test. part. I. cap. 3. Lectiones τῶ Σύχου, a Fabricio commemoratas, fere omnes, multasque alias e codd. MSS. versionis septuagintaualis et libris doctorum veteris ecclesiae collegit *Montefalconius* in hexaplorum Origenianorum editione, de qua supra diximus. Sed quis Interpres ille fuerit, et an e syriaco, vt Fabricio videbatur, versionem graecam adornauerit, non liquet. Conf. repertor. bibl. et or. lit. part. XV. pag. 57. *Scharfsenberg.*

CAPVT XIV (olim XXIX)

DE IESV SIRACHIDE ET ALIIS SCRIPTORIBVS SACRIS, QUI
NON FVERE IN CANONE HEBRAEORVM, PRIMORVMVE
CHRISTIANORVM.

I. De Iesu Sirachidis uno, auctoris Panareti, hebraice scripti, quem librum adhuc vidit Hieronymus. Graecam versionem condidit nepos, quae sola hodie exstat. II. Eius editiones et interpretes. Obiter de sententiis, hebraice editis, Ben Sirae. ib. III. De libro Sapientiae. IV. De oratione Manasse. V. De libro Baruchi, prophetae. VI. De libris Iudith et Tobit. VII. De partibus Danielis et libri Esther, quae hebraice vel chaldaice non exstant. VIII. De libro III. et IV. Esdrae. IX. De libris IV. Maccabaeorum. X. Psalmus CLI. Psalterium Salomonis et alia pseudopigrapha prophetica, de quibus alibi.

[Cum supplementis Io. Gottfr. Scharfsenbergii ^{a)} et Aug. Frid. Pfeifferi.]

I.

Quoniam de graecis scriptoribus vniuersis, qui in lucem editi sunt, dicere hoc in opere institui, non praetereundus a me est IESV SIRACHIDAE *πανάρετος* liber ^{b)}, sed propter dignitatem argumenti et antiquitatem vna cum aliis voluminibus ecclesiasticis, quae

a) B. Scharfsenberg in limine suarum adnotationum notauit, se exeunte mense Ianuario 1789 illas scripsisse et d. 8. April. absoluisse. *Harl.*

b) De nominibus Ecclesiastici, qui mox *εὐφῶ* *Ἰησὺ*, vt in Complutens. bibl. et apud patres graec.

cos passim, mox *εὐφῶ* *Σαρα*, vt in edit. Rom. mox *πανάρετος* *τῶ Ἰησὺ* apud Hieronymum adpellabatur, de eius auctore, lingua, tempore, versionibus, vid. quae Fabricius in sua librorum quorundam apocryphorum infra memoranda editione,

quae graece ad nostram aetatem perlata Hebraeorum canonis sacro biblico antiqui foederis subiiciuntur, hoc loco mihi cum maxime memorandus. Ὡς λίαν εὐχαρίσας ὁ πολὺς πειρος Σεραχ συγγράφων καὶ συντάσσων ὠφέλιμα ῥήματα celebratur a S. Nilo epistola CXVII. ad Theocleim, presbyterum. Nomen vero auctoris non est Σεραχ^{d)}, sed Ἰησὺς, υἱὸς Σεραχ, Ἱεροσολυμίτης, ut diserte legitur cap. L. v. 35. Vnde ἡ Ἰησὺ σοφία passim audit, ut apud *Clementem Alexandr.* lib. I. Strom. pag. 206. *Isidor. Pelus.* IV. epist. 228. III. 66. et alios infinitos. Huius^{e)} Iesu [P] filius, ni fallor, fuit Eleazar^{f)} quidam. Vnde nepos, qui aui librum ex hebraico graece se vertisse profitetur, in Aldina editione vocatur Σεραχ Ἐλεάζαρος. At in MSto Palatino, cuius lectionum varietatem a Kimedontio habuit Drusius, lectum fuit Ἰησὺς υἱὸς Σεραχ Ἐλεάζαρος (fortasse τῷ Ἐλεάζαρος) ὁ Ἱεροσολυμίτης. [Sic quoque Grabius edidit e codice Alexandrino. Sed illud additamentum editionis Aldinae repudiandum esse, monet *J. W. Lindius* not. critic. ad germanicam versionem Ecclesiastici p. 226. *Scharf.*] *Athanasius* quoque, non Magnus ille, sed ad quem centum annis post Euthalius Sulcensis, a Zaccagnio editus, misit recensionem Actuum Apostolicorum et Epistolarum Paulinarum, iisdem hinc inde verbis in synopsis Athanasiana expressam: ille inquam Athanasius iunior in synopsis s. scripturae, ex qua petitus prologus alter in editione Complutensi praefixus est Sirachidis libro, nepotem quoque Iesum adpellatum fuisse auctor est. Idem confir-

mant

ne, prolegomenorum instar, pag. 342 sqq. retulit. Adde *Calmetum* Preface sur le livre d'Ecclesiastique pag. 236. *Scip. Sgambatum* Archiv. V. T. pag. 461 sqq. *Tufo* in prolog. ad comment. *Wolfii* bibl. hebr. tom. I. pag. 255 sqq. tom. II. pag. 206. et tom. III. p. 156. *Buddei* histor. philosoph. Iud. pag. 70 sq. et histor. Eccl. V. T. pag. 951. *Wahlii* bibl. theol. select. part. IV. pag. 224. *Bruckeri* hist. philos. tom. II. pag. 789 sqq. *Ziegler* Uebersetzung der Denkprüche Salomons, proleg. p. 39 sq. De apocryphis in vniuersum conferri praeter hos merentur *Er. Benzeli* syntagma dissertat. Franc. et Lipf. 1745. tom. I. p. 297 sqq. *Ren. Ceillier* hist. generale des auteurs sacrés et ecclésiast. tom. I. *Chamier* Panstrat. Cathol. tom. I. pag. 90 sqq. *Pfeiff.*

c) Scribitur et Σεραχ, ut apud Syncellum, et Σεραχ, ut apud Iohannem Philoponum in cap. I. Genes. de mundi creatione p. 10. Scribitur etiam apud Athanas. in synopsis. S. S. nisi mendum typographicum est, Σεραχ. *Fabric.* Simili fere modo scripturam nominis Ben Sira, quem plerique a Sirachide diuersum esse negant, apud hebraicos scriptores variare monet I. C. Wolfius biblioth. hebr. part. I. pag. 255. et part. III. pag. 157. Alioqui non inepte coniicias, apud Iohannem Philoponum, et si qui forte praeter hunc habeant Σεραχ, a librariis permutatas esse litteras, figura similes, X et K. *Scharf.*

d) Ne cum IESV, sospitatore nostro, confundatur, Iasonem malunt vocare viri quidam docti, ut Gatakerus Aduersar. pag. 124. et ad Antonin. pag. 106. etc. Sane etyma ratione conueniunt nomina Iosua, Iesus, Iason. *Fabric. Gozanus*, soc. Ies. in epistola quadam ex prouincia Chinae, cui *Hain* nomen, scripta, testatur, se reperisse synagogam, ante Christum natum ibi fundatam; quumque e Iudaeis quaesiuisset, quid de Messia, in lege promisso, sentirent, docuissetque eos, nomen huius esse *Iesum*, responderunt, illum se penitus ignorare; at in bibliis suis mentionem fieri Iesu, filii Sirachi. Vid. *Ephemerid. Paris.* 1707. mens. Maio pag. 222. *Mem. de Trevoux ann.* 1707. Iun. pag. 1030. *Recueil des Lettres de Mission* tom. 7. — Et alios *Iesu* nomine, (ad viginti circiter,) ex sacris litteris et Iosepho collegit *Matthaeus Hillerus* in syntagm. hermeneut. p. 338 sq. et plures *Io. Henr. von Seelen* singulari schediasmate, edito Lubec. 1729. 4. *Pfeiff.*

e) Hunc Eleazarum quidam esse suspicantur, qui in pontificatu Simoni Iusto successit, quod parum est credibile. Syrus verò interpret, vt illustri Huetius coniicit, patrem Iesu videtur vnum habuisse cum eodem Simone Iusto, Oniae, filio. Vocat certe *Iesum*, filium *Simonis Asiro*. Sed alium Simonem potuit intelligere.

mant *Epiphanius* de mensur. et pond. cap. IV. et *Damascen.* lib. IV. 18. de orthod. fide. Quamquam in hebraeis scholiis ad sententias Ben Sirae, a Fagio editis, filius Ben Sirae, (qui cum Sirachide ideam omnino videtur,) vocatur *Vziel*, nepos Iosephus Ben Vziel. Si *Syncello* fides, auus Iesus Sirachi F. pontifex maximus fuit Hierosolymis. Ita enim ille pag. 276. Ἰσδαίων γὰρ ἀρχιερέα τεύσεν Ἰησοῦς ὁ τῷ Σιραχ, ὁ τὴν σοφίαν γράψας τὴν καλεσμένην κανόνατον, ἐν ᾗ καὶ μέμνηται τῷ Ὀνίᾳ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἔτη δὲ τῷ κόσμῳ ἐτῇ. Sed haud dubie fallitur *Synceillus*. Nam Iesus, siue Iafon iste, 2 Maccab. IV. 7. et V. 6. memoratus, Olymp. CXI. 1. successit fratri, Oniae tertio, de quo 2 Maccab. III. 1. IV. 34. At Onias, Sirachidi cap. 50. v. 1. laudatus, fuit Onias ille primus, Simonis Iustii pater, quibus vtrisque defunctis scripsisse se docet, non sub Simone, vt legas in Chronico Prosperi pag. 696. et apud *Alcuinum* contra *Elipantum* pag. 941. Scripsit itaque sub pontificatu Eleazari, quem alioqui non illaudatum praeteriisset. Ad hunc Eleazarum, Simonis Iustii successorem, epistolam *Ptolemaei Philadelphi* refert *Iosephus* antiq. Iud. XII. 2. pag. 392. qua viros idoneos, qui legem Hebraeorum in graecam linguam interpretentur, ab eo desiderat. Vt cumque vero aliquis narrationem illam de LXX. interpretibus vocet in dubium: tamen tempus pontificatus Eleazari Iosepho notum fuisse, adeoque Eleazarum Philadelpho, qui Olymp. CXXXIII½. obiit, regnante sacra illa dignitate, functum esse, non [P] videtur dubitandum. At nepos huius Iesu, qui librum, ab auo hebraice scriptum, graece interpretatus est f), quae so'a graeca interpretatio hebraico codice perduto aetatem tulit, in prologo adfirmat, se in Aegyptum venisse sub *Ptolemaeo Euergete*, anno XXXVIII. Non primum *Euergetem*, qui *Philadelpho*, sed secundum g), qui *Philometori* successit, libenter intellexerim, cuius initia Olymp. CLVIII½. a *Philadelphi* morte absunt annis nonaginta quinque. Annum vero XXXVIII. putem h) de interpretis annis aetatis, non de annis regni *Euergetae* intelligendum. Neque enim

f) Si fides habenda est *Hubiganto* prolegem. ad *Ecclesiastic.* pag. 10. edit. Paris. inter veteres scriptores vnus *Isidorus Hispalensis* lib. I. de *Ecclef. officiis* cap. 12. credidit, Iesum, nepotem, non interpretem, sed auctorem *ecclesiastici* fuisse, ita, vt sententias aui colligeret ederetque, atque huic errori locum dedit vitiosa lectio versionis *Vulgate* in prologo: volui (pro voluit scilicet auus meus) et ipse scribere aliquid horum. Vide *P. Sabatieri* not. ad h. l. p. 423. tom. III. vbi monet, in cod. MS. *Sangerman.* legi: volui et ipse. Sed etiam alios sic errasse, vt Iesum, nepotem, *ecclesiasticum* composuisse, aut nonnulla certe de suo addidisse dicerent, ostendit *H. Hodius* de biblicorum textibus original. pag. 193 sq. *Scharf.*

g) Ita *Grotius*, *Vsserius*, *Labbeus* et *Hodius* pag. 192 sq. de bibl. textibus original. [*Wolffius*, *Bruckerus*, *Camp.* *Vitrino* obs. f. lib. VI. cap. 7. §. 7 et 8. vbi *Lud. Cappellum* refutat, qui in adnot. ad *Malach.* pag. 118. primum *Euergetem* intelligit. *Euergetes* secundus alias *Physcon* au-

dit. *Pfeiff.*] E veteribus quoque *Eusebius*, *Glycas* etc.

h) Sic hunc locum acceperunt *Nic. Liranus*, *Ioach. Camerarius*, *Io. Drusus*, *Huetius* et alii. *Iosephus* vero *Scaliger* lib. III. Canon. Isagog. p. 295. sumque sequutus *Ed. Simson* in Chron. ad A. M. 3758. intelligunt annum duodequadragesimum *Iobe*lei, qui in primum annum *Euergetae* incidit, vel 38. annum periodi *Dionysianae*, (*Dionysii*, Mathematici, sub *Philadelpho* clari.) Vide IV. de emendat. temp. p. 268. V. p. 434. Alii apud *Torniellum* ad A. M. 3898. putant, innui annum 38. ab insigni illa relaxatione captiuorum Iudaeorum, quae sub *Philadelpho* contigit. *Bertramus* cap. 5. *Lucubratt.* *Franckenthal.* annum 38. a tempore, quo auus, Iesus, filius Sirachi, librum suum hebraice scripsit. *Petauius* denique X. 44. de doctrina temp. annum duodequadragesimum a tempore, quo nepos Iesu in Aegyptum fuit profectus. [*Aug. Calmet* *Ecclesiasticum* compositum esse, quum auctor *Antiochi Epiphania* fugiens persecutionem

enim legimus ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακῷ ἔτει τῆς Εὐεργέτης βασιλείας, sed ἐπὶ τῇ Εὐεργέτης βασιλείας παρὰ γενήθεις εἰς Αἴγυπτον, et neuter Ptolemaeorum huius cognominis tot annos regnavit, ut ex Claudii Ptolemaei Canone et Eusebii Chron. constat. Hebraicum codicem ⁴⁾ cuius se vim atque pondus graece interpretando adsequi potuisse nepos infitiat, vidit adhuc suo tempore Hieronymus praef. in Prouerbia: *Fertur et Panaretos Iesu, filii Sirach liber, et alius pseudepigraphus, qui Sapientia Salomonis inscribitur. Quorum priorum hebraicum reperi, non ⁵⁾ Ecclesiasticum, ut apud Latinos, sed Parabolas (ἑνω)* praenotatum; cui iuncti erant Ecclesiastes et Canticum Canticorum, ut similitudinem Salomonis, non solum librorum numero, sed etiam materiarum genere coaequaret. Iosephus Scaliger quidem p. 592. epist. existimat, in hebraicam versionem Ecclesiastici, ex graeco concinnatam, Hieronymum incidisse; sed nihil est in Hieronymi verbis, quod ita esse illa intelligenda necessario euincat. Itaque malo adsentire *Drusio* quaesit. [P] per epist. CVIII. qui ipsum exemplar hebraicum aui Hieronymo visum sibi persuasit. At de codicibus Ecclesiastici hebraicis Seb. Munstero, qui typis exscriptum a Iudaeis CPoli fuisse refert, et Paulo Fagio memoratis, recte suspicatur illustris *Huetius*, eam esse recentiore huius libri hebraicam de graeco versionem, qualis duplex exstat Tobiae. *Fabric.* Huetio adsentitur *I. C. Wolfius* biblioth. hebr. part. I. pag. 257. Sed Sirachides hebr. MS. quem idem part. III. pag. 157. in bibliotheca Sorbonica Parisi. exstare narrat, vtrum Ecclesiasticus sit, e graeco in hebraeum sermonem translatus, an sententiae Ben Sirae, de quibus infra §. II. exponitur, non liquet. *Scharf.* Nouissime *M. Sonntag* in comm. de Iesu Siracide Eccles. non libro, sed libri farragine, *Rigae* 1792. 4. ostendit, ob nexum sententiarum desideratum, Iesu Siracidae Panareton nec esse librum absolutum, nec farraginem miscellanearum gnomarum, nec fragmentorum diuersorum congeriem fortuitam; sed peruenisse ad nos sub isto nomine materiem operis alicuius maioris, descripti quidem et coepta, non item perfecti: Siracidem, ad exemplum collectionis Prouerbiorum, *γνῶμας* sapientum, in illis non exstantes, aut postea cognitae, alia ratione collegisse, sed, antequam absolueret opus, mortuum esse, et feriozem auctorem illam collectionem ad finem perduxisse omnesque reliquias antiquioris aetatis, etiam poemata, recepisse. *Harl.*

II. Editiones et Interpretes Ecclesiastici.

Ne dicam de bibliis graecis, in quibus Sirachides, ut notum est, legitur, quaeque supra cap. 13. §. 6. recensui, eximias huius libri graecas vel graecolatinas editiones debemus 1) *Ioach. Camerario*, Basil. 1551. 8. ⁶⁾ et cum latina eius versione ac notis Lips. 1568. 8. [ita tamen,

tionem in Aegyptum se contulisset, autumat. *Pfeiff.*] Tot eruditorum virorum dissidia vnico vocabulo praecunire scriptor potuisset, si ipsi hoc visum fuisset tanti.

i) *Gottl. Wernsdorf* in diss. quod liber sapientiae et Ecclesiasticus pro Canonicis non sint habendi contra G. Arnoldum, Witteb. 1702. tueri videtur sententiam, non exstitisse vquam textum hebraicum; sed argumentis, quae plus fuci, quam veritatem redolent. *Pfeiff.*

Vol. III.

k) De Ecclesiastici titulo vide *Valef.* ad Euseb. p. 42. *Stephani le Moyne* not. ad varia sacra pag. 938. 10. *Andream Bosium* schediasmate de notitia scriptor. ecclesiast. cap. 1. *Phil. Jac. Hartmannum* de rebus gestis sub Apost. p. 57. et *Fabricium* in prolegom. ad Eccl. §. 1.

h) Contextui graeco, descripto ex editione Complutensi, quae Camerario praefat. p. 13. purissima omnium videbatur, adiectae sunt adnotationes, diuersae ab iis, quae habet editio graeco-latina.

Y y y y

Haec

tamen, ut latina versio singulare libellum, cum notis suis, constituat, et 1567. demum confecta fuerit. *Pfeiff.*] 2) *H. Drusio*, qui ad hebraismi rationes plura reuocauit, versionem nouam et notas addidit, Romanamque editionem cum aliis contulit, variis etiam lectionibus a *Iac. Kimedontio* ^{m)} ad *Camerarii Endoriv* e MS. codice ⁿ⁾ notatis *Franeq.* 1596. 4. 3) *Dauidi Hoeschelio*, qui *Ecclesiasticum* edidit, graece recensitum ad vetustissimas membranas biblioth. Augustanae, et quatuordecim praeterea exemplaria, tum MSS. codd. Palatinos, tum varios editos, addita versione latina Vulgata ex edit. Romana et suis notis, Augustae Vindel. 1604. 8. Hoeschelii editio graeca cum eius notis exstat quoque in *Criticis Sacris Anglicanis*, *Francofurti* et in *Belgio recensis*, adiunctasque habet animaduersiones *Claudii Basii*, *Seb. Castellionis*, *Io. Drusii* et *Hugonis Grotii*. Drusii editionem versionemque, sed sine notis, recudendam dedit Lipsiae 1691. 8. quum *Ecclesiasticum* graece et latine ederem, iunctum *Tobiae*, *Iudith*, *Orationi Manasseae* et libro *Sapientiae*. Prodiierunt etiam libri *Apocryphi V. T.* et in his *Ecclesiasticus* graece Antwerpiae apud Plantin. 1584. 4. et *Francofurti* 1694. forma octaua maiore. [De his editionibus, quarum illa Complutense, haec Romanum exemplar sequitur, nec non ea, quae Antwerpiae ex officina Plantiniana prodiit ann. 1575. 4. sed vix dimidiam partem librorum apocryphorum complectitur, confer *A. G. Maschii* biblioth. sacr. part. I. cap. 4. pag. 428. Post haec libri apocryphi graece separatim editi sunt, Halae ann. 1711. 8. et ibidem ann. 1749. 12. Haec editio ducta est e Bretingeriano exemplo, de quo supra dixi ad §. 6. cap. XIII. Illam *G. I. Henskius* curauit, ita, ut loco praefationis adderet *introductionem ad libros apocryphos V. T.* quae deinde auctor separatim prodiit ibidem ann. 1718. 4. Vid. *I. C. Wolfii* biblioth. hebr. part. II. pag. 193. et part. IV. pag. 43. Praeterea libri apocryphi inserti sunt nonnullis editionibus hebraicis Veteris et graecis Noui Testamenti, e quibus nonnisi vnam, Parisiensem, *Car. Franc. Hubiganti*, commemoratu dignam iudico. Hic enim *bibliis hebraicis*, quae cum notis criticis et versione latina ad notas criticas facta edidit ann. 1753. quatuor voluminibus, formae maximae, adiecit *libros graecos, qui Deutero-Canonici vocantur*, sequutus editionem Romanam, eosque non solum versione latina et notis, sed etiam prolegomenis, lectu dignis, illustrauit. *Scharf.* [Prodiierunt etiam cura *Chr. Reineccii* tamquam pars biblicorum quadrilinguorum, volumen singulare efficientes, Lips. 1751. sol. secundum editionem Grabianam, cum versione latina vulgari et *Seb. Schmidii*, ac germanica *Lutheri*, adiectis variantibus lectionibus et notis paucissimis. *Pfeiff.*] Reliquarum indicem videant, quibus lubet, apud *Maschium* I. I. p. 430 et 433 sqq. *Scharf.*] Graecolatina *Ecclesiastici* editio cum versione et notis *Matthiae Bergii*, Brunsvicensis, Helmst. 1580. et Lubec. 1591. 8. *Fabric.* Textus graecus mire in editionibus discrepat, nec vulgata latina ipsi et sibi ipsi per omnia concinit; quin et patrum citationes a graeco, ut hodie

Haec enim nouis notis ornata prodiit, si fides habenda est inscriptioni apud *A. G. Maschium* bibl. sacr. part. I. cap. 4. p. 434. Ex eodem libro (pag. 431 et 435.) didici, vtramque editionem *Camerarianam* iisdem locis et eadem forma repetitam esse, graecam, ann. 1555. et graeco-latina, ann. 1570. *Scharf.*

m) Vide *Drusium* ad Sir. XX. 6.

n) Codicem hunc *Heidelbergensem* sum *Alexan-*

drino saepius conuenire, monet *I. E. Grabius* prolegom. ad tom. IV. versionis septuagintaualis cap. III. §. 3. vbi de *Drusiana* et *Hoescheliana* editione *Ecclesiastici* disserit, atque se vtraque multum adiutum esse narrat. Ibidem §. 6. ostendit, quos codd. MSS. *Ecclesiastici* et *Sapientiae Salomonis* consuluerit praeter *Alexandrinum*, e quo, ut supra dictum est, libros apocryphos V. T. vna cum canonicis edidit. *Scharf.*

hodie exstat, valde recedunt. Pluribus id demonstravit *Ben. Berndsen* in specimine exercit. criticarum in V. T. libros apocryphos, Goetting. 1789. vid. *Ien. Allg. Literat. Zeitung* 1790. nr. 370. *Pfeiff*.

Praeterea, vt *A. G. Maschius* biblioth. sacr. part. I. cap. 4. pag. 431 sq. narrat, Ecclesiasticus graece prodiit Argentorati ann. 1628. 8. Lipsiae ann. 1682. 8. recus. ad exemplar Ioach. Camerarii, et Halae ann. 1676. 4. cum 140 dispositionibus *Wolfg. Melchioris Stifferi*, et variis lectionibus et diuersorum exemplarium collatione descriptis. Sed de his editionibus et variis lectionibus, postremae adiectis, quae dicam, non habeo. *Scharf*.

Graecis elegis Ecclesiasticum reddidit *Paulus Dolschius* *) Plauensis, discipulus Melanchthonis: vnde Melanchthoni metaphrasin hanc tribuere videtur Antonius Teisslerus vir clariss. in elogiis Thuaneis. Prodiit Dolschii Sirachides Lipsiae ann. 1571. 8. apud Io. Rhambam. [P]

Latinis elegis complexus est eundem librum Io. Lorichius Hadamarius, Ingolstadii 1515. et centum amplius annis post Martinus Nesselius Emdae 1654. 8. Io. Seckervitzius paraphrasis poetica lucem vidit Basileae apud Oporin. 1556. 8. et Henrici Hermanni Lippiani, Lipsiae 1586. 8.

Germanico carmine transtulit *Magdalena Haymeisera*, Ratisbonensis ann. 1571. ac 1578. et Norimb. 1609. 12. tum Io. Hildebrandus, Halis Sax. 1662. 8.

Alii interpretes latini, praeter veterem Vulgatum, qui *prosa* reddiderunt, exstant quam plurimi. Camerarius et Bergius, supra laudati, tum *Victorinus Strigelius*, qui et notas addidit, Lips. 1571. 8. *Iustus* item *Jonas*, et qui vniuersos sacrae scripturae libros interpretati sunt Complutenses, (quos in Sirachide sequuntur editiones Basileenses graecolatinae.) Santes Pagninus Lucensis, tum Flaminius Nobilius, Arias Montanus, Sebast. Castellio, et Seb. Schmidius ὁ μακαρίτης: vel qui Apocryphos libros, vt Petrus Cholinus, in bibliis Tigurinis obuius, et, cuius versio in Rob. Stephani opere biblico comparet, Claudius Baduellus, et Franciscus Iunius; vel qui veterem vulgatam versionem interpolauit, Isidorus Clarius, Thomas Maluenda, Lucas Osiander et Paulus Eberus.

Germanicae versiones vel e Vulgata concinnatae sunt, vt quae ante D. Lutherum prodire in lucem, aut in Romana ecclesia compositae fuere a Io. Dietsbergerio, Io. Eccio, Melchiore Brunio, Caspare Vlenbergio et theologis Moguntinis: aut vero e graeco sunt deriuatae, vt D. Lutheri nostri, (qui tamen et ipse e veteri latina frequenter loca quaedam versionis suae inseruit,) Tigurinorum, Io. Piscatoris, et versio noua germanica Ecclesiastici, cum notis criticis haud contemnendis edita, Halae Sax. 1706. 8. sub nomine quorundam s. scripturae studioforum. *Fabric*. His iam addendus est *I. W. Lindius*, qui Iesu Sirachidae ethicen, germanice versam et notis illustratam, edidit Lipsiae ann. 1782. 8. Cf. I. C. Doederleinii biblioth. theolog. select. part. II. pag. 721 sqq. *Scharf*. Nouiter vertit *A. I. Onymus*, Würceburgi 1786. 8. optima quidem cum diligentia critice textus curans; versionem tamen sine notis et rationibus criticis exhibens. conf. *Ien. Allg. Lit. Zeit.* 1789. nr. 60. *Pfeiff*.] E Lutheri versione in idioma inferioris Saxoniae, in Suecicam, Danicam, et Belgicam translatus est linguam:

*) De hoc *Dolschio*, medico et consule Hallensi, et, *Tho. Crenii* animaduersiones philologico-histor. parte III. p. 234 sq. et parte XI. p. 187 sq.

guam: licet praeterea Sueci, Dani, Belgae, ut nunc Esthones quoque ac Liوني, habeant et translationes, ad graecum fontem exactas.

In Polyglottis Londinensibus exstant versiones Ecclesiastici *Syriaca* *) et *Arabica* cum latina singulae versione. Exstat ibi et vetus vulgata et recens Flaminii Nobilii latina interpretatio. In Syriaca vero et in vulgata veteri quaedam hinc inde aliter et interpolata leguntur, interpretibus, ut fit, quaedam de suo vel ex aliis locis, vel ex Salomone adiungentibus. *Fabric.* [Est haec sententia *P. D. Hustit* demonstrat. euangel. proposit. IV. pag. 425. edit. Lips. hand dubie praefenda coniecturae parum probabilis *Petr. Sabatieri*, qui dissensionem inter versionem graecam et latinam vulgatam ex eo ortam esse putat, quod haec *proxime ex Hebraico fonte manauerit* pag. 390. et si *libros Sapientiae et Ecclesiastici ab Hieronymo*, qui, ut inter omnes constat, primus Latinorum adgressus est ex Hebraeo vertere libros Vet. Testamenti, *translatos fuisse vel etiam emendatos* esse diserte negat pag. 389. tom. II. *biblior. sacr. lat. vers. antiq. Scharf.*]

Habentur et *Anglicae* versiones, et *Islandicae*; tum *Hibernica*, et *Finnica* Aeschilli Petraci, et Io. Tornaei, Bothniensis, *Lappica*; *Polonicae* [P] quoque celebrantur, tum aliae, tum Iesuitarum Iac. Wieci et Iusti Rabi: *Hungaricae* praeterea ac *Bohemicae* et *Slauonica* atque *Ruthenica*, siue edita illa in bibliis ann. 1581. fol. siue quas ad editionem parasse nuper dicuntur viri laudatissimi Ernestus Glück et Elias Kopyewisius: denique *Armenica*. *Fabric.* Armenicam librorum apocryphorum versionem, cum e graeco fonte manauerit, non contemnendam esse puto. Sed Ecclesiastici versionem, quae exstat in bibliis Armenicis, cura *Vstani* editis, Amstelodami ann. 1666. 4. e latino confectam esse constat. Vide *A. G. Maschii* biblioth. sacr. part. II. vol. I. pag. 173. Quare valde dubito, an huius magis habenda sit ratio, quam versionum orientalium recentiorum, quas idem *Maschius* commemorat l. I. sect. II. pag. 198. 200. etc. Nam in re critica quidem quis usus earum sit, non adparet. De hebraeo germanicis Ecclesiastici versionibus, [quae prodire Amstelod. 1660. 12. Furthae 1695. 8. et Amstelod. 1712. 8. quae ultima ex belgica versione translata est, *Pfeiff.*] adiri potest *I. C. Wolfii* biblioth. hebr. part. I. pag. 257. part. II. pag. 200. 457. et part. III. pag. 157. *Scharf.*

Hispani variis dialectis, Castellana, Valentina etc. versiones a longo iam tempore habuerunt, ut notauit *Fridericus Furius Coriolanus* in libro, quem Bononiam *) proscriptis, pag. III. ne dicam de translatione Hispanica Cassiodori de Reyna, Cypriani de Valera etc. *Lusitanicam* nullam vidi. *Galli* Cantabricam olim habuerunt siue Vasconicam, tum Catalanicam. Nam de recentibus dicere nihil adinet, quas vel romanae ecclesiae addicti Lugdunenses et Louanienfes, praeterea Parisiis Renatus Benedictus, Franciscus Bessius et Franciscus Friso, ac nouissime Isaacus de Sacy *) ediderunt, vel e Protestantium numero Sebastianus Castellio,

p) Ab hac quantum distet Syriaca Ecclesiastici versio, quam in codice Syro-Hexaplati Mediolanensi, notis Hexaplaribus instructam, se vidisse narrat *I. G. C. Adlerus* itiner. bibl. crit. p. 197. nunc quidem quum adhuc nemo specimen versionis istius protulerit, ignoramus. De codice ille Syro-Hexaplati vide supra. Adleri et aliorum, qui de

codice illo Syro-Hexaplati exposuerunt, libros supra laudauimus ad cap. XIII. §. 12. *Scharf.*

q) Prodiit liber Basileae 1556. 8.

r) Nomen verum est Isaac Louis le Maitre, *Isaacus Ludovicus le Maitre de Sacy*. Conf. *I. M. Psaffii* introduct. in histor. theolog. literar. part. I. pag. 123. *Scharf.*

Castellio, Io. Deodatus et Geneuenses, a variis deinceps recensiti et interpolati, ac recens admodum singulari studio Davidis Martini.

Italicas versiones notae sunt Nic. Malermi, Veneti, abbatis Benedictini, Antonii Brucioli et Io. Deodati. Nam quae tempore Sixti V. ann. 1589. Romae typis exscripta est ¹⁾, mox iterum suppressa fuit.

Iam eos paucis iuvat referre, qui notis, animaduersionibus et commentariis Ecclesiasticum illustrarunt, praeter eximios illos, quos ante memoravi: vel quorum in vniuersos aut plerosque libros biblicos industria enituit, ut sunt e nostris Osiander, et χαλκέντερος Calonius, e reformatis Conradus Pellicanus et Paulus Tossanus; e romanae ecclesiae sociis Menochius, Tirius et Corn. a Lapide, Antwerp. 1634 et 1663. fol. atque his antiquiores, Nicolaus Liranus, et glossae ordinariae atque interlinearis auctores, Strabus Fuldenfis et Anselmus Laudunensis, Dionysius praeterea Carthusianus, et Hugo, cardinalis. *Fabric.* Vnum addo *Augustinum Calmetum*, quem C. M. Pfaffius introduct. in histor. theolog. litter. part. I. pag. 158. reliquis commentatoribus pontificiis praefendum esse censet. Commentarii eius in omnes V. et T. libros primum francice scripti (vid. *Boerner.* biblioth. pag. 53.) deinde latine versi a I. D. Mansio prodierunt Lucae 1730—1732. tomis IV. fol. et Venet. 1730. 8. voll. fol. Porro de *Augustino Calmeto* (*Edmundum Calm.* ut semper Hubigantus, plane ignoramus,) haec notat Le Long biblioth. sacr. pag. 661. Commentarius litteralis in vniuersam sacram scripturam 23. voll. (in quolibet praefiguntur 3. vel 4. dissertationes varii argumenti,) gallice, in 4. Paris: 1707—1716. Eaedem dissertationes seorsim editae, quae prolegomenorum instar haberi possunt, gallice, 3. voll. in 4. ibidem 1720. Conf. *Wolfii* biblioth. hebr. part. IV. pag. 63 sq. *Scharf.*

Ex vetustioribus Ecclesiae doctoribus nemo Ecclesiasticum integrum, vel maiorem eius partem, commentario aut homiliis est interpretatus, licet argumenta eius compendio referat Athanasius iunior, Euthalii aequalis, in synopsis scripturae s. et in loca quaedam singula existant homiliae Ambrosii, Augustini etc.

Rabani Mauri ²⁾, (qui octingentis et quinquaginta post Christum [P] annis floruit,) expositio Ecclesiastici libris X. ad Otgarium, archiep. Moguntinum, Paris. 1544. et inter opera Colon. 1627. fol.

Alexandri ab Alexandria ord. minor. (Romae ann. 1313. sepulti) et Io. Alerii, Carmelitae, commentarius, dubito an editus.

Roberti Holkot (circa a. Chr. 1340.) lectiones, in prima septem Ecclesiastici capita Oxonii habitae, prodierunt cum eius lectionibus in Canticum canticorum Venet. 1509.

Cornelii Iansenii, Gandauensis, commentarius. Louan. 1569. 4. Antw. 1654. fol.

Pauli de Palatio, Colon. 1593. 8.

Yyyy 3

Ossani

¹⁾ Vide quae Gregorius Leti in vita Sixti V. tom. II. p. 399 sq. et Wagenfeilius in telis igneis Satanae pag. 25.

²⁾ Ante Rabanum in *Venerabilis Bedae* Opp. tom. VII. fragmenta quaedam in Ecclesiast. exstant.

Offianiani de Tufo, Neapolitani, loc. Iesu, in primora XVIII. capit. Lugd. 1628. Colon. 1629. fol.

Ioh. Lorini comment. in Sapient. et Ecclef. Colon. 1642.

Io. de Pina, Madritensis, commentarii, quinque tomis. Lugd. 1630—1648. fol.

Oliuerii Bonartii, Iprensis, commentarius. Antwerpiae ann. 1634. fol.

Saluatoris de Leon expositio et illustratio in prima XV. capit. Antwerp. 1640. fol.

Petri Gorsii explicatio Paris. 1654. 8.

Alphonfi de Flores, in caput XXIV. Antwerp. 1661. fol.

Casparis Sanctii in capita primora XXIV. et *Francisci de Cepeda* ineditum commentarium memorat Philippus Alegambe.

His accedunt e Gallis, recentibus Sirachidis illustratoribus, Bossuetus, episcopus Meldensis, et varijs politissimis scriptis notissimus Bellegardeus.

Breuem quoque Ecclesiastici explicationem Dauid Chytraeus dedit, quae plus simplici vice recusa est, ut omittam alios, qui sententias Sirachidis in locos communes digesserunt, uti Lucas Geierbergerus et Io. Koenigenius, *Car. Lud. Stromeyer*, Vlm. 1718. et *Steph. Barta* Jen. 1725. vel qui contulerunt cum dictis Ecclesiasticae ac libri Prouerbiorum et Sapientiae, vel qui hominiliis, ad populum habitis, explanarunt, aut lingua vernacula germanica illustrarunt, ut *Casp. Huberinus* 1552. *) *Io. Mathesius* 1586. *Erasmus Sarcerius* 1575. *Frid. Rothe* 1587. *Georg. Edelmann* 1597. *Casp. Hofferus* 1599. *Iac. Stoeckerus* 1616. *Erh. Lauterbach* 1619. *Io. Laffenius* 1661. *Luc. Frid. Reinhardus* 1666. *Gottfr. Arnold* 1706. et alii.

Sententiae Ben Sirae בן סירא

In libro *Schebet Gehuda*, quem latine edidit Gentius, Ben Sira dicitur vixisse post Augustum imp. Sed hoc argumento qui vteretur ad demonstrandum, diuersos esse Iesum Sirachidem et Ben Sira, siue filium Sirae, leuissimo vteretur. Pessimi enim temporum notatores sunt recentiores Iudaei. Itaque *David Ganz* in suo *Zemach David* pag. 65 sq. audacter eodem facit, dissentiente quidem *Guil. Henrico Vossio* in notis, *Drufo* ad Ecclesiastici cap. XXV. 28. (qui tamen III. 23. quaest. Ebr. aliter senserat,) et *Nic. Serario* ad Bonifacii epist. 1. sed consentientibus plurimis aliis inter Christianos viris doctissimis, *Christophoro Cartwrighto*, qui in Mellificio hebraico V. 13. pag. 3126 sq. Ben Sirae sententias, a Thalmudicis laudatas, confert cum dictis Ecclesiastici, *Hugone Grotio* ad Ecclesiastici cap. VI. 6. *Cornelio Bonaventura Bertramo*, qui cap. 5. Lucubrationum Franckenthalensium testatur, se in Ecclesiastico enucleando et reuoluendo atque cum quibusdam aliis libris conferendo quam accuratissime elaborasse, Hottingero, Huetio aliisque, quibus haud inuitus accedo. *Fabric.* His

*) Conf. de Huberini libro *D. Goszii*, praefulis dignissimi Lubecensis, bibliothecam mortuorum II. pag. 62. et de Mathesii in Sirachidem hominiliis vitam eius, a Io Balthasare Mathesio, pastore Broewicensi, scriptam, p. 171.

υ) Memoratur etiam quidam Rabbi בן סירא in excerptis Gemar. tractat. Chagigah, quae nuper edit Hottingeri nepos p. 40. *Fabric.* Conf. *I. C. Wolfii* biblioth. hebr. part. I. p. 263. et part. II. p. 871. (p. 706.) *Scharf*.

His addendus est *I. C. Wolfius*, qui de hoc libello, eiusque editionibus, codd. MSS. et versionibus latius exposuit biblioth. hebr. part. I. pag. 261 sqq. et part. III. pag. 157. Eodem auctore part. I. pag. 262. editio Veneta, quam Fabricius infra commemorat, prodiit ann. 1544. pro quo 1554. operarum errore scriptum est apud Bartoloccium l. l. *Scharf*.

Sententias *Ben Sirae* XLIV. ordine et numero duplicis alphabeti edidit et prioribus XXII. hebraicum *Perusch* siue explicationem, nescio cuius auctoris, adiunxit *Paulus Fagius*, qui etiam vertit latine. Titulus libri est: *Sententiae morales Ben Sirae, vetustissimi auctoris hebraei, qui a Iudaeis nepos Hieremiae prophetae fuisse creditur, cum succincto commentario. Tobias hebraice* etc. Isnae 1542. 4. Hinc sententias, omisso hebraico commentario, vulgavit cum versione et notis suis *Io. Drusus* Franeq. 1597. 4. cuius editio in criticis sacris Anglicanis est recusa tomo VIII. pag. 1869 sq. edit. Lond. Critici sacri, ut notum est, deinceps in Belgio et a Francofurtensibus sunt recusati. Exstant praeterea sententiae illae etiam latine in *Cornelii a Lapide* commentario in Ecclesiasticum pag. 29 sq. et apud *I. Euseb. Nienembergium* X. 9. de origine scripturae. [Add. et in Scip. Sgambati Archiu. Vet. Test. lib. III. p. 476—479. Conf. Wolf. B. H. I. pag. 263. *Scharf*.] Sunt etiam a me pridem Ecclesiastico, graece et latine edito, subiunctae. [Post haec *Ben Sirae* sententiae hebraice et latine cum expositione Hebraeorum ex versione latina *Pauli Fagii* adiectae sunt libris III. de vita et morte *Mosis*, quos Fabricius cum aliis similis argumenti libellis edidit Hamburgi ann. 1714. 8. *Scharf*.] *Iulius Bartoloccius* part. I. bibl. Rabbin. p. 688. meminit editionis hebraicae Venetae ann. 1554. 8. Sed exstat et alia, antiquior reliquis omnibus, *CPolitana*, quam olim habuit Munsterus et deinde *Buxtorfius*, qui in synagoga Iudaica cap. 4. de spectro *Lilith* agens, *pertinet huc*, inquit, *historia, quae legitur in Ben [P] Sira, non illo, quem doctissimus Paulus Fagius latine redditum excudi curavit, sed eo, quem Iudaei ediderunt. Et meum quidem exemplar CPoli est excusum, et illud ipsum, cuius mentionem facit Sebastianus Munsterus sub finem suae cosmographiae latinae, ex quo historiam illam Ebraitam de Prestegiani ditione, ad extremum librum adnexam, hausit et depromsit, illudque mihi de Iudaeo in vicinia, qui ex Munsteri bibliotheca habuerat, emi. Munsterus enim Basileae linguae Ebraeae professor fuit, ibidemque sepultus quiescit. Idem Buxtorfius in bibl. Rabbinica testatur, in illa editione multa fabulosa de sapientia Ben Sirae post sententias eius morales adpersa legi: inesse et alios tractatus plures, quos ibidem recenset. [Apologum Ben Sirae vertit germ. *Paulus* in Memorabilien P. I. p. 159.]*

III. Ecclesiasticum excipiat SAPIENTIAE liber, qui non minus quam ille Panaretus *) dictus et Salomoni *) regi tributus fuit ob aliquam eloquii, ut ait Augustinus, similitudinem. Alcuinus:

*Tres Salomon libros mirabilis edidit auctor,
His duo iunguntur per Paradigma libri.
Quorum quippe prior Sapientia dicitur alma,
Notatur Iesu nomine posterior.*

Librum

w) Vide *Cotelerium* ad Clementis Romani epist. I. cap. 57. tom. I. patrum apostol. p. 178.

x) Veterum loca, Ecclesiasticum Salomoni tri-

buentium, collegit *Serarius* ad S. Bonifacii epist. I. Similiter et Prouerbia et Ecclesiastes veniunt ipso titulo Sapientiae.

Librum, Salomone dignum nec cum vilo quocumque scripto humano comparandum, vocat Io. Gregorius, Anglus, praef. ad observationes in aliquot loca s. scripturae. *Salomoni* etiam tribuere non dubitavit *Nic. Hieronymus Gundlingius* obseru. Hallens. V. 13. Huius enim se auctorem diatribae proficitur in historia philos. moralis part. I. pag. 73. *) Sed praestantissimum lectuque ac memoria dignissimum libenter profiteor; Salomonis esse, numquam mihi persuadebo, librum Iudaeis ignotum, et, antiquis etiam scriptoribus Christianis doctissimis consentientibus, sub Salomonis persona a pio aliquo et erudito viro compositum: quicumque etiam is fuerit *ὁ τὴν πανάρετον σοφίαν εἰς αὐτὴν πρόσωπον ἀναθεῖς*, vt loquitur *Eusebius* XI. 7. Praeparat. Euangel. Scripsisse autem post Iudaeos, a gentibus iam subiugatos, patet ex eo, quod memorantur ipsi cap. XV. 14. *οἱ ἐχθροὶ τῆ λαῆ καταδυναστεύοντες αὐτὸν*, vt omittam, cap. IV. etc. alludi ad recentiora longe Salomonis tempore Graecorum sacra per voces [Γ] *σεφανεγορεῖν, βραβεῖον, πρυτάνεις, πομπεύειν, ἄθλα, ἀγῶν* etc. Neque rem conficit, quod Salomonis persona auctor orat capite IX. Perinde enim fit in Psalterio Salomonis, quod vulgavit Cerda, et in testamento eius adhuc inædito, quae duo scripta nemo sobrius Salomonis esse contendet. [Conf. *Fabricii* codic. pseudepigraph. Vet. Test. part. I. pag. 1047. Psalterium Salomonis exstat ibidem pag. 917 sqq. *Scharf.*] Quemadmodum igitur sub Sapientiae Salomo, ita sub Salomonis persona loquitur auctor huius libri. Sic sub Timothei persona scripsit *Saluanus*. Malo enim cum hoc illum conferre, quam cum impostoribus, qui falsis nominibus decipere lectores suos voluerunt ²⁾, vti *Hetruscarum* sutor fabularum, siue antiquitatum sub *Prosperi* nomine: *id ita scio ego Prosperus*, et pseudo-Clementinorum scriptor: *Ego Clemens, Ego Petrus, Nos Apostoli*, ac similia. Nec vero crediderim, quod auctor voluerit credi a lectoribus suis Salomo, sed aliquis diuinæ sapientiae Salomoneae, vt *Sirachides* in prologo dicitur, *ἐπαδὸς* atque *σεβαστορ*, perinde vt *Saluanus* numquam voluit existimari, libros suos a *Timotheo* esse scriptos, discipulo apostolorum; sed satis ipsi fuit, sub nobili hac persona delituisse. Ecquis vero demum sit scriptor, pulcerrimi et aurei libelli, nemo adfirmare certo potest. Nam quod *Philomen* quidam volunt, illum Alexandrinum, cuius scripta plura leguntur, vt contendit *Io. Costabadius* libello singulari, quem edidit Bredae 1648. 12. perspicue falsum esse opinor, et veterum testimonii ac genio scriptorum *Philonis* contrarium. Pro antiquiore ^{3a)} recte habent, qui *Philoni* alicui tribuunt seniori. [His (post *Rainoldum* in censura libr. apocr. prael. XXII. et *Wernsdorfium* diff. supra ad *Siracidem* citata, *Buddeum* introd. in phil. ebr. pag. 77. 81. et *Dan.*

y) Contra Gundlingium disputat *Laur. Reinhard* diff. qua librum Sapientiae non esse canonicum, neque a Salomone conscriptum probatur, *Wittch.* 1719. *Fabric.* Librum Sapientiae Salomoni vindicandum esse, praeter *Huetium* et alios, de quibus vide *Fabricii* prolegomena ad hunc librum, etiam *Hubigantus* contendit, verum ita, vt ipsum quidem Salomonem nouem priora capita hebraice scripsisse, sed interpretem graecum reliqua de suo addidisse coniciat, et omnino librum hunc integrum nunc extare neget. At vehementer vereor, vt recte refutauerit argumenta, in contrarium adducta ab *Edm. Calaneo*, contra

quem de auctore libri Sapientiae late disputat *prolegom.* pag. 2 sqq. *Scharf.*

2) Confer, si lubet, alia exempla apud *Io. Rainoldum* de libris apocryphis praelect. XX. XXI. XXII.

3a) *Io. Drusus* de *Henoch* cap. XI. *Sapientiae auctorem fuisse putarem Philonem, non iuniorum, qui Cuii tempore vixit, sed seniore, qui vixit sub templo secundo et librum scripsit de anima, qui memoratur in libro Iuchasim. Fabric.* [Hoc incertum esse, monet *I. C. Woffius* biblioth. hebr. part. I. p. 975. vbi, vt *Fabricius*, fatetur, se ignorare auctorem libri Sapientiae. *Scharf.*]

Dan. Saltthenium in diff. de auctore libri Sapientiae Philone potius Alexandrino quam seniore, Region. 1739. *Fabr.*) nuper accessit *Sim. de Magistris* apolog. sententiae patrum de septuagintaurali versione p. 463 — 469. vbi Fabricii sententiam de Philone, cuius Iosephus, Clemens Alexandrinus et Eusebius mentionem faciunt, ita refellere conatur, ut, collatis inter se multis versionis septuagintauralis et libri sapientiae locis, ostendat, Philonem illum tamquam Hellenistam LXX. interpretes imitatum esse non minus in hoc, quam in aliis libris, quos hic commemorare nihil attinet. Deinde hunc librum ante Ecclesiasticum Sirachidae conscriptum, et, quia carminis lege Salomo loquens inducitur, *Sapientiam Salomonis* adpellatum esse docet. Verum etiamsi concesserim, hunc non male disputare, omninoque vel propter antiquitatem non improbandam esse opinionem eorum, qui librum Sapientiae Philoni cuidam, Iudaeo, tribuant, in eo certe vehementer errat, quod Hieronymum auctorem sententiae suae laudat. Hic enim, dum in praefatione ad libros Salomonis ita differit: *secundus* (pseudepigraphus, qui Sapientia Salomonis inscribitur) *apud Hebraeos nusquam est: quin et ipse stilus graecam eloquentiam redolst, et nonnulli scriptorum veterum hunc esse Iudaei Philonis adfirmant*, non de sua, sed aliorum opinione loquitur, et Philonem, Iudaeum, commemorat, qui utrum senior sit, quem *Is. Vossius* et *P. D. Huetius* demonstrat. evangel. prop. IV. pag. 418 sq. interpretem graecum huius libri fuisse opinantur, an celeberrimus ille Alexandrinus, ut *L. Cappello* not. crit. ad h. l. pag. 562. *Fabricio* prolegom. in Sapient. pag. 236. et *I. M. Fabro* prolus. V. super libro Sapientiae pag. 5. videtur, non liquet. Quantum autem eiusdem Fabri coniecturae de Zorobabele, auctore libri Sapientiae,tribuendum sit, adparebit ex iis, quae deinceps dicam. *Schurf.*] Verum quis ille *Philo* senior, dicere vix possum, quum absurdum sit de Philone suspicari, quem de Iudaeis quaedam scripsisse aiunt Iosephus, Clemens, Eusebius. Eum enim Ethnicum constat fuisse et Pythagoreum. Nimis quoque acutum est, quod nonnulli, quoniam ירדיה, h. e. *amabilis* Salomo dicitur 2 Samuel XII. 25. et R. Azarias Philonem, Iudaeum, vicissim in suo Meor Enajim non פילון sed ירדיה adpellat; hinc concludunt, sub Philonis nomine ipsum latere Salomonem. A *Philone*, *presbytero*q. graece conuersum ait *Is. Vossius* libro de LXX. interpretibus pag. 396 ^{bb)} neque ex *hebraeo* conuersum abnuerim ^{cc)}, etsi stilus graecam eloquentiam ^{dd)} redolere visus est

^{bb)} *Grötius* in praef. ad Sap. Hebraei hominis opus vocat, qui vixerit post tempora Efdrae, ante tempora Simonis, pontificis. *Cornel. a Lapide* ad tempora Ptolemaei Philadelphi refert; *Calmet* vero ad tempora post Antiochum Epiphanem, et graece scriptum. Iudaeum scriptorem agnoscit *Kleucker*, eo tempore viventem, quo Epicureorum et Sadduceorum de materialismo et annihilatione post mortem philosophumena vigeant apud Iudaeos nobiliores, siue tempore Ptolemaeorum: *Pfeiff.*

^{cc)} Sic quoque *Huetio* et *Hubiganto*, item *Scip. Sgambato* archiu. Vet. Test. lib. III. p. 527. videbatur, ut antea dixi. Nuper autem cl. *Joh. Melch. Faber* prolus. V. et VI. super libro Sapientiae coniecit, librum hunc, chaldaice scriptum, a Zoro-

babele graece redditum esse ab interprete valde docto et ingenioso, inductus locis nonnullis, e quibus, ut ipsi quidem videtur, adparet, syriacam versionem aeque ac graecam e chaldaeo contextu confectam esse. Verum non Zorobabelem, sed Iudaeum Alexandrinum, qui graece scripserit, more philosophorum suae aetatis, libri Sapientiae auctorem esse, et syriacam versionem e graeco fonte manasse, recte docuit *I. G. Hassius* in notis ad germanicam versionem huius libri et append. obseruation. §. 3. 4. 5. et 6. vbi etiam singulos locos, quos *Faber* coniecturae suae de origine syriacae versionis fauere censet, diligenter examinat. [Vltimus *Hasse* prosequutus est argumenta, pro contextu graeco in Magazin für bibl. orient. Litteratur und gesammte Philologie, Regionmont.

est Hieronymo, qui suo iam tempore nullum [P] se hebraicum exemplar reperire potuisse est testatus. *Chaldaice* scriptum vidisse se refert scriptor recens R. Moses Nachmanides Gerundensis. Meminit etiam R. Azarias. Sed quae ex illo a Mose producuntur, conueniunt cum versione *Syriaca*, qualis exstat in polyglottis, illamque dialectum referunt, ut Buxtorfio et Hottingero pridem notatum. Quamobrem versionem tantum ex graeco factam^{cc)}, neque eam valde antiquam vidit, qualis etiam est *Arabica*, in iisdem polyglottis excusa, et e syriaco, ut videtur, concinnata. [Fabricium errare, monet I. G. Hoffius adpend. obseruat. ad german. libri Sapientiae vers. pag. 245. Scharf.] Epiphanius vero, qui Ecclesiasticum et Sapientiam accenset *libris συνηγοίς*, non hoc ipso prodit, eos lingua hebraica carmine adstrictos fuisse, sed tantum in graecis, quos euoluit Epiphanius, codicibus scriptos fuisse instar Psalmorum et librorum Salomonis per *συχες*, cum sententia desinentes^{ff)}, non vna serie et longitudine procedentes per totum volumen, ut in ceteris libris biblicis fieri consuevit. In Nicephori *συνομηγεία*, Sapientiae numerantur *συχος* mille et centum, Ecclesiastici bis mille et octingenti.

Versionem vulgatam latinam huius libri, quae exstat, Hieronymum auctorem non agnoscere, variis argumentis disputat Lud. Cappellus pag. 563. Opp. Postum. *Fabric.* Diu ante Cappellum hoc monitum esse constat a *Flaminio Nobilio* et *Ioh. Morino*, cuius verba transcribere non alienum videtur ab instituti ratione. Hinc enim adparebit, quid statuentum sit de plerisque libris apocryphis, quales nunc exstant in versione vulgata. Sic igitur ille loquitur exercit. bibl. lib. I. exerc. 9. cap. 1. §. 11. *Ita translatio S. Hieronymi ex hebraeo uniuersas ecclesias, uniuersas bibliothecas a mille annis occupauit, ut antiquae istius Italae translationis corpus penitus interciderit, supersintque tantum tam desiderandi operis in variis SS. Patrum lucubrationibus fragmenta, modo exceperis Psalmorum librum, Maccabaeorum utrumque, Sapientiae quoque et Ecclesiastici, Baruch etiam et aliorum forte nonnullas partes, de quibus nunc non est disputandi locus, quae ex antiqua Italia, qua ante S. Hieronymum ecclesia latina utebatur, in vulgata Hieronymiana retentae et conseruatae videntur.* Conf. etiam *Calmeti* proleg. pag. 123. et *P. Sabatieri* prolegom. ad librum Sapientiae et Ecclesiastic. pag. 389. tom. II. et praefat. ad tom. III. bibl. sacr. lat. ves. antiq. pag. 14 sqq. vbi Blanchinum refellit, qui e duobus fragmentis libri Sapientiae, in codice Veronenfi repertis, versionem vulgatam, quae nunc exstat in libris editis, nouam ab Hieronymo emendatam esse, temere coniciebat. *Scharf.*

Bellatoris,

1788. part. I. *Doederlinus* in theol. Biblioth. part. III. p. 810. priorem partem libri versionem ex hebraico translata; posteriorem alius plane auctoris opus esse putat. *Pfeiff.*] De chaldaico libro Sapientiae, cuius mox mentio fit, Fabricio adfentiuntur *I. C. Wolfius* biblioth. hebr. part. II. p. 199. et *I. G. Hoffius* l. l. pag. 195. Conf. *I. A. Fabricii* Cod. Pseudepigr. V. T. vol. I. pag. 1018. *Scharf.*

dd) Vide *Lud. Cappelli* opera posthumia p. 562. *Fabric.* et *Steph. le Moyne* notis ad Varia Sacra p. 595 sq. qui notat, Sapient. II, 12. adludi ad grae-

cam versionem Iesae III, 10. praeterito, quod longe aliud sonat, Hebraeo. *Pfeiff.*

ee) Ex eodem quidem fonte manasse syriacam libri Sapientiae versionem, quam habet codex Syro-Hexaplaris Mediolanensis, (vide supra §. II.) (ponte patet: sed quid interfit inter hanc et illam, quae inserta est bibliis Polyglottis Parisiensibus et Londinensibus, nondum constat. *Scharf.*

ff) Quemadmodum eos etiam nunc in codice Alexandrino scriptos esse constat. Conf. *I. E. Grabbii* prolegom. ad tom. IV. versionis septuagintaualis cap. I. §. 2. *Scharf.*

Bellatoris, presbyter, sexto post Christum natum saeculo clari, octo libri in Sapienciam, Cassiodoro cap. 5. diuinar. lect. et Rabano Mauro in epist. ad Otgarium memorati, pridem perierunt.

Bedae venerabilis in vnum et alterum locum Sapientiae commentatio exstat, in qua meminit duplicis latinae huius libri translationis.

Anonymi expositio latina MS. in librum Sapientiae memoratur Lambecio lib. II. de bibl. Vindob. pag. 777.

Rabani Mauri libri III. in Sapientiam, ad Otgarium, archiepiscopum Moguntinum a. Chr. 827. scripti, leguntur inter eius opera.

Io. Bonauentura, cardinalis et doctor, (vt scholasticis placet,) seraphicus, scripsit et ipse in hunc librum medio saeculo post Christum natum XIII. (edit. Venet. 1575. 8. et in eius Opp. tom. I.) vti centum annis post *Robertus Holkot*, licet sint, qui huius commentarium tribuant Reginaldo de Alna Ord. Cisterciensis. *Fabric.* Prodiit Basil. 1586. 4. *Corn. Iansenii Gandam.* comment. Antwerp. 1589. 4. et Lugd. 1580. fol. *To. Maldomati* comment. Paris. 1643. *Corn. a Lapide* Antwerp. 1657. *Hier. Oforius* Boulogn. 1577. 4. Colon. 1584. 8. et in eius Opp. *Iq. Sartarii*, sub nomine Tofarii, comment. Basil. 1558. Matthaeum Cantacuzenum in Sapientiam Salom. scripsisse quidam memorat; sed tantum editus est eius commentarius in Cantic. cantic. *Pfeiff.*

Petri Nannii scholia, quae Basileae ann. 1552. 4. cum eius latina interpretatione viderunt lucem, miror, non adiuncta esse a Criticorum sacrorum Angl. editoribus ad notas Raduelli, Castellionis, Isidori Clarii et Grotii, quas exhibent in Sapientiae [P] librum, quem Nannio neminem melius elucidauisse notat *Paulus Colomesius* pag. 106. obseruat. sacrum.

Casparis Barthii commentarius in Sapientiae librum, cuius meminit in notis ad Claudianum, numquam editus est: neque Sixti Senensis, qui libro IV. bibliothecae sanctae inter scripta sua refert Sophias Monotessarum, in quatuor Prouerbiorum, Ecclesiasticis, Sapientiae et Ecclesiastici volumina: neque Casparis Sanctii denique, cuius commentarium memorat Alegambe.

Nic. Seluicci editio [primo separatim prodiit *Sapientia Salomonis* graece Parisiis ann. 1566. quaternis, vt ex *Maittairii* annalib. typographic. narrat A. G. Maschius biblioth. Sacr. part. I. cap. 4. p. 431. *Scharf.*] graecolatina cum noua versione, argumentis, notisque prodiit Lipsiae 1568. 8. *Victorini Strigellii* translatio, (quam in mea graecolatina apocryphorum editione recudendam dedi,) et animaduersiones ibid. 1575. 8. *Conradi Disterici* homiliae praeclarae in hunc librum germanice editae Vlm. 1628. et Norimb. 1667. fol. Sam. Bohlii comment. Rostoch. 1639. 4. Mich. Hempelii comment. Lips. 1613. 8. Ewald-Brochmann priora quatuor capita explicuit Hafn. 1656.

Io. Lorini eruditus commentarius Lugd. 1607. 4. et deinde Moguntiae 1608. 4. atque alibi plus simplici vice. Commentarius breuior *Christophori de Castro*, Lugd. 1613. 4. Prolixior *Laurentii de Aponte* ^{gg)} Paris. 1629. 1640. fol. *Fabric.* Graece cum analysi grammatica

L z z z 2

gg) Ioehher. pag. 708. tom. II. Laur. de Ponte. Sed Longius bibl. sac. tom. II. *Laur. de Aponte*, vt *Fabric. Scharf.*

tica verborum scholiisque *Gottfr. Schubandi*, Magdeb. 1733. 8. præmissa præfatione Io. Ad. Steinmetzii, in qua observationes in N. T. ex libris apocryphis, Philone, Iosepho et antiquissimis patribus se composuisse testatur. *Pfeiff*.

Iacobi Calphilli Angli metricam expositionem versibus lat. hexametris edidit *Daniel Guilelmus Mollerus*. Altdorfi 1699. 8. addito laterculo scriptorum, qui libros biblicos carmine reddiderunt. — Le Long: *Iacobus Calhillus*, Anglus, libellus Sapientiae Salomonis versibus hexametris redditus, cui adnexa est Epistola Iudae carmine elegiaco a Renato Guil. Mollero reddita in 4. Norimbergae 1701. Sed idem pag. 1117. scribit Iac. Calchilla H. expositio et pag. 1118. *Iac. Calchilla H. Latin. Scharf*.

Nova versio germanica libri Sapientiae cum notis criticis, diligenter collectis, lucem vidit Halae Sax. ann. 1705. 8. *Fabr*. Elegantior, atque vel propter adpendicem observationum maioris aestimandam, germanicam *Sapientiae Salomonis* versionem cum notis edidit *Ioh. Gottfr. Hassius*, Ienae ann. 1785. 8. *Scharf*. Io. Frid. Kleucker libro inscripto Salomonische Denkwürdigkeiten adiunxit versionem cum notis. Rigae 1785. 8. *Pfeiff*. Carmine germanico reddidit E. S. de Reichenbach.

Praeter *Add. Petzii* carmine puro galliambico, Francof. 1614, versionem, Bossueti et Bellegardei observationes, non ita pridem Parisiis edita est Anonymi metaphrasis poetica gallica, ann. 1696. 4.

Ceteros interpretes plerosque paullo ante in Sirachide notare me memini. *Fabric*. Interpretibus, antea laudatis, Hubiganto et Hassio, addendus est *Ioh. Melch. Faber*, cuius sex prolationes *sup. r libro Sapientiae* prodierunt Onoldi ann. 1776. et 1777. 4. *Scharf*.

IV. ORATIONEM MANASSAE, regis, quam captivus oravit 2 Paralip. XXXIII. 12. scriptam fuisse in sermonibus regum Israel et in sermonibus Hozai, prophetae, sacer scriptor ibidem testatur v. 18. 19. Ea vero, quae hodie regis illius nomine exstat, verbis Paralipomenon vno veluti tenore subiicitur ab auctore constitutionum apostolicarum, Clementi Romano tributarum II. 22. atque, fatente *Cotelerio*, *fictitia est, ac extra canonem librorum divinatorum collocata: quamvis pro genuina habuerint etiam scriptor sermonis in publicanum et pharisaeum tom. VI. Operum B. Chrysostomi, Antonius Monachus lib. II. Melissae serm. 94. Theodorus Studita sermone catechetico 93. Theophanes Cerameus homil. 2. et 56. Freulfus, Georgii duo Syncellus et Hamartolus in chronicis suis, atque Suidas in voce Μανασσῆς, ubi [P] recte exemplar Regium numero 130. καὶ τότε προσήξατο πρὸς Κύριον τὸ, Κύριε παντοκράτωρ. Quibus accedunt omnes ii, apud quos inter Cantica scripturae legebatur; quod falsitatum patet ex MSS. Alexandrino et Regiis, et ex eo quod eam Freulfus adpellet Canticum poenitentiae, Anastasius Sinaita in Psalmum VI. τὴν προσευχὴν τῆς ὁδῆς, Georgius vero Syncellus, Mich. Glycas, et Theophanes Cerameus ὁδὴν. En graeca Theodori Studitae: ὁδὴν ἦσαν τῷ Θεῷ, ἣν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας αἶδες ἡ τῆς Θεῆς ἐκκλησία. Quare ad marginem alterius MS. Georgii, monachi seu Hamartoli in bibliotheca, vere regia, scholium istud comparat: ἰσορῶνται παρὰ Ἀφρικανῶ, ὅτι ἐν τῷ αἶδει τὴν ὁδὴν τὸν Μανασσῆν, τὰ δεσμὰ διεβράγην σιδηρὰ ὄντα. Pro quo in Damasceni Parallelis tom. II. pag. 463. leges ἰσορῶνται παρὰ Ἀφρικανῶ, ὅτι ἐν τῷ λέγειν ὁδὴν τὸν Μανασσῆν, τὰ δεσμὰ διεβράγην σιδηρὰ*

δηρὰ ὄντα καὶ ἔφυγεν^{hh)}. *Libro III. commentariorum Pet. Lambecii caesarei bibliothecarii pag. 39. e cod. MS. Vindobonensi inter theol. graecos 25. ἱστορεῖται παρὰ Ἀφρικανῶ, ὅτι ἐν τῷ λέγειν τὴν ὁδὴν τὸν Μανασσῆν, τὰ δεσμά διεβράγησαν σιδηρὰ ὄντα, καὶ ἔφυγεν. S. Anastasius in Psaltn. VI. tom. III. Canisii pag. 112. Φασὶ γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱστοριογράφων, ὅτι ἀπενεχθεὶς Μανασσῆς κατεκλείσθη εἰς ζῶδιον χαλκὴν ἀπο βασιλέως Περσῶν, καὶ ἔσω ὢν ἐν τοῖς τῷ ζῳδίῳ προσήζατο μετὰ δακρύων τὴν προσευχὴν τῆς ὁδῆς αὐτῆς. Graeci etiamnum hodie in Psalterio suo inter alia cantica sacra hac Manassis oratione vtuntur, cathismate siue sect. XX. vt notauit Leo Allatius de libris ecclesiasticis Graecorum p. 62. vbi refert, sc. Iohannis Geometrae paraphrasin illorum canticorum habere iambis graecis concinnatam. Vide etiam Lambecium III. pag. 37. et 379.*

Orationem hanc nec graece nec hebraice reperiri, a viris quibusdam doctis adfirmatum est^{h)}, quod merito aliquis miretur in Bonfrerio pag. 14. et in praestantissimo du Pinio p. 17. prolegom. biblic. Constitutionum apostolicarum exstant plures editiones. Vna graeca Turriani Venet. 1563. 4. et quatuor graecolatinae. *Prima* Frontonis Ducaei ad calcem canonum cum scholiis Zonarae Paris. 1618. fol. *Secunda* in conciliis Labbei tom. I. Paris. 1671. fol. *Tertia* et *quarta* in patribus apostolicis Cotelerii Paris. 1672. et Amst. 1698. fol. Non in his tantum Oratio Manassae exstat graece, sed etiam in horologio Graecorum, nec non in bibliis latinis Roberti Stephani ann. 1540. fol. Graece e MS. Victoriano prodiit. Praeterea Auenario suo graecolatino subiunxit *Christophorus Daudestadus*, Ienae 1628. 8. Angli vero in polyglottis suis^{kk)} ediderunt cum variis lectionibus codicis Alexandrini, in quo post Psalmos inter Cantica sacra exaratam inuenerunt. Edidi et ipse adiuncta veteri latina versione, Lipsiae 1691. 8. cum [P] Ecclesiastico, Sapientia, Iudithae ac Tobiae libris. Addidi quoque Metaphrasin poeticam duplicem Manassae Orationis, graecam vnam, ante non editam, eamque elegantissimam, mei quondam praeceptoris^{l)} *Io. Godofredi Herrichen*: alteram latinam, petitam ex *Baldvini Berlicomii*, Syluaeducensis, Hierosolichis editis ann. 1598. 8. ex of-

Z z z z 3

ficina

^{hh)} Confer Thargum ad 2 Paralip. XXXIII. 12 sq. Auctorem Op. imperfecti ad Matth. I. 10. Syncellum p. 214. Suidam e Cedreno in *Μανασσ*. Glycam pag. 197. Eutyrium etc. *Fabric.* Vide *Fabricii* cod. Pseudepigraph. Vet. Test. part. I. pag. 1106 sqq. *Scharf.*

ⁱⁱ⁾ Scilicet in editionibus versionis septuagintaviralis, quas superioribus seculis prodierunt *Fabricius* supra cap. XIII. §. 6. narravit, Oratio Manassis non exstat. At in antiquissimis codicibus graecis, velut iis, quibus vsi sunt vetus interpres latinus, antiquior Hieronymo, et Aethiops, haud dubie exstabat, etsi non eodem loco. Nam in exemplis versionis vulgatae editis et tribus manuscriptis, quae *P. Sabatierus* bibl. sacr. lat. vers. ant. tom. III. pag. 1038 sq. contulit, reperitur ad calcem libri secundi Chronicorum, sed in Psalterico Aethiopico, quod cura *Iohi Ludolfi* prodiit Francofurti ad Moenum ann. 1701. 4. inter Cantica

Vet. et Noui Testamenti Psalmis adiecta, vt in codd. graecis, a Cotelerio commemoratis. Hebraice quoque, sed e graeco expressam, legi in libro, qui inscribitur Schalscheleth Hakkabala, didici ex Ioh Chr. Wolfii biblioth. hebr. part. I. pag. 778. et Scip. Sgambati archiu. Vet. Test. lib. II. p. 347. *Scharf.*

^{kk)} Tom. IV. pag. 3. Hinc Orationem Manassis repetiit *Chr. Reineccius* ad calcem librorum apocryphorum in editione versionis septuagintaviralis, supra commemorata. Sed e codice Alexandrino descriptam et ope aliorum librorum emendatam eandem inter Cantica Vet et Noui Testamenti Psalterio adiecta ediderunt *I. E. Gravius* et, qui hunc sequutus est, *I. I. Breitingerus* tomo IV. versionis septuagintaviralis. *Scharf.*

^{ll)} Obiit vir egregius Lipsiae, vbi rectorem scholae Nicolaitanae gesserat, septuagenario maior et rude donatus ann. 1705. V. Cal. Februarii.

ficina Commeliniana. Reddidit etiam carmine latino, quod tunc me fugiebat, praeclarus *Claudius Espencacur*, Parif. 1566. 8. Denique Oratio Manassae exstat in libris apocryphis, graece editis Francof. 1694. 8. [Sed *Calmetus* in commentariis biblicis et *Hubigantus* in editione librorum apocryphorum, supra commemorata, neglexerunt Orationem Manassis, quippe quam ecclesia romana ne Deutero-Canonicis quidem libris adnumerat. *Scharf.*] Homiliis ad populum eandem orationem exposuere Io. Forsterus, Georgius Albertus, aliique.

V. Si auctori constitutionum apostolicar. V. vlt. credimus, librum, sub nomine B A R V C H I hodie superstitem, qui Ieremiae, prophetae^{mm}), discipulus et amanuensis fuit, Iudaei in synagogis suis leclitarunt quotannis vna cum Threnis Ieremiae, die magna expiationum, decima nempe mensis Gorpiaei, qui Septembri respondet. In dubium hoc vocat *Io. Dallaeus*, cui lib. I. de pseudepigraphis apostolicis cap. 17. pag. 199. illud non magis videtur esse verum, quam quod lib. VI. cap. 25. aiunt eadem constitutiones, legem extra Iudaeam legi prohibitam fuisse ab ipso Mose: ἀπαγορεύει γὰρ αὐτοῖς ὁ Θεὸς Μωσὴς καὶ θυσιάζειν ἐξω Ἰερουσαλὴμ ἵσταν, καὶ τὸν νόμον ἐξω τῶν ὁρῶν τῆς Ἰουδαίας ἀναγινώσκεν. Fortasse vero ex Hellenistis quidam alicubi illa aetate, hoc est tertio post Christum natum saeculo, *Baruchum* legerunt, vti constat, alia etiam lecta a Iudaeis fuisse in synagogis, praeter libros diuinos, etiam *deuterwosin*, quae prohibetur in Iustiniani imp. Novella CXLVI. Similiter Christiani quoque publice legerunt non modo Clementis Romani epistolam, sed etiam varia sanctorum acta, varias homilias doctorum ecclesiae. Ceterum S. *Hieronymus*, ad Ieremiam praefatus, *librum*, inquit, *Baruth*, notarii eius, qui apud Hebraeos nec legitur, nec habetur, praetermissus. [Iam temporibus Origenis prophetiam Baruchi non exstitisse in codice hebraico, ideoque in editione hexaplari versionis septuagintaviralis obelis distinctam fuisse, adparet e nota codicis Chifiani: Βαρεχ ὅλος ἀβέλυσαι κατὰ τὰς Θ. In eodem codice, vt et hoc addam e praefat. ad Danielelem secundum septuaginta ex tetraplis Origenis Romae editum pag. 21. *Baruchi* liber interiectus est Ieremiae prophetiae et Threnis, ex editione hexaplari descriptis. Hos excipit perinde ac in Alexandrino et aliis codicibus Ieremiae epistola, quam Fabricius *Barucha subiungi* solere dicit, respiciens, vt opinor, ordinem, quem nunc tenent editiones vulgatae librorum apocryphorum. Conf. *I. E. Grabii* prolegom. ad tom. III. versionis septuagintaviralis V. 1. *Scharf.*] Οὐ κείσθαι παρ' Ἑβραίοις Baruchi epistolas, notauit etiam *Epiphanius* de mensur. et pond. cap. V. Conuersum tamen esse hunc libellum graece ex hebraeo, non valde negauerim. [Videtur huic coniecturae, quam Fabricius Huetio debet, fauere id, quod *I. I. Biornstählus* repertor. bibl. et orient. lit. part. III. pag. 170. narrat, in margine versionis syriacae Baruchi, quam habet codex syro-hexaplaris Mediolanensis, passim laudari versionem Theodotionis. Ceterum Huetio etiam Hubigantus adfentitur in prolegomenis et notis ad hunc librum, vbi non raro interpretem graecum hebraica male vertisse exemplis docet. *Scharf.*] Veteres subinde laudant sub nomine Ieremiae. Inter Graecos commentariis illustravit *Theodoretus* et auctor *Catenae* a [P] Mich. Ghislerio Lugd. 1623. fol. cum commentariis in Ieremiam editae, atque ex *Olympiodoro*, *Seuero*, qui pag. 245. citantur, et

mm) *Iosephus* X. 11. pag. 343. refert, Ieremiae ὄντα, καὶ τῇ αὐτῇ γλώττῃ διαφερόντως πεκαυμένους precibus a Nabuzardan liberatum τὸν μαθητὴν αὐτοῦ. Βαρεχον, Νήρη δὲ πῶδα, ἐξ ἐπιστομῆς σφιδρου οὐκίας

et incerto collectae. Latinam vulgatam versionem non agnoscere auctorem Hieronymumⁿⁿ⁾, contendit *Lud. Cappellus* pag. 564. Opp. postum. Alia vetus latina translatio edita est a clarissimo viro Iosepho Maria Caro Rom. 1688. 4. Nicephori stichometria numerat libri Baruchi *σλχς* septingentos, computata simul, ut videtur, EPISTOLA, quae (*Ψευδονίγχαρος* fatente Hieron.) prophetae IEREMIAE tribuitur, et iampridem Barucho subiungi consuevit. Genuinam esse perinde, ut Baruchi librum, disputat Guil. Whiston *authentick records* pag. 1 sqq. qui breues notas in Baruchum exhibet pag. 9 sq. In Polyglottis occurrit versio utriusque syriaca et arabica. [Praeter hanc exstat in codice syro-hexaplati Mediolanensi versio syriaca Prophetiae *Baruchi* et Epistolae *Ieremias*. Conf. *repertor. bibl. et orient. lit.* part. III. pag. 167 sq. Hebraica quoque libri *Baruchi* versio inter codd. MSS. bibliothecae Oppenheimerianae reperitur, auctore I. C. Wolfio *biblioth. hebr.* part. III. p. 163. *Scharf.*] In Criticis sacris Anglicanis habes Baduelli, Castellionis et Grotii notas. His addes Sanctii aliorumque commentarios, qui vel totum sacrum codicem illustrarunt scriptis, ut quos supra laudavi in Sirachide, vel qui Ieremiam, ut Ghislerii, Io. Maldonati, Christophori de Castro Morgunt. 1616. fol. vel denique qui in Baruchum scripsere separatim, ut *Petri Maucorsii*^{oo)} et Laelii Bisfolae, Cosmi. 1621. 8.

Exstat et in Polyglottis^{pp)}, sub Baruchi nomine quaedam epistola, a libro, de quo iam dixi, diuersa, eique ab Anglis praemissa: verum exstat non graece, sed syriace, et, illustri *Huetio*^{qq)} iudice, ita de futuro iudicio et futurae vitae poenis ac cruciatibus differit, ut Christiani esse hominis foetus videatur, alicuius forte ex his monachis, qui Syriae deserta primis ecclesiae temporibus incoluerunt. Anglice legendam offert pag. 13 sq. vna cum postscripto pag. 22, et genuinam esse contendit *Whiston* l. c. pag. 25 sq. Latine dedi etiam in codice *Pseud-epigrapho* V. T. vol. II. pag. 147. Possit et Epiphanius videri perspectam habuisse hanc epistolam, quoniam *Epistolas Baruchi*, non epistolam commemorat. Sed potius Ieremiae tributas litteras simul intellexit, ne dicam graecis scriptoribus epistolas pluraliter etiam de vna dici, ut notauit *Grotius* ad I Maccab. XII. 5. et 19. *Cotelerius* ad *epist. Polycarpi* cap. 3. Sic et e latinis *Plinius* XXXIII. 3. *M. Bruti in Philippicis campis epistolas reperiuntur frementes, fibulas tribunicias ex auro geri. Iustinus* XL. 12. 9. *tertias epistolas*.

VI. In

ⁿⁿ⁾ Vide supra §. III. Alteram prophetiae Baruchi versionem latinam antiquam, a I. M. Caro editam, in *capitulis biblicorum antiquis* repetiit *P. Sabatierus* tom. II. *bibl. sacr. lat. vers. antiq.* pag. 737 sqq. adiectis variis lectionibus quinque codd. MSS. De discrimine utriusque versionis consulenda sunt eiusdem prolegomena ad hunc librum p. 734. Ceterum epistolae *Ieremiae*, quam utpote supposititiam se non adtigisse Hieronymus prooem. commentar. in *Ierem.* profitetur, nulla exstat versio latina antiqua praeter Vulgatam, quae nunc est in libris editis. *Scharf.*

^{oo)} Immo *Maucorsii*. Le Long B. S. pag. 852. *Maucorsps*. Sic et *Iocher*. *Scharf.*

^{pp)} Parisiensibus et Londinensibus. Sed quia haec epistola ita discrepat a contextu vulgato prophetiae Baruchi, ut alius liber videri possit, praeter hanc e codd. MSS. Vsserianis et Pocokianis inserta est bibliis Polyglottis Londinensibus versio syriaca, quae editioni graecae et latinae consentit. Confer etiam quae *P. I. Brunius* notauit ad B. Kennicotti *differt. general. in Vet. Test. hebr.* pag. 221. *I. B. de Rossi* *proleg. ad var. lect. V. T.* pag. 159. *Scharf.*

^{qq)} Vide, si placet, demonstrationem eius euangelicam proposit. IV. pag. 450. 451. edit. *Lipf.*

VI. In *Io. Malalas Chronographia* tom. I. pag. 203. post commemoratam breuiter *IVDITHAE* Historiam legas pag. 203. ταῦτα δὲ ἐν ταῖς Ἑβραϊκαῖς ἐμφέρεται γραφαῖς. Sed *Ἑβραϊκαὶ γραφαί* sunt ipsi historiae de rebus iudaicis, quales describuntur in libro *Iudith*, quantum his graecum *Malala* legisset. Neque enim *Hebraico* libro hoc vli sunt *Iudaei*, vt testatur *Origenes* epistola ad *Africanum*: περὶ Τωβία ἡμᾶς ἔχον ἐγνακέναι, [U] ὅτι Ἑβραῖοι τῷ Τωβίᾳ ἐχρῶνται, εἰ δὲ τῇ Ἰουδίᾳ. Οὐδὲ γὰρ ἔχουσιν αὐτὰ καὶ ἐν Ἀποκρυφείοις Ἑβραῖσι, ὡς αὐτῶν μαθόντες ἐγνώκαμεν. Sunt, qui verba εἰδὲ γὰρ in his *Origenis* affirmatiue accipiant: quo sensu notum est εἰ ἐν, ἐ γὰρ et similia poni interdum a scriptoribus graecis, quasi *Origenes* testatus fuisset, *Iudaeos* librum *Iudith* habuisse inter apocrypha. Atque ita vel apud *Hieronymum* est legendum praefat. in lib. *Iudith*, vel *Hagiographa* laxius ibi accipienda ^{rr}): apud *Hebraeos* liber *Iudith* inter *Hagiographa* legitur, cuius auctoritas ad roboranda illa, quae in contentionem veniunt, minus idonea iudicatur. *Chaldaeo* tamen sermone conscriptus inter historias computatur. E *chaldaico* sensum sensu exprimens latine vertit idem *Hieronymus*, cuius translationem cum graeco contulit *Lud. Cappellus* Opp. posthum. pag. 574 sq. ^{ss}) Exstat et tersa editio *Ebraica* libri *Iudith* (teste ^{tt}) *D. Pfeiffero* τῷ μακαρίτῳ pag. 797. Criticae Sacrae) sed a recentiori procul dubio manu *Iudaei* cuiusdam ^{uu}). *Syriaca* versio occurrit in *Polyglottis Londinensibus*. [Complectebatur etiam cod. MSS. *Syriacus*, quo *Andr. Masiu* ad restituendam editionem *Hexaplam* libri *Iosua* usus est, *syriacam* versionem historiae *Iudithae* et *Tobiae*, vt ipse narrat epist. dedicat. ad regem cathol. pag. 6. Sed, quod nunc quidem sciamus, codex ille periit. Vide supra cap. XIII. §. 6. *Scharf*.] Poetae hebraei rhythmos de *Iuditha*, (recentibus enim *Iudaeis*, vt auctori *Germinis Davidis* aliisque, *Iuditha* satis nota est, sed e nostris libris, vt notatum *Scaligero* pag. 96. ad *Euseb.*) et *Maccabaeis* cum versione sua et notis in lucem edere constituerat, morte praeuentus, vir doctissimus

^{rr}) Sic videbatur *Fabricio* prolegom. in *Tobiam* pag. 2. et *I. C. Wolfio* biblioth. hebr. part. I. pag. 259. At apud *Hieronymum* non solum loco laudato, sed etiam in praefat. ad librum *Tobiae* pro *Hagiographa* legendum esse *Apocrypha*, contendunt *I. Martianaus* ad utrumque locum *Hieronymi* pag. 1157. et 1169. tom. I. Opp. et *H. Hodius* de bibliorum text. origin. pag. 651. nixi auctoritate codd. MSS. scriptorumque veterum et recentiorum *Scharf*.

^{ss}) Vetustiore ex graeco factam versionem exstare, dudum monuerunt *I. Martianaus* ad *Hieronymum* et *H. Hodius* de bibliorum text. origin. pag. 354. vbi se in codi c. MS. bibliothecae *Bodleianae* duplicem editionem latinam libri *Iudithae* reperisse narrat. Hanc *P. Sabatierus* tom. I. biblioth. sacr. lat. vers. ant. pag. 744 sqq. edidit e quinque codd. MSS. ita inter se discrepantibus, vt versiones e diuersis codicibus fluxisse videantur; sed tamen omnes e graeco contextu, ad quum propius accedunt quam *Hieronymiana* siue *Vulgata* e *Chaldaico* expressa. *Scharf*.

^{tt}) *Seb. Munsterus* praef. ad *Tobiam*: Vtinam et hebraice *Iehudith* exemplar liceret inuenire, quod absque dubio *CPoli* a *Iudaeis*, aequae vt *Tobiae* exemplar, typis est multiplicatum, sicut et *Ecclesiasticum*, quem *Ben Sira* vocant, audio hinc a *Iudaeis* euulgatum. A *Iudaeis* recentioribus pro vera agnosci historia, notauit *B. Io. Ben. Carpzouius* tom. II. Concion. funebr. pag. 1311 sq.

^{uu}) *Pfeifferum* aut memoria lapsum, aut *Münsteri* coniectura deceptum errasse, suspicatur *I. C. Wolfius* biblioth. hebr. part. I. pag. 459. Attamen ipse part. II. pag. 1360 sq. narrat, *Historiam Iudithae* vna cum additamentis apocryphis oraculorum *Danielis* hebraice editam esse *Venetis* 8. sine indicio anni. Eodem auctore part. II. p. 198. *Hebraica* historiae *Iudithae* versio exstat inter codd. MSS. bibliothecae *Oppenheimerianae*. De *Hebraeo-Germanicis* eiusdem libri editionibus vide, quae ibidem et pag. 458. leguntur. *Scharf*.

doctissimus ^{vv)} *Matthias Frid. Beckius*, vsurus forte editione Veneta ann. 1606. 8. quam in bibliotheca sua theologica eximius Lipenius commemorat. De festo, in memoriam victoriae Iudith instituto, consules *Seldenum* III. de Synedriis Hebraeorum pag. 133 sq. Auctor, quem nonnulli e Pseudo-Philone Annii, Ioachimum vel Eliakimum, vel denique Ioachimi parentem, Iosua, filium Iosedeci, faciunt, incertissimus est, eritque. Temporum vero et historiae difficultates, quibus longe maximis narratio ipsa est obsepta, nouissime monstrauit *Io. Christophorus Artopoeus* ^{ww)}, Argentoratensis olim academiae lumen, in *meletemate historico quod narratio de Iuditha et Holoferne non historia sit*, (Iosepho etiam nusquam commemorata,) [P] *sed Epopoeia*. Argentorat. 1694. 4. recus. ibid. 1700. Dispellere eas conatus erat post Petauii XII. 26. de doctrin. temp. et tot aliorum virorum doctorum conatus *Bernardus de Montfaucon*, monachus doctiss. Benedictinus, in libro gallico ^{xx)}: *la Verité de l'Histoire de Iudith*, Paris. 1690. 12. et *Io. de la Neuville* S. I. in gallica libri Iudithae notis illustrata editione Paris. 1728. 12. ^{yy)} quibus *Arphaxadus* est Phraortes, Deiocis filius, Nabuchodonosor vero Saosduchinus, quem Assaradino Ptolemaeus subiicit. [Epitomen operis Montefalconiani dedit *Dupin* bibl. eccl. tom. VI. p. 294. adde *Calmeti* praef. ad librum Iudith, qui ex suae ecclesiae principiis authenticam historiae et libri defendit et ex patribus probare conatur. *Pfeiff.*] E veteribus non memini, qui in hunc librum scripserit ante Bellatorem, qui non exstat, et Rabanum, et Iac. Pamelium, iunctum Rabano in Opp. Colon. 1626. tom. III. Petri de Riga, cantoris et canonici Rhem., aurora, in qua libros biblicos plerosque et Iuditham quoque carmine elegiaco reddidit, a multis promissa nondum vidit lucem. E recentioribus Victorinus Strigelius, Iacobus Zieglerus, Basil. 1548. Frid. Naufca, Caspar Sanctius, Nic. Serrarius, Didacus de Celada, Lugd. 1664. fol. Iosephus de la Cerda, Lugd. 1653. II. voll. fol. et alii quidam pauci nominari possunt, qui commentariis vel notis hunc librum illustrarunt, praeter illos, quorum vel in apocryphis vniuersis, vel in toto sacro codice explanando versata est industria. Collectio Criticorum sacrorum Anglicana exhibet tantummodo Baduelli, Castellionis et Grotii notas. Eiusdem Baduelli versionem retinui in editione mea graecolatina, Lips. 1691. 8. Praetergo Ionae Heuleri et aliorum in Iuditham homilias, vel dramata ac poemata de Iuditha, quae latine dederunt Cornelius Schonaeus, Sallustius Bartassius, et Bartholomaeus Tortoletus, germanice Martinus Opitius, gallice *Boyerus* ^{zz)}, cuius tragoedia prodit Paris.

^{vv)} Obiit Augustae Vindelicor. ann. 1702. De eo adi Memorias Theologor. a Reu. populari atque amico nostro *H. Pippingio* editas p. 911.

^{ww)} Obiit eodem anno X. Cal. Iul. maior septuagenario. Confer noua literar. Hamburgensia ann. 1703. pag. 189.

^{xx)} Vide Aetia crud. tom. II. supplementi pag. 49 sq.

^{yy)} Montefalconium in eo quidem, quod *Arphaxadus* eundem esse credit, quem Herodotus Phraortem adpellat, Hubigantus sequitur: sed de Nabuchodonosoro et aliis se ab illo dissentire proficitur in prolegomenis ad hunc librum, ubi omnino admodum copiose docet, quemodo narratio de *Iuditha* chronologiae scriptorum sacrorum et Vol. III.

profanorum conciliari possit. In hac autem disputatione, quam probabili, nescio, p. 577. eiusdem viri docti coniecturae de historia Iudithae, primum hebraice scripta, deinde vero in usum Iudaeorum, in terris Babylonicis exsulantium, chaldaice reddita, nititur, parum tribuerim propter Origenis et Hieronymi auctoritatem. Bern. de Montfaucon — Veritas historiae Iudith — Gallice in 12. Paris. 1692. Sic Longius pag. 865. *Scharf*

^{zz)} Maioris ad institutum nostrum momenti esse Francicam historiae Iudithae versionem, quam cum notis criticis in locos difficiliore et prolegomenis de ipsius historiae veritate edidit *Io. de la Neuville* Parisiis ann. 1728. 12. colligo ex iis, quae
A a a a de

Parif. 1695. 12. Egerunt de hoc libello, *Christ. Kortholt* diff. in historiam Iudith, Bellarmino oppositam, et exercit. ad S. Hieronymi praefationem in libr. Iudith. Rostoch. 1663. *Phil. Iac. Hartmann* diff. an liber Iudith contineat historiam. Regiom. 1671. *Eilert* diff. duabus de narratione libri Iudith. Hafn. 1712. Patrum loca, Iudithae narrationem pro vera habentium, collegit *Herib. Rosweyde*, in syllabo malae fidei Iac. Cappelli pag. 85 sqq.

TOBIAE librum ^{aaa)} reiectum a Iudaeis iam olim professus est *Origenes* libro de oratione pag. 47. τῇ δὲ τῷ Τωβίτ βιβλῷ ἀντιλέγουσιν οἱ ἐκ περιτομῆς. Chaldaeo sermone conscriptum testatur Hieronymus; quem quum non satis intelligeret, quia vicina est, inquit, Chaldaeorum lingua sermoni hebraico, utriusque linguae peritissimum loquacem reperiens, unius diei laborem adripui, et quicquid ille mihi hebraicis verbis expressit, hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui. Si cum graeco conferas, iam paraphraeae, iam epitomatoris videtur partibus fungi vetus, quae hodie exstat, interpretatio ^{bbb)}: hebraicum Tobiae codicem, quem ab Oswaldo Schreckenfuchsis, rectore scholae Memmingensis, acceperat, vulgavit Basil. 1542. 4. 1549. 8. 1576. 8. ^{ccc)} cum latina versione sua et notis *Sebast. Munsterus*. [De hac et aliis, quas Fabricius non commemoravit, hebraicis libri Tobiae editionibus confer *I. C. Wolfii* biblioth. hebr. part. I. pag. 363. part. II. pag. 413 sq. et part. IV. pag. 154. vnde sua hausit *A. G. Maschius* biblioth. sacr. part. II. vol. I. pag. 19 sq. *Scharf*.] Hunc indubitatum esse textum originarium huius libri, persuasum est Io. Gregorio praef. ad observationes in aliquot s. scripturae loca ^{ddd)}. *Sebastianus* quoque *Castellio*, *Tobiam*, ait, se ex hebraeo nuper edito, quod sibi visus esset verior, interpretatum, et [P] graecae latinaeque editionis sententias quasdam, ad rem pertinentes et in hebraeo omiffas, addidisse. Sed graecismi, in hebraica editione occurrentes, documento sunt, ex graeco conuersam esse, a quocumque tandem, ut pulcre notavit *Mich. Neander* in erotematibus linguae hebraeae pag. 449. Nec dubito idem pronunciare de editione *Pauli Fagii*, qui aliud hebraicum Tobiae exemplar, CPoli

de hoc libro, mihi (quidem) nondum viso, tradit *I. C. Wolfius* biblioth. hebr. part. IV. pag. 43 sq. *Scharf*. Fabricius in margine iam laudarat illam, et adscripsit: conf. Journ. des Sçavans ann. 1729. Mars. pag. 413.

^{aaa)} De Tobiae libro conferenda sunt, quae post Fabricium et Calmetum in prolegomenis, maiori et exquisitiori studio *Eichhornius* in allgem. Bibliothek der bibl. Liter. tom. II. p. 431 sqq. dixit. Non ante Darii Hystaspidis tempora vixisse auctorem, ex opere eius colligit, immo incertum esse iudicat, an Christi tempore nota fuerit historia. Duplicem deinde statuit p. 436. textum originarium; Graecum alterum, cui Syriaca et vetus Latina ante Hieronymum accedit; alterum Latinum vulgatae editionis. Duplicem olim fuisse recensionem libellorum Tobiae et Iudith, vnde diuersitas lectionum apud LXX. et in vulgatis bibliis possit intelligi, coniecit *Coel. Bauer* disp.

sub praesidio Th. Holzclau Wirceburg. 1777. habita. *Pfeiff*.

^{bbb)} Multo propius quam Hieronymiana sive vulgata ad contextum graecum accedit versio antiqua, quam primus e quatuor codd. MSS. edidit P. Sabatierus tom. I. bibl. sacr. lat. vers. ant. pag. 766 sqq. [Latinam ante-Hieronymianam Martianaus Hieronymi operibus adiecit. *Pfeiff*.] Sed dissensio inter editionem graecam et latinam Hieronymianam vtrum orta sit a varietate codicum chaldaicorum, e quibus non solum hanc, sed etiam illam fluxisse Huetius, Hubiganus et alii opinantur, an aliunde, non liquet. *Scharf*.

^{ccc)} Conf. Tenzel bibl. curios. tom. I. pag. 412 sq.

^{ddd)} Ante Hieronymum nulla hebraici textus mentio. Origenes in epist. ad Africanum testis est, Iudaeos hebraicum textum non habere. In dubio proinde omnem rem relinquit *Eichhornius*. *Pfeiff*.

CPoli prius ann. 1517. 4. vulgatum a Iudaeis, punctis vocalibus animauit iussitque adiunctum sententiis Ben Sirae recudi cum sua versione, Ilnae ann. 1542. 4. Vtraque, Munsteri et Fagii, editio versioque in Polyglottis Londinensibus existat. Munsteri in Tobiam notae, additis Baduelli, Castellionis, Drusii et Grotii ad Tobiam animaduersionibus, in collectione Criticorum sacrorum, in Anglia editorum, leguntur. Iulii Bartolocci versio et notae, quibus editionem hebraicam Venetam ann. 1544. 8. illustrasse se testatur part. II. Bibl. Rabbin. pag. 856. adhuc delitescit manu exarata in bibl. Vaticana. Praetereo alios hebraicos Tobiae codices, a iam dictis alicubi forte diuersos, quorum meminere Sixtus Senensis et Serarius, quemque illustris Huetius penes se esse fuit testatus, denique Hottingerianum, qui vniuersos libros apocryphos V. T. refert a Iudaeo se dono accepisse, sed e latino in hebraicam linguam conuersos. [Addendus est is, quem in bibliotheca Oppenheimeriana se vidisse narrat I. C. Wolfius biblioth. hebr. part. II. pag. 200. Scharf.] Graeci Tobiae eximia editio est Frauequerana sine versione sed cum notis edita a Io. Drusio 1591. 4. [Drusius editionem Romanam ita sequutus est, vt vitia eius ope aliorum librorum emendaret. Quibus praesidiis Grabijs vsus sit in recensendo libro Tobiae, disci potest e prolegom. ad tom. II. versionis septuagintaualis cap. III. §. 6. Scharf.] Eam Drusii edit. sequutus sum in mea editione graecolatina, et quia ab alijs hinc inde abit, nouam illi versionem adiunxi Lips. 1691. 8. Syriacam versionem euoluere licet in Polyglottis Parisiensibus et Londinensibus. [Syriaca libri Tobiae versio primum edita est in biblijs Polyglottis Londinensibus. Conf. Br. Waltoni prolegom. bibl. XIII. 9. Alia'n existisse in codice syro-hexaplari Masi, supra dixi. Scharf.] Arabicam MS. exstare in locupletissima bibliotheca Bodleiana, notauit idem, quem paullo ante laudabam, Io. Gregorius cap. 3. observationum. Ab Aethiopibus quoque legi lingua sua Tobiam et reliquos, de quibus in praesenti agimus, libros, auctor est Ludolfus III. 4. hist. Aethiopiae: sed translationem illorum Aethiopicam in Europa haecenus visam dubito. [Vide supra §. IV. de Oratione Manassis, et quae infra notabimus ad §. VII. de additamentis oraculorum Danielis apocryphis. In copticam quoque linguam translatos esse libros apocryphos, colligi potest e fragmento libri Tobiae coptici, quod Romae in bibliotheca Borgiana se vidisse narrat I. G. C. Adlerus itiner. bibl. crit. pag. 186. Scharf.] Alias versiones ^{ccc)} supra in Sirachide, si placet, videbis, cum plerique, qui illum, etiam Tobiam in alias linguas sint interpretati. Carmine latino elegiaco Tobiadem saeculo vndecimo exeunte scripsit, Hieronymi translationem secutus, Matthaeus Vindocinensis, de quo et de Petri de Riga metaphrasi poetica dixi in meis ad Tobiam prolegomenis. Inter recentiores eundem librum latinis elegis reddiderunt Antonius Duetus ^{fff)} et Lambertus Pithopoeus, germanico carmine Godofridus Feulnerus. Bellatoris, presbyteri, aequalis sui, commentaria in Tobiae librum memorat Cassiodorus diuin. lectt. cap. VI. Illis perditis Bedam habemus, cuius meminit et Vindocinensis ^{eee)} his versibus: [P]

A a a a 2

Transfert

^{ccc)} Hebraco-germanicas commemorat I. C. Wolfius biblioth. hebr. part. II. p. 200. 458. coll. part. IV. pag. 204. et part. III. pag. 275. vbi etiam Persicam, manu scriptam, in bibliotheca Herbeltiana existisse monet Scharf.

^{fff)} loecher, Duetius. Sed Longius bibl. sacr.

pag. 706. Duetus — Vita Tobiae maioris versu elegiaco. Scharf.

^{ggg)} Longius l. l. p. 1001. Matthaeus de Vendome, Gallus, Benedictinus, claruit ann. 1280. Scharf.

*Transfert Hieronymus, exponit Beda, Mathaeus
Metrificat, reprobatur liuor, amicus habet.*

Huic accedunt commentarii recentiorum, ut [*Frid. Naufae*, qui Coløn. 1532. breuem tantum narrationem, laudatam tamen Sixto Senensi, exhibuit, *Pfeiff.*] *Nic. Serarii*, Mogunt. 1610. Paris. 1611. fol. *Fabiani Iustiniani*, Rom. 1620. Antwerp. 1629. fol. et *Didaci de Celada* Lugd. 1648. et 1654. fol. *Dauidisque Maudeni* in speculo vitae moralis. Antwerp. 1631. fol. ut alios iam praetermittam, et ceteros huius commatis libros paucis adhuc persequar. Veteres *εὐχόμενοι* diuidunt *Tobiam* in capita XCIII. *εἰς* octingentos, *Iudithae* librum in capita LX. vel LXIII. et *εἰς* septingentos. Pro utriusque *Tobiae* et *Iudithae* *γνησιότητι* pugnat Guil. Whiston in libro: a collection of authentick records etc. pag. 743. et 1063.

VII. DANIELIS, prophetae ^{hhh}), libro et ESTHERIS ⁱⁱⁱ) in graeca editione adfuta sunt hinc inde quaedam laciniae, quas in hexaplis suis Origenes, quoniam hebraei codices illis carebant, obelis confodit, ut testatur ipse lib. de oratione pag. 47. ^{hhh}) Idem fecit in versione sua Hieronymus, ut profitetur praefat. in Danielelem, et recte fecisse se aduersus Rufinum disputat. Meminit et Hebraei cuiusdam, qui additamenta Danielis non modo non probauit, sed a graeco nescio quo conficta variis etiam contendit argumentis. Graeca, quae hodie habemus in Danielis laciniis, Theodotionem videntur habere auctorem ⁱⁱⁱ); Iudaeos

^{hhh}) Dan. III. 24—90. carmen Azariae ac trium puerorum. Cap. XIII. de Susanna, et cap. XIV. de Belo et Dracone.

ⁱⁱⁱ) Post Esther. X. 3.

^{hhh}) Si fides habenda est codici Chisiano, e quo nuper demum prodijt septuagintauralis oraculorum *Danielis* interpretatio, etiam in tetraplis Origenianis narrationes de Susanna, Belo et Dracone obelis notatae fuerunt. Conf. praefat. edit. Roman. pag. 21. Ceterum, quod Fabricius *Danielis* cap. XIII. esse dicit, sequutus editionem Complutensem et latinam versionem Vulgatam, quibus iam addi possunt codex Chisianus et Syro-Hexaplaris Mediolanensis, id ante caput I. legitur in codice Vaticano, Alexandrino, Coisliniano, de quo vide *B. Montefalconii* bibliothecam Coislinianam pag. 39 sq. aliisque. Conf. *I. E. Grabbii* prolegom. ad tom. III. vers. septuagintauralis V. 1. et *Huetii* demonstrat. euangel. propof. IV. pag. 471. Porro *hymni*, in Romana et alijs editionibus inserti capiti III. *Danielis*, in codice Alexandrino et editione Aldina reperiuntur inter Cantica V. et N. T. Psalterio adiecta. Quae denique praeter Hebraeum addita sint historiae Estherae, disci potest e Bibl. Polyglott. Londin. tomo IV. vbi, ut in editione librorum apocryphorum Hubigantiana, haec vnum in locum congesta graece et

latine exhibentur. Nam in vulgatis versionis septuagintauralis exemplis non secus ac in latina versione antiqua, quam e codice Corbeiensis edidit *P. Sabatierus* tom. I. bibl. sacr. lat. vers. ant. pag. 791 sqq. sparsa sunt per contextum totius libri. Fabricium autem, quum additamenta historiae Estherae post cap. X. 3. quaerenda esse moneret, aut versionem Vulgatam respexisse puto, aut editionem Complutensem, in qua vna, quod equidem sciam, additamenta illa in calcem libri reiecta sunt, praecedente interprete Vulgato. *Scharf.*

ⁱⁱⁱ) Est haec coniectura *I. R. Wetstenii* not. in Origen. epist. de historia Susannae p. 183 sq. quae, vnde orta et cur repudianda sit, bene demonstrat *H. Hodijs* de bibliorum text. origin. pag. 583. et si ipse apocrypha *Danielis* a Iudaeo quodam Alexandrino conficta esse coniecit pag. 116. Sed hunc non minus, quam illum, errasse, nuper ostendere conatus est *Sim. de Magistris* non solum in notis et praefatione ad *Danielem* secundum septuaginta Romae editum; sed etiam in apologia sententiae patrum de septuagintaurali versione pag. 433 sq. Atque Theodotionem quidem additamenta illa non confinxisse, neque e versione septuagintaurali exscripsisse, sed, ut *Hubiganto* prolegom. pag. 804. et *Ioh. Dau. Michaeli* bibl. orient. part. IV. pag. 24. videtur, denuo vertisse

ex

Iudaeos vero narrationes illas ex hebraeis prophetae erasisse codicibus, recte a Flauignio negatum. Qui enim hoc fecissent, aut quando, et quem in finem pulcerrimos hymnos et documenta virtutum gentis suae rescidissent? De Historia Susannae notissima est Origenis cum Africano disputatio, ad quam eruditae *Ioh. Rodolphi Wetstenii* commentationes conferri merentur. Basil. 1674. 4. cum dissertatione eius de Susannae historia ibid. 1691. 4. ^{mm}) Carmen Azariae et trium puerorum ⁿⁿ) cum aliis sacris Canticis interpretatur Catena graecorum patrum in Psalmos Corderiana tom. III. Narratio de Belo et Dracone ^{oo}) in Athanasii Synopli scriptura s. et stichometria Nicephori [^P] memoratur sub titulo Prophetiae Habacuci, diuersi ab eo, qui est inter duodecim prophetas ^{pp}). Nam, vt ex Hieronymo praef. comment. in Daniel. discimus, *Porphyrio Eusebius et Apollinarius pari sententia responderunt, Susannae Belisque ac Draconis fabulas non contineri in hebraico, sed partem esse Prophetiae Habacuc, filii Iesu, de tribu Leui, sicut iuxta septuaginta interpretes in titulo eiusdem Belis fabulae ponitur: Περὶ Φητεῖα Ἀββαχὺμ υἱὸς τῆ Ἰσδᾶ (al. Ἰησῆ vel Ἀβδῆ) ἐκ φυλῆς Λευὶ* ^{qq}). Mentio huius narrationis in ^{rr}) Bresschith Rabba sect. 68. et apud pseudo-Iosephum Gorionidem lib. I: cap. VII—X. Versibus latinis, non inelegantibus, complexus est Io. Commirius. Neque inscitum hoc Henr. Harderi epigramma, in quo Susanna loquitur:

A a a a 3

Non

ex Hebraeo vel Chaldaeo, haud difficulter intelligi potest e comparatione versionis septuagintauiarum cum Theodotionea, inserta editioni Romanae pag. 220—305. At quod *Sim. de Magistris*, vt auctoritatem canonicam horum additamentorum tueatur, praefat. pag. 15 sqq. contendit, et Apolog. l. I. e *paraphrasi chaldaica eorum, quae desiderantur in hebraeo libri Esther*, colligi posse ait, olim existisse nonnulla in archetypo oraculorum Danielis, quae Iudaeorum malitia deleuerit, prorsus repudiandum esse censeo: praesertim quum videam, etiam *Ioh. Bern. de Rossi*, etsi chaldaicam istam historiae Estherae particulam libris Deutero-Canonicis adnumeret, tamen multo saniores de ea sententiam tulisse in libro, de quo deinceps erit locus dicendi. *Scharf*.

^{mm}) *Eichhornius* de duplici textu LXX. viralis interpretationis et Theodotionis l. c. part. II. pag. 1. vberius egit. Diuersitas haec, quia historiola scripta esse graece videtur, forte ex iteratis emendationibus venit. Tres exstant syriacae versiones. De antiquis commentatoribus in hanc historiam, *S. Hippolytus* excusus in bibl. patrum tom. XXVII. pag. 9. et in operibus, a Fabricio, Hamburgi 1716 editis, p. 273. *Chrysostomi* spuria inuenies tom. VI. edit. Montefalconii. *Pfeiff*.

ⁿⁿ) Veteres sibi persuadent, hosce pueros fuisse filios Ioiakimi, Danielis propinquos, qui

abscissis genitalibus in regios fuerint spadones adlecti. *Cosmas Indicopleustes* lib. VIII. pag. 307. *ἔτε γὰρ γάμος ἐνὸς ἐξ αὐτῶν φέρεται παρὰ τὰς γραφῆς, ἔτε τέκνον, ἔτε τε τῶν τοιούτων ἡκέσθη πρὸς αὐτῶν. ἀλλ' ἡ παράδοσις καὶ ἡ συνήθεια κατὰ τὴν προφητείαν ἀγνοῦσι καὶ λάτρεῖ ἐν τοῖς αἰσίνων ἀναγραφῶσιν.* Confer *Abulpharagium* pag. 45. 48. *Huetium* ad Origenem pag. 66. Meminit horum puerorum etiam Muhammed in Corano Sura LXXXV.

^{oo}) *Eichhornius* l. c. p. 189 sqq. omnia quae de Beli et Draconis historiis dicenda hodie essent, dixit, et pag. 209. de cantu trium puerorum egit. *Pfeiff*.

^{pp}) Eundem potius intelligendum esse, contra *Huetium*, cui *Fabricius* hanc coniecturam debet, contendit *Sim. de Magistris* ad cap. XIV. Dan. pag. 88. vbi de inscriptione huius capituli in codice Chifiano, non diuersa ab ea, quae mox adfertur ex Hieronymo, latius exponit. *Scharf*.

^{qq}) De verbis graecis, a Fabricio adlatis, vid. *Huetii* demonst. euang. pag. 468. In editione Erasiana non leguntur. Vnde igitur ea accepit Fabricius? conf. Fabric. cod. Pseudepigr. V. T. vol. I. pag. 1116. *Scharf*.

^{rr}) Vide Christoph. Cartwrighti *Mellific.* Hebr. IV. 1. et Bochartum *Hierozoic.* tom. I. pag. 749 sq.

Non pudet aeterna canos adspargere labe?
 Non pudet hac famam labe notare meam?
 Monstra senum! non hic amor est, insana libido est,
 Quam furor e fugii suscitât igne rogi.
 Hic ut in irriguis se mundet et abluat undis,
 Non ut commaculet, nuda Susanna sedet.
 At neque fraude minisue labat mens integra, spernam
 Tectos nuda, viros foemina, sola duos.

S. Ambrosii Epist. ad Susannam lapsam, quae fortissimae illius Susannae nomen falso gerebat, inter opera S. Hieronymi tom. V. edit. Martiana pag. 176. exstat. Susanna Nini filia memoratur apud Tzerzen, Chiliad. IX. v. 554. Damasceni δρᾶμα τῆς Σωσάννης memorat Eustathius ad Dionys. perieg. quod num ad Susannam nostram spectet, et lo. Damasceni sit, an, quod nonnullis placere video^{ss)}, Nicolai Damasceni, alii viderint^{tt)}. Libri Esther editionem graecam duplicem ex Arundelliana bibliotheca produxit vir paucis comparandus Iacobus Vsserius, Origenicam alteram, qua additamenta obelis confodiuntur, [conf. I. E. Grabii dissert. de variis vitiis LXX. interpretum versioni ante Origenis aeuum illatis pag. 104. Scharf.] itemque alteram auctore, ut videtur, Theodotione, ad calcem syntagmatis de LXX. interpretum versione Lond. 1655. 4. recus. Lips. 1695. 4.^{uu)} Iohannes vero Drusius additamenta

ss) Voss. de poet. gr. pag. 31. Colomes. ad Gerald. pag. 303. Fabric. His nuper accessit Sim. de Magistris, verum ita, ut Nicolaum Damascenum a rumore, quo apud barbaros adeo historia Susannae fuerit peruulgata, scribendi argumentum fuisse coniceret, not. ad Dan. cap. XIII. pag. 82. Scharf.

tt) Fabricius hic neglexit interpretes antiquos, nescio quo casu. Nam biblia Polyglotta Londinensis, quae ad antecedentes libros apocryphos laudauit, habent non solum omnium additamentorum Danielis versionem latinam Vulgatam, syriacam et arabicam; sed etiam historiae Susannae editionem, ut ibi appellatur, *Hexacleensem* h. e. syriacam versionem Thomae Heracleensis. Conf. I. G. Eichhornii introduct. in V. T. part. I. pag. 430. et A. G. Maschii biblioth. sacr. part. II. vol. I. pag. 60 sq. Ab his autem versionibus syriacis haud dubie multum discrepat ea, quae nuper reperta est in codice Syro-Hexapliari Mediolanensi. Illae enim expressae sunt e versione Theodotionis, haec e septuagintauiurali, si recte se habet nota, quae ad calcem duodecim prophetarum legitur. Vid. I. G. C. Adleri itiner. bibl. crit. pag. 198 sq. et I. B. de Rossi prolegom. ad var. lectt. V. T. pag. 159. Praeterea hymnorum, capiti III. insertorum, versio Aethiopica exstat ad calcem

Psalterii Aethiopici, a Iob. Ludolfo editi, (vid. supra §. IV.) et latina antiqua apud P. Sabatierum tom. II. bibl. sacr. lat. vers. ant. p. 860 sqq. Commemoranda etiam pro ratione instituti erant Badiuelli et Grotii adnotata ad locos apocryphos Danielis, inserta tomo III. Criticor. sacror. p. 2668 sqq. edit. Francofurt. His interpretibus addi possunt Lud. Cappellus et C. F. Hubigantus, quorum hic vnice id egit, ut refelleret, quae ille contra auctoritatem canonicam additamentorum prophetae Danielis disputauit in notis criticis p. 566 sqq. Oper. Postum. Scharf.

uu) Chaldaica etiam libri Estherae additamenta, sed ita discrepantia a graecis et latinis, ut vix credas, ex eodem fonte fluxisse, et haud dubie longo intervallo post tempora Estherae, (conf. I. D. Michaelis biblioth. orient. part. XXI. pag. 104 sq.) conficta, e cod. MS. Vaticano protulit Steph. Evod. Affemannus catalog. codd. MSS. biblioth. Vatican. tom. I. pag. 452. Hinc ea repetiit Sim. de Magistris apolog. sententiae patrum de Septuagintauiurali versione pag. 434—450. adiecta, ut eo facilius esset collatio, duplici editione graeca, de qua Fabricius supra dixit, itemque latina cum antiqua, quam sa. Sabatiero e codice Corbeienensi prolata esse supra narraui, tum Hieronymiana siue Vulgata. Sed e codice priuatae bibliothecae

Pii VI.

menta libri Estheris de graeco latine transtulit et notis criticis illustravit, ad calcem adnotationum in librum Estheris, latine versum a *Sante Pagnino*, Lugd. Bat. 1586. 8. Leguntur hae notae cum *Baduelli*, *Grotii*que animaduersionibus etiam in Criticis sacris Londinensibus. *Fabr.* Lud. Cappelli notas criticas in septem capita libri Estherae spuria atque supposititia Hubigenius ita examinavit, ut illum, multis locis ab interprete vulgato deceptum, errasse, et olim duplicem huius libri editionem apud Hebraeos exstitisse contenderet: quam coniecturam, multo ante propositam a *Bellarmino*, (vid. *I. C. Wolfii* biblioth. hebr. part. II. pag. 207.) *Huetio* demonstrat. euangel. propos. IV. pag. 374. et *Jf. Vossio* diss. de LXX. interpretibus cap. 19. pag. 61. nuper etiam *Ioh. Bern. de Rossi* ornare conatus est in libro, antea laudato. *Scharf.*

VIII. Librum, qui ESDRAE sub nomine *tertius* in latina veteri versione ambulat, et ex hebraico translatus videtur *Io. Morino* pag. 225. [P] exerc. bibl. ^{vvv}) *Isidorus Hispalensis* VI. 2. Orig. vocat *librum secundum*, negans, eum apud Hebraeos haberi, et Esdrae ἐνδίαδην-κον, ac diuinum Nehemiae librum, qui aliis secundus Esdrae est, pro vno computans, quod apud Hebraeos factum testatur ^{www}) *S. Hieronymus*. *Athanasio* autem in synopsi scripturae s. et in graecis bibliorum editionibus est *liber Esdrae primus* ^{xxx}), quoniam historiam paullo altius atque ille repetit, ut notat *Io. Rainoldus* tom. I. censurae librorum apocryphorum pag. 238. Lectus est a *Iosepho* pag. 362. *Clemente Alex.* et ab *Origene*, *Cypriano* aliisque sub Esdrae nomine citatus; unde, quin bene antiquus sit, non est dubitandum. Esdrae autem dicitur, non quod ille sit auctor ^{yyy}), sed quod magna eius pars cap. VIII sq. de Esdra agit. Graece

Pii VI. P. M. eadem cum versione latina, variis lectionibus trium codd. MSS. et dissertatiuncula de his additamentis, eorumque fide, auctore ac primigeniis variisque codicibus, edidit *Ioh. Bern. de Rossi* ad calcem *Speciminis variarum lectionum sacri textus*, quod post editionem Romanam ann. 1782. iterum prodiiit auctius et emendatius *Tubingae* ann. 1783. 8. Chaldaica Esther. additamenta habet etiam cod. CL. *Kennicott.* vid. de *Rossi* proleg. pag. 67. it. pag. 72. 78. 79. 100. 121. 126. *Scharf.*

^{vvv}) *Franc. Leus*, qui prolegomena ad tom. II. versionis septuagintaualis e schedis *Grabianis* concinnauit, cap. III. §. 6. ubi varias coniecturas de origine cum canonici tum apocryphi libri Esdrae proponit, hunc etiam a *Iosepho* Archaeolog. XI. 3. p. 551 sqq. hebraice lectum fuisse suspicatur, cuius opinionis vellem rationem reddidisset. Nam *Morini* quidem coniecturam cur prorsus repudiare nolim, adparebit ex iis, quae deinde dicam. *Scharf.*

^{www}) *S. Hieron.* praef. ad Esdram et Nehem. Nec quemquam moueat, quod unus a nobis editus liber est: nec apocryphorum tertii et quarti somniis delectetur: quia et apud Hebraeos Esdrae

Neemiaeque sermones in unum volumen coarctantur: et quae non habentur apud illos, nec de viginti quatuor genibus sunt, (i. e. e Numero XXIV. librorum canonicorum V. T. quos cum XXIV. scribis alibi confert) *procul abiicienda.*

^{xxx}) Sic quoque vocatur in codice *Colbertino*, e quo latinam vers. ant. diuersam a Vulgata edidit *P. Sabatierus* primus edidit tom. III. bibl. sacr. lat. vers. ant. pag. 1041 sqq. Ceterum etiam Vulgatam versionem libri III. et IV Esdrae antiquiorem esse *Hieronymo*, eodem auct. re prolegom. pag. 1038. e loco *Hieronymiano*, infra laudato, perspicuum est adeo, ut mirer, *Fabricium* hac de re dubitasse. *Scharf.*

^{yyy}) At si hebraicum librum Esdrae diligentius, quam vulgo sit, contuleris cum graeco, de quo iam agitur, facile videbis, hunc esse versionem illius altera, quae inter libros canonicos exstat, multo elegantior, quae *Hellenistae Iudaei* eiusdem additamenti aucta perperam relata sit in numerum librorum apocryphorum, ut recte iudicat *L. C. Valkenarius* ad *Herodot.* lib. IV. pag. 368. edit. *Wesseling.* additamenta illa, modo cap. III. IV. et particulam V. quorum origo obscura est, exceperis, e quibus locis libri secundi *Chronicorum*

Graece exstare, negarunt viri nonnulli docti, quia deest in nonnullis biblior. editionibus. [Iis scilicet, quae fluxerunt ex editione Complutensi, in qua tantum latine legitur. Sed graecum contextum habent, quae ducta sunt ex Aldina, Romana et Grabiana, in qua, ut in codice Alexandrino, uterque liber Ezrae, cum canonicus, tum apocryphus, inscribitur ὁ ἱερεὺς. Conf. I. E. Grabii prolegom. ad tom. I. versionis septuagintaualis cap. I. §. 2. Scharf.] In plerisque vero exstat, et in Polyglottis Parisiensibus ac Londinensibus legitur graece, syriace ac latine. Graeci eum diuiserunt in capitula CIX. ut in edit. Aldina, ac quae eam sequuntur, adparet. In Nicephori *ἱστοριᾶ* duobus Esdrae libris, (huic tertio nimirum, qui graecis primus est, et canonico Esdrae itemque Nehemiae libro, qui ambo secundum illis constituunt,) tribuuntur *ἑξῶς* quinque mille ac quingenti. Latinae versionis S. Hieronymus non videtur auctor. Sed diu ante Hieronymi tempora latine lectitatum constat hunc librum e Tertuliano, Cypriano et aliis. Germanice noluit transferre D. Lutherus. Nam quae in recentioribus bibliorum germanicorum nostrorum editionibus occurrit versio libri III et IV. Esdrae, atque III Maccabaeorum, B. Dan. Cramerum auctorem agnoscit. Alia exstat in bibliis Dau. Wolderi, quam respiciunt Concordantiae Lankischianae, ut notat Erdm. Neumeister in der Wochenarbeit tom. IV. pag. 505. — De quarto Esdrae libro, qui latine tantum exstat, et graece olim lectus fuisse ex fragmentis, in Barnabae epistola et Clemente Alex. occurrentibus, cognoscitur, dixi in codice apocrypho N. T. pag. 936 sq. Monui etiam ibidem de versione arabica huius libri MSta in bibl. Bodleiana, et de codice latino, itidem manu exarato, qui perinde ut Arabicus ab editis plurimum discrepat^{xxx}). Eos in lucem proferri ab iis, qui possunt, fortassis sit pretium operae, propter non contemnendam libri antiquitatem. Latinum veterem interpretem interpolauit Sebastianus Castellio^{aaaa}), Franciscus item Iunius, qui notulas quoque adpersit. [P] Scripsit etiam notas in hunc librum Conr. Pellicanus tom. V. Opp. Tigur. 1535. fol. et Germanicus interpres M. Joh. Assenburius, scholae Tangermondensis rector, 1598. 4. Ab Anabaptistis, Schwenkfeldianis et Weigelianis perperam accenseri libris prophetis, probat D. Io. Müllerus in Anabaptismo, edito germanice Hamb. 1644. 8. p. 30 sq. Fabric. [Exstat etiam Io. Vlr. Tresenreuter progr. de libro qui vulgo quartus Esdrae inscribitur, Coburg. 1742. 4. Pfeiff.]

IX. MAC-

nicorum et Nehemiae ducta sint, et quomodo uterque liber Ezrae valde dissentiens in descriptione capitum et versuum reducendus in concordiam sit, ostendit P. Sabatierus in notis ad latinam versionem antiquam, de qua antea dixi. Conferri etiam possunt, quae hac de re disserit Car. Segaar animaduersi. ad Daniel. secundum LXX. ex Tetralpis Origenis pag. 2 sq. Scharf. Eichhornius, qui bibl. litterat. biblicae tom. I. pag. 178 sqq. fusius de hoc libro egit, liberio rem versionem Esdrae hebraici esse pronunciat, auctorem eius Symmacho priorem vixisse et usum eius ad crisin textus hebraei valde commendandum esse. Pfeiff.

xxx) Arabica versio quantum discrepet a latina Vulgata, disci potest ex L. A. Fabricii codice

Pseudepigrapho Vet. Testamenti, cuius volumini secundo insertus est liber quartus Esdrae cum locis veterum, illum allegantium et differentiis ac supplementis ex versione arabica, quae manuscripta exstat Oxoniae in bibl. Bodleiana p. 173 sqq. His adlegendae sunt variae lectiones versionis Vulgatae, quas P. Sabatierus e codice Sangermanensi collegit ad calcem tomi III. bibl. sacr. lat. vers. ant. Scharf.

aaaa) Eiusdem adnotata ad lib. III et IV. Esdrae inserta sunt tomo III. Criticor. sacror. pag. 2679 sqq. edit. Francof. Ceterum Hubigantus hos libros, quia neuter est de numero librorum Deuterocanonorum, neglexit. De reliquis lib. IV. interpretibus vide Fabricium pag. 177 sq. libri antea laudati. Scharf.

IX. MACCABAEORVM ^{bbb} siue *Hassamonaeorum* (f. Mathatitidarum, Guil. Brittoni VIII. 665.) *librum primum hebraicum reperiisse* se testatur Hieronymus ^{ccc}. Neque abnuerim hebraice primum scriptum, etsi pro graeca lingua contendit *Beueregius* in codice canonum vindicato pag. 277. Titulum hebraicum seruauit *Origenes* apud Eusebium VI. 25. Hist. Eccles. Quum enim libros *ἐνδιαθήκας* Veteris Testamenti commemorasset, *ἔγω δὲ τέτων*, inquit, *ἐν τὰ Μακκαβαϊκά, ἀπὸ ἐπιγέγραπται Σαρβὴν Σαρβανὲ ἔλ*, quod *Scaliger* ad Euseb. pag. 140. interpretatur בית שער *porta domus* et בני מלך *porta filiorum dei*: vel potius שרי בית שער *principes familiae*, et בני מלך שרי *principes filiorum dei*, Bochartus: שריבית מלך *sceptrum principis filiorum dei* ^{ddd}, Franciscus Iunius et Huetius pag. 9. ad Origen. מלך שריבית *sceptrum, siue virga rebellium dei*, Fullerus minus verisimiliter: *Generatio rebellantium*. Graecam versionem, quae amisso hebraico exstat, et Flauio Iosepho forte lecta est ^{eee}, ad varias editiones exegit atque cum versione sua et notis edidit *I. Dru-*
fius,

^{bbb} Maccabaeus, cognomen Iudae, Mattathiae filii, *Ἰουδαίου Μακκαβαίου*, 1 Maccab. II. 4. quod a virtute pater ei dederat. Persica lingua sonare *Koīpān* siue *despōtān*, notauit *Isidorus Pelus.* III. 4. Epist. Etymologicum ineditum *Adr. Relandi* (part. II. diff. misc. pag. 188.) *Μακκαβαῖος κατὰ ἡέρας κοίρανος, τὰρ ἡεὶ, despōtēs. Τῇ δὲ Σύγγ' διαλέκτῃ ἀνδρῶτος, πολέμου δυνάτατος.* Mattathias apud Gorionidem: *Iuda, fili mi, nomen tuum vocauit* מַכְבִּי *Maccabaeus*, על בורחך *propter fortitudinem tuam*. *Druſius* XI. 14. sacrar. obs. et initio commentarii in I. Hasmonaeorum מַכְבִּי *exstinctorem* interpretatur, a כבא *exstingit*. Alii, (vide *Memorias litterarias Triuult.* ann. 1701. p. 370 sq.) repetunt a מַחָה, quod est *delere, perdere*, et ann *desiderauit*. Hottingerus *prostratorem* ab arabico כבא *prostravit in terram*. Abraham Echellensis, quod *miror, morrentem* (in *chron. oriental.* fol. 3.) Etiam primae litterae verborum *Exodi* XV. 11. quibus in Symboli vicem vsus Maccabaeus fertur, nomen מַכְבִּי referunt, quae nominis notatio placet praeter *Reuchlinum*, *Iunium*, *Grotiumque* et alios *Ioanni Smetio* antiquitat. *Neomag.* pag. 40. et *Petro Possino* pag. 378. spicilegii euangelici. Vide et, si iuuat, *Fullerum* II. 13. Misc. ac *B. Dorschaei* *Pentadecadem* pag. 397. et *Mich. Waltheri* *quadragenam* Misc. theol. pag. 769 sq. [Sed hanc non minus, quam reliquas coniecturas, a *Fabricio* et *I. C. Wolfio* biblioth. hebr. part. II. pag. 402. commemoratas, repudiat orthographia nominis *Maccabaeus*: quod, si recte scriptum est in versione syriaca et iudaico libro Maccabaeorum מַכְבִּי, haud dubie originem duxit ab hebraico מַכֵּךְ, *malleus*, vt post *Ikenium*, (vid. *Repertor. bibl. et orient. literat.* part. XV. p. 79.)

Vol. III.

nuper monuit *I. D. Michaelis* p. 48. not. ad germanicam versionem libri I. Maccabaeorum. adde *Kennicott.* diff. II. supra laudatam pag. 521 sq. *Scharf.*] De *Hassamonaeis* vide *Seldenum* lib. I. de success. in Pontificatum cap. 10. et *Christiani Noldii* hist. Idumaeam pag. 412 sq. *Waltheri* centur. pag. 510.

^{cccc} Conf. *I. D. Michaelis* biblioth. orient. part. XII. pag. 113 sq. De Hebraico vel Chaldaico libro Maccabaeorum, qui nunc exstat apud Iudaeos, et ex latina versione Iul. Bartolocci legi potest apud *Fabricium* cod. Pseudepigraph. Vet. Test. vol. I. pag. 1165 sqq. vide *I. C. Wolfii* bibl. hebr. part. I. p. 204. part. II. p. 206. et part. III. p. 130. et *B. Kennicotti* diff. II. super ratione textus hebraici Vet. Test. p. 520 sq. et diff. general. pag. 495. *Scharf.*

^{dddd} Praeter *Huetium*, qui duplicem de hac inscriptione coniecturam proponit demonstrat. euangel. propos. IV. pag. 526. Bochartio adsentitur *I. C. Wolfius* biblioth. hebr. part. II. p. 203. Sed *I. D. Michaelis*, quia apud Eusebium scriptum est Σαρβὴν, non Σαρβίτ, non בני מלך שרי interpretatur *historia ducis filiorum dei* biblioth. orient. part. XII. p. 147. Conf. etiam *Repertor. bibl. et orient. literat.* part. XV. p. 147. et *G. Wernsdorffii* comment. de fide historica librorum Maccabaeorum pag. 4. *Scharf.*

^{eeee} Iosephum suum hausisse ex hebraico libro Maccabaeorum, iam diu perduto, neque graecam versionem consuluisse, vt *Scaligero* et aliis videtur, contendit *I. D. Michaelis* l. I. pag. 116 sqq. vbi varias observationes et coniecturas de versione graeca, syriaca, latina antiqua et vulgata proponit, et se alibi latius de Iosephi et Syri interpretis

Bb bb b

fus, sub iuncta *Alberici gentilis* dissertatione, qua tuetur loca nonnulla, quae in hoc libro reprehendi solent, *Franeq. 1600. 4.* Haec *Alberici Gentilis* dissertatio cum *Drusii* et *Baduelli*, *Castellionis* *Grotii*que notis occurrit etiam in criticis sacris Anglicanis. In *Polyglottis* *Londinensibus* *Vulgatam* veterem ^{ffff}) et latinam recentem *Nobilii*, et syriacam habes versionem ^{ssss}). *Nicolai Toinardi* (*Galli catholici*, qui obiit 1706.) harmoniam libri utriusque *Maccabaeorum* quam pridem typis impressam, sed nondum publici iuris factam, ante [P] duodeuiginti annos scripsit *Norifus* de *Epochis Syro-Macedonum* *diff. 2. cap. 1.* etiamnum premi existimo ^{aaaa}). Praetereo *Bellatoris* perditos in hunc librum commentarios, et quos habemus *Rabani*, *Thomae Aquinatis*, atque, ut ad recentius saeculum veniam, *Serarii*, *Sanctii*, et qui in versu 22. capitis IX. substitit, diffusi *Petri Redani*.

Liber Maccabaeorum secundus post primum scriptus videtur, neque ut primus hebraice, sed graece, notante etiam *Hieronymo* praef. in libros *Regum* ⁱⁱⁱ): etsi *Philonem* auctorem esse nequitiam credam *Honorio*, *Augustodunensi*. Neque *Allatio* adferam, cui auctor est *Simon Maccabaeus*, sacerdos maximus, pag. 200. de *Simeonibus*. Post praemissas epistolas binas continet epitomen librorum quinque, a *Iasone Cyrenaeo* graece (etsi dubitet *Blondellus* pag. 239. de *Sibyllis*,) scriptorum, de *Iuda Maccabaeo*. [Conf. *Sim. de Magistris* apolog. sententiae

pretis vsu in emendanda versione graeca disputatum esse promittit. *Scharf*.

^{ffff}) Latinam versionem *Vulgatam* libri I. *Maccabaeorum*, quia multo elegantior est, quam antiqua, quae propemodum integra prolata est e cod. MS. *Sangermanensi*, ab *Hieronymo* aut alio emendatam esse, coniciunt *I. D. Michaelis* l. I. p. 122. et *P. Sabatierus* prolegom. ad libr. *Maccab.* p. 1013. tom. II. bibl. sacr. lat. vers. ant. Nam auctorem quidem versionis *Vulgatae* utriusque libri *Maccabaeorum* antiquiorem esse *Hieronymo*, *Sabatierus* ibidem monet, et ante hunc *Flam. Nobilius* et *Ioh. Morinus* monuerunt, ut supra dixi ad §. III. *Scharf*.

^{gggg}) Hanc non ex *Hebraeo*, ut *I. D. Michaeli* videtur, sed e graeca, quae nunc existat, versione confectam esse, ostendit *Ioh. Georg. Trendelenburgius* in *collatione graeci textus primi libri Maccabaeorum cum versione syriaca*, quae inserta est *Repertor. bibl. et orient. literat. part. XV. nr. 3.* *Scharf*.

^{hhhh}) Pro hac substitui potest brevis libri I et II. *Maccabaeorum* harmonia, quam *Hubigantus* loco praefationis addidit his duobus libris. Nam reliquos, quia non sunt *Deutero-Canonici*, neglexit. Ceterum *Hubigantus* et reliquos interpretes longe superauit *I. D. Michaelis*, cuius germanica versio libri I. *Maccabaeorum* cum notis prodit *Goettingae ann. 1778. 4.* Plurimum etiam virumque librum *Maccabaeorum* illustravit *Gottl.*

Wernsdorffius, in commentatione historico-critica de fide historica librorum *Maccabaeorum* edita *Wratislaviae ann. 1747. 4.* quamquam, ut *I. D. Michaeli* in praefat. et notis ad germanicam versionem, modo laudatam, monet in oppugnanda libri primi auctoritate modum excessit. Nam quod *I. D. Michaelis* in praefat. et notis ad germanicam versionem modo laudatam monet, cum in oppugnanda libri primi auctoritate modum excessisse, id, ut de locis, oppido paucis, huius libri non temere dici concedam, de secundo quidem ut vir summus idem adfirmare auit, vehementer vereor. Sed plura de auctoritate librorum *Maccabaeorum* canonica aut oppugnata aut defensa hic disputare, ratio instituti prohibet. *Scharf*. *Wernsdorffii* scripta, ad hos libros pertinentia, et historiam cum *Froelichio* inde enatam eleganter exposuit eius frater cel. Prof. *Helmstadiensis*, in eleganti praef. ad *Himerii Opp. Gottingae 1790. p. 18. 22 sqq. Harl. Add. I. G. Menjelii Bibliotheca histor. Vol. I. P. II. p. 276. Vol. II. P. I. p. 36.*

ⁱⁱⁱⁱ) Siue potius, ut in plerisque versionis *Vulgatae* exemplis inscribitur, *Prologo Galeato*. Huic equidem adfentiri malim, quam *Hubiganto*, qui, etsi hunc librum primo *graeca lingua compositum* fuisse dicit pag. 720. forte *Iasonis Cyrenaei* commentarios de *Iuda Maccabaeo* intelligens, syrumque et latinum interpretem e graeco vertisse multis locis recte, ut opinor, monet: tamen passim, veluti pag. 710. varias lectiones contextus hebraici e graeco cruere conatur. *Scharf*.

tentiae patrum de septuagintaurali versione pag. 471. et *Scip. Sgambati* Archiu. Vet. Test. lib. III. p. 507. *Scharf.*] Haec est Μακκαβαϊκὴν Ἐπιτομήν *Clementi Alex.* laudata V. Strom. pag. 595. vt iam Scaligero obseruatum. Quae narrantur capite tertio, quarto, quinto, contigerunt antea, quae prosequitur liber primus Maccabaeorum: quae vero liber primus habet post caput septimum, de iis nihil amplius in secundo libro exstat. Apostolus Paulus Hebr. XI. 35. 36. videtur respicere, quae in hoc libro narrantur. Syriaca versio libri quoque secundi occurrit in Polyglottis. Cui conferenda historia Maccabaeorum, quae chaldaice MSta Lipsiae in bibliotheca Ampl. Senatus sub tit. *Megillath* Antiochus cum versione latina Wagenfeldii, aliaque eiusdem argumenti historia, hebraice descripta e cod. Colbertino, diuersa ab ea, quam hebr. et lat. exhibet *Bartoloccius* tom. I. pag. 383 sq. et quam in codice Pseudepigrapho V. T. recudendam dedi latine p. 1166 sqq. Sed quae in Polyglottis sub hoc titulo legitur arabica ^{kkk)}, nihil aliud est quam versio pseudo-Iosephi Gorionidis, vt notatum *Antonio van Dale*, viro acutissimo, diss. super Aristeae de LXX. interpretibus p. 136. et Herbeloto in bibliotheca orientali pag. 523. *Fabrie.* Neglexit Fabricius, quae pro instituti ratione commemorare debebat, *Baduelli*, *Castellionis* et *Grotii* adnotata ad librum II Maccabaeorum, inserta tomo III. Criticor. sacr. p. 2861 sqq. ed. Francof. *Scharf.* Io. *Godofr. Hassé* germanicam versionem libri secundi Maccabaeorum edidit 1786. In cuius subiunctis notis loca difficiliora erudite explicauit et de variantibus graeci textus, versionumque syriacae atque vulgatae diligenter exposuit. In excursibus, de historia, satisque libri egit et statuit, graece a Iudaeo Aegyptiaco, (eo ipso, qui librum Sapientiae dedit,) anno circiter ante C. N. 150. scriptum esse. *Eichhornius* in bibl. cit. part. I. pag. 233. initium libri cap. I—II. 18. ab alio auctore additum esse probare studet. *Pfeiff.*

Liber tertius Maccabaeorum dicitur qui ordine primus est, non alia ratione, vt existimat *Grotius* in prolegom. ad h. L. et adpendice de antichristo pag. 477. quam quia *Christianis* serius innotuit, nec tam late patentem, quam duo illi, auctoritatem adeptus est. Tempora attingit, Maccabaicis priora, et in canone ultimo ex illis, qui falso ad Apostolos referuntur, vna cum duobus prioribus adscribitur catalogo librorum sacrorum. Sub Ptolemaeo Philopatore scriptum haud dubitat *Petrus Allix* in Iudicio ecclesiae veteris iudaicae aduersus Vnitarios cap. 5. Conditus graece, stilo et charactere Alexandrino, ampuloso, et qui proxime abest a cothurno, quod iudicium est *Scaligeri*, quem, si placet, vide ad *Euseb. nr.* MDCCCXCVII. Latina vetus versio nulla exstat; tyriaca legitur in Polyglottis Londinensibus. [Ibidem exstat *Flam. Nobilii* versio latina. *Hug. Grotii* adnotata ad hunc librum inserta sunt tomo III. criticor. sacr. pag. 2951 sqq. edit. Francof.] Wittebergae ann. 1554. 8. per *Vit. Creutzener* s. *Crucigerum* prodit *D. Ioach. Cirembergeri*, *Physici Colbergenfis*, versio libri tertii Maccabaeorum germanica, melior et nitidior illa, quae in codicibus bibliorum ger-

Bb bb b 2

manicorum

kkk) Arabem illum epitomatores historiae iudaicae a Seleuco Sotere vsque ad aeuum Tiberii Caesaris, cui nomen interpretis libri secundi Maccabaeorum inditum est in bibliis Polyglottis Parisiensibus ac Londinensibus, diuersum esse a pseudo-Iosepho Gorionide, collatis locis nonnullis vtriusque scriptoris ostendit *Sim. de Magistris*

contra *Dalium* maxime disputans apolog. sententiae patrum de septuagintaurali versione diss. I. §. 36. et 37. pag. 335 sqq. *Dalium* autem hoc didicisse ex *Hotii* lib. II. de bibliorum textibus originalibus pag. 171. monet ibidem §. 56. pag. 351 sq. *Scharf.*

manicorum fertur. Incipit: Als dem König Philopator die Bothschaft kam. Anglice in *Wilh. Whiston* authentick records pag. 162 sqq. narratio Iosephi II. contra Apionem, parti secundae libri tertii Maccab. respondens pag. 200 sqq. Gallice vertit primo Calmet in operis biblici parte III. Ab Hieronymo vocari hunc librum *Philopatore* praef. in libros Regum, coniectura est viri clariss. Marci Meibomii lib. de fabrica tiremii pag. 45. Alii *Pastorem* legunt, et Hermae librum intelligunt, etsi ab aliis inter Apocrypha Noui non Veteris relatum Testamenti. Franciscus Iunius, qui librum quoque tertium Maccabaeorum latine interpretatus est, et de eo locum Hieronymi accepit, maluit *πάτορα*, nempe ἀπὸ τῆς πατρίδος siue πατρίδος h. e. ab atrio, in quo sacerdos [P] summus cum fideli comitatu suo intercessit, ne rex veniret in sanctuarium. Verum hanc coniecturam merito respuit Steph. le Moyne epist. ad ampliff. Cuperum de Melanophoris pag. 258 sq.

Philostorgius, qui tertium reiicit vocatque *τετατὼν* lib. I. cap. 1. quemadmodum Syn- cellus pag. 293. etiam *quartum Maccabaeorum librum* numerat, eundem innuens, quem in quibusdā graecis et graecolatinis bibliorum editionibus ^{III}) legimus, et in codice biblio- rum Alexandrino graeco MS. exstare tellatur *Beueregius* codice canonum vindicato pag. 289. breuem, sed elegantem ac disertum sub titulo *Iosephi περὶ αὐτοκρατέρος λογισμῶν*. De eo dixi infra libro IV. vbi de Flauio Iosepho. Hunc in Athanasii synopsi scripturae s. et ab aliis veteribus per librum quartum Maccabaeorum intelligi, testimonio Philostorgii, Syn- celli et aliorum certissime constat; quamquam *Sixtus Senensis* lib. I. bibl. sanctae pag. 39. refert, se Lugduni in bibl. Sanctis Pagnini apud Praedicatores reperisse librum quartum Mac- cabaeorum longe alium, plenum hebraismis, et historiam XXXI. annorum continentem, atque incipientem his verbis: καὶ μετὰ τὸ ἀπεκτανθῆναι τὸν Σίμωνα ἐγενήθη Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἱερεὺς ἀντ' αὐτοῦ. Hac ipsa in caede Simonis definit liber primus Maccabaeorum, additurque; Iohannis, filii, gesta scripta esse ἐπὶ βιβλίῳ ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ. Qui si fuerit idem, liber Sixto inspectus, dolendum sane est, non fuisse in lucem editum, antequam bibliotheca illa conflagraret, quod factum esse haud diu post, e Posseuino narrat *Seldenus* de successionem in Pontificatum lib. I. cap. XIII. *Fabric.* In cod. MS. bibliothecae Ambrosia- nae Mediolanensis, quo continetur syriaca V. T. versio, quam *simplicem* vocant, libris apo- cryphis, e graeco conuersis, adiectum esse *quintum* librum Maccabaeorum siue Iosephi de ex- cidio Hierosolymitano, narrat *P. I. Brunsius* not. ad B. Kennicotti diss. general. in Vet. Test. hebr. pag. 221. *I. B. de Rossi* proleg. ad var. lect. V. T. pag. 159. et *I. G. C. Adlerus* itiner.

^{III}) Primum in editione Argentoratensi tribus libris Maccabaeorum additus est ex vetustissimis in Graecia scriptis bibliis Ἰωάννης liber de Mac- cabaeis a Ioh. Lonicero, quem propterea viola- tae religionis accusatum a Ioh. Morino exerciit. biblic. pag. 198 sq. defendit *I. E. Grabius* prolegom. ad tom. I. versionis septuagintaualis cap. III. §. 2. Argentoratensem sequutae sunt editiones Basileenses, Heruagiana et Brylingeriana, Fran- cofurtenfis et Veneta, quam e Francofurtenfi du- ctam esse Fabricius supra narrauit cap. XIII. §. 6.

Deinde Grabius e codice Alexandrino vna cum reliquis libris Maccabaeorum edidit Μακκαβαίων λόγον Δ' adiectis variis lectionibus codd. MSS. de quibus vide prolegom. ad tom. II. vers. septuagin- tauralis cap. III. §. 6. et 7. vbi etiam alia lectu digna de hoc libro eiusque inscriptione in codd. MSS. et scriptoribus antiquis proferuntur. Hinc liber quartus Maccabaeorum repetitus est in Brei- tingeriano et aliis exemplis, quae ex eodem fonte fluxerunt, vt alibi dixi. *Scharf.*

itiner. bibl. crit. pag. 201. Hanc perinde ac libri quarti Maccabaeorum syriacam versionem, quae in eodem codice legitur, nondum editam esse, *Brunfus* l. l. monet. (Certe non exstat in bibliis Polyglottis Londinensibus et Reineccianis, quae omnino tantum tres libros Maccabaeorum habent.) Confer *Ed. Castellii* epistolam, insertam Ioh. Lightfoti operibus posthumis pag. 181. *Scharf.*]

X. Superfunt et alia monumenta apocrypha sub veterum prophetarum nominibus, vt 1) *Psalms CLI. πρὸς τὸν Γολιάθ* ^{mmmm}, qui ad calcem Psalterii et in Graecorum horologio graece exstat ⁿⁿⁿⁿ, et graeca metaphrasi poetica pridem donatus est ab Apollinario. Antiquam eius latinam versionem edidit *Iosephus Maria Carus* Rom. 1688. Habetur et in versione syriaca, arabica, anglosaxonica ^{oooo}. Meminit Athanasius sermone ad Marcellinum de interpretatione Psalmorum, Athanasius iunior in synopsi scripturae s., auctor epistolae quae sub nomine Mariae Cassobolitidis exstat ad Ignatium ^{pppp}, Vigilius Tapsensis in conflictu Arnobii ac Serapionis et Euthymius prologo in Psalmo. Paraphrasi [P] poetica graeca et latina donauit Olympia Fulvia Morata, iterum latina Adamus Theodorus Siberus, gallica Blasius Vigenierus. 2) *Addimenta ad librum Iobi* II, 9 sq. XLII, 17 sq. [Conf. *Fabricii* cod. pseudepigraph. Vet. Test. vol. I. pag. 791—798.] 3) *Psalterium Salomonis* siue Psalmi Salomonis XVIII. a Ludouico de la Cerda editi graece e MS. Augustano, et versione ac notis illustrati ad calcem aduersariorum sacrorum Lugd. 1626. fol. obuii etiam olim in MS. codice biblicorum graecorum Alexandrino, vt testatur Beueregius, et memorati Athanasio in Synopsi scripturae s. Balsamoni ad Can. LIX. Laodicen. atque in Nicephori *εὐχόμενῃ*. [Hinc Fabricius libellum hunc integrum et breuib. castigationibus auctum transtulit in codic. pseudepigraph. Vet. Test. vol. I. pag. 917 sqq. Vid. Wolfii B. H. IV. pag. 976. Sed in cod. Alexandrino Psalterium Salomonis iam frustra quaeri, et, siue abscissum sit, siue vetustate consumitum, prorsus euanuisse, monent *I. E. Grabi*us prolegom. ad Octateuch. cap. I. §. 2. et Dau. Casleius catalog. librorum MSS. biblioth. Reg. pag. 10. *Scharf.*] 4) *Testamentum Patriarcharum*, 5) *Henoch: Fragmentum* etc. Longe plura vero deperdita memorantur, quorum partem magnam persecutus est nuper Scipio Sgambatus in Archiuus V. T. Neapoli editis,

B b b b 3

de

^{mmmm}) Vitam Goliathi atque in hac praesentis Psalmi illustrationem expectamus a Reu. et doctissimo viro, amico nostro, *Paulo Christiano Hilschero*, Pastore dignissimo Palaeo-Dresdensi. Is illam dedit ann. 1715. 4. mihiq. pro sua in me beneuolentia inscripsit.

ⁿⁿⁿⁿ) Insertus etiam est a *Fabricio* cod. pseudepigr. Vet. Test. vol. I. pag. 905 sqq. Graece cum versione latina antiqua nec non Apollinarii et Ol. Fulvi Moratae metaphrasibus graecis et latina. Ibidem p. 909. proferuntur veterum scriptorum, deinceps laudatorum, loci de hoc psalmo. Versionibus antiquis, a *Fabricio* commemoratis, praeter aethiopicam addenda est syriaca, quam in codice syro-hexaplati Mediolanensi exstare narrant *I. I. Biornstadius* repertor. bibl. et orient.

lit. part. III. pag. 168. et *I. G. C. Adlerus* itiner. bibl. crit. pag. 196. latinam antiquam, vt totius psalterii, ita huius quoque psalmi, post *I. M. Carus* e codice Sangermanensi *P. Sabatierus* edidit cum variis lectionibus aliorum codd. MSS. pag. 287. tom. II. bibl. ior. sacr. lat. vers. ant. Ex eodem didici, psalmum hunc graece et latine exstare in Sixti Senensis biblioth. sanct. lib. I. pag. 36. pag. 37. et 38. edit. Colon. 1626. 4. et in editione vers. septuagintauralis Parisiensi a Ioh. Morino curata, vbi additae sunt Flam. Nobilii notae, Cf. bibl. huius tom. 14. pag. 160 sqq. *Scharf.*

^{oooo}) MS. in bibl. Bodl.

^{pppp}) *Colomesius* obseru. sacr. pag. 86. *Cotelarius* ad patres apostol. tom. II. pag. 101.

de quo opere, paucis forte adhuc viso, sed singulari reu. doctoris quondam mei Tho. Ittigii beneuolentia mecum communicato, consules acta eruditorum anni 1705. pag. 337. Ego quidem vt in codice apocrypho Noui Testamenti, quem ante quadriennium vulgavi, persecutus sum non exiguo numero scripta, quae vel Christo, vel Mariae virgini, vel Apostolis atque Euangelistis supposita fuerunt, ita similem in modum singulari libro eiusdem commatis scripta, sacris V. T. patribus ac prophetis supposita, recensere pridem constitui in codice pseud-epigrapho Veteris Testamenti, et edidi Hamb. 1713. recusus est 1722. 8. cui alterum volumen 1723. accessit.

CAPVT XV (olim XVI) DE LYCOPHRONE CHALCIDENSI

I. *Lycophronis aetas et fatum.* II. *Eius Cassandra sive Alexandra tragoedia μυστικόν.* III. *Interpretes Lycophronis perdit et editus Io. Tzetzae commentarius, quem sub fratris sui, Isaaci, nomine exire est passus.* IV. *Lycophronis editiones.* V. *Editiones promissae, et codices quidam Lycophronis MSi.* VI. *Scripta eius poetae deperdita.* VII. *Lycophrones alii.* VIII. *Index scriptorum a Tzetza ad Lycophronem citatorum, e secunda Potteri editione.*

[Cum supplementis G. C. Harles.]

I

LYCOPHRON, ex Chalcide, (Euboeae, quae hodie Nigropontus,) Soclis ^a F. a Lyco Rhegino historico adoptatus ^b), a quo fortassis [P] etiam nomen retulit. Grammaticus et tragicus poeta fuit, vnus e *Pleiade*, de qua dixi supra lib. II. cap. 19. clarus temporibus Ptolemaei Philadelphi, cui gratus fuisse dicitur composito in illam et Arfinoen anagrammate ^c), vt *Ptolemaeus* esset mutato litterarum ordine, ἀπὸ μέλιτος, quasi totus mellitus ac iucundissimus, *Arfinoe* ἰὼν Ἥρας, Viola siue flos lunonis. Neque tamen inde mihi persuaserim, quod nescio, quo in loco legisse se testatur Blancus Albienfis, nec improbat in

a) Tzetz. Chil. VIII. hist. 204. Hunc Soclem, nescio quo auctore, Grammaticum adpellat Guil. Canterus.

b) Suid. in Ἀντιφ. et Ἀντιφ. Tzetzes Chil. VIII. hist. 204. Nomen *Lycophronis* alioqui *Lucumone*, siue *mente illuminatum* denotare possit, siquidem λῦμα veteribus Graecis dicebatur lux, vt notatum erudito *Wilhelmo Baxtero* in glossario postumo antiquitatum romanarum p. 271. quod inchoatum tantum prodiisse dolendum est.

c) Tzetzes de genere *Lycophronis*: οὐδὲν μὲν δὲ τῶν Ἀντιφῶν τοῖσιν διὰ τὴν ποιήσιν, ὅσον διὰ τὸ λίαν ἀναγραμματισμῶν. ὡς, ὅτι Πτολεμαῖος ἈΠΟ ΜΕΛΙΤΟΣ λίαν μεταγραμματίζμενος, Ἀρσινόη δὲ ἸΟΝ ἭΡΑΣ, καὶ ὅμοια τοιαῦτα. *Laurentii Ludouici Ligi Lycophron* 1599. 4. editus, nihil

aliud est ac semicenturia anagrammatum, versibus explicatum. — *Henricus Albertius*, Hafniensis, anagrammata sua inscripsit *fortilegia Lycophrontica*. Adde *Bonauenturae Murichi*, Siculi, bicipitem anagrammatismi epitomen, vbi praecepta et regula combinationum ad omnia possible, ex quocumque termino deducenda, Neapoli 1638. 8. *Andrae de Rossant* Onomastrophie, quem librum commemorat *Dominicus de Colonia* tom. II. hist. lit. de Lyon pag. 787. *Z. Celspirii*, siue, qui sub hoc nomine latere voluit, *Christiani Serpili* libros II. de anagrammatismo, Ratisbonae 1731. 8. in quibus de *Lycophrone* agitur pag. 17 sq. vbi pro *Chalidenfi* lege *Chalcidenjem*; Io. Christ. Geteri anagrammatographiam, Ienae 1732. 4.

in Delphis Phoenicizantibus acutissimus Edmundus Dickinso, Lycophronem litteras hebraicas percalluisse, et inde anagrammata conficiendi modum didicisse. Non enim video, cur solis hebraeis in mentem venire potuerit, non etiam Graecis illa litterarum ἀναστροφῇ. lususque evisceratis verba quaerentium in verbis. Periisse fertur Lycophron, sagitta percussus ab aduersario, quum de antiquorum poetarum principatu certaret, ut adnotatum reperio ad haec Ouidii in Ibin. v. 531.

*Vtque cothurnatum periisse Lycophrona narrant,
Haereat in fibris fixa sagitta tuis.*

Apud Theodoritum VIII. Therapeut. pag. 115. vbi Lycophronis monumentum memorat interpres latinus, graeca habent λυκοφρόνῃ, et Sylburgius e Clemente Alex. iam obseruauit, legendum esse Λευκοφρόνῃ. Adde, si placet, quae e Dionysio Saluagnio Boessio pag. 107. commentarii ad Ouidii Ibin ^{d)} notauit Baehus in lexico, vbi de Lycophrone nostro agit. Fabr. Tzetzae praefat. de genere, vita et scriptis Lycophronis, graece, praemissam editioni Io. Potteri; item Vossium de poetis graecis cap. VIII. pag. 64. G. Canteri prolegom. ad ipsius editionem, Simson Chronic. ad a. m. 3728. Biographiam classicam a Murfina germanice versam vol. I. pag. 161 sqq. Barnesium in Theocriti vita a Wartono primo bucolici illius volumini praefixa pag. XXXXIII. Harl.

II. Exstat sola eius ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ siue ἈΛΕΞΑΝΔΡΑ, drama obscurum ^{e)} et μονοπρόσωπον, in quo vnica persona inducitur, Cassandra [P] siue Alexandra ^{f)} perpetuo carmine iambico vaticinans de clade Troianorum et variis malis eam sequuturis ^{g)}. Ac primo quidem ea recenset, quae ex Helenae raptu ipsi, parentibus, fratribus, sororibus, tot denique regiae familiae sint euentura. Secundo, quae Graeci propter Aiace libidinem sint per-

passuri,

^{d)} Verf. 533. tom. IV. pag. 136 sq. edit. Burm. vbi Ouidius Lycophrona vocat cothurnatum. Harl.

^{e)} Hinc atrum Lycophronem vocat Statius V. siluar. 3. 157. non tenebrosum, ut interpres latinus Tan. Fabri de poetis tom. X. thesauri Gronou. pag. 761. Haud absurde idem Faber vir ingeniosissimus et ante Fabrum Arnoldus Alenius Peraxylus, (praefat. ad Lycophronem,) poetam hunc propter tenebras huius dramatis, Cimmeria caligine obscuriores, ait respondere stellae in Pleiade obscurae ac nebulosae. Vide etiam sis Nouellae reipublicae literariae ann. 1705. sub initium, vbi non ab re improbat auctor clarissimus institutum poetae nostri, tam prolixo carmine crucem figentis lectoribus et grammaticis, tamquam fixurus esset se ipsum cruci, (ut in MSto quodam codice legisse se ait, vel potius ipse lepide confinxit Tan. Faber,) si a quoquam intelligi drama suum contingeret. Vagnerius in libro de zifris, gallice scripto, pag. 13. refert, Lycophronis poema a

quodam obscuritatem indignante, medium fuisse conscissum, pour voir ce qu'il y avoit au dedans, puisq'on n'y pouvoit rien discerner par le dehors. Colomes. Opusc. pag. 241 sq. Persium propter obscuritatem adpellari Lycophronem latinum video in Diario Veneto, Giornali d'Italia, tom. VIII. pag. 16. Fabric. — Plures obscuritatis in dramate Lycophronis causas exposuit doctique demonstravit Reichardus in praefatione ad suam editionem pag. XVIII sqq. Praecipua causa est, quia Cassandram, prophetissam, more stiloque oraculorum loquentem induxit poeta. vid. quae notavi in Introduct. in hist. L. Gr. tom. I. pag. 510 sq. edit. II. Harl.

^{f)} Vide Meziriacum ad Ouid. tom. I. pag. 432.

^{g)} Lycophron Euripidea imitari videtur Valchenario in adnotatt. ad Euripidis Hippolytum vl. 1423. pag. 317 sq. In scholiis Venetis ad Homerum citatur Lycophron. vide supra in vol. I. pag. 448. Harl.

peffuri, idque partim in reditu, vt Ajax, Diomedes, Vlyffes, Menelaus, alii multi: partim domum reuerfi, vt Agamemnon et Idomeneus. Poftremo Cassandra repetitam altius caufam exponit, de qua perpetuis inter fe bellis Europa et Asia longo tempore conflictatae funt. In qua quidem explicatione ab Ionis vsque et Europae raptu per Argonautarum, Amazonum, Troianorum hiftoriam, Midæ quoque et Xerxis imperia ad monarchiam vsque Alexandri Magni, qualemcumque hiftoriae feriem deducit. Quo facto, cogitans, nullam fibi apud homines fidem vel auctoritatem fore, poftquam fallos de ipfa rumore Apollo fparfiffet, tandem conquiefcit. Aliae etiam hiftoriae fabulaeque permultae per varias digreffiones inferuntur, in his labores Herculis, Deucalionem diluuium, Dioscurorum et Apharidarum pugna, Aenae peregrinatio et in Latium deducta colonia, aliarumque gentium migrationes aliquot et coloniae. *Quamobrem adfirmare aufim*, (inquit Guil. Canterus,) *quicumque hos poema, licet paruum*, (verfuum tamen 1474.) *diligenter perlegerint*, (adde, et intellectum perpectumque habuerint,) *eos et hiftoriarum et poeticarum fabularum partem exiguum probe perperfeque effe cognituros*: [atque Richard in praef. pag. XXI. hunc libellum vocat veluti thefaurum mythologiae veteris locupletiffimum.] Qui poema hoc de leuibus caufis alteri, nescio cui, Lycophroni olim adiudicaueruat, exploduntur a Tzetza ad vl. 1226.

III. Clemens Alex. V. Strom. p. 571. testatur Caffandram Lycophronis vberem materiam prae buiffe grammaticis ingenii fui exercendi, et sane e veteribus in illud olim fcripferunt *Defition* ^{h)}, laudatus Etymol. M. in *Ἠπίος*, *Duris*, *Theon*, teste Stephano Byz. in *Ἀἴνας* et *Κύτινα*, et *Orus*, quem ἐν ὑπομνήματι *Λυκόφρονος* laudat Etymol. in *Εἰλενία* et videtur refpicere in *Ἀμαντες*, *Ἀτλας*, *Βάτεια*. Mirum eft, neque hos neque alios Lycophronis interpretes nominetudus citari in commentario prolixo et erudito graeco in hunc poetam, quem hodie habemus auctore Tzetza, licet aliquando citet et reprehendat antiquiora fcholia his verbis: οἱ τὰ τῆ Λυκόφρονος πρὸς ἡμῶν σχολιάσαντες ad v. 1446. vel οἱ σχολιασαὶ σφάλλονται ad v. 1017. etc. Eufthathio etiam ad Homerum plus fimplici vice laudantur Lycophronis ὑπομνηματίσαι, et a Scholiaste Pindari, *Λυκόφρονος παράφρασις*. Vulgo quidem creditur, *Isaacium Tetzzen*, [P] (Ioannis Tetztae, qui circa a. Chr. 1170. Chiliades fcripfit, fratrem,) auctorem effe commentarii, in Lycophronem editi, et sane ei tribuitur a Ioanne, fratre, his verbis prolegom. ad Hesiodum: καὶ τῷ ἐμῷ δὲ ἀδελφῷ ἐκπεπόνηται λίαν κάλλιψαι καὶ φιλοτιμώτατα περὶ τέττε ἐν τῇ τῆ Λυκόφρονος ἐξηγήσει. adde Chil. VIII. hift. 204. vl. 486. Sed Potterus in editione altera Lycophronis, ann. 1702. edita, in notis p. 111. ostendit, verum auctorem effe *Iohannem Tetzam*; fed, qui sub Isaaci nomine hoc opus vulgaverit et honori fratris fui illud tribuerit. Primo, inquit, *fi filium et ingenium Scholiastae nostri*

h) Apud *Etymologic.* pag. 434, 18. voc. *Ἠπίος* citatur *Δεκτίων ἢ ὑπομνήματι Λυκόφρονος*. At *Valckenar.* in diatriba post Euripidis Hippolytum p. 291. A. B. monet, pro deprauato, et ignoto nomine *Δεκτίων* reponendum effe nomen filiae Afclepii et Epionae, *Ἀκκίω*, tum commentarium in Lycophrona, vbi cumque laudetur in *Etymologico M.* absque auctoris nomine legi, vt in illo loco, ali-

quoties ἐν ὑπομνήματι *Λυκόφρονος*. tandem veluti huius interpretem, nusquam ignotiffimum *Δεκτίων*, sed *Theona* memorari alibi. — Denique, ex istis, ait, *scholiis* antiquioribus in suum *Etymologicon* multa retuliffe videtur *Orus*. vid. nostrum *Etymologic.* pag. 191, 47. 298, 30. hinc levis error natus est cl. I. A. Fabricii *Bibl. Gr.* III. cap. 16. §. 8. (scribendum est §. 3.) *Harl.*

nostri consideremus, ea tum scriptore Chiliadum historicarum in omnibus conueniunt. Vterque nimis est in sui laudibus, uterque nomen suum toties inserit, ut eius amore quodam captus esse videatur. Denique tum in enarratione fabularum, tum in explicatione vocum magna inter eos consensio est. Confer Chil. I. hist. 14. cum scholiis ad v. 721 sq. Chil. IV. hist. 16. cum scholiis ad v. 139. Chil. XI. hist. 380. cum scholiis ad v. 310. etc. Secundo quamvis tanta inter fratres morum et opinionum consensio alia ex causa proficisci possit, tamen Ioh. Tzetzes se commentarium hunc scripsisse aperte fatetur Chil. IX. hist. 296. (lege 298.) quem locum a nemine hactenus observatum miros:

Φάλλαντά τις ἰχθύς ἵτι θαλάσσιος κητώδης (leg. κητώδης) etc.

Ἐν δὲ τοῖς αἰς Λυκόφρονι ἡμοῖ (ita leg. pro ἡμῇ) ἐξηγηθῆσι etc.

Quae conferenda sunt cum scholiis ad vl. 83. His denique addam epistolam Iohannis Tzetzes XXI. in cod. MDLXV. biblioth. reg. Paris. quam mecum pro singulari sua humanitate communicavit vir doctissimus Ludolfus *) Neocorus, (h. e. Küsterus) quaque hanc rem pae- ne extra dubitationem posuit.

Τῷ Πατριερχικῷ Πρωτονοταρίῳ Κυρίῳ Βασιλείῳ τῷ Ἀρχιδιηνῷ,

Ἐν τῇ εἰς τὸν Λυκόφρονα Ἰωάννη τῷ Τζέτζε ἐπιγραφῇ εὐρόντι Ἰσαακίῃ τῷ Τζέτζε.

Φειδίας ἐκείνος ὁ πλαῖτης Ἀγορακρίτῳ ποτὲ χαριζόμενος Φιλίας δεσμῷ γραφικῷ μὲν τὴν τέχνην, ἀλλ' ἐκ εὐχέως γράφειν εἰδοτί, αὐτὸς εὖ μάλα πρὸς πλαστικὴν ἀτεχνίαν ἀγαλματώσας τὸ ἐν Ῥαμνέντι Διὸς καὶ Νεμέσεως ἀγάλμα, τῷ ἀνέθηκεν, ἐπιγεγρα- φως *) τῷ ἀγάλματι, [P] Ἀγορακρίτῃ Παρίῃ, καὶ τὸ τῆς τέχνης ἐνδεὲς δι' ἐπιγράμματος ἐκείνῳ χαρίζεται. Εἴτα Φειδίας μὲν ξενίας δεσμῷ ἀνδρὶ δυτπαλάμῳ περὶ τὴν τέχνην χα- ρισασθαι περὶ τὰ μέγιστα ἐκατόκνησεν, ἡμεῖς δὲ περὶ τὸν ἀδελφόν, Φειδίῃ Φανέμεθα δού- τεροι, καὶ ἐκ ἐπ' αὐτῷ ταῦτό τῷ Φειδίᾳ ποιήσασθαι εὐπαλαμῶν τε ὕμνων τελέντι κατὰ Πίνδαρον τέκτονι καὶ ἡμῖν σεργομένῳ ἀσύγκριτα, ἥπερ Φειδίᾳ ὁ Ἀγορακρίτης, καὶ ὅσον ἄρα καὶ ἀδελφότης πρὸς θάλατταν ξενίας ἐφελκτικώτερον, ἔγω καὶ Φειδίας ἐκείνος τὰς ἐπιγραφὰς ἐπιγράψαμεν. Ἀλλ' ἔτε Φειδίας ποτὲ ἔτε ὁ Τζέτζης νεόσθηκε παρρα- πληζίαν ἢ λήθαργον. ὥς εἰς τοσῶτον ἐλάσας τῶν μανιῶν ὥς καὶ τὰ οἰκεία λελησθαι οὐό- ματος, καὶ δά τινες ὑπετόπασαν. Conqueritur etiam alibi Ioh. Tzetzes, grammaticum, nescio quem, per plagium eadem in Lycophronem commentaria sibi vindicasse, et a disci- pulis suis furti manifestum deprehensum, Chil. VIII. hist. 204.

Λυκόφρων ὁ καὶ σύγχροτος ὑπάρχων Πτολεμαίῳ.

Πολλὰ μὲν συνεγράψατο δράματα, τραγῳδίας.

Καὶ βίβλον ἣν ἐτίγραψεν, τὴν κλησιν, Ἀλεξάνδρου,

Εἰς ἣν ὁ Τζέτζης ἐγράψεν ἐξηγήσει, καὶ ἄλλας.

Ταύτην δὲ τὴν ἐξηγήσειν ἐσφτερίζετό τις,

Οὐχὶ τὴν βίβλον καὶ αὐτὰ λίγων ἐξηγηθῆται etc.

Satia.

i) Conf. Küsteri notas ad Suidam in Λυκόφρον, [tom. II. pag. 473. qui eandem repetit Io. Tze- tzeae epistolam,] et Rich. Bentleium pag. 45. ad Horat. edit. Cantabrig.

k) Conf. Apostolium XVII. 12. Prouerb. et quos laudat Franciscus Iunius in catalogo pictorum f. 8.

Satis acerbe nonnumquam in ipsum Lycophronem inuehitur ille commentator.

IV. Editiones Lycophronis.

[De codicibus mssis ad paragraphum sequentem disputabitur.]

Princeps editio est *Aldina*, graece cum Pindaro, Callimacho et Dionysii periegesi. Venetiis 1513. 8. vid. supra ad *Pindarum* in vol. II. pag. 68.

Λυκοφρονος. — *Lycophronis Chalcidenfis Alexandra, siue Cassandra*: poema quidem obscurum etiam doctis adpellatum; sed ita eruditissimis *Isaaci Tzetzis Grammatici commentariis*, (quae et doctissimo cuique vehementer desiderata sunt hactenus, et simul nunc primum in lucem eduntur,) illustratum atque explicatum, ut tam historiarum et fabularum, quam aliarum quoque reconditarum scituque dignarum rerum studiosi, horum editione magno se thesauro ditatos, agnoscere merito possint. Adiectus quoque est *Ioannis Tzetzae* variarum historiarum liber, versibus politicis ab eodem graece conscriptus, et *Pauli Latifii* Veronensis opera ad verbum latine conuersus, nec vnquam antea editus. *Basilae*, in calce: *Basilene ex officina Io. Oporini*. a. sal. humanae M. D. XLVI. (1546.) mense Martio, in fol.

Additae sunt Tzetzae variae historiae siue Chiliades. *Arnoldus Arlenius Peraxylus* in epistola nuncupatoria, ad Benedictum Aecoltum, cardinalem Rauennae, Bononiae Idib. Aug. 1542. eleganter scripta, testatur, se edere illa e bibliotheca collegii, quod Bononiae est, S. Salvatoris et Lycophronem ipsum ad exemplar *M. Antonii Antimachi*, quem familiarem suam et praeceptorem nominat valdeque laudat, emendasse. Historiam vero *Ioannis Zetis*, (sic enim nomen exarandum, et scripturam, *Tzetzes*, asperam vastamque pronuntiationem, ac sonum plane barbarum efficere putauit, sed contra consuetudinem ipsius Tzetis et contra morem scribendi in libris, tam editis, quam scriptis, perpetuo vsitatum, animaduertente Pottero in initio notarum ad Lycophronem,) ita dedit, ut eam *Raphael Regius* reliquit. Epistolam excipiunt *Nicolai Gerbelii*, qui Tzetzae variam historiam in suum ordinem ac nitorem restituit, castigationes et catalogus auctorum, a Tzetze citatorum; at minus plenus. Tzetzes, quamquam multa bene docuit atque ita explicuit, ut nos, duce illo destituti, in multis locis coecutiremus, in aliis tamen locis haud paucis foedissime lapsus est; (vide e multis exemplis *Schneideri* animaduersionem in *Periculo critico* in *Anthol. Cephalae* pag. 98.) et quae habet bona, ea ex Theonis, aut alius antiquioris interpretis commentariis deriuasse videtur. Eum tamen a Canteri accusatione defendit Potterus l. c.

Lycophron, graece, Paris. apud Iac. Bogardum. 1547. 8. vid. Maittarii indic. ad A. T. pag. 38.

Lycophron ex prosa versione *Bernardi Bertrandi*, Regiensis Galli, qui primus Lycophronem cum Tzetzae commentariis siue versis, siue contractis utcumque latine transtulit, Basil. 1558. 8. Bertrandi versionem atque enarrationem haud probat Canterus.

Lycophron, graece cum duplici versione latina, vna ad verbum a *Guil. Cantero*, altera carmine expressa per *Io. Scaligerum*, cum Canteri adnotationibus etc. Basilae ap. Io. Oporinum et Petrum Pernam 1566. 4. et apud Commelin. 1596. 8.

Canteri notae breues sunt nec adeo multae, sed eruditae, ex Tzetzae quidem commentariis magnam partem ductae: at multa praeter ea loca vel sanantur perite, vel intelligenter

genter explanantur. Textus marginem occupant variae lectiones. Epitome quoque *Cassandreae* composita est a Cantero versibus Anacreonticis, graece et latine.

Lycophronis Alexandra sive Cassandra, et seorsim eadem iambico latino carmine per *Ios. Scaligerum* translata. Lutet. apud Fed. Morel. 1584. 4. vid. *Maittaire* A. T. tom. III. part. II. pag. 790. et bibl. Menarsian. pag. 332. Cat. bibl. Bünau. I. pag. 139.

Lycophr. gr. Oxon. 1592. 4. ab *Harwoodio* in Prospectu variarum editionum veterum auctorum, ex versione germanica Alteri pag. 58. et italica Pinelli pag. 43. laudatur correctæ editio.

Lycophr. — *Io. Meursius* ¹⁾ recensuit et libero commentario illustravit: accessit *Ios. Scaligeri* versio centum locis emendatio. Lugd. Batav. 1597. 8. apud Fabric. et Harwood. et in bibl. Leidenensis catalogo pag. 297. — altera editio, quae melior esse dicitur a Pinellio ad Harwood. l. c. ibid. apud Ludou. Elzevir. 1599. 8.

Doctus est Meursii commentarius, multaue antiquitatis capita illustrat; sed mole laborat, nec pauca habet aliena. Fallitur autem Hallervordus, qui in bibliotheca curiosa adfirmat, Tzetzae commentarios Meursianæ editioni esse adiunctos.

Lycophr. — cum *Isaaci Tzetzi* commentariis, ex fide manuscripti emendationibus factis. Adiuncta est interpretatio versuum latina ad verbum per *Guil. Canterum*. Additæ sunt eiusdem *Canteri* adnotationes, nec non epitoniæ *Cassandreae* graecolatina, carmine anacreontico. Genevæ. exc. Paul. Stephanus, 1601. 4.

Scaligeri metaphrasis, quae propter obsoletum et antiquatum dicendi genus ipsa eget interprete, reperitur quoque inter illius poemata, a Petro Scriuerio iunctim vulgata, Lugd. Bat. ex Raphelengii officina, 1615. 12. — et ad calcem poematum Iulii Caesaris Scaligeri, patris, in 8.

Lycophr. graecæ, cum versione latina *Guil. Canteri*, in Corpore poetarum etc. Genevæ, 1614. fol. tom. II. pag. 138 sq.

Fabricius, „in catalogo, ait, quoque scriptorum a *Caspere Cunrado*, Silesio, propographiae melicae auctore, editorum, reperio *Lycophronem*, sed illam editionem nondum vidi.“ Neque ego illam novi.

Plenissima et splendida editio, cuius basis est Canteriana, recte iudicatur Potteriana:

Λυκοφρονος — *Lycophronis Chalcidensis Alexandra* cum graecis *Isaaci Tzetzi* commentariis. Accedunt versiones, variantes lectiones, emendationes, annotationes, et indices necessarii. Cura et opera *Iohannis Potteri*, A. M. et Collegii Lincolnienfis focii, (deinceps Professoris litterarum primum graecarum, deinde sacrarum, denique episcopi Oxoniensis,) Oxonii, e theatro Sheldoniano, 1697. — rec. 1702. fol. — Conf. Nouv. rep. lettr. a. 1705. p. 1. Thryllitschio tamen non satis fecit Potterus; vt paullo post adnotabitur.

Fabricius de utraque editione iam ea, quae sequuntur, scripserat. „In prior editione habentur 1) Poetae textus, ad binos codices MSS. Baroccianum et Seldonianum, castigatus,

C c c c c 2

et

1) Meursius composuit amplum suum commentarium annos natus XVII.

et maioribus typis nitide exscriptus cum versione G. Canteri. 2) Tzetzae scholia, singulis paginis subiecta, emendataque et suppleta e tribus codd. MSS. adiunctis variis lect. 3) Metaphrasis Scaligeri ex editione Meursiana. 4) Index vocabulorum in Lycophrone omnium-concinnatus a *Richardo Wright*, Londinensi. 5) Index in Tzetzae commentarios ab *Eduardo Dechair*, e collegio Londinensi. 6) Index auctorum, a Tzetza laudatorum, sed passim mancus. 7) in Lycophronem [P] adnotationes integrae G. Canteri, commentarius Ioh. Meursii, et numquam antea editus Ioh. Potteri, qui inter alia obseruat, Lycophronem assiduam Aeschyli imitatore fuisse. — Alteram editionem anni 1702. iisdem typis, nec minus nitide excusam, auctor inscripsit Ioh. Georgio Graeuio, a quo Basileensem editionem, cum antiquis membranarum collatam, acceperat utendam, cuius beneficio Tzetzae commentarios proficitur se dare ducentis ferme in locis auctiorem vel emendatiorem, quam in priore. Indicem quoque auctorum, a Tzetza citatorum, longe quam in altera anni 1697. plenior et accuratior, et commentarium suum ipsius, (Potteri,) hinc inde locupletior exhibet. — *Hactenus Fabricius.*

[Nouissima editio eique, qui vel linguae graecae, mythologiae et historiae antiquae scientia probe imbutus est, vel exemplum Potterianum cum graeco scholiaste ad manus habet, valde fructuosa, ex Cantero-Potteriana ducta est, nonnullis tantum locis, exigente metro, mutatis:]

Auxoφρενος — *Lycophronis Chalcidenfis Alexandra fuis Cassandra* cum versione et commentario *Guilielmi Canteri*, paraphrasin, notas, indicem graecum, e scholiis auctum, adiecit ac praefatus est *Henric. Godofredus Reichardus*, A. M. scholae prou. Grimmenfis Collega III. Lipsiae 1788. 8.

Reichardus V. Cl. qui a iuuentute paene familiaritatem quamdam cum Lycophrone contraxerat, tum exempla Aldinum, Basileense, Canterianum et Potterianum et tres codd. qui in bibl. publica Wittebergensi seruantur, recentiores ac propter expositionem, intra lineas scriptam, potissimum utiles, et quos in praefatione describit vberius, contulit, tum collationem codicis MS. Mosquensis a cel. *Matthaei* nactus ita versatus est in paranda editione, ut potissimum orationem poetae dilucida legitimaque explanaret interpretatione huiusque ope non minus quam paraphrasi latina paullo liberiore, et textui ac versionis subiecta, vatis sensum atque intelligentiam iuaret atque faciliteret, Canteri versionem atque adnotationes, cuius breuitatem et eruditionem verbosis Potteri, praecipue Meursii, vbique antiquitates crepantis, commentariis multum praetulit, adieceret, suisque breuib. nec admodum multis cum criticis tum imprimis exegeticis illas ditaret, denique tabulam et conspectum totius dramatis praemitteret, et in indice sat cominodo difficiliora tantum explicaret vocabula. Imitationem poeticam, in lingua vernacula scriptam, tentauit. Conf. ephem. litter. Gotting. 1788. plag. 139. et Ien. Allg. Litt. Zeit. mens. Martio 1791. nr. 82. — Loca Lycophr. sunt quoque in Collectione sententiarum Frobeniana, atque in *Grotii* excerptis ex tragoediis et comediis graecis etc. *Harl.*

V. Lycophronem illustrandum aliquando in se suscepit etiam *P. Lambecius*, cui hanc in rem MS. codicem Tzetzae commentariorum obtulit *Holstenius* in litteris ad eum datis, quae leguntur lib. VI. de bibl. Vindobonensi pag. 242. Binos Mstos codices Lycophronis cum scholiis memini me videre Wittebergae in bibliotheca academiae publica, ex quibus alterum

alterum vetustioremembranaceum commendant Acta Erud. ann. 1695. pag. 435. [De illis Reichardum in praef. ad Lycophrona copiose egisse, iam supra adnotaui. adde thesaur. epistol. Lacrozianum II. pag. 14.] Neque omittendum, quod ex Boessii, ante laudati, notis ad Ovidii Ibin pag. 77. obseruat Basilius ^{m)}, quod parens iam dicti Boessii commentarium in Lycophronem concinnauerit, sed haecenus, quod sciam, ineditum. [Dolendum est, editionem, quam G. Fr. Thryllitschius parauerat, morte illius praematura, (d. autem XIII. April. 1715. anno aetat. XXVII. vita decessit,) fuisse interruptam. Contulerat enim (vt auctor vitae illius in Neuem Bücherstaat etc. loco, paullo infra memorato, p. 736 sqq. prodidit,) codices tres Witteberg. et veterem egregium Augustanum, multaque errata aut difficultates, vel a Pottero non sublatae, remouit, nec de ipsa Potteri ed. adeo bene sensit. Harl.] *Erasmii Schmidii* notae in Dionysium Alexandrinum et *Lycophronem* Wittebergae in 4. editae ab Henningo Wittenio pag. 414. memoriar. philosophor. memorantur: *Clarmundus* (h. e. Rüdiger) in vitis etc. III. pag. 180. ait, editas Wittebergae 1618. 4. et a *Dan. Heinio* sponte decoratas graeco epigrammate. Contra *Theoph. Spizelius*, pag. 349. templi honoris, commentationes has, quas appellat egregias, a Schmidio conscriptas modo, non, editas, memorat: neque ego unquam illas me videre meminini. [Atque in MSS. adhuc latent. Certe auctor vitae M. G. Fr. Thryllitschii in: Neuer Bücherstaat der gelehrten Welt, — LVIII. Oefnung, Lipsiae 1716. p. 740. in nota scribit, se ad illum Thryll. misisse Canteri editionem Lycophron. cum multis obseruat. *Erasmii Schmidii manu exaratis.*] — *Laurentium* quoque *Begerum*, Lycophronis editionem molitum esse, notat *Z. Celspirius*, h. e. *Christian. Serpilius*, libro de anagrammatismo, pag. 230. vbi male *Beyerus* excusum pro *Begerus*. — Ex nouem codicibus mediceis et vaticanis Lycophronem emendasse se professus est *Franciscus Montanus*, Pifaurensis, et promissit 1719. italicam Lycophronis metaphrasin cum paraphrasi Theonis inedita notisque tam criticis quam exegeticis. vid. Giornale d'Italia tom. 31. pag. 401. [atque ephemerid. Lips. litt. ann. 1720. nr. 97. pag. 770 sq. vbi adeo celebratae sunt dotes illius, vt editio in magna esset expectatione: at num praelo fuerit subiecta, equidem nescio. — Germanice vertit Lycophronis Cassandram cel. *de Murr* in Schirachii Magazin etc. tom. II. part. II. Harl.] Lycophronem cum notis marginalibus et interlinearibus graecis seruat in tribus minimum codicibus bibliotheca Augustissimi imperatoris. Quibus adde codicem, quem cum glossis interlinearibus scholiisque graecis *Petri Nkolii* manuscriptis euoluisset se testatur *Fayditus*, auctor Telemachomaniae pag. 6. nimium forte tribuens Lycophroni, vt ex his eius verbis adparet, quae infra posui. *Celui dont je me suis le plus servi, est le Poëte Lycophron. Tout le monde scait que l'unique but qu'il s'est proposé dans sa Cassandre est d'instruire les jeunes gens de l'Histoire des temps heroïques depuis Hercule jusqu'à Alexandre le Grand, et de toute la Mythologie des Grecs, et qu'en effet rien ne lui a échappé, et qu'il en a mieux parlé qu'aucun autre Auteur. Le commentaire d'Isaac Tzelzes n'a pas peu contribué à me le faire entendre, aussi bien que la glosse interlineaire et les notes [P] grecques, que feu Mr. Nicole de Port Royal a écrites de sa main sur le texte Grec de cet obscur et sçavant Poëte. C'est un très excellent Manuscrit.*

C c c c 3

nuscrit.

m) Verba filii sunt: Iure siquidem Carolus Salvagnius, Boessii toparchus, parens meus, vir non minus literis, quam militari gloria nobilis, utpote qui syriace, hebraice, arabice, graece,

latine, hispanice, italice, germanice, anglice, perinde ac gallice peritus esset, in suis ad Lycophronem commentariis etc. Meminit iterum pag. 107.

manuscr. Mr. de Bessat Maître des comptes digne neveu du celebre Abbé de Bourzeis et l'heritier de ses vertus et de son amour pour les belles lettres m'a fait l'honneur de me le communiquer avec sa generosité ordinaire et toujours officieuse. Addit tamen: Je ne me suis pourtant pas toujours attaché au sentiment de Lycophron. J'ay preferé celui des autres auteurs, lors qu'il m'a paru mieux fondé; et en cela j'ai imité Tzetzes, qui, quoique grand admirateur de ce poete, n'a pas fait difficulté de le traiter en bon des endroits d'yvrogne qui ne sçait ce qu'il dit et écrit, d'ignorant et d'imposteur pag. 119. 123. 136. 166. 163. 175. et 233. edit. Basil. en 1558.

Versum e Lycophronis Alexandra a Ptolemaeo Hephaestionis lib. VI. apud Photium pag. 251. citari, qui hodie in editis desideretur, monet Colomesius pag. 6. Opusc. Sed est versus 670. paullo aliter lectus, ut idem vir doctus postea in notis ad Gyraldum pag. 158. recte obseruavit. Fabric. [De codicibus, a Fabricio non memoratis, pauca addam. In bibl. Matr:ens: regia est teste Iriarte in Catal. pag. 24. cod. VIII. in quo quaedam ex Tzetzae scholiis siue prolegomenis descripta leguntur: multo plura praebet cod. XIII. saec. XV. exaratus manu, in catalogo pag. 32. nempe Lycophronis Alexandram, ab Aristobulo Apostolide in Creta descriptam, et Constantini Lascaris glossis, intra lineas positis, illustratam; tum Tzetzae prolegomena et commentarius, scripta ab Antonio Cretensi, (qui exeunte saeculo XV. multos descripsit codices, vid. Montfaucon Palaeogr. gr. pag. 84. 95. et 112.) In eodem Iriarte opere p. 513. memoratur MSt. Lycophronis Alexandra, cum scholiis If. Tzetzae doctissimis omnia ex graeco latinitatis idiomate donata Vincentio Marinero Valentino etc. quam interpretationem, emendationibus ex fide MSti factis, valde laudat Iriarte — in bibl. Escorialensi, teste Plüsiro in itineraio per Hispan. pag. 180. Lyc. cum scholiis Tzetzae, idem cum comment. incerti. — In bibl. Veneta D. Marci Lycophronis Cassandra exstat in cod. CCCCLXXV. in 8. saec. XIV. — Lyc. cum commentario If. Tzetzae in cod. CCCCLXXV. fol. saec. XV. — in cod. CCCCLXXVI. memorabiliore (p. 251.) reperitur Lyc. Alexandra cum scholiis dupl. generis. Prima semper e regione textus exscripta titulum in initio praeferunt Έντραύδρα συνηγορία etc. Ego Nicetas Diaconorum minimus collegi hic Lexici distiones; altera, numeris distincta, incipiunt; Λέξω τὰ πάντα etc. Sequitur metaphrasis in Lycophronis Alexandram (sine auctore.) — Inter graecos codd. MStos apud Nanior, (Bononiae 1784.) occurrit pag. 487. Lyc. Alexandra cum antiquo scholiaste, sed codex in fol. saec. XVI. scriptus, initio et in fine mutilus est. — In bibl. Laurentio-medicea, teste Bandinio catal. vol. II. plut. 31. cod. VIII. pag. 84. Lyc. cum glossis interlinearibus. — plut. 32. cod. XVII. pag. 146. et cod. XX. pag. 173. tum cod. XXIX. pag. 177. atque cod. XXXVI. pag. 196. Lyc. cum glossis interlin. et scholiis If. Tzetzae, ac prolegomenis, quae in altero codice desunt, in primo exstant in principio; — in tertio vero subiiciuntur in fine. — pag. 210 sq. plut. 32. cod. LII. nr. 6. praebet Lyc. fragmentum cum glossis interlinearibus et scholiis marginalibus Io. Tzetzae — vol. III. pag. 391. plut. 87. cod. X. nr. 21. est Excerptum paucorum versuum ex Lycophrone. — Vol. I. pag. 549. Lyc. citatur in viol. compos. — in bibl. Athenaei Taurin. teste catal. p. 390. cod. CCLXXXIX, Lycophr. cum comment. Ioann. Tzetzae secundum Montfaucon in Diario italico, pag. 17. in bibl. Mediolan. Ambros. Lyc. cum scholiis Tzetzae in Lycophronem. — pag. 311. Neapoli in bibl. S. Iohannis de Carbonaria, bis, Lycophron cum interpretatione Tzetzae. — In bibl. Coisliniana, teste Montfaucon, catal. pag. 494. est cod. qui continet vocabula (Λέξεις) Alexandrae Lycophronis et argumentum. — pag. 238. Lexicon, siue συναγωγή λέξεων συλλεγείσα ἐκ διαφόρων βιβλίων etc. in qua etiam occurrit Lycophron:

cophon: aliud Lexicon, pag. 482. in voc. Ἑλέγους. — pag. 597. citatur *Lycophon* cum aliis poetis. In bibl. regia *Parisiensi* decem codd. Lycophr. custodiuntur, codd. MMCCCIII. MMDCCXXII. MMDCCXXIV. MMDCCXXV. (cui praemittitur vocabulorum index.) MMDCCCXXXVI—MMDCCCXXXIX. MMDCCCLXXX. cum glossis interlin. et scholiis Tzetzae ad marginem, aut subiectis illius commentario, cod. MMDCCCXXX. sine Tzetzae commentario. — In bibl. *Leidenſi* (cat. p. 399. nr. 74.) inter codd. quondam Vossianos. — In biblioth. Caesarea *Vindobonensi*, apud *Nesselium* part. IV. pag. 75. cod. CXXIV. nr. 3. fragmentum *Lycophr.* cum notis interlin. — pag. 134. cod. CCLVII. nr. 2. *Lycophr.* cum notis marginalibus et interlinearibus, pag. 141. cod. CCLXXXII. *Lyc.* cum anonymi commentariis. — in bibl. electorali *Bavaria*, secundum catalogum, pag. 85. cod. CCLX. *If. Tzetzae* commentar. in *Lycophrona* — in bibl. *Elisabetan. Wratislaviensi*, (teste *Kranzio* in memorabilibus istius bibl. pag. 88.) *Lycophronis* *Alexandra. Harl.*]

VI. Fragmenta quaedam e scriptis *Lycophronis* deperditis collegit et illustravit *Guil. Canterus* lib. VI. nouar. lectionum cap. 17. Testatur Tzetzes, eum scripsisse tragoedias LXIV. vel LXVI. (ξς enim pro μς *) rectius videtur legere codex Baroccianus,) ex his *Suidae* memorantur hae viginti: Αἰόλος, Ἀνδρομέδα, Ἀλήτης, Αἰολίδης, Ἑλεφώνωρ, Ἡρακλῆς, Ἰκέτα, Ἰππόλυτος, Κάσσανδρος, Λαῖος, Μακροθώνιος, Ναύπλιος *); Οἰδίπυς α, β, Ὀφφάνος, Πενθεύς, Πελοπίδας, Σύμναχοι, Τηλέγονος, Χρύσιππος. Locus elegans e *Pelopidis* *Lycophronis* seruatus est a *Stobaeo* serm. GXX, de laude vitae, quem e *Grotii* versione adscribam:

Mortem remotam poscit ardenti prece
Quemcumque dura clade fortuna opprimit.
At cum supremus voluitur fluctus, redit
Vitae cupido: non enim satias tenet.

Ε Σατύριος sine *dramata* *Satyrice* *Lycophronis*, quo *Menedemum*, *Eretriacae* sectae principem, et alios philosophos perstrinxerat, (licet [P] ἐγκώμιον Μενεδήμου titulum fecit,) nonnulla profert *Laertius* II. 140. *Hesychius illustris* in *Menedemo* et *Athenaeus* lib. II. pag. 55. et lib. X. pag. 420. *) *Chalcidenſi* quoque nostro idem *Athenaeus* lib. XIII. pag. 555. diserte tribuit libros περὶ κωμωδίας, quorum nonum laudat lib. XI. pag. 487. eiusdem operis mentionem faciens lib. VII. p. 278. In his libris videtur veteres *Comicos* illustrasse *Lycophron*, *Aristophanem*, *Cratinum* aliosque. Vide *Scholiamen Aristoph.* ad *Vespas* vss. 91. 103. 662. etc.

*) In cod. *Matrit.* apud *Iriartum* pag. 24. legitur ἀλλαχῇ γὰρ αὐτοῖς ὁ Λυκ. τραγικὸς ἐστὶ ξδ ἢ μς *Τραγῶδων δράματα γεγραμῶς*. adde tamen notam, infra positam, ad indicem scriptorum, a *Tzetza* citatorum, v. *Iouan. Φιλοκον. Harl.*

o) *Suidas*: διασκευὴ δ' ἐστὶν ἐν τέτρων ὁ Ναύπλιος. *Portus*, *Wollſium* secutus, vertit: *diascene* sine *historica* narratio est. *Gyraldus*: In his dubia *Nauplius* censetur. Vterque male. Vide *Casa-*

bonum ad *Athenaeum* III. 26. et eruditiss. *Neocorum* ad *Suidam*, e quibus discas, *διασκευὴν* esse drama, secundis curis perpolitum et in scena iterum repraesentatum.

p) Locum *Lycophronis* in *Menedemo* apud *Athen.* X. pag. 420. emendat *Toup.* in *Emendat.* in *Suid.* et *Hesych.* vol. II. pag. 276 sq. conf. *Ionſium* de scriptor. hist. phil. II. cap. 2, d. pag. 148. *Harl.*

662. etc. *Fabric.* item ad pacem vers. 701. ad *Plut.* 1195. ibique *Hemsterhuf.* pag. 470. adde supra in vol. II. pag. 309 sq. et pag. 452. *Harl.*

VII. Fuerunt et alii Lycophrones, veteribus memorati, 1) *Lycophron*, Mastoris F. cuius ex Homero meminit *Tzetzes* VIII. *Chiliad.* hist. 204. 2) Rex Corinthi, *Periandri* F. de quo *Herodotus* III. 50. *Laert.* I. 94 sq. *Plutarch.* *Nicia.* 3) *Lycophron*, sophista, e quo *Aristoteles* III. 6. Politicorum refert dictum, quod lex sit ἐγγυητής ἀλλήλοις τῶν δικαίων. Idem, ni fallor, cuius meminit in aliis locis I. phys. II. metaphys. VIII. 6. et sophist. elench. I. 14: 4) *Lycophron*, aduersus quem duas orationes scripsit *Lycurgus*, rhetor, vt dixi supra lib. II. cap. 26. Defendit *Hyperides*. 5) *Lycophron*, *Lycurgi*, rhetoris, pater. 6) *Lycophron*, ad quem scripsit *Leonteus*, Epicureus, teste *Plutarcho* pag. 1108. contra *Colotem*, nisi hic idem cum *Chalcidensi*; tempora enim conueniunt. 7) Est Tragicus noster. Sed et *Λυκοφρονίδης* cuiusdam mentio apud *Athenaeum* XV. pag. 670. vbi nonnihil de amoribus caprarii cuiusdam. Equidem *G. Canterus* a nostro distinguit etiam *Lycophronem*, grammaticum, qui *Aristophanem* et *Cratinum* est interpretatus. Sed non diuersus ille est a *Chalcidensi*, vt iam ex *Athenaeo* obseruauimus.

Index Auctorum, qui a Tzetze ad Lycophronem laudantur, ex editione secunda Iohannis Potteri 9).

Ἀγαθοσθένης φιλόσοφος ad versum 704. Ἀγαμήσσης Φαρσάλιος ἐν Θέτιδος ἐπιδαλα-
1021 μίω 178 [P]
Ἀισχίνης

9) In libro menstruo laudato, *Neuer Bücher-saal* etc. LVIII. Oefn. de vita scriptisque *Thryllit-schii*, haud pauca memoratu digna sunt notata. Primum pag. 736 sq. ex epistola fratris *Thryllit-schii* particulam excerpere iuuat. „Indices adhæc auctorum, in scholiis memoratorum, (n. *Euripidis*, *Pindari*, *Nicandri*, *Hesiodi*, *Apollonii* etc.) emendatos (a fratre *Georgio Friderico*,) adiicere: integros autem habeo, a b. fratre confectos, auctorum in scholiis ad *Sophoclem*, *Aeschylum*, *Pindarum*, *Apolloniumque* citatorum. Scholiis ad *Theocritum* hac in parte manum admoueri ipse: Rudera aliorum ad *Eustathium* et *Euripidis* scholiastam b. fratris possideo: hos supplere deberem, reliquos de nouo conficere. Sane enim F. . . . (probabiliter, *Fabriciana*,) parum tuta apud me fides. Dedi specimina errorum tantum aliqua in adiecto schediasmate: omnes si caedere voluisssem, bilem verebar profecto, ne atram collectoribus mouisssem, adeo iratis musis plures tantam operam sunt adgressi.“ Grauis est, nec omnino falsa, aduersatio: atque, ni fallor, *Valckenarius* de indice scriptorum, ab *Athenaeo* citatorum, *Fabriciano* pariter conquestus est. Enimvero, nemo

aequus verecundusque iudex postulabit, vt ad emendandos eiusmodi indices ego singulos auctores atque scholiastas studiose perlegam et critica face illustrem. Id foret laboris non dicam ingrati et molestiarum taediique plenissimi, sed infiniti. Quapropter editoribus potius illorum relinquenda et committenda est haec prouincia: id etiam valebit ad *Fabricii* excusationem. — Porro in eadem *Thryllit-schii* vita pag. 738. illius de *Potteriana* *Lycophronis* editione iudicium ex epistola, an. 1714. scripta, adfertur: „De *Lycophrone* haec habere: in conferendo non vsus sum recentiore *Potteri* editione, in qua sane haud pauca ope cod. *Græuiani* immutata esse, me non fugit. Interim illa tanti non sunt, (nam etiam recentiore satis inspezi,) vt me deterreant; qui vel ex indice tantum recentis illius editionis, vbi auctores, a *Tzetze* laudati, comparent, parim MSS. ope, partim aliorum auctorum locis adiutus expungo vel in melius reformo — [quæ in hoc indice emendavit ille, ea ego ad singula vocabula adnotabo.] — Sed plures etiam expungendi restant. Vides, o amice, quam bene sola auctorum nomina in recentata editione nobis describantur. Quodsi iam eiusmodi

Δισχίνης ὁ ῥήτωρ ad verſ.	417	Δημόκριτος 519. ὁ Σκήψιος	529
Δισχρίων ἐν ἐβδόμῃ Ἐφεσίδος	688	Δημοσθένης	111
Δισχύλος 87. 177. 406. 426. 519. 778. 855.		Δίκτυς	61
1247. 1286. 1345. ἐν Προμηθεῖ 106. 178.	630	Διόδωρος 119. 148. 355. 827. 938. 1375. ὁ Σι-
κελός	717. 1017
Ἀκέσανδρος	886	Διονύσιος 911. 912. ὁ Περιγηγῆτης 188. 695.	
Ἀκσιλάος	177	847. 925. 1206. 1288. ὁ Σκυμναῖος 1247	
Ἀλέξανδρος ὁ πολυτίμωρ	177	Δίον 355. 603. 704. 938. 1200. 1312. 1375.	
ποιητῆς ὁ Αἰτωλός.	259	ὁ Κοκκαιανός 44. 516. 633. ὁ ἰσορικός ὁ	
Ἀλκαῖος	212	τὰς Ῥωμαίων πράξεις συντάξας 852. 912	
Ἀνδρεκλῆς 7) ἐν τῷ περὶ Κύπρου	447	Δομνῖνος	177
Ἀνδρῶτων ὁ ἰσορικός	495. 1206	Δῆρις ὁ Σάμιος 103. 143. 183. 513. 847. 851.	
Ἀνδρῶν ὁ Ἀλικαρνασσεύς	894. 1283	1375. περὶ ἀγῶνων	610
Ἀντικλέδης	464	περὶ Ἀγαθοκλέους	772
Ἀντίμαχος 245. ἐν Θηβαῖδι	589	Ἑλλάνικος	224. 462. 469. 513. 827
Ἀντίωνος (ἄλ. Ἀντίγονος)	387	περὶ Χίε κτίσεως 224. ὁ Λέσβιος	1332.
Ἀπολλόδωρος ὁ ἰσορικός Ἀθηναῖος 177. 178.		ἐν πρώτῃ Αἰολικῶν	1374
355. 361. 481. 440. 890. 902. 921. 1075. 1327		Ἐμπεδοκλῆς 711. περὶ νείκας	507
Ἀπολλώνιος ὁ Ῥοδῖος 156. 175. 417. 480. 883.		Ἐπιγράμματα	417
890. 1285. 1309. 1327		Ἐπιμενίδης	406
Ἀράτος 219. 1300. ἐν Φαινομένοις	396	Ἐπίχαρμος	17
Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ	836. 1378. 1432	Ἐρατοσθένης 589. 1285. ἐν Ἑρμῇ	23
Ἀριστοτέλης 255. 1401. ἐν Ἰθακησίων πολι-
τείᾳ 799. ὁ τῶν Πέπλων συγγραφεὺς	488	Εὐμηλος ὁ Κορίνθιος ἰσορικός ποιητῆς 174. 480.	1024
Ἀρίων (ἄλ. Ὠρίων, ἢ Εὐφορίων)	911	Εὐριπίδης 15. 143. 175. 179. 245. 315. [P] 1021.	
Ἀρτεμίδωρος	633	1174. 1184. 1200. 1236. 1374. 1464. ἐν Βάκ-
χαις 209. Ἐκάβη 323. Ἰππολύτω 610.	
Ἀρτέμων ὁ ἰσορικός περιγαμνὸς	177	Ὀρέση 510. 822. Παλαμήδῃ 384. Τρωά-
σι 170. 382. Φοινίσσαις	436
Ἀρχιλόχος	91. 771	Εὐφορίων 110. 208. 259. 374. 495. 654. 440.	
Ἀσκληπιάδης	315. 886	911. ἐν Ἰππομέδοντι 451. Ἀπολλοδώρῳ	513
Αὐτόθεπος	630	Εὐφρόνιος	387
Βιργίδιος (ἄλ. Βίργιος, ἢ Βιζάργιος) [Βιτρεῖον
e MS. et Vitruvio reponit Thryllitſch.]	1050	Ἐφορος	148
Γραφαὶ ἄγρια	183. 648. 939	Ἠγήσανδρος ὁ Σαλαμίνιος 7)	883
Δημήτριος ὁ τὰ Παμφυλικά γράψας	440	Ἡλιόδωρος	

eiusmodi indicibus fidas etc. Haftenus Thryllitſch. Atque opto, ut non solum index omnium scriptorum, a Tzetza ad Lycophr. citatorum, sit adeo perite emendatus, sed etiam, ut ego chartas atque emendationes, quae si adhuc supersunt, Thryllitſchianas nancisci queam. Harl.

Vol. III.

r) Μέναιδρον ex Etymologo M. legere iubet Thryllitſch. Harl.

s) ὁ Σκυμναῖος e MS. membran. et Stephano legit Thryllitſch. Harl.

t) Thryllitſch. reformat in Ἠγησίαν Σαλαμίνιον, Harl.

Dd d d d

Ἡλιοδωρος *)	208	Κάσσανδρος ὁ Σαλαμίνιος *)	177
Ἡλιος [leg. Ἀπολλώνιος Thryllitsch. Harl.]	480	Κεφαλίων	177
Ἡράκλειτος	177	Κλέαρχος	648
Ἡρόδοτος 119. 522. 643. 820. 1291		Κοῖντος	61. 1048
ὁ ποντικός *) 662. 1332. 1414. 1424. 1432		Κορυῆτος	177
Ἡσίγονος *) (ἄλ. Ἡσιόδου) ὁ ἱστορικός 1021		Κράτων. [Κράτης ex Etymologo reponit Thryllitsch.]	644
Ἡσιόδου 144. 344. 406. 440. 688. 794. 881. 934. 1124. 1175. 1200. 1353. 1396. ἐν τῇ Ἡρώϊκῃ γενεαλογίᾳ 176. 284. 393. Θεογονίᾳ 393. 651. 705		Λέσχης 344. 350. ἐν τῇ μικρᾷ Ἰλιάδι 783. 1232. 1263	
Θάλης	145	Λεωνίδης ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας	754
Θεαγένης ὁ ἱστορικός ἐν τῷ περὶ Διγίνης	176	Λήσσης ὁ Λαμψάχης	29
Θεόκριτος 558. 855		Λιβάνιος	836
Θεόπεμπτος ὁ Χίος 174		Λυκος, ἐν τρίτῳ 615. τῷ περὶ Ὀηβῶν	1206
Θεόπομπος 806. 1439		Λυκόφρων 46. 50. 61. 143. 156. 177. 178. 184. 186. 234. 250. 270. 275. 276. 290. 323. 353. 399. 447. 488. 494. 497. 516. 540. 546. 570. 610. 615. 673. 704. 775. 786. 805. 817. 820. 822. 838. 843. 846. 847. 854. 855. 869. 874. 886. 902. 912. 914. 921. 932. 938. 980. 997. 999. 1034. 1047. 1048. 1056. 1075. 1108. [P] 1133. 1162. 1175. 1186. 1206. 1226. 1253. 1263. 1278. 1283. 1285. 1286. 1291. 1298. 1299. 1301. 1302. 1312. 1322. 1329. 1332	
Θησεύς ἐν τρίτῃ Κορινθίων 644		Λυκόφρονος σχόλια 980. 1017. 1226. 1446	
Θεκυδίδης 791		Λυσίας ὁ ῥήτωρ 1332	
[Ἰωάννην Φιλόπονον addit Thryllitsch. nam ille citatur loco, qui haecenus mutilus circumfertur: ex quo probandum videtur Thryll. et ipsum fuisse Lycophronis exegetam et Lycophroni, tragoeo, Cassandra abiudicasse. Harl.]		Λυσίμαχος (ἄλ. Σύμμαχος) ἐν πρώτῳ Νόσων 874	
Ἰππώναξ 234. 424. 436. 579. 741. 690. 855. 1162. 1165. 1170. ἐν πρώτῳ Ἰάμβῳ κατὰ Βαπάλη 219. ἐν τῷ κατὰ Μιμνῇ ζῳγραφῷ 424		Μεθόδιος ὁ ἱατρὸς 1050	
Ἰλιάς ἡ μικρὰ, ζῆται τὸν Λέσχην.		Μελαμποδίας ποιήσεις 682. 683	
Ἰσρος 1327. ἐν Συμμίκτοις 467		Μελάμπης 31	
Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχεύς III. 355		Μένανδρος 90	
Ἰώσηπος 704. 754. 836. 887		Μενεκλῆς 886	
Καλλιμάχος 45. 143. 152. 208. 350. 409. 494. 589. 607. 717. 738. 817. 871. 941. 1022. 1141. 1178. 1225. 1302. 1316. 1322. ἐν Ὑμνοῖς 275. περὶ Ὀρνέων 513. ἐν δευτέρῳ Αἰτιῶν 869		Μενεκράτης περὶ Νικαίας 662	
Καλλισθένης 519		Μητρεῶδωρος 697	
		Μίμνερος 610	

Νικάνδρος

*) Ἀπολλώνιος legit Thryllitsch. Harl.

v) Sed conf. Villosionii Prolegom. ad Apollonii Lex. homer. pag. 13 sqq. Harl.

w) Thryllitsch. e Sotione reponit Ἰσίγον. Harl.

x) Expungit hunc Thryllitschius, quia legendum sit Ἡγησίαν Σαλαμίνιον. Harl.

Νίκανδρος 183. 675. 912. 1114. 1290. ἐν Θη-
ριακοῖς 78. ἐν Αἰτωλικοῖς 799	ἔγραψεν τὸν λεγόμενον πολυμήμονα.
Harl.] 171
Ξεναγόρας ἐν τῷ περὶ νήσων 447	Σειληνὸς ὁ Χῖος ἐν δευτέρῳ μυθικῶν [P] ἰστο-
ριῶν 786
Ξενίων ἐν τῷ περὶ Κρήτης 1214	Σιμωνίδης 219. ὁ γενεαλόγος 355 y)
Ξενοφῶν 704	Σοφοκλῆς 3. 352. 464. 911. ἐν Ποιμέσιν 529
Ὀμηρος 16. 17. 39. 51. 69. 86. 87. 95. 143. 243.
249. 250. 259. 270. 273. 275. 286. 314. 387.
395. 396. 399. 361. 421. 453. 454. 462. 464.
480. 486. 503. 511. 519. 529. 561. 567. 570.
586. 622. 645. 648. 664. 684. 695. 697. 699.
705. 738. 739. 740. 754. 757. 774. 778. 779.
786. 800. 801. 854. 897. 899. 925. 943. 1108.
1133. 1180. 1184. 1200. 1209. 1214. 1285. 1346.
1375. ἐν τῇ Βοιωτίᾳ 1011. Ἰλ. δ'. 437.
1034. Ἰλ. ζ'. 437. Ἰλ. η'. 367. Ἰλ. θ'.
290. Ἰλ. λ'. 276. Ἰλ. μ'. 290. Ὀδυσσ.
384. 423. 433. 437. 659. 675. 818	Στασίνοιο ὁ τῶ Κυπρία γράψας 511. 570
Στέφανος 31
Στησίμβροτος 209
Στησίχορος 113. 259. 511. 611. 654
Σύμμαχος (ἄλ. Λυσίμαχος) ἐν πρώτῳ Νό-
των. 874
Σώτας (ἄλ. Σώσας) ὁ Βυζάντιος 1349
Σωτήριχος ἐν Καλυδωνιακοῖς 486
Σωτίων 704. ὁ Φιλόσοφος 1021
Σώφρων ἐν Μίμοις 77
Τζέτζης 156. 177. 719. 727. 796. 798. 805. 855.
901. 1309
Τίμαιος 796. 1050. 1137. ὁ Σικελικὸς 615.
732. 1141
Τρυφιδάωρος 143. 183. 344. 911
Ὀππιανὸς 396. 419. 421. 794. ἐν Κυνηγετι-
κοῖς 654. 717	Φάλαρις (ἄλ. Φίλωσις) 373
Ὀρφεύς 275. 410. 417. 738. 911. ὁ παλαιὸς
1048. ἐν Δωδεκαετηρίσιν 83. 143. 523. Λι-
θικοῖς 219. 275. Θεογονία 399	Φανόδημος ὁ ἱστορικὸς 183
Φερεκύδης 145. 175. 355. 570. 662
Φικέλης ὁ Κορίνθιος 177
Φιλάλιος ὁ Κορίνθιος 671
Φίλαρχος 175
Φιλογένης 1084
Παλαίφατος 177. ὁ Στωϊκὸς, ἄλ. ὁ ἱσορι-
κος 1206	Φιλοσέφανος 586. 1276. ἐν τῷ περὶ Κύπρου 477
Φιλόστρατος 1208. ὁ Φλαυῖος 323
Φιλτέας *) ἐν τρίτῳ Ναζιανκῶν 633
Φίλωσις (ἄλ. Φάλαρις) 373
Φρίνιχος ὁ τραγικὸς ἐν Πλευρωνίαις 433
Πίνδαρος 38. 88. 156. 175. 177. 178. 183. 206.
255. 281. 433. 662. 754. 822. 838. 871. 886.
890. 911. ἐν παιᾶσιν 446	Χάραξ 111
Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς 486
Χρησμοὶ 478. 488. 494. 662. 811. 1378. 1379.
1385. 1419. τῆς Πυθίας 482. 1378. 1432
Πισίδης 1467	Ὠρίων (ἄλ. Ἀρίων, ἢ Εὐφορίων) 911
Πλάτων ἐν τῇ πολιτείᾳ 699	
Πλέταρχος 494. 921. 938. 1075. 1133. 1200.
1324. ὁ νεώτερος 653	
Πολύιδος ὁ Διδυραμβικὸς ποιητῆς 879	
Προκόπιος ὁ καισαρεὺς 688. 836. 1200	
Πυθαίветος ἐν πρώτῳ τῶν Λίγνιητικῶν 175	
Πύρανδρος 1439	
Ῥηγῖνος ὁ πολυμήμων, [Ῥηγῖνος ἐν πολυμή-
μονι e Nicephoro Gregora corrigit Thryll-
litch. Suidas: Ῥηγῖνος γραμματικὸς.	

y) Hunc genealogum expungit Thryllitch. quia versus, ibi a Tzetza citati, legantur apud Apollo-
nium Argon. I. 550 lqq. Harl.

z) Leg. Φιλῆτας ex Eustathio.

CAPVT XVI (olim XVII)

DE THEOCRITO, BIONE, MOSCHO, SIMMIA, DOSIADA ETC.

I. *Theocriti aetas, dialectus, ingenium. Decem proprie bucolica carmina scripsit, unde dictus βεκόλος.* II. *Idyllia XXX. quae hodie exstant, recensita cum variis observationibus.* III. *Theocriti Syrinx, epigrammata, et scripta [?] deperdita.* IV. *Alii Theocriti.* V. *Editiones graecae sine scholiis.* VI. *Editiones cum scholiis graecis, ubi et perditae scholiastae recensentur.* VII. *Editiones graeco-latinae.* VIII. *Metaphrajes gallicae, anglicae etc. et varia eruditorum scripta quibus Theocrito lux affertur.* IX. *Index scriptorum, in graecis ad Theocritum scholiis citatorum.* X. *De Bione Smyrnaco eiusque Idylliis atque editionibus.* XI. *Alii Biones.* XII. *De Moscho, Syracusio, et eius poematibus atque editionibus.* XIII. *Alii Moschi.* XIV. *De Simmia, Rhodio, eiusque ouo, alis et securi. Holoboli, rhetoris, inedita et alterius grammatici edita graeca scholia. id.* XV. *De Dosiada, Rhodio, eiusque ara.* XVI. *De ara altera incerti auctoris.* XVII. *Alii Dosiadae.* XVIII. *De duplici inscriptione graeca Herodis Attici ac Regillae, eius coniugis.*

[Cum supplementis G. C. Harles.]

[PROLEGOMENA.]

Theocriti vitam plures persequuti sunt. *Ambryon*, grammaticus, περὶ Θεοκρίτου laudatur a *Diogene Laertio* V. 11. sed is de *Theocrito*, Chio, egisse videtur. *Theocriti genus*, incerto auctore, graece, pluribus praemissum est editionibus. Paucā de eo dederunt *Suidas* voc. Θεόκριτος, tom. II. pag. 177. et *Eudoria* pag. 232. De commentatoribus graecis postea disputabitur. E recentioribus, qui de illius vita, carminibus, poesi etc. egerunt, huc pertinent:

Vita di Teocrito, scritta da Vincenzo Mirabella, (subiecta eius libro, inscripto: Dichiaratione della Pianta delle Antiche Siracuse etc.) Neapoli apud Lazarum Scorigium 1613. fol. tum, Palermi 1717. fol. part. II. pag. 154 sq. et latine versa a *Sigeb. Hauercampo*, in thesauro antiqq. et historiar. Sicil. tom. XI. pag. 261 sqq.

Iac. Bonaini delle Antiche Siracuse, s. l'antica Siracusa illustrata, Messanae apud Petrum Bream 1624. 4. libro II. cap. 2. lat. versa in thesauro Siciliae tom. XI. pag. 217 sqq.

Mongitor in bibliotheca Sicula. tom. II. pag. 246 sqq. qui plures laudat, in his *Io. Vingtumillium* de poetis Siculis bucolicis, cap. XIV. qui *Daphnin*, Siculum, carminis bucolici inventorem cum multis facit. De *Daphnide* plura vide apud *Theocritum* I. 43. ibique notas, *Diodor. Sicul.* IV. 84. *Mongitor*. l. c. I. pag. 149 sqq. qui copiosus est de eo illiusque aetate, et ad multos VV. DD. qui de eo egerunt, ablegat, *Doruillius* in Siculis p. 26 sqq. cel. *Heynius* ad argumentum Ecl. V. Virgil. — *Alexand. Goulley de Bois Robert* de antiquis poetis bucolicis Siculis, et de *Daphnide* in Mem. de l'Acad. des Inscr. vol. V. *Iac. Hardion* histoire du Berger Daphnis, ibid. vol. IV. ann. 1746. pag. 534 sqq.

Theocriti vitam praeter ea exposuerunt *Gerh. Io. Vossius* de poetis graecis cap. VIII. pag. 61 et 64. auctor biographiae classicae, ex anglico sermone in germanicum a *Mursinna* conversa, part. I. pag. 153 sqq. *Iac. Gering* in diss. de Theocriti stilo (et vita), praefide Car. Frid. Pezoldio, Lipsiae 1710. 4. — *Ios. Barnes* in vita Theocr. praemissa primo volumini editionis Theocriti Wartonianae. De eius vita dicendique genere variorum, (*Fabri*, *Posseuini*, *Rapini* etc.) iudicia congesse runt *Craffus* in Istoria de' Poeti greci pag. 498 sqq. *Adr. Baillet* in

in Iugement de Savans etc. tom. III. nrr. 1123. pag. 141 sq. edit. Amstel. 1725. 4. *Pope Blount* in censura celebr. authorum etc. pag. 38.

De poeta eiusque carminibus praeter ea iudicarunt *Franc. Vauassor* de ludicra dictione, cap. VII. pag. 108 sqq. edit. Kappii; *Blackwall* de praestantia classic. auctor. p. 40 sq. 135 sqq. et alibi ex versione latina Ge. Henrici Ayrer, coll. bibl. Angloise tom. II. pag. 516. Vir quidam doctus in bibl. italique tom. XV. pag. 184 sqq. (*Manso*) in libro: *Charactere der vornehmsten Dichter aller Nationen* — von einer Gesellschaft von Gelehrten, tom. I. part. I. Lipsiae 1792. 8. p. 89—117. — *Sulzer* in: *Allgemeine Theorie der schönen Künste*, tom. II. voc. *Hirtengedichte*, vbi cl. de *Blankenburg* pag. 585 sqq. (edit. nouiss. ann. 1792. mai. 8.) nubem scriptorum de carmine bucolico, et de poetis bucolicis tam antiquiorum quam recentiorum excitat, nec non editt. ac versiones Theocriti paucis enumerat: quae omnia repetere nolo.

Ueber den Geist des Theokrits und der Idylle disputatur a *Chr. Aug. Clodio*, Professore quondam Lipsiensi, in illius Neuen vermischten Schriften, nach des Verfassers Tod herausgegeben von Iul. Clodius, gebohrne Stoelzel, Lipsiae 1787. 8. part. V.

Theocritum et laudat et mire culpat auctor commentationis: *Ueber Theokrits dichterische Fadaisen, Zoten und Plumpheiten*, in *Analekten für Politik, Philosophie und Literatur*, in *Erörterungen und Nachrichten, welche in Deutschlands sämtlichen Journalen vermischt werden*, Lipsiae 1787. nr. III. Grauitur carpit Theocritum, haud cogitans aetatem, vitae conditionem, moresque eorum, quos poeta loquentes agentesque inducit, et dramaticis scenam, quam ille finxit, mihi differe a nostra aetate nostrisque moribus. Et tamen in Sicilia adhuc magna in vita pastorum moribusque esse dicitur similitudo. Iudex ille seuerus negat, se in Theocriti idylliis reperire flumen et facilem compositionem verbum, amoenitatem flexibilis orationis poeticae, et lumen atque, (quam tamen plurimi laudant,) naturalem linguae pulcritudinem: contra, se sentire, pronuntiat, in illis humile abiectumque dicendi genus, scenas, quae haud moueant adficientque. (et tamen, vt vnicui adferam exemplum, quid magis adficere potest, quam illud idyllion, *Adoniazusa* inscriptum, quod dum legimus, homines ipsos, qui prodeunt in scenam, agentes quasi et loquentes nugantesque videre atque audire nobis videmur.) Idem reprehendit insulas laudationes, obscuram breuitatem et alia. At tamen concedit, Theocritum haud scripsisse idyllia arcadica; sed plerumque actiones plebis, nec pulcras, sed humilem naturam descripsisse; atque idyllion esse Theocrito breuem descriptionem, et breuem imaginem cuiuslibet scenae in vita humana quodammodo mouentis sensus.

Add. *D. Christian. Heintz. Schmidt*, Professors zu Giessen, Anweisung der vornehmsten Bücher in allen Theilen der Dichtkunst. Lipsiae 1781. 8. cap. XIV. p. 631 sqq. — Alia, quae huc spectant, scripta partim in Introductione in historiam L. Gr. tom. I. pag. 511 sqq. memoriaui, partim deinceps indicabo. *Harl.*]

I. THEOCRITVS, Praxagorae *) et Philines F. Syracusanus, [quod verius esse videtur, vid. Mongitor.] an Cots, certe Syracusis versatus est, vnde Siculus poeta dicitur

D d d d d 3

Iuliano

a) Epigramma sub Theocriti nomine: *ὄϊος ἀμὶ Συρακούσων*. Suidas: *Θεόκριτος Πραξαγόρας καὶ Φιλίνης, οἱ δὲ Σιμίχης, Συρακάσιος, οἱ δὲ Φαῖος Κῶων*. *Πραξαγόρας περιλάττει τὴν Φιλίνην ἃς ἀπὸ τῶν πολλῶν*

Juliano epist. 3. et *Siculae telluris alumnus* Terentiano de metris. In insula Co vixisse notat auctor argumenti ad *Idyllium* VII. [quod aliis dubium videtur:] propter carminum bucolicorum vero suavitatem *Theocritus* adpellatus fertur, quum antea, ut quidam [at perperam, vid. *Barnesii* vitam *Theocriti* pag. 44 sq. et *Mongitor.* pag. 246.] volunt, *Moschus* ^{b)} vocaretur. Dictus est etiam secundum nonnullos a simo vultu, siue a *Simichide* patre potius, *Simichides* ^{c)}. [P] Floruit sub *Ptolemaeo Philadelpho* ^{d)}, *Aegypti* rege, quem *idyllio* XIV. et XVII. celebrat, ut *Berenicen* et *Arfinoen* *idyllio* XV. Auditor fuit *Philippidae* ^{e)} et *Asclepiadis*, *Samit*, poetae epigrammatum, aequalis ipse *Arati* et *Callimachi* ^{f)} circa *Olymp.* CXXX. princeps bucolici carminis, κατ' ἐξοχὴν veteribus dictus ὁ βεκόλος, in hoc genere scribendi admirabilis, *Quintiliano* X. i. iudice, et ex *Longini* etiam XXXIII. 6. pag. 184. sententia πλὴν ὁλίγων τῶν ἔχοντων, ἐπιτυχέστατος felicissimus, exceptis paucis quibusdam alterius argumenti ^{g)}. Decem enim tantum proprie rustica siue pastoritia *idyllia* composuit, notante *Seruis* in vita *Virgilii*, ad quem locum conferendus *Heinsius* cap. 1. Lect. *Theocrit.* *Vossius* lib. III. Institut. Poet. 34. et *Vauassor* de ludrica dictione sect. I. cap. 7. pag. 103 sq. conf. *Zach. Pearce* pag. 110. ad *Longinum*. Pro numero decem horum *Idylliorum*, (siue novem primorum cum vndecimo, ex mente *Vossii* *Heinsii*que: siue primorum vndecim, ut vndecimum cum sexto coniungatur et pro vno habeatur, ex sententia parum credibili *Vauassoris*.)

b) Auctor vitae: περί δὲ τὴν τῶν βεαλικῶν ποιῶν εὐφροὺς γινόμενος πολλῆς δόξης ἐν τέττοις ἐπὶ τῷ, κατὰ γὰρ τινος Μόσχου καλέμενος, Θεόκριτος ἐπικλήθη. Alii vero, ut *Suidas*, *Moschum*, *Siculum*, bucolicorum scriptorem, a *Theocrito* diserte distinguunt: confer, quae infra nr. 12. in *Moscho*:

c) Idem auctor vitae: Θεόκριτος, πατὴρ Σιμιχίδα, (ita legendum etiam apud *Suidam* non Σιμίχα. Vide *Scholias*ten ad *Idyll.* VII. 21.) ἵστοι δὲ τὸ Σιμιχίδα ἐπώνυμον ἔχει λέγουσιν, δοκῶ γὰρ σιμῶς τινος εἶναι πρόσθεν ἔχει. Ceterum e *scholiorum* loco iam citato patet, totum hoc admodum esse incertum dubiumque, utrum se ibi, an aliquem *Simichidam*, *Coum*, ex amicis suis innuat *Theocritus*. [At *Id.* VII. *Simichidae* cuiusdam, *Co*, non *Theocriti* fuisse putat *Reiske* ad gr. *Theocriti* vitam pag. 2. tom. II. et ad *Idyll.* VII. pag. 186. vbi quoque dubitat, num *Theocritus* umquam adierit insulam *Con*. adde *Barnesii* vitam bucolici nostri, ibique *Warton* pag. 44.] Neque simum fuisse persuadet sibi *scholiorum* auctor, neque *Simichidam* inde adpellatum. οὐ δὲ λέγοντες Σιμιχίδα λέγεσθαι τὸν Θεόκριτον διὰ τὸ εἶναι σιμῶν, κακῶς λέγουσι. Neque simum, sed probe nasutum observare licet in imagine *Theocriti*, quam post *Fulu.* *Vrsinum* pag. 41. *elog.* in aë incisam dat *Iac. Gronovius*, vir cl. tom. III. *Antiq. graecarum*. [adde *schol.* ad *Idyll.* III. 8.] Est tamen alius locus in *Syringe*, vbi *Simichidam* se *Theocritus* vocat. Vide *Heinsium* Lect. *Theo-*

critic. cap. 12. pag. 337. Adrisit hoc nomen etiam illustri *Ex. Spanhemio*, ut *Theocritum* illo notaret pag. 402. ad *Callimachum*. *Fabric.* Num vero *Theocritus* *Alexandriam* commigravit, dubitat *Warton* ad *Barnesii* vitam *Theocr.* pag. LVI. nr. 4. *Harl.*

d) Munati et aliorum errores de aetate huius poetae reprehendit *Casaubonus* c. vlt. *Lectio*num *Theocriticarum*. [ad *Olymp.* CXXV. 4. refert eius aetatem *Saxius* in *Onomast.* I. p. 96. Alii aliter subdixerunt rationes, vid. *Mongitor.* I. c. et *Virgintimillium* de poetis Sic. bucolicis cap. 15. pag. 122. qui *Theocriti* aetatem floremque adierit *Olymp.* CXXII. circ. et anno 288. ante Chr. nat. *Simson* autem in *chronico* p. 1123. et 1126. A. M. 3728. ante Christ. 275. A. V. C. 476. *Harl.*

e) Ita auctor vitae, pro quo *Gyraldus* et *Fulvius Ursinus* *Philetam*, *Coum*, nominant. *Fabric.* *Philatā* rectius codd. *Vatic.* III. V. et *Valck.* in altera editione: accedit lectio *Philatā* in cod. *Tolet.* et edit. *CalliERG.* adde notas *Reiskii* pag. 2. et *Wartoni* pag. 64. ad hanc vitam, graece scriptam. *Harl.*

f) Vide argumentum primi *idyllii* pag. LXVIII. meae editionis. *Harl.*

g) Sed in *Longino* illa verba nullum habere locum, ideoque inducenda esse, existimat *Toup.* pag. 344 sq. edit. II. *Longini.* *Harl.*

ris ^{h)}), Theocritus Syringen suam seu fistulam decem paribus versuum, quasi totidem calamis constantem, dicauit Pani, ut ad poemation illud notauit Salmasius. [conf. *Warton* praefat. ad tom. I. edit. pag. XIII sq.] Vñus est Theocritus dialecto dorica recentiori, et quandoque etiam, (ut Idyllio duodecimo,) ionica. *κέχρηται δὲ Ἰαδί διαλέκτῳ καὶ Δωρίδι τῇ νέᾳ. δύο γὰρ εἰσι, παλαιὰ τραχέια τίς ἐστι καὶ ὑπέρογκος καὶ ἐκ ἐννόητος. Ἡ δὲ νέα, ἣ καὶ Θεόκριτος χρῆται, μαλθακωτέρα παρὰ τῇ Ἐπιχάρμῳ καὶ Σώφρονος. Οὐ μὴν ἀπολιμπνέεται καὶ Αἰολίδος.* Haec Theocrito auctor incertus de genere poetae, praefixus editioni Aldinae anni MCCCCXCV. nam in [CalliERG. et] vtraque Heinsiana editione verba illa desiderantur: [etiam in altera Valcken. editione pag. 3. sed reddidit illa *Warton* tom. I. pag. LXV. *Reiske* pag. 3. tom. I. in nota 13. adde graecum argum. idyll. I. a Valckenario editum et a me repetitum pag. XLVII. De dorismo Theocriteo vberius disputavi in commentatione, editioni meae praefixa, pag. XIX sqq. adde *Barnesii* vit. Theocriti pag. LIV sq. *Hartl.*] Solent etiam ex Domitii Calderini sententia de Theocrito nostro accipi illa Quidii in Ibin vs. 551. [vbi vid. interpr. pag. 139 sq. tom. IV. edit. Burm.]

*Vtue Syracusio praefixita fauce poetae,
Sic animae laqueo fit via clausa tuae.*

Sed non magis hunc forsan, quam Empedoclem Naso intellexit, quem ab illo notari scripsit Valerius Andreas. Certe quouis pignore certauerim, falsum esse, quod ad Ovidium vetus interpres commentatus vel commentus [P] est: *Cum Theocritus in Hieronis, tyranni filium inuectus esset, ab eo ideo est capi iussus, ut eum ad supplicium trahi simularet, interrogatus, si deinceps a maledictis desisteret? Ille eo acrius etiam regi ipsi maledicere coepit; quare rex indignatus non iam ad simulatum, sed ad certum supplicium rapi iussit. Quidam laqueo strangulatum, quidam capite caesum prodidere.* Non obiiciam, quod nemo veterum, qui exstant, hoc ante eum tradidit, sed contendo, longe alium Theocriti genium ex scriptis eius adparere, et longe felicius ipsum litasse Gratiis, quam ut tam stulta et iniqua morum asperitate ac maledicentia sibi ipse exitium contraheret, licet idyllio XVI. ad Hieronem paullo attentius praefetur de mercede, poetis liberalius soluenda. [Burmānus Epicharmum intelligit.]

II. Exstant hodie Theocriti ^{h)} Εἰδύλλια ^{h)} bucolica aliaque ποιμενικά, αἰπολικά etc. numero triginta, quorum tituli sunt:

1) Θύρσις

^{h)} Vndecimam esse accessoriam et tertiae similimam atque illi adnumerandam eclogam, censet cel. *Wernsdorf.* ad Poet. lat. min. II. p. 22. *Hartl.*

i) Bucolicorum scriptores Graeci, *Daphnis*, *Stesichorus*, *Diomedes*, [siculus pastor, et inuentor bucoliasmi, h. e. pastoritii carminis generis, quod tibiae cantu et tripudio perficiebatur, eoque festiuo cantus ac saltationis genere animos pastorum, greges ad pascua deducendum, demulcebant, et laborum onera lenire curabant, vid. *Athenaeus* lib. XIV. cap. 3. pag. 619. *Vinc. Auria* in Sicilia inuentrice, cap. IX. §. 2. pag. 29. *Io. Vingtimitius* de poetis Siculis bucolicis cap. X. pag. 80. 82

sq. alique apud *Mongitorem* in Biblioth. Sicula I. p. 159. adde *Heins.* Lect. Theocrit. cap. 7.] et forsan *Mnaseas*, Patrensis. vide Fulvium Ursinum in limine Virgilii, cum graecis scriptoribus collati pag. 1 sq. — Bucolici carminis hanc fuisse legem, ait *Vittorinus* libri I. de orthographia pag. 85. ut caesura in quarto pede sensus impleatur: *quam, inquit, per omne opus sui carminis Theocritus, Syracusanus, obseruat, exceptis paucis versiculis.* Idem repetit lib. III. p. 157 sq. *Fabric.* De metro bucolico versibusque apud Theocritum bucolicis egregie disputat *Valckenaer* in epist. ad M. Roemerum, praemissa Vrsini Virgilio, collatione scriptorum

1) *Θύρσις* siue *ᾠδή Cantio*. Carmine reddidit latino praeter Eobanum Hesselum *Dan. Heinsius* et *Dau. Whitfordus*, [ordinem vulgarem haud seruans,] pag. 98. Anglico *Drydenius* Miscell. Poem. tom. II. pag. 169. [Italice vertit *Bernard. Philippinus* in suis poematibus, pag. 477. vid. *Paizoni* bibliotheca etc. tom. IV. pag. 100. *Theocriti Idyllium primum*, gr. cum graeca paraphrasi et adnotatt. *Federici Iamotii*, Paris. apud Martin. Iuuenem 1552. 4. *Maittaire* A. T. tom. III. pag. 615. *Martini Crusii* scholia Sturmiana, Argentorati apud Blasium Fabritium in 16. memorat Mongitor. in bibl. Sicula II. pag. 247. [*Fr. Luissius* in *Parerg.* lib. I. cap. 25. pag. 454. in *Gruteri Lamp.* artium opinatur, tum Theocritum tum Virgilium per *Daphnida* intellexisse *Borimum Iolam* quemdam, *Opii*, regis, filium, in venatione, *meffis* tempore, interfectum. *Harl.*]

2) *Φαρμακεία* ¹⁾ siue *Venefica*. Imitatus *Virgilius* Ecloga VIII. Latino carmine reddidit *Whitfordus* pag. 80. Anglico *Bowlesius*: Italico *Franciscus Redi*, si *Mongitori* pag. 248. credimus: [qui prouocat ad *Iust. Fontaninum* in *Aminta defenso*, cap. 3. pag. 68 sq. — germanico, *Conzius* cum suis et *Wielandii* notis, in *Wielandii* teutschem *Merkur*, ann. 1792. nr. X. p. 114 sqq.] Incantationes vero et veneficia, Theocrito inemorata, *καταδέρμεις* s. ligaturas et obligamenta, (*Vales.* ad *Euseb.* pag. 283.) illustrant *Seldenus* Syntagm. I. de *Diis Syris* cap. 2. *Casaubonus* ad *Apuleii* Apologiam pag. 142. *Barnesius* ad *Euripid.* tom. I. pag. 236. Vide et *Ouidium* I. remed. amoris vl. 250 sq. *Propert.* III. 4, 25 sqq. et quae viri docti ad Theocritum, Virgiliumque, quos inde magiae ac veneficii non minus absurde argui notat *Naudaeus* ^{m)}, quam *Homerum* propter incantamenta *Circes*, *Senecam* ob *Medeae* veneficia in *Medea*, *Horatium* ob incantationes *Canidia* od. 5. *Epod.* *Lucanum* propter carmina et [P] *fascinationes* *Erichthonis* (lib. VI. vl. 508 sq.) *Statium* ob magica *Tiresiae* ministeria, *Lucianum*

scriptorum graec. illustrato pag. XV sq. et censet, verum dactylicum dici debere bucolicum, si duobus pedibus postremis recisis, remaneret tetrameter, qui clauderetur dactylo, terminante partem orationis, atque adeo *Alcmanicus*. *Harl.*

k) *Heinsius* lect. Theocrit. cap. 1. *Εἰδή* Grammatici ea opuscula inscripserunt, quae a materia inscribi non poterant, quod multiplex esset et diuersa. *Statii* libellos *Sylvarum*, si graece scripti essent, *ᾠδή* dixissent et *ᾠδύλλια*, quamquam et latini hac voce vsi sunt, (vt *Anfonius*.) Ea autem nihil definit de toto, sed ad singula remittit. Diuersi itaque argumenti *ᾠδύλλια* Theocriti siue a grammaticis et criticis collecta sunt, siue a poeta, optissime *Εἰδύλλια* inscripta sunt et singula *ᾠδύλλιον* *πρῶτον*, *δύτερον*, atque ita deinceps. Et ita in *Pindaricis*: vbi ipsi libelli tamen non *ᾠδή* hodie, sed *Olympia*, *Pythia*; aut *Olympionicae*, *Pythionicae* inscribuntur: vniformis enim materia est, quamquam nouus semper *ὁ ὑποκείμενος* et a superioribus distinctus. Singula itaque *ᾠδή* dicuntur vel distinctionis ergo, quia diuersis scripta sunt,

vel netherorum, qui inter se variant. [De vi voc. *Idyllium* vid. argumenta vetera gr. carminum Theocrit. pag. XLV. m. edit. vbi praeterea *aduli Toupii* sententiam in *Add.* tom. II. edit. *Warton.* pag. 409. pronuntiam: adde *Reiskii* opinionem in notis illius ad Theocritum p. 145. vt recentiores, qui de re poetica praeceperunt, aut illius concinnarunt historiam, silentio praetermittam. *Harl.*]

l) *Plinius* XXXIII. 2. Hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos, proxime, Virgilii incantamentorum amatoria imitatio. Theocritum Virgilii eclogis praefert *Huetius* in *Huetianis* pag. 201 sq. *Fabric.* Ex *Sophronis* mimis desumptum esse hoc idyllium, adnotatur in vet. argumento graeco. adde *Valcken.* adnot. ad Theocriti *Adoniaz.* pag. 193. C. Theocritus in τὰς *Φαρμακείας*, ab *Eustathio* Od. XIV. pag. 554. 18. citatur, et sic nonnulla alia idyllia suis designantur nominibus. vid. *Warton* praefat. ad Theocr. I. pag. 14. *Harl.*

m) *Naudaeus* Apologia pro Magis pag. 349.

Lucianum et Apuleium propter cantamina sagarum Theſſalarum, Heliodorum ob anum, Acheronticae necromantiae artem profeſſam, atque e recentioribus poetis Goceatium propter artes vetitas Meſſalinae, Arioſtum propter Angelicae magicas praefſtigias, Taſſum ob Armidae maleficia, Lohenſteinium propter incantationes necromanticas Zoroaſtris, in Agrippina, act. V. pag. 93 ſqq. et ſcriptorem Aſtracae denique ob veneficos Mandracae incantatus.

3) Ἀμαρυλλίς, ſive Αἰπόλος *Caprarius*. Inſcribitur et Κωμάης quaſi comum bucolicum ſive tripudium dicas. Vide Heinfii leſt. Theocrit. cap. 7. pag. 316. Latino carmine reddidit *Hugo Grotius* pag. 163, et *Whitfordus* pag. 110. Anglice *Drydenius*.

4) Νομῆς α'. *Paftores* Battus et Corydon. Latino carmine reddidit *Whitfordus* p. 114. [In *Analeſtis* Brunnkii hoc idyll. eſt primum.]

5) Ὀδοιπόροι *Viatores*. [conf. de feſtiuo hoc vere bucolico carmine *Heinf.* leſt. Theocr. cap. IX.]

6) Βακολιασαὶ α'. Bucolico carmine certantes Damoetas et Daphnis, ad *Aratum* poetam.

7) Λυκίδας ἢ Θαλύσια (ſacra Cereris) ἢ ἐαρινὴ ὁδοπορία *vernum iter*. Etymol. Magn. in *Διςκρανωſατε*. ἔως Ἀμαράντος ὑπομνηματίζων τὸ Εἰδύλλιον Θεοκρίτου, ἢ ἡ ἐπὶ γρηγορῇ Λυκίδας ἢ Θαλύσια. Primo haec ſeptem idyllia carmine latino reddidit *Martianus Philaticus*, (floruit Venetiis circ. ann. 1490.) et Friderico, duci Vrbinati, inſcripſit: Habeo excuſa Dauentriae 1512. 4. Subiungitur vita Theocriti ex libro de poetis antiquis, ſcripta verſibus cultis elegiacis. *Fabric.* — Hoc idyllion in aliquo Vaticanorum codice inſcribitur *Θαλύσια ἢ Εὐαρινοὶ ὁδοποροὶ, Λυκίδας καὶ Θεοκρίτος* in nonnullis ſubiicitur, *Δωριδι*. De titulo huius idyllii reformando pluribus fruſtra diſſeruiſſe Heinfium cap. XIII. ait Warton pag. 79. ad verſ. tertium; qui pag. 78 ſq. ſuſpicatur, hoc carmen non ab Theocrito, quia omnia ſint ab homine Syracuſano proriſus aliena, et dubitari poſſit, an Theocritus inſulam Co vniquam inuiſerit, ſed a Coo quodam homine, forſan a Simichida, poeta quodam Coo, conſcriptum fuiſſe. Id quidem certius eſt, Heinfium, grammaticis antiquis obloquutum, dum ſcenam ſtatuit in Sicilia, omnia male permiſcuſiſſe; notante Valckenario in X. Theocriti Idylliis pag. 101. adde *Sanſſamandum* pag. 351. in Addendis Wartoni, tom. II. contra Heinfium diſputantem. Simichidae quoque tribuendum eſſe hoc et XVII. idyll. cenſet Reiske in nota pag. 2. inprimis pag. 186. *Harl.*

8) Βακολιασαὶ β'. Bucolico carmine certantes Daphnis et Menalcas. Verſibus latinis reddidit Henr. Stephanus, *Dan. Heinfius* pag. 603. et *Whitfordus* pag. 134. *Fabric.* *Valckenar.* in epiſt. laudata pag. 8 ſqq. complures verſus, vel elegiacos vel pentametros interſertos, neque adeo bucolicos in hoc carmine pro ſpuris aut conſectis habet, et ſub finem plurimos iudicat deſiderari: praeter alios tamen pro genuinis ſine controuerſia habendos arbitratur primos viginti quinque verſus huius carminis et ultimos cum v. 82. 83. 84. coniungendos. Idem ſentit in notis ad plenam editionem, atque verſus 61. et ſequentes aliquot non Theocriti, forte Moſchi eſſe opinatur. *Harl.*

9) Νομῆς ἢ βακόλοι. *Paftores* ſive *bubulci* Daphnis et Menalcas. Verſibus latinis reddidit H. Steph. *Dan. Heinfius* et *Dau. Whitfordus* p. 96. [De exitu huius idyllii a v. 29. interpretes non conſentiunt. vid. quae notaui. *Harl.*]

Vol. III.

E e e e e

10) Ἐγνα-

10) Ἐργατῖναι ἢ Σεργῖναι, *Operarti*, siue *messores*. Θεργιστὸς ὕμνος, qualis *Διτυέριση*, de quo Suidas. [conf. Sanctamandi notam in Wartonii Addendis pag. 352.] Anglico carmine reddidit *Bowles* tom. II. Misc. Poem. pag. 18.

11) Κύκλωψ, ad *Niciam* *) Milesium, medicum, Erasistrati συμφοιτητήν, [P] qui ad Theocritum rescripserat poemation de iisdem Cyclopi aduersus Galatæam amoribus, sed quod pridem intercidit. Anglico reddidit carmine *Dukius* tom. I. Misc. Poem. p. 250. Imitatur *Marinus*, poeta Italus suauissimus in Adonides Oda siue Cantu XIII. sectione 132 sq. *Fabric.* Imitati sunt hoc idyllion, aut Polyphemi amorem cecinerunt, *Ouidius Metam.* XIII. 8. *Metastasius* ac *Gesner*, *Heluetus*. Pulcre comparauit priores cel. *I. Ge. Henr. Feder* in commentatione Amor Polyphemi ex Theocrito, Ouidio et *Metastasio*, Erlangæ 1765. 4. De Cyclope conf. *Philostat.* Icon. lib. II. cap. 17. pag. 840 sq. Adde, quæ notauit in Anthologia gr. poetica, edit. Baruth. pag. 108 sq. Polyphemus apud *Winkelmann* in Monumenti antichi tab. 36. pag. 43. tribus oculis instructus conspicitur; item in Heracleensi pictura in *Pitture*, tom. I. tab. X. vid. *Seruium* ad Virgil. Aen. III. v. 636. *Böttiger* igitur in comment. *Cyklopen. Arimaspen. Sitte der Alten, sich den Körper zu malen und zu punktieren*, in *Wielands deutschen Merkur* ann. 1792. part. VI. pag. 139 sq. ingeniosam proposuit coniecturam pag. 144. cur Cyclopes vnum habuisse oculum fingerentur. Nimirum suspicatur, Polyphemum in media fronte vnum oculum non natum, sed pictum more barbararum gentium habuisse: quemdam vero peregrinum aduenam, aut littori insulæ, a Cyclopiis habitatæ, adpropinquantem, natum, non factum esse, hominem, qui magnum illum pictumque oculum, procul conspectum, putarit ita a se visum, vocasse Cyclopa, (*rundäuglichten*.) Ante Homerum illam de Cyclopiis, vno oculo instructis, fabulam fuisse iam notam creditamque, patet ex Homero *Odyss.* IX. 133. *Harl.*

12) Αἴτης, quo nomine amicum, *sodalem*, Thessali vocabant. Scriptum est hoc Idyllium, vt alia quaedam, dialecto Ionica. *Heinsius* in lection. Theocrit. cap. 18. hoc idyllion a Theocrito non profectum esse putat: cui adsentire videntur *Valcken.* in epist. pag. 18. *Brunk.* in notis et *Warton.* in præf. ad tom. I. pag. XIV. Pariter *Hemsterhus.* ad *Lucian.* tom. I. pag. 253. pronuntiat, id carmen non Theocriti esse sed suauissimi tamen Ionis poetæ. Alii Theocritum, *Chium*, auctorem fuisse suspicantur. *Harl.* Versibus latinis reddidit *Dan.*

*) Incertum, an diuersus a *Nicia Mallote*, quem in parallelis minoribus citat *Plutarchus* pag. 308. et cuius τὴν περὶ λίθων laudat lib. de fluuiis, *Euphrate* pag. 1161. et ex *Plutarcho* forte *Stobæus* serm. 98. περὶ νόσων. Fuit et eodem tempore *Nicias*, regis, *Pyrrhi*, familiaris, sed perfidus, de quo *Gellius* III. 8. Medicum regis fuisse tradit *Plutarchus* in *Pyrrho* 397. sed nomen reticet. Citat *Niciam* *Plinius* quoque. Alius est *Nicias*, medicus *Nicopolita*, sed longe iunior, aequalis *Plutarchi*, qui eum inducit colloquentem VII. 1. sympos. Alius *Nicias*, dux *Atheniensis*, cuius vitam scripsit idem *Plutarchus*. *Nicias*, *Megarensis*, repertor artis *fulloniae*. *Plin.* VII. 56.

Hist. *Nicias*, pictor, de quo *Franciscus Iunius* in Catalogo Pictorum. *Nicias, Smyrnatius*, quem licet indignum complexum se comitate ait *Cicero* lib. I. epist. 2. ad Q. Fratrem. *Curtius Nicias*, grammaticus, qui libros de *Lucilio* scripsit. *Sueton.* cap. 14. de Grammaticis, *Cic.* IX. 10. ad fam. et XII. 28. et 53. ad *Atticum* et VII. 3. vbi *Coum* vocat. *Nicias, Nicaenus*, cuius *δουλοχῆς* siue *ἰσορίαν φιλοσόφων* citat *Athenæus*. Confer *Ionium* pag. 340. Idem forte *Nicias*, cuius Ἀπαδικὰ ab eodem *Athenæo* laudantur XIII. p. 609. Denique *Nicias* siue *Niciae* cuiusdam, eius forte, ad quem *Theocritus* scripsit, epigrammata leguntur in *Anthologia*.

Dan. Heinfus, et Belgicis quoque pag. 37. Poematum Belgicorum. Metaphrasis anglico carmine legitur tom. II. Misc. Poem. Anglic. pag. 189. Germanice in *Martini Opitii* lib. V. siluar.

13) Ὑλάς, de Hyla, puero, a Nymphis rapto et Herculis super eo doloribus. Schol. Apollonii I. 47. Θεόκριτος ἐν τοῖς βεκολικοῖς, ἐν τῷ Ὑλᾷ ἐπιγεγραφομένῳ. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinfus*.

14) Κυνίσκας ἔρως *Cyniscæ perfidi amores* siue Θυώνυχος, cui Aeschines maritus illos queritur.

15) Συρακῆσιον ἢ Ἀδωνιάζουσι *Syracusæ, festum Adonidis Alexandriae celebrantes*. [In hoc lepidiſſimum carmen Valcken. in X. Idylliis Theocriti eruditissimum et doctrinae ac literarum graecarum plenissimum scripsit commentarium. Germanice vertit *Voss*. in *Musen Almanach* ann. 1782. Theocritus imitatus est Sophronem. vid. Valcken. et quae ego notavi ad Idyllium in Anthol. gr. poet. pag. 120 sq. *Harl.*]

16) Χάρτες ἢ Ἱέρων ad Hieronem II. Sicularum tyrannum, de poetarum ingeniis praemio mactandis. Hanc eclogam gallico pridem carmine expressit *Claudius Turrinus*, Divionensis, Tolosae 1561. 4. latino Iac. Micyllus lib. IV. siluarum pag. 447.

17) Ἐγκώμιον εἰς Πτολεμαῖον *Ptolemai Philadelphi laus*. Male hoc Idyllion *Chio Theocrito* tribuit Tzetzes. *Fabric.* Hoc carmen, quia non spirat simplicitatem Theocriteam, sed redolet grammaticum, rectius vindicabitur Callimacho, vti Warton. iam sensit, Reiske Simichidae, Coe, adserit p. 2. tom. II. aut, nescio cui? tribuendum erit Callimachi imitatori. *Harl.*

18) Ἑλένης ἐπιδαλάμιος. Carmen in nuptias *Menelai et Helenae*. Latino carmine reddidit *Hugo Grotius* et *David Whitfordus* p. 92. Anglico *Drydenius* tom. II. Misc. Poem. pag. 100. *Fabric.* graece cum italica versione et adnotationibus in *Coluta* vulgarizzato dal Ab. *Villa*, in Milano 1753-12. vid. *Paitoni* bibliot. degli autori antichi etc. tom. I. pag. 272 sq. et tom. IV. pag. 100. — *Warton* in not. ad vers. 48. iudicat, Theocritum non esse auctorem huius idyllii; aliquem vero potius Theocriti imitorem. Poetam in hoc carmine expressisse Salomonis Canticum canticorum, *Schwebelius* ad Bionis Idyll. VIII. 1. cum quibusdam carminis Salomon. interpretibus arbitratur: num recte? iam dubitavi ad notam in editione mea: vbi quoque observari, *Koppius* in *Observ. philologicis*, Lugd. Bat. 1771. cap. 6. illustrasse atque saepius emendasse hoc idyllium. Loca Theocriti, quibus videtur ipsi imitatus Canticum canticorum Salomonis, collegit *Io. Eusebius Nieremberg*. VII. 7. de origine S. S. Atque nuper cl. *Stäudlin*, Prof. Goetting. in *Pauli Memorabilibus* tom. II. nr. 8. ann. 1792. haud dubitavit Theocriti idyllia et canticum canticorum Salomonis comparare, arbitratus, Theocritum propter similitudinem quorundam locorum videri ex cantico canticorum hausisse.

E e e e 2

hausisse.

o) *Bayle* in *Diction. artic.* Hieron II. praecunte grammatico in argumento gr. (qui etiam de Hierone falsa tradidit; correctus a *Casaubono* ad *Polyb.* V. §. 10. 48. §. 11. 7. pag. 125 sq. tom. III.

edit. Gronov.) et alii falluntur, dum putant, hoc carmen esse satiram in Hieronem, Syracusorum regem posteriorem. conf. quae post *Reiskium* et *Warton*. notavi in m. editione pag. 261 sq. *Harl.*

hausisse. Enimvero propter similitudinem carminis generis et rei obiectae per se quaedam similia et communia ipsi habuisse videntur. *Harl.*

19) *Κηριοκλέπτης*. Amor, fauos mellis depeculans. [A *Stobaeo* cap. 63. recensetur tamquam Theocriteum. At *Stobaeus*, *Eustathius* et *Etymologus* M. nonnulla, ut Theocritea, citarunt, grammaticos recentiores aut corruptos codd. sequuti, quamquam ea a Theocrito profecta non esse, critici demonstrarunt. vid. *Warton* in praef. ad tom. I. p. XIV sq. Atque hic tom. II. pag. 228. dubitat, num Theocritus Id. XIX. scripserit. Atque Bionis octo illius carm. versus esse videntur *Valckenario* pag. 194. *Harl.*] Latinis versibus reddidit *Hugo Grotius* in florilegio *Stobaei*. pag. 252. Belgicis *Dan. Heinsius* pag. 42. Poematum Belgic. Anglicis *Drydenius* tom. II. Misc. Poem. pag. 194. Gallicis *Longepetræus* ad *Anacreontem* pag. 207. [P]

20) *Βακολίσκος* *Babulcus*, ab Eunica, puella vrbica, contemptum se conquerens. Moscho tribuit *Heinsius*. [lect. Theocrit. p. 340. a. ad Moschum quoque, velut auctorem, referre malit *Valcken.* quem vid. pag. 157. in Theocr. X. Eidylliis.] Carmine anglico reddidit *Baerlefrus* tom. II. Misc. Poem. pag. 204. *Fabric.* Theocrito abiudicant *Reiske*, *Warton*, *Toup.* et *Brunck.* *Harl.*

21) *Ἀλιεύς* *Piscator*, ad *Diophantum*. Imitatus est *Sannazarius* in eclogis piscatoriis, quae etiam exstant versae anglice, Cantabr. 1724. 4. vid. *New Memoirs of Literature* tom. I. pag. 188. *Fabric.* Hoc idyllium, corruptum non minus, quam admodum difficile explicatu, in quo emendando et illustrando praeter interpretes *Strothius* et *Zenpius* valde laborarunt, (vide quae notavi pag. 323 sq. in mea editione,) ex *Sophrone*, cuius *Ἀλιεύς* citatur ab *Atheneo*, esse ductum, sentit *Heinsius*; Theocrito autem abiudicat *Warton*, leuibus, opinor, ductus rationibus: neque vero primus ita censuit. Nam, *Brodæo* obseruante, iam diu fuerunt antea, qui id carmen derogarent Theocrito: cui tamen adserit *Brunck*, in cuius *Analectis* est Idyllium XIII. *Harl.*

22) *Δίοσκυροι* *Gemini*, *Pollux* et *Castor*, cum *Amyco* et *Lynceo* pugnantes, eorumque victores. Ionica dialecto, *κοινῇ ἰαδί.* *Fabric.* Theocrito non conuenire *Dioscurus*, quod hymnus ille sit *ἰωνικότερος*, existimauit *Ioachim. Camerarius* ad calcem editionis suae Theocriti 1545. pag. 195. A scholiaste tamen ad *Aristophanis* *Plutum* 210. citatur *Θέοκριτος ἐν τῷ εἰς Δίοσκυρους ὕμνῳ* vnde patet, poema hoc et sic olim fuisse inscriptum, et pertinuisse ad hymnos, quos a Theocrito scriptos esse, *Suidas* auctor est. *Harl.*

23) *Ἐρασις ἢ δύσεως*, *Amator* siue *Amor infelix*. In editione Aldina inscribitur *μωὴν φιλέοντα*, *Amantem exosus*. Latino reddidit carmine *Dan. Heinsius* et *Whitfordus* p. 118. Anglico *Drydenius* tom. II. Misc. Poem. pag. 107.

24) *Ἡρακλίσκος* *Herculiscus* siue *Hercules puer*, idyllium, postrema parte mutilum. *Fabric.* Id alii aut *Bioni* aut *Moscho* tribuunt; Theocrito tamen adserit *Warton.* *Harl.*

25) *Ἡρακλῆς λεοντοφόνος* *Hercules*, *leonis interfector*, idyllium, initio mancum, quod in quibusdam codicibus inscribitur *Ἀνγείε κληρος*, *Augiae fors*, siue *opes*. Ionica dialecto. *Fabric.* *Valcken.* in *Hectoris* interitu, carmine *Homeri* — cum scholiis vetustis — e cod. *Leiden*si — euulgatis etc. (sub fin. *Virgilii* collat. scriptorum gr. illustrati ab *Vrsino*.) pag. 58. censet, carminis huius conditorem, a Theocrito diuersissimum, ex homericis dictionibus

bus magnam conflasse sui poematis partem. Idem in nota ad hoc idyllion in editione plenior pag. 234. suspicatur, hoc carmen et id, quod antecessit XXIV. partes fuisse veteris cuiusdam Heracleae: ad initium autem carm. XXV. „hoc, ait, Wartonus iudicabat Theocriti simplicitate dignissimum; mihi videtur ab huius ingenio prorsus alienum.“ Sed addiderat Warton, „saltem tamen ab aliquo bono veterique satis poeta profectum fuisse, vel hinc concesseris, quod nonnulli docti viri eius auctorem Pisandrum crediderint, Eumolpo aequalem, qui scripsit *Heracleida*, siue Herculis labores, duobus libris etc.“ Quod verbum *ὑποσάμενος* Callimacho tribuit Suidas, id vero in hodiernis Callimachi reliquiis nusquam comparet; sed in Theocriti Idyll. 26. nimis praecipitanter Dawes in Miscell. crit. pag. 103. dubitat, annon idyllium istud, quod hodie Theocritum auctorem praefert, Suidae temporibus sub Callimachi nomine circumlatum sit: et audacius addit: „pari quidem iure vtrius tribui poterit, quod utique a nebulone aliquo, graecae neque linguae neque prosoediae sciente, scriptum esse confirmare ausim.“ At quam leue et vero temerarium sit istud iudicium, satis clare demonstrat Burgeff. in Adpendice secundae editionis pag. 389 sq. Reiskio in nota ad vers. 84. pag. 309. animaduersionum videtur tam hoc carmen, quam superius, fragmentum operis magni esse, quod *Pisander Camirensis* de rebus, ab Hercule gestis, condidit. *Koeppen* quoque in Introductione, parti tertiae ipsius *Griechischen Blumenlese* praemissa, pag. CIX sq. et part. I. pag. 146 sqq. (vbi hoc carm. inseruit eruditeque explicuit,) vel Pisandrum Camir. vel Panyasin, Halicarnass. auctorem huius carminis fuisse existimat. Adde, si vis, quae in editione adscripti pag. 389 sq. *Harl.*

26) *Ἀθηναίῃ ἢ Βακχχαί, Bacchae*, Pentheum, regem, diserpentes. *Fabric.* Versum 31. in Theocrito optimum esse iudicauit Phil. Melanthon. In officinis siue scholis rhetorum natum, aut forsitan esse aliquid ex *heroinis* nostri poetae videtur Warton pag. 291. Ego veronum auctorem habuerit Theocritum, dubitavi in nota ad vs. 26. *Harl.*

27) *Ὀαριςὺς Δάφνιδος ἢ κόρης, Colloquium Daphnidis et puellae.* Moscho tribuit Heinsius. [Inter Theocritea recensetur a Calliergo, et in edit. Florent. praefiguntur ista: *Θεοκρίτης Δάφνιδος καὶ Νήιδος Ὀαριςὺς.* Sed Sanctamandus id carmen non inuenit in cod. scripto, atque recentiores Bionis et Moschi editores atque interpretes, Longapetraeus, Heskin, Schwebel ac Schier Moscho id assignarunt atque exposuerunt. Warton videtur lepidum quidem poemation; sed longe tamen abesse a Theocriti simplici seueroque lepore, immo vero Moscho recentius. Reiskius opinatur, litem hanc hodie non posse diiudicari. — *Scaliger.* spurios aliquot versus, huic carmini praefixos, e cod. msto profert. *Harl.*] Latino carmine reddidit idem *Heinsius* et Grotius pag. 124. Gallico inter Moschi idyllia *Longapetraeus* pag. 119. Anglico *Drydenius* part. II. Misc. Poem. pag. 114. [Latine reddidit *C. Barthius* et longo commentario, nec tamen vbique felici, enarrauit in Aduersar. lib. IV. 8. 9. pag. 170 sq.]

28) *Ἡλακάτα, Colus*, quam eburneam doni hospitalis loco obtulit Theocritus Theagenidi, uxori Niciae, ad quem scripserat idyllium XI. [vid. Reiskii et Warton. not. ad initium poemati.]

29) *Παιδικὰ, Amores*, cuius idyllii, genere carminis dactylico pentametro scripti, partem postremam a versu 26. primus vulgavit *Jf. Casaubonus* ad Laertii lib. I. pag. 39. *Fabric.* In argumento graeco, quod huic carmini praemissum legitur in cod. Vatic. VI. dicuntur

E e e e 3

haec

haec αἰολικὰ παιδικά. vid. Warton. et Brunck. anal. tom. III. pag. 83. Fragmentum, quod Casaubonus servavit, Warton, Valckenaer et Brunck huic idyllio statim subiunxerunt; ego vero cum Reiskio post epigrammata dedi pag. 479 sq. *Harl.*

30) Εἰς νεκρὸν Ἀδωνιν, in mortuum Adonin, carmine, non, vt reliqua, heroico, sed Anacreontico, quod versibus Belgicis reddidit *Dan. Heinsius* pag. 40. Poem. Belg. gallico *Longapetræus* pag. 26. ad Bionem. *Fabric.* Versiones italicas laudavit *Paitoni* l. c. p. 100. In secundo quidem codice Vaticano Theocriteis adscriptum est: at Theocriti non esse, cum metri ratio, tum inprimis ipsa carminis indoles, haud obscure demonstrant, iudice Wartono. Valcken. in vtraque Theocriti editione id reddidit. Anacreonti tribuunt nonnulli; atque *Faber*, *Barnesius*, *Baxter* aliique id odarium suis Anacreontis editionibus adiecerunt atque explicuerunt. Ego recepi in Anthologiam meam graecam poeticam atque interpretatus sum pag. 138 sqq. edit. Baruthinae. Adde *Bayle* Diction. voc. *Adonis* nota C. H. *Harl.*

III. Fertur etiam sub Theocriti nomine Σύργυξ, *Syrinx*, siue carmen versuum XXI. qui syllabarum numero decrefcunt, instar fistulae

— — cui semper decrefcit *). arundinis ordo
Et calamus cera iungitur usque minor. [P]

Primus versus, Σύργυξ ἔνομ' ἔχεις, αἶδες δὲ σε μέτρα σοφίης tituli loco non a Theocrito, sed ab alio videtur adpositus, ac reliqui decies bini decem cannas fistulae referunt ex *Salmasii* sententia, quam retuli §. I. In editione antiquissima Aldina inscribitur: ἡχημα Μασῶν, ἡ Θεοκρίτου Σύργυξ τῷ Πανί. [Theocrito adscribunt *Eustath.* vbi τὰ σκληρὰ τῆ Θεοκρίτου memorat ad Hom. *Odyl.* ζ'. (vid. *Casauboni* *Lection. Theocrit.* cap. 23. p. 142. edit. Reiskii.) *G. I. Vossius*, de poet. gr. pag. 61. *Rapin.* in carm. pastoral. pag. 105. *Harl.*] Alii *Simmiae* tribuunt. In hoc poemation exstat graeca expositio in cod. Palatino, quae incipit ἡ μετάληψις τῆς σύργυγος ἔως ἔχει τὸ ἐπιγραμμά τῆτο εἰς πᾶνα etc. *Iohannis* vero *Pediasimi*, τῆ σοφωτάτης χαρτοφύλακος τῆς πρώτης Ἰεσωνιανῆς καὶ πάσης Βεργαρίας Κύρης Ἰωάννης τῆ Πεδιασίμου ἐξηγήσις εἰς τὴν τῆ Θεοκρίτου Σύργυγα. Incipit Δίκαιος ἀν' ἑν, ἐχ' ἀπλῶς τὰ τῇ ἀληθείᾳ δοκῶντα etc. E recentioribus exposuit et notis illustravit *Vitus Winshemius*, quae leguntur in editionibus graecolatinae Ioh. Crispini. [Stephanus in minore editione Theocriti aliorumque poetarum idylliorum pag. 425 sqq. dedit poemation et inscripsit: *Simmiae aut secundum alios Theocriti Syrinx*, id est, *fistula cum Viti Winshemii* enarratione carminis et graeca Ioannis *Pediasimi* expositione. *Harl.*] Exstat et eruditissimus *Claudii Salmasii* commentarius, Paris. 1619. 4. recusus in Museo philologico et historico secundo *Thomae Crenii*, Lugd. Batav. 1700. 8. Confer etiam, si placet, [*Brunck.* in Anal. tom. III. pag. 39 sqq.] quae *Fortunius Licetus* collegit in Encyclopaedia ad Theocriti Syringem. Vtini 1655. 4. et ad Syringem *Publii Optatiani Porphyrii*, constantem quindecim versibus heroicis latinis, litterarum numero decrefcantibus. Lucem vidit haec altera *Liceti* commentatio, Patavii 1635. 4. Adde *Aloyfii Hereda*, sub Baptistae Basilidis nomine, Panormi-

tani,

p) *Tibullus* II. 5. vbi vid. *Brouckuf.* pag. 256. veterum. *Tristanum* tom. II. pag. 618. *Gruteri* Confer *Casparem Bartholinum* III. 6. de tibiis infeript. pag. XXVII. 3.

tani, *la Siringa*, idyllio. Panormi, 1613. 12. *Fabric.* In editione Seceri Hagenoensi deest Syrix: sed alia poemata, *Simmiae* alias tributa, *securis, alas et ara*, Theocrito assignata et typis sunt descripta. *Harl.*

Ex *Epigrammatis* Theocriti, quae memorat Suidas, viginti duo hodie leguntur. Vndeiginti primus edidit in suo Theocrito *Zacharias Calliergus*. [XXI, epigr. Theocritea recepit Brunck.] Reliqua tria ex Anthologia addiderunt *Ioh. Crispinus* et *Dan. Heinſius*, qui latinis quoque versibus reddidit cum *Hugone Grotio*. [Sed horum ultimum, quod incipit ἄλλος ὁ Χῖος etc. Brunck. in *Analectis* inter Theocritea omisit, quoniam in editione Aldina et in cod. Toletano, ex quo Schottus tamquam ineditum promulgavit, non Theocrito, sed *Artemidoro*, grammatico, tribuitur. vid. Reiske p. 3. et pag. 332. tom. II. ac War-ton. tom. I. pag. LXV. et tom. II. pag. 325 sq. Contra *Brunck.* tom. I. pag. 382. *Analect.* aliud, Theocrito adscriptum in cod. Vaticano addidit epigramma: quod vero Valcken. spurium habuit et omisit. Epigramma VIII. in cod. Paris. Anthologiae Cephalae tribuitur Leonidae. vid. War-ton. pag. 318. Sed de singulis epigrammatibus non licet esse copioso. Conf. War-ton, Reiskium et reliquos interpretes. Cum *Reiskio* subieci poemation, quod e Casaubono, Brunck et Valckenarius adtexuerunt idyllio XXIX. tum id, quod Graevius ad Hesiodi O. et D. vers. 619. ex codice Palatino reposuit integrum, denique fragmentum ex Berenice Theocriti, servatum ab Athenaeo VII. pag. 284. Aliud epigramma, in vulgaribus edit. Anthologiae (p. 28. H. Steph.) adscriptum, in editione princeps, a Constantino Lascari curata, Theocrito adscribitur. vid. Reisk. tom. I. pag. 296. *Harl.*] — Vertit et carmine *Adolphus Metherkus*, cuius metaphrasis prodiit Wurzburgi cum *Parergis* poeticis Iohannis Posthii.

Perierunt Theocriti idyllia quaedam, ut *Βαρενίκη*, e qua versus quinque servavit Athenaeus VII. pag. 284. [Meminit eius Eustathius ad Hom. Iliad. N. pag. 1067, 41. vid. *Reisk.* not. pag. 332.] Neque hodie supersunt, quae ad Theocritum relata a quibusdam *Suidas* auctor est, *Προϊτίδες*, Ἑλπίδες, Ὕμνοι, Ἡρώνας, Ἐπικήμεα μέλη, Ἐλεγεία et Ἰάμβοι.

IV. Fuerunt et alii Theocriti 1). *Chius*, sophista 2), quem noster ipse [vel potius *Artemidorus*, ut paullo ante animaduerti,] memorat in epigrammate: ἄλλος ὁ Χῖος, et cui idyllium XVII. perperam adscripsit Tzetzes. Fuit aequalis Aristotelis, quem epigrammate perstrinxit, quod refert *Plutarchus* pag. 603. de exilio, et aliud ex Ambryone ἐν τῷ περὶ Θεοκρίτου *Eusebius* XV. 2. Praeparat. et Laert. Aequalis etiam fuit et aemulus Theopompi, cuius sui, qui eum perstringit apud *Athenaeum* VI. pag. 130. [P] Audiuit Metrodorum, Isocratis discipulum. Scripsit *Theocritus*, *Chius*, historiam Libyae, et epistolas, quas *Θαυμασιὰς* Suidas vocat. *Petrus Carrera* huic Theocrito tribuere malit epistolas, quas sub Diodori Siculi nomine edidit, (vid. infra in cap. de Diodoro Sic.) sed haec eius sententia exploditur a Petro Burmanno praefat. ad tom. VI. thesauri Siciliae pag. 9. Videtur hic idem Vossio esse, qui *Antiquitatum Historiographus* vocatur a *Fulgentio* lib. I. Mytholog. Meminit eius *Strabo* XIV. pag. 645. Dicacitate sua Alexandri M. et Antigoni inimicitias et tandem ab hoc mor-tem

q) Virgilius Eclog. 2. vs. 36.

r) Heinſius et Casaubonus *Berenicen* Theocriti fuisse coniiciunt partem Heroinarum. Hymno-

rum specimen idem Heinſius putat esse idyllion XXII. quod superest in Castorem et Pollucem.

s) *Barneſii* vitam Theocriti pag. 51 sq. *Harl.*

teta et exitum sibi contraxit. Vide *Plutarchum* de educatione puerorum pag. 11. et lib. II. 1. Sympof. pag. 633. *Macrobius* VII. 3. Aliud eiusdem Theocriti scomma refert *Plutarchus* pag. 631. vid. etiam *Leopardum* IX. 3. emendat. 2) *Theocritus*, μάντις, cuius mentio apud eundem *Plutarchum* de Daemone Socratis pag. 576. 577. 3) *Theocritus* sub Antonino Caracalla, cuius meminit Xiphilinus. 4) *Theocritus* ὁ τῷ Ἐλαφείκτῃ καλέμενος apud *Lyfiam* orat. XII. pag. 197. Etiam Danielelem, quem vocant Hebraei, Iosephus graeco vocabulo Θεόκριτον appellat.

V. [Theocriti codices MSSti.]

Codices permulti scripti sunt in Italia, aut in Creta, post captam Constantinopolim a graeculis famelicis, notante Warton praefat. tom. I. pag. VII. Hinc, opinor, multi pertinent ad vnam eandemque familiam. Multos codices, quos contulerat Sanctamandus, enumeravit Warton. in praefat. IV sq. Notitiam codd. mssorum Theocriti e Montfauconii bibliotheca bibliothecarum dedit *Reiske* in tom. II. edit. pag. 8 sqq. Haud pauci codices instructi sunt scholiis aut glossis. Scholia autem, quae nunc habemus, confarcinata sunt e commentariis antiquiorum grammaticorum et interpretum, et deinceps in compendium redacta, ab aliis serioribus grammaticis aut interpretibus graecis, modo ex superioribus commentatoribus, modo ex suo penu locupletata. Atque ante tempora Eustathii, qui laudat τὰ ἐκ Θεόκριτον, collectanea in Theocritum, et pag. 1685, 37. edit. 1550. memorat ὑπόμνημα Θεόκριτος, istam collectionem et contractionem factam fuisse, colligi potest. Hinc alii codices praebent pauciora, alii vberiora scholia. Plura de illis disputat Warton. in notitia scholiorum Theocriti pag. 135 sqq. tom. I. editionis: praecipue pag. 137. nr. 7. vbi multa proferuntur exempla omissorum aut additorum in codd. scholiorum. Memorantur autem veteres graeci interpretes, *Theo*, *Amarantus*, qui scripsit ἐκδοσιν Theocriti, *Asclepiades*, Myrleanus, *Mumatus*, *Neoptolemus*, *Nicanor*, *Cous*, (vid. ad idyll. VII. 6. et supra in vol. I. pag. 517.) *Amerias*, Macedo, (vid. scholia, a Warton edita, ad idyll. I. 32. 92.) et forsan quoque *Eratosthenes*: in quinto quidem codice Vaticano argumentum idyllii XII. inscribitur Ὑπόθεσις Ἐρατοσθένους. Conf. paullo infra, vbi editio Calliergi recensetur. Per hos igitur criticos et grammaticos multosque librarios fieri potuit, vt mature existeret lectionis varietas et deprauatio, atque dialecti confusio. Sed ipsorum codd. notitiam, quantum fieri potuit, dabimus.

Romae in bibliotheca *Vaticana* e tredecim codicibus varias lectiones, glossas, atque scholia, partim antea inedita, collegit Sanctamandus, et Warton publicauit: quorum posterior in praefatione pag. IV sq. in nota 7. singulos, qui saepius alios quoque continet auctores graecos, curatius describit. Plurimi illorum aliquot tantum idyllia, eaque vario ordine pro lubitu librarii disposita habent. Codex IX. praebet quoque Βῶμον, quem Salmasius primum edidit, nec non Secures vtramque cum scholiis et glossis, atque scholia in Syringem cum Moschi Europa. In cod. X. Bionis epitaphium Theocrito tribuitur; est quoque in eo *Syrinx*. — Cod. romanum bibl. Cardinalis, *Ottoboni*, idem Sanctamandus contulit. — In cod. quondam Palatino, nunc Vaticano, qui continet epigrammata et alia poemata, sunt quoque Σὺργξ Θεόκριτος, καὶ Πτέρυγες Σαμψίς, Δωσιὰδα Βωμός. vid. *Brunch.* analecta etc. tom. I. praefat. pag. X et XI. ac pag. XXVI. de apographo.

Florentiae

Florentiae in biblioth. Medicea f. Laurentiana sunt plures codd. E tribus codd. V. L. scholia et glossas habuit Sanctamandus, (vid. Warton praefat. pag. V sq.) Reiske vero e quatuor codd. excerptas V. L. ab Abrahamo Gronouio Leida ipsi missas. *Bandinius* in catal. codd. graec. sequentes indicat et vberius describit. tom. II. pag. 81. nr. 4. idyllia XIII. cum argumentis et scholiis marginalibus ac glossis interlinearibus, quae quidem desinunt in idyllio VII. — pag. 91. idyllia IV. — pag. 98. nr. 2. idyllia VIII. cum vita poetae, quibusdam scholiis in principio et glossis interlinearibus. — pag. 141. nr. 3. idyllia XVIII. diuerso ordine, cum glossis interlinearibus, argumentis, et aliis quibusdam in principio de dorica dialecto. — pag. 197. *Theocriti Syrinx*, cum titulo ἡ χημὰ μέσων ἢ Θεοκρίτου Σύριγγος, cum fragmento idyllii, quod inscribitur Διόσκωρος et aliis XVI. idylliis, diuerso ordine, in his Διόσκωρος ἢ Θεάνυχος et epitaphium Bionis, Theocrito adsignatum: argumenta et alia accesserunt. — pag. 203. idyllia XXVIII. cum argumentis, quae interdum ab editis discrepant, scholiis nonnullis et glossis interlinearibus: additur *Syrinx*. — pag. 205. idyllia XVIII. cum *Syringe* et *Ara* vitae Theocriti, et nonnullis scholiis atque argumentis. codex fuit Angeli Politiani. — pag. 210. nr. 5. idyllia XV. cum argumentis et scholiis vberissimis. Praecedit *Artemidori*, grammatici, super collectione bucolicorum poematum brevis enarratio. Sequitur *Ala* f. πτερυγίων. — pag. 458. nr. 4. scholia anonymi in aliquot idyllia. — Tom. III. pag. 427. idyllia VIII. cum scholiis aliquot breuibus. — pag. 368. nr. 2. idyll. I et II. et pars quinti cum glossis et scholiis. Citatur quoque Theocritus in florilegio sententiarum (tom. I. pag. 254.) et in violar. compos. (ibid. pag. 549.) — *Florentiae* in biblioth. monasterii Benedictini B. M. bucolica, duo codd. quos contulit Sanctamandus. adde *Montfaucon* in diario italico pag. 369 et 370. — *Patauii* in museo Nicolai Triuifani, et museo Philippi Thomadini, teste Montfaucon. — *Mediolani* in biblioth. Ambrosiana, nouies cum scholiis, ter cum notis et Lampridii, (vbi dicitur, an Artemidori?) expositio in Theocritum, teste eodem Montfaucon, in Biblioth. bibliothecarum pag. 504. 519. 524. adde eiusdem diarium italicum pag. 17.

Venetis in biblioth. D. Marci, teste catalogo MSS. graecorum, pag. 247. idyllia IX. priora cum vita Theocriti. — pag. 252. idyllia XVIII. priora cum scholiis marginalibus. — pag. 274. Thyrsis cum scholiis marginalibus. — pag. 282. Theocr. Syrinx cum scholiis. — pag. 284. Theocr. Syrinx cum subiuncta Io. Pediasinni expositione. — pag. 316. idyllia.

Taurini in biblioth. regii Athenaei, teste catalogo codd. gr. pag. 132. idyllia XVI. cum epigrammatibus et argumentis. Sed Montfaucon apud Reiskium prodit, tres codices in illa reperiri bibliotheca, et Reiske addit, in his esse vnum, quem D'Orville omnium codicum Theocriteorum praestantissimum dixisset. Doruillius ipse, Theocritum editurus, cuius chartae seruantur adhuc Amstelodami, (vide Reiskii praefat. ad tom. I. pag. 25 sq. et Warton. pag. XII. not. in praefat. tom. I.) in animaduersionibus ad Charitonem pag. 4. ad decem codd. meliorum auctoritatem prouocat, in Vanno autem critica pag. 227. viginti Theocriteorum codd. fidem adpellat.

Neapoli in biblioth. Oliuetanorum Theocriti quaedam, teste Montfaucon. biblioth. bibliothecarum pag. 231. — ibidem in biblioth. S. Io. de Carbonaria Augustinianorum, quaedam Theocriti, auctore Montfaucon. in diario italico pag. 309.

Parisiis in biblioth. regia sunt XVIII. codices MSS. qui modo plura continent idyllia, modo pauciora, tum scholiis glossisque nunc instructa nunc destituta. Brunck. et Valcken. vñ sunt Parisinorum vñus alteriusue lectionibus variis.

In *Britannia* Warton. contulit aut inſpexit duo codd. Baroccianos in biblioth. *Bodleiana*, vñum inter *Laudianos*, vñum in biblioth. *Musei britannici*, Londini; duo *Cantabrigienſes*.

Matriti in biblioth. regia, teſte *Iriarte* in catal. codd. graecorum pag. 26. *Theocriti Syriax* cum glossis et scholiis, genus Theocriti aliaque prolegomena editis auctiora et ab iis diuerſa atque idyllia *Theocriti*, cui in hoc cod. quoque tribuuntur Moschi epitaphium Bionis, et Moschi Europa atque amor fugitiuus. — pag. 98. epigr. in Theocritum, id, quod incipit, Ἄλκας ὁ Χίος. — pag. 99. Theocriti epigr. in Hipponactem. — pag. 237. nr. 72. genus Theocriti et adnotationes (Lascaris forſan) in decem priora idyllia. — pag. 277. memoratur Theocritus cum scholiis inter eos codices, quos Mendoza ab imperatore Solimanno II. accepiſſe et Philippo II. legasſe dicitur. — pag. 513. MSt. *Theocriti, Moschi, Bionis et Simmias opera omnia quae exſtant, cum scholiis in Theocritum et in alios. Vincentio Marinero Valentino interprete.* — In biblioth. *Escorial.* auctore Plüero in itineralio etc. pag. 191. idyllia cum scholiis. — *Toleti* Carpetanorum eſt vet. cod. Theocriti, quem *Andreas Schottus* in *Observatt. human.* lib. II. cap. 50. (Hanouiae 1615. 4.) laudauit, eumque cum Pet. Pantino, Belgae, contulit, et cap. 49. pag. 97 ſq. ex illo Theocriti quaedam loca emendauit.

In bibliotheca *Leidenſi*, teſte catalogo, pag. 331. nr. 155. *Theocriti* idyllia a Fr. Nansio ſcripta, cum interlineari verſione, et notis, circumquaque adſcriptis, ab eodem Nansio quaedam de Theocrito incepta, pag. 329. nr. 107. — pag. 341. nr. 39. verſus ex Herculiſco Theocriti, item ὑπὸ Θεοῦ τῆ λαβὴ εἰδυλλίαι. Ἡρακλῆς λεοντοφόνος. — pag. 397. nr. 28. Theocriti bucolica. — pag. 345. nr. 34. ſcholia graeca in Theocritum. — Quae in libro Voſſiano ex Palatinis olim codicibus a Salmaſio excerptae lectiones proſtant in biblioth. *Leidenſi*, earum nonnullas protulit Valcken. in ſua editione.

In *Germania* cod. *Lipſenſem* ex Vffenbachiana bibliotheca in biblioth. Lipſ. ſenatus illatum, contulit Reiske (vid. praefat. ad tom. I. pag. 38.) de cod. biblioth. Paullinae vid. *Koehler* emendatt. et not. in Theocritum pag. 26. — e *Gothano* quaedam enotauit *Strothus* in ſua edit. — *Auguſtan.* Vindel. equidem conſului, (vid. praefat. ad meam editionem p. XI.) De codd. Lipſienſibus et Auguſtano vide quoque *Loesneri* praefat. ad Heſiodum. — In bibl. *Vinarienſi* cuſtoditur exemplum Theocriti Commelinianum, cui lectiones ex cod. Nicolai Stoppii et cod. F. V. (forſan Fuluii Vrſini,) item ex edit. Florentina cum coniecturis et animaduerſionibus alius generis adſcriptae ſunt. Illas protulit partim *Nicolaus Niclas* in proluſione, Luncburgi 1764. omnes vero Reiske, cuius praefat. ad tom. I. pag. 28 ſq. et ad tom. II. p. 14 ſq. conferes; et in cuius notis auctor illius ſarraginis incertus audit annotator *Vinarienſis*.

Vindobonas in biblioth. Caefaria, teſte *Lambecio* in commentar. eſt cod. XXI. lib. VII. pag. 119. et ſecundum *Neffelium* in catalogo part. IV. cod. CCXXI. nr. 4. *Ionnis Pediaſmi* expoſitio *Fiſſulae*. Apud eundem *Neffelium* ibid. pag. 75. cod. CXXVII. 3. et cod. CC. 2. pag. 111. *Theocriti* idyllia quaedam. — ibid. pag. 134. cod. CCLVI. nr. 2. et cod. CCLVIII. nr. 2. idyllia quaedam cum scholiis et glossis. — ibid. pag. 143. cod. CCLXXXIX. *Theocriti, Ariſtophanis*

Aristophanis aliorumque fragmenta. — Exstat quoque cod. in biblioth. regia *Hafniens.* VII. Idyll. Theocr. vid. Erichsen Catalogus (Vdfigt etc. 1786.) pag. 64.

Progredior ad *editiones*. Familiae hae sunt. Princeps *Mediolanensis* facta est inter Aldinae, quae accepit accessiones, atque edit. Calliergii, qui scholia adiecit et quaedam mutauit. Ex Aldino aut Calliergino exemplo manarunt reliquae edd. vsque ad *Henr. Stephanum*, qui Moschi et Bionis idyllia seiunxit a Theocriteis et plura immutauit. Hunc sequuti sunt plurimi, nisi ut Dan. Heinſius dorismum frequentius reduceret. Postea *Reiskius* nouam textus recensionem instituit, pluribus indignantibus. Feliciores autem Theocriti sospitatores orti sunt *Bruck*, in primis *Valckenaer*. — De praecipuis editionibus quia in commentatione de dorismo Theocriteo, editioni meae pag. XX sqq. praefixa et in Introductione in histor. L. Gr. edit. II. p. 512. vberius disputauit, breuiori de quibusdam hic esse mihi licebit.

Princeps editio est *Mediolanensis*, ann. 1493. fol. quae continet *Orationes Isocratis*, XVIII. *Eidyllia Theocriti et Hesiodi* (C. et D. De rarissima hac editione, quae multas easque egregias habet lectiones, vid. supra vol. I. de edit. Hesiodi pag. 596. Sanctamandi et Wartoni iudicium de hac editione pag. LVIII sqq. tom. I. *Valcken.* praefat. ad X. idyllia Theocriti.

Illam sequuta est *Aldina*, quam *Reiskius* et vero paene cuncti primam olim habuerant.

Theocriti Eclogae XXX. genus Theocriti et de inuentione Bucolicorum. Catonis Romani sententiae paraeneticas distichi. Sententiae septem sapientum. De inuidia. Theognidis Megarensis Siruli sententiae elegiacae. Sententiae monastichi per capita ex variis poetis. Aurea carmina Pythagorae. Phocylidae poema admonitorium. Carmina Sybillae Erythraeae de Chr. I. D. N. Differentia vocis. Hesiodi Theogonia, scutum Herculis et Georgicon libri II. — Cura et studio Aldi Manucii Romani, ann. 1495. fol. mense Februar.

Vid. Serie dell' edizione Aldine, edit. II. Patau. 1790. 8. pag. 2 sq. supra in vol. I. inter edit. Hesiodicas pag. 597. *Maittaire* A. T. tom. I. pag. 243 sq. qui non solum recudi fecit Aldi epistolam nuncupatoriam ad Guarinum, praeceptorem suum; sed etiam ordinem idylliorum XXX. quibus quaedam admiscuntur, quae Moscho et Bioni adscribuntur, indicauit. Idem iam vidit duo diuersa exemplaria, quae in quibusdam inuicem discrepant, et in quibus tam *σὺνεργος* figura est dispar, quam idylliorum quorundam inscriptiones diuersae, quae singula vberius declarauit. *Reiske* pag. VI sqq. tom. I. et pag. 300 sq. tom. II. adnotat. ad idyll. XXIII. 61. copiosus est de illa editione et duorum, quae vidit, exemplarium Aldinorum discrepantia. adde quae notauit in Introductione etc. pag. 512 sq. *Fabric.* habuerat exemplar, cui Dan. Heinſ. manu sua adscripsit: *ex hac Theocriti editione videntur quaedam non vulgaria in reliquis recentioribus posse emendari.*

Bandinius in catalog. codd. Gr. in biblioth. Medicea tom. III. pag. 424. memorat *Theocriti Idyllia XVIII.* in fol. excusa, sine vlla loci et anni nota; et opinatur, *Florentiae typis Philippi Iunctae*: quia characteres omnino similes sint aliis eiusdem editionibus, quae anno 1497. ex eius officina in lucem prodire. Idem tom. II. pag. 568. describit librum graecolatini, typis excusum Mediolani 1480. fol. in quo continentur nr. 1. 2. 3. 4. partes quaedam grammaticae: in fine: „hoc diuinum opus impressum est Mediolani III. Kal. Octobres M. CCCCLXXX. (1480.) et interpretatum per venerabilem — — — Io. Monachum Placentinum.“

Fffff 2

centinum." tum nr. 5 et 6. sequuntur typis item excusa; sed graece tantum, *Theocriti Idyllia XVIII. et Hesiodi O. et D. graece.* Bandinius hanc *Theocriti et Hesiodi* editionem, anni indicio destitutam, ex Philippi Iuntae typographio prodisse ann. MD. (1500.) credit, auctore Michaele Maithaire A. T. tom. I. part. II. pag. 765. (qui vero tantum suspicatur, eodem caractere, quo Orpheus, Florentiae 1500.) Ego vero crediderim, vtrumque, a Bandinio memoratum, exemplum fuisse partes integrae editionis primae et antea laudatae Mediolanensis, in qua tantum fini Isocratis additum fuit indicium loci et anni. Partes autem integri operis quoniam etiam seorsum compingi poterant, integrae editionis exempla sunt rarissima; at partes, signo anni locique destitutae, hinc inde reperiri poterant. Accedit, quod in illis, quae inuenit Bandinius in bibliotheca Medicea, exemplis octodecim tantum prostant idyllia, quum tamen ante initium saeculi XVI. plenior Aldina iam comparuisset. Bandinius, haec ipsa forsan ponderans in Annalibus suis Iuntarum typographiae Lucae 1791. 8. pristinam suam sententiam deseruit; saltem illius editionis, quam opinionis errore habuerat, Florentinae ann. 1500. nullam iniecit mentionem.

Fabrisius in margine notauit edit. Parisiis apud Guil. Gurmontium 1513. 4. Liber dictus *Hieronymo Alexandro Mottenfi, trium linguarum doctissimo, graecus. Aureliis litteras proficienti.* Editor est *Celfus Hugo Dissatus, Cauillanus: Celticarum nec non hebraicarum apud Parrhisios interpres.*

Θεοκρίτης Βεπολικά. Theocriti castigatissima omnia, Florentiae in aedibus Philippi Iuntae, 1515. 8.

Philippus Pandulfinus eam a Musuro, magistro suo, emendatam, dedicauit breui epistola graeca Euphrosino Bonino, gr. et lat. doctissimo. In biblioth. Card. de Brienne fuit exemplar cum vberimis comment. mss. Carteromachi Pistoriensis. vid. *Bandinii Annales Iuntarum typographiae*, part. II. pag. 72. In biblioth. Gudiana Fabricius vidit exemplar, manu Mureti notatum. Continet vero illa editio XXX. Eidyllia velut Theocriti, (inter quae nonnulla Bionis et Moschi sunt,) epigrammata quaedam, Fistulam, Alas, et Securim. Egregias praebuit Valckenario, illam comparanti, lectiones. Iam H. Stephanus ad eam saepe prouocat: atque editor vsus fuisse videtur bonis codicibus, forte e bibliotheca Medicea, ab Aldo non adhibitis.

Noua lux orta est Theocriti Idylliis in editione *Romana* a *Zach. Calliergo*, cum *scholiis graecis*, Romae 1515. curata et primo mense 1516. edita sumtu Cornelii Benigni Viterbiensis, et sic inscripta:

Τὰδε ἔνεσιν ἐν τῇ παρέσῃ βίβλῳ. Θεοκρίτης εἰδύλλια ἑξ καὶ τριάκοντα. Τῶ αὐτῷ ἐπιγράμματα ἑννεακαίδεκα. Τῶ αὐτῷ πέλεκυς καὶ πτερύγιον. Σχόλια τὰ εἰς αὐτὰ εὐρισκόμενα. ἐκ διαφόρων ἀντὶγράφων συλλεχθέντα. 8. De hac edit. copiosus est Reiske p. XII sqq. tom. I. Ego etiam contuleram istam. Fabric. haec notauerat de ea. Primus in hac editione dedit Zach. Calliergus, quae in Aldina desiderabantur, idyllium XXIV. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII et XXIX. tum Syringem, et epigrammata XIX. et Securim, alas atque aram, sed quae non Theocriti sunt, verum Simmiae. Idem Calliergus argumenta siue ὑποθέσεις in XVIII. prima idyllia e MSS. vulgauit, et graeca scholia primus in eadem XVIII. e variis codicibus collegit et editioni suae subiunxit, vt ipse in praefat. testatur. Καὶ πρὸς τούτοις, inquit,

quit, τὰ εἰς αὐτὰ εὐρισκόμενα σχόλια, ἅτινα ἐν πολλοῖς διεσπαρμένα εὐρόντες ἀντιγράφοις πόνῳ πολλῷ εἰς ἓν συνηγάγαμεν. Τὸ μὲν γὰρ εἰς τῆτο, ἐκεῖνο δὲ εἰς ἄλλο εἶχε σχόλιον. Adiunxit etiam *Ioh. Pediafmi* commentarium graecum ad Syringem. [P] Grammatici porro illi veteres, qui Theocritum interpretati sunt, fuere *Theo* ? (sed cui soli scholia, quae habemus, praeter rem tribuit Fulvius Ursinus in limine Virgilii, cum graecis scriptoribus collati et pag. 86. licet Theonem in Theocritum scripsisse constitisset ipsi ex etymologico inedito in Γρηγοῦς,) *Amarantus*, Alexandrinus, cuius ὑπόμνημα in Theocritum laudat etymologici magni auctor in *Διεκραιώσατε*. Hisce addi potest *Amerias*, de quo e scholiis, in Theocritum ineditis, mentionem facit Casaubonus cap. 1. lect. Theocrit. tum qui in scholiis vulgatis laudantur *Asclepiades*, *Munatus*, *Neoptolemus* et *Nicanor Cous*. Ex horum et aliorum plurium doctissimis scriptis collectus est iam olim commentarius in hunc poetam, de quo Eustathius intelligit, cum τὰ εἰς τὸν Θεόκριτον laudat. *Vtinam exstaret*, inquit idem Casaubonus, cap. 2. illa prior collectio mera et integra, ea quidem lege, ut, quaecumque recentiorum imperitia illi de suo appinxit, omnia deleantur. Nam quas hodie circumferuntur, quid sunt aliud, quam πολλὰ μὲν ἰσθλὰ, πολλὰ δὲ λυγρὰ. Ex scholiis ineditis in Theocritum profert quaedam idem vir doctus cap. 10. et 12. Veterem scholiasten ἀνέκδοτον in Theocriti αἴτην laudat *Salmasius* ad *Aram Dosiadæ* pag. 151. *Marianum* quemdam *Anastasi*, imp. temporibus metaphrasin graecam Theocriti composuisse iambis 3159. testatur *Suidas*. [Multo plura scholia Sanctamandi industria eruit e codd. et promulgavit *Warton*.]

[Reliqui editores vsque ad Stephanum ita sequuti sunt siue Aldinum siue Calliery. exemplum, ut quaedam vitia vel ingenii felicitate corrigerent, vel negligentia aut incuria cum suis, tum maxime operarum, augerent.

Theocriti idyllia. Graece, Lowani apud Theodorum Martinum Alostensem M. D. XX. (1520.) 4. mense Ianuario. cum notis mssis in bibl. Bodleiana. — eadem, ibidem apud eundem 1528. 4. — graece per *Cels. Hugonem* apud Egid. Gourmont f. a. 8. in cat. Ernesti, p. 167.

Theocriti idyllia. Graece. apud Andr. Cratandrum Basil. 1530. 8.

Editio admodum rara. Torinus autem operis praefuisse, et in corrigendis mendis typographicis Cratandro operam locasse videtur. vid. *Raskii* praef. pag. XVII. De altera Cratandri editione postea differemus.

Θεοκρίτης Εἰδύλλια, τῶν ἐς μικρὰ ποιήματα ἑξ καὶ τριᾶκοντα. Τῶ αὐτῷ Ἐπιγράμματα ἑνεακαίδεκα. Τῶ αὐτῷ Πέλεκος καὶ Πτερύγιον. In calce: ἐνετυπώθη ἐν ἀγαυῶν παρὰ Ἰανῶ τῷ Σεκερίῳ. ἔτε ἀπὸ τῆς Θεογονίας. α. φ. λ. Haganoae apud Ioan. Secerium 1530.) 8.

Addita est, aut in meo quidem exemplo praefixa, quae suam habet inscriptionem peculiarem, versio latina, huius sententiae:

Theocriti Syracusani idyllia triginta sex, latino carmine reddita, Helio Eobano Hesso interprete. Haganoas per Ioan. Secerium anno XXX. (1530.) mense Nouembri.

Fffff 3

Hanc

1) *Ruhnken*. in praefat. ad Hesychium vol. II. pag. IX. ex Etymologico inedito biblioth. regiae ostendit, Theocritum *Theonis* commentariis esse

illustratum, et de illius ac Didymi lexico et comico et tragico disputat. Adde supra in notitiis codd. MSS. ab initio. *Harl*.

Hanc rarissimam editionem non satis accurate indicavit Fabric. in vol. XIII. B. G. pag. 507. inter scripta Ioachimi Camerarii. Nec Warton in nota ad Sanctamandi notitiam de prima edit. pag. 59. nec pag. 235 sq. in nota certum dicere potuit: plurimi autem vel plane omiserunt eam, vel inancam falsam habuerunt illius notitiam. Quare paucis agam de illa. Graeco contextui praemissa est graeca Ioachimi Camerarii epistola ad Georgium Heltum: in hac praeter alia memorat, se post Idyllia Theocriti lecta incepisse graecam amare linguam, et se, antiquis exemplaribus destitutum, quantum fieri potuerit, emendasse Theocritum: in breui praefatione, graece scripta, indicat, carmen in Adonim, esse Bionis, et idyll. in Bionem, Moschi carmen, (quae pluribus repetit ab initio illorum idylliorum,) Dioscoros autem, quod carmen sit magis ionicum, Theocritum non habuisse auctorem videri. Hinc inde margini adpersit emendationes, aut versui subiecit breues notas, praecipue grammaticas. Quod vero caput rei est, et de quo Warton incertus varia disputauit, ex hac editione patet, Camerarium fini idyllii 24. (siue 21. secundum ordinem Aldinum) versus triginta et sex, totidem initio sequentis idyllii adiecisse. In exitu enim prioris legitur: Λείπει τὸ τέλος τῆ παρόντος εἰδυλλίης, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆ ἐπομένης, ὅπερ ἐξ ἀνύων ἐπιγράφεσθαι, ἢ ἑκακλῆς λεοντοφόνου. Τὸ δὲ ἑλλᾶπον ἀνεπλήρωσεν Ἰωαχᾶμος ἐν τῆταις.

Καὶ ὅτι ἐπὶ τῇ ἀρχῇ καὶ ἐπὶ τῇ ἑκακλῇ μὴ ἔχον etc.

Initio autem sequentis praefigitur: Τῆται δὲ τὴν ἀρχὴν προσέθηκε Ἰωαχᾶμος τοιαύτῃ et vers. 36. subiicitur. Ταῦτα Ἰωαχᾶμος. Eobanus autem Hessus margini Idyllii XXXII. adscripsit: Huic idyllio principium, sicut et praecedenti finis doerat, quod et ipsum a Ioachimo Camerario scriptum, atque huc adpositum nos ita vertimus. — Eadem exstant in editione Francofurtana ex officina Petri Brubachii 1545. 8. quae mera est superioris editionis repetitio: de qua postea disputabimus, et quaedam, at minus plene notauit Wartonus, praefat. p. X. not. 6. et in Sanctamandi iudicio de principe edit. p. 58. not. vbi praeterea editionem versionis tantum latinae: Theocriti Syracusani Eydillia triginta sex latino carmine reddita Heio Eobano Hesso interprete etc. Parisiis, apud Jac. Bogardum 1556. (sic vitiose, an 1546?*) 12. memorat. Idem Warton in nota ad pag. 235 sq. tom. I. et II. pag. 276. de eadem edit. 1545. paucis agit. Errauit autem, arbitratus, in versione Eobani latina, ann. 1545. edita, primum comparuisse illa Camerarii supplementa. Iure tamen miratur pag. 236. tom. I. qui factum sit, ut Scaliger in Emendatt. ad Theocritum pag. 229. edit. Commelin. proferret supplementum ad principium Herculis λεοντοφόνου, constans versiculis triginta et octo, et ad finem Heraclisci supplementum constans versiculis triginta et sex, nec agnosceret nomen Camerarii, sed coniceret, ab ignoto quodam poetastro id esse confictum. Immo suspicatur Warton, Ioachimum Camerarium tantum descripsisse atque edidisse. Enimuero Camerat. clare scripserat, se suppleuisse atque adiecisse. Id tamen notandum est, et Scaligerum edidisse id supplementum, quatuor versiculis auctum, et Wartonum reperisse duo illa supplementa, IV. versibus locupletata, in folio quodam, manu exarato, insertio, adhaerentique his idylliis apud H. Stephani graecos poetas heroicos: vbi dicebantur transcripta fuisse e veteri codice episcopi Melanitani.

a) Atque hoc anno in Stoll's Nachricht von seinen Büchern II. pag. 673. signatur illa editio, et in Ormont Diction. typographique tom. II. pag.

262. vbi vero inscribitur: Theocr. Eidyll. XXXVI lat. carmine ex interpret. Eob. Hessi. graece et latine. Paris. 1546. 16.

Atani. An igitur Camerarius fraudem fecit? Equidem definire non auserim. De aliis Camerarii et versionis Eobani editionibus postea sermo erit.

Theocriti Idyllia, ex editione Albani (s. rectius, Labani) Torini. Graece, Venetiis 1539. 8.

Est igitur mera, eaque vitiis typographicis deturpata, repetitio editionis Cratandrinae. Labani quidem, Cratandro operam forsitan nauanti, praefatio est praefixa. vid. *Reiske* praef. pag. 16 sq. et *Maître* A. T. III. part. I. pag. 305. qui *Labani Torini* praefationem in nota fecit recudi. Sed diuersa reperiuntur exempla. Alia, forte culpa compactoris librarii, destituta sunt scholiis graecis; quale fuit in bibl. Pinelli, (tom. II. catal. pag. 303.) et apud Fabricium: alia iis utique praedita sunt, quale fuit exemplar Ernestinum, quo usus est Reiske; et id, quod indicat *Maître* lib. mem. Tum aliis adhaeret versio latina: in exemplo quidem, quod fuit in bibl. Pinelli, addita fuit versio latina, separatim edita: *Eadem* (idyllia) *latine reddita a Io. Trimanino*. Venetiis 1539. 8. Alia carent illa. Vocatur autem illa Veneta etiam *Salamandrina*, quoniam insigne gerit Salamandram, in flammis viuacem, et hanc subscriptionem, *Venetiis apud Salamandram*, in utroque titulo, tam in illo, qui verbis poetae graecis, quam, qui scholiis praefixus est. In calce legitur haec subscriptio: *Venetiis in aedibus Bartholomaei de Zanettis a Casterzago anno a partu virginis 1539.* Inest ei Bipennis et Ala et Ara: sed deest Syrix. Scholiis tamen Pedasimi ad Syringem non caret. — In catalogo bibl. Tigurinae haec editio sic notatur pag. 496. *Theocr. idyll. gr. cum scholiis graecis, versione metrica et scholiis Eobani Hessi.*

Theocr. Idyllia h. e. parua poemata XXXVI. Eiusdem epigr. XIX. Eiusdem Bipennis et Ala. Florentiae per Benedicum Iuntam M.D.XXXX. (1540.) 8. graece.

Θεοκρίτου Εἰδύλλια τῶν ἐν μικρῶν ποιήματα ἐξ καὶ τριάκοντα. — *Theocriti idyllia, hoc est, parua poemata XXXVI. Eiusdem epigrammata XIX. Eiusdem Bipennis et Ala.* Praeter haec, accessere scholia vtilissima Zachariae Calliergi, haftenus paucis visa. Basileae M.D.XLI. (1541.) 8. in calce: *Basileae per haeredes Andr. Cratandri.*

Hieronym. Gamusacus, in officina Cratandri operis praefuit, (vid. *Maître* A. T. II. part. I. pag. 116.) Hic igitur praefatus est huic editioni, haud admodum frequenti, et in peccatis tantum typographicis tollendis praecipuam operam collocasse videtur. In margine hinc inde adparent asterisci, aut emendationes, aut lectionis varietas. Sic in vita Theocriti graeca *ἡνεσθη φιλαπικάδης* dicitur Theocritus; at in margine melior lectio *φιλατᾶ* notatur. In catal. librorum Burm. II. in calce pag. 44. notatur editio: *Theocriti idyllia gr. et lat.* Basil. 1541. 1531. et lat. per Eoban. Hessum et per A. Iustinopolitanum, Venet. 1539. cum notis MSS. M. Lydii.

Theocriti Idyllia etc. Venetiis ex officina Farrea. M.DXLIII. (1543.) 8.

Est e priore Veneta ita ducta, vt praefatio Labani Torini repeteretur et vitiis typographicis superaret illam. Quare *Meursius* III. 17. attic. lectionem eam praeter rem laudauit. Quod addita Calliergi scholia suam habent inscriptionem, accidit, vt nonnullis exemplaribus, e. g. Ernestiano apud Reiskium, qui l. c. multus est de illa editione mendosissima, adhaereant illa, nonnullis defint. In bibl. Pinelliana l. m. fuit tantum pars, quae continet scholia, a Calliergo collecta.

collecta. — *Venetam* nescio cuius? editionem ann. 1545. 8. notatam, reperies in Marq. Gudii biblioth. pag. 262. nisi error fuerit scriptoris aut typographi.

Theocriti Idyllia; Epigrammata; Bipennis et Ala. graece. apud Christian. Wechelum sub scuto Basil. in vico Iacobaea etc. Paris. 1543. 4. Maitt. A. T. III. p. 354. — *Eadem* graece cum Eobani Hessi versione etc. Paris. apud Guil. Morelium. 1550. 4. (Maittaire A. T. III. pag. 592.) — ibid. 1561. 4. teste Fabricio et Warton. qui in praef. pag. X. hanc Morel. vocat mendosissimam. Graecum tantummodo contextum praebet exemplar, quod est in biblioth. publ. Bernensi, teste catal. pag. 370. tom. I.

Eadem, cum scholiis, a Calli ergo collectis, a Ioachimo Camerario, gr. Francof. 1545. 8. per Petr. Brubach.

Latina *Eobani Hessi* versio ibidem eodem anno prodiit: at quod illa quoque peculiarem habuit titulum, modo ea pars, quae graecum continet textum, in quibusdam exemplaribus, ut in Pinelliano, tantummodo reperitur; modo ea pars, quae praebet tantum versionem, indicatur. vid. Warton. locis citatis, et ad ann. 1530. Sed edit. 1545. eundem verbatim praef. se ferre titulum, cum sequenti, quam tamen non vidit, Warton. adfirmat ex Maitt. A. T. III. pag. 628. vbi tamen more sueto plena inscriptio non redditur. At, quoniam habeo illam, en integrum titulum?

Georgius — Theocriti Eidyllia, h. e. parua poemata XXXVI. Eiusdem epigrammata XIX. Eiusdem Bipennis et ala. Praeter haec et latina versio carmine non infelicitur reddita per H. Eobanum Hessum, et Ioach. Camerarii scholia non inerudita accessere. M. D. LIII. (1553.) 8. — Addita versio latina, separatim excusa, ita est inscripta: *Theocriti Syracusani Eidyllia triginta sex, latino carmine reddita, Helio Eobano Hesso interprete. Accesserunt recens Theocriti genus ac vita; de inuentione ac discrimine Bucolicorum carminum. Item singulis Eidylliis singula argumenta, a quodam graeco latineque erudito latinitate donata.* Francoforti ex officina Petri Brubachii M. D. LIII. (1553.) 8.

Haec edit. ab ea, quae 1530. prodiit, ita differt, ut scholia Camerarii, et variae lectiones, quae in prima edit. suo quaeque loco modo margini adscripta, modo statim versui subiecta leguntur, in hac edit. cuncta simul ad calcem scholiorum vet. graecorum relegata sint: tum ut duo supplementa, quae Camerarius in pr. editione idyllis graecis adiecerat, in hac edit. graece et latine additae Eobani integrae lat. versioni, suo quoduis loco, inserta deprehendantur. Sed huius anni editio vel nouum tantum accepisse videtur titulum, vel ita repetita, ut paginis prioris edit. ann. 1545. responderet: id, quod tum ex nota 2. Wartonii praef. pag. 14. colligo, vbi ille, „Dioscuros, ait, Theocrito non conuenire, credidit Io. Camerarius — ad calcem editionis suae Theocriti, Fabricio non cognitae, 1545. pag. 195.“ quae eadem est pagina in hac edit. ann. 1553. tum, quod Warton. tom. I. pag. 235. not. scribit, Camerarium supplementa duo primum edidisse in versione latina Eobani Hessi ann. 1545. signatura M. quod plane quidem respondet edit. 1553.

Theocriti Idyll. — cum scholiis gr. a Calli ergo collectis et Io. Pediasimi commentario in Syringem, edente Guil. Xylandro Francof. apud Petr. Brubachium 1558. 8. graece.

Repetitio superioris editionis, sed a Xylandro correctae, esse videtur. Saltem Reiske in praef. pag. XX. ita iudicat: „in praefatione Xylander ait, ei se non adfuisse modo, sed
et

et quodammodo praefuisse: ex quo se sperare, suam editionem omnium superiorum esse emendatissimam. Et est sane, pro ratione istorum temporum, haud contemnenda. Reperi in ea quasdam emendationes, quas antea existimaueram a Stephano profectas; sed sunt a Camerario, aut a Xylandro profectae. Idylliis illis, quae scholiis antiquis carebant, Xylander graecas, ut ipse adpellat, ἀποσημειώσεις adiunxit; quae quia breues sunt, et non plane infructuosae videntur, ideo eas adiungam huic quoque editioni, et in fronte secundi voluminis ponam. Atque in II. vol. pag. II sqq. recepit illas. Warton quoque laudauit istam editionem.

Interpretatio Eidylliorum Theocriti, dictata in academia Witebergensi a Vito Vuinsmio. adiecta sunt et scholia, quibus loca difficiliora explicantur. Accessit — index. Francoforti per Petrum Brubachium. In calce: Franc. ex offic. Petri Brubachii M.D. LVIII. (1558.) mense Iunio. 8. — Praefatio scripta est mense Aprili anno 1558.

Singula idyllia, in his ea etiam, quae Theocritum non agnoscut parentem, praesertim priora, in particulas minutas dissecta, obseruationibus, maximam partem grammaticis, interdum botanicis, rarissime criticis, illustrantur. — *Mongitor.* memorat versionem *Vuinsmii* lat. Francof. apud Michael. Neandrum 1536. — apud Petr. Brumachium, (sic, sed leg. Brubachi.) 1553. 8. quarum editionum fidem equidem praestare non possum.

Theocriti idyllium primum, graece, cum graeca paraphrasi et annotationibus Federici Iamotii. Paris. apud Martin. Iuuenem. 1552. 4. vid. *Freytag* adpar. literar. tom. III. p. 565 sq.

Scholia Michaelis Toxitas Rheti poetas — in Theocriti idyllium primum. Ex scholiis Ioannis Sturmii. Tiguri excudebat Iac. Gernerus. Datur epistola nuncupatoria, Argentorati 1562. in qua dicitur, Martinum Crusium haec prius edidisse, sed multa hic Michaellem Toxitam de suo Sturmianis addidisse, adnotante Wartonio pag. X. praefat. Sed vide infra, post indicem versionum.

Anthologicum graeco latinum, h. e. insigniores flores seu sententiae, decerptae ex Hesiodo, Theognide, Pythagora, Phocylide, Arato et Theocrito — et in locos prope biscentum digestae, cum expositione, vsu et accommodatione singulorum in margine etc. per Mich. Neandrum, Sorauiensem. Basileae per Io. Oporinum. 1556. 8.

Hinc inde modo pauciores, modo plures versus Theocriti excerpti, et in margine paucis verbis illustrati sunt. In prolegomenis pag. 43—45. de vita et carminibus Theocriti quaedam, at vulgaria, notantur.

Nouam editionum familiam duxit *Henricus Stephanus*, qui ordinem Aldinum, a reliquis editoribus vsque ad illum seruatum, mutauit, carmina, quae Moschi et Bionis foetus partim iam a Camerario aliisque iudicabantur, seiunxit a Theocriteis, et, non e codd. sed ex Aldino, Callierg. et Florentino, etiam Parisino, exemplis, suoque, quod omnino sagax et acutum erat, ingenio textum constituit, dorismo saepius spreto: at eius audacia ab audaci Reiskio praef. pag. XXI sqq. valde culpata est, quamquam merita eius, quae multa magnae fuerunt, etiam a Reiskio iure praedicantur. Bis autem Stephanus bene mereri studuit de Theocrito. Primum in *Principibus poetis graecis heroici carminis*, Paris. 1566. fol. part. II. pag. 183 sqq. locum dedit Theocriteis, nulla adiecta versione latina, et praef. p. XXXIX sqq. plura loca grammaticae, inprimis criticae explicuit. Stephani obseruationes Reiske in

altero editionis suae volumine recudi fecit. — Tum quibusdam locis nouam adtulit Stephanus manum medicam et emendationes, in maiore editione propositas, nouis locupletauit in minore edit. inscripta:

Theocriti aliorumque poetarum idyllia. eiusdem epigrammata. Simmiae Rhodii Ouum, Alas, Securis, Fistula. Dosadii ara. Omnia cum interpretatione latina. In Virgilianas et Nas. imitationes Theocriti Observationes H. Stephani. Excudebat Henr. Stephanus. a. M.D.LXXIX. 12.

Continet praeter Theocriti, Bionis ac Moschi idyllia, gr. et lat. exhibita, etiam versiones alias Bionis et Moschi latinas, a Laur. Gambarà, Politiano, ipsoque Stephano et Eobano Hesso factas, tum poemata et fragmenta variorum poetarum graecorum, Orphei, Lini, Rhiani, Panyasidis, Tyrtaei, Solonis, Minnermi, Posidippi et aliorum; denique eruditas Stephani obseruationes in Virgilianas et Nasonianas Theocriti imitationes, eiusdemque emendationes quorundam Theocriti locorum. vide quoque Freytagii Adparatum litterar. tom. III. p. 563 sqq. — In bibl. Bodleiana tom. II. p. 579. voc. *Theocr.* prostant: *Idyllia quaedam*, gr. lat. per Henr. Steph. Par. 1577. 8. — et idyllia quaedam lat. per H. Steph. ibid. 1556. 4. — Quo auctore fretus Møngitor citauerit editt. H. Stephani graec. 1561. 4. — cum eiusdem notis 1586. 12. et latinam quorundam idylliorum versionem cum Moscho et Bione 1555. 4. equidem nescio: sed saepius errauit in enumeratione editionum.

Stephanum, cuius recensio basis facta est reliquarum vsque ad Reiskium editionum, vt plurimum sequitur Io. Crispinus in collectione:

*Vetustissimorum authorum graecorum, Georgica, Bucolica et Gnomica poemata, quae supersunt, Hesiodi O. et D. Theocriti, Simmiae, Moschi et Bionis idyllia et epigrammata etc. gr. et lat. ex edit. Io. Crispini. Geneu. apud Eustach. Vignonem. 1569. 12. et saepius. vide supra, vol. I. pag. 602. in catalogo editt. Hesiod. *) quibus addes edit. Geneu. sumtib. Io. de Tournes. 1639. 12. in cuius calce legitur Is. Hortiboni Theocriticarum lectionum libellus. — Isaaci autem Hortiboni **) lectiones ingenio, sagacitate et eruditione Casauboni dignissimae, primum, quantum equidem scio, comparuerunt in editione I. C. (Ioannis Crispini,) inscripta*

Θεοκρίτου — Theocriti, Simmiae, Moschi, et Bionis Eidyllia et epigrammata, quae supersunt, cum Masaei poematio: omnia graecolatina et exposita. (Geneuae) s. a. 12.

Conf. quae notauit in Introductione in hist. L. Gr. I. pag. 515 sq. Casaubonus pag. 363 sq. in epistola ad H. Stephanum, scripta VI. idus Augusti 1584. mitto, ait, ad te, quae superioribus his diebus Eustathii Vignonis dignissimi typographi mihiq. amicissimi rogatu, in quosdam Theocriti locos scripsi. Tum memorat, se schedas suas collegisse atque ex scriptis duobus

*) Crispinus se a Francisco Porto, Cretensi, adiutum praedicat, versionem castigauit et adiunxit adnotationes. Fabric. notauit, in editione Geneuae 1584. 12. existare Is. Casauboni Lection. Theocriticas quae forsitan eadem est, quam postea sine anni nota significauit.

**) h. e. Casauboni, a veteri gallico vocab. *Casa*, quod denotat hortum, et *bonus*. Vnde finxit nomen *Hortiboni*.

duobus exemplaribus, altero Theocriti, altero scholiastae exarasse suas animaduersiones. Ut Crispinus ab initio paucas in Theocritum notas criticas dedit, ita post indicem spicilegium observationum criticarum in quinque priora idyllia ex schedis praecipue manu exaratis, quas Galesius communicarat, est collectum, et Pediasimi explicatio in Theocriti syringem adiecta. Post ea *Casaubonus* lectiones suas retractavit, plane immutavit et insigniter auxit. In prior editione consistit libellus capitibus septemdecim; contra capitibus viginti et duobus in altera editione, separatim euulgata et inscripta:

Isaaci Casauboni Theocriticarum lectionum libellus. Editio altera, uberior et melior. Ex typographio Hieron. Commelini a. c. 1596. (1596.) 8.

Pars esse videtur edit. Theocriti Commel. huius anni. — Repetita est ex prior editione Cas. epistola ad H. Stephanum. Et tamen prior eaque manca Lectionum etc. editio recusa est in editione, *vetustiss. authorum Georgica* etc. memorata. Genevae 1639. 12. — Alteram vero eamque plenior editionem Heinsius, et, ex huius exemplo, Reiskius in suis Theocriti edit. recudendam curaverunt.

Theocrit. gr. Wittebergae, excud. Zachar. Lehmann. 1582. 8.

Theocriti idyllia aliquot, graece; in quibus quas ad hanc usque diem desiderabantur, vetustorum exemplarium op. restituta sunt. Lutet. apud Fed. Morellum. 1585. 4.

Maittaire A. T. III. pag. 793. dedit partem praefationis, graece scriptae, ex qua intelligimus, deesse Herculis, laudem Ptolemaei Philadelphi, Charites, Herculem, leonis interfectorem, Oarystem et Moschi epitaphium Bionis, et Morellum accepisse cod. mstum a Francisco Rupiphaldio, Camerarii autem supplementa omisisse.

Theocr. idyllia quaedam cum Orphei prognosticis, interprete Io. Ant. Baifio, graec. lat. Paris. apud Morel. 1586. 4.

Theocr. opera cum emendationibus Ios. Scaligeri et Isaaci Casauboni. gr. et lat. in bibliopolio Commeliniano, 1596. 8. cum Bione et Moscho, vid. Catal. Burm. II. p. 185. In catal. bibl. Hesselianae, part. II. pag. 77. et alibi citatur edit. *Theocriti idyllia et epigrammata cum MSS. Palat. collata. Moschi, Bionis, Simmii opera.* e typographio Hier. Commelini. 1596. 8. graec. et lat. — Ibidem in catal. Hessel. occurrit editio huius sententiae: *Theocriti, Simmiae, Moschi et Bionis idyllia et epigrammata, omnia graeco latina. παρὰ Κοστίνο α φ' ο.* (1570.) 8.

Θεοκρίτου — Theocriti Eidyllia, h. e. parva poemata XXXVI. — Pindari, Lyricorum principis, Argonautica cum expositione grammatica de ore Michaelis Neandri excerpta. 1596. (Lipsiae.) Impensis Iac. Apellii, bibliop. in 8.

Neandri notae sunt pueris scriptae.

Θεοκρίτου Ειδύλλια ἐξ καὶ τριακοντα. Ἐπιγράμματα ἑνεακαίδεκα, πελέκους καὶ πτερυγίων. Paris. ex typographia Steph. Prevosteau. 1600. 4. *Maittaire* A. T. indic. pag. 282. voc. *Theocritus*.

Scholia graeca in *Theocriti idyllia*, per Z. Calliurgum. e typogr. Commelin. 1601. 8. Menken. catal. I. pag. 161. nr. 1761.

Theocriti Idyllia et epigrammata; Moschi, Bionis et Simmias, quae exstant, graeci cum interpretatione latina. Accedunt notas et emendationes Ios. Scaligeri, Is. Casauboni, Dan. Heinsii in Theocritum. (item scholia graeca separatim excusa, atque Heinsii Grotiique metaphrasia latina poetica quorundam idylliorum.) Heidelbergae in bibliop. Commeliniano 1603. 8.

Heinsius, Stephanum maximam partem sequutus, in dialectis nonnulla mutauit aut suafit, adeoque communia ad dorismum frequenter reuinxit. — *Dan. Heinsii* emendationes et notae ad Theocritum ex offic. Commel. 1603. ab gr. textu separatae, et seorsum editae reperiuntur. [8. Acceperunt Epigrammata eiusdem et Idyllia quaedam ab eodem et Hugone Grotio ita translata, ut versus versus respondeat: Decima item Maronis ecloga ab eodem et Ios. Scaligero dorice reddita: alia item non pauca.] vid. Menkenii catal. part. I. p. 160. — De illa autem editione, mendis typographicis oppleta, ipse Heinsius in litteris ad Eliam Putschium, datis 22. Martii ann. 1604. ita conquestus est: *Hesiodum meum* ann. 1601. cum praefat. Abr. Sculteti, tibi mitto, breui Theocritum missurus, qui eadem forma, (in quarto,) cum animadversionibus nostris triplo auctioribus et graecis glossis excuditur. Ita videlicet Germani vestri nobiscum, si diu placet, egerunt, ut remedium statim a noua editione petendum sit. Nescio, an editionem Heidelbergensem videris: exemplaria enim omnia his nundinis supprimenda Commelinus curauit. Numquam vidisti facinus impudentius; nihil foedius, aut in quo maiori negligentiae specimen typographi dederunt. — Reiske hanc tantum modo editionem adhibuit et valde spreuit: at Valcken. acquies iudicauit de ingenio operaque Heinsii.

Editio altera *Heinsiana* est longe loculentior et lucupletior, de qua egi in praef. ad Theocr. pag. XXIII sq.

Theocriti, Moschi, Bionis, Simmias, quae exstant opera, graece et latine; cum graecis in Theocritum scholiis, (contextui statim subiectis,) et indice. Acc. Ios. Scaligeri, et Is. Casauboni notae et lectiones, et cum notis (longe vberioribus, sub titulo Theocriticarum lectionum) *Dan. Heinsii.* (Heidelbergae) apud Commelin. 1604. 4.

Heinsium, virum omnino doctum et sagacem, dum acumen perpetuo sectatur, inanem non raro ἀρεσκῆσαι ostentare notat Io. Clericus tom. I. artis criticae pag. 102. Iudice autem Huetio epist. ad Iac. Larium (in collectione Tilladeti II. pag. 270.) Heinsius vix quicquam agit, quam alios magno fastu deprimere, ipse ἀρεσβατέιν et magno conatu nihil agere. At tamen Heinsianam textus constitutionem multi editores propagarunt.

Theocr. idyllia et epigrammata, gr. (ex recensione Stephani,) et lat. in Iac. Lessii corpore poet. heroicorum, Geneuae 1606. fol.

Theocr. idyll. aliquot cum vers. metrica, explicata a M. Henr. Rumpio. Hamburg. 1617. 8.

Vetustissimorum poetarum Hesodi, Theocriti, Theognidis, Moschi, Musaei, Bionis, Phocylidis et aliorum opera, Georgica, Bucolica, Gnomica. graece et lat. Omnia notis suo loco necessariis illustrata et indicibus locupletata. Paris. 1628. 8. apud Io. Libert.

Singulis fere auctoribus suis titulus positus est, ann. 1627. signatus. Sic occurrit haec eadem editio aut potius pars illius, inscripta, *Theocriti, Simmias, Moschi, Bionis et Musaei quae exstant* etc. ann. 1627. in catal. Askew pag. 142. nr. 3502. et in cat. Pinelliano tom. II. p. 304. nr. 4420. Omnibus autem, iunctim editis, praefixum est folium, ann. 1628. no-

tatum.

satum. vide supra in vol. I. pag. 604. Vtroque anno exemplar signatum in bibl. Vffenbach. tom. I. pag. 679.

Poetae minores graeci. Hesiodus, Theocritus, Moschus, Bion, Simmius etc. Acc. etiam Observationes Radulphi Wintertonii in Hesiodum. graec. et lat. Cantabrigiae 1628. 1635. etc. 8.

Editionem ann. 1628, indicauit quidem, et singulorum poemata, in hanc collectionem recepta, enumerauit Fabricius in vol. I. p. 748. Sed in meo exemplo ann. 1671. praefatio Wintertonii scripta est ann. 1635. Winterton quamquam ait, se retinuisse contextum, a Stephano aut a Crispino, (edit. 1600. 12.) constitutum, nonnullis tamen in locis se dissensisse aut orthographiae, aut orthometriae aut prosodiae gratia, aut alia iusta de causa, profitetur. Atque in bucolicis siue Heinsonianas correctiones, siue suum sensum sequutus, in locis permultis vulgatas formas mutauit doricis. Supra in vol. I. pag. 604. plures editiones iam indicaui.

Theocr. idyll. gr. Basil. 1653. 8. in bibl. Bodleiana, tom. II. pag. 579. catalogi. — Idyllia IV. solum. gr. Helmstad. 1668. 4.

Musaei, Moschi et Bionis quae exstant omnia, quibus accessere quaedam selectiora Theocriti eidyllia. Impressa maiore charactere, sculptura adornata, latinoque carmine reddita, graecis e regione appositis. Autore Davide Whitefordo. Londini 1659. 4.

Heinsianum *Theocriti* exemplum reddidit *Fellius*, Oxon. 1676. 8. vid. Warton. praef. pag. XII. not. 3.

Selecta quaedam idyllia cum interpretatione et scholiis *Georgii Syluani*, Panonii, Medici. Londini. 1685. 4. notante Fabricio.

Theocriti Opp. cum scholiis, per singulas paginas substratis, gr. et lat. cum indice scriptorum rerumque et verborum in scholiis graecis laudatorum, (ex edit. *R. West.*) Oxoniae e theatro Sheldon. 1699. 8.

Exemplar cum emendatt. mstis fuit in bibl. Pinelliana. Duplex autem prostat editio. Quibusdam enim exemplaribus subiectae sunt variae lectiones et Scaligeri, Casauboni Heinsiique notae. vid. Menkenii catal. I. pag. 161. Alia carent illis. In bibl. Burmanni II. (vid. eius Catal. fin. pag. 44.) fuit exemplar cum MSS. Burmanni II. notis.

Θεοκρίτου τὰ εὕρησκόμενα, h. e. Theocriti quae exstant, cum graecis scholiis. Londini, impensis Guil. Innys. 1729. 8.

Nulla praemittitur praefatio, et superior Oxoniensis editio videtur hic recusa esse. Editor quidem Wintertonianum reddidit contextum. Quod quum nesciret Reiske, neque exemplar Wintertonii neque alteram Heinsii editionem ad manus haberet; praeter rem aliquoties miratus est, vnde vir doctus Londinensis formas doricis, quas Reiske in suis libris non inuenerat, recepisset. Paucis indicatur illa editio in nouis actis eruditorum Lips. ann. 1732. mense Aug. p. 355. et in Idyll. XIV. 11. κατὰ καιρὸν explicatur *pro tempore*, et v. 17. emendatur βολβὸς τοῖς, (poetice pro ἐμείνοις vel αὐτοῖς,) κοχλίας ἐξηρέθη.

Theocriti quae exstant, cum graecis scholiis, et interpretatione latina, Londini 1743. 8. in Badenhauptii catal. librorum pag. 143.

Theocriti — ex edit. Dan. Heinſii, gr. et lat. Glasguae apud Foulis 1746. 8. — ibid. eodem anno, graece. 4.

Theocriti, Moſchi et Bionis idyllia, graec. et lat. cum notis *Thomas Martini*. Londini 1760. 8. Pinelli et Askew catal. l. cit.

Theocriti Reliquias utroque ſermone, cum ſcholiis graecis et commentariis integris Henr. Stephani, Iosephi Scaligeri, et Iſaaci Caſauboni. Curauit hanc editionem, graeca ad optimos codices emendauit, libros tres animaduersionum indicesque verborum *Theocriteorum* addidit *Io. Iac. Reiske*, Viennae et Lipſiae tom. I. 1765. tom. II. 1766. 4.

Praeter principem Mediolanensem, quam ignorauit, vſus eſt *Reiske* edit. antiquioribus, cod. Lipſienſi et lectionibus IV. codd. Medic. aliisque ſubſidiis litterariis, e quibus et ingenii ſui fertilitate frequenter mutauit verba et veterem ſuo loco mouit lectionem egregiam, nouamque concinnauit recenſionem, *Valckenario* tamen *Toupioque* crebro acriusque indignantibus, atque in libro animaduersionum non ſolum varias veterum librorum lectiones, ſed etiam ſua iudicia atque interpretationes propoſuit; dorismum ex edit. Londin. quam operae reddiderunt, retinuit, indicem copioſum *Heslerus*, Lipſienſis, fecit. Additurus erat *Reiske* tertium volumen: ſed noluit operis redemptor obedire:

Theocriti Syracuſii, quae ſuperſunt, cum ſcholiis graecis auſtoribus, emendationibus et animaduersionibus in ſcholia et ſoris et Ioannis Toupſii, gloſſis ſelectis ineditis, indicibus ampliffimis, praemittuntur editoris diſſertatio de Bucolicis Graecorum, vita Theocriti a Iofua Barneſio ſcripta, cum nonnullis aliis auſtariis. Accedunt editoris et variorum notae perpetuae. *Epistoſa Io. Toupſii de Syracuſis, eiusdem Addenda in Theocritum, nec non collationes XV. codicum*. Edidit *Thomas Warton*, S. T. B. Coll. SS. Trin. ſocius, nuper poſticae publicus praelector. Oxonii tom. I. II. Oxonii e typographeo Clarendoniano. 1770. mai. 4.

Textus graecus, accentibus orbatus, is eſt, quem *Heinſius* conſtituerat: at a Sanctamando, qui iuuenis *Theocriti* edendi cauſſa codd. gr. in Italia excuſſit, atque a *Wartono*, qui codd. in Anglia contulit, multis ſcholiis nouis et larga lectionis varietate, tum notis *Wartoni* copioſis, atque acutis eruditisque *Toupſii* animaduersionibus ſtipatus. In praefat. recenſentur editiones praecipuae. Splendida eſt editio, quae decem annos ſub praelo ſudauit; ſed, diſperſis ſcholiis atque adnotationibus, valde incommoda: de qua in praef. ad *Theocritum*, atque in introductione in hiſt. L. Gr. l. c. vberius egi.

[*Io. Toupſius* Appendicem notarum ad *Theocritum*, Oxonii 1772. 4. edidit.]

Sospitorem vero nactus eſt *Theocritus Valckenarium*, qui opes, a *Wartono* collectas maleque diſſipatas, in meliorem ordinem redegit et, quidquid ferme in iſtis eſſet lectionibus bonae frugis, ſapienter in vſum conuertit. Bis autem bene meruit de *Theocrito*. Primum eius cura prodierunt correctae, et more illius, h. e. erudite illuſtratae:

Theocriti decem (nr. I. II. III. IV. V. VI. VII. IX. XVIII. et XX.) *latinis pleraque numeris a C. A. Weſſenſio* reddita, in vſum auditorum cum notis edidit, eiusdemque *Adoniazuſar* vberioribus adnotationibus inſtruxit *L. C. Valckenaer*. Lugd. Bat. apud Ioann. le Mair. 1773. 8.

Noua eſt recenſio. In *Theocriteis* editio potiffimum expreſſa fuit *Cantabrigienſis Radulphi Wintertonii*, ſed correctae ex codd. *Wartonianis* aliisque et editionibus, praecipue *Mediolanenſi*, *Aldina* et *Florentina*. Praeter ea habuit *Parifiſini* codicis lectiones, communicatas a *Ruha-*

a Ruhnkenio, qui suppeditavit quoque emendationes quasdam, et permulta ex ineditis grammaticis. Tum usus est lectionibus codicum, olim Palatinorum, a Salmasio excerptis, et I. Vossii coniecturis, in margine editionis Heinisianae positis, atque coniecturis aliisque quibusdam adnotationibus, ab Tib. Heinsio exemplo Heinisiano adscriptis. Octo prioribus versio latina Westlenii, id. septimo D. Heinsii; idyll. XVIII. H. Grotii, et idyllio XV. paraphrasis Helii Eobani Hessii separatiim sunt subiunctae. Adnotationes in Adoniazufas sunt immensae propemodum eruditionis et thesaurus graecae linguae atque antiquitatis.

Theocriti idyllia et epigrammata Brunck in *Analectis veterum poetarum graecorum*, Argentorati 1772. 8. tom. I. pag. 263 sqq. dedit, usus eodd. Vindobonensibus et Parisinis. Nouam vero instituit recensionem, Nam ex codd. partim, partim ex suo aliorumque ingenio, interdum audacius emendavit Theocritea, dorismum ubique induxit, et ordinem idylliorum reduxit Aldinum. Quaedam retractavit in notis, (tom. III. pag. 58.) et de multis locis breuiter quidem, at acute atque ingeniose suam dixit sententiam.

Posthaec *Valckenaer* iterum accessit ad contextum Theocriti emendatius promulgandum:

Theocriti, Bionis et Moschi carmina bucolica. graece et latine. Latino carmine plerumque reddita ab Eobano Hesso, nonnulla a G. E. Higtio subiecit, graeca ex edd. primis, codd. et aliunde emendavit, variisque lectionibus instruxit L. C. Valckenaer. Lugd. Batau. et Campis, apud Io. le Mair et I. A. de Chalmont. 1779. 8.

Est editio praestantissima, et mere critica; et in notis breuibus tantummodo de veritate lectionis disputatur, adlatis potioribus codd. lectionibus aut aliorum suspicionibus atque emendationibus. Brunckii correctiones sunt saepe probatae ac receptae; interdum repudiat. In idylliis Bionis ac Moschi describendis basis quidem fuit edit. Bonau. Vulcanii; sed ex codd. (in his, Parisinis, quorum L. V. ei miserat Villoisfonius, et Mosquensi, a cl. Matthaei communicato,) Arsenii violeto et editionibus Aldina, Brunckiana aliisque, atque coniecturis tam propriis quam alienis emendata.

Ego vero edidi *Theocriti reliquias, graece et latine, et cum animaduersionibus*. Lipsiae 1780. mai. 8. Ornant hanc edition. observationes cel. Schreberi, mihi amicissimi, in quibus vocabula potissimum, quae in Theocriteis occurrunt botanica, explicantur.

Strothius quidem, moderator quondam scholae Gothanae, in bibl. Berolinensi quaedam carpere, praecipue ex historia atque antiquitate historiae naturalis et botanices plura melius explicare studuit, at saepe irrito conatu, et ipse valde leuam exiguanque curauit idylliorum *Theocriti* editionem, graece, cum selectis scholiis graecis et adnotatiunculis, Gothae 1782. 8. — cuius editionis exemplaribus diuenditis, cl. *Jacobs* nouam parauit editionem, e *Valckenaerii* recensione maximam partem repetitam suisque coniecturis sagacibus ornatam, ideoque et magham Strothii notarum partem et lectiones cod. Gothani reseculit et nomen illius in fronte omisit. Inscripta vero illa est:

Theocriti Idyllia ex recensione Valckenaerii cum scholiis selectis scholarum in usum edita. Gothae. 1789. m. 8.

Selecta quaedam Theocriti idyllia, (nr. I. IV. VI. VIII. IX. X.) Recensuit, variorum notas adiecit, suasque animaduersiones, partim latine, partim anglice scriptas (grammaticas, maximam

maximam partem leuca,) immiscuit Thom. Edwards, S. T. P. in usum inuentatis academias. Cantabrigiae, 1779. m. 8. vid. Introduct. meam in H. L. Gr. pag. 520. vbi quoque descriui de sequenti editione, splendida quidem, at in qua curanda minus praestitit editor, quam promissit:

Teocrito, Mosco, Bione, Simmia, greco-latini con la Bucolica di Virgilio latino-graeca, volgarizzati e forniti d'annotationi da Eritisco Pilenejo, P. A. Parmae 1780. 4. II. voll.

A splendore tantum graec. typorum et versione lat. Ber. Zamagnas commendabilis est edit. Parmae apud Bodon. 1792. 4.

Idylls et autres poësies de Théocrite, traduits en françois, avec le texte grec, des notes critiq. la version latine et un discours prélimin. par M. Gail. Paris. 1792. 8.

Idyll. IV. IX. XVI. XVIII. gr. et lat. in *Io. Vossii* poetar. vett. graecor. poemat. selectis, Berolini 1674. 8.

In antholog. graecam poetic. quaedam recepi idyllia. Baruthi 1792. 8. etc.

Metaphrases et varia eruditorum scripta, quibus Theocritus illustratur.

Eobani Hessi, Winsেমii, aliorumque versiones latinas, editionibus additas, iam passim memoravi. — *Eobani Hessi* metaphrasis prodiit etiam separatim Basileae apud And. Cratandr. 1531. 8. vid. *Erasmus* lib. XXVII. epist. V. *Barthii* aduersaria LVII. 16. *Maittaire* A. T. II. pag. 758. — *Pharmaceutica*, latine. Venet. 1533. 8. *Colus et Onum*, in *Amphith. Sap. Socrat.*

Theocriti — *Idyllia triginta sex recens e graeco in latinum, ad verbum translata, Andrea Dino Iustinopolitano interprete. Eiusdem epigrammata, Bipennis, Ala et Ara, latinitati donata, eodem Andrea Dino interprete.* Venetiis apud hered. D. Iac. a Burgofranco, 1539. Basileae. — In calce: *Basileae apud Bartholomaeum Westhemerum*, a. M.D.XLI: (1541.) mense Aug. 8. — editionem ann. 1554. in 8. praebet catal. Barberin. bibl. II. p. 452.

Idyllia I. VII. VIII. IX. XII. ab Heinsio, idyll. autem III. XVIII. XXVII. ab *Hugone Grotio* et epigrammata ab utroque latine reddita sunt in Heinsiana Theocriti editione, et a Valckenario repetita.

Theocriti-bucolica per *Philethium* prodierunt ante annos ducentos et ultra, in 4. saec. XV. vid. biblioth. Vffenbach. tom. II. adpend. pag. 116. — *Honorii Dominici Caramellae* Panormitani Theocritum metro latino donatum memorat Mongitor. B. Sic. I. p. 291.

Idylli di Mosco, Bione e Teocrito, recati in versi latini, del Conte Bernardo Zamagna, volgarizzati e forniti d'annot. da Luigi Maria Buchetti, Mediolani 1784. 4. — *Theocriti, Bionis et Moschi Idyllia*. Omnia a Bernardo Zamagna, Ragusino, latinis versibus expressa. Senis ex typogr. Pazziniana. 1788. 8. Pars Theocrit. idylliorum versionis auctorem habet Abbat. Raymund Cunich.

Anglice vertit John Dryden idyll. I. XI. XII. XVIII. XIX. XXVII. XXXIII. in *Miscellany Poems*, part. I. et II. vbi etiam exstat versio idyll. II. X. XX. per Guil. Bowles. — anglicis versibus Thom. Creech. 1684. 8. et 1713. 12. — *Anglicam Theocriti, Bionis, Moschi et Tyrtaei* versionem metricam a Rich. Polwhele, factam et editam Londini 1786. 4. iam laudavi

supra

supra in vol. I. pag. 741. — Anglicam Theocriti versionem cum criticis obseruat. vita auctoris, indice rariorum editionum et commentatione de carmine bucolico debemus *F. Fawkes*, Londini 1767.

Hispanice vertit Idyllium VI. *Villegas*, in part. II. libri, *Eroticas*. Nag. 1617. 4. et in Parn. Espagn. tom. II. p. 122. vid. *Don Luis Ios. Velazquez* Geschichte der spanischen Dichtkunst, ex vers. germ. I. Andr. Diezii, pag. 458.

De italicis versionibus vide *Paitoni* bibliotec. degli autori - volgarizzati etc. tom. IV. pag. 99 sqq. Sunt vero *Antonii Mariae Saluini*, Venet. 1718. 12. (vid. Giornale de' letterati d'Italia, tom. 28. pag. 463.) rec. 1726. 1744. — *edizione seconda, accresciuta colle annotazioni del cel. Signore Abate Regnier Desmarais*, (in priora XV. idyllia,) *date ora per la prima volta in luce*. in Arezzo 1754. 8. — *Domini Regolotti*, Romani, Prof. poetices et graecae linguae in vniuersitate Taurinensi. Taurini 1729. 8. (conf. Bibl. italique tom. I. pag. 289. tom. II. pag. 325. et bibl. raisonnée tom. IV. pag. 97.) — Quatuor *Theocriti* idyllia, cum Moschi amore fug. et Europa in: Canzoni Pastorali di *Girolamo Pompei*, Gentiluomo Veronese con alcuni idillii di *Teocrito* e di *Mosco* tradotti dallo stesso in versi italiani. In Verona 1764. 8. (Paiton. II. p. 151 sq.) — Epithalamium Helenae versibus italicis cum textu graeco et adnotationibus edidit *Angelus Theodorus Vilia* cum Colutho, Mediolani 1753. 12. (Paitoni I. p. 272 sq.)

Apologia di Luigi Eredia, nella quale si difendono Teocrito, e i Doriesi Poeti Siciliani dalle accuse di Battista Guarini. In Palermo, per Gio. Antonio Franceschi. 1603. 4.

Gallicis versibus donare Theocritum et illustrare notis instituit *Longepetrus* (Mr. de Longepierre) idem, cui Anacreontem, Moschum et Bionum linguae suae eleganter redditum Galli debent. Paris. 1688. 12. cf. *to. Clerici* bibl. vniuersalem, tom. I. p. 509 sq. Hist. Ouvrag. 1689. Maii pag. 258. — Gallice quoque versus est Theocritus a *Chabanon*, (Paris. 1777. 8. — a *Gin* Paris. 1788 sq. II. tom. 8. vid. Gothan. ephem. litter. plag. V. ausländischen Litteratur, 1790. pag. 35. — quantum idyllium vertit et obs. illustravit *Hardion* in Mem. de Litter. de l'Acad. Paris. des Inscr. tom. IV. pag. 520 sqq. ann. 1746.

In germanicam linguam conuersa sunt idyllia Theocriti a *Lieberkühnio*, cum Bione et Moscho, Berolin 1757. et 1767. 8. (versio valde culpatur, eius autem introductio, sectionibus nouem constans de poetis illis bucolicis, de idylliis in genere, de dictione et metro illorum etc. laudatur. vid. Biblioth. elegantiorum litterarum Lipsiensem tom. II. p. 367 — 396.) a *Schwabio* cum notis, (idyll. I. III. IV. VIII. XVIII. XXVII. cum carm. in mortuum Adonin et Moschi in funere Bionis.) — a *Grillo* (XX. idyllia) Halberstadii 1771. 12. — a *Car. Augusto Küttnero*, cum Bione, Moscho et Colutho, Mitau et Lipsiae 1772. min. 8. iterum cum aliis Altenburg. 1784. 4. — a *Comite de Stollberg* idyll. I. II. VIII. VIII. XI. XII. XVIII. XXI et XXV. in Gedicht. aus dem Griechischen. Hamburg. 1782. 8. — alia in *Vossi* Gedichten, Hamburg. 1785. 8 p. 188 sqq. [idemque *I. H. Voss* plura idyllia german. versa et notis illustrata inseruit, singulis particulis collectionis poematum quotannis editae: Hamburgischer Musenalmanach.] — *Bucolica Theocriti* XIV. et VI. epigrammata eleganter vertit, eruditeque illustravit *Comes de Finckenstein* *) et praemittit commentationes doctas

*) I. idyllion idem germanica oratione prosaica iam illustrarat in libro mensiuo, *der Grets*, tom. XVI. part. 188.

doctas de carmine bucolico et vita Theocriti in libro, nitidis typis expresso et inscripto:

Arcthusa oder die bukolischen Dichter des Alterthums. Erster Theil. Berol. typis et sumtu Io. Frid. Vngeri 1789. 4.

Docta est censura in Ien. Algem. Liter. Zeitung ann. 1789. mens. Nou. nr. 351.

Theocrits Idyllen und Epigrammen aus dem Griechischen, metrisch übersetzt, und mit Anmerkungen von Ernst. Christoph. Binsmann. Berol. 1793. 8.

Laudatur et versio et magna notarum criticarum pars in ephem. litter. Gotting. 1793. plag. XI. p. 106 sqq. Specimina II. dederat Bind. in Wielandii neuem teutschen Merkur. 1792.

Tria idyllia vertit *Koehler* in lib. menstruo, *Unterhaltungen*, tom. VII. pag. 156 sqq. atque in suis *Notis et emendationibus in Theocritum* Lubecae 1767. 8. — Odam in mortem Adon. vertit *Clodius* in: *Versuchen aus der Litteratur etc. part. IV. pag. 673 sq.* — *Cyclopis* versio germ. interdum magis prosaica, quam poetica in *Gothelf. Guil. Christoph. Starchs*, Bernburg. 1783. *Cyclopis* et duorum aliorum idyll. versio *Ramleri* germ. est in *Batteusii* libro, ab illo verso, Einleitung in die schönen Wissenschaften etc. *Cyclopis* versio ab *Hindenburgio*, in deutschen Museum, Ianuar. 1779. — *Anton* et *Goetz*, quaedam verterunt idyllia. conf. vollständige Sammlung aller Uebersetzungen der Griechen und Röm. (Francof. 1785. 8.) pag. 54 sqq.

In illustrandis et emendandis Theocriteis alii vel separatim vel passim aut in notis ad editiones aliorum auctor. alios auctores vett. simul persequendo varia imparique ratione versati sunt.

In P. Virgilii Maronis bucolica Ioach. Camerarii post omnes aliorum non contemnenda explicatio. *H. Eobani Hessi indicationes et interpretationes locorum Theocriti.* Io. Sturmii in priores tres eclogas commentariolus. Argentor. exc. Blasius Fabricius Chemnicensis. 1568. 8.

Insunt quoque *Martini Crusii* scholia in primum Theocriti idyllion Sturmiana. vid. *Goetzii* memor. bibl. Dresd. vol. II. fasc. II. pag. 310 sq.

Io. Meurfus, tum vix septendecim annos natus, edidit spicilegium ad hunc poetam, Lugd. Bat. 1597. 8.

Nonnullis Theocriti locis lucem adfert *Sam. Petitus* lib. I. Observationum cap. XI. pluribus *Iac. Palmerius*, *Grentemesnilius*, in Exercitationibus ad auctores graecos p. 791 sqq. *Io. Brodaeus* VII. 7 sqq. *Miscellaneorum*; *Lamb. Bos* in *Observ. crit.* cap. 19. — *Petr. Henr. Koppiers* in *Observatis philologicis* in loca quaedam *Antiphanis*, *Theocriti*, *Pauli*, apostoli, *Eratothenis* et *Propertii*, Lugduni Bat. 1771. 8. cap. VI. pag. 59 sqq. *J. Pierfson* in *Verisimilibus*, (Lugduni Bat. 1752. mai. 8.) cap. III. pag. 41. et IV. pag. 45—50. — *Gisbert. Koen.* in notis ad *Gregor. Corinthum* de dialectis, (Lugd. Bat. 1766. 8.) multis locis. — *Toup.* per multa loca et poetae et scholiastae tentavit et explicuit passim in *Emendationibus* in *Suidam* et *Hesychium* etc. Oxoniae 1790. mai. 8. IV. voll. — *Iacobs* aliquoties in specimine emendationum in auctores veteres etc. Gothae 1786. 8.

Lud. Casp. Valckenarius in epistola ad *Matthiam Roeverum*, praemissa *Virgilio* collatione scriptorum graecorum illustrato opera et industria *Fulvii Vrfini*, Leovardiae 1747. 8. per multa Theocriti loca face critica illustravit, et sagaciter explicuit.

Iac.

Iac. Philipp. Dorville, Theocritum editurus, multos codices graecos contulerat. Hinc in Animaduersionibus in Charitonem Aphrodisientem permulta loca poetae emendauit; pauca in critica vanno in inanes Io. Corn. Pauonis paleas. Amstel. 1737. mai. 8.

Io. Bern. Koehleri notae et emendationes in Theocritum, accedente specimine emendationum in scriptores arabicos, Lubecae 1767. 8. Doctae sunt et acutae, earumque multae Valckenario probatae.

In *Miscell. Obseruat.* vol. III. tom. III. pag. 370 — 374. sunt incerti cuiusdam auctoris Britanni observationes, infertis passim *B*, h. e. *Iac. Phil. Doruillii* castigationibus.

Nicol. Niclas specimen Theocriteum cum prolus. Io. Mich. Heinzii, Luneburgi (1764.) 4. conf. *Reiske* praef. ad Theocritum tom. I. pag. XXVIII sq. et tom. II. pag. XV.

Stroth et *Zeune* scripserunt commentatt. ad Idyll. XXI. et *Schütz*. Obsl. in Theocriti Adoniasufas vf. 1 — 38. Ienae 1782. progr.

Alb. Bayeri commentarii perpetui in Theocriti Charites et Syracusias. Erlangae 1790. 8.

Zur Erklärung der Idyllen Theocrits von Christian Wilhelm Ahlwardt, (qui in praesenti Rector, nescio cuius scholae, esse dicitur.) Rostoch et Lipsiae 1792. 8.

Plura acute vidit, et quaedam ingeniose emendauit. Sed inurbanitate moribusque agrestibus vel viciis Cyclopas et feminas Syracusias apud Theocritum. Atque ipse, dum alios carpere et criminari suslinuit, crassos commisit errores, a doctis censoribus in ephemeridibus Gottingensibus ac Gothanis acriter notatos.

Io. Heinr. Ackeri diss. de characteribus boni doctoris ad Theocriti Idyllion XXIV. Ienae 1705. 4.

Io. Georg. Meuselii, (Theocrito primas partes haud concedentis,) diss. de Theocriti et Virgilio poesi bucolica, Gottingae 1766. 4.

Add. *Huetiana* nr. 82. — Neue critische Briefe, epist. 38. Tiguri 1763. 8. p. 300 sqq.

Iohannea ex Theocriti idylliis collecta ac scholiaste graeco nondum in vulgus edito illustrata — a *M. Henr. Scholz* Sil. Breitenauiani Ploën. R. (line loco) 1735. 4. Ineditus ille scholiasles reperitur in cod. Lipsiensi bombycino decem idylliorum. *Harl.*]

Neque praetereundum *Aemilii Porti* Lexicon Doricum siue Theocriticum, vulgatum Hanouiae 1603. 8.

Viri nobilissimi *Lucae Langermanni* observationes, quem in Theocrito multum operae posuisse testatur *Reinesius* in epistolis ad Daumium pag. 148. numquam lucem adspexerunt. Seruantur Hamburgi apud Scheelium.

Io. Weitzii notae in Theocritum, non criticae, sed collectanea sententiarum consilium ex aliis scriptoribus continentes cum *Wolfgangi Seberi* indice vocum Theocriticarum memorantur in *Langermanni* epistola ad *Salmasium*, data 1609. tom. IV. Sylloges Burmanianae pag. 511.

Iosephi Wurtzleri, qui Theocritum ann. 1561. publice interpretatus est Rostochii, argumenta idylliorum singulis tetrastickis exstant in Io. Fredori choro charitum et musarum pag. 117.

Hh h h h 2

[*Iosephi*

[*Iosephi Wurzlari* brevis commentatio de lectione Theocriti, fol. 108 b. sqq. — eiusdem memorata Tetraſticha XXXVI. idylliorum argumentorum vice dictata, fol. 117 sqq. in libro: *Scripta in academia Roſtochiensi publice propoſita ab a. 1563—1567. Roſtoch. 1567. 8. cum praefat. Poſſelii.*]

Virgilium cum Theocrito conſerunt *Caesar Scaliger* in critico ſive lib. V. poetices cap. 3. *Fulvius Viſſinus* in Virgilio cum ſcriptoribus graecis collato, ad illius poetae eclogas. [cuius libri novam edit. cum epiſt. Valckenarii paullo ante laudavi.] *Renatus Rapinus* diſſert. de carmine paſtorali, *Franciſcus Vouaſſor* libro de ludicra dictione pag. 105 ſq. [cap. VII. pag. 108 ſqq. edit. Kappii, *Alex. Roſarius* diſſ. de carmine paſtorali, in eius *Eclogis*, Lugd. Bat. 1672. 12. pag. 63 ſqq. *Tollius* in Theocriti et Virgilii comparatione in *Berkelii* diſſ. ſelectis criticis de poetis graecis et lat. Lugd. Bat. 1707. 8. pag. 377 ſqq.] et alii. Neque alia eſt fere eruditorum ſententia, quam Theocritum felicius Virgilio nativam paſtorum ſimplicitatem *) expreſſiſſe, atque adeo in hoc genere carminis citra controuerſiam excelliſſe, quod *Βεκολιασμὸν* vocat *Athenaeus* et a *Dionio* quodam paſtore Siculo primum repertum ſcribit XIV. pag. 619. pro quo alii *Daphnim*, alii *Pavem* ipſum laudant, alii *Stefchorum* primum aiunt bucolicum carmen compoſuiſſe. Vide *Voffium* III. 8. Inſtitut. Poetic. et quae viri docti ad *Aelian.* X. 18. Var. In bibl. regis Galliae cod. MDCCXXVII. exſtat *Artemidori*, grammatici, ſcriptum de inuentione Bucolicorum, graece manu exaratum, teſte Labbeo bibl. nou. MSS. pag. 110. Sed dubito, an alia contineat, quam quae Theocrito graece praemitti ſolent, et in editione Aldina ſubiiciuntur *περὶ ἐντέσεως τῶν Βεκολικῶν*. Ante haec enim in eadem editione legitur epigramma *Artemidori*, grammatici, (Tarſenſis, an alterius, incertum,) [P] qui Bucolicos *) poetas collectos et in vnum coniunctos volumen (a ſe, an ab alio non dicit) teſtatur hoc diſticho:

*Βεκολικῶν Μάϊσται σποράδην πόποι, ὅν 3' ἄμα πᾶσαι
Ἐντὶ μῦθι μάλιστα, ἐντὶ μῦθι ἀγέλας.*

Huic diſticho perperam ſine vlla diſtinctione Aldus coniunxit tetraſtichon Theocriti de ſe, quod incipit *ἄλλος ὁ Χίος*, itaque Gyraldus, hoc non obſeruans, exiſtimauit, ſe de patria Theocriti in *Artemidori* etiam epigrammate legere, quod alibi in Theocriti tetraſticho legerat. Hoc itaque eſt illud *Artemidori* epigramma, quod ubi exſtet, nescire ſe fatetur *Colomeſus* ad Gyraldum pag. 150. [Sed *Artemidoro* vindicari a *Brunck.* Anal. I. p. 263. *Reiskio* aliisque, ſupra iam obſeruatum eſt.]

VI. Catalogus

y) Et tamen Theocritus non ſatis paſtoritius videtur *Fontenello* in diſſ. gallicae edita, de ecloga.

z) *Dan. Heinfius* exiſtimat, Theocriti bucolica primum ſeparatim fuiſſe a Grammaticis vulgata et a veteribus lecta, deinde cum aliis Theocriti idyl-

lis et ſcriptis coniuncta; denique permixta fuiſſe aliis poetis bucolicis, neque omnia videri Theocritum auctorem habere, quae ſub eius nomine hodie leguntur. Nonnulla etiam Theocrito, Chio, ſunt tribuenda, in quibus *Ἰαδὸς* dialecti veſtigia. [Etiam de hac re ſupra diſputatum eſt.]

VI. *Catalogus Scriptorum, in scholiis graecis ad Theocritum citatorum, ex editione Wartonii* ^{aa)}.

A.

Αίσχυλος, II. 36. IV. 62. in *Glauco*. X. 18. in Lycurgo. [Sed ibi legitur Ἀριστάρχος ἐν ὑπομνηματι Λυκούργου Αἰσχύλου. ultimum tamen vocabulum deest in cod. Vatican. III.]

Ἀλεξάνδρος, I. 36. ad Homerum. VII. 141. ὁ Μυνδῖος, V. 96. VII. 57.

Ἀλκιμος, I. 65. [videtur fuisse natione Siculus et variarum regionum mores descripsisse. vid. *Dorvilii* Sicala pag. 246.]

Ἀλκμαν, V. 83.

Ἀλκαῖος, verustior VII. 63. Iunior et epigrammatista, 112.

Ἀμερίας, I. 32. 97. vnus, vt videtur, interpretum Theocriti.

Ἀμυντας, medicus Rhodius. Insidias struit Ptolemaeo Philadelpho, cum Chrysippo, medico, etiam Rhodio, et Arsinoe. Occiditur a Philadelpho, XVII. 128.

Ἀντιγονες, VII. 57.

Ἀπολλωνιος Ῥοδῖος, VII. 76. XIII. 7. 43.

Ἀπολλωνιδος, I. 52. II. 36. in libro περὶ Θεῶν, X. 41. ὁ Δωρεῖς, I. 52.

Ἀρατος, I. 123. IV. 9. VI. 1. in *Phaenomenis*.

Ἀριστάρχος, X. 18. in commentario ad *Aeschylum* Lycurgum. [vid ad voc. Αἰσχύλος.]

Ἀριστιππος, I. 3. ἐν τῷ Ἀρκαδικῷ.

Ἀριστείδης, XVII. 69.

Ἀριστις citharoedus, VII. 99.

Ἀριστοτέλης, I. 34. 147. II. 17. in libro περὶ ζῶων μορίων, 48. III. 21. IV. 6. V. 53. VII. 22. 57. 139. 141. XIII. 9. XV. 64. in τῷ περὶ Ἑρμιονῆς ἱερῷ. [vel potius ἱερῷ in libro de *Hermiones desubrit*,] forte *Aristophanes*, grammaticus. Legitur in cod. Laurent. numerat. XLVI. περὶ τῆς Ἑρμιονῆς ἱερῷ, ἢ

διατριβῇ, ἰσορῆς etc. [vid. *Toup.* in animadu. in schol. p. 220. et *Warton.* in emend. schol. pag. 205. ad h. v.]

Ἀριστοφάνης, I. 1. in *Nubibus*, 48. in *agricolis*, 132. II. 12. in *conuiuiis*, 74. V. 15. 43. in *Ranis*, 118. III. 2. in *Pluto*, X. 19.

Ἀριστοδήμος, ὁ Ὀθηβαῖος, VII. 103. ἐν ᾧ ἰσορῆς περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν ὁμοίων.

Ἀρχιλόχος, II. 48. IV. 49.

Ἀσκληπιάδης, I. 4. ὁ Μυρλαῖνος, 118. II. 88. V. 21. 94. 102. epigrammatista, vel *Samius*, VII. 40.

Γ.

Γλαυκά, IV. 31. natione Chia. Instrumenta musica pulsare perita: sub Ptolemaeo Philadelpho.]

Δ.

Δανίας, XIV. 48.

Δημητριος, ὁ Καλατιανος, I. 65. [cf. *Toup.* animadu. in schol. pag. 210.] V. 83. VII. 151. X. 19.

Διοκλῆς, VII. 112.

Διονυσιδωρος, V. 21.

Διονυσιος, VII. 45.

Διφίλος, X. 1. ad primum librum *Nicandri* Θηριακῶν.

Δίων, I. 147.

Ε.

Ἑλλανικος, XVI. 49.

Ἑπαφροδίτος, in libro περὶ σοφιστικῶν, I. 117.

Ἐπιμενίδης, I. 3. ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ (I. περὶ αὐτοῦ sc. Πανός. In poematibus de *P. ne.*) Simpliciter ἐν τοῖς ποιήμασιν, cod. Laurent. XLVI. Nec non cod. Vatican.

Hh hhh 3

aa) Fabricius dederat catalogum scriptorum etc. ex edit. Oxoniensi ann. 1699. 8. cui respondet edit.

Reiskiana. Ego vero pleniorē hic reddidi ex edit. Wartoniana. *Harl.*

tic. III. Erat, ut id obiter notem, *Epimenides* ὁ γενεαλογος quidam, memorante Diogene Laertio I. §. 115. Idem, ni fallor, citatur in scholiis ad Phoeniss. Euripidis vers. 13. [vid. supra in vol. I. pag. 31 sq. not.]

Ἑρμεσιανὰξ, VIII. 55.

Εὐπολις, I. 95.

Εὐριπίδης, I. 78. II. 10. in *Hippolyto* Καλυπτομένων, 166. VI. 2. VII. 101. 149.

Εὐφροῖων, II. 2. in *Ποτηριογλυπτῇ*, X. 28. XIII. 7.

Ἐφορος, VII. 103.

Z.

Ζηνοδοτος, V. 2.

H.

Ἡρόδοτος, VII. 36. XIII. 9. 56. ^{bb)} XVI. 100.

Ἡσίοδος, I. 6. 27. ^{cc)} 48. 107. IV. 34. V. 98. VII. 68. X. 75. XVI. 49.

Θ.

Θεαιτήτος, I. 118. 148.

Θεοπομπος, V. 73. XVI. 35.

Θεοφραστος, I. 52. 115. II. 48. IV. 31. V. 15. 92. 97.

Θηκυδίδης, XVI. 84.

Θερίς, VI. 7.

I.

Ἰάσων, XVII. 96. ἐν τοῖς περὶ Κνίδος.

Ἰβυκος, I. 117. παῖσις τῶν περὶ τῆς Ὀλυμπίας πάλης.

Ἰερρέκλῆς, I. 56. [Sed *Toup.* in animadu. in schol. Theocr. p. 209. corrigit Σοφοκλῆς.]

Ἰπποστράτος, VI. 40.

K.

Καλλιμάχος, I. 136. II. 17. 147. IV. 62. 16. [de quo loco v. Warton. in emend. schol. edit. pag. 210. et *Toup.* anim. in scholia pag. 212.] VI. 39. VII. 34. 60. 103. VIII. 30. XI. 1. XIII. 25. 56.

Καρυσίος, ὁ Περγαμνός, XIII. 22.

Κλεάνδρος, V. 21. ἐν δευτέρῳ τῶν παρρησιῶν.

Κλειταρχος, II. 59.

Κρατεύας, II. 48. V. 92.

Κρατίδης, V. 92.

Κρατίνος, IV. 18. XI. 10. in *Nemefi*, 46.

[Sed *Toup.* in animadu. in schol. pag. 218. corrigit Κρατεύας, et de hoc quaedam tradit.]

Λ.

Λεπτῶνης, I. 112.

Λυγγεύς, IV. 20.

Λυκος, VII. 78. [*Toup.* in anim. in scholia pag. 215. corrigit Λυκος, et intelligit Lycum, Rheginum, ^{ff)} historicum.]

M.

Μενάνδρος, I. 109. II. 28. 66.

Μνασεας, I. 64. ἐν τῷ περὶ Εὐρώπης, XIII. 75.

[Μολῶν καὶ Σιμων, Ἀρατὴ ἀντερασά, VII. 125.]

Μέναντος, II. 100. VII. 106. 138.

N.

Νεοπτολεμος, I. 52.

Νικάνδρος, II. 50. V. 92. X. 1. in *Theriacis*, III. 54. XIII. 46.

Νικάνωρ, ὁ Κωός, VII. 6. ὑπομνηματίζων, sc. commentans in Theocritum.

[Νίκιας,

bb) In utroque versu 9 et 56. corrigit *Toup.* in animadu. in schol. pag. 219. Ἡρόδοτος, qui fuit Ponticus, siue Hieracloota et scripsit de Hercule eiusque rebus gestis.

cc) Sed in hoc versu in cod. Laurent. non Hesiodus, sed Callimachus citatur. vid. Callim. fragm. Benti. CIX. notante Warton in emendationibus editorum scholiorum, pag. 199.

[Νικίας, medicus, Theocriti amicus, XIII. 13. XI. 1.]

Νυμφόδωρος, I. 69. ἐν τῷ περὶ Σικελίας, V. 15.

O.

Ὀμηρος, I. 1. 12. 34. 36. 56. 62. 97. 103. 105. 112. 125. 136. 138. 139. II. 16. 18. 59. 121. III. 4. 12. 13. 24. 42. IV. 10. 54. V. 2. 15. 51. 99. 149. VI. 7. 23. VII. 1. 6. 11. 25. 39. 68. 69. 111. VIII. 6. 26. 33. 51. 66. in libro II. *Iliadis*, IX. 1. 15. X. 2. XI. 12. XII. 2. XIII. 13. XV. 34. 86. 139.

Ὀλυμπιονίκος, II. 121.

Ὀνάτος, XIII. 46. ἐν τοῖς Ἀμαζονικοῖς. (forf. Ὀνάσος.) [Μέναντος coniec. Fabricius, sed refutatus a Wariono in emendatt. schol. editor, pag. 205. ad h. l. Ὀνάσος in primo Ἀμαζονιδῶν aut Ἀμαζονικῶν citatur a scholiaste ad Apollon. Rhod. I. 1213. 1236.]

Ὀππιανός, V. 14.

Π.

Πινδάρης, I. 1. II. 10. ἐν τοῖς κεχωρισμένοις τῶν Παρθένων, 17. V. 14. 84. VII. 103. ἐν τοῖς ὑπορχημασιν, sc. in cantilenis, quae saltantibus accinuntur, XVI. 76.

Πλάτων, I. 61.

Πραξιλλας, V. 83. [ubi vid. Warton.]

[Πυθαγόρας, Πυθαγόρικοι, Πυθαγορισται, XIV. 5.]

Πυρρὸς, ὁ Ἐρυθραῖος, ἢ Λεσβίος, μελῶν ποιητής, IV. 31. Alibi habetur ποιητὴς Ἐρυθραῖος, IV. 20.

Σ.

Σαπφώ, II. 88. XI. 39.

[Σίμων, vid. Μολων.]

Σιμωνίδης, I. 65. ἐν τῷ (β') περὶ Σικελίας.

[D'Orville tamen in Siculis, pag. 246 sq. coniecit, pro *Simonide* hic substituendum esse Σίληνος, qui quidem apud Suidam in Σαρδάνιος γέλως laudetur ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ Συρακῶν. add. supra in vol. II. pag. 149. not. 100000.] XII. 27. XV. 139. XVI. 34. 36 ἐν Θρηνοῖς.

Σοφοκλῆς, IV. 62. in *Andromeda*, VII. 76.

Στησιχορὸς, XVIII. 1. in primo Ἑλένης ἐπιθαλάμῳ.

[Σωκράτης, XIII. 7.]

Σωπατρός, I. 115. ἐν τῷ περὶ ἀρκτῶν. Sed ibi legitur Σωστράτος in tertio et quinto Vaticano.

Σωσιβίος, V. 92.

Σωσιθεός, VII. 93.

Σωστράτος, VI. 28.

Σωφρων, II. 12. et in argumento graeco.

Τ.

Τιμοσθένης, XIII. 22.

Τριπτολεμὸς, VIII. 115.

Τυραγνίων, I. 136.

Φ.

Φανίας, VII. 134.

Φιλητας, II. 118. VII. 6.

Φιλοξένος, VI. 7. XI. 1.

Φλοσέφανος, V. 14.

Φιλοστράτος, V. 15.

[X.

Χρυσίππος, V. 5. XVII. 125. medicus Rhodius, vid. supra voc. Ἀμυντας.]

Denique addam, virum quendam doctum meditatū fuisse nouam editionem, gr: et lat. cuius initium n. idyllium I. cum scholiaste graeco, variis quibusdam lectionibus et adnotationibus vberioribus, maximam partem grammaticis et antiquariis, tam in scholiastes, quam in textum graecum, venisse scriptum, prae loque paratum penes me est: quod consilium

filium fuerit editori, patet ex inscriptione: *Theocriti Syracusani quae exstant cum scholiis graecis Zacharias Calliurgi, notis I. Camerarii* — — — et clauae Theocriteae, seu Lexico vocabulorum omnium et idiotismorum dialecti doricæ plenissimo. Opera et studio, (sed nomen omissum est.) Editor ignotus in adnotatione, fol. B. subiecta, haec feri, serat: „In Gottorpiensi bibliotheca inter alia rarissima MSSa habentur etiam *Nostri idyllia*, nec non vita Hesiodi, Nostrique et Oppiani graeca. Obiter quoque memoro, in illa laudata bibliotheca praeter ea etiam possideri in mssis graecis: Hippocratis opera, *Ἡρώδης εἰσαγωγήν τῶν γεωμετρικῶν*, Cyrilli lexicon graecum, fragmenta veterum mathematicorum, Leonati Basilii *Ναυμαχικὰ*, Glycae orationes, Alexii vitam, etc.“

Supra quoque oblitus sum quaedam adnotare, quae spicilegii instar hic adponam:

Charites s. Idyllium XVI. gr. et lat. edit. Io. Bechmann. Freybergae 1625. 4.

Theocriti bucolicum s. potius aepolicum carmen a *Philetico* traductum. Parisiis in aedibus Ascensii. 1510. 4. Antiquiorem editionem supra iam memorare memini.

De editionibus versionis lat. ab *Eobano Hesso* factae, illiusque adnotationum, postea animaduerti, etiam *Clement* in *Bibliothèque curieuse, historique et critique*, vol. VIII. pag. 50 sqq. not. 30. egisse.

Dan. Heinsii oratio habita, quum Theocritum auspicaretur. Lugd. Bat. 1603. 4. *Harl.*

VII. (X.) BION, Smyrnaeus, poeta ^{dd)} alter Bucolicus celeberrimus, cuius mortem suauissimo carmine luxit Moschus, eius aequalis et superstes. Hinc de aetate quoque Bionis constat. Moschus ^{ee)} enim Aristarchi discipulus, teste Suida, fuit. At Aristarchus floruit temporibus Ptolemaei Philometoris circa Olymp. CL. testibus eodem Suida atque Eusebio.

Ex

^{dd)} Teste Stobaeo, ex oppidulo Phlōssa. Suidas in *Θρίκτιος*. Syracusanum faciunt Siculi, ut Io. *Vigintimilius* de poetis Siculis bucolicis cap. 45. et *Antonius Mongitor*. in bibliotheca Sicula, tom. I. pag. 109. vbi de *Bione* agit. *Fabric.* Atque Moschus in epitaphio Bionis, vers. 71 sqq. memorato, Meletis, fluuii, Smyrnæ præterfluentis, desiderio, patriam Bionis, n. Smyrnæ, abunde declarat: cum enim et Homerum diserte vocat *Meletis filios*. In Sicilia tamen meliorem vitae partem transigisse Bionem, verisimile mihi videtur cum *Longapetræo* in vita Bionis et Moschi, et *Bailio* in *Diction. voc. Bion* not. C. tom. I. pag. 566. adde *Craffi* *lthoria* de poeti greci pag. 39 sq. *Harl.*

^{ee)} Longapetræus, gallicus Bionis et Moschi metaphrastes, utrumque putat Theocriti aequali, argumentis vsus non plane inuictis. Itaque malui in Suidæ testimonio acquiescere: nedum

adferri *Jac. Bonanno*, qui in *Syracusa illustrata* lib. II. pag. 286 288. Bionem cum Theocrito eundem facit. *Fabric.* At quia Theocritus vixit tempore Ptolemaei Philadelphi, regis Aegyptiorum, et Moschus in epitaphio Bionis Theocritum excitat ad defunctum communem amicum Bionem carmine celebrandum, adfirmatque, Sicelidem Samium, Lycidam et Philetam, Theocriti aequales, (vid. Theocr. VII. 35 sqq.) deploraturos esse mortem Bionis, ex his a *Bailio* et *Longapetræo* locis citatis, a *Schwerhelio* in vita Bionis pag. L. et *Mansoni* p. VIII sqq. editionibus illorum præmissa, iure colligitur, Bionem Theocriti aetate floruisse, circ. Olymp. CXXIV. et ante Theocritum vita excessisse. Cl. *Saxius* autem in *Onomast.* I. pag. 132. aetatem Bionis et Moschi confert ad A. M. 3858. Olymp. CLVIII. 2. ante C. N. 145. V. C. 607. *Hamberger* vero in *zuverlässigen Nachrichten* vol. I. pag. 380. ad an. mundi 3807. ante C. N. 177. *Harl.*

Ex poematibus Bionis, dorice ^{ff)} scriptis, supersunt haec pauca, lectu sane iucunda: [quae tamen simplicitate et pulchritudine naturali cedunt Theocriteis.]

1) ^{ee)} Ἐπιτάφιος Ἀδωνίδος. Carmen in Adonidis funere, quod Theocrito in MSS. tribui testatur Fulvius Ursinus, ac inter Theocritea Aldus [P] ediderat, praeter *Gambaram*, *Vulcanium*, [et *Ianum Doufam a Noortwyck*, in edit. Vulcanii pag. 71.] nec non *Withfordum* eleganti carmine latino reddidit *Tan. Faber* tom. I. epistolar. pag. 253 sq.

2) Fragmentum, quod incipit Ἰξευτὰς ἔτι κῶρος etc. Ex *Stobaei* serm. LXII. p. 267. cum metaphrasi Grotii. Vbi et alterum fragmentum septem versuum sub eiusdem Bionis nomine legitur, quod incipit: Ἀμῆρες Κυπριόγενεα etc. et a Fulvio Ursino Heinioque est praetermissum.

3) Aliud, Ἀ μεγάλα μοι Κύπρις etc. Ex *Stobaei* serm. LXI. pag. 245.

4) Aliud, Ταῖ Μοῖσαι τὸν ἔρωτα etc. id. pag. 241.

5) Ἐπιθαλάμιος Ἀχιλλέος καὶ Διδάμειας, in Nuptiis Achillis et Didamiae Carmen, quod e duobus MSS. primus edidit, sed postrema parte mutilum Fulvius Ursinus, post carmina novem foeminarum pag. 240. Confer notas pag. 350. et *Gambarae* metaphrasin. pag. 361. [conf. *Lenier* ad Coluth. anim. III. cap. 10.] Exstat et graece in Theocrito Heinii pag. 205. edit. in 4. [est in m. edit. idyll. VII. vbi vid. not. pag. 81 sq. et 88. in edit. Valck. nr. XV. Longapetr. Brunck. et Schwebelii idyll. VIII.]

6) [aliis, 5.] Fragmentum Εἴ μοι καλὰ πέλει τὰ μελῶδρια etc. Ex *Stobaei* serm. LVI. pag. 223. edit. Grotii, quo in loco et alium Bionis versum servavit Stobaeus:

Ὀὐκ οἷδ' εἰς ἡτοίχην ἢ μὴ μάθομεν ποιεῖσθαι

Haec, quae non didici, nunc tandem discere serum est.

Fabric. Hunc versum Brunck. dedit separatim tamquam fragmentum. Ego, Valckearium sequutus, eum praefixi idyllio, quod est in edit. Heskinii et al. loco V.]

6) [Hesk. aliisque nr. quoque VI.] Aliud fragmentum, Εἴλαρος ὦ Μύρσαν etc. Ex eclogis *Stobaei* physicis pag. 147. edit. Grotii. Idem fragmentum e codice *Stobaei Farnesiano* publicavit Fulvius Ursinus pag. 239.

7) Aliud ex ecloga in Hyacinthum [al. inter fragm. Bionis nr. 1. apud Brunck. nr. 12.] Ἀμφασία τὸν Φοῖβον ἔλεν etc. Ex iisdem eclogis pag. 133. Ita autem legendum monuit Theodorus Canterus lib. I. var. lect. cap. 20. non vt alii ediderunt: Ἀμφασία δὲ Βίον ἔλε, vel vt *Ursinus* pag. 246. et in Virgilio, cum gr. scriptor collato, p. 3. vulgavit τὸν βίον ἔλεν. [vide, quae notavi in mea edit. vbi inter fragmenta primum locum occupat, pag. 122.]

8) Aliud:

ff) Inde Moscho dicitur *dorica Musa, Orpheus doricus.*

gg) Non idem ordo et numerus est idylliorum apud editores, quorum alii, vt veteres, et Valck. et Brunck. non separant, et prior, neque eodem tamen ordine numerat XVII. posterior XVIII.

Vol. III.

idyllia: Vulcanitis, Longapetraeus, Schwebelius, Heskin, quem Schier et ego sequuti sumus, minora fragmenta ab integris idylliis et minoribus fragmentis segregant. Longapetr. et Schwebel. numerant IX idyllia et septem fragmenta; Heskin autem X idyllia, et septem quoque fragmenta. *Hartl.*

liiii

8) Aliud: [al. fragm. III.] Μοῖσας ἔρως καλέει etc. ex iisdem eclogis pag. 149.

9) [al. 10.] Aliud: Ὀλβιοὶ οἱ Φιλέοντες etc. ex Stobaei ferm. LXI. p. 247. edit. Grotii, vbi incerto tribuitur, sed Bioni vindicauit Vrsinus e MS. codice. [ap. Longapet. et al. est id VI. et id, quod incipit Ἀμερὺ Κυπρὸ γένεσσι etc. occupat locum nonum, quod ap. Valcken. est nr. XVI.]

10) [al. g. Valck. 16.] Aliud, Ἐσπερὲ τὰς ἀρετὰς etc. ex Stobaeo, eodem loco. Ab aliis Moscho tribuitur; at Bioni adscribit praeter margines Stobaei Arsenius, Monembasiae episcopus, in Apophthegmatis. [vid. not. pag. 108. vbi est idyll. VIII.]

11) [al. fragm. V.] Aliud, Δὺτάρ ἐγὼ βασιλεῦμαι ἐμὸν ὄδον etc. Ex Stobaei ferm. CIX. pag. 463. edit. Grotii. [P]

12) [al. fragm. 2. Valcken. nr. 9. Brunck. nr. 14.] Aliud, Οὐ καλὸν ᾧ φίλος etc. Itemque illud ἐκ θαμνῆς ῥοδάμυγγος, ex Stobaei ferm. XXIX. pag. 131. [Valck. hoc est nr. XI. Brunck. nr. 13.]

13) [al. fragm. 6.] Aliud, Μὴ δὲ λίπῃς μ' ἀγέραςον etc. ex Stobaei ferm. 41. p. 163. qui ferm. pag. 269. etiam hunc Bionis versum operi suo intexuit: [quod in edit. Schwebekii est inter fragm. nr. 6. apud Heskin. et al. est nr. 7. apud Brunck. nr. 17.]

Μορφὴ θηλυτέρῃσι πίδα καλὸν, ἀνὴρ δ' ἀλκά.

Forma bonum muliebri, vigor roburque virile.

Haec Bionis, ut Moschi quoque λείψανα [olim inter Theocritea simul edebantur. vide supra indicem edit. Theocrit. et bibl. Leidensis Catal. pag. 274. sed primum segregata fuerunt in edit. perrara, quae praestantissima dicitur a cl. Morellio in Pinelli catalogo tom. II. pag. 264. nr. 4123.

Moschi et Bionis idyllia, gr. et lat. cum scholiis. Accessit Phanoclis elegia et alia Propertii, curante Adolpho Mekercho. Brugis. H. Golzius. 1565. 4.

Bionis et Moschi idyllia aliquot, ab Henr. Stephano latina facta. Eiusdem carmina non diuersi ab illis argumenti. Venetiis ap. Aldi fil. 1555. 4. Pinelli cat. l. c. pag. 265.

Cl. Manso proleg. pag. LXXXVI. memorat edit. Parisin. 1556. 4. (cui quidem gr. et lat. Theocritus est adiunctus,) et Londinens. 1651. curante Thoma Stauleio. An versio fuit anglica? vid. Acta erudit. 1702. mens. Ian. pag. 46. In vita Stanleii, eius hist. philos. praemissa, dubium videtur, num verterit illa, an ediderit cum textu. Inscriptio haec citatur: *Anacreon, Bion, Moschus, Secundi basia* — cum aliis poematibus. Londin. 1651. 8. Harl.]

Post H. Stephanum in luculentissima editione graecorum poetarum principum Paris. 1566. fol. diligentius collegit Fulvius Vrsinus, ediditque graece cum notis ad calceem carminum nouem illustrium foeminarum. Antwerp. 1568. 8. pag. 233 — 269. subiecta metaphrasi ligata latina, qua Bionem ac Moschum donauit Laurentius Gambara, Brixianus ^{hh}). Ab eo tempore cum

hh) Vrsinus discessit interdum a Stephano. Quaedam primum protulit ex cod. Farnesianae bibliothecae, aliaque restituit Moscho, quae Theocrito inscribebantur. Contendit quoque antiquum

cod. Vaticanum et antiquum cod. medic. Florentinum, qui Philelpho fuit. In notis in illos poetas pag. 349 sqq. adiecit pag. 355. metricam versionem Laurentii Gambarae. Harl.

cum Theocrito edidit graece et latine *H. Stephanus* ann. 1579. forma minore: et addita versione profana semel atque iterum *Ioh. Crispinus*, *Commelinus*, *Dan. Heinſus*, [*Brunch.* in *Analectis poet. gr.* tom. I. pag. 383 sqq. *Valcken.* etc.] Exhibet etiam Bionem et Moschum in poetis minoribus *Radolphus Wintertomus*, Cantabrig. 1652. 1661. 8. Exstant praeterea in corpore poetarum graecorum heroicorum graecolatino *Iac. Lefſii*, Geneu. 1606. fol. — Latino carmine reddidisse *H. Stephanus* iam ann. 1556. Paris. 8. *) lego in Hendreichii *Pandectis Brandenburgicis*, illam *endoors* ego non vidi. At *Bonaventurae Vulcanii* clara est industria, qui cum Callimacho suo Bionem ac Moschum dedit, et felici carmine latino notisque illustravit anno 1584. 12. Antwerpiae apud Plantinum. Valde quoque me adfecit *Deu. Whitfordus*, qui Musaei carmen de Herone et Leandro, Bionis et Moschi idyllia, selecta idyllia Theocriti nouem, et locum ex Iliados M. v. 310 sq. nitide edi curauit, ornata elegantibus imaginibus, in aes incisus, sed longe elegantiore poetica metaphrasi illustrata Lond. 1659. 4. *Fabric.*

[Habet haec Bionis ac Moschi editio, (quae in bibl. Leidenſi, teste catalogo pag. 344. nr. 8. proſtat manuſcripta,) peculiarem inſcriptionem:

Moſchos — Moſchi Syracuſii, Bionis Smyrnaei idyllia. A Bonaventura Vulcanio totidem numeris latine reddita. Cum notis eiusdem. Antwerpiae, apud Chriſtoph. Plantinum. M. D. LXXXIV. (1584.) 12.

Eſt critica raraque editio. Pag. 63 ſq. inſertum eſt *Gerardi Falkenburgii*, ad imitationem Bionis, epitaphium Io. Flemingi, gr. et lat. et pag. 70 ſqq. metricae nonnullorum Moſchi et Bionis idylliorum verſiones latinae, auctoris Angelo Politiano, Iano Douſa, et H. Stephano. In bibl. Leidenſi, (catalog. pag. 261. nr. 213.) eſt exemplar cum notis Iſ. Voſſii adſcriptis. *Hartl.*]

[Docta eſt *Longapetræi* editio, graece cum verſione gallica:

Les Idylles de Bion et de Moſchus. Traduites de grec en vers François. Avec des Remarques. Paris. 1686. 12. conf. *Act. Erud.* tom. I. ſupplem. pag. 99. *Hiſt. Ouvrag.* 87. p. 253. — rec. Amſtel. 1688. 8. et Paris. 1691. Addita ſunt poſt indicem idyllia, gallice ſcripta. — *Longapetræi* verſionem et notas adiecit *Schwebelius* ſuae editioni, notarum vero maximam partem latine ſecit ſuiſque adnotationibus inſeruit *Heskin.*

Scorſum praeter ea prodierunt in lucem Bionis et Moſchi reliquiae:

Brevos — Bionis et Moſchi idyllia ex recenſione Nicolai Schwebelii, Noribergenſis, cum eiusdem animaduerſionibus. (raro criticis, frequentius grammaticis atque antiquariis copioſis.) *Accedunt Verſini, Vulcanii, Stephani, Scaligeri, Caſauboni, Heinſii, Xylandri, Palmerii, Longapetræi notas. Vt et verſiones metricas, gallica Longapetræi et latina Whitfordi. Cum duobus indicibus.* — Venetiis typis et ſumtibus Io. Baptiſtae Paſchalii. 1746. 8.

II III 2

Contextus

ii) Omnino prodijt teſte *Maittaire* A. T. III. pag. 682. qui epistolam *Henr. Stephani* curauit recudendam. Prodiit autem ex fratris officina et inſcripta: „*Moſchi, Bionis, Theocriti idyllia* aliquot ab *Henr. Stephano* latina facta, eiusdem carmina non diuerſi ab illis argumenti, et annotatt. in illa idyllia, et *Propertii* elegia ex libro II.

(*Quicumque ille fuit* etc.) graece reddita. Ex offic. *Roberti Stephani*. Lutet. 1556. 8. Idem *H. Stephanus* euulgauit librum huius ſententiae: *Epistolae, dialogi breues, oratunculæ, poemata* etc. 1577. 8. in quo leguntur *Bionis* ſex et *Moſchi* tria idyllia. *Hartl.*

Contextus est Stephanianus, conf. acrem censuram in Nouis actis eruditor. 1751. Dec. p. 699. cuius auctor fuisse dicitur Carpzouius, V. C. in praesenti Abbas et Theologus Helmstadensis. Rumor quidem erat, a Reiskio illam esse factam. Hic tamen ipse dubitauit, nec tamen, quia reminisci non poterat, omnino negauit in vita sua, ab vxore illius doct. edita pag. 52 sq. At Schwebelius moleste tulit orationis atque iudicii acerbitatem, et scripsit *Refutationem censurat ineptas* etc. Plura vide in Vitiis philologorum, nostra aetate clarissimum, a me editis, tom. II. pag. 121 sqq.

Haud tamen negandum est, multo praestantiorum et cultiorem esse editionem, a nitore typorum etiam commendabilem:

Bionis, Smyrnaei, et Moschi, Syracusani, quae supersunt. Notis Ioannis Heskin, ex aede Christi. Oxonii MDCCXLVIII. mai. 8.

Conf. Noua acta erudit. Lipsiens. 1750. pag. 481 sq.

Βίωνος — Bionis et Moschi Idyllia cum metaphrasi latina et notis integris Fuluii Vrsui, Bon. Vulcanii, Henr. Stephani, Ios. Scaligeri, Is. Casauboni, Don. Heinssii, Guil. Xylandr. Iac. Palmerii, nec non selectis Longapetrati, Nicolai Schwebelii et Io. Heskin. Recensuit M. Io. Adam Schier. Lipsiae, apud Io. Ge. Loewium, 1752. 8.

Fundus fuit edit. Schwebeliana, ex Heskiniana aliisque hinc inde correctis. — Schierianam, ex edd. Valckenarii, Brunckii et aliorum, emendatam, operis dederam et foras exire iussi editionem:

Bionis, Smyrnaei, et Moschi, Syracusani, quae supersunt, cum notis Io. Heskin integris aliorumque selectis, gr. et lat. Recensuit suasque animadu. adiecit Th. Ch. Harles. Erlangae sumtu Wolfgangi Waltheri. 1780. min. 8.

Contextui varias lectiones et coniecturas subieci; separatas autem a contextu posui animaduersiones post carmina fere singula.

Βίων καὶ Μοσχός. Bion und Moschus von I. C. F. Manso. Gothae, 1784. 8. cum notis eruditis, germanice scriptis. Ordo est mutatus et graecus textus caret accentibus: ei opposita est versio germanica eaque metro bucolico. Praemissae sunt duae commentationes; altera de vita, altera de poematibus Bionis et Moschi. — Quaedam Bionis et Moschi recepi in Anthologiam gr. poeticam.

[*Bionis et Moschi idyllia, et quae praeterea exstant, graece et latine cum notis editis selectis, recensuit suasque adnotatt. adiecit Lud. Henr. Teucherus, Lips. 1793. 8.*]

Quod utriusque carmina, in alias linguas conuersa, aliquoties cum Theocriteis comparuerunt, et supra in Theocrito sunt enumerata, paucis hic alias versiones memorabo: quaedam tamen idyllia frequentius sunt translata: quorum anxia enumeratio quid multos iuuat, equidem non video. Latinas, ni fallor, plerasque Vulcanius et Valekenarius reddiderunt.

Bionis carmina et Moschi epitaphium Bionis carmine trochaico latine redditum ab *Ernesto Guil. Hgtio*, Franequerae 1772. 8. rec. in Valcken. editione.

Gallice praeter Longapetraeum verterunt *Poinfinet de Sivry* cum Moscho, Anacreonte, Sapphone et Tyrtaeo, metrice, Paris. 1758. 12. et *Montenet de Clairfons* cum Moscho et Anacreonte, Hafniae 1775. 12. 1780. 4. prosaica oratione.

Anglice;

Anglice; anonymus Cantabrig. 1761. 12. — *Green* cum Anacreonte et Moscho, Londini 1768. 12. — *Langhorne*, mortem Adonis. Londini 1757. 4.

Germanice; anonymus, cum Anacreonte, Moscho et Sapphone, Berolini, 1787. 8. — *Comes de Stollberg* idyllium I. Bionis et I. Moschi in carminibus, e gr. lingua versis. Hamburg. 1782. — *Gedichte* mortem Adonidos in libello muenstruo, germanice scripto.

Italice Bionis ac Moschi quaedam aliquoties eum Anacreonte et Theocrito. vid. *Pai-tonium*.

Georg Guil. Koeleri, commentatio critica de quodam *Bionis* loco, (VIII. 8. 9.) et noua eiusdem editione. Ienae 1771. 4. *Harl.*]

VIII. (XI.) Fuere et alii *Biones*, de quibus viri docti ad *Laertium* IV. 58. [Diog. Laert. compilauit *Endocia* pag. 24.] *Bionos* sermones pro satyricis dixit Horatius a Bione Borysthenite, de quo, ut de Smyrnaeo quoque nostro, vide e recentioribus, si placet, praestantissimum Baelium in Lexico. *Bion Proconnesus* fuit ille Theognidis aequalis, cuius meminit Plutarchus lib. de auditione. *Bion*, rhetor, videtur citari ab *Agathia* lib. II. *Bionem*, Solensem, respicit Plutarchus Theseo, historicum adpellans. Forte *Bionem* Democriteum [P] laudat *Plinius*, quum utitur eius libro *περί δυνάμεων* siue de virtutibus herbarum, indice libri XXVIII. *Bion*, Rhodius, in Simmiae (de quo infra) *πελέκες* memoratur. De *Bione*, tragico, dixi lib. II. cap. 19. [adde *Craffi* hist. poet. graecor. pag. 90.]

IX. (XII.) MOSCHVS, Syracusanus, quem nonnulli cum Theocrito confuderunt, ut supra ⁴⁴) ex auctore vitae Theocriti adnotaui, ab eo haud dubie diuersus fuit, cum Theocriti, cuius sui, meminerit in Epitaphio Bionis vs. 99. *ἐν Συρακούσις Θεόκριτος*. Distinguit etiam Seruius, notans, quod Virgilius voluerit Theocritum imitari, Syracusanum, *melio-rem Moscho et ceteris; qui Bucolica scripserunt*, quamquam Moschum Theocrito superiorem esse, Fontenellus non dubitauit in diss. de ecloga. Longe etiam post vixit Moschus sub Ptolemaeo Philometore, ut ex Suidae ⁴⁵) testimonio constat, qui eum docet fuisse discipulum Aristarchi, grammatici, grammaticum et ipsum. Idyllia eius Theocriteis iam pridem intermixta fuerant ab eo, qui Bucolicorum poetarum corpus temporibus Artemidori, Grammatici,

liiii 3

44) Supra §. I. nota b.

45) Suidae verba sunt: *Μόσχος Συρακῆσις, Γραμματικὸς, Ἀριστάρχῃ γνώριμος. Οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος ποιητὴς μετὰ Θεόκριτον τῶν τῶν βουκολικῶν ὁρμημάτων ποιητῶν. Ἐγραψε καὶ αὐτὸς βουκολικά.* *Fabric.* conf. *Craffi* historia de poeti greci, pag. 351 sq. in primis *Mongitor.* in bibl. Sic. II. pag. 82 sq. qui multorum diuerfa iudicia recenset. *Saxius* in *Onomast.* I. pag. 132. et *Hamberg.* in *zuverläßf. Nachr.* I. c. adserunt Moschum cum Bione eidem aetati. *Barnef.* in vita Theocriti p. 45 sqq. scribit, Moschum claruisse sub Ptolemaeo Physcone inter Olymp. CLVIII et CLXV. adeoque fere cen-

tum annos post Theocritum, vbi quoque multus est de supplemento, quod Musuro tribuitur; et *Barnef.* putat, a Musuro in antiquo cod. repertum esse. adde *Wartoni* notas. Contra *Manso* pag. 34 sqq. *Prolegom.* Suidae testimonium infringit, verba *Ἀριστάρχῃ γνώριμος* alienum supplementum iudicat, et quatenus Moschus dici potuerit *grammaticus*, ingeniose docet, atque Moschum fuisse aequalem Bionis euincit. Idem de aliis poetis, a Moscho in epitaphio Bionis vs. 94 — 97. laudatis, *Asclepiade*, s. Sicelide, h. e. Siceli filio, *Lycida* et *Phileta*, disserit: de quibus quoque vid. *Barnef.* in vita Theocriti, p. 46 sqq. *Harl.*

matici, collegerat, sed separata studio virorum doctorum, H. Stephani maxime Fuluique Vrsini, licet non plane certum sit adhuc, illane omnia, quae sub Theocriti nomine hodie leguntur, (vt Idyllium XX. et XXVIII.) illius, an potius Moschi sint, et vicissim nihil ne ex his, quae Moscho adscripserunt viri docti, ad Theocritum auctorem sit referendum. [sed iure dissentit a Fabricio *Warton* in praef. tom. I. pag. XI.] Quae vero *Moschi* nomine hodie leguntur, haec sunt Venerem et amores spirantia: [quae vero non eodem ordine in omnibus prostant editionibus.]

1) Ἔως δραπέτης, *Amor fugitiuus*. Vertit carmine praeter Gambaram, Vulcanium, Metkerkum, Whitfordum, Politianus tom. II. Opp. pag. 341. Exstat quoque in Anthol. epigr. lib. I. cap. 27. [ac in cod. Medic. Antholog. vid. *Bandin.* III. p. 111.] Vide et *Stobaei* florileg. ferm. LXII. pag. 255. 257. cum metaphrasi Grotii. [In *Stobaei* floril. Gesneri p. 391. 392. In italicam linguam saepe translatus est hoc idyllion. vid. *Paitonum* l. m. II. pag. 250 sqq.]

2) Εὐρώπη, ad quod idyllion referendus Casaubonus cap. 22. lect. Theocritic. In duobus codicibus MSS. diserte tribui Moscho, testatur Fuluius Vrsinus pag. 352. licet inter Theocritea olim editum, et inter Moschi idyllia praetermissum sit a gallico metaphraste Longa-petraco. *Fabric.* Exstat quoque in cod. Augustano, in quo inscribitur Μόσχος Σικελιώτης Εὐρώπη, in codice Veneto D. Marci cod. DXXII. in catal. pag. 282. cum *Theocriti* Syringe, additis scholiis, et cum aliis: in cod. Mediceo, secundum Bandinii catal. tom. II. pag. 142. *Moschi Europa, amor fugitiuus et Megara uxor Herculis.* — ibid. pag. 692. est *Moschi amor fugitiuus.* ibid. tom. III. pag. 425. nr. II. *amor fugitiuus.* Tum *Europa* Moscho tributa in alio codice, de quo *Crusius* in Turco-Graecia pag. 394. In Parisinis codd. non fuit reper-tum, teste Valckenario. In cod. LXVI. bibl. Vindobonenf. nr. 8 — 10. continentur *Moschi* idyllium, *Epitaphium Bionis*, sed inscriptum: Μόσχος ἢ Θεοκρίτης, Σικελιώτης, ἐπιτάφιος Βίωνος, βεκόλης ἐρωτικῆς, tum *Europa*, cuius initium: τῇ αὐτῇ Μόσχος Σικελιώτης Εὐρώπη. *Lambec.* quidem in commentar. tom. VII. pag. 233. existimat, perperam adtribui *Moscho*, et Theocritum fuisse auctorem; sed errat, et Kollarus in nota monet, in cod. meliori iure id idyll. vindicari Moscho. Tum sequitur *Moschi amor fugitiuus*, et *Megara, uxor Herculis.* In *Nesseli* Catal. bibl. Vindob. part. IV. pag. 149. idem codex citatur, at numeratur CCCXI. ac *Nessel.* *Lambecii* iudicium perperam sequitur de cod. *Guelferbyt.* et imitationibus huius idyl-lj. vid. quae notaui in Introduct. in hist. L.*Gr. I. pag. 560 sq. *Harl.*

3) Ἐπιτάφιος Βίωνος (βεκόλης ἐρωτικῆς) carmen in funere Bionis, de quo iam dixi, poetae bucolici. *Fabric.* In cod. Coislin. teste Montfauc. pag. 226. tribuitur *Theocrito.* In eadem bibl. Coisl. pag. 455. codex continet exercitationes grammaticas in quaedam carmina, ex variis auctoribus excerpta et alia prosa descripta. Citantur Posidippus, Crates, Metrodo-rus, *Moschus.* — *Theocrito* tribuitur illud idyllium ab *Eudocia* p. 408. et duo versus (6. 7.) ex eo adferuntur. conf. quae notaui ad hoc idyll. pag. 225 sqq. — *Moschi* epitaphium Bionis cum doctissimis quibusdam adnotationibus adiecit *Valcken.* calci libri, Virgilii collatione scri-ptorum graecor. illustrati, pag. 76 sqq. pag. 81 sq. miratur, qui tandem criticis potuerit in mentem venire, sex istos versus, qui nonagesimum tertium proxime sequuntur, esse *Marci Musuri*, ad codicis Aldini lacunam supplendam ab homine poetico scienter edolatos: *Moschus* quidem nomen in editione sua versui 94. Fuluius Vrsinus adiecit: at *Valcken.* cum *Ios. Scali-*
gero,

gero, emendatt. in Moschum pag. 231. putat, eos a Musuro in cod. vetusto repertos, et esse veros Moschi filios. Adde eiusdem notam in edit. Theocriti, Bionis et Moschi, ad vers. 94. pag. 361. *Barnesum* amplis verbis illos vindicare Moscho, iam in nota antecedenti obseruavi, adde, quae notauit ad illos versus pag. 217 sq. et pag. 244. *Harl.*

4) *Μεγάρα*, *Megara*, vxor Herculis. [P] *Fabric.* Moscho vindicatum hoc idyllium in codicibus Vindebon, aliisque, quos Mich. Sophianus, Stephan. et Vrsinus viderunt. *Harl.*

5) Fragmentum, quod incipit: *Τὰν ἄλλα τὰν γλαυκὰν* etc. ex Stobaei sermone LVII. pag. 229. edit. Grotii. [edit. Gesneri pag. 377. in edit. Stobaei Veneta et MS. Leid. adscriptum, *ἐκ τῶν Μόσχου βυκολικῶν*, notante Valcken.]

6) Aliud: *Ἥρα Πᾶν Ἀχῶς τῆς γέγονος* etc. ex Stobaei sermone LXI. p. 247. *Fabric.* In edit. prima Trincauelli et cod. Leidensi adscripta leguntur: *ἐκ τῶν Μόσχου τῶ Σμελῆς βυκολικῶν*, teste Valckenario. *Harl.*

7) Aliud: *Ἀλφειὸς μετὰ Πίσσαν* etc. ex Stobaei sermone LXII. pag. 265. edit. Grotii, [edit. Gesneri pag. 400.]

8) Epigramma Hexastichon *εἰς ἔρωτα ἀροτριῶντα*, in *Amorem arantem*, ex Anthologiae lib. IV. cap. 12. pag. 409. ^{mm)} *Fabric.* — *Valcken.* adiecit ex Anthologia I. cap. LXXX. 3. tres versus quos Moschi, et certe bucolicos, nec adeo similes alios in Anthologia graeca reperiri iudicat: *Αἶθε πατὴρ μ' ἐδίδαξε* etc. — Theocriteum idyllium, *Ῥαρις*, inter Moschi carmina recepit et explicuit Heskin. Ad Moschum quoque refert *Mongitor* l. c. II. pag. 83. Theocriteum idyllium, *Helena's epithalamium*. Idem de reliquis Moschi idylliis, eorumque auctore, versionibus etc. differit, pluresque laudat viros doctos. — Idem *Moscho* nostro cum Vigintimillio, (suspicante, operis, in quo de aliis nationum vocabulis pertractatum fuerit, partem fuisse.) tribuit opus, ab *Athenaeo* II. cap. 10. pag. 485. citatum: *Expositio rhodiorum vocabulorum*, et aliud opus, *de Machinis*, cuius librum quintum citat *Athenaeus* XIV. cap. 8. pag. 634.

Progr. inscriptum: *uberior explicatio et comparatio Idyll. II. Moschi*, adieceram Anthologiae meae gr. poet. edit. Noriberg. 1775. pag. 256 sqq. Bionis et Moschi loca quaedam tentarunt aut explicuerunt *Tomp.* in emendatt. in Suidam et Hesychium, tom. II. III et IV. *F. Jacobs* in Specimine emendationum in auctores veteres etc. (Gothae 1786.) cap. XI. pag. 53 — 57. *Doruillius* in animaduersion. ad Charitona et *Pierfon* in Verisimilibus, aliquoties. *Harl.*

Editiones et interpretes Moschi vide, si lubet, paullo ante in Bione.

X. (XIII.) Fuerunt et alii Moschi. 1) Antiquissimus Sidonius, physiologus et historicus, (licet hos distinguat doctiss. Seldenus,) de quo dixi lib. I. cap. 28. §. 4. et ad Sextum Empiricum pag. 621. not. L. 2) *Moschus*, Epicuro antiquior, cui et Cleandro amicis suis gastrologiam dicauit Archestratus opsodaedalus, teste Athenaeo VII. pag. 278. 3) *Moschus*,
cuius

^{mm)} Respici hoc 2. *Tibullo*, putabat Brouckhus. Eleganti metaphrasi donauit Politianus, quam III. 3. 4. *verbaque aratoris rustica discit amor*. Brouckhusius ibidem exhibet.

cuius μηχανικά, atque 4) alius, ni, fallor, grammaticus, cuius ἐξηγήσιν Ῥοδιακῶν λέξεων citat Athenaeus, [quos a Moscho bucolico haud diuerfos putasse Mongitorem, supra iam adnotauimus. adde *Manso* in narratione de Bione et Moscho, eius editioni praefixa.] 5) *Moschus*, citharoedus, de quo Suidas. 6) *Mochus* siue *Moschus*, medicus, cuius mentio apud Galenum I. de composit. medicament. 7) *Iohannes Moschus*, qui vixit circa annum Christi 630. scripsitque Vitas Patrum, siue Pratum spirituale graece libris X. et cap. 186. meminit *Moschi*, Tyrri mercatoris. 8) *Demetrius Moschus*, diu post clarus, cuius de *Helena et Alexandro* carmen graece editum est Parisiis cum latina *Pontici Virunii* versione et insigni praefatione, 4. vid. *Diarium Venetum*, *Giornale d'Italia* tom. 24. pag. 277. *Demetrii Moschi* argumentum in *Orpheum de lapidibus* saepius excusum est. Eius epistolas ad Ponticum Virunium memorantur in diario Veneto, tom. 24. pag. 283. 9) Sub *Moschi*, Lacedaemonii, disciplina, viri in omni virtutum et doctrinarum genere totius Graeciae consensu excellentissimi, quinquennium se moratum in Graecia, testatur *M. Antonius Antimachus* praefat. ad Georgii Gemisti orationes, a se versas.

Praetereo recentem saeculi XVII. scriptorem *Franciscum Moschum*, Niuellensem, de quo Valerius Andreas in bibliotheca Belgica et in Athenis Belgicis Franciscus Sweertius.

XI. (XIV.) SIMMIAS a Parthenio cap. 33. Eroticon, Hephaestione, Athenaeo, aliisque Rhodius recte adpellatur. Suidas; [et, quae eum descripsit, *Eudotia* pag. 386.] Σιμμίας Ῥόδιος Γραμματικός· ἔγραψε γλώσσας βιβλία γ'. ποιήματα διάφορα βιβλία δ'. Quae sequuntur apud Suidam, ad Simonidem Amorginum, vetustissimum iambographum, non ad Simmiam spectant, vt notarunt Ionsius pag. 23. de scriptoribus hist. philos. et Vossius de poetis graecis p. 59. Itaque emendandum, quod idem Ionsius p. 15. ex loco mutilo vel confuso Suidae Simmiam patriam Samium fuisse contendit: de Simonide enim accipienda sunt verba: ἦν δὲ ἐξ ἀρχῆς Σάμιος. ἐν δὲ τῷ ἀποικισμῷ τῷ Ἀμοργῷ^{ππ)} [P] ἐστάλη καὶ αὐτὸς ἡγεμὼν ἀπὸ Σαμίων, ἔκτισε δὲ Ἀμοργὸν εἰς γ' πόλεις Μινωάν, Αἰγιαλὸν, Ἀρκεσίμην, γέγονε δὲ μετὰ υς^{ππ)} ἔτη τῶν Τρωϊκῶν. Ἐγραψε κατὰ τινὰς πρῶτος ἰάμβους καὶ ἄλλα διάφορα, Ἀρχαιολογίαν τε τῶν Σαμίων. De aetate *Simmias*^{pp)} nihil magis constat, quae antiquiorem ipsum fuisse non modo Meleagro Gadareno, qui inter eos, e quibus coronam epigrammatum graecorum circa Olymp. CLXX. collegit, *Simmias* meminit,

Σιμμίας το κλέδες Νικανότα ἐπὶ Φαίητα
τίμωσαν, βροτῆρ δ' ἀχρεῖα Σιμμία.

sed et iuniorem *Simmia* fuisse *Philicum*, Corcyraeum, Theocriti aequalem, tragicumque ex iis, qui Ptolemaei Philadelphi aetate circa Olymp. CXX. sub Pleiadis nomine clarebant, testatur

ππ) De *Simonide* hoc Amorgino et aliis huius neminis dixi lib. II. cap. 15. vt de Amorgo, Samiorum colonia, praeter Holstenium ad Steph. consules *Laur. Begeri* spicilegium antiquitatis pag. 10. 11. et *Harduinum* in numis ciuitatum illustratis pag. 39. At de *Simmia*, Thebano et Syracusano, lib. II. cap. 23. §. 42.

οο) Hoc est annis post Troiam captam 406.

adeoque biennio ante primam Olympiadem. At Ionsius pag. 23. habet 506. quasi legeretur apud Suidam φρ', vt incidat aetas in Olymp. XXVI.

pp) Aetas eius adligatur a *Saxio* Onom. I. pag. 91. circ. Olymp. CXVIII. i. ante Chr. nat. 306. V. C. 446. ab *Hambergero* A. M. 3687. ante Chr. nat. 297. alii, intra Olymp. CXX — CXXIV. *Hark.*

testatur *Hephaestio* in *Enchiridio* pag. 31. ubi de choriambico hexametro agens quum dixisset, Philicum eius sibi inuentionem, tamquam auctori, tribuere, *ψεύδεται δὲ*, inquit, *πρὸ γὰρ αὐτῆς Σιμμίας ὁ Ῥόδιος ἐχρήσατο ἐν πελέκει*. Ex eius poematis, quorum nonnulla citat *Hephaestio* p. 26. 35. 43. et *Athenaeus* XI. pag. 491. a quo laudatur *Simmiae* (Γοργῶν.) *) pauci ad nos peruenerunt griphi, siue difficiles lusus:

1) Ὄν Οὐμ siue carmen, oui figura, memoratum eidem *Hephaestioni* pag. 65. Ταύτης δὲ τῆς ἰδέας ἐστὶ τὸ ὦν τῆς Σιμμίας καὶ ἄλλα πάγνια. Confer pag. 168. In scholiis graecis, quae msta seruantur in codice Palatino, notatur, versum primum iungendum esse ultimo, secundum penultimo, et sic deinceps ἀπὸ τῆς πρώτης ἤξει ἐπὶ τὸ τελευταῖον, καὶ πάλιν ἐπανιὼν ἀναλόγως. Φησὶ δὲ ὁ νῆς· Τῆτο τὸ ὦν ὁ ποιητὴς Φησὶ ἐξ ἀηδόνος γενέσθαι καὶ τῆς ἐαυτῆς φροντίδος etc. *Fabric.* Atqui hic codex Palatinus in Vaticana bibliotheca superesse videtur. Brunckius enim, qui in *Analectis* poet. graecorum tom. I. pag. 204 sqq. reposuerat *Simmiae*, Rhodii, epigrammata, tum *πτέρυγας* et ὦν atque *πέλεκυν*, pag. autem 412. *Dofadae* aras, in lectionibus et emendationibus, tom. III. pag. 38 sqq. varia adnotat. Ad epigramma II. obseruat, cod. Vatic. habere nomen auctoris Σιμμίας, non addito gentili: esse autem *Simmiae*, *Thebani*, Socratis auditoris, non Rhodii, cui se male adscripsisse confiteretur. De quarto epigrammate vide *Dorville* in miscellan. obseruat. vol. IX. pag. 114. et ad *Chariton.* pag. 522. a Brunckio iam laudatum. Tum pag. 40 sqq. vetera scholia, eaque vetusta, quae codex habet Vaticanus, quibusque *Salmasius* in explicandis hisce ludicris usus erat, e tenebris eruta ita reddidit Brunckius, ut codicis lectiones vbique repraesentaret aut in textu, aut in notis subiectis. Oui titulus hic est *Βησαντίνος Ῥοδῖος ὦν ἀηδόνος*, addito scholio *Βησ. ἢ Δοσιάδα, ἢ Σιμμία. ἀμφοτέροι Ῥόδιοι*. Sequuntur 1) ἐξήγησις τῆς πελέκεος· εἰς τὸν βῶμον Α. σχόλιον· 2) ἄλλο σχόλιον· 3) ἄλλως· 4) Ea, quae ex scholiis ad alas protulit *Salmasius*. *Harl.*

2) Πτέρυγες. Alae siue carmen, binas alas referens. Hasce alas et bipennem *Simmiae* citat *Hephaestio* pag. 31. In alis amor loquitur, αὐτὸς ὁ ἔρως ὑπὲρ ἐαυτῆς λέγει. Schol. instum in cod. Palatino.

Illustrauit praeter *Salmasium* *Fortunius Licetus* *Encyclopaedia*, quam vocat, ad alas diuini amoris, a *Simmia* compactas. Patav. 1640. 4. *Fabric.* Germanice vertit vna cum *Moschi* amore fugituo, et pulcre explicuit cl. *Car. Gottlob Sonntag* in libello: *Zur Unterhaltung für Freunde der alten Literatur.* fasc. I. Rigae 1790. 8. pag. 28—43. *Harl.*

3) Πέλεκυς, bipennis, bisacuta, Bruto II. 305. [formam vide apud Erhardum ad *Petron.* Satyr. cap. 132. pag. 627. edit. I. Burmann.] siue carmen figurae securis ἀμφιπέμης, (cui Aegyptum adsumilari scribit *Scylax*, et qualem passim memorant veteres, ut *Apollonius* I. Argonaut.

qq) Alia *Simmiae* poemata duo laudauit *Stephan.* in Ἀμυνδαί· Σιμμίας ἐν μυσί. Idem in Ἑμπί· Σιμμίας ἐν Ἀπόλλωνι. adde *Tzetzae* *Chiliad.* VII. hist. 144. *Fabric.* *Tzetzes* seruauit ex carmine, Ἀπόλλων inscripto, fragmentum XIII. versum, quod reddidit *Brunck.* in *Analectis* vol. II. p. 525. et in lection. tom. III. p. 235. animadu-

tit, posteriores quinque emendatos esse a *Salmasio* in *Exerce.* *Plinianis* p. 707. qui vero, ait, male scriptum poematis, vnde excerpti sunt, titulum pro auctoris nomine accepit, vnde eos, tamquam *Apollonis*, laudat, quum sint *Simmiae* in *Apolline*. adde eundem ibid. tom. III. lectionum pag. 39. *Harl.*

Argonaut. vf. 68.) In hoc poematio ἀντιθετικῶ post primum versum legendus est ultimus, post secundum penultimus atque ita deinceps ^{rr)}. Similiter etiam in Ouo. Sed in alis aliter se rem habere, contendit Salmasius, contra auctoritatem Hephaestionis, ut existimo, et ut ipse Salmasius fatetur, utriusque scholiastae graeci, tum illius, cuius scholion breue editum est, tum inediti *Holoboli*, rhetoris. Manubrium, securi aptatum a sciolo, non esse Simmiae, praeter Salmasium notat If. Vossius ad Scylacem pag. 103 sq. Erudita in hos [P] griphos Claudii *Salmasii* commentaria prodierunt Paris. 1616. 4. atque iterum in Museo philologico historico secundo *Thom. Crenii*, Lugd. Bat. 1700. 8. Ante Salmasium hos Simmiae difficles lusus illustrauerat *Claudius Auberius*, Triumvirianus, cuius versio et commentarius legitur in editionibus Theocriti Crispinianis, [et in Georgicis, bucolicis ac gnomicis vetustissimorum auctorum.] Versio etiam in utraque Heiniana. Vti versio *Rich. Esii*, e soc. Jesu, apud *Ioseph. Blancanum* in locis mathematicis Aristotelis ad quaeft. mechan. XIX. Videndus etiam *Fortunius Lisetus* in Encyclopaedia ad Epei securim, quam ille a Simmia compositam non dubitat, Bononiae 1637. 4. Ouum adgressus quoque emendare *Iosephus Scaliger*, sed infeliciter, quia ordo legendi viro docto non suboluit. In bipenni Salmasius suppositum non dubitat versum, quem editiones manubrii loco exhibent: τὸν βίῳν κλυτοῖς ἦσε θεοῖς ὃς εὖρε ῥοδοῖ γεγαῶς πολύτροπα μένος μέτρα μολπᾶς. Simmiam enim de industria πελεκκὸν siue σελεὸν omisisse, quoniam, quae diis dicabantur arma et instrumenta, moris erat prius mutilare, ne in vsus hominum cedere possent. Vide Hesych. in Καταγύλας.

XII. (XV.) DOSIADAS ^{ss)} quando vixerit, non constat: neque admodum refert multa notasse de viro, qui nihil aliud posteris reliquit, quam vnum vel alterum γῆφον siue poemation, misera, (ut vere Lucianus ^{uu)}), hoc est obscurissima compositum dictione, veluti lectoribus, quoscumque nacturum se ausus est sperare, crucem fixurus. Patria fuisse Rhodium, colligunt viri docti ex his verbis scholii graeci ad ouum Simmiae: Βησαντίνῃ ^{uu)} ῥοδίῃ αὖν ἢ Δωσιάδα ἢ Σιμμίῃ, ἀμφοτέρω γὰρ ῥοδιοι. Superest huius Dosiadae Βωμός, Luciano memoratus, siue poemation arae figuram, non cubicam, sed quales vetustiores aras, Ionicas praesertim, testatur fuisse *Nicomachus Gerasenus* ^{vv)} ἀνισόπλευρον referens, versibus XXVII. quorum postremus est: Δωσιάδα Βωμός, ὃν Μῆσαις ἔτασεν ἐν γᾶ. Incipit a versu ὁλὸς ἔμε λιβερός ἱρῶν. Hanc aram e codice Palatino Anthologiae descripserat *Claudius Salmasius* et cum *Ios. Scaligero* communicauerat, qui ei interpretationem suam et castigationes in epistola transmisit, quae legitur inter epistolas Scaligeri CCXLVIII. in eius Opusculis posthumis,

rr) *Holobolus*, rhetor, schol. mistis, ὁ πῖλεως ἀκαυνοῦνται ἔται· τὸ πρῶτον συνάπτεται τῷ ὑστάτῳ etc.

ss) *Dosiadae* nomen pro, *Dosithei*, reddendum elegantissimo Mureto tom. II. orat. 8. p. 286.

tt) *Lucianus* Lexiphane tom. I. pag. 839. Τὰ δὲ πᾶσι περὶ μέτροις παραβάλλον, καθάπερ ὁ Δωσιάδα βωμός ἐν ᾧ, καὶ ἡ τῷ Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρῃ, καὶ ᾧ τις ἔτι τῶν τῶν ὀνὴν ἀκαυνοῦνται. add. Salmas. de Hellenistica pag. 124 et 134.

uu) Huius, ni fallor, Bisantini epigramma legitur lib. I. Anthologiae cap. 42. pag. 91. Occurrit et eius nomen in marginalibus Stobaei serm. CXV.

vv) *Nicomachus Gerasenus* lib. II. Arithmeticae pag. 55 sq. *Boethius* II. 25. Arithmet. Theo Smyrnaeus pag. 66. οἱ δὲ πάσαις ἀνίσκει τὰς πλεονεξίας ἀνίσκει ἀνίσκει ἀνίσκει, βωμίσκοι καλῶνται. Confer *Pappum* lib. VII. preposit. 135. Icones eiusmodi Ararum apud *Gruterum* inscription. pag. MXVII et MXXIV.

mis ^{ww}), Parif. 1610. 4. p. 469. Deinde Salmafius ipse cum versione [P] sua et erudito commentario aram istam edidit, aliisque huius generis poematiis adiunxit. Parif. 1619. 4. ^{xx}) Hic saepe discedit a Scaligeri sententia, et subinde prouocat ad scholia graeca siue glossas veteres, quas ex MS. codice optandum erat integras simul edidisse. Salmasii commentarius recusus, est in Museo philologico et historico secundo Tho. Crenii. *Fortunius* vero *Licetus* in Encyclopaedia ad Aram Myslicam Nonarii Terrigenae Anonymi Vetustissimi. Patav. 1630. [1640. in Hummelii supplem. bibl. libror. rar. vol. III. pag. 146.] 4. ^{yy}) postquam in medium attulisset et oppugnasset expositiones, quas dixi Scaligeri et Salmasii, retulissetque *Bartholomaei Soueri*, *Felicii Ofii*, et *Bartholomaei Vecchii* interpretationes, ipse negat, hanc aram esse Dosiadae, quod Lucianus tantum βωμὸν, non βωμὸς ab eo scriptos, memorat, difficilemque esse testatur: cum altera ara, (de qua mox,) sit difficilior, adeoque Dosiada dignior, et in codice Palatino habuerit subscriptum versum, Δωσιάδα βωμὸς ὃν Μύσαις ἔτασαν ἐν γῶ. Sed hunc versum Salmafius haud dubie auctoritate *Holoboli*, rhetoris, (qui scholiis graecis utramque aram illustrauit,) vindicat priori arae, cui etiam longe melius, quam posteriori conuenit. Deinde Luciani locus non magis huic, quam alteri obstat arae, quum utraque griphum contineat, satis difficilem. Neque illas facile coniecturas suas lectori probabit Licetus, qua vel Gaditanum aliquem vel Pythagoricum facit auctorem, Simmiamne. Nec denique interpretationem, praecipue qua versum 15. Εἰνὰς μ' ἔτευξε γηγενὲς exponit non de nouem Musis, sed de nescio quo Nonario, terrigena poeta, poemati auctore pag. 139 sq.

XIII. (XVI.) Praeter hanc altera quoque *Ara* exstat et in Theocriti editionibus legitur, quae incipit εἰμάρσενός με σήτας, versibus XVIII. Hanc in Romana Theocriti editione ann. 1516. 8. primus edidit *Zach. Calliargus* admodum corruptam, sine titulo. In editione Theocriti, Veneta ann. 1543. ex officina Farrea, *Meursius* III. 17. Attic. lection. legit haec verba sub initium graeci ad illud poemation scholiastae, qui in aliis poetae editionibus desideratur: Ὁ δὲ τῶν μέτρων ἑποσὶ βωμὸς Ὡδιάδα τινὸς εὐρημα. Vnde ipse Δωσιάδα nomen recte restituit, sed minus firmiter inde collegit, huius quoque Arae Dosiadem esse auctorem: quum graeca verba ita exponi possint, vt Dosiades pro inuentore huius scribendi generis, non pro auctore ipsius arae habeatur. Facile tamen ob vocabulum ἑποσὶ credo, *Dosiadam* scriptori scholii pro auctore habitum, de cetero aequae ac nobis obscurum [P] fuisse, quoniam ait Δωσιάδα τινός. Scholia *Holoboli*, rhetoris, in hanc aram secundam etiam in cod. Mediolanensi exstant, quorum initium: ὡς ἀπὸ τῆ βωμῆ ὁ λόγος. ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ βωμὸς, ὃν ἔτευξεν καὶ κατε-

Kk kkk 2

σκεύασεν

^{ww}) Haec editio recusa Francof. 1664. 8. itaque fallitur *Tho. Crenius* in Museo philologico et historico tom. II. pag. 184.

^{xx}) Vers. septimum corrigit *La Crozius* in epistola ad Io. Christoph. Wolfium, in *Fabricii* B. Gr. lib. V. cap. 6. vol. VI. pag. 794 sq. et monet, ἀποσπῆσθαι esse in eo carmine, et litteras, quae versuum initium constituunt, si ordine legantur, hanc sententiam efficere: Ὀλύμπῳ πολλοῖς ἔτισι θυσιάς, *Olympie multis annis sacrifices*. Hinc coniecit,

hanc aram dono missam fuisse *Olympio* cuidam, poetae ignoto, siue die illius natali, siue Saturnalibus. Eadem epistola Crozii reperitur in thesauro epistolico Lacroziano, tom. III. pag. 256 sq. *Harl.*

^{yy}) *Fortunii Liceti* Encyclopaedia ad aram Lemniam Dosiadae, poetae vetustissimi etc. Parif. 1635. 8. conf. *Jordan* hist. de la vie de M. de la Croze, part. I. pag. 136. adde *Valcken.* Diatrib. ad Euripidis *Hippolyt.* cap. XI. p. 126 sqq. *Harl.*

σκαύαεν ἱάων ὁ Μίροψ, ἦται ὁ Θεσσαλός. Latina huius arae interpretatio, quae in Crispinianis et Heinlianis Theocriti editionibus legitur, est *Ioh. Aurati*, emendationes *Guil. Canteri*, et si neutra probantur *Salmasio*. In omnia quoque alia abijt *Hugo Grotius*, qui aram illam interpretatus est pag. 67. ad Aratum. Viginti fere annis post prodiit *Claudii Salmasii* expositio, et commentarius Parisiis ann. 1619. 4. editus, et in secundo Museo *Tho. Crenii* recusus. Neque haec satisfecit *Jf. Vossio* ad Melae II. 7. pag. 214. [pag. 771 sqq. edit. II. *Abrah. Gronovii*,] ubi aliam meliorem adtulit interpretationem, et in *Salmasii* expositione tum ad hanc aram, tum ad reliqua cum hac edita poemata, negat esse quicquam, quod alicuius sit momenti, quod non hauserit ex scholiis *Holoboli*, rhetoris, quem totum, ut ait, descripsit, nulla tamen ullibi facta eius mentione. *Geminum* istorum scholiorum nactus sum exemplar, alterum *Sylburgii*, alterum *Comnelini* manu descriptum. Sed et tertium communicavit *Lucas Langermannus*, iuuenis inprimis eruditus et de nobis optime meritus, depromptum ex eodem illo codice, quo usus est *Salmasius*, quo et *Anthologia* graecorum epigrammatum continebatur. Verum nihil hic ipsi profuit *Holobolus*, quoniam eum non intellexit. Sane verum est, *Holoboli* nominatenus *Salmasium* haud meminisse. At passim laudat graeca scholia, ex iisque profecisse se fatetur, quin ipsa illorum verba non raro adscribit^{zz}). Exstat et *Fortunii Liceti* Encyclopaedia, ut vocat, siue commentarius in praesentem aram, quam *Dosiadae* sine controuersia tribuendam putat, licet *Salmasius* nec *Dosiadae* esse putet, nec *Theocriti*, nec *Simmiae*. Prodiit *Liceti* libellus. Paris. 1637. 4. quemadmodum commentarium in Aram *Pythiam* latini poetae *Publili Optatiani Porphyrii* publicauit *Patauii* 1635. 4. in quo varia exempla recentia eiusmodi altarium poeticorum sua et aliena congeffit pag. 41 sq. pag. 61 sq. utramque item *Dosiadae* aram cum explicatione latina exhibuit. *Fabric.* — *Guil. Canter.* in not. ad *Lycophr.* pag. 169. aram *Theocriti* foetum fuisse existimat. Ita alii, ut *Francisc. Patricius* in poetica dec. hist. lib. I. pag. 119. Aram, *Bipennem*, *Ouum*, *Alas*, *Theocrito* adscribunt; alii dubii sunt; alii *Simmiae*, *Rhodio*, vindicant. vid. *Mongitor.* Bibl. Sicul. II. in *Theocrito*, pag. 248. *Harl.*

XIV. (XVII.) Fuit et *Dosiadas* quidam e quo de Lesbiorum sacrificiis nonnihil adfert *Clemons Alex.* pag. 20. protreptici, et ex eo *Eusebius* IV. 16. praeparat. tum *Dosiades* (Δωσιάδας) cuius quartum *Κρητικῶν* laudat *Athenaeus* IV. pag. 143. et VI. pag. 264. Idem opus respiciunt, *Dosiadem* laudantes, ubi de *Creta* agunt, *Plinius* IV. 12. Hist. et *Solinus* cap. 11. tum *Diodorus*

zz) *Manuel Hobobolus*, rhetor rhetorum, vixit tempore *Michaelis Palaeologi*, qui rebus praefuit ab ann. Chr. 1259. et *Andronici filii*, ad quos versus politicos scripsit, qui exstant in cod. *Colbertino* DCXLIV. Ad hunc *Holobolum* *Simonis*, *Constantinopolitani*, epistola. vid. *Iac. Echardum* tom. I. pag. 559. de scriptoribus ordin. Praedicatorum. Adde *Pachymerem* VII. 8. et *Cangium* in *Πάτρης*, *Allatii* consensum pag. 774. 775. et de *Georgiis* pag. 355. ubi notat, eum *Constantinopoli* etiam mathematica publice docuisse, *Huetii* epistolam ad *Menagium* in *Tilladeti* collectione tom. II. pag. 279 sq. Alius *Io. Chrysocephalus Holobolus* in

biblioth. *Coislin.* pag. 251. *Maximus Holobolus*, *Protosyncellus*, cuius in *S. Mariam Aegyptiacam*, id. pag. 245. *Fabric.* — *Valcken.* in diatriba ad *Euripidis Hippolytum* cap. XII. pag. 128—136. ex *Vossiano* codice bibliothecae *Leidenensis* primus dedit et doctis illustrauit obseruationibus *Holoboli* scholia in aram *Dosiadae*. Animaduertit praeterea utrique poemati praefigi in codd. MSSis *Dosiadae* nomen, et suspicatur, ex antiqua membrana veteri quaedam scholia descripsisse *Manuelem Holobolum*. Denique censet, aram *Dosiadae* secundam legi emendatius, quam alibi scriptam, in *Jf. Vossii* Obsf. ad Melae II. cap. 7. *Harl.*

Diodorus Siculus lib. V. professus se in rebus Cretensium iam Epimenidi, iam Dosiadae, iam Soficrati ac Laothēnidae accedere. Forte non errauerim; si hunc exillimem esse illum ipsum Dosiadem Cretensem, quem Epimenidis ex quorundam sententia parentem memorat Laertius. Eundem tamen, vel Simmia antiquiorem auctorem arae alterius vel utriusque fuisse, non temere adfirmaverim. [P]

XV. (XVIII.) Pauis quoque hoc loco memoranda est duplex inscriptio vetus graeca, ab eodem Salmasio cum Dosiadae et aliorum *παρυπίαις* illustrata, versione et doctissimo commentario, quem Crenius in Museo secundo, ut iam dixi, prelis iterum subiecit. Prima illarum versibus XXXIX. hexametris constans continet consecrationem templi in agro Herodis, (non regis, ut visum Casaubono, Baremioque et Io. Fabricio tom. V. bibl. pag. 223. sed Attici, rhetoris, quod iam *Velfero* suboluerat in epist. 34 et 35. ad Hoeschelium,) Triopio factam. Columellas binas, eodem in loco positas, publicarunt in praeclaro Inscriptionum opere pag. XXVII. *Ianus Gruterus et Bernhard. de Montfaucon* in Palaeographia graeca pag. 135. et 141. Verum istam, quam dixi, inscriptionem, Roma per Christoph. Puteanum Lutetiam ad Iac. Gissotum transmissam, vulgavit primus Isaac Casaubonus emendauitque et versione ac notis illustratam dedit ad calcem commentarii de satyrica poesi Paris. 1609. 8. Tho. Crenius iterum cum Casauboni commentario de satyrica poesi curauit recudi in Museo philologico et historico primo, Lugd. Bat. 1699. 8. Post Casaubonum typis impressam Moelleris, fratribus, dedicauit Mart. Baremius, (Rupert. epist. 34. ad Reines. pag. 205.) felicius expediuit Salmasius, qui alteram quoque inscriptionem addidit, exposuitque, descriptam Romae et adlatam inde a Iac. Sirmondo, qua versibus hexametris LIX. continetur dedicatio statuae Regillae, (quae Herodis Attici coniux fuit,) factae a nescio quo Marcello. Paris. 1619. 4. [*Mich. Maittairei* notae in duas Herodis inscriptiones, ex *Is. Casaubono* et *Cl. Salmasio* magnam partem excerptae, pag. 174—180. ad Miscellanea graecorum aliquot scriptorum carmina. Londini 1722. 4.] Conf. *Dau. Hoeschelii* epist. in Gudeanis pag. 191. *Iac. Sponii* Miscellan. pag. 322 sq. (vbi latina Petri Arcadii versio addita cum eiusdem notis,) *Iac. Manilii* description. villae Burghesiae pag. 48 sq. tom. VIII. thesauri Italiae parte IV. Veterem inscript. in qua Anniae huius Regillae mentio apud *Montfaucon*. diarii ital. pag. 125. et *M. V. la Croix* in vindicijs vet. scriptorum pag. 42. De *Herode* illo *Olearius* ad Philostrati sophistas II. 1. *Tillemont*. tom. II. Imperator. pag. 564 sq. Obiit post a. C. 175. carus imperatoribus, Hadriano atque Antoninis, Pio et Philosopho. *Fabric.* — Add. infra in B. Gr. lib. IV. cap. 30. §. 3. vol. IV. pag. 371 sqq. de *Burigny* Memoires sur la vie d'Herode Atticus, in Mem. de litterature, tom. XXX. pag. 1—28. *Harl.*

CAPVT XVII (olim XIX)

DE CALLIMACHO.

I. *Callimachi aetas, genus et discipuli.* II. *Scriptorum editorum perditorumque catalogus cum variis obseruationibus.* III. *Scholias deperditi.* IV. *De scholiis graecis quae exstant, et scriptorum, qui in illis citantur elenchus.* V. *Editiones Callimachi.* VI. *Callimachi plures.*

[Cum supplementis W. Jaegeri et G. C. Harles.]

I.

CALLIMACHVS, Batti *) et Mesatmae F. Callimachi, Strategi *) nepos, [P] Cyrenaeus *) Libys, grammaticus doctissimus et poeta insignis, qui se ipse in epitaphio Parentis sui ait cecinisse *κρείσσεια βασιλῆως*, *dulcius inuidia*: discipulus fuit Hermocratis, grammatici laetii. Litteras primum docuit in vico-Alexandriae Eleusine, postea a Ptolemaeo Philadelpho accitus in Museum *), quod philosophis ac viris eruditissimis munificentia regia Alexandriae dicauerat, in honore habitus *); tum ab ipso Philadelpho, tum a successore eius, Euergeta, cuius tempora adtigisse eum, scholiastes ad hymn. II. 26. et Suidas testantur. Regnare autem coepit Euergetes non Olymp. CXXVII. 2. vt apud eundem Suidam legitur, sed vt accuratiores chronologi tradunt Olymp. CXXXIII½. ante Christum ann. CCXLVII. Sunt, qui etiam praefectum bibliothecae regiae fuisse Callimachum adfirmant, vt *Raph. Volaterranus* lib. XIV. commentar. vrbano et *Morhofus*, ὁ μακαρίτης, lib. I. Polyhist. pag. 43. Sed Suidas et alii veteres hoc non memorant, itaque in serie praefectorum bibliothecae Alexandrinae omisus Callimachus est a *Ionsio* lib. I. hist. philosophicae cap. 18. et *Humfredo Hody* de bibliis originalibus fol. 47. Imaginem illius, in aes incisam, exhibet Gronouius tom. X. Antiq. graecarum post pag. 729. ex loh. Orlando. Est etiam in *Iac. Bonanni* Syracula antiqua ad pag. 193. tom. XI. thesauri antiq. Siciliae. *Lyden* delicias suas versu celebrasse notat Ouidius II. Tristium vs. 368. Discipulos eius laudari videas *Eratosthenem* et *Philostephanum*,

a) Dicitur *Battiades* a Catullo et aliis. vid. *Patronium* Burmanni pag. 648. [Conf. *Eudocia* in viol. pag. 269. de nostro. At *Battiades* non dictus est quia Batti fuerit filius, sed ab Aristaeo, s. Batto, conditore Cyrenarum. vid. *Burmann.* ad Ouid. I. Amor. 15. et *Spanhem.* ad Callim. H. in Apollinem, 65. conf. *Chaufepié* Nouv. diction. hist. et crit. tom. III. pag. 11 sq. vbi fuse agitur de nostro, not. A. Harl.]

b) *Callimachus* epigrammate 22. quod est Batti, parentis, epitaphium:

Ὅστις ἐμὸν παρὰ σῆμα φέρει πόδα, Καλλιμάχου με
ἴσθι, Κυρηναία παῖδά το καὶ γένετ' ἐν
Ἐίδης δ' ἄμφω κεν. ὁ μὲν ποτε πατρίδος ὄπλιν
ἔφευ, ὁ δ' ἤσεν κρείσσεια βασιλῆως.

c) *Strabo* in Libyae descriptione lib. XVII.

pag. 837. Λίγεται δὲ ἡ Κυρήνη κτίσμα Βάττα (confer schol. ad hymn. II. 65) πρέγοντον δὲ τῶν ἐαυτῶ φάσμα ὁ Καλλιμάχος - - - ἔστι δὲ Κυρήνη Θηραίων κτίσμα Λακωνικῆς γῆς, ἣν καὶ Καλλίστην ὠνόμαζον οἱ Φοῖβοι καὶ Καλλιμάχος. Καλλίστη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ἔσπερον ὄνομα Θῆρη Μήτηρ εὐίππη πατρίδος ἡμετέρας. Cyrenensem vocat et *Gellius* XVII. 21. et *Ammonianus* in Aristotel. περὶ ἑρμηνείας pag. 16. Ἐδάμαρ ἄσσα μοῖραι, φησὶν ὁ Κυρηναῖος, quia vero Alexandriae, Aegypti vrbe, diutissime est versatus, hinc ab Antigono Carystio cap. 51. hist. mirab. appellatur Καλλιμάχος: ὁ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ.

d) De hoc Museo scripserat ipse Callimachus, vt infra dicam in catalogo eius operum.

e) *Strabo* ibid. p. 838. Κυρηναῖος δ' ἐστὶ καὶ Καλλιμάχος καὶ Ἐρατοσθένης, ἀμφοτέρω τετιμημένοι παρὰ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῦσι.

num, Cyrenaeos, *Aristophanem*, Byzantium, grammaticum, et *Apollonium*, Rhodium, e discipulo inificum, quem carmine, cui titulum fecit *Ibin*, diris deuouit. *Istrum*^{f)} quoque Καλλιμάχου laudat *Athenaeus* lib. VI. cap. 20. et alibi, tum Hermippum Καλλιμάχου lib. V. p. 213. Callimachi δῆλον et γινώσκον Suidas in Ἰστῶς. De Istri Ἀττικῶς et ἀττικῶς siue Miscellaneis vide *Menag.* ad Laert. II. 59. [P] Familiaris fui, *Heracleti*, Halicarnassei mortem luget Callimachus apud *Laertium* IX. 17. Vxorem habuit filiam *Euphratas*, Syracusii^{g)}, sororem *Megatimam*, quae, nupta *Stasenor*, peperit Callimachum iuniorem, itidem Cyrenaeum, auctorem operis, pridem deperditi, *de insulis*, quod versibus heroicis composuerat.

II. Philologiae pariter omnis peritus, et poeta doctissimus scripta composuit, Suidae si credimus, plura octingentis, licet apud *Gyraldum* legatur octoginta, apud *Ioh. Lomscium* (pag. 307. cap. 13. de bibliothecis) 800000. Aliquorum catalogum texuit idem Suidas, [et Eudocia,] plenior *Gerhardus Vossius* lib. I. cap. 15. de histor. graecis, *Ioh. Meursius* in notis ad Helladium pag. 957 sq. et in bibl. graeca pag. 1283 sq. *Tho. Stanleius* in adparatu ineditarum notarum ad Callimachum, et *Richardus Bentleius* in fragmentis Callimachi, diligentissime a se collectis et erudite recensitis, qui^{h)} Stanleii adparatum MS. vtendum acceperat ab Eduardo Sherburno. Scripserat tum prosa, tum carmine Callimachus, sed pleraque non adeo prolixa opuscula, quia dicere solitus est μέγα βιβλίον ἵσον εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ, magnus liber magnum malum, vt narrat *Athenaeus* initio lib. III. Confer, quae de eius βραχυσυλλαβίῃ studio, vt vocat epigr. IX. notata illustri *Spanhemio* sunt pag. 118. ad Callimachum. Iam ecce tibi catalogum Callimachi operum, quae a viris doctis obseruata sunt, cum nonnullis nostris supplementis atque obseruationibus.

Περὶ ἀγώνων *de Ludis*. Suid. in Καλλιμ. Harpocratio in Ἀκτῖα. Et forte ex hoc poemate sunt petiti versus, quos refert *Plutarchus* V. 3. sympot.

Carmen *de Acontio*. vide infra *Κυδίππη*.

Ἀττῖα. *de causis* variarum fabularum, rituum et antiquitatum, poema, libris IV. constans, quod illustrauerat *Epaphroditus*, teste Schol. Aeschyli ac Steph. Byz., grammaticorum ingenia exercuisse obseruat *Clemens Alexandrinus* V. Strom. pag. 271. licet hoc mirum videatur *Wowrano* [P] cap. XI. Polymathiae, sane in illud commentatus fuerat praeter *Epaphroditum Theon*, vt notat *Etymol. M.* in Ἀσπερόνⁱ⁾. Metaphrasin composuerat *Marianus*, teste Suida

f) De quo vide supra in hoc volumine p. 44. *Harl.*

g) Suid. in Καλλιμάχου.

h) Pluribus verbis plagium cl. Bentleio hoc nomine impingit auctor libri *a short account of Dr. Bentley's humanity and justice*, Lond. 1699. 8. p. 29 sq. Acerbissime etiam plagii, in Meursium commissi, Bentleium arguit *Jac. Gronovius* praef. ad tomum X. thesauri antiquitatum graecarum. Sane cur nullam virorum doctissimorum, qui ante illum in hac arena versati sunt, mentionem nominetenus fecerit, ipse optime dixerit. Tan-

gere tamen eos videtur ad fragmentum CCCV. his verbis: *Vnde quidam inter opera Callimachi Daedalum recensuerunt, sed perperam.* Neque vero mihi videtur alios expilasse, qui ipse habebat meliora domi. Ez. *Spanhemius* similem dicam, sibi ibidem a Gronouio impactam, a se remouet diff. IV. de praestantia et vsu numismatum, pag. 226. edit. Londin. Bentleium iterum acerbè perstringit *Gronovius* in Emendationibus in Suidam pag. 79. vbi futorem fragmentorum Callimachi cum vocat.

i) Conf. *Warton* ad Theocritum tom. I. in notitia schol. in Theocriti pag. 135. *Harl.*

Suida in *Μαγ.* Fragmenta his ex Aetiis collecta videre licet in editione Callimachi Graeciana pag. 305 — 312. [p. 339 sqq. edit. Ernesti. confer *Schneider* fragm. carm. Pindar. p. 2. *Harl.*] Meminit et *Ioh. Malalas* tom. I. Chronici lib. VII. pag. 221. sed male scriptum ibi ἐρησιος, et in chron. Alex. siue Paschali pag. 111. αἰρησιος, pro αἰριοις, vt bene notauit Malalae interpres, Edmundus Chilmeadus. Similis error latere viris doctis visus est apud Fulgentium de sermone antiquo: *Ientaculum dicitur gustatio. Callimachus intesia: ientaculum proferre Ioui.* Non defuit, qui suspicaretur, Fulgentium hoc repetiisse ex aliquo, qui Callimachi Aetia latino carmine vertisset. Sed *Iacobus Gronouius* in exercitationibus de Dodone pag. 33 sq. hariolatus est, sub Callimacho apud Fulgentium latere Gallicanum aliquem, Nonio citatum, vel, quod aegre mihi persuadeo, Cassium in annalibus. Possis et legere *Callimorphum*, qui paucis interiectis ab eodem Fulgentio laudatur. Sed Callimachi Aetia a Fulgentio laudari^{k)}, crediderunt viri docti, quia plures alios graecos scriptores latinis laudat verbis^{l)}. Scripserat olim Αἴτια, Callimachi exemplo, etiam *Dionysius Corinthius*, poeta, Plutarcho in erotico et Suida in *Διονυσ.* teste, tum *Butas*, Arnobio lib. V. pag. 168. laudatus: *sicut suis scribit in causalibus Butas*, et Plutarcho in Romulo pag. 31. Βέτας δὲ τις αἰτίας μυθώδους ἐν ἐλεγείοις περὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀναγράφων. Denique *Plutarchus* ipse, cuius αἴτια Ῥωμαϊκὰ et ἑλληνικά etiamnum exstant, αἴτια γυναικῶν et αἴτια βαρβαρικά, Lampriae memorata, perierunt, et e latinis *Varro*, ad quem frequentissime prouocant Plutarchus, Seruius et alii. De Callimachi Aetiis, praeter *Ianum Parrhasium* tom. I. Lampadis Gruterianae p. 873. [et *Meursium* ad Helladii Chrestomath. pag. 46. *Harl.*] egerat *Politianus* in centuria secunda Miscellaneorum, vt testatur Petrus Crinitus in epist. ad Alexandrum Sartium, quae legitur inter Politianeas XII. 20. Sed illa secunda centuria lucem nunquam vidit. [Plura dabunt interpretes ad Callimachi fragmenta, a Bentleio collecta, p. 416 sqq. tom. I. edit. Ernesti. *Harl.*] Forte ex Callimachi Aetiis habuit Fulgentius, quae profert III. 10. *Mythol. in aruspiciis aliud est fibrarum particularumque inspectio, aliud secundum Battiadem euentuum immutatio.*

Περὶ ἀνέμων. De ventis. *Achilles Tat.* Ilagoge in Aratum cap. 33. et Suid. in Καλλιμαχος.

Ἀργεὺς οἰκισμοί. De Argi incolis. Suid.

Ἀρκαδία Arcadia, Suid.

Βάκχος. Vide mox Βεργίλλος. [P]

DE

k) Idem Gronouius tom. VII. Antiq. graecar. pag. 295. legit: *Callimachus: in testa ientaculum proferre Ioui.* Et putat, esse verba Varronis e scripto, cui titulum fecerat Callimachus.

l) Apud Eustathium in Odyss. A. pag. 63. edit. Basil. αἴτιος, ὁ γράψας αἴτιον Καλλιμάχος. — Opus autem illud, αἴτιον, elegis, non hexametris constituisse, cum viris doctis censet *Burmamn.* ad Propert. II. 25, 32. pag. 468. In scholiis Venetis ad Homerum citatur Callimachus ἐν δευτέρῃ αἰτιῶν, et generatim ἐν αἰτίου. vid. *Villoison.* proleg. ad Ho-

meri Iliada pag. 34. Ex αἰριοις locum quemdam desumptum esse apud *Plutarchum*, de S. N. V. (pag. 52. edit. Wytttenbach.) putabat *Kuster.* ad Suidam voc. Πονή. At quoniam Callimachi αἴτιον carmine elegiaco conscripta fuerint, *Toup.* in Emendatt. in Suidam et Hesych. vol. II. pag. 603. illos versiculos non solum emendat, sed sentit quoque, *Euphorioni* in Chiliadibus esse tribuendos. Cui assentitur *Wytttenbach* in notis ad Plutarchi libellum pag. 66 sq. De *Euphorione* vid. plura apud *Toup.* l. c. et supra in vol. II. pag. 304. *Harl.*

DE COMA BERENICES, coniugis Ptolemaei Euergetae, astris adscripta a Conone Samio, mathematico, carmen elegiacum, exstat e latina metaphrasi Catulli, nr. LXVII. pag. 253 sq. edit. If. Vossii, cuius et Mureti Scaligerique notis iungenda fragmenta Callimachi, a *Bentleio* collecta pag. 434 sq. [pag. 371 sqq. Ernestii] et notae Annae Fabri pag. 266 sq. tum *Politianus* cap. 68. Misc. Meminit et Geminus cap. 2. *Asiron*. καὶ ὁ ὕστερον κατηγερισμένος ὑπὸ Καλλιμάχου Βερενίκης πλόκαμος.

Βεράγγος. Hephaestio Enchirid. pag. 30. καὶ τῷ πενταμέτρῳ δὲ Καλλιμάχος ὄλον ποιήμας τὸν Βεράγγον συνέθηκε,

Δάμωτι εὐμνέσται ^{m)} Φοῖβι τε καὶ Ζεῦ, Διδύμω γυνάρχα.

Quae postrema verba, Callimacho laudato, adfert etiam Etymol. M. in Διδύμαϊος. Vtut vero Βάκχων non βεράγγον habent Hephaestionis editiones, βεράγγον tamen e tribus codicibus MSS. et Terentiani Mauri auctoritate recte reposuit Bentleius. Lutatius ad 3. Thebaid. pag. 104. *Branchi* neminit Terentianus de metris:

*Hymnum Branchiadae Phoebō cantasse Ionique
Pastorem Branchum etc.*

Pro *Branchiadae* noua editio e vulgatis Terentiani codicibus, dubito, an bene, legie *Battiadem*.

Γαλάτρεα, *Galatea*, carmine hexametro. *Athen.* lib. VIII. pag. 284. et *Eustath.* ad *Iliad.* π'. pag. 1088.

Γλαῦκος, *Glaucus*. Suid.

Δαίδαλος. Steph. Byz. in *Αἰθήρως*. Sed locus est corruptus, et falluntur, qui comoediae vel tragoediae hoc nomen esse existimant. Confer *Bentleii* fragmentum CCCV. [Is triplicem proponit coniecturam. *Harl.*] Verisimillimum autem mihi videtur, locum illum ita esse legendum: Καλλιμάχος. Δαίδαλῳ εὐβοίῃ ἐλάχαινε μὲν ἔργα σιδήρε.

Ἑθνηκαὶ ὀνομασίαι. De nominibus, genti alicui peculiaribus. *Athen.* lib. VII. pag. 329. et ex eo *Eustath.* ad *Odyss.* ψ. pag. 799. Huius operis partes fuisse videntur, quae memorantur *Suida*: περὶ μετονομασίας ἰχθύων, et μηνῶν προσηγορίαι κατὰ ἔθνος καὶ πόλεις. [P]

Ἑκάλη, *Hecale*, poema heroicum de anu paupercula huius nominis, quae Theseum hospitio excepit. Confer *Geuartii* epistolam ad Grotium inter editas a Io. Brandt p. 15 sq. Etymologum et *Suidam* in Ἑκάλη et Ἑπαύλια, *Harduin.* ad *Plinium* XXII. 22. tom. IV. pag. 206. illustris *Spanhemii* notas ad hymnum in Apollinem vs. 106. ad quem locum graecus scholiastes: Ἐγκαλεῖ διὰ τῶν τῶν σκωπτοντας αὐτὸν μὴ δύνασθαι ποιῆσαι μέγα ποῖημα, ὅθεν ἠναγκαῖσθαι ποιῆσαι τὴν Ἑκάλην. Dan. Heinsius ad *Horatium* pag. 18. *Callimachus*, ut notum est ex hymnis, male audiebat apud aemulos, quod sola epigrammata, elegias et hymnos, nullum autem carmen scriberet perpetuum. Quorum iudiciis commotus, *Hecalen*, ut notant interpretes, composuit, quod perfectum carmen fuit,

m) In editione Bentleii bis male excusum εὐμνέσται contra leges choriambi. Sed hoc typographi vitium est haud dubie. [In edit. Ernestii correctum est εὐμνέσται. *Harl.*]

fuit, licet non integram *Thēsei* complederetur historiam. Vide et *Politianum* cap. 24. Misc. *Meursii* *Theſeum* cap. 10. *Natalem* *Comitem* III. 4. *Mythologiae*, *Suidam* in *Κωλίας* et *Κωμῆται*. Apud *Olympiodorum* pag. 12. b. in *Meteora* *Aristotelis* male *Καλλιμαχος* ἐν *Αἰκάλλῃ*. *Etymologus* in *Ἀλῶα*, ἐν *Ἐκάβῃ*. [vid. *Hemsterhus.* ad fragm. LXV. pag. 438 sq. *Ernesti.* *Harl.*] *Fragmenta* a *Bentleio* collecta [et ab eo atque *Ernesti.* explicita] nr. XL—LXVI. et CX. *Hecalen* *Callimachi* *Marianus*, qui sub imp. *Anastasio* vixit, explicuerat metaphrasi iambica, ut *Suidas* testatur in *Μαριανός*.

Ἐλεγεία, in quo genere poematis principem habitum esse *Callimachum*, testatur *Quintilianus* X. 1. vnde elegi *Ouidio* dicuntur *Callimachi numeri*, et alibi *molle Callimachi iter*. it. *Propert.* III. 1, 1. *Callimachi manes*, et *Coi sacra Philetæ* etc. (coll. *Scriuſerio* ad *Martialis* libr. spectaculorum epigr. 31.) et III. 7, 43. inter *Callimachi* sat erit placuisse libellos. Vide et *Diomedem* lib. III. pag. 382. *Fragmenta* a *Bentleio* collecta pag. 322 sq. [pag. 439. edit. *Ernesti.* *Harl.*] tum nr. CXCI.

Ἐλπίδες, *Spec.* *Suid.*

Eis τὴν ἐπιγραφήν *Καλλιμάχου* *Hedylus* citatur ab *Etymologo* in *Ἀλυτάρχης*.

ἘΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ *), *Epigrammata*, quorum enarrationem olim scripserat *Archibius*, grammaticus, *Apollonii F.* metaphrasin iambicam *Marianus*, tempore *Anastasi*, imperatoris, teste *Suida*. Hodie in editionibus *Callimachi* nouissimis exstant epigrammata LXII. His adde, quod ex *Anthologiae* VI. 15. *Callimacho* auctoritate codicis *Palatini* vindicat *Graeuus* praefat. ad *Callimachum*. [LXXIII. epigrammata collecta sunt in edit. *Ernestina.* *Harl.*] Etiam hoc vidi, *Callimacho* tributum a *Ioachimo Camerario* orat. de bello *Turcico*, quod ad *Callinum* referunt codices *Stobaei*, teste *Gesnero*; *H. Stephanus* tribuit *Tyrtæo*: [in *Klotzii* edit. incipit *Μέχρεος* τῷ κατάνεοθε; etc. et est elegia]

Οὐ γὰρ κως θάνατὸν γε φυχὴν ἀμαρμῆτον ἐστὶν
"Ἄνδρ' ἀδ' ἀ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.

Πολλὰκι δὴσιότητα φυχὴν καὶ δῆπον ἀνόντων

"Ἐρχομαι, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχην θανάτου etc. *)

Vide et *fragmenta* a *Bentleio* collecta nr. LXX—LXXIV. et CXLII. tum *Natalem Comitem* VII. 15. *Mythol.* et quae viri docti [P] ad *Martialem* IV. 13. Libr. III. *Anthol.* pag. 218. edit. *H. Stephani* ἀδελον, *Callimacho* tribuitur in *Timonem* in MS. *Μὴ χαίρειν ἔπης με κακὸν κάρει, ἀλλὰ πάρελθε, ἴσον ἐμοὶ χαίρειν ἔστι τὸ μὴ σε γελαῖν.* *Attilius Fortunatianus* de *Priapeio* metro: *Nam propriio comitate Callimachus in epigrammatibus usus est, et Bacchylides in carminibus et alii.* Laudat *Callimachum* epigrammatum

*) *Epigrammata* *Callimachi* esse supposititia, censet *Ios Scaliger*. epist. pag. 456. *Heumann.*

o) *Callimacho* quidem tribuitur a *Camerario* et aliis haec elegia, quae inter *Tyrtæas* legitur. vid. *Tyrtæi* carmina, a *Klotzio* edita, pag. 97 sq. ibique not, et a *Stobaeo* serm. 49. adseritur *Calli-*

no, sub cuius nomine ediderunt illam *Brunck.* inter poet. gnomicos pag. 58. et *Brieger* in: *Tyrtæus* und *Kalinos* *Kriegslieder* pag. 41. Plura debimus infra ad catalogum epigrammatiorum voc. *Callinus.* adde supra in vol. I. pag. 726. not. ad. *Harl.*

matum nomine *Plinius* IV. epist. 3. *Martialis* IV. 23. *Athenaeus* XV. pag. 669. τῷτο γὰρ ἐν παισὶ τὰ Καλλιμάχου γινώσκων ἐπιγράμματα etc. Inter epigrammata vetera latina, a P. Pithoeo edita, non longe ab initio libri primi occurrit hoc Callimachi, imagini inscriptum Iouis:

Quaenam haec forma? Dei. Cur versa est? fulgura lucis

Diuinæ non fert debilis haec acies.

Quid vero existis tanquam uno e corpore corpus?

Hic amor est. Si amor est, cur videt? At Iouis est.

Cur ita complicitis alis? nunquam euolat. At cur

In se conuertit tela? sui ille amor est.

Cur ferro sine tela gerit? Quia vulneris expers

Ille est. At vester vulnerat et cruciat.

Callimachi epigramma versibus anacreonticis ex Salmasii emendatione edidit *Berkelius* ad Stephan. in *Εσπερίς*.

**Επινίκιον ἐλεγειακὸν εἰς Σωσίβιον, Carmen elegiacum ob partam victoriam, ad Sosibium* *), *Athen.* lib. IV. pag. 144. Θεόφραστος ἐν τῷ πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας, εἰ γνήσιον τὸ σύγγραμμα. Πολλοὶ γὰρ αὐτό φασιν εἶναι Σωσιβίῳ εἰς ὃν Καλλιμάχος ὁ ποιητὴς ἐπινίκιον ἐλεγειακὸν ἐποίησεν.

**Επῶν, Carminis heroici liber I.* citatur in *Stobaei* serm. CXIV. de laude senectutis edit. Gesneri, sed nihil tale in Grotii edit. pag. 476. et res ipsa docet, non esse *ἔπη*, quae ibi adducuntur, sed *ἐλεγεῖον*.

**Ἐτήσια, Anniversaria, vide supra Ἀγία.*

Θαυμάσια siue *Θαυμάτων* τῶν εἰς ἅπασαν τὴν γῆν καὶ τόπους ὄντων συναγωγὴ. *Mirabilia siue miraculorum per totum orbem collectanea.* Suid. Confer *Meursium* ad *Apollonii* histor. mirabil. cap. 144. *Phlegontis* mirabil. cap. 4. et fragmenta, a Bentleio collecta, nr. 75. *Iosium* II. 12. de scriptoribus hist. philosoph. vbi et alios *Θαυμασίων* scriptores collegit, quibus nonnullos adiungere me memini lib. I. cap. 22. §. 4. [adde *Hemsterhus.* not. pag. 451. edit. Ern. *Harl.*] Partem huius operis fuisse credibile est, quod *Suidae* itidem inter scripta Callimachi memoratur [P] περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Ἰταλίᾳ θαυμασίων καὶ παραδόξων, de rebus in *Peloponneso* et *Italia* mirabilibus.

**Ἰαμβοὶ et χολιάμβοι. Iambi et Choliambi.* Vide fragmenta, a Bentleio collecta, nr. LXXVI — C. et CCXIX. tum ad LXXXV. confer *Salmasium* pag. 494. de vsuris, et ad LXXXVI. *Samuelem Petitem* Misc. Obs. lib. I. cap. 2. pag. 9 sq. XCIV. est, quod vnde petiisset *Scaliger* ad *Manilium*, non comperisse se fatetur *Menagius* ad *Laetium*

Lib. I.

lib. I.

p) Intellige *Sosibium*, qui in aula *Ptolemaeorum* summæ rei praeiuit, de quo *Polybius* lib. XV. Fuit et *Sosibius* quidam tragicus, de quo dixi lib. II. cap. 19. tum *Sosibius*, Laco, grammaticus *ἱπλυτικός* siue soluendis quaestionibus ce-
leber, quem *Θαυμάσιον* vocat *Athenaeus* lib. XI.

et memorat *Suidas*. [Foran hic est, quem *schol. Theocr.* V. 92. scribit dixisse, τὰς ἀνεμῶνας παρὰ Λάκκῳ φανίδας καλᾶσθαι. *Harl.*] De *Sosibio*, *Tarentino*, vide *Humfredi Hody* librum de *Aristea* pag. 101.

lib. I. sect. 23. Addendus et hic locus Strabonis IX. p. 437. Καλλίμαχος μὲν ἐν Φησίῳ ἐν ἰάμβοις τὰς Ἀφροδίτας, ἡ Θεὸς γὰρ ἓ μία, τὴν κασινήτην ὑπερβάλλουσθαι πάσας τῷ Φρονεῖν, ὅτι μόνῃ παραδέχεται τὴν τῶν ἡνῶν θυσίαν. Mirum igitur, quod Plin. IV. 3. epist. videtur negare, Callimachum iambos vel adtigisse vel absoluisse.

Ἰβίς ὧ) siue inuectiua et dirae in Apollonium, Rhodium, discipulum ingratum. Suidas in Καλλίμαχος. Coelius Rhodiginus XIII. 1. Caecilius Minutianus Apuleius ait Corvinum (alii suspicantur Hyginum) ab Ouidio Ibin appellatum fuisse, ex avis ὧ) fosditate, cui ventrem rostro purgare institum fit, et hoc ex Callimachi imitatione. Hausit haec Rhodiginus ex veteri in Ibin Ouidii scholiaste, quem Saluagnius Boessius non vidit. Confer fragmenta Callimachi, a Bentleio collecta, pag. 345 sq. [464 sq. Ernesti.] Non adeo longum ὧ) fuisse Battidae Ibin, docet Ovidius v. 449. Poema difficile et quod grammaticis crucem figeret, testatur Clemens Alex. V. Strom. pag. 571. Videtur Ibin Callimachi respicere Catullus carm. 113. Carmina uti possem mittere Battidae.

Ἱστορικὰ ὑπομνήματα, Commentarii historici. Harpocrat. in Ἄκῃ, schol. Apollonii I. 116. Eustath. ad Odyss. μ'. et Athenaeus III. pag. 95. qui innuit, hoc opus ab aliis tributum fuisse Zenodoto.

Ἰὼς ἀφίξις, Ius aduentus. Suid.

Περὶ μετονομασίας ἰχθύων, de mutatis piscium nominibus. Suid. vide supra in Ἐθνικῇ ὀνομασίᾳ.

Κτίσεις νήσων καὶ πόλεων καὶ μετονομασία. Origines insularum et urbium, et nomina mutata. Suid. Videntur ex hoc opere petita, quae Callimachum laudans notat Plinius III. 21 et 26. hist. et Lutatius ad IV. Thebaidos vs. 46.

Κυδίππη, Carmen de Acontio et Cydippe, cuius meminit Ovidius de remediis amoris vs. 380. 381. expressisse videtur in epistolis Heroidum 20 sq. [P] Confer Aristaenetum libri I. epistola 10. quem pleraque grandiora ex hoc Callimachi poemate transfulisse observat in notis doctissimis Iosias Mercerus. Consulenda etiam fragmenta, a Bentleio collecta, nr. CI — CII.

Κωμωδία,

q) Clysteri inueniendo occasionem praebuisse Ibin, notat Plutarch. de sollertia animal. pag. 974. C. auctor Isagoges, Galeno adscriptae, cap. 1. tom. IV. pag. 371.

r) Imaginem huius avis habes in Museo Romano Angeli Caussaei, viri praestantissimi. Alii Apollonium Ibidis nomine designatum putant a patria, quam communem cum Ibide habuerat Alexandrinus et Aegyptius, licet Rhodius vellet adpellari. Ita et Ovidius de suo inimico, quem Ibidos nomine lacerat:

Qui simul impurae matris prolapsus ab aluo est,
Cinyphiam foedo corpore pressit humum.

s) Copiosorem fuisse in describendis, quae sibi

versu exponere proposuisset et luxuriosiores, perinde vt Parthenium et Euphorionem, notat Lucianus de scribenda historia tom. I. pag. 637. cap. 57. edit. Graevii. Fabric. Spanhemius, Obseru. in Hymn in Apoll. v. 112. hunc Luciani locum non de nostro Callimacho, sed forte de altero iuniore, e sorore eius nato et qui poema heroicum scripsisse a Suida traditur, intelligendum esse putat. Pierson. ad Moer. Atticist. pag. 440. pro Καλλίμαχος, rescribendum esse censet Ἀντίμαχος. Verum Heynius δ' πάντῃ ad doctrinae copiam, qua expromenda sibi indulgebat Callimachus, Luciani iudicium refert, eiusque verba a nonnullis in alium sensum perperam detorqueri, monet in Opusc. Acad. vol. I. pag. 93. Laeg.

Κωμῳδία, *Comœdiaz*. Suidas.

Λητῆς γάμον videtur promittere Callimachus H. in Dianam vers. 138. conf. Spanhem. pag. 231.

Μέλη *Carmina Lyrica*. Suid.

Μηνῶν προσηγορίαι κατὰ ἔθνος καὶ πόλεις. Mensium nomina apud singulas gentes et vrbes. Suid. Forte haec pars fuit operis Callimachei, cui titulus erat ἐθνικαὶ ὀνομασίαι.

Μουσῆιον, *Museum*, siue de *Museo*, quod Alexandriae hominibus eruditis alendis primum instituerat munificentia regis Ptolemaei Philadelphi *). Suid. De Museo illo Alexandrino agunt viri doctissimi Ioh. Frid. Gronovius et Lud. Neocorus, quorum diatribae tomo octavo thesauri antiquitatum graecarum sunt insertae, Ioh. III. 2. vbi et alios de Museo scriptores deperditos, vt Andronicum et Alcidamantem, commemorat: Tillemontius in historia imperatorum, gallice edita, tom. II. pag. 431 sq. Guil. Caneus parte II. hist. litterariae scriptorum ecclesiasticorum in Athenagora, et D. Adam Rechenbergius in exercitatione de hoc Museo edita Lipsiae ann. 1698. Fabric. Heyne l. c. pag. 121 sq. Jaeg.

Νόμιμα βαρβαρικά, *Instituta Barbarica*. Suid. in Φασηλιτῶν θῦμα. Addendus itaque Callimachus aliis νομίμων scriptoribus, de quibus agit Ioh. Woueranus cap. 9. Polyathiae.

Περὶ Νυμφῶν σύγγραμμα, *liber de Nymphis*. Stob. eclog. Phys. [p. 130. vs. 11. sed Hemsterh. ad Callim. fragm. pag. 451. negat, tale Callimachi scriptum exstitisse, et coniicit, apud Stobaeum legendum esse περὶ θαυμαμάτων vel θαυμασιῶν, aut περὶ λιμνῶν vel περὶ ὑδάτων. Harl.]

In *Homerum* scripta Callimachi *commentaria*, e duobus Strabonis locis suspicatur vir doctissimus Ioh. Meursius. Sed vide, quae notavi supra lib. II. cap. 5. De Homeri aetate quidem egit Callimachus, teste Tatiano, et de Margite Homeri, teste Harpocrate in Μαργίτης. Sed vtrumque hoc, non dubito, nos fuisse lecturos in eius πίναξ παντοδαπῶν συγγραμμάτων, si illud Callimachi opus ad nos peruenisset. Fabric. cuius sententiam comprobat Rahnkön. ad fragm. Callimachi pag. 430. Harl.]

Περὶ ὄρνεων, *de avibus*. Athen. Aelian. et alii. Vide fragmenta, a Bentleio collecta, pag. 349. 350. [pag. 460 sq. edit. Ernest.] Vrsinus pag. 162. Virgilii cum gr. scriptor. collati suspicatus est, Aemilium Macr. esse imitatum in Ornithogonia. adde Casaub. cap. IV. lect. Theocrit. [Bentleianis addi potest fragm. in schol. Veneto ad Hom. Iliad. κ'. vs. 274. fin. pag. 254. edit. Villoison. Harl.]

Πίναξ *) παντοδαπῶν συγγραμμάτων siue πίνακες τῶν ἐν πάσῃ παιδείᾳ διαλαμψάντων, καὶ ὧν συνέγραψαν, ἐν βιβλίῳ εκ'. Index, siue *Elencbus scriptorum omnis generis*,
LIII 3 libris

*) Simile Museum fuit Antiochiae, quod M. Antoninus philosophus post terrae motum restauravit. vid. *Malalam* pag. 369.

*) Alii fuere *ἐλεγκται*, de quibus Polemonem, Hypsicratem et Antigonum laudat Laertius VII. 188. Pictorum nimirum veterum tabulae singulis

libris CXX. Suid. in hoc praestantissimo opere, [P] et quod intercidisse imprimis dolendum est, Callimachus praeter nomen, aetatem, patriam, genus et vitam vniuscuiusque scriptoris, scripta, scriptorum titulum, argumentum, et initium, numerumque versuum *) retulit, et dubia ac supposititia a genuinis poetarum foetibus distinxit. Confer, quae de hoc opere notauit *Ionsius* lib. II. cap. 3. Videtur autem digestum fuisse ita, ut vnius argumenti scriptores coniungerentur, et vna serie legerentur. Sic tragicos et comicos iunctim recensuerat Callimachus in *πίνακι καὶ ἀναγραφῇ τῶν κατὰ χρόνον καὶ ἀπ' αἰχῆς γενομένων διδασκαλῶν*, [vel potius *διδασκαλιῶν*, vid. *Ruhnken.* ad Callim. fragm. pag. 470. edit. Ernesti. *Harl.*] in indice siue descriptione eorum, qui *tragoedias et comoedias docuerunt, ab initiis usque reperti utriusque dramatum generis, secundum seriem temporum.* Hoc enim scriptum, eidem Suidae memoratum, non dubito partem fuisse maioris illius in CXX. libros distributi. Confer, si iuuat, quae de aliis *didascaliorum* scriptoribus notaui supra lib. II. cap. 19. in Aristotele. Similiter rhetoras recensuerat Callimachus in *Πίνακι* siue *Ἀναγραφῇ ῥητορικῶν*, cuius mentionem fecerunt praeter *Athenaeum* [XV. pag. 669. scholiastes Aristophan. ad Aues pag. 395. *Harpocrat.* voc. *Ἐνπισημματα* et] *Dionysius Halicarnassensis*, [quorum loca adducit Bentleius in fragm. Callimachi pag. 472. *Harl.*] Leges et legumlatores in *πίναξ τῶν νόμων ἰνδικιβς legum*, quorum tertius laudatur eidem Athenaeo lib. XIII. pag. 585. ubi prima verba legis cuiusdam refert cum numero *συχῶν*. Sed et *πίναξ τῶν Δημοκρίτους γλωσσῶν καὶ συνταγμάτων*, index vocum inusitatarum scriptorumque *Democriti*, Suidae memoratus, quin eiusdem operis pars fuerit, vix dubito. Aduersus Callimachi *Πίνακας* scripserat *Aristophanes*, Byzantius, grammaticus, teste Athenaeo lib. IX. pag. 408. F.

Battiadem in Paredris, siue poemate, quo de daemonibus paredris egerat, laudat Fulgentius in continentia Virgiliana; nec illa, quae *Dardanus in dynameris*, aut *Battiades in paredris*, aut *Campester in Catabolicis infernalibusque cecinerunt.*

Πισαία scriptis Callimachi accenset *Meursius* e Fulgentii expositione antiquorum verborum in *tucceta*. Sed ibi reperio laudari non Callimachum, sed Callimorphum in *Pisacis: ambrosio redolent tucceta sapore.*

Συναγωγή ποταμῶν, siue *περὶ τῶν ἐν οἰκυμένη ποταμῶν.* De fluminibus orbis terrarum liber. *Strabo* lib. IX. pag. 397. et *Suidas*. Huius operis partes [P] erant, quae eidem Suidae referuntur *περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ποταμῶν* et *περὶ τῶν ἐν Ἀσίᾳ ποταμῶν*, de fluuiis *Europae et Asiae.* *Fabric.* Schol. *Apollonii Rhodii* I. 1165. II. 906. *Harl.*

Callimachum ἐν τοῖς πρὸς *Πραξιφάνην* citat scriptor vitae *Arati*. Ad illum, ni fallor, *Praxiphanem*, qui memoratur a *Demetrio* *περὶ ἑρμηνείας* §. 57.

Σατυρικά

ribus scriptis collectae ac recensitae. Sed ad Callimachi sensum propius accedit *Eusebius* VI. 32. Hist. qui ait, se in vita Pamphili exhibuisse *Πίνακας Ὀργάνων καὶ τῶν ἄλλων συγγραμμάτων*, h. e. indices librorum, quos illi scriptores composuerant, in bibliotheca Pamphili collectorum.

v) Emendandus interpret *Athenaci* VI. p. 244. *Fabric.* adde *Wower.* in *Polymathia* cap. 16. *Mauillac.* diff. crit. ad *Harpocrat.* p. 397 sq. *Burm.* ad *Valesii* librum de critica pag. 147. post *Valesii* Emendationes. *Harl.*

Σατυρικά δράματα. Suid.

Σεμέλη. Suid.

Τραγωδία. Suid.

*ΤΜΝΟΙ, *Hymni*, quorum exstant hi sex, heroico carmine scripti, excepto H. in *Iauacr.* Pallad. qui elegiaco scriptus est; in *Iouem* citatur a Suida in *Ἀγορανόμας*, *Λέπριον* etc. ex eodem petittum est vl. 8 sq. quod refertur ab Athenagora, Clemente Alex. et aliis, a clarissimoque Bentleio memoriae lapsu relatum inter fragmenta nr. CCCXCI. *Κεῖντες αἰεὶ ψεύσαι, καὶ γὰρ τάφον, ὃ ἄνα, σέο Κεῖντες ἐτεκτῆσαντο.* Hunc hymnum duplici metaphrasi latina poetica, adstrictiore altera, altera liberiore donauit H. Stephanus. Vertit et latino carmine praeter Nicolaum Frischlinum, (qui omnes prosa et versu transtulit,) Bonaventura Vulcanius. 2) in *Apollinem*. 3) in *Dianam*, latino carmine ante Vulcanium redditus a Francisco Florido Sabino, Basil. 1540. fol. pag. 315. inter alia Sabini scripta *), et in editione Callimachi Vascosaniana, et H. Stephani nec non Frischliniana, Basil. 1589. 8. pag. 340. 4) in *Delum* 5) in *Iauacrum Palladis*, quem hymnum e MS. codice, accentibus destituito, edidit et pereleganti metaphrasi donauit Angelus Politianus cap. 80. Miscell. Exstat etiam versio Io. Chechozzi, canonici Patauini, quam Politiani et Frischlini versu praefert et ad edit. parat Anton. Vulpus, Patau. 1722. vid. Giornale d'Italia tom. 34. pag. 478. 6) in *Cerere*. Hic hymnus, vt superior quoque, dorice scriptus est, et Argis compositus videtur a Callimacho, si audimus ingeniosissimam Annam T. Fabri filiam.

Metaphrasin graecam *Hymnorum* Callimachi, vti *Hecales* quoque, *Αἰτίων*, et *Epigrammatum* composuerat teste Suida *Marianus* versibus iambicis 6810. *Francisci Robortelli* adnotat. in omnes hymnos Callimachi memorat *Nic. Comnenus* pag. 319. hist. Gymnasii Patauini.

*Τρομήματα ἱστορικά. Supra in *Ἱστορικά*.

Χωλιάμβοι. Suid. in *Διθυραμβ*. Etymol. in *Ἄλξ* et supra in *Ἰάμβοι*.

III. E veteribus grammaticis nonnulli fuerunt, qui Callimachi scripta vel 1) commentariis illustrarent, vt *Astyages* quidam, cuius ὑπόμνημα εἰς Καλλίμαχον Suidas memorat; *Archibius* item, qui in epigrammata, et *Eratosthenes* atque *Theon*, qui in *Αἴτια* scripserant, vt ante dixi: vel 2) explicarent metaphrasi, vt *Marianus*, cuius iam in hymnis feci mentionem: vel 3) quomodo interpungenda essent, docerent, vt *Nicanor*, *Alexandrinus* *), qui teste eodem Suida, librum composuerat [P] περὶ συγμῆς τῆς παρὰ Καλλίμαχον. Etiam contra *Πιννακας* scripsisse *Aristophanem*, grammaticum, notaui ex *Athenaeo*, cui adde, quod Callimacho detrudere non dubitauit *Seuerianus*, *Procli*, philosophi, discipulus, vt e *Damascio* in vita *Isidori*, Suidas retulit in *Σεβηριανός*. Τὸν δὲ Καλλίμαχον εἰς χεῖρας λαβὼν, ἔην ἔστιν, ὅτε ἔκατέσκωπτε τὸν Δίβυν ποιητὴν, ἀνιῶμενος δὲ ἐπὶ μᾶλλον, ἤδη πολλὰ καὶ καὶ τῷ βιβλίῳ προσέπτυνε. Hoc odium fortassis inde prouenit, quod de Platone Callimachus fecus

*) De quibus vid. Maittaire A. T. III. pag. 94.

x) Vid. *Warton*. tom. I, *Theocriti* pag. 136. *Harl.*

secus sensit, eumque idoneum poetarum esse iudicem inficiatus est, quo nomine etiam in Callimachum inuehitur *Proclus* I. in Timaeum pag. 28.

IV. *Scholia breuia graeca*, quae hodie e MS. codice in sex hymnos edita exstant, cui debeantur auctori, incertum est. Scriptores in iis veteres citantur nulli praeter Hesiodum I. 95. III. 53. Homerum II. 6. 35. 50. III. 4. 12. 40. 90. 250. IV. 73. 122. 209. 286. V. 30. Theocritum III. 19. Diogenianum III. 190. Herodianum III. 235. Thucydidem IV. 11. Pindari et Bacchylidis de Delo IV. 28. Olenis Lycii hymnum IV. 155. et Platonem Phaedone IV. 312. Syracusanae dialecti mentio fit II. 15. Gesnerus in bibliotheca admodum recentem notat esse scholiorum horumce siue auctorem siue collectorem, quod VI. 111. ἀλλὰ οὐκ αὐτὸς ἰδιωτικῶς; siue lingua vulgari appellari καί τινος. Scholia inedita interlinearia in Callimachum memorat Labbeus biblioth. nou. MSS. p. 372. Anonymum vitae Callimachi auctorem, quae editionibus praefigi solet, perperam a Suida distinguit Menagius ad Laertii IX. 40.

V. *Codices MSSi et editiones Callimachi.*

Codd. MSS. Callimachi.

[*Taurini* in biblioth. regia cod. CCXLI. *Callim.* hymni cum breuibus not. marginal. hymnos excipiunt tria in Callimachum epigrammata quae cum versione sua conlector catal. illius publicauit pag. 364 sq. Denique antiqua gr. scholia; sed in fine mutila. *Harl.*]

Mediolani, in bibliotheca Ambrosiana, adseruantur duo codices e saeculo fere vndecimo.

Ventis, in bibliotheca S. Marci, est codex, qui princeps omnium esse perhibetur, ante Ruhnkenium, de quo infra, a nullo editorum adhibitus.

[*Matriti*, in biblioth. regia, teste Iriart. pag. 499. cod. CXXII. a *Pontico Virunio* scriptus exeunte saec. XV. vel XVI. ineunte, sex hymni cum scholiis gr. alius cod. ibid. pag. 88 sqq. sex hymni et XXII. epigrammata. *Harl.*]

Romas, in bibliotheca Vaticana, sunt codices quatuor, e saeculo decimo quinto.

Parisiis, in bibliotheca regia, codex est, de quo vid. catal. MSS. Regiorum, tom. II. ar. MMDCCCLXIII.

Leidas, in bibliotheca academica, est codex, qui, ab eius quondam possessore, H. Vossio, Vossianus dicitur.

Codex, quem olim *Florentias*, in bibliotheca Medicea fuisse et ex quo primam editionem ductam esse verisimile est, non amplius comparet, sublatus haud dubie cum ceteris, quos isti bibliothecae per fraudem detractos esse constat: ille vero, quem olim bibliotheca Palatina Heidelbergae custodiebat, in Vaticanam fortasse immigrauit. Latet etiam aut periit liber manuscriptus, quo vsus est Henr. Stephanus, nouitius ille quidem et manifeste interpolatur. Ceterum Ambrosiani et Vaticani codd. meliores sunt ceteris; omnes porro, qui non interpolati sunt, ex vno exemplo fluxerunt. Haec *Ernestius*, in praefat. editioni suae praefixa, vnde haec notitia codd. petita est. Add. codex, cuius diuersas lectiones exhibet C. F. *Loesnerus*, in edit. Lipf. 1774. quem vide; itemque ille, quem possidet *Ruhnkenius*, infra commemorandus. *Iasg.*

Editiones.

Editiones.

Princeps editio hymnorum sex prodiit studio Lascaris, litteris maiusculis, graece, cum scholiis graecis, sine indicio loci et anni, 4. Florentiae excusum esse hoc exemplum, satis constat; de anno dubitatur; nam alii ponunt 1494. alii circa ann. 1497. aut 1498. certe ante ann. 1500. emissum esse arbitrantur. Nonnullis huius editionis exemplis non adhaerent scholia: hinc *Maittarius* Annal. typogr. tom. IV. pag. 766. scholiorum editionem tamquam peculiarem laudat Σχόλια παλαιὰ τῶν Καλλιμαχέων, 4. f. a. et l. et typogr. nota, vid. biblioth. philolog. vol. III. Lips. 1781. pag. 278 sqq.

Hanc sequuntur

Aldina, Venet. 1513. 8. cum Pindaro, Dionysio Periegeta et Lycophrone, gr. sine scholiis gr. Haec mera repetitio est superioris editionis Florentinae, cum larga accessione vitiorum typographicorum.

Frobeniana, Basil. 1532. 4. cum schol. gr. et praefat. *Sigism. Gelenii*, in qua *Callimachi* hymnis subiuncta est Gnomologia e MSto codice. vid. huius operis vol. I. pag. 725. Haec editio, emendatior Aldina, lacunas nonnullas expleuit.

Parifina, apud Vascosanum, 1549. 4. gr. cum schol. gr. [cum versione lat. metrica H. in Dianam, auctore Franc. Florent. Sabino,] in ea hymni Callimachi subiuncti sunt Opiano. Haec est repetitio edit. Frobenianae.

Stephaniana prior, inter H. Stephani Poetas principes heroici carminis, Parif. 1566. fol. gr. sine scholiis. Eius basis est edit. Vascosani vel Hieron. Frobenii. Prima haec editio lacunas omnes expleuit et mater est textus, qui ab eo tempore vulgatus est adpellatus. In ea adornanda Stephanus adhibuit librum manuscriptum, notae quidem deteriores, ita, ut textus longe, quam antea fuisset, vitiosior exhiberetur.

Parifina, apud Benenatum, 1574. 4. sine schol. cum vers. latina prosaica Nic. Gulonii. Haec exprimit Stephanianam priorem.

Stephaniana posterior, Geneuae, 1577. 4. cum schol. gr. et versione *Nicod. Frischlini* prosaica ac poetica, notisque huius et H. Stephani; item vita Callimachi, graece scripta a Nic. Frischlino, cum interpretatione latina Car. Cph. Baieri. In hac edit. etiam epigrammata XXXIII. latinis versibus expressa et fragmenta quaedam acceperunt; idque initium fuit epigrammatum addendorum et colligendorum fragmentorum. Ceterum textus superioris servatus est, nisi quod in hymno in Cererem v. 16. adiectus est praecedenti, in superiore edit. e manuscripto codice adscito. Huius textus ab eo tempore vulgatus fuit, ab omnibus repetitus, nulla controuersia mota supplementis, quae tamen valde suspecta sunt *voθείας*. vid. Ernestii praefat. [Epistola dedicatoria Frischlini data est Tubingae ann. 1571. nulla vero Callimachi edit. Frischliniana Tubingae prodiit; licet hoc ex Actis Erud. 1695. pag. 487. aliquis possit suspicari; sed Geneuam ad H. Stephanum, Tubinga suas lucubrationes misit Frischlinus. Falluntur quoque, qui editionem ann. 1577. non Geneuae, sed Parifis prodiisse adfirmant. *Fabric.*]

Antwerpensis, apud Christoph. Plantinum: *Callimachi Hymni, Epigrammata et Fragmenta, quae exstant. Et separatim Moschi et Bionis Idyllia. Graece et lat. Bonay. Vulcano*
Vol. III. M m m m m nio

nio interprete cum adnotatt. eiusdem et indice copioso. (cum schol. gr.) 1584. 12. Huic editioni Vulcanius addidit fragmenta, ex Etymologico Magno collecta, relicto tamen ex eodem opere spicilegio.

Basileensis, 1589. 8. impensis Wendelini Hommii, prelo Leonh. Offenii, hymni VI. gr. cum eorumdem duplici interpretatione (prosaica et metrica) et annotatt. Nicod. Frischlini recognitis, scholiisque veteribus graecis separatim adnexis; insunt etiam epigrammata Callimachi XXXIII. cum vers. ligata, et fragmenta, et vita Callimachi, scripta a Frischlino, graece et lat. et Archiae epigrammata graeca ex anthologia excerpta et latina metaphrasi donata, una cum Frischlini quibusdam carminibus et epigrammatibus, gr. et lat. hymnoque graeco in Christum proditum.

Geneuensis, in *Iac. Lectii*, Corpore Poetarum Graecor. heroicorum, 1606. fol. Insunt Callimachi hymni et epigrammata, gr. cum vers. Frischlini, (f. schol. gr.) pag. 554 sqq.

Parisina, exc. Sebast. Mabre-Cramoisy: *Callimachi Hymni, Epigrammata, et Fragmenta.* — *Accessere alia eiusdem Epigrammata quaedam, nondum in lucem edita et fragmenta aliquot, in aliis editionibus praetermissa. Adiecta sunt ad Hymnos vetera scholia graeca. Cum notis Annae Tanaquilli Fabri filiae*; 1675. 4. Nouem epigrammata, a Petro Daniele Huetio, cui haec editio dicata est, secum communicata, prima vulgavit et interpretata est Anna Fabra, fragmentaque noua ex Etymologico M. et scholiastis pluribus collecta, notis emendata vel illustrata, adiunxit. Additus est quoque index omnium vocum. Hic primus fuit librorum, quos edidit Anna Fabra. vid. *Huetii commentar. de rebus ad eum pertinentibus, lib. V. pag. 121. edit. Lipsf. et Koeler. Münzbelust. ann. 1737. nr. 49. pag. 387. Journ. des Sav. 1675. pag. 74.*

Vltraieffina, ann. 1697. 8. II. voll. ex recens. *Theodori Graeuii*, Io. Georgii filii, qui, quum adornandae huic editioni immortuus esset, magno patri eam absoluendam reliquit. In ea occurrunt primum VI. hymni, elegante icone Numinis in aes incisa singuli ornati, cum vers. prosaica a Th. Graeuio interpolata, subiectis per singulas paginas scholiis graecis et notis *Fr. Robortelli*, H. Stephani, Bonau. Vulcanii, Annae Fabri Daceriae, iisque, quas Graeuus, filius, vel ipse addidit, vel ex ineditis Io. Meursii lectionibus academicis in Callimachi in petiit, vel a Iac. Gronouio, Petro Francio, aliisque viris doctis accepit. Francio debuit exemplar Parisinum Vascosani ann. 1549. (quod postea nactus est Io. Aug. Ernestius.) Eius marginibus multa vir doctus adleuerat, quem vero Graeuus, pater, in praefat. sibi, filioque ignotum fuisse fatetur. Hinc factum est, vt adnotationes eius et in Graeuiana et in Ernestiana editione sub nomine anonymi commemorarentur. Verum Saxius, in *Onomast. Literar. part. I. pag. 99 sq. edit. 1775.* illum anonymum non alium esse posse, quam Franciscum Nansium, ex contentione eius adnotationum ad Callimachi H. in Dianam, v. 37. 81. 153. et in Delum, v. 52. 84. cum eiusdem castigationibus ad Nonni paraphras. Euangelii Iohannei, cap. 1. v. 189. pag. 15. cap. 4. v. 46. pag. 32. et v. 236. pag. 40. cap. 8. v. 275. pag. 107. et cap. 11. v. 72. pag. 130. clarissime ostendit.

Hymnos excipit Poematium de Coma Berenices e Catullo, (iam superioribus edd. inde a Stephaniana ann. 1577. insertum,) tum epigrammata Callimachi LXII. ex edita et inedita anthologia et aliunde collecta, quorum septem postrema lucem antea non viderant. Vniuersa
notia

notis eruditis illustravit Rich. Bentleius et ab vndequadragesimo vsque latine transtulit; additae sunt praeterea notae variorum, maxime Annae Fabri et Vulcanii. Sequuntur inde Fragmenta Callimachi, post priorum editorum industriam, diligentius collecta et aucta ab Ez. Spanhemio et praecipue Rich. Bentleio, quorum additamenta in hac primum editione prodierunt ¹⁾. Accedunt porro notae Frischlini integrae, separatim excusae et H. Stephani sex epigrammata iudicio Ouidii, Callimachum arte, non ingenio, valere existimantis ²⁾, opposita. Hinc Bentleii in locum quaedam hymnorum egregiae animaduersiones, inter quas controuersiae materiam praebuit illa ad hymn. in Iouem, v. 87. Contradicit scilicet II. Casaubono et Cl. Salmasio, quorum hic ad Aram Dosiadae, pag. 242. ille in Lectionib. Theocriteis cap. 18. diphthongos *αι* et *οι*, sequente consonante, corripui posse, prolatis locis sat multis, adfirmauerant. Defensorem nacta est haec eorum sententia *Io. Iensium*, lib. II. cap. 6. Lection. Lucianear. pag. 166 sqq. cui add. Iac. Gronovius ad Manethonis Apotelesm. pag. 274. Verum Ernestius, in excursu ad h. l. pag. 260. docet, etiam contra noua exempla, quae Iensius adtulit, disputari posse, nec facile exitum habere huiusmodi disputationem; Bentleii animaduersiones sequuntur notae Pauli Voetii, antecessoris Vltraiectini, in hac editione primum in lucem publicam prodire iussae. Denique volumen prius claudunt dedicationes, praefationesque Frischlini, Vulcanii et Annae Fabri, tum indices locupletissimi, primusque inter eos ille omnium verborum, quae in Callimachi hymnis, epigrammatibus et fragmentis occurrunt. Volumen posterius impletur vberimis commentariis et longe doctissimis Ez. Spanhemii ad hymnos sex, Graeuii rogantibus, ab illustri auctore haec editioni adiunctis. Verum est quidem praeconium Brouckhusii ad Propert. lib. III. eleg. 21. v. 15. qui Spanhemianas in Callimachum obseruationes *opus esse dicit admirandae eruditionis et quale hodie vix sperare ab ullo mortalium audeamus*; sed non minus verum iudicium Ernestii, ad declarandos sensus poetae latas et copiosas Spanhemii disputationes de verbis singulis nihil opis adferre.

Lipfensis, ann. 1741. *Callimachi Hymni et Epigrammata maximam partem ex interpr. N. Frischlini et cum scholiis veteribus. Adiectus est Luciani Timon. — praefatus est et indices addi curauit M. Io. Friedlieb Stubelius, Scholae Prou. Portenf. Contr. 8.* In praefat. editor excutit querimonias et iniustas et non spernendas de Callimacho, eiusque scriptis, iudiciumque Ouidii, non satis probabiliter, ita interpretatur, vt in laudem cedat Callimacho, quippe qui ipsam naturam superauerit, et quod ab hac ei negatum fuisset, cura ingenium non debile adiuuante, compensauerit.

M m m m m 2

Lond'nenfis,

1) Fabric. addidit hoc e scholiis ineditis ad Dionys. Thracem: Τῆς δὲ καλίας τῶ λόγῳ ἔστι καὶ ἡ ἀκυρολογία, ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ἐπὶ τῶν ἀπολλυμένων θεῶν,

Μητίρας ἐξελήκωσαν ἐκείνων δὲ τιθῆναι.

Ταυαντίον γὰρ, ἰβάνων ἀπολίσσαντε τὰ ὑπ' αὐτῶν τριφύμνα βρέφη. *Harl.*

2) *Amor. I. 15, 13 sq. Dan Heinſius* Proleg. ad Hesiod. edit. in 4. *ingenium*, quo Callimachum valere negat Ouidius, interpretatur *δύμη*, impetum poeticum, quo poetarum optimi saepe abrupti generose et magnifice peccant. Hanc interpretationem, spretis iure Henr. Stephani inaniis, probat *Io. Georg. Zierlein*, in disp. de ingenio Callimachi praefide *C. A. Klotzio* defensa, *Hilae*, 1770. 4. pag. 19.

Londonensis, ann. 1741. rec. 1751. 8. m. *Callimachi Hymni et Epigrammata*, quibus accesserunt *Theognidis carmina*. vid. huius operis tom. I. pag. 717.

[*Glasgow*. graece. 1755. fol. et m. 4. vid. illustriss. Rewiczky catal. pag. 43. et Pinelli catal. II. pag. 266. *Harl.*]

Lugdunensis, ann. 1761. *Callimachi Hymni, Epigrammata et Fragmenta*, cum notis integris H. Stephani, B. Vulcanii, Annae Fabri, Th. Graevii, R. Bentleii; quibus addunt *Ezechielis Spanhemii Commentarius*, et notae nunc primum editae *Tiberii Hemsterhusii* et *Davidis Ruhnkenii*. Textus ad MSS. fidem recensuit, latine vertit, atque notas suas adiecit Io. Augustus Ernesti. Tomi II. *Lugd. Batav.* 8. mai.

Praeclara haec editio continet omnia, quibus Graeviana commendatur, praeter notas Frischlini et Voetii, quas, nihil scilicet adferentes, quod hodie aliquis in tali editione quaerat et legere velit, ne magnitudo voluminis nimium excresceret, editor penitus subiecit. Habet vero ornamenta quoque propria, eaque quantivis pretii. Partem eorum titulus commemorat; cetera in accurata crisi, doctaque interpretatione Ernestii, nec non in additamentis, quibus, post Bentleium, fragmenta insigniter auxit, et in correctis, opera Ruhnkenii, vitiis commentarii Spanhemiani, cernuntur. vid. *Nou. Act. Erud.* 1762. *Iun. part. I.* pag. 241 sqq.

Florentina, ann. 1763. *Callimachi Cyrenasi Hymni*, — variantes lectiones, selectas annotationes et metricas aliquot latinas versiones — adiecit *Ang. Mar. Bandinius*, I. V. D. Mediceae biblioth. regiae praefectus. 8.

Textus expressus est ex edit. Graeviana, versione lat. prosaica ad latus posita. Subiuncta est interpretatio italica, ab Ant. Mar. Saluino, Prof. Florentino, versibus, quos Itali *soluto* (*sciolti*, h. e. rhythmorum lege liberos vocant, elaborata, et tunc primum publica luce donata. Haec satis accurata et elegans videtur. Inter verba graeca Callimachi et interpretationem italicam collocatae sunt variae lectiones, ex edit. Iani Lascaris excerptae. Cuique hymno Bandinius subiecit commentarium, italica lingua, non viris, sed pueris, scriptum. Post hymnos collocata est elegia de coma Berenices, e versione Catulli. Graecum carmen deperditum restituere studuerunt Ios. Scaliger et A. M. Saluinius, (cuius translatio iam in edit. Ernestiana, tom. I. pag. 610 sqq. reperitur.) Vtramque exhibet Bandinius, una cum versione italica. Sequuntur versiones metricae hymnorum Callimachi, a diuersis auctoribus concinnatae. Primum H. Stephanus, alterum et sextum B. Vulcanius, tertium Fr. Fl. Sabinus, quartum Frischlinus, quintum A. Politianus, versibus lat. expresserunt. Vltimum locum tenent Callimachi epigrammata LXIII. gr. et lat. edita. vid. *Klotz. Act. Litter.* vol. II. pag. 140 sqq.

Lipsiensis altera, ann. 1774. est repetitio textus Ernestiani, sine notis, cum indice difficultiorum vocabulorum et var. lect. e codice quodam primum excerptis, cura *Christ. Frid. Loesneri*. 8. exstat et in Brunckii *Analect. vet. poetar. graec.* Argentor. 1772. 8. tom. I. pag. 423 — 475.

Parisiensis, ann. 1775. gr. cum vers. gallica et not. par *Mr. de la Porte du Theil*. 8. vid. infra de *Versionibus*.

Editor in textu sequitur recensionem Ernestianam.

Bodoniana,

Bodoniana, ann. 1792. gr. et cum vers. *Pagnini*, Prof. eloq. Parmenf. italica litteris maiusculis, in aliis exemplaribus, in aliis litteris minusculis. Parmae, fol. et in 4.

In hac ed. splendida textus graecus nullibi melior factus est, quam antea.

Callimachi Hymnum in Cererem, doctissima adnotatione illustratum, HARLESIVS inseruit *Chrestomathiae gr. poeticae*, editae primum Coburgi, 1768. 8. deinde mutato ordine et adscito *Anthologiae gr. poeticae* titulo typis repetitae Norimb. 1775. et Baruthi, 1792. 8.

Callimachi Hymnum in Iouem obseruat. philologicis illustrauit, scholiaque graeca adiecit Io. Ern. Linke. Dresdae, 1784. 4.

Callimachi Hymnus in Apollinem, cum emendatt. ineditis Lud. Casp. Valckenarii et interpr. Laur. Santenii, prodiit Lugd. Bat. 1789. 8. mai. vnica plagula.

[*Call. H. in lauacrum Palladis*, gr. et italicis versibus, a Girolamo Pompejo, in eius Opp. italice scriptis, tom. II. Veronae 1790. 8.

Prosper Petronius, Barenfis, nonnulla Callimachi epigrammata anecdota et ex cod. msto Palatino-Vaticano, graecam anthologiam continente, excerpta, edidit in *Notizie letterarie Oltramontane* per uso de' letterati d'Italia tom. II. part. II. in Roma appresso li fratr. Pagliarini, art. 44. p. 335 sqq. et ad calcem p. 339. promissit, ea seorsim cum suis adnotationibus editurum, sed fidem non liberauit. vid. *Amadut.* ad Theophrasti charact. II. ineditos p. 24 et 60.

Quaedam fragmenta ex Meletio addidit aut explicuit *Schneider* in *Analectis* p. 74. not.

Pontici Virunii commentar. gr. in Callimachum memoratur in: *Giornale d'Italia* tom. 24. pag. 264. *Harl.*]

Versiones Callimachi latinas Gulonii, Frischlini, Ernestii iam in recensu editionum commemorauimus. [*Caspar Barth* ad Claudianum pag. 23. b. testatur, se quoque Callimachum metaphrasi latina donasse, et iudicium fert de quatuor interpretibus Callimachi, Vulcanio, *Achille Statio*, H. Stephano et Nicod. Frischlino. — *Harl.*] De versionibus metricis diuerforum auctorum mentio facta in descriptione edit. Florentinae, ann. 1763. a Bandinio curatae. Hic praeterea indicandum est, Stephani et Vulcanii versionem H. in Iouem primum prodiisse in edit. Steph. ann. 1577. In eadem etiam reperitur Fr. Fl. Sabini vers. H. in Dianam et A. Politiani vers. H. in Lauacrum Palladis, quarum illa prius ad calcem Opp. Sabini, Basil. 1540. fol. haec in Opp. Politiani, Basil. 1553. fol. pag. 289 sqq. excusa fuerat. His addi debet Io. Loniceri versio hymnorum in Iouem et Apollinem, quae Sophoclis Aiaci, Basil. 1533. 4. edito, accessit, et Ioannis Checcotii *Metaphrasi Elegiae s. Hymni in Lauacra Palladis*, quae inserta est edit. Ernestianae, tom. I. pag. 605 sqq. ac denique Laur. Santenii interpr. H. in Apoll. cuius iam supra mentionem fecimus.

Praeter illas notanda est versio lat. veterrima metrica, quae cum inscriptione: *Callimachi Cirenaci Hymni a Iac. Crucio*, Bononiensi, latinitate donati, primum sine indicio loci et anni, circa extrema saeculi XV. Mediolani, ut videtur, in 4. excusa; dein Bononiae, ann.

1509. 4. iterum publicata est, de qua vid. *Saxii Annal. Typogr. Mediolanens.* pag. 550 et 611. et *Ernest.* praefat.

Italicam versionem *A. M. Saluini* primus in publicum prodire iussit *Bandinius*, in edit. Florent. 1763. de qua supra exposuimus.

Adhaeret etiam versio ital. duorum carminum Callimachi, quae *Cesarottum* auctorem habet, *Homeri Batrachomyomachiae*, ab *Ant. Lauagnoli* editae Veronae, 1788. 8. vid. huius biblioth. vol. I. pag. 340.

Gallica versio cum textu gr. prodiit hoc titulo: *Hymnes de Callimaque, avec une Version françoise et des notes. Par M. de la Porte du Theil. à Paris, 1775.*

Laudatur haec versio, cui praemissa est dissertatio de Callimacho, eiusque scriptis, lectu digna. vid. *N. Bibl. der schönen Wissensch. u. d. f. Künste, XVIII. B. pag. 180.*

Anglicam versionem Hymnorum Callimachi, an. 1755. Londini edidit *Guilielmus Dodd*, vitae noxiis et fati infelicitate notabilis, additis notis, in quibus mythologia gentilis cum mysticis locutionibus Hutchinsoni mirum in modum commiscetur. vid. (Forsters) *Leben Dr. Wilh. Dodds, Berlin, 1779. 8. pag. 37.*

Germanice Hymnos Callimachi, cum Musaeo, Orpheo, Theocrito, Bione, Moscho et Colutho, vertit, ediditque Car. Aug. Küttner, Altenburgi, 1784. 8.

Hymnum in Cererem et Ovidianam eius imitationem in germanicam linguam transiit et adnotatione illustravit I. E. Goldhagen, in: *Griech. und Roem. Anthologie in deutschen Uebersetzungen, — Brandenb. 1767. 8. tom. I. p. 283.* reprehensus ob hoc consilium a censore in *N. Biblioth. der sch. Wissensch. u. fr. K. VII. B. pag. 112.*

Ex libris, libellisque, in quibus Callimachus emendatur vel explicatur, commemorari merentur

Robortelli annotatt. in hymnos Callimachi etc. Venet. 1543. 8. (insertae edit. Graeu. et Ernest.)

Casaubonus in *Lect. Theocr.* cap. 4. fragmenta nonnulla emendat et illustrat.

Obseruatt. in Callimachi Hymnos. vid. *Miscell. Obseru. in Auctor.* vol. V. tom. II. p. 260.

[*Reiskii animaduerss. ad graecos auctores* vol. V. Lipsiae 1766. 8. *Harl.*]

D' Arnaud Animaduers. ad Callimachum. vid. *Eiusd. Animadu. crit. in Script. gr. Harlingae, 1728. 8. pag. 56* sqq.

Dissertation critique, où l'on corrige et explique un passage de Callimaque, Hymn. in Del. v. 308. vid. *Hist. critique de la Republ. des Lettres, tom. 4. pag. 1* sqq.

(Gisb.) *Cuper Lettre au sujet de la dissertation precedente.* *ibid.* pag. 297 sqq.

Seuini emendat. Callim. H. in Del. v. 100. vid. *Hist. de l'Acad. des Inscr. vol. 5. pag. 157* sqq.

Emendatt.

Emendatt. in Callimachum. vid. Rich. Dawes Miscell. crit. Cantabrig. 1745. 8. f. 3. quem in appendice edit. II. Burgesius interdum castigat. Contra eundem Dawesium, Hymnum in Cererem, vt nothum et stolidum proscripturientem, et Bentleii emendat. v. 87. H. in Iouem reiicientem, disputat D'Orville ad Chariton. lib. III. cap. 3. pag. 366 sq. edit. Lips. conf. etiam Ernestii Excurf. ad v. 87. illius Hymni, pag. 260 sq.

I. A. Ernesti-Lectio. Callimachiarum Specimen. Lips. 1742. 4.

Eiusd. Eriſichthonis Callimachii et Ouidiani comparatio, ibid. 1756. 4. vid. Excurf. ad H. in Cer. v. 26 sqq. pag. 252 sqq.

Eiusd. Proſuſo de Epigrammate Callimachi in Arati Phaenomena, ibid. 1757. 4. vid. Excurf. ad Epigr. XXIX. pag. 333 sqq.

[*Toup.* permulta Callimachi loca paſſim emendat in Emendationibus in Suidam et Heſychium.]

I. F. Heuſingeri Emendatt. Callimachiarum Periculum. Guelpherb. 1766. 4. inſertum Nou. Ad. Erud. 1768. Aug. pag. 360 sqq.

D. Ruhnkenii Emendatt. Callim. in eius II. Epistola critica, addita Homeri Hymno in Cererem, edit. Lugd. Batau. 1782. 8. (prior Epist. crit. edit. ibid. exc. ann. 1751.) Hic lectiones pondum vulgatae codicis Veneti et Ruhnkeniani adhibitae sunt. Earum emendatt. causa inuidiam Ruhnkenio fecit Io. Winckelmannus in *Epist. ad Com. Bruhlum de inuentis Hersulanens.* pag. 77. *Jaeger.*

[De editionibus quibusdam, praecipue de *Stephaniana*, ann. 1577. de Callimacho ac Frischlino copiosus est *Freytag.* in Adparatu litter. tom. I. pag. 234—239. adde *Clement Bibliotheq.* etc. tom. VI. pag. 58 sq. *Harl.*]

VI. Fuerunt et alii *Callimachi*, 1) Strategus nostri auus. Vide epigramma 21. 2) *Callimachus*, nostri sororis filius, quem *de insulis* scripsisse carmine epico e Suida notauit. 3) *Callimachus*, Atheniensis, dux fortissimus et cum Cynaegiro, Medici belli fulmen, cuius praeter alios meminit *Plutarchus* in Catone pag. 351. hic ipse enim est, licet diuersum faciat aliud agens doctissimus *Ionsius* pag. 242. 4) *Callimachus*, Amisenorum et postea Nisibis praefectus, arte mechanica clarus aduersus Romanos in bello Mithridatico. *Plutarch.* Lucullo pag. 503 et 514. De hoc *Graevius* pag. 293. orationum. 5) *Callimachus*, statuarius, de quo videndus Franciscus Iunius in catalogo Artificum. *Diarium eruditorum Italiae* tom. 21. pag. 65. Marmor, in quo tres Nymphae cum Fauno *Καλλιμαχος ἐποίησεν* apud *Fontaninum* lib. de Hortae antiquitatibus, cap. 6. Neque alium forte Callimachum intelligit *Plinius* VII. 471 in loco, quem inter Battidae fragmenta adscripsit praestantissimus Bentleius nr. CCCXCIX. 6) *Callimachus*, Atheniensis, amicus Platonis, et curator eius testamenti. *Laert.* III. 42 et 43. 7) *Callimachus*, *χοροδιδάσκαλος*, *Aristoph.* Ecclesiaz. v. 184. 8) Medicus Herophileus, quem vocabula Hippocratis exposuisse testatur Erotianus siue Herodianus in praefat. lexici, et quem *de coronis*, quae nocerent capiti, graece scripsisse testatur *Plinius* XXI. 3. Hic videtur etiam respici a Galeno I. in VI. Epidem. tom. V. edit. Basil. pag. 447. 9) *Callimachus*, Libanii discipulus, qui eum laudat tom. II. pag. 553. At apud *Eusebium* X. 11. Praeparat. Euangel. pro *Callimacho Colophonio* legendum est e Tatiano *Antimachus*, quod miror fugisse Spanhemium,

Spanhemium, quem nihil fugit, pag. 119. ad Callimachum, et G. Vossium in Poetis Graecis: Per Romanum vero *Callimachum* Propertius ^{aa)} IV. 1. 61. intelligit seipsum, non alium, nescio quem, Romanum Callimachi nomine poetam, ut existimavit Flavius Blondus. [P] Apud Quintilianum XI. 2. pro *Apollas Callimachus*, (ut habet etiam Obrechtii editio,) quidam legunt *Apollas et Callimachus. Fabric.* Verum *Burmamnus* ad l. l. Quintil. se hanc lectionem in nullo codice reperisse testatur, recteque monet, Fabium, ea admitta, scribere debuisse non quem, sed quos secutus *Cicero*. Locum itaque mendosum putat. *laeg.*

Fuit et annis abhinc ducentis amplius *Philippus Bonaccursus*, graeco nomine quidam *Callimachus Experiens*, Florentinus, post varia scripta, historici praecipue argumenti edita, ann. 1490. defunctus, quem Philippum Callimachum a Callimacho Experiante diuersum perperam facit Koenigius in bibliotheca. De illo praeter Iouium *Octavius Ferrarius* prolusione IX. *Niceron* tom. VI. Mem. pour servir à l'Hist. des Hommes illustres pag. 196 sq. *Frideric. Hannib. Stempel* de societate abbreviatorum Roman. Ien. 1704. pag. 11 sq. *Iulius Niger* in historia scriptor. Florentin. pag. 161 sqq. *Fabric.* — Apostolus Zenus, in Dissert. Vollan. tom. II. pag. 316 sq. docet, exeunte saeculo XV. quatuor Callimachos floruisse; quorum I. *Dominicus Callimachus*, cuius Senensis, qui diu in Romana Curia apud Paulum II. vixit. II. *Callimachus Monsuvidis* s. *Monteverde*, Siculus, ex oppido Mazara. III. *Angelus Callimachus*, itidem Siculus, forte Messanensis. IV. *Philippus Callimachus Experiens*, ortus Sangeminiano, Etruriae oppido, ex familia *Buonaccorsi*, ob multa et magna utriusque fortunae experimenta *Experiens* cognominatus, tandemque Cracouiae, non ann. 1490. ut *Fabricius* tradit, sed ann. 1496. fato functus. *laeg.*

aa) Add. *Barth* ad clau. Propertii voc. *Callimachus*. *laeg.*

IO. ALBERTI FABRICII
S V P P L E M E N T A,
QVAE AD CAPITA DE XENOPHONTE ET DE ALEXANDRO M.
MANV SVA MARGINI EXEMPLARIS SVI ADSCRIPSERAT.

Pag. 1. lin. 2. *in disciplinam dedit.*] Vnde philosophus etiam passim audit, vt *Athenaeo* IX. pag. 368. *Eunapio* statim in limine aliisque.

ib. ad not. a.] Filius etiam Xenophontis *Gryllus* et alter *Diodorus*. *Suidas* in Γρύλλ. *Xenophon*, Cous, medicus, cuius fit mentio apud *Tacitum* XII. 61. *Annal.* et *Laetium*, *Xenophon*, scholasticus, ad quem S. Nili epist. II. 279. Allat. *Xenophon*, poeta, cuius imitatione opus mirificum *sine litteris* scripsit *Fulgentius*, Ruspensis. vid. *Bollandum* tom I. Act. Sanct. Ianuar. pag. 972. *Xenophon Καρσιεύς* apud *Lysiam* orat. XII. pag. 211. 214. *Xenophon*, peripli scriptor, *Valer. Max.* VIII. 13. *Plin.* VII. histor. cap. 48. adde *Salmas.* pag. 17. ad *Solin.* *Xenophon*, futor, de quo *Codinus* descriptione templi S. *Sophiae*, nr. 137. *Xenophon*, Corinthius, *Salmas.* de coma pag. 360. *Xenophon*, de cuius *Ephesiis* praefat. ad tom. XIV. huius biblioth.

Pag. 2. ad not. d.] Meminit illius proelii, duce *Calliade* et *Xenophonte* in *Thracia* cum *Chalcedoniis* commissi, etiam *Plutarchus* in *Nicia* pag. 526. De priore vide quoque *Plutarch.* in *Antonio* pag. 937. *Suidam* in Ερυοφών.

Pag. 2. not. m.] Confer inigne Xenophontis elogium apud *Dionem Chrysostom.* XVIII. pag. 257 sq. *Ioachim. Camerarium* in Xenophontis vita, praemissa *Hipparchico*, edit. *Lips.* 1543. 8.

ibid. lin. 13. ἦτορ ἀγαθός.] Apud *Chrysostom.* in extremo lib. I. de sacerdote, ἀπατεῶν δίκαιος, ein rechter Betrüger, vere fallax ac deceptor, et *Homerus* apud *Aristotelem* libr. de poetica, δίκαιος ποιητής, dignus poetae nomine. Plura eiusmodi *Thom. Hutchinson* ad *Xenoph.* *Cyropaëdiam* pag. 133. Sic *Latinos* *reſti* vocabulo vti notat *Grasius* ad *Sueton.* pag. 783.

Xenophontis aemulus inter scriptores hist. Byzantinae *Io. Cinnamus*. De *Onesivite* *Laert.* VI. 84. et *Suidas* in Ἀπογγραφή et Ὀνησιμείτος ὡς ἀπόγγραφος ἐξ ἀρχαίου δευτεροῦ. De *Arriano*, qui *Xenophon* iunior dictus est, vide infra lib. IV. cap. 7. Q. *Lutatius Catulus* molli et *Xenophonteo* genere sermonis scripsit de suo consulatu, quem gessit A. V. C. 651. et de rebus suis gestis ad A. *Furium*, poetam, familiarem suum, teste *Cicerone* in *Bruto*.

ibid. not. p.] *Henr. Bracellius* in biblioth. Mundi et ex eo *Sopimus*, [quis hic sit, apt, quod suspicor, si est compendium scribendi, quis sub eo nomine lateat, diuinare nequeo,] pag. 236. memorat Petrum Fulamonicum, Ligurem, circa a. Chr. 1090. scripsisse librum de sectis, in quo probauit inter alia, Aristotelem non contra Platonem scripsisse, sed contra Xenophontem, aemulum suum. Conf. quoque *Iani Cornarii* libellum de amoris praestantia et de Platonis ac Xenophontis dissensione, Basil. 1548. in 8. apud Oporin. Locus ex Xenophontis epistola ad Aeschinem, qua Platonem perstringit, adfertur ab *Eusebio* XIV. 12. Praeparat.

ad pag. 4. lin. 8.] In iis, quae de Cyro refert Herodotus Xenophontis fidem longe praefert *Hunfr. d. Prideaux* in lib. II. hist. V. T. cum N. vnitae, quam Londini 1716. 8. anglie edidit. adde *Protopii* praefat. ad libros de aedificiis Iustiniani, *Barthium* ad Claudianum pag. 38. De *Fraguerii* dissert. vid. Mem. de Trevoux 1718. Iul. pag. 20 sqq. Huetiana pag. 239. Europe savante 1719. Iun. pag. 278 sqq. Iudaeos captiuitate exsoluit Cyrus. vid. Chrysostom. tom. VI. pag. 315. edit. Montfaucon. *Cyropaediam* Hieronym. in Danielis V. vocat Cyri infantiam. Illum tamen titulum libro primo tantum competere, contendit *Huetius* in Huetianis pag. 240.

ad pag. 5. de latinis versionibus. — Cyrum e Xenophonte translatum a *Poggio*, oratore Florentino, memorat Angelus Decembrius lib. VI. de politia literar. pag. 539. *Philephus* XXVIII. 26. epist. *Cyripasdiam*, ait, quam *Poggius* omni ex parte uisitat, latinam reddidimus. add. XXIX. 8. ubi scribit, eam offerre se uelle Paulo secundo, pontifici. vide et XXIX. 20. 26. 28. XXX. 1—3. XXXI. 2. 16 sqq. Quadringentos ducatos ab eo domum tulit, quos redditos sibi testatur, XXXI. 13 et 29. 35. *Poggius* vertit in gratiam Nicolai V. vide *Ioannis Oliuae Rhodigini* praefat. ad *Poggii* libros de varietate fortunae, Giornale dei letterati d'Italia, tom. IX. pag. 172. Franc. *Philelphi* versio, quam absoluit Mediolani 1471. prodiit Bononiae non 1520. sed 1502. *Poggii* versio latina iussu Alfonsi, regis, ut testatur Panormitanus, composita non uidit lucem, licet mista exstet Florentiae in bibliothecis Laurentiana et Stroziana. vid. Giornale — d'Italia tom. VIII. pag. 173. 174. — *Dabercassi* versio MS. in biblioth. Gothana, inter libros Schurzleischii. *Io. Leunclauui* versio. Colon. 1612. 12.

Conciones quasdam, e *Cyropaedia* excerptas, vertit *Io. Sambucus* apud Oporin. Basil. 1532. 8.

Ibid. lin. 11.] Tubingae 1611. 8.

ad pag. 6. de edd. gr. et lat.] Libri I. II. III. IV. V. versio latina, *Io. Caselio* interprete, cum eius notis quibusdam Rostoch. 1588. 4. additis epistolis variis et carminibus eiusdem *Caseli*. — graece, lib. I. II. VIII. in usum scholarum, Amstel. 1671. 8. — gr. et lat. cum *Andr. Laubmaki* annotatt. apud Oporin. 8.

Ad pag. 6. de gallicis versionibus.] Iacobi, Comitis Vintimillani, versio, Paris. 1574. 8. et Lugduni eodem anno: de qua vid. Dominicus de Colonia tom. II. hist. litter. Lugduni pag. 571 sq. — *Carpentarius*, (natus Parisiis d. xv. Febr. 1620. ibidem vita defunctus d. xxii. April.

April. 1702.) traditur omnia Xenophontis scripta gallice vertisse et cum diss. de Cyropaedia reliquisse MSS. vid. Mem. acad. Inscript. tom. I. pag. 409 sqq. Carpentariana p. 401. Eius versio Cyropaediae prodiit Parisi. 1659. in forma maxima, etiam Hagae 1732. 12. — Primum librum *Lud. Regius*, Parisi. 1560. — Ex Xenophonte sumto argumento gallice tragoediam Pantheam composuit *Caius Iulius de Guersans*, Pictau. 1571. siue cuius eam debere ingenio profitetur Magdalena Neu. de Roches etc.

Italicam Poggii Bracciol. versionem continet insignis cod. membranaceus in biblioth. Ehrencroniana pag. 420.

Anglice vertit vniuersum opus *Mauritius Ashley Cowper*, Londini 1728. 8. II. voll. — The journaux of Cyrus, Oxonii 1727. 4. Londini 1728. II. voll. et gallice Amsterd. 1728. 12. germanice a Matthesonio, Hamburgi, 1728. 8. vid. Acta Erudit. 1729. pag. 285. Hist. lit. de l'Europe 1727. Aug. pag. 261. New memoirs tom. VI. pag. 58. Journ. des Sav. 1728. pag. 659. Bibl. angloise tom. XV. pag. 269. Censura in Bibl. Française tom. XI. pag. 236 — 324.

Ad pag. 7. lin. 5. histor. 154.] et in scholio ad epistolam Tzetzae XXI. quod publicauit Küsterus ad Suidam tom. II. pag. 171.

ibid. lin. 7. meminit etiam] Plutarchus de gloria Atheniens. pag. 345. — Confer *Vff. rei annales* ad A. M. 3603. *Mongitorem* in Biblioth. Sicula tom. II. pag. 245 sq.

Ad pag. 7. not. aa] Corrige in prima linea *dubitabat*. In fine adde: Omnium Xenophontis scriptorum praecipuum videtur *Petro Vallensi* epist. I. de itinere suo Persico.

Ibid. lin. 10. vinceretur,] et Artaxerxe vulnerato, occideretur, vt libro primo statim pag. 266. legitur. Sed quum Artaxerxes vi et insidiis Tissaphernis vellet Graecos opprimere, armaque deponere iuberet, Xenophon post Clearchum et alios duces, per fraudem a Persis interemtis, auctor et dux fuit reditus in patriam, de quo libro III sqq. Conf. *Appiani* parthica pag. 285. edit. Blancardi. Totum vero hoc bellum et pugnam tam dilucide ac diserte exposuit hoc opere Xenophon, vt tantum non oculis subiiceret. vid. *Plutarchum* Artaxerxe pag. 1014. F. — *Sophaenetes* Κύρις ἀνάβασις scripsit. Stephan. in *Χαρμάνη* et *Καρόδχοι*. — Mappam geographicam *Delisle* senior iussu regis Galliarum Ludouici XV. composuit ad Xenophontem de expeditione Cyri illustrandum. Mem. de l'Acad. des Sciences ann. 1721. pag. 73 sqq. Acta Erud. 1725. pag. 111. Journ. des Sav. 1725. pag. 435 sqq. Aliam dederat 1653. *du Vallius*.

Ibid. lin. 19. latina vertit] Lamp. Biragius, cuius accuratam et disertam versionem laudat Filelfus XVIII. 10 et 11. Ep. testatus, vitam Artaxerxis e Plutarcho edidisse.

ad pag. 8. lin. 1. Ablancurtius.] La retraite de dix milles de Xenophon: rec. in Belgio 1695. 8. 1706. 8.

Ad pag. 9. lin. 13. ab aliena manu, quod] monuerat etiam *Dodwellus* praelect. Cambden. pag. 15. et ante eum —

N a n n a 2

Ibid.

Ibid. lin. 21. libri IV. 1529. 4.] Latine adolescentem se circa ann. 1508. exercendi ingenii causa haec vertisse testatur *Sebastianus Sericus*, Saludecienfis, in praefat. ad vitam B. Amati tom. II. Act. Sanctor. Maii pag. 348, 1.

Ad pag. 10. lin. 4. Acciarolum] edente Ioach. Camerario.

ibid. lin. 7. Thucydide] continué par Xen. — — 1662. fol. — recuf. Amstel. 1714.

ibid. lin. penult. Paris. 1572. 8.] Walteri Moyle essay on the government of Lacedaemon 1698. et inter eius opuscula. 1726. 8.

Ad pag. 11. lin. 27. Paris. 1579. 8.] anglice vertit *Walterus Moyle*.

ibid. lin. 29. commentar.] nota additur: Hos libros quum legeret Zeno, Citienfis, purpurae exercens commercium, necdum philosophiae deditus, rogauit, vbiuam eiusmodi viri morarentur? Atque inde in philosophi Crateris se tradidit disciplinam. vide *Laert. VII. 3.* Ferunt similiter Annam Bourignoniam, admodum puellam, lectis libris noui foederis, sciscitatum e suis parentibus, vbiuam degerent, qui ex illorum praescripto viuerent, orasse, vt ad illos deduceretur. — Illos libros de factis et dictis Socratis respicit *Longinianus* epist. ad Augustinum inter Augustinianas XXI. nouae edit. 234. — *Theo* in progymnasim. vbi de chria, ἀπομνημόνευμα πρᾶξις ἐστὶν ἡ λόγος βιωφελής. Inter epistolas Socraticorum, ab Allatio editas, XVIII. sub Xenophontis nomine pag. 44. πεποιήμαι δὲ τινὰ ἀπομνημονεύματα Σωκράτους, ὅταν ἔν μοι δόξη εὖ ἔχειν παντελῶς, διαμέμφομαι αὐτὰ καὶ ὑμῖν. Λεγισίππῳ μὲν γὰρ καὶ Φαίδωνι ἐδόκει ἀρμόδιὰ τινὰ εἶναι.

Ad pag. 12. lin. 22.] — gr. et lat. cum Io. Leunclauui versione in, paginae cuiusque calce excusa, et breuib. ad extremum volumen castigationibus, cum Apologia Socratis. Oxon. 1690. 8. et e theatro Sheldon. 1726.

ad pag. 12. lin. 28. Louan. 1533. 8.] scribe in forma 4. *Iano Vitali* curante — et in linea sequenti adde: Bivium Herculis ex Xenophonte latino elegiaco carmine expressit *Io. Stigelius*, tom. II. poem. pag. 286. b. — latina prosa *Io. Casellii* cum Stigelii metaphrasi, Rostoch. 1591. 8. — Gallice vertit *Io. Lud. Balzacius*, Paris. 1650. 8. — *Iean Doublet*, Paris. 1582. 8. — *Socrater's Sayings*, by William Caxton. Westmonaster. 1477. 4. ex gallico *Io. de Teouville*.

Ad pag. 15. lin. 20] anglice, *Iac. Wellwood* cum introductione de doctrina et morte Socratis. Londini 1710. 12. History of the works of the learned, tom. 12. ann. 1710. pag. 285. — Conuiuii philosophorum meminerunt *Plin. XXXIV. 8. pag. 125.* edit. Harduini et *Plutarch.* in Lyfandro pag. 441.

Ad pag. 15. lin. 26. Lex. Ciceron. pag. 44 — 49.] adde *Petrum Victorium* XXIII. 3. variar. lection. *Seruius* in Georg. I. pag. 66. „Sciendum, ait, Xenophontem scripsisse vnum librum oeconomicum, cuius pars vltima agriculturam continet, de qua parte multa ad suum hoc opus Virgilius transtulit; sicuti etiam de Georgicis Magonis, Afri, Catonis, Varronis, Ciceronis quoque libro tertio Oeconomicorum, qui agriculturam continet. Nam primus praecepta

praecepta habet, quemadmodum debeat materfamilias domi agere; secundum, quemadmodum foris paterfamilias. — Librum Xen. ex primis verbis *ἡκιστα δέ ποτε* etc. *Galenus* ad Hippocratem *περὶ αἰσθησέων* tom. V. Basil. pag. 578. probat, esse librum postremum, siue adpendicem τῶν Σωκρατικῶν ἀπομνημονευμάτων, atque sub illo titulo compareret etiam in edit. graeco-latina Wecheliana. — Graece cum Leunclauui versione et Ciceronis *Oeconom.* fragmentis nitide excusa, Oxonii e theatro Sheldon. 1703. 8.

Ad pag. 16. lin. 9. Paris. 1515. fol.] it. cum Iodoci Clichtouei introductione in Politicam Aristotelis. Paris. 1516. fol. — Strebacii versio lat. vna cum *Oeconomicis* Aristotelis prodit Paris. 1544. 4.

Ibid. lin. 18. La Menag. de Xenoph.] Paris. 1571. 8. apud Fed. Morellum. (Francisco a Cruce pag. 83. bibl. gallicae memoratum, qui tantum excudit, non vertit.) cum Plutarchi praeceptis coniugalibus et consolatione ad uxorem. — *ibid.* 1600. 8. — Habeo etiam translationem *germanice*, dialecto inferioris Saxoniae, ante annos amplius centum sine loci et temporis nota in 8. *Ein Gespräch Xenophon von der Hausholdinge zweier Ehelüden.*

Ad pag. 17. lin. 2.] graece cum Apologia Socratis et Hierone prodit, Hagenoae 1520. 4. — *Io. Caselius*, Rostoch. 1577. 4. — Gallice vertit *Ludou. Regius*. Paris. 1560.

Ibid. lin. 21. Simonidis] Synesius epist. 49. *πλέω καλὰ τῆς Σιμωνίδας συνουσίας ἴεσθαι ἀπέλαυσεν, ἣ Σιμωνίδας ἱερώους.*

ibid. 23.] lege: miseram esse prae priuatis regum, aedum tyrannorum condit. et quae facienda sint regibus etc. adde Grotii excerpta ex Trag. pag. 339.

[*Ad pag. 17. lin. antep. Erasmus* etc.) *Xenophontis Hierona* interpretatus est *Erasm.* an. 1530. sed *δευτέρως φροντίδας* admonuit 1532. Indigni itaque sunt venia, qui 1545. cum ceteris Xenophontis operibus latine ediderunt priorem Erasmi editionem. *Paulus Leopardus* Emend. VII. cap. 15. *Benzel.* in not. msta. *Harl.]*

ad pag. 18. lin. 6. atque ciuibus] adde *Ezech. Spanhem.* pag. 165 sq. ad orat. I. Iuliani.

Ibid. lin. 12. et H-nr. Stephani] anglice, cum notis historicis *Walterus Moyle*, 1697. et inter eius opuscula iterum Londini 1726. 8. edente Antonio Hammondo.

Ibid. lin. 28. ad libri calcem] Italice Euangelista Ortense, Venet. 1580. 8. *il modo del caluicare scritto da Xenofonte.* — Xenophontis librum *ἱππικὰ* vocat Pollux praefat. lib. X.

Ad pag. 19. lin. 5. Isonicenus.] minus quidem feliciter: vnde plus semel reprehenditur a *Iano Vliio*, qui commentarios ad Xenophontis *Cyuegeticon* promisit ad Gratium vii. 49. 89. etc.

Ibid. lin. 11. Euseb. XV.] corrige XIV.

Ad pag. 19. lin. 28. Valer. Max. VIII. 13.] Conf. *H. Dodwelli* diff. de Dicacarcho pag. 15. 16.

Ad pag. 23. lin. 4. Fr. Porti comm.] Obierat Fr. Portus. Geneuae 1572. d. v. Iun. aetatis 70. „Ex illis commentariis, inquit Aemil. Portus fil. in notis suis ad Xenophont. pag. 1175. alii maximam suarum annotationum partem in multos Xenophontis libros hausērunt; sed patris mei nomen tacuerunt.“

Ibid. lin. 5.] add. Non paucis Xenophontis locis adfundit lucem *Iac. Palmerius* p. 59 — 77. Exercitationum in graecos scriptores.

Petri Marsaffi Histoire grecque, Paris. 1647. fol. et 1669. 12. II. voll. ex Herodoto, Thucydide, Xenophonte.

Editio graeco-latina Francofurtensis ann. 1674. quae in memoriis Treuoltinis ann. 1708. mense Nou. pag. 1863. tamquam optima laudatur, nulla est; contra legendum 1594. ex Du Pinii biblioth. vniuersali Historicorum p. 184. quem eo ipso loco reprehendunt, quod gallicam Xenophontis versionem *Pici Mirandulae*, ann. 1613. editam, memorat, ex nomine *Pyrami de Candole* male effingens Picum Mirandulanum. Illam autem gallicam versionem sub nomine *Pyrami de Candole*, (Coloniae 1613. fol.) Sorellus pag. 200. notat, esse typographi, vel correctoris specimen typographicum: versionem enim esse Seyssellii et aliorum. De *Clau-dii Seyssellii* vid. Sorel bibl. françoise, pag. 195. et *Croix du Maine* pag. 63. — *Italica* Lud. Dominici, Venetiis 1548. 1558. tribus volum. 8. — [Noua historicorum librorum Xenophontis *italica* prodire coepit Romae apud Desiderium: tom. I. continet Cyropaediam, alter *Hel-lenica* et Hieronem, 1791. 4. *Harl.*] — Oeuvres de Xenophon, Yuerdon. 1619. 8.

Non praetereundem est laudabile studium M. *Georgii Raphesii*, Athenaei Luneburgensis Conrectoris, postea ecclesiastae ac Superintendentis, qui integro opere Xenophonteam dictionem contulit cum dictione N. T. vnde ipsi natae sunt Annotationes philologicae in N. T. ex Xenophonte collectae, cum additamentis in V. T. Hamburgi 1708. 8. et non sine auctario 1720. 8. vid. Acta eruditor. ann. 1709. pag. 209. [rec. cum adnotatt. ex Herodoto, Lugd. Batau. 1747. 8. II. voll.] — Stilum Xenophontis cum S. S. conferre etiam non neglexit Thom. Hutchinson in luculenta sua Cyropaediae editione.

AD CAP. II. DE ALEXANDRO M.

Ad pag. 26. not.] [Alexandri M. hermam inter rudera Tiburtini secessus Pisonum ann. 1778. effossum protulit *Ios. Ant. Guattanius* in libro: *Monumenti antichi inediti*, ovvero Notizie su le antichità e belle arti di Roma 1784. ad mensem Ianuar. tab. I. p. 2. et repetiit *Carolus Fea* tom. II. operis *Io. Winckelmanni* italice versi, quod inscribitur *Storia delle arti del disegno presso gli antichi*, tab. II. edit. Romanae. vide *Amadutium* ad II. charact. Theophrasti ineditos, pag. 44 et pag. 66 sq. *Harl.*] — De nummis Alexandri M. *Vallemontius*, et auctor epistolarum aduersus eum, gallice editarum, ad Dangelum. Paris. 1704. 12.

Ad

Ad pag. 27. lin. 13. de epistolis] MS. in bibl. Quedlinburgensi, vt testatur *Tob. Eschardus* de codd. MSS. Quedlinb. pag. 19.

Ad pag. 29. lin. 31.] Quaestiones, ab Alexandro propositae, ludis philosophicis, apud *Plutarchum* pag. 701. *Palladium* de Brachmanibus etc. Aliae quaestiones, de quibus Talmudici in *Tamid* cap. 4. Wolf. pag. 186. bibl. hebr. — Alexandro M. suppositum priuilegium in D. *Io. Benedicti Carpzouii* Ehrentempel des Marggrafthums Oberlausitz, Budissae 1719. fol. pag. 236.

Ad pag. 30. lin. 4.] Aeschrion quoque, quem e comitibus expeditionis Alexandri fuisse testatur *Suidas*, *Ephemerides* Alexandri scripsit, vti colligo e *Io. Tzetzae* *Chiliad.* VIII. hist. 196.

De tabula aurea geographica, quam in templo Iouis Hammonis dedicasse Alexander traditur, dixi infra hoc capite de Patrocle.

Ad pag. 32. lin. 3. XXXVIII.] Ruperti Obseruat. ad *Besoldi* synopsin pag. 178 sq. e *Rookio* ad anglicam *Arriani* versionem.

Ad pag. 32. lin. 7.] add.

Alubeker perforce, MS. in bibl. medic. vide tom. III. amoenitatt. litterar. pag. 212 sq.

Achmetes Molla siue *Menlana Achmetes*, h. e. sapiens siue doctor *Achmet*. rhythmicis versibus librum historiae Alexandri M. composuit, et *Emiris Suleimanni* nomine publicatum edidit. Hic ab eo vicissim donis eximiis liberalissime cultus fructum sui laboris vberem tulit. *Io. Leunclauius* libro X. extremo histor. Turcic.

Ad pag. 32. lin. 11. Vrspergensis] *Godfridus Viterbienfis*.

Adrianus Ἀλεξανδρείας libro I. Steph. Byzant. in Ἀσραία septimo, in Σάββα.

Aeschrion. vide infra in *Ephemerides*, [et paullo ante in addit. ad pag. 30.]

Ibid. lin. 15. Constant. M. filio.] Prodiit etiam *Argentinae* sine nomine auctoris, 1489. fol. *Alexandri M. Regis Macedoniae de praeliis*. Incipit: *Sapientissimi Aegyptii scientes mensuram terrae*. — *Iuretus* ad *Symmachi* X. 54. [vid. supra pag. 37. in voc. *Callisthenes*.] *Aesopus* in vita *Alexandri M. Iulio Valerio interprete*, quem *MSt.* habeo, secretim pro secreto dixit:

Ad pag. 32. lin. 24. Ἀγασ. ὁ Ἰνιδιος] vt apud *Photium*, vbi opus *Theophylacti* recenset pag. 46.

Ad pag. 33. lin. 19.] add. *Alexander de Bernay*, *Parisiensis*, sub finem saeculi XII. (*Menagiana* tom. III. pag. 429.) primus versibus gallicis vsus duodecim syllabarum, (*de longus ligne*.) eo carminis genere fecit poema de Alexandro M. quem sequuti sunt *Petrus de St. Cloct*, *Lambertus de Court* (*li Cors*) et *Niuellenis*. Inde versus illi dici coeperunt *Alexandrini*, teste *Menagio* in *Menagianis* pag. 399. Confer ejusdem *Menagii* *Origines gallicas*, et *Crucimanni* bibl. gallicam pag. 414. et 238. *Gallandi* diss. de poet. quibusdam *Gallis*, Journ. des

des Sav. 1718. II. pag. 139. it. Memor. Trevoltinas ann. 1706. pag. 826. Perperam Heumanus in conspectu reip. lit. pag. 133. dictum putat ab Alexandria, ciuitate Italiae.

♦ De Alexandro M. vid. Nic. Antonii bibl. veter. Hisp. tom. II. pag. 54.

Alphonfi IV. regis Castellae, cognomine Sapientis, poema hispanicum de vita et rebus gestis Alexandri M. de la vida etc.

Ad pag. 34. post lin. 7.] Anonymi historia, rhythmis suecice descripta, circa a. C. 1390. edita a Io. Hadorphio, ann. 1672.

Anonymus, auctor vitae Alexandri, versibus latinis homoeotelevtis, semel tantum Parisiis expressus. *Wasse* ad Sallust. pag. 294.

*Ad pag. 35. post lineam 9.] Anecdotes Grecques, ou avantures secretes d' Aridée traduites d'un Manuscrit Grec par M*** Amstel. 1732. 12. Otiosi ingenii commentum, fabula romanensis de Aridaeo, Alexandri M. fratre, quam auctor fingit se vertisse ex Msto graeco, quod Constantinopoli nactus fuerit: praecipua eius videri sibi cum Plutarcho, Iustino, Curtio etc. — Gli amori di Alessandro M. e di Rossane del D. Giacomo Andr. Cicognoni. Bologna 1556. 8.*

*Ad pag. 36. lin. 21. in quibusdam Bibliothecis,] Graece MS. in bibl. Bodleiana, cod. Barrocc. XVII. Est etiam in eadem bibl. latine alius de gestis — Initium et specimen longiusculum operis Callisth. ex codice biblioth. Lugd. Batav. graece edidit *Abrah. Berkelius* ad Stephan. Byzantin. p. 237. 238. — Historia Alexandri M. iussu Ioannis Burgundi gallice scripta, MS. in bibl. Gothana. Catal. MSS. pag. 22.*

ibid. lin. 30. a Pseudo Gorionide] lib. II. cap. 12 — 22. edit. Io. Friderici Breithauptii. Ceteras autem res, inquit Gorionides pag. 152. ab Alexandro gestas et egregia eiusdem facinorae ac quaecunque denique perpetraverit, ea in libris Medorum et Persarum, atque apud Nicolaum Titum et Strabonem, et in libris natiuitatis Alexandri (ספר חילדת אלכסנדרוס) rerumque ab ipso gestarum, quos Magi et Aegyptii eo anno, quo Alexander decessit, composuerunt, scriptas reperies. In Gagnerii editione Gorionidis liber ille latine additus est e MS. Bodleiano, e quo specimen adduxerat Thom. Hearne in notis ad Iustinum pag. 292. Oxon. 1705. 8.

Ad pag. 38. post lineam 34.] Clemens, Apuleii amicus, qui eruditissimum et suauissimum poetarum adpellat, et poema eius de Alexandri M. rebus gestis commemorat in Floridis pag. 770. edit. in usum Delphini; ex eo itaque hausit Cuspinianus, quae ex eo Vossius pag. 739. hist. latin.

Ad pag. 39. lin. 10. Macedo] Menag. ad Diog. Laert. pag. 248.

Ibid. lin. 14. περὶ ψηφισμ.] Idem fortasse opus respiciunt, Craterum laudantes, Zenob. II. 18. Schol. Aristoph. ad aues, Suidas in Ὀρχος.

Ibid. post lineam 35.] Demetrii Zeni, Zacynthii, Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν versibus politis. Venet. 1529.

Ad

Ad pag. 40. lin. 19. egisse videtur] in tractatu *περὶ τῆς ἐν Ἰλίου Θυσίας*, *Athenaeus* XIII. pag. 603. et in libris etc.

Ad pag. 40. lin. antepen.] confer tamen Marcum de se ipso, I. 6. vbi Diognetus philosophus.

Ad pag. 41. post lineam 2.] *Dionysii* Baronis *de Cossin* l'eroismo ponderato nella vita di Alessandro il grande con discorsi istorici, politici e morali. Parmae 1716. 4. II. voll. conf. *Giornale d'Italia* tom. 26. pag. 467. 468.

Ibid. post lin. 13.] *Radulphus de Dunstable* de vita Alexandri M. libri V. Monachus S. Albani, vixit circa ann. 1150. lingua scotica MS. in bibliotheca Bodleiana.

Ad pag. 42. lin. 3. ann. 1703. bina:] lege tres dissertat. quarum prima disputat aduersus Liuium, qui libro IX. cap. 17 sqq. contendit, si aduersus Romanos arma mouisset Alexander, alium euentum belli, quam cum Dario fuisse experturum; *Evremon.* tom. I. *Opp.* pag. 225 sqq. — Tum loco altera lege *tertia.*

[*Eusebius.* Sub hoc nomine fertur historia Alexandri M. vide pag. 37. in voc. *Calisthenes.*]

Ibidem lin. 13. dele, quod opus haud vidi, et adde; I fatti del grand Alessandro, Bibl. Kielmanni, II. 94.

Pag. 42. post lineam 27.] *Gualterus Hemlingtonus.* Voss. de hist. latinis p. 414.

Ibid. lin. penult. Iosepha] et Eusebio in praeparat. euangelica. — tum post voc. *adtingisse* adde: *Fragmenta eius graece et latine edidit Petrus Zornius, Hamburgensis, Altonae 1730. 8. Bibl. Germanique tom. XXXI. pag. 100.*

Ad pag. 43. lin. ult. textus, περαχθ. scripsit,] citatus ab Appiano Mithridatic. fol. 175.

Ad pag. 44. post lineam 3.] *Ioson Argius*, cuius librum III. *περὶ τῶν Ἀλεζάνδρου ἱερῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ* laudat *Athenaeus* XIV. pag. 620. Egit etiam de Alexandro in libris IV. *περὶ τῆς Ἑλλάδος ῥῆς*, *Suidae* memoratis. vide *Stephan. Byzantin.* in *Ἀλεζάνδρου*.

Ibrahim ben Mafrug, *Essuri* siue *Tyrius*, scripsit vitam Alexandri bicornis, arabice, MS. in bibl. Florentina Medicea. *Idomeneus* et *Duris* iunctim laudantur a *Plutarcho* in *Demosthene*, vbi ex illis refert, quod decem oratores ab Atheniensibus sibi dedi iussit Alexander.

Ad pag. 44. lin. pen. textus,] *Liuius* contrariam sententiam defendit *Evremonius* tom. III. *Opp.* pag. 225 sqq.

Ad pag. 45. post lin. 13.] *Magi Aegypti.* vide *Wolfii* bibl. hebraic. pag. 968.

Ad pag. 46. lin. 22. scripsisse traditur] a *Suida* in *Σιβυλλα*, *Photio* quaeft. 160. ad *Amphilochium*.

Ad pag. 47. post lineam 8.]

[*Nadham.* Inter poemata Nadhami, poetae perfici, qui floruit a. Ch. 1190. est etiam *Iskender Nameh*, i. e. narratio de Alexandro. MS. in bibl. publ. Vpfaliensi ex dono Ludou. Fabricii, regis Sueciae bis ad regem Persarum legati et oratoris. De *Nadhami* conf. *Meninskium* in thesauro. *Benzel.* not. insta.]

Claudius Nitastus diss. de nummo pantheo Hadrianum, imperatorem, cum Alexandro confert, Lugd. 1690. 4.

Ibid. lin. 23. Solin. cap. 53.] Seneca VII. 2. de beneficiis.

Ad pag. 48. post lineam 9.]

Orosius, Iustini fere insistens vestigiis.

Ibid. post lineam 18.]

Palladius in libro de gentibus Indiae et Bragmanibus refert Alexandri M. colloquia cum philosophis Indorum. Hunc graece primus edidit Ioach. Camerarius cum versione sua. Deinde gr. et lat. cum noua versione sua et cum Ambrosio atque anonymo latino e Bragmanibus Eduard. Brisslaeus. Londini 1668. 4.

Ad pag. 50. lin. 18. hebraice,] interprete Samuele ben Tippon. exstat MSt. apud Dan. Ernest. Iablonskium. Simile opus Gorionidi laudatum MS. in Bodleiana. vid. Acta erudit. tom. IV. Supplem. pag. 15. adde Wolfii bibl. Hebr. pag. 968 sq.

Ad pag. 51. post lineam 16.]

De Rossin vid. paullo ante, *Dionys. Baro de Rossin.*

Radulphus de S. Albano, Vossius de histor. latinis pag. 414.

Ibid. post lin. 29.]

Secousse apologie de l'Expedition d'Alexandre contre les Perses, in tomo V. Memoiriarum acad. regiae Inscript. Journal des Savans 1730. p. 234 sqq. Nouvelle de Signor Albrizi, 1730. pag. 411.

Ad pag. 54. lin. 11. Βάλλης,] vid. Arnoldum Pontacum pag. 473. ad Eusebii Chron. et Io. Harduini Histoire d'Alexandre I. Roi de Syrie, tirée du premier livre des Macchabées et justifiée par les medailles. In memorijs Trevoltinis, statim in limine Ianuarii ann. 1724.

Ibid. lin. 20. Olympiadis,] Neoptolemi F. vide numismata Petri Seguni p. 54.

Ibid. lin. 24. Harpocr. pag. 7.] et Burmannum ad Ouid. II. 9. 10. ex Ponto, et Keuchen. ad Nepotis Pelopidam cap. ultimo.

Scander Turcis pro Alexandro. Philelfus XIX. 3. Epist. f. 136. b. XXI. 1. f. 147.

Alexander Balas, qui se Antiochi Epiphanis, Syriae regis, filium dicebat, de quo *Grotius* ad I. Maccab. X.

Alexander

Alexander Paris, de quo *Homerus* et *Herodotus* II. 113 sq.

Alexander Zabinas, de quo *Diodor. Sicul.* pag. 377. Excerpt. Peiresc.

Ad pag. 55. lin. 19. Alex. Citieus — Homerum.] Haec verba deleuit *Fabricius*. Tum correxit, quae scripserat, quaedam deleuit et auxit, et ita constituit verba:

Cornelius Alexander, *Asclepiadae*, grammaticus ac polyhistor, temporibus *Syllae*, patria *Milesius*, de quo *Cicero* II. 22. ad *Atticum* *libros Alexandri*, *negligentis hominis et non boni poetae, sed tamen non inutilis, tibi remisi.* *Ionsus* lib. II. cap. 16. de scriptor. histor. philos. *Meursus* ad *Chalcidium* pag. 7 sqq. et in bibl. graeca, *Vossius* de histor. graecis, et ad *Plinium Harduinus*.

Alexander alius, itidem Polyhistor dictus, patria *Κοτταεύς*, de quo infra lib. IV. cap. 28. de orationem *Aristidis* XII.

Alexander, *Cyrenaeus*, *Lacydae*, philosophi, pater. *Suidas* *Λακύνδης*.

Alexander, cuius nomine librum scripserat *Philo*, *Iudaeus*, teste *Eusebio* II. 18. histor. eccl. et *Hieronymo* cap. XI. de script. eccl. *περὶ τῷ λόγον ἔχειν τὰ ἄλογα ζῶα.* Mentio huius *Alexandri* apud *Gennadium* cap. 17. de dogm. ecclesiasticis.

Ad pag. 55. lin. 31. Antoninum instituit.] Idem cum *Cotyaensi*, de quo paullo ante quaedam notauimus.

Ibid. post lin. 32.

Alexandri, veteris haeretici, commentar. in *Epist. ad Galatas* memorat *S. Hieronymus*.

Alexander, *Laodicensis*, medicus, *Asclepiadis* discipulus, *Coelio Aureliano* laudatus. vid. infra *Philalethes*.

[Quaedam alia *Benzelii* et *Fabricii* Supplementa.

Ad pag. 78. lin. ult. textus.] *Plato scripsit non populis, sed paucis.* *Vix enim intelligunt tres homines*, comment. in *Psal. 86.* qui *Hieronymi* nomine circumfertur.

Ad pag. 172. Eudoxus.] Hunc *Platonicum* fuisse negat *Tennulius* ad *Iamblich.* 88.

Ad pag. 176. post lin. 11.

Habuaaber scripsit commentaria in librum quemdam *Platonis*. *Simleriana* epitome *Gesneri* MS. apud *Clauserum*, ait *Gesner* in *Bibliotheca*. *Arabem* fuisse, ait *Christ. Rauus* in nota MS. ad *Epitomen Simlerianam*.

Ad pag. 224. lin. 5. latine vertit,] latine item *Lipsiae* 1503.

Ad pag. 368. lin. 3.] *Aristotelis Politica*, polonice, per *Sebast. Petripegum*. *Cracou.* 1605. fol. in bibl. *Vpsalienfi*.

Ad

Ad pag. 420. nr. VI. et pag. 422. lin. 1. editiones.]

Fabricius haec scripserat additis not. mstis. „Graece et lat. edit. Paris. 1558. 8. apud Guil. Morellum. — Hos quoque libros castigavit Dan. Heinsius, commentario illustravit, Gazae subinde reprehensor, *Iul. Caesar. Scaliger*, edito primum Geneu. 1566. fol. et Lugd. 1584. 8. *Casparis Hofmanni* noua versio inedita et notae MSS. in Theophrasti historiam et de caussis plantarum libros exstant Noribergae in bibliotheca Gothofredi Thomalii. — Ad haec verba notauit *Benzelius*. „Sed ipsum exemplar editionis Heinsianae, manu *Casparis Hofmanni* infinitis locis emendatum, nunc est apud Laur. Robergium, medicinae Doctorem et Professore Vpsal. Caspar Hoffmannus Guidoni Patino, medico Parisiensi, illud testamento legauit, vti antea ex Labbeo monuit Fabricius; Patinus Ioanni van der Linden; hinc factum Arnoldi Syen, Medic. et Botan. Professoris; postea I. Mart. Zieruogel, medici regis Sueciae; tandem laudati Robergii. Calci adglutinata sunt duo folia presse conscripta, quibus viri eruditi, nescio cuius ad Hoffmannum missae, variae lectiones et emendationes contextus graeci.“ Haftenus *Benzel*. — Fabricius vero orae exempli sui adscripsit. „*Is. Casaubonus* epist. ad Thuanum ann. 1598. *scripsimus ea in Theophrasti libros de caussis plantarum, quae tibi posse probari non diffidimus. Numquam putaueramus, diuinum virum, Caesarem Scaligerum, tantum nobis spicilegium reliquisse.*“

Ad pag. 426. nr. IX.

Guil. Ballonii commentarius. Paris. 1639. 4. *Fabric.* [Reliqua, admodum pauca *Benzelii* supplementa, iam inserui suo quoduis loco. *Harl.*]

FINIS VOLVMINIS TERTII.

JAN 9 1976

